

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי

מסכת בבא בתרא

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר במדבר כרך ו'
לפי ספר זוהר 10 כרכים (70-79 כרכים) עמודים עז-תכו
[מפרשת נשא דף קלה. אדרא רבא] עד פרשת בלק דף רג:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמת המהר"ח: לעזי תיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פמבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובבה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תמוזי זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:



שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם, כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשות בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם מארזים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור



פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור



לָהּ מַעֲלָא לְתַתָּא. וְכֵן לְסַמְכָא תְנִינָא, וְתִלְתָּא וְרַבֵּיעָא. וּבִין סַמְכָא לְסַמְכָא, אַחֲדָן תְּמַנְיָסָר רַגְלֵי דְסַמְכֵי וּמִתְנַהֲרִין בְּבוּצִינָא דְגְלִיפָא (בְּבוּסִימָא דְגְלִיפִין) בְּהֵוּא פְרִיסָא. וְכֵן לְאַרְבַּע עֵיבָר.

וְחַמִּינָא אֲלִין תְּקוּנִין דְנַהֲרִין עָלֶהּ, וְהוּוּ מַחְפָּאן מְלֵי דְפּוּמָנָא, לְאַתְעֶטְרָא וּלְאַסְתְּלֶקָא כָּל חַד בְּאַתְרֵיהּ. וְכַד הָווּ מִתְתַקְנָן מְפּוּמָנָא, כָּל חַד וְחַד סְלִיק וְאַתְעֶטְר וְאַתְתַקְּן בְּהֵוּא תְּקוּנָא דְאַתְתַקְּן הָכָא, מְפֹל (ס"א פְּהַל דְּכָל) פּוּמָא דְחַד מִינָן. וּבְשַׁעְתָּא דְחַד מִינָן פְּתַח פּוּמָא, לְתַקְנָא בְּהֵוּא תְּקוּנָא, הֵוּוּ תְּקוּנָא הָוּה יְתִיב וּמְחַפָּה לְמַלְהָ דְנִפְיָק מְפּוּמִיכוּן, וְכַדִּין סְלֶקָא בְּדוּכְתִיָּה וְאַתְעֶטְר.

וְכָרְ סַמְכִין מְפָאן וּמְפָאן, חֲדָאן עַל דְשַׁמְעִין מַה דְלָא יָדְעוּ, וְצִיִּיתִין לְקַלִּיכוּן. פְּמָה רְתִיכִין קְיִימִין הָכָא בְּגִיגִיכוּן. וְכַפִּין אַתּוּן לְעֶלְמָא דְאַתִּי, דְכְּלָהוּ מְלֵי דְנִפְקֵי מְפּוּמִיכוּן, כְּלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין. מְלִין כְּשָׂרִין דְלָא אֶסְטָאן לִימִנָא וּלְשַׁמָּא לָא.

קְרָשָׁא בְרִיךְ הוּא חֲדֵי לְמַשְׁמַע, וְצִיִּית לְהַנִּי מְלֵי, עַד דְהוּא אֲגָמֵר (ס"א אֲגוּר) דִּינָא, דִּי לְעֶלְמָא דְאַתִּי תִימְרוּן זְמָנָא אַחְרָא כָּל הַנִּי מְלֵי קְדִישִׁין. עֲלִיכּוּ כְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וְחַפְּךָ כִּיִּין הַטּוֹב וְגו', דְּוַבֵּב שְׁפַתִּי יִשְׁנִים. מְאִי דְּוַבֵּב שְׁפַתִּי יִשְׁנִים. דְּאַפִּילוּ לְעֶלְמָא דְאַתִּי מְרַחֲשָׁן שְׁפּוּתִיכוּ אֹרִיִיתָא קְמִיָּה.

הַשְׁתָּא אַתְתַקְּנוּ וְאַתְפּוּוּנוּ דְעֶתָא, לְמַתְקַן תְּקוּנֵי דְזַעִיר אַפִּין, הֵיךְ יִתְתַקְּן, וְהֵיךְ יִתְלַבֵּשׁ בְּתַקּוּנֵי מִתְקוּנֵי עֵתִיק יוּמִין, קְדִישָׁא דְקְדִישִׁין, טְמִירָא דְטְמִירִין, טְמִירָא מְפֹלָא. דְהַשְׁתָּא חוּבְתָא (חֲבֻמָּתָא) עֲלִיכּוּ, לְמַגְזֵר דִּינָא קוּשְׁטָאָה יָאָה וְשַׁפִּירָא וּלְאַתְקְנָא כָּל תְּקוּנִין עַל בְּרִיָּה.

תְּקוּנֵי דְזַעִיר אַפִּין, מִתְקוּנֵי דְאַרְיָךְ אַפִּין אַתְתַקְּנוּ. וְאַתְפֶּשְׁטוּ תְּקוּנֵי מְפָאן וּמְפָאן, כְּחִיזוּ בַר נֶשׁ, לְמַשְׁלֵטָא (ס"א וּמְשַׁלְטָא) בֵּיהּ רוּחָא דְטְמִירָא דְכָל טְמִירִין. בְּגִין לְמִיתֵב עַל כּוּרְסֵיָא, דְכְּתִיב, (יִחְזַקְאֵל א) וְעַל דְמוֹת הַכֶּסֶף דְמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. כְּמִרְאָה אָדָם: דְכְּלִיל כָּל דִּיּוֹקְנִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְכְּלִיל כָּל שְׁמָהּ. כְּמִרְאָה אָדָם: דְבֵיהּ סְתִימִין כָּל עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּמִרְאָה אָדָם: דְכְּלִיל כָּל רְזִין דְאַתְאֲמְרוּ וְאַתְתַקְּנוּ עַד דְלָא אֲבָרִי עֲלָמָא, וְאַף עַל גַּב דְלָא אַתְקִימוּ.

תְּאֵנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין עַד לָא זְמִין תְּקוּנֵי, בְּאַנִי מְלָכִין, כְּנֶס מְלָכִין, (נ"א גְלִיָּה מְלָכִין) וּמְשַׁעֵר מְלָכִין, וְלָא הָווּ מִתְקִימֵי, עַד דְדַחֲי (ס"א דַּחֲי) לֹזֶן, וְאַצְנַע לֹזֶן לְבַתֵּר זְמָנָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית לו) וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם. בְּאַרְץ

אָדוּם, בְּאַתֵּר דְּכָל דִּינִין מִתְקַיְיֵמִין תַּמָּן, וְכִלְהוּ לָא אֶתְקַיְיֵמוּ.
 עַד דְּרִישָׁא חוּרָא עִתִּיקָא דְעִתִּיקִין אֶתְתַּקֵּן. כִּד אֶתְתַּקֵּן, תַּקִּין כָּל תַּקּוּנִין
 דְּלִתְתָּא, תַּקִּין כָּל תַּקּוּנִין דְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין. מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, כָּל רִישָׁא
 דְּעֵמָא, דְּלֹא אֶתְתַּקֵּן הוּא בְּקַדְמִיתָא, לִית עֵמָא מִתְתַּקְנָא. וְאִי אִיהוּ מִתְתַּקֵּן,
 כִּלְהוּ מִתְתַּקְנָן. וְאִי אִיהוּ לָא מִתְתַּקֵּן בְּקַדְמִיתָא, לָא יְכֻלִּין עֵמָא לְאֶתְתַּקְנָא.
 מְנַלְן. מַעֲתִיק יוֹמִין. דְּעַד לָא אֶתְתַּקֵּן הוּא בְּתַקּוּנֵי, לָא אֶתְתַּקְנוּ כָּל אִינוּן
 דְּבִעוּ לְאֶתְתַּקְנָא, וְכִלְהוּ עַלְמִין אֶתְתַּרְכוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית
 לו) וַיִּמְלֹךְ בְּאָדָם כָּל עָוֹן. וַיִּמְלֹךְ בְּאָדָם, רְזָא חֲדָא (ס"א וְקוּרָא) הוּא.
 אֶתֵּר דְּכָל דִּינִין מִתְקַטְרִין תַּמָּן, וְתַלְיִין, מִתַּמָּן.

כָּל עָוֹן בְּעוֹר, תֵּאנָא הוּא גְזֵרַת דִּינָא, תַּקִּיפָא דְתַקִּיפִין, דְּבִגִּינִיה מִתְקַטְרִין
 אֶלְפִין אֶלְפִין מְאִרִי דִּיכְבָּא וַיִּלְלָה. (בראשית לו) וְשֵׁם עִירוֹ דְּנִהָבָה. מְאִי
 דְּנִהָבָה. כְּלוּמַר דִּין הָבָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי כ) לְעֵלּוּקָה שְׁתֵּי כְּנוֹת הַב
 הַב.

בִּיּוֹן דְּסִלִּיק לְאֶתִּישְׁבָּא, בִּיה לָא קָאִים, וְלֹא הוּה יְכִיל לְמִיקָם, וְכִלְהוּ
 עַלְמִין אֶתְתַּרְכוּ. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּאָדָם לָא אֶתְתַּקֵּן. דְּתַקּוּנָא
 דְּאָדָם בְּדִיוּקְנִיה, כְּלִיל כְּלִיל, וַיְכִיל (דף ק"ה ע"ב) כְּלִיל לְאֶתִּישְׁבָּא בִּיה.
 וּבְגִין דְּתַקּוּנָא דָּא דְּאָדָם, לָא אֶשְׁתַּכַּח. לָא יְכִילוּ לְמִיקָם וְלֹאֶתִּישְׁבָּא,
 וְאֶתְבְּטְלוּ. וְאֶתְבְּטְלוּ סִלְקָא דְעֵתְוָה וְהָא כִּלְהוּ בְּאָדָם אֶתְפְּלִילִין. אֶלָּא
 אֶתְבְּטְלוּ וְאֶסְתַּלְקוּ מֵהוּא תַקּוּנָא, עַד דִּיִּתֵּי תַקּוּנָא (נ"א דִּיוּקְנָא) דְּאָדָם. וְכִד
 אֶתָּא הָאִי דִּיוּקְנָא, אֶתְגַּלְפוּ (ס"א אֶתְפְּלִילִין) כִּלְהוּ, וְאֶתְחַזְרוּ לְקִיּוּמָא אֶתְרָא.
 מְנַהוּן אֶתְבְּסָמוּ, (ס"א מְנַהוּן אֶתְבְּסָמוּ וְלֹא אֶתְבְּסָמוּ) וּמְנַהוּן לָא אֶתְבְּסָמוּ כָּלִל.
 וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וַיִּמָּת, וַיִּמָּת. דְּאֶתְבְּטְלוּ לְגַמְרִי. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא כָּל
 מָאן דְּנִחִית מִדְּרָגָא קְדָמָא דְהוּה בִּיה, קָאֲרִי בִּיה מִיתָה. כְּמָה דְאַתְּ
 אָמַר, (שמות ב) וַיִּמָּת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, דְּנִחִית מִדְּרָגָא קְדָמָא דְהוּה קָם בִּיה.
 וְכִיּוֹן דְּאֶתְתַּקֵּן אָדָם, אֶתְקִרוּן בְּשִׁמְהֵן אֶתְרַנִּין, וְאֶתְבְּסָמוּ בְּקִיּוּמָא בִּיה,
 וְקִיּוּמִין בְּדוּכְתִּיּוּהוּ.

וְכִלְהוּ אֶתְקִרוּן בְּשִׁמְהֵן אֶתְרַנִּין מִן קְדָמָאִין, בַּר הַהוּא דְכְּתִיב בִּיה, (בראשית
 לו) וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בַּת מִטְרַד בַּת מִי זְהָב. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם
 דְּהָנִי לָא אֶתְבְּטְלוּ כְּשָׂאֵר אֶתְרַנִּין. מְשׁוּם דְּהוּה דְכַר וְנוּקְבָא. כְּהָאִי תַמְרָא,
 דְּלֹא סִלְקָא אֶלָּא דְכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִין כְּפִי הַשְׁתָּא דְאֶשְׁתַּכַּחוּ דְכַר וְנוּקְבָא,
 לָא כְּתִיב בְּהוּ מִיתָה כְּאֶתְרַנִּין, וְאֶתְקִיּוּמוּ. אֲבָל לָא אֶתִּישְׁבוּ, עַד דְּאֶתְתַּקֵּן
 דִּיוּקְנָא דְאָדָם, וְכִיּוֹן דְּאֶתְתַּקֵּן דִּיוּקְנָא דְאָדָם, אֶתְחַזְרוּ וְאֶתְקִיּוּמוּ בְּקִיּוּמָא
 אֶתְרָא, וְאֶתִּישְׁבוּ.

תאנא, פד סליק ברעוּתא דרישא חוּרָא, לְמַעַבְד יְקָרָא לִיקְרִיָּה, תְּקִין
 זְמִין וְאַפִּיק מְבוּצִינָא דְקַרְדִּינוּתָא, חַד נִיצוּצָא, (נִשְׁב בֵּיה אֲתַתְּקִין) (ס"א
 אֲתַפְּסוּ וְסָלִיק רַעוּתֵיה) וְאַתְפָּשֵׁט לְתַלְת מָאָה וְשִׁבְעִין עֵיבָר. וְנִיצוּצָא קָאִים, וְשָׂאֲרֵי
 נְפִיק אֲוִירָא דְכָּיָא וּמְתַגְלָגְלָא, נִשְׁב בֵּיה אֲתַתְּקִין. וְנְפִיק חַד גּוּלְגֻלְתָּא
 תְּקִיפָא, וְאַתְפָּשֵׁט לְאַרְבַּע סְטָרִין.

וְבַהּ אֲוִירָא דְכָּיָא, אֲשַׁתְּאִיב נִיצוּצָא וְאַתְאַחַד, וְכֻלִּיל (ס"א וְאַתְכֻלִּיל) בֵּיה.
 בֵּיה סְלִקָא דַּעְתָּךְ. אֶלָּא אֲתַטְמַר בֵּיה. וּבְגִין כֶּךָ, הָאִי גּוּלְגֻלְתָּא
 אֲתַפְּשֵׁט בְּסְטָרוֹי, וְהָאִי אֲוִירָא הוּא טְמִיר דְטְמִירִין דַּעְתִּיק יוֹמִין, בְּרוּחָא
 דְגַנְיָז.

בְּהָאִי גּוּלְגֻלְתָּא אֲתַפְּשֵׁטוּ אִשָּׁא מְסָטֵר חַד, וְאֲוִירָא מְסָטֵר חַד. וְאֲוִירָא
 דְכָּיָא קָאִים עָלֵיה מְהָאִי סְטֵר. וְאַשָּׁא דְכָּיָא קָאִים מְהָאִי סְטֵר. מָאִי
 אִשָּׁא חָכָא. אֶלָּא לָאו הוּא אִשָּׁא, אֲבָל בּוּצִינָא דָּא (נ"א נִיצוּצָא) דַּאֲתַכֻּלִּיל
 בְּאֲוִירָא דְכָּיָא, נְהִיר לְמַאתָן וְשִׁבְעִין עֵלְמִין, וְדִינָא מְסָטְרוֹי אֲשַׁתְּכַח, וּבְגִין
 דָּא, הָאִי גּוּלְגֻלְתָּא, אֲתַקְרִי גּוּלְגֻלְתָּא תְּקִיפָא.

בְּגוּלְגֻלְתָּא דָּא, יִתְבִּין תְּשַׁעָּה אֶלְפֵי רַבּוּא עֵלְמִין, דְנִטְלִין עֲלוּי וְסַמְכִין
 עֲלוּי. בְּהָאִי גּוּלְגֻלְתָּא, נְטִיף טֵלָא מְרִישָׁא חִיּוּרָא, דַּאֲתַמְלִי
 מְנִיָּה תְדִיר. וּמְהָאִי טֵלָא דַּאֲנַעַר מְרִישִׁיָּה זְמִינִין מִיתְּיָא לְאַחֲזָאָה.

וְהוּא טֵלָא דַּאֲתַכֻּלִּיל בְּתַרֵי גּוּוּנֵי, מְסָטְרָא דְרִישָׁא חִיּוּרָא, חִיּוּר בְּגוּוּיָה
 (ס"א בְּנִינִיָּה). דְכֻלִּיל כֻּלְהוּ חִיּוּרֵי (וְכֻלְהוּ חִיּוּרֵי) אֲבָל פַּד אֲתִישְׁבֹן בְּהָאִי
 רִישָׁא דְזַעִיר אֲפִין, אֲתַחֲזִי בֵּיה סוּמְקָא. כֶּהָאִי בְדוּלְחָא דַּאִיהוּ חִיּוּר,
 וְאַתְחֲזִיָּא גּוּוּנָא סוּמְקָא בְּגוּוּנָא חִיּוּרָא.

וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (דְנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפֶר יִקְיִצוּ אֶלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם
 וְאַלֶּה לְחַרְפוֹת לְדַרְאוֹן עוֹלָם. לְחַיֵּי עוֹלָם, בְּגִין דַּאֲתַחֲזִיאוּ לְהֵהוּא
 חִיּוּרָא, דַּאֲתִי מְסָטֵר דַּעְתִּיק יוֹמִין, אֲרִיכָא דַּאֲנְפִין. לְחַרְפוֹת לְדַרְאוֹן
 עוֹלָם, בְּגִין דַּאֲתַחֲזִיאוּ לְהֵהוּא סוּמְקָא דְזַעִיר אֲפִין. וְכֻלָּא כֻלִּיל בְּהֵהוּא
 טֵלָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כו) כִּי טַל אֲוֵרוֹת טִלְף. אֲוֵרוֹת: תְּרִין. וְהֵהוּא
 טֵלָא דְנְטִיף, נְטִיף כֹּל יוֹמָא לְחַקְלָא דְתַפּוּחִים. כְּגוּוּנֵי חִיּוּרָא וְסוּמְקָא.

הָאִי גּוּלְגֻלְתָּא אֲנַהִיר בְּתַרֵי גּוּוּנֵי, לְהָאִי סְטֵר וּלְהָאִי סְטֵר. וּמְהָאִי אֲוִירָא
 דְכָּיָא, אֲתַפְּשֵׁט מְגוּלְגֻלְתָּא לְאַנְפוּי מָאָה וְחַמְשִׁין רַבּוּא עֵלְמִין. וּבְגִין
 כֶּךָ אֲתַקְרִי זַעִיר אֲפִין. וּבְשַׁעְתָּא דַּאֲצִטְרִיָּה, אֲתַפְּשֵׁטוּ אֲנְפוּי וְאַרִיכִין בְּהֵהוּא
 זְמָנָא, בְּגִין דַּאֲשַׁגַּח בְּאַנְפוּי דַּעְתִּיקֵי דַּעְתִּיקִין, וְחַיִּים לְעֵלְמָא.

וּמְהָאִי גּוּלְגֻלְתָּא, נְפִיק חַד עֵיבָר, לְכֹל אִינוּן דַּלְתָּא. וְיַהֲבֵי אַגְר אֲוִירָאוּתָא
 לַעְתִּיק יוֹמִין. פַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָּנָא, (דף קל"ו ע"א) תְּחוּת שְׂרָבִיטָא.

וְלִקְבִיל דָּא. (שמות לח) בַּקַּע לַגּוֹלְגֻלְתָּא לְתַתָּא, כַּד עָאֲלִין בְּחוּשְׁבָנָא. וְהָאִי
בַּקַּע אָגַר אֲוֵרְאוּתָא, אֲשֶׁתְּכַח מְנִיָּה לְעֵתִיק יוֹמִין.

בְּחֶלְרֵיהּ דְּגּוֹלְגֻלְתָּא, (ס"א בגולגולתא דא) תַּלְתַּת חֲלָלִין אֲשֶׁתְּכַחוּ, דְּשִׁרְיָא מוּחָא
בְּהוּ, וְקְרוּמָא דְקִיק חֲפִיָּא עֲלֵיהּ. אָבֵל לָא קְרוּמָא קְשִׁישָׁא
סְתִימָא כְּעֵתִיק יוֹמִין. וּבְגִין דָּא, הָאִי מוּחָא אֲתַפְּשֵׁט וְנִהִיר (ס"א ונפיק) לְתַלְתִּין
וְתָרִין שְׁבִילִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנִהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן.

וְתַאנָּא, בְּתַלְתַּת חֲלָלִין דְּגּוֹלְגֻלְתָּא מוּחָא שְׁרִיָּא. מִחֲלָלָא חַד מִתְּבַקַּע (ס"א
ומתפשט) חַד מְבוּעָא לְאַרְבַּע סְטָרִין, וְנִפְיָק מֵהוּא מוּחָא דְשִׁרְיָא
כְּהָאִי חֲלָלָא, תַּלְתִּין וְתָרִין שְׁבִילִין רוּחִין דְּחֻכְמָתָא.

מִחֲלָלָא תְּנַיְנָא, מִתְּבַקַּע וּמִתְּפַשֵּׁט חַד מְבוּעָא אַחְרָא. וּמִתְּפַתְחִין חֲמִשִּׁין
תַּרְעִין. מֵאֲלִין חֲמִשִּׁין תַּרְעִין, אֲתַאחְדֹן חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּאוּרִיָּתָא.
חֲמִשִּׁין שְׁנִין דְּיוּבְלָא. חֲמִשִּׁין אֶלְף דְּרִין, דְּזִמִּין קֹדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאַתְבָּא
רוּחִיָּה לֵיהּ, וְלִשְׁרִיָּא בֵּיהּ.

מִחֲלָלָא תְּלִיתָא, נְפָקִין אֶלְף אֲלָפִין אֲדָרִין וְאַכְסְדָּרִאִין, דְּדַעְתָּא שְׁרִיָּא
עֲלֵיהּ, וְדָרִי בְּהוּ. וְהָאִי חֲלָלָא שְׁרִי חֲלָלִיָּה (ס"א מורויה) בֵּין הָאִי
חֲלָלָא וּבֵין הָאִי חֲלָלָא, וְאֲתַמְלִיין מִתָּרִין סְטָרִין כָּל אֵינוֹן אֲדָרִין. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ. וְאֲלִין תַּלְתַּת מִתְּפַשֵּׁטִין בְּכָל
גּוּפָא, לְהָאִי סְטָרָא וְלְהָאִי סְטָרָא. וּבְאֵינוֹן אַחִיד כָּל גּוּפָא וְאַחִיד בְּהוּ
גּוּפָא מְכָל סְטָרוֹי, וּבְכָל גּוּפָא אֲתַפְּשֵׁטִין וְאֲשֶׁתְּפַחֵן.

תַּאנָּא, בְּגּוֹלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא, תְּלִיין אֶלְף אֲלָפִי רַבּוּא וְרַבּוּא רַבְּבִין קוּצִי
דְשַׁעְרֵי אוּכְמָן, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא כְּדָא, וּמִתְּעַרְבִין דָּא כְּדָא. וְלִית
חֲשְׁבָנָא לְנִימִין דְּכָל קוּצָא וְקוּצָא, דְאַחִידִין בֵּיהּ דְכִיין וּמִסְאַבֵּן. וּמִפְּאֵן
אֲתַאחְדֹן טַעְמֵי אוּרִיָּתָא, בְּדַכְיָא בְּמִסְאַבָּא. בְּכָל אֵינוֹן סְטָרִין דְאֵינוֹן
דְכִיין, בְּכָל אֵינוֹן סְטָרִין דְאֵינוֹן מִסְאַבֵּן.

יְתָבִין קוּצִי מִסְתַּבְּכִין וְתִקִּיפִין. מְנַהוֹן שְׁעִיעִין, וּמְנַהוֹן תִּקִּיפִין. וּבְכָל
קוּצָא וְקוּצָא, יְתָבִין נִימִין תְּלִין עַל תְּלִין. מִתְּלַהֲטִין וְתְּלִיין כְּגִיבְר
תִּקִּיף, מְאָרִי נַצַּח קְרַבִּין. בְּתַקוּנָא יָאָה בְּתַקוּנָא שְׁפִירָא תִּקִּיפָא (בְּחוּר בְּאֵרוּסִים).
רְבִרְבִין וְתִקִּיפִין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) בְּחוּר כְּאֵרוּסִים.

מִתְּתַקְנִין קוּצִין דְשַׁעְרֵי, וְתְּלִיין תְּלִין עַל תְּלִין, מֵהָאִי סְטָרָא לְהָאִי סְטָרָא,
עַל גּוֹלְגֻלְתָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) קוּוּצוּתִיו תְּלַתְּלִים.
וְתַאנָּא יְתָבִין תְּלִי תְּלִין, מְשׁוּם דְמְשִׁיכִין מִמְּבוּעִין סְגִיאִין, דְתַלְתַּת רַהֲטִי
מוּחָא. מִמְּבוּעָא חֲלָלָא חַד דְּגּוֹלְגֻלְתָּא, אֲתַמְשְׁכֵן שְׁעָרֵי בְּמְשִׁיכוּתָא,
וּמִתְּעַבְדִין תְּלִין, דְתְּלִיין מִפְּמָה מְבוּעִין, דְאֲתַמְשְׁכֵן מֵהָאִי חֲלָלָא. מִחֲלָלָא

תְּנִינָא, נִפְקֵי חֻמְשֵׁין מְבוּעֵין, וְאִתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי מַאינוּן מְבוּעֵין בְּמִשְׁכּוֹתָא,
וְאִתְעַבְדִּין תְּלִין, דְּתִלְיִין וּמִתְעַרְבִין בְּקוּצִין אַחֲרֵינוּן. מַחֲלָא תְּלִיתָא,
נִפְקֵי אֶלְף אַלְפִין אַדְרִין וְאַכְסְדְּרִין, וְאִתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי בְּמִשְׁכּוֹתָא מְכֻלְהוּ.
(וּמִתְעַבְדִּין תְּלִין עַל תְּלִין וּמִתְעַרְבִין בְּקוּצִין אַחֲרֵינוּן) וּבְגִין כֶּף אֵינוּן קוּצִין, תְּלִין עַל תְּלִין.

וּבְלָהוּ מְשִׁיכֵן דְּאִתְמַשְׁכֵּן מִתְּלַת חֲלָלִין דְּמוּחָא דְּגוּלְגֻלְתָּא. וְכַל אֵינוּן
נִימִין וְכַל אֵינוּן קוּצֵי תְּלִיין וְחַפְיִין לְסִטְרָא דְּאוּדְנִין. וּבְגִין כֶּף
כְּתִיב, (דְּנִיאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזוּנָהּ וּשְׁמַע. וּבַהֲאֵי תְּלִין, תְּלִיין (נ"א וּבַהֲאֵי תְּלִיין)
יְמִינָא וּשְׁמַאֲלָא, נְהוּרָא וְחֻשׁוּכָא, רַחֲמֵי וְדִינָא. וְכַל יְמִינָא וּשְׁמַאֲלָא תְּלִי
בַּהֲאֵי, וְלֹא בְּעִתִּיקָא.

בְּפִלְגּוֹתָא דְּשְׁעָרֵי, אִתְחַזִּי חַד אֹרְחָא דְּקִיק, דְּמִתְאַחַדָּא מְהֵהוּא אֲרַחָא
דְּעִתִּיק יוּמִין. וּמְהֵהוּא אֲרַחָא, אִתְפָּרְשֵׁן שִׁית מָאָה וְתִלְיָסָר
אַרְחִין, דְּאִתְפְּלְגוּן בְּאַרְחִין דְּפִקוּדֵי דְּאוּרִייתָא. דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים כה) כָּל אֲרַחוֹת
יְיָ חֶסֶד וְאַמֶּת לְנוֹצְרֵי בְּרִיתוֹ וְעֹדוֹתָיו.

תְּנָא, בְּכַל קוּצָא וְקוּצָא, מִתְאַחַדֵּן אֶלְף אַלְפִין מְאִרֵי דִּיבְבָא וִילְלָה, דְּתִלְיִין
בְּכַל קוּצָא וְקוּצָא מַאינוּן תְּקִיפִין. וּמַאינוּן שְׁעִיעֵין מְאִרִיהוּן
דְּמִתְקָלָא, (ס"א מְאִרִיהוּן דְּרַחֲמִימוּתָא וְאִיהוּ מִתְקָלָא בְּעִינְהוּ) בְּגִין כֶּף אֵית יְמִינָא וְאֵית שְׁמַאֲלָא.
מְצַחָא דְּגוּלְגֻלְתָּא. אִשְׁגָּחוּתָא דְּאִשְׁגָּחוּתָא. וְלֹא מִתְגַּלְיָא, בַּר הֵהוּא זְמָנָא,
דְּצָרִיכִין חֲיִיבִיא לְאִתְפַּקְדָּא, וְלַעֲיִנָּא בְּעוּבְדִיהוּן. וְתַנָּא, כַּד
אִתְגַּלְיָא הָאֵי מְצַחָא, אִתְעֵרוּ כָּל מְאִרִיהוּן דְּדִינָא, וְכַל עֲלָמָא בְּדִינָא
אִתְמַסֵּר. (דף קל"ו ע"ב) בַּר הֵהוּא שְׁעֵתָא, כַּד סְלִיקוּ צְלוֹתְהוּן דְּיִשְׂרָאֵל לְקַמֵּי
עִתִּיק יוּמִין, וּבְעֵי לְרַחֲמָא עַל בְּנוֹי, גְּלִי מְצַחָא דְּרַעוּא דְּרַעוּין, וְנְהִיר
בַּהֲאֵי דְּזַעִיר אֲפִין, וְאִשְׁתַּכִּיף דִּינָא.

בַּהֲאֵי מְצַחָא, נִפְיָא חַד שְׁעָרָא, דְּמִתְפָּשֵׁט בֵּיה מְמוּחָא דְּאִפִּיק חֻמְשֵׁין
תְּרַעִין. וְכַד אִתְפָּשֵׁט, אִתְעַבֵּיד מְצַחָא דְּאִשְׁגָּחוּתָא, לְחֲיִיבֵי עֲלָמָא,
לְאֵינוּן דְּלֹא מִתְפַּסְפִּי בְּעוּבְדִיהוּן. הֲדָא הוּא דְּכְתִיב, (ירמיה ג) וּמְצַח אִשָּׁה
זוֹנָה הִיָּה לָךְ מֵאַנַּת הַפְּלִם.

וְתַנָּא, שְׁעָרָא לֹא קָאִים בַּהֲאֵי אֲתֵר דְּמְצַחָא, בְּגִין דְּאִתְגַּלְיָא לְאֵינוּן
דְּחֲצִיפִין בְּחוּבִייהוּ. וּשְׁעֵתָא דְּמִתְעַרְבֵי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא
לְאִשְׁתַּעֲשַׁעָא עִם צְדִיקִיָּא, נְהִירִין אֲנַפּוּהֵי דְּעִתִּיק יוּמִין, בְּאַנְפּוּי דְּזַעִיר
אֲפִין, וּמִתְגַּלְיָא מְצַחִיהוּ, וְנְהִיר לְהָאֵי מְצַחָא, וּכְדִין אִתְקַרֵּי עֵת רְצוּן. וְכַל
שְׁעֵתָא וּשְׁעֵתָא דְּדִינָא תְּלִי, וְהָאֵי מְצַחָא דְּזַעִיר אֲפִין אִתְגַּלְיָא, אִתְגַּלְיָא
מְצַחָא דְּעִתִּיקָא דְּעִתִּיקִין, וְאִשְׁתַּכִּיף דִּינָא, וְלֹא אִתְעַבֵּיד.

תַּנָּא, הָאֵי מְצַחָא, אִתְפָּשֵׁט בְּמֵאֲתָן אֶלְף סוּמְקֵי דְּסוּמְקֵי, דְּאִתְאַחַדֵּן בֵּיה,

וּכְלִילָן בֵּיהּ. וְכַד אֲתַגְלִיֵּיא מִצְחָא דְזַעִיר אַפִּין, אֵית רְשׁוּתָא לְכֻלְהוּ לְחַרְבָּא. וְכַד אֲתַגְלִיֵּיא מִצְחָא דְרַעְוָא דְרַעְוִין, דְנִהִיר לְהַאי מִצְחָא, כְּדִין כְּלָהּוּ מִשְׁתַּכְּכִין.

וְתַנָּיא, עֶשְׂרִין וָאַרְבַּע בְּתֵי דִינִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּהַאי מִצְחָא, וְכֻלְהוּ אַקְרוּן נֶצַח (ס"א מִצְחָא וְכָל חַד אַקְרִי נֶצַח). וּבְאַתְרוּן (דאפין) רְצוּפִין (דאפין), הוּא מִצְחָא. וְאֵית מִצְחָא וְאֵית נֶצַח דְאִינוּן נֶצַחִים. וְהֵינּוּ דַתְנָן נֶצַח נֶצַחִים. וְאִינוּן בְּמִצְחָא, וּמִתְפַּשְׁטֵן מִנְהוּן בְּגוּפָא, בְּאַתְרִין יְדִיעָן.

תַּנָּיא, מְאִי דְכְתִיב, (שמואל א טו) וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנָּחַם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם. הַאי רְזָא אוּקִימָנָא, כֹּל הוּא נֶצַח דְאַתְפַּשְׁט בְּגוּפָא, זְמַנִּין דְתִלִּי עַל עֲלָמָא לְמִידָן, וְתָב וּמִתְחַרְט וְלֹא עֵבִיד דִּינָא, אִי תִיבִין. מְאִי טַעְמָא. מִשׁוּם דְקָאִי בְדוּכְתָא דְאַקְרִי אָדָם, וְיָכִיל לְאַתְחַרְטָא. אָבֵל אִי בְאַתֵּר דְאַתְקְרִי רֵאשׁ, (בְּהַאי מִצְחָא) אֲתַחְזִי וְאַתְגְּלִיֵּיא הַאי נֶצַח, לְאוּ הוּא עֵידָן וְאַתֵּר לְאַתְחַרְטָא. מְאִי טַעְמָא. מִשׁוּם דְלֹא הָוָה מְאַתֵּר דְאַקְרִי אָדָם, דְהָא לֹא אֲתַגְלִי פְרַצוּפָא וְחוּטְמָא, אֲלֵא מִצְחָא בְּלַחוּדוּי. וּבְאַתֵּר דְלֹא אֲשַׁתְכַּח פְרַצוּפָא, לֹא אַקְרִי אָדָם. וּבְגִין כֶּף לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם כְּנֶצַח דְבִשְׂאֵר תְּקוּנֵי גוּפָא.

עֵינוּ דְרִישָׁא, מִשְׁתַּנְּיִין מִשְׂאֵר עֵינִין, שְׂרָקוּתָא דְבִגְבַתָּא, דְעַל רִיסי עֵינִין, מְכַחֲלָן (דְכָל עֵינִין כְּכַחֲלָן) בְּאוּפְמָתָא, תְּלִיִין תְּלִין עַל תְּלִין דְשַׁעְרֵי, וְאִינוּן תְּקוּנָא דְעַל עֵינִין, בְּרִישָׁא דְמִצְחָא, וּמִתְאַחֲדָן מִתְרוּוִיָּהּ שְׁבַע מָאָה אֲלָפֵי מְאָרִי דְאַשְׁגַּחוּתָא. (דְעַל תְּרִיסי דְעֵינִין).

בְּכִסּוּתָא דְעֵינִין, לְהַטִּין אֵלָּהּ וְאַרְבַּע מָאָה רַבּוּא, דְמִתְאַחֲדָן בְּגִבְיִין דְאִינְהוּ כְּסוּתָא. וְאַשְׁגַּחוּתָא דְעֵינָא דְעַתִּיק יוּמִין עֲלֵיהּ. וּבְשַׁעְתָּא דְסִלְקִין אִינוּן כְּסוּתָא, אֲתַחְזִי כְּמָאן דְאַתְעַר מִשְׁנַתִּיהּ, וְאַתְפַּקְחָן עֵינוּי, וְחָמָאן לְעֵינָא פְקִיחָא, וְאַתְסַחָן בְּחַד חוּוּרָא דְעֵינָא טְבָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ה) רוּחַצוֹת בְּחֶלֶב. מְאִי בְחֶלֶב. בְּחוּוּרָא דְלְעֵילָא קְדַמָּאָה (נ"א בְּחוּוּרָא קְדַמָּאָה דְעֵינָא טְבָא). וּבְהֵיא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְכַּח אֲשַׁחוּתָא דְרַחֲמֵי. (ס"א וּבְגִין כֶּף צְלוּתָא דְיִשְׂרָאֵל כְּגִין דִּיפְקַח עֵינוּי, וְיִתְסַחָן בְּהוּא חוּוּרָא).

וְעַל דָּא צְלִי דוּד, (תהלים מד) עוֹרָה לְמָה תִישָׁן יְיָ הַקִּיצָה. דִּיפְקַח עֵינוּי, וְיִתְסַחָן בְּהוּא חוּוּרָא. וְכָל זִמְנָא דְעֵינוּי לְאוּ מִתְפַּקְחָן, כֹּל מְאָרִיהוּן דְדִינִין, כְּפִיִן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְשָׂאֵר עַמִּין שְׁלִטִין עֲלֵיהּ. וּבְזִמְנָא דִּיפְקַח עֵינוּי, יִתְסַחָן בְּעֵינָא טְבָא, וְרַחֲמֵי עַל יִשְׂרָאֵל. וְאַסְתַּחַר (ס"א וְאַתְחַר) עֵינָא, וְעֵבִיד נּוֹקְמִין בְּשָׂאֵר עַמִּין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים לח) הָעִירָה וְהַקִּיצָה. הָעִירָה: לְאַתְסַחָה בְּהֵיא חוּוּרָא. הַקִּיצָה: לְמַעַבְד נּוֹקְמִין לְאִינוּן דְכְפִיִן לוּן.

עינני כד אתפקחן, אתחזון שפירין כהני יונים, בסומק ואוכם וירוק, תנור, לא אתגלי, אלא בזמנא דאסתפל בעינא טבא, ומסתחאן כל אינון גוונין, בההוא תנור.

מאינון גוונין דמתגליין, נפקין שבעה עינין דאשגחותרא. דנפקי מאוכמא (דף קל"ו ע"א) דעינא. הדא הוא דכתיב, (זכריה ג) על אבן אחת שבעה

עינים. מאן אבן אחת. אוכמתא דעינא.

מסומקא, נפקין שבעה רהיטין, דסמכין (נ"א דסמך) לסטר שמאלא, ומתלהטין באשא דלסטר צפון, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא, לגלאה ארחין דחייביא הדא הוא דכתיב, (זכריה ד) שבעה אלה עיני יי המה משוטטים בכל הארץ.

מירוקא, נפקין שבעה טהירין (ס"א נהירין) דקטרא דלסטר (נ"א רהיטין דסמכאן לסטר) דרומא, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא, לגלאה ארחין ועובדין

דבני נשא, בין טב בין ביש, דכתיב, (איוב לד) פי עיניו על דרכי איש וגו'.

וכד אסתחאן בתנורא, משתפחין פלהו לאשגחא לכל מארי קשוט, לאוטבא עלמא בגינהון. וכל אשגחותרא דההוא תנורא, הוי לטב

על ישראל. ואשגח בסומקא למאן דעאקין להו. הדא הוא דכתיב, (שמות א) ראה ראיתי. ראה: לאוטבא לון. ראיתי: לנקמא לון, מדעקין לון,

ובגין כן פתיב, (תהלים מד) עורה למה תישן יי הקיצה אל תזנח לנצח. עורה, והקיצה, תרי אשגחותרא. תרי פקיחין. תרי טבן. רחמי ונוקמין.

גוונא קדמאה, סומקא בגו סומקא כליל וסתים כל סומקין, מקמיה לא אתחזון. סותרניה דההוא סומקא, אסחר חד חוטא אוכמא, ואקיף

ליה.

גוונא תנינא, אוכמא. פאבנא חד דנפיק מתהומא, חד זמן לאלף שנים, בימא רבא. וכד נפיק האי אבנא, אתי רגשא ותקפא על ימא. וקליה

דימא, וגלגלוהי אזלין, ואשתמעו לנונא רבא, דאקרי לויתן. ונפיק מתהומא. והאי אבנא מתגלגלא בתוקפא דימא, ונפיק לבר. והיא אוכמא,

דכל אוכמין סתימין קמיה. (ס"א והא אוקמוס דכל אורחין סתימין קמיה) וכך היא אוכמותא דעינא אוכמא, דכליל וסתים כל שאר אוכמין. וסותרניה דההוא אוכמא,

אסחר חד חוטא סומקא, (ס"א לסטר חד) ואקיף לההוא אוכמא.

גוונא תליתאה. ירוקא דירוקי, דכליל וסתים כל ירוקין. ובסותרניה דההוא ירוקא, אסחרו תרין חוטין. חוטא סומקא לסטר חד. וחד חוטא

אוכמא לסטר חד. ואקיפין לההוא ירוקא.

וכד אסתחר (נ"א אתגל) תנורא, ואסתחרי עינא, כל אינון גוונין לא משתפחין,

ומשתקעין לתתא (סומקא יוקא אוכמא). לא אתחזי בר ההוא תוורא, דנהיר מעתיק יומין. ונהירין מניה כל אינון דלתתא. (נ"א הוא).

ולית גוונא אתחזיאי, בר ההוא תוורא בלחודוי. ובגין כן אסתלקו כל מאריהון דסומקא ואוכמא, דאינון תאומין פחדא. הדא הוא דכתיב (שיר השירים ד) שניף פעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות. מאי מן הרחצה. מההוא אסחותא דעינא קדישא עלאה. שכלם מתאימות. מתערבן דא בדא, ואתדבקן דא בדא. ומה דאמר שניף פעדר הקצובות, ואת אמרת שכלם מתאימות. כלומר, תוורא דלהון, פההוא תוורא דעינין, פד אסחן בתוורתא דעינא עלאה.

ודא זמינין למנדע צדיקיא, למחזי ברוחא דחכמתא, כמה דאת אמר (ישעיה נד) כי עין פעין יראו. אימתי בשוב יי ציון. וכתיב (במדבר יד) אשר עין פעין נראה אתה יי, וכדין פקיחותא דעינין לטב.

ואית פקיחותא דעינין לטב. ואית פקיחותא דעינין לביש. לטב, כמה דכתיב, (דניאל ט) פקח עיניך וראה שוממותינו וגו'. ודא הכא לטב, ולביש. וכתיב (ישעיה לג) עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל כל יצען כל יסע יתדויתו לנצח הא הכא לטב ולביש. דלא אתעביד דא בלא דא.

תנא בצניעותא דספרא, מהו עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן. וכי ירושלם נוה שאנן הוא, והא כתיב (ישעיה א) צדק ילין בה. ובאתר דאשתכח צדק, לאו שקיט, ולא שאנן הוא. אלא עיניך תראנה ירושלם נוה שאנן, נוה שאנן, לעתיק יומין אתמר, (דשנח באליו עיניו) דההוא עינא שקיט ושאנן. עינא דרחמי, עינא דלא נטיל מאשגחותא דא, לאשגחותא אחרא. ובגין כן פתיב, עיניך תראנה חסר יו"ד, ולא עיניך. ומה דאמר ירושלם ולא ציון, הכי אצטריך, לאכפייא (דף קל"ז ע"ב) לדנא, דאשתכח בה ולרחמא עלה.

ותאנא, פתיב (דברים יא) עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, (הדא הוא דכתיב צדק ילין בה דבה אשתכחו גורי דינין ותיר מכל שאר אתרי) (נ"א דכתיב צדק ילין בה

דבה אשתכחו גורי דינין ותיר מכל שאר אתרי ותאנא, פתיב (דברים יא) עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. השתא עיני ה' אלהיך בה וכדין פקיחותא דעינין בה לטב ולביש בגין דאית בהו ימינא ושמאלא, דינא ורחמי) ולזמנא דאתי, ישתפח בה עינא חד דרחמי. עינא דעתיקא דעתיקין הדא הוא דכתיב, (ישעיה נד) וברחמים גדולים אקבצך. כיון דאמר רחמים, מהו גדולים. אלא אית רחמי, ואית רחמי. רחמי דעתיק דעתיקין, אינון אקרוין רחמים גדולים. רחמי דזעיר אנפין, אקרוין רחמים סתם. (מהנ"א הוא: משום דאית ביה ימינא ושמאלא, דינא ורחמי) ובגין כן וברחמים גדולים אקבצך, דעתיק יומין.

תֵּאנָא בְּהִי עֵינִין, בְּתֵרִין גְּוֹנִין מְנִיָּהוּ, בְּסוּמְקָא וְאוּכְמָא, שְׂרָאן תְּרִין דְּמַעִין. וְכַד בְּעֵי קָדְשָׁא דְקוּדְשִׁין לְרַחֲמָא עַל יִשְׂרָאֵל, אַחִית תְּרִין דְּמַעִין, לְאַתְבְּסָמָא בְּיָמָא רַבָּא. מָאן יָמָא רַבָּא. יָמָא דְחֻכְמָתָא עַלְמָא. כְּלוּמַר דִּיתְסַחוּן בְּנִהְרָא (ס"א בתורה) בְּמַבּוּעָא דְנַפְיָא מְחֻכְמָתָא רַבָּא, וּמְרַחַם לָהּ לְיִשְׂרָאֵל.

חֻטְמָא. תֵּאנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, חוּטְמָא דְזַעִיר אַנְפִּין. בְּחוּטְמָא אֲשַׁתְּמוּדַע פְּרַצוּפָא. בְּהַאי חוּטְמָא אֲתַפְרָשָׁא מְלָה דְכְּתִיב, (שמואל ב כב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ וְגו'. עָלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ, בְּהַאי תִּנְנָא, אֲתַפְלְלוּ אֲשָׁא, וְגַחְלֵי דְנוּרָא. דְלִית (ס"א בחוטמא אשתמודע פרצופא תלת שלחובין מתוקרין בנוקבו מהאי חוטמא אשתשמן תלת גווי תננא ואשא ונחלי דנורא דכתיב, שמואל ב כב) עָלָה עֶשֶׂן בְּאָפוֹ. וְלִית) תִּנְנָא בְּלָא אֲשָׁא, וְלָא אֲשָׁא בְּלָא תִּנְנָא. וְכִלְהוּ אֲסַתְּלִיקוּ (ס"א אתדליקו) וְנַפְקֵי מְחוּטְמוּי.

וְתֵאנָא, כַּד אֲתַחְבְּרוּ תִלְתָּא אַלְיָן, דְּכִלְיָן בְּהַאי תִּנְנָא, דְּנַפְיָא מְחוּטְמָא. אֲתַקְמַט חוּטְמָא, וְנָשִׁיב וְנַפְיָא תִּנְנָא אוּכְמָא וְסוּמְקָא. וּבִין תְּרֵי גְוִי. וְקִרְיָן לֵיהּ, אַף וְחִימָה וּמְשַׁחִית. וְאִי תִימָא אַף וְחִימָה כְּתִיב, (דברים ט) כִּי יִגְוֹרְתִי מִפְּנֵי הָאֵף וְהַחִימָה, דְּאִינוּן תִּנְנָא אוּכְמָא וְסוּמְקָא, מְשַׁחִית מִנָּא לָן. דְכְּתִיב, (בראשית יג) לְפָנַי שַׁחַת יְיָ אֶת סְדוֹם וְאֶת עַמּוֹרָה. שַׁחַת הַמְּשַׁחִית, בְּנוּרָא דְלִיק מוּקְדָּא.

וְתֵאנָא, חֵמֶשׁ גְּבוּרָאן אִינוּן, בְּהַאי זַעִיר אַנְפִּין. וְאֲסַתְּלִיקוּ לְאַלְף וְאַרְבַּע מָאָה גְּבוּרָאן. וּמְתַפְשְׁטָאן בְּחוּטְמוּי. בְּפוּמָא. בְּדְרוּעוּי. בִּידִין. בְּאַצְבָּעִין. וּבְגִין כַּף כְּתִיב, (תהלים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ. גְּבוּרוֹת כְּתִיב, כְּתִיב הָכָא גְּבוּרוֹת, וְכְתִיב הָתָם, (דברי הימים א כט) לָךְ יְיָ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה. אֲלָא הָכִי תֵּאנָא, כַּד אֲתַחְבְּרָאן כְּלָהּ גְּבוּרָאן בְּחָדָא, אֲתַקְרִי גְבוּרָה חָדָא.

וְכִלְהוּ גְבוּרָאן, שְׂרִיאָן לְנַחְתָּא מְחוּטְמוּי. וּמַהֲאֵי תְלִיין, אֲלָף (אלפין) וְאַרְבַּע מָאָה רַבּוּא, לְכָל חַד מְנִיָּהוּ. וּבְהַאי תִּנְנָא דְאַפִּיק מְחוּטְמוּי, תְּלִיין אֲלָף (אלפין רבוא) וְאַרְבַּע מָאָה (וחמש) דְּסֵטֶר גְּבוּרָה דָּא. וְכִלְהוּ גְבוּרָאן תְּלִיין מְהַאי חוּטְמָא, דְכְּתִיב, (תהלים קמה) דֹּר לְדוֹר יִשְׂפַח מִעַשְׂיָךְ וְגו'. וְכַד שְׂאֲרֵי גְבוּרָה דָּא, כְּלָהּ גְבוּרָאן מְתַלְהֵטִין וְשֻׁטָּאן, (נ"א ונחתין) עַד דְּנַחְתֵּן לְלֵהֵט הַחֶרֶב הַמְתַּהַפֶּכֶת.

כְּתִיב, (בראשית יט) כִּי מְשַׁחִיתִים אֲנַחְנוּ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה. וְכְתִיב (בראשית יג) לְפָנַי שַׁחַת יְיָ אֶת סְדוֹם וְאֶת עַמּוֹרָה. וְכְתִיב, (בראשית יט) וַיִּי הַמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עַמּוֹרָה. אֲלָא הָכִי תֵּאנָא, לֹא דִיין לְרַשְׁעִים וְכוּ', אֲלָא דְמַהֲפְכֵי מִדַּת רַחֲמִים לְמִדַּת הַדִּין.

וְהִיאָךְ מְהַפְכֵי, וְהָא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שֹׁנֵיתִי. אֲלָא בְּכָל זְמַנָּא דַּעֲתִיק

דְּעִתִּיקִי, רִישָׁא חוֹרָא, (אתגלייא) רַעוּא דְרַעוּיָן, אַתְגְּלִיָּין, רַחֲמִין רַבְרַבִּין
אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכֻלָּא. וּבִשְׁעֵתָא דְלֹא אַתְגְּלִיָּיא, כָּל זַיְיָנִין (ס"א דינן) דְזַעִיר אֲפִין
זַמִּינִין, וְכַבְּכֻל רַחֲמִי, עָבִיד דִּינָא, הֵהוּא עֵתִיקָא דְכֻלָּא.

דְתַנָּא, פִּד אַתְגְּלִיָּיא עֵתִיקָא דְעִתִּיקִין, רַעוּא דְרַעוּיָן, כְּלָהוּ בּוֹצִינֵי דַאֲתַקְרוּן
בְּשָׂמָא דָא, נְהִירִין. וְרַחֲמִי אֲשַׁתְּכַחוּ בְּכֻלָּא. וּבִשְׁעֵתָא דְלֹא אַתְגְּלִי
טְמִירָא דְטְמִירִין, וְלֹא אַתְנַהֲרָן אֲלִין בּוֹצִינֵי, מִתְעַרִין דִּינִין, וְאַתְעָבִיד
דִּינָא. מָאן גְּרִים לְהָאִי דִּינָא. רַעוּא דְרַעוּיָן דְלֹא אַתְגְּלִי, וּבִגִין כְּף מְהַפְכִין
חַיִּיבֵיא רַחֲמִי לְדִינָא. וּמָה דְאָמַר הָכָא, מֵאֵת יֵי מִן הַשָּׁמַיִם. בְּזַעִיר אֲפִין
אַתְמַר. וּמִשְׁמַע דְכְּתִיב מִן הַשָּׁמַיִם, אֵשׁ וּמִיָּם. רַחֲמִי וְדִינָא. לְאַפְקָא מָאן
דְלִית בֵּיה דִּינָא כְּלָל.

תַּאנָּא, הָאִי חוֹטְמָא זַעִיר. וְכַד שְׂאֲרֵי תַנָּא (דף קל"ח ע"א) לְאַפְקָא, נְפִיק
בְּכַהִילוֹ, וְאַתְעָבִיד דִּינָא. וּמָאן מַעֲכָב לְהָאִי חוֹטְמָא דְלֹא יִפִּיק
תַּנָּא, חוֹטְמָא דְעִתִּיקָא קְדִישָׁא, דֵּהוּא אֲקָרִי אַרְךְ אֲפִים מְכֻלָּא.

וְהֵינֵנוּ רְזָא דְתַנִּינָן, יֵי יֵי פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ. כְּכֻלָּהוּ אֲתַר דְשָׂמָא
אֲדַפְרֵ תְרֵי זַמִּינֵי, פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, כְּגוּן (בראשית כב) אֲבָרְהָם
אֲבָרְהָם. (בראשית מו) יַעֲקֹב יַעֲקֹב. (שמואל א ג) שְׂמוּאֵל שְׂמוּאֵל. כְּלָהוּ פְּסִיק טַעֲמָא
בְּגוּוֹיָהּ. חוּץ מִמִּשָּׁה מִשָּׁה, דְלֹא פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ. מָאִי טַעֲמָא
אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּא לֹא שְׁלִים, דְהַשְׁתָּא שְׁלִים בְּעֶשֶׂר
נְסִיוֹנֵי, וּבִגִין כְּף פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, דְהַשְׁתָּא לֹא הָוָה אִיהוּ כְּדַקְדַּמִּיתָא.
יַעֲקֹב יַעֲקֹב, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּא לֹא שְׁלִים, דְהַשְׁתָּא אַתְבָּשֶׁר בְּיוֹסֵף,
וְשָׂרָאֵת עָלֶיהָ שְׂכִינְתָּא. וְעוֹד, דְהַשְׁתָּא אֲשַׁתְּלִים בְּאַרְעָא, אֵילְנָא
קְדִישָׁא כְּגוּוֹנָא דְלַעִילָא, בְּתַרִיסַר תְּחוּמִין, בְּשַׁבְעִין עֲנָפִין, מָה דְלֹא הָוָה
בְּקַדְמִיתָא. וּבִגִינֵי כְף, בְּתַרְאָה שְׁלִים, קְדַמָּא לֹא שְׁלִים, וּפְסִיק טַעֲמָא
בְּגוּוֹיָהּ. שְׂמוּאֵל שְׂמוּאֵל, טַעֲמָא פְּסִיק בְּגוּוֹיָהּ. מָאִי טַעֲמָא. בְּתַרְאָה
שְׁלִים, קְדַמָּא לֹא שְׁלִים, דְהַשְׁתָּא הוּא נְבִיאָה, וְקוּדְם לְכֵן לֹא הָוָה
נְבִיאָה. אֲבָל מִשָּׁה מִשָּׁה, לֹא אֲפְסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, דְמִיּוּמָא דְאַתְלִיד,
שְׁלִים הָוָה. דְכְּתִיב, (שמות ב) וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא.

אוּף הָכָא יֵי יֵי, פְּסִיק טַעֲמָא בְּגוּוֹיָהּ, קְדַמָּא שְׁלִים, בְּתַרְאָה שְׁלִים
כְּכֻלָּהוּ. וּמִשָּׁה, בְּאַתְרֵי דִינָא אָמַר, לְנַחֲתָא לִוְן מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא,
רַחֲמִין לְזַעִיר אֲנַפִּין. דְהִכֵּי תַנִּינָן, כְּמָה חֵילָא דְמִשָּׁה, דְאַחִית מְכִילָן דְרַחֲמִי
לְתַתָּא. וְכַד אַתְגְּלִי עֵתִיקָא בְּזַעִיר אֲפִין, כְּלָא בְּרַחֲמֵי אַתְחַזוּן. וְחוֹטְמָא
אֲשַׁתְּכִיד, וְאַשָׁא וְתַנָּא לֹא נְפִיק, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה מו) וְתַהֲלִיתִי אַחַטְסִם
לָךְ.

וְתֵאנָא, בְּתֵרִין נִיקְבִין דְּחוּטְמָא, בְּחַד נִיקְבָא נְפִיק תְּנָנָא, לְהֵיט, וּמִשְׁתַּקְעָא
 בְּנִיקְבָא דְתֵהוּמָא רַבָּא. וּמַחַד נִיקְבָא, נְפִיק אִשָּׁא דְאוּקִיד
 בְּשִׁלְהוּבוּי, וּמִתְלַהֲטָא (בְּאַרְבַּע אֲלָף) בְּאַלְף וְאַרְבַּע מָאָה עֲלָמִין דְּבִסְטֵר
 שְׂמָאֵלָא. וּמֵאֵן דְּגָרִים לְקֻרְבָּא בְּהַאי, אִקְרִי אִשׁ יִי. אִשָּׁא דְאַכְלָא וְאוּקִיד
 כָּל שָׂר אִשִּׁין. וְהַאי אִשָּׁא לָא אֲתַבְּסָם, אֶלָּא בְּאִשָּׁא דְמִדְבָּחָא. וְהַאי תְּנָנָא
 דְּנְפִיק מִנִּיקְבָא אַחְרָא, לָא אֲתַבְּסָם אֶלָּא בְּתְנָנָא דְקֻרְבָּנָא. (דְּמִדְבָּחָא).

וּבְרָא תְּלֵיא בְּחוּטְמָא, בְּגִין כְּפֵי כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ח) וַיֵּרַח יְיָ אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ.
 דְּכֻלָּא בְּחוּטְמָא תְּלֵיין, לְאַרְחָא הַאי חוּטְמָא, בְּתְנָנָא, וְאִשָּׁא סוּמְקָא.
 וּבְגִין כְּפֵי אֲתַקְבֵּל בְּרַעְוָא. וְהַאי (הוּא) דְּכְתִיב, (בְּמִדְבָר יב) וַיִּחַר אֵף יִי. (דְּבֵרִים יא)
 וְחָרָה אֵף יִי. (שְׁמוֹת כב) וְחָרָה אִפִּי. (דְּבֵרִים ו) פֶּן יַחְרָה אֵף יִי. כֻּלָּא בְּזַעִיר אִפִּין
 אַתְמֵר, וְלָא בְּעַתִּיקָא.

תֵּאנָא, כְּתִיב (דְּנִיאל ט) הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנָּה וְשָׁמַע הַאי (ס"א תֵּאנָא בְּצִנְיֹעוּתָא דְסַפְרָא דְרַבָּנָא
 (ס"א עֲקִימָא) עֲקִימָא לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ וְדָא אִיהוּ) אוּדְנָא דְאַתְעָבִיד תַּחֲוֹת שְׁעָרֵי.
 וְשְׁעָרֵי תְּלֵיין עֲלֵיהּ. (אוּדְנָא הוּא לְמִשְׁמַע) וְאוּדְנָא אַתְעָבִיד בְּרִשְׁוּמֵי רִשְׁמִין לְגָאוּ.
 כְּמָה דְעָבִיד (ס"א דְכָאֵרִי) דְרַגָּא בְּעִקְמָא, (לְהַאי וְלְהַאי) מָאִי טַעְמָא בְּעִקְמָא. (ס"א
 בְּגִין דִּיתְעָבִיד קָלָא לְאַעְלָא לְמוֹחָא וּבְחִין בְּמוֹחָא וְלָא בְּכַהֲלוֹ) (בְּגִין לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ) וְתֵאנָא, מְהַאי עֲקִימָא
 דְכָגוּ אוּדְנִין, תְּלֵיין כָּל אֵינוֹן מְאִירֵי דְגִדְפִין, דְכְּתִיב בְּהוּ, (קֵהֶלֶת י) פִּי עוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דְבָר.

בְּגוּ אוּדְנָא, נְטִיף מִתְּלַת חֲלָלֵי דְמוֹחָא, לְהַאי נִיקְבָא דְאוּדְנִין. וּמְהַהוּא
 נְטִיפָא, עָיִל קָלָא בְּהַהוּא עֲקִימָא, וְאַתְצָרִיף בְּהַהוּא נְטִיפָא, בֵּין טַב
 וּבֵין בִּישׁ. טַב, דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים טט) פִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים יִי. בִּישׁ, דְכְּתִיב,
 (בְּמִדְבָר יא) וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אִשׁ יִי.

וְהַאי אוּדְנָא סְתִים לְבַר. וְעִקְמָא עָיִל לְגוּ, לְהַהוּא נִיקְבָא דְנְטִיפָא מִן
 מוֹחָא, בְּגִין לְמַכְנֵשׁ קָלָא לְגָאוּ, דְלָא יִפּוּק לְבַר, וִיחָא נְטִיר וְסְתִים
 מִכָּל סְטְרוּי. בְּגִין כְּפֵי הוּא רְזָא. וְוִי לְהַהוּא דְמַגְלֵי רְזִין, דְמֵאֵן דְמַגְלֵי רְזִין
 כְּפֵאלוּ אֲכַחִישׁ תְּקוּנָא דְלַעֲיִלָא. דְאַתְתַּקֵּן לְמַכְנֵשׁ רְזִין, וְלָא יִפְקוּן לְבַר.

תְּנָנָא, בְּשַׁעְתָּא דְצוּוּחִין יִשְׂרָאֵל בְּעִיקְמָא, וְשְׁעָרֵי מִתְּגַלִּיין מַעַל אוּדְנִין,
 כְּדִין עָיִל קָלָא בְּאוּדְנִין, בְּהַהוּא נִיקְבָא דְנְטִיף מִמוֹחָא, וְכֻנֵּשׁ (וְכֻנֵּשׁ)
 בְּמוֹחָא. וְנְפִיק בְּנִיקְבֵי דְחוּטְמָא. וְאַתְזַעֵר חוּטְמָא, וְאַתְחַמֵּם, (ס"א וְאַתְחַמֵּם)
 וְנְפִיק אִשָּׁא וְתְנָנָא מְאִינוֹן נִיקְבִין, וּמִתְצָרִין (דף קל"ח ע"ב) כָּל גְּבוּרָאן, וְעָבִיד
 נִיקְמִין.

וְעַד לָא נְפִיקִין מְאִינוֹן נִיקְבִין אִשָּׁא וְתְנָנָא, סְלִיק הַהוּא קָלָא לְעִילָא, וּבְטַשׁ
 בְּרִיחָא דְמוֹחָא (ס"א בְּרִישָׁא בְּמוֹחָא), וְנִגְדִין תְּרִין דְמַעִין מְעִינִין, וְנְפִיק

מִנְחִירוֹי תִנָּנָא וְאַשָּׁא, בְּהֵוּא קָלָא דְנָגִיד לֹוֹן לְבָר.

בְּהֵוּא קָלָא דְעֵייל בְּאוּדְנִין, אֲתַמְשְׁכָאן וּמִתְעַרְן (ס"א מתערבין) פּוּלִי הָאֵי, בְּגִין כּוּף כְּתִיב, וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיַּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ. בְּהֵוּא שְׂמִיעָה דְהֵוּא קָלָא, אֲתַעַר מוּחָא (כּלָא). תִּנָּנָא, כְּתִיב הִטָּה אֱלֹהֵי אֲזַנְךָ, כְּלוּמַר אֲרַפִּין (ס"א אוֹדִינִין). שְׂוִית מָאָה אֶלְפָּה רַבּוּא אֵינּוֹן מְאָרִיהוֹן דְגַדְפִּין, דְתַלְיִין בְּאַלִּין אוּדְנִין. וְכֹלָא אֲתַקְרוּן אֲזַנֵּי יְיָ. וּמָה דְאֲתַמַּר הִטָּה יְיָ אֲזַנְךָ, אֲזַנְךָ בְּזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר.

מִסְטָרָא דְחַד חֲלָלָא דְמוּחָא תַלְיִין אוּדְנִין. וּמִחֲמַשִּׁין תַרְעִין דְנִפְקִין מֵהֵוּא חֲלָלָא, דָּא הוּא (ס"א אִית) תַרְעָא חַד, דְנָגִיד וְנִפְקִי וְאֲתַפְתַּח בְּהֵוּא נוֹקְבָא דְאוּדְנָא, דְכְתִיב, (אֵיב לֹד) כִּי אֲזַן מְלִין תִּבְחָן. וְכְתִיב (תְהִלִּים ז) וּבוֹחוֹן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת. וּמִסְטָרָא דְאֲתַפְשְׁטוּתָא דְהֵוּא חֲלָלָא, דְחֲמַשִּׁין תַרְעִין דְאֲתַפְשְׁטוּתָא בְּגוּפָא, בְּאַתֵּר דְלִבָּא שְׂאֲרֵי, מִתְפְּשֵׁט הֵוּא חֲלָלָא דְחֲמַשִּׁין תַרְעִין, וְאוּדְנָא קָרִי בֵיהּ בְּחִינָה, וּבְלִבָּא קָרִי בֵיהּ בְּחִינָה, מְשׁוּם דְמֵאֲתַר חַד מִתְפְּשֵׁטִין. (ס"א בְּהֵוּא נוֹקְבָא דְאוּדְנָא וּמִסְטָרָא דְאֲתַפְשְׁטוּתָא דְהֵוּא חֲלָלָא דְחֲמַשִּׁין תַרְעִין אֲתַפְשֵׁט בְּגוּפָא כְּאַתֵּר דְלִבָּא שְׂאֲרֵי וְעַל דָּא כְּאוּדְנָא קָרִי בֵיהּ בְּחִינָה וּבְלִבָּא קָרִי בֵיהּ בְּחִינָה דְכְתִיב כִּי אֲזַן מְלִין תִּבְחָן וְכְתִיב בּוֹחוֹן לְבוֹת וּכְלִיּוֹת מְשׁוּם דְמֵאֲתַר חַד מִתְפְּשֵׁטִין).

תִּנָּנָא בְּצִנְיֵעוּתָא דְסַפְרָא, כְּמָה דְאוּדְנָא דָּא אֲבַחִין בֵּין טַב וּבֵין פִּישׁ, כּוּף כּלָא. דְבְּזַעִיר אֲפִין אִית סְטָרָא דְטַב וּבִישׁ. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. רַחֲמֵי וְדִינָא. וְהָאֵי אוּדְנָא כְּלִיל בְּמוּחָא וּמְשׁוּם דְאֲתַפְלִיל בְּמוּחָא וּבְחֲלָלָא חַד אֲתַפְלִיל בְּקָלָא דְעֵייל בֵּיהּ. וּבְאוּדְנָא קָרִי בֵיהּ שְׂמִיעָה. וּבְשְׂמִיעָה אֲתַפְלִיל בֵּינָה. שְׁמַע: כְּלוּמַר, הֵבֵן אֲשַׁתְּכַח (ס"א וְאִסְתַּכַּל) דְכֹלָא בְּחַד מִתְקָלָא אֲתַקַּל. וּמִלִּין אֲלִין לְמְאָרִיהוֹן דְמְאָרִין אֲתִיְהֵבֵן, לְמְשַׁמַּע וּלְאִסְתַּפְלָא וּלְמַנְדַּע. תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (חִבְקוּק ג) יְיָ שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי וְגו', הָאֵי קָרָא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְכַד נְבִיאָה קְדִישָׁא, (ס"א מְהִימָנָא) שְׁמַע, וְאִסְתַּפְל, וַיִּדַּע, וְקָאִים עַל תְּקוּנִין אֲלִין, כְּתִיב יְרֵאתִי, תִּמְן יָאוּת הוּא לְדַחֲלָא וּלְאֲתַבַּר קָמִיהּ, הָאֵי בְּזַעִיר אֲפִין אֲתַמַּר.

כַּד אִסְתַּפְל וַיִּדַּע מָה כְּתִיב. יְיָ פַּעַלְךָ בְּקָרִב שְׁנִים חִיִּיהוּ. הָאֵי לְעֵתִיק יוֹמִין אֲתַמַּר. וּבְכַל אֲתַר דִּישְׁתַּכַּח, יְיָ יְיָ, כִּיִּוִּד ה"א תְרִי זְמַנִּי, אוּ בְּאֶלְפָּה דְל"ת, וַיִּוִּד ה"א, חַד לְזַעִיר אֲפִין, וְחַד לְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין. וְאַף עַל גַּב דְכֹלְהוּ חַד, וְחַד שְׂמָא אֲקָרוּ.

וְתַנִּין אִימְתֵי אֲקָרִי שְׁם מְלָא. בְּזַמְנָא דְכְתִיב יְיָ אֱלֹהִים. דְהָאֵי הוּא שְׁם מְלָא דְעֵתִיק דְכֹלָא, וְדְזַעִיר אֲנַפִּין. וְכֹלָא הוּא שְׁם מְלָא אֲקָרִי. וְשְׂאֵר לָא אֲקָרִי שְׁם מְלָא, כְּמָה דְאוּקִימָנָא, (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּטַּע יְיָ אֱלֹהִים, שְׁם

מְלֵא בְנֻטְיֵעוֹת גִּנְתָּא. וּבְכָל אֶתְרֵי יְיָ אֱלֹהִים, אֶתְקַרְיָא שֵׁם מְלֵא. יְיָ יְיָ,
כֹּלָא הוּא בְּכֻלָּא. וְהָהוּא זְמַנָּא אֶתְעָרוֹן רַחֲמִין בְּכֻלָּא.

יְיָ פִּעְלָךְ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ, לְעֵתִיק יוֹמִין אֲתָמֵר. מָאן פִּעְלָךְ. זְעִיר אֲפִין.
בְּקֶרֶב שָׁנִים, אֵינּוֹן שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת, דְּאֶקְרוּן יְמֵי קְדָם, וְלֹא אֶקְרוּן שָׁנוֹת
עוֹלָם. שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת אֵינּוֹן יְמֵי קְדָם. שָׁנוֹת עוֹלָם אֵלִין יְמֵי עוֹלָם. וְהָכָא
בְּקֶרֶב שָׁנִים, מָאן שָׁנִים. שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת. חַיִּיהוּ לְמָאן. חַיִּיהוּ לְזְעִיר
אֲפִין. דְּכָל נְהִירוֹ דִּילִיהּ מְאִינּוֹן שָׁנִים קְדַמוֹנִיּוֹת אֲתַקְיִימוּ, וּבְגִין כֶּף אָמֵר
חַיִּיהוּ. בְּרוּגְזֵי רַחֵם תִּזְכּוֹר, לְהָהוּא חֶסֶד עֲלָא דְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין, דְּבִיהּ
אֲתַעֵר רַחֲמִין לְכֻלָּא, לְמָאן דְּבַעֵי לְרַחֲמָא, וְלְמָאן דִּיאוֹת לְרַחֲמָא.

תַּאנָּא, אָמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶסְהַדְנָא עָלֵי שְׁמַיָּא, וְלְכָל אֵלִין דְּעֲלָנָא קַיִימִין.
דְּחֻדָּאן מְלִין אֵלִין, בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין. וְחֻדָּאן בְּלַפְאֵי מְלֵי, וּבְגוּ
פְרוּכְתָּא עֲלָא דְפְרִיסָא עֲלָנָא, מִתְטַמְרִין, וְסִלְקִין, וּגְנִיזֵי לְהוּ עֵתִיקָא
דְּכֻלָּא, גְּנִיזֵי וְסֵתִים מִפְלָא. וְכַד שְׁרִינָא לְמִלְלָא, לָא הוּוּ יְדַעִין חֲבַרְיָא,
דְּכָל הַנִּי מְלִין קְדִישִׁין מִתְעָרִין הָכָא. זַפְאָה חוּלְקִיכוּן חֲבַרְיָא דְהָכָא.
וְזַפְאָה חוּלְקֵי עַמְכוּן, בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמֵר, (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם וְגו'. מָאן
עָמָא קְדִישָׁא כִּישְׂרָאֵל, דְּכֻתִּיב בְּהוּ (דְּבָרִים לג) אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ,
דְּכֻתִּיב (שְׁמוֹת טו) מִי כְמוֹכָה בְּאֵלִים יְיָ. מִשּׁוּם דְּאַתְדְּבַקוּתָא דְלַהוֹן הוּא בְּשֵׁמָא
קְדִישָׁא בְּעֲלָמָא דִּין. וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי יִתִּיר מְהָכָא. (דף קל"ח ט"ו ע"א) דְּהָתָם לָא
מִתְפָּרְשִׁין מִגִּיּוֹה, מַהֲהוּא צְרוּרָא דְצְרִירִין בִּיהּ צְדִיקָא, הָדָא הוּא דְכֻתִּיב
וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי, וְלֹא פְתִיב הַדְּבָקִים לִי, אֲלֵא בֵּי מִמֶּשׁ.

תַּאנָּא, כַּד נְחִית מִן דִּיקְנָא יְקִירָא עֲלָא, דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סֵתִים וְטַמִּיר
מִפְלָא, מִשְׁחָא דְרַבּוֹת קְדִישָׁא, לְדִיקְנָא דְזְעִיר אֲפִין. אֲתַתְקֵן דִּיקְנָא
דִּילִיהּ, בְּתַשְׁעָה תְּקוּנִין. וּבְשַׁעֲתָא דְנְהִיר דִּיקְנָא יְקִירָא דְעֵתִיקָא דְעֵתִיקִין,
בְּהַאי דִּיקְנָא דְזְעִיר אֲפִין, נְגַדִין תְּלִיסֵר מְבוּעֵין דְּמִשְׁחָא עֲלָא, בְּהַאי
דִּיקְנָא. וּמִשְׁתַּכְּחִין בִּיהּ, עֲשְׂרִין וְתַרְיַן תְּקוּנִין. וּמִגִּיּוֹה נְגַדִין, עֲשְׂרִין וְתַרְיַן

אַתְוּוֹן (ס"א דְאִוּרִיתָא) דְשֵׁמָא קְדִישָׁא. (נ"א וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, מִשּׁוּם דְּאַתְדְּבַקוּתָא דִּילַהוֹן הוּא בְּשֵׁמָא
קְדִישָׁא בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי יִתִּיר מְהָכָא דְהָתָם לָא מִתְפָּרְשִׁין מִמֶּהוּא צְרוּרָא דְחַיִּי דְצְרוּרִין בִּיהּ צְדִיקָא הָדָא הוּא
דְכֻתִּיב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי בֵּין מִמֶּשׁ עֲלֵיכוּ כְתִיב אֲשֶׁרִיךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךְ עִם נִשְׁעֵי בֵּין וּבְכֻתִּיב מִי כְמוֹךְ בְּאֵלִים יְיָ הִשְׁתָּא
אַתְקוּנוּ דַּעֲמָא לְאוּקוּרֵי לְמִלְכָא וְלְאוּקוּרֵי יְקִירָא דִּיקְנָא קְדִישָׁא דְמִלְכָא, תַּנָּא מִתְתַּקֵּן דִּיקְנָא עֲלָא דִּיקְנָא קְדִישָׁא בְּמִ'
תְּקוּנִין וְדָא אִיהוּ דִּיקְנָא דְזְעִיר אֲנַפִּין וְכַד נְחִית מִן דִּיקְנָא יְקִירָא עֲלָא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאי דִּיקְנָא דְזְעִיר אֲנַפִּין נְגַדִין
י"ג מְבוּעֵין דְּמִשְׁחָא עֲלָא בְּהַאי דִּיקְנָא וּמִשְׁתַּכְּחִין בִּיהּ כ"ב תְּקוּנִין וּמִגִּיּוֹה נְגַדִין כ"ב אַתְוּוֹן דְשֵׁמָא קְדִישָׁא).

וְאַם תֹּאמַר דִּיקְנָא לָא אֲשַׁתְּכַח, וְלֹא אָמֵר שְׁלֵמָה אֲלֵא (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) לְחַיִּירו.
(וְלֹא קִאֲרֵי דִיקְנָא) אֲלֵא הָכִי תַאנָּא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, כָּל מַה דְאַטְמֵר וּגְנִיזֵי,

וְלֹא אֲדַכְּרֵךְ וְלֹא אֲתַגְּלִיֵּיא. הֵהוּא מְלָה הָוִי עֲלָאָה וְיִקְרָא מְפֻלָּא, (משום) וּבְגִין דָּא הוּא סְתִים וְגִנְיִז. וְדִיקְנָא מְשׁוּם דְּהוּא שְׁבַחָא וּשְׁלִימוּתָא, וְיִקְרוּתָא מְפֻל פְּרָצוּפָא, גְּנֻזִיהָ קָרָא, וְלֹא אֲתַגְּלִיֵּיא.

וְתֵאנָא, הָאִי דִיקְנָא דָּאִיהוּ שְׁלִימוּתָא דְּפְרָצוּפָא וּשְׁפִירוּתָא דְּזַעִיר אַפִּין, נְפִיק מְאוּדְנׁוּי, וְנַחֲתִית וְסָלִיק וְחָפִי, בְּתַקְרוּבָא דְּבוּסְמָא. מָאִי תַקְרוּבָא דְּבוּסְמָא. כְּמָה דָּאִתָּא אָמַר (שיר השירים ה) לְחָזִיו כְּעֵרוּגַת הַבּוֹשֶׁם (ולא עֵרוּגוֹת). בְּתַשְׁעָה תְּקוּנִין, אֲתַתְּקֵן הָאִי דִיקְנָא דְּזַעִיר אַנְפִּין. בְּשַׁעֲרֵי (דְּדִיקְנָא) אוּכְמִי, מִתְּתַקְנָא בְּתַקוּנָא שְׁפִיר. כְּגַבְרַתְּ תַקִּיף שְׁפִיר לְמַחְזִי. דְּכַתִּיב, (שיר השירים ה) בַּחֹר פְּאָרְזִים.

תַקוּנָא קְדָמָא. מִתְּתַקֵּן שְׁעָרָא מְלַעֲיִלָא, וְנְפִיק הֵהוּא נִיצוּצָא בּוּצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, וְנְפִיק מְפֻלָּא דְּאוּרָא דְּכִיָּא, וּבְטַשׁ בְּתַחֲתוֹת שְׁעָרָא דְּרִישָׁא, מִתְּחֵלָה קוּצִין דְּעַל אוּדְנִין. וְנַחֲתִית מְקַמִּי פְתַחָא דְּאוּדְנִין נִימִי עַל נִימִי, עַד רִישָׁא דְּפוּמָא.

תַקוּנָא תְּנִינָא. נְפִיק שְׁעָרָא, וְסָלִיק מְרִישָׁא דְּפוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא דְּפְתַחָא דְּפוּמָא. וְנַחֲתִית מִתְּחֵלָה פּוּמָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא, נִימִין עַל נִימִין, בְּתַקוּנָא שְׁפִירָא.

תַקוּנָא תְּלִיתָא. מְאֻמְצָעִיתָא דְּתַחֲתוֹת חוּטְמָא, מִתְּחֵלָה תְּרִין נוּקְבִין, נְפִיק חַד אַרְחָא, וּשְׁעָרִין זַעֲרִין וְעִירִין תַקִּיפִין, מְלִיִין לְהֵהוּא אַרְחָא, וּשְׁאָר שְׁעָרִין מְלִיִין מְהֵאִי גִיסָא, וּמְהֵאִי גִיסָא, סוּחְרַנְיָה דְּהֵהוּא אַרְחָא. וְאַרְחָא לֹא אֲתַחְזִי לְתַתָּא כָּלֵל, אֶלָּא הֵהוּא אַרְחָא דְּלַעֲיִלָא, דְּנַחֲתִית עַד רִישָׁא דְּשְׁפוּוֹתָן, וְתַמָּן שְׁקִיעָא הֵהוּא אַרְחָא.

תַקוּנָא רְבִיעָא. נְפִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַתְּקֵן, וְסָלִיק וְחָפִי בְּעֵלְעוּי דְּתַקְרוּבָא דְּבוּסְמָא.

תַקוּנָא חֲמִשָּׁא. פְּסִיק שְׁעָרָא, וְאֲתַחְזִיִן תְּרִין תְּפוּחִין, מְפָאן וּמְפָאן, סוּמְקָן כְּהֵאִי וְרָדָא סוּמְקָא. וּמִתְּלַהֲטֵן בְּמֵאֲתָן וּשְׁבַעִין עֲלִמִין, דְּמִתְּלַהֲטִין מִתְּמָן (כ"א מְנַחוּן).

תַקוּנָא שְׁתִיתָא. נְפִיק שְׁעָרָא כְּחַד חוּטָא בְּסַחְרַנְיָה דְּדִיקְנָא, וְתַלְיִין עַד רִישָׁא דְּמַעוּי, וְלֹא נַחֲתִית עַד טְבוּרָא.

תַקוּנָא שְׁבִיעָא. דְּלֹא תַלְיִין שְׁעָרֵי עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא אֲתַפְּנִי מְפֻל סְטְרוּי. וְיַתְבִּין שְׁעָרֵי בְּתַקוּנָא סְחוּר סְחוּר לִיה.

תַקוּנָא תְּמִינָא. דְּנַחֲתִין שְׁעָרֵי בְּתַחֲתוֹת דִיקְנָא, דְּמַחְפִּיִן קְדָלָא, דְּלֹא אֲתַחְזִיא. כְּלֵהוּ שְׁעָרֵי דְּקִיקִין, נִימִין עַל נִימִין. מְלִיִין מְפֻל סְטְרוּי.

תקוּנָא תְּשִׁיעָאָה. (מתערכין שערי עם אינון) דְּמִתְחַבְּרִין (נ"א אתמטשון) שְׁעָרֵי כְּלָהוּ בְּשִׁקוּלָא
מְעַלְיָא, (ס"א מל"א) עַד (נ"א עם) אֵינוּן שְׁעָרֵי דְתַלְיִין. כְּלָהוּ בְּשִׁקוּלָא
שְׁפִיר, כְּחַד גִּיבְר תְּקִיף, מְאִרֵי נֶצַח קְרַבִּין.

בְּתַשְׁעָה תְּקוּנִין אֲלִין, נְגִדִין וְנִפְקִין ט' מְבוּעִין דְּמִשַּׁח רְבוּת דְלַעֲיָלָא.
וּמַהְהוּא מִשַּׁח רְבוּת, נְגִדִין לְכָל אֵינוּן דְלַתְתָּא. תַּשְׁעָה תְּקוּנִין
אֲלִין אֲשַׁתְּכַחוּ בְּדִיקָנָא דָּא. וּבְשָׁלִימוֹת תְּקוּנָא דְדִיקָנָא דָּא, אֲתִקְרִי (כר נש
לתתא) גִּיבְר תְּקִיף. דְּכָל מָאן דְּחָמֵי דִיקָנָא קְיַימָא בְּקִיּוּמֵיהּ, תַּלְיָא בֵּיהּ
גְבוּרָה תְּקִיפָא. עַד כָּאן תְּקוּנָא דְדִיקָנָא עַלְאָה דְזַעִיר אֲפִין.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ, קוּם בְּרִי (קדישא), סְלִסְל תְּקוּנָא דְדִיקָנָא
(נ"א דמלכא) קְדִישָׁא, בְּתִקּוּנוֹי אֲלִין. (דף קל"ט ע"ב) קָם רַבִּי אֶלְעָזָר, פִּתְחָ
וְאָמַר, (תהלים קיח) מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה. עַד מִבְּטוּחַ
בְּנְדִיבִים. תְּנָא, הֲכָא תַשְׁעָה תְּקוּנִין דְּבְדִיקָנָא דָּא. לְהִנֵּי תְּקוּנִין אֲצַטְרִיךְ
דְּדוּד מְלָכָא, בְּגִין לְנֶצַחָא לְשָׂאָר מְלָכִין, וְלְשָׂאָר עַמּוּין.

תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְאָמַר הִנֵּי תַשְׁעָה תְּקוּנִין, לְבַתָּר אָמַר כָּל גּוֹיִם סְבָבוּנִי בְּשֵׁם
יְיָ כִּי אֲמִילִם. אָמַר, הִנֵּי תְּקוּנִין דְאֲמִינָא, לְמֵאֵי אֲצַטְרִיכְנָא. מְשׁוּם
דְּכָל גּוֹיִם סְבָבוּנִי. וּבְתִקּוּנָא דְדִיקָנָא דָּא, תַשְׁעָה תְּקוּנִין, דְאֵינוּן שֵׁם יְיָ,
אֲשַׁצִּינוּן מִן עַלְמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילִם.

וְתָנָא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, תַשְׁעָה תְּקוּנִין אָמַר דְּדוּד, הֲכָא, שִׁיתָא אֵינוּן
בְּשָׁמָא קְדִישָׁא. דְשִׁית שְׁמֵהּ הוּו, וְתַלַּת אָדָם. וְאִי תִימָא תְרִין אֵינוּן.
תְּלַתָּא הוּו, דְהָא נְדִיבִים בְּכָלל אָדָם הוּו.

תְּנָא שִׁיתָא שְׁמֵהּ, דְכְּתִיב: מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה, חַד. עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה,
תְּרִין. יְיָ לִי לֹא אִירָא, תְּלַת. יְיָ לִי בְּעוֹזְרִי, אַרְבַּע. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ,
חֲמִשָּׁה. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ, שִׁיתָא. אָדָם תְּלַת, דְכְּתִיב: יְיָ לִי לֹא אִירָא מַה
יַעֲשֶׂה לִי אָדָם, חַד. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ מִבְּטוּחַ בְּאָדָם, תְּרִי. טוֹב לַחֲסוֹת בְּיְיָ
מִבְּטוּחַ בְּנְדִיבִים, תְּלַת.

וְתָא חֲזִי רְזָא דְמַלְאָה, דְּבְכָל אֲתָר דְאֲדַכְּר אָדָם הֲכָא, לָא אֲדַכְּר אֲלָא בְּשָׁמָא
קְדִישָׁא. דְהֲכִי אֲתַחֲזִי. מְשׁוּם דְלָא אֲקָרִי (תוה) אָדָם, אֲלָא בְּמַה דְאֲתַחֲזִי
לִיהּ. וּמֵאֵי אֲתַחֲזִי לִיהּ. שְׁמָא קְדִישָׁא. דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּצַּר יְיָ אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם, בְּשֵׁם מְלָא, דְהוּא יְיָ אֱלֹהִים. כְּמַה דְאֲתַחֲזִי לִיהּ וּבְגִין כֶּף הֲכָא
לָא אֲדַכְּר אָדָם אֲלָא בְּשָׁמָא קְדִישָׁא.

וְתָנָא, כְּתִיב מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה, תְּרִי זְמַנֵּי יְיָ יְיָ יְיָ,
לְקַבִּיל תְּרִי עַלְעוּי, דְשְׁעָרֵי אֲתַאחְדָן בְּהוּ. וּמִדְחָמָא דְשְׁעָרֵי
אֲתַמְשַׁכָּאן וְתַלְיִין, שְׂאִרֵי וְאָמַר יְיָ לִי לֹא אִירָא. יְיָ לִי בְּעוֹזְרִי. בְּשָׁמָא דְלָא

חֶסֶר. בְּשֵׁמָא דְהוּא קְדִישָׁא. וּבְשֵׁמָא דָא, אֲדַפְרֵי אָדָם. וּמַה דְאָמַר מַה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם, הָכִי הוּא. דְתִנָּא כָּל אֵינּוֹן פְּתִינֵי קְדִישִׁין דְמִלְפָּא, פִּד אַתְּתִקְנֵן בְּתִקּוּנֵי. אַתְּקִרוּן אָדָם. דִּי יִקְנָא דְכֻלִּיל כְּלָא. וּמַה דְמִשְׁלָפָא בְּהוּ, אַתְּקִרִי שְׁמָא קְדִישָׁא. וְתַעֲרָא וּמַה דְבִיּה, אַתְּקִרִי יְהוּ"ה, וְאַתְּקִרִי אָדָם בְּכֻלָּא דְתַעֲרָא, וּמַה דְבִיּה. (ס"א וּמַה דְאִשְׁתַּלִּיף מִתַּעֲרָא אַתְּקִרִי שְׁמָא קְדִישָׁא, תַּעֲרָא וּמַה דְבִיּה אַתְּקִרִי יְהוּ"ה אַתְּקִרִי אָדָם בְּכֻלָּא תַּעֲרָא וּמַה דְבִיּה).

וְאֵלִין תְּשַׁעֲה תְּקוּנֵין דְאָמַר דְּוֹד הָכָא, לְאַכְנַעָא שְׁנֵאוּי בְּגִין דְמֵאֵן דְאָחִיד דִּיקְנָא דְמִלְפָּא, וְאוּקִיר לִיה בְּיִקְרוּ עֲלָאָה, כָּל מַה דְבַעֵי מִן מִלְפָּא מִלְפָּא עֲבִיד בְּגִינֵיהּ. מְאִי טַעֲמָא דִּיקְנָא, וְלֹא גּוּפָא. אֲלֵא גּוּפָא אֲזִיל בְּתַר דִּיקְנָא, וְדִיקְנָא לֹא אֲזִיל בְּתַר גּוּפָא. (ול"ג מִן וְדִיקְנָא עַד וּגּוּפָא) (דִּיקְנָא אִיהוּ עִיקְרָא דְכָל גּוּפָא וְכָל הַדְּוּרָא דְגּוּפָא בְּתַר דִּיקְנָא אֲזִיל וְכֻלָּא בְּדִיקְנָא תְּלִיא).

וּבְתַרֵּי גּוּוּי אֲתִי הָאִי חֲשַׁבְנָא, חַד פְּדִקְאֵמְרֵן. תְּרִין: מִן הַמְצַר קְרֵאתִי יְהוּ, חַד. עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוּ, תְּרִי. ה' לִי לֹא אִירָא, תְּלַת. מַה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם, אֲרַבַּע. ה' לִי בַעֲזָרִי, חֲמִשׁ. וְאֲנִי אֲרָאָה בְּשׁוֹנְאֵי, שִׁיתָא. טוֹב לְחַסוֹת בְּה', שְׁבַעַה. מִבְּטוּחַ בְּאָדָם, תְּמַנְיָא. טוֹב לְחַסוֹת בֵּי מִבְּטוּחַ בְּנַדִּיבִים, תְּשַׁעַה. (ס"א טוֹב לְחַסוֹת בְּה', מִמְּטוּחַ בְּאָדָם. וְ טוֹב לְחַסוֹת בְּה'. ת. מִמְּטוּחַ בְּנַדִּיבִים).

מִן הַמְצַר קְרֵאתִי י"ה, מְאִי קָא מִיִּרִי אֲלֵא דְוֹד, כָּל מַה דְאָמַר הָכָא, עַל תְּקוּנָא דְדִיקְנָא דָא קְאָמַר. (רַבִּי יְהוּדָה אָמַר) מִן הַמְצַר קְרֵאתִי יְהוּ, מְאֵתַר דְשְׁאֲרֵי דִיקְנָא לְאַתְּפִשְׁטָא, דְהוּא אַתְרֵי דְחִיק, מְקַמֵּי פִתְחָא דְאוּדְנִין מַעִילָא, תְּחוֹת שְׁעָרֵי דְרִישָׁא. וּבְגִין כְּוָּן אָמַר י"ה י"ה תְּרִי זְמַנֵּי. וּבְאֵתַר (ס"א וּבְתַר) דְאַתְּפִשְׁטָא דִיקְנָא, וְנַחֲתִית מְאוּדְנֵי, וְשְׁאֲרֵי לְאַתְּפִשְׁטָא, אָמַר י"י לִי לֹא אִירָא, דְהוּא אַתְרֵי דְלֹא דְחִיל (ס"א דְחִיק) וְכָל הָאִי אֲצַטְרִיךְ וְכוּ', (אָדָם אַתְּקִרִי וְעַל אַתְּפִשְׁטוּתָא הָאִי אֲצַטְרִיךְ) דְוֹד לְאַכְנַעַ תְּחוֹתֵיהּ מְלַכִּין וְעַמִּין, בְּגִין יִקְרָא דְדִיקְנָא דָא.

וְחֵאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, כָּל מֵאֵן דְחֲמֵי בְּחַלְמִיָּה דְדִיקְנָא דְכַר נֶשׁ עֲלָאָה אַחִיד בִּידֵיהּ, אוּ דְאוּשִׁיט יְדֵיהּ לִיה. יְנַדַּע דְשְׁלִים הוּא עִם עֲלָאֵי, וְאַרְמִיָּה תְּחוֹתֵיהּ אֵינּוֹן דְמַצְעָרִין לִיה. תִּנָּא, מִתְתַּקֵּן דִּיקְנָא עֲלָאָה בְּתַשַּׁעַה תְּקוּנֵין, וְהוּא דִיקְנָא דְזַעִיר אֲפִין, בְּתַשַּׁעַה תְּקוּנֵין מִתְתַּקֵּן.

תְּקוּנָא (דף ק"ט ע"א) קְדַמָּאָה. מִתְתַּקֵּן שְׁעָרָא מַעִילָא, וְנַפִּיק מְקַמֵּי פִתְחָא דְאוּדְנִין, מִתְּחוֹת קוּצֵי דְתַלְיִין עַל אוּדְנִין, וְנַחֲתִין שְׁעָרֵי, נִימִין עַל נִימִין, עַד רִישָׁא דְפּוּמָא. תִּנָּא, כָּל אֵלִין נִימִין דְבְּדִיקְנָא, תְּקִיפִין יְתִיר מִכָּל נִימִין דְקוּצִין דְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, וְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא אֲרִיכִין (וּבְכִיזוּ), וְהֵנִי לְאוּ אֲרִיכִין, וְשְׁעָרֵי דְרִישָׁא, מְנַהוֹן שְׁעִיעֵי, וּמְנַהוֹן קְשִׁישִׁין.

וּבְשַׁעֲתָא דְאִתְמַשְׁכֵּן שְׁעָרֵי חוּרֵי דְעֵתִיק יוֹמִין, לְשַׁעְרֵי דְזַעִיר אַפִּין, כְּתִיב,
 (משלי א) חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. מָאֵי בַחוּץ. בְּהַאי זַעִיר אַפִּין.
 דְּמִתְחַבְּרָן תְּרֵי מוּחֵי.

תְּרֵי מוּחֵי סִלְקָא דְעֵתָךְ. אֵלָא אִימָא אַרְבַּע מוּחֵי. תֵּלֶת מוּחֵי דְהוּוּ בְזַעִיר
 אַפִּין, וְאִשְׁתַּכְּחוּ בְתֵלֶת חֲלָלֵי דְגוּלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא. וְחַד מוּחָא שְׁקִיט
 עַל בְּרִייה, דְכֻלִּיל כָּל תֵּלֶת מוּחֵי. דְאִתְמַשְׁךְ מַנְיָה מְשִׁיכֵן כְּלִילָן שְׁקִילָן,
 בְּשַׁעְרֵי חוּרֵי. לְהַאי זַעִיר אַפִּין לְתֵלֶת מוּחֵי דְבִיה.

וּמִשְׁתַּכְּחֵן אַרְבַּע מוּחֵי בְהַאי זַעִיר אַפִּין. בְּגִין כְּךָ אִשְׁתַּלִּימוּ אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת
 דְכְּתִיבִין בְּתַפִּילִין, דְאִתְכֻלִּיל בְּהוּוּ שְׁמָא קְדִישָׁא דְעֵתִיק יוֹמִין,
 עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין, וְזַעִיר אַפִּין. דְהַאי הוּא שְׁלִימוֹתָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא. דְכְּתִיב,
 (דברים כח) וַרְאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יִי נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיֵּרְאוּ מִמֶּךָ. שָׁם יִי.
 שָׁם יִי מִמֶּשׁ, דְאֵינּוֹן אַרְבַּע רַהִיטֵי בְתֵי דְתַפִּילִין.

וּבְגִין כְּךָ, חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה. דְהִכָּא מִשְׁתַּפְּחִין. דְהַא עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין,
 סְתִימָא דְסְתִימִין, לֹא אִשְׁתַּכַּח, וְלֹא זְמִין חֲכַמְתָּא דִּילֵיה, מְשׁוּם
 דְאִית חֲכַמְתָּא סְתִימָא דְכֻלָּא וְלֹא אִתְפָּרַשׁ. וּבְגִין דְאִתְחַבְּרוּ אַרְבַּעַה מוּחֵין
 בְּהַאי זַעִיר אַפִּין. אִתְמַשְׁכֵּן אַרְבַּע מְבוּעֵין מַנְיָה לְאַרְבַּע עֵיבָר, וּמִתְפָּרְשָׁן
 מִחַד מְבוּעָא, דְנִפְיָק מִכְּלָהוּ. וּבְגִין כְּךָ אֵינּוֹן אַרְבַּע.

וְתַאנָּא, הַאי חֲכַמְתָּא דְאִתְכֻלִּילָא בְאַרְבַּע, אִתְמַשְׁכָּא בְהַנִּי שְׁעָרֵי, דְאֵינּוֹן
 תֵּלְיִין תֵּלְיִין עַל תֵּלְיִין. (נ"א הוא) וְכֻלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין, וְאִתְמַשְׁכּוּ
 וּנְגִידוּ כָּל חַד לְסִטְרוּי. וְאַלְף אֲלָפִין וּרְבּוּא רַבְבָּן תֵּלְיִין, מַנְיָיהוּ דְלִיתְהוּן
 בַּחוּשְׁבָּנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) קוּוּצוֹתֵינוּ תִּלְתָּלִים. תֵּלֵי תֵּלִים.
 וְכֻלְהוּ קְשִׁיין וְתַקִּיפִין לְאִתְחַבְּרָא, כְּהַאי חֲלָמִישׁ תַּקִּיף. וְכְהַאי טַנְרָא דְאִיהִי
 תַּקִּיפָא. עַד דְעַבְדִּין נּוֹקְבִין וּמְבוּעֵין מִתְחוֹת שְׁעָרָא, וּנְגִידִין מְבוּעֵין תַּקִּיפִין
 לְכָל עֵיבָר וְעֵיבָר לְכָל סִטְר וְסִטְר. וּבְגִין דְהַנִּי שְׁעָרֵי אוּכְמֵי וְחֲשׁוּכֵן, כְּתִיב
 (איוב יב) מְגַלָּה עֲמוּקוֹת מְנֵי חֲשָׁךְ וַיּוֹצֵא לְאוּר צִלְמוֹת.

וְתַנָּא, הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא תַקִּיפִין (בלחודי) מִשְׁאַר שְׁעָרֵי דְרִישָׁא, מְשׁוּם דְהַנִּי
 בְּלַחוּדֵיהוּ מִתְפָּרְשָׁן וּמִשְׁתַּכְּחֵן, וְאֵינּוֹן תַּקִּיפִין בְּאוּרְחֵיהוּ. אִמָּאֵי
 תַקִּיפִין. אֵי תִימָא, מְשׁוּם דְכֻלְהוּ דִּינָא, לָאוּ הָכֵי, דְהַא בְּתַקּוּנִין אֲלִין
 אִשְׁתַּכְּחוּ רַחֲמֵי (וירמא). וּבְשַׁעֲתָא דְנַחֲתִין תֵּלִיסַר מְבוּעֵי נְהָרֵי דְמִשְׁחָא, אֲלִין
 כְּלָהוּ רַחֲמֵי.

אֵלָא תַאנָּא, כָּל הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא, כְּלָהוּ תַקִּיפִין. מָאֵי טַעֲמָא. כָּל אֵינּוֹן
 דְרַחֲמֵי, בְּעִיין לְמַהוּי תַקִּיפִין. לְאַכְפִּיָּא לְדִינָא. וְכָל אֵינּוֹן דְאֵינְהוּ
 דִּינָא, הַא תַקִּיפִין אֵינּוֹן. וּבִין כְּךָ וּבִין כְּךָ בְּעִיין לְמַהוּי תַקִּיפִין, מִתְרִין

סטרין. פד בעי עלמא רחמין, רחמי תקיפין ונצחין על דינא. וכד בעי דינא, דינא תקיף, ונצח על רחמי. ובגין כך בעינן למהוי תקיפין מתרין סטרין, דכד בעו רחמי, שערי דאינון ברחמי, קיימין ומתחזיא (ס"א מתאחדא) דיקנא באינון שערי, וכלא הוה רחמי. וכד בעיא דינא, אתחזיא דיקנא באינון שערי, וכלא אתקיים בדיקנא.

וכד אתגלייא דיקנא קדישא חוורא, כל הני וכל הני מתנהרין ומסתחין, כמאן דאסתחי בנהרא עמיקא ממה דהוה ביה. ואתקיימו כלהו ברחמי, ולית דינא אשתכח, וכל הני תשעה כד נהרין פחדא, פלהו אסתחין ברחמי.

ובגין כך אמר משה זמנא אחרא, (במדבר יד) יי ארך אפים ורב חסד. ואלו אמת לא קאמר. משום דרזא דמלה, אינון תשעה מכילין דנהרין מעתיק יומין לזעיר אפין. וכד אמר משה זמנא תננינא, תשעה תקונין אמר. ואינהו תקוני דיקנא דמשפחי בזעיר אפין, ונחתין מעתיק יומין ונהרין (דף ק"ט ע"ב) ביה. ובגין כך אמת תלייא בעתיקא, והשתא לא אמר משה ואמת.

תנא, שערי דרישא דזעיר אפין, פלהו קשישי, תלין על תלין. ולא שעיעין. דהא חמינא דתלת מוחי בתלת חללי משתפחין ביה, ונהירין ממוחא סתימאה. ומשום דמוחא דעתיק יומין, שקיט ושכיף פחמר טב על דורדייה, שערוי כלהו שעיעין, ומשיחין במשחא טב. ובגין כך כתיב, (דניאל ז) ראשה בעמר נקא.

והאי דזעיר אפין, קשישין ולא קשישין. דהא כלהו תליין ולא מתקמטי, ובגין כך חכמתא נגיד ונפיק. אבל לא חכמתא דחכמתא, דאיהי שכיכא ושקיטא. דהא תנינא דלית דינע מוחיה דעתיק יומין, בר איהו. והאי דכתיב, (איוב כח) אלהים הבין דרפה והוא ידע את מקומה, בזעיר אפין אתמר. אמר רבי שמעון, בריה ברי לקודשא בריה הוא, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

תקונא תננינא. נפיק שערא, וסליק מרישא דפומא, עד רישא אחרא דפתחא דפומא, ונחית מתחות פומא, עד רישא אחרא, נימין על נימין, בתקונא שפיר.

קום רבי אבא. קום רבי אבא, פתח ואמר, פד תקונא דדיקנא דא מתפקן בתקונא דמלפא, (ס"א בתיקוני מלכו) (ס"א כד תקונא דא מתפקן בדיקנא דמלפא אתחזי) כגבר תקיף שפיר למחזי, רב ושליט, הדא הוא דכתיב, (תהלים קמז) גדול אדונינו ורב כח. וכד אתבסם בתקונא דיקנא יקרא קדישא, וישגח ביה, אקרי

בְּנֵהִירוֹ דִּילֵיהּ, אֵל רַחוּם וְגו'. וְהָי תְּקוּנָא תְּנִינָא אֲתַתְּקֵן, כַּד נֵהִיר בְּנֵהִירוֹ
דְּעֵתִיק יוֹמִין, אֲקָרִי רַב חֶסֶד. וְכַד מִסְתַּפְּלִי דָא בְּדָא, אֲתַקְרִי בְּתַקוּנָא
אֲחָרָא וְאַמֶּת. דְּהָא נֵהִירוֹ אֲנַפִּיהּ. (ס"א דא נֵהִירוֹ דְּאַנְפִּין).

וְתַנָּא, נוּשָא עֲוֹן אֲתַקְרִי דָא תְּקוּנָא תְּנִינָא, כְּגוּוּנָא דְּעֵתִיקָא קְדִישָא.
אָבֵל מְשׁוּם הֵהוּא אֲוֹרְחָא דְּנַפִּיק, בְּתַקוּנָא תְּלִיתָא תַּחוּת תְּרִין
נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעְרִין תְּקִיפִין זְעִירִין מְלִיין לְהֵהוּא אֲוֹרְחָא, לָא אֲתַקְרוּן
הָכָא נוּשָא עֲוֹן וְעוּבֵר עַל פֶּשַׁע, וְאֲתַקְיִמוּ בְּאַתְרֵי אֲחָרָא.

וְתַנָּא, תְּלַת מְאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ חֲסָדִים, כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעֵתִיק יוֹמִין,
וְכִלְהוּ אֲקָרוּן חֲסָדִי קְדָמָא, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) אֵיחָא חֲסָדִיךָ
הֲרֵאשׁוּנִים, וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּחֶסֶד דְּעֵתִיקָא קְדִישָא, סְתִימָא דְּכִלְא, וְחֶסֶד
דְּזַעִיר אֲפִין אֲקָרִי חֶסֶד עוֹלָם.

וּבְסַפְרָא דְּצְנִיעוּתָא, קָרִי בִיהּ לְחֶסֶד קְדָמָא דְּעֵתִיק יוֹמִין רַב חֶסֶד. וּבְזַעִיר
אֲפִין, חֶסֶד סְתָם. וּבְגִין כֶּף כְּתִיב הָכָא, (שמות לד) וְרַב חֶסֶד. וּכְתִיב,
(שמות לד) נוֹצֵר חֶסֶד לְאֵלִפִים סְתָם. וְאֲוֹקִימָנָא, הָאִי רַב חֶסֶד, מִטָּה כְּלַפִּי
חֶסֶד, לְנִהְרָא לֵיהּ, וּלְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינִי.

דְּתַנָּא הָאִי אֲוֹרְחָא דְּנַחֲתִית תַּחוּת תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, וְשַׁעְרִין זְעִירִין
מְלִיין לְהֵהוּא אֲרַחָא, לָא אֲקָרִי הֵהוּא אֲרַחָא עוּבֵר עַל פֶּשַׁע, דְּלִית
אַתְרֵי לְאֲעַבְרָא לֵיהּ בְּתַרִי גּוּוּנִי. חַד מְשׁוּם שַׁעְרֵי דְּאַשְׁתַּכַּח בְּהֵהוּא אֲרַחָא,
הוּא אַתְרֵי קְשִׁיא לְאֲעַבְרָא. וְחַד, מְשׁוּם דְּנַחֲתִית אֲעַבְרָא דְּהֵהוּא אֲוֹרְחָא עַד
רִישָא דְּפוּמָא, וְלָא יִתִיר.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) שְׁפֹתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים, סוּמְקִין כְּוַרְדָּא, נוֹטְפוֹת מוֹר
עוּבֵר, סוּמְקָא תְּקִיף, וְהָאִי אֲוֹרְחָא דְּהָכָא, בְּתַרִי גּוּוּנִי לָא (ס"א בְּתַרִי גּוּוּנִי
אֲנִים וְלָא) אֲתַבְּסָם. מִפָּאן מָאן דְּבַעֵי לְאַגְזָמָא, תְּרִי זְמַנֵי כְּטַשׁ בִּידֵיהּ בְּהָאִי
אֲוֹרְחָא.

תְּקוּנָא רַבִּיעָא נַפִּיק שַׁעְרָא, וְאֲתַתְּקֵן, וְסָלִיק וְחָפִי בְּעַלְעוּי, בְּתַקְרוּבָתָא
דְּבוּסְמָא. הָאִי תְּקוּנָא יָאָה וְשַׁפִּירָא, לְאַתְחַזְיָא הוּד וְהָדָר הוּא (ס"א
הוּד עֲלָאָה). וְתַנָּא, הוּד עֲלָאָה, נַפִּיק וְאַתְעַטֵּר וְנִגִיד לְאַתְאֲחָדָא (ס"א לֵיאָה דְּעַלְעוּי)
בְּעַלְעוּי, וְאֲתַקְרִי הוּד זְקָן. וּמַהֲאִי הוּד וְהָדָר, תְּלִיין אֵלִין לְבוּשֵׁי, דְּאַתְלַבֵּשׁ
בְּהוּ, וְאִינוּן פּוּרְפִירָא יְקוּרָא דְּמִלְפָא. דְּכַתִּיב, (תהלים קד) הוּד וְהָדָר לְבָשֶׁת,
תְּקוּנִין דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וְאֲתַתְּקֵן בְּהָאִי דִּיוּקְנָא דְּאָדָם, יִתִיר מִכָּל דִּיוּקְנִין.

וְתַנָּא (דף קמ"א ע"א) הָאִי הוּד, כַּד אֲתַנְהֵר בְּנֵהִירוֹ דְּדִיקְנָא עֲלָאָה, (נ"א דָא)
וְאַתְפֶּשֶׁט בְּשָׂאָר תְּקוּנִין נֵהִירִין. הָאִי הוּא נוּשָא עֲוֹן מַהֲאִי גִיסָא,
וְעוּבֵר עַל פֶּשַׁע מַהֲאִי גִיסָא. וּבְגִין כֶּף, (שיר השירים ה) לְחַיִּיו כְּתִיב. וּבְצְנִיעוּתָא

דְּסַפְרָא אַקְרִי, הוּד וְהָדָר וְתַפְאֶרֶת. דְּהָא תַפְאֶרֶת הוּא עוֹבֵר עַל פְּשַׁע, שְׁנֵאמַר (משלי יט) וְתַפְאֶרְתּוֹ עֲבוּר עַל פְּשַׁע. אֲבָל הָאִי תַפְאֶרֶת לָא אוֹקִימָנָא, אֶלָּא בְּתַקוּנָא תְּשִׁיעָאָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר וְתַפְאֶרֶת בַּחוּרִים כְּחָם. וְתַמָּן אַקְרִי תַפְאֶרֶת. וְכַד אֲתַתְּקַל (ס"א אסתבל), בְּמַתְקֵלָא חַד סְלָקִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יֵאוֹת אַנְתָּ רַבִּי אַבָּא, לְאַתְּבְּרָכָא מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְּכָל בְּרַכָּאן נִפְקִין מִנֵּיהּ.

תַּקוּנָא חֲמִישָׁאָה. פְּסִיק שְׁעָרָא, וְאַתְחִזּוּן תְּרִין תַּפּוּחִין מִכָּאן וּמִכָּאן, סוּמְקָן כְּהָאִי וְרָדָא סוּמְקָא. וּמַתְלֵהֲטֵן בְּמֵאתָן וּשְׁבַעִין עֲלָמִין, הֲגִי תְּרֵי תַפּוּחִין, כַּד נְהָרִין (ספרין ספרין) מְנַהִירוּ דְּתְּרִין תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין עֲלָאִין דְּעַתִּיקָא, אֲתַמְשֵׁף סוּמְקָא, וְאַתִּי חִיּוּרָא. בְּהָאִי כְּתִיב, (במדבר ו) יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלַיָּךְ וַיְחַנֶּךָ. דְּכַד נְהָרִין מִתְּבַרְךְ עֲלֵמָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּאַתְעַבְדוּ סוּמְקָא, כְּתִיב יֵשָׁא יְיָ פָּנָיו אֵלַיָּךְ, כְּלוּמַר יִסְתַּלַּק. וְלֹא יִשְׁתַּפַּח רוּגְזָא בְּעֲלֵמָא. תֵּאנָא, כְּלַהוּן נְהוּרִין דְּאַתְנַהֲרֵן מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, אֲתַקְרוּן חֲסִדֵי קַדְמָאִי. וּבְגִין אֵינוֹן, נְהָרִין כָּל אֵינוֹן חֲסִדֵי עוֹלָם.

תַּקוּנָא שְׁתִּיתָאָה. נִפְסִיק שְׁעָרָא, כַּחַד חוּטָא דְּשַׁעְרֵי בְּסַחְרֵינִיָּה דְּדִיקָנָא. (ס"א ומליון עד רישא דמעיו ולא נחית עד סבורא, תנא תקונא דא הוא דאקרי) פֵּאֵת הַזָּקֵן וְאִיהוּ חַד מִחֲמַשׁ פְּאִין, דְּתַלְיִין בְּחֶסֶד (וברמב"ם), וְלֹא אֲבַעִי לְחַבְלָא הָאִי חֶסֶד, כְּמָה דְּאַתְמַר. וּבְגִין כַּךְ, (ויקרא יט) לֹא תִשְׁחִית אֶת פֵּאֵת זָקֵנְךָ כְּתִיב.

תַּקוּנָא שְׁבִיעָאָה. דְּלֹא תַלְיִין שְׁעָרָא עַל פּוּמָא, וּפּוּמָא אֲתַפְּנִי מִכָּל סְטְרוּי, וַיִּתְּבִין שְׁעָרִין בְּתַקוּנָא סְחוּר סְחוּר לִיָּה. קוּם רַבִּי יְהוּדָה. קָם רַבִּי יְהוּדָה, פִּתַּח וְאָמַר, (דניאל ד) בְּגִזְרַת עִירִין פִּתְגָמָא. כְּמָה אֶלְף רַבְּבָן מִתְנַשֵּׁן (ס"א מתנישון) וּמַתְקִימָן בְּהָאִי פּוּמָא, וְתַלְיִין מְנִיָּה, וְכַלְהוּן אַקְרוּן פֶּה. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּמַהֲהוּא רוּחָא דְּנִפְסִיק מִפּוּמָא, מִתְּלַבְּשָׁן.

כָּל אֵינוֹן דְּלִבְר, תַּלְיִין מְהָאִי פּוּמָא. וּמְהָאִי פּוּמָא (ס"א רוחא) כַּד אֲתַפְּשֵׁט הָאִי רוּחָא, מִתְּלַבְּשָׁן בֵּיהּ כְּמָה נְבִיאִי מְהִימָנָא, וְכַלְהוּ פֶּה יְיָ אֲתַקְרוּן. וּבְאַתְרֵי דְּרוּחָא נִפְסִיק, לֹא אֲתַעְרְבָא מְלָה אַחְרָא וְכַלְהוּ (פיות) מְחַפְּאֵן לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוּא רוּחָא דְּנִפְסִיק. וְהָאִי תַקוּנָא שְׁלִיטָא עַל כְּלָהוּ שְׁיִתָּא. מִשׁוּם דְּהָכָא מַתְקִימָן כְּלָהוּ וּמַתְאַחְדָן. וּבְגִינֵי כַךְ שְׁעָרוּהִי שְׁקִילִין סוּחְרֵינִיָּה דְּפּוּמָא. וְאַתְפְּנִי מִכָּל סְטְרוּי, וְהָאִי תַקוּנָא שְׁלִיטָא עַל כְּלָהוּ מִשׁוּם דְּהָכָא מַתְקִימָן כְּלָהוּ וּמַתְאַחְדָן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא.

תַּקוּנָא תְּמִינָאָה דְּנַחְתִּין שְׁעָרֵי בְּתַחוּת דִּיקָנָא, מְחַפְּיִין קַדְלָא דְּלֹא אֲתַחֲזִי.

דַתְנָא, אִין לְמַעְלָה לֹא עֶרְף וְלֹא עֶפּוּי, וּבְזַמְנָא דְאַגָּח (כ"א דְנִצָּח) קָרְבִי
 אַתְחִזִי. מְשׁוּם לְאַחְזָאָה גְבוּרְתָא. דְהָא תְנִינָן, אֶלְף עֲלָמִין אַתְאַחְדָן מְנִיָה,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֶלְף הַמָּגֵן תְּלוּי עֲלָיו כֹּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים.
 וְאַלְף הַמָּגֵן רָזָא הוּא. בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, כֹּל שְׁלִטֵי הַגְּבוּרִים דְאַתּוּ מַסְטֵר
 גְבוּרָה חַד, מְאַיְנוּן גְבוּרָאן.

תְקוּנָא תְשִׁיעָאָה. דְאַתְמַשְׁכֵּן (כ"א דְמַתְחַבְרו) שְׁעָרֵי בְשָׁקוּלָא מְלִיא, עִם אִינוּן
 שְׁעָרֵי דְתַלְיִין, כְּלָהוּ בְשָׁקוּלָא שְׁפִיר, כְּחַד גִּיבָר תְּקִיף, מְאַרִי נְצַחַן
 קָרְבִיָּא. מְשׁוּם דְכְלָהוּ שְׁעָרֵי אַתְמַשְׁכֵּן בְּתֵר אִינוּן דְתַלְיִין. וּכְלָלָא דְכְלָהוּ
 בְּאִינוּן דְתַלְיִין. וְכֹלָא אַתְמַשְׁדָּ, (חֲסֵר כַּאן) וְעַל דָּא כְתִיב, (מְשַׁלִּי כ) תְּפַאֲרַת
 בְּחוּרִים כְּתוּב. (וְנִרְאָה עַל הַיָּם כְּבַחוֹר מִזֶּבֶח הָרָא הוּא דְכְתִיב) כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּחוֹר כְּפָאֲרִזִים,
 כְּגִיבָר עֶבֶד גְבוּרָאן, וְדָא הוּא תְּפַאֲרַת, חִילָא וּגְבוּרְתָא וְרַחֲמֵי.

תְנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כָּל הַגִּי תְקוּנִין, וְכֹל הַגִּי מְלִין, בְּעִינָא לְגַלְאָה
 לְמְאַרִיהוּן דְאַתְקְלוּ בְּמַתְקָלָא, וְלֹא לְאִינוּן דְלֹא עָאלוּ (נ"א דְעָאלוּ וְלֹא
 נִקְרוּ) אֶלָּא לְאֵלִין דְעָאלוּ וְנִפְקוּ, דְכֹל מְאָן דְעָיִל וְלֹא נִפִיק, טַב לִיָּה דְלֹא
 אֲבָרִי.

בְּרִלָא דְכֹל מְלִין, עֲתִיקָא דְעֲתִיקִין, וְזַעִיר אֲפִין, כְּלָא חַד. כְּלָא הָוָה. כְּלָא
 הָוִי. כְּלָא יְהֵא. לֹא יִשְׁתַּנִּי. וְלֹא מִשְׁתַּנִּי. וְלֹא שְׁנָא. אַתְתַּקֵּן בְּתַקוּנִין
 אֵלִין. אֲשַׁתְּלִים דְיִוְקָנָא דְכִלִּיל כֹּל דְיִוְקָנִין. דְיִוְקָנָא דְכִלִּיל כֹּל שְׁמָהָן.
 דְיִוְקָנָא (דף קמ"א ע"ב) דְאַתְחִזִי בְּגוּוֹנוֹי כְּהֵאֵי דְיִוְקָנָא (נ"א בְּגוּוֹיָה כֹּל דְיִוְקָנִין) לָאוּ הֵאֵי
 דְיִוְקָנָא הָוִי, אֶלָּא כְּעִין הֵאֵי דְיִוְקָנָא.

כַּד אַתְחַבְרָן עֶטְרִין וְכַתְרִין, כְּדִין הוּא אֲשַׁלְמוּתָא דְכֹלָא. בְּגִין, דְדְיִוְקָנָא
 דְאַדָּם, הָוִי דְיִוְקָנָא דְעֲלָאִין וְתַתְּאִין דְאַתְפְּלָלוּ בֵּיהּ. וּבְגִין דְהֵאֵי דְיִוְקָנָא
 כְּלִיל עֲלָאִין וְתַתְּאִין, אַתְקִין עֲתִיקָא כְּדִישָׁא תְקוּנוֹי, וְתַקוּנָא דְזַעִיר אֲפִין,
 בְּהֵאֵי דְיִוְקָנָא וְתַקוּנָא.

וְאִי תִימָא מַה בֵּין הֵאֵי לְהֵאֵי. כְּלָא הוּא בְּמַתְקָלָא חֲדָא, אֲבָל מְכָאן (נ"א
 מְנָן) אַתְפְּרָשָׁן אֲרַחוּי. (נ"א אַתְפְּשָׁן רַחֲמֵי) וּמְכָאן (נ"א וּמְנָן) אֲשַׁתְּכַח דִּינָא.
 וּמַסְטָרָא דִילָן הוּוּ שְׁנִיָּין דָּא מִן דָּא. וְרִזִין אֵלִין לֹא אַתְמַסְרוּ, כְּרַ לְמַחְצְדִי
 חֲקָלָא קְדִישָׁא. וּכְתִיב (תְהִלִּים כה) סוּד יִי לִירְאִיו.

כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּצֶר יְיָ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, בְּתֵרֵי יוֹדֵיין. אֲשַׁלִּים
 תְּקוּנָא גוּ תְקוּנָא, טְבַרְקָא דְגוּשְׁפַנְקָא. וְדָא הוּא וַיִּצֶר.
 תְּרִין יוֹדִין לְמָה. רָזָא דְעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְרָזָא דְזַעִיר אֲפִין. וַיִּצֶר, מְאִי
 צַר. צַר צוּרָה בְּגוּ צוּרָה. (וְדָא הוּא וַיִּצֶר) וּמַהוּ צוּרָה בְּגוּ צוּרָה. תְּרִין
 שְׁמָהָן, דְאַתְקְרִי שֵׁם מְלֵא, יְיָ אֱלֹהִים. וְדָא הוּא רָזָא דְתְרִין יוֹדֵיין

דְּוִיִּצְר, דְּצָר צוֹרָה גּוֹ צוֹרָה. תְּקוּנָא דְשָׁמַא שְׁלִים, יִי אֱלֹהִים.
 וּבְמָה אֲתַפְּלִלוּ. בְּדִיוּקְנָא עֲלָאָה דָא, דְאִקְרִי אָדָם. דְכָלִיל דְכָר וְנוֹקְבָא.
 וְעַל דָא כְּתִיב אֵת הָאָדָם דְכָלִיל דְכָר וְנוֹקְבָא. אֵת: לְאַפְקָא וּלְמִסְגֵי
 זִינָא דְנַפְיָק מִנִּיהּ. (מִדְכָר וְנוֹקְבָא).

עֲפָר מִן הָאֲדָמָה: דִּיוּקְנָא בְּגוֹ דִּיוּקְנָא. וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשָׁמַת חַיִּים: טְבַרְקָא
 דְּגוֹשְׁפִּנְקָא גּוֹ בְּגוֹ. וְכָל דָא לְמָה. בְּגִין לְאַשְׁתַּלְפָּא וּלְעֵיילָא בֵּיה
 סְתִים דְסְתִימָא עֲלָאָה, עַד סוּפָא דְכָל סְתִימִין. (הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ
 נְשָׁמַת חַיִּים) נְשָׁמַתָא, דְכָל חַיִי דְעִילָא וְתַתָּא תַלְיִין מֵהֵיאָה נְשָׁמַתָא, וּמִתְקִימִי
 בָּהּ.

וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, לְאַתְרָקָא, וּלְעֵיילָא בְּתַקוּנִין כְּגוּוֹנָא דָא, וּלְאַשְׁלַפָּא
 לְהֵיאָה (נ"א מִתְחִיא) נְשָׁמַתָא. מִדְרָגָא לְדְרָגָא עַד סוּפָא דְכָל דְרָגִין. בְּגִין
 דִּיהִיּוּ הֵיאָה נְשָׁמַתָא מִשְׁתַּכְּחָא בְּכָלָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָלָא. וּלְמַהוּי פְּלָא
 בִּיחודָא חַד. וּמֵאֵן דְפְּסִיק הָאִי יחודָא מִן עֲלָמָא, כְּמֵאֵן דְפְּסִיק נְשָׁמַתָא
 דָא, וּמִחֲזִי דְאִית נְשָׁמַתָא אַחְרָא, בַּר מֵהָאִי. וּבְגִין כּוּ, יִשְׁתַּצִּי הוּא וְדוּכְרָנִיה
 מִן עֲלָמָא לְדְרִי דְרִין.

בְּהָאִי דִּיוּקְנָא דָאָדָם, שְׁאֲרִי וְתַקִּין כְּלָלָא דְכָר וְנוֹקְבָא. כַּד אֲתַתְּקִין הָאִי
 דִּיוּקְנָא בְּתַקוּנֵי, שְׁאֲרִי מִחֲדוּי, מִבִּין תְּרִין דְרוּעִין. בְּאַתְרֵי דְתַלְיִין
 שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא, דְאַתְקִרוּן (נ"א דְאַתְקִרִי) תַּפְּאָרַת. וְאַתְפַּשְׁטָא הָאִי תַּפְּאָרַת, וְתַקִּין
 תְּרִין חֲדִין, וְאַשְׁתַּלְּף לְאַחֲרוּי, וְעַבְד גּוּלְגֻלְתָּא דְנוֹקְבָא. כְּלָא סְתִימָא מִכָּל
 סְטִרוּי. בְּשַׁעְרָא בְּפְרָצוּפָא דְרִישָׁא. וּבְכָלָלָא חָדָא אֲתַעְבִּידוּ בְּהָאִי תַּפְּאָרַת,
 וְאַקְרִי אָדָם דְכָר וְנוֹקְבָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה מו) כְּתַפְּאָרַת אָדָם לְשַׁבַּת
 בֵּית.

כַּד אֲתַבְּרִי פְּרָצוּפָא דְרִישָׁא דְנוֹקְבָא, תַּלְיִיא חַד קוּצָא דְשַׁעְרֵי מְאַחֲרוּי
 דְזַעִיר אֲפִין, וְתַלִּי עַד רִישָׁא דְנוֹקְבָא. וְאַתְעֵרוּ שַׁעְרֵי בְּרִישָׁהָ, כְּלָהוּ
 סוּמְקִי דְכָלְלִין בְּגוֹ גּוּוֹי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וּדְלַת רֵאשִׁיךְ פְּאַרְגָּמִן.
 מַהוּ אַרְגָּמִן. גּוּוֹי דְכָלִילִין בְּגוֹ גּוּוֹי.

תְּאֵנָא, אֲתַפְּשֵׁט הָאִי תַּפְּאָרַת מִטְּבוּרָא דְלְבָא, וְנָקִיב וְאַתְעֵבֵר בְּגִיסָא אַחְרָא,
 וְתַקִּין פְּרָצוּפָא דְנוֹקְבָא עַד טְבוּרָא. וּמִטְּבוּרָא שְׁאֲרִי, וּבְטְבוּרָא
 שְׁלִים.

תּוּ אֲתַפְּשֵׁט הָאִי תַּפְּאָרַת, וְאַתְקִין מְעוּי דְכּוּרָא, וְעֵיל (וְאַתְקִין) בְּהָאִי אֲתַר
 כָּל רַחֲמִין, וְכָל סְטִרָא דְרַחֲמִי. וְתְאֵנָא, בְּהִנֵּי מִיעֵיין אֲתַאֲחֲדִין, שִׁית
 מְאָה אֶלְף רַבּוּא מְאִרִי דְרַחֲמִי. וְאַתְקִרוּן בְּעֵלֵי מִיעֵיין. דְכְּתִיב, (יִרְמִיָּה לֵא) עַל
 כֵּן הָמוּ מְעִי לּוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֵנוּ נָאִם יְיָ.

תאנא, האי תפארת, כליל ברחמי, וכליל בדינא, ואתפשט רחמי בדכורא,
 ואתעבר ונקיב (ס"א ונהיר) לסטר אחרא, ותקין מייעוי דנוקבא,
 ואתתקנו מעהא בסטרא דדינא.

תאנא, אתתקן דכורא בסטריה, במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילין
 ביה, ומנהון לגו, ומנהון לבר. מנהון רחמי. ומנהון דינא. כלהו
 (דף קמ"ב ע"א) דדינא, אתאחדו בדינא דאחורוי, דנוקבא אתפשטת תמן.
 ואתאחדו ואתפשטו בסטרהא.

ותאנא, חמשה ערייתא (נ"א תקונין) אתגליין בה, בסטרא דדינין חמשה.
 ודינין חמשה (נ"א בסטרא דדינא ודינהא) אתפשטן, במאתן וארבעין
 ותמניא ארחין. והכי תאנא, קול באשה ערוה. שער באשה ערוה. שוק
 באשה ערוה. יד באשה ערוה. רגל באשה ערוה. דאף על גב דתרין אלין
 לא שנייה חברנא, ותרין אלין נהיר מערוה אינון.

ותאנא בצניעותא דספרא, אתפשט דכורא ואתתקן בתקוני. אתתקן
 תקונא דכסותא דכא. והאי הויא אמה דכא. ארכיה דההוא
 אמה, מאתן וארבעין ותמניא עלמין. וכלהו תליין בפומא דאמה, דאתקרי
 יו"ד. וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה, אתגלי חסד עלאה. והאי אמה
 חסד הוא דאתקרי, ותלי (נ"א וסאי חסד הוא תלי) בהאי פום אמה. ולא אקרי
 חסד, עד דאתגלייא יו"ד בפום אמה.

ותא חזי, דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד, עד דאתגלייא יו"ד
 דאמה. וכיון דאתגלי אקרי שלים, הדא הוא דכתיב, (בראשית יז) היתה לה
 לפני והיה תמים, תמים ממש. וכתיב (שמואל ב כב) ואהיה תמים לו ואשתמרה
 מעוני. מאי קא מיירי, רישא וסיפא. אלא כל דגלי האי יו"ד, ואסתמר
 דלא עייליה ליו"ד ברשותא אחרא. ליהוי שלים לעלמא דאתי, ולהוי
 צריר בצרורא דחיי. מאי ברשותא אחרא. דכתיב, (מלאכי ב) ובעל בת אל
 נכר. ובגין כך כתיב, ואהיה תמים לו, דכיון דהוא תמים בגלוייא דיו"ד,
 ואשתמרה מעוני.

וכיון דאתפשט אמה דא, אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן (בשמאלא)
 דנוקבא, ואשתקע בנוקבא באתר חד, וארשים בערייתא, כסותה
 דכל גופא דנוקבא. ובההוא אתר אקרי ערוה דכלא. אתר לאצנעא לההוא
 אמה, דאקרי חסד. בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל חמש גבוראן, בהאי
 חסד דכליל בחמש חסדין. חסד ימינא, גבורא שמאלא. אתבסם דא בדא,
 ואקרי אדם, כליל מתרין סטרין. ובגין כך, בכלהו כתרין אית ימינא
 ושמאלא, דינא ורחמי.

תֵּאנָא, עַד לֹא זְמִין תְּקוּנוֹי דְּמִלְכָּא, עֵתִיקָא דְּעֵתִיקִין, בְּנָה עֲלִמִין, וְאַתְקִין
תְּקוּנִין לְאַתְקִימָא. הֵהוּא נִיְקָבָא לֹא אֲתַבְּסָמָא, וְלֹא אֲתַקְיָמוּ, עַד
דְּנַחִית חֲסֵד עֲלָאָה וְאַתְקִימוּ, וְאַתְבְּסָמוּ תְּקוּנֵי נִיְקָבָא, בְּהַאי אַמְהָ דְּאַקְרִי
חֲסֵד. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית לו) וְאַלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאַרְץ אֲדוּם,
אַתְר דְּכָל דִּינִין מִשְׁתַּכְּחִין תַּמָּן (ואינון תקוני אתתא, אֲשֶׁר הָיוּ לֹא כְּתִיב אֱלָא אֲשֶׁר מְלָכוּ) וְלֹא
אַתְבְּסָמוּ, עַד דְּאַתְקִין כְּלָא, וְנִפְיֵק הַאי חֲסֵד, וְאַתִּישֵׁב בְּפּוּמָא דְּאַמְהָ. הָדָא
הוּא דְּכְתִיב, וַיָּמַת וַיָּמַת, דְּלֹא אֲתַקְיָמוּ, וְלֹא אֲתַבְּסָמוּ, דִּינָא בְּדִינָא.

וְאִי תִימָא אִי הֲכִי דְּדִינָא כְּלָהוּ, וְהָא כְּתִיב וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו שְׂאוּל מֶרְחוּבוֹת
הַנְּהָר, וְהָא לֹא אֲתַחֲזִי דִינָא. דְּתַנִּינן, רְחוּבוֹת הַנְּהָר אִיהוּ בִינָה, דְּמִינָה
מִתַּפְּתַחִין חֲמִשִּׁין תַּרְעִין דְּנֶהוּרִין וּבּוֹצִינִין, לְשִׁית סְטְרֵי עֲלִמָּא. תֵּאנָא,
כְּלָהוּ דִינָא, בְּרַ מַחַד דְּאַתְקִימָם בְּתַרְאָה, וְהַאי שְׂאוּל מֶרְחוּבוֹת הַנְּהָר, דָּא
הוּא חַד סְטְרָא, דְּאַתְפְּשֵׁט וְנִפְיֵק מֶרְחוּבוֹת הַנְּהָר.

וּבְכָהוּ לֹא אֲתַקְיָמוּ, לֹא תִימָא דְּאַתְבְּטְלוּ, אֱלָא דְּלֹא אֲתַקְיָמוּ בְּהֵהוּא
מְלָכוּ, (ובסטר ניקבא) עַד דְּאַתְעַר וְאַתְפְּשֵׁט הַאי בְּתַרְאָה מְכַלָּהוּ, דְּכְתִיב
וַיִּמְלוֹךְ תַּחְתָּיו הַדְר. מָאִי הַדְר. חֲסֵד עֲלָאָה. וְשֵׁם עִירוֹ פְּעוּ, מָאִי פְּעוּ.
בְּהַאי פְּעֵי בְרַ נֶשׁ דְּזָכִי לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא וְשֵׁם אֲשֶׁתּוּ מְהִיטְבָּאֵל, בְּכַאן
אַתְבְּסָמוּ דָּא בְּדָא, וְאַתְקִרִי אֲשֶׁתּוּ, מַה דְּלֹא כְּתִיב בְּכַלָּהוּ.

מְהִיטְבָּאֵל, אֲתַבְּסָמוּתָא דְּדָא בְּדָא. בַּת מְטַרְד, תְּקוּנִין דְּמַסְטֵר גְּבוּרָה. בַּת
מִי זְהָב, אֲתַבְּסָמוּ וְאַתְפְּלִילוּ דָּא בְּדָא, מִי זְהָב: רַחֲמֵי וְדִינָא.

כַּאן אֲתַדְבְּקוּ אֲתַתָּא בְּדְכוּרָא.

בְּסְטְרוֹי, אֲתַפְּרִשֵׁן בְּדְרוּעִין, בְּשׁוּקִין. דְּרוּעִין דְּדְכוּרָא, חַד יְמִינָא, חַד
שְׂמָאֲלָא דְּרוּעָא קְדָמָאָה (כ"א קד"שא) (דף קמ"ב ע"ב) תְּלַת קְשָׁרִין אֲתַקְשְׁרוּ
בֵּיהּ, וְאַתְפְּלִילוּ בִּי דְּרוּעִין. וְאַתְפְּלִילוּ סְלֵקָא דְּעֵתְפָּה. אֱלָא תְּלַת קְשָׁרִין
בִּימִינָא, וְתְּלַת קְשָׁרִין בְּשְׂמָאֲלָא. תְּלַת קְשָׁרִין דִּימִינָא, אֲתַפְּלִלֵן בְּתְּלַת
קְשָׁרִין דְּשְׂמָאֲלָא. וּבְגִין כְּהָ, דְּרוּעָא לֹא כְּתִיב אֱלָא חַד. אֲבָל יְמִינָא, לֹא
כְּתִיב בֵּיהּ זְרוּעַ, אֱלָא (שמות טו) יְמִינָהּ יִי. (תהלים קיח) יְמִין יִי אֲתַקְרִי, בְּתְּלַת
קְשָׁרִין דְּאַבְהֶתָּא דְּאַחְסִינוּ לְחוּלְקִיהוּן.

וְאִי תִימָא הָא בְּתְּלַת חֲלָלִין מוּחָא דְּגוּלְגֻלְתָּא מִשְׁתַּכְּחִין. תֵּאנָא, כְּלָהוּ
תְּלַת מִתְפַּשְׁטִין, וּמִתְקַשְׁרֵן בְּכָל גּוּפָא, וְכָל גּוּפָא אֲתַקְשֵׁר בְּהִנֵּי תְּלַת,
וּמִתְקַשְׁרִין בְּדְרוּעָא יְמִינָא. וּבְגִין כְּהָ תְּאִיב דְּוֹד וְאָמַר, (תהלים קי) שֵׁב לִימִינִי.
מְשׁוּם דְּהוּא אֲתַחְבֵּר עִמָּהוּן דְּאַבְהֶתָּא, וַיְתִיב תַּמָּן לְכוּרְסָא שְׁלִימָתָא.
וּבְגִין כְּהָ כְּתִיב (תהלים קיח) אֲכַן מְאֶסוּ הַבּוֹנִים וְגו', מְשׁוּם דְּיְתִיב לִימִינָא.
הֵינּוּ דְּכְתִיב, (דניאל יב) וְתַנּוּחַ וְתַעֲמוּד לְגוּרְלָךְ לְקֹץ הַיָּמִין, כְּלוּמַר, כְּמֵאן

דזכי לחביבותא דמלפא. זפאה חולקיה, דמאן דפריש מלפא ימיניה.
וקביל ליה תחות ימיניה. והאי ימינא כד יתיב, קשרין אתפשטא.

ודרועא לא אושיט ידיה (כ"א וקשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט יתיב) בתלת קשרין
דאמרן. וכד מתערין חייביא, ומתפשטין בעלמא, מתערין תלת
אחרנין, דאינון דינא קשיא, ואושיט דרועא וכד אושיט דרועא, יד ימינא
הוא, אבל אתקרי זרוע יי, (דברים ט) זרועה הנטויה (נ"א תלת קשרין אתקשרו
ביה ואתפלילו תלת קשרין דימינא ותלת קשרין דשמאלא בג' קשרין דאכתתא דאחסינו לחולקיהו. ואי תימא הא בג'
חללי מוחא דגולגלתא משתכחין. תאנא כולחו ג' מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלתא ומתקשרין
בדרועא ימינא. והאי ימינא כד יתיב קשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושיט ותיב בתלת קשרין דאמרן. וכד חייביא
מתערין. מתערין תלת אחרנין דאינון דינא קשיא ואושיט דרועא ואתקרי זרוע יי וזרועה הנטויה) בזמנא דתלת
אלין אתפלילין בתלת אחרנין, אקרי כלא ימינא, ועביד דינא ברחמי,
הדא הוא דכתיב, ימינה יי נאדרי בכח ימינה יי תרעין אויב, בגין דמתערין
רחמי בהו.

ותאנא, בהאי ימינא מתאחדן תלת מאה ושבעין אלף רבוא, דאקרוין
ימינא. ומאה ותמנין וחמשה אלף רבוא, מזרוע דאקרי זרוע יי.
מהאי ומהאי תלייא זרועא, והאי והאי אקרי תפארת, דכתיב, (ישעיה סג)
מוליך לימין משה, הא ימינא. זרוע, הא שמאלא. דכתיב, (ישעיה סג) זרוע
תפארתו, דא בדא.

ותאנא, בידיא שמאלא, מתאחדן ארבע מאה וחמשים רבוא מארי תריסין,
מתאחדן בכל אצבעא ואצבעא. ובכל אצבעא ואצבעא עשר
אלפין מארי תריסין משתכחין. פוק וחשוב, כמה אינון דבידיא. וההוא
ימינא אקרי סיועא קדישא, דאתי מדרועא דימינא, מתלת קשרין. (ואף על
גב דאקרי יד חוי סיועא) דכתיב (וכתיב) (שמואל ב ג) והנה ידי עמך. ומתאחדן מהאי,
אלף וארבע רבוא, ותמניא, וחמש מאה אלפין מאריהון דסיועין בכל
עלמא. ואקרוין יד יי עלאה. יד יי תתאה. ואף על גב דבכל אתר יד יי
שמאלא. זכו ימין יי, אתפלל ידא בזרועא, והוי סיועא, ואקרי ימין. ואי
לאו, יד יי תתאה. תאנא, פד מתערין דינין קשיין לאחתא בעלמא, הכא
כתיב, (תהלים כה) סוד יי ליראיו.

ותאנא בצניעותא דספרא, דכל דינין דמשתכחין מדכורא, תקיפין ברישא,
ונייחין בסופא. וכל דינין דמשתכחין מנוקבא, נייחין ברישא,
ותקיפין בסופא. ואלמלא דאתעבידו כחדא, לא יכלין עלמא למסבל.
עד דעתיק דעתיקי סתימא דכלא, פריש דא מן דא, וחבר לון לאתפסמא
כחדא.

וְכַד פְּרִישׁ לֹזַן, אָפִיל דְּוִרְמִיטָא לְזַעֵיר אַפִּין, וּפְרִישׁ לְנוֹקְבָא מְאַחֲרוּי דְּסִטְרוּי, וְאַתְקִין לָהּ כָּל תְּקוּנָהָא, וְאַצְנָעָא לְיוּמָא דִּילִיָּהּ, לְמִיתְהָא לְדְכוּרָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּפֹּל יְיָ אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן. מַהוּ וַיִּישָׁן. הָאִי הוּא דְכְּתִיב, (תהלים מד) עֹנְוָה לָמָּה תִישָׁן יְיָ. וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו, מָאִי אַחַת. דָּא הִיא נּוֹקְבָא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי, וְסִלְקָא, וְאַתְתַּקְנָא. וּבְאַתְרָהָא שְׁקִיעַ רַחְמֵי וְחֶסֶד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וַיִּסְגֹּר בְּשַׁר תַּחְתָּנָהּ. וְכְתִיב (יחזקאל לו) וַהֲסִירוֹתַי אֶת לֵב הָאָבֶן מִבְּשָׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בְּשָׁר.

וּבְשַׁעְתָּא דְּבָעָא לְמִיעַל שְׁבַתָּא הָוָה בְּרֵי רוּחִין וְשִׁדִּין וְעֲלֵעוּלִין, וְעַד לָא סַיִים לֹזַן, אַתְת מְטְרוּנִיתָא בְּתַקּוּנָהָא, וְיִתִּיבַת קַמִּיהּ. בְּשַׁעְתָּא דִּיתִיבַת קַמִּיהּ, אָנַח לֹזַן לְאַיְנוּן בְּרִיָּאן, וְלָא אֲשַׁתְּלִימוּ. כִּיּוֹן דְּמְטְרוּנִיתָא יִתְבַּת עִם מְלָפָא, (דף קמ"ג ע"א) וְאַתְתַּחְבְּרוּ אַפִּין בְּאַפִּין, מָאן יִיעוּל בִּינִיָּיהוּ, מָאן הוּא דִּיקְרַב בְּהַדְוִיָּיהוּ. (כְּגוֹן כְּדִ סְתִימָא דְּמִלְחָ עוֹנְתוּן שֶׁל תַּלְמוּדֵי חֻכְמִים דְּדוּדְעִין רִוּא דְּנָא מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת.) וְכַד אַתְתַּחְבְּרוּ, אַתְתַּבְּסְמוּ דָּא בְּדָא. יוּמָא דְכָלָא אַתְתַּבְּסַם בִּיהּ. וּבְגִין כְּדֵ, אַתְתַּבְּסְמוּ דִּינִין דָּא בְּדָא, וְאַתְתַּקְנוּ עֲלֵאִין וְתַתְּאִין.

וְתַאנָּא בְּצַנִיעוּתָא דְּסַפְרָא, בְּעָא עֲתִיקָא קְדִישָׁא לְמַחְזִי, אִי אַתְתַּבְּסְמוּ דִּינִין, וְאַתְדְּבִקוּ תְרִין אֲלִין דָּא בְּדָא, וְנַפְק מִסְטְרָא דְּנוֹקְבָא דִּינָא תְקִיפָא, (דָּלָא יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל) דְּכְּתִיב, (בראשית ד) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי וְגו'. וְלָא הָוָה יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל, מִשׁוּם דְּלָא אַתְתַּבְּסַת, וְחֻיָּא תְקִיפָא אֲטִיל בַּה זֹהֲמָא דְּדִינָא קְשִׂיא, וּבְגִין כְּדֵ לָא הָוָה יְכִיל לְאַתְתַּבְּסָא. וְכַד נְפִיק דָּא קִינ מִסְטְרֵי דְּנוֹקְבָא, נַפְק תְּקִיפָא קְשִׂיא, תְּקִיפָא בְּדִינוּי, קְשִׂיא בְּדִינוּי. כִּיּוֹן דְּנַפְק אַתְתַּחְלָשַׁת וְאַתְתַּבְּסַת. בְּתַר דָּא, אַפִּיקַת אַחְרָא בְּסִימָא יְתִיר, וְסִלִּיק קְדַמָּאָה דְּהָוָה תְּקִיפָא קְשִׂיא, וְכָל דִּינִין לָא אַתְתַּעְרְבוּ (ס"א אַתְתַּעְרְבוּ) קַמִּיהּ (ס"א וְכָל דִּינִין לָא) אַתְתַּעְרְבוּ עַמִּיָּהּ.

תַּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית ד) וַיְהִי בְּהִיוֹתֶם בְּשָׂדֵה. בְּשָׂדֵה: דְּאַשְׁתְּמוּדַע לְעִילָא. בְּשָׂדֵה דְּאַקְרִי שְׂדֵה דְּתַפּוּחִים. וְנִצַּח הָאִי דִּינָא לְאַחוּהָ, מִשׁוּם דְּהָוָה קְשִׂיא מְנִיָּה, וְאַכְפִּיָּיָהּ וְאַטְמִרִיָּהּ תַּחוּתִיָּהּ. עַד דְּאַתְעַר בְּהָאִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַעֲבִרִיָּהּ מִקַּמִּיָּהּ. וְשַׁקְעִיָּהּ בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא. וְכָלִיל לְאַחוּי בְּשַׁקּוּעָא דִּימָא רַבָּא, דְּמַבְּסַם דְּמַעִין עֲלֵאִין. וּמְנַהוּן נַחְתִּין נַשְׁמַתִּין לְעֲלָמָא, אֵינְשׁ לְפּוּם אוֹרְחוּי.

וְאַף עַל גַּב דְּטְמִירִין אִינּוּן. מִתְפַּשְׁטִין דָּא בְּדָא, וְאַתְעַבִּידוּ גּוּפָא חַד וּמַהֲאִי גּוּפָא, נַחְתִּין נַשְׁמַתִּהוּן דְּרִשְׁיעִיָּא חֲזִיבִיא, תְּקִיפֵי רוּחָא. מִפְּרוּוִיָּהוּן כַּחְדָּא סִלְקָא דְּעַתְדָּ. אֲלָא דָּא לְסִטְרוּי, וְדָא לְסִטְרוּי. זְכָאִין

אינון צדיקייא, דמשלפי נשמטהון מהאי גופא קדישא דאקרי אדם, דכליל כלא, אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן, בצרורא דאתקלא (ס"א דאתקלא).

זכאין אינון צדיקייא, (ס"א אתון חכרייא) דכל הני מלין קדישין, דאתמרו ברוח קדישא עלאה, רוח דכל קדישין עלאין אתפללן ביה, אתגליין לכו. מלין דעלאין ותפאין צייתין להו, זכאין אתון מאריהון דמאריין, מחצדי חקלא, דמלין אלין תנדעון ותסתפלון בהו, ותנדעון למאריכון אפין באפין, עינא בעינא. ובהני מלין תזכון לעלמא דאתי, הדא הוא דכתיב, (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'. יי, עתיק יומין הוא האלהים. וכלא הוא חד, בריה שמייה לעלם ולעלמי עלמיא.

אמר רבי שמעון, חמינא עלאין לתתא, ותפאין לעילא. עלאין לתתא, דיוקנא דאדם, דהוא תקוני עלאה, כללא דכלהו. (חסר).

תאנא, פתיב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, דכליל שית בקרטופא כחדא. והאי הוא דכתיב, (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש.

ותאנא בצניעותא דספרא, באדם אתפלילו כתרין עלאין, בכלל ובפרט. ובאדם אתפלילו כתרין תפאין, בפרט וכלל. פמה דאתמר בדיוקנא דכל הני תיקונין (ס"א דיוקנין). בפרט: באצבעין דידן, חמש פנגד חמש. כתרין תפאין, באצבעין דרגלין דאינון פרט וכלל. דהא גופא לא אתחזי בהדייהו. דאינון לבר מגופא. ובגין פך לא הו בגופא. דגופא אעדיו מנייהו.

אי הכי, מאי (זכריה יד) ועמדו רגליו ביום ההוא. אלא רגליו דגופא, מאריהון דדינין (ס"א דמאריין) למעבד נוקמין ואקרון פעלי רגלים. ומנהון תקיפין. ומתאחדן מאריהון דדינין די לתתא, בכתרין תפאין.

תאנא, כל אינון תקוני דלעילא, דבגופא קדישא, (בדבר ונוקמא) כללא דאדם, אתמשין דא מן דא, ומתאחדן דא בדא, ואשקון דא לדא. פמה דאתמשין דמא בקטפין דורידין לדא ולדא, להכא ולהכא, מאתר דא לאתר אחרא, ואינון משקין (ס"א קסנין) דגופא (נ"א לגופא). אשקיין דא לדא, מנהרין דא לדא. עד דאנהירו כלהו עלמין, ומתברכאן בגיניהון.

תאנא, כל אינון כתרין (דף קמ"ג ע"ב) דלא אתפללו בגופא, פלהו רחיקין ומסאבין, ומסאבן כל מאן דיקרב לגביהון, למנדע מנהון מלין.

תאנא, מאי תיאובתא דלהון לגבי תלמידי חכמים. אלא משום דחמן בהו גופא קדישא, ולא תפללא בהו בההוא גופא. וכי תימא, אי הכי, הא מלאכין קדישין וליתהון בכללא דגופא. לא. דחס ושלום אי

לִיהוּוֹן לְבַר מִכְלָלָא דְגּוּפָא קְדִישָׁא, לֹא הוּוּ קְדִישִׁין וְלֹא מִתְקַיְיֵמי. וּכְתִיב
 (דניאל י) וּגְוִיֵּיתוּ כְתָרְשִׁישׁ. וּכְתִיב (יחזקאל א) וּגְבוּתֶם מְלֹאוֹת עֵינַיִם. (דניאל ט)
 וְהָאִישׁ גְּבִרְיָאֵל. כְּלָהוּ בְכָלְלָא דְאָדָם. בַּר מַהֲנִי דְלִיתְהוּוֹן בְּכָלְלָא דְגּוּפָא,
 דְאֵינוּן מְסַאֲבִין, וּמְסַאֲבִין כָּל מָאן דְיִקְרַב בְּהַדְיָיהוּ.

וְתַנָּא, כְּלָהוּ מְרוּחָא דְשְׁמַאֲלָא, דְלֹא אֲתַבְּסָם בְּאָדָם מְשִׁתְּפַחִין, וּנְפָקוּ
 מִכְלָלָא דְגּוּפָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתַדְבְּקוּ בֵיהּ. וּבְגִין כֶּף כְּלָהוּ מְסַאֲבִין
 וְאֲזִלִין וְטָאֲסִין עֲלֵמָא, וְעֵיילִין בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, לְאֲתַדְבְּקָא בְּהַהוּא
 דִּינָא קְדָמָא דְאֶקְרִי קִין, דְנִפְיָא בְכָלְלָא דְגּוּפָא דְלִתְתָא. וְשָׂאֲטִין וְטָאֲסִין
 כָּל עֲלֵמָא, וּפְרַחֲזִין וְלֹא מִתְדַבְּקָאן בְּכָלְלָא דְגּוּפָא, וּבְגִינֵי כֶּף אֵינוּן לְבַר,
 מִכָּל מְשִׁרְיִין דְלַעֲיִלָא וְתַתָּא. מְסַאֲבִין אֵינוּן. בְּהוּ כְתִיב (ויקרא יג) מְחוּץ
 לְמַחֲנֵה מוֹשְׁבוֹ.

וּבְרוּחָא דְאֶקְרִי הֶבֶל, דְאֲתַבְּסָם יְתִיר בְּכָלְלָא דְגּוּפָא קְדִישָׁא. נְפָקִין אַחֲרֵינִין
 דְמִבְּסָמֵן יְתִיר, וּמִתְדַבְּקִין בְּגּוּפָא, וְלֹא מִתְדַבְּקִין. כְּלָהוּ תַלְיִין
 בְּאוּרָא וּנְפָקִין מֵהַאי כְּלָלָא דְאֵלִין מְסַאֲבִין. וְשְׁמַעִין מַה דְשְׁמַעִין מְעִילָא,
 וּמְנַיְיָהוּ יַדְעֵי לְתַתָּא דְקָאֲמְרֵי לְהוּ.

וְתַנָּא בְּצַנִיעוּתָא דְסַפְרָא, פִּיּוֹן דְאֲתַבְּסָמוּ לְעִילָא כְּלָלָא דְאָדָם, גּוּפָא
 קְדִישָׁא, דְכַר וְנוֹקְבָא. אֲתַחֲבְרוּ זְמָנָא תְלִיתָא, וּנְפָק אֲתַבְּסָמוּתָא
 דְכָלָא. וְאֲתַבְּסָמוּ עֲלָמִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וּמִכָּאֵן אֲשֶׁתְּכָלְלָא עֲלֵמָא דְלַעֲיִלָא
 וְתַתָּא, מְסַטְרָא דְגּוּפָא קְדִישָׁא. וּמִתְחַבְּרִין עֲלָמִין, וּמִתְאַחֲדִין דָּא בְדָא,
 וְאֲתַעֲבִידוּ חַד גּוּפָא. (ובגין דכִּלְהוּ חַד גּוּפָא, שְׂכִינְתָא לְעִילָא, שְׂכִינְתָא לְתַתָּא, קְדָשָׁא בְרִידָא הוּא לְעִילָא,
 קְדָשָׁא בְרִידָא הוּא לְתַתָּא) וּמְשַׁלְפָא רוּחָא, וְעֵיילָא בְּחַד גּוּפָא. וּבְכָלְהוּ לֹא אֲתַחֲזִי
 אֶלָּא חַד. (ישעיהו ו) קָדֵשׁ קָדֵשׁ קָדֵשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. דְכָלָא
 הוּא חַד גּוּפָא.

תַּנָּא, פִּיּוֹן דְאֲתַבְּסָמוּ דָּא בְדָא, (כְּתִיב (שיר השירים א) תוֹרֵי זָהָב נַעֲשָׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף)
 אֲתַקְשְׁרוּ דִינָא וְרַחֲמֵי. (אֲתַבְּסָמָא דִינָא בְּרַחֲמֵי) וְאֲתַבְּסָמַת נּוֹקְבָא בְּדְכוּרָא.
 וּבְגִינֵי כֶּף לֹא סְלָקָא דָּא בְלֹא דָּא, כְּהַאי תָּמַר, דְלֹא סְלָקָא דָּא בְלֹא דָּא.
 וְעַל הַאי תְּנִינֵן, מָאן דְאִפְיָא גְרַמְיָה בְּהַאי עֲלֵמָא מִכְלָלָא דְאָדָם, לְבַתֵּר
 פַּד נְפִיק מֵהַאי עֲלֵמָא, לֹא עֵייל בְּכָלְלָא דְאָדָם, דְאֶקְרִי גּוּפָא קְדִישָׁא.
 אֶלָּא בְּאֵינוּן דְלֹא אֶקְרוּן אָדָם, וּנְפִיק מִכְלָלָא דְגּוּפָא.

תַּנָּא, תוֹרֵי זָהָב נַעֲשָׂה לָךְ עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף, דְאֲתַבְּסָמוּ דִינָא בְּרַחֲמֵי.
 וְלִית דִּינָא, דְלֹא הוּוּ בֵיהּ רַחֲמֵי. וְעַל הַאי כְּתִיב, (שיר השירים א) נָאוּן
 לְחַיִּיךָ בַּתּוֹרִים צוּאֲרֵךְ בַּחֲרוּזִים. בַּתּוֹרִים: כְּמָה דְכְּתִיב, תוֹרֵי זָהָב נַעֲשָׂה
 לָךְ וְגוֹ'. בַּחֲרוּזִים: כְּמָה דְכְּתִיב, עִם נְקוּדוֹת הַכֶּסֶף. צוּאֲרֵךְ, בְּכָלְלָא

דְּנוּקְבָא, דָּא מְטְרוֹנִיתָא אֲשֶׁתְּכַח בִּי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיִלָּא, וְיִרוּשָׁלַם דְלַתְתָּא (ס"א הוּא מִקְדָּשָׁא דְכָלָא) וּמִקְדָּשָׁא. וְכָל דָּא מְדָאֵתְּבַסְמַת בְּדַכְוִרָא, וְאֵתְעֵבִיד כָּלְלָא דְאָדָם, וְדָא הוּא כָּלְלָא דְמַהִימְנוּתָא. מְאִי מַהִימְנוּתָא. דְבַגְוִיָּה אֲשֶׁתְּכַח כָּל מַהִימְנוּתָא.

וְתֵאנָא, מְאֵן דְאֶקְרִי אָדָם, וְנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִנְיָה, וּמִיתָ, אָסִיר לְמִיבַת לִיָּה בְּבִיתָא, לְמַעַבְד לִיָּה לִינָה עַל אֲרַעָא, מְשׁוּם יִקְרָא דְהָאִי גּוּפָא, דְלָא יִתְחַזִּי בֵּיהּ קָלְנָא, דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים מ"ט) אָדָם בִּיקָר בַּל יִלִּין, אָדָם דְהוּא יִקָּר מִכָּל יִקְרָא, בַּל יִלִּין. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְאִי יַעֲבֹדוּן הָכִי, נִמְשָׁל כְּבַהֲמוֹת נְדָמוּ. מַה בְּעִירִי לָא הוּוּ בְּכָלְלָא דְאָדָם, וְלָא אִתְחַזִּי בְּהוּ רִוְחָא קְדִישָׁא, אוּף הָכָא כְּבַעֲרִי, גּוּפָא בְּלָא רִוְחָא, וְהָאִי גּוּפָא, דְהוּא יִקְרָא דְכָלָא, לָא יִתְחַזִּי בֵּיהּ קָלְנָא.

וְתֵאנָא בְּצַנִּיעוּתָא דְסַפְרָא, כָּל מְאֵן דְעֵבִיד לִינָה לְהָאִי גּוּפָא קְדִישָׁא, בְּלָא רִוְחָא, עֵבִיד פְּגִימוּתָא בְּגוּפָא דְעֵלְמִין. דְהָא בְּגִין (דף קמ"ד ע"א) דָּא, לָא עֵבִיד לִינָה בְּאַתְרָא קְדִישָׁא, בְּאַרְעָא דְצָדֵק יִלִּין בֵּיהּ, (ס"א דְכְּתָרָא קְדִישָׁא דְמִלְכָא בְּאַרְעָא דְכְּתִיב (ישעיה א) צָדֵק יִלִּין בֵּיהּ) מְשׁוּם דְהָאִי גּוּפָא יִקְרָא, אִתְקַרֵּי דִיוִקְנָא דְמִלְכָא. וְאִי עֵבִיד בֵּיהּ לִינָה, הוּוּ פְּחַד מִן בְּעִירָא. (תְּרָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים מ"ט) נִמְשָׁל כְּבַהֲמוֹת (ע"ב נְדָמוּ).

תֵּאנָא, (בראשית ו) וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֵת בְּנוֹת הָאָדָם. (ס"א בְּנֵי הָאֱלֹהִים) אִינוּן דְאִטְמְרוּ, וְנִפְלוּ בְּנוּקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא. אֵת בְּנוֹת הָאָדָם, (הָאָדָם תְּרִיעוּ). וְכְּתִיב וַיִּלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם וְגו' . מַהִּהוּא דְאֶקְרִי עוֹלָם. כְּדִתְנִינוּן יְמֵי עוֹלָם. אֲנָשֵׁי הַשָּׁם, מְנַהוּן נִפְקוּ רִוְחִין וְשִׁדִּין לְעֵלְמָא, לְאַתְדַּבְּקָא בְּרִשְׁיַעֲיָא.

תְּנַפְרִיָּים הָיוּ בְּאַרְץ, לְאַפְקָא אֵלִין אַחְרַנִּין. דְלָא הוּוּ בְּאַרְץ. תְּנַפְרִיָּים: עַז"א וְעַז"ל הוּוּ בְּאַרְץ. בְּנֵי הָאֱלֹהִים לָא הוּוּ בְּאַרְץ. וְרַזָּא הוּא וְכָלָא אִתְמַר.

כְּתִיב (בראשית ו) וַיִּנְחָם יי כִּי עָשָׂה אֵת הָאָדָם בְּאַרְץ, לְאַפְקָא אָדָם דְלַעֲיִלָּא, דְלָא הוּוּ בְּאַרְץ. וַיִּנְחָם יי הָאִי כְּזַעִיר אִפִּין אִתְמַר. וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוּ, וַיִּעַצֵּב לָא נְאֻמַּר. אֵלָא וַיִּתְעַצֵּב, אִיהוּ אִתְעַצֵּב, דְּבִיָּה תְּלִיָּא מְלִתָּא. לְאַפּוּקִי מִמָּאן דְלָא אִתְעַצֵּב. אֵל לְבוּ, בְּלְבוּ לָא כְּתִיב, אֵלָא אֵל לְבוּ. כְּמָאן דְאִתְעַצֵּב (וּמִקְבֵּל) לְמַאֲרִיָּה, דְאִתְחַזִּי הָאִי לְלַבָּא דְכָל לְבִין.

וַיֹּאמֶר יי אֲמַחֶה אֵת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְגו'. לְאַפְקָא אָדָם דְלַעֲיִלָּא. וְאִי תִימָא אָדָם דְלַתְתָּא בְּלַחְדוּדֵי. לָאוּ לְאַפְקָא כָּלְלָא, מְשׁוּם דְלָא קָאִים דָּא בְּלָא דָּא.

וְאֶלְמַלְאָה חֲכָמָה סְתִימָא דְכֻלָּא, כְּלָא אֲתַתְקַן כְּמַרְיִשָּׁא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ח) אֲנִי חֲכָמָה שְׂכַנְתִּי עַרְמָה. אֵל תִּקְרִי שְׂכַנְתִּי, אֲלֵא שְׂכַנְתִּי (ס"א שׁיכְנַתִּי).

וְאֶלְמַלְאָה הָאִי תְקוּנָא דְאָדָם, לָא קָאִים עֲלֵמָא. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) יִי בְּחֻכְמָה יִסַּד אֲרֶץ. וְכְתִיב (בראשית ו) וְנָח מַצָּא חֵן בְּעֵינַי יי. וְתֵאנָא, כְּלֵהוּן מוּחִין תְּלִיין בְּהָאִי מוּחָא. וְהַחֲכָמָה הוּא כְּלָא דְכֻלָּא הוּא. וְדָא חֲכָמָה סְתִימָא, דְּבַה אֲתַתְקִיף וְאֲתַתְקַן תְּקוּנָא דְאָדָם, לְאֲתִישְׁבָא כְּלָא עַל תְּקוּוּנָהּ, כָּל חַד בְּאַתְרֵיהּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת ו) הַחֲכָמָה תְּעוּזָא לְחַכְּמָה מְעַשְׂרָה שְׁלִיטִים, דְּאִינוּן תְּקוּנָא שְׁלִמָא דְאָדָם. וְאָדָם הוּא תְקוּנָא דְלָגוּ, מְנִיָּה קָאִים רַוּחָא. (הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמואל א טז) כִּי הָאָדָם יֵרָאָה לְעֵינַים וַיִּתְּחַה וַיֵּרֶא לְלֵבָב, דְּאִיהוּ כְּלָגוּ לָגוּ).

וְבַהּאִי תְקוּנָא דְאָדָם, אֲתַחֲזִי שְׁלִימוּתָא מְהֵימְנוּתָא דְכֻלָּא, דְּקָאִים עַל כּוּרְסֵיָא. דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וְדַמוֹת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה. וְכְתִיב (דניאל ז) וְאָרוּ עִם עֲנַנֵי שְׁמַיָא כְּבַר אֲנָשׁ אֲתַה הוּא וְעַד עֲתִיק יוּמָא מָטָה וְקְדַמוּהִי הַקְּרַבוּהִי. עַד כָּאֵן סְתִימָאֵן מְלִין, וְכַרְיָן טַעְמִין. זַכְּאָה חוּלְקִיָה דְמָאֵן דִּידַע וְיַשְׁגַּח בְּהוּן, וְלֵא יִטְעִי בְּהוּן, דְּמְלִין אֵלִין לָא אֲתִיָּהִיבוּ, אֲלֵא לְמַאֲרֵי מְדִין (מַאֲרִין) וּמְחַצְדֵי חֻקְלָא, דְּעָאלוּ וְנִפְקוּ, דְכְּתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְרִכִּי יי וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יַכְּשֻׁלוּ בָּם.

תֵּאנָא, בְּכַה רַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְאָרִים קָלִיָּה וְאָמַר, אִי בְמְלִין דִּילָן, דְּאֲתַגְּלִין הָכָא, אֲתַגְּנִיזוּ חַבְרֵיָא בְּאֲדָרָא דְעֲלֵמָא דְאֲתִי, וְאֲסַתְלָקוּ מְהֵאִי עֲלֵמָא, יָאוּת וְשְׁפִיר הוּהוּ, בְּגִין דְלֵא אֲתַגְּלִין לְחַד מִבְּנֵי עֲלֵמָא. הֲדָר וְאָמַר, הַדְרִי בִי, דְהָא גִלִּי קָמִיָּה דְעֲתִיקָא דְעֲתִיקִין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְהָא לָא לִיקְרָא דִילִי עֵבִידְנָא, וְלֵא לִיקְרָא דְבֵית אַפְּא, וְלֵא לִיקְרָא דְחַבְרֵיָא אֵלִין, אֲלֵא בְּגִין דְלֵא יִטְעוּן בְּאוּרְחוּי, וְלֵא יַעֲלוּן בְּכַסּוּפָא לְתַרְעִי פִלְטְרוּי, וְלֵא יִמְחוּן בִּידֵיהוּן. זַכְּאָה חוּלְקִי עֲמָהוּן, לְעֲלֵמָא דְאֲתִי.

תֵּנָא, עַד לָא נִפְקוּ חַבְרֵיָא מְהֵהוּא אֲדָרָא, מִיתוּ רַבֵּי יוֹסִי בְּרַבֵּי יַעֲקֹב, וְרַבֵּי חֲזַקְיָה, וְרַבֵּי יִיסָא. וְחֵמוּ חַבְרֵיָא, דְהוּוּ נְטֻלִין לוּן מִלְאַכְיָן קְדִישִׁין בְּהָהוּא פְּרָסָא. וְאָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְאֲשַׁתְּכְּכוּ. צְוּחַ וְאָמַר, שְׁמָא חֶסֶד וְשְׁלוֹם גְּזָרָה אֲתַגְּזֹר עֲלֵנָא לְאֲתַעְנֹשָׁא, דְאֲתַגְּלִי עַל יְדִנָּא מַה דְלֵא אֲתַגְּלִי מִיוּמָא דְקָאִים מִשָּׁה עַל טוֹרָא דְסִינַי, דְכְּתִיב, (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם יי אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה וְגו'. מַה אֲנָא הָכָא. אִי בְּגִין דָּא אֲתַעְנֹשׁוּ.

שְׁמַע קָלָא, זַכְּאָה אֲנֵת רַבֵּי שְׁמַעוֹן, זַכְּאָה חוּלְקָן וְחַבְרֵיָא, אֵלִין דְקִיִּמִין

בְּהֶדְרָה, דְּהָא אֲתַגְלִי לְכוּן מַה דְּלֹא אֲתַגְלִי לְכָל חֵילָא דְלַעֲיָלָא, (דף קמ"ד ע"ב)
 אָבֵל תָּא חֲזִי, דְּהָא כְּתִיב, (יהושע ו) בְּכֹרוֹ יִסְדְּנָה וּבְצַעֲרוֹ יִצִּיב דְלִתְיָה.
 וְכָל שְׁפָן דְּבָרְעוּ סָגִי וְתַקִּיף, אֲתַדְבָּקוּ נַפְשָׁתְהוֹן בְּשַׁעְתָּא דָּא דְאֲתַנְסִיבוּ.
 זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן, דְּהָא בְּשַׁלִּימוּתָא אֲסַתְּלָקוּ. (דלא הוה בן לאינון דהוה קמניחו, אמאי מיתו).
 תַּאנְא, בְּעוּד דְּאֲתַגְלִיין מַלִּין, אֲתַרְגִּישׁוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין, (דאינון רתיכו) וְקָלָא
 אֲתַעַר בְּמַאתָן וְחַמְשִׁין עַלְמִין דְּהָא מַלִּין עֲתִיקִין לְתַתָּא אֲתַגְלִיין,
 וְעַד (נ"א ועיד) דְּאֵלִין מְתַבְּסָמִן נִשְׁמַתִּיהוּ בְּאִינוֹן מַלִּין, נַפְקָא נִשְׁמַתִּיהוּ
 בְּנִשְׁקָה, וְאֲתַקְשָׁר בְּהוּא פְּרָסָא, וְנִטְלִין לְהוּ מְלֹאכִי עַלְאִי, וְסַלְקִין לוֹן
 לַעֲיָלָא. וְאֲמַאי אֵלִין. מִשׁוּם דְּעָאלוּ וְלֹא נַפְקוּ זְמַנָּא אַחְרָא מִן קַדְמַת דְּנָא,
 וְכִלְהוּ אַחְרֵינִי עָאלוּ וְנַפְקוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּמָּה זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּהֵנִי תַלְתָּא, וְזַפְּאָה חוּלְקִנָּא
 לַעֲלָמָא דְאֲתִי בְּגִין דָּא. נַפְק קָלָא תַנְיִינוּת וְאָמַר, (דברים ד) וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. קָמוּ וְאִזְלוּ. בְּכָל אֶתֶר דְּהוּ
 מִסְתַּכְלִי סְלִיק רִיחִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן שָׁמַע מִינָהּ, דְּעַלְמָא מְתַבְּרָךְ בְּגִינָן.
 וְהוּוּ נְהָרִין אֲנַפּוּי דְכִלְהוּ, וְלֹא הוּוּ יְכֻלִין בְּנִי עַלְמָא לֹאֲסַתְּפִלָּא כְּהוּ.
 תַּאנְא, עֲשָׂרָה עָאלוּ, וְשִׁבְעַת נַפְקוּ, וְהוּוּ חֲדֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי אָבָא עֲצִיב.
 יוֹמָא חַד הָוָה יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אָבָא עֲמִיה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 מְלָה, וְחִמוּ לְאֵלִין תַּלְתָּא דְּהוּוּ מֵיִיתִין לְהוֹן מְלֹאכִין עַלְאִין, וּמְחַזְיִין לְהוּ
 גְּנִיזִין וְאֲדָרִין דְּלַעֲיָלָא, בְּגִין יְקָרָא דְלַהוֹן. וְהוּוּ עֵיילִי לוֹן בְּטוּרֵי
 דְּאַפְרָסְמוֹנָא דְכָּיָא. נַח דְּעַתִּיה דְּרַבִּי אָבָא.

תַּאנְא, מַהֲהוּא יוֹמָא לֹא אַעֲדוּ חַבְרֵיָא מִפִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְכַד הָוָה רַבִּי
 שְׁמַעוֹן מְגַלָּה רְזִין, לֹא מִשְׁתַּפְּחִין תַּמָּן אֲלֹא אִינוֹן. וְהוּוּ קְאָרִי
 לְהוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁבַעָה אָנָן עֵינֵי יִי. דְּכַתִּיב, (זכריה ד) שְׁבַעָה אֱלֹהֵי עֵינֵי יִי
 וְעַלָן אֲתַמַּר. אָמַר רַבִּי אָבָא, אָנָן שִׁיתָא בּוֹצִינֵי, דְּנַהֲרָאן מִשְׁבִּיעָא. אַנְתָּ
 הוּא שְׁבִיעָא דְכָלָא. דְּהָא לִית קִיּוּמָא לְשִׁיתָא, פֶּר מִשְׁבִּיעָא. דְּכָלָא תְּלִי
 בְּשִׁבִיעָא. רַבִּי יְהוּדָה קְאָרִי לִיה שַׁבַּת, דְּכִלְהוּ שִׁיתָא מְנִיה מְתַבְּרָכִין,
 דְּכַתִּיב, (שמות כ) שַׁבַּת לִי, קֹדֶשׁ לִי, מַה שַׁבַּת לִי קֹדֶשׁ, אוּף רַבִּי שְׁמַעוֹן
 שַׁבַּת לִי קֹדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּוּוּהָנָא עַל הַהוּא חֲגִיר חֲרָצָן, מְאָרִיה דְּשַׁעֲרֵי, אָמַאי
 לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּבִי אֲדָרָא דִילָן, בְּזַמְנָא דְּאֲתַגְלִיין מַלִּין אֵלִין קְדִישִׁין.
 אֲדַהְכִי, אַתָּא אֵלִיהוּ, וְתַלַּת קְטַפּוּרֵי נְהִירִין בְּאַנְפּוּי. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 מַאי טַעְמָא לֹא שְׁכִיחַ מוֹ בְּקַרְדּוּטָא (ס"א בְּקַרְדּוּטָא) גְּלִיפָא דְּמְאָרִיה, בְּיוֹמָא
 דְּהַלּוּלָא.

אמר ליה, חייך רבי שבע יומין אתברירו קמיה קדשא בריך הוא, פל אינון דיייתון וישתכחן עמיה, עד לא עיילתון בבי אדרא דלכון, ובעינא לאשתפחא, זמין קשיר בכתפוי (ס"א נ"ל שכן צריך לומר, ואנא הנה זמין תמן, ובעינא קמיה לאשתפחא, וברין קשיר בכתפוי) ולא כילנא, דההוא יומא שדרני קדשא בריך הוא, למעבד נסין לרב המנונא סבא וחברוי, דאתמסרו בארמונא (ס"א בקרוניא) דמלפא, וארחישנא להו בנסא, דרמינא להו כותלא דהיכלא דמלפא, ואתקטרו בקטרוי, דמיתו ארבעים וחמשה פרדשפי. ואפיקנא לרב המנונא וחברוי ורמינא (נ"א ואוליכנא) לון לבקעת אונו, ואשתזיבו. וזמינא קמיהו נהמא ומיאי, דלא אכלו תלתא יומין. וכל ההוא יומא לא בדילנא מנייהו.

וכד תבנא, אשפחנא פרסא דנטלו כל אינון סמכין, ותלת מן חבריאי עליה, ושאיילנא לון. ואמרו חולקא דקודשא בריך הוא, מהלולא דרפי שמעון וחברוי. זפאה אנת רפי שמעון, וזפאה חולקא, וחולקא דאינון חבריאי דיתבין קמך. כמה דרגין אתתקנו לכון לעלמא דאתי. כמה בוצינין דנהורין זמינין לנהרא לכו.

ותא חזי, יומא דין בגינך אתעטרו חמשין בתרין לרבי פנחס בן יאיר חמוך. ואנא אזילנא עמיה בכל אינון נהרי דטורי דאפרסמונא דכיא, והוא בריר דוכתיה, ואתתקן. (ס"א ואנא הא חנונא דהא בריר וכו') אמר ליה, קטורין צדיקייא בקרטופא דעטרין, (דף קמ"ח ע"א) בריש גרחי ובזמני ושבתי, תיר מפל שאר יומין.

אמר ליה, ואף כל אינון דלבר, דכתיב, (ישעיה סו) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'. אי אלין אתיין, פל שפן צדיקייא. מדי חדש בחדשו, למה. משום דמתעטרי אבהתא רתיכא קדישא. ומדי שבת בשבתו, דמתעטר שביעאה דכל אינון שיתא יומין, דכתיב, (בראשית ב) ויברך אלהים את יום השביעי וגו'.

ואנת הוא רפי שמעון, שביעאה דשיתא, תהא מתעטר ומתקדש תיר מפלא. ותלת עדונין דמשתכחין בשביעאה, זמינין חבריאי אלין צדיקייא לאתעדנא בגינך לעלמא דאתי. וכתיב (ישעיה נח) וקראת לשבת ענג לקדוש יי מכוּפד. מאן הוא קדוש יי. דא רפי שמעון בן יוחאי, דאקרי מכוּפד בעלמא דין, ובעלמא דאתי. עד כאן האדרא קדישא רבא.

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו וגו'. (במדבר ו') רבי יצחק פתח ואמר, (תהלים ap) וחסד יי מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו. פמה גדולה היראה לפני הקדוש ברוך הוא, שבכלל היראה ענוה, ובכלל הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת חטא, ישנו בכלן ומי שאינו ירא שמים, אין בו לא ענוה ולא חסידות.

רעיא מהימנא

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו וגו'. רבי יצחק פתח ואמר, (תהלים ap) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו. פמה גדולה היראה לפני הקדוש ברוך הוא, שבכלל היראה ענוה, ובכלל הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת חטא, ישנו בכלן. ומי שאינו ירא שמים, אין בו לא ענוה ולא חסידות.

רעיא מהימנא

פקודא (כ"ב) דא לברכא כהנא ית עמא בכל יומא, בזקיפו דאצבעון. ולברכא ברכתא בכל יומא, לאשתפחא ברכאן עילא ותתא. דהא אצבעאן קיימן ברזא עלאה, חמש גו חמש. חמש דימינא, וחמש דשמאלא. חמש דימינא, אינון שבחא ותיירא על אינון דשמאלא, בגין, דהא ימינא אית ליה שבחא ותיירא על שמאלא. ועל דא בברכתא דקא בריך כהנא ית עמא, אצטריך לזקפא ימינא על שמאלא. ולעיינא בעינא טבא.

וכר פריש ידיו כהנא, שכנינתא שריא על אינון אצבעאן, דהא קדשא בריך הוא אסתבם עמיה דכהנא באינון ברכאן. וישאל מתברכין מתרין סטרין מעילא ותתא. מעילא, שכנינתא דשריא על אינון אצבעאן, וכהנא דקא מברך.

תא חזי, מלין דקא עבדי, מתערין מלין לעילא. כגוונא דא בפרישו דאצבעון דכהנא לתתא, אתערת שכנינתא למיתי ולשריא עלן. וכן פמה מלין אינון בעלקמא, דמתערין מלין לעילא. דהא באתערותא דלתתא, אתער חילא אתרא לעילא. והא אוקימנא בכמה דוכתי. והיינו טעמא דלולב, והיינו טעמא דשופר. וכמה אינון בהאי גוונא עשר אצבעון, מתערי שכנינתא לשריית עלייהו. מתערי עשר דרגין אתרנין לעילא לאנהרא, וכלא בשעתא חדא.

טעם השופר. וכמו הם בגון זה עשר אצבעות מעוררות השכינה לשרות עליהן. מתעוררות עשר מעלות אחרות להאיר, והכל בשעה אחת.

מצוה (כ"ב) זו לברך הכהן את העם בכל יום בזקיפות האצבעות, ולברך ברכה בכל יום, להמצא ברכות מעלה ומטה. שהרי האצבעות עומדות בסוד עליון, חמש תוף חמש. חמש של הימין וחמש של שמאל. חמש של הימין הן שבח יותר על אותן של שמאל, משום שימין זו יש לה שבח יותר על שמאל. ועל זה בברכה שמברך הכהן את העם, צריך לזקף ימין על שמאל ולעין בעין טובה.

ובשפורש הכהן את ידיו, השכינה שורה על אותן האצבעות, שהרי הקדוש ברוך הוא הספים עם הכהן באותן ברכות. וישאל מתברכים משני צדדים - מלמעלה ומלמטה. מלמעלה - השכינה ששורה על אותן אצבעות, והכהן שמברך. בא ראה, דברים שעושים, מעוררים דברים למעלה. כמו זה בפרישת אצבעות הכהן למטה, מתעוררת השכינה לבא ולשרות עליו. וכן פמה דברים הם בעולם שמעוררים דברים למעלה, שהרי בהתעוררות שלמטה מתעורר כח אחר למעלה, וזה בארנו בכמה מקומות. והיינו טעם הלולב והיינו

טעם השופר. וכמו הם בגון זה עשר אצבעות מעוררות השכינה לשרות עליהן. מתעוררות עשר מעלות אחרות להאיר, והכל בשעה אחת.

וְעַל כֵּן אָסוּר לִבְנוֹת אֶדְמָה לְזָקֵן
אֲצַבְעוֹת בְּזָקִיפּוֹת לְחֻנָּם, אֲלֵא
בַתְּפִלָּה וּבִכְבוֹדוֹת וּבִשְׁמֵם שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ,
שֶׁהֵם הַמְּעוֹרְרִים אֶת הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ וְסוֹד הָאֱמוּנָה. זָקִיפּוֹת
הָאֲצַבְעוֹת, מְמַנִּים בְּאוֹתָהּ
זָקִיפּוֹת שֶׁלֹּהֶן עֲשָׂרָה שְׁלִיטִים,
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. וְהִכְהֵן צָרִיף לְבָרֵךְ
בְּעֵין טוֹבָה בְּהִסְפַּמַּת הַשְּׂכִינָה,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

בְּאוֹתָהּ שֶׁעָשָׂה שֶׁבְּרַכָּה זוֹ יוֹצֵאת
מִפִּי הַכֹּהֵן, אוֹתָן שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת
יוֹצֵאוֹת וְטוֹסוֹת בְּרָקִיעַ, וּמְמַנִּים
שְׁשִׁים גְּדוּלִים עַל כָּל אוֹת וְאוֹת,
וְכֻלָּם מוֹדִים עַל כָּל הַבְּרָכוֹת
הַלְלוּ. מָה הַטַּעַם שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת
בַּבְּרָכוֹת הַלְלוּ? מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל
הֵם שְׁשִׁים רְבוּא, וְסוֹד שְׁשִׁים
רְבוּא עוֹמְדִים בְּעוֹלָם, וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד הוּא (רְבוּא) אֶחָד.

הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁיוֹצֵא מִזֶּה עוֹלָה
לְמַעַלָּה עַד אוֹתוֹ הַכֹּסֵא
שֶׁלְּמַעַלָּה. וְהַפֶּל, שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה
וְשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, מוֹדִים לַכֹּהֵן
בְּאוֹתָן הַבְּרָכוֹת וְעַל אוֹתָם שְׁשִׁים
מְמַנִּים. וְעַל זֶה כְּתוּב, וְשָׂמוּ אֶת
שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.
וְאֵז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרֵךְ אֶת
יִשְׂרָאֵל. (ע"כ רעיא מהימנא).

רְמַדְנוּ, מִי שֶׁיֹּצֵא מִן הַיָּרֵאָה
וְנִתְלַבֵּשׁ בְּעֲנֻה - עֲנֻה עֲדִיף,
וְנִכְלָל בְּכֻלָּם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מִשְׁלִי
ח) עֲקֵב עֲנֻה יֵרָאֵת ה'. כָּל מִי
שֶׁיֵּשׁ בוֹ יֵרָאֵת שְׁמִים, זוֹכֵה
לְעֲנֻה. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בוֹ עֲנֻה, זוֹכֵה
לְחִסְדוֹת. וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ בוֹ יֵרָאֵת
שְׁמִים, זוֹכֵה לְכֻלָּם. לְעֲנֻה -
שְׂפָתוֹב עֲקֵב עֲנֻה יֵרָאֵת ה'.
לְחִסְדוֹת - שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים ק) וְחִסֵּד
ה' מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאֵת.
רְמַדְנוּ, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בוֹ חִסְדוֹת,
נִקְרָא מְלֵאֵף ה' צְבָאוֹת. זֶהוּ
מִפְּנֵי

וְעַל דָּא, אָסוּר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְזָקֵא אֲצַבְעָאן בְּזָקִיפּוֹ
לְמַגְנָא, אֲלֵא בְּצִלוֹתָא, וּבְכַרְפָּאן, וּבְשִׂמָא דְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא. וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּאֵינּוֹן אֲתַעְרוּ דְשִׂמָא קַדִּישָׁא,
וְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. זָקִיפּוֹ דְאֲצַבְעָאן, מְמַנֵּן בְּהוּא זָקִיפּוֹ
דְלַהוֹן, עֲשָׂרָה שְׁלִיטִין, כְּמָה דְאוֹקִמוּהָ. וְכִהְנָא בְּעֵי
לְבָרְכָא בְּעֵינָא טְבָא, בְּאִסְתְּכִמוּתָא דְשְׂכִינְתָא, כְּמָה
דְּאֲתַמַּר.

בְּהִיָּא שֶׁעָתָא דְבְּרַכְתָּא דָּא נִפְקָא מִפּוּמִיָּה דְכִהְנָא, אֵינּוֹן
שְׁתִּין אֲתוּוֹן, נִפְקִין וְטָסִין בְּרָקִיעָא, וּמְמַנֵּן שְׁתִּין
בְּרַבִּין, עַל כָּל אֶת וְאֶת. וְכִלְהוּ אוֹדֵן עַל כָּל אֲלִין בְּרַכָּאן.
מֵאִי טַעְמָא שְׁתִּין אֲתוּוֹן בְּבִרְכָן אֲלִין. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל שְׁתִּין
רְבוּא אֵינּוֹן, וְרִזָּא דְשְׁתִּין רְבוּא קְזִימִין בְּעֻלְמָא, וְכָל חַד
וְחַד אֵיְהוּ חַד (רְבוּא).

שְׂמָא קַדִּישָׁא דְנִפְקָא מִהַאי, סְלֵקָא לְעֵילָא, עַד הַהוּא
כְּרִסְיָא דְלְעֵילָא. וְכֻלָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וְשְׂכִינְתָא
דְלַתְתָּא, אוֹדֵן בְּכִהְנָא בְּאֵינּוֹן בְּרַכָּאן, וְכָל אֵינּוֹן שְׁתִּין
מְמַנֵּן. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי
אֲבָרְכֶם. וְכִדִּין קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְבָרֵךְ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל.
(ע"ב).

תְּאֵנָא, מִי שֶׁיֹּצֵא מִן הַיָּרֵאָה, וְנִתְלַבֵּשׁ בְּעֲנֻה,
עֲנֻה עֲדִיף, וְנִכְלָל בְּכֻלָּהוּ. הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, (מִשְׁלִי כב) עֲקֵב עֲנֻה יֵרָאֵת יי. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ
בוֹ יֵרָאֵת שְׁמִים, זוֹכֵה לְעֲנֻה. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בוֹ
עֲנֻה, זוֹכֵה לְחִסְדוֹת. וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ בוֹ יֵרָאֵת
שְׁמִים, זוֹכֵה לְכֻלָּם. לְעֲנֻה, דְכְּתִיב עֲקֵב עֲנֻה
יֵרָאֵת יי. לְחִסְדוֹת, דְכְּתִיב וְחִסֵּד יי מְעוֹלָם
וְעַד עוֹלָם עַל יֵרָאֵת.

תְּאֵנָא, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בוֹ חִסְדוֹת, נִקְרָא מְלֵאֵף
(דף קמ"ה ע"ב) יי צְבָאוֹת. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(מְלָאכִי ב) כִּי שְׁפָתַי כִּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ
מִפִּיהוּ כִּי מְלֵאֵף יי צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה

שְׂפָתוֹב (מְלָאכִי ב) כִּי שְׁפָתַי כִּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מְלֵאֵף ה' צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי

מה זכה כהן להקרא מלאך ה' צבאות? אמר רבי יהודה, מה מלאך ה' צבאות כהן למעלה, אף כהן מלאך ה' צבאות למטה. ומי הוא מלאך ה' צבאות למעלה? (דניאל יב) זה מיכאל"ל השר הגדול, שבא מחסד של מעלה, והוא כהן גדול של מעלה. כביכול כהן גדול שלמטה נקרא מלאך ה' צבאות, משום שבא מצד החסד. מהו חסד? רחמים תוף רחמים. ומשום כך כהן לא נמצא מצד הדין. מה הטעם זכה כהן לחסד? בגלל היראה. זהו שכתוב (תהלים קג) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו.

מהו עולם ועולם? אמר רבי יצחק, כמו שהתקן בחדר הקדוש, עולם אחד, ועולם שנים. אמר רבי חייא, אם כך, מן העולם ועד העולם צריך לו להיות! אמר לו, שני עולמות הם, וחדרו להיות אחד. אמר רבי אלעזר לרבי יצחק, עד מתי תסתם דברך? מן העולם ועד העולם כלל של סוד עליון, אדם שלמעלה ואדם שלמטה, והינו עולם ועולם. וכתוב ימי עולם, וכתוב שנות עולם, והרי פרשוהו בחדר הקדוש העליון.

על יראיו - שכל מי שהוא ירא חטא, נקרא אדם. מתי? אמר רבי אלעזר, שיש בו יראה, ענוה, חסידות, כלל של הכל.

אמר רבי יהודה, והרי שנינו, אדם כלל זכר ונקבה. אמר לו, ודאי כך זה בכלל של אדם, שמי שמתחבר זכר ונקבה, נקרא אדם, ואז ירא חטא. ולא עוד, אלא ששורה בו ענוה. ולא עוד, אלא ששורה בו חסד. ומי שלא נמצא זכר ונקבה, אין בו לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ומשום כך נקרא אדם כלל הכל. וכיון

כהן להקרא מלאך יי צבאות. אמר רבי יהודה, מה מלאך יי צבאות, כהן למעלה, אף כהן מלאך יי צבאות למטה.

ומאן הוא מלאך יי צבאות למעלה. זה מיכאל"ל השר הגדול, דאתי מחסד של מעלה, והוא כהן גדול של מעלה, כביכול, כהן גדול דלתתא, אקרי מלאך יי צבאות, משום דאתי מסטרא דחסד. מהו חסד. רחמי גו רחמי. ובגין כך, כהן לא אשתכח מסטרא דדינא. מאי טעמא זכה כהן לחסד, בגין היראה. הדין הוא דכתיב, (תהלים קג) וחסד יי מעולם ועד עולם על יראיו.

עולם ועולם מהו. אמר רבי יצחק כמה דאתתקן באדרא קדישא, עולם חד, ועולם תרי. אמר רבי חייא אי הכי מן העולם ועד העולם מיבעי ליה. אמר ליה, תרי עלמי נינהו. ואתהדרו לחד. אמר רבי אלעזר לרבי יצחק עד מתי תסתום דברך. מן העולם ועד העולם, כללא דרזא עלאה, אדם דלעילא, ואדם דלתתא, והיינו עולם ועולם. וכתיב ימי עולם, וכתיב שנות עולם, והא אוקמוהו באדרא קדישא עלאה.

על יראיו, דכל מאן דאיהו דחיל חטאה, אקרי אדם. אימתי. אמר רבי אלעזר, דאית ביה יראה ענוה חסידות, כללא דכלא.

אמר רבי יהודה, והא תנינן אדם כללא דדכר ונוקבא. אמר ליה ודאי הכי הוא, בכללא דאדם, דמאן דאתחבר דכר ונוקבא, אקרי אדם, וכדין דחיל חטאן. ולא עוד אלא שריא ביה ענוה. ולא עוד אלא דשריא ביה חסד. ומאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, לא הוה ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ובגין כך אקרי אדם כללא דכלא, וכיון דאקרי אדם,

שְׂרִיָא בִּיה חֶסֶד, דְּכָתִיב, (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם
 חֶסֶד יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יִכִּיל לְאַתְּבַנְאָה, אִי לֹא
 אֲשַׁתְּכַח דְּכַר וְנוֹקְבָא.

וְכָתִיב וְחֶסֶד יִי מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו.
 יִרְאָיו פְּלִלָא דְאָדָם. דְּבַר אַחַר וְחֶסֶד יִי
 מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם, אֲלִין אֵינוֹן בְּהִי דְאָתוּ
 מְסֻטְרָא דְחֶסֶד, וְאַחְסִינוּ אַחְסַנָא דָא דְנַחֲתִית
 מְעוֹלָם דְלַעֲיִלָא לְעוֹלָם דְלַתְתָּא. עַל יִרְאָיו,
 בְּהִי דְלַתְתָּא, דְכָתִיב, (ויקרא טז) וְכֹפֵר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד
 בֵּיתוֹ לְאַתְּפַלְלָא בְּכָלֵלָא דְאָדָם. וְצַדִּיקְתּוֹ לְבָנֵי
 בָּנִים, מְשׁוּם דְזָכָה לְבָנֵי בָּנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 אִי הָכִי, מַהוּ וְצַדִּיקְתּוֹ, וְחֶסֶדוֹ מִיבְעִי לִיה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיִינוּ רְזָא דְתַנִּינָן בְּזֹאת,
 (בראשית ב) פִּי מְאִישׁ לִקְחָה זֹאת. וְכָתִיב

(בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, וְזֹאת אֶתְפַּלִּילָת
 בְּאִישׁ, דְּהֵיִינוּ חֶסֶד, וְזֹאת נוֹקְבָא. חֶסֶד דְּכַר.
 וּבִגִּין כֶּף דְּכַר דְאָתִי מְסֻטְרָא דְחַוּוּרָא דָא, אֲקָרִי
 חֶסֶד. וְזֹאת אֶתְקָרִי צַדִּיק, דְאֶתְיָא מְסֻטְרָא
 סוּמְקָא. וּבִגִּין כֶּף אֲקָרִי אִשָּׁה. וְהֵיִינוּ דְכָתִיב
 וְצַדִּיקְתּוֹ, מְאִי וְצַדִּיקְתּוֹ. צַדִּיקְתּוֹ דְחֶסֶד, בַּת זִוְגוּ,
 דְאֶתְבְּסָמָא דָא בְדָא. וּבִגִּין כֶּף תַּנִּינָן, כֹּל כַּהֲן
 שְׂאִין לוֹ בַּת זִוּג, אָסוּר בַּעֲבוּדָה, דְכָתִיב וְכֹפֵר
 בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְשׁוּם דְלִית שְׂכִינְתָא שְׂרִיא,
 בְּמָאן דְלֹא אַנְסִיב, וְכַהֲנִי בַעֲיִין יְתִיר
 מְכַל שְׂאָר עֲמָא, לְאַשְׂרִיָא בְּהוּ שְׂכִינְתָא. וּכְיֹון
 דְשֵׁרֶת בְּהוּ שְׂכִינְתָא, שְׂרִיא בְּהוּ חֶסֶד, וְאַקְרוּן
 חֲסִידִים. וּבַעֲיִין לְבָרְכָא עֲמָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב

(תהלים קמה) וְחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה. וְכָתִיב, (דברים לג)
 תִּמְיֵךְ וְאוּרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמְשׁוּם דְכַהֲנָא
 אֲקָרִי חֲסִיד, בְּעֵי לְבָרְכָא. וּבִגִּין כֶּף כְּתִיב, דְּבַר
 אֶל אֶהְרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרַכּוּ. מְאִי
 שְׂכַהֲן נִקְרָא חֲסִיד, צְרִיךְ לְכַרְךָ. וּמְשׁוּם כֶּף כְּתוּב, דְּבַר אֶל

שְׂנַקְרָא אָדָם, שׁוּרָה בּוּ חֶסֶד,
 שְׂפַתּוֹב (שם טז) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד
 יִבְנֶה וְגו'. וְלֹא יִכִּיל לְהַבְנוֹת אִם
 לֹא נִמְצָא זְכָר וְנוֹקְבָא.

וְכָתוּב (תהלים ק) וְחֶסֶד ה' מְעוֹלָם
 וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו. יִרְאָיו - כֹּלֵל
 שֶׁל אָדָם. דְּבַר אַחַר וְחֶסֶד ה'
 מְעוֹלָם וְעַד עוֹלָם - אֵלֶּה אוֹתָם
 כַּהֲנִים שְׂבָאוּ מִצַּד הַחֶסֶד, וְיִרְשׁוּ
 יִרְשֵׁה זֶה שִׁירְדָה מְעוֹלָם שְׂלַמְעֵלָה
 לְעוֹלָם שְׂלַמְטָה. עַל יִרְאָיו -
 כַּהֲנִים שְׂלַמְטָה, שְׂפַתּוֹב (ויקרא טז)
 וְכֹפֵר בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ, לְהַתְּפַלֵּל
 בְּכָלֵל שֶׁל אָדָם. (שם) וְצַדִּיקְתּוֹ לְבָנֵי
 בָּנִים, מְשׁוּם שְׂזָכָה לְבָנֵי בָּנִים.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֶּף, מַהוּ
 וְצַדִּיקְתּוֹ? וְחֶסֶדוֹ הִיָּה צְרִיךְ לוֹ
 לְהִיּוֹת!

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵיִנוּ סוּד
 שְׂשָׁנֵינוּ בְּזֹאת, (בראשית ב) כִּי מְאִישׁ
 לִקְחָה זֹאת. וְכָתוּב לְזֹאת יִקְרָא
 אִשָּׁה. וְזֹאת נְכַלְלָה בְּאִישׁ, שְׂהֵיִנוּ
 חֶסֶד, וְזֹאת נְקֻבָּה. חֶסֶד זְכָר.
 וּמְשׁוּם כֶּף זְכָר שְׂבָא מִצַּד הַלְּבָן
 הַזֶּה, נִקְרָא חֶסֶד. וְזֹאת נִקְרָאת
 צַדִּיק, שְׂבָאָה מִצַּד אָדָם, וּמְשׁוּם
 כֶּף נִקְרָאת אִשָּׁה. וְהֵיִנוּ מַה
 שְׂפַתּוֹב וְצַדִּיקְתּוֹ. מַה זֶה וְצַדִּיקְתּוֹ?
 צַדִּיקְתּוֹ שֶׁל חֶסֶד, בַּת זִוְגוּ,
 לְהַתְּבַשֵּׁם זֶה בְּזֶה. וּמְשׁוּם כֶּף
 לְמַדְנֹו, כֹּל כַּהֲן שְׂאִין לוֹ בַּת זִוּג,
 אָסוּר בַּעֲבוּדָה, שְׂפַתּוֹב וְכֹפֵר
 בַּעֲדוֹ וּבַעֲד בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְשׁוּם שְׂאִין
 שְׂכִינָה שׁוּרָה בְּמִי שְׂלֹא נִשְׂא
 אִשָּׁה, וְכַהֲנִים צְרִיכִים יוֹתֵר מְכַל
 שְׂאָר הָעָם לְהַשְׁרוֹת בְּהֵם שְׂכִינָה.
 וּכְיֹון שְׁשׁוּרָה בְּהֵם שְׂכִינָה, שׁוּרָה
 בְּהֵם חֶסֶד, וְנִקְרָאִים חֲסִידִים,
 וְצְרִיכִים לְכַרְךָ אֶת הָעָם. זֶהוּ
 שְׂפַתּוֹב (תהלים קמה) וְחֲסִידֶיךָ
 יִבְרַכּוּכָה. וְכָתוּב (דברים לג) תִּמְיֵךְ
 וְאוּרִיךְ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. וּמְשׁוּם
 אֶהְרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרַכּוּ.

מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּקְרְאִים
חֲסִידִים, וְכָתוּב וְחֲסִידֶיךָ
יִבְרְכּוּכָהּ.

כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר
לָהֶם. כֹּה תִּבְרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ.
כֹּה תִּבְרְכוּ - בִּירְאָה. כֹּה תִּבְרְכוּ
- בַּעֲנוּה. אֲמֹר רַבִּי אַבָּא, כֹּה
תִּבְרְכוּ - לְמַדְּנֵנו, הַצֶּדֶק הַזֶּה נִקְרָא
כ"ה, שֶׁכָּל הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים
מִכ"ה (מִמְנוּ), וְהֵינּוּ מֵה שְׁאֵמֵר רַבִּי
אֶלְעָזָר, מֵה זֶה מִכָּה (שְׂכָה) רַבָּה?
כְּלוּמַר, מִכָּה מִכָּה. וְכָתוּב (שְׁמוֹת ז)
וְהִנֵּה לֹא שְׁמַעְתָּ עַד כ"ה, כְּמוֹ
שֶׁהִפְחִיד מִשָּׁה. וְכָתוּב בְּזֹאת תִּדַע
כִּי אֲנִי ה', וְהִכַּל אֲחָד. וְכָתוּב וְלֹא
שָׁת לְבוֹ גַם לְזֹאת, שֶׁהִזְמִינָה
לְהַחְרִיב אֶת אֶרְצוֹ.

מִכָּבֶ"ה הַזֹּאת מִתְעוֹרְרִים
הַדִּינִים, וּמִשֶּׁהִתְחַבֵּר עִמָּה חֶסֶד,
מִתְבַּשְׂמֵת. וּמִשּׁוּם כִּף נִמְסַר זֶה
לְכַהֵן שֶׁבָּא מִחֶסֶד, כְּדִי שֶׁתִּתְבַּרֵּךְ
וְתִתְבַּשֵּׂם כ"ה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כֹּה
תִּבְרְכוּ. כְּלוּמַר, אֵף עַל גַּב שֶׁהִכָּה
הַזֹּאת נִמְצְאת בְּדִינִים, תִּבְשָׂמוּ
אוֹתָהּ וְתִבְרְכוּ אוֹתָהּ, שֶׁכָּתוּב כֹּה
תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. תִּבְרְכוּ
בְּחֶסֶד זֶה אֶת כ"ה, וְתִבְשָׂמוּ
אוֹתָהּ מוֹל יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שֶׁלֹּא
יִמְצְאוּ כֹּה דִינִים.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם. לֹא כָתוּב
אֲמֹרו, אֶלֶּא אֲמֹר, לְהוֹצִיא
מִשְׁרַבּוֹ הַפְּרִיצִים שֶׁלֹּא מִפְּרֶסְמִין
דְּבַר, שֶׁהָרִי לֹא הִצְטוּוּ לְפֶרֶסֶס
הַשֵּׁם, מִשְׁמַע שֶׁכָּתוּב אֲמֹר לָהֶם.
אֲמֹר סֵתֵם. דְּבַר אַחַר אֲמֹר -
כִּיּוֹן שֶׁכָּתוּב כֹּה תִּבְרְכוּ, לָמָּה לֹא
כָתוּב תִּאֲמְרוּ? אֶלֶּא שֶׁנָּה רַבִּי
יְהוּדָה, אֲמֹר לָהֶם, זְכוּ - לָהֶם.
לֹא זְכוּ - אֲמֹר סֵתֵם.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דְּנִיאל י) וְרֵאִיתִי
אֲנִי דְּנִיאל לְבַדִּי אֶת הַמְּרָאָה
וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא
רָאוּ אֶת הַמְּרָאָה וְגו'.

טַעַמָּא. מִשּׁוּם דְּאֶקְרוּן חֲסִידִים, וְכָתִיב
וְחֲסִידֶיךָ יִבְרְכּוּכָהּ.

כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לָהֶם, כֹּה
תִּבְרְכוּ, בְּלִשׁוֹן הַקִּדְּשׁ. כֹּה תִּבְרְכוּ,
בִּירְאָה. כֹּה תִּבְרְכוּ, בַּעֲנוּה. אֲמֹר רַבִּי אַבָּא,
כֹּה תִּבְרְכוּ, תִּאֲנָא, הַאי צַד"ק אֲתִקְרִי כ"ה,
דְּכָל דִּינִין מִתְעַרְיִן מִכ"ה (ג"א מִנִּיָּה), וְהֵינּוּ דְאֲמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, מַהוּ מִכָּה (פ"א דְּכָה) רַבָּה. כְּלוּמַר,
מִכָּה מִן כֹּה. וְכָתִיב (שְׁמוֹת ז) וְהִנֵּה לֹא שְׁמַעְתָּ עַד
כ"ה, כְּמָה דְאֶגְזִים מִשָּׁה. וְכָתִיב (שְׁמוֹת ז) בְּזֹאת
תִּדַע כִּי אֲנִי יי, וְכָלֵא חַד, וְכָתִיב (שְׁמוֹת ז) וְלֹא
(דף קמ"ו ע"א) שָׁת לְבוֹ גַם לְזֹאת, דְּזִמְנָא לְחַרְבָּא
אֶרְעִיָּה.

וּמַהֲאִי כ"ה מִתְעַרְיִן דִּינִין. וּמִדְאֲתַחְבֵּר עִמָּה
חֶסֶד, אֲתִבְסָמַת. וּבְגִין כִּף, אֲתִמְסַר דָּא
לְכַהֵן, דְאֲתִי מִחֶסֶד, בְּגִין דְתִתְבַּרֵּךְ וְתִתְבַּסֵּם
כ"ה, הַדָּא הוּא דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ, כְּלוּמַר,
אֵף עַל גַּב דְהָאִי כֹה אֲשֶׁתְּכַחַת בְּדִינִין, תִּבְסָמוּן
לָהּ, וְתִבְרְכוּן לָהּ, דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, תִּבְרְכוּ כֹהֲאִי חֶסֶד לְכ"ה, וְתִבְסָמוּן
לָהּ לְקַבְּלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל, בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּפְּחוּן
כֹּה דִינִין.

הַדָּא הוּא דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֲמֹר לָהֶם. אֲמֹרו לֹא כָתִיב, אֶלֶּא אֲמֹר,
לְאֶפְקָא מִשְׁרַבּוֹ הַפְּרִיצִים, דְלֹא מִפְּרֶסְמִין
מְלָה, דְהָא לֹא אֲתִפְקְדוּ לְפֶרֶסְמָא שְׁמָא,
מִשְׁמַע דְכָתִיב אֲמֹר לָהֶם. אֲמֹר סֵתֵם. דְּבַר
אַחַר אֲמֹר כִּיּוֹן דְכָתִיב כֹּה תִּבְרְכוּ, אֲמָאִי לֹא
כָתִיב תִּאֲמְרוּ. אֶלֶּא תְנִי רַבִּי יְהוּדָה, אֲמֹר לָהֶם.
זְכוּ לָהֶם, לֹא זְכוּ אֲמֹר סֵתֵם.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דְּנִיאל י) וְרֵאִיתִי אֲנִי דְּנִיאל לְבַדִּי
אֶת הַמְּרָאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא
רָאוּ אֶת הַמְּרָאָה וְגו'.

דניאל לבדי? ! והרי שנינו, הם נביאים, והוא לא נביא, ומי הם? חגי זכריה ומלאכי. אם כך, נעשה קדש חל, והרי כתוב לא ראוי, למה פחדו? ובדניאל כתוב וראיתי אני, ולא פחד, והוא לא נביא, הרי חל קדש?

אָרָא כֶּךָ לַמְדֻנוּ, כְּתוּב (תהלים כו) אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. בזאת, זה שאמרנו. זאת חבל חלקו לירש ולעשות לו נקמות. ושנינו, עשה הקדוש ברנף הוא את דוד מרפכה קדושה עם האבות, פתרים עליונים קדושים של הכל, שישרו האבות. ולמדנו שדוד הוריש מלכות לבניו, ובמקום מלכות העליונה התחזק וירש הוא ובניו מלכות זו שלא תעבר משלטונם לדורי דורות.

וְלַמְדֻנוּ, בשעה שפטר המלכות הנה התעורר לבני דוד, אין מי שיצמד לפניו. וראיתי אני דניאל לבדי את המראה, משום שמבני דוד הנה, שפתוב (דניאל א) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו'. והוא ראה ושמח בזה שהוא מצד ירשת חלק חבל אביו, ומשום שהיה שלו הוא סבל, ואחרים לא סבלו. שאמר רבי שמעון, בשעה שהכ"ה הזאת מתעוררת בדיניה, לא יכולים בני העולם לעמד לפנייה.

ובשעה שהפגנים פורשים ידיהם, שבאים מחסד, מתעורר חסד שלמעלה ומתחבר בכ"ה הזאת, ומתפשמת ומתברכת בפנים מאירות לבני ישראל, ומעבירים מהם דינים. זהו שפתוב כה תברכו את בני ישראל, ולא את שאר העמים. בגלגל כך כהן ולא אחר. כהן, שפתוב (דברים 17) לאיש חסידך. והוא

וְהָא תְּנִינָן, אינהו נביאי, ואיהו לאו נביא, ומאן נינהו. חגי זכריה ומלאכי. אי הכי, אתעביד קדש חול, והא כתיב לא ראוי, דחילו. ובדניאל כתיב וראיתי אני, ולא דחיל. ואיהו לאו נביא, הא חול קדש.

אָרָא הֲכִי תֵּאנָא, כְּתִיב (תהלים כו) אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. בזאת, הא דאמרן זאת עדבא חולקיה, לאתחסנא, ולמעבד ליה נוקמין. ותנא, עביד קדשא בריף הוא לדוד, רתיכא קדישא עם אבהתא, פתרון עלאין קדישין דכלא, דאחסינו אבהתא. ותנא, מלכו ירית דוד לבנוי בתרוי. ובאתר מלכו דלעילא, אתקף, ואחסין הוא ובנוי מלכו דא, דלא אעדי משולטנהון לדרי דרין.

וְתֵּאנָא, בשעתא דהאי כתרא דמלכותא אתער לבנוי דדוד, לית מאן דקאים קמיה. וראיתי אני דניאל לבדי את המראה, משום דמבנוי דדוד הנה, דכתיב, (דניאל א) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו'. והוא חמא וחדי בהאי דהוא מסטר אחסנת חולקא עדבא דאבוי, ומשום דהנה דיליה הוא סביל, ואחריני לא סבלי. דאמר רבי שמעון, בשעתא דהאי כ"ה אתער בדינוי, לא יכלין בני עלמא למיקם קמיה.

ובשעתא דפרסין פהגי ידיהו, דאתיין מחסד, אתער חסד דלעילא, ואתחבר בהאי כה, ומתפסקא ומתברכא באנפין נהירין לבני ישראל, ואתעדי מנהון דינין, הדא הוא דכתיב פה תברכו את בני ישראל, ולא לשאר עמין. בגין כך כהן, ולא אחרא. כהן בגין דיתער האי כתרא דיליה חס"ד, על ידוי, דאקרי כדי שיתעורר הפטר הנה שלו, חסד, על ידו, שנקרא חסיד, שפתוב (דברים 17) לאיש חסידך. והוא

בא מצד החסד. וכתוב (תהלים קמ"ה) וחסדיך יברוכה. אל תקרי יברוכה, אלא יברכו כ"ה. פה תברכו - בשם המפורש. פה תברכו - בלשון הקדש.

למדנו, אמר רבי יהודה, בשעה שהפנה שלמטה קם ופורש ידיו, כל הפתרים (ספירות) הקדושים שלמעלה מתעוררים ומתקנים להתברך, ומאירים מעמק הבאר שנמשך להם מאותו עמק שיוצא תמיד, ולא פוסקים הברכות הנובעות מבויעים לכל העולמות, ומתברכים ומשקים מפלים.

למדנו, באותו זמן לחש ושתיקה יש בכל העולמות. למלך שרוצה להזדוג במלכה ורוצה להפגס אליה בלחש, וכל השמשים מתעוררים באותו זמן ומתלחשים: הרי המלך בא להזדוג במלכה. מי המלכה? זו כנסת ישראל. מי כנסת ישראל? כנסת ישראל סתם.

למדנו, אמר רבי יצחק, כהן צריך לזקף זמין על שמאל, שכתוב (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ידו כתיב, ולא ידיו, משום ששבת הזמין על השמאל. אמר רבי אלעזר, סוד הוא, משום שכתוב (בראשית א) והוא ימשל בך. למדנו, כהן שרוצה לפרש ידיו, צריך שיתוסף קדשה על קדשתו, שצריך לקדש ידיו על יד הקדוש. מי יד של הקדוש? זה לוי, שצריך כהן לטל קדשה של מים מידיו, שכתוב וקדשת את הלויים. הרי הם קדושים. וכתוב בלויים, (במדבר יח) וגם את אחיך מטה לוי וגו'. שבט אביך - כלל. מפאן שכל כהן שפורש ידיו, צריך להתקדש על ידי קדוש, להוסיף קדשה על

חסיד, דכתיב, (דברים לג) לאיש חסידך. והוא אתי מסטרא דחסד. וכתוב (תהלים קמ"ה) וחסדיך יברוכה, אל תקרי יברוכה, אלא יברכו כ"ה. פה תברכו, בשם המפורש. פה תברכו, בלשון הקדש.

תאנא, אמר רבי יהודה, בשעתא דכהנא דלתתא קם ופריס ידוי, כל פתרין קדישין דלעילא מתערין, ומתתקנין לאתברכא, ונהרין מעומקא דבירא, דאתמשך להו מההוא עומקא דנפק תדיר, ולא פסיק ברקאן דנבעין, מבויעין לכלהו עלמין ומתברכן ומתשקיין מפלהו.

ותאנא, בההוא זמנא, לחישותא ושתיקותא הוי בכל עלמין. למלך דבעי לאזדווגא במטרוניתא, ובעי למעאל לה בלחישוי, וכל שמשין מתערין בההוא זמנא ומתלחשין, הא מלכא אתי לאזדווגא במטרוניתא. מאן מטרוניתא. דא כנסת ישראל. מאן כנסת ישראל. כנסת ישראל סתם.

תאנא אמר רבי יצחק, כהן בעי לזקפא ימינא על שמאלא, דכתיב, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ידו כתיב, ולא ידיו. משום דשבתא דימינא על שמאלא. אמר רבי אלעזר, רזא הוא, משום דכתיב, (בראשית ג) והוא ימשול בך.

תאנא, כהן דבעי לפרסא ידוי, בעי דיתוסף קדשה (דף קמ"ו ע"ב) על קדשה דיליה, דבעי לקדשא ידוי, על ידא דקדישא. מאן ידא דקדישא. דא לינאה. דבעי פהנא ליטול קדשה דמייא מידוי, דכתיב וקדשת את הלויים, הא אינון קדישין. וכתוב בהו בלויים,

וגם את אחיך מטה לוי וגו'. שבט אביך כלל. מפאן, דכל כהן

קדשתו. ולכן לא יטל קדשה של מים מכן אדם אחר שאיננו קדוש.

ובספרא דצניעותא למדנו, לוי שהתקדש כהן על ידו, צריך הוא להתקדש בתחלה. ולמה לוי? שיתקדש על ידי כהן אחר. למדנו, כהן אחר לא צריך, שהרי כהן שאינו שלם, לא צריך זה הפכה השלם להפגם על ידי פגום שלא שלם. אבל לוי שהוא שלם וראוי לעלות לדוכן ולעבד באהל מועד, הרי הוא שלם, והרי נקרא קדוש, שכתוב וקדשת את הלויים. אמר רבי תנחום, אף נקרא טהור, שכתוב וטהרת אתם. ומשום כך צריך להוסיף כהן קדשה על קדשתו.

למדנו כהן שפרש ידיו, צריך שהאצבעות לא יתחברו זו בזו, כדי שיתברכו כתרם קדושים כל אחד ואחד לבדו כמו שראוי לו, משום ששם הקדוש צריך להתפרש באותיות רשומות שלא לערב זה בזה, ולא יתפון (ולתפון) באותם דברים.

אמר רבי יצחק, רוצה הקדוש ברוך הוא שיתברכו עליונים כדי שיתברכו תחתונים, ויתברכו עליונים שהם קדושים בקדשה עליונה על ידי התחתונים, שהם קדושים בקדשה עליונה, שהם קדושים מכל קדושים שלמטה, שכתוב (תהלים קמה) וחסידיה יברכוכה.

אמר רבי יהודה, כל כהן שלא יודע סוד זה, ולמי מברך, ומאי הברכה שמברך - אין ברכתו ברכה, והינו מה שכתוב (מלאכי ב) פי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו. מה זה דעת? דעת סתם. ותורה יבקשו מפיהו,

דפריס ידוי, בעי לאתקדשא על ידי דקדישא, ליתוסף קדשה על קדושתיה. ועל דא, לא יטול קדשה דמיא, מבר נש אחרא, דלא הוי קדישא.

ובצניעותא דספרא תאנא, לוי דאתקדש כהנא על ידוי, בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא. ואמאי לוי, ויתקדש על ידא דכהנא אחרא. תאנא, כהנא אחרא לא בעי, דהא כהן דלא שלים, לא בעי האי כהנא שלים, לאתפגם על ידא דפגימא דלא שלים. אבל לוי דאיהו שלים, ואתחזי לסלקא בדוכנא, ולמפלח במשפן זמנא, הא שלים הוא, והא אקרי קדוש, דכתיב וקדשת את הלויים. אמר רבי תנחום, אף אקרי טהור, דכתיב, (במדבר ח) וטהרת אותם. ובגין כך בעי לאוספא כהנא קדשה על קדושתיה.

תאנא, כהנא דפריס ידוי, בעי דלא יתחברון אצבעאן דא בדא, בגין דיתברכון פתרון קדישין, כל חד וחד בלחודוי, כמה דאתחזי ליה. בגין דשמא קדישא בעי לאתפרשא באתון רשימין דלא לאערבא דא בדא. ולא יתפון (גיא ולא תפוןא) באינון מלין.

אמר רבי יצחק, בעי קדשא בריך הוא דיתברכון עלאי, בגין דיתברכון תתאי, ויתברכון עלאי דאינון קדישין בקדושה עלאה, על ידא דתתאי, דאינון קדישין בקדושה עלאה, דאינון קדישין מכל קדישין דלתתא, דכתיב, (תהלים קמה) וחסידיה יברכוכה.

אמר רבי יהודה, כל כהן דלא ידע רזא דא, ולמאן מברך, ומאן היא ברכתא דמברך, לאו ברכתא דיליה ברכתא, והינו דכתיב, (מלאכי ב) פי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו. מאי דעת. דעת סתם. ותורה יבקשו מפיהו, עלאין, יבקשו מפיהו.

עליונים יבקשו מפייהו. תורה. תורה סתם, היך אחידא תורה דלעילא דאקרי תורה סתם. דתנא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה באינון פתרין עלאין דאתקרוי הכי. מאי טעמא. פי מלאך יי צבאות הוא. ותנינא, דבעי כהנא לכוונא באינון מלין דלעילא, ליחדא שמא קדישא כמה דאצטריף.

רעיא מהימנא

פקודא פתר דא, ברפת כהנים יברכך יי. יאר יי. ישא יי. מקורא מתלת שמקן אליו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א (כ"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א). קדשה, אהי"ה אהי"ה אהי"ה, דמקורא דיליה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קשורא דתרויהו, יחוד דתרוויהו, אדנ"י, דביה א"י, דרמזין איהדונה"י (כ"א יאהדונהי ודא עמודא דאמצעייתא ושכינתא איהי יאהדונהי) (כ"א מקורא מג' שמקן אליו יו"ד ה"א ויו"ד ה"א דרמזין יאהדונהי ודא עמודא דאמצעייתא שכינתא איהדונה"י) (כ"א איהדונה"י) ורמזין א"י רביעאה, מתרי שמקן מפרשן, דרשימין בהון (ע"כ רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

מצוה אחר זו - ברפת כהנים. יברכך ה', יאר ה', ישא ה'. מקור משלשה שמות אלו: יוד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"א וא"ו ה"א). קדשה, אהי"ה אהי"ה אהי"ה, שמקורו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. הקשור של שניהם, היחוד של שניהם - אדנ"י, שבו א"י, שרמוזים איהדונה"י (יאהדונה"י, וזה העמוד האמצעי, והשכינה היא יאהדונה"י) (מקור מג' שמות אלו יו"ד ה"א ויו"ד ה"א שרמוזים יאהדונה"י, וזה העמוד האמצעי, השכינה האמצעי, השכינה איהדונה"י) (איהדונה"י), ורמוזים א"י רביעי משני שמות מפרשים שרשומים בהם. (עד כאן רעיא מהימנא).

אמר רבי שמעון, תאנא בצניעותא דספרא, שמא קדישא אתגלייא ואתפסייא. דאתגלייא, פתיב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א. דאתפסייא כתיב באתוון אחרן, ומההוא דאתפסייא ההוא טמירא (כ"א אחרנין ומההוא דאתפסייא הוא טמירא) דכלא. אמר רבי יהודה, ואפילו ההוא דאתגלייא, אתפסיא באתוון אחרן, בגין ההוא טמירא דטמירין בגו.

אמר רבי שמעון, למדנו בספרא דצניעותא, שם הקדוש גלוי ומכסה, שגלוי הרי כתוב ביו"ד ה"א וא"ו ה"א. שמכסה כתוב באותיות אחרות, ואותו שמכסה הוא הנסתר (אחרים, ואותו שמכסה הוא נסתר) של הכל. אמר רבי יהודה, ואפלו אותו שמגלה מכסה באותיות אחרות, בגלל אותו טמיר הטמירים בפנים.

דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמא קדישא, ולמיחת רחמי, (בלח) דכלהו כלילן בדיבור דעשרין ותריין אתוון (כ"א דכלהו מכילן) (כ"א בתרי בתרי) פתרי דרחמי. ובהני אתוון דהאי שמא, סתימאן עשרין ותריין מכילן דרחמי, ותליסר

שחרי כאן צריך הכהן לצרף שם הקדוש ולהוריד רחמים, (בלם) שכלם כוללים בדבור של עשרים ושתיים אותיות (שכלן מדות) (בשני כתרים) פתרי הרחמים. ובאותיות אלו של השם הזה סתומים עשרים ושתיים מדות הרחמים, ושלוש עשרה של העתיק נסתר ונגוז

מהכל. ותשע שהתגלו מזעיר אנפין (בזעיר אנפין), ומתחברין כלם בצרוף שם אחד שהיה הפהן מכון כשפרס ידיו בעשרים ושפים אותיות חקוקות.

ולכוננו, כשהיתה צניעות בעולם, היה מתגלה שם זה לכל. משרכתה החצפה בעולם, נסתר באותיותיו. שכשהיה מתגלה, הפהן היה מכון, והשם מתפרש. במה מכון? מכון בנסתר שטמיר וגנוז, ומתגלה ומתפרש. משהתרכבה החצפה בעולם, נסתר הכל באותיות רשומות.

ובא ראה שכל אלו עשרים ושפים אותיות (רחמים) שכל אלו עשרים ושפים מדות הרחמים, משה אמר אותן בשתי פעמים. פעם ראשונה אמר שלש עשרה מדות של עתיק העתיקים, נסתר הכל, להוריד אלה למקום שנמצא הדין, לכפותם. פעם שניה אמר תשע מדות רחמים שכלולים בזעיר אנפין, ומאירים מהעתיק נסתר הכל. וכלם כולל הפהן כשפורש ידיו לברך את העם, ונמצאים שמתברכים כל (העליונים) העולמות בצד הרחמים שנמשכים מהעתיק הטמיר, נסתר הכל. וכל העשרים ושפים אותיות הללו מדות נסתרות.

יברכה ה' וישמרך, אלו שלשה פסוקים ושלשה שמות של שפים עשרה אותיות הפוללות כנגדם, ובכל התפון הפהן. וכל עליונים ותחתונים מתבשמים בעשרים ושפים אותיות שנסתרות בשלשת הפסוקים הללו, כנגד עשרים ושפים (אותיות) מדות רחמים שפוללות הכל. ולכן פתוב אמור, ולא אמרו, כמו שבארנו. אמור - שצריך לכוון בכל הנסתרים הללו בכל המעלות הללו. אמור - בדברים

דעתיקא סתים וגניז מפלא, ותשעה דאתגליין מזעיר אנפין (בזעיר אנפין) ומתחברין כלהו בצרופא דשמא חד, דהוה מכיוון פהנא כד פריס ידוי בעשרין ותריין אתוון גליפין.

והאנא, כד הוה צניעותא בעלמא, הוה מתגלייא שמא דא לכלא. מדאסגי חציפותא בעלמא, סתים באתווי. דכד הוה מתגלייא. פהנא מכיוון, ושמא מתפרש. במאי מכיוון. מכיוון בסתימא דטמיר וגניז, ומתגלייא ומתפרש. מדאסגי חציפותא בעלמא, סתים פלא באתוון רשימין.

ותא חזי, דכל הגי עשרין ותריין אתוון (ס"א רחמי)

(ס"א דכל הגי כ"ב מכילן דרחמי), (דף קמ"ז ע"א) משה אמר בתרי זמני. זמנא קדמאה אמר, תליסר מכילן דעתיקא דעתיקין סתימא דכלא, לנחתא אלין לאתר דדינא אשתכח, לאכפנא להו. זמנא תניינא, אמר תשעה מכילן דרחמי, דכלילן בזעיר אנפין, ונהירין מעתיקא סתימאה דכלא. וכלהו פליל פהנא כד פריס ידוי לברכא עמא, ומשתכחן דמתברכין כלהו (ס"א עליון) עלמין בסטרא דרחמי, דאתמשכן מעתיקא טמירא סתימאה דכלא. וכל הגי עשרין ותריין אתוון, מכילן סתימאן.

יברכה ה' וישמרך, אלין תלת קראי, ותלת שמיהן דתריסר אתוון פלילן לקבליהון, ובכלא אתפוון פהנא. וכל עלאי ותתאי מתבסמן בעשרין ותריין אתוון, דסתימין בהגי תלת קראי, לקביל עשרין ותריין (אמור) מכילן דרחמי דכליל פלא. ובגין כך פתיב אמור, ולא אמרו, כמה דאוקימנא. אמור. דבעי לכוונא בכל הגי סתימין, בכל הגי דרגין. אמור: במלין סתימין דלעילא. אמור: חושבן רמ"ח אברין דבאדם חסר חד.

מאי טעמא. דבחד תליין פלהו. וכלהו מתברכאן בהאי ברכתא, בהני תלת קראי, פדאמרן. להם: לאתפללא בהאי ברכתא עלאיין ותתאיין.

תאנא, אמר רבי יוסי, יומא חד יתיבנא קמיה דרבי אלעזר בן רבי שמעון, שאילנא ליה, אמיןא, רבי מאי קא חמא דוד דקאמר (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע יי, אדם תינח, בהמה למה. אמר ליה יאות שאלת, פלא במנינא הוא, זכו אדם, לא זכו בהמה.

אמיןא, רבי, רזא דמלה קא בעינא. אמר ליה פלא אתמר, ותא חזי, קרא קדשא בריך הוא לישראל אדם, פגוונא דלעילא. וקרא להו בהמה, וכלא בחד קרא, דכתיב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'. ואתן צאני צאן מרעיתי, הא בהמה. אדם אתם, הא אדם. וישראל אקרו אדם ובהמה, ובגין כך אדם ובהמה תושיע יי. ועוד רזא דמלה, זכו אדם פגוונא דלעילא. לא זכו, בהמה אקרו. וכלהו מתברכאן בשעתא חדא. אדם דלעילא. ובהמה דלתתא. ופל שפן דכלא אית בהו בישראל, הדא הוא דכתיב אדם ובהמה תושיע יי.

ותא חזי, לית ברכתא לתתא אשתכח, עד דישתכח לעילא. ומדאשתכח לעילא אוף לתתא אשתכח, וכלא הכי תליא לטב ולביש. לטב, דכתיב (הושע ב) אענה את השמים והם יענו את הארץ. לביש, דכתיב (ישעיה כד) יפקוד יי על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

אמר רבי יהודה, בגין כך (האי תפארת פתח ביה) כתיב אמור להם סתם, לאתברכא עלאיין

נסתרים של מעלה. אמור - חשבון רמ"ח איברים שבאדם חסר אחד. מה הטעם? שבאחד כלם תלויים. וכלם מתברכים בכרכה זו בשלשת הפסוקים הללו כמו שבארנו. להם - לכלל בכרכה זו עליונים ותחתונים. למדנו, אמר רבי יוסי, יום אחד ישבתי לפני רבי אלעזר בן רבי שמעון ושאלתי אותו, אמרתי, רבי, מה ראה דוד שאמר (תהלים לו) אדם ובהמה תושיע ה' אדם מילא, בהמה למה? אמר לו, יפה שאלת, הפל הוא במנין. זכו - אדם. לא זכו - בהמה.

אמרתי, רבי, סוד הדבר אני רוצה. אמר לו, הפל נאמר, ובא ראה, הקדוש ברוך הוא קרא לישראל אדם, פדגמה שלמעלה, וקרא להם בהמה, והפל בפסוק אחד, שכתוב ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'. (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי - הרי בהמה. אדם אתם - הרי אדם. וישראל נקראו אדם ובהמה, ומשום זה אדם ובהמה תושיע ה'. ועוד סוד הדבר, זכו - אדם פדגמה שלמעלה, לא זכו - נקראו בהמה, וכלם מתברכים בזמן אחד - אדם שלמעלה ובהמה שלמטה. וכל שפן שהכל יש בהם בישראל. זהו שכתוב אדם ובהמה תושיע ה'. ובא ראה, הברכה לא נמצאת למטה עד שתמצא למעלה, ומשנמצאה למעלה - גם למטה נמצאת, והפל תלוי כך לטוב ולרע. לטוב, שכתוב (הושע ב) אענה את השמים והם יענו את הארץ. לרע, שכתוב (ישעיה כד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. אמר רבי יהודה, בגלל זה (התפארת הו' פתח ב) פתוח אמור להם, סתם, בתחלה, ואחר כך את בני ישראל

אָמור לָהֶם סָתָם, לְהַתְּבַרְךָ כָּלֶם
כְּאַחַד. יְבָרְכֶךָ ה' - לְמַעַלָּה.
וַיִּשְׁמְרֶךָ - לְמַטָּה. יָאֵר ה' פָּנָיו -
לְמַעַלָּה. וַיַּחַנְךָ - לְמַטָּה. יֵשׂא ה'
פָּנָיו - לְמַעַלָּה. וַיִּשֶׁם לָךְ שְׁלוֹם -
לְמַטָּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כָּלֶם מִתְּבָרְכִים
כְּאַחַד בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת
חֻקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּכְלָל
וְנוֹסֵף פָּאן, בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
אוֹתִיּוֹת כָּלֶם מִתְּבָרְכִים. וְהֵם
רַחֲמִים תוֹף רַחֲמִים, שְׁלֹא נִמְצָא
בָּהֶם דִּין. וְלֹא? וְהִרִי כְּתוּב יֵשׂא
ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ! אָמַר רַבִּי אַבָּא,
יֵשׂא - יִסְלַק וַיַּעֲבִיר כְּדִי שְׁלֹא
יִמְצָא דִין כָּלֶל.

רַמְדֵּנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעָּה
שֶׁהִכְהֵן פּוֹרֵשׁ יְדִיו, אָסוּר לַעֲם
לְהִסְתַּפֵּל בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁשְׂכִינָה
שׁוֹרָה בְּיָדָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם
כֵּן, כִּיּוֹן שְׁלֹא רוֹאִים, אִזּוֹ מָה
אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁהִרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת 16)
כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, בְּחַיֵּיהֶם
לֹא רוֹאִים, אֲבָל בְּמִיתָתָם רוֹאִים?
אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
רְמוּז בְּאַצְבָּעוֹת יְדָיו, וְצָרִיף
הָאָדָם לִפְתוֹד. אַף עַל גַּב שְׁלֹא
רוֹאֵה שְׂכִינָה, לֹא צָרִיף לְהִסְתַּפֵּל
עַל הַיָּדִים שֶׁל הַכֹּהֲנִים, כְּדִי
שֶׁהַעֵם לֹא יִמְצָא בְּחֻצְפָּה אֶל
הַשְּׂכִינָה.

רַמְדֵּנוּ, בְּשַׁעָּה שֶׁהִכְהֵן פּוֹרֵשׁ
יְדָיו, צָרִיף הָעַם לְשׁוֹב בְּיָרְאָה,
בְּאִימָה, וְלִדְעַת שְׁאוֹתָהּ שַׁעָּה עַת
רְצוֹן נִמְצָא בְּכָל הַעוֹלָמוֹת,
וּמִתְּבָרְכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
וְאִין דִּין בְּכָלֶם, וְהִיא הַשַּׁעָּה
שֶׁמְתַגַּלָּה הַנּוֹסֵתָר עֵתִיק הַעֵתִיקִים
בְּזַעִיר אַנְפִּין, וְנִמְצָא שְׁלוֹם בְּכָל.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרָאשֵׁי שְׁלֹשֶׁת
הַפְּסוּקִים הֵלְלוּ יו"ד יו"ד יו"ד:
יְבָרְכֶךָ י"אֵר י"שָׂא. כָּלֶם

וְתַתְּאִין, כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא. דְּכַתִּיב כֹּה תְּבָרְכוּ
בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם
סָתָם, לְאַתְּבָרְכָא כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא, יְבָרְכֶךָ יי,
לְעִילָא. וַיִּשְׁמְרֶךָ, לְתַתָּא. יָאֵר יי פָּנָיו, לְעִילָא.
וַיַּחַנְךָ, לְתַתָּא. יֵשׂא יי פָּנָיו, לְעִילָא. וַיִּשֶׁם לָךְ
שְׁלוֹם לְתַתָּא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כְּלֵהוּ כְּחֻדָּא מִתְּבָרְכָאן,
בְּעֶשְׂרִין וַתְּרִין אַתּוּון גְּלִיפֵן דְּשִׁמְא
קְדִישָׁא דְאַתְּכָלֶל וְסָתִים הֵכָא, בְּעֶשְׂרִין וַתְּרִין
אַתּוּון מִתְּבָרְכָאן כְּלֵהוּ. וְאִינוּן רַחֲמֵי גוֹ רַחֲמֵי,
דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח בְּהוּ דִּינָא. וְלֹא, וְהַפְּתִיב יֵשׂא יי
פָּנָיו אֵלֶיךָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, יֵשׂא: יִסְלַק וַיַּעֲבִיר
בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח דִּינָא כָּלֶל.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעָּתָא דְכַהֲנָא פְּרִיס
יְדוּי, אָסִיר לִיהָ לַעֲמָא לְאַסְתַּפְּלָא בִּיהָ,
מִשּׁוּם דְּשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא בִּידוּי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
אִי הָכִי, כִּיּוֹן דְּלֹא חֲמָאן מַה אִכְפַּת לְהוּ, דְּהָא
כְּתִיב (שְׁמוֹת 16) כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, בְּחַיֵּיהוֹן
לֹא חֲמָאן, אֲבָל בְּמִיתָתְהוֹן חֲמָאן. אָמַר לִיהָ,
מִשּׁוּם דְּשִׁמְא קְדִישָׁא רְמִיזָא בְּאַצְבָּעוֹן דִּידוּי,
וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְדַחֲלָא, אַף עַל גַּב דְּלֹא חֲמָאן
שְׂכִינְתָּא, לֹא בְּעָאן לְאַסְתַּפְּלָא בִּידֵיהוּ דְכַהֲנֵי,
בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּחוּן עֲמָא חֻצִּיפָאן לְגַבֵּי
שְׂכִינְתָּא.

תַּאנָּא, בְּהֵיא שַׁעָּתָא דְכַהֲנָא פְּרִיס יְדוּי,
צָרִיכִין עֲמָא לְמִיתַב בְּדַחֲלֵלוּ,
בְּאִימְתָא, וְלִינְדַע דְּהֵיא שַׁעָּתָא, עֵידוֹן רַעוּתָא
אִשְׁתַּכַּח בְּכָלֵהוּ עַלְמִין, וּמִתְּבָרְכָן עַלְאִין
וְתַתְּאִין, וְלִית דִּינָא בְּכָלֵהוּ. וְהוּא שַׁעָּתָא,
דְּאַתְּגַלִּי סְתִימָא עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין בְּזַעִיר אַנְפִּין
וְאַשְׁתַּכַּח שְׁלֵמָא כְּכָלֵא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵנִי תֵּלַת קְרָאִי (דף קמ"ז ע"ב)

רִישֵׁיהוֹן יו"ד יו"ד יו"ד, יְבָרְכֶךָ י"אֵר י"שָׂא. כְּלֵהוּ לְאַחֲזָאָה

להראות אמונה השלמה, ולהתברך מהעתיק מי שצריך. יו"ד יו"ד יו"ד, להתברך זעיר אנפין מעתיק הכל. ומשום כך, בברכה ה' למעלה, וישמרך הוא למטה, וכן כלם.

ושנה התנא לפני רבי שמעון, מי שמצטער בחלומו, שיבא בשעה שהכהנים פורשים ידיהם, ויאמר: רבונו של עולם, אני שלך וחלומותי שלך וכו'. למה? משום שאותה שעה נמצאים רחמים בכל העולמות, ומי שיבקש תפלתו בצערו, מתהפך לו דין לרחמים.

ושמו את שמי. מה זה ושמו את שמי? אמר רבי יהודה, יתקנו, כמו שכתוב (במדבר ד) ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו. להתקין בברכתם פתרים של ימין לימין, וכתרים של שמאל לשמאל כראוי, שצריך שלא יטעו בהם להתקין הכל כדי שיתברכו עליונים ותחתונים.

ואם יעשו כך, מה פתוב? ואני אברכם. למי? לאותם כהנים, שפתוב (בראשית ב) ומברכך ברוך. וכתוב (שם יב) ואברכה מברכך. הם מברכים את העם, ואני אברך אותם, ולפיכך פתוב ושמו, ולא כתוב יאמרו או יזכרו.

למדנו, כל כהן שלא אוהבים אותו העם, לא יפרש ידיו. ומעשה היה ככהן אחד שקם ופרש ידיו, ועד שלא השלים נעשה גל עצמות. מה הטעם? משום שלא ברך בכתובות. וקם אחר ופרש ידיו וברך, והתתקן אותו היום. כל כהן שאינו אוהב את העם או העם לא אוהבים אותו, לא יפרש ידיו לברך את העם, שכתוב (משלי כב) טוב עין הוא יברך, אל תקרי יברך, אלא יברך.

מהימנותא שלימא. ולא תברכא מעתיקא מאן דאצטריך. יו"ד יו"ד יו"ד, לאתברכא זעיר אנפין מעתיקא דכלא. ובגין כך יברכך ליעילא, וישמרך הוא לתתא, וכן פלהו.

והאני תנא קמיה דרבי שמעון, האי מאן דמצער בחלמיה, ליתי בשעתא דכהני פריסי ידיהו, ולימא רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך וכו'. אמאי. משום דההיא שעתא אשתכחו רחמי בעלמין פלהו, ומאן דיבעי צלותיה בצעריה, אתהפך ליה דינא לרחמי.

ושמו את שמי. (במדבר ו) מהו ושמו את שמי. אמר רבי יהודה, יתקנו. כמה דכתיב, (במדבר ד) ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו. לאתקנא בברכתהון פתרין דימינא לימינא, וכתרין דשמאלא לשמאלא, פדקא חזי. דבעיא דלא יטעון בהון, לאתקנא כלא, בגין דיתברכו עלאין ותתאין.

ואי יעבדון הכי, מה כתיב. ואני אברכם. למאן. לאינון כהני, דכתיב, (בראשית כז) ומברכך ברוך. וכתוב (בראשית יב) ואברכה מברכך. אינון מברכין לעמא, ואנא אברך להו. ולפיכך פתיב ושמו, ולא כתיב יאמרו, או יזכרו.

תאנא, כל כהן דלא רחמין ליה עמא, לא יפרוס ידיו. ועובדא הוה כהן פהן דקם ופריס ידיו, ועד דלא אשלים, אתעביד תלא דגרמי. מאי טעמא. משום דלא בריך בכתובות. וקם אחר ופריס ידיו וברך, ואתתקן ההוא יומא. כל כהן דהוא לא רחמים לעמא, או עמא לא רחמין ליה, לא יפרוס ידיו לברכא לעמא, דכתיב, (משלי כב) טוב עין הוא יברך אל תקרי יברך, אלא יברך.

לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב
מִה פְּתוּב בְּאוֹתוֹ בְּלַעַם הַרְשָׁע.
בְּשַׁעֲהָ שְׁנַמְסֵר לוֹ לְבָרְךָ אֶת
יִשְׂרָאֵל, הִיָּה מְשִׁיחַ בְּעֵין רַעָה
כְּדִי שְׁלֵא תִתְקַים הַבְּרָכָה, וְהִיָּה
תּוֹלָה דְבָרָיו בְּאוֹתָהּ עֵין רַעָה,
שְׁפָתוֹב (במדבר כד) נָאֵם בְּלַעַם בְּנוֹ
כְּעַר. מַה זֶה בְּנוֹ כְּעַר? מֵאוֹתוֹ
שְׁהִיָּה שׁוֹנֵא אוֹתוֹ יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם. וְנָאֵם הַגָּבֵר שְׁתָּם הָעֵין,
שְׁפָתוֹם הָעֵין טוֹב מֵהֶם, כְּדִי שְׁלֵא
יִתְבָּרְכוּ וְלֵא תִתְקַים הַבְּרָכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּף הוּא בְּרֹדְאִי,
שְׁנַמְצָאֵת פְּתִיחַת (שְׁנַמְצָאֵת פְּתִיחַת)
עֵין לְבָרְךָ, שְׁפָתוֹב (דניאל ט) פְּקַח
עֵינֶיךָ, כְּדִי לְבָרְךָ. וּבִרְכַת רַב
הַמְּנוּנָא סָבָא כִּף הִיָּה אוֹמֵר:
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְפָקַח עֵינוֹ
עֲלֶיךָ. וּבְאוֹתוֹ רְשָׁע פְּתוּב שְׁתָּם
הָעֵין, כְּדִי שְׁלֵא יִתְבָּרְכוּ עַל יָדוֹ.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִכְן צְרִיף הַפִּהָן
לְבָרְךָ בְּעֵין טוֹבָה, בְּרַכְתּוֹ תִתְקַים.
וְשְׁלֵא מְבָרְךָ בְּעֵין טוֹבָה, כְּתוּב
(משלי כג) אֵל תִּלְחַם אֶת לַחֲם רַע
עֵין וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעַמְתֵּיו.
כְּלוּמַר, אֵל תִּבְקַשׁ מִמֶּנּוּ בְּרָכָה
כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בֹּא רְאֵה, כְּתוּב
(דברים כג) וְלֵא אָבָה ה' אֱלֹהֶיךָ
לְשִׁמְעַע אֵל בְּלַעַם וְגוֹ'. לְשִׁמְעַע אֵל
בְּלַעַם? אֵל בְּלַק הִיָּה צְרִיף לוֹ
לְהִיוֹת, שְׁהָרִי בְּלַק עָשָׂה הַכֹּל!
מַה זֶה אֵל בְּלַעַם? אֵלֵא מִשּׁוּם
שְׁהִיָּה סוֹתָם עֵינָיו כְּדִי שְׁלֵא
יִתְבָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל. לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְבַלְעָם: רְשָׁע, אִמָּה סוֹתָם עֵינֶיךָ
כְּדִי שְׁלֵא יִתְבָּרְכוּ בְּנֵי - אֲנִי אֶפְקַח
עֵינֶי, וְכֹל הַדְּבָרִים שְׁתֵּאמַר,
אֶהְפֹּךְ אוֹתָם לְבָרְכָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(שם) וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת
הַקְּלָלָה לְבָרְכָה כִּי אֶהְבֹּךְ וְגוֹ'.
וְעַרְפָּן כְּתוּב, (משלי כב) טוֹב עֵין
הוּא יְבָרְךָ כִּי נִתְּן מִלְחָמוֹ לְדָל.

תֵּאנָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב
בְּהֵהוּא רְשָׁע דְּבַלְעָם, בְּשַׁעֲתָא
דְּאַתְמָסֵר לִיה לְבָרְכָא לְיִשְׂרָאֵל, הִוָּה מְשַׁגַּח
בְּעֵינָא בִישָׂא, בְּגִין דְּלֵא יִתְקַיֵּים בְּרַכְתָּא, וְהִוָּה
תְּלִי מְלוּי בְּהֵהוּא עֵינָא בִישָׂא, דְּכְתִיב, (במדבר כד)
נָאֵם בְּלַעַם בְּנוֹ כְּעַר. מֵאִי בְנוֹ כְּעַר. מֵהֵהוּא
דְּהִוָּה סָאנִי לְהוּ יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עַלְמָא. וְנָאֵם
הַגָּבֵר שְׁתָּם הָעֵין, דְּסָתִים עֵינָא טָבָא מִנֵּיהּוּ,
בְּגִין דְּלֵא יִתְבָּרְכוּ, וְלֵא יִתְקַיֵּים בְּרַכְתָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הִכִּי הוּא וְדָאִי, דְּאַשְׁתַּכַּח
פְּקִיעָא (כ"א דְּאַשְׁתַּכַּח פְּקִיעָא) דְּעֵינָא לְבָרְכָא,
דְּכְתִיב, (דניאל ט) פְּקַח עֵינֶיךָ, בְּגִין לְבָרְכָא.
וּבְרַכְתָּא דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הִכִּי אָמַר, קְדָשָׂא
בְּרִיף הוּא יְפָקַח עֵינוֹי עֲלֶיךָ. וּבְהֵהוּא רְשָׁע
פְּתִיב, שְׁתוּם הָעֵין. בְּגִין דְּלֵא יִתְבָּרְכוּ עַל
יָדוֹי. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּגִין כִּף פְּהֵנָא דְּבָרִיף
בְּעֵינָא טָבָא, בְּרַכְתִּיה אֲתִקְיִים. וְדְלֵא מְבָרְךָ
בְּעֵינָא טָבָא, פְּתִיב, (משלי כג) אֵל תִּלְחַם אֶת לַחֲם
רַע עֵין וְאֵל תִּתְּאוּ לְמִטְעַמְתֵּיו, כְּלוּמַר אֵל
תִּבְעוּ מִנֵּיהּ בְּרַכְתָּא כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, פְּתִיב (דברים כג) וְלֵא אָבָה
י' אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַע אֵל בְּלַעַם וְגוֹ'. לְשִׁמְעַע
אֵל בְּלַעַם, אֵל בְּלַק מִיבְעִי לִיה, דְּהָא עָבִיד
בְּלַק כְּלָא, מַהוּ אֵל בְּלַעַם. אֵלֵא מִשּׁוּם דְּהִוָּה
סָתִים עֵינוֹי, בְּגִין דְּלֵא יִתְבָּרְכוּ יִשְׂרָאֵל. תֵּאנָא,
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לִיה קְדָשָׂא בְּרִיף הוּא
לְבַלְעָם, רְשָׁע, אִתְּ סָתִים עֵינֶיךָ בְּגִין דְּלֵא
יִתְבָּרְכוּ בְּנֵי. אָנָּא אֶפְקַח עֵינֶי, וְכֹל מְלִין
דְּתִימָא, אֶהְפֹּךְ לְהוּ לְבָרְכָאֵן. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב,
וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָה כִּי
אֶהְבֹּךְ וְגוֹ'.

וְעַרְפָּן דָּא כְּתִיב, טוֹב עֵין הוּא יְבָרְךָ כִּי נִתְּן
מִלְחָמוֹ לְדָל. מַהוּ מִלְחָמוֹ. כְּמָה

מה זה מלחמו? כמו שבארנו, שכתוב (ויקרא כא) לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו'. משמע שקדשי הקדשים, לחם אלהיו יצא ממנו, ולכן פי נתן מלחמו לדל. למדנו פמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שעליונים ותחתונים מתברכים רק בגלל ישראל.

שלא יפנס בירושלם של מעלה, עד שיפנסו ישראל בירושלם של מטה, שנאמר (הושע יא) בקרבך קדוש ולא אבא בעיר. כלומר, כל זמן שהשכינה כאן בגלות, השם שלמעלה לא נשתלם, וכל התקונים לא נתקנו, כביכול נשאר השם הקדוש חסר.

רבי אבא היה הולך ללוד, פגע בו רבי זירא בר רב. אמר לו, הרי ראיתי פני השכינה, ומי שרואה פני השכינה, צריך ללכת ולרוץ אחריה. זהו שכתוב (הושע ו) ונדעה נרדפה נרדפה לדעת את יי. וכתוב (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי וגו'. פי מציון תצא תורה וגו'. ואנא בעינא למהך בתרף, ולמילף מאינון מלי מעלייתא, דאתון טעמין כל יומא, מאדרא קדישא.

מה זה שכתוב, (בראשית טו) והאמן בה' ויחשבה לו צדקה? אם הקדוש ברוך הוא חשב אותה לאברהם או אברהם לקדוש ברוך הוא? ואני שמעתי שהקדוש ברוך הוא חשב אותה לאברהם, ולא התישב בלבי. אמר לו, כך בארנו, ולא היה כך. בא ראה, ויחשבה, לא כתוב ויחשב לו, אלא ויחשבה, ודאי שאברהם חשב אותה לקדוש ברוך הוא. אמר לו הקדוש ברוך הוא, צא מאצטגנינות

דאוקימנא, דכתיב, (ויקרא כא) לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו'. משמע דקדשי הקדשים לחם אלהיו נפק מניה. ובגין כך פי נתן מלחמו לדל. תניא, פמה חביבין ישראל קמי קדשא בריך הוא, דעלאי לא מתברכי אלא בגיניהון דישראל.

דתנין, אמר רבי יהודה, אמר רבי חייא, אמר רבי יוסי, נשבע הקדוש ברוך הוא, שלא יפנס בירושלם של מעלה, עד שיפנסו ישראל בירושלם של מטה, שנאמר (הושע יא) בקרבך קדוש ולא אבא בעיר. כלומר, כל זמן שהשכינה כאן בגלותא, שמא דלעילא לא אשתלים. וכל תקונין לא אתקנו, כביכול אשתאר (דף קמ"ז ע"ב) שמא קדישא חסרא.

רבי אבא הוה אזיל ללוד, פגע ביה רבי זירא בר רב, אמר ליה הא חמינא אפי שכינתא, ומאן דחמי אפי שכינתא, בעי למיזל ולרהטא בתראה. הדיא הוא דכתיב, (הושע ו) ונדעה נרדפה נרדפה לדעת את יי. וכתוב (ישעיה ב) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יי וגו'. פי מציון תצא תורה וגו'. ואנא בעינא למהך בתרף, ולמילף מאינון מלי מעלייתא, דאתון טעמין כל יומא, מאדרא קדישא.

מאי דכתיב, (בראשית טו) והאמן ביי ויחשבה לו צדקה, אי קדשא בריך הוא חשבה לאברהם, או אברהם לקודשא בריך הוא. ואנא שמענא, דקודשא בריך הוא חשבה לאברהם, ולא אתישבא בלבאי. אמר ליה הכי אוקימנא, ולא הכי הוי. תא חזי, ויחשבה, ויחשוב לו לא כתיב, אלא ויחשבה, אברהם ודאי חשבה לקודשא בריך הוא. דתניא, כתיב (בראשית טו) ויפצא אותו החוצה, אמר ליה קדשא לקדוש ברוך הוא. שלמדנו, כתוב ויפצא אתו החוצה. אמר לו

שְׁלֶךְ, לֹא אוֹתָהּ הִדְרֵךְ לְדַעַת שְׁמִי, אֶתָּה רוֹאֶה וְאֲנִי רוֹאֶה, אֲבָרָם אֵינּוּ מוֹלִיד, אֲבָרָהֶם מוֹלִיד. מִפֶּאֶן וְהִלָּאֵה הִשְׁתַּדְּלוּ בְּדֶרֶךְ אַחֲרָת, כ"ה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ. מֶה זֶה כ"ה? הִיא פֶתֶר עֲשִׂירֵי הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ לְדַעַת אֶת שְׁמוֹ, וְהִיא הַפֶּתֶר שֶׁהַדִּינִים מִתְּעוֹרְרִים מִמֶּנָּה.

וְכִמְדַּנּוּ, כֹּה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ מִמֶּשׁ. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂמַח אֲבָרָהֶם לְהִסְתַּפֵּל וְלְדַעַת אֶת שְׁמוֹ וְלִהְדַּבֵּק בוֹ, מִשׁוּם שֶׁהַתַּבְּשׂוּר בְּכ"ה, וְאֵף עַל גַּב שְׂמֵתְעוֹרְרִים מִמֶּנָּה הַדִּינִים, חָשַׁב אֲבָרָהֶם לְאוֹתוֹ הַפֶּתֶר, אֵף עַל גַּב שֶׁהִיא דִין, כִּאלוֹ הִיא רַחֲמִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּחְשְׁבָהּ. מֶה זֶה וַיִּחְשְׁבָהּ? אֶת אוֹתוֹ הַפֶּתֶר, צְדָקָה וְרַחֲמִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כ"ה הִיא פֶתֶר עֲשִׂירֵי, וְנִקְרָאת צְדָק, וּמִמֶּנָּה מִתְּעוֹרְרִים הַדִּינִים. וְאֲבָרָהֶם, אֵף עַל גַּב שִׂדַע שְׂמֵה צְדָק הִזָּה מִתְּעוֹרְרִים הַדִּינִים, הוּא חָשַׁב אוֹתָהּ צְדָקָה שְׂלֵא מִתְּעוֹרְרִים מִמֶּנָּה הַדִּינִים, בְּגַלֵּל שֶׁהִיא רַחֲמִים.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶבְיָא, מֶה שְׂפָתוֹב (שם כד) וְה' בְּרַךְ אֶת אֲבָרָהֶם בְּכָל כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים—א כט) כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְבָאָרֶץ. וְכָתוּב כֹּה תִבְרְכוּ. שֶׁבְּגַלֵּל יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכַת הַכ"ה עַל יְדֵי הַפֶּה, בְּשִׁבִיל שִׂיתְבְּרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה, וְתִמְצָא בְרָכָה בְּכָל. וְלַעֲתִיד לְבֹא (פְתוּב) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, (תהלים קלד) יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְגו'.

וַיְהִי בְיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה וְגו'. שָׁנָה רַבִּי יוֹסִי, בְיוֹם שֶׁנִּכְנְסָה כָּלָה לַחֲפוּפָה. בְּמָה בְּאֶרְנוּ בְיוֹם פְּלוֹת לַחֲפוּפָה. בְּמָה אֶלָּא מִלְּמַד שֶׁעַל יְדֵי מֹשֶׁה נִכְנְסָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד וְיָהוּי בְיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה לְבוֹא אֶל אֶהֱל מוֹעֵד

בְּרִיךְ הוּא, צֵא מֵאֲצֻטְגָּנִינוּת שְׁלֶךְ, לֹא הוּא אוֹרְחָא לְמַנְדַּע שְׁמִי, אֶת חָמִי, וְאֶנָּא חֲמִינָא, אֲבָרָם אֵינּוּ מוֹלִיד, אֲבָרָהֶם מוֹלִיד. מִפֶּאֶן וְלִהְלָאֵה, אֲשַׁתְּדְּלוּ בְּאֶרְחָא אַחֲרָא, כ"ה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ. מָאִי כ"ה. הִיא פֶתֶר עֲשִׂירָאֵה קְדִישָׁא דְמִלְפָּא, לְמַנְדַּע שְׁמִיָּה, וְהִיא פֶתֶר אֶרְיִינִין מִתְּעוֹרִין מִנָּה.

וְתֵאנָא, כֹּה יִהְיֶה זֶרְעֶךָ מִמֶּשׁ. בְּהִיא שְׂעֵתָא חֲדֵי אֲבָרָהֶם, לְאַסְתַּפְּלָא וְלְמַנְדַּע שְׁמִיָּה, וְלֵאֲתַדְּבַקָא בֵיה, מִשׁוּם דְּאֲתַבְּשׂוּר בְּכ"ה, וְאֵף עַל גַּב דִּינִין מִתְּעוֹרִין מִנָּה, חֲשָׁבָה אֲבָרָהֶם לְהִהוּא כְתָרָא, אֵף עַל גַּב דִּהִיא דִּינָא, כִּאלוֹ הִיא רַחֲמִי. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, וַיִּחְשְׁבָהּ. מָאִי וַיִּחְשְׁבָהּ. לְהִהוּא כְתָרָא. צְדָקָה רַחֲמִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כ"ה כְתָרָא עֲשִׂירָאֵה הִיא, וְאֲתִקְרִי צְדָק, וְדִינִין מִתְּעוֹרִין מִנָּה, וְאֲבָרָהֶם אֵף עַל גַּב דִּינַע דִּינִין מִתְּעוֹרִין מִנָּה מֵהִיא צְדָק. הוּא חֲשָׁבָה צְדָקָה, דִּינִין לֹא מִתְּעוֹרִין מִנָּה, בְּגִין דִּהוּא רַחֲמִי.

הֵנוּ אָמַר רַבִּי אֶבְיָא, מָאִי דְכָתִיב, (בראשית כד) וַיִּיְבָרַךְ אֶת אֲבָרָהֶם בְּכָל, כְּמֹה דְאֵת אָמַר (דברי הימים א כט) כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְבָאָרֶץ. וְכָתִיב כֹּה תִבְרְכוּ, דְבִגְיִינִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל מִתְּבָרַךְ הִיא כ"ה עַל יְדָא דְכִהְנָא, בְּגִין דִּיתְבְּרְכוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וַיִּשְׁתַּפַּח בְּרַכְתָּא בְּכָלָא וּלְזִמְנָא דְאֵתִי (ס"א כתיב) כְּמֹה דְאֵת אָמַר (תהלים קלד) יְבָרְכֶךָ יי מִצִּיּוֹן וְגו'.

(תהלים קלה) בְּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שׁוֹכֵן יְרוּשָׁלַם. וַיְהִי בְיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה וְגו'. (במדבר ו') תָּנָא רַבִּי יוֹסִי, בְיוֹם שֶׁנִּכְנְסָה כָּלָה לַחֲפוּפָה. בְּמָאִי אוּקְיָמָנָא בְיוֹם פְּלוֹת מֹשֶׁה. אֶלָּא מִלְּמַד, דְּעַל יְדֵי דְמֹשֶׁה נִכְנְסָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכִי עַד הִשְׁתָּא אֲתַעַכְבַּת דְּלֹא עֵיילַת לְדוּכְתָהּ, וְהַפְּתִיב עַכְשָׁו הַתַּעַכְבָּה שְׂלֵא נִכְנְסָה לְמִקוּמָהּ, וְהָרִי כְתוּב (שמות מ) וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לְבוֹא אֶל אֶהֱל מוֹעֵד

וגו' ? אמר רבי יצחק, אין מקדמם ומאחר בתורה.

ויהי ביום פלות משה, ודאי פלות של משה. ששנינו, אמר רבי

שמעון, מהו שכתוב (תהלים סח)

עלית למרום שבית שבי וגו' ?

אלא בשעה שאמר לו הקדוש

ברוך הוא (שמות א) של נעליך מעל

רגליך, הודעוה הדר. אמר מיכאל

לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו

של עולם, התרצה לסתר אדם?

והרי כתוב (בראשית ה) זכר ונקבה

בראם ויברך אתם, ואין נמצאת

הברכה אלא במי שהוא זכר

ונקבה, ואתה אומר להפך?

מאשתו?

אמר לו: הרי קיים משה פריה

ורביה, כעת אני רוצה שישא את

השכינה, ובשבילו תרד השכינה

לדור עמו. זהו שכתוב עלית

למרום שבית שבי. ומהו השבי?

שכינה שנסאה לה. לקחת מתנות

באדם. באדם לא כתוב, אלא

באדם הידוע למעלה. וביום

שירדה השכינה, אותו יום

שנסאה למשה היא ירדה, זהו

שכתוב פלות משה, פלות משה

ממש.

וביהושע שפניו כפני הלבנה,

כתוב (יהושע ה) של נעליך, שלא

נפרד אלא בזמנים ידועים, שהרי

השכינה לא נשאה לו כל כך ולא

נראתה לו, שכתוב (שם) ויפל

יהושע אל [על] פניו ארצה. אבל

כאן פלות משה ודאי. מתנות

באדם, מתנת כתוב. אשרי חלקו

של משה שרבוננו חפץ ביקרו על

כל שאר בני העולם.

ויאמר ה' אל משה נשיא אחד

ליום. מהו ליום? אמר רבי

יהודה, ימים שלמעלה שהתחנכו

להתברך באותם שנים עשר

שמות מ) ולא יכול משה לבא אל אהל מועד
וגו'. אמר רבי יצחק אין מוקדם ומאוחר
בתורה.

ויהי ביום פלות משה, פלות של משה ודאי.

דתנינן אמר רבי שמעון, מאי דכתיב,

עלית למרום שבית שבי וגו'. אלא

בשעה שאמר לו קדשא בריך הוא, (שמות א) של

נעליך מעל רגליך, אזדעזע הדר, אמר מיכאל

קמי קדשא בריך הוא, רבוננו של עולם תבעי

לסתור אדם. והא כתיב (בראשית ה) זכר ונקבה

בראם ויברך אותם, ולית ברכתא אשתכח,

אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא, ואת אמרת

לאתפרשא מאתתיה.

אמר ליה הא קיים משה פריה ורביה, השתא

אנא בעינא דיתנסב בשכינתא,

ובגיניה יחות שכינתא לדיירא עמיה, הדא

הוא דכתיב עלית למרום שבית שבי. ומאי

שבי. שכינתא דאתנסיבת עמו. לקחת מתנות

באדם. באדם לא כתיב, אלא באדם הידוע

למעלה. וביומא דנחתת שכינתא, ההוא יומא

דאתנסבא במשה נחתא, הדא הוא דכתיב פלות

משה, פלות משה ממש.

וביהושע דאנפוי כאנפי סיהרא כתיב, (יהושע ה)

של נעליך, דלא אתפרש אלא בזמנין

ידיעין, דהא לא אתנסיבת עמיה שכינתא כל

כך, ולא אתחזי ליה, דכתיב (יהושע ה) ויפל יהושע

אל [על] פניו ארצה. אבל הכא פלות משה

ודאי. מתנות באדם, מתנת כתיב, זכאה

חולקיה דמשה, דמאריה בעי ביקריה, על כל

שאר בני עלמא.

ויאמר יי אל משה נשיא אחד ליום. (במדבר ז)

מהו ליום. אמר רבי יהודה, יומין

דלעילא, דאתחנכו (דף קמ"ח ע"ב) לאתברכא,

באינון תריסר תחומין,

דלעילא, דאתחנכו (דף קמ"ח ע"ב) לאתברכא,

תחומים שנפרדים, וכל אחד
התפקן והתחנף בברכה על ידי
אותם שלמטה. למדנו, כלם
מתברכים בגלל מזבח שלמעלה,
ואפלו התחתון, ואפלו עובדי
כוכבים ומזלות מתברכים.

שקמנו, אמר רבי שמעון,
אלמלא לא הקריבו שנים עשר
נשיאים אלו, לא יכל העולם
לעמד לפני שנים עשר נשיאי
ישמעאל, שכתוב, (בראשית כה)
שנים עשר נשיאים לאמתם.
משהקריבו אלו של ישראל,
לקחו שלטון של הכל, משום כך
נשיא אחד ליום.

וכך מה שהקריבו, כדגמה
שלמעלה הקריבו, כדי שיתברכו
כלם. אילם ששים, עתודים
ששים, כמו שכתוב (שיר השירים ג)
ששים גברים סביב לה, שבצד
הגבורה. כף אחת עשרה זהב
וגו', והרי נתבאר. אשרי חלקם
של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא
מוריק עליהם ברכות ומקשיב
לתפלותיהם, ועליהם כתוב (תהלים
קב) פנה אל תפלת הערער ולא
כזה את תפלתם וגו'.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך
ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשַׁת בְּהֵעֲלוֹתָךְ

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר
אל אהרן ואמר אליו בהעלותך
את הנרות וגו'. רבי יהודה פתח,
(תהלים יט) והוא פתח יצא מחפתו
וגו'. אשרי חלקם של ישראל
שהקדוש ברוך הוא רצה בהם,
ונתן להם תורת אמת, עץ חיים,
שבו האדם אוזח (יורש) חיים
לעולם הזה וחיים לעולם הבא.
שכל מי שמשתדל בתורה ואוזח
בה, יש לו חיים (אוזח בחיים). וכל
מי שעוזב דברי התורה ונפרד
מהתורה, פאלו נפרד מהחיים,

דמתפרשא, וכל חד אתתקן ואתחנף בברכתא
על ידי דאלין דלתתא. תאנא, פלהו מתברכן
בגין מדבחה דלעילא, ואפילו תתאה ואפילו
עובדי כוכבים ומזלות מתברכן.

דתנא, אמר רבי שמעון, אלמלא לא אקריבו
אלין תריסר נשיאין, לא יכיל עלמא
למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל, דכתיב,
(בראשית כה) שנים עשר נשיאים לאומותם.
מדאקריבו אלין דישראל, נסיבו שולטנותא
דכלהו, בגין כך נשיא אחד ליום.

וכך מה דאקריבו, כגוונא דלעילא אקריבו,
בגין דיתברכון כלהון. אילם ששים,
עתודים ששים, כמה דכתיב, (שיר השירים ג) ששים
גבורים סביב לה, דבסטר גבורה. כף אחת
עשרה זהב וגו', והא אתמר, זכאה חולקיהון
דצדיקיא, דקודשא בריה הוא מריק עלייהו
ברכאן, וציית צלותהון, ועלייהו כתיב, (תהלים
קב) פנה אל תפלת הערער ולא כזה את תפלתם
וגו'.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשַׁת בְּהֵעֲלוֹתָךְ

וידבר ה' אל משה לאמר. דבר אל אהרן
ואמר אליו בהעלותך את הנרות וגו',
(במדבר ח) רבי יהודה פתח, (תהלים יט) והוא כחתך
יוצא מחופתו וגו'. זכאה חולקיהון דישראל,
דקודשא בריה הוא אתרעי בהון, ויהב להון
אורייתא דקשוט, אילנא דחיי, דביה אחיד
בר נש (כ"א ר"ת) חיינ להאי עלמא, וחיינ לעלמא
דאתי. דכל מאן דאשתדל באורייתא ואחיד
בה, אית ליה חיינ (כ"א אחיד בחינ). וכל מאן דשביק
מלי דאורייתא, ואתפרש מאורייתא, פאלו

משום שהיא חיים, וכל דבְּרֵיהּ חיים. זהו שכתוב (משלי ד) כי חיים הם וגו'. וכתוב (שם א) רפאות תהי לְשֶׁרֶף וגו'.

בא ראה, עץ החיים אחוז ממעלה למטה. ושמש זו שמאירה לכל, אורה מתחיל מהראש, ומתפשט בגוף האילן בדרך ישר. שני צדדים אחוזים בו, אחד לצפון ואחד לדרום, אחד ימין ואחד שמאל, (והם) בשעה שמאירה השמש כמו שנתבאר, מאותו גוף (גוף) האילן, מתחיל לזרוע ימין ומאיר בתקפו, ומתקפו מאיר השמאל ונכלל באורו.

והוא כחתן יצא מחפתו. מהי חפתו? זהו (שיר השירים א) עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. יצא מחפתו - זהו ראש של כל אור, כמו שנאמר בפסוק שלאחריו, מקצה השמים מוצאו. זו ראשית הכל שנקראת מקצה השמים. ואז יצא כחתן ממש, כשיוצא לפגוש את פלתו אהובת נפשו, ופורש זרועותיו ומקבלה.

כמו זה והוא כחתן יצא מחפתו, הולכת השמש ומתפשטת למערב. כיון שמערב מתקרב, צפון מתעורר מולו בתחלה, ומתקרב למערב, ומזוג אותו במקומו, כמו שנאמר שכתוב (שם ב) שמאלו פחת לראשי. ואחר כך צד דרום, שהוא ימין, שכתוב וימינו תחבקני. אז ישיש כגבור לרוץ ארח, להאיר הלבנה, ופרשוה. בא ראה, בהעלתך את הגרות - אלו מגורות עליונות שכלן מאירות כאחת מהשמש.

רבי אבא פתח, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון. הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא ראה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם

מתפרש מחיין, בגיין דהיא חיין, וכל מלוי חיין, קדא הוא דכתיב, (משלי ד) כי חיים הם וגו'. וכתיב (משלי ג) רפאות תהי לְשֶׁרֶף וגו'.

תא חזי, אילנא דחיי, אחיד מעילא לתתא. והאי שמשא דנהיר לכלא, נהורא דיליה שארי מרישא, ואתפשט בגופא דאילנא בארח מישר, ב' סטרין אחידן ביה, חד לצפון, וחד לדרום. חד ימינא, וחד שמאלא. (ואינון) בשעתא דשמשא נהיר כמה דאתמר, מההוא גופא (פ"א) דאילנא, אתקיף לדרועא דימינא, ואנהיר בתוקפיה. ומתוקפיה נהיר שמאלא, ואתכליל בנהוריה.

והוא כחתן יוצא מחפתו, מאן איהו חפתו. דא איהו (שיר השירים ג) עטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו. יוצא מחפתו, דא איהו רישא דכל נהורא כמה דאת אמר בקרא דאבתריה, מקצה השמים מוצאו, דא שירותא דכלא, דאקרי מקצה השמים. וכדין, נפיק כחתן ממש, פד נפיק לאערעא לכלתיה, רחימתא דנפשו, ופריש דרועוי, ומקבל לה. כהאי גוונא והוא כחתן יוצא מחפתו, אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב, כיון דמערב אתקריב, סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא, וקריב למערב, וזויג ליה באתריה, כמה דאתמר דכתיב, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי. ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא, דכתיב וימינו תחבקני. פדין ישיש כגבור לרוץ ארח, לאנהרא סיהרא ואוקמוה. תא חזי, בהעלותך את הגרות, אלין בוצינין עלאין, דכלהו נהירין כחדא מן שמשא. (חסר כאן).

רבי אבא פתח, (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה יי באור פניך יהלכון. האי קרא אוקמוה, אבל תא חזי, זכאין אינון ישראל,

תורה הקדושה, ולמדם דרכיו להתדבק בו, ולשמר מצוות התורה לזכות בהן לעולם הבא, וקרבם בשעה שיצאו ממצרים, שהרי אז הוציאתם משנות אחרת, והעלם להאחז בשמו, ואז נקראו בני ישראל בני חורין מהפל, שלא ישבו תחת רשות אחרת, והעלם להאחז בשמו, שעולה על הכל, ששולט על עליונים ותחתונים.

ומתוך אהבתם קרא להם (שמות ז) בני בכרי ישראל, כדגמה (של הקדשה) עליונה. (ועל זה הרג (והרג) כל בכור שלמעלה ומטה, והתיר קשרים ואסורים של עליונים ותחתונים כדי להוציאם, ועשאם בני חורין מהפל. ועל זה לא רצה הקדוש ברוך הוא לא מלאך ולא שרף, אלא רק הוא. ועוד, שהרי הוא ידע להבחין ולדעת הכל ולהתיר אסורים, ואינם ברשות שליח אחר, אלא בידו.

בא ראה, באותו לילה שרצה הקדוש ברוך הוא להרג כל אותם בכורות כמו שנאמר, בשעה שירד הלילה, באו מזמרים לזמר לפניו. אמר להם, לא זמן הוא, שהרי שירה אחרת מזמרים בני בארץ.

בשעה שנחלק הלילה התעוררה רוח צפון, ואז עשה הקדוש ברוך הוא נקמות, וישאל עושים שירה בקול רם, (וישראל מזמרים ואומרים הלל בקול רם) ואז עשאם בני חורין מהפל, ומלאכים עליונים וכל מרכבותיהם היו מקשיבים להם לקולות ישראל. אחר שנמולו, רשמו את בתיהם מאותו דם ומדם הפסח בשלשה רשומים: (שם יב) על המשקוף ועל שתי המזוזות.

מה הטעם? הרי פרשה, משום שהוא רשם קדוש, והמשחית

קודשא בריך הוא יחב לון אורייתא קדישא, (דף קמ"ט ע"א) ואוליף לון ארחוי, לאתדבקא ביה, ולמיטר פקודי דאורייתא, למזכי בהו לעלמא דאתי. וקריב להו בשעתא דנפקו ממצרים, דהא כדין אפיק לון מרשותא אחרא, וסליק לון לאתאחדא בשמיה, וכדין אקרון בני ישראל, בני חורין מפלא. דלא יתבו תחות רשותא אחרא, וסליק לון לאחדא בשמיה, דסליק על פלא, דשליט על עלאין ותתאין.

ומגו רחמימותא דלהון, קרא לון (שמות ד) בני בכורי ישראל, פגוונא (דקדושה) עלאה (ועל דא). קטל (ס"א וקטל) כל בכור דלעילא ותתא, ושרא קטירין ואסירין דעלאין ותתאין, בגין לאפקא לון, ועביד לון בני חורין מפלא. ועל דא לא בעא קדשא בריך הוא, לא מלאך, ולא שרף, אלא איהו. ועוד, דהא איהו ידע לאבחנא ולמנדע פלא, ולמשרי אסירין, ולאו אינון ברשותא דשליחא אחרא אלא בידיה.

תא חזי, בההוא ליליא דבעא קדשא בריך הוא לקטלא כל אינון בכורי כמה דאתמר, בשעתא דרמש ליליא, אתו מזמרין לזמרא קמיה, אמר לון, לאו עידן הוא דהא שירתא אחרא, מזמרין בני בארעא.

בשעתא דאתפליג ליליא, אתער רוח צפון, וקודשא בריך הוא כדין עבד נוקמין,

וישראל עבדין שירתא בקול רם, (ס"א וישראל מזמרין ואמרו הלל בקול רם) וכדין עבד לון בני חורין מפלא, ומלאכין עלאי, וכל משריין פלהו, הוו צייתין להון לקליהון דישראל. בתר דאתגזרו, רשימו לבתיהון, מההוא דמא, ומדמא דפסחא, בתלת רשימין. (שמות יב) על המשקוף ועל שתי המזוזות.

מאי טעמא. הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא

כשהוא יוצא ורואה אותו דם שהיה רשום על אותו פתח, חס על ישראל. זהו שכתוב ופסח ה' על הפתח וגו'. כאן יש להסתכל, אם הקדוש ברוך הוא בא והרג בארץ מצרים ולא שליח אחר, רשם זה שעל הפתח לשם מה, והרי הכל גלוי לפניו? ועוד, מה זה ולא יתן המשחית? ולא ישחית צריף לו להיות!

אלא ודאי כך זה, שכתוב (שם) וה' הכה כל בכור. וה' - הוא ובית דינו. ואותו בית דין כאן נמצא. (מכאן שבכל) ובכל צריף להראות מעשה פדי להנצל, שהרי כגון זה על המזבח, כדי שלא ימצא המשחית. זה במעשה, ובזמן שלא צריף את זה, כמו ראש השנה, שהוא יום הדין, ובעלי לשון הרע עומדים על ישראל, צריכים דברים, תפלות ובקשות, וצריכים להראות מעשה (ברוח נפש) כמו שבארנו, והרי נתבאר. ובמה? בשופר, (להראות שופר) לעורר שופר אחר. ואנו מוציאים באותו קול רחמים ודין פאחד, הכל פראוי. כמו שלאותו שופר עליון מוציא קול שהוא כלל של אהד. ולעורר רחמים אנו הולכים, ולשבר את בעלי הדין שלא ישלטו ביום הזה. וכשמתעוררים הרחמים, כל המנורות העליונות מאירות מצד זה ומצד זה, ואז (משלי טז) באור פני מלך חיים.

בא ראה, בשעה שהכהן (הגדול) מתפונן להדליק נרות למטה והיה מקריב קטרת בשמים, באותה שעה אז מנורות עליונות מאירות, ונקשר הכל פאחד, ושמחה וחדוה נמצאת בכל העולמות. זהו שכתוב (שם כז) שמן וקטרת ישמח לב, ועל זה בהעלתך את הנרות.

בהאי יומא. וכד רחמי מתערין, פלהו בוצינין עלאין נהרין מהאי גיסא ומהאי גיסא. פדין (משלי טז) באור פני מלך חיים.

תא חזי, בשעתא דכהנא (רבא) אתפונן לאדלקא בוצינין לתתא, והוה קריב קטורת בוסמין, בההוא שעתא פדין בוצינין עלאין נהרין, ואתקטר פלא כחדא, וחדו וחדוותא אשתכח בכלהו עלמין, הךא הוא דכתיב, (משלי טז) שמן וקטורת ישמח לב, ועל דא בהעלותך את הנרות.

קדישא, ומחבלא כד איהו נפיק, ורחמי ההוא דמא דהוה רשים על ההוא פתחא, חיים עלייהו דישראל, הךא הוא דכתיב ופסח יי' על הפתח וגו'. הךא אית לאסתכלא, אי קדשא בריך הוא אתי וקטיל בארעא דמצרים, ולא שליח אחרא, רשימא דא דעל פתחא למה, והא כלא גלי קמיה. ותו, מהו ולא יתן המשחית, ולא ישחית מיבעי ליה.

אלא ודאי הכי הוא, דכתיב, (שמות יב) ויי' הכה כל בכור. ויי': הוא ובית דינו.

וההוא בי דינא הךא אשתכח. (ס"א מכאן דבכלא) ובכלא בעי לאחזאה עובדא, בגין לאשתזבא. דהא כגוונא דא על גבי מדבחא, בגין דלא אשתכח מחבלא.

האי בעובדא, ובזמנא דלא אצטריף האי, פגון ראש השנה, דאיהו יומא דדינא, ומאריהון דלישנא בישא קיימין עלייהו דישראל, בעינן מלין, צלותין ובעותין, ובעינן לאחזאה עובדא (ס"א ברוחא ונפשא) כמה דאוקימנא. והא אתמר, ובמה.

בשופר. (לאחזאה שופר) לאתערא שופרא אחרא. ואנן מפיקין בההוא קלא, רחמי ודינא כחדא, פלא בדקא יאות. כמה דההוא שופר עלאה, אפיק קלא דאיהו כללא כחדא. ולא תערא רחמי קאזלינן, ולתברא מאריהון דדינא, דלא ישלטון

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי יצחק, הוּוּ אֲזֵלִי
בְּאֹרְחָא, פִּגְעוּ בְּאִינוּן טוּרֵי קַרְדּוֹ, עַד
דְּהוּוּ אֲזֵלִי, זָקַף עֵינוּי רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, וְחָמֵי אִינוּן
טוּרֵי רַמָּאֵי, וְהוּוּ חֲשׂוֹכֵן, וּדְחַלָּן בְּדַחִילוֹ. אָמַר
רַבִּי אֲלֵעֶזֶר לְאִינוּן חֲבֵרִיָּא, אֵלּוּ אַבָּא הָכָא,
לֹא הָוֵה דְּחִילָנָא, אֲבָל פִּיזֵן דְּאַנָּן תְּלַתָּא, וּמְלִי
דְּאוּרֵייתָא בִּינָנָא, דִּינָא הָכָא לָא אֲשַׁתְּכַח.

פְּתַח רַבִּי אֲלֵעֶזֶר וְאָמַר, כְּתִיב וַתִּנַּח הַתִּיבָה
(בראשית ח) וַתִּנַּח הַתִּבְיָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׂבִיעִי וְגו', עַל הַרֵי אֲרָרְט וְגו',
כְּמָה חֲבִיבִים דְּכַרִּי הַתּוֹרָה,
שְׂבַכְל דְּכַר וְדְכַר יֵשׁ סוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים, וְהַתּוֹרָה כְּלָה נִקְרָאת
עֲלִיוֹנָה. וְשָׂגוּ בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה
מִדּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה: כָּל דְּכַר שֶׁהִיָּה
בְּכָלֵל וְיִצָּא מִן הַכָּלֵל לְלַמֵּד, לֹא
לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יִצָּא, אֲלָא לְלַמֵּד
עַל הַכָּלֵל כְּלוֹ יִצָּא.

שְׁהַרֵּי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלָל עֲלִיוֹן,
אֵף עַל גַּב שִׂיּוּצָא מִמֶּנָּה סְפוּר
אֶחָד בְּעוֹלָם, וְדָאֵי לֹא בָּאָה
לְהִרְאוֹת אֶת אוֹתוֹ סְפוּר, אֲלָא
לְהִרְאוֹת דְּכָרִים עֲלִיוֹנִים וְסוּדוֹת
עֲלִיוֹנִים. וְלֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ
יִצָּא, אֲלָא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כְּלוֹ
יִצָּא. מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ סְפוּר שֶׁל
הַתּוֹרָה אוֹ אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, אֵף עַל
גַּב שֶׁהוּא יוֹצֵא מִכָּלֵל הַתּוֹרָה, לֹא
לְהִרְאוֹת עַל עֲצָמוֹ יִצָּא בְּלִבְדָּה,
אֲלָא לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ כְּלָל עֲלִיוֹן
שֶׁל הַתּוֹרָה כְּלָה יִצָּא.

בְּגוֹן זֶה, שְׂפָתוֹב (בראשית ח) וַתִּנַּח
הַתִּבְיָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי בְּשִׁבְעָה
עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הַרֵי אֲרָרְט.
וְדָאֵי פְּסוּק זֶה יִצָּא מִכָּלֵל הַתּוֹרָה,
וּבָא בְּסְפוּר הָעוֹלָם. מָה אֲכַפֵּת
לָנוּ אִם שׂוֹרָה כְּזָה אוֹ כְּזָה, שֶׁהִרִי
בְּמִקּוּם אֶחָד שִׁיּוּרָה? אֲלָא לְלַמֵּד
עַל הַכָּלֵל כְּלוֹ יִצָּא. וְאֲשַׁרְיָהִם
יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה עֲלִיוֹנָה
תּוֹרַת אֱמֶת. וְיָמִי שְׂאוֹמֵר שְׂאוֹתוֹ

רַבִּי אֲלֵעֶזֶר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק, הוּוּ אֲזֵלִי
בְּאֹרְחָא, פִּגְעוּ בְּאִינוּן טוּרֵי קַרְדּוֹ, עַד
דְּהוּוּ אֲזֵלִי, זָקַף עֵינוּי רַבִּי אֲלֵעֶזֶר, וְחָמֵי אִינוּן
טוּרֵי רַמָּאֵי, וְהוּוּ חֲשׂוֹכֵן, וּדְחַלָּן בְּדַחִילוֹ. אָמַר
רַבִּי אֲלֵעֶזֶר לְאִינוּן חֲבֵרִיָּא, אֵלּוּ אַבָּא הָכָא,
לֹא הָוֵה דְּחִילָנָא, אֲבָל פִּיזֵן דְּאַנָּן תְּלַתָּא, וּמְלִי
דְּאוּרֵייתָא בִּינָנָא, דִּינָא הָכָא לָא אֲשַׁתְּכַח.

פְּתַח רַבִּי אֲלֵעֶזֶר וְאָמַר, כְּתִיב וַתִּנַּח הַתִּיבָה
בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי וְגו', עַל הַרֵי אֲרָרְט וְגו',
כְּמָה חֲבִיבִין מְלִי דְּאוּרֵייתָא, דְּבַכְל מְלָה
וּמְלָה, אֵיתִי רִזִּין עֲלָאִין, וְאוּרֵייתָא כְּלָא, עֲלָאָה
אֲקָרִי. וְתַנִּינָן בַּחֲלִיסָר מְכִילָן דְּאוּרֵייתָא, כָּל
דְּכַר שֶׁהִיָּה בְּכָלֵל, וְיִצָּא מִן הַכָּלֵל, לְלַמֵּד, לֹא
לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ יִצָּא, אֲלָא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל
כְּלוֹ יִצָּא.

דְּהָא אוּרֵייתָא דְּאִיהִי (דף קמ"ט ע"ב) כְּלָלָא עֲלָאָה,
אֵף עַל גַּב דְּנִפְיָק מִנָּה, חַד סְפוּר בְּעֲלָמָא.
וְדָאֵי לֹא אֲתִי לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא סְפוּר, אֲלָא
לְאַחֲזָאָה מְלִין עֲלָאִין, וְרִזִּין עֲלָאִין. וְלֹא לְלַמֵּד
עַל עֲצָמוֹ יִצָּא, אֲלָא לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כְּלוֹ יִצָּא.
בְּגִין דְּהַהוּא סְפוּר דְּאוּרֵייתָא, אוֹ הַהוּא
עוֹבְדָא, אֵף עַל גַּב דְּהוּא נִפְקָא מִכָּלֵלָא
דְּאוּרֵייתָא, לָאו לְאַחֲזָאָה עַל גְּרַמְיָה נִפְקָ
בְּלִבְדָּה, אֲלָא לְאַחֲזָאָה עַל הַהוּא כְּלָלָא עֲלָאָה
דְּאוּרֵייתָא כְּלָא נִפְקָ.

בְּגוֹן הַאֵי דְּכְתִיב, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתִּיבָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׂבִיעִי בְּשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֲדָשׁ עַל הַרֵי
אֲרָרְט. וְדָאֵי הַאֵי קָרָא מִכָּלֵלָא דְּאוּרֵייתָא נִפְקָ,
וְאֲתִי בְּסְפוּר דְּעֲלָמָא. מָאֵי אֲכַפֵּת לָן, אִי שְׂרִי
בְּהַאֵי, אוֹ בְּהַאֵי, דְּהָא בְּאַתֵּר חַד לִישְׁרִי. אֲלָא
לְלַמֵּד עַל הַכָּלֵל כְּלוֹ יִצָּא. וְזַכָּאִין אִינוּן
יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתִיָּהִיב לָהּ אוּרֵייתָא עֲלָאָה
אוּרֵייתָא דְּקָשׁוּט. וּמֵאֵן דְּאָמַר, דְּהַהוּא סְפוּרָא

ספור של התורה, להראות על אותו ספור בלבד הוא בא - תפח רוחו. שאם כן, היא אינה תורה עליונה, תורת אמת, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת.

בא ראה, מלך בשר ודם לא מכבודו לדבר דברי הדיוט, כל שכן לכתבם. ואם עולה בדעתך ששליך עליון הקדוש ברוך הוא לא היו לו דברים קדושים לכתב ולעשות מהם תורה, אלא שהיא כנס דברי הדיוטות, כמו דברי עשו, דברי הגר, דברי לבן ביצקב, דברי האתון, דברי בלעם, דברי בלק, דברי זמרי, וכנסם, וכל שאר הספורים שכתובים, ועשה מהם תורה.

אם כן, למה נקראת תורת אמת, (תהלים ט) תורת ה' תמימה, עדות ה' נאמנה, פקודי ה' ישרים, מצות ה' ברה, יראת ה' טהורה, משפטי ה' אמת, וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב, אלה אותם דברי תורה? אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת, תורת ה' תמימה, וכל דבר ודבר בא להראות דברים (אחרים) עליונים. שאותו דבר של אותו ספור לא להראות על עצמו צא בלבד בא, אלא להראות על אותו כלל הוא בא, כמו שבארנו.

בא ראה, ותנח התיבה וגו'. פסוק זה כן, כל שכן אחרים, (הפסוק הזה כן הוא, ודברי נחבאר) בשעה שדין תלוי על העולם והדינים שרוינים, והקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין לדון העולם באותו פסא, כמה רשומים נרשמו בו, כמה פתקים גנוזים בתוכו בתוך תיק המלך. כל הספרים שפתוחים שם נגזו, ומשום כן לא נשפח

דאורייתא, לאחזאה על ההוא ספור בלבד קאתי, תיפח רוחיה. דאי הכי, לאו איהי אורייתא עלאה, אורייתא דקשוט, אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה, איהי אורייתא דקשוט.

תא חזי, מלך בשר ודם, לאו יקרא דיליה הוא, לאשתעי מלה דהדיוטא, כל שפן למכתב ליה, ואי סליק בדעתך, דמלפא עלאה קדשא ברוך הוא, לא הוו ליה מלין קדישין, למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא, אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין, פגון מלין דעשו. מלין דהגר. מלין דלבן ביצקב. מלין דאתון. מלין דבלעם. מלין דבלק. מלין דזמרי. וכניש להו, וכל שאר ספורין דכתיבין, ועביד מנייהו אורייתא.

אי הכי, אמאי אקרי (מלאכי ב) תורת אמת, (תהלים ט) תורת יי תמימה, עדות יי נאמנה, פקודי יי ישרים, מצות יי ברה, יראת יי טהורה, משפטי יי אמת, וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב. אלין אינון מלי דאורייתא. אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה, איהו אורייתא דקשוט, תורת יי תמימה. וכל מלה ומלה, אתייה לאחזאה מלין (אחריו) עלאין, דההוא מלה דההוא ספור, לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתייה, אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי, כמה דאוקימנא.

תא חזי ותנח התיבה וגו'. האי קרא כן, כל שפן אחרנין, (ס"א האי קרא כן איהו והא אתמר) בשעתא דדינא תלי על עלמא, ודינין שריין, וקודשא ברוך הוא יתיב על כורסייה דדינא למידן עלמא בההוא כורסייה, כמה רשימין אתרשימו ביה, כמה פיתקין גניזין בגויה, בגו אחמתא דמלפא, פלהו ספרים דפתיחו תמן אתגניזו, ובגין כן לא אתנשי

אחמתא דמלפא, פלהו ספרים דפתיחו תמן אתגניזו, ובגין כן לא אתנשי

דְּבַר מִהֶמְלֶךְ, וְכֹסֵף זֶה לֹא נִתְקַן
וְלֹא שׁוּרָה אֲלֵא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי,
שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, יוֹם שְׁבוּ כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם נִפְקָדִים בוֹ, כָּלֶם עוֹבְרִים
לִפְנֵי אוֹתוֹ כֹּסֵף. וְעַל זֶה וַתִּנַּח
הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי וְדָא, שֶׁהוּא דִּין הָעוֹלָם.

עַל הָרִי אֲרָרֹט - אֵלּוּ (עֲמוּדֵי הַכֶּסֶף)
בְּעֵלֵי הַדִּין, בְּעֵלֵי יִבְכָּה וְיִלְלָה,
וְכָלֶם שְׁלוּחִים (שְׁכָלֶם שְׁקִיטִים) בְּאוֹתוֹ
יוֹם לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִמְה
בְּעֵלֵי מַגְנִים מִתְעוֹרְרִים בְּיוֹם זֶה,
וְכָלֶם עוֹמְדִים תַּחַת אוֹתוֹ כֹּסֵף
בְּדִין הָעוֹלָם.

וְיִשְׂרָאֵל מִתְפַּלְלִים תְּפִלָּה בְּאוֹתוֹ
יוֹם, וּמִבְקָשִׁים וּמִתְחַנְּנִים לִפְנֵיו,
וְתוֹקְעִים בְּשׁוֹפָר, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא חָס עֲלֵיהֶם וְהוֹפֵךְ דִּין
לְרַחֲמִים, וְכָל עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: (שם פט) אֲשֶׁרִי
הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. וְעַל זֶה צָרִיךְ
בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, שְׂאוֹתוֹ שְׂתוֹקֵעַ
שִׂידַע עֵקֶר הַדְּבָר, וַיְכּוֹן בָּהּ
בַּתְרוּעָה, וַיַּעֲשֶׂה הַדְּבָר בְּחֻכְמָה,
וְעַל זֶה כָּתוּב אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה, וְלֹא כָּתוּב תוֹקְעֵי תְרוּעָה,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

הֲרָבוּ כָּל אוֹתוֹ יוֹם. כְּשִׁירָד
הַלְלִילָה עָלוּ לְמָקוֹם אֶחָד, וּמִצְאוּ
מַעְרָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
יִכְנַס אֶחָד לְתוֹךְ הַמַּעְרָה, אִם
נִמְצָא מָקוֹם שֶׁהוּא יוֹתֵר מִתְקַן.
נִכְנַס רַבִּי יוֹסִי, וַרְאֵה מַעְרָה אַחֶרֶת
בְּתוֹכָהּ, אוֹר הֵנָּר בָּהּ. שָׁמַע קוֹל
אֶחָד שֶׁהִיא אוֹמֵר: בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת
הַנֵּרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ
שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת. כֵּאֵן לְקַחָה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל אוֹר, וְהָאֵם הַעֲלִיוֹנָה
מִתְעַטְרָת, וְכָל הַנֵּרוֹת מִמְּנָה
מֵאִירִים. בָּהּ שְׁתֵּי שְׁלֵהֲבוֹת
דְּקִיקוֹת פּוֹרְחוֹת, כָּלֶם שׁוֹשְׁבֵינִים
(מִסְרָגִים) קְשׁוּרִים לְעֲלִיוֹנָה, וּמִשָּׁם
לְמַטָּה.

מִלָּה מִן מַלְכָּא, וְהָאִי כוֹרְסִיָּא לָא אֲתִקָּן, וְלֹא
שְׂרִיא. אֲלֵא בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, דְּאִיהוּ יוֹמָא
דְּדִינָא, יוֹמָא דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא אֲתִפְקָדוֹן בִּיהּ,
כְּלָהוּ עֲבָרִין קָמֵי הַהוּא כְּרִסִּיא. וְעַל דָּא, וַתִּנַּח
הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְדָא,
דְּאִיהוּ דִּינָא דְּעַלְמָא.

עַל הָרִי אֲרָרֹט, אֵלּוּ (סִמְכֵי כוֹרְסִיָּא) מְאָרִיהוֹן
דְּדִינִין, מְאָרִיהוֹן דִּיבְבָא וְיִלְלָא, וְכְלָהוּ
שְׁלִיחִין (ס"א דְּכָלְהוּ שְׁבִיבִין) בְּהַהוּא יוֹמָא קָמֵי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְכִמְה מְאָרִי תְרִיסִין אֲתַעְרוּ בְּהָאִי
יוֹמָא, וְכְלָהוּ קִימֵי תַחַת הַהוּא פְּרִסִּיא,
בְּדִינָא דְּעַלְמָא.

וְיִשְׂרָאֵל מְצִלָּאן צְלוֹתָא בְּהַהוּא יוֹמָא, וּבְעֵאן
וּמִתְחַנְּנִין קָמֵיהּ, וְתוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר,
וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָיִס עֲלֵיהוּ, וּמִהֵפֵךְ דִּינָא
לְרַחֲמֵי. וְכָל עֲלָאִי וְתַתָּאִי, פְּתַחֵי וְאָמְרִי, (תהלים
פט) אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. וְעַל דָּא בְּעִינָא
בְּהַהוּא יוֹמָא, דְּהַהוּא דְּתַקַּע, דִּידַע עֵקֶרָא
דְּמִלָּה, וַיְכּוֹוֹן בִּיהּ בַּתְרוּעָה, וַיַּעֲבִיד מִלָּה
בְּחֻכְמָתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי
תְרוּעָה, וְלֹא כְּתִיב תוֹקְעֵי תְרוּעָה, וְהָא אֲתִמַּר.
אֲזִלוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא, כַּד רָמַשׁ לִילִיא, סְלִיקוּ
לְחַד אֲתֵר, וְאֲשַׁפְּחוּ חַד מְעֵרְתָא. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, לִיעוֹל חַד גּוּ מְעֵרְתָא, אִי אֲשַׁתְּכַח
אֲתֵר דְּאִיהוּ יִתִּיר מִתְתַּקֵּן. עָאֵל רַבִּי יוֹסִי, וְחָמָא
מְעֵרְתָא אַחֶרָא בְּגוּיָהּ, נְהוּרָא דְּשָׂרְגָא בִּיהּ,
שָׁמַע חַד קְלָא דְּהוּהּ אָמַר, בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת
אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֵאִירוּ שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת. הָכָא
נְטִילָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נְהוּרָא, וְאָמָא עֲלָאָה (דף
ק"ב ע"א) מִתְעַטְרָא, וְכְלָהוּ בּוֹצִינִין מִינָה נְהִרִין.
בָּהּ תְרִין טוֹפְסִירִין דְּקִיקִין פְּרַחִין, שׁוֹשְׁבֵינִין
(ס"א שְׁבִיבִין) כְּלָהוּ קְטִרִין לְגַבֵּי עֲלָאָה, וּמִתְמַן
לְתַתָּא.

שָׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְשָׁמַח. בָּא אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכַנְסוּ, שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקְדִּימָנוּ הַיּוֹם הַזֶּה לְהַרְחִישׁ לָנוּ בְּנֵי אָדָם. נִכְנְסוּ. בְּיוֹן שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (תהלים לו) מַה יִּקְרַח חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנַפְיָךְ יִחְסְיוּ. קָמוּ אֵלֶּה, וַיֵּשְׁבוּ כָלֶם, וְשָׁמְחוּ כָלֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה יִּקְרַח חֲסִדְךָ אֱלֹהִים, שְׁמַצָּאנוּ אֶתְכֶם. חֲסִד עֲשֵׂה לָנוּ הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמָקוֹם זֶה. עֲכָשׁוּ הַדְּלִיקוּ גֵרוֹת.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּהַעֲלַתְךָ אֶת הַגֵּרוֹת, בְּהַעֲלַתְךָ מִמֶּשׁ, בְּהַדְּלַקְתְּךָ. שְׁהָרִי כְּאִחַת נַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי הַכֹּהֵן שְׁתֵּי עֲבוּדוֹת, שֶׁהֵן קָשֶׁר אֶחָד, וּמַה? שְׁמֵן וּקְטֹרֶת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (משלי כז) שְׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לָב, שְׁכַתּוּב (שמות ל) וְהַקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן וּגו'. וְכַתּוּב וּבְהַעֲלֹת אֶהְרֹן אֶת הַגֵּרוֹת בֵּין הָעֲרִיבִים יִקְטִירָנָהּ. מַה שׁוֹנָה כָּאֵן בְּהִיטִיבוֹ, וּמַה שׁוֹנָה שֵׁם וּבְהַעֲלֹת? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַפֶּל דָּבָר אֶחָד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהִיטִיבוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מֵיָן. טוֹבִים - רוֹוִי יָן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ירמיה מד) וְנִשְׁבַּע לָחֶם וְנִהְיָה טוֹבִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַטְּבָה מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי ט) וְטוֹב לָב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. וּבְהַעֲלֹת, שְׁהָרִי בְּזָמַן שְׁמֵשְׁקִים וּמְרוּיִם מִהַשְׁקָאֵת הַנַּחֲל, אֲזַ עֲלִיּוֹנִים מִתְּעַלִּים, וּבְרִכּוֹת (עליונות ותחתונות) נִמְצְאוֹת בְּכָלֶם, וְשָׁמְחִים כֹּפֶל. וְעַל זֶה וּבְהַעֲלֹת.

רַבִּי אַחָא אָמַר, בְּשַׁעֲהָ שְׁעַמְק הַפֶּל מְאִיר, (שְׁתַּנּוּם הַפֶּל מְאִיר) מְאִיר בַּנַּחֲל, וְהַנַּחֲל שׁוֹפֵעַ (מְאִיר) בְּדֶרֶךְ יֵשֶׁר לְהַשְׁקוֹת הַפֶּל, וְאֲזַ כְּתוּב בְּהַעֲלֹת (בְּהִיטִיבוֹ), מִשּׁוּם שֶׁזֶה יוֹצֵא

שָׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְחָדִי, אֶתְּא לְגַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִי רַבִּי אֶלְעָזָר, נִיעוּל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶקְדִּים לָן הַאי יוֹמָא, לְאַתְרַחֲשָׁא לָן בְּנֵי אֶלְעָזָר, עֲאֵלוּ, פִּיּוֹן דְּעֵאלוּ, חָמוּ תְרִין בְּנֵי נְשָׂא, דְּהוּוּ לְעֵאן בְּאוּרִייתָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, (תהלים לו) מַה יִּקְרַח חֲסִדְךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצַל כְּנַפְיָךְ יִחְסְיוּ. קָמוּ אֵלֶּי, וְיִתְבִּי כְלָהוּ, וְחָדוּ כְלָהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה יִּקְרַח חֲסִדְךָ אֱלֹהִים, דְּאִשְׁפַּחְנָא לְכוּ. חֲסִד עָבַד לָן קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַתְרָא דָּא, הַשְׁתָּא אֲדִלְקוּ בּוֹצִינִין.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר. (במדבר ח) בְּהַעֲלוֹתְךָ אֶת הַגֵּרוֹת, בְּהַעֲלוֹתְךָ מִמֶּשׁ, בְּאֲדִלְקוֹתְךָ. דְּהָא כְּחֵדָא אֲתַעְבִּיד עַל יְדָא דְכַהֲנָא תְרִין פּוּלְחָנִין. דְּאִינוּן קְשׁוּרָא חֵדָא. וּמֵאן אִינוּן. שְׁמֵן וּקְטֹרֶת. פְּדַכְתִּיב, (משלי כז) שְׁמֵן וּקְטֹרֶת יִשְׁמַח לָב. דְּכַתִּיב, (שמות ל) וְהַקְטִיר עָלָיו אֶהְרֹן וּגו'. וְכַתִּיב וּבְהַעֲלֹת אֶהְרֹן אֶת הַגֵּרוֹת בֵּין הָעֲרִיבִים יִקְטִירָנָהּ. מְאִי שְׁנָא הַכָּא בְּהִיטִיבוֹ, וּמֵאִי שְׁנָא הָתָם וּבְהַעֲלוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּלָא חַד מְלָה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּהִיטִיבוֹ: כְּמַה דְּאֵת אָמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מֵיָן. טוֹבִים: רוֹוִי חֵמְרָא. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (ירמיה מד) וְנִשְׁבַּע לָחֶם וְנִהְיָה טוֹבִים. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַטְּבָה מִמֶּשׁ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר (משלי ט) וְטוֹב לָב מִשְׁתֶּה תָּמִיד. וּבְהַעֲלֹת, דְּהָא בְּזָמַן דְּאֵתְשַׁקֵּיין וְאֵתְרוּיין מִשְׁקִיו דְּנַחֲלָא, פְּדִין עֲלֵאִין עֲלִוּיָא, וּבְרִכָּאן (ס"א עֲלֵאִין וּפְתֵאִין) אִשְׁתַּפְּחוּ בְּכָלָהוּ, וְחָדוּ בְּכָלָא. וְעַל דָּא וּבְהַעֲלֹת.

רַבִּי אַחָא אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְעַמִּיקָא דְכָלָא נְהִיר, (ס"א דְסַתִּימָא דְכָלָא נְהִיר) נְהִיר בְּנַחֲלָא. וְנַחֲלָא, נְגִיד (ס"א נְהִיר) בְּאַרְחָ מִיִּשְׁר לְאִשְׁקָאָה כָלָא. פְּדִין פְּתִיב, בְּהַעֲלֹת (נ"א בְּהִיטִיבוֹ) בְּגִין דְּהָא מְעוּמְקָא

מעמק הכל. בהעלת, שבא מצד עליון של עמק (של סתום) הכל שנקרא מחשבה. והכל דבר אחד. ואז כנסת ישראל מתברכת, וברכות נמצאות בכל העולמות.

רבי יצחק פתח, כתוב (מלכים-א ח) בנה בניתי בית זבל לך מכוון לשבתך עולמים. בית זבל, בית זבול ודאי. כשנפקדו בידיה כל גנזי המלך ושולטת בהם, אז נקרא בית זבול. ורקיע אחד יש שנקרא זבול, שהרי זה נמצא לקבל ברכות ולסדר הכל, וזה נקרא בית זבול.

בא ראה, כתוב (דברים לג) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלה. מלמד שהשתפחו כאחד. זה יוצא ועורף קרב, וזה יושב ועוסק בתורה, וזה נוהג חלק לזה, וזה נוהג חלק לזה. בחלק זבולון הים, וכנסת ישראל נקראת גם כנרת. וכך ראוי, משום שתכלת זו יוצאת משם, ופרשוה, שהרי למטה כמו שלמעלה. גם כנרת למעלה - גם כנרת למטה, תכלת למעלה - תכלת למטה, והכל במקום אחד. ועל זה ירש זבולון, לצאת לערף קרב. ומניין לנו שכן זה? שכתוב (שם) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק. זבחי צדק בודאי. מה הטעם? כי שפע ימים יינקו. ויששכר חלקו בתורה, ונותן לזבולון חלק של התורה בודאי. ועל זה השתפחו כאחד, להתברך זבולון מיששכר, שברפת התורה היא ברפת הכל.

רבי אבא אמר, ירשת התורה בודאי כף היא, ודרגה ששית זו נותנת שכר (ששית אחת נותנת שכר) תורה, ומורישה לה לכנסת ישראל, מוריש הלבן לתכלת.

מששכר בין תכלת ללבן,

דכלא נפקי, בהעלת דאתי מסטרא עלאה, (בראשית כ"א א) דעמיקא (ס"א דסתימא) דכלא, דאקרי מחשבה. וכלא חד מלה, וכדין כנסת ישראל אתברכא, וברכאן אשתפחי בכלהו עלמין.

רבי יצחק פתח, פתיב (מלכים א ח) בנה בניתי בית זבל לך מכוון לשבתך עולמים. בית זבל, בית זבל ודאי, כד אתפקדו בידיה, כל גנזי מלכא, ושלטא בהו. פדין אקרי בית זבול. ורקיע חד אית דאקרי זבול, דהא דא אשפח לקבלא ברכאן, ולסדרא כלא, והאי אקרי בית זבול.

תא חזי, פתיב (דברים לג) ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלה, מלמד דאשתתפו כחדא. דא נפיק ואגח קרבא, ודא יתיב ולעי באורייתא. ודא יהיב חולקא לדא, ודא יהיב חולקא לדא. בחולקיה דזבולון ימא, וכנסת ישראל אקרי גם כנרת. והכי אתתחזי, בגין דהא תכלת נפיק מתמן, ואוקמוה, דהא לתתא כגוונא דלעילא, גם כנרת לעילא, גם כנרת לתתא. תכלת לעילא, תכלת לתתא, וכלא באתר חד.

ועל דא ירית זבולון, למיפק לאגחא קרבא, ומנלן דהכי הוא. דכתיב, (דברים לג) עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק. זבחי צדק ודאי. מאי טעמא. כי שפע ימים יינקו. ויששכר חולקיה באורייתא, ויהיב לזבולון חולקא דאורייתא ודאי, ועל דא אשתתפו כחדא, לאתברכא זבולון מיששכר, דברכתא דאורייתא, היא ברכתא דכלא.

רבי אבא אמר, אחסנתא דאורייתא ודאי הכי הוא, ודרגא דא שתיתאה יהיב אגר (ס"א) חד שתיתאה (היב אגר) אורייתא, ואחסין לה לכנסת ישראל, אחסין חוורא לתכלתא. ועל דא תנינן,

ועל זה שנינו, (ברכות א) משיפיר בין תכלת ללבן, שיודעו הגונים, שהרי אז נקרא בק"ר, והלבן בא לעולם, והתכלת נעבר. ועל זה פל קרבנות המלך וכל פלי זין המלך נמנו בדייה, והרי בארנו. באר חפרויה שרים פרויה נדיבי העם. באר - זו פנסת ישראל. חפרויה שרים - זה אבא ואמא שהולירו אותה. פרויה נדיבי העם - אלו האבות, שכתוב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו'. בשביל להתברך מהם על ידי דרגה אחרת. ומי הדרגה? צדיק שעומד עליה. ועל זה אמרנו, כשבאר זו נוטלת - בסיוע האבות נוטלת.

ונקראת באר, ונקראת ים. נקראת באר בשעה שיצחק יוצא מזין מצד אמא ובה להמשיך אחרי זה וממלא אותה, אז נקראת באר יצחק, באר מרים, והרי בארנו. ים, כשמאירה מאור עליון של אבא, אז נקראת ים, שנחלים הולכים לתוכה, כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא.

ומיום שגלתה פנסת ישראל בגלות, כתוב (איוב יד) אלו מים מני ים - זו פנסת ישראל. ונהר יחרב ויבש - זה צדיק. ועל זה כתוב (ישעיה נז) הצדיק אבד וגו'. שהוא היה נהר עליון ומכבד שנכנס לתוכה, והוא כונס כל אותם נהרות ונחלים ששופעים משפע אותו נהר קדוש שלא פוסקים מימו לעולמים, ששופע ויוצא מעדן העליון, והוא נכנס לתוכה וממלא אגמיה, ומשם יורשים כל העולמות (נזונו ויורשים) ברכות בכל.

בא ראה, בשעה שמתברכת פנסת ישראל, כל העולמות מתברכים, וישראל למטה יונקים ומתברכים בגללה. והרי בארנו שהיא מגנה על ישראל, כמו

דישתמודען גווי, דהא כדין אקרי בק"ר, וחורא אתי לעלמא, ותכלתא אתעבר. ועל דא כל קרבין דמלפא, וכל זייני מלפא בידהא אתמנן, והא אוקימנא.

באר חפרויה שרים פרויה נדיבי העם, (במדבר כא) באר, דא פנסת ישראל. חפרויה שרים, דא אבא ואמא, דאולידו לה. פרויה נדיבי העם, אליון אבהן. דכתיב, (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו'. בגין (דף ק"נ ע"ב) לאתברכא מנהון, על ידי דדרגא חד, ומנו. צדיק דקאים עליה. ועל דא אמרינן, פד האי באר נטלא, בסיועא דאבהן נטלא.

ואקרי באר, ואקרי ים. אקרי באר, בשעתא דיצחק נפיק מזיינא מסטרא דאימא, ואתי לאמשכא אבתרא דדא, ומלי לה, כדין אקרי באר דיצחק. באר דמרים. והא אוקמוה. ים פד אתנהרא מנהרא עלאה דאבא, כדין אקרי ים, דנחלין אזלין לגויה, פמה דאת אמר פל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא.

ומיומא דגלתה פנסת ישראל בגלותא, כתיב (איוב יד) אלו מים מני ים, דא פנסת ישראל. ונהר יחרב ויבש, דא צדיק. ועל דא כתיב, (ישעיה נז) הצדיק אבד וגו'. דהוא הוה נהר עלאה ויקירא, דעייל בגויה, והוא כניש פל אינון נהרין ונחלין, דנגדין מנגידו דההוא נהר קדישא, דלא פסקין מימיו לעלמין, דנגיד ונפיק מעדן עלאה, והוא עייל בגויה ומלי אגמיה, ומתמן ירתין עלמין פלהו (אתניו ורתין) ברפן בכלא.

תא חזי, בשעתא דאתברכא פנסת ישראל, עלמין פלהו אתברכין, וישראל לתתא,

מתברכים, וישראל למטה יונקים ומתברכים בגללה. והרי בארנו שהיא מגנה על ישראל, כמו

שנתבאר.

כתוב (שמות יד) ויסע מלאך האלהים ההלך וגו'. מלאך האלהים - זו כנסת ישראל. והרי בארנו שאותה שעה בסיוע האבות לוקחת. וכשהם נמצאים אצלה, הפל נמצאים. ומשום כך נמסר בפסוקים אלו שם הקדוש, שכולל בהם האבות, כמו שבארנו. פסוק אחד פסדר, ואחד למפרע, ואחד פסדר.

ויסע מלאך האלהים ההלך וגו' - זה פסדר, משום שאברהם נמצא כאן וכל אותם שבאים מצדו, ועל כך הוא פסדר כמו זה. כאן התעטר אברהם בעטרתיו ועטר את כנסת ישראל, ואותיות אלו פלן בדרך ישר ללכת ביום, שכתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. ועל זה כתוב ויסע. אימתי לוקחים במשאותיהם? הנה אומר ביום, כשמאיר השמש, וזהו פסוק אחד שהוא בשבעים ושנים אותיות. שני של יצחק, כך גם שנמצא בשבעים ושנים אותיות, להמצא בדין לגבי המצרים ולגבי ישראל ברחמים. ועל זה כתוב ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, למול אלה ולמול אלה. ויהי הענן והחשך, שפך הוא יום של יצחק, שמענן היה, ענן וחשך ממנו הוא. ומשום כך סדר האותיות למפרע, (בדרך עקם) ולא בדרך ישר כמו זה.

ועל זה כל האותיות למפרע, שכתוב ויהי הענן והחשך. שפיון שנכנס יצחק בדיניו, לא קרב זה אל זה. כתוב זה אל זה. אותם שבאו מצד אברהם לא קרבו זה לזה, שהרי לא יכלו, משום שבאר זו נדבקה ביצחק, כמו

ינקין ומתברכן בגינה. והא אוקימנא דהיא אגנא עלייהו, דישראל, כמה דאתמר.

בתיב (שמות יד) ויסע מלאך האלהים ההלך וגו'. מלאך האלהים דא כנסת ישראל. והא אוקימנא, דההיא שעתא, בסיוע דאבהן נטלא. וכד אינון משתפחין לגבה, פלא משתפחי. ובגין כך אתמסר באלין קראי שמא קדישא, דכליל בהון אבהתא, כמה דאוקימנא. חד קרא כסדרא, וחד למפרע, וחד פסדרא.

ויסע מלאך האלהים ההלך וגו', דא כסדרא בגין דאברהם אשתכח הכא, וכל אינון דאתו מסטריה, ועל דא איהו כסדרא כגוונא דא.

הכא אתעטר אברהם בעטרוי, ואעטר לה לכנסת ישראל, ואלין אתוון פלהו בארז מישר, למיהן ביממא. דכתיב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. ועל דא כתיב ויסע, אימתי נטלין במטלנייהו, הוי אימא ביממא, כד נהיר שמשא. ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותריין אתוון.

תנינא דיצחק, הכי נמי דאשתכח בשבעין ותריין אתוון, לאשתכחא בדינא לגבי מצראי ולגבי ישראל ברחמי. ועל דא כתיב, ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, לקביל אלין ולקביל אלין. ויהי הענן והחשך, דהכי הוא יומא דיצחק, דעיבא הוי, עננא וחשוכא מניה הוא. ובגין כך סדורא דאתוון למפרע, (באורחא עקיבא) ולא בארז מישר, כגוונא דא.

ועל דא אתוון פלהו למפרע, דכתיב ויהי הענן והחשך, דכיון דעאל יצחק בדיניו, לא

קרב זה אל זה. כתיב זה אל זה, אינון דאתו מסטרא דאברהם, לא קריבו

שנאמר ויאר את הלילה. שששתמלאה להתחבר (להתחזק) ביצחק, לא קרב זה אל זה ולא לכל להתקרב, עד שבא יעקב והתחבר באברהם, ולקח את יצחק ושם אותו באמצע, ואז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ונצלו ישראל.

ושנינו, במקום שנמצאים האבות, שאר הצדיקים נמצאים אפס, ועל זה שם זה עולה לצדיקים אחרים מפרדים, אף על גב שכלם יוצאים לדרך אחד.

בשמארה בא"ר זו מצד יצחק ונקשרת בו, נעשה ים הגדול תקיף, וגלים חזקים עולים ויורדים בוצף ורגו בתקיפות, נוטל למעלה, עולה, ויורד למטה. אברהם בא מולו (כנגדו), ומתוף רגו ווצף וחמה ותקיפות זה אל זה לא היו מתקרבים, עד שבא יעקב ושוכף הרגו, וממיה ושובר גלי הים. זהו שפתיב (שמות יד) ויט משה את ידו על הים ויולף ה' את הים ברוח קדים עזה וגו'. מה זה ברוח קדים עזה? זו רוח יעקב, עזה, תקיפה למולו לשבר רגו ים זה. וישם את הים לחרבה ויבקעו המים, רוקן הים ממי רגו, ונחלקו המים לצד אברהם ולצד יעקב. זהו שפתיב ויבקעו המים, לצד זה ולצד זה, ועל כף כל האותיות בדרך ישר פראוי.

אלה אותיות בדרך ישר בצד יעקב, וכל אותם שבאו מצדו וכשבא יעקב, התחבר באברהם ולקח את יצחק, והשרהו באמצע. אז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה. ועל זה מעשה בתקוין בשם הקדוש בזווג האבות נודע, שהוא קשר אחד,

באמצעיתא. פדין אתקשר מהימנותא דא ודא ודא בדא. ועל דא, עובדא בתקונא בשמא קדישא

דא בדא. דהא לא יכלין, בגין דהאי באר אתדבקא ביצחק. כמה דאת אמר, ויאר את הלילה. דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק, לא קרב זה אל זה, ולא יכיל לקרבא. עד דאתא יעקב, ואתחבר באברהם, ונטל ליצחק, ושאר יליה באמצעיתא, פדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא, ואשתזיבו ישראל.

ותנינן, באתר דאבהתא אשתכחי, שאר צדיקייא משתכחי גבייהו, ועל דא שמא דא, סליק לסטרין אתרנין מתפרשו, אף על גב דכלהו נפקין לארחה חד.

בר נהרא האי בא"ר מסטרא דיצחק, ואתקשר ביה, אתעביד ימא רבא תקיפא, וגלגלין תקיפין, סלקין ונחתין בוצף ורוגזא בתקיפו, נוטיל לעילא, (דף קנ"א ע"א) סליק, ונחתית לתתא, אברהם אתי לקבלא (ס"א לקבליה), ומגו רוגזא וזעפא וחימתא ותקיפו, זה אל זה לא הוו מתקרבין, עד דאתא יעקב, ושכיף רוגזא, ומאיך ותבר גלגלי ימא, הדא הוא דכתיב, (שמות יד) ויט משה את ידו על הים ויולף יי את הים ברוח קדים עזה וגו'. מאי ברוח קדים עזה. דא רוח יעקב, עזה תקיף לקבליה, לתברא רוגזא דהאי ימא. וישם את הים לחרבה ויבקעו המים (נ"א הווא) אריק ימא מימי רוגזין, ואתפליגו מיא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב, הדא הוא דכתיב ויבקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא. ועל דא אתוון פלהו בארז מישר פדקא יאות.

אלין אתוון בארז מישר, בסטר דיעקב, וכל אינון דאתו מסטריה, וכד אתא יעקב, אתחבר באברהם, ונטל ליצחק, ושאר יליה באמצעיתא. פדין אתקשר מהימנותא דא ודא ודא בדא. ועל דא, עובדא בתקונא בשמא קדישא

קָשֶׁר נֶאֱמָן, לְהִיּוֹת מְרַכְבָּה שְׁלֵמָה, וּבְזוּוּג הָאֲבוֹת כְּאֶחָד נַעֲשֶׂה הַכֹּל.

וְיִוָּדְעִים הַחֲבָרִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, לְהַתְקִין מַעֲשֵׂה פְּרָאוּי, וּבְשֵׁם זֶה קָשֶׁר הָאֲבוֹת, נִמְצְאוּ דְרָכִים לְדִין וּלְרַחֲמִים, לְסִיּוּעַ, לְחֶסֶד, לְיִרְאָה, לְתוֹרָה, לְחַיִּים, לְמוֹת, לְטוֹב, לְרַע. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שִׁיּוּדְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְיִוָּדְעִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

הָרִי הָאֲבוֹת בְּמַסְעוֹת, בְּמַעֲשִׂים, בְּקִשְׁרִים שֶׁמִּתְקַשְׂרִים זֶה בְּזֶה. וּכְשֶׁמִּתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, אֵין מִי שִׁיקוּם לְפָנֵיהֶם. וְשִׁנּוּי, בְּמִקוּם שֶׁהָאֲבוֹת נִמְצְאוּ, שְׁאֵר הַצְּדִיקִים נִמְצְאוּ עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה שֵׁם זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אֲחֵרִים נְפָרְדִים, אֵף עַל גַּב שְׁפָלָם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ זֶה.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻמוֹת סִימָן ח

שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם, וְעֲלֵיהֶם שְׁתַּל וּבִנְה עוֹלָמוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתוּב בְּשֵׁשֶׁת.

וּבִנְגַד אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ שְׁבַעַה צְדִיקֵי אָמֶת, לְהַעֲמִידָם וּלְהַאֲוִיר לָהֶם כֹּל אֶחָד וְאֶחָד פִּנְגָד יוֹמוֹ, וְשְׁתַּל אוֹתָם כֹּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדוֹר שְׂרָאוּי, וְהֵם אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב יוֹסֵף מִשֶּׁה אֶהְרֹן דָּוִד.

וְהֵם נִקְרָאִים הָרִים, הָרְרֵי קָדָם, שֶׁהֵם תְּלוּיִים מֵאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים, וְהַשְּׁבִיעֵי שְׁעוֹמֵד לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד כַּאֲלֵהִים כְּמִלְאָךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

בְּזוּוּגָא דְאַבְהֵן אֲשֶׁתְּמוּדַע, דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא חַד, קְשׁוּרָא מְהִימְנָא, לְמַהוּי רְתִיכָא שְׁלִימְתָא.

וּבְזוּוּגָא דְאַבְהֵן פְּחָדָא, אֲתַעֲבִיד כְּלָא.

וְיִדְעִין חֲבָרֵיִיא לְמִיהֵךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, לְאַתְקַנָּא עוֹבְדֵין פְּדָקָא יְאוּת, וּבְשִׁמָּא דָּא קְשׁוּרָא

דְּאַבְהֵן, אֲשֶׁתְּכַחוּ אוֹרְחִין לְדִינָא, וּלְרַחֲמֵי, לְסִיּוּעַ, לְחֶסֶד, לְדַחֲלוֹ, לְאוֹרֵיִיתָא, לְחַיִּי,

לְמוֹתָא, לְטַב, לְבִישׁ. זְפִאִין אֵינּוֹן צְדִיקֵיִיא, דִּידְעִין אוֹרְחוּי דְאוֹרֵיִיתָא, וְיִדְעִין לְמִיהֵךְ

בְּאוֹרְחוּי דְמִלְפָּא קְדִישָׁא, זְפִאִין אֵינּוֹן בְּעִלְמָא דִין וּבְעִלְמָא דְאַתִּי.

הָא אַבְהֵן בְּמִטְלָנִין, בְּעוֹבְדֵין, בְּקְשׁוּרִין דְמִתְקַשְׂרֵי דָּא בְּדָא. וְכַד מִתְחַבְּרִין פְּחָדָא,

לִית מָאן דִּיקוּם קְמִיִיהוּ. וְתַנִּינֵן, בְּאַתְרֵי דְאַבְהֵתָא אֲשֶׁתְּכַחוּ, שְׁאֵר צְדִיקֵיִיא מִשְׁתַּכְּחֵי

גְּבִיִיהוּ. וְעַל דָּא שְׁמָא דָּא סְלִיק לְסִטְרִין אַחֲרָנִין מִתְפָּרְשֵׁן, אֵף עַל גַּב דְכֻלְהוּ נְפָקִין

לְאַרְחָא חַד.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻמוֹת (סִימָן ח)

שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלִאִין, בְּרָא קְדָשָׁא בְרוּךְ הוּא בְּעִלְמָא. וְעֲלִיִיהוּ שְׁתִּיל וּבְנֵי עֲלָמִין.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת כ) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתִיב בְּשֵׁשֶׁת.

וְלִקְבִיל אֵינּוֹן שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלִאִין, בְּרָא בְּאַרְעָא שְׁבַעַה זְפִאֵי קְשׁוּט, לְקִיּוּמָא

לוֹן, וְלֹאֲנַהֲרָא לוֹן, כֹּל חַד וְחַד לְקְבִיל יוֹמִיָּה. וְשְׁתִּיל לְהוּ, כֹּל חַד וְחַד בְּדָרָא דְאַתְחַזִּי לִיָּה.

וְאֵינּוֹן אַבְהֵן דְעִלְמָא, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמִשֶּׁה וְאַהֲרֹן וְדָוִד.

וְאֵינּוֹן אֵיקְרוּן הָרִים, הָרְרֵי קָדָם, דְּאֵינּוֹן תְּלִיִין מֵאֵינּוֹן שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלִאִין. וְשְׁבִיעֵאָה

דְּקִיּוּמָא קְמִיִיהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד כַּאֲלֵהִים כְּמִלְאָךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

ואף על גב דאיהו שביעא, ופד אתפליל ביה ביוסף, ונהיב ליה תפנוקא מבי מלפא, אקרי אוף איהי שביעא.

וכרחו אחידו בה בשכינתא, ברזא דשבעה. בגין דשכינתא אקרי בת שבע. בת מאימא עילאה, דאיהי כללא דשבע דרגין דעמה. ואיהי דרגא דצדק, עשיראה דאינון ספירין, דאיקרי בהו קדשא ברין הוא.

ואיקרי שביעא בקרא, (דברי הימים א כט) דלף ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פי כל וכו', עד הממלכה. והא רביעא היא ליומי. אלא בגין דאיהי נטיעה בתראה, ואתפלילת בשביעא, בגין פך נטלה שמה, וכולא חד.

וכר חד וחד מאבון, ידע ליה לקודשא ברין הוא, מגו דרגא דיליה, ואחיד ביה בההוא דרגא. אברהם ידע ליה לקודשא ברין הוא, מגו אספקלריא דיליה דאיהי מדת הגדולה, מדת החסד, ימינא דמלפא. ועל דא אחיד בה, ולא שביק לה לעלמין, ועביד טיבו עם כל בני עלמא, ואוקמוה. דהא עובדוי סליקו ליה בהאי דרגא.

וכר אחד ואחד מהאבות ידע את הקדוש ברין הוא מתוך דרגתו ואחז בו באותה דרגה. אברהם ידע את הקדוש ברין הוא מתוך אספקלריה שלו, שהיא מדת הגדלה, מדת החסד, שהיא ימין המלך, ועל פך הוא אחז בה ולא עזב אותה לעולמים, ועשה טוב עם כל בני העולם, ופרשוהי שהרי מעשיו העלוהו לדרגה הזאת.

יצחק ידע אותו בדרגת הגבורה, שנקראת פחד יצחק, ופחד ממנו לעולמים. יעקב ידע אותו מתוך דרגת התפארת, שהוא כלול מחסד ומפחד, ונקרא אמת, ואחז אותה, זהו שכתוב תתן אמת ליעקב.

יוסף ידע את הקדוש ברין הוא מתוך אותה אספקלריה שנקראת כל, ונקרא יסוד, ועל זה נקרא יוסף כלכל, שכתוב ויכלכל יוסף, וכתוב ונקרא יסוד עולם. משה ואהרן הם שני כרובים שנשמע קול של מעלה מביניהם, ועל זה נתנה תורה על דם, זהו

יוסף ידע ליה לקודשא ברין הוא מגו ההיא אספקלריא, דאקרי כל. ועל דא אקרי יוסף כלכל, דכתיב (בראשית מז) ויכלכל יוסף. ואיקרי יסוד עולם.

משה ואהרן אינון תרין פרובין, דאשתמע קלא דלעילא מביניהו, ועל דא

וכרחו אחידו בה בשכינתא, ברזא דשבעה. בגין דשכינתא אקרי בת שבע. בת מאימא עילאה, דאיהי כללא דשבע דרגין דעמה. ואיהי דרגא דצדק, עשיראה דאינון ספירין, דאיקרי בהו קדשא ברין הוא.

ואיקרי שביעא בקרא, (דברי הימים א כט) דלף ה' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פי כל וכו', עד הממלכה. והא רביעא היא ליומי. אלא בגין דאיהי נטיעה בתראה, ואתפלילת בשביעא, בגין פך נטלה שמה, וכולא חד.

וכר חד וחד מאבון, ידע ליה לקודשא ברין הוא, מגו דרגא דיליה, ואחיד ביה בההוא דרגא. אברהם ידע ליה לקודשא ברין הוא, מגו אספקלריא דיליה דאיהי מדת הגדולה, מדת החסד, ימינא דמלפא. ועל דא אחיד בה, ולא שביק לה לעלמין, ועביד טיבו עם כל בני עלמא, ואוקמוה. דהא עובדוי סליקו ליה בהאי דרגא.

יצחק ידע ליה בדרגא דגבורה, דאקרי פחד יצחק, ודחיל ליה לעלמין. יעקב ידע ליה מגו דרגא דתפארת. דאיהו כליל מחסד ומפחד, ואקרי אמת, ואחיד בה. הדא הוא דכתיב, (מ"ב ז) תתן אמת ליעקב.

יוסף ידע ליה לקודשא ברין הוא מגו ההיא אספקלריא, דאקרי כל. ועל דא אקרי יוסף כלכל, דכתיב (בראשית מז) ויכלכל יוסף. ואיקרי יסוד עולם.

משה ואהרן אינון תרין פרובין, דאשתמע קלא דלעילא מביניהו, ועל דא

שְׁפָתוֹב וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ, וְהֵם שְׁנֵי כְרוּבִים שְׁלַמְעֵלָה, וְהֵם גַּצ"ח וְהו"ד, וְהֵם שְׁנֵי הַעֲמוּדִים שֶׁל הַגּוֹפֵף.

כִּמוֹ זֶה יֵשׁ לַמַּלְכָּה לַמְטָה שְׁנֵי כְרוּבִים תַּחְתֶּיהָ שְׁיוֹנְקִים מִמֶּנָּה, וְהֵם וְדָאֵי עֲלִיוֹנִים, עַל אַרְוֹן הַעֲדָת, שְׁנִקְרָא צָדֵק, אַרְוֹן הַעֲדוּת. וּמִי עֲדוּת? זֶה יוֹסֵף, זֶהוּ שְׁפָתוֹב עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ, וְנִקְרָא תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְאַרְוֹן זֶה תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה.

בֵּא רְאָה, כָּל אוֹתָם אֲבוֹת עֲלִיוֹנִים שְׁאֲחֻזִים לַמְעֵלָה, כָּלֶם רְמוּזִים בַּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְדוֹד שְׁאֲחֻז בְּאַחְרוֹנָה, שֶׁהִיא תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, רְמוּזָה בְּדַבְרֵי קַבְּלָה, וּמְשׁוּם כִּף נִקְרָאת קַבְּלָה, שְׁמִקְבַּלֵת אוֹר מַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

וְאוֹתָם שְׁנֵי כְרוּבִים עֲלִיוֹנִים עוֹמְדִים עַל אוֹתוֹ עֲדוּת וְאַרְוֹן, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְהַנְּצִחַ וְהַהוֹד כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְץ. וְזֶהוּ סִיּוּם הַשָּׁמַיִם, וּמְזוּוג אֶת הָאָרֶץ הַזֹּה.

וְכַךְ הוּא, שֶׁכָּל מֵה שְׁבָרָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַמְעֵלָה - בְּרָא כְּנִגְדוֹ לַמְטָה. וְיוֹסֵף נִקְרָא עֲדוּת, זֶהוּ שְׁפָתוֹב עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ, וְעַל זֶה שְׁמוֹ שֶׁל יוֹסֵף שְׁלָם בְּכָל, לַמְעֵלָה וְלַמְטָה.

וְעַל זֶה שְׁנֵינוּ שְׁיוֹסֵף וְהָאָרֶץ וְהַשְׂכִּינָה הֵיוּ הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר בַּיַּחַד, וְכָל הָעוֹלָם הֵיוּ אוֹמְרִים: מֵה טִיבָן שֶׁל שְׁנֵי אַרְוֹנוֹת הַלְלוּ? וּמְשִׁיבִים לָהֶם: קִיָּם זֶה מֵה שְׁפָתוֹב בְּזֶה. קִיָּם בְּוִדָאֵי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְצָדִיק יִסוֹד עוֹלָם, הוּא קִיּוּם הָעוֹלָם.

בֵּא דוֹד, שֶׁהוּא שְׁבִיעֵי שֶׁל הָאֲבוֹת, אֲחֻז בַּהּ בְּכַת שְׁבַע הַזֹּאת, שֶׁהִיא מַמְלָכָה, וְלֹא עֲזָבָה

אֲתִיּוּהֵיבַת אוֹרִייתָא עַל יַדֵּיהוּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שֵׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ וְגוֹמֵר. וְאִינוּן תְּרִין כְּרוּבִין דְלַעֲלִילָא, אִינוּן נִצַּח וְהוֹד, וְאִינוּן תְּרִין סַמְכִין דְגוֹפֵא.

בְּגוֹזְנָא דָא, אֵית לָהּ לַמְטָרוֹנִיתָא לְתַתָּא, תְּרִין כְּרוּבִין תַּחְתָּהּ, דִּינְקִין מִינָהּ. וְאִינוּן עֲלִילָאִין וְדָאֵי, עַל אַרְוֹן הַעֲדוּת, דִּיאִקְרִי צָדֵק, אַרְוֹנָא דְעֲדוּת. וּמֵאן עֲדוּת, דָּא יוֹסֵף, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים פא) עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. וְאִיקְרִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְהִיא אַרְוֹנָא תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה.

תָּא חֲזִי, כָּל אִינוּן אֲבָהֶן עֲלִילָאִין דְאַחֲדִין לַעֲלִילָא, רְמִיזוּן כְּלָהוּ בַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְדוֹד דְאַחֲדִי בְּבַתְרִייתָא, דִּיאֵיהִי תוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, רְמִיזָא בְּדַבְרֵי קַבְּלָה. וּבְגִין כִּף אִקְרִי קַבְּלָה, דְמִקְבַּלֵת נְהִירוֹ מַתוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

וְאִינוּן תְּרִין כְּרוּבִין עֲלִילָאִין, קִיָּימִין עַל הַהוּא סְהֵדוּתָא דְאַרְוֹנָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברי הימים א כט) וְהַנְּצִחַ וְהַהוֹד, כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְץ, וְדָא אֵיהוּ סִיּוּמָא דְשָׁמַיָא וּמְזוּוג לְהִיא אַרְץ. וְהָכִי הוּא, דְכָל מֵה שְׁבָרָה קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לַעֲלִילָא, בְּרָא לְקַבְּלִיהָ לְתַתָּא. וְיוֹסֵף אִקְרִי עֲדוּת, הָדָא הוּא דְכַתִּיב עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ. וְעַל דָּא שְׁמָא דְיוֹסֵף שְׁלָם בְּכָלֵא לַעֲלִילָא וְתַתָּא.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, אַרְוֹן דְיוֹסֵף וְאַרְוֹן דְשְׁכִינְתָּא, בְּהַדִּי הַדִּי הוּוּ אֲזִלִין בְּמִדְבָּרָא, וְהוּוּ כּוּלִי עֲלָמָא אֲמַרִי מֵה טִיבָן שֶׁל שְׁנֵי אַרְוֹנוֹת אֵלוֹ. וּמַתִּיבִין לוֹן, קִיָּיִם זֶה מֵה שְׁפָתוֹב בְּזֶה. קִיָּיִם וְדָאֵי, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (משלי י) וְצָדִיק יִסוֹד עוֹלָם, אֵיהוּ קִיּוּמָא דְעֲלָמָא.

אֲתָא דוֹד דִּיאֵהוּ שְׁבִיעֵאָה, דְאַבְהֶן אֲחִיד בַּהּ, בְּהִיא בַת שְׁבַע, דִּיאֵיהִי

לעולמיהם. זהו שכתוב (יחזקאל לו) ודוד עבדי נשיא להם לעולם, וכתוב (תהלים פט) כסאו כשמש נגדי. וכל זה למדתנו התורה, שכלם אחוזים בשכינה בסוד של שבע.

בא וראה, אברהם נר ראשון קדוש של העולם, כשרצה להתקרב לדוגתו, לא יכל, עד שעלה ונדע באותן שלש דרגות עליונות שעליו, שהוא חלק שלו. בין שעלה והתודע לו לקדוש-ברוך-הוא מתוך אותן שלש דרגות, שעם אותן שבע, ושלש דרגות, הן פתר עליון חכמה בינה, והן שלמות עשר ספירות שנקרא בהן הקדוש ברוך הוא. וכיון שעלה אחר כך באותן שלש, שהן עתיק ואבא ואמא, ששופע מהן אור למטה, אז אחז לחלקו אותה דרגה שפתח אותן שלש, שנקרא חסד.

שאת כלן הוא הדביק מתוך אותה אספקלריה ששולטת בלילה, שבהן ודאי לא היה אדם שידע כלום. ועל זה שנינו בן שלש שנים הכיר אברהם את בוראו, וקרא בן שלש.

ובא ראה סוד של שלש שנים אלו ולא חסר, משום ששכינה נקראת בת שבע, ולא יכל להתקרב אליה עד שעלה להודע מתוכה ולהיות מואר ולהאיר לכל, מה שהוא למטה באותן דרגות עליונות עם אותן שבע ושלש, הרי עשר דרגות עליונות סוד של שם הקדוש ברוך הוא. וכיון שהיה נאור באותן שלש, רצה להעלות באותן שבע בסוד הפתוב (בראשית כא) ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן. וסוד זה רמז לאבימלך שלא יפרעו מהם,

ממלכה, ולא שביק לה לעלמין. הדיא הוא דכתיב, (יחזקאל לו) ודוד עבדי נשיא להם לעולם. וכתוב, (תהלים פט) כסאו כשמש נגדי. וכל דיא אוליף לן אורייתא, דכלהו אחידן בה בשכינתא ברזא דשבע.

תא חזי, אברהם בוצינא קדמא קדישא דעלמא, פד בעא לסלקא לדוגיה, לא יכיל, עד דסליק ואשתמודע באינון תלת דרגין עילאין דעליה, דההוא חולקא דיליה.

בין דסליק ואשתמודע ליה לקודשא בריך הוא, מגו אינון תלת דרגין, דעם אינון שבעה, ותלת דרגין הם פתר עליון חכמה בינה, ואינון שלימו דעשר ספירן, דאיקרי בהו קדשא בריך הוא. וכיון דסליק אחר כך באינון תלתא, דאינון עתיקא ואבא ואמא, דנגיד מנהון נהירו לתתא, כדין אחיד לחולקיה, ההוא דרגא דתחותיהו דאינון תלתא, דאיקרי חסד.

דכרחו אדביק לון, מגו אספקלריא דשלטא בליליא, דבהו ודאי לא הוה בר נש דידע כלום. ועל דיא תנינו, בן שלשה שנים, הכיר אברהם את בוראו, בן שלשה דייקא.

ותא חזי, רזא דהני שלשה שנין, ולא חסר, בגין דשכינתא אקרי בת שבע, ולא יכיל

לאתקרבא בהדה, עד דסליק לאשתמודעא מגויה, ולא תנהרא ולא נהרא לכלא מאי דאיהו לתתא, באינון דרגין עילאין אינון שבעה ושלשה, הרי עשרה דרגין עלאין, רזא דשמא דקודשא בריך הוא.

ובין דהוה מתנהיר באינון שלשה, בעא לסלקא באינון שבע, ברזא דכתיב, (בראשית כא) ויצב אברהם את שבע כבשת הצאן.

ורזא דיא רמז לאבימלך, דלא יתפרעון מנהון, עד דישתלימו אינון שבעה

עד שישתלמו אותם שבעה צדיקי אמת בישראל. כנגד אותן שבע דרגות שלמעלה.

בין שהשתלמו, יהיה העולם התחתון כמו העולם העליון בקיום שלם, וכא דוד, שהוא שביעי, ויעורר את אותה פת שבע שלמעלה, שהיא נוקמת נקמות ישראל, ותפרע מהם.

זהו שכתוב (שמואל ב ח) ויהי אחרי כן ויפך דוד את פלשתים וכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מה זה ויהי אחרי כן? אחר שנשתלמו ישראל והיו כמו למעלה, אז ויפך דוד את פלשתים וכניעם. שהרי עד עכשו לא יכלו ישראל לשבר את כחם, שהרי התעוררו החברים באותו מתג האמה, ופרשוה.

ובא וראה, זה שרמז לו אברהם בכבשות הצאן ולא בעזים ולא בדבר אחר, משום שהם מצד החסד, שמאותם ממנים שיונקים מצד החסד יונקים למטה אותם כבשים שתחת שלטונם, ואברהם אחז לחלקו מדת החסד, והפל בסוד החכמה.

ועל זה שנינו, מי ששרוי בתוך צאן לא מסתפן לעולמים. ואם הוא שרוי בתוך עזים ורועה אותם, פמה שומרי החקים יושבים כנגדו להסטותו, בגלל שהם מצד של הדין הקשה.

אבל כשפא יצחק לכרת אתו ברית, פרת אתו בשבעה שנגלה מתוך אותו פאר, שכתוב (בראשית כו) ויקרא אתה שבעה.

בא וראה, אברהם קרא לאותה פאר מים נובעים פאר שבע, ויצחק קרא לה שבעה. מה בין זה לזה? אלא משום שיצחק אחז

זכאי קשוט בישראל, לקביל אינון שבעה דרגין דלעילא.

בין דאשתלמו, יתיב עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה. בקיומא שלים. וייתי דוד, דאיהו שביעאה, ויתער לההיא בת שבע דלעילא, דאיהי נקמא נקמתהון דישראל, ויתפרע מנהון.

הרא הוא דכתיב, (שמואל ב ח) ויהי אחרי כן ויפך דוד את פלשתים וכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים. מאי ויהי אחרי כן. פתר דאשתלמו ישראל, והווי כגוונא דלעילא, פדין ויפך דוד את פלשתים וכניעם. דהא עד השתא לא יכלו ישראל למיתבר תוקפיהון, והא איתערו חבריא בההוא מתג האמה, ואוקמוה.

והא חזי, האי דרמז ליה אברהם בכבשות הצאן, ולא בעזים, ולא במילי אחריני, בגין דאינון מסטרא דחסד, מאינון ממנן דינקין מסטרא דחסד, ינקין לתתא אינון כבשים, תחות שולטניהון. ואברהם אחיד לחולקיה מדת החסד, וכולא ברזא דחכמתא. ועל דא תנינן, מאן דשרי גו עאנא, לא מסתפן לעלמין. ואי איהו שרי גו עזיאי, ורעי לון, פמה גרדיני נימוסין, ותבין לקבליה לאסטאה ליה, בגין דאינון מסטרא דדינא קשא.

אבל פד אתא יצחק למגזר עמיה קיים, גזר עמיה בשבעה, דאתגלייא מגו ההיא בירא, דכתיב (בראשית כו) ויקרא אתה שבעה.

תא חזי, אברהם קרא לההיא בירא דמיין, פאר שבע. יצחק קרא לה, שבעה. מה בין האי להאי. אלא בגין דיצחק אחיד לחולקיה דרגא דפחד, דאיהו

לחלקו דרָגָה של פחד, שֶהוא דיין, ועל זה הוֹסִיף בַּה ה'. וְהוּא בְּכָל מְקוֹם היא מִדַּת הַדִּין. וְסִימָנָךְ - (יחזקאל טו) הָא דְרַבְרָךְ בְּרֵאשׁ נְתַתִּי. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׁבַעָה. שְׁלֵא עֲשֵׂה בַּכְּשִׁים כְּמוֹ שְׁעֲשֵׂה אֲבִיו, וְהַפֵּל בְּסוּד הַחֲכָמָה, וְהוֹסִיף בַּה ה', לְהַרְאוֹת שֶהיא חֲלֹק.

בֵּא ורָאָה, כְּשֶׁבָרָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בְּרֵא אוֹתוֹ בְּדִין. בִּינּוֹן שְׂרָאָה שְׁלֵא מִתְקִים, שְׁתַּף בּו חֶסֶד, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, וּפְרָשׁוּהָ בְּאֲבָרְהָם הַתְּקִים הָעוֹלָם. בְּגִלְל כֶּף הַבָּאָר הַזֹּאת בֵּית הָעוֹלָם עַל שְׁמָה נִקְרָא, זֶהוּ שְׁפָתוֹב עַל כֶּן קָרָא שֵׁם הָעִיר בָּאָר שְׁבַע. אֶף עַל גַּב שֶׁהַבָּאָר הַזֶּה נִדְבָקָה בְּיִצְחָק, שְׁפָתוֹב וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׁבַעָה - שְׁמָה בָּאָר שְׁבַע צַד שֶׁל אֲבָרְהָם, וְלֹא בָּאָר שְׁבַעָה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְנֹו תַחֲבַקְנִי.

וְהָא חֲזִי, אֲרַבַּע מֵאִינוֹן שְׁבַעָה זַכָּאֵי קָשׁוּט, כַּד בָּעוּ לְאַתְקַרְבָּא בְּשִׁכְנִיתָא, בְּרִזָּא דְשְׁבַע, כְּלָהוּ אֵיעָרְעוּ בְּהָאֵי בָּאָר, דְּלֹא פָּסְקוּ מִימּוּי לְעֵלְמִין.

אֲבָרְהָם פְּרִי לָהּ לְהָאֵי בִירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹלִיף לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, דִּיפְלַחוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִינוּן דְּכָרִי לָהּ, אֶפְיָק מִיִּין נְבַעִין דְּלֹא פָּסְקִין לְעֵלְמִין.

וְכִינוּן דְּמַת אֲבָרְהָם, מַה כְּתִיב (בראשית כו) וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אֲבִיו בְּיַמֵּי אֲבָרְהָם. בְּאֵרֹת, וְרַק אַחַת הִיטָה, שְׁפָתוֹב בָּאָר שְׁבַע, וְקוּרָאִים בְּאֵרֹת, מִשְׁמַע שְׂרָבִים הִיוּ, מִשׁוּם שֶׁהַבָּאָר הַזֹּאת נִרְאִית לְאֲבוֹת בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיוּ הוֹלְכִים, הִיטָה נִרְאִית לָהֶם גְּדוּלִים וְכַבִּירִים.

בִּינוֹן דְּמִילָאוּ פְּלִשְׁתִּים עֲפָרָא, רִזָּא דְּאֵהֲדֵרוּ

דִּינָא, וְעַל דָּא אוֹסִיף בַּה ה'. וְהוּא בְּכָל אֲתַר אִיהִי מִדַּת הַדִּין. וְסִימָנָךְ (יחזקאל טו) הָא דְרַבְרָךְ בְּרֵאשׁ נְתַתִּי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׁבַעָה. דְּלֹא עֲבַד בְּחוּרְפֹן, כְּמָה דְעֲבַד אֲבוּהָ, וְכָלְא בְּרִזָּא דְחֲכָמָתָא, וְאוֹסִיף בַּה ה', לְאַחֲזָאָה דְּאִיהִי חוֹלְקִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, כַּד בְּרֵא קְדִשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, בְּרֵא לִיה בְּדִינָא. פִּינוּן דְּחִזָּא דְּלֹא מִתְקִים, שְׁתַּף בִּיה חֶסֶד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, וְאוֹקְמוּהָ בְּאֲבָרְהָם אִיתְקִים עֲלָמָא. בְּגִין כֶּף הָאֵי בִירָא, בֵּיתָא דְעֵלְמָא, עַל שְׁמִיה אִיתְקִירִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שם כא) עַל כֶּן קָרָא שֵׁם הָעִיר בָּאָר שְׁבַע. אֶף עַל גַּב דְּהָאֵי בִירָא אֲתַדְבַּק בְּיִצְחָק, דְכְּתִיב (שם כו) וַיִּקְרָא אֹתָהּ שְׁבַעָה. שְׁמָה בָּאָר שְׁבַע, סְטָרָא דְאֲבָרְהָם, וְלֹא בָּאָר שְׁבַעָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְנֹו תַחֲבַקְנִי.

וְהָא חֲזִי, אֲרַבַּע מֵאִינוֹן שְׁבַעָה זַכָּאֵי קָשׁוּט, כַּד בָּעוּ לְאַתְקַרְבָּא בְּשִׁכְנִיתָא, בְּרִזָּא דְשְׁבַע, כְּלָהוּ אֵיעָרְעוּ בְּהָאֵי בָּאָר, דְּלֹא פָּסְקוּ מִימּוּי לְעֵלְמִין.

אֲבָרְהָם פְּרִי לָהּ לְהָאֵי בִירָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אוֹלִיף לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, דִּיפְלַחוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִינוּן דְּכָרִי לָהּ, אֶפְיָק מִיִּין נְבַעִין דְּלֹא פָּסְקִין לְעֵלְמִין.

וְכִינוּן דְּמַת אֲבָרְהָם, מַה כְּתִיב (בראשית כו) וְכָל הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אֲבִיו בְּיַמֵּי אֲבָרְהָם. בְּאֵרֹת כְּתִיב, וְחַד הָוָה, דְכְּתִיב בָּאָר שְׁבַע, וְקָרוּ לִיה בְּאֵרֹת, דְּמִשְׁמַע דְּסַגִּיאִין הָווּ. בְּגִין דְּהָאֵי בִירָא, מִתְחֲזִי לוֹן לְאַבְהָן בְּכָל דְּוִכְתָּא דְהוּוּ אֲזֵלִין, וְהָוָה מִתְחֲזִי לוֹן כְּבִירִין סַגִּיאִין.

בִּינוֹן דְּמִילָאוּ פְּלִשְׁתִּים עֲפָרָא, רִזָּא דְּאֵהֲדֵרוּ

סוד שחזרו בני העולם לעבודה זרה, והעולם היה שמים, שאין מי שיודע את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא יצחק מה כתוב? (שם) וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מה זה וישב? אלא שהשיב את העולם לתקונו ולמד את בני העולם שיודעו את הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (שם כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

באר זו ממי היתה? ממי שכל חיי העליונים והתחתונים תלויים בו וראה הכל, זהו שכתוב (דניאל ב) יודע מה שפחשף ואור שרוי עמו.

וכא וראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד הדין הקשה, כשחפרו אותה מה כתוב? שטנה, והרי פרשה, עד שהוא בא ויחפר באר אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, משום שכלם באים מצד הימין, ולא היתה שטנה בעולם, ולא יצא דין מהבאר הזאת להסטיין עליהם כשמעשיהם לא היו כשרים.

ומהבאר הזאת הוא הפתח לדעת את הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא כם אודה יה. ועד שלא הסתלק מהעולם, ברוך את יעקב ושלחו לחזן להזדווג. וכשהלך לחזן מה כתוב? (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה. כיון שראה יעקב את כבוד הקדוש ברוך הוא מתוך אותה באר שנקראת באר שבע, אז אמר ללכזן, (שם) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, וקרא הקטנה.

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן מוסף שבע

בני עלמא לעבודה זרה, הוה עלמא שמים, דלית דידע לקודשא בריהּ הוא. כיון דאתא יצחק, מה כתיב, וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מאי וישב, אלא דאתיב עלמא לתיקוניה, ואוליף לון לבני עלמא דידעון לקודשא בריהּ הוא. הדא הוא דכתיב, (בראשית כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו.

האי בירא ממאן הוא. ממאן דכל חייז עילאין ותתאין וקיומיהון תליין ביה. וחזי כלא. הדא הוא דכתיב, (דניאל ב) ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא.

ותא חזי, אינון עבדי יצחק בגין דאינון מסטרא דדינא קשייא, פד חפרו לה, מה כתיב, שטנה, והא אוקמוה, עד דאתא איהו (בראשית כו) ויחפר באר אחרת וגו', ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו, בגין דכלהו אתיין מסטרא דימינא, לא הוה שטנא בעלמא, ולא נפיק דינא בהאי בירא, לא שטנא לון, פד לא מכשרי עובדיהון.

ומהאי בירא, איהו פתחא למינדע ליה לקודשא בריהּ הוא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא כם אודה יה. ועד דלא סליק יצחק מעלמא, בריהּ ליה ליעקב, ושלחיה לחזן, לאזדווגא. וכד אזיל לחזן מה כתיב (בראשית כט) וירא והנה באר בשדה, כיון דחזא יעקב יקרא דקודשא בריהּ הוא, מגו ההוא בירא, דאקרי באר שבע. פדין אמר ליה ללכזן, אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה דייקא.

תא חזי, לקבל אינון שבעה זפאין, פקיד קדשא בריהּ הוא באורייתא, לקרבא קרבן מוסף, בשבע זמנין בשתא. בגין

פְּעָמִים בְּשָׁנָה, כְּדִי לְהוֹסִיף לָהֶם תְּפִנוּקִים וְעִדּוּנִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. הָאֲבוֹת יִשְׁבְּעוּ בַתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן הַבָּנִים, וְהֵם שִׁבְעַת פְּעָמִים וְלֹא יוֹתֵר.

בְּשַׁבָּת כְּנֶגֶד צְדִיק יְסוּד עוֹלָם שְׁנִקְרָא כ"ל, וְנִקְרָא מוֹסֵף שַׁבָּת, לְהוֹסִיף לוֹ עִדּוּנִים מִהַמַּח הַנֶּסְתֵּר. וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת לְכַנֶּה.

וּמִחֲמִישָׁה עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ רִאשׁוֹן כְּנֶגֶד אֲבֵרָהּם אֲבִיהֶם שְׁאָחוֹז בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְנִקְרָא רִאשׁוֹן. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בְּעֶצְרַת שְׁנֵתָנָה בּוֹ תוֹרָה בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת, כְּנֶגֶד יַעֲקֹב שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי לְאֲבוֹת וְאָחוֹז בְּקוֹל, קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּנֶגֶד יִצְחָק שְׁנוֹלֵד בּוֹ, וְאָנוּ מִזְכִּירִים בּוֹ עֲקֻדַת יִצְחָק, וְהוּא יוֹם הַדִּין כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין הָאֲחוּזָה בּוֹ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּנֶגֶד מִשָּׁה, שְׁבוּ קִבַּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת תְּפִלָּתוֹ וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל וְהַחֲזִיר לוֹ אֵת הַתּוֹרָה. בַּחֲג הַסְּכוּת כְּנֶגֶד אֶהְרֹן, שְׁבִיכּוֹתוֹ הִלְכוּ אוֹתָם שִׁבְעָה עֲנָנִים שְׁכִסּוּ עַל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סָפָה, וּמִשּׁוֹם זֶה עוֹשִׂים סָפָה, וּבְכָל הַתּוֹרָה יֵשׁ כְּמָה סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים נִסְתָּרִים בָּהּ. וּכְשֶׁשִׁבְּעַת אֱלֹהִים מִתּוֹסְפִים בְּבִרְכוֹת, כָּל הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת רַבָּה. ע"כ מַהֵהשְׁמִטוֹת.

שִׁבְעָה קְשׁוּרִים הֵם שְׁמַתְקֻשְׁרִים בָּהֶם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת וְאַרְבָּעָה אַחֲרֵיהֶם. רֹאשׁ וְאַמְצַע בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְאַלֶּה אוֹתָם שְׁחִפְרוּ בְּאֵר מַיִם. שְׁנֵי זֶה אֵל זֶה, וְהֵם קֶשֶׁר אֶחָד בְּשִׁלְשׁ יוֹדִי"ן.

שְׁרִישֵׁי שְׁלֵמוֹת כָּל הָאֲמוּנָה. רְבִיעֵי שְׁנֵי עֲמוּדִים שֶׁהַגּוֹף עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. הַחֲמִישִׁי טוֹב וְרַע, נֶהָר שְׁמוּצִיא עֵץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת, הַעֲמֵק שֶׁל הַכֹּל. שְׁשֵׁי דִין

לְאוֹסְפָא לְהוּ עִדּוּנִין וְתְּפִנוּקִין מִבְּי מִלְפָּא, אֲבָהֶן יִשְׁבְּעוּן בְּקִדְמִיתָא, וּבְתֵר כֶּן בְּנִין. וְאִינוּן שִׁבְעָה זְמַנִּין וְלֹא יוֹתֵר.

בְּשַׁבָּתָא לְקַבֵּל צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, דְּאִקְרִי כָל, וְאִקְרִי מוֹסֵף שַׁבָּת, לְאוֹסְפָא לִיהַ עִדּוּנִין מִמוּחָא סְתִימָאָה, וּבְרִישׁ יְרַחָא, לְקַבֵּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְקַרִּיאת סִיְהָרָא.

וּמִחֲמִיסָר יוֹמָא לְיְרַחָא קְדָמָאָה, לְקַבֵּל אֲבֵרָהּם אֲבוּהוֹן, דְּאִחִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד, וְאִקְרִי רִאשׁוֹן. וּבְיְרַחָא תְּלִיתָאָה בְּעֶצְרַת, דְּאִתְיִיהִיבַת בֵּיהַ אוּרִייתָא בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת, לְקַבֵּל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאִי לְאַבְהֶן, וְאִחִיד בְּקוֹל קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, לְקַבֵּל יִצְחָק, דְּאִתְלִיד בֵּיהַ, וְאָנוּ מִדְּכָרִינוּן בֵּיהַ עֲקֻדַת יִצְחָק, וְאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, לְקַבֵּל מִדַּת הַדִּין דְּאִחִיד בָּהּ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, לְקַבֵּל מִשָּׁה, דְּקַבֵּל קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא בֵּיהַ צְלוֹתִיהַ, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְאַהֲדַר לִיהַ לּוּחֵי אוּרִייתָא. בַּחֲג הַסְּכוּת, לְקַבֵּל אֶהְרֹן, דְּבִזְכוּתִיהַ הוּוּ אֶזְלִין שִׁבְעָה עֲנָנִין, דְּחִפְּן עַל יִשְׂרָאֵל כְּסוּפוֹת, וּבְגִין כֵּן אִינוּן עֲבָדִין סָפָה. וְכָל אוּרִייתָא, כְּמָה רִזִּין עֵילָאִין סְתִימִין בָּהּ, וְכֵד אֵלִין שִׁבְעָה מִתּוֹסְפִין בְּבִרְכָאָן, כָּל עֲלָמָא בְּשִׁלְמוֹ סִגִּיאָה. (עד כאן מַהֵהשְׁמִטוֹת).

שִׁבְעָה קְשׁוּרִין אִינוּן, דְּמַתְקֻשְׁרִי בְּהוּ תְּלַת אֲבָהֶן, וְאַרְבָּעָה אַחֲרֵנִין. רִישָׁא וְאַמְצַעִיתָא בְּקֶשֶׁרָא חֹדָא. וְאֵלִין אִינוּן דְּחִפְרוּ בְּרֹא דְמִיא. תְּנִינָא זֶה אֵל זֶה, וְאִינוּן קֶשֶׁרָא חֹדָא, בְּתְּלַת יוֹדִין.

תְּלִיתָאָה, שְׁלִימוֹ דְּכָל מְהִימְנוּתָא. רְבִיעָאָה, תְּרִין קְיִימִין, דְּגוּפָא קְיִימָא עֲלִייהוּ. חֲמִישָׁאָה, טב וּבִישׁ, נֶהָרָא דְּנִפְיק אֵילָנָא דְּחַיִּי

בְּרַחֲמִים. שְׂבִיעֵי בַתְּחֵלָה נֹאמַר
בְּאוֹתוֹ רֹאשׁ שְׁאֲמַרְנוּ, מִשּׁוּם
שֶׁהוּא אֲמָצַע הַכֹּל. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא
אֲמָצַע הַכֹּל, נִקְרָא אֲנִי, עֲמוּד
שֶׁכֵּל הַעֲנָפִים נֶאֱחָזִים מִסְּבִיבוֹ.
שֶׁבַע דְּרָגוֹת אֵלוֹ, מִדְּרָגָה אַחַת
לְדְרָגָה אַחַת (אֲחֵרָה), נוֹדְעַת
מִרְפָּכָה אַחַת כָּל אֵלוֹ שְׁנֵאֲחָזִים
בָּהּ. וְכֵן מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְכֵלֶם
מִתְנַהֲגִים אַחֲרֶיהָ שֶׁל אוֹתָהּ דְּרָגָה
שֶׁנִּפְקְדָה עֲלֵיהֶם, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת
הַדְּבָרִים.

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעַת שֶׁדְּרָגוֹת אֵלוֹ
נִמְצְאוֹת, כֹּל הָאֲמוּנָה נִמְצָאֵת.
וְאֵלוֹ שֶׁבַעַת הַעֲנָנִים שֶׁסָּבְבוּ אֶת
יִשְׂרָאֵל. בְּגִלְלָה זֶה כְּשֶׁנוֹטְלֵת
הַשְּׂכִינָה - בְּאֲבוֹת הִיא נוֹטְלֵת.
וְכִשְׁאֵלָה נוֹטְלִים, כֹּל הַדְּרָגוֹת
הָאֲחֵרוֹת נוֹטְלוֹת בָּהֶם, וְאִז
מִתְעַטְרֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּרָאוּי.

בֵּא רֵאָה, זְבוּלוֹן שְׁאֲמַרְנוּ יוֹרֵשׁ
יָם כְּנָרֵת. יָם כְּנָרֵת סֵתָם, וְכִפֵּי
רָאוּי. אִם כִּי, יְהוּדָה מֵה חֵלֵק לִשׁ
בּוֹ? אֵלָּא יְהוּדָה נֹטֵל מְלָכוּת הַכֹּל
וְנֶאֱחָז בָּהּ כָּל הַצְּדָדִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּפִרְשָׁה זֹו הָרִי
נֹאמַר הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַמְּנוּרָה
וְתִקּוּנָהּ וְכֹל מֵה שֶׁבָּהּ, מְדוּעַ כִּי
כִּפְעֵם אַחֲרָת? אֵלָּא כִּי
שֶׁהַנְּשִׂאִים הִקְרִיבוּ (לְמַעַלָּה) קֶרֶבֶן
הַמְּזֻבָּח וְכֹל תִּקּוּן שְׂרָאוּי לוֹ, כִּי
הַכְּתוּב וְדָבָר שׁוֹב עַל מַעֲשֵׂה
הַמְּנוּרָה שֶׁהוּא תִקּוּן עַל יְדוֹ שֶׁל
אַהֲרֹן, שֶׁהָרִי לְמַעַלָּה מְנוּרָה, וְכֹל
הַנְּרוֹת (הַתִּקּוּנִים) שֶׁלָּהּ, עַל יְדֵי אַהֲרֹן
הַכֹּל מְאִירִים.

בֵּא רֵאָה, הַמְּזֻבָּח, שְׁנַיִם עֶשֶׂר
נְשִׂאִים הָיוּ לְחֻנְכוֹ וְלִהְתַּקֵּינוֹ.
וְהָרִי פִּרְשׁוֹהָ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר הֵם
הַשְּׂבָטִים לְאַרְבַּעַת צְדָדִים,
אַרְבַּעַת דְּגָלִים, וְכֵלֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר,
וְהַכֹּל כְּדָגְמָה עֲלִיוֹנָה. הַמְּנוּרָה

וּמוֹתָא, עֲמִיקָתָא דְכֻלָּא. שְׁתִּיתָאָה, דִּינָא
בְּרַחֲמֵי. שְׂבִיעֵאָה, בְּקִדְמִיתָא אֲתָמַר, בַּהֵהוּא
רִישָׁא דְאַמְרוֹן, בְּגִין דִּיאִהוּ אֲמָצַעִיתָא דְכֻלָּא.
וּבְגִין דִּיאִהוּ אֲמָצַעִיתָא דְכֻלָּא, אֲקָרִי אֲנִי,
קִיּוּמָא דְכֹל עֲנָפִין דִּמְתְּאַחֲדָן מִסְּחַרְנִיהָ.

שְׂבַעַת דְּרָגִין אֵלִין, מִדְּרָגָא חָדָא לְדְרָגָא חָדָא
(ס"א אֲחֵרָה), אֲשֶׁתְּמוּדְעָא רְתִיכָא חָדָא,
בְּכֹל אֵינוֹן דִּמְתְּאַחֲדָן בִּיהָ. וְכֵן מִדְּרָגָא
לְדְרָגָא, וְכֵלֶהוּ אֲתְנַהֲגֵן אַבְתְּרִיהָ דִּיהוּא דְרָגָא
דְּאַתְפְּקֵדָא עֲלֵיהוּ, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דְאַלִּין דְּרָגִין מִשְׁתַּכְּחִי, כֹּל
מְהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכַח, וְאַלִּין שְׂבַעַת עֲנָנִין
דְּאַסְחָרוּ לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִין כִּי פֶד נֹטְלָא
שְׂכִינְתָּא, בְּאַבְהָתָא נֹטְלָא. וְכִד אֵלִין נֹטְלִין,
כֵּלֶהוּ דְרָגִין אַחֲרָנִין נֹטְלִין בְּהוּ, וְכִדִּין
אַתְעַטְרֵת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּדָקָא יָאוּת.

תָּא חֲזִי, זְבוּלוֹן דְּקָאמְרוֹן יְרִית יָם כְּנָרֵת. יָם
כְּנָרֵת סֵתָם, וְהָכִי אֲתַחֲזִי. אִי הָכִי יְהוּדָה
מֵה חוּלְקָא אֵית בִּיהָ, אֵלָּא יְהוּדָה נֹטֵל מְלָכוּתָא
כֻּלָּא, וְאַתְאַחֲדִיד בִּיהָ בְּכֹל סְטָרִין.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הָאִי פִּרְשָׁתָּא, הָא אֲתָמַר
עוֹבְדָא דְמִנְרֵתָא וְתִקּוּנָהּא וְכֹל מֵה דְבָהּ,
אַמְאִי הָכִי זְמוּנָא אַחֲרָא. אֵלָּא כִּי דְנְשִׂאִים
קְרִיבוּ (לְעִילָא) קוּרְבָנָא דְמִדְּבַחָא, וְכֹל תִּקּוּנָא
דְּאַתְחֲזִי לִיהָ, אֲתָא קָרָא וְאַשְׁתַּעִי עוֹבְדָא
דְּמִנְרֵתָא, דִּהִיא תִקּוּנָא עַל יְדָא דְאַהֲרֹן, דִּהִיא
לְעִילָא מְנִרְתָּא, וְכֹל בּוֹצִינִין (ס"א תִּקּוּנִין) דִּילָהּ,
עַל יְדָא דְאַהֲרֹן נְהָרִין כֻּלָּא.

תָּא חֲזִי, מִדְּבַחָא, תְּרִיסָר נְשִׂאִין הָיוּ לְחֻנְכָּא
לִיהָ, וְלֹאֲתִקְנָא לִיהָ, וְהָא אוּקְמוּהָ תְּרִיסָר
אֵינוֹן שְׂבָטִין, לְאַרְבַּע סְטָרִין, אַרְבַּע דְּגָלִים,
וְכֵלֶהוּ תְּרִיסָר. וְכֻלָּא כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא. מְנִרְתָּא

(דף קנ"א ע"ב) אֲתָמַנִי בְּשַׁעַתָּה בּוֹצִינִין, לְאַדְלָקָא עַל יְדָא דְכֵהָנָא, וְכֻלָּא כְּגוּוֹנָא

נמנית בשכעה גרות להדלק על ידי הפה, והכל פוגמה עליונה. והמנורה על אות עומדת ובגס נעשיתה, והרי פרושה במעשה המנורה.

ובזבח פנימי ומנורה עומדים באחד לשמחת הכל, שכתוב (משלי כו) שמן וקטרת ישמח לב. ובארנו ששני מזבחות היו: אחד פנימי של הכל, וזה עומד לחדוה, ואחד בחוץ להקריב קרבנות. ומהפנימי הזה יוצא לזה שבחוץ. ומי שרואה ויסתכל, ידע חכמה עליונה, סוד הדבר אדני יהוה, ועל כך לא נקראה הקטרת אלא בשעה ששמן נמצא.

מצאנו בספרו של שלמה המלך, שהקטרת היא לחדוה ולסלק המות. מה הטעם? משום שהדין נמצא מזה שבחוץ, ושמחה וחדוה וקשר שמאיר מאותו פנימי שכל שמחה בו קימת. וכשזה מתעורר, כל הדין מסתלק מזה ולא יכול לעשות דין, ומשום זה קטרת עומדת לבטל המות, ועל זה קטרת היא קשר הכל, וזו נקרכת בפנימי. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

קח את הלויים וגו'. הרי פרושה שצריך לטהרם (להנהיגם) ולהמשיכם להתקשר במקומם, משום שהם זרוע שמאל וצד הדין. וכל מי שבא מצד הדין, צריך שלא ירבה שער, משום שמרבה דין בעולם. ועל כך אשה כמו זה, שלא תתראה שצרה החוצה, וצריכה לכסות ראשה ולכסות שצרה, ובארנו והרי נתבאר. ואז מתברכים כל אלו שבאים מצד הדין. ועל כך כתוב בלויים, וכה תעשה להם לטהרם וגו', והעבירו תער וגו'. ונאמר פי הלויים לא עולים למקומם

לעילא. ומנרתא, על את קיימא, ובניסא אתעבידת, והא אוקמוה בעובדא דמנרתא.

ומדבח פנימאה, ומנרתא, קיימי כחדא, לחדוותא דכלא. דכתיב, (משלי כו) שמן וקטרת ישמח לב. ואוקימנא דתרי מדבחן הו, חד פנימאה דכלא, והאי קיימא לחדוותא. וחד לבר, לקרבא קרבנין. ומהאי פנימאה נפיק להאי דלבר, ומאן דחמי ויסתכל, ינדע חכמתא עלאה, רזא דמלה אדני יהוה. ועל דא לא אתקרב קטרתא, אלא בשעתא דשמן אשתכח.

אשכחנא בספרא דשלמה מלכא, קטרת הוא לחדוה, ולסלקא מותנא. מאי טעמא. בגין דדינא מהאי דלבר אשתכח, וחדוותא וחדו וקשוניא דנהירו, מההוא פנימאה, דכל חידו ביה קיימא. וכד האי אתער, פל דינא אסתלק מהאי, ולא יכיל למעבד דינא. ובגין כך קטרת קיימא לבטלא מותנא, ועל דא, קטרת קשירו הוא דכלא, ודא אתקריב בההוא פנימאה. זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

קח את הלויים וגו', (במדבר ח) הא אוקמוה דבעי לדכאה (ס"א לדברא) לזון, ולאמשכא לזון, לאתקשרא באתרייהו, בגין דאינון דרועא שמאלא, וסטרא דדינא, וכל מאן דאתי מסטרא דדינא, פעי דלא ירבי שצרא, בגין דאסגי דינא בעלמא. ועל דא אתתא כהאי גוונא, דלא יתחזי שצרא לבר, ובעיאי לאתחפייא רישה, ולכסי שצרהא, ואוקימנא, והא אתמר. וכדין אתברכן פל אינון דאתיין מסטרא דדינא. ועל דא בלינאי כתיב, וכה בלויים, וכה תעשה להם לטהרם וגו', והעבירו תער וגו'. ונאמר פי הלויים לא עולים למקומם

עד שְׁיָרִים אוֹתָם הַכֹּהֵן, מִשּׁוּם שֶׁהֵימִין מִנְהִיג תְּמִיד לְשִׂמְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹם שְׁעוּלִים הַלּוּיִם לְמִקּוּמָם, בְּשָׁנֵי פְּרִים. מָה הַטַּעַם פְּרִים? אֲלֵא הֵם כְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׂמְאֵל אֶת הַפָּרָה הַזֹּאת שֶׁנִּקְרָאת פָּרָה אֲדָמָה. הַכֹּהֵן, כָּל הַכַּח וְכָל תַּקּוּן תְּלוּי בּוֹ, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כַּח הַגּוֹף עוֹמֵד בְּזִרְעוֹ זְמִין, וְעַל כֵּן הַכֹּהֵן הוּא זִרְעוֹ שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן עוֹמֵד לְהַתְקִין הַכָּל וְלְהַתְקִין עוֹלָם, (מָה הַטַּעַם פְּרִים? אֲלֵא הֵם שִׂמְאֵל כְּמוֹ הַפְּרִים לְקַבֵּל בְּשִׂמְאֵל. בֵּא רֵאדָה, הַכֹּהֵן זִרְעוֹ זְמִין שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הַזֶּה, וְכֵן עוֹמֵד לְהַתְקִין הָעוֹלָם וְלְהַתְקִין הַכָּל, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כַּח הַגּוֹף בְּזִרְעוֹ זְמִין עוֹמֵד, וְכָל הַתְקוּן בּוֹ תְּלוּי) וְעַם כָּל זֶה לֹא נִמְצָא לְבָדוֹ, אֲלֵא בְּגוֹף וּשְׂמָאל, וְהַגּוֹף הוּא עֶקֶר הַכָּל.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻטוֹת סִימָן ט

וְהַנִּיף אַהֲרֹן אֶת הַלּוּיִם תְּנוּפָה לְפָנָיו ה'. רַבִּי יְהוּדָה שָׂאל אֶת רַבִּי אֲבָא, לְמָה הָיָה הַכֹּהֵן מְנִיף אֶת הַלּוּיִם? אָמַר לוֹ, מְשַׁל לְמָה הַדְּבָר דּוֹמֵה? לְתִינּוּק כִּשְׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעֵס, מָה עוֹשִׂין כְּדֵי לְפַיְסוֹ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ וּמְנַעְנְעִים אוֹתוֹ כְּדֵי לְשַׁתְּקוֹ.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֲבָא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מְלָה זֹאת בָּאָה לְיָדְךָ וְלֹא חֲקַרְתָּ בָּהּ?! וְהֵלֵא יִשְׁמְעוּ אֲזַנֶּיךָ מִה שֶׁפִּיךָ מְדַבֵּר! כֵּן הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כּוּעֵסֶת וְרוֹגְזָת, שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית מ"ט) שְׁמַעוֹן וְלוּי אַחִים כְּלֵי חֶמְסַ מִכְּרִיתֵיהֶם, וְכְתוּב אֲרוּר אֶפֶס כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ, לְפִי שֶׁהֵם מִתְּגַבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאֶפֶס וְעִבְרָתָם לְצַאת לְעִשׂוֹת דִּין לְכָלֹת וְלַהֲכַרִּית בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲזַי הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן, מְנִיף אוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הַלּוּיִם, שֶׁהוּא מִדַּת

וְלִשְׁקוּט רְגוּזָה וְכוּעֵסָה, כְּדֵי

תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעֲר וְגו'. וְאֵתְמַר לִיּוֹאֵי לֹא סִלְקִין לְאַתְרֵיהוּ, עַד דִּירִים לֹן כְּהֵנָּא, בְּגִין דִּימִינָא מְדַבֵּר תְּדִיר לְשִׂמְאֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּיוֹמָא דְסִלְקִין לִיּוֹאֵי בְּדוּכְתֵיהוּ, בְּתַרְיִן פְּרִים. מָאִי טַעְמָא פְּרִים. אֲלֵא אֵינְהוּ כְּפָרִים, לְקַבֵּל בְּשִׂמְאֵל לְהַאי פָּרָה דְאִקְרִי פָּרָה אֲדוּמָה. כְּהֵנָּא כָּל חֵילָא וְכָל תַּקּוּנָא בֵּיה תְּלִיָא, בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְגוּפָא בְּזִרְעָא יִמִּינָא קִיָּמָא. וְעַל דָּא כְּהֵנָּא דְזִרְעָא דִּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ הוּי. וּבֵיה קִיָּמָא לְאַתְקָנָא כְּלָא וְלְאַתְקָנָא עֲלִמָא (ס"א מָא טַעְמָא פְּרִים אֲלֵא אֵינְהוּ שִׂמְאֵל כְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׂמְאֵל. תָּא תְּנוּ כְּהֵנָּא דְזִרְעָא יִמִּינָא דִּישְׂרָאֵל כְּלָהוּ הוּי וּבֵיה קִיָּמָא לְאַתְקָנָא כְּלָא בְּגִין דְּכָל חֵילָא דְגוּפָא בְּזִרְעָא יִמִּינָא קִיָּמָא וְכָל תַּקּוּנָא בֵּיה תְּלִיָא) וְעַם כָּל זֶה, לֹא אֲשַׁתְּכַח בְּלַחֲדוּי, אֲלֵא בְּגוּפָא וּשְׂמָאלָא, וְגוּפָא עֶקֶרָא הוּא דְכָלָא.

הַשְּׁלֵמָה מִהַחֲשֵׁמֻטוֹת (סִימָן ט)

וְהַנִּיף אַהֲרֹן אֶת הַלּוּיִם תְּנוּפָה לְפָנָיו י'. רַבִּי יְהוּדָה שָׂאִיל לְרַבִּי אֲבָא, לְמָה הָיָה הַכֹּהֵן מְנִיף אֶת הַלּוּיִם. אָמַר לוֹ, מְשַׁל לְמָה הַדְּבָר דּוֹמֵה לְתִינּוּק. כִּשְׁהוּא בּוֹכָה וְכוּעֵס, מָה עוֹשִׂין כְּדֵי לְפַיְסוֹ? אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ וּמְנַעְנְעִים אוֹתוֹ כְּדֵי לְשַׁתְּקוֹ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֲבָא, יְהוּדָה יְהוּדָה, מְלָה זֹאת בָּאָה לְיָדְךָ וְלֹא חֲקַרְתָּ בָּהּ, וְהֵלֵא יִשְׁמְעוּ אֲזַנֶּיךָ מִה שֶׁפִּיךָ מְדַבֵּר כֵּן הִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כּוּעֵסֶת וְרוֹגְזָת, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית מ"ט) שְׁמַעוֹן וְלוּי אַחִים כְּלֵי חֶמְסַ מִכְּרִיתֵיהֶם, וְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מ"ט) אֲרוּר אֶפֶס כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ, לְפִי שֶׁהֵם מִתְּגַבְּרִים וּמִתְקַשִּׁים בְּאֶפֶס וְעִבְרָתָם לְצַאת לְעִשׂוֹת דִּין לְכָלֹת וְלַהֲכַרִּית בְּנֵי הָעוֹלָם, אֲזַי הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן, מְנִיף אוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הַלּוּיִם, שֶׁהוּא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כְּדֵי לְשַׁתְּקוֹ

הגבורה, כדי לשכף ולשקט רגזה וכעסה, כדי שישתכרו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, כעין דגמא זו הפהן שמניף את הלויים תנופה כדי שישקט הצד של הגבורה שלהן, כדי שלא יתעורר הדין בעולם. בא רבי יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינין בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום, אברהם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו, והוא דכתוב, (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. (עד כאן מההשמטות).

זאת אשר ללויים וגו'. בא ראה, לוי בן עשרים וחמש שנים יעבד, בן חמשים שנים עולה למקומו ומתעטר, ועשרים וחמש שנה יאדם (בא ראה, לוי בן עשרים וחמש שנים עולה למקומו ומתעטר, ועשרים וחמש שנים יעבד, עד שעולה לדרגת חמשים), כשעולה לדרגה זו של חמשים שנים והלאה, יורד מתקף האש שבו. וכיון שהאש והחמימות מתקררת, הרי הוא פוגם לאותו מקום שנקשר בו.

ועוד, שקול זמרה לא כל כף נקשר בו, וקול צריף שלא יפגם, אלא צריף להתחזק, שהרי במקום הדין הקשה עומד, ולא בחלשה. ומשום זה צריף שלא יפגם אותו מקום שהוא קשור בו, שהוא דין הקשה, ולא החלש, ועל זה לא צריף להראות חלשה כלל בכל הצדדים. אשרי האיש שמשתדל בתורה וידע דרכי הקדוש ברוך הוא ולא סוטה לימין ולשמאל, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה'.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'. אמר רבי אבא, מה הטעם הזהירם פאן על פסח, והרי נתבאר להם במצרים? אלא בשנה השנית זה היה, שחשבו

שישתכרו השערות מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, כעין דגמא זו הפהן שמניף את הלויים תנופה כדי שישקט הצד של הגבורה שלהן, כדי שלא יתעורר הדין בעולם.

בא רבי יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינין בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום, אברהם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו, והוא דכתוב, (תהלים ז) ואל זעם בכל יום. (עד כאן מההשמטות).

זאת אשר ללויים וגו'. (במדבר ח) תא חזי, ליואה בר חמש ועשרין שנין יפלה בר חמשין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר. וחמש ועשרין יפלה, דהא בר נש (ס"א תא חזי ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר. וחמש ועשרין יפלה עד סליק לדרגא דחמשיין). פד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלאה, נחית מן תוקפא דאשא דביה, וכיון דאשא וחמימותא אתקרר, הא פגים לההוא אתר דאתקשר ביה.

ועוד, דקלא דזמרא לא אתקשר בהדיה כל כף. וקלא בעי דלא יתפגם, אלא בעי לאתקפא, דהא באתר דדינא תקיף קיימא, ולא בחלשא. ובגין כך בעי דלא יפגים ההוא אתר דאתקשר ביה, דאיהו דינא תקיפא, ולא חלשא, ועל דא לא בעי לאחזאה חולשתא כלל בכל סטריין. זפאה הוא בר נש דאשתדל באורייתא, וינדע אורחוי דקודשא בריך הוא, ולא סטי לימינא ולשמאלא, דכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי יי.

וידבר יי אל משה במדבר סיני וגו'. (במדבר ט) אמר רבי אבא, מאי טעמא אזהר להון הקא על פסחא, והא אתמר להו במצרים. אלא בשנה השנית הוה, דישראל חשיבו דהא

ישראל שפסח זה הוא רק במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים, חשבו שלא צריך יותר. בא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר זמנו במצרים ולא יצטרף. בגלל זה במדבר סיני בשנה השנית, להתקין להם לדורי דורות.

ואף על גב שהזהירם במצרים, עכשו צוה להם פעם אחרת באותו מקום שבו נתנו כל מצוות התורה. ועל כך בשנה השנית מה זה בשנה השנית בחדש הראשון? אלא סוד עליון הוא שנה אחת וחדש אחד. מה בין זה לזה? חדש זו הלכנה. שנה זה השמש, שמאיר ללכנה. ואז היה בזמן שכל המצוות נמסרו בו.

רבי שמעון אמר, אוי לאותו איש שאמר שתורה זו באה להראות ספורים בעלמא ודברי הדיוטות. שאם כך, אפלו בזמן זה אנו יכולים לעשות תורה בדברי הדיוטות, ובשבח יותר מפלם. אם להראות דבר העולם, אפלו אותם סופרים בעולם יש ביניהם דברים יותר עליונים. אם כך, גלף אחריהם ונעשה מהם תורה כמו זה. אלא כל דברי התורה דברים עליונים הם וסודות עליונים.

בא ראה, עולם עליון ועולם תחתון במשקל אחד נשקלו. ישראל למטה - מלאכים עליונים למעלה. במלאכים העליונים פתוב, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות. (זה במקום עליון) בשעה ששירדים למטה (אף על גב שירדים), מתלבשים בלבוש העולם הזה. ואם לא יתלבשו בלבוש כמו של העולם הזה, לא יוכלו לעמד בעולם הזה, והעולם לא יסבל אותם. ואם במלאכים כך, התורה

פסח לאו איהו אלא במצרים, וכיון דעבדו ליה זמנא חדא במצרים, חשיבו דלא אצטרף יתיר. אתא קדשא ברין הוא ואזהר לון עליה, דלא יחשבו דהא קא עבר זמניה במצרים, ולא יצטרף. בגין (דף קנ"ב ע"א) כן במדבר סיני בשנה השנית, לאתקנא להו לדרי דרין.

ואף על גב דהא אזהר להו במצרים, השתא פקיד לון זמנא אחרא, בההוא אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתיהיבו. ועל דא בשנה השנית. מאי בשנה השנית בחדש הראשון. אלא רזא עלאה היא, חד שנה וחד חדש. מה בין האי להאי. חדש: דא סיהרא. שנה: דא שמשא, דנהיר לסיהרא. וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא אתמסרו ביה.

רבי שמעון אמר, ווי לההוא בר נש דאמר, דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא, ומלין דהדיוטי. דאי הכי, אפילו בזמנא דא, אנון יכלין למעבד אורייתא, במלין דהדיוטי, ובשבחא יתיר מפלהו. אי לאחזאה מלה דעלמא, אפילו אינון קפסירי דעלמא, אית ביניהו מלין עלאין יתיר. אי הכי נזיל אבתריהו, ונעביד מנייהו אורייתא, פהאי גוונא. אלא כל מלין דאורייתא, מלין עלאין אינון, ורזין עלאין.

תא חזי, עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו. ישראל לתתא, מלאכי עלאי לעילא. מלאכי עלאי כתיב פהו, (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות. (האי כאתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אף על גב דנחתין), מתלבשי בלבושא דהאי עלמא. ואי לאו מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא, לא יכלין למיקם בהאי עלמא, ולא סביל לון עלמא. ואי במלאכי כך, אורייתא דברא להו, וברא עלמין פלהו,

שְׁבִרָאָה אוֹתָם וּבִרָאָה אֶת כָּל
הָעוֹלָמוֹת וְעוֹמְדִים בְּגִלְגָּלָה עַל
אֶחָת פְּמָה וְכַמָּה, כִּינּוֹן שְׂיִרְדָּה
לְעוֹלָם הַזֶּה, אִם לֹא תִתְלַבֵּשׁ
בְּלְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא יוּכַל
הָעוֹלָם לְסַבֵּל.

וְעַל זֶה סִפּוּר זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה,
לְבוּשׁ הַתּוֹרָה הוּא. מִי שֶׁחֹשֵׁב
שְׂאוֹתוֹ לְבוּשׁ הַיָּדוּשׁ הַתּוֹרָה מִמֶּשׁ
וְלֹא דִבֵּר אַחֵר - תִּפְחֵ רוּחוֹ, וְלֹא
יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. בְּגִלְגָּל
זֶה אָמַר דָּוִד, (שם קיט) גַּל עֵינַי
וְאִבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. מַה דְּתַחֲוֹת לְבוּשָׁא
דְּאוּרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, אֵית לְבוּשָׁא דְאַתְחֲזִי לְכֻלָּא, וְאִינוּן
טְפָשִׁין כַּד חֲמָאן לְבַר נֶשׁ בְּלְבוּשָׁא
דְאַתְחֲזִי לֹוֹן שְׂפִירָא, לָא מְסַתְּפְלִין יְתִיר.
חֲשִׁיבוּ דִּהְוּא לְבוּשָׁא, גּוּפָא, וְחֲשִׁיבוּ דְגּוּפָא,
נִשְׁמָתָא.

כִּמוֹ זֶה הַתּוֹרָה יֵשׁ לָהּ גּוּף, וְהֵם
מִצְוֹת הַתּוֹרָה שְׂנִיקְרָאִים גּוּפֵי
תּוֹרָה. גּוּף זֶה מִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁים,
שֶׁהֵם סִפּוּרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. טְפָשִׁי
הָעוֹלָם לֹא מְסַתְּפְלִים, רַק בְּאוֹתוֹ
לְבוּשׁ, שֶׁהוּא סִפּוּר הַתּוֹרָה, וְלֹא
יִדְעִים יוֹתֵר, וְלֹא מְסַתְּפְלִים בְּמָה
שֶׁתַּחַת אוֹתוֹ לְבוּשׁ. אוֹתָם
שְׂיִדְעִים יוֹתֵר לֹא מְסַתְּפְלִים
בְּלְבוּשׁ, אֲלֵא בְּגוּף שֶׁהוּא תַּחַת
אוֹתוֹ לְבוּשׁ. הַחֲכָמִים עֲבָדֵי
הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵם עֲמָדוֹ בְּהַר
סִינַי, לֹא מְסַתְּפְלִים אֲלֵא רַק
בְּנִשְׁמָה, שֶׁהִיא עֵקֶר הַכֹּל, תּוֹרָה
מִמֶּשׁ. (וּלְעוֹלָם) וְלַעֲתִיד לְבֹא
עֲתִידִים לְהַסְתַּכֵּל בְּנִשְׁמָה שֶׁל
נִשְׁמַת הַתּוֹרָה.

כִּי רָאָה, כִּי גַם לְמַעְלָה יֵשׁ
לְבוּשׁ, וְגוּף, וְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה
לְנִשְׁמָה. הַשָּׁמַיִם וְחִילוֹתֵיהֶם אֵלֶּה
אוֹתָם לְבוּשִׁים, וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל זֶה
הַגּוּף שֶׁמְקַבֵּל אֶת הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא
תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל כֵּן הִיא גּוּף
לְנִשְׁמָה. נִשְׁמָה שְׂאִמְרָנִי זֹו

וְקִימִין בְּגִינָה, עַל אֶחָת פְּמָה וְכַמָּה כִּינּוֹן
דְּנַחֲתַת לְהֵאֵי עֲלֻמָּא, אִי לָאו דְּמִתְלַבֵּשָׁא בְּהֵנִי
לְבוּשִׁין דִּהֵאֵי עֲלֻמָּא, לָא יְכִיל עֲלֻמָּא לְמַסְבֵּל.

וְעַל דָּא הֵאֵי סִפּוּר דְּאוּרֵייתָא, לְבוּשָׁא
דְּאוּרֵייתָא. אִיהוּ. מָאן דְּחֲשִׁיב דִּהְוּא
לְבוּשָׁא אִיהוּ אוּרֵייתָא מִמֶּשׁ, וְלֹא מְלָה אַחֲרָא,
תִּיפְחֵ רוּחִיהָ, וְלֹא יִהְיֶה לִיהָ חוּלְקָא בְּעֲלֻמָּא
דְּאַתִּי. בְּגִין כִּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט) גַּל עֵינַי
וְאִבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ. מַה דְּתַחֲוֹת לְבוּשָׁא
דְּאוּרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, אֵית לְבוּשָׁא דְאַתְחֲזִי לְכֻלָּא, וְאִינוּן
טְפָשִׁין כַּד חֲמָאן לְבַר נֶשׁ בְּלְבוּשָׁא
דְאַתְחֲזִי לֹוֹן שְׂפִירָא, לָא מְסַתְּפְלִין יְתִיר.
חֲשִׁיבוּ דִּהְוּא לְבוּשָׁא, גּוּפָא, וְחֲשִׁיבוּ דְגּוּפָא,
נִשְׁמָתָא.

כִּי רָאָה אוּרֵייתָא, אֵית לָהּ גּוּפָא, וְאִינוּן
פְּקוּדֵי אוּרֵייתָא, דְּאַקְרוּן גּוּפֵי תּוֹרָה.

הֵאֵי גּוּפָא מִתְלַבֵּשָׁא בְּלְבוּשִׁין, דְּאִינוּן סִפּוּרִין
דִּהֵאֵי עֲלֻמָּא. טְפָשִׁין דְּעֲלֻמָּא, לָא מְסַתְּפְלִי
אֲלֵא בְּהֵוּא לְבוּשָׁא, דְּאִיהוּ סִפּוּר דְּאוּרֵייתָא,
וְלֹא יִדְעִי יְתִיר, וְלֹא מְסַתְּפְלִי בְּמָה דְּאִיהוּ
תַּחֲוֹת הֵוּא לְבוּשָׁא. אִינוּן דִּידְעִין יְתִיר, לָא
מְסַתְּפְלִין בְּלְבוּשָׁא, אֲלֵא בְּגּוּפָא, דְּאִיהוּ תַּחֲוֹת
הֵוּא לְבוּשָׁא. חֲפִימִין עֲבָדֵי דְּמִלְכָּא עֲלֵאָה,
אִינוּן דְּקִימוּ בְּטוֹרָא דְּסִינַי, לָא מְסַתְּפְלִי אֲלֵא
בְּנִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי עֵקֶרָא דְּכֻלָּא אוּרֵייתָא מִמֶּשׁ.

(וּלְעֻלְמָא) וְלִזְמָנָא דְּאַתִּי, זְמִינִין לְאַסְתְּפְּלָא
בְּנִשְׁמָתָא דְּנִשְׁמָתָא דְּאוּרֵייתָא.

תָּא חֲזִי, הֵכִי נָמִי לְעִילָא, אֵית לְבוּשָׁא, וְגּוּפָא,
וְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא. שְׂמִיא
וְחִילֵיהוֹן. אֵלִין אִינוּן לְבוּשָׁא. וְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל,
דָּא גּוּפָא, דְּמְקַבֵּלָא לְנִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי תְּפָאֶרֶת
יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אִיהוּ גּוּפָא לְנִשְׁמָתָא. נִשְׁמָתָא

תפארת ישראל, שהיא תורה ממש. ונשמה
לנשמה זהו העתיק הקדוש, והכל אחוז זה
בזה.

אוי לאותם רשעים שאומרים שהתורה היא
רק ספור בעלמא, והם מסתכלים בלבוש
זה ולא יותר. אשרי הצדיקים שמסתכלים
בתורה פראוי. זין אינו יושב, רק בקנקן.
כך התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה,
ועל כך לא צריך להסתכל אלא במה שיש
תחת הלבוש. ועל כך פל הדברים הללו
וכל הספורים הללו הם לבושים.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. מה
זה ויעשו? אמר רבי יוסי, הרי נתבאר, כל
מי שמראה מעשה למטה פראוי, כאלו
עשאו למעלה, שהרי בגללו התעורר דבר
זה, כפיככול, כאלו הוא עשאו, והרי נתבאר.
איש איש כי יהיה טמא וגו'. איש איש -
שתי פעמים, למה? אלא איש שהוא איש
וראוי לקבל נשמה עליונה, והוא פגם עצמו
שלא שורה עליו שכינה (תחלה) (נשמה)
עליונה. מה הטעם? משום שהוא גרם והוא
טמא את עצמו. ועל זה איש איש. איש
שראוי להיות איש, והוא מטמא את עצמו
שלא תשרה עליו קדשה של מעלה.

או בדרך רחוקה - זהו אחד מעשרה שהם
נקודים בתורה, וכלם באים להראות דבר.
מה זה בדרך רחוקה? משום שאדם שהוא
מטמא את עצמו, מטמאים אותו מלמעלה.
בין שמטמאים אותו מלמעלה, הריהו
בדרך רחוקה. מאותו מקום ודרך שזרע
ישראל אחוזים בו, הרי בדרך רחוקה אחוזו,
שהתרחק (מלהתקרב) לקרב אליכם ולהתקשר
בכם כמו שאתם מתקשרים.

שרייה עלוי שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה. מאי טעמא. בגין דאיהו
גרים, והוא מסאב ליה לגרמיה. ועל דא איש איש. איש דיתחזי למהוי
איש, והוא מסאב גרמיה, דלא ישרי עלוי קדשה דלעילא.

או בדרך רחוקה, (במדבר ט) דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא,
וכלהו אתיין לאחזאה מלה. מאי בדרך רחוקה. בגין דבר נש דאיהו
מסאב גרמיה, מסאבין ליה לעילא. בין דמסאבין ליה לעילא, הא איהו
בדרך רחוקה מההוא אתר וארחא דזרעא דישראל אחידן ביה, הא בדרך
רחוקה אחיד, דאתרחק (נ"א מלקרב) למקרב לכוון, ולאנתקשרא בכוון, כמה
דאתון מתקשרין.

דאמרן דא תפארת ישראל, דאיהי
אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא, דא
איהו עתיקא קדישא. וכלא אחיד דא
בדא.

זוי לאינון חייביא, דאמרי דאורייתא
לאו איהי אלא ספורא בעלמא,
ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר.
זפאין אינון צדיקיא, דמסתכלי
באורייתא כדקא יאות. חמרא לא יתיב
אלא בקנקן. כך אורייתא לא יתיב אלא
בלבושא דא. ועל דא לא בעי
לאסתכלא, אלא כמה דאית תחות
לבושא. ועל דא כל אינון מלין, וכל
אינון ספורין, לבושין אינון.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו.
(במדבר ט) מאי ויעשו. אמר רבי
יוסי, הא אתמר, כל מאן דאחזי עובדא
לתפא כדקא יאות, כאלו עביד ליה
לעילא. דהא בגיניה אתער ההוא מלה,
כפיככול, כאלו הוא עביד ליה, והא
אתמר. (דף קנ"ב ע"ב).

איש איש כי יהיה טמא וגו'. (במדבר ט)
איש איש תרי זמני, אמאי, אלא
איש דהוא איש, ויתחזי לקבלא
נשמתא עלאה, והוא פגים גרמיה. דלא

אמר רבי יצחק, והא כתיב פי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דאתחזי תרין מלין משמע דכתיב או. אמר רבי יוסי, כאן, עד לא מסאבין ליה, כאן, בתר דמסאבין ליה. ומשמע אפילו האי, או האי, לא ישרי עלוי קדשה דלעילא, ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה.

ואם תימא, הא בירחא תניינא עביד אי לא מתקן גרמיה, לא. אלא כיון דמתדכי ומתקן גרמיה, הא ירחא תניינא למעבד פסחא. מכאן, כל בר נש דמדכי גרמיה, מדפאן ליה.

ואם תימא דבדרגא עלאה נתיר קאים בירחא תניינא, לאו הכי, דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בניינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כמה דאת אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזוהי האבן ששורה עליה מי ששורה. אמר רבי יהודה, ודאי הכל אפלו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. מה הטעם? זה שנוטל פסח בזמנו, נוטל ממטה למעלה ולא יורד, משום שפעלים בקדש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו, יורד ממעלה למטה. בגלל זה שוים בכל, ולא שוים. שנה עולה ולא יורד, ונה יורד ולא עולה. בגלל כך מי שמקריב פסח בזמנו, יש לו שבח יותר. אשריהם ישראל שזכאים בכל, שזכאים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה, זוכה לו בשם הקדוש. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

דזפאן בכלא, דזפאן באורייתא, וכל מאן דזכי באורייתא, זכי ליה בשמא קדישא. זפאין אינון ישראל, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמר רבי יצחק, והא כתיב פי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דאתחזי תרין מלין משמע דכתיב או. אמר רבי יוסי, כאן, עד לא מסאבין ליה, כאן, בתר דמסאבין ליה. ומשמע אפילו האי, או האי, לא ישרי עלוי קדשה דלעילא, ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה.

ואם תימא, הא בירחא תניינא עביד אי לא מתקן גרמיה, לא. אלא כיון דמתדכי ומתקן גרמיה, הא ירחא תניינא למעבד פסחא. מכאן, כל בר נש דמדכי גרמיה, מדפאן ליה.

ואם תימא דבדרגא עלאה נתיר קאים בירחא תניינא, לאו הכי, דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בניינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כמה דאת אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. והאי הוא אבן דשאר עליה מאן דשאר.

אמר רבי יהודה, ודאי כלא נטיל אפילו בירחא תניינא. אבל לאו איהו פמאן דנטיל ליה בזמניה. מאי טעמא. דא דנטיל פסחא בזמניה, נטיל מתתא לעילא, ולא נחית. בגין דמעלין בקדש, ולא מורידין. ודא דנטיל בתר זמניה, (דף קנ"ג ע"א) נחית מעילא לתתא. בגין כך שוין בכלא, ולא שוין. דדא סליק ולא נחית, ודא נחית ולא סליק. בגין כך מאן דמקרב פסחא בזמניה, שבחא נתיר אית ליה. זפאין אינון ישראל,

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

מְצוּה לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי עַל אֵלוֹ
שֶׁלֹא יָכֹלוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁמָאוּ בְּטַמְאָה
אַחֲרָת. אִם סוּד הַפֶּסַח סוּד
הָאִמּוּנָה שִׁישְׂרָאֵל נִכְנָסִים בָּהּ,
שׁוֹלֵט בְּנִיּוֹן, וְאָז הוּא זְמַן
לְשִׁמְחָה, אִיךָ יָכֹלוּ אֵלֶּה שֶׁלֹא
יָכֹלוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁמָאוּ לַעֲשׂוֹת בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁנִי, שֶׁהָרִי עֵבֶר הַזְּמַן?

אֲלֵא פִּיּוֹן שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
מִתְעַטְרֶת בְּעִטְרוֹתֶיהָ בְּנִיּוֹן, לֹא
מִעֲבִירָה כְּתִירָה וְעִטְרוֹתֶיהָ מִמְּנָה
שְׁלֵשִׁים יוֹם. וְכֹל אוֹתָם שְׁלֵשִׁים
יוֹם מִיּוֹם שִׁיעָאוּ יִשְׂרָאֵל מִפֶּסַח,
יוֹשֶׁבֶת הַמְּלָכָה בְּעִטְרוֹתֶיהָ, וְכֹל
חִילוֹתֶיהָ בַּחֲדוּהָ. מִי שְׁרוּצָה
לְרֵאוֹת אֶת הַמְּלָכָה יוֹכֵל לְרֵאוֹת.
הַכְּרוּז מְכַרְזֵי: כֹּל מִי שֶׁלֹא יָכוֹל
לְרֵאוֹת אֶת הַמְּלָכָה, יָבֵא וְיִרְאֶה
עַד שֶׁלֹא יִנְעֲלוּ הַשְּׁעָרִים. אִימְתִי
הַכְּרוּז מְכַרְזֵי? בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
לְחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי, שֶׁהָרִי מִשֶּׁם וְעַד
שְׁבַעֲיָה יָמִים הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים.
מִפְּאֵן וְהִלְאָה יִנְעֲלוּ הַשְּׁעָרִים.
וְעַל זֶה פֶּסַח שְׁנִי.

מְצוּה זוּ - שְׁחִיטַת הַפֶּסַח בְּזְמַנּוֹ.
וְאַחֲרָיו פֶּסַח רֵאשׁוֹן וּפֶסַח שְׁנִי
לְאָכֹל אוֹתָם כְּמִשְׁפָּטָן. וְטַמְאִים
לְהֵיוֹת נְדָחִים לְפֶסַח שְׁנִי, שֶׁהִיא
מְצוּה שְׁלִישִׁית. תְּנַאֲיִם
וְאַמּוֹרָאִים, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם כְּמוֹ חֵלֶץ
שֶׁל טְהוּרָה מִצַּד מִיכָאֵל, וְכִמוֹ
חֵלֶץ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, כְּגוֹן בֶּשֶׂר קֹדֶשׁ,
וְהֵם מִצַּד גְּבֻרֵי־אֵל. כֶּהֵן וְלוֹי. וְיֵשׁ
בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם כְּמוֹ יָמִים טוֹבִים,
וְהֵם קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים.

שְׁבִינָה הִיא פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִיָּמִין,
וּפֶסַח שְׁנִי מִשְׁמָאל. פֶּסַח רֵאשׁוֹן
מִיָּמִין, שֶׁשֶּׁם חֲכָמָ"ה. פֶּסַח שְׁנִי
מִשְׁמָאל, שֶׁשֶּׁם שְׁבִינָה. וּמִשׁוֹם שְׁבִינָה עוֹבְרִים כֹּל הָאֲשִׁים הַנְּכַרְיִים, שֶׁהֵם כְּקֹשׁ וְתִבֵּן לְגַבֵּי אֵשׁ
שֶׁל גְּבוּרָה, הַטַּמְאִים נְדָחִים לְפֶסַח שְׁנִי.

וְכָל טַמְאָה נְדָה, וּמִצְרַע, וְזָב וְזָבָה וְיוֹלְדֵת, בְּאִשָּׁא

פְּקוּדָא לְמַעַבְד פֶּסַח שְׁנִי, עַל אִינוֹן דְּלֹא יָכִילוּ, אוֹ
דְּאִסְתָּאבוּ בְּמִסְאָבוּ אַחֲרָא. אִי רְזָא דְפֶסַח, רְזָא
דְמַהִימְנוּתָא דִישְׂרָאֵל עָאֲלִין בָּהּ, שֶׁלֹא בְּנִיּוֹן, וְכַדִּין
אִיהוּ זְמַנָּא לְחֲדוּהָ, אִיךָ יָכִלִין אֲלִין דְּלֹא יָכִילוּ, אוֹ
דְּאִסְתָּאבוּ, לְמַעַבְד בְּיַרְחָא תְּנַיִנָא, דְּהָא אַעְבָר זְמַנָּא.

אֲלֵא פִּיּוֹן דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרָא בְּעִטְרָהָ בְּנִיּוֹן, לֹא
אַתְעֲדִיאַת כְּתִירָה וְעִטְרָהָ מִמְּנָה תְּלַתִין יוֹמִין. וְכֹל
אִינוֹן תְּלַתִין יוֹמִין מִן יוֹמָא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִפֶּסַח יְתָבָא
מִטְרוֹנִיתָא בְּעִטְרָהָ, וְכֹל חִילְאָה בַּחֲדוּהָ. מָאן דְבַעֲי
לְמַחְמֵי לְמִטְרוֹנִיתָא, יָכִיל לְמַחְמֵי. פְּרוּזָא כְּרִיזוּ, כֹּל מָאן
דְּלֹא יָכִיל לְמַחְמֵי מִטְרוֹנִיתָא, יִיתִי וְיַחְמֵי עַד לֹא יִנְעֲלוֹן
תְּרַעֲיָה. אִימְתִי פְּרוּזָא כְּרִיזוּ. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לְיַרְחָא תְּנַיִנָא,
דְּהָא מִתְמָן עַד שְׁבַעֲיָה יוֹמִין, תְּרַעֲיִן פְּתִיחָן. מִפְּאֵן
וְהִלְאָה יִנְעֲלוֹן תְּרַעֲיָה. וְעַל דָּא פֶּסַח שְׁנִי. (ע"ב)

פְּקוּדָא דָא, שְׁחִיטַת הַפֶּסַח בְּזְמַנּוֹ. וְאַבְתְּרִיהָ פֶּסַח רֵאשׁוֹן
וּפֶסַח שְׁנִי לְאָכֹל אוֹתָן כְּמִשְׁפָּטָן. וְטַמְאִים לְהֵיוֹת
נְדָחִים לְפֶסַח שְׁנִי, דְּאִיהוּ פְּקוּדָא תְּלִיתָא. תְּנַאֲיִן
וְאַמּוֹרָאִין, אִית בְּנֵי נְשָׂא כְּחוֹלִין דְטְהוּרָה, מִסְטְרָא
דְמִיכָאֵל. וְכַחוֹלִין דְהַקֹּדֶשׁ, כְּגוֹן בֶּשֶׂר קֹדֶשׁ, וְאִינוֹן
מִסְטְרָא דְגְבֻרֵי־אֵל. כֶּהֵן וְלוֹי. וְאִית בְּנֵי נְשָׂא דִאִינוֹן כְּיוֹמִין
טוֹבִין, וְאִינוֹן קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים.

שְׁבִינָתָא אִיהִי פֶּסַח רֵאשׁוֹן, מִימִינָא. וּפֶסַח שְׁנִי,
מִשְׁמָאלָא. פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִימִינָא, דְתִמְנָן
חֲכָמָ"ה. פֶּסַח שְׁנִי מִשְׁמָאלָא, דְתִמְנָן בִּינָה. וְכַגִּין דְבְּגְבוּרָה
מִתְעַבְרִין כֹּל אֲשִׁין נּוֹכְרֵי־אִין, דִּאִינוֹן כְּקֹשׁ וְתִבֵּן לְגַבֵּי אֵשׁ
דְּגְבוּרָה, טַמְאִים נְדָחִים לְפֶסַח שְׁנִי.

וְכָל טַמְאָה נְדָה, וּמִצְרַע, וְזָב וְזָבָה וְיוֹלְדֵת, בְּאִשָּׁא

מִשְׁמָאל, שֶׁשֶּׁם בִּינָה. וּמִשׁוֹם שְׁבִינָה עוֹבְרִים כֹּל הָאֲשִׁים הַנְּכַרְיִים, שֶׁהֵם כְּקֹשׁ וְתִבֵּן לְגַבֵּי אֵשׁ
שֶׁל גְּבוּרָה, הַטַּמְאִים נְדָחִים לְפֶסַח שְׁנִי.

וְכָל טַמְאָה נְדָה, וּמִצְרַע, וְזָב וְזָבָה וְיוֹלְדֵת, בְּאִשָּׁא הַגְּבוּרָה הוּא שׁוֹרְף. שֶׁהַנְּשָׂמָה הִיא כְּלֵי שֶׁל

הקדוש ברוך הוא, והוא לא שורה בה עד שמתלבנת באש הגבורה, שכתוב (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם ה'. וכאש זו, אם ברזל הוא - מתפוצץ, ואם אבן הוא - נמות.

ובבבא בתרא, ששם תורה שבכתב, שהיא מים - (ויקרא יב) וטהרה מקור דמיה, ונטהר בה מצרע, וטמא מת, וזב, וטמא בכל מיני שרץ. זהו שכתוב (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'.

בעמוד האמצעי כלי מתיחדת בכעלה, שהיא אשה, אחר שמתקדשת בשמאל ונטהרת במי מקוה בלימן, ואומרים על כלי פסח: פלים שנשתמשו בהם בצונן, מטבילים בצונן והם טהורים. אותן נשמות שהן מצד הרחמים, והן רחמנים, בעלי חן וחסד, לא צריכים להטהר במים פושרים כבינוניים. כל שכן בחמי חמים, שבהם נטהרים רשעים גמורים שמחממים עצמם באש יצר הרע, ועליהם נאמר (במדבר לא) כל דבר אשר יבא באש, בגלל שזהמתם רבה. אבל צדיקים גמורים בצונן, שעליהם נאמר, כל המשים רוח בין הדבקים מצננין לו גיהנם.

ואם נשמות חמרות, שהם ככלי חרס - שבירתן זוהי טהרתן, כמו שנאמר נשברו, נטהרו. וסוד הדבר - (תהלים נא) זכחי אלהים רוח נשברה וגו'. אבל אותם שמשתדלים בתורה שבכתב ובתורה שבפעל פה, שהם אש ומים, ואותם שמשתדלים בסודות התורה, שהיא אור, שכתוב בה (משלי ו) ותורה אור, הם נטהרים בה.

ועוד בפרק הרואה: תמו עונותיו. זהו שכתוב (איכה ד) תם עונך בת ציון.

דגבורה איהו שורף. דנשמתא איהו מאנא דקודשא ברין הוא, ואיהו לא שרי בה, עד דאתלבנת באשא דגבורה, דכתיב, (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי. ובהאי אשא, אם ברזל הוא מתפוצץ, ואם אבן הוא נמות.

ובביניא (נ"א וימ"א) דתמן תורה שבכתב, דאיהי מים, (ויקרא יב) וטהרה מקור דמיה, ואתדפי בה מצורע, וטמא מת, וזב וטמא בכל מיני שרץ. (דף קנ"ג ע"א) הדיא הוא דכתיב, (יחזקאל לג) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'.

בעמודא דאמצעייתא מאנא אתיחדת בכעלה, דאיהי אתתא, בטר דאתקדשת בשמאלא, ואתדפאת במי מקוה בימינא, ואומרים על מאני דפסחא, פלים שנשתמשו בהן בצונן, מטבילין בצונן, והן טהורים. אינון נשמתין דאינון מסטרא דרחמי, ואינון רחמנים, מארי חנא וחסדא, לא צריכין לאדפאה במים פושרים כבינוניים. כל שכן בחמי חמין, דבהון מתדכין רשעים גמורים, דמחממין גרמייהו באשא דיצר הרע. ועלייהו אתמר, כל דבר אשר יבא באש. בגין דזוהמא דלהון נפישא. אבל צדיקים גמורים בצונן. דעלייהו אתמר, כל המשים רוח בין הדבקים, מצננים ליה גיהנם.

ואי נשמתין חמריים, דאינון כמאני חרס, שבירתן זו היא טהרתן. כמה דאת אמר נשברו, נטהרו. ורזא דמלה, (תהלים נא) זכחי אלהים רוח נשברה וגו'. אבל אינון דמשתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דפעל פה, דאינון אש ומים, ואינון דמשתדלין ברזי דאורייתא, דאיהו אור, דכתיב בה, (משלי ו) ותורה אור, באורייתא אינון מתדכין בה.

ועוד בפרק הרואה, הרואה תמרים בחלום, תמו עונותיו. הדיא הוא דכתיב, (איכה ד) תם עונך בת ציון. בגין

ועוד בפרק הרואה: הרואה תמרים בחלום, תמו עונותיו. זהו שכתוב (איכה ד) תם עונך בת ציון.

דְתַמְרִים, בִּיה תַּם, דְּרַגָּא דִּיעֻקֵּב, דְּאִתְמַר בִּיה, (בראשית כה) ויעקב איש תם. חובין מרים, ועל דא תמרים: תמן ת"ם, תמן מ"ר.

משום שתמרים, בו תם, דרגת יעקב, שנאמר בו (בראשית כה) ויעקב איש תם. עברות מרות, ועל כף תמרים - שם ת"ם, ושם מ"ר.

הכא רמיז, וימתקו המים. הדיא הוא דכתיב, (שמות טו) ויורהו יי עץ וימתקו המים. מהכא, מאן דאשתדל באורייתא, דאיהו עץ. חובין דיליה, דאתמר בהון (שמות א) וימרו את חיייהם בעבדה קשה, קדשא בריה הוא מחיל ליה, ויתחזרון מתיקין.

כאן רמוז, וימתקו המים. זהו שפתוב (שמות טו) ויורהו ה' עץ, וימתקו המים. מכאן, מי שמשדל בתורה שהיא עץ, עונותיו, שנאמר בהן (שם א) וימרו את חיייהם בעבדה קשה, הקדוש ברוך הוא מחיל לו, ויחזרו מתוקים.

דיומין ייתון, דיתקיים בהו כמפקנו דמצרים, דאתמר ביה (שמות א) וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ובגלותא בתראה, לית מיתה אלא עוני דעני חשוב כמת. לקיים בהון (צפניה ג) והשארתי כף עם עני ודל וחסו בשם יי. לאתקיימא בהון (שמואל ב כב) ואת עם עני תושיע. ואלין עתירים דישתארון בהון יתקיים בהון, (שמות ה) נרפים אתם נרפים. נרפים הם באורייתא. נרפים הם, למעבד טיבו עם מארי תורה. ואנשי חיל המסובכים מעיר לעיר ולא יחוננו.

שיבאו ימים שיתקיים בהם פציאת מצרים, שנאמר בה (שם) וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא. ובגלות האחרונה אין מיתה, אלא עני, שעני חשוב כמת, לקיים בהם (צפניה ג) והשארתי בקרבך [בך] עם עני ודל וחסו בשם ה'. להתקיים בהם (שמואל-ב כב) ואת עם עני תושיע. ועשירים אלו שישארו בהם, יתקיים בהם (שמות ה) נרפים אתם נרפים. נרפים הם בתורה, נרפים הם לעשות טובות עם בעלי תורה ואנשי חיל המסובכים מעיר לעיר ולא יחוננו.

ונרפים הם בכבוד המס, דאי תימא כבדין אינון בכבוד המס, ולא עבדין טיבו, בגין דא תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה, דכובד המס עלייהו, ואל ישעו בדברי שקר, דאינון משקרין ואמרין דכובד המס עלייהו, ובגין דא לא יעבדון טיבו. אינון משקרן במלוליהו, ואמרין דמהכובד דתכבד עלייהו, תבן אין נתן, קמונא דשקרא, דביה טועין (ס"א שועין) לקודשא בריה הוא ובגין דלא ישעון ביה, ולא חסו בשם יי, אין נתן לעבדיה. ואלין דאית לון, טמיר וגניז קמונא מלגו, דאיהו תוכן, כגון תוף האוצר ותיבה, אתקיים בהו ותוכן לבנים תתנו. ודא כספים לבנים, דיהון בההוא דרא.

ונרפים הם בכבוד המס. שאם תאמר, כבדים הם בכבוד המס ולא עושים טובות - בגלל זה (שם) תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה, שפכד המס עליהם, ואל ישעו בדברי שקר, שהם משקרין ואמרין שכבד המס עליהם, ומשום זה לא יעשו טובות. הם משקרין בדבריהם, ואמרין שמהכבד שתכבד עליהם, תבן אין נתן, קמונא השקר שבו טועים לקדוש-ברוך-הוא. (מדברים)

בההוא זמנא (שמות ט"ו) שם שם לו חוק ומשפט, ואינון

ומשום שלא מדברים בו ולא חסו בשם ה', אין נתן לעבדיה. ואליה שיש להם נסתר וגנוז קמונא מבפנים, שהוא תכן, כמו תוף האוצר ותבה, מתקיים בהם ותכן לבנים תתנו. וזה כספים לבנים שיהיו באותו דור. באותו זמן, (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט, והם בעלי משנה. גם כאן ויבאו מרתה, חוזרת

לָהֶם תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מֵרָה
בְּדַחְקִים רַבִּים, בַּעֲנִיּוֹת, שִׁיתַקִּים
בָּהֶם (שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חֲיֵיהֶם
בַּעֲבֹדָה קָשָׁה - זו קוּשְׂיָא. בַּחֲמֵר
- זֶה קַל וַחֲמֵר. וּבִלְבָנִים - זֶה
לְבוּן הַלֶּכֶה. וּבִכָּל עֲבֹדָה בִּשְׂדֵה
- זו בְּרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדְתָם אֲשֶׁר
עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרָךְ - זֶה תִּיק"ו.

וְרוּעָה הִנְאָמֵן, שֵׁם הַתְּקִים בָּךְ,
שֵׁם שֵׁם לוֹ חַק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְהוּ.
וּבְעֵץ הַדַּעַת הִזָּה טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא
אֲסוּר וְהַתֵּר, וּבְאֹתָם סוּדוֹת
שֶׁהִתְגַּלוּ עַל יְדֶךָ, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם.
כְּמוֹ מֶלַח שֶׁמִּמְתִּיק אֶת הַבֶּשֶׂר,
כִּי יִמְתְּקוּ כְּסוּדוֹת שֶׁמִּתְגַּלִּים
עַל יְדֶךָ כֹּל אוֹתָן קִשׁוּיֹת
וּמִחְלוּקוֹת שֶׁל מַיִם מְרִירִים שֶׁל
תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, יִחְזְרוּ מִתּוֹקִים
מִי הַתּוֹרָה. וַיִּסְוֶיךָ, בְּסוּדוֹת אֱלוֹ
שֶׁהִתְגַּלוּ עַל יְדֶךָ, יִהְיוּ לָךְ
מִתּוֹקִים, וַיִּחְזְרוּ לָךְ כֹּל הַדַּחְקִים
שֶׁלָּךְ כְּחִלּוּמוֹת שֶׁעָבְרוּ. וְחַל"ם
בַּהֲפוּף אוֹתִיּוֹת - מַל"ח,
שֶׁמִּמְתִּיק אֶת הַבֶּשֶׂר. גַּם יִסּוּרִים
מִמְתְּקִים, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּךָ.

וְלִרְשָׁעִים חוֹזְרִים הַיִּסּוּרִים מֶלַח
סְדוּמִית, שֶׁמַּעֲוֵר אֶת הַעֵינַיִם,
לְקַיֵּם בָּהֶם (איוב יא) וְעֵינַי רְשָׁעִים
תִּכְלִינָה. וְהֵם עָרַב רַב רְשָׁעִים,
שִׁיתַקִּים בָּהֶם בְּאוֹתוֹ זְמַן, (דניאל
יב) יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים
וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ - אֵלֶּה
בַּעֲלֵי מִשְׁנֵה. וַיִּצְרְפוּ - הֵם זֶרַע
קֹדֶשׁ שֶׁל שָׂר הַעֵם. זֶהוּ שְׁכָתוּב
(זכריה יג) וַיִּצְרַפְתִּים כַּצֶּרֶף אֶת
הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים - אֵלֶּה
עָרַב רַב.

וְהַמְשַׁבְּלִים יְבִינוּ (דניאל ח) - אֱלוֹ
בַּעֲלֵי קְבֻלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שם)
וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ.
אֱלוֹ אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים כְּזֹהֵר זֶה
שֶׁנֶּאֱמַר סֹפֵר הַזֹּהֵר, שֶׁהוּא כְּמוֹ
תַּבַּת נֹחַ שֶׁמִּתְכַּנְּסִים בָּהּ שְׁנַיִם מַעֲרִיר וְשֹׁבַע מַמְלָכוֹת, וְלִפְעָמִים אֶחָד מַעֲרִיר וְשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה, שֶׁבָּהֶם
יִתְקַיֵּם (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹוֹרָה תִּשְׁלִיכֶוּהוּ.

מֵאֲרֵי מִשְׁנֵה. אוֹף הָכָא וּבְאֹו מֵרְתָה, אֶתְהַדְרֵר לֹוֹן אוֹרִייתָא
דְּבַעַל פֶּה, מֵרָה בְּדַחְקִין סְגִיאיִן, בַּעֲנִיּוֹתָא, דִּיתַקִּים בְּהוּ,
(שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חֲיֵיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה: זו קוּשְׂיָא.
בַּחֲמֵר: דָּא קַל וַחֲמֵר. וּבִלְבָנִים: דָּא לְבוּן הַלֶּכֶה. וּבִכָּל
עֲבֹדָה בִּשְׂדֵה: דָּא בְּרִיתָא. אֶת כָּל עֲבֹדְתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ
בָּהֶם בְּפָרָךְ: דָּא תִּיק"ו.

וְרוּעָא מְהִימָנָא, תַּמְן אֶתְקִים בָּךְ, שֵׁם שֵׁם לוֹ חַק וּמִשְׁפָּט
וְשֵׁם נִסְהוּ. וּבִהֵאֵי עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דָּאִיהוּ
אִיסוּר וְהִיתֵר. וּבְאִינוּן רִזִּין דָּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֶךָ, וַיִּמְתְּקוּ
הַמַּיִם. כְּמִלַּח דְּמִמְתְּקַת בִּשְׂרָא, הַכִּי יִתְמַתְּקוּן בְּרוּזִיָּא
דָּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֶךָ, כֹּל אִינוּן קוּשְׂיִין וּמִחְלוּקוֹת, דְּמִיִּין
מְרִירָן דְּאוֹרִייתָא דְּבַעַל פֶּה, אֶתְהַדְרֵר מִתִּיקָן מִי אוֹרִייתָא,
וַיִּסְוֶיִן דִּילָךְ, בְּרִזִּין אֱלִין דָּאֶתְגַּלְיִין עַל יְדֶךָ, יִהְיוּ לָךְ
מִתִּיקִין, וַיִּהְדְּרוּ לָךְ כֹּל דַּחְקִין דִּילָךְ, כְּחִלְמִין דְּעַבְרִין.
וְחַל"ם, בְּהִיפּוּף אֶתְוּוֹן מַל"ח. דְּמִמְתְּקַת יֵת בִּשְׂרָא. אוֹף
יִסּוּרִין מִמְתְּקִים. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

וְלִרְשָׁעִים מִתְהַדְרֵן יִסּוּרִין מֶלַח סְדוּמִית, דָּאִיהֵי מַסְמָא
אֶת הַעֵינַיִם, לְקַיֵּמָא בְּהוּ (איוב יא) וְעֵינַי רְשָׁעִים
תִּכְלִינָה. וַאִינוּן (דף קנ"ג ע"ב) עָרַב רַב רְשָׁעִיָּא, דִּיתַקִּים
בְּהוּ בְּהֵוּא זְמַנָּא, (דניאל יב) יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים
וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ: אִינוּן מֵאֲרֵי מִשְׁנֵה. וַיִּצְרְפוּ:
אִינוּן זֶרַע קֹדֶשׁ דְּשָׂר עֵמָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (זכריה
יג) וַיִּצְרַפְתִּים כַּצֶּרֶף אֶת הַכֶּסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים, אִינוּן
עָרַב רַב.

וְהַמְשַׁבְּלִים יְבִינוּ, (דניאל יב) אִינוּן מֵאֲרֵי קְבֻלָּה, דָּאֶתְמַר
בְּהוּן (דניאל יב) וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר
הַרְקִיעַ. אֱלִין אִינוּן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִין כְּזֹהֵר דָּא, דְּאֶקְרִי סֹפֵר
הַזֹּהֵר, דָּאִיהוּ כְּתִיבַת נֹחַ, דְּמִתְכַּנְּסִין בָּהּ שְׁנַיִם מַעֲרִיר,
וְשֹׁבַע מַמְלָכוֹתָא. וְלִזְמַנִּין אֶחָד מַעֲרִיר, וְשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה.
דְּבַהוּן יִתְקַיֵּים (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹוֹרָה תִּשְׁלִיכֶוּהוּ.
וְדָא אוֹרָה דְּסַפְרָא דָּא, וְכֹלְא עַל סִיבָה דִּילָךְ.

תַּבַּת נֹחַ שֶׁמִּתְכַּנְּסִים בָּהּ שְׁנַיִם מַעֲרִיר וְשֹׁבַע מַמְלָכוֹת, וְלִפְעָמִים אֶחָד מַעֲרִיר וְשְׁנַיִם מִמְשַׁפְּחָה, שֶׁבָּהֶם
יִתְקַיֵּם (שמות א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹוֹרָה תִּשְׁלִיכֶוּהוּ. וְזֶה אוֹרָה שֶׁל סֹפֵר זֶה, וְהַכֹּל עַל הַסְּבָה שֶׁלָּךְ.

ומאן גרים דא. עורב דאנת תהא כההוא זמנא, פיונה. דשליח אחרא דאקרי בשמך, פועורב דאשתלח בקדמיא, ולא אתהדר בשליחותא, דאשתדל בשקצים, דאתמר בהון, עמי הארץ שקץ. בגין ממונא דלהון, ולא אשתדל בשליחותיה לאהדרא לצדיקייא בתיובכתא. כאלו לא עביד שליחותא דמאריה.

וכך יתקיים רזא דיונה, דעאל בעמקין דתהומי נמא, הכי תיעול אנת בעמיקו דתהומי אורייתא, הדא הוא דכתיב, (יונה ב) ותשליכני מצולה בלבב ימים. ויהוון חכמה חסד נצח לימין. דבגינייהו אמר דוד, (תהלים קיח) ימין יי עושה חיל ימין יי רוממה ימין יי עושה חיל. ותלת משמאלא יתקשרון פחדא, דאינון בינה גבורה הוד. וג' דרגין דאמצעיתא, פתח תפארת יסוד, דאחידין בימינא ושמאלא.

ובגין דחזא לך נביא מתקשר בתלת דרגין דאמצעיתא, פתח עלף האי קרא, (ישעיה נב) הנה ישפיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ובגין דאנת תהא אחיד בתרין משיחין, אמר דוד על ג' ימינין דמשיח בן דוד, ימין יי תלת זמנין. לקביל ג' שמאלין, דאחיד בהן משיח בן אפרים, אמר מסטרא דחד שמאלא, גבורה, לא אמות. כי אחיה, מסטרא דשמאלא דהו"ד דילך, דאתמר ביה ונתן ההוד למשה. אתיהיב בך, מסטרא דבינה.

בגין דביה הוית אנת חרב ויבש בכלא, בגין משיח בן אפרים, באורייתך, בנביאותך עליה, בגופך דסבילת פמה מיני יסורין, בגין דלא ימות הוא. ובעית רחמי עליה. אתמר ביה כי אחיה, מסטרא דבינה. ובגין דא לא אמות, מסטרא דגבורה. כי אחיה מסטרא דבינה, אילנא דחיי, דאתגבר עליה קריאת שמע של שחרית, וקשיר ליה בקשורא דתפילין, בימינא דאברהם, דאיהו שחרית.

אחיה - מצד הבינה, עץ החיים, שהתגבר עליה קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפילין בימין אברהם, שהוא שחרית.

ומי גרם זה? עורב, שאמה תהיה באותו זמן פיונה, ששליח אחר שנקרא בשמך, פועורב שגשג בתחלה ולא חזר בשליחות, שהשתדל בשקצים, שנאמר בהם עמי הארץ שקץ, בגלל ממונם, ולא השתדל בשליחותו להחזיר צדיקים בתשובה, כאלו לא עשה שליחות רבנו.

וכך יתקיים סוד היונה שנכנס בעמקי תהום רבה, כך תפנס אפה בעמקי תהומי התורה. זהו שפתוב (יונה ב) ותשליכני מצולה בלבב ימים. ויהיו חכמה חסד נצח לימין, שבגללם אמר דוד (תהלים קיח) ימין ה' רוממה ימין ה' עשה חיל. ושלש משמאל יתקשרו כאחד, שהם בינה גבורה הוד, ושלש דרגות שבאמצע - פתח תפארת יסוד - שאחוזות בימין ושמאל.

ומשום שראה אותך נביא מתקשר בשלש דרגות האמצע, פתח עליך פסוק זה, (ישעיה נב) הנה ישפיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. ומשום שאמה תהיה אחוז בשני משיחים, אמר דוד על שלשה ימינים של משיח בן דוד, ימין ה' שלש פעמים. כנגד שלשה שמאלים שאחוז בהם משיח בן אפרים, אמר מצד אחד שמאל, גבורה, לא אמות. כי אחיה - מצד שמאל של הו"ד שלך, שנאמר בו ונתן ההוד למשה, נתן בך מצד בינה.

משום שבו היית חרב ויבש בכל, בגלל משיח בן אפרים, בתורתך, בנביאותך עליו, בגופך שסבלת פמה מיני יסורים כדי שהוא לא ימות, ובקשפת עליו רחמים, נאמר בו כי אחיה, מצד הבינה. ומשום זה לא אמות - מצד הגבורה. כי

וְאִסְפַּר מְעֵשֵׂי יְהוָה, מִסְטָרָא דְהוּד. יִסּוּר יִסְרַנִּי יְהוָה, חֻקְמָה וּבִינָה, מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, בְּתַלְתּוּלַת יְמִינִין, וּתְלַת שְׂמָאלִין. וְלַמּוֹת לֹא נִתְנַנְי, עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, בְּג' דְּכָלִּיל כְּתֵר, וְצַדִּיק, וְאִיהוּ בֶן יוֹ"ה. וּמִיָּד יָקוּם ו' לְה' בְּי"ה, בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, בְּרַחְמֵי וּתְחִנוּנֵי, בְּכַמְה פִּיּוּסִים לְה' וּלְבִנְהָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (עֲמוֹס ט) בַּיּוֹם הַזֶּה הוּא אֲקִים אֶת סֵכֶת דְּרוּד הַנוֹפְלֹת. וּבִגְזִין דָּא אָמַר נְבִיא, (ירמיה לא) בְּכִי יִבְאוּ וּבְתַחֲנוּנֵים אוֹבִילִם.

קָם רַעֲיָא מִהֵימְנָא, וְנָשִׁיק לֵיהּ, וּבְרִיף לֵיהּ, וְאָמַר וּדְאֵי שְׁלִיחָא דְמֵאֲרָךְ אֲנָתְ לְגַבְן. פְּתַחוּ תְנָאִין וְאִמְרָאִין וְאָמְרוּ, רַעֲיָא מִהֵימְנָא, אֲנָתְ הוּיָת יַדְע כָּל דָּא, וְעַל יָדָךְ הִיא אֲתַגְלִיָּיא, אָבַל בְּעִנְוָה דִּילָךְ, דְּאֲתַמַּר בָּךְ (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנּוּ מָאֵד, בְּאֵלִין אֲתַרִּין דְּאֲנָתְ מִתְבִּישׁ לְאֲחִזְקָא טִיבוּ לְגַבְךָ, מְנִי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא לָן, וְלְבוּצִינָא קִדְשִׁיא, לְמַהוּי בִּידָךְ וּבְפּוּמָךְ בְּאֵלִין אֲתַרִּין. (ע"כ רעיא מִהֵימְנָא).

וּבַיּוֹם הַקִּים אֶת הַמִּשְׁפָּן. (במדבר ט) רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים קיב) פְּזֹר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים צְדָקְתוֹ עוֹמְדַת לְעַד קִרְנוֹ תְרוּם בְּכָבוֹד. פְּזֹר לְאֲבִיוֹנִים, מָאִי פְזֹר. כְּמָה דְאֲתָ אָמַר (משלי יא) יֵשׁ מִפְּזֹר וְנוֹסֵף עוֹד. יְכוּל פְּזֹר בְּעֵלְמָא, קָא מִשְׁמַע לָן פְּזֹר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים, כִּיּוֹן דִּיהִיב לְמַסְכְּנֵי, הָאִי פְּזֹרָא יָאוּת. מָאִי וְנוֹסֵף עוֹד. בְּכָלֵא. וְנוֹסֵף עוֹד בְּעוֹתָרָא. וְנוֹסֵף עוֹד בְּחַיִּי.

הָאִי קָרָא הָכִי מִיבְעֵי לֵיהּ, יֵשׁ מִפְּזֹר וְיוֹסֵף עוֹד, מָאִי וְנוֹסֵף. אָלָא הַהוּא אֲתֵר דְּשָׂרִי בִּיה מִיתָה, הוּא גָרִים לֵיהּ דִּיתוּסָף מִחַיִּים דְּלַעֲיָלָא לְאוּסְפָא לֵיהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִיא, קָרָא אֶסְהִיד, דְּכָל מָאֵן דִּיהִיב לְמַסְכְּנֵי, אֲתַעַר אֵילְנָא דְחַיִּי, לְאוּסְפָא לְהֵיָא אֵילְנָא דְמוֹתָא, וּכְדִין אֲשַׁתְּכַח חַיִּים וְחַדּוּ הַפְּסוּק מְעִיד שְׁכַל מִי שְׁנוֹתֵן לְעַנְיִים, מְעוֹרֵר עֵץ חַיִּים לְהוֹסִיף לְאוּתוֹ עֵץ הַמּוֹת, וְאִזּוּ נִמְצָא חַיִּים וְשִׁמְחָה לְמַעְלָה. וְהָאֵדָם שְׁגוּרָם אֵת זֶה, בְּשַׁעָה שְׁצַרִּיף לּוֹ, אוֹתוֹ עֵץ חַיִּים עוֹמֵד עָלָיו,

וְאִסְפַּר מְעֵשֵׂי יְהוָה - מִצַּד הַהוּד. יִסּוּר יִסְרַנִּי יְהוָה - חֻקְמָה וּבִינָה, מִימִין וּמִשְׁמָאל, בְּשִׁלְשָׁה יָמִינִים וּבְשִׁלְשָׁה שְׂמָאלִים. וְלַמּוֹת לֹא נִתְנַנְי - הָעֲמוּד דְּהָאִמְצָעִי בְּג' שְׁכוּלָל כְּתֵר וְצַדִּיק, וְהוּא בֶן יוֹ"ה. וּמִיָּד יָקוּם ו' לְה' בְּי"ה, בְּיָמִין וּשְׂמָאל, בְּרַחְמִים וּתְחִנוּנִים, בְּכַמְה פִּיּוּסִים לְה' וּלְבִנְיָה. זְהוּ שְׁכָתוּב (עֲמוֹס ט) בַּיּוֹם הַזֶּה הוּא אֲקִים אֶת סֵכֶת דְּרוּד הַנוֹפְלֹת. וּמִשׁוּם זֶה אָמַר הַנְּבִיא (ירמיה לא) בְּכִי יִבְאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם.

קָם רוּעָה הִנְאָמֵן וְנָשִׁק לוֹ וּבְרַף אוֹתוֹ, וְאָמַר, וּדְאֵי שְׁלִיחַ רְבוּנָךְ אֲתָה אֵלֵינוּ. פְּתַחוּ תְנָאִים וְאִמְרָאִים וְאָמְרוּ, רוּעָה הִנְאָמֵן, אֲתָה הָיִיתְ יוֹדְע כָּל זֶה, וְעַל יָדָךְ הִתְגַּלְתָּה, אָבַל בְּעִנְוָה שְׁלָךְ, שְׁנָאֲמַר בָּךְ (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנּוּ מָאֵד, בְּמִקּוּמוֹת אֵלוּ שְׁאֲתָה מִתְבִּישׁ לְהַחְזִיק טוּבָה אֵלֶיךָ, מְנָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אוֹתְנוּ וְלִמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה לְהִיּוֹת בִּידָךְ וּבְפִיךָ בְּמִקּוּמוֹת אֵלוּ. (עד כאן רעיא מִהֵימְנָא).

וּבַיּוֹם הַקִּים אֶת הַמִּשְׁפָּן. רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים קיב) פְּזֹר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים צְדָקְתוֹ עוֹמְדַת לְעַד קִרְנוֹ תְרוּם בְּכָבוֹד. פְּזֹר לְאֲבִיוֹנִים, מָאִי פְזֹר. כְּמָה דְאֲתָ אָמַר (משלי יא) יֵשׁ מִפְּזֹר וְנוֹסֵף עוֹד. יְכוּל פְּזֹר בְּעֵלְמָא? כָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ פְּזֹר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים. כִּיּוֹן שְׁנוֹתֵן לְעַנְיִים, פְּזֹר זֶה נָאֵה. מַה זֶה וְנוֹסֵף עוֹד? בְּכָל. וְנוֹסֵף עוֹד - בְּעֵשֶׂר. וְנוֹסֵף עוֹד - בְּחַיִּים. פְּסוּק זֶה כִּף צַרִּיף לּוֹ לְהִיּוֹת: יֵשׁ מִפְּזֹר וְיוֹסֵף עוֹד. מַה זֶה וְנוֹסֵף? אָלָא אוֹתוֹ מְקוּם שְׁשׁוּרָה בּוּ מִיתָה, הוּא גוּרָם לּוֹ שְׁיִתוּסָף מִחַיִּים שְׁלַמְעֵלָה לְהוֹסִיף לּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חֲזִיא,

ואותו עץ המות מגן עליו, ומשום כך ונוסף עוד (כמו שנאמר). צדקתו עמדת לעד (תהלים קיא). מה זה עמדת לעד? עומדת על האדם לזמן לו קיום וחיים. כמו שהוא נתן לו חיים ועורר לגבי החיים, כך גם נותנים לו, ואלו שני אילנות (נותנים לו) עומדים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים.

קרנו תרום בכבוד. בא ראה, העולם שאמרנו, אותה קרן תרום, ובמה? בכבוד שלמעלה, שאיש זה גרם לחברם כאחד, ולרוקן ברכות למעלה ומטה.

רבי אבא אמר, בכל זמן שהמשפך מוקם במעשי בני אדם, אז אותו יום, יום של שמחת הפל, ושמן משחת קדש מתרוקן באותם גרות, ומאירים פלם. מי שגורם את זה, גורם לו (באותו עולם הבא) שינצל בעולם הזה, ויהיו לו חיים בעולם הבא. זהו שכתוב (משלי יא) וצדקה תציל ממות, וכתוב (שם ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.

עשה לה שתי חצוצרות פסוף וגו'. רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) ובלקת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ונשאו האופנים. ובלקת החיות, ברושות שלמעלה היו הולכים. שאם תאמר שזה למעלה למעלה - לא. למטה. אלא כמו זה מלפני הפנים, וזה לאחור הפנים.

רוח מארבע רוחות בארבעה מדורים ובארבעה צדדים, בזיום שנבראו בהדור הפנים המאירות. בגלל זה פעין (נאשר) כמראה החיות, שהם ארבע זויות, דגלים פרושים, ארבי"ה נש"ר שו"ר אד"ם, שכולל פלם ארבעה

בזיוון דאתברון בקולמיטין דאנפין נהירין. בגין כך פעין (נאשר)

לעילא. ובר נש דגרים דא, בשעתא דאצטריף ליה, ההוא אילנא דחיי קאים עליה, וההוא אילנא דמותא אגין עלוי. ובגין כך ונוסף עוד.

(כמה דאף אמר).

צדקתו (דף קנ"ד ע"א) עמדת לעד. (תהלים קיב) מאי עמדת לעד. עומדת עליה דבר נש, לזמנא ליה קיומא וחיים, כמה דאיהו יהיב ליה חיים, ואתער לגבי חיון, הכי נמי יהיב ליה. ואינון תרי אילנין (נחבין ליה) קיימין עליה לשיזבא ליה, ולאוספא ליה חיון.

קרנו תרום בכבוד, תא חזי עלמא דאמרן, ההוא קרן תרום. ובמה. בכבוד דלעילא, דהאי בר נש גרים לחברא לון פחדא, ולא ארקא ברכאן לעילא ותתא.

רבי אבא אמר, בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון דבני נשא, פדין ההוא יומא, יומא דחדווה דכלא, ומשח רבות קדישא אתרק בהנהו בוצינין, ונהרין פלהו. מאן דגרים דא, גרים ליה (כשהוא עלמא דאמי) דישתזיב בהאי עלמא, ויהא ליה חיים בעלמא דאתי, הדא הוא דכתיב, (משלי יא) וצדקה תציל ממות, וכתיב (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום.

עשה לה שתי חצוצרות פסוף וגו'. (במדבר י) רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) ובלקת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ונשאו האופנים. ובלקת החיות, בקווצפירא דלעילא הוו אזלי. דאי תימא דהאי לעילא לעילא. לאו, לתתא. אלא כגוונא האי מקמי אנפין, והאי לבתר אנפין.

ויקא מארבע זיקין, בד' מדורין, ובד' סטריין,

מלאכים ששולטים וכוללים הכל.

דגל ראשון, מרפבה מזינת, אר"ה, מיכאל, רשום בפרישת הדגל הפרוש לימין. מזרח ראשית השמש הולך במשאו באור. שני ממנים תחת ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל. אחד ללמד (לתורה), ואחד ללכת בשוק שהולך.

בשאר"ה לוקחים, לוקחים כמה מרפבות מזינות מצד ימין, והכל אחד. לצד שמאל השמש הולך (לוקח באחד לצד השמאל, השמש הולך) ומאיר ומעטר אותם. אלה ורכבות ממנים תחתיו, וכלם ביראה ובאימה, בזיע וברתת. אריה מושיט יד ימינו, כונס לכל חילותיו אליו. שלש מאות ושבעים אלה אריות סביב אותו אר"ה, והוא ביניהם באמצע. בשגועה האריה הזה, הרקיעים מזדעזעים, וכל החילות והמרפבות מזדעזעים מיראתו. מאותו קול מתלהט נהר די נור, ויורד באלה וחמש מאות דרגות הגיהנם של מטה. אז מזדעזעים כל רשעי הגיהנם, והאש לוקחת, ועל זה כתוב (עמוס א) אריה שאג מי לא יירא.

גועה פעם שניה - שלש מאות ושבעים אלה אריות, כלם גועים. מושיט יד שמאלו - כל בעלי הדין למטה פחדים ונכפים תחת אותה יד, ואותה יד פושטת עליהם, וכלם תחתיה, כמו שצאמר (בראשית מט) דך בערף איביך.

ארבע כנפים לכל אחד ואחד מאש לכנה. כלם לוקחים. כל פנים של כפתור ופרח בלבן של אותה אש שקועים.

ארבע גדפין לכל חד וחד, מאשא חוורא. פלהו מלהטין. כל אפין דחזור ושושן פחוורתא דהוא אשא שקיען.

פמראה החיות, דאינון ארבע זויין, דגלין פרישן, אר"ה. נש"ר. שו"ר. אד"ם. דכליל פלהו ארבע מלאכין דשליטין וכלילן כלא.

דגלא קדמאה, משריא מזינא, אר"ה. מיכאל, רשים בפרישו דגלא פרישא לימינא. מזרח שירותא דשמשא, אזיל במטלנוי, בנהירו. תרין ממנן תחות ידיה, יופיא"ל, צדקיא"ל. חד לאורתא (נ"א לאוריתא). וחד, למיהן בשוקא דאזיל.

בר אלין נטלין, נטלין כמה משריין מזינין, מסטרא דימינא, וכלא חד. לסטרא שמאלא, שמשא אזיל (ס"א נטל בר חד לסטר שמשא, שמשא אזיל) ונהיר, ומעטר להו. אלה ורכוון ממנן תחותיו. וכלהו בדחילו באימתא בזיע בררת. אריה אושיט ידיה ימינא, פניש לכל חילוי לגביה, תלת מאה ושבעין אלה אריותא, סותרניה דהוא אר"ה, ואיהו בינייהו באמצעיתא.

בר געי האי אריה, מזדעזען רקיעין, וכל חילין ומשריין מזדעזעין, מדחילו דיליה. מהוא קלא, נהר די נור מתלהטא, ונחית באלה וחמש מאה דרגין דגיהנם לתתא, פדין פלהו חייבין דגיהנם מזדעזען, ומלהטן אשא, ועל דא כתיב, (עמוס א) אריה שאג מי לא יירא.

געי תננינות, תלת מאה ושבעין אלה אריותא, פלהו געאן. אושיט ידיה שמאלא, כל מאריהון דדינא לתתא דחילין, ואתפפיין תחותיה. והוא ידא. והוא ידא פשיט עלייהו, וכלהו תחותיה. כמה דאת אמר, (בראשית מט) דך בערף איביך.

ארבע גדפין לכל חד וחד, מאשא חוורא. פלהו מלהטין. כל אפין דחזור ושושן פחוורתא דהוא אשא שקיען.

ארבע אנפין לכל חד וחד לארבע סטריין, כלהו נהירין בתוורא דשמשא. חד לסטר מזרח, נהיר בחדו. וחד לסטר מערב, (ס"א דא כניש) דאתפניש נהוריה. וחד לסטר צפון, חשוף בלא נהירו, כצלא דשמשא לגבי שמשא. צלא חשוף, שמשא נהיר. בגין דשמשא וצלא, ימינא ושמאלא, ואזלא כחדא. חשוכן (ס"א חושבון) דאזלין עמיה, כל אינון דנטלין זיינא.

ובלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין. רישא חדא דיליה, שבעין וארבע אלה, ושית מאה. אלין אינון רישא חד. נפקי חילא בימינא, דאיהו ארים עלייהו. בר כל אינון ממנן דלתתא, תחות אלין. שלטונין אלין על אלין, דרגין תתאין עם עלאין, דלית לון חשבנא.

ראש שני, שהולך בראש הראשון, חשבונו חמשים וארבעה אלה וארבע מאות, פרט לכל הממנים הללו שתחת לארבעה צדדים שאין להם חשבון. ראש שלישי, שהולך אחריהם, חמשים ושבעה אלה וארבע מאות. כמו שנוטל הימין, כך גם נוטל השמאל. כך גם מלפניהם, כך גם מאחריהם.

ביון שנוסע ראשון - והורד המשכן. וכל הלויים אומרים שירה. בעלי התשבחות כלם מצדו. ואז כתוב, (יחזקאל א) פי רוח החיה באופנים.

דגר שני, מרפכה מזינת, נש"ר, אוריאל, דרו"ם. ושני ממנים עמו - שמשיאל, חסדיאל. נשר זה עולה, וכל בעלי הפנפים מלפניו. כמה מרפכות עולות בכל הצדדים, כל אחת ואחת בחוק השמש.

ובלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין. רישא חדא דיליה, שבעין וארבע אלה, ושית מאה. אלין אינון רישא חד. נפקי חילא בימינא, דאיהו ארים עלייהו. בר כל אינון ממנן דלתתא, תחות אלין. שלטונין אלין על אלין, דרגין תתאין עם עלאין, דלית לון חשבנא.

רישא תניינא, דאזיל ברישא קדמאה, חשבון דיליה חמשים וארבע אלה, וארבע מאה. בר כל (דף קנ"ד ע"ב) אלין ממנן דתחות לד' סטריין, דלית לון חשבנא. רישא תליתאה, דאזיל בתרייהו, חמשים ושבעה אלה, וארבע מאה. כגוונא דנטיל ימינא, הכי נמי נטיל שמאלא, הכי נמי מקמייהו, הכי נמי מבתרייהו.

ביון דנטיל האי קדמאה, והורד המשכן. וכלהו ליוואי אמרי שירתא, מארי דתושבון כלהו מסטריה. פדין (יחזקאל א) פי רוח החיה באופנים פתיב.

דגלא תניינא. משריאי מזיינא, נש"ר, אוריאל, דרו"ם. תרי ממנן עמיה, שמשיאל, חסדיאל. האי נשר סליק, וכל מאריהון דגדפין מקמיה. כמה משריין סלקין בכל סטריין. כל חד וחד בתוקפא דשמשא.

בכל סטריין. כל חד וחד בתוקפא דשמשא.

רוח של רוח פנימית יוצאת, ואותה הרוח מגיעה לנשר הזה, ועולים איבריו ומכסים את הגוף, כמו שנאמר (איוב לט) המבינתך יאבר נץ יפרש כנפיו לתימן. כמו דגמת כעין (דברים לב) כנשר יעיר קנו, נשר נץ זה עם יונה, עם נץ, וכל בעלי הכנפים כלם מצפצפים ושמחים. אחד מצד (עמוד אחד) לפניו עולה ממטה למעלה. כמה צפרים יורדות ועולות, מצפצפות ושמחות, הולכות ומשוטטות.

בשנוסע, מושיט כנף ימין, כונס לכל חיליו, שלש מאות וחמשים אלף בעלי כנפים בשני גופים, נשר וארני"ה כאחד. מרים קול, כל האחרים עולים ויורדים, מצפצפים מצדם ממה דרגות.

שדשה ראשים הם כאחד במחנות אלו, וכלם בחשבון אחד. וחשבון הראשים הללו - ראש אחד, ארבעים וששה אלף וחמש מאות. ראש שני, חמשים ותשעה אלף ושלוש מאות. ראש שלישי, ארבעים וחמשה אלף ושש מאות וחמשים.

משני צדדים אלו יוצאים שני כרוזים שהולכים לפני כל המחנות, כששני אלה מכריזים: כל החילות וכל המחנות, חיות קטנות עם גדולות, כלם מתפנסים. מי ראה נסיעת כל הרקיעים, כלם נוסעים במשא במחנות לפני אותו משכן.

בשעה שאחד מהם, אותו שבא מצד אריה, פושט קול כדי שלא יזדעזעו כל אותם קולות, אז מתפנסות כל אותן מחנות. בשעה שאחר קורא, נשבר הקול ולא פושט, כל אותן המחנות של הנשר הזה, כלן מתפנסות לנסע במסעם. כנגד אלו שתי חצוצרות כסף, כגון זה הכל למטה. בא

רוחא דרוחא פנימאה נפיק, וזהו רוחא מטי להאי נשר, וסליק אברוי ומכסייא לגופא. כמה דאת אמר, (איוב לט) המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן. כגוונא כדוגמא כעין כנשר יעיר קנו האי נשר נץ בהדיה יונה, בהדיה נץ, וכל מארי דגדפין פלהו מצפצפן וחדאן. חד מסטרא (ס"א חר סמכא) קמיה, סליק מתתא לעילא. כמה ציפריין נחתין ועאלין, מצפצפן וחדאן, אזלין ושאיין.

כד נטיל, אושיט גדפא ימינא, פניש לכל חילוי, תלת מאה וחמשין אלף מארי דגדפין, בתרי גופי, נשר וארני"ה כחדא. ארים קלא, פלהו אחרנין סלקין ונחתין, מצפצפן מסטרייהו, מכמה דרגין.

תלת רישין אינון כחדא, במשריין אלין. וכלהו כחד חשבון. וחושבן דאלין רישין, רישא חדא, ארבעין ושית אלף וחמש מאה. רישא תנינא חמשין ותשע אלף ותלת מאה. רישא תליתאה, ארבעין וחמש אלפין, ושית מאה וחמשין.

מאלין תרי סטריין, נפיק תריין כרוזי, דאזלי מקמי כלהו משריין. כד אלין תרי מכריזי, כל חילין, וכל משריין, חיוון זעירין עם רברבן, פלהו מתפנשי. מאן חמי נטילא דכלהו רקיעין, כולהו נטלין במטולא במשריין, לקמיה דהווא משכנא.

בשעתא דחד מנייהו, ההוא דאתי מסטרא דאריה, פשיט קלא, בגין דלא יזדעזעון כל אינון קלין. כדין מתפנשין כל אינון משריין. בשעתא דאחרא קרי, מתבר קלא ולא פשיט, כל אינון משריין דהאי נשר, פלהו מתפנשו לנטלא במטלנייהו. לקביל אינון, שתי חצוצרות כסף, כגוונא דא כלא

רָאָה, כְּשֶׁאֵלֶּה נּוֹסְעִים, מֵה כְּתוּב?
(יחזקאל א) וּבִלְכַת הַחַיּוֹת יִלְכוּ
הָאוֹפְנִים אֶצְלָם, אוֹתָם
שֶׁמִתְכַנְּסִים אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁהֵרָאשׁ
מִסְתַּפֵּל, כִּף גַּם בָּלָם.

דְּגַלְ שְׁלִישִׁי, שׁוּר, גְּבִרְיָאֵל, צְפוּן.
שְׁנֵי מְמַנִּים עִמּוֹ, קַפְצִיָּא"ל
חֲזַקִּיָּא"ל. הַשׁוּר הֵזָה מִצַּד
שְׂמָאל. קֶרְנֵי עוֹלוֹת בֵּין שְׁתֵּי
עֵינָיו. רוּגְזוּ בְּהַסְתַּכְּלוֹת, עֵינָם
לוֹהֲטוֹת כְּאֵשׁ שֶׁל נוֹר דּוֹלֵק. נוֹגַח
וְרוֹפֵס בְּרִגְלָיו וְלֹא חָס.

כְּשֶׁנּוֹעָה הַשׁוּר הֵזָה, יוֹצְאִים
מִנְקַב תְּהוֹם רַבָּה כְּמֵה חֲבוּרוֹת
מַפִּים (מִחֲבָלִים), כָּלֵם גּוֹעִים
וּמְשׁוּטְטִים לְפָנָיו, וְהַחֲמַת וְהַתִּיק
שָׁבוּ שֶׁל כָּל עוֹנוֹת תְּלוּיִם לְפָנָיו,
שֶׁהָרִי כָּל עֲבוֹרוֹת הָעוֹלָם כְּתוּבִים
בְּסֵפֶר וְעוֹלָם.

שְׁבַעַה נְהָרוֹת אֵשׁ שׁוֹפְעִים לְפָנָיו.
כְּשֶׁצָּמָא הוֹלֵף לְאוֹתוֹ נְהָר דִּינור,
וְשׁוֹאֵב אוֹתוֹ בְּגִמְיָעָה אַחַת.
וְאוֹתוֹ נְהָר מִתְמַלֵּא כְּבַתְחַלָּה וְלֹא
נְהִיָּה אֲכֻזָּב. כָּל אוֹתָם חִילוֹת
שׁוֹאֵבִים אֵשׁ אוֹכְלֹת אֵשׁ.
וְאֵלְמָלֵא שְׁמַצַּד אֲרִיָּה יוֹצֵא נְהָר
אֶחָד שֶׁל מִים שְׁמַכְבִּים אֶת
הַגְּחָלִים שֶׁלָּהֶם, לֹא יוֹכֵל הָעוֹלָם
לְסַבֵּל.

חֲשֵׁךְ הַשְּׁמֶשׁ שֶׁם נִמְצָא, לֹא נִמְצָא
אוֹר. כְּמֵה חִילוֹת שֶׁל שׁוּמְרֵי חֵק
הוֹלְכִים וּמְשׁוּטְטִים בַּחֲשֵׁךְ,
וְאוֹתוֹ נְהָר שְׁדוֹלֵק בְּצַד הֵזָה, אֵשׁ
שְׁחַרְהָ חֲשׁוּכָה. וְאֵם תֹּאמַר שְׂאִין
אֵשׁ לְבָנָה, אֵשׁ שְׁחַרְהָ, אֵשׁ
אֲדָמָה, אֵשׁ שֶׁל שְׁנֵי גִּנְיִם - אֵל
תֹּאמַר, שְׁהָרִי וְדָאֵי כִּף זֶה! וְעַם
כָּל זֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה כִּף נִמְצָא,
וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְתַחְתּוֹנִים הַלָּלוּ.

שְׁנֵינּוּ, הַתּוֹרָה בְּמֵה אֲשַׁתְּכַחַת. אֵשׁ חוֹרָא,
לְבָנָה, וְאֵשׁ שְׁחַרְהָ עַל גְּבִי לְבָנָה.
בְּשֵׁנֵי סוּגֵי אֵשׁ נִמְצָאת הַתּוֹרָה.
בֹּא רָאָה, הָאֵשׁ אַחַת הִיא,
וּמִתְחַלֶּקֶת לְאַרְבָּעָה. הַמַּיִם אֶחָד

לְתַתָּא. תָּא חֲזִי, פַּד אֵלִין נְטֻלִין מֵה כְּתִיב,
(יחזקאל א) וּבִלְכַת הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאוֹפְנִים אֶצְלָם,
אֵינוֹן דִּמְתַּכְּנָשׁוּ לְגַבִּיָּהוּ, כְּגוֹנוֹא דִּרִישָׁא
אִסְתַּפֵּל, הָכִי נְמִי כְּלָהוּ.

דְּגַלְ תְּלִיתָאָה. שׁוּר. גְּבִרְיָאֵל. צְפוּן. תְּרִין
מְמַנִּין עִמִּיהָ, קַפְצִיָּא"ל חֲזַקִּיָּא"ל. הֵאִי
שׁוּר מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא. קֶרְנֵי סְלִקִין בֵּין תְּרִין
עֵינָיו. רְגִיזוּ בְּאַסְתַּפְּלוֹתָא, עֵינָיו מְלַהֲטִין כְּאֵשׁ
דְּנוֹר דְּלִיק. נְגַח וְרַפְסָא בְּרִגְלָיו וְלֹא חָיִים.

בַּד גְּעִי הֵאִי שׁוּר, נְפַקִין מְנוֹקְבָא דְתְּהוֹמָא
רַבָּא, כְּמֵה חֲבִילֵי שְׁרִיקִין (ס"א טריקין), כְּלָהוּ
גְּעָאן וְשְׂטָאן קְמִיָּה, וְחִימְתָא, וְאַחְמְתָא דְכָל
חֻבְיִין תְּלִיָּא קְמִיָּה, דְּהָא כָּל חוּבֵי עֲלָמָא,
כְּלָהוּ בְּסֵפֶרָא סְלִיקִין וּכְתִיבִין.

שְׁבַעַה נְהָרֵי דְאֵשׁ נְגַדִין קְמִיָּה, פַּד צְחִי אֲזִיל
לְגַבִּי הַהוּא נְהָר דִּינור, וְשְׂאִיב לִיָּה
בְּגִמְיָעָא חָדָא. וְהַהוּא נְהָר אֲתַמְלִי
כְּדְבַקְדְּמִיתָא, וְלֹא כְּדִיב. כָּל אֵינוֹן חֲזִילִין,
שְׂאֵבִין אֵשׁ אֲכָלָא אֵשׁ. וְאֵלְמָלֵא דְמְסֻטְרָא
דְּאַרְיָה, נְפִיק חַד נְהָרָא דְמִיָּא, דְּמַכְבִּין
גְּחַלְתִּיָּהוּ, לֹא יִכִּיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל.

חֲשׁוּכָא דְשְׁמֶשׁא תַּמָּן אֲשַׁתְּכַח, לֹא אֲשַׁתְּכַח
נְהִירוֹ. כְּמֵה גְּרִדִּינֵי נְמוּסִין אֲזִלִין
וְשְׂטָאן בְּחֲשׁוּכָא וְהַהוּא נְהָר דְּדְלִיק בְּסֻטְרָא
דָּא, נוֹרָא אוֹכְמָא חֲשׁוּךְ. וְאֵי תִימָא, דְּלֹא אֵית
אֵשׁא חוֹרָא, אֵשׁא אוֹכְמָא, אֵשׁא סוּמְקָא,
אֵשׁא דְתָרִי גּוֹוִנִי. לֹא תִימָא, דְּהָא וְדָאֵי הָכִי
הוּא, וְעַם כָּל דָּא לְעִילָא לְעִילָא הָכִי אֲשַׁתְּכַח,
וּמִתַּמָּן נְגִיד לְאֵלִין תַּתָּאֵי.

תְּנִינֵן אוֹרִיָּתָא בְּמֵה אֲשַׁתְּכַחַת. אֵשׁ חוֹרָא,
וְאֵשׁ אוֹכְמָא עַל גְּבִי אֵשׁ חוֹרָא. בְּתָרִי
אֵשִׁי אֲשַׁתְּכַחַת אוֹרִיָּתָא. תָּא חֲזִי, אֵשׁ חָדָא
הוּא, וְהֵאִי אֲתַפְּלִיג לְאַרְבָּעָה. מִיָּא חָדָא (ד)

הם, ומתחלקים לארבעה. הרוח אחת היא, ומתחלקת לארבעה. **שְׁלֹשָׁה** ראשים נמצאים (מתחברים) במרכבות אלו. חשבונם - ראש אחד, ששים ושנים אֶלֶף ושבע מאות. ראש שני, ארבעים ואחד אֶלֶף וחמש מאות. ראש שלישי, חמשים ושלשה אֶלֶף וארבע מאות. פֶּרֶט לְכֹל אֵלּוּ הַדְּרָגוֹת הַאֲחֵרוֹת שֶׁנִּפְרְדוֹת בְּצַדִּיקוֹ, וְאִין לָהֶן חֲשׁוֹנוֹן. כִּלְיָן דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת, פֶּרֶט לְכַמָּה חִילוֹת שֶׁל שׁוּמְרֵי חֻק שֶׁהֵם לְמַטָּה, חֲצוּפִים כְּפֶלֶב, נוֹשְׁכִים כְּחֶמּוֹר. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְצָא לְפָנֵיהֶם, וְדִין שֶׁלָּהֶם בְּצַד רְבִיעִי.

דָּגָל רְבִיעִי, אֲדָם, רְפָא"ל, מְעָרָב. יַחַד אֵתוֹ רְפוּאָה. בְּצַד שְׂאֵדָם נִכְלָל, דִּין עֲלִיוֹן עֲלִיו מְתַרְפֵּא. זֶה (אֲחָד) אוֹחוֹ בְּקַרְנֵי הַשּׁוּר, כְּשֶׁרוּצָה לְהַכְנִיס לְתוֹהוֹם רְכָה, וְכוּפֶת אוֹתָם שְׁלֵא יִשְׁרַף הָעוֹלָם. לְאַחַר זֶה שׁוֹרָה קוֹל דְּמָמָה דְקָה, דִּין. (כָּא) דְּכָר בְּחֲשָׁאי, לֹא נִשְׁמַע דְּכָר הַבְּרָה כִּלְיָן.

בְּצַד זֶה שׁוֹרָה מִי שְׁשׁוּרָה, עוֹלָה מִי שְׁעוֹלָה, הַשְּׁמֵשׁ מִתְכַּנֵּס לְהֵאִיר לְמִקוֹם זֶה. בְּגִלּוֹל זֶה וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה בְּצַד דְרוֹם. אֲבָל כָּאֵן לֹא זֶה וְלֹא זֶה. מִדּוּעַ תְּרוּעָה? לְכַפּוֹת צַד צְפוֹן, וְלִכְנֹן צַד צְפוֹן לְאַחֹר.

בֹּא רֵאָה, שְׁתִּי חֲצוּצְרָת, מִשׁוּם שֶׁהֵם מְצַד שְׁנַיִם שְׂאֵמְרָנוּ, מִמְזַרְח וּמִדְרוֹם. הֵן עֲתִידוֹת לְשִׁבְר דִּינִים וְלְכַפּוֹתָם. וְעַל זֶה הֵן מְכַסְּפָה. וּמִשׁוּם זֶה, וּבִיּוֹם שֶׁמִּחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וּתְקַעְתֶּם בְּחֲצוּצְרָת. סְתָם, בֵּין לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה בְּכַבּוּדָם וְנִתֵּן לָהֶם חֵלֶק עֲלִיוֹן עַל כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

קנ"ה ע"א) אֵיהוּ, וְהֵאִי אֲתַפְּלִיג לְאַרְבַּע. רוּחָא חָדָא אֵיהוּ, וְהֵאִי אֲתַפְּלִיג לְאַרְבַּע.

תִּלְתַּת רִישֵׁין אֲשֶׁתְּכָחוּ (כ"א אֲתַתְּכָרוּ) בְּמִשְׁרִיין אֵלִין. חֲשַׁבֵן דְּלֵהוֹן, רִישָׁא חָדָא שְׁתִּין וְתָרִי אֶלֶף וְשִׁבַע מָאָה. רִישָׁא תְנִינָא, אַרְבַּעִין וְחָד אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מָאָה. רִישָׁא תְלִיתָאָה, תִּלְתַּת וְחֲמִשִּׁין אֶלֶף וְאַרְבַּע מָאָה. בַּר כָּל אֵינוֹן דְּרִגִין אַחֲרָנִין דְּאֲתַפְּרִשֵׁן בְּסִטְרֵיהוֹ, וְלִית לוֹן חֲשַׁבְנָא. כִּלְהוֹ דְּרִגִין עַל דְּרִגִין. בַּר כָּמָה גְרִדִינִי נְמוֹסִין דְּאֵינוֹן לְתַתָּא, חֲצִיפִין כְּכִלְבָּא, נִשְׁכִּין כְּחֶמּוֹרָא, וְוִי מָאֵן דְּאֲשֶׁתְּכַח גְּבִייהוּ, וְדִינָא דְּלֵהוֹן בְּסִטְרָא רְבִיעָאָה.

דְּגֵלָא רְבִיעָאָה, אֲדָם רְפָא"ל. מְעָרָב. בְּהֵדִיָּה אֲסוּוֹתָא. בְּסִטְרָא דְאָדָם אֲתַפְּלִיל דִּינָא עֲלָאָה עֲלֵיהָ אֲתַסִּי. הֵאִי (כ"א חֲד) אֲחִיד בְּקַרְנוֹי דְשׁוּר, כַּד מִיבִיעִי לְאַעְלָא לוֹן לְתוֹהוֹמָא רְפָא. וְכַפִּית לוֹן, דְּלֹא יוֹקִיד עֲלֵמָא. בְּתַר דָּא שְׂרִיא קוֹל דְּמָמָה דְקָה דִינָא. (כ"א חֲדָא) מְלָה בְּחֲשָׁאי, לֹא מִשְׁתַּמַּע מְלָה דְּהַבְּרָה כִּלְיָן.

בְּסִטְרָא דָּא, שְׂרִיא מָאֵן דְשְׂרִיא, סְלִיק מָאֵן דְּסְלִיק, שְׁמָשָׁא אֲתַפְּנִישׁ לְאַנְהָרָא לְהֵאִי אֲתַר. בְּגִין כְּף וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה, בְּסִטְר דְרוֹם. אֲבָל חֲכָא, לָאו הֵאִי וְלָאו הֵאִי. אֲמַאי תְּרוּעָה. לְאַכְפִּיָּיא סִטְר צְפוֹן, וּבְגִין כְּף סִטְר צְפוֹן לְאַחֹרָא.

תָּא חֲזִי, שְׁתִּי חֲצוּצְרוֹת, בְּגִין דְּאֵינוֹן מְסִטְרֵי תָרִי דְקָאֲמְרֵי, מִמְזַרְח וּמִדְרוֹם. אֵינְהוּ זְמִינִין לְתַבְרָא דִינִין, וְלְאַכְפִּיָּיא לוֹן. וְעַל דָּא אֵינוֹן מְכַסְּפָה. וּבְגִין כְּף וּבִיּוֹם שֶׁמִּחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וְגו', וּתְקַעְתֶּם בְּחֲצוּצְרוֹת, סְתָם, בֵּין לְעֵילָא בֵּין לְתַתָּא. זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוֹן, וְיֵהִיב לוֹן חוֹלְקָא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְקוּדְשָׁא

הוא משתבח בתשבוּחֹתיהם. זהו שפֿתוּב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וגו'.

וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וגו'. רבי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּאֵן יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּל, נ' שְׁהִיא (מְנוּחָה) מְחֻזָּרָה לְאַחֹר, כָּאֵן בְּשָׁנֵי מְקוֹמוֹת, לְמָה? וְאֵם תֹּאמַר נ' כְּפּוּפָה, הָרִי יְדוּעַ נ' כְּפּוּפָה נִקְבָּה. נ' פְּשׁוּטָה, כָּלֵל שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ בְּמִקּוּם זֶה, וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ. לְמָה חֲזַר לְאַחַר כֶּף כְּמוֹ זֶה?

בֹּא רְאֵה, נ' בְּאַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ לֹא נֶאֱמָרָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בְּגִלוּת, וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ הַחֲבָרִים, שְׁפִתוּב (עמ"ס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וגו'. אֵלֶּא מָה כְּתוּב לְמַעַלָּה? וְאָרוֹן בְּרִית ה' נִסְעַ לְפָנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה. פִּיּוֹן שְׁהִיָּה נוֹסֵעַ הָאָרוֹן, נו"ן נוֹסַעַת עָלָיו (עמ"ס), וְהָרִי הַשְּׂכִינָה יוֹשְׁבַת עַל גְּבִי הָאָרוֹן.

בֹּא רְאֵה חֲבִיבוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַבִּי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי אָף עַל גֵּב שְׁהֵם סוֹטִים מִדֶּרֶךְ הַיִּשָּׁר, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה לְעֻזְבְּךָ, וּבְכָל זְמַן מְחֻזָּר פָּנָיו לְמוֹלָם, שְׁאֵם לֹא כֶּף, לֹא יַעֲמְדוּ בְּעוֹלָם.

בֹּא רְאֵה, הָאָרוֹן הִיָּה נוֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים, נ' לֹא הִיָּתָה נִפְרָדָת מִמֶּנּוּ, וְנוֹסַעַת עִמּוֹ. וּמִתּוֹךְ אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל מְחֻזָּר פָּנָיו וּמִסְתַּוֵּב מִלְּגַבִּי הָאָרוֹן, כְּמוֹ עֶפֶר הָאֵלִילִים, כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, מְחֻזָּר פָּנָיו לְמִקּוּם שְׁמִשָּׁם יֵצֵא. וְעַל כֵּן בְּנִסְעֵ הָאָרוֹן, נו"ן מְסוּבָּבָת פָּנִים לְמוֹל יִשְׂרָאֵל, וְכַתְּפֵי הַגּוֹף לְגַבִּי הָאָרוֹן.

וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהָאָרוֹן הִיָּה נוֹסֵעַ, מֹשֶׁה אָמַר קוּמָה ה', לֹא תַעֲזוּב אוֹתָם, הַחֲזוּר פָּנִים אֵלֵינוּ, וְאָז נו"ן

בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתַּבַּח בְּהוֹ בְּתוֹשְׁבַחֲתֵיהוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה יִשְׂרָאֵל וגו'.

וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וגו'. (במדבר י') רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, הֵכָא אֵיִתָּ לְאַסְתַּכְּלָא, נ' דְּאִיְהִי (כ"א מְנוּחָה) מְחֻזָּרָה לְאַחֹרָא הֵכָא בְּתָרֵי דוֹכְתֵי, אֲמַאי. וְאִי תִימָא נ' כְּפּוּפָה, הָא יְדִיעָה נ' כְּפּוּפָה נוֹקְבָא. נ' פְּשׁוּטָה, כָּלֵל דְּדַכְּר וְנוֹקְבָא. וְהָא אוֹקִימָנָא בְּאַתְרֵי דָא, וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרוֹן. אֲמַאי אֶתְהַדָּר לְבַתָּר כְּגוֹוֵנָא דָא 5.

תָּא חֲזִי, נ בְּאַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ לֹא אֶתְמַר, בְּגִין דִּהִיא בְּגִלוּתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרֵיִיא דְכְּתִיב, (עמ"ס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וגו'. אֵלֶּא מָה כְּתִיב לְעִילָא, וְאָרוֹן בְּרִית יי נוֹסֵעַ לְפָנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה. פִּיּוֹן דִּהוּה נְטִיל אָרוֹנָא, נו"ן נְטִיל עָלֶיהָ (נ"א עמ"ס), וְהָא שְׂכִינָתָא עַל גְּבִי אָרוֹנָא יְתִיב.

תָּא חֲזִי, חֲבִיבוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיְהוּ דִּישְׂרָאֵל, דִּהָא אָף עַל גֵּב דְּאִינוֹן סְטָאן מֵאַרְחַ מִיִּשְׁרָאֵל, קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא בְּעֵי לְשַׁבְּקָא לוֹן, וּבְכָל זְמַנָּא אֶהְדָּר אֲנַפּוּי לְקַבְּלֵיהוּ, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא יְקוּמוֹן בְּעַלְמָא. תָּא חֲזִי, אָרוֹנָא הָוָה נְטִיל קַמִּיְהוּ אֲרַחַת תִּלְתָּא יוֹמִין, נ לֹא הָוָה מִתְּפָרֵשׁ מִנִּיהּ, וְנְטִיל עִמִּיהּ. וּמִגּוֹ רַחֲמֵי דִלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, אֶהְדָּר אֲנַפּוּי וְאַסְתַּחַר מִלְּגַבִּי אָרוֹנָא, כְּהִיא אֵיִילָא דְעוֹלָתָא, כַּד אִיהוּ אֲזִיל, אֶהְדָּר אֲפּוּי לְאַתְרֵי דְנַפְיָק. וְעַל דָּא בְּנִסְעֵ הָאָרוֹן, נו"ן אֶסְחָר אֲנַפּוּי לְקַבְּלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְכַתְּפֵי גּוּפָא לְגַבִּי אָרוֹנָא. וְעַל דָּא כַּד אָרוֹנָא הָוָה נְטִיל, מֹשֶׁה אָמַר קוּמָה יי, לֹא תַשְׁבוּק לוֹן, אֶהְדָּר אֲנַפּוּי לְגַבִּין.

חוזרת לגביהם כצורה זו, כמי שמחזיר פניו למי שאוהב. וכשהיה מתחיל הארון (וישראל) לשרות, אז החזירה נוי"ן פניה מישראל, והחזרה לגבי הארון, ובכל החזר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, בודאי כף הוא, אבל כאן לא החזיר פניו מישראל, שאם כף, צריכה נוי"ן להתהפך מגון של אחר עליון (שלמעלה), זה מגור לאחור, וזה בדרך ישר לגבי הארון.

אלא ודאי לא החזיר פניו מהם. ומה עשה בשעה שהארון התחיל להשרות? אמר משה שובה ה', ואז שורה הארון, והשכינה עומדת בצד אחר, והפנים מול ישראל ומול הארון. (ומשום כך) ואז הפל נכלל (לתוכה) לפונן, לארון ולישראל. אלא שישראל גרמו אחר כך, שכתוב ויהי העם כמתאוננים.

אמר רבי אלעזר, אני שאמרתי מספרו של רב ייבא סבא, שאמר שבין מצד זה ובין מצד זה חזר. אמר לו, נאה אמר, אבל זה שאמרנו, כך תמצא בספרו של רב המנונא סבא, וכך זה בודאי. והמן פזרע גד הוא. אמר רבי יוסי, להעמיד זרע וחילות בארץ, כמו שנאמר (בראשית מט) גד גדוד יגודנו. מה זרע גד נטלו חלקם בארץ אחרת, כך המן שרה על ישראל מחוץ לארץ הקדושה.

דבר אחר פזרע גד הוא - פזרע גד לבן, ונקפה כשיורד לאויר, ונטחן (והתגשם) (ונבלע) בגוף, והרי פרשוה החכרים. ועינו פועין הבדלח, כמו אותו בדולח שהוא לבן, כגון הלימין (לבן העין) שלמעלה. (פזרע גד, כך לא נקרא בארץ

פדין נוי"ן אתהדר לגביהו כגוונא דא ז כמאן דמהדר אנפיה למאן דרחים, וכד הוה שארי ארונא (וישראל) למשרי, פדין אהדר נון אנפוי מישראל, ואתהדר לגבי ארונא, ובכלא אתהדר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, בודאי הכי הוא, אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל, דאי הכי בעי נון לאתהפכא מגוונא דאחרא עלאה (ס"א ולעילא), האי ז מניזר לאחורא והאי באורח מישר לגבי ארונא.

אלא ודאי לא אהדר אנפוי מנייהו, ומה עביד בשעתא דשארי ארונא למשרי. אמר משה שובה יי, פדין שארי ארונא, ושכינתא קאים בסטרא אחרא, ואנפין לקבלייהו דישראל, ולקבליה דארונא. (ובגין כך) וכדין פלא כליל (לגויה) לכוננא, (דף קנ"ה ע"ב) לארונא, ולישראל. אלא דישראל גרמו לבתר, דכתיב ויהי העם כמתאוננים.

אמר רבי אלעזר, אנא דאמרן מספרא דרב ייבא סבא, דאמר דבין בהאי גיסא, ובין בהאי גיסא, אתהדר. אמר ליה, שפיר קאמר, אבל דא דאמינא, הכי תשפח בספרא דרב המנונא סבא, והכי הוא ודאי.

והמן (כמדבר י"א) פזרע גד הוא. אמר רבי יוסי, לקיימא זרעא וחילין בארעא, כמה דאת אמר (בראשית מט) גד גדוד יגודנו. מה זרעא דגד נטלי חולקיהון בארעא אחרא, כך מן שריא עלייהו דישראל, לבר מארעא קדישא.

דבר אחר פזרע גד הוא. פזרעא דגד חוורא, ואקפי כד נחית לאוירא, ואתנגריס (ס"א ואתגשים) (ס"א ואתבלע) בגופא, והא אוקמוה חבריאי.

ועינו פועין הבדולח, פההוא בדולחא דאיהו חוור, כגוונא דימינא (ס"א

חיונרא דעניא) דלעילא. (כנרע גר הכי לא אקרוין בארעא דמצראי אכל לךד סתרישי וריעא כנרע גר הוא כנרע גרא חוונרא ואתקפיה כר נחית מלעילא לתתא).

מצרים, אבל לךך מכשפים זרע כנרע גר הוא, כנרע גר לבן, ובחזו באשאר יורד מלמעלה למטה). אומר רבי יצחק, מה שונה (שאמר) משה בדבר זה (חלש) למעלה כנקבה, שפתיב אם כן את עשה לי? את? ! אתה צריך לו להיות! אלא למקום שהמות שורה בו הוא אמר, ואותו מקום של הנקבה הוא. בגלל זה אמר הרגני נא הרוג, וזה עין המות. והרי בארנו שבפעם החיים לא שורה המות. ועל כן חזר לגבי אילן המות ואמר את, ולא אמר אתה, וכך צריך לו.

מיד - ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש וגו'. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה מות בכל זמן - הרי לך, ואצלתי מן הרוח וגו'. בא ראה שפאן ידע משה שהוא ימות ולא יפנס לארץ, שהרי אלדד ומידד היו אומרים דבר זה.

על כן לא צריך לו לאדם בשעה שהקדוש שורה בו לקלל עצמו, שהרי כמה עומדים עליו שמקבלים אותו דבר. בזמן אחר שרצה מיתה, לא קבלו ממנו, משום שהכל היה לתועלת ישראל. כעת אינו, אלא מתוך רגז ודחוק, ומשום זה קבלו ממנו. ועל כן נשארו לאחר כן אלדד ומידד ואמרו את זה, שמשה יתאסף, ויהושע יכניסם לישראל לארץ.

ומשום זה בא יהושע למשה וקנא על משה, ומשה לא השגיח בכבודו, ועל כן אמר, אני משה כלואם. מה זה כלואם? מנע מהם אותם דברים, כמו שנאמר (שמות לו) ויכלא העם מהביא. (בראשית ח) ויכלא הגשם מן השמים. מניעות ממש. ומשה לא רצה. צא וראה

אמר רבי יצחק, מאי שנא (דאמר) דמשה במלה דא (חלש) לעילא כנוקבא, דכתיב אם פכה את עושה לי, את, אתה מיבעי ליה. אלא לאתך דמותא שארי ביה קאמר, וההוא אתך דנוקבא איהו. בגין כן אמר הרגני נא הרוג, ודא אילנא דמותא. והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייא ביה מותא. ועל דא אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר את, ולא אמר אתה, והכי מיבעי ליה.

מיד (במדבר י"א) ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש וגו'. אמר ליה קדשא בריך הוא, את בעי מותא בכל זמנא, הרי לך, ואצלתי מן הרוח וגו'. תא חזי, דהכא ידע משה דאיהו ימות, ולא ייעול לארעא, דהא אלדד ומידד מלה דא הוו אמרי.

על דא, לא לבעי ליה לאינש, בשעתא דרוגזא שארי ביה, ללטויא גרמיה. דהא כמה קנימי עליה דמקבלי ההיא מלה. בזמנא אוחרנא דבעא מיתה, לא קבילו מניה. בגין דכלא לתועלתא דישראל הוה. השתא לאו איהו, אלא מגו רוגזא ודוחקא, ובגין כן קבילו מניה. ועל דא אשתארו לבתר אלדד ומידד, ואמרו דא, דמשה יתפניש, ויהושע ייעול לון לישראל לארעא.

ובגין כן אתא יהושע לגבי משה, וקני עליה דמשה. ומשה לא אשגח ביקרא דיליה. ועל דא אמר, אדני משה כלואם. מאי כלואם. מנע מנהון אינון מלין, כמה דאת אמר (שמות לו) ויכלא העם מהביא. (בראשית ח) ויכלא הגשם מן השמים. מניעות ממש. ומשה לא בעא. פוק חמי ענוותנותיה דמשה,

עונתנותו של משה, מה כתוב?
המקנא אתה לי וגו'. אשרי חלקו
של משה, שהוא עלה על כל
הנביאים העליונים (של העולם).
אמר רבי יהודה, כל שאר
הנביאים לגבי משה כלבנה לגבי
השמש.

רבי אבא היה יושב לילה אחד
ועוסק בתורה, והיו עמו רבי יוסי
ורבי חזקיה. אמר רבי יוסי, כמה
אותם בני האדם חזקי לב, שלא
משגיחים בדברי אותו עולם
כלום. אמר רבי אבא, בשר הלב
שאחוז בכל איברי הגוף עושה
להם. פתח ואמר, (קהלת) יש רעה
אשר ראיתי תחת השמש ורבה
היא על האדם. יש רעה - זה הוא
חזק רע של הלב, שרוצה לשלט
בדברי העולם הזה ולא משגיח
בדברי העולם ההוא דבר.

מדוע היא רעה? הפסוק אחר כף
מוכיח, שכתוב איש אשר יתן לו
האלהים עשר ונכסים וגו'. פסוק
זה קשה, כיון שכתוב ואיננו חסר
לנפשו מכל אשר יתאוה, למה
ולא ישליטנו האלהים לאכל
ממנו, שהרי אינו חסר לנפשו
כלום? אלא סוד הוא, וכל דברי
שלמה המלך מתלבשים הם
בדברים אחרים, כדברי התורה
שמתלבשים בספורי העולם.

בא ראה, אף על גב שרוצים
להסתפל בלבוש, כעת פסוק זה
כף אומר, שאדם הולך בעולם
הזה ונותן לו הקדוש ברוך הוא
עשר כדי שיזכה בו לעולם הבא
ותשאר אצלו הקרן. מהי הקרן?
אותה שעומדת, שהוא מקום
לצרר בו הנשמה. בגלל זה צריך
להשאיר אחריו לאותה קרן, וקרן
זו יקבלה לאחר שיצא מהעולם
הזה.

משום שקרן זו היא עץ החיים
של אותו עולם, ולא עומד בעולם

מה כתיב המקנא אתה לי וגו'. זכאה חולקיה
דמשה, דאיהו סליק על פלהו נביאי עלאי (נ"א
דעלמא). אמר רבי יהודה, כל שאר נביאין לגבי
משה, כסיהרא לגבי שמשא.

רבי אבא הוה יתיב ליליא חד, ולעי באורייתא.
והוה עמיה רבי יוסי ורבי חזקיה. אמר
רבי יוסי, כמה אינון בני נשא תקיפו לבא,
דלא משגיחי במלי דההוא עלמא כלום. אמר
רבי אבא, בשרא דלבא, דאחידא בכל שייפי
גופא, קא עביד לון. פתח ואמר, (קהלת) יש
רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על
האדם. יש רעה: דא איהי תוקפא בישא דלבא,
דבעי לשלטאה במלי דהאי עלמא, ולא אשגח
במלי דההוא עלמא מדי.

אמאי איהי רעה. קרא דבתריה אוכח, דכתיב
איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים
וגו'. האי קרא קשיא, כיון דכתיב ואיננו חסר
לנפשו מכל אשר יתאוה, אמאי ולא ישליטנו
האלהים לאכול ממנו, דהא אינו חסר לנפשו
כלום אלא. רזא איהו, וכל מלוי דשלמה
מלבא, מתלבשין אינון במלין אחרנין, במלי
דאורייתא, דאינון מתלבשין בספורי עלמא.

תא חזי, אף על גב דבעינן לאסתפל
בלבושא, השתא האי קרא הכי קאמר,
דבר נש אזיל בהאי עלמא, ויהיב ליה (דף קנ"ד)
(א"ע) קדשא בריהו הוא עותרא, בגין דיזכי ביה
לעלמא דאתי, וישתאר לגביה קרן. מאי קרן.
ההוא דאיהו קיים, דאיהו אתר לאתצורא ביה
נשמתא. בגין כף בעי לאשארא אבתריה (נ"א
עותריה) להאי קרן, והאי קרן יקבל ליה, פתר
דיפוק מהאי עלמא.

בגין דהאי קרן, הוא אילנא דחיי דההוא
עלמא, ולא קיימא בהאי עלמא, אלא

הזה אלא אותו פרי שיוצא ממנו, ולכן אוכל האדם פדיו, שזוכה בעולם הזה, והקרן קיימת לאותו עולם לזכות בה בחיים עליונים שלמעלה.

וכי שמטמא עצמו ונמשך אחר עצמו ולא מחסר לנפשו ולעצמו כלום, ואותו עץ נשאר ולא שם אותו מולו ביראה ולקבלו למעלה, אז - ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, ולזכות באותו עשר. ודאי אדם אחר יאכלנו, כמו שנאמר (איוב כו) 'כין וצדיק ילבש'. בגלל זה צריך האדם לזכות במה שנתן לו הקדוש ברוך הוא לאותו עולם, ואז אוכל ממנו בעולם הזה, ותשאר לו אותה קרן לעולם אחר, להיות צרור בצרור החיים. אמר רבי יוסי, ודאי.

עוד אמר רבי יוסי, כתוב אם ככה את עשה לי הרגני נא וגו'. וכי משה, שהוא ענו מכל בני העולם, משום ששאלו ממנו ישראל לאכל מסר עצמו למיתה? למה? אמר רבי אבא, דבר זה למדנו וסוד עליון הוא. משה לא הרע לפניו ולא שאל מיתה על ששאלו ישראל.

בא ויראה, משה נאחז, והיה עולה במה שלא נאחז נביא אחר. (שהרי היה אחוז בצדקה) ובשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה (שמות טו) 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, שמח משה ואמר, ודאי כעת אותה שלמות נמצאת בי, שהרי בגללי נמצא מן לישראל. כיון שראה משה שחזרו לרדת לדרגה אחרת ושאלו בשר, ואמרו (במדבר כא) ונפשנו קצה בלחם הקלוקל, אמר, אם כן זה, הרי דרגתי פגומה, שהרי בגללי

ההוא איבא דנפיק מניה, ועל דא איבא דיליה אכיל בר נש, דזכי בהאי עלמא, והקרן קיימא ליה לההוא עלמא, למזפי ביה בחיין עלאין דלעילא.

ומאן דסאיב גרמיה, ואתמשך בתר גרמיה, וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה כלום. וההוא אילנא אשתאר, ולא שויה לקבליה בדהילו, ולקבלא ליה לעילא. פדין ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו, ולמזפי בההוא עותרא, ודאי איש אחר יאכלנו, כמה דאת אמר (איוב כו) 'כין וצדיק ילבש'. בגין כן, בעי בר נש למזפי, כמה דיהיב ליה קדשא בריך הוא לההוא עלמא, וכדין אכיל מיניה פהאי עלמא, וישתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא, למהוי צרורא בצרורא דחיי. אמר רבי יוסי ודאי.

הו אמר רבי יוסי, פתיב אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו' וכי משה דאיהו ענו מפל בני עלמא, בגין דשאלו מניה ישראל למיכל, מסר גרמיה למיתה, אמאי. אמר רבי אבא, האי מלה אוליפנא, ורזא עלאה איהו, משה לא אבאיש קמיה, ולא שאל למיתה על דשאלו ישראל.

תא חזי, משה אתאחד, והוה סליק במה דלא אתאחד נביאה אחרא. (דהא אחיד צדקה הוי) ובשעתא דאמר ליה קדשא בריך הוא למשה, (שמות טו) 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים', חדי משה ואמר, ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח. דהא בגיני אשתכח מן לישראל. כיון דחמא משה דאהדרו לנחתא לדרגא אחרא, ושאלו בשר, ואמרי ונפשנו קצה בלחם הקלוקל. אמר אי הכי הוא, הא דרגא דילי פגים. דהא בגיני יכלון ישראל מן במדברא, הא אנא פגימא, ואהרן

פגים, ונחשוך בן עמינדב פגים.

אמר ואם פכה את עושה לי הרגני נא הרוג,

דחשיבנא נוקבא במיכלא דילה, (ואנא נחית

מן שמיא דאיהו ורגא עלאה, לנחמא לדרגא דנוקבא, ואנא עדיף מן שאר נביאי עלמא, ועל דא אמר ואל אראה (אחתי) ברעתי כמת ודאי לנחמא לדרגא תתאה. כדון ויאמר וי אל משה אספה לי שבועים איש. את שאל

אתר דמיתה לא תבעי אתר ולא תהא פגים בדרגא דילה. ועל דא כתיב ואצלתי מן הרוח אשר עליך דכלתו איננו דתמן אתמחדו.) (ס"א ואנא נחית

מן שמיא לארעא. את עושה לי לנחמא לאתר דנוקבא, ולמפגם לאתרי ודרגי אי הכי הרגני נא הרוג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי. רעתי היא ודאי לאתרא בדרגא תתאה. כדון ויאמר ה' אל משה אספה לי

שבועים איש מוקני ישראל. הא איננו למיתן להו מיכלא אתרא, ולא תהא פגים בדרגא דילה. ועל דא ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתו עליהם. מאי

טעמא. כגון דאיננו אתמחדו כסיתרא וכו') **בסיהרא ובעי שמשא לאנהרא לה. ועל דא ושמתי עליהם,**

בגין לאנהרא מן שמשא, פנהורא דסיהרא. (ס"א ובגניי האי מיכלא דא, לא) **אתיאי על ידא דמשה,**

בגין דלא יתפגים.

זבאה חולקא דמשה, דקודשא ברין הוא בעי ביקריה, עליה כתיב (משלי כג) ישמח אביך

ואמך וגו'. ישמח אביך: דא קדשא ברין הוא. ואמך: דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך: דא

אימא דמשה דלתתא. קדשא ברין הוא רחים ליה יתיר מפל נביאי עלמא, בלא, אמצעעי

פלל. (ס"א דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא אמצעעי כלל בטה) דכתיב פה אל פה אדבר בו, והא אוקימנא

בכמה אתר.

ויצעק משה אל יי לאמר אל נא רפא נא לה. (במדבר יב) הא אוקמוה, והוא רזא דשמא

קדישא, מחד סרי אתוון, ולא בעא משה לצלאה יתיר, בגין דעל דידיה למלפא לא בעי

(דף קנ"ו ע"ב) לאטרחא יתיר. בגין כן קדשא ברין הוא בעא על יקרא דמשה. ובכל אתר קדשא

יאכלו ישראל מן במדבר. הרי אני פגום, ואהרן פגום, ונחשוך בן עמינדב פגום.

אמר, ואם פכה את עושה לי הרגני נא הרג, שנחשבת נקבה במאכלה, (ואני יורד מהשמים, שהוא דרגא עליונה, לרדת לדרגת נקבה, ואני עדיף משאר

נביאי העולם. ועל זה אמר, ואל אראה (אחתי) ברעתי, כמת, ודאי לרדת לדרגת תחתונה. אז, ויאמר ה' אל משה אספה לי שבועים איש. אתה

שאלת מקום שמיתה לא תצטרך, מקום שלא תהא פגום בדרגא שלך, ועל זה כתיב ואצלתי

מן הרוח אשר עליך, שכלם הם שנאחוו שם.) (ואני ירדתי מן השמים לארץ. את עשה לי, לרדת למקום הנקבה ולפגם מקומי וירגתי. אם

כן, הרגני נא הרג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל אראה ברעתי. רעתי היא ודאי לאחו בדרגת תחתונה. אז, ויאמר ה' אל משה אספה לי שבועים

איש מוקני ישראל. הרי הם לתת להם אכל אחר, ולא תהיה פגום בדרגתך. ועל זה, ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתו עליהם. מה הטעם?

משום שהם נאחוו בלבנה וכו') **בלבנה, ורצה השמש להאיר לה. ועל כן ושמתי עליהם, כדי להאיר**

מהשמש, כאור הלבנה. (ומשום זה אכל זה לא) בא על ידי משה, כדי

שלא יפגם.

אשרי חלקו של משה שהקדוש ברוך הוא רצה בכבודו, עליו כתיב (משלי כג) **ישמח אביך ואמך וגו'. ישמח אביך - זה הקדוש ברוך הוא. ואמך - זו כנסת ישראל. ותגל יולדתך - זו אם**

משה שלמטה. הקדוש ברוך הוא אוהבו יותר מפל נביאי העולם ללא אמצעעי פלל, (שהרי משה נתעלה על כל נביאי העולם ללא אמצעעי פלל. כמו) שפתוב פה אל פה אדבר בו, והרי

בארנו בכמה מקומות. ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה. הרי פרושה, והוא

סוד השם הקדוש מאחת עשרה אותיות, ולא רצה משה להתפלל יותר, משום שעל שלו לא

זה הקדוש ברוך הוא רצה בכבוד משה. ובכל מקום הקדוש ברוך הוא רצה בהטריח יותר למלך. בגלל

זה הקדוש ברוך הוא רצה בכבוד הצדיקים

יותר על שלו. ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא לתבע עלבון ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות ולשמחם בחדות ציון, שפתיב (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון וגו'. ואז (ישעיה נט) ובא לציון גואל וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרִשְׁת שְׁלַח לָךְ

וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתרו את ארץ פנען וגו'. רבי חייא פתח, (איוב לח) המימיה צוית בקר ידעתה שחר מקמו. כתוב שחר, ה"א התרחקה משחר. מה הטעם? אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להפנס, אז נחלש כחו, ואז שולט, השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכונן רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.

שאמר רבי ייסא, בשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק כורה באר תחתיו.

ביון שוננס הלילה, השטר של הכריתה מצוי באוצרו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (גורמים) מתפשטים בעולם, וכלם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני אדם) ומודיעים להם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת, ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים (והתכנסו) וטועמים טעם מות, והרי בארנו. בא וראה, כשמעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל

ברוך הוא בעא על יקריהון דצדיקייא, יתיר על דיליה. ולזמנא דאתי, עתיד קדשא בריך הוא למתבע עלבונא דישראל מעמין עובדי כוכבים ומזלות, ולמחדי לון בחדוותא דציון. דכתיב, (ירמיה לא) ובאו ורננו במרום ציון וגו'. וכדין (ישעיה נט) ובא לציון גואל וגו'. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרִשְׁת שְׁלַח לָךְ

וידבר יי אל משה לאמר, שלח לך אנשים ויתרו את ארץ פנען וגו'. (במדבר יב) רבי חייא פתח, (איוב לח) המימיה צוית בקר ידעתה שחר מקומו. שחר פתיב, ה"א אתרחקא משחר. מאי טעמא. אלא אמר רבי חייא, בשעתא דנטי ערב, ושמשא נטי למיעל, כדין אתחלש תוקפיה, כדין שלטא שמאלא, ומשתכח דינא בעלמא, ואתפשט (לעילא). וכדין בעי בר נש לצלאה, ולכונא רעותא (ס"א לצלאה דישפת רעותא) קמי מאריה.

דאמר רבי ייסא, כד נטי שמשא, ואתחלש, כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא, ואתכניש חיליה, ושמאלא שליט. ויצחק כרי בירא תחותיה.

ביון דעאל ליליא, פתקא דקוטפא באחמתיה שכיח. וכמה חבילין טריקן (אונדריקן) אתפשטו בעלמא, וכלהו שטאן בערבוביא, ואזלי וחיכאן בנפשן דרשיעייא, (ס"א דבני נשא) ומודעין לון מלין, מנהון כדיבן, ומנהון קשוט, ומאן דאשתכח בינייהו, אתייהיב לון רשו לחבלא, וכלהו בני עלמא ניימין, (ואתכנשו) וטעמין טעמא דמותא, והא אוקימנא.

תא חזי, כד אתער רוח צפון, כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאלא,

בשמאל, (ומתחברים באחד) וְשׁוֹרָה
בזרוע במקומה. והקדוש ברוך
הוא בא להשתעשע עם הצדיקים
שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר
לעסק בתורה באותה שעה
משפתף יחד אתה, משום שהיא
(יושבת) וכל אוכלוסיה משבחים
למלך העליון, וכל אלו שנמצאים
(שהשתתפו אתה) בתשבחות התורה,
כלם כתובים בבני ההיכל ונקראים
בשמותם, ואלה רשומים ביום.

בא וראה, שם קדוש אחד יש
באותיות חקוקות, שהוא שולט
מחצות הלילה ואילף, והן אותיות
(כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) מ' של מצפ"ך
כולל אותם. מ פרושה (ישעיה ט)
לסרבה המשרה. נ' היתה סתומה
לזה ולזה, ואז פתרים כלולים הוא
ו' (י) של השם הקדוש התקיננו,
וסתם מבוועיה. אחר שילדה,
פתוחה היתה בראש אחד של
הפתח.

בשחרב בית המקדש נסתמו
המבועים מכל הצדדים, (אות זו
בוללת אותיות) ונכללו אותיות
אחרות, והן שבע. שלש מצד זה,
וארבע מצד זה. כל"ך. וסימן -
(שיר השירים ד) כלך יפה רעיתי ומום
אין בך. ו' זכר ונקבה כלולים
באחד, זה כולל שלש מכאן ושלש
מכאן, והם שש. ובארנו, בשתי
אותיות אלה, מ' ו', נכללו שתיים
עשרה אותיות. הסר מהן שתיים,
אחת למקום אחד, ואחת למקום
אחד.

בר"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כף נחקקו
האותיות, וסוד זה בכי תצא
למלחמה, פסוק שכתוב (דברים כב)
כי יהיה נערה בתולה. נער כתוב.
אחר שהסתלק הלילה והבקר
מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור
עליון, ואז - ידעתה שחר מקומו,
שידע (שד"א) שחר מקומו של ה"א,
ונכלל בתוכו.

וְשׁוֹרָה בְּזְרוּעָא בְּאַתְרָהּ. וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲתִי לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא
דְּבִגְנַתָּא דְּעֵדֵן, וְכִדִּין כָּל מָאן דִּיתְעַר לְמַלְעֵי
בְּאוֹרֵייתָא בְּהֵוּא שְׁעֵתָא. הָא אֲשַׁתְּתַּף בְּהֵדָה,
בְּגִין דִּהִיא (תְּבִת) וְכָל אֲכֻלוֹסִין דִּילָהּ, מְשַׁבְּחִין
לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְכָל אֵינּוֹן דְּאֲשַׁתְּכַחוּ (נ"א דְּאֲשַׁתְּכַחוּ
בְּהֵדָה) בְּתוֹשְׁבַתָּא דְּאוֹרֵייתָא, כְּלָהוּ כְּתִיבִין
בְּבִנֵי הַיְכָלָא, וְאַקְרוּן בְּשִׁמְהוֹן, וְאַלִּין רְשִׁימִין
בִּימָמָא.

תא חזי שמא חדא קדישא אית בגלופי אתוון,
דהוא שלטא מפלגו ליליא ואילף, ואינון
אתוון (כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה) מ דמנצפך כליל לון
מ, אוקמוה, (ישעיה ט) לסרבה המשרה. נ' הוה
אסתים להאי ולהאי, פדין פתרון כלילן הוא
ו' (נ"א י) דשמא קדישא אתקין ליה. וסתים
מבוועיה. פתר דאולידת, פתיחא הות פחד
רישא דפתחא.

בר אתחריב בי מקדשא, אסתומו מבוועין מכל
סטריין. (מ"א את דא כליל אתוון) ואכליל אתוון
אחרן, ואינון שבועה. תלת מהאי סטרא,
וארבע מהאי סטרא. כל"ך. וסימן (שיר השירים ד)
כלך יפה רעיתי ומום אין בך, ו' דכר ונוקבא
כליל פחדא, דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן
ואינון שית. ואוקימנא באלין תריין אתוון מ'
ו' אתכללו תריסר אתוון, סליק מנייהו תרי.
חד לאתר חד, וחד לאתר חד.

בר"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, הכי אתגליפו אתוון,
ורזא דא בכי תצא למלחמה, קרא
דכתיב, (דברים כב) פי יהיה נערה בתולה. נער
פתיב, פתר דאסתלק ליליא, וצפרא נהיר,
פדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה.
וכדין ידעתה שחר מקומו, דינדע (דנ"א) שחר
מקומו דה"א, ואתכלילת בגויה.

בא ורָאָה, מִשֶּׁה הָיָה הַשְּׁמֶשׁ,
וְרָצָה לְהַפְנִס לְאַרְצָן. אָמַר לוֹ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשֶּׁה, כְּשֶׁבֶא
אוֹר הַשְּׁמֶשׁ, נִכְלָלַת הַלְבָנָה
בְּתוֹכוֹ. כַּעַת שְׂאֵתָה שְׁמֶשׁ, אֵיךְ
יִקוּמוּ כְּאֶחָד שְׁמֶשׁ וּלְבָנָה?
הַלְבָנָה אֵינָה מְאִירָה אֶלָּא בְּשֶׁעָה
שְׂמֵתִכְנֶסֶת הַשְּׁמֶשׁ, אֲבָל כַּעַת
אֵינֶךָ יָכוֹל. אִם תִּרְצָה לְדַעַת
מִמְנָה, שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים, לְעַצְמֶךָ,
כְּדֵי לְדַעַת.

בא ורָאָה, מִשֶּׁה, אִם תֹּאמַר
שֶׁהוּא לֹא יָדַע שְׁלֹא יִפְנֶס לְאַרְצָן
בְּזִמְנֵי זֶה - לֹא כִּף, אֶלָּא יָדַע, וְרָצָה
לְדַעַת מִמְנָה עַד שְׁלֹא יִסְתַּלֵּק,
וְשְׁלַח אֶת הַמְרַגְלִים הַלְלוּ. כִּיּוֹן
שְׁלֹא הִשִּׁיבוּ דְבַר כְּרֵאוּי, לֹא שְׁלַח
פַּעַם אַחֲרָת, עַד שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הִרְאָה לוֹ, שְׂכַתוֹב (דְּבָרִים ל"ב)
עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאָה
אֶת הָאָרֶץ. וְכַתוֹב (שֵׁם ל"ד) וַיִּרְאֶהוּ
ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלֹא זֶה בְּלִבְדוֹ,
אֶלָּא כָּל אֵלוֹ שְׁעֵתִידִים לְעַמֵּד
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, כְּלֶם הִרְאָה לְמִשֶּׁה.

וּנְתַבָּאָר, וּפְרָשׁוּהָ הַחֲבָרִים.
כִּיּוֹן שֶׁהִתֵּר מִשֶּׁה לְשַׁלַּח, מַה אָמַר
לָהֶם? הֵיטֵב בְּהָ עֵץ. וְכִי מַהוּ
שְׂאָמַר? וְאִם תֹּאמַר שְׁלֹא יָדַע?
אֶלָּא (לְפָנֵינוּ יֹאמַר דְּבַר, אֲבָל כֵּאֵין) כִּי אָמַר
מִשֶּׁה: אִם יֵשׁ בְּהָ עֵץ, הֲרֵי יִדְעָתִי
שְׂאֵנִי אֶפְנֶס לְשֵׁם. אֵיזָה עֵץ? זֶה
עֵץ הַחַיִּים. וְשֵׁם לֹא הָיָה, אֶלָּא
כִּיּוֹן עֲדָן שְׂבָאָרֶץ. אָמַר, אִם יֵשׁ
בְּהָ עֵץ זֶה, אֲנִי אֶפְנֶס לְשֵׁם. וְאִם
לֹא, לֹא אוּכַל אֲנִי לְהַפְנֶס.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתוֹב (בְּמִדְבָר טו)
וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם
הַשֶּׁבֶת. אֵיזָה עֵצִים כָּאֵין? וּמַה
הוּא זֶה? אֶלָּא זֶה צִלְפַּחַד, וְהָיָה
מִדְּקָדֵק עַל הָעֵצִים הַלְלוּ אֵיזָה
גְּדוּל מֵהָאֲחֵר, וְלֹא חֲשַׁשׁ לְכַבּוֹד
רַבּוּנוֹ, וְהַחֲלִיף שֶׁבֶת לְשֶׁבֶת. זֶהוּ

מֵת, בְּחֶטְא ו' מֵת. (וְהוּא וְכֵלָא

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה הָיָה שְׁמֶשׁ, וּבְעָא לְאַעְלָאָה
לְאַרְעָא. אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
מִשֶּׁה, כַּד אֲתִי נְהוּרָא דְשְׁמֶשׁ, אֲתַכְּלִיל
סִיְהָרָא (דְּרַקְנִי"ע"א) בְּגוּוּיָה, הַשְּׂתָא דְאַנְתָּ שְׁמֶשׁ, אִיךְ
יִקוּמוּן כְּחָדָא שְׁמֶשׁ וְסִיְהָרָא, לֹא נְהִיר
סִיְהָרָא אֶלָּא בְּשֶׁעֵתָא דְאַתְּפְנִישׁ שְׁמֶשׁ, אֲבָל
הַשְּׂתָא לִית אַנְתָּ יָכוֹל. אִי תְּבַעֵי לְמַנְדַּע מִנָּה
שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים, לְגַרְמֶךָ, בְּגִין לְמַנְדַּע.

תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה, אִי תִימָא דְהוּא לֹא יָדַע דְלֹא
יִיעוּל לְאַרְעָא בְּזִמְנָא דָּא. לֹאוּ הֲכִי, אֶלָּא
יָדַע, וְהָיָה בְּעֵי לְמַנְדַּע מִנָּה, עַד לֹא יִסְתַּלֵּק,
וְשְׁלַח לְאַלִּין מְאַלְלִי, כִּיּוֹן דְלֹא אֲתִיבוּ מְלָה
כְּדָקָא יָאוֹת, לֹא שְׁלַח זְמַנָּא אַחֲרָא, עַד
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲזִי לִיָּה, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ל"ב)
עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאָה אֶת הָאָרֶץ.
וְכַתִּיב (דְּבָרִים ל"ד) וַיִּרְאֶהוּ יי אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְלֹא
דָּא בְּלַחֲדוּי, אֶלָּא כָּל אֵינוֹן דְּזִמְיִנִין לְמִיקָם
בְּכָל דְּרָא וְדָרָא, כְּלָהוּ אַחֲזִי לִיָּה לְמִשֶּׁה.
וְאַתְּמַר, וְאוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא.

כִּיּוֹן דְּשָׂאֲרֵי מִשֶּׁה לְמִשְׁלַח, מַה אָמַר לוֹן. הֵיטֵב
בְּהָ עֵץ. וְכִי מַה הוּא דְקָאָמַר, וְאִי תִימָא
דְלֹא יָדַע. אֶלָּא (לְקַמּוֹ יִימָא מְלָה אֲבָל הֲכֵא) הֲכִי אָמַר
מִשֶּׁה, אִם יֵשׁ בְּהָ עֵץ, הָא יִדְעָנָא דְאַנָּא אִיעוּל
לְתַמְנֵן. מְאִי עֵץ. דָּא אִילָנָא דְחַיִּי. וְתַמְנֵן לֹא
הָיָה אֶלָּא בְּגֵן עֲדָן דְאַרְעָא. אָמַר אִם יֵשׁ בְּהָ
עֵץ דָּא, אֲנָא אִיעוּל לְתַמְנֵן. וְאִי לֹא, לֹאוּ אֲנָא
יָכוֹל לְמִיעֵל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתִיב (בְּמִדְבָר טו) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ
מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים בַּיּוֹם הַשֶּׁבֶת. מֵאֵן עֵצִים
הֲכֵא. וּמֵאֵן הוּא דָּא. אֶלָּא דָּא צִלְפַּחַד, וְהָיָה
דְּיִיק עַל אֲלִין אִילָנִין, הֵי מְנִיָּהוּ רַב עַל אַחֲרָא,
וְלֹא חֲשַׁשׁ לִיקְרָא דְמְאִרִיָּה, וְאַחֲלַף שֶׁבֶת
לְשֶׁבֶת. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (בְּמִדְבָר כ"ז) כִּי בְּחֶטְאוֹ

שְׁכַתּוּב (שם כז) פִּי בְחֻטָּאוֹ מֵת, בְּחֻטָּא ו' מֵת. (וסוד הכל ודאי מקושש עצים) בְּגִלּוֹל זֶה הִיָּה דִינוֹ סְתוּם, וְלֹא הִתְפָּרַשׁ דִּינוֹ כְּדִינִים אַחֲרִים, מִשּׁוּם שֶׁדָּבָר זֶה צָרִיךְ בְּחֻשְׁאֵי וְנִסְתָּר וְלֹא גְלוּי, וְעַל זֶה לֹא נֶאֱמַר בְּגִלּוּי, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה כְבוֹד לְכַבּוֹד.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׂאָר הַעֲצִים יַחַד עִם שֶׁבֶת הִיָּה מְקוּשֵׁשׁ, וְקָבַל עֲנֵשׁ לְפִי שְׁעָה וְהִתְכַפֵּר חֻטָּאוֹ. וְעַל זֶה הִתְקַשָּׁה מִשֶּׁה בְּדִין הַבְּנוֹת, שֶׁלֹּא יָדַע אִם הִתְפָּרַח לְהִיּוֹת לְבִנּוֹתָיו חֶלֶק וְנִחְלָה אִם לֹא. פִּינּוֹן שֶׁהַזְּכִיר שָׁמַר (שֶׁל צִלְפַּחֲדָר) הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוּב (שם) כֵּן בְּנוֹת צִלְפַּחֲדָר דִּבְרַת, נִדְרַע שֶׁהִתְכַפֵּר חֻטָּאוֹ. בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי עֲצִים הֵם, אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמַטָּה, בְּזֶה חַיִּים וּבְזֶה מוֹת. מִי שֶׁמְחַלֵּפֵם, גּוֹרֵם לוֹ מוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דָּבַשׁ מִצְאָתָא אֶכֶל דִּיךָ וְגו'.

אֲרוֹן וְתוֹרָה בְּאֶחָד עוֹמְדִים. תוֹרָה הַעֲקָר. הָאֲרוֹן הַבֵּית. וְעַל זֶה אָרֶן חֶסֶר בְּלִי וְאֲרוֹן בְּכָל מְקוֹם; אָרֶן הַבְּרִית, אָרֶן הַעֲדוּת. בְּכָל מְקוֹם אֶהְרֹן זְרוּעַ זִמִּין, פֶּרֶט לְאֶחָד, שְׁכַתּוּב (במדבר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן, נִקְוֹד לְמַעַלָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁה נִקְטַע עֵץ הַחַיִּים, וְלִכְּנָן רָצָה לְדַעַת אִם הִיָּה מְצוּי בְּאֶרֶץ אִם לֹא, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הִלֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אִין וְהִתְחַזְּקוּתָם וְלִקְחָתָם מִפְּרֵי הָאֲרֶץ. שְׁהָרֵי עֵץ הַחַיִּים נִחְמַד לְכָל, וְהֵם לֹא הִבִּיאוּ אֶלֶּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתַאנִּים, בְּאֵילָן אַחֵר תְּלוּיִים וְאֶחָדִים.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים, בְּשִׁבְלֶיךָ. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי כה) כְּצִנַּת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר צִיר

וְדָא מְקוּשֵׁשׁ עֲצִים) בְּגִין כְּפֹה, הָוָה דִּינִיָּה סְתִים, וְלֹא אֶתְפָּרַשׁ דִּינִיָּה כְּדִינִין אַחֲרֵינִין. בְּגִין דְּמִלָּה דָּא בְּעֵי בְחֻשְׁאֵי וְסְתִים וְלֹא גְלוּיָא. וְעַל דָּא לֹא אֶתְמַר בְּאֶתְגְּלוּיָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֶבֶד יִקְרַר לִיקְרִיָּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׂאָר עֲצִים בְּהַדִּי שֶׁבֶת הָוָה מְקוּשֵׁשׁ, וְקָבִיל עוֹנֶשׂא לְפּוּם שְׁעָתָא, וְאֶתְכַפֵּר חוֹבִיָּה. וְעַל דָּא אֶתְקַשְׁי מִשֶּׁה בְּדִינָא דְבְּנוֹתָא, דְּלֹא יָדַע אִי אֶתְכַפֵּר לְמַהוּי לְבְּנוֹתֵיהּ חוֹלֵק וְאֶחְסֵנָא אִי לֹאוּ. פִּינּוֹן דִּדְכָר שְׁמִיָּה (דְּצִלְפַּחֲדָר) קְדוּשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב כֵּן בְּנוֹת צִלְפַּחֲדָר דִּבְרַת, אֶתְיָדַע דְּהָא אֶתְכַפֵּר חוֹבִיָּה.

תָּא חֲזִי, ב' אֵילָנִין אֵינּוֹן, חֵד לְעֵילָא, וְחֵד לְתַתָּא, בְּדָא חַיִּין, וּבְדָא מוֹתָא. מָאן דְּאֶחְלַף לוֹן, גָּרִים לִיָּה מוֹתָא בְּהָאֵי עֲלֻמָּא, וְלִית לִיָּה חוֹלְקָא בְּהָהוּא עֲלֻמָּא. וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דָּבַשׁ מִצְאָתָא אֶכֶל דִּיךָ וְגו'.

אֲרוֹן וְתוֹרָה בְּחֵד קִיָּיִמִי. תוֹרָה עֲקָרָא, אֲרוֹן בֵּיתָא. וְעַל דָּא, אָרֶן חֶסֶר בְּלֹא וְאֲרוֹן בְּכָל אֶתְר, אָרֶן הַבְּרִית, אָרֶן הַעֲדוּת. בְּכָל אֶתְר אֶהְרֹן דְּרוּעָא יְמִינָא, בַּר בְּחֵד, דְּכִתִּיב (במדבר א) כָּל פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן, נִקְוֹד לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשֶּׁה אֵילָנָא דְּחַיִּי נִקְטַע, וְעַל דָּא בְּעָא לְמַנְדַּע, אִי הָוָה שְׁכִיחַ בְּאֶרְעָא, אִי לֹאוּ, וּבְגִין כְּפֹה אָמַר, הִילֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אִין וְהִתְחַזְּקוּתָם וְלִקְחָתָם מִפְּרֵי הָאֲרֶץ. דְּהָא אֵילָנָא דְּחַיִּי אֶתְחַמַּד לְכָלֵּא. וְאֵינּוֹן לֹא אֵייתִיאוּ אֶלֶּא עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים וְתַאנִּים, בְּאֵילָנָא אַחֵרָא תְּלוּיִין וְאֶחָדִין.

תָּא חֲזִי, (במדבר י"ג) שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים: בְּגִינָךְ. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (משלי כה) כְּצִנַּת שְׁלֹג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחֵיו וְנִפְשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב. כְּצִנַּת

נאמן לשלחיו ונפש אדניו ישיב.
כצנת שלג ביום קציר, שמהנה
את הגוף ואת הנפש. ציר נאמן
לשלחיו, אלו כלב ופנחס שהיו
שליחים נאמנים ליהושע. ונפש
אדניו ישיב, שהחזירו שכנה
לדור בהם בישראל, ולא
הסתלקה מהם.

ואלו ששלח משה גרמו בכיה
לדורות אחרונים, וגרמו
להסתלק מישראל כמה אלפים
ורבבות, וגרמו לסלק שכנה
מהארץ מבין ישראל. אותם
ששלח יהושע, ונפש אדניו ישיב.
רבי חזקיה ורבי ייסא היו
הולכים בדרך. אמר רבי ייסא
לרבי חזקיה, אני רואה בפניך
שבתוכך יש הרהור. אמר לו, הרי
ודאי בפסוק זה הסתפלתי בו.
פיון שאמר שלמה, (קהלת א) פי
מקרה בני האדם ומקרה הבהמה
מקרה אחד להם וגו'. ושנינו,
שכל דברי שלמה המלך כלם
נסתרים מדרגות החכמה. אם כן,
בפסוק זה יש להסתפל, שהרי
נמצא בו פתח לאותם שאינם בני
האמונה.

אמר לו, ודאי כן זה, ויש בו
לדעת ולהסתפל. בין כן ראו אדם
שהיה בא, ובקש מהם מים,
שהיה צמא ועיף מחזק השמש.
אמרו לו, מי אפה? אמר להם?
יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו,
עסקת בתורה? אמר להם, עד
שאני אתכם בדברים, אעלה להר
הזה, ושם אקח מים ואשתה.
הוציא רבי ייסא כלי אחד מלא
מים ונתן לו. אחר ששתה, אמר,
נעלה אתך למים. עלה להר,
ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו
כלי אחד. ישבו. אמר להם אותו
האדם, פעת תשאלו, שהרי אני

שלג ביום קציר, דאחני לגופא ולנפשא. ציר
נאמן לשולחיו, אלו כלב ופנחס דהוו שליחי
מהימני לגבי יהושע. ונפש אדניו ישיב,
דאחדרו שכינתא לדיירא בהו בישראל, ולא
אסתלקא מנייהו.

ואלו דשדר משה, גרימו בכיה לדרין
בתראין, וגרימו לאסתלקא מישראל
כמה אלף ורבבון. וגרימו לסלקא שכינתא
מארעא מבינייהו דישראל. אינון דשדר
יהושע, ונפש אדניו ישיב.

רבי חזקיה ורבי ייסא הוו אזלי בארחה, אמר
רבי ייסא לרבי חזקיה. חמינא באפך
דהרהורא אית בגוודך. אמר ליה, הא ודאי האי
קרא אסתפלנא ביה, פיון דאמר שלמה, (קהלת
א) פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה
אחד להם וגו'. ותנינן, דכל מלוי דשלמה
מלפא, פלהו סתימין מדרגין דחכמתא. אי
הכי, האי קרא אית ביה לאסתפלא, דהא
פתחא לאינון דלאו בני (דף קנ"ז ע"ב) מהימנותא
אשתכח ביה.

אמר ליה ודאי הכי הוא, ואית ביה למנדע
ולאסתפלא. אדהכי חמו חד בר נש
דהוה אתי, שאל לון מיא, דהוה צחי, והוה
לאי בתוקפא דשמשא. אמרו ליה, מאן את?
אמר לון יודאי אנא, ואנא לאי וצחינא. אמרו
לעית באורייתא, אמר לון, עד דאנא עמכון
במלין, אסלק להאי טורא, ותמן אפב מיא
ואשתי.

אפיך רבי ייסא חד זפירא מלי מיין, ויהב
ליה. בתר דשתה, אמר נסלק עמך
למייא. סליקו לטורא, ואשתכחו חד חוטא
דמייא דקיק, ומלי קטפורא חד. יתבו. אמר
לון ההוא בר נש, השתא שאילו, דהא אנא

אשתדלנא באורייתא, על

השפדלתי בתורה על ידי בני אָחַד, שאָני הכנסתי לבית רב ובגללו הרוחתי בתורה. אָמר רבי חזקיה, אָם על ידי בָּנְךָ - טוב הוא. אָכַל הדָּבָר שאָנוּ בוּ, אָני רואֶה שְׁלִמְקוֹם אַחַר רוצֶה לעלות. אָמר אוֹתוֹ הָאָדָם, אָמר דָּבָר, שְׁלִפְעָמִים בְּתַרְמִיל הָעֵנִי תִמְצָא מְרָגְלִית.

אָמר לוֹ פְּסוּק זֶה שְׁאָמַר שְׁלֵמָה. סָח לוֹ. אָמַר לוֹ, וְכִי (בְּמֹ) בְּמָה אַתֶּם נִפְרָדִים מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם שְׁלֵא יוֹדְעִים? אָמְרוּ לוֹ, וּבְמָה? אָמַר לָהֶם, עַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה פְּסוּק זֶה, וְלֹא אָמַר זֶה מִעֲצָמוֹ כְּשָׂאֵר אוֹתָם דְּבָרִים, אֲלֵא חִזַּר עַל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל טְפָשִׁי הָעוֹלָם שְׂאוֹמְרִים בָּךְ. וּמָה אוֹמְרִים? פִּי מִקְרָה [בְּנִי] הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וְגו'. טְפָשִׁים שְׁלֵא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּחֻקֵּיהֶם, אוֹמְרִים שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוֹלֵךְ בְּמִקְרָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מְשַׁגֵּחַ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא מִקְרָה [בְּנִי] הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אַחַד וְגו'.

וּבְשִׁשְׁלֹמֹה הִסְתַּכַּל בְּטְפָשִׁים הִלְלוּ שְׂאוֹמְרִים אֵת זֶה, קָרָא לָהֶם בְּהֵמָה, שֶׁהֵם עוֹשִׂים עֲצָמָם בְּהֵמָה מִמַּשׁ מִשׁוּם שְׂאוֹמְרִים דְּבָרִים אֵלּוּ. וּמִנֵּי לָנוּ? הַפְּסוּק שֶׁעָלָיו מוֹכִיחַ, שְׁכַתוּב (קהלת א) אָמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרִם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם. אָמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי, וְחִשְׁבֹתִי בְּזֶה לְהִסְתַּכַּל עַל מָה? עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם, עַל אוֹתוֹ דְּבַר טְפָשׁוֹת שֶׁהֵם אוֹמְרִים לְבָרִם הָאֱלֹהִים לְבָדָם, וְלֹא יִתְחַבְּרוּ יַחַד עִם בְּנֵי אָדָם אַחֲרֵים שִׁישׁ לָהֶם אָמוּנָה, וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בָּהֶם אוֹתָם בְּנֵי אָמוּנָה וְלִרְאוֹת בָּהֶם אוֹתָם בְּדַעַת

יְדוּי דְחַד בְּרִי, דְאָנָא עֵיילִית לִיה לְבִי רַב, וּבְגִינִיה רְוּחָנָא בְּאוֹרֵייתָא. אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה אִי עַל יְדָא דְבָרְךָ, טַב הוּא. אָבַל מְלָה דְאָנָן בִּיה, אָנָא חֲמִינָא דְלֵאֲתֵר אַחְרָא בְעֵי לְאִסְתַּלְקָא. אָמַר הֵהוּא בַר נָשׁ, אִימָא מְלָךְ, דְלִזְמִינָן בְּאַפְרָקְסָתָא דְעֵנִיָּא תְשַׁכַּח מְרָגְנִיתָא. אָמַר לִיה הָאִי קָרָא דְאָמַר שְׁלֵמָה, סָח לִיה. אָמַר לִיה, וְכִי (נ"א בְּמָה) בְּמָה אַתוֹן פְּרִישָׁן מִשָּׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא דְלֹא יוֹדְעֵי. אָמְרוּ לִיה וּבְמָה. אָמַר לוֹן, עַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה הָאִי קָרָא, וְלֹא אָמַר הָאִי מְגַרְמִיָּה, כְּשָׂאֵר אֵינּוֹן מְלִין. אֲלֵא אַהֲדַר אֵינּוֹן מְלִין דְטְפָשָׁאֵי עֲלֵמָא דְאָמְרֵי בָךְ, וּמֵאִי אָמְרֵי. פִּי מִקְרָה הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וְגו', טְפָשָׁאֵי דְלֹא יוֹדְעֵי וְלֹא מִסְתַּכְּלָן בְּחֻקֵּיהֶם אָמְרֵי דֵהָאִי עֲלֵמָא אֲזִיל בְּמִקְרָה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁגַּח עֲלֵיהוּ, אֲלֵא מִקְרָה הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אַחַד וְגו'.

וְכַד שְׁלֵמָה אִסְתַּכַּל בְּאֵלִין טְפָשָׁאֵין דְקָאֲמְרֵי דָא קָרָא לוֹן בְּהֵמָה, דְאֵינּוֹן עֲבָדִין גְּרַמִּיָּהוּ בְהֵמָה מִמַּשׁ, בְּגִין דְאָמְרֵי מְלִין אֵלִין. וּמִנְלָן. קָרָא דְעֲלִיָּה אוֹכַח, דְכַתִּיב, (קהלת א) אָמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי עַל דְבַרְת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרִם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם. אָמַרְתִּי אָנִי בְּלִבִּי וְחִשְׁבִּנָא בְהָאִי לְאִסְתַּכְּלָא עַל מָה, עַל דְבַרְת בְּנֵי הָאָדָם. עַל הֵהוּא מְלָה דְטְפָשׁוֹתָא, דְאֵינּוֹן אָמְרֵי לְבָרִם הָאֱלֹהִים בְּלַחֲוֹדֵיָּהוּ, וְלֹא יִתְחַבְּרוּן בְּהַדִּי בְנֵי נְשָׂא אַחְרָנִין דְאֵית לוֹן מְהִימְנוּתָא, וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בְּהוּ אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, שֶׁהֵם בְּהֵמָה מִמַּשׁ, וְדַעֲתִיָּהוּ כְכַעֲרָא. הֵמָּה לָהֶם בְּלַחֲוֹדֵיָּהוּ, וְלֹא לְאִעֲלָאָה לְבִנֵי מְהִימְנוּתָא

שֶׁהֵם בְּהֵמָה מִמַּשׁ, וְדַעֲתָם כְּבְהֵמָה. הֵמָּה לָהֶם - בְּלַבְדָם, וְלֹא לְהַכְנִיס אֵת בְּנֵי הָאָמוּנָה בְּדַעַת

וטפשות זו, ועל כף המה להם, ולא לאחרים. ומה דעתם? פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תפח רוחם של אותן בהמות, אותם טפשים או מחסרי אמונה. אוי להם! אוי לנפשם! טוב להם שלא יבואו לעולם!

ומה השיבם שלמה על זה? הפסוק אחריו, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העלה היא למעלה, למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון, מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העלה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם, שכתוב בו (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל (קהלת א) תפח רוחם! עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות. עליהם כתוב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה. באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו. אמרו, ומה כל זה היה אתך ולא ידענו? אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.

עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר

בדעתא דטפשותא דא, ועל דא המה להם, ולא לאחרנין. ומה דעתא דלהון. פי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו'. תיפח רוחיהון דאינון בעירי. אינון טפשאי. אינון מחוסרי מהימנותא. ווי לון ווי לנפשיהו. טב להו דלא ייתון לעלמא.

ומה אתיב לון שלמה על דא. קרא אבתריה, ואמר, ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. מי יודע באינון טפשאי, דלא ידעי ביקרא דמלפא עלאה, ולא מסתכלי באורייתא, רוח בני האדם העולה, היא למעלה, לאתר עלאה, לאתר יקר, לאתר קדישא, לאתזנא מנהירו עלאה, מנהירו דמלפא קדישא, למהוי צרורא בצרורא דחיי, ואשתכחת קמי מלפא קדישא עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא לההוא אתר דהוה כל בר נש, דכתיב ביה (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתיב (משלי ב) גר יי נשמת אדם. הוה אמרי אינון טפשאי דלאו מבני מהימנותא, ורוח אחד לכל, תיפח רוחיהון, עלייהו כתיב, (תהלים לה) יהיו כמץ לפני רוח ומלאך יי דוחה. אלין ישתארו בגיהנם, לאינון דרגין תתאין, ולא יסתלקון לדרי דרין. עלייהו פתיב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה. אתו רבי חזקיה ורבי ייסא, ונשקו רישיה, אמרו ומה כל כף הוה עמך ולא ידענא, זפאה האי שעתא דאערענא בך. (דף קנ"ח ע"א).

תו אמר, וכי על דא בלחודוי תנה שלמה, והא באתר אחרא אמר כגוונא דא, פתח

בְּמִוּזָה? פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רַע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רַע וְדָאֵי. מִהוּ זֶה רַע? זֶהוּ מִי שְׂשׂוּפָךְ זֶרַע בְּרִיקָנוֹת וּמַחְבֵּל דְּרַכְיוֹ, מִשּׁוּם שְׁזָה אֵין מְדוּרוֹ בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חִפְצֵי רִשְׁעֵי אֶתָּה לֹא יִגְרָךְ רַע. עַל זֶה אָמַר, זֶה רַע, שְׂלֵא יִהְיֶה לוֹ מְדוּרָא לְמַעְלָה.

כִּי מְקַרְהָ אֶחָד לְכָל וְגַם לְבִנְי הָאָדָם מְלֵא רַע (בְּגִין דָּא) וְהוֹלִלוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיֵּיהֶם. שְׂטוֹת תְּקוּעָה בְּלִבְכֶם, וְהֵם מְחֻסְרֵי אַמּוּנָה, וְאֵין לָהֶם חֵלֶק בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְאֹתָם בְּנֵי אַמּוּנָה, לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (שם) וְאַחֲרָיו אֵל הַמַּתִּים.

בֵּא וּרְאֵה, הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַהֵר לְבְנֵי הָעוֹלָם וְאָמַר, (דברים ל) וּבְחֶרֶף בְּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה, (בעולם הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא) וְהַחַיִּים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם הֵם. אוֹתָם רִשְׁעִים מְחֻסְרֵי אַמּוּנָה מִה אֹמְרִים? כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו'. אֵף עַל גַּב שְׂיִבְחַר אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם (בְּאוֹתוֹ עוֹלָם) כְּמוֹ שְׂאָמַר - לֹא כְּלוּם הוּא, שְׂהָרִי מְסוּר בְּיַדְנוֹ, (קהלת שם) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּשַׁחוֹן, וּמְסוּר הוּא בְּיַדְנוֹ, (שם) כִּי לְכָל־חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמַּת. אֵיךְ יִהְיֶה לְנוֹ חַיִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? וְעַל כֵּן זֶה רַע וְדָאֵי, שְׂלֵא יְדוּרוֹ בְּמִלְךָ הָעֵלְיוֹן וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם בּוֹ חֵלֶק. וְאֵף עַל גַּב שְׂכָל הַפְּסוּקִים הִלְלוּ תְּמַצָּא סְמוּכִין לְחֻבְרִים בְּדְבָרִים אַחֲרִים, אַבְּל שְׁלֵמָה בָּא לְגַלוֹת עַל אוֹתָם רִשְׁעִים מְחֻסְרֵי אַמּוּנָה שְׂאֵין לָהֶם חֵלֶק בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר, (קהלת ט) זֶה רַע בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. זֶה רַע וְדָאֵי. מָאֵי זֶה רַע. דָּא הוּא מָאֵן דְּאוֹשִׁיד זְרַעָא בְּרִיקָנָא, וְחֻבֵּיל אוֹרְחֵי, בְּגִין דִּיהֵא לָאו מְדוּרִיה בְּקִדּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִהְיֶה לִיה חוֹלְקָא בְּעֵלְמָא דְאֶתִי. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חִפְצֵי רִשְׁעֵי אֶתָּה לֹא יִגְרָךְ רַע. עַל דָּא אָמַר, זֶה רַע, דְּלֹא יִהְיֶה לִיה מְדוּרָא לְעֵילָא.

כִּי מְקַרְהָ אֶחָד לְכָל וְגַם לְבִנְי הָאָדָם מְלֵא רַע (בְּגִין דָּא) וְהוֹלִלוֹת בְּלִבְכֶם בְּחַיֵּיהֶם. שְׂטוֹתָא תְּקִיעַ בְּלִפְיֵיהוּ, וְאֵינוֹן מְחֻסְרֵי מְהִימְנוּתָא, וְלִית לוֹן חוֹלְקָא בְּקִדּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְאֵינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, לָאו בְּעֵלְמָא דִּין, וְלֹא בְּעֵלְמָא דְאֶתִי, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (קהלת ט) וְאַחֲרָיו אֵל הַמַּתִּים.

תָּא חֲזִי, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהַר לְבְנֵי עֵלְמָא וְאָמַר, (דברים ל) וּבְחֶרֶף בְּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה, (בְּהַאי עֵלְמָא, וּבְעֵלְמָא דְאֶתִי) וְחַיִּין דִּיהֵוּא עֵלְמָא נִינְהוּ. אֵינוֹן חַיִּיבִין מְחֻסְרֵי מְהִימְנוּתָא מָאֵי קָא אַמְרִי. (קהלת ט) כִּי מִי אֲשֶׁר יִבְחַר וְגו'. אֵף עַל גַּב דִּיבְחַר בַּר נָשׁ בְּהֵאֵי עֵלְמָא (כ"א בְּהוּא עֵלְמָא) כְּמָה דְאָמַר, לָאו הוּא כְּלוּם, דִּיהָ מְסִירָא דָא בִּידְנָא, (קהלת ט) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ בְּשַׁחוֹן, וּמְסִירָא דָא בִּידְיֵיהוּ, (קהלת ט) כִּי לְכָל־חַי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמַּת. הֵיךְ יִהְיֶה לָן חַיִּין בְּהֵוּא עֵלְמָא. וְעַל דָּא זֶה רַע וְדָאֵי, דְּלֹא יְדוּרוֹן בְּמִלְפָּא עֵלְאָה, וְלֹא יִהְיֶה לוֹן חוֹלְקָא בִּיה.

וְאֵף עַל גַּב דְּכָל הַנִּי קָרְאֵי תְּשַׁפַּח סְמוּכִין לְחֻבְרֵיָא בְּמִלִּין אַחֲרֵינִין, אַבְּל וְדָאֵי שְׁלֵמָה קָא אֶתָּא לְגַלְאָה עַל אֵינוֹן חַיִּיבִין מְחֻסְרֵי מְהִימְנוּתָא, דְּלִית לוֹן חוֹלְקָא בְּקִדּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֶתִי.

אמר לו, התרצה שנתחבר אתך ותלך אתנו? אמר להם, אם אעשה כך, התורה תקרא עלי כסיל! ולא עוד, אלא שאתחייב בנפשי אמרו לו, למה? אמר להם, שהרי אני שליח, ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר, (משלי כו) מקצה רגלים חמס שתה שלח דברים ביד כסיל. בא וראה, המרגלים, על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.

הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא. עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו. אמרו, מה שמו של אותו אדם? אמרו, רבי חגי הוא, וחרב בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מכלל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים. אמר רבי ייסא, ודאי זהו רבי חגי, שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק, (שם) ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו. ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.

בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני כנען היה, כמו שנאמר (חושע יב) כנען בידו מאזני מרמה. ועל כנען כתוב, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו? (שם כד) בא ברוך ה'. ברוך ה' מש. ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא. ולמדנו שבא מלאך, והכניס דבר זה בפי לבן.

אמר ליה, תבעי דנתחבר בהדן ותזיל בהדן. אמר להו, אי עבידנא הכי, אורייתא יקרי עלי כסיל, ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשי. אמרו ליה למה. אמר לון דהא שליחא אנא, ושדרו לי בשליחותא, ושלמה מלכא אמר, (משלי כו) מקצה רגלים חמס שתה שלח דברים ביד כסיל. תא חזי, מרגלים על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא, אתחייבו בנפשיהו בעלמא דין ובעלמא דאתי. נשק לון, ואזל ליה.

אזלו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא. שאלו רבי חזקיה ורבי ייסא עליה, אמרו מה שמייה דההוא בר נש. אמרו, רבי חגי הוא, וחרבא דבין חברייה הוא, ושדרו ליה חברייה דבכלל, למנדע מלין מרבי שמעון בן יוחאי ושאר חברייה. אמר רבי ייסא, ודאי דא הוא רבי חגי, דכל יומי לא בעא לאחזאה גרמיה במה דינדע, ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא, בגין דאמר קרא, (משלי כו) ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו. ודאי שליחא מהימנא איהו, (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא.

תא חזי, אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כמה דאת אמר, (חושע יב) כנען בידו מאזני מרמה. וכנען פתיב עליה, (בראשית ט) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ובגין דהוה שליחא מהימנא, מה כתיב ביה. (בראשית כד) בא ברוך יי. ברוך יי ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההיא קללה, ואתברך. ולא די ליה דנפיק מנה, אלא דאתברך בשמיה דקודשא בריך הוא. ואוליפנא דאתא מלאך, ואעיל מלה דא בפומיה דלבן.

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה וְגו', כָּלָם אֲנָשִׁים. כָּלָם צְדִיקִים הָיוּ וְרֹאשֵׁי יִשְׂרָאֵל הָיוּ, אָבָל הֵם לָקְחוּ לַעֲצָמָם עֵצָה רָעָה. מִדּוּעַ נָטְלוּ עֵצָה זו? אֵלָּא אָמְרוּ, אִם יִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ - יַעֲבִירוּ אוֹתָנוּ מִלְּהֵיוֹת רְאשִׁים, וַיִּמְנָה מֹשֶׁה רְאשִׁים אַחֲרָיִם, שֶׁהָרִי אָנוּ זְכִינוּ בְּמִדְבָּר לְהֵיוֹת רְאשִׁים, אָבָל בְּאֶרֶץ לֹא נִזְכָּה. וְעַל שֶׁלָּקְחוּ עֵצָה רָעָה לַעֲצָמָם, מִתּוֹ הֵם וְכָל אוֹתָם שֶׁלָּקְחוּ דְבָרֵיהֶם.

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הִסְתַּפֵּל וַיִּדְעַ שְׁלֹא יִצְלִיחוּ בְּדַרְכֵיהֶם, וְאָז הִתְפַּלֵּל עַל יְהוֹשֻׁעַ. וְאָז כָּלָב הָיָה בְּדַחַק, וְאָמַר מָה אַעֲשֶׂה? הָרִי יְהוֹשֻׁעַ הוֹלֵךְ בְּסִיעוּעַ עֲלוֹן שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁשָּׁלַח בּוֹ אוֹר הַלְּבָנָה, וְהוּא הָאִיר עֲלָיו בְּתַפְלָתוֹ מִשּׁוֹם שֶׁהוּא שְׁמֵשׁ. מָה עֲשֶׂה כָּלָב? נִשְׁמַט מֵהֶם וְהֵלֵךְ לְקַבְּרֵי הָאֲבוֹת, וְהִתְפַּלֵּל שֵׁם תַּפְלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דֶּרֶךְ אַחַר לָקַח, וְעַקֵּם שְׂבִילִים, וְהִגִּיעַ עַל קַבְּרֵי הָאֲבוֹת וְהִסְתַּפֵּן בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהָרִי כְּתוּב וְשֵׁם אַחֲמִין וְשֵׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הַעֲנֹק. אָבָל מִי שֶׁהוּא בְּדַחַק, לֹא מִסְתַּפֵּל עַל דְּבָר. כִּף כָּלָב, מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה בְּדַחַק, לֹא הִסְתַּפֵּל עַל דְּבָר, וְכֹא לְהִתְפַּלֵּל עַל קַבְּרֵי הָאֲבוֹת לְהַנְצִיל מֵעֵצָה זו.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן וְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרָא הַפְּסוּקִי? וְהָרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ. (שם לא) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נָעַר. (שם יז) וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, יְהִי יוֹשִׁיעָךְ מִנִּיּוֹהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כִּינּוּן שֶׁשָּׁלַחוּ לְהַכְנִיס לְשֵׁם, הַצְטַרֵּף לְהֵיוֹת שְׁלֵם, וּבְמָה? בְּשִׁכְנֵינָא. שְׁעַד

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה וְגו', כָּלָם אֲנָשִׁים. כָּלָהוּ זָכָאִין הוּוּ, וְרִישֵׁי דִישְׂרָאֵל הוּוּ. אָבָל אֵינּוּן דְּבָרוּ לְגַרְמִיּהוּ עֵיטָא בִישָׂא. אֲמַאי נָטְלִי עֵיטָא דָא. אֵלָּא אָמְרוּ, אִי יִיעֲלוּן יִשְׂרָאֵל לְאֶרְעָא, נִתְעַבְרַן אֲנִין מִלְּמַהוּי רִישִׁין, וַיִּמְנִי מֹשֶׁה רִישִׁין אַחֲרֵינִין, דִּהָא אֲנִין זְכִינִין בְּמִדְבָּרָא לְמַהוּי רִישִׁין, אָבָל בְּאֶרְעָא לֹא נִזְכִּי. וְעַל דְּנָטְלִי עֵיטָא בִישָׂא לְגַרְמִיּהוּ, מִיתוּ אֵינּוּן, וְכָל אֵינּוּן דְּנָטְלוּן מְלִיּהוּ. (דף קנ"ח ע"ב)

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה וְגו', אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה אִסְתַּפֵּל וַיִּדְעַ דְּלֹא יִצְלִחוּן בְּאֶרְצֵיהוּ, כְּדִין צְלִי עֲלֵיהּ דִּיהוֹשֻׁעַ. כְּדִין כָּלָב הָוָה בְּדוּחָקָא, אָמַר, מָה אַעֲבִיד, הָא יְהוֹשֻׁעַ אֲזִיל בְּסִיעֵתָא עֲלָאָה דְּמֹשֶׁה, דְּשָׁדַר בֵּיהּ נְהִירוֹ דְּסִיְהָרָא, וְהוּא אֲנַהִיר עֲלֵיהּ בְּצִלוֹתֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ שְׁמֵשָׂא. מָה עֵבַד כָּלָב. אֲשֶׁתְּמִיט מְנִיּוּהוּ, וְאִתִּי לְגַבִּי קַבְּרִיָּיא דְּאַבְהֵן, וְצְלִי תַמָּן צִלוֹתֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲרִיח אַחֲרָא נָטִיל, וְעַקִּים שְׂבִילִין, וּמָטָא עַל קַבְּרֵי דְאַבְהֵן, וְאִסְתַּפֵּן בְּגַרְמִיּהּ, דִּהָא כְּתִיב וְשֵׁם אַחֲמִין שְׁשִׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הַעֲנֹק. אָבָל מָאן דְּאִיהוּ בְּדוּחָקָא, לֹא אִסְתַּפֵּל מְדִי. כִּף כָּלָב, בְּגִין דִּהוּוּ בְּדוּחָקָא, לֹא אִסְתַּפֵּל מְדִי, וְאִתָּא לְצִלָּאָה עַל קַבְּרֵי אַבְהֵן, לְאִשְׁתַּזְבָּא מְעֵיטָא דָא.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. (במדבר יג) רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרָא יְהוֹשֻׁעַ. (שְׁמוֹת יז) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ. (שְׁמוֹת יז) וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ. (שְׁמוֹת יז) וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן נָעַר. (שְׁמוֹת יז) אֵלָּא אָמַר לִיּהּ מֹשֶׁה, יְהִי יוֹשִׁיעָךְ מִנִּיּוֹהוּ.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, כִּינּוּן דְּשָׁדְרִיָּה לְמִיעַל לְתַמָּן, אַצְטְרִיף לְמַהוּי שְׁלִים. וּבְמָה. בְּשִׁכְנֵינָא. דַּעַד הֵהִיא שְׁעֵתָא נָעַר אַקְרִי, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

אותה שעה נקרא נער, כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו משה אליה. ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כף על שעתיד להקרא כף. אמר משה, ודאי זה לא צריך להפנס לשם, אלא בשכינה, וכף ראוי.

ה"ש בה עץ אם אין וגו'. רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משנים זה מזה? והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה? והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החכמים, שפתוב (איוב א) איש היה בארץ עוז איוב שמו.

אמר רבי שמעון, רמז להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שפתוב (שמות יז) ה"ש ה' בקרבנו אם אין. אמר, שם תראו אם היא ראוייה לזה או לזה. אמר להם, אם תראו שפרי הארץ פשאר ארצות העולם - יש בה עץ חיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשנה מכל מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם. וכזה תדעו - ה"ש בה ע"ץ אם אין, וזה צריכים אתם בתחלה (שבמע"כ רצ"ח) לדעת זה, שפתוב ה"ש ה' בקרבנו. בקרבנו דוקא, או אם אין. ועל זה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, לדעת שנוי שלו.

והימים ימי בכורי ענבים. והימים, מה בא לומר, שהרי ואז בכורי ענבים מספיק לו? אלא והימים - אותם הנודעים, כלם היו מחברים באותו זמן באותו עץ שחטא בו אדם הראשון, כמו ששינוי ענבים היו, ועל זה

ובהיה שעתא קשיר ליה משה בהדה, ואף על גב דאשפחן יהושע בקדמיתא, קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה. אמר משה, ודאי לא אצטרף דא למיעל תמן, אלא בשכינתא, והכי אתחזי.

ה"ש בה עץ אם אין וגו', (במדבר יג) רבי חייא אמר, וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא, והא הוא שבח לה לישראל בכמה זמנין, והוא אסתפק בדא. והא קדשא בריה הוא קאמר ליה למשה בקדמיתא, דהיא ארץ זבת חלב ודבש. אמר רבי יוסי, הא אתערו חברייא, דכתיב, (איוב א) איש היה בארץ עוז איוב שמו.

אמר רבי שמעון, רמז להם רמיזא דחכמתא, על מה דשאלו בקדמיתא. דכתיב, (שמות

יז) ה"ש יי בקרבנו אם אין. אמר, תמן, תחמון, אי היא אתחזיא להאי, או להאי. אמר לון, אי תחמון דאיבא דארעא פשאר ארעי דעלמא, יש בה עץ אילנא דחיי, ולא מאתר עלאה יתיר. ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מפל אתר דעלמא, תנדעון, דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייה עלאה, מפל אתרי דעלמא. ובדא תנדעון, ה"ש בה ע"ץ, אם אין, ודא בעיתון בקדמיתא (דכמע"כ בעיתון) למנדע דא, דכתיב, (שמות יז) ה"ש יי בקרבנו. בקרבנו דייקא, או אם אין. ועל דא והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ, למנדע שנוייה דיליה.

והימים ימי בכורי ענבים. והימים, מאי קא מיירי, דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה. אלא והימים, אינון דאשתמודען, פלהו הוו מתחברן בההוא זמנא בההוא אילנא דחטא ביה אדם הראשון. כמה דתנינן ענבים היו

והימים - אותם הידועים - ימי
בכורי ענבים דוקא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון.
ויבאו צריף להיות! אלא אמר
רבי יוסי, פלב הוא שבא להתפלל
על קברי האבות. אמר פלב,
יהושע הרי ברכו משה בסיוע
עליון קדוש ויכול להנצל מהם,
ואני מה אעשה? נמלך לבקש
בקשה על קברי האבות כדי
שינצל מסודותיהם (מעצה רעה) של
שאר מרגלים.

רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום
מפלס, זה נכנס בו, שבו תלוי
הפל. ובה וראה, מי הוא משאר
אחרים שיכול להפנס לשם?
שהרי כתוב ושם אחימן ששי
ותלמי, ומפחדם מי יכול להפנס
במערה? אלא השכינה נכנסה
שם עם פלב, לבשר לאבות שהרי
הגיע זמן להכניס בניהם לארץ
שנשבע להם הקדוש ברוך הוא,
וזהו ויבא עד חברון.

למדנו, אחימן ששי ותלמי ממי
יצאו? זרע היו מאותם נפילים
שהפילם הקדוש ברוך הוא בארץ
והולידו מבנות הארץ, ומהם
יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב
(בראשית ו) המה הגברים אשר
מעולם אנשי השם. אשר מעולם,
שמש (משנברא) העולם נמצאו.
אנשי השם, אחימן ששי ותלמי.
ויבאו עד נחל אשכול וגו'. רבי
יהודה פתח, (ישעיה מב) כה אמר
האל ה' בורא השמים ונוטיהם
וגו'. כמה יש להם לבני אדם
להסתפל בעבודת הקדוש ברוך
הוא. כמה יש להם להסתפל
בדברי תורה. שפל מי שמשתדל
בתורה, כאלו מקריב כל קרבנות
העולם לפני הקדוש ברוך הוא.
ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך

ועל דא, והימים: אינון דאשתמודען, ימי
בכורי ענבים דייקא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. (במדבר יג) ויבאו
מיבעי ליה. אלא אמר רבי יוסי, פלב
הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא. אמר
פלב, יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה
קדישא, ויכיל לאשתזבא מנייהו, ואנא מה
אעביד. אימלך, למבעי בעותא על קברי
אבהתא, בגין דישתזיב מרזיהון (ס"א מעיטא בישא)
דשאר מאללין.

רבי יצחק אמר, מאן דהוה רשים מפלהו דא
עאל בגווייה דביה תליא כלא. ותא חזי,
מאן הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן,
דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי, ומדחילו
דלהון מאן יכיל לאעלאה (דף קנ"ח ע"א) במערתא.
אלא שכנינתא עאלת תמן בכלב, לבשרא
לאבהן, דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו
לארעא, דאומי לון קדשא בריך הוא, ודא
הוא ויבא עד חברון.

תאנא, אחימן ששי ותלמי, ממאן נפקו. זרעא
הוּו מאינון נפילין, דאפיל לון קדשא
ברוך הוא בארעא, ואולידו מבנת ארעא,
ומנייהו נפקו גיברי עלמא, כמה דכתיב, (בראשית
ו) המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם.
אשר מעולם, שמש (נ"א מדיאתברי) עלמא
משתפחי. אנשי השם אחימן ששי ותלמי.

ויבאו עד נחל אשכול וגו', (במדבר יג) רבי יהודה
פתח, (ישעיה מב) כה אמר האל יי בורא
השמים ונוטיהם וגו'. כמה אית להו לבני
נשא לאסתפל לא בפולחנא דקודשא בריך הוא,
כמה אית להו לאסתפל לא במלי דאורייתא,
דכל מאן דאשתדל באורייתא, כאלו מקרב
כל קורבנין דעלמא לקמי קדשא בריך הוא. ולא עוד אלא דקודשא בריך

כל קורבנין דעלמא לקמי קדשא בריך הוא. ולא עוד אלא דקודשא בריך

הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנים לו פמה כסאות לעולם הבא.

רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא. שאל אותו, אמר, דבר אחד אני רוצה לשאל; כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתידי האדם לחטא לפניו ולגזר עליו מיתה, מדוע בראו? שהרי התורה היתה אלפים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה, (במדבר ט) אדם פי ימות באהל.

(שם כו) איש כי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפלו אם ישתדל בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא ישתדל בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם, כמו שנאמר (קהלת ט) כטוב כחוטא. אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרח בהם? מה שיש לך רשות לדעת ולהסתפל - שאל, ומה שאין לך רשות לדעת - כתוב (שם ה) אל תתן את פיך לחטא את בשרך, שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתרי גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז אין לנו לשאל. אמר לו, אם כך, הרי התורה כלה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כך אין לנו לשאל ולהסתפל.

אמר לו, כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב (דברים כט) הנסתרת לה' אלהינו והנגלת לנו ולבנינו. הנגלת לנו, שיש לנו רשות לשאל ולעין ולהסתפל בהם ולדעת בהם. אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שפן לשאל?

שמא קדישא עלאה הוי, ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא, ואי הכי, לית לן לשאלא ולאסתפלא.

אמר ליה אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמיה קדישא סתים וגלייא, וכתוב (דברים כט) הנסתרות ליי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו,

דאית רשו לשאלא, ולעיינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתוי סתימא, וכל שפן למשאל.

הוא מכפר ליה על כל חובוי, ומתקנין ליה פמה כורסיין לעלמא דאתי, (חסר).

רבי יהודה הוה אזיל בארחא בהדי רבי אבא, שאל ליה, אמר מלה חד

בעינא לשאלא, כיון דינדע קדשא בריך הוא דזמין בר נש למחטי קמיה,

ולמגזר עליה מיתה, אמאי ברא ליה. דהא אורייתא הוה תרי אלפין שנין עד

לא איברי עלמא. וכתוב בה באורייתא, (במדבר ט) אדם פי ימות באהל. (במדבר כז)

איש כי ימות. וימת. ויחי פלוני וימת. מאי קבעי קדשא בריך הוא לבר נש

בהאי עלמא, דאפילו אי אשתדל באורייתא יממא ולייליא ימות, ואי לא

אשתדל באורייתא ימות, פלא בחד ארחא, בר פרישותא דההוא עלמא,

פמה דאת אמר (קהלת ט) כטוב כחוטא. אמר ליה, אורחוי דמארך, וגזרי

דמארך, מה לך למטרח בהו. מה דאית לך רשו למנדע ולאסתפלא

שאל, ודלית לך רשו למנדע, פתיב (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטא את

בשרך, דאורחוי דקודשא בריך הוא וסתריין, גניזין עלאין, דהוא סתים וגניז

לית לן לשאלא. אמר ליה, אי הכי, הא אורייתא כלא סתים וגניז, דהא היא

שמא קדישא עלאה הוי, ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה

קדישא, ואי הכי, לית לן לשאלא ולאסתפלא. אמר ליה אורייתא כלא סתים וגלייא, ושמיה קדישא סתים וגלייא, וכתוב

(דברים כט) הנסתרות ליי' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו, הנגלות לנו, דאית רשו לשאלא, ולעיינא ולאסתפלא בהו ולמנדע בהו. אבל הנסתרות

ליי' אלהינו, דיליה אינון, וליה אתחזיין, דמאן יכיל למנדע ולאסתפלא דעתוי סתימא, וכל שפן למשאל.

בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט למנורה הקדושה רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו, עד שיבא מלך המשיח.

אבר בא וראה, פתוב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו. (בכל הוא בעין דגמה שלמעלה. בא ראה) סוד הדבר - שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם. עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתפל בו ולא נודע בו, פרט לו שהוא גנוז בתוכו.

עודם שני, שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, זה השער לה. וזהו עולם שני.

עודם שלישי, אותו עולם פתוח מהם שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שפלאים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא. נמצא בו בעת. כשרוצים להסתפל ולדעת אותו, מסתלק מהם, ולא נראה, עד שפלים שואלים איה מקום כבודו. (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד. כמו זה, (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם. אז יש לו שלשה עולמות. עולם ראשון - העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו ולא נמצא. כשרוצים להסתפל בו, מסתלק מהם ולא נראה.

אשתכח. פד בעאן לאסתפל ביה, אסתלק מנייהו ולא אתחזי.

תא חזי, לית רשו לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון, פר בוצינא קדישא רבי שמעון, דהא קדשא ברוך הוא אסתפם על ידוי. ובגין דדרא דיליה רשימא הוא לעילא ותתא, ועל דא מלין אתמרו באתגלייא על ידוי, ולא יהא דרא כדרא דא דאיהו שארי בגויה, עד דייתי מלפא משיחא.

אבר תא חזי, פתיב (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (בכלא הוא בעין דוגמא דעילא תא חזי) רזא דמלה, תלת עלמין אית ליה לקודשא ברוך הוא, דאיהו גניז בגווייהו. עלמא קדמאה, ההוא עלאה טמירא דכלא, דלא אסתפל ביה, ולא אתידע ביה, פר איהו, דאיהו גניז בגויה.

עלמא תניינא, דאיהו קשיר בההוא דלעילא, ודא הוא דקודשא ברוך הוא אשתמודע מניה, כמה דכתיב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, זה השער ליי. ודא הוא עלמא תניינא.

עלמא תליתאה, ההוא עלמא תתאה מנייהו, דאשתכח ביה פרודא, ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגויה, וקודשא ברוך הוא אשתכח ביה, ולא אשתכח. אשתכח ביה השתא, פד בעאן לאסתפל ולמנדע ליה, אסתלק מנייהו, ולא אתחזי, עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו. (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא.

בגוונא דא, (בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם. פדין אית (דף קנ"ט ע"ב) ליה תלת עלמין. עלמא קדמאה: האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא, ובר נש אשתכח ביה ולא אשתכח. פד בעאן לאסתפל ביה, אסתלק מנייהו ולא אתחזי.

עוֹלָם שְׁנֵי - עוֹלָם שֶׁהוּא קָשׁוּר
בְּאוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן, וְזֶהוּ גַן עֵדֶן
שֶׁבְּאַרְצָן, שֶׁזֶהוּ קָשׁוּר בְּעוֹלָם
עֲלִיּוֹן אַחֵר, וּמִזֶּה נִדְּעַ וּמִתְיַדַע
עוֹלָם אַחֵר.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי - עוֹלָם עֲלִיּוֹן טְמִיר,
גְּנוּז וְנִסְתָּר, שְׁאִין מִי שִׂידַע אוֹתוֹ,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה טו) עֵינַי לֹא
רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה
לְמַחְפָּה לוֹ. וְהַכֵּל כְּדוֹגְמָה עֲלִיּוֹנָה,
(ראשון שאמרתי ובאמת) שֶׁכְּתוּב (בראשית
ט) בְּצִלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.

(בא ראה, ודאי)

עַל זֶה כְּתוּב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם
לֵה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו', כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהָ.
וְאֵלּוּ הֵם בְּצִלְם אֱלֹהִים, וְאֵלּוּ
יִוֹרְשִׁים יִרְשֶׁה עֲלִיּוֹנָה כְּמוֹ שְׁלוֹ.
וְעַל זֶה מְזַכְּרִים בַּתּוֹרָה (דברים יד)
לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁמִימוּ קִרְחָה.
שְׁהָרִי לֹא נֶאֱכָד, וְהָרִי מְצוּי
בְּעוֹלָמוֹת טוֹכִים עֲלִיּוֹנִים
וּמְכַבְּדִים, לְהַיּוֹת שְׂמֵחִים
כְּשֶׁמִּסְתַּלַּק (עדיק) מִהָעוֹלָם הַזֶּה.
וְכֹא וְרֹאֵה, אֶלְמָלֵא לֹא חֲטָא
אָדָם, לֹא יִטְעַם טַעַם הַמָּוֶת
בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִמְנָן שִׁיכְנֹס
לְעוֹלָמוֹת אַחֲרֵיכֶם. אֲבָל מִשׁוּם
שֶׁחֲטָא, טוֹעַם טַעַם הַמָּוֶת עַד
שֶׁלֹּא יִכְנֹס לְאוֹתָם עוֹלָמוֹת,
וּמִתְפַּשֵּׁט הַרוּחַ מִגּוּף זֶה,
וּמִשְׁאִירוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַרוּחַ
מִתְרַחֶצֶת בְּנֵהר דִּינּוּר לְקַבֵּל
עֲנֻשָׁה. וְאַחַר כֵּן נִכְנָסֶת לְגַן עֵדֶן
שֶׁבְּאַרְצָן, וּמִזְדַּמֵּן לָהּ כְּלִי אוֹר
אַחֵר, כְּפָרְצוּף הַגּוּף שֶׁל הָעוֹלָם
הַזֶּה מִמֶּשׁ. וּמִתְלַבֶּשֶׁת וּנְתַקְנָת
בוֹ, וְשֵׁם הוּא מְדוּרָה תָּמִיד.
וּנְקֻשָׁרֶת בְּרֹאשֵׁי חֲדָשִׁים וּשְׁכַתוֹת
בְּנִשְׁמָה, וְעוֹלָה וּמִתְעַטָּרֶת
לְמַעְלָה לְמַעְלָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה טו) וְהִזָּה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ
וְגו'.

רְמָה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ? אֵלֵא
סוּד הַדְּבָר, בְּגִלְל הַתְּחַדְּשׁוֹת

עֲלֵמָא תְּנִינָא, עֲלֵמָא דְאִיהוּ קָשִׁיר בְּהֵהוּא
עֲלֵמָא עֲלָאָה, וְדָא הוּא גַן עֵדֶן דִּי
בְּאַרְעָא, דְדָא הוּא קָשִׁיר בְּעֵלְמָא אַחְרָא עֲלָאָה,
וּמֵהָאִי אַתְיַדַע וְאַשְׁתַּמוּדַע עֲלֵמָא אַחְרָא.

עֲלֵמָא תְּלִיתָאָה, עֲלֵמָא עֲלָאָה טְמִירָא, גְּנִיז
וְסִתִּים, דְלִית מָאן דִּידַע לִיה, כְּמָה
דְכְּתִיב, (ישעיה טו) עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ
יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לוֹ. וְכֹלֵא כְּגוֹוֹנָא עֲלָאָה, (קדמא
דאמינא ובקשוט) דְכְּתִיב, (בראשית ט) בְּצִלְם אֱלֹהִים עָשָׂה
אֶת הָאָדָם. (תא תו ודאי).

עַל דָּא כְּתִיב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם
וְגו', כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. וְאַלִּין אֵינּוֹן בְּצִלְם
אֱלֹהִים, וְאַלִּין יִרְתִּין יְרוּתָא עֲלָאָה כְּגוֹוֹנָא
דִּילִיָּה. וְעַל דָּא אַזְהַר בְּאוּרִיָּתָא, (דברים יד) לֹא
תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא תִשְׁמִימוּ קִרְחָה. דְהָא לֹא
אַתְאָכִיד, וְהָא שְׂכִיחַ בְּעֵלְמִין טְבִין עֲלָאִין
וְיִקְרִינַן, לְהוֹן חֲדָן פִּד אֶסְתַּלַּק (עדיקא) מֵהָאִי
עֲלֵמָא.

וְהָא חֲזִי, אֶלְמָלֵא לֹא חֵב אָדָם, לֹא יִטְעַם
טַעַמָא דְמוֹתָא בְּהָאִי עֲלֵמָא, בְּזִמְנָא
דְעֵייל לְעֵלְמִין אַחְרָנִין. אֲבָל בְּגִין דְחֵב, טַעַם
טַעַמָא דְמוֹתָא, עַד לֹא יִיעוּל לְאֵינּוֹן עֲלְמִין,
וְאַתְפַּשֵּׁט רוּחָא מֵהָאִי גּוּפָא, וְאַשְׁאֵר לִיה בְּהָאִי
עֲלֵמָא, וְרוּחָא אֶסְתַּחֲיָא בְּנֵהר דִּינּוּר לְקַבֵּלָא
עוֹנֶשָׁא. וְלִבְתַּר עֵיילָא לְגַן עֵדֶן דְבְּאַרְעָא,
וְאַזְדַּמְנָא לִיה מְאֵנָא אַחְרָא דְנֵהוּרָא, פְּהָאִי
פְּרַצוּפָא דְגּוּפָא דְהָאִי עֲלֵמָא מִמֶּשׁ. וְאַתְלַבֶּשׁ
וְאַתְתַּקֵּן בֵּיה. וְתַמָּן הוּא מְדוּרָא דִּילִיָּה תְּדִיר.
וְאַתְקָשֵׁר בְּרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי בְּנִשְׁמָתָא. וְסְלִיק
וְאַתְעַטָּר לְעֵילָא לְעֵילָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה

טו) וְהִזָּה מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וְגו'.
מִדֵּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ אֲמַאי. אֵלֵא רְזָא דְמִלָּה,
בְּגִין חֲדָתוּתֵי דְסִיְהָרָא, דְאַתְעַטָּרָא (עשרין)

הלכנה שמתעטרת (עטרות) להאר ממשמש באותו זמן. וכן מדי שבת בשבתו. מדי שבת - זו הלכנה. בשבתו - זה השמש. שהאור בא לה משם. ועל זה הכל דבר אחד. וזה ברור הדבר, פרט לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, פרת מכל העולמות, ומשמדים מהכל כשלא נכנסים בתשובה. אמר רבי יהודה, ברוף הרחמן ששאלתי והירוחתי דברים הללו ועמדתי עליהם.

אמר רבי שמעון, מפרשה זו למדנו סוד חכמה, ונשמעים ממנה סודות עליונים ונכבדים. בא וראה, הקדוש ברוף הוא משבח בתורה ואומר: לכו בדרך, השתדלו בעבודתי, והריני מכניסכם לעולמות טובים, לעולמות עליונים. בני אדם שלא יודעים, לא מאמינים ולא מסתכלים, אומר הקדוש ברוף הוא: לכו תרגלו אותו עולם טוב, אותו עולם עליון של פסופים. הם אומרים: איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה?

מה כתוב? עלו זה בנגב. השתדלו בתורה ותראו שהרי היא עומדת לפניכם, וממנה תדעו אותו. וראיתם את הארץ מה היא וגו'. תראו ממנה אותו עולם, שהרי ירשה של חלק שאני מכניסכם בה. ואת העם הישב עליה - אותם צדיקים שגנו עדן, שעומדים שורות שורות בכבוד עליון בדרגות עליונות.

החזק הוא הרפה. בה תראו אם זכו לכל זה פשהתגברו על יצרם ושברוהו, אם לא. או פשהתחזקו בתורה לעסק בה יומם ולילה. או אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל זה. המעט הוא אם רב, אם רבים אלו שהשתדלו בעבודתי

לאנהרא מן שמשא ביהוא זמנא. וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת דא סיהרא. בשבתו דא שמשא. דנהורא אתיא לה מן תמן. ועל דא כלא חד מלה. ודא הוא ברירא דמלה, בר לחייביא דכתיב בהו מיתה לכלהו עלמין, פרת מפלהו עלמין. ואשתציין מפלא, פד לא עיילי בתשובה. אמר רבי יהודה, בריף רחמנא, דשאלנא ורווחנא מלין אלין, וקאימנא עלייהו.

אמר רבי שמעון, מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא, ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין. תא חזי, קדשא בריף הוא משבח באורייתא, ואמר אזילו באורחי, אשתדלו בפולחני, והא אנא מעייל לכוך לעלמין טבין, לעלמין עלאין. בני נשא דלא ידעי, לא מהימני, ולא מסתכלי, קדשא בריף הוא אמר, אזילו אלילו ההוא עלמא טבא, ההוא עלמא עלאה דכסופא. אינון אמרי, איך ניכול לאללא ליה, ולמנדע כל האי.

מה כתיב. עלו זה בנגב, אשתדלו באורייתא, ותחמוך דהא היא קיימא קמייכו, ומנה תנדעון ליה. (במדבר יג) וראיתם את הארץ מה היא וגו'. תחמוך מנה ההוא עלמא, דהא ירותא דאחסנא, דאנא עייל לכו בה. ואת העם היושב עליה, אינון צדיקיא דבגנתא דעדן, דקיימן שורין שורין ביקרא עלאה, בדרגין עלאין.

החזק הוא הרפה, בה תחמוך אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון, ותברו ליה, אי לא. או פד אתקפו באורייתא, למלעי בה יממא וליליא. או אי ארפו ידייהו מנה. וזכו לכל האי. המעט הוא אם רב, אי סגיאין אינון

והתחזקו בתורה משום שזכו
לכל זה, אם לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה.
מהתורה תדעו מה הארץ, מה
אותו עולם, אם מרבה טובה
עליונה ליושביה, או אם ממעיט
ממנו פלוס. היש בה עץ אם אין.
היש בה עץ החיים לעולם
ולעולמי עולמים, או שצדור
החיים נמצא בתוכה, אם לא.

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. ויעלו
בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה
בנגב, בלב עצל, כמי שמשתדל
בחנם, ביבש, שחושב שאין בה
שכר. רואה שעשר העולם הזה
אכד בגללה, חושב שהוא הכל.
בנגב, כמו שנאמר (בראשית ח) חרבו
המים, ומתרגמים נגיבו.

אחר כך - ויבא עד חברון. עד
שכא להתחבר בה, קורא ושונה
בה. ושם אחימן ששי ותלמי, שם
רואה פלוגים רבים, טמא וטהור,
אסור ומותר, (כשר ופסול) ענשים
ושכרים. אלה אותם דרכי
התורה, דקדוקי התורה. ילידי
הענק, שנולדו מצד הגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה - אלה
אותם שבעים פנים של התורה.
שבעים פנים יש לה, לכל צד
עשר. וחברון, זו התורה, מי
שמשתדל בה נקרא חבר. לפני
צען מצרים. שנינו, יש תורה מול
תורה, והינו תורה שבכתב ותורה
שבעל פה. וזה (מלכות) חברון.

מתורה שבכתב יוצאת, כמו
שנאמר (משלי י) אמר לחכמה אחתי
את. וזו נבנתה שבע שנים,
שבגלל זה נקראת בת שבע, לפני
צען מצרים, כמו שנאמר (מלכים א-

ה) ותרב חכמת שלמה מחכמת
כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.
ויבאו עד נחל אשכול - אלה
אותם דברי אגדה, דרשה,
שתלויים מצד האמונה. ויכרתו

דאשתדלו בפולחני, ואתקיפו באורייתא, בגין
דזכו לכל האי אי לא.

ומה הארץ השמנה היא אם רזה. (במדבר יג)
מדאורייתא תנדעון מה הארץ. מה
ההוא עלמא אי אסגי טיבו עלאה ליתבהא,
או אי אזעיר מנה פלוס. היש בה עץ אם אין,
האית בה אילנא דחיי, לעלם ולעלמי עלמין,
או אי צדורא דחיי אשתכח בגווה, אם לא.

(דף ק"ס ע"א)

ויעלו בנגב ויבא עד חברון. (במדבר יג) ויעלו בנגב,
בני נשא סלקין בגווה בנגב, בלבא
עצלא, כמאן דאשתדל במגנא, בנגיבו,
דחשיב דלית בה אגר, חמי דהא עותרא דהאי
עלמא אביד בגינה, חשיב דכלא הוא. בנגב:
כמה דאת אמר (בראשית ח) חרבו המים,
ומתרגמינן נגיבו.

דבתר ויבא עד חברון, עד דאתי לאתחברא
בה, קארי ושאני בה. (במדבר י"ג) ושם
אחימן ששי ותלמי, תמן חמי פליגן סגיאיין,
טמא וטהור, אסור ומותר, (נ"א כשר ופסול) עונשין
ואגריין. אלין אינון ארחי דאורייתא, דקדוקי
אורייתא. ילידי הענק, דאתילידו מסטרא
דגבורה.

וחברון שבע שנים נבנתה, אלין אינון שבעין
אנפין דאורייתא, שבעין פנים אית לה,
לכל סטרא עשרה. וחברון, דא אורייתא, מאן
דאשתדל בה אקרי חבר. לפני צוען מצרים,
תנינן אורייתא אית לקבל אורייתא. והיינו
תורה שבכתב, ותורה שבעל פה. והאי (מלכות)

חברון. מתורה שבכתב נפקת. כמה דאת אמר
(משלי י) אמור לחכמה אחתי את. והאי נבנתה
שבע שנים, דבגין כך אקרי בת שבע. לפני
צען מצרים, כמה דאת אמר (מלכים א ה) ויתרב

משם זמורה וגו', לומדים משם ראשי פְּרָקִים, ראשי דְּבָרִים, אותם שבני האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שרש אחד ועקר אחד, ולא נמצא בהם פְּרוּד. אותם שלא נמצאים בני אמונה ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה בפרוד. זהו שכתוב וישארהו במוט בשנים, בפרוד. מהו במוט? כמו שנאמר (תהלים קכא) אל יתן למוט רגלך. ומן הרמנים ומן התאנים, הכל שוים לדברים אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפרוד.

זהו שכתוב וישבו מתור הארץ. וישבו, שבים לצד הרע ושבים מדרך האמת. אומרים, מה אכפת לנו? עד היום לא ראינו טוב לעולם. עמלנו בה, הפית ריק, ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יפגס לתוכו? טוב לנו שלא טרחנו כל זה. ויספרו לו ויאמרו וגו', הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת חלק אותו עולם. וגם זבת חלב ודבש היא, טוב הוא אותו עולם עליון, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו?

אָפֶס כִּי עֲזוּ הָעַם, תקיף הוא, שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עשר רב להשתדל בו, מי הוא שיזכה בה? ודאי אָפֶס כִּי עֲזוּ הָעַם הישב בארץ. מי שרוצה לזכות בה, צריך להיות חזק בעשר, כמו שנאמר (משלי יח) ועשיר יענה עזות. והערים גדלת בצרות, בתים מלאים כל טוב שלא יחסרו מהכל. ועם כל זה, וגם לדי הענק ראינו שם, צריך גוף חזק, גבור כארי. (שימצא שם

דבעי למזפי בה, בעי למהוי תקיף בעותרא, כמה דאת אמר (משלי יח) ועשיר

חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים.

וּבָאוּ עַד נַחַל אֲשָׁפוּל, (במדבר יג) אלין אינון מלי אגדה, דרשה, דתליין מסטרא דמהימנותא. ויכרתו משם זמורה וגו', אולפין מתמן ראשי פְּרָקִין, ראשי מלין, אינון דבני מהימנותא, חדאן במלין, ומתברכן מלין בגוייהו, ומסתכלן שרשא חד ועקרא חד, ולא אשתכח בהו פרודא. אינון דלא משתפחי בני מהימנותא, ולא אולפי אורייתא לשמה, שוין ליה למהימנותא בפרודא, הדא הוא דכתיב וישארהו במוט בשנים, בפרודא. מהו במוט. כמה דאת אמר (תהלים קכא) אל יתן למוט רגלך. ומן הרמנים ומן התאנים, כלל שוין להני מילי לסטרא אחרא, לסטרא דמינאי, לסטרא דפרודא.

הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיֵּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ. וַיֵּשְׁבוּ, תיבין לסטרא בישא, ותיבין מארחא דקשוט. אמרי, מאי אכפת לן. עד יומא לא חמינא טב לעלמא, אעמלנא בה, ביתא ריקם. יתיבנא בקלנא דעמא, ולההוא עלמא מאן יזפי ומאן ייעול לגווייה, טב לן דלא אטרחנא כולי האי. (במדבר יג) ויספרו לו ויאמרו וגו', הא אעמלנא ולאיןא, בגין למנדע חולקא דההוא עלמא. וגם זבת חלב ודבש היא, טב הוא ההוא עלמא עלאה, כמה דידענא באורייתא, אבל מאן יכול למזפי ביה.

אָפֶס כִּי עֲזוּ הָעַם, (במדבר יג) תקיף הוא, דלא יחשיב כל עלמא כלל, בגין דיהא ליה עותרא סגיא לאשתדלא ביה, מאן הוא דיזפי בה. ודאי אָפֶס כִּי עֲזוּ הָעַם היושב בארץ, מאן דבעי למזפי בה, בעי למהוי תקיף בעותרא, כמה דאת אמר (משלי יח) ועשיר

תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם להשתדל באותו אסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מי יכול לזכות בה?

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. אם יאמר אדם שאפלו שיזכה לכל זה, עמלק יושב בארץ הנגב, הרי יצר הרע, הקטגור, מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף.

והחתי והאמרי וגו', כמה מקטרגים נמצאים שם, (פדי) שלא יכול האדם להפנס לאותו עולם כלל, מי יזכה בו ומי יכנס לתוכו? בדברים הללו (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל, משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר ויציאו דבת הארץ.

אותם בני האמונה מה אומרים? אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו פיון שישתדל אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רשום קדוש, שכתוב (ישעיה ס) ועמך פלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

אבל, אף בה' אל תמרדו. צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה עשר ולא פלי כסף וזהב. ואתם אל תיראו את עם הארץ, שהרי גוף שבור, אם ישתדל בתורה, ימצא רפואה בכל. זהו שכתוב (משלי א) רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. וכתוב (שם ד) ולכל בשרו מרפא. וכל אותם מקטרגים מכרזים ואומרים: פנו מקום לפלוני עבד המלך!

בגלל זה אל תיראו, פי לחמנו הם. הם בעצמם מזמנים מזונות

יענה עזות. והערים גדולות בצורות. בתין מליין כל טובא, דלא יחסרון מפלא. ועם כל דא וגם ילידי הענק ראינו שם, בעי גופא תקיף, גיבר פארי. (ראשתבח פמן תירא) בגין דהיא מתשת חיליה דבר נש לאשתדלא בההוא איסור והתר, טמא וטהור, פשר ופסול. מאן ייכול לזפאה בה.

ועוד, עמלק יושב בארץ הנגב. (במדבר יג) אי יימא בר נש, דאפילו בכל דא יזפי. עמלק יושב בארץ הנגב, הא יצרא בישא, קטיגורא, מקטרגא דבר נש, דישתכח תדיר בגופא. והחתי והאמרי וגו', כמה מקטרגי משתפחי תמן. (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל, מאן יזפי ליה, ומאן ייעול בגויה, במלין אליו, (במדבר לב) ויניאו את לב בני ישראל. בגין דאפיקו שום ביש עליה, כמה דאת אמר ויציאו את דבת הארץ.

אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי, אם חפץ בנו יי ונתנה לנו. פיון דישתדל בר נש ברעותא דלפא לגבי קדשא ברוך הוא, לא בעי מנן אלא לפא, ויסתמרון ההוא רשימא קדישא, דכתיב, (ישעיה ס) ועמך פלם צדיקים לעולם יירשו ארץ.

אבל, (דף ק"ט ע"ב) (במדבר י"ד) אף בני אל תמרדו, בעי דלא ימרדון באורייתא, דאורייתא לא בעי עותרא, ולא מאני דכספא ודהבא. ואתם אל תיראו את עם הארץ, דהא גופא תבירא, אי ישתדל באורייתא, ישפח אסוותא בכלא. הדא הוא דכתיב, (משלי א) רפאות תהי

לשרך ושקוי לעצמותיך. וכתיב (משלי ד) ולכל בשרו מרפא. וכל אינון מקטרגי, אינון מכרזאן ואמרי, פנו אתר לפלנטיא עבדא דמלפא.

בגין כך אל תיראו, פי לחמנו הם, אינון בגרמיהו מזמנן מזוני בכל

בְּכֹל יוֹם לְכָל אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מלכים א' יז)
 וְאֵת הָעֹרֵבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלְךָ,
 וּכְתוּב (שם) וְהָעֹרֵבִים מְבִיאִים לוֹ
 לֶחֶם וּבֶשֶׂר. סוּר צֵלֶם מֵעֲלֵיהֶם.
 מֵהוּ צֵלֶם? זֶה תִּקְוֵה הַדִּין הַקָּשֶׁה.
 מָה הַטַּעַם סוּר? מִשּׁוּם שֶׁה' אֲתָנוּ
 אֵל תִּירָאִם. הַכֹּל זֶה בְּגִלְלַת הַתּוֹרָה.
 אֲשֶׁרִי חִלַּק אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים
 בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, שְׁהָרִי מִתְקַשְּׂרִים
 בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמָּשׁ,
 וְנִקְרָאִים אַחִים וְרַעִים. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי
 אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

וַיִּבְאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וְגו'. רַבִּי
 אָבָא אָמַר, פָּרְתוּ אוֹתוֹ אֶשְׁכּוֹל,
 בָּאוּ לְהַרְיֵמוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ
 לְקַחְתּוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ כָּלֵב
 וַיְהוֹשֻׁעַ וּלְקַחְתּוֹהוּ וַהֲעֵלּוּהוּ, וְעֵלָה
 עַל יָדָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּשְׁאַהּוּ
 בְּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים, בְּאוֹתָם
 שָׁנִים יַחֲדִים. זְמוּרָה מֵה רָצוּ?
 אֵלֶּא אֶשְׁכּוֹל הִיָּה תְלוּי בָּהּ, וּבַעֲוֹד
 שְׁהִיָּה מְחַבֵּר בְּמִקּוּמוֹ, נִקְרָא
 זְמוּרָה. אַחַר כֵּן קָרְאוּ מוֹט,
 שְׁפָתוֹב וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט, אוֹתוֹ
 הַנּוֹדֵעַ, אוֹתוֹ שְׁכָרְתוּ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב שֶׁהֵם
 רְאוּיִם לְהַכְנִס לְאַרְץ וְלַהֲיוֹת לָהֶם
 בָּהּ חֵלֶק וּנְחֵלָה. עַד שֶׁבָּאוּ, נִמְלְכוּ
 עֲלֵיהֶם כָּלֶם. עָמַד כָּלֵב בְּפָרִי,
 אָמַר: פָּרִי פָרִי, אִם בְּגִלְלָךְ אָנוּ
 נִהְרָגִים, מָה אָנוּ בְּחִלְקֶךָ? מִיָּד
 עָשָׂה עֲצָמוֹ קָל וְנָתַן לָהֶם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא נִתְּנוּ
 לְאַחֵרִים, שְׁהָרִי כְּתוּב וַיִּשְׁאַהּוּ
 בְּמוֹט, וְכְתוּב בְּשָׁנִים, וּבְכָלֶם לֹא
 הָיוּ שָׁנִים כְּמוֹתָם. וּמִכָּאֵן לְמַד
 יְהוֹשֻׁעַ אַחַר כֵּן, שְׁפָתוֹב (יהושע ב)
 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִן הַשְּׂטִיִּם
 שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וּשְׁנֵים
 אֶלֶּה הָרִי פְרִשׁוּהָ הַקְּדָמוֹנִים.
 וּכְשֶׁהֲגִיעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל, נִתְּנוּ לָהֶם,
 וְהֵם נִשְׂאָרוֹ וַעֲשׂוּ עֲצָמָם כְּשִׁירִים.

יּוֹמָא לְאִינוּן דְּמַשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא. כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר (מלכים א' יז) וְאֵת הָעֹרֵבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלְךָ.
 וּכְתִיב (מלכים א' יז) וְהָעֹרֵבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
 וּבֶשֶׂר. סוּר צֵלֶם מֵעֲלֵיהֶם. מָאן צֵלֶם. דָּא תוּקְפָא
 דְּדִינָא קִשְׂיָא. מָאִי טַעְמָא אַעְדִּי. מִשּׁוּם דִּי
 אֲתָנוּ אֵל תִּירָאוּם. כִּלְאָ אַעְדִּיאוּ בְּגִין אוּרִייתָא.
 זַפְּאָה חוּלְקִיהוּן דְּאִינוּן דְּמַשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא
 לְשִׁמָּה, דְּהָא מִתְקַשְּׂרִי בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִמָּשׁ. וְאַקְרוּן אַחִים וְרַעִים. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב,
 לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.
 וַיִּבְאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכּוֹל וְגו'. (במדבר יג) רַבִּי אָבָא
 אָמַר, פָּרְתוּ הוּא אֶשְׁכּוֹל, אֲתוּ לְסִלְקָא
 לִיָּה לֹא יָכִילוּ. אֲתוּ לְנֻטְלָא לִיָּה, לֹא יָכִילוּ.
 אֲתוּ כָּלֵב וַיְהוֹשֻׁעַ, נֻטְלוּ לִיָּה, וּסְלִיקוּ לִיָּה,
 וְאַזְדַּקַּף עַל יַדֵּיהוּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּשְׁאַהּוּ
 בְּמוֹט בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים בְּאִינוּן שָׁנִים יַחֲדָן.
 זְמוּרָה מָאִי קָא בַּעֲאן. אֵלֶּא אֶשְׁכּוֹל הָוָה תְּלִיָּא
 בִּיָּה, וּבַעֲוֹד דְּהָוָה מִתְחַבֵּר בְּאַתְרֵיהּ, אִקְרִי
 זְמוּרָה. לְבַתֵּר קְרִיָּה מוֹט, דְּכְּתִיב וַיִּשְׁאַהּוּ
 בְּמוֹט. הוּא דְּאֶשְׁתְּמוּדַע. הוּא דְּכָרְתוּ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, דְּאִינוּן אֲתַחְזִיין
 לְמִיעַל לְאַרְעָא, וּלְמַהוּי לֹוֹן בָּהּ חֵלֶק
 וְאַחְסָנָא. עַד דְּהוּוּ אֲתַיִין אֲמַלְכוּ עֲלֵיהּ כָּלְהוּ,
 קָאִים כָּלֵב בְּאִיבָא, אָמַר אִיבָא אִיבָא, אִי בְּגִינְךָ
 אָנָן מִתְקַטְלִין, מָה אָנָן בְּחוּלְקֶךָ. מִיָּד קָלִיל
 גְּרַמִּיה. וַיַּהֲבּוּ לֹוֹן.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא יַהֲבּוּ לְאַחֲרִי, דְּהָא כְּתִיב
 וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט, וּכְתִיב בְּשָׁנִים, וּבְכָלְהוּ
 לֹא הָוּוּ שָׁנִים כְּוֹוֹתִיהוּ. וּמִכָּאֵן אוֹלִיף יְהוֹשֻׁעַ
 לְבַתֵּר, דְּכְּתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן
 מִן הַשְּׂטִיִּם שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וְהִנֵּי שָׁנִים
 הָאֵאוּקְמוּהָ קְדָמָאִי. וְכַד מָטוּ לְגַבְיֵיהוּ
 דְּיִשְׂרָאֵל, יַהֲבּוּ לֹוֹן, וְאִינוּן אֶשְׁתְּאָרוּ, וַעֲבָדוּ גְרַמִּיָּהוּ שִׁירִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא יַהֲבּוּ לְאַחֲרִי, דְּהָא כְּתִיב
 וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט, וּכְתִיב בְּשָׁנִים, וּבְכָלְהוּ
 לֹא הָוּוּ שָׁנִים כְּוֹוֹתִיהוּ. וּמִכָּאֵן אוֹלִיף יְהוֹשֻׁעַ
 לְבַתֵּר, דְּכְּתִיב, (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן
 מִן הַשְּׂטִיִּם שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וְהִנֵּי שָׁנִים
 הָאֵאוּקְמוּהָ קְדָמָאִי. וְכַד מָטוּ לְגַבְיֵיהוּ
 דְּיִשְׂרָאֵל, יַהֲבּוּ לֹוֹן, וְאִינוּן אֶשְׁתְּאָרוּ, וַעֲבָדוּ גְרַמִּיָּהוּ שִׁירִים.

רבי יצחק אָמר, כְּשֶׁהָיוּ מְגִיעִים לְאוֹתָם עֲנָקִים, הָיוּ שְׂמִים אוֹתוֹ מִטָּה שֶׁל מִשָּׁה לְפָנֵיהֶם, וְנִצְלוּ. וּמִנֵּינָן לָנוּ שְׂאוֹתוֹ מִטָּה נִתֵּן לָהֶם? זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב. כְּתוּב כֵּאֵן עֲלוּ זֶה, וְכְתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ד) וְאֵת הַמִּטָּה הַזֶּה וְגו', וּבְגִלְלוּ נִצְלוּ. שְׂאֵם תֹּאמֶר שֶׁהָעֲנָקִים הִלְלוּ עֲזָבוּ אוֹתָם? אֵלֶּא כְּאוֹ לְקַחְתָּם, וְהָיוּ שְׂמִים מוֹלֵם אוֹתוֹ מִטָּה, וְנִצְלוּ (וּבְכוּרִים) מִלְּפָנֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מְסֻרֵת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ מְסֻר לָהֶם מִשָּׁה, וּבְגִלְלוּ נִצְלוּ מֵהֶם.

רַבִּי חִיָּא אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת נִקְרְאוּ: נְפִילִים, עֲנָקִים, רְפָאִים. וְכֻלָּם הֵאָרִיכוּ יָמִים. נְפִילִים נִקְרְאוּ בְּתַחֲלָה. אַחַר כֵּן כְּשֶׁהִתְחַבְּרוּ בְּכַנּוֹת בְּנֵי הָאָדָם וְהוֹלִידוּ מֵהֶם, נִקְרְאוּ עֲנָקִים. אַחַר כֵּן שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְרַפֵּים מֵאוֹתוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, נִקְרְאוּ רְפָאִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב (אִיּוֹב כו) הַרְפָּאִים יְחוּלְלוּ, (דְּבָרִים ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אִף הֵם כְּעֲנָקִים. אָמַר לוֹ, כֵּן הוּא, מִשּׁוּם שֶׁעֲנָקִים כְּאוֹ מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה וְהִתְחַזְּקוּ יוֹתֵר בְּאַרְצָן. כְּמוֹ זֶה רְפָאִים, וּמֵהֶם יִצְאוּ, וְהָיוּ מְאַרְכִּים יָמִים. וְכִשְׁנֹחַלְשִׁים, נִחְלַשׁ חֲצֵי גוּף, וְחֲצֵי עוֹמֵד. כִּיּוֹן שֶׁחֲצֵי הַגּוּף הָיָה מֵת, הָיוּ לוֹקְחִים עֶשֶׂב מְעֻשְׂבֵי הַשָּׂדֶה וְזוֹרְקִים לְפִיָּהֶם וּמִתִּים. וּמִשּׁוּם שֶׁהֵם רְצוּ לְהִרְגַּע עֲצָמָם, נִקְרְאוּ רְפָאִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זוֹרְקִים עֲצָמָם לִים הַגְּדוֹל, וְטוֹבְעִים וּמִתִּים. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב הַרְפָּאִים יְחוּלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשִׁכְנֵיהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלֵמָלָה הָיוּ נִכְנָסִים יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָן בְּסִימָן (בְּאִמְנוֹת) לְשׁוֹן הָרֶעַ, לֹא הָיָה הָעוֹלָם עוֹמֵד אֶפְלוּ רָגַע אַחַד. מִי

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כִּד הָיוּ מְטָאֵן לְגַבְיֵיהוּ דְאִינוּן עֲנָקִים, הָיוּ שְׁוִיִין הֵהוּא חוּטְרָא דְמִשָּׁה קַמְיֵיהוּ, וְאִשְׁתַּזִּיבוּ. וּמִנְלָן דִּיהוּא חוּטְרָא יְהִיב לֹון. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב. כְּתִיב הָכָא עֲלוּ זֶה, וְכְתִיב הָתָם (שְׁמוֹת ד) וְאֵת הַמִּטָּה הַזֶּה וְגו', וּבְגִינֵיהּ אִשְׁתַּזִּיבוּ. דְאִי תִימָא הֵנִי עֲנָקִיא שְׁבָקִי לֹון. אֵלֶּא אָתוּ לְנִסְבָּא לֹון, וְהָיוּ שְׁוִיִין לְקַמְיֵיהוּ הֵהוּא חוּטְרָא, וּמִשְׁתַּזִּיבִי (ס"א וּמִשְׁתַּמְטִי) מִקַּמְיֵיהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מְסֻרֵת שְׂמָא קְדִישָׁא מְסֻר לֹון מִשָּׁה, וּבְגִינֵיהּ אִשְׁתַּזִּיבוּ מִנְיֵיהוּ.

רַבִּי חִיָּא אָמַר, תְּלַת שְׁמֵהֶן אַקְרוּן, נְפִילִים. עֲנָקִים. רְפָאִים. וְכֻלְהוּ אוּרְכֵי יוֹמֵי. נְפִילִין אַקְרוּן בְּקַדְמִיתָא, לְבִתְרָא פִד אַתְחַבְּרוּן בְּכַנּוֹת בְּנֵי נְשָׂא, וְאוֹלִידוּ מִנְיֵיהוּ, אַקְרוּן עֲנָקִים. לְבִתְרָא דִּהוּוּ אֲזִלִי וְשִׁטָּאֵן בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וּמִתְרַפִּין מֵהֵהוּא דְלַעִילָא, אַקְרוּן רְפָאִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (אִיּוֹב כו) הַרְפָּאִים יְחוּלְלוּ, (דְּבָרִים ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אִף הֵם כְּעֲנָקִים. אָמַר לֵיהּ, הָכֵי הוּא, בְּגִין דְּעֲנָקִים אָתוּ מֵהָאֵי סְטָרָא וּמֵהָאֵי סְטָרָא, וְאִתְיַאֲשׁוּ יִתִיר בְּאַרְעָא. כְּגוֹנוֹנָא דָא רְפָאִים, וּמִנְיֵיהוּ נְפָקִי, וְהָיוּ אוּרְכֵי יוֹמֵי. וְכִד מִתְחַלְשֵׁי אַתְחַלְשׁ פְּלָגוֹת גּוּפָא, וּפְלָגוֹת קָאִים. כִּיּוֹן דְּפְלָגוֹת גּוּפָא הָיָה מִית, הָיוּ נְסִיבֵי עֶשְׂבָא מְעֻשְׂבֵי בְּרָא וְשִׁדְיִין לְפּוּמְיֵיהוּ, וּמִיתוּ. וּבְגִין דְּאִינוּן בְּעָאֵן לְקַטְלָא גְרַמְיֵיהוּ, אַקְרוּן רְפָאִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁדִיִין גְרַמְיֵיהוּ בִימָא רַבָּא, וְטַבְעֵן וּמִתִּין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אִיּוֹב כו) הַרְפָּאִים יְחוּלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשִׁכְנֵיהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֲלֵמָלָה הָיוּ עֵיילִין יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, בְּסִימָנָא (כ"א בְּאִמְנוֹנָא) (דף קס"א ע"א) דְּלִישְׁנָא בִישָׂא, לָא הָיָה קָאִים עֲלֵמָא רָגַעָא

אֲמַן שֶׁל לְשׁוֹן הָרַע? הַנְּחַשׁ. וְסוּד הַדְּבָר - מִשְׁפָּא הַנְּחַשׁ עַל חוּה הַטִּיל בָּהּ זֶהְמָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל הַכֹּל מוֹחֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט לְלִשׁוֹן הָרַע, מִשׁוֹם שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים יב) אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנָנוּ נִגְבִּיר שְׁפָתֵינוּ אֶתְנוּ אֶתְנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ.

בא וראה כמה עשה אותו לשון הרע; גזר על אבותינו שלא ינסו לארץ, ומתו אלה שאמרו, ונגזרה בכיה לדורי דורות. (כל שכן כאן שהוציא לשון הרע על הכל) בכיכול פיון שהוציאו על הארץ הקדושה, כאלו הוציאו עליו. בגלל זה קנא הקדוש ברוך הוא על זה, (כלומר קנא לשמו) ועמדו ישראל כלם להשמד מהעולם אלמלא תפלת משה.

ויספרו לו ויאמרו וגו'. אמר רבי חייא, מה שונה כאן ויספרו, ולא כתוב ויגידו או ויאמרו? אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו - בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר - אמירה בעלמא. ויאמרו - הרהור הלב. ויאמרו - פקדה. והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו - פרוש הדבר בכל מקום.

באנו אל הארץ. הלכנו היה צריך לו להיות! אלא באנו, נכנסנו לשם לאותה ארץ שהיית משבחה בכל יום והיית אומר שאין פמותה, וגם זבת חלב ודבש היא. רבי יצחק אמר, מי שרוצה לומר נוב, אומר דבר אמת בהתחלה, כדי שיאמינו לו כזביו.

רבי חייא אמר, (אלא) כן אמרו: נכנסנו לאותה ארץ שהיית משבחה כל יום ואמרת שאין פמותה, (וגם זבת חלב ודבש היא), והרמת שבחה על הכל - ולא כן. שהרי זה פריה, אשכול אחד מאותם

חד. מאן אומנא דלישנא בישא, נחש. ורזא דמלה, מדאתא נחש על חוה אטיל בה זהמא. אמר רבי שמעון, ועל פלא מחל קדשא בריך הוא, פר מן לישנא בישא. בגין דכתיב, (תהלים יב) אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו.

תא חזי, כמה עבד ההוא לישנא בישא, גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא ומיתו אינון דאמרו. ואתגזר בכיה לדרי דרין. (כל שכן הכא דאפיקו לישנא בישא על בלא) בכיכול פיון דאפיקו על ארעא קדישא, פאלו אפיקו עליה. בגין כן קני קדשא בריך הוא על דא, (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל פלהו לאשתצאה מעלמא, אלמלא בעותיה דמשה.

ויספרו לו ויאמרו וגו'. (במדבר י"ג) אמר רבי חייא, מאי שנא הכא ויספרו, ולא כתיב ויגידו, או ויאמרו. אלא כל חד אוליה מלה בלחודוי. ויגידו, בכל אתר רמז קא רמיז בחכמתא, והא אתמר. ויאמר, אמירה בעלמא. ויאמרו, הרהורא דלבא. ויאמרו, תפקידתא. והא אוקימנא בכמה אתר. ויספרו, פרישותא דמלה בכל אתר.

באנו אל הארץ, הלכנו מיבעי ליה. אלא באנו, עאלנא לתמן להיית ארעא דהוית משבח בכל יומא, והוית אמרת דלית דכוותה. וגם זבת חלב ודבש היא. רבי יצחק אמר, מאן דבעי למימר פדיבא, אמר מלה דקשוט בקדמיתא, בגין דיהמנו ליה פדבוי.

רבי חייא אמר, (אלא) הכי אמרו, עאלנא להיית ארעא דהוית משבח לה כל יומא ואמרת דלית דכוותה, (וגם זבת חלב ודבש היא), וארימת שבחה על פלא. ולא כן, דהא זה פריה, אתפלא חד מאינון זעירין קטפון. אמרו, אי לדא אחסין

קטנים קטפו. אמרו: אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופרות הארץ יותר, על אחד שנים.

אָפֶס פִּי עֵז הָעַם. דָּרָךְ הָעוֹלָם שְׁאוֹתָם גְּבוּרִים עוֹרְכֵי הַקָּרֵב יוֹשְׁבִים בַּחוּץ לְשֹׁמֵר הַדְּרָכִים, וְכֵאן אָפְלוּ אוֹתָם בְּנֵי הָעִיר תְּקִיפִים גְּבוּרִים. וְהָעָרִים בְּצִרּוֹת, שְׁאָפְלוּ כָל מַלְכֵי הָעוֹלָם יִתְפַּנְסוּ עֲלֵיהֶם, לֹא יַעֲשׂוּ בָהֶם פְּגָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מָה שְׁאָמְרוּ, בְּלִשׁוֹן הָרַע אָמְרוּ, וְהִקְשָׁה מֵהַכֹּל - שְׁפָתוֹב עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. לְכֵן אָדָם שֶׁנִּשְׁכַּח נַחֲשׁ, כְּשֶׁרוֹצִים לְהַפְחִיד אוֹתוֹ, אוֹמְרִים: הֲנֵה נַחֲשׁ כָּאֵן.

רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, פלומר, אותו שעורף קרב בכל הרי כאן זמין. ובאיזה מקום? בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להכנס בו. מיד - ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קבעו בכיה לדורות, לעולמים, באותו לילה.

אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע. מה זה על הכל? על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא. אמר רבי יצחק, על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו, ממשמע שפתוב אפס פי עז העם. מי יכול להם? פי עז העם דוקא. וכתוב עמלק יושב בארץ הנגב, ואז גרמו כל זה, כמו שנתבאר. ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם. זהו שפתוב (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו וגו'.

ועתה יגדל נא כח ה'. רבי אבא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל רוצה בהם והתפנה בהם והתפאר

קדשא בריך הוא לישראל, וסבלו כל אינון עקתינ וליאותינן, הא בארעא דמצרים אית אתפלין ואיבין דארעא יתיר, על חד תרין.

אָפֶס פִּי עֵז הָעַם, (במדבר י"ג) אוֹרְחִיָּה דְעֵלְמָא דְאינון גְּבוּרִין מְגִיחֵי קָרְבָא יִתְבִּין לְבַר, לְאִסְתַּמְרָא אֶרְחִין. וְהָכָא אָפְלוּ אֵינוֹן בְּנֵי מִתָּא, תְּקִיפֵן גְּבוּרִין. וְהָעָרִים בְּצוּרוֹת, דְאָפְלוּ כָל מַלְכֵי דְעֵלְמָא יִתְפַּנְשׁוּ עֲלֵיהּ. לֹא יַעֲבִדוּן בְּהוּ פְגִימוֹתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מָה דְאָמְרֵי, בְּלִישְׁנָא בִישָׁא אָמְרוּ, וְקִשְׂיָא מִפְּלָהוּ, דְכְּתִיב עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. לְבַר נֶשׁ דְנִשְׁכִּיָּה חוּיָא, כִּד בְּעָאן לְאִגְזָמָא לֵיהּ, אָמְרֵי הָא חוּיָא הָכָא.

רבי אבא אמר, ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי, פלומר, ההוא דאגח קרבא בכלא, הא הכא זמין. ובאן אתר. בארץ הנגב, דהא הוא אתר לאעלאה ביה. מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם. קבעו בכיה לדורות, לעלמין, בההוא ליליא.

אמר רבי יוסי, עיטא נסיבו על פלא, לאפקא שום ביש. מאי על פלא. על ארעא, ועל קדשא בריך הוא. אמר רבי יצחק, על ארעא תינח. על קדשא בריך הוא מנין. אמר ליה משמע דכתיב, אפס פי עז העם. מאן יכיל בהו. פי עז העם דייקא. וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב, פדין גרמו כל האי, כמה דאתמר. ובא קדשא בריך הוא לשיצאה לון מן עלמא, דא הוא דכתיב, (תהלים קו) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפניו וגו'.

ועתה יגדל נא כח יי'. (במדבר יד) רבי אבא ורבי יוסי אמרי, זכאי אינון ישראל מעמין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא. דקודשא בריך מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא

בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שישתדלו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישראל למטה בעולם הזה הם קיומו, וקיום של כל שאר העמים. אימתי? בזמן שעושים רצון רבונם.

בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדגמה עליונה (מבדרת), ונתן לו פחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב, שהוא חזק (מחזק) כל הגוף ומשם נזון כל הגוף. (וכל אותם איברים שבגוף משם נזון) והרי הלב אחוז ומתחזק במקום עליון שלמעלה (ראחורוב), שהוא מח הראש ששורה למעלה, וזה נקשר בזה.

ובצורה זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם וצשה (אותו) גוף אחד, והתקין איברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף. וכל אותם איברים נזונים מאותו לב, שהוא חזק הכל, והכל בו תלויים. ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.

בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, השרה (סדר) את ים האוקיינוס סביב ישוב כל העולם, וישוב כל שבעים האמות כלם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסוככת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סוככות ללשפת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה. ושנינו שאין ישיבה בעזרה, אלא למלכי בית דוד לבדם.

ולשפת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים, ששם שורה השכינה וכפרת וכרובים וארון.

הוא אתרעי בהו, ואתפני בהו, ואתפאר בהו, דהא עלמא לא אברי אלא בגיניהון דישראל, דישתדלון באורייתא, בגין דחד בחד אתקשרן. וישראל לתתא בהאי עלמא, אינון קיומא דיליה, וקיומא דכל שאר עמין, אימתי בזמן דעבדי רעותא דמאריהון.

תא חזי, פד ברא קדשא ברין הוא בר נש בעלמא, אתקין ליה פגוונא עלאה (מקרא), ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא, דתמן שריא לבא. דהוא תוקפא (ומזנא) דכל גופא, ומתמן אתון כל גופא. (וכל אינון שיפי דגופא מתמן אתנו) והא לבא אחיד (דף קס"א ע"ב) ואתקף באתר עלאה דלעילא. דאיהו מוחא דרישא, דשארי לעילא (ואחיד ביה), ודא אתקשר ברא.

ובגוונא דדא, אתקין קדשא ברין הוא עלמא. ועבד (ליה) חד גופא, ואתקין שיפי דגופא סחרניה דלבא, ולבא שארי באמצעיתא דכל גופא. וכל אינון שיפין אתנו מיהו לבא, דהוא תוקפא דכלא, וכלא ביה תליין. וההוא לבא, אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא.

תא חזי, פד ברא קדשא ברין הוא עלמא, אשרא (ס"א אסדר) לימא דאוקיינוס דאסחר כל ישובא דעלמא. וישובא דכל שבעין אומין כלא אסחר לירושלים. וירושלים באמצעיתא דכל ישובא שריא. והיא אסחרא להר הבית. והר הבית אסחר לעזרות דישראל. ואינון עזרות סחרן ללשפת הגזית, דתמן סנהדרי גדולה יתבין. ותנין, לית ישיבה בעזרה, אלא למלכי בית דוד בלחודייהו.

ולשפת הגזית אסחר למזבח. והמזבח אסחר לבית האולם. והאולם להיכל. והיכל

לבית קדש הקדשים, דתמן שכינה שריא, וכפרת וכרובים וארון. והכא

הוא לבא, דכל ארעא ועלמא. ומתבא אתגזני
 כל אינון אתרי דישובא, דאינון שייפי דגופא.
 ולבא דא אתגזן ממוחא דרישא, ואתאחיד דא
 בדא, הדא הוא דכתיב (שמות טו) מכוון לשבתך
 פעלת יי. פגוונא דא לעילא לעילא, ואיהו
 ברזא דמלפא עלאה, ברזא יקירא סתימאה.
 ימא עלאה לקביל דא. דאית ימא לעילא מן
 ימא, וימא מן ימא. תא חזי, נהר דינור
 אסחר לכמה משריין. מקבליה שבעין סטריין,
 גליפין משבעה דליקין, ואינון סחרן, לאינון
 שמשי דלגו מנייהו. ואינון סחרין לארבע
 רתיכין. ואינון סחרן להיא קרתא דקדישא
 דרביעא עלייהו.

ותאנא, תמן עזרות לגו מעזרות. ולית ישיבה
 בעזרה דתמן, אלא למלפיהון דבית
 דוד בלחודייהו, ותמן משתכחי ויתבי.
 וסהגדרי גדולה, משתכחי תמן בלשכת הגזית.
 והוא בי דינא עלייהו, דמשמש לאתר
 דמשמש. ודינא אתיהיב מתמן, לקדישין
 עליונין, עד דמטא לאתר דאקרי קדש
 הקדשים, דביה פלא, ותמן הוא לבא שרייא,
 ודא אתגזן מן מוחא דלעילא, ואתאחיד דא
 בדא.

פגוונא דא לעילא לעילא, ואיהו ברזא דמלפא
 עלאה, ברזא יקירא סתימאה. עד
 דאשתכח, דכלא אתגזן ממוחא עלאה,
 סתימאה דכלא. וכד יסתפלון מלי, פלא
 אתקשר דא בדא ודא בדא.

תא חזי, פד אנהיר עתיקא סתימא במוחא,
 ומוחא אנהיר ללבא, בדרך נעם יי. והא
 אוקימנא, ודא הוא כח יי. ההוא חילא דאתי
 מעתיקא קדישא. סתימא דכל סתימין. יגדל
 נא, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. פאשר דברת,

וכאן הוא הלב של כל הארץ
 והעולם, ומכאן נזונו כל אותם
 מקומות הישוב, שהם איברי
 הגוף. ולב זה נזון ממח הראש
 ונאחו זה בזה. וזה שכתוב (שמות
 טו) מכוון לשבתך פעלת ה'. כמו
 זה למעלה למעלה, והוא בסוד
 המלך העליון, בסוד נכבד נסתר.
 הים העליון כנגד זה. שיש ים
 למעלה מן הים, וים מן ים. בא
 וראה, נהר דינור סובב לכמה
 מרפבות. כנגדו שבעים צדדים
 חקוקים משבע דלקות, והם
 סובבים לאותם שמשים
 שלתוכם. ואלה סובבים לארבע
 מרפבות, ואלו סובבים לאותה
 עיר קדושה שרובצת עליהם.
 וכמדנו, שם עזרות לפני
 מעזרות. ואין ישיבה בעזרה של
 שם, אלא למלכי בית דוד לבדם,
 ושם נמצאים ויושבים. וסנהדרין
 גדולה נמצאים שם בלשכת
 הגזית, ואותו בית דין עליהם,
 שמשמש למקום שמשמש.
 והדין נתן משם לקדושים
 עליונים, עד שמגיע למקום
 שנקרא קדש הקדשים שבו הכל,
 ושם הלב שורה, וזה נזון ממח
 העליון, ונאחו זה בזה.

כמו זה למעלה למעלה, והוא
 בסוד מלך העליון, בסוד נכבד
 סתום, עד שנמצא, שהכל נזון
 ממח עליון סתום של הכל.
 וכשיסתכלו על הדברים, הכל
 נקשר זה בזה וזה בזה.

בא וראה, כשמאיר העתיק
 הסתום במח, והמח מאיר ללב,
 בדרך נעם ה'. והרי בארנו, וזהו
 פח ה'. אותו פח שבא מהעתיק
 הקדוש, סתום כל הסתומים,
 יגדל נא, שיתרבה ויגדל למעלה
 למעלה וישפע וימשך למטה.

נא, דיתרבי ויסגי לעילא לעילא. ויתנגיד ויתמשך לתתא. פאשר דברת,

כְּאִשֶּׁר דְּבִרְתָּ, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ.
לֵאמֹר, לְלַמֵּד מִכָּאן לְכָל הַדּוֹרוֹת
הָאֲחֵרוֹנִים לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים. לֵאמֹר, לוֹמַר לְזֶה בְּשַׁעַת
צָרָה, לוֹמַר זֶה בְּשַׁעַת רוֹחָה. וְיָמָּה
הוּא? ה' אֲרֹךְ אַפַּיִם וְגו', וְהָרִי
בְּאֲרָנוֹ הַדְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת לְמָה עוֹלָה
מִכָּאן? אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הִם גָּרְמוּ
שְׁעָלָה מִכָּאן, שֶׁהָרִי בְּשֶׁקֶר דְּבָרוֹ
עֲצָמָם. בְּאוֹתָהּ מִדָּה שֶׁאָדָם
מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְכֵן שָׁאָר
הָאֲחֵרִים הַסֵּתְלָקוֹ, שֶׁלֹּא יִכַּל
מִשָּׁה לְאָמְרָם, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם גָּרְמוּ.
סִלַּחְתִּי כְּדַבְּרְךָ, כְּדַבְּרְךָ מִמֶּשֶׁ,
וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְהָרִי
נִתְבָּאָר.

זֶה עִם זֶה, מָה שֶׁלֹּא יִכְלוּ לְדַבֵּר
מִקֵּדָם זֶה. יִצְאוּ מֵאוֹתוֹ פֶּתַח,
וַיֵּשְׁבוּ בְּגִנָּה פֶתַח אֵילָנוֹת. אָמְרוּ
זֶה לְזֶה, כִּיֹּן שֶׁאָנוּ כָּאן וְרָאִינוּ
כָּל זֶה, אִם נִמּוֹת כָּאן, וְדָאֵי נִפְגַּס
לְעוֹלָם הַבָּא. יָשׁוּבוּ. שְׁנֵה נִפְלָה
עֲלֵיהֶם וְנִרְדְּמוּ. כִּיֹּן כֶּף בָּא אוֹתוֹ
מִמְנָה וְהִיעִירָם. אָמַר לָהֶם, קוּמוּ
צְאוּ לְתוֹךְ פְּרָדֵס שְׁבַחוּיָן. יִצְאוּ.
רָאוּ אוֹתָם בְּעֵלֵי מִקְרָא שֶׁהָיוּ
אוֹמְרִים בְּאוֹתוֹ פְּסוּק, בְּמִדְבַר
הַזֶּה יִתְמוּ - הָרִי בְּמִקּוֹם אַחֵר לֹא.
וְשֵׁם יִתְמוּ - הָרִי בְּמִקּוֹם אַחֵר לֹא.
וְזֶה בְּגוֹפִים, אֲבָל בְּנִשְׁמוֹת לֹא
כְּמוֹ בְּנֵי הַגֵּן.

אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ מִמְנָה, צְאוּ. יִצְאוּ
עִמוֹ. אָמַר לָהֶם, שְׁמַעְתֶּם דְּבַר
לְתוֹךְ אוֹתָהּ דְּרָגָה? אָמְרוּ,
שְׁמַעְנוּ, שֶׁהָרִי קוֹל אֶחָד הָיָה
אוֹמֵר: מִי שֶׁפֶּסֶק - יִפְסַק, וּמִי
שֶׁקָּצַר - יִתְקַצֵּר. מִי שֶׁקָּצַר -
יִתְאָרֵךְ. אָמַר לָהֶם, יִדְעַתֶּם מָה
זֶה? אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם
אוֹתוֹ נֶשֶׁר גְּדוֹל וְאוֹתוֹ תֵּינִיּוֹק
שֶׁמְלַקֵּט עֲשׂוּבִים? זֶה הָיָה רַבִּי
אֵילָאֵי מְנַצִּיבִין, הוּא וּבְנֵו, וְהִגִּיעַ
לְכָאן, וְרָאָה הוּא וּבְנֵו הַתֵּינִיּוֹק

כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. לֵאמֹר, לְמִילַף מְהֵכָא כָּל דְּרִין
בְּתַרְאִין, לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלָמִין. לֵאמֹר, לְמִימַר
לְדָא בְּשַׁעַתָּא דְּעִקְתָּא. לְמִימַר דָּא, בְּשַׁעַתָּא
דְּרוּחָא. וּמֵאֵי הוּא. יִי אֲרֹךְ אַפַּיִם וְגו', וְהָא
אוּקְיָמְנָא מֵלִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת אָמַאי סְלִיק מִכָּאן. אָמַר
רַבִּי חֲזִיָּא, אֵינּוֹן גָּרְמוּ לִיהַּ דְּאִסְתְּלִיק
מִכָּאן, דְּהָא בְּשֶׁקֶרוֹ דְּבָרוֹ גְּרַמֵּיהוּ בְּהַהוּא
מִדָּה דְּבַר נֶשׁ מוֹדֵד בָּהּ, מוֹדְדִין לִיהַּ. וְכֵן שָׁאָר
אֲחֵרֵי אִסְתְּלָקוֹ, דְּלֹא יִכַּל מִשָּׁה לְמִימְרֵיהוּ,
בְּגִין דְּאֵינּוֹן גָּרְמוּ. סִלַּחְתִּי כְּדַבְּרִיךָ, כְּדַבְּרִיךָ
מִמֶּשֶׁ, וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבַרְיָא, וְהָא אֲתַמַּר.

דָּא עִם דָּא, מָה דְּלֹא הוּוּ יִכְלִין לְמַלְלָא מִקְדָּמַת
דְּנָא. נִפְקוּ מֵהֵהִיא פֶתַחָא, וַיִּתְּבוּ בְּגִנְתָּא
תַּחוֹת אֵילָנִין. אָמְרוּ דָּא לְדָא, כִּיֹּן דְּאָנָן הָכָא,
וְחִמִּינָן כָּל דָּא, אִי נִמּוֹת הָכָא, וְדָאֵי נִיעוּל
לְעֵלְמָא דְּאֲתִי. יִתְבוּ. שְׁיִנְתָּא נִפְלַת עֲלֵיהוּ.
וְדַמְכוּ. אַדְהֵכִי, הָא הֵהוּא מְמַנָּא אֲתָא, (דף קס"ב
ו"א) וְאֲתַעַר לוֹן, אָמַר לוֹן, קוּמוּ פּוּקוּ לְגוּ
פְּרָדֵס דְּאַבְרָא. נִפְקוּ, חִמוּ לְאֵלִין מְאֵרֵי מִקְרָא,
דְּהוּוּ אֲמַרֵי בְּהַהוּא קָרָא, (במדבר י"ד) בְּמִדְבַר הַזֶּה
יִתְמוּ, הָא בְּאַתַּר אַחְרָא לֹא. וְשֵׁם יִמּוֹתוֹ, הָא
בְּאַתַּר אַחְרָא לֹא, וְדָא בְּגוֹפִין, אֲבָל בְּנִשְׁמַתִּין
לֹא, כְּגוֹוְנָא דְּבְנֵי גִנְתָּא.

אָמַר לוֹן הֵהוּא מְמַנָּא, פּוּקוּ. נִפְקוּ בְּהַדְיָה,
אָמַר לוֹן, שְׁמַעְתוֹן מְדִי לְגוּ הֵהוּא דְּרָגָא.
אָמְרוּ, שְׁמַעְנָא דְּהָא חַד קָלָא הוּוּ אָמַר, מָאן
דְּפֶסֶק, יִתְפֶּסֶק. מָאן דְּקָצַר, יִתְקַצֵּר. מָאן
דְּקָצַר, יִתְאָרֵךְ. אָמַר לוֹן, יִדְעַתוֹן מְאֵי הָאֵי.
אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לוֹן, חִמִּיתוֹן הֵהוּא נִשְׂרָא
רַבְרָבָא, וְהֵהוּא וַיִּנּוֹקָא דְּקָא מְלַקֵּט עֲשׂוּבִין, רַבִּי
אֵילָאֵי דְּנַצִּיבִין הוּוּ. הוּא וּבְרִיָּה, וּמְטָא הָכָא,
וְחִמָּא הוּא וַיִּנּוֹקָא בְּרִיָּה מְעַרְתָּא דָּא, כִּיֹּן

דְּעָאלוּ לְגוּ חֲשׂוּדָה, לֹא יְכִילוּ לְמִסְבֵּל, וּמִיתוּ. וְהָהוּא יְנוּקָא בְרִיָּה, קִיָּמָא בְּכָל יוֹמָא קָמִיה דְּבַצְלָאֵל, בְּשַׁעְתָּא דְּנַחֲתִית מִמֵּתִיבְתָּא עֲלָאָה, וְאָמַר קָמִיה תְּלַת מְלִין, עַד לֹא יִפְתַּח בְּצַלְאֵל בְּרִזִין סְתִימִין דְּחֻכְמָתָא, דְּכָל מְלוּי רִזִין סְתִימִין אִינוּן, (ישעיה סד) דְּעִין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זֹלָתָךְ. הָאִי (מֵאֵן) דְּאָמַר, מֵאֵן דְּפִסְק יִתְפַּסֵּק. מֵאֵן דְּפִסְק מְלִין דְּאֹרִייתָא, עַל מְלִין בְּטִלִין, יִתְפַּסְקוּן חִיּוּהִי מֵהָאִי עֲלֵמָא, וְדִינְיָה קִיָּמָא בְּהֵוָה עֲלֵמָא. מֵאֵן דְּקָצַר יִתְקַצֵּר, מֵאֵן דְּקָצַר אָמֵן, וְלֹא מֵאָרִיף בִּיה גּוּ נִיּוּחָא, יִתְקַצֵּר מִחִיּוּן דְּהָאִי עֲלֵמָא. מֵאֵן דְּאָמַר אֶחָד, אֶצְטְרִיף לְחֻטְפָּא אֶלְפָּה, וְלִקְצָרָא קְרִיאָה דִּילֵיה, וְלֹא יַעֲכֵב בְּהָאִי אֶת כְּלָל. וּמֵאֵן דְּעֵבִיד דָּא, יִתְאָרְכוּן חִיּוּ.

אָמְרוּ לֵיה, תּוּ אָמַר, תְּרִין אִינוּן, וְחָדָא אֲשַׁתַּתְּףּ בְּהוּ, וְאִינוּן תְּלַתָּא. וְכַד הוּוּ תְּלַתָּא, אִינוּן חַד. אָמַר לוֹן, אֵלִין תְּרִין שְׁמֵהֶן דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן יִי יִי. אֱלֹהֵינוּ אֲשַׁתַּתְּףּ בְּהוּ, וְאִיהוּ חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפִּנְקָא, אָמַת. וְכַד מִתְחַבְּרֵן כְּחָדָא אִינוּן חַד בִּיחודָא חָדָא.

תּוּ אָמַר, תְּרִין אִינוּן וְחַד אֲתַהֲדַר. כַּד שְׁלִיט טָאס עַל גְּדַפֵּי רוּחָא, וְשָׂאט בְּמֵאתָן אֶלְפָּה, וְאֲתַטְּמַר. אָמַר לוֹן, אֵלִין תְּרִין כְּרוּבִים, דְּהָוָה רְכִיב בְּהוּ קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וּמֵן יוֹמָא דְּאֶגְנִיז יוֹסֵף מֵאֲחֻי, אֶגְנִיז אִיהוּ (ס"א חד), וְאֲשַׁתָּאֵר חַד לְגַבֵּי בְּנִימִין, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעֲפֵף וַיֵּדָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ. וְאֶגְנִיז בְּמֵאתָן אֶלְפָּה עֲלֵמִין וְאֲתַטְּמַר, הַהוּא דְּרְכִיב עֲלֵיה, דְּאִינוּן מֵאתָן אֶלְפָּה גְּנִיזִין, אִינוּן דִּילֵיה, בְּרִיף הוּא.

פּוֹקוּ מֵהֲכָא, זְכָאִין אֲתוּן, נִפְקוּ, יְהֵב לוֹן הַהוּא מְמָנָא וּוְרָדָא (ס"א אחרא) חָדָא וְנִפְקוּ. כַּד

מְעָרָה זֹו. כִּיּוֹן שְׁנוּכְסוּ לְתוּף חֲחֻשָּׁף, לֹא יְכִלוּ לְסַבֵּל, וּמִתּוּ. וְאוּתוּ תִינוּק בְּנוּ עוֹמֵד כָּל יוֹם לְפָנֵי בַצְלָאֵל בְּשַׁעְתָּא שְׁיֹוֹרֵד מֵהִישִׁיבָה הַעֲלִינָה, וְאָמַר לְפָנֵי שְׁלֵשָׁה דְּכָרִים, עַד שְׁלֹא יִפְתַּח בְּצַלְאֵל בְּסוּדוֹת סְתוּמִים שֶׁל חֻכְמָה, שְׁכָל דְּכָרֵי סוּדוֹת סְתוּמִים הֵם, (ישעיה סד) שְׁעִין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זֹלָתָךְ. (מי) זֶה שְׁאָמַר מִי שְׁפִסְק יִפְסֵק. מִי שְׁפִסְק דְּכָרֵי תוֹרָה עַל דְּכָרִים בְּטִלִים, יִפְסְקוּ חִיּוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, וְדִינוּ עוֹמֵד בְּאוּתוּ עוֹלָם. מִי שְׁקָצַר יִתְקַצֵּר - מִי שְׁקָצַר אָמֵן וְלֹא מֵאָרִיף בּוּ תוּף מְנוּחָה, יִתְקַצֵּר מִחִיּוּן הָעוֹלָם הַזֶּה. מִי שְׁקָצַר יִתְאָרֵף - מִי שְׁאָמַר אֶחָד, צְרִיף לְחֻטְפָּא אֶלְפָּה וְלִקְצָרָא קְרִיאָתָהּ, וְלֹא יַעֲכֵב בְּאוּת הַזֹּאת כְּלָל. מִי שְׁעָשָׂה כֵּן, יִתְאָרְכוּ חִיּוּ. אָמְרוּ לוֹ, עוֹד אָמַר, שְׁנִים הֵם, וְאֶחָד הַשְּׁתַּתְּףּ בָּהֶם, וְהֵם שְׁלֵשָׁה. וּכְשֶׁהֵיוּ שְׁלֵשָׁה, הֵם אֶחָד. אָמַר לָהֶם, אֵלֵה שְׁנֵי שְׁמוֹת שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם ה' ה'. אֱלֹהֵינוּ הַשְּׁתַּתְּףּ בָּהֶם, וְהוּא חוֹתֵם הַטְּבַעַת, אָמַת. וְכִשְׁמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, הֵם אֶחָד בִּיחוד אֶחָד. עוֹד אָמַר, שְׁנִים הֵם, וְאֶחָד חֲזַר. כְּשֶׁשׁוֹלֵט, טָס עַל כְּנָפֵי הָרוּחַ וְשָׂט בְּמֵאתִים אֶלְפָּה, וְנִסְתַּר. אָמַר לָהֶם, אֵלֵו שְׁנֵי כְרוּבִים שְׁהִיָּה רֹכֵב בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא. וּמִיּוֹם שְׁנַגְנַז יוֹסֵף מֵאֲחֻי, נִגְנַז הוּא (אחרא), וְנִשְׂאֵר אֶחָד אֶצֶל בְּנִימִין. זְהוּ שְׁכִתּוּב (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעֲפֵף וַיֵּדָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ. וְנִגְנַז בְּמֵאתִים אֶלְפָּה עוֹלָמוֹת, וְנִסְתַּר אוּתוּ שְׁרוּכֵב עֲלֵיו, שְׁהֵם מֵאתִים אֶלְפָּה גְּנִיזִים, הֵם שְׁלוּ בְּרוּף הוּא. צָאוּ מִכָּאן, אֲשַׁרְיָכֶם. יֵצְאוּ. נִתְּן לָהֶם אוּתוּ מְמָנָה שׁוֹשְׁנָה (אחרא) אַחַת וַיֵּצְאוּ. כְּשִׁיצְאוּ, נִסְתַּם פִּי

דְּעָאלוּ לְגוּ חֲשׂוּדָה, לֹא יְכִילוּ לְמִסְבֵּל, וּמִיתוּ. וְהָהוּא יְנוּקָא בְרִיָּה, קִיָּמָא בְּכָל יוֹמָא קָמִיה דְּבַצְלָאֵל, בְּשַׁעְתָּא דְּנַחֲתִית מִמֵּתִיבְתָּא עֲלָאָה, וְאָמַר קָמִיה תְּלַת מְלִין, עַד לֹא יִפְתַּח בְּצַלְאֵל בְּרִזִין סְתִימִין דְּחֻכְמָתָא, דְּכָל מְלוּי רִזִין סְתִימִין אִינוּן, (ישעיה סד) דְּעִין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זֹלָתָךְ. הָאִי (מֵאֵן) דְּאָמַר, מֵאֵן דְּפִסְק יִתְפַּסֵּק. מֵאֵן דְּפִסְק מְלִין דְּאֹרִייתָא, עַל מְלִין בְּטִלִין, יִתְפַּסְקוּן חִיּוּהִי מֵהָאִי עֲלֵמָא, וְדִינְיָה קִיָּמָא בְּהֵוָה עֲלֵמָא. מֵאֵן דְּקָצַר יִתְקַצֵּר, מֵאֵן דְּקָצַר אָמֵן, וְלֹא מֵאָרִיף בִּיה גּוּ נִיּוּחָא, יִתְקַצֵּר מִחִיּוּן דְּהָאִי עֲלֵמָא. מֵאֵן דְּאָמַר אֶחָד, אֶצְטְרִיף לְחֻטְפָּא אֶלְפָּה, וְלִקְצָרָא קְרִיאָה דִּילֵיה, וְלֹא יַעֲכֵב בְּהָאִי אֶת כְּלָל. וּמֵאֵן דְּעֵבִיד דָּא, יִתְאָרְכוּן חִיּוּ.

אָמְרוּ לֵיה, תּוּ אָמַר, תְּרִין אִינוּן, וְחָדָא אֲשַׁתַּתְּףּ בְּהוּ, וְאִינוּן תְּלַתָּא. וְכַד הוּוּ תְּלַתָּא, אִינוּן חַד. אָמַר לוֹן, אֵלִין תְּרִין שְׁמֵהֶן דְּשָׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן יִי יִי. אֱלֹהֵינוּ אֲשַׁתַּתְּףּ בְּהוּ, וְאִיהוּ חוֹתָמָא דְּגוּשְׁפִּנְקָא, אָמַת. וְכַד מִתְחַבְּרֵן כְּחָדָא אִינוּן חַד בִּיחודָא חָדָא.

תּוּ אָמַר, תְּרִין אִינוּן וְחַד אֲתַהֲדַר. כַּד שְׁלִיט טָאס עַל גְּדַפֵּי רוּחָא, וְשָׂאט בְּמֵאתָן אֶלְפָּה, וְאֲתַטְּמַר. אָמַר לוֹן, אֵלִין תְּרִין כְּרוּבִים, דְּהָוָה רְכִיב בְּהוּ קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וּמֵן יוֹמָא דְּאֶגְנִיז יוֹסֵף מֵאֲחֻי, אֶגְנִיז אִיהוּ (ס"א חד), וְאֲשַׁתָּאֵר חַד לְגַבֵּי בְּנִימִין, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעֲפֵף וַיֵּדָא עַל כְּנָפֵי רוּחַ. וְאֶגְנִיז בְּמֵאתָן אֶלְפָּה עֲלֵמִין וְאֲתַטְּמַר, הַהוּא דְּרְכִיב עֲלֵיה, דְּאִינוּן מֵאתָן אֶלְפָּה גְּנִיזִין, אִינוּן דִּילֵיה, בְּרִיף הוּא.

פּוֹקוּ מֵהֲכָא, זְכָאִין אֲתוּן, נִפְקוּ, יְהֵב לוֹן הַהוּא מְמָנָא וּוְרָדָא (ס"א אחרא) חָדָא וְנִפְקוּ. כַּד

המַעֲרָה וְלֹא נִרְאָה כָּלֵל. רָאוּ אוֹתוֹ
נֶשֶׁר שֶׁהָיָה יוֹרֵד מֵאוֹתוֹ עַץ וְנִכְנַס
לְמַעֲרָה אַחֲרָתָּה. הֲרִיחוּ הֵם בְּאוֹתָהּ
שׁוֹשְׁנָה וְנִכְנְסוּ לָשֶׁם, מִצְאוּ אוֹתוֹ
נֶשֶׁר עַל פִּי הַמַּעֲרָה. אָמַר לָהֶם,
הַפְּנִסוּ צְדִיקֵי אֲמַת חֲבֵרִים, שֶׁהָרִי
לֹא רָאִיתִי שְׁמַחַת הַחֲבֵרוֹתָא מִיּוֹם
שֶׁאֲנִי כָּאן, אֲלֵא בְכֶם.

נִבְנְסוּ. הִגִּיעוּ לְפִרְדֵּס אַחֵר, וְאוֹתוֹ
נֶשֶׁר עִמָּהֶם. כִּשְׁהִגִּיעוּ לְאוֹתָם
בְּעֵלֵי מִשְׁנָה, חָזַר אוֹתוֹ נֶשֶׁר
בְּדַמּוֹת אָדָם בְּלְבוּשׁ נִכְבָּד מֵאִיר
כְּמוֹתָם, וַיֵּשֶׁב אִתָּם כְּאֶחָד. אָמַר
לְאוֹתָם שִׁיּוֹשְׁבִים, תִּנּוּ כְבוֹד
לְבַעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁבָּאוּ לְכֹאֵן,
שֶׁהָרִי רְבוּנָם הֲרָאָה לָהֶם נִפְלְאוֹת
גְּדוּלוֹת כָּאן. אָמַר אֶחָד מֵהֶם, יֵשׁ
בְּכֶם סִימָן? אָמְרוּ, הֵן. הוֹצִיאוּ
שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים וְהֲרִיחוּ בָהֶם. אָמְרוּ,
שָׁבוּ בְּעֵלֵי הַיְשִׁיבָה, שָׁבוּ צְדִיקֵי
אֲמַת. אַחֲזוּ בָהֶם וַיֵּשְׁבוּ. בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה לְמַדּוּ שֵׁם שְׁלֹשִׁים הִלְכוֹת
שֶׁלֹּא יָדְעוּ מִקֶּדֶם, וְסוּדוֹת תּוֹרָה
אַחֲרֵים.

חֲזָרוּ לִפְנֵי אוֹתָם בְּעֵלֵי מִקְרָא,
וּמִצְאוּ שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, (שם פב) אֲנִי
אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אִתָּם וּבִנִּי עֲלִיּוֹן
כָּלְכֶם. אֲנִי אֲמַרְתִּי, בְּשָׁעָה
שֶׁהִקְדַּמְתֶּם עֲשִׂיהַ לְשִׁמְיעָה,
שֶׁהָרִי אֱלֹהִים אִתָּם וְגו'. פִּיּוֹן
שֶׁנִּמְשַׁכְתֶּם אַחֵר יֵצֵר הָרַע - אֲכַן
כְּאֶדָם תְּמוֹתוֹן וְגו'. מַה מִּיתְתוֹ
שֶׁל אָדָם מוֹרִידְתוֹ לְעִפְרוּ כְּדִי
שִׁימַחָה אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע שֶׁבְּתוֹכוֹ,
וְאוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע הוּא שְׁמַת
וְנִתְעַפֵּל בְּתוֹכוֹ.

אָמַר אוֹתוֹ זְקַן שְׁעֲלִיהֶם, גַּם כִּן
כְּתוּב, וּפְגָרִיכֶם אִתָּם יִפְלוּ
בַּמְדַּבֵּר הַזֶּה. מַה זֶה פְּגָרִיכֶם? זֶה
יֵצֵר הָרַע, כּוֹלָל זִכְר וְנִקְבָּה.
חֲסְרוֹנוֹת שֵׁשׁ בְּכֶם, שִׁיֵּצֵר הָרַע
יֹרֵד תְּמִיד לְחֲסָרוֹן, וְלֹא עוֹלָה.

נִפְקוּ אִסְתִּים פּוּם מַעֲרָתָא, וְלֹא אֲתַחֲזִי כָּלֵל.
חֲמוּ הֵהוּא נִשְׂרָא, דְּהָהוּ נַחִית מֵהֵהוּא אֵילָנָא,
וְעֵאל גּוּ מַעֲרָתָא אַחֲרָא. אַרְחוּ אֵינוֹן בְּהֵהוּא
וְוֹרְדָא, וְעֵאלוּ תַמָּן, אֲשַׁכְחוּ הֵהוּא נִשְׂרָא אַפּוּם
מַעֲרָתָא, אָמַר לוֹן עוֹלוּ זַפְאֵי קְשׁוּט חֲבֵרִין,
דְּהָא לֹא חֲמִינָא חֲדוּה דְּחֲבֵרוֹתָא, מִן יוֹמָא
דְּאֲנָא הָכָא, אֲלֵא בְכוּ.

עֵאלוּ מֵאִטוּ לְפִרְדֵּס אַחֲרָא, וְהֵהוּא נִשְׂרָא
בְּהַדִּיָּהוּ, כַּד מָטוּ לְגַבֵּי אֵינוֹן מְאָרִיהוֹן
דְּמִשְׁנָה, אֲתַהֲדֵר הֵהוּא נִשְׂרָא כְּדִיוֹקְנָא דְּאָדָם,
בְּלְבוּשׁ יָקָר, מְנַהֲרָא כְּוּוֹתִיָּהוּ, וַיִּתִּיב עִמָּהוֹן
כְּחֵדָא, אָמַר לְאֵינוֹן דִּיתְבִּי, הָבוּ יָקָר לְמֵאֲרִי
מִתְנִיתָא דְּאֵתוּ הָכָא, דְּהָא מְאָרִיהוֹן אַחֲמִי לוֹן
פְּלִיאָן רְבֵרְבֵן הָכָא. אָמַר חַד מְנַיָּהוּ, אֵית בְּכוּ
סִימָנָא. אָמְרוּ הֵין. אֲפִיקוּ תְרִין וְרִדִין, וְאַרְחוּ
בְּהוּ. אָמְרוּ, תִּיבוּ מְאָרִי מִתִּיבְתָא, תִּיבוּ זַפְאֵי
קְשׁוּט, אַחֲדִידוּ בְּהוּ, וַיִּתְבוּ. בְּהֵיָא שְׁעֵתָא,
אוּלְפוּ תַמָּן תְּלָתִין הִלְכוֹת, דְּלֵא הוּוּ יָדְעֵי
מִקְדַּמַּת דְּנָא, וְרִזִין אַחֲרֵנִין דְּאוּרִיָּתָא.

אַהֲדָרוּ לְגַבֵּי אֵינוֹן מְאָרִי מִקְרָא, אֲשַׁכְחוּ דְּהוּוּ
אַמְרִי, (תהלים פב) אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אִתָּם
וּבִנִּי עֲלִיּוֹן כָּלְכֶם. אֲנִי אֲמַרְתִּי, בְּשָׁעָתָא
דְּאֲקִדַּמְתוֹן עֲשִׂיהַ לְשִׁמְיעָה. דְּהָא אֱלֹהִים
אִתָּם וְגו'. פִּיּוֹן דְּאֲמַשְׁכְּתוֹן בְּתַר יֵצֵר הָרַע,
אֲכַן כְּאֶדָם תְּמוֹתוֹן וְגו'. מַה מִּיתְתוֹ שֶׁל אָדָם
אַחִית לִיָּה לְעַפְרָא, בְּגִין דִּיתְמַחִי הֵהוּא יֵצֵר
הָרַע דִּי בְּגוּיָה, וְהֵהוּא יֵצֵר הָרַע אִיהוּ דְּמִית,
וְאֲתַעֲפֵל בְּגוּיָה. (דף קס"ב ע"א).

אָמַר הֵהוּא סְבָא דְּעֲלִיָּהוּ, אוּף הָכָא כְּתִיב,
וּפְגָרִיכֶם אִתָּם יִפְלוּ בַּמְדַּבֵּר הַזֶּה. מְאִי
פְּגָרִיכֶם. דָּא יֵצֵר הָרַע, כָּלִיל דְּכַר וְנוֹקְבָא.
חֲסְרוֹנִין דְּאֵית בְּכוּ, דִּיֵּצֵר הָרַע נַחִית תְּדִיר
לְחֲסְרוֹנָא, וְלֹא סְלִיק. בְּקִדְשׁ מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין, בְּמִסְאַבוּ מוֹרִידִין תְּדִיר,

בְּקֹדֶשׁ מְעֻלִים וְלֹא מוֹרִידִים.
בְּטִמְאָה מוֹרִידִים תָּמִיד וְלֹא
מְעֻלִים. וְעַל זֶה נִקְרָאוּ פְּגָרִיכֶם,
חֲסִרוֹנוֹתֵיכֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שְׁמוּאֵל א-ל) אֲשֶׁר פָּגְרוּ מֵעֵבֶר אֶת
[הַ]נְּחַל וְגו'. סוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ,
שֶׁכְּתוּב יִפְלוּ, וְלֹא תִפְלוּ. וְעַל כֵּן,
בַּמִּדְבָּר הִזָּה יִתְּמוּ אוֹתֶם פְּגָרִים
וְשֵׁם יְמוֹתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁרְצוֹן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁמִיד אוֹתֶם פְּגָרִים
מִהָעוֹלָם לְעוֹלָם.

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָאִי, צְדִיקֵי
אֲמַת, הַכְּנָסוּ וּרְאוּ, שֶׁהָרִי רְשׁוֹת
נִמְסָרָה לָכֶם לְהַכְּנִס עַד אוֹתוֹ
מִקּוֹם שֶׁפְּרָכַת פְּרוּסָה. אֲשֶׁרִי
חֲלַקְכֶם. קָמוּ וּנְכַנְסוּ לְתוֹךְ מִקּוֹם
אֶחָד, וְהָיוּ שֵׁם בְּעֻלֵי אֲגָדָה,
וּפְנִיָהּ מְאִירִים כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ.
אָמְרוּ, מִי אֵלָה? אָמַר לָהֶם, אֵלָה
בְּעֻלֵי אֲגָדָה, וְרוֹאִים בְּכָל יוֹם אוֹר
הַתּוֹרָה כְּאוֹר. עֲמְדוּ וּשְׁמְעוּ כִּמְה
דְּבָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה, וְלֹא נִתְּנָה
לָהֶם רְשׁוֹת לְהַכְּנִס לְתוֹכֶם.

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָאִי, הַכְּנָסוּ
לְמִקּוֹם אַחַר וְתִרְאוּ. נְכַנְסוּ לְתוֹךְ
גִּנְה אַחֲרַת, וּרְאוּ גַם כִּף כּוֹרִים
קְבָרִים, וּמִיד מִתִּים, וְחוֹזְרִים
חַיִּים בְּגוֹפּוֹת מְאִירִים קְדוֹשִׁים.
אָמְרוּ לוֹ, מַה זֶה? אָמַר לָהֶם, זֶה
עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם, וּמִיד שֶׁשׁוֹכְכִים,
מִתְעַפְּלֵת אוֹתָהּ זִקְמָה רָעָה
שֶׁקָּבְלוּ בַּתְּחִלָּה, וְעוֹמְדִים מִיד
בְּגוֹפֵים חֲדָשִׁים מְאִירִים, בְּאוֹתֶם
גּוֹפִים קְדוֹשִׁים שֶׁעֲמְדוּ עַל הַר
סִינַי, כְּמוֹ שֶׁאֵתֶם רוֹאִים, עֲמְדוּ
כֻלָּם עַל הַר סִינַי בְּגוֹפֵים לֹלָא
לְכַלּוֹךְ כֻּלָּל. פִּיּוֹן שֶׁהִמְשִׁיכוּ
עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, חֲזְרוּ בְּגוֹפֵים
אַחֲרֵים שֶׁל גּוֹפִים רְאוּשׁוֹנִים,
גּוֹפִים נְכַרְיִים, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת
א) וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵים
מִהַר חוֹרֵב.

קוֹר הַתּוֹעֲרֵר: לְכוּ הַתְּכַנְסוּ, הָרִי
אַהֲלֵיָאב עוֹמֵד עַל עֲמְדוֹ, וְכָל

וְלֹא מְעֻלִין. וְעַל דָּא אַקְרוּן פְּגָרִיכֶם, חֲסִרוֹנֵין
דְּלִכּוּן. כִּמְה דְאֵת אָמַר (שְׁמוּאֵל א ל) אֲשֶׁר פָּגְרוּ
מֵעֵבֶר אֶת הַנְּחַל וְגו', סוּפָא דְקָרָא אוֹכַח,
דְּכְתִיב יִפְלוּ, וְלֹא כְתִיב תִפְלוּ. וְעַל דָּא, בַּמִּדְבָּר
הִזָּה יִתְּמוּ אֵינוֹן פְּגָרִים וְשֵׁם יְמוֹתוֹ, בְּגִין
דְּרַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁיצָאָה לְהַנִּי
פְּגָרִים מֵעֻלְמָא, לְעֻלָּם.

אָמַר לְהוּ רַבִּי אֵילָאִי, זְכָאִי קְשׁוּט, עוּלוּ
וְתַחֲמוּ, דְהָא רְשׁוּ אֶתְמָסֵר לְכוּ, לְמִיעַל
עַד הַהוּא אֲתֵר דְּפְרוּכְתָא פְּרִיסָא. זְכָאָה
חוּלְקִכּוּן. קָמוּ וְעֵאלוּ גוּ דוּכְתָא חֲדָא, וְהוּו
תְּמָן מְאִרְיֵהוּן דְאֲגָדָה, וְאַנְפִּיֵהוּן מְנַהֲרָן בְּנַהֲרֵי
דְשֶׁמֶשׁא. אָמְרוּ מָאן אֵלִין. אָמַר לְהוּן, אֵלִין
מְאִרְיֵהוּן דְאֲגָדָה. וְחֲמָאן בְּכָל יוֹמָא נַהֲרֵי
דְאוּרִייתָא בְּדְקָא יָאוּת. קְיִימוּ, וּשְׁמְעוּ כִּמְה
מְלִין חֲדָתִין בְּאוּרִייתָא, וְלֹא אֲתִיָּהִיב לוֹן רְשׁוּ
לְמִיעַל לְגוּיָיְהוּ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֵילָאִי, עוּלוּ לְדוּכְתָא אַחֲרָא
וְתַחֲמוּ. עֵאלוּ לְגוּ גְנַתָא אַחֲרָא, וְחֲמוּ
אוּף הָכִי כְרָאן קְבָרִין, וּמִיד מִתִּין. וּמַתְּהִדְרִין
חַיִּין בְּגוֹפִין מְנַהֲרָן קְדִישִׁין. אָמְרֵי לִיָּה, מְאִי
הָאִי. אָמַר לִיָּה, דָּא עֲבָדֵי בְּכָל יוֹמָא, וּמִיד
דְשֶׁכְּבִי מִתְעַפְּלָא הַהוּא זוּהֵמָא בִישָׁא דְקָבִילוּ
בְּקִדְמִיתָא, וְקִיִּמִין מִיד בְּגוֹפִין חֲדָתִין מְנַהֲרִין,
בְּאֵינוֹן גּוֹפִין קְדִישִׁין דְקִיִּמִי עַל טוּרָא דְסִינַי,
כְּגוּוֹנָא דְאֵתוֹן חֲמָאן, קְיִימוּ כִּלְהוּ עַל טוּרָא
דְסִינַי, בְּגוֹפִין בְּלָא לְכַלּוּכָא כֻּלָּל, פִּיּוֹן
דְאִמְשִׁיכוּ עֲלֵיָהוּ יֵצֵר הָרַע, אֲתַהֲדְרוּ בְּגוֹפִין
אַחֲרֵינִין, דְגּוֹפִין קְדִמָּאִין, גּוֹפִין נוֹכְרָאִין, הָדָא
הוּא דְכְתִיב, (שְׁמוֹת א) וַיִּתְּנָצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֲדֵים מִהַר חוֹרֵב.

קָרָא אַתְעֵר, זִילוּ אַתְפְּנָשוּ, הָא אַהֲלֵיָאב קָאִים
עַל קִיּוּמִיָּה, וְכָל אֵינוֹן קַתְדְרָאִין קְמִיָּה.

לְשַׁעֲתָא פְּרָחוּ כְּלָהוּ, וְלֹא חָמוּ מְדִי, אֲשַׁתְּאֲרוּ
 בְּלַחֲוֵי דִייהוּ תַּחֲוֹת אֵילָנִין דְּגַנְתָּא. חָמוּ פִּתְחָא
 אַחְרָא, עָאלוּ תַּמָּן, חָמוּ הֵיכְלָא חֲדָא, עָאלוּ
 וַיְתִיבוּ תַּמָּן. תְּרִין עוֹלִימִין הָווּ תַּמָּן. זְקָפוּ
 עֵינֵינוּ, וְחָמוּ חֵד מִשְׁכָּנָא מְרַקְמָא בְּכָל זֵינֵי
 צִיּוּרִין וּגְוֹנִין דְּעֵלְמָא, וְעָלִיהּ פְּרִיס פְּרִיסָא
 דְּנַהֲרָא מְנַצְצָא, דְּלֹא יְכַלִּין עֵינֵינוּ לְאַסְתַּבְּלָא
 (וכפון תרין מילין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו),

מתמין ולהלאה לא חמו כלום.

אַרְבִּינוּ אוּדְנִין, וְשַׁמְעוּ חֵד קָלָא דְהוּה אֲמַר,
 בְּצִלְאֵל רְבִיעָאָה אִיהוּ לְנַהֲרִין עֵלְאִין.
 יוֹסֵף רְבִיעָאָה אִיהוּ גוּ נַהֲרִין דְּאָדָם קְדָמָאָה.
 סְלִיקוּ דְלַעִילָא, חֲבִיבָא דְכָלָא. עָלִיהּ פְּתִיב,
 (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הֵהִין בְּקֹדֶשׁ וְגו'. מָאן
 דִּיסְתַּפֵּל וְחָמִי, יִסְמוּן עֵינֵיהּ. מָאן דְּלֹא יִסְתַּפֵּל,
 חָמִי וְאַתְּפִתַּח. אֵילָנָא דְתַמְנֵי סְרִי, כַּד פְּפִיף,
 יִזְקוּף וַיִּתְקַיֵּים. אִי לֹא כַּפִּיף, חוּיָא בִישָׂא אָכִיל
 לִיהּ. מָאן דְּעָאל תְּרִין פְּרוּבִין לְגוּ, רַעוּתִיהּ
 אֲתַעְבִּיד. מָאן דְּמַעִיין, רַחֲקִי מְרַעוּתִיהּ. קְרַבְנָא
 דְּרַבֵּיָא, שְׁלִים לְאַתְקַבְּלָא. פֶּסֶק הֵהוּא קָלָא.
 אֲמַרוּ אֵינּוּן תְּרִין עוֹלִימִין, סִימְנָא אֵית בְּגוּיִיכוּ.
 אֲמַרוּ הִין. אֲפִיקוּ אֵינּוּן תְּרִין וְרַדִּין,
 אֲרַחוּ בְּהוּ, אֲמַרוּ תִיבוּ, עַד דְּתַשְׁמַעוּן תְּרִין
 מְלִין, בְּרַזִּין עֲתִיקִין, מְגוּ מְאֲרֵי מְתִיבְתָּא, וַיַּהוּן
 תְּדִיר בְּרַזָּא בְּגוּיִיכוּ. אֲמַרוּ הִין.

אָמַר רַבִּי שַׁמְעוֹן, כָּל הַגֵּי מְלִין, וְכָל מַה דְּחָמוּ,
 פְּתִיבוּ. וְכַד מְטוּ הֵכָא, הָוּה כְּתִיב (תהלים ט)
 אֲשַׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטוּא בְּלִשׁוֹנִי. וְאֲנָא שְׂאִילָנָא
 לְאַבִּי אָבָא, כְּמַה הָווּ אֵינּוּן תְּרִין מְלִין, וְאָמַר
 לִי חֲיִיד בְּרִי, אֵינּוּן תְּרִין מְלִין, כְּאֵנוּ עֵלְמִין,
 וְחֲרִיבוּ עֵלְמִין, מָאן דְּאֲשַׁתְּמַשׁ בְּהוּ.

אוֹתָן קִתְּדָרְאוֹת עֲמוּ. לְשַׁעֲ
 פְּרָחוּ כְּלָם וְלֹא רָאוּ דְכַר. נִשְׁאָרוּ
 לְכַד פִּתְחַת אֵילָנוֹת הַגֶּנֶז. רָאוּ פִּתְחַ
 אַחֵר, נִכְנסוּ לְשֵׁם, רָאוּ הֵיכַל
 אֶחָד, נִכְנסוּ וַיִּשְׁבוּ שָׁם. שְׁנֵי
 עֲלָמִים הָיוּ שָׁם. הֲרִימוּ עֵינַיִם,
 וְרָאוּ מִשְׁכַּן אֶחָד מְרַקֵּם בְּכָל מִינֵי
 צִיּוּרִים וּגְוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעָלְיוּ
 פְּרוּסָה פְּרִיסַת אוֹר נוֹצְצַת שֶׁלֹּא
 יְכוּלוֹת הָעֵינַיִם לְהִסְתַּפֵּל. (וכפי שני
 מילין ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת
 הפרכת שלא ראו) מִשֵּׁם וְהִלָּאָה לֹא
 רָאוּ כְּלוּם.

הַרְבִּינוּ אֲזִנִּים, וְשַׁמְעוּ קוֹל אֶחָד
 שְׁהִיָּה אוֹמֵר: בְּצִלְאֵל רְבִיעִי הוּא
 לְאוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. יוֹסֵף רְבִיעִי הוּא
 תוֹף אוֹרוֹת אָדָם הֲרֵאשׁוֹן. עָלִיהּ
 שֶׁל מַעְלָה חֲבִיבַת הַכֹּל, עָלִיהּ
 כְּתוּב (במדבר כח) וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית
 הֵהִין בְּקֹדֶשׁ וְגו'. מִי שֵׁיִסְתַּפֵּל
 וַיִּרְאֶה, יִסְמְאוּ עֵינָיו. מִי שֶׁלֹּא
 יִסְתַּפֵּל, יִרְאֶה וַיִּפְתַּחוּ עֵינָיו. עַץ
 שֶׁל שְׁמֵנָה עֲשָׂרָה, כְּשֶׁמֶתְכוּפֵף,
 יִזְקַף וַיַּעֲמֵד. אִם לֹא מְתַכוּפֵף,
 נֶחֱשׂ רַע יֵאכַל אוֹתוֹ. מִי שֶׁמְכַנֵּס
 שְׁנֵי כְרוּבִים לְפָנָיִם, רְצוּנוֹ יַעֲשֶׂה.
 מִי שֶׁמַּעִין רַחוּק מְרַצוּנוֹ, קְרַבֵּן
 הַתֵּינוּק שֶׁלֵּם לְהִתְקַבֵּל. פֶּסֶק
 אוֹתוֹ הַקּוֹל.

אֲמַרוּ אוֹתָם שְׁנֵי עֲלָמִים, סִימֵן
 יֵשׁ בְּכֶם? אֲמַרוּ, הֵן. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי
 שׁוֹשְׁנִים וְהֲרִיחוּ בְּהֶם. אֲמַרוּ,
 שָׁבוּ עַד שֶׁתַּשְׁמַעוּ שְׁנֵי דְבָרִים
 בְּסוּדוֹת עֲתִיקִים מִתוֹף רֵאשִׁי
 הַיְשִׁיבָה, וַיְהִי תְמִיד בְּסוּד
 בְּתוּכְכֶם. אֲמַרוּ, הֵן.

אָמַר רַבִּי שַׁמְעוֹן, כָּל הַדְּבָרִים
 הִלְלוּ וְכָל מַה שֶׁרָאוּ, פְּתִיבוּ.
 וְכִשְׁהִגִּיעוּ לְכָאן, הָיָה כְּתוּב (תהלים
 ט) אֲשַׁמְרָה דְרַכִּי מִחֲטוּא
 בְּלִשׁוֹנִי. וְאֲנִי שְׂאֵלְתִי לְאַבִּי אָבָא,
 כְּמַה הָיוּ אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים?
 וְאָמַר לִי, חֲיִיד בְּנִי, אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים כְּנִי עוֹלָמוֹת וְהַחֲרִיבוּ עוֹלָמוֹת מִי שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֶם.

בין ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו! אין לכם רשות יותר לשמע! הוציא אחד מהם תפוח אחד, ונתן להם ואמר, הריחו בזה, הריחו בו. ויצאו, ומפל מה שראו לא שִׁכְחוּ כָּלוּם. יֵצְאוּ.

הרי מִמֶּנָּה אחר בא ואמר להם, חברים, רבי אילאי שִׁלְחָנִי אֵלֵיכֶם, חכו לי כאן על פי המַעְרָה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם. שְׁהוּא תָּבַע מִתּוֹךְ הַיְשִׁיבָה שִׁיְהִיָּה לֹו רְשׁוֹת לְגִלוֹת לָכֶם דְּבָרִים. יֵצְאוּ אִתּוֹ וְחָכוּ עַל פִּי הַמַּעְרָה, וְהָיוּ מִחֲזִירִים דְּבָרִים זֶה לְזֶה מִכָּל מֵה שָׂרְאוּ וְלָמְדוּ שֵׁם.

בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר כְּשֵׁמֶשׁ. אָמַר לוֹ, תוֹרָה חֲדָשָׁה שְׁמַעְתָּ? אָמַר לָהֶם, בּוֹדְאִי! וְנִתְּנוּ לִי רְשׁוֹת לֹמַר לָכֶם דְּבָרִים. הִתְחַבְּרוּ כְּאַחַד עַל פִּי הַמַּעְרָה וְיֵשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם, צְדִיקִים אַתֶּם, שְׂרַבּוּנְכֶם הֲרָאָה לָכֶם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָרִי אֵין לָכֶם פֶּחַד וְאִימָה. אָמְרוּ, וְדָאִי הָרִי נִשְׂפַח מֵאִתְּנוּ דִרְף בְּנֵי אָדָם, וְתַמְיָהּ הִיא עַל כָּל מֵה שָׂרְאִינוּ בְּהָר הַזֶּה.

אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם הָרִים אֵלֶּה? כָּלֶם רְאִישֵׁי יְשִׁיבוֹת לְעַם הַזֶּה שְׂבַמְדָּבָר. וְזָכוּ כְּעַת מֵה שְׁלֹא זָכוּ כְּשֵׁהִיוּ בַחֲיִים. וְאֵלֶּה רְאִישֵׁי יְשִׁיבוֹת, כָּלֶם בְּרִאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת וּמוֹעֲדִים מִתְּפַנְסִים לְהַר אֶהָרָן הַפֶּהָן וּמִתְעוֹרְרִים אֵלָיו, וְנִכְנְסִים לְתוֹךְ יְשִׁיבָתוֹ וּמִתְחַדָּשִׁים שֵׁם בְּטַהַר הַטַּל הַקְּדוּשׁ שִׁיִּרְדַּעַל רֵאשׁוֹ, וְשִׁמְן מִשְׁחָה שְׁשׁוּפַע עָלָיו, וְעָמוּ מִתְחַדָּשִׁים כָּלֶם בְּחִדוּשִׁים אֶהוּבִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, עַד שֶׁנִּקְרָא כָּאֵן יְשִׁיבַת הָאֶהָבָה. וְהוּא לֹוֹקַח בְּכָל יְשִׁיבָה, בְּסִתְרָ דְקִיק מִתְעַפְּפִים כְּנִשְׂרִין גּוֹ מִתִּיבְתָא דְנַהוּרָא,

בין ששמעו אלין תרין מילין, אמרו אינון ינוקי, פוקו פוקו, לית לכו רשותא תיר למשמע. אפיק חד מנייהו, תפוח אחד, ויהב לון. ואמר, ארחו בדא, ארחו ביה, ונפקו, ומפל דחמו לא אנשו כלום. נפקו.

הא ממנא אתרא, אתא אמר לון, חבריאי, רבי אילאי שדרני לכו, תורינו ליה הכא אפום מערתא, והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון. דאיהו תבע מגו (דף קס"ג ע"א) מתיבתא, דיהא ליה רשו לגלאה לכו מלין. נפקו בהדיה ואורכו אפום מערתא, והו מהדרין מלי דא לדא, מפל מה דחמו ואולפו תמן.

אדהבו, הא רבי אילאי אתא, נהיר כשמשא. אמר ליה אורייתא חדתא שמעתא. אמר לון ודאי, ורשו יתבו לי למימר לכו מלי. אתחברו כחדא אפום מערתא, ויתבו. אמר לון זכאין אתון, דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי, והא לית לכו דחילו ואמתנו, אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא, ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא. אמר לון, חמיתון אלין טוריאי, פלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא. וזכו השתא, מה דלא זכו פד הו בחיין. ואלין רישי מתיבתי, פלהו בריש ירחי ושבתי ומועדדייא, מתפנשי לגבי טורא דאהרן כהנא, ומתערי לגביה, ועאלין גו מתיבתא דיליה, ומתחדשן תמן, בדכיו דטלא קדישא דנחית על רישיה, ומשח רבו דנגיד עליה, ועמיה מתחדשן פלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא, עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא. ואיהו נטיל בכל מתיבתא, בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא,

ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכלם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.

ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה שעל פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה. ופרגוד פוסק, ולא פוסק בתוכם. וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים. וכפי חדושי אור התורה שמאירה, כף מאירים אותם עננים.

ונחיים קלושים בדיקיות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה. פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם, פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.

משה אמר דבר סתם לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש? בכל אותם מבויעים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע. וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות, ומקורות ומבויעים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר.

כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים גם כן בזמנים הללו, ואז עולות פלן בתמרות עשן לתוך המדבר הזה, ואותו יום נקרא יום ההלולא. נשים בלילי שפתות ובלילי ימים טובים, פלן באות למרים, ויודעות השפתלות בידיעה של רבון העולם. אשרי דור זה מכל דורות העולם. יוצאים מישיבת משה, ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה שנראים פורחים לישיבה העליונה. על אותו דור כתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו.

ואיהי מתיבתא דמשה, וכלהו קיימי לבר, ולא עאלין לגו, בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרון בשמא.

ולית מאן דחמי ליה למשה, דהא ההוא מסוה דאנפוי, פריס קמיה. ושבע ענני יקר סחרניה. אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה. ופרגודא פסיק, ולא פסיק בגוייהו. וכל רישי מתיבתי, לבר מפרוכתא דפרגודא דא. וכל שאר, לבר מאינון עננין. וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא, הכי מנהרן אינון עננין.

ואתקלישו בדיקיו דנהורא, עד דאתחזי ההוא מסוה, ומגו ההוא מסוה, חמאן נהורא דנהיר יתיר מפל נהירין דעלמא. ואינון אנפי משה. אנפוי לא אתחזון כלל, ולית מאן דחמי לון, בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה, בתר כל אינון עננין.

משה אמר מלה סתם לאהרן, ואהרן פריש לרבירבי מתיבתי. במה פריש. בכל אינון מבויעין דאסתמו מניה, פד מטא זמניה דיהושע. והשתא איהו מהדר לון. בכמה פליאן, ומקורין ומבויעין ונחלין דנבעין מפל מלה ומלה.

כל נשין זכין דהאי דרא, אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין. וכדין סלקין פלהו, פתמרות עשן גו מדברא דא. וההוא יומא, אקרי יומא דהלולא. נשין בלילי שפתות ובלילי יומין טבין, פלהו אתאן לגבי מרים, וידעין אשתדלותא בידיעה דמארי עלמא. זכאה דרא דא, מפל דרין דעלמא. נפקי ממתבתא דמשה, ופרחי לגבי מתיבתא דרקיעא, ואינון דאתחזון פרחי לגבי מתיבתא עלאה. על ההוא דרא כתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו.

פְּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. מֵה בֵּין תָּם לְתָמִים? בְּאַבְרָהָם כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב שֶׁהִשְׁתַּלֵּם יוֹתֵר, כְּתוּב בּוֹ, (שם כח) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. לְמָה נִקְרָא אִישׁ תָּם? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִשְׁאָר בּוֹ פְּסֻלַּת כְּלָל, שֶׁהָרִי פְּרִיעָה הִיָּתְהָ בּוֹ.

בְּמָה נִפְרַע (פְּרִיעָה הִיָּתְהָ בּוֹ שְׁנִפְרַע) וְנִטְהָר מֵאוֹתָהּ פְּסֻלַּת? מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁמִּחְזֵק פְּסֻלַּת, שְׁלֹתוֹף מְקוֹם הַפְּרִיעָה שׁוֹרָה, הוּא שׁוֹר, דְּמוּת הַשְּׂמַאל שֶׁל כֶּסֶף שְׁלוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹר נִקְרָא שׁוֹר תָּם, שֶׁהָרִי מְרַפֵּכֵת הַכֶּסֶף, וְשֵׁם שֶׁל בְּרִית יֵשׁ בּוֹ. וְעַל זֶה שׁוֹר זֶה נִקְרָא תָם, וַיַּעֲקֹב אֲחִיזוּ בּוֹ בְּתוֹכוֹ, וּבְשׁוֹר זֶה עוֹשִׂים פְּרִיעָה, וּמַעֲבִירִים זֶהֱמַת הַפְּסֻלַּת כְּלָהּ.

בְּמִשְׁנַת בְּצֻלָּאֵל כְּתוּב, (שם ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה. לְמָה? מִשּׁוּם שֶׁזְּכוּר נִרְשָׁם בְּיַעֲקֹב, שֶׁהוּא בְּרִית שְׁלֵם כְּשֶׁנִּצְעָשָׂה (בְּשׁוּלָד) יוֹסֵף, וּבְמָה? כְּשֶׁנִּטְלָה שׁוֹר עִמּוֹ שֶׁלֹּא יִתְחַזֵּק לְצַד הָאֲחֵר, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר שֶׁלְקַח יַעֲקֹב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹר.

וְרֵאִי, וְאוֹתוֹ שׁוֹר שׁוֹר תָּם, (בראשית כח) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלִיט, בַּעַל הַבֵּית, שְׁאוֹתוֹ שׁוֹר תָּם שְׁרוּי בְּתוֹכוֹ. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ שׁוֹר מוֹעֵד בְּצַד עֶרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה מְמַנִּים עַל הַחֻקִּים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ עַד דְּרָגָה אַחְרוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת שְׁאִי"ה, אוֹתוֹ שֶׁמִּפִּיל בְּתֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא דָרִים בָּהֶם אֲנָשִׁים. וְכֻלָּם יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ שׁוֹר מוֹעֵד. וְזֶה בְּחִבּוּר עִם חֲמוּר רַע. וּמִשּׁוּם זֶה (דברים כב) לֹא תִחְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוּר יַחְדָּו, כְּדִי לֹא לְעוֹרֵר אוֹתָם.

פְּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תְּמִים תִּהְיֶה עִם יי אֱלֹהֶיךָ. מֵה בֵּין תָּם לְתָמִים. בְּאַבְרָהָם כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. יַעֲקֹב דְּאִשְׁתָּלִים יִתִּיר, כְּתוּב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. אָמַאי אִקְרִי אִישׁ תָּם. בְּגִין דְּלֹא אֲשְׁתָּאֵר בֵּיהּ פְּסוּלַת כְּלָל, דְּהָא פְּרִיעָה הָוָה בֵּיהּ.

בְּמָה אֲתַפְּרַע, (ס"א פְּרִיעָה הָוָה בֵּיהּ דְּאֲתַפְּרַע) וְאֲתַדְפִּי מֵהוּא פְּסוּלַת בְּגִין דְּהוּא אֲתֵר דְּאֲתַקִּיף לְפְסוּלַת, דְּלָגוּ אֲתֵר דְּפְרִיעָה שְׁאֵרִי, אִיהוּ שׁוֹר, דְּיוֹקְנָא דְשְׂמַאלָא דְכֶרְסִינָא דִילֵיהּ. וְהוּא שׁוֹר, אִקְרִי שׁוֹר תָּם. דְּהָא רְתִיכָא דְכֶרְסִינָא, רְשִׁימָא דְבְרִית אִית בֵּיהּ. וְעַל דָּא, הָאִי שׁוֹר אִקְרִי תָם. וַיַּעֲקֹב אֲחִיד בֵּיהּ בְּגוּוּיָהּ, וּבְהָאִי שׁוֹר עֶבֶיד פְּרִיעָה, וְאֲעַבְרַ זֶהֱמָא דְפְסוּלַת כְּלָא.

בְּמִתְנִיתָא דְבְצֻלָּאֵל כְּתוּב, (בראשית ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל. בְּשָׂרָה כְּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כְּתוּב זְכִירָה, אָמַאי. בְּגִין דְּזְכוּר אֲתֵרְשִׁים בְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּרִית שְׁלֵים, כַּד אֲתַעְבִּיד (ס"א אֲתִילִיד) יוֹסֵף. וּבְמָה. כַּד נִטְלָה שׁוֹר בְּהִדְיָה, דְּלֹא יִתְקִיף לְסִטְרָא אַחְרָא. וּבְגִין כֶּף, אֲתַקְרִי יוֹסֵף (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר דְּהוּא שׁוֹר (דף קס"ג ע"ב) דְּנִטְלָה יַעֲקֹב בְּכוֹר שׁוֹרוֹ. וְרֵאִי, וְהוּא שׁוֹר שׁוֹר תָּם, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלִיט, מְאָרִיָּה דְבֵיתָא, דְּהוּא שׁוֹר תָּם שְׁאֵרִי בְּגוּוּיָהּ. בְּגִין דְּאִית שׁוֹר מוֹעֵד בְּסִטְרָא עֶרְלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה גְרִדִּינִי נִימוּסִין נִפְקִין מִגְּיָה, עַד דְּרָגָא בְּתַרְיִיתָא דְאִקְרִי שְׁאִי"ה. הוּא דְאֶפִּיל בֵּיתִין דְּעֵלְמָא, דְּלֹא דִיִּירִין בְּהוּ בְּנֵי נְשָׂא. וְכִלְהוּ נִפְקִי מֵהוּא שׁוֹר מוֹעֵד. וְדָא בְּחִבּוּרָא דְחֲמוּר בִּישָׂא. וּבְגִין כֶּף (דברים כב) לֹא תִחְרוּשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוּר יַחְדָּו. בְּגִין דְּלֹא לְאֲתַעְרָא לְהוּ.

ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות, ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם. ומיהו א' סוד ו'ו'. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה את"ם, והוא אָמ"ת. (מליכה ז) תתן אמת ליעקב. כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הפל.

אברהם לא הצטנה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוף דרגותיו, שנקראו כאחד ים, והינו תמים. אחר כך התעלה אברהם, ונכנס פנימה, ונקשר עם זמין העליון.

תמים תהיה עם ה' אלהיך ודאי, כמו שהוא תמים, כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים, עמו ודאי. במה נעשה בן אדם תמים, שיהיה ת"ם י"ם? ת"ם - כמו שנתבאר. י"ם - כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים. (שתי נסחאות) גם אתה כמו זה, להעביר מקדך דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות כך דרגות קדושות, סוד של הי"ם, ודרגה קדושה ת"ם, כנגד א' סוד של יעקב. בן אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כמו זה ממש.

בעת פרש מה שפרש בלישיבה, שהלכנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כמותו יפי ולבן השמש ממש. ובאותו הים שלה בתוף שבעים שנה יוצא דג אחד, ומוציא ממנה גון תכלת, והיא לזכחת גון זה ומתקינה אותו, ומתחפה בחוץ בגון הזה.

רא שגון זה הוא לבושה, שהרי (משלי לא) שש וארגמן לבושה. אבל צפוי חיצוני הוא הגון הזה. כמו זה היה המשפן, שכלו ביפי מרקם לפנים, ואחר כך - (במדבר ד) ופרשו בגד כליל תכלת. מה

ובהוא מתיבתא דבצלאל, וכן בתרין מתיבתא, ויעקב איש תם, בעלה דההוא תם. ומאן איהו א' רזא דו"ו. וכד הוון כלל דכר ונוקבא כחדא, כדין נטיל כל אתוון אלין את"ם, ואיהו אָמ"ת. (מליכה ז) תתן אמת ליעקב, כלל דכר ונוקבא כחדא, שלימו דכלא.

אברהם לא אתפקד על פריעה, וכד עאל, עאל להאי תם, ולגו דרגין דיליה, דאקרון פחדא ים. והיינו תמים. לבתר אסתלק אברהם, ועאל לגו, ואתקשר עם ימינא עלאה. תמים תהיה עם יי אלהיך ודאי, כמה דאיהו תמים כללא חדא, אוף אנת תהא עמיה תמים, עמיה ודאי. כמה אתעביד בר נש תמים, דיהא ת"ם ים. תם כמה דאתמר. י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרון י"ם, ולא אתפרשן מניה לעלמין. (תרי נסחתי) אוף אנת כגוונא דא, לאעדא מנד דרגין נוכראין, ולא אתקשרא בתמים, למיהוי כך דרגין קדישין, רזא דים, ודרגא קדישא, ת"ם. לקבלא א' רזא דיעקב. בר נש אצטריך למהוי בכל יומא, ת"ם י"ם. כגוונא דא ממש.

השתא פריש מאן דפריש, במתיבתא, דסיהרא קדישא שפירא, איהו בחורו, וכל גוונין מנצצין בה ומרקמן, ואיהו כההוא שפירו וחורו דשמשא ממש. ובההוא ימא דילה, גו שבעין שגין, נפקא נונא חדא, ואפיק מניה גוון תכלת, ואיהי נטלא גוון דא, ותקינת ליה, ואתחפייא לבר בהאי גוון.

רא דהאי גוון לבושא דילה, דהא (משלי לא) שש וארגמן לבושה. אבל חופאה דלבר האי גוון הוא. כגוונא דא הוה משכנא, דכוליה בשפירו מרקמא לגו, ולבתר (במדבר ד) ופרשו

הטעם? משום שפתחת ים זה יש מצולות י"ם, כָּלֵל שֶׁל זָכַר וּנְקָבָה, וְיֵשׁ לָהֶם עֵינֵי הָרַע לְהִסְתַּפֵּל. וְכִשְׁמִסְתַּפְּלִים, מִזְדַּמֵּן לְעֵינֵיהֶם צָבַע תְּכֵלֶת, וְלֹא יִכְלֶה עֵינָם לְשַׁלֵּט, וְהִיא מִתְתַּקֶּנֶת לְפָנִים בְּכָל גְּוֵנִים מְרַקְמִים פְּרָאוּי, מִתְתַּחֲמִים לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם.

כִּמּוֹ זֶה בֶּן אָדָם שְׁלוּבֵשׁ צִיּוּת, נַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם תָּמִים. ת"ם, בְּאַרְבַּע כְּנָפִים מִתְתַּקְּנֹת פְּרָאוּי. י"ם, בְּאוֹתוֹ תְּכֵלֶת שֶׁל הַדָּג שֶׁל שְׂבָעִים דְּרָגוֹת הַיָּם, צַד הָרַע כְּשִׁמְסִתְּפֵל בְּאָדָם זֶה לֹא יִכּוֹל לְהִזְיָקוֹ בְּעֵינֵי הָרַע, וְאִזּוֹ הוּא תָּם י"ם עִם ה' אֱלֹהָיו מִמֶּשׁ בְּתַקּוּן אֶחָד, הוּא לְמַעַלָּה, וְהוּא לְמַטָּה. אַחַר כֵּן מִסְתַּלְקֶת הִיא לְתוֹף דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת. גַּם כֵּן הֵבֵן אָדָם עוֹלָה הוּא אַחַר כֵּן בְּתַפְלִין לְתוֹף דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל זֶה תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהָיִךְ, עֲמוּ וְדַאי. וְדַאי בְּשַׁעֲרֵי אַחַת, בְּרַגַּע אֶחָד, הִיא מִתְתַּקֶּנֶת לְמַעַלָּה, וּבֶן אָדָם מִתְתַּקֵּן לְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי אִילָאִי, כָּל אֱלוֹי שֶׁל פְּאָן, כִּמּוֹ זֶה מִתְתַּקְּנִים לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד תָּמִים עִם ה'. וְעַל סוּד זֶה, בְּמִדְבַּר הַזֶּה יִתְמוּ. אִם תֹּאמְרוּ שְׂכַשְׁנָאֵמַר, לְרַע נֹאמַר - כֵּן זֶה בּוֹדָאִי, שֶׁהִיָּה לָהֶם לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד תָּמִים עִם ה' בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, מְקוֹם שֶׁה' שְׂרוּי שָׁם, לְהִיּוֹת פָּנִים בְּפָנִים כְּאֶחָד עֲמוּ, וְכַעַת כָּל אֶחָד הִיָּה תָּמִים בְּמִדְבַּר זֶה לַחֲוִץ. מְקוֹם רְחוֹק מִשָּׁם, שֶׁלֹּא יִסְתַּכַּל פָּנִים בְּפָנִים אִתּוֹ לְהִיּוֹת עִם ה' פְּרָאוּי. וְשֵׁם יְמוּתוֹ, כִּמּוֹ שְׂרָאִיתָם שְׂעוֹשִׂים בְּכָל יוֹם.

אֲשֶׁרֵי חֲלַקְכֶם, חִבְרִים קְדוּשִׁים, שְׂזִכִּיתֶם לְכָל זֶה. שְׁתֵּי מַעְרוֹת אֵלֶּה אַחֲרוֹת שְׁלַכְכֶם, שֶׁלֹּא תִמְצְאוּ

בְּגַד כָּלִיל תְּכֵלֶת. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּתַחֲתוֹת יָם דָּא, אִית מְצוּלוֹת י"ם, כָּלֵל דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאִית לֹון עֵינָא בִישָׁא לְאַסְתַּפְּלָא, וְכַד מִסְתַּפְּלִין, זְמִין לְעֵינֵיהוּ גְוֹן תְּכֵלֶא, וְלֹא יִכְלֶא עֵינֵיהוּ לְשַׁלְטָאָה, וְאִיהִי אִתְתַּקְּנַת לְגוּ, בְּכָל גְּוֹנִין מְרַקְמֵן כְּדָקָא יָאוֹת, מִתְתַּחֲמֵן לְאַרְבַּע סְטְרִין דְּעֵלְמָא.

בְּגוֹוֹנָא דָּא בְּרֵשׁ דְּלְבִישׁ צִיּוּת, אִתְעָבִיד בְּכָל יוֹמָא תָּמִים. ת"ם, בְּאַרְבַּע כְּנָפִים מִתְתַּקְּנֵן כְּדָקָא יָאוֹת. י"ם, בְּהֵהוּא תְּכֵלֶת דְּנוֹנָא, דְּשְׂבָעִין דְּרָגִין דִּימָא, סְטְרָא בִישָׁא כַד אִסְתַּפְּל בְּהֵאִי בְּרֵשׁ לֹא יִכִּיל לְאַבְאָשָׁא לִיה בְּעֵינָא בִישָׁא. וְכַדִּין אִיהוּ תָּם י"ם, עִם יי אֱלֹהָיו מִמֶּשׁ, בְּתַקּוּנָא חָדָא, אִיהִי לְעִילָא, וְאִיהוּ לְתַתָּא.

דְּבַתְרָא אִסְתַּלְקַת אִיהִי גוּ דְּרָגִין עֲלָאִין. אוֹף הָכִי בְּרֵשׁ, אִסְתַּלְקַת אִיהוּ לְבַתְרָא בְּתַפְלִין, גוּ דְּרָגִין עֲלָאִין. וְעַל דָּא תָּמִים תִּהְיֶה עִם יי אֱלֹהָיִךְ, עֲמִיה וְדַאי. וְדַאי בְּשַׁעֲתָא חָדָא, בְּרַגַּעַת חָדָא, אִיהִי אִתְתַּקְּנַת לְעִילָא, וּבְרֵשׁ נָשׁ אִתְתַּקֵּן לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי אִילָאִי, כָּל אֱלִין דְּהֵכָא, כְּגוֹוֹנָא דָּא מִתְתַּקְּנֵן, לְמַהוּי כָּל חַד תָּמִים עִם יי. וְעַל רְזָא דָּא, בְּמִדְבַּר הַזֶּה יִתְמוּ. אִי תִימְרוּן דְּכַד אִתְמַר לְבִישׁ אִתְמַר, הָכִי הוּא וְדַאי, דְּהוּה לֹון לְמַהוּי כָּל חַד תָּמִים עִם יי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אִתְרֵי דִינֵי שְׂאִרֵי תַמְן, לְמַהוּי אִפִּין בְּאַפִּין כְּחָדָא עֲמִיה, וְהַשְׁתָּא כָּל חַד הוּי תָּמִים בְּמִדְבַּרָא דָּא לְבַר, אִתְרֵי רְחִיק מִתַּמְן, דְּלֹא יִסְתַּכַּל אֲנַפִּין בְּאַנַפִּין בְּהִדִּיָּה לְמַהוּי עִם יי כְּדָקָא יָאוֹת. וְשֵׁם יְמוּתוֹ, כְּמָה דְּחִמִּיתוּן דְּעָבְדִין בְּכָל יוֹמָא.

וּבָאָה חוֹלְקִכוּן חִבְרִיא קְדִישִׁין, דְּזִכִּיתוּן לְכָל הָאִי. הִנֵּי תִרֵי מַעֲרֵתִי אַחֲרָנִין דִּילְכוּ,

כָּל זֶה שָׁם, שֶׁהֵם תּוֹךְ יוֹשִׁיבַת מִשָּׁה יוֹשְׁבִים מִרְחוֹק. וְעַל זֶה כָּתוּב בַּמִּשָּׁה, (במדבר יב) עֲנוּ מֵאֵד מִכָּל הָאָדָם. וְנִבְיָא עֲלִיּוֹן קִבְלָם לִישִׁיבְתוּ מִיּוֹם שֶׁהִתֵּר לְרֵאוֹת כָּל זֶה עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שְׁבַעַה יָמִים. וְהָרִי לֹא הָיוּ מְסַתְּפִלִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּלוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֵילָאִי, צְדִיקִים קְדוּשִׁים, אָמַר לָכֶם דְּבָרִים שְׁשִׁמְעֵתֶם. וְדָבָר רֵאשׁוֹן כְּשֶׁתִּדְעוּ מְדִידַת הַמִּשְׁחָה בְּשֵׁם חֲקוּק מִפְּרֶשׁ, תִּדְעוּ (שֶׁאֵף עַל גַּב) שְׁבַצְלָל הוּא רְבִיעֵי שֵׁל אֲוֵרוֹת עֲלִיוֹנִים, שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת ל"א) וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת. מִי שֶׁלֹּא הִסְתַּפֵּל, רֹאֵה וּנְפַקָּח. מִי שֶׁלֹּא הִסְתַּפֵּל בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים טְמִירִים, מֵה לְמַעְלָה מֵה לְמַטָּה וְכוּ', עֲתִיד הוּא לְהַפְקֵחַ בַּתּוֹרָה וּלְפַקֵּחַ בַּה עֵינָיו. עֵץ שֶׁל שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר, שְׁדֵרַת הַבֵּן אָדָם, כְּשֶׁמִּתְכַּוֵּף לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, יִזְקַף וְיַעֲמֵד לְתַחִית הַמֵּתִים. אִם לֹא כוֹפֵף בְּמוֹדִים, נַעֲשֶׂה נַחֵשׁ, וְאִין לוֹ תְּקוּמָה לְאוֹתוֹ הַזְּמַן.

מִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵין שְׁנֵי כְּרוּבִים פְּנִימָה, מִי שֶׁנִּכְנַס שְׁעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים לְתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת, נִדְבַק בְּרַבּוֹנוֹ, וְיִרְצוֹנוֹ נַעֲשֶׂה. מִי שֶׁמַּעֲזִין בַּתְּפִלָּתוֹ וּמְסַתְּפֵל בָּהּ, רְחוֹק מִרְצוֹנוֹ שְׁשׂוֹאֵל. קָרְפֵן הַתֵּינוֹק כְּשֶׁמִּקְרִיב אָדָם בְּנוֹ לְבֵית סֵפֶר אוֹ לְמִילָה, זֶה קָרְפֵן שְׁלֵם לְהַתְּקַבֵּל. מִכָּאֵן וְלֵהֲלֵאָה, אֲהוּבִים, לְכוּ.

אֲרַעְזוֹר בְּנֵי, יָפָה אִמְרַת כְּפִי מֵה שְׁלֵמַתְּ. אֲבָל חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁאֵף עַל גַּב שְׂרַחֵל הִיטָה עֲקָרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, יַעֲקֹב חָכֵם הָיָה. וְאִלְמָלָא לֹא יָדַע יַעֲקֹב שְׁלֵאָה אִשְׁתּוֹ, לֹא קָבַר אוֹתָהּ בְּמַעְרָה לְהַתְּחַבֵּר עִמּוֹ בַּחֲבוּר אֶחָד, וְיִקְבַּר אוֹתָהּ מִחוּץ

דְּלֹא תִשְׁפָּחוּ כָּל דָּא תַּמָּן, דְּאִינוּן גּוֹ מְתִיבְתָּא דְּמִשָּׁה, יְתִבֵי מִרְחִיק. וְעַל דָּא פְתִיב בַּמִּשָּׁה, (במדבר יב) עֲנוּ מֵאֵד מִכָּל הָאָדָם. וְנִבְיָאָה עֲלָאָה, קִבִּיל לוֹן לְמְתִיבְתָּא דִּילֵיהּ, מִיּוֹמָא דְּשִׁאֲרֵי לְמַחְמֵי כָּל דָּא, עַד הֵהִיא שְׁעַתָּא שְׁבַעַה יוֹמִין. וְהָא לֹא הָווּ מְסַתְּפִלִין בְּהָאֵי עֲלָמָא כְּלוּם.

אָמַר לוֹן רַבִּי אֵילָאִי, זְפֵאִין קְדִישִׁין, אִימָא לְכוּ מְלִין דְּשִׁמְעֵתוּן. וּמְלָה קְדַמָּאָה כַּד תִּנְדְּעוּן מְדִידוֹ דְּמִשְׁחָתָא, בְּשִׁמָּא גְּלִיפָּא מִפְּרֶשׁ, תִּנְדְּעוּן (וְאֵף עַל גַּב) דְּבַצְלָל רְבִיעֵאָה אִיהוּ, דְּנִהוּרִין עֲלָאִין. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת ל"א) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת. מָאן דְּלֹא אִסְתַּפֵּל חָמִי וְאִתְּפַתַּח.

מָאן דְּלֹא אִסְתַּפֵּל, בְּאִינוּן תְּלַת מְלִין טְמִירִין, מֵה לְעֵילָא, מֵה לְתַתָּא וְכוּ'. זְמִין אִיהוּ לְאִתְּפַתָּחא בְּאוֹרֵייתָא, וּלְפַקֵּחָא עֵינִין בָּהּ. אִילָנָא דְּתַמְנֵי סָרִי, שְׁדָרְתוֹ דְּבַר נֶשׁ, כַּד כְּפִיף קָמִי מְאָרִיָּה, יִזְקוּף וְיִתְקַיֵּים לְתַחִית מִתְּיָא. אִי לֹא כְּפִיף בְּמוֹדִים, אִתְּעַבִּיד חוּיָא, וְלִית לֵיהּ תְּקוּמָה לְהֵהוּא זְמַנָּא.

מָאן דְּעָאֵל בֵּין תְּרִין פְּרוּבִים לְגוּ. מָאן דְּעָאֵל שְׁיַעוֹר תְּרִין פְּתָחִין, לְגוּ בֵּי כְּנִשְׁתָּא, אִתְּדַבֵּק בְּמְאָרִיָּה, וְרַעוּתִיהּ אִתְּעַבִּיד. מָאן דְּמַעֲזִין בְּצִלוֹתִיהּ, וְאִסְתַּפֵּל בָּהּ, רְחִיק מִרַעוּתִיהּ דְּשִׁאֵיל. קָרְפֵנָא דְּרַבָּנָא, כַּד קָרַב בֵּר נֶשׁ בְּרִיָּה לְבֵי סִפְרָא, אוֹ לְמִילָה, דָּא קָרְפֵנָא שְׁלִים לְאִתְּקַבְּלָא. מִכָּאֵן וְלֵהֲלֵאָה רְחִימִין, זִילו. (חסר).

אֲרַעְזוֹר בְּרִי, שְׁפִיר קְאִמְרַת, כְּפּוּם מֵה דְּאוֹלִיפַת. אֲבָל חֵס וְשְׁלוֹם, דְּאֵף עַל גַּב דְּרַחֵל הָוֹת עֲקָרָא בְּהֵהוּא זִימְנָא, יַעֲקֹב חָפִים הָוֵה. וְאִלְמָלָא לֹא יָדַע יַעֲקֹב, דְּלֵאָה אִנְתְּתִיהּ, לֹא קָבַר לָהּ בְּמַעְרָתָא,

לְאֶתְחַבְּרָא בְּהֵידיה, בְּחַבּוּרָא חָדָא, וְיֵהֵא קָבִיר
 לָהּ לְכַר מְאַרְעָא. אֲכָל לְלֵאָה אֶעִיל לָהּ גּוֹ
 אֲרַעָא, וְלָרַחֵל שְׂוִי לְכַר. מִית יַעֲקֹב, אֶתְקַבֵּר
 בְּגִוּוּהַ, בְּחַבּוּרָא חָדָא.

בְּמָה דְעַבְדוּ כָל שְׂאֵר אֲבָהֵן, אוֹף הָכִי אָדָם.
 מִתָּה חֲוָה בְּקַדְמֵיתָא, אֶתְקַבְּרַת תַּמְּזָן.
 וְתַמְּזָן יָדַע אָדָם, דְּהֵאִי דּוּכְתָא אֶתְחַזִּי לִיָּהּ. מִית
 אָדָם, אֶתְקַבֵּר בְּגִוּוּהַ בְּחַבּוּרָא חָדָא. מִתָּה שְׂרָה
 אֶתְקַבְּרַת תַּמְּזָן, וְחֲוָה חֲמָאֵת, וְחֲדָאֵת לְקַבְּלָהּ,
 וְקָמַת וְקַבְּלָהּ לָהּ. שִׁיעוּרָא דְחֲוָה לְגַבֵּי שְׂרָה,
 שִׁיעוּרָא דְתָרִין אַמִּין, וְלֹא יִתִּיר. מִת אַבְרָהָם,
 אֶתְקַבֵּר לְגַבֵּי שְׂרָה, בְּחַבּוּרָא חָדָא. מִתָּה רַבְּקָה,
 אֶתְקַבְּרַת תַּמְּזָן, וְשְׂרָה חֲמָאֵת, וְקָמַת וְקַבְּלָהּ
 לָהּ. מִת יַצְחָק, אֶתְקַבֵּר בְּהֵדָה בְּחַבּוּרָא חָדָא.
 מִתָּה לֵאָה, אֶתְקַבְּרַת תַּמְּזָן, וְרַבְּקָה חֲמָאֵת,
 וְקָמַת, וְקַבְּלָהּ לָהּ. מִת יַעֲקֹב, אֶתְחַבְּרָא בְּהֵדָה
 בְּחַבּוּרָא חָדָא. וְכִלְהוּ דְכַר וְנוֹקְבָא כְּחָדָא,
 בְּחַבּוּרָא חָדָא.

סְדוּרָא דְלֵהוּן הִיּוּ שְׂכָנֵי. נָשִׁין לְגַבֵּי נָשִׁין,
 וְדְכוּרִין לְגַבֵּי דְכוּרִין. אָדָם בְּרִישָׁא,
 חֲוָה סְמִיךְ לִיָּהּ. שְׂרָה לְגַבֵּי חֲוָה. אַבְרָהָם סְמִיךְ
 לְשְׂרָה. יַצְחָק סְמִיךְ לְאַבְרָהָם. רַבְּקָה סְמִיךְ
 לְיַצְחָק. לֵאָה סְמִיךְ לְרַבְּקָה. יַעֲקֹב סְמִיךְ
 לְלֵאָה. אֶשְׁתַּכַּח אָדָם בְּסִטְרָא דָא, יַעֲקֹב
 בְּסִטְרָא דָא, דָא רִישָׁא, וְדָא סִיפָא.

בְּסִפְרָא דְשְׁלֵמָה מְלָפָא אִיהוּ כְּדָקָא יָאוּת וְהָכִי
 הוּא, אָדָם וְחֲוָה בְּקַדְמֵיתָא. וְשְׂרָה
 וְאַבְרָהָם סְמִיךְ לָוִן. יַצְחָק וְרַבְּקָה לְזוּיָא אַחְרָא,
 בְּאַרְחַ מִישַׁר בְּשׁוּרָה חָדָא. יַעֲקֹב וְלֵאָה
 בְּאַמְצָעֵיתָא. וְאִינוּן נָשִׁין לְגַבֵּי נָשִׁין. וְדְכוּרִין
 לְגַבֵּי דְכוּרִין. וְאָדָם וְחֲוָה, שְׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב
 וְלֵאָה, רַבְּקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּסִטְרָא דָא, וְיַצְחָק בְּסִטְרָא דָא, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצָעֵיתָא.
 יַצְחָק לְגַבֵּי אֲבוּהָ לָאו אַרְחַ עֲלֵמָא. וְעַם כָּל דָא יַעֲקֹב אַצְטְרִיף בְּאַמְצָעֵיתָא.

לְאַרְצָן. אֲכָל אֶת לֵאָה הַכְנִיס לְתוֹךְ
 הָאַרְצָן, וְרַחֵל שָׁם בְּחוּץ. מִת
 יַעֲקֹב, נִקְבַּר בְּתוֹכָהּ בְּחַבּוּר אֶחָד.
 כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ כָל שְׂאֵר הָאֲבוֹת, גַּם
 כֵּן אָדָם. מִתָּה חֲוָה בְּתַחֲלָה,
 וְקַבְּרָה שָׁם, וְשָׁם יָדַע אָדָם שְׂוָה
 מְקוֹם רְאוּי לֹו. מִת אָדָם, נִקְבַּר
 בְּתוֹכָהּ בְּחַבּוּר אֶחָד. מִתָּה שְׂרָה,
 נִקְבְּרָה שָׁם, וְחֲוָה רָאתָה וְשִׁמְחָה
 לְקַרְאָתָהּ וְקָמָה וְקַבְּלָתָהּ. שְׁעוּר
 חֲוָה לְגַבֵּי שְׂרָה, שְׁעוּר שֶׁל שְׂתֵי
 אֲמוֹת וְלֹא יוֹתֵר. מִת אַבְרָהָם,
 נִקְבַּר לִיד שְׂרָה בְּחַבּוּר אֶחָד. מִתָּה
 רַבְּקָה, נִקְבְּרָה שָׁם, וְשְׂרָה רָאתָה
 וְקָמָה וְקַבְּלָתָהּ. מִת יַצְחָק, נִקְבַּר
 אִתָּה בְּחַבּוּר אֶחָד. מִתָּה לֵאָה,
 נִקְבְּרָה שָׁם, וְרַבְּקָה רָאתָה וְקָמָה
 וְקַבְּלָתָהּ. מִת יַעֲקֹב, הִתְחַבְּרָא אִתָּה
 בְּחַבּוּר אֶחָד. וְכֹלֵם זָכַר וְנוֹקְבָה
 כְּאַחָד בְּחַבּוּר אֶחָד.

סְדוּרָם אִיף שׁוֹכְנִים? נָשִׁים לִיד
 נָשִׁים, וְזָכְרִים לִיד זָכְרִים. אָדָם
 בְּרִישָׁא, חֲוָה סְמוּכָה לֹו. שְׂרָה לִיד
 חֲוָה. אַבְרָהָם סְמוּךְ לְשְׂרָה. יַצְחָק
 סְמוּךְ לְאַבְרָהָם. רַבְּקָה סְמוּכָה
 לְיַצְחָק. לֵאָה סְמוּכָה לְרַבְּקָה.
 יַעֲקֹב סְמוּךְ לְלֵאָה. נִמְצָא אָדָם
 בְּצַד זֶה וְיַעֲקֹב בְּצַד זֶה, זֶה רֹאשׁ
 וְזֶה סוּף.

בְּסִפְרָא שְׁלֵמָה הַמְּלִיף הוּא כְּרִאוּי,
 וְכַף זֶה: אָדָם וְחֲוָה בְּתַחֲלָה,
 וְשְׂרָה וְאַבְרָהָם סְמוּכִים לְהֵם.
 יַצְחָק וְרַבְּקָה לְזוּיָת אַחְרָת, בְּדִרְבָּךְ
 יָשַׁר בְּשׁוּרָה אַחַת. יַעֲקֹב וְלֵאָה
 בְּאַמְצָע. וְאוֹתָם נָשִׁים לִיד נָשִׁים,
 וְזָכְרִים לִיד זָכְרִים. וְאָדָם וְחֲוָה,
 שְׂרָה וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב וְלֵאָה,
 רַבְּקָה וְיַצְחָק. אָדָם בְּצַד זֶה,
 וְיַצְחָק בְּצַד זֶה, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצָע.
 יַצְחָק לִיד אֲבִיו לֹא דִרְבָּךְ הַעוּלָם.
 וְעַם כָּל זֶה יַעֲקֹב צְרִיף בְּאַמְצָע.

אָדָם בְּסִטְרָא דָא, וְיַצְחָק בְּסִטְרָא דָא, וְיַעֲקֹב בְּאַמְצָעֵיתָא.
 יַעֲקֹב לְגַבֵּי אֲבוּהָ לָאו אַרְחַ עֲלֵמָא. וְעַם כָּל דָא יַעֲקֹב אַצְטְרִיף בְּאַמְצָעֵיתָא.

וּבְבִלְ אֵינּוֹן זִוְגִין, כְּמֵה דְאַתְקַבְרוּ, הֲכִי יְקוּמוֹן,
 וְהֲכִי יִשְׁתַּפְּחוּן. לְאָה תַחְדֵי בְהַדֵי מְשִיחַ,
 בְּרִיה דְדָדוּד, דְנַפְיָא מִנְהָ לְגוּ. רַחַל תַחְדֵי בְהַדֵי
 מְשִיחַ, בְּרִיה דְיוֹסָף, דְנַפְיָא מִנְהָ לְבַר
 מִירוּשָׁלַם. וְכָלֵא לְדוּכְתִיָהוּ.
 אֲרִין הֲכָא וְאֲלִין הֲכָא. דְאֵינּוֹן (כ"א מְגִדְלִין) מְרַגְלָאן
 דְאֲבָן טָבָא כְלָהוּ. בֵּין כְּלָהוּ מְגִדְלִין אֵית
 חַד מְגִדְל דְאֲבָן טָבָא בְאֲמַצְעִיתָא. וְדָא סְלִיק
 לְרוּם רְקִיעָא, וְלֹא אֲתַחְזִי הַשְׁתָּא, עַד הָהוּא
 זְמַנָּא דִיתַגְלִי. רַב מְתִיבְתָא חֲמָא לִיה, וְהוּהוּ
 רְשִים בֵּיה לְעִילָא הָאֵי קָרָא, (מְשִלִי יח) מְגִדְל עֵז
 שָׁם יִי בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָב. וּפְרִיש רַב
 מְתִיבְתָא קָרָא דָא, מְגִדְל עֵז: דָּא כְנֻסְתַּיִשְׂרָאֵל.
 (דף קס"ד ע"ב) בּוּ יְרוּץ צְדִיק: בֵּיה רְעוּתִיָה דְצְדִיק
 תְדִיר. וְעַל דָּא, וְנִשְׁגָב הָהוּא מְגִדְל, דְלֹא יִנְפּוּל
 לְעֶלְמִין, כְּמֵה דְהָהוּ.

אֲרִין הֲכָא וְאֲלִין הֲכָא. דְאֵינּוֹן (כ"א מְגִדְלִין) מְרַגְלָאן
 דְאֲבָן טָבָא כְלָהוּ. בֵּין כְּלָהוּ מְגִדְלִין אֵית
 חַד מְגִדְל דְאֲבָן טָבָא בְאֲמַצְעִיתָא. וְדָא סְלִיק
 לְרוּם רְקִיעָא, וְלֹא אֲתַחְזִי הַשְׁתָּא, עַד הָהוּא
 זְמַנָּא דִיתַגְלִי. רַב מְתִיבְתָא חֲמָא לִיה, וְהוּהוּ
 רְשִים בֵּיה לְעִילָא הָאֵי קָרָא, (מְשִלִי יח) מְגִדְל עֵז
 שָׁם יִי בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָב. וּפְרִיש רַב
 מְתִיבְתָא קָרָא דָא, מְגִדְל עֵז: דָּא כְנֻסְתַּיִשְׂרָאֵל.
 (דף קס"ד ע"ב) בּוּ יְרוּץ צְדִיק: בֵּיה רְעוּתִיָה דְצְדִיק
 תְדִיר. וְעַל דָּא, וְנִשְׁגָב הָהוּא מְגִדְל, דְלֹא יִנְפּוּל
 לְעֶלְמִין, כְּמֵה דְהָהוּ.

וְרַבִּי כְרוּסְפָדָאֵי חָמִיד לְבָא, פְּרִיש הָאֵי קָרָא
 עַד לָא אֲסַתְלָק, וּפְרִיש שְׁפִיר. מְגִדְל עֵז:
 דָּא תִיבָה, וְסִפְר תּוֹרָה דְאִיהוּ עֵז, לְשׁוּאָה בֵּיה,
 וְלֹאֲפָקָא לִיה מִגּוּ הֵיכַל, דִּיּוֹקְנָא דְהֵיכַל
 פְּנִימָאָה, דְמַנְיָה נְפָקָא תּוֹרָה, וְהָהוּא מְגִדְל
 שָׁם יִי אִיהוּ, וְדִיּוֹקְנָא דִילִיָה וְאַצְטְרִיף בְּשִית
 דְרַגְיָן.

בּוּ יְרוּץ צְדִיק, בְּמָאן. בְּמְגִדְל, אוּ בְסִפְר תּוֹרָה.
 אֲלֵא קָרָא דְרִיש בְּהָאֵי וּבְהָאֵי. פַּד דְרִיש
 בְּמְגִדְל, אֲצְטְרִיף צְדִיק דָּא דְלִיָהוּי חֲזוֹן הַכְּנֻסְתַּיִשְׂרָאֵל,
 זְפָאָה דְקִשׁוּט, וְדִיּוֹקְנָא דְצְדִיק עֲלָאָה. פַּד
 דְרִיש לְסִפְר תּוֹרָה, מָאן דְסְלִיק לְסִפְר תּוֹרָה
 לְמַקְרִי אֲוִרִיתָא, אֲצְטְרִיף צְדִיק. וְצְדִיק אֲקָרִי.
 מָאן אֲקָרִי צְדִיק מְכַלְהוּ. שְׁתִּיתָאָה, דְסְלִיק
 מְאִינּוֹן שְׁבַעָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאֵי, דְאִיהוּ
 לָא סְלִיק כָּל יוֹמוֹי, אֲלֵא שְׁתִּיתָאָה לְאֵינּוֹן
 דְסְלִיקִין. בּוּ יְרוּץ צְדִיק, בְּסִפְר תּוֹרָה יְרוּץ דְבָרֵי צְדִיק דָּא. וְנִשְׁגָב מְמָאן.

וְרַבִּי כְרוּסְפָדָאֵי חָמִיד לְבָא, פְּרִיש הָאֵי קָרָא
 עַד לָא אֲסַתְלָק, וּפְרִיש שְׁפִיר. מְגִדְל עֵז:
 דָּא תִיבָה, וְסִפְר תּוֹרָה דְאִיהוּ עֵז, לְשׁוּאָה בֵּיה,
 וְלֹאֲפָקָא לִיה מִגּוּ הֵיכַל, דִּיּוֹקְנָא דְהֵיכַל
 פְּנִימָאָה, דְמַנְיָה נְפָקָא תּוֹרָה, וְהָהוּא מְגִדְל
 שָׁם יִי אִיהוּ, וְדִיּוֹקְנָא דִילִיָה וְאַצְטְרִיף בְּשִית
 דְרַגְיָן.

בּוּ יְרוּץ צְדִיק, בְּמָאן. בְּמְגִדְל, אוּ בְסִפְר תּוֹרָה.
 אֲלֵא קָרָא דְרִיש בְּהָאֵי וּבְהָאֵי. פַּד דְרִיש
 בְּמְגִדְל, אֲצְטְרִיף צְדִיק דָּא דְלִיָהוּי חֲזוֹן הַכְּנֻסְתַּיִשְׂרָאֵל,
 זְפָאָה דְקִשׁוּט, וְדִיּוֹקְנָא דְצְדִיק עֲלָאָה. פַּד
 דְרִיש לְסִפְר תּוֹרָה, מָאן דְסְלִיק לְסִפְר תּוֹרָה
 לְמַקְרִי אֲוִרִיתָא, אֲצְטְרִיף צְדִיק. וְצְדִיק אֲקָרִי.
 מָאן אֲקָרִי צְדִיק מְכַלְהוּ. שְׁתִּיתָאָה, דְסְלִיק
 מְאִינּוֹן שְׁבַעָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדָאֵי, דְאִיהוּ
 לָא סְלִיק כָּל יוֹמוֹי, אֲלֵא שְׁתִּיתָאָה לְאֵינּוֹן
 דְסְלִיקִין. בּוּ יְרוּץ צְדִיק, בְּסִפְר תּוֹרָה יְרוּץ דְבָרֵי צְדִיק דָּא. וְנִשְׁגָב מְמָאן.

מִדְּחִילוֹ דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּהָא אֹרְיָךְ יוֹמִין.
 וְנִשְׁגַּב דְּלֹא יִתְנַזֵּק לְעֵלְמִין.
 בַּהֲהוּא מַגְדֵּל דְּסִלְקָא בֵּין אֵינּוֹן מַגְדְּלִין,
 קִיִּימָא נְהִירוּ חַד, בְּדִיוֹקְנָא דְּסִפְר
 תּוֹרָה, כַּד אָתִי הֵהוּא צִיפְרָא, נִטְלָא הֵהוּא
 מַגְדֵּל מֵאַתְרֵיהּ, וְקָאִים גּוֹ אֲמַצְעִיתָא דְּעֶזְרָה,
 גּוֹ גְדַפֵּי דְּכְרוּבִים הָוָה. (ס"א ומה דהוה). רומייה לרום
 שְׁמִיָּא מְאִיךְ וְעָאל תַּחַת אֵינּוֹן פְּרוּבִים, וְשׁוּרוּי
 בֵּין רִישֵׁי כְרוּבִים.
 תִּלְתַּת מְאָה פִּתְחִין תַּמָּן, בְּפִתְחָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
 קִיִּימָא נְהִירָא דָּא, דִּיוֹקְנָא דְּסִפְר תּוֹרָה,
 בִּיה זְמִין מְלַךְ יִשְׂרָאֵל לְמַקְרִי בְּפִרְשַׁת הַקְּהָל.
 וְדָא לִיהוּי מְלַכָּא מְשִׁיחָא, וְלֹא אַחְרָא.
 וּבַהֲהוּא סִפְר תּוֹרָה דְּהֵהוּא נְהִירוּ, אִי חֲסִידָא
 קְדִישָׁא, זַכָּאָה אִיהוּ דְּמַפּוּמִּיהּ
 יִשְׁמְעוּ, קָל נְעִימוּ דְּמַלּוּי מְאִינּוֹן מְלִין סְתִימִין
 דְּפָרִישׁ בְּאֹרְיֵיתָא. בְּכָל רִישׁ יְרַחֵי, וְשַׁבְתֵּי
 וּמוֹעֲדֵיִיא וְזִמְנֵיִיא, כַּד בְּעָאן כָּל בְּנֵי מְתִיבְתֵּי
 לְסִלְקָא לְעִילָא לְגוֹ מְתִיבְתָא דְּרַקִּיעָא, כְּלָהוּ
 מְתַכְּנַפֵּי לְגַבֵּי מְלַכָּא מְשִׁיחָא, וְאִיהוּ פָּרִישׁ
 מְלִין, וּמְגוֹ מְתִיקוּ דְּמַלּוּי בְּתִיאֻובְתָּא, סִלְקִין.
 כְּלָהוּ עֶשְׂרַת מְלִין, גְּנִיזִין לָךְ מְאִינּוֹן מְלִין דְּאִיהוּ
 פָּרִישׁ, לְיוֹמָא דְּשְׁאֵלְתִין דִּילָךְ.
 כַּד קִיִּימָא הֵהוּא מַגְדֵּל בְּאֲמַצְעוּ דְּעֶזְרָה,
 וּפִתְחָא דָּא פִּתְחָא, פִּתְחִין אֵינּוֹן כְּרוּבִין
 פּוּמִיִּיהוּ, וּפְרִישֵׁי גְדַפֵּיִיהוּ, וְנְהִיר נְהִירוּ עֲלָאָה
 עַל הֵהוּא פִּתְחָא. וְהֵהוּא סִפְר תּוֹרָה פִּתְיִתָּא,
 וְאֵינּוֹן כְּרוּבִים פִּתְחֵי וְאֲמָרִי (תהלים לא) מָה רַב
 טוּבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. סְגִירוּ פִּתְחִין,
 וְסִפְר תּוֹרָה אֲתַגְלִיל.
 מֵאֵן חָמָא, נְהִירוּ דְּנַהֲרָא דְּהֵהוּא סִפְר תּוֹרָה,
 כּוּלִּיָּה נְהוֹרָא דְּנְהִיר, אֲתוּוֹן דִּילִיָּה,
 שְׁלֵהוּבֵי דְּאֲשָׁא מְאַרְבַּע גּוּוֹנֵי, דְּאֵינּוֹן דְּעֵלְמָא עֲלָאָה, כְּלָהוּ כְּלִטֵי וּמְנַצְצֵי,

דְּכָרֵי צְדִיק זֶה. וְנִשְׁגַּב מִמָּה?
 מִפְּחַד מְלַאךְ הַמּוֹת, שְׁהַרֵי מְאָרִיךְ
 יָמִים. וְנִשְׁגַּב שְׁלֹא יִנָּזֵק לְעוֹלָם.
 בְּאוֹתוֹ מַגְדֵּל שְׁעוֹלָה בֵּין אוֹתָם
 מַגְדְּלִים קָיָם אוֹר אֶחָד בְּדַמוֹת
 סִפְר תּוֹרָה. כְּשִׁבְאַה אוֹתָהּ צְפוּר,
 לֹחֶקֶת אוֹתוֹ מַגְדֵּל מִמְקוּמוֹ,
 וְעוֹמֶדֶת תּוֹף אֲמַצְעַת הַעֶזְרָה תּוֹף
 כְּנִפְי הַכְּרוּבִים הָיָה. (נמה שהיה),
 רוּמוֹ לְרוּם הַשָּׁמַיִם נִשְׁפָּל וְנִכְנָס
 תַּחַת אוֹתָם כְּרוּבִים, וְחוֹמוֹתָיו
 בֵּין רְאִשֵׁי הַכְּרוּבִים.

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת פִּתְחִים שָׁם, בְּפִתְחָא
 הָאֲמַצְעֵי עוֹמֵד מְאוּר זֶה, דַּמוֹת
 סִפְר תּוֹרָה, כּוּ עֵתִיד מְלַךְ יִשְׂרָאֵל
 לְקָרָא בְּפִרְשַׁת הַקְּהָל, וְזֶה יִהְיֶה
 מְלַךְ הַמְּשִׁיחָא, וְלֹא אַחֵר.

וּבְאוֹתוֹ סִפְר תּוֹרָה שֶׁל אוֹתוֹ אוֹר,
 אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמִפּוּ
 יִשְׁמְעוּ קוֹל נְעִימוֹת שֶׁל דְּכָרֵי
 מֵאוֹתָם דְּכָרִים סְתוּמִים שֶׁפָּרַשׁ
 בְּתוֹרָה. בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ וּשְׁבֻתוֹת
 וּמוֹעֲדִים וְחֻגִים, כְּשֶׁרוֹצִים כָּל בְּנֵי
 הַיִּשְׁבָּה לְעֲלוֹת לְמַעְלָה לְתוֹף
 יִשְׁבֵּת הַרְקִיעַ, כְּלָם מְתַכְּנָסִים אֶל
 מְלַךְ הַמְּשִׁיחָא, וְהוּא מְפָרֵשׁ
 דְּכָרִים, וּמְתוֹף מְתִיקוֹת דְּכָרֵי
 בְּעֶרְגָה עוֹלִים. כָּל עֲשָׂרַת הַדְּכָרִים
 גְּנוּזִים לָךְ מֵאוֹתָם דְּכָרִים שֶׁפָּרַשׁ
 לְיוֹם שֶׁל הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁלָּךְ.

כְּשֶׁעוֹמֵד אוֹתוֹ מַגְדֵּל בְּאֲמַצְעַת
 הַעֶזְרָה וּפִתְחָא זֶה פּוֹתֵחַ, פּוֹתְחִים
 אוֹתָם כְּרוּבִים פִּיחָם, וּפּוֹרְשִׁים
 כְּנִפְיָחָם, וּמְאִיר אוֹר עֲלִיוֹן עַל
 אוֹתוֹ פִּתְחָא. וְאוֹתוֹ סִפְר תּוֹרָה
 נִפְתָּחָא, וְאוֹתָם כְּרוּבִים פּוֹתְחִים
 וְאֹמְרִים: (תהלים לא) מָה רַב טוּבְךָ
 אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ וְגו'. נִסְגְּרִים
 הַפִּתְחִים, וְסִפְר הַתּוֹרָה נִגְלָל.

מִי רָאָה אוֹר הַמְּאִיר שֶׁל אוֹתוֹ
 סִפְר תּוֹרָה, כְּלוּ אוֹר מְאִיר,
 אוֹתֵיחוֹת שְׁלוֹ, שְׁלֵהוּבוֹת אֲשֶׁ

מֵאֲרַבְעָה גִּוְנִים שֶׁהֵם מְעוֹלָם
עֲלִיּוֹן, כָּלֶם בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים, אֵין
מִי שְׂיִכּוֹל לַעֲמֹד בָּהֶם פֶּרֶט
לְמִשִּׁית. נִסְגֵּר פֶּתַח זֶה, וְכִרּוּבִים
שׁוֹכְכִים, וְאוֹתוֹ מְגַדֵּל פּוֹרַח
וְעוֹמֵד בְּמִקּוֹמוֹ בֵּין שָׂאֵר
הַמְּגַדִּלִים.

בְּאוֹתוֹ פֶּתַח אֲמַצְעֵי יֵשׁ עֲטֶרֶת פֶּזַז
עֲלִיּוֹנָה וְנִכְבְּדָה גְּנוּזָה, שְׁלֹא
נִרְאִית כְּעֵת, גְּלוּפָה וְחִקּוּקָה בְּכָל
מִינֵי אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְעֵתִידָה
לְהֵיוֹת עַל רֹאשׁ מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
כְּשֶׁעוֹלָה בְּאוֹתוֹ מְגַדֵּל, וְשְׁנֵי
נְשָׂרִים, זֶה מִצַּד זֶה וְזֶה מִצַּד זֶה,
לוֹקְחִים אוֹתוֹ בִּידְיָהֶם.

כְּשֶׁעוֹלָה מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, מִתְּתַקְּנִים
הַנְּשָׂרִים, וְלוֹקְחִים עֲטֶרֶת זוֹ
בְּשִׁעָה שְׂיִתְחִיל לְקַרְא, יִפְתַּח
פֶּתַח אַחֵר, וּמִשֵּׁם תֵּצֵא אוֹתָהּ יוֹנָה
שְׁשֻׁלַח נֹחַ בִּימֵי הַמַּבּוּל, שְׁכַתּוּב
(בְּרֵאשִׁית ח) וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה.
הַיּוֹנָה, אוֹתָהּ הַנּוֹדְעֵת, וְלֹא דִבְרוּ
בָּהּ הַקְּדָמוֹנִים וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא,
אֲלֹא מִכָּאן יֵצְאָה וְעֵשְׂתָהּ
שְׁלִיחוֹתָהּ.

וּבְשִׁעָה שְׁכַתּוּב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב
אֵלָיו עוֹד, לֹא יָדַע אָדָם לֶאֱמֹן
הַלְכָה, וְהִיא שְׁבָה לְמִקּוּמָהּ
וְנִגְנְזָה בְּפֶתַח זֶה, וְהִיא תִּקַּח
עֲטֶרֶת בְּפִיהָ וְתִשֵּׂם עַל רֹאשׁ מְלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, הַגִּיעַ וְלֹא הִגִּיעַ, וְאִז
כְּתוּב, (תְּהִלִּים כ"א) תִּשֵּׂית לְרֹאשׁוֹ
עֲטֶרֶת פֶּזַז.

וְכִינּוֹן שִׁיקְרָא מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּסִפְר
תּוֹרָה, יִקּוּמוּ שְׁנֵי נְשָׂרִים, זֶה
מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן, וַיּוֹנָה
מִתְּכּוּפֶפֶת, וּמְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יוֹרֵד,
וְעֲטֶרֶת עַל רֹאשׁוֹ, עַד מְדֻרְגָה
אֲחֻרּוֹנָה. וְשְׁנֵי נְשָׂרִים פּוֹרְחִים
לְמַעְלָה עַל רֹאשׁוֹ, וַיּוֹנָה שְׁבָה
וְעֲטֶרֶת בְּפִיהָ, וַיִּקְבְּלוּ אוֹתָהּ שְׁנֵי
נְשָׂרִים אֵלָיו.

דָּוִד הַמְּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעֲנָן לְפָנַי
עֲלֵה זֵית - זֶה מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן

לֵית מָאן דִּיכִיל לְמִיקָם בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחַ. סְגִיר
פֶּתַח דָּא, כְּרוּבִים מְשִׁתְּכִי. וְהֵהוּא מְגַדֵּל
פֶּרַח, וְקִימָא בְּאַתְרֵיהּ בֵּין שָׂאֵר מְגַדִּלִין.

בְּהֵהוּא פֶּתַח דְּאֲמַצְעֵיתָא, אֵית עֲטֶרֶת דְּפִז
עֲלָאָה וַיִּקְרָא גְּנוּזָא, דְּלֹא אֲתַחֲזִי
הַשְּׁתָא, גְּלִיפָא וּמְחַקְקָא בְּכָל זִינֵי אֲבָנֵי יְקָר,
וְזִמְנָא לְמַהוּי עַל רִישָׁא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, כַּד
סְלִיק בְּהֵהוּא מְגַדֵּל, וְתָרִין נְשָׂרִין, דָּא מִסְטֵרָא
דָּא, וְדָא מִסְטֵרָא דָּא, נְטִלֵי לִיהּ בִּידְיָהוּ.

בַּר סְלִיק מִלְכָּא מְשִׁיחָא, מִתְּתַקְּנִין נְשָׂרִין,
וְנְטִלֵי עֲטֶרָא דָּא, בְּשִׁעְתָּא דִּישְׂרֵי לְמִקְרֵי,
יִתְפַּתַּח פֶּתַח אַחֲרָא, וּמִתְּמָן תְּפּוּק הֵהִיא יוֹנָה,
דְּשָׂדֵר נֹחַ בִּימֵי טוֹפְנָא, דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ח) וַיִּשְׁלַח
אֶת הַיּוֹנָה, הַיּוֹנָה: הֵהִיא דְּאֲשֶׁתְּמוֹדְעָא, וְלֹא
מְלִילוּ בָּהּ קְדָמָאֵי, וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא, אֲלֹא
מֵהֲכָא נִפְקַת, וְעֵבַדַּת שְׁלִיחוֹתָא.

וּבְשִׁעְתָּא דְּכַתִּיב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד,
לֹא יָדַע בַּר נֹשׁ לֶאֱמֹן אֲזֵלַת, וְהִיא
תָּבַת לְאַתְרָהּ, וְאַתְּגַנְיִזַת בְּפֶתַח דָּא וְאִיהִי
תְּטוּל עֲטֶרֶת בְּפּוּמָהָא, וְתִשְׁוִי עַל רִישֵׁיהּ
דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מְטִי וְלֹא מְטִי, וְכַדִּין כְּתִיב,
(תְּהִלִּים כ"א) תִּשֵּׂית לְרֹאשׁוֹ עֲטֶרֶת פֶּזַז.

וְכִינּוֹן דִּיקְרֵי מִלְכָּא מְשִׁיחָא בְּסִפְר תּוֹרָה. יִקּוּמוּן
תָּרִין נְשָׂרִין, דָּא מִכָּאן וְדָא מִכָּאן, וַיּוֹנָה
מֵאִידָהּ, וּמִלְכָּא מְשִׁיחָא נְחִית, וְעֲטֶרֶת עַל
רִישֵׁיהּ, עַד דְּרַגָּא בְּתַרְאָה. וְתָרִין נְשָׂרִין פְּרַחִין
לְעִילָא עַל רִישֵׁיהּ, וַיּוֹנָה תְּכַאֲת (דף קס"ה ע"א)

וְעֲטֶרֶת בְּפּוּמָהּ, וַיִּקְבְּלוּן לָהּ אֵלִין תָּרִין נְשָׂרִין.
דָּוִד מִלְכָּא, זֵית רַעֲנָן אִקְרִי קַמִּיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, דְּכַתִּיב, (תְּהִלִּים נ"ב) וַאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית
וְגו'. עֲלֵה זֵית, דָּא מִלְכָּא מְשִׁיחָא בְּרִיהּ דְּדָוִד.
וְדָא אִיהוּ דְּרַמִּיז יוֹנָה דָּא בְּיוֹמוֹי דְּנַח, דְּכַתִּיב,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים נ"ב) וַאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית וְגו'.

דוד. וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב (בראשית ח) ונהה עלה זית טרף בפיה. אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה? בפיה. שעומדת על ראשו, ומקבל כבוד מיונה זו. ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הנה שעושה חיל ומנצח. בשיבת הרקיע יונה זכר הוא. מתוך שנקרא יונה פתוח פנקבה, וכתוב כזכר בזמן שמקבל כבוד זה.

מגדל זה כששב למקומו, מאיר כאור עין השמש, שכתוב (תהלים פט) כסאו פשמש נגדי, ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות גדולים. בראש מגדל זה יש עופות אש (דרור) שמצפצפים, כשעולה הבקר, צפצוף של נעימות, שאין נעם ונגון פאתה נעימות.

למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים. אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.

אי חסיד קדוש, בשעה שהאותיות פורחות, רואה האדם באותיות גדולות. כתוב באויר לפי שעה, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. (והארץ היתה תהו ובהו וגו', מהכא תהו ובהו וגו', מפאן חוקרות האותיות הגדולות ככתלה) מפות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן פתוב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו'. אחר כך חוקרות אותיות קטנות ומפות באותיות גדולות, ונראה מהן שכתוב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל מעשה בראשית, פלאות גדולות, ושמחה לעינים מעשים של אותיות אלו. אשרי העם שלכל זה מצפים.

אי חסיד קדוש, מי ששומר ברית, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר

(בראשית ח) ונהה עלה זית טרף בפיה. ההוא עלה זית, טרף וחרטף ליקרא דיליה. במה. בפיה. דקיימא על רישיה, ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף, ולא טרפה, (אלא) פדכורא דא, דעביד חילא ונצח. במתיבתא דרקיע, יונה זכר הוא, מגו דאקרי יונה, פתיב פנוקבא, וכתוב פדכורא, בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא. מגדל דא כד תב לאתריה, נהיר פנהירו דעינא דשמשא, דכתיב, (תהלים פט) כסאו פשמש נגדי. ואף דכרסייא אתרא ליהוי ליה פנסין ואתיין רברבין. פריש מגדל דא, אית עופין דנור (דרורא) דקא מצפצפאן, פד סליק צפרא, צפצופא דנעימו, דלית נעימו ונגונא פההוא נעימו.

לעילא מפלהו, זינין אחרנין, ושפנינין אחרנין, דקא פרחין באוירא, סלקי ונחתי, נחתי וסלקי, לא משתכין לעלמין. אתון רברבן, ואתון זעירן, פרחין בינייהו. אי חסידא קדישא, בשעתא דאתון פרחין, חמי בר נש באתון רברבן. פתיב באוירא לפום שעתא, (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובהו וגו', מהכא אחרני אתון רברבן במלקדמין) בטשי אתון זעירן בהו, ופרחין, ואתחזי מנייהו כתיב, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור וגו'. לבתר מהדרי אתון זעירן, ובטשי באתון רברבן, ומתחזי מנייהו דכתיב, ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'. וכן כל עובדא דבראשית, פליאן רברבן, וחדו לעינין עובדאן דאתון אלין, זכאה עמא דכל דא מחכאן.

אי חסידא קדישא, מאן דנטיר ברית, שוי ליה

לאַחור? הרי שמירה גדולה ועליונה מהפל ששומר. ומי הוא? צדיק עליון באהבה רבה. נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מפל הצדדים. אשרי מי ששומר ברית זו. ועל פן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים אות ברית זו לפני המלך הקדוש. מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע אביו מפאן, ואמו מפאן, והוא ביניהם? וזה פשהו אחרי ה'. בא וראה, אותו רקיע פשוכב בגלגול, מנגן בנגון, ומקול נחמת המים הנובעים לא ידוע אותו נגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים. מי שהוא בפנים, בשני צדדים עומד שם. אחד בשמחה, שאין שמחה פאותה שמחה בעולם, לקים (שם) עבדו את ה' בשמחה. ואחד ביראה, שאין יראה פאותה יראה בעולם, לקים (שם) עבדו את ה' ביראה.

מען מים אחד שנובע מצד מזרח, והו שאמר יחזקאל הנביא. ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם. במקום שנוולד שם לצד מזרח, אין עמק ורום שלו אלא זרת, ולא יותר. בשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. פעת נראים בגון אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בגון אחר בכל מיני גונים שבעולם. נופלות אותן מרגליות, ולא נופלות בחוץ.

סביב אותה נביעה סוככים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמד על אותם גונים, פלם שלהבות לזהטות, ולא יכולים להסתכל בהם. לא ידוע חשיבות המעשה. העלים שלהם

אבתרוי, ואיהי לקמא. ואי תימא, מאן נטיר לאחורא. הא נטירו רב ועלאה מפלא, דנטיר ליה. ומאן איהו. צדיק עלאה ברחימו סגי. עאל בין צדיק וצדק. ואשתכח נטיר מפל סטרין. זפאה מאן דנטיר ברית דא. ועל דא ישראל, אתחזון כל דכורין, דנטירין את קיימא דא, קמי מלפא קדישא. מאן איהו דיכיל לנזקא לברא, דאיהו באמצעו אבוה מפאן, ואמיה מפאן, ואיהו בינייהו. ודא פד איהו אחרי יי.

תא חזי ההוא רקיע פד סחרא בגלגולא מנגנא בנגונא, ומקל נהימו דמיין דנבעין, לא ידיע ההוא נגונא. פל אינון אגנין די בארבע סטרין, מליין מנביעו דמיין דנבעין. מאן דאיהו לגו, בתרין סטרין קיימא תמן. חד בחדוה, דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא, לקיימא (תהלים ק) עבדו את יי בשמחה. וחד ביראה, דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא, לקיימא (תהלים ב) עבדו את יי ביראה.

חד מעיינא דמייא, דנביע מסטר מזרח, דא הוא דאמר יחזקאל נביאה. מהאי מעיינא, לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא. באתר דאתייליד תמן לסטר מזרח, לית עומקא ורומא דיליה, אלא זרתא ולא יתיר.

כד נבעין מיא וסלקין, סלקין כל זיני מרגלאן דעלמא, ולא נפלין לבר, השתא אתחזון בגון חד, לפום שענתא נפלין אלין, והא סלקין, אתרנין, בגון אחרא, בכל זיני גוונין דעלמא. נפלי אינון מרגלאן, ולא נפלי לבר. סחרנין דההוא נביעו, חזזור ושושן סחרן.

ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוונין, פלהו שלהובין מלהטאן, ולא יכלין לאסתפלא בהו. לא ידיע חשיבו

דְּעוּבָדָא. טְרַפִּין דְּלֵהוּן מְנַצְצֵן בְּכַמָּה גְּוֹנִין. עוֹבֵד צִיּוֹר, אוּמְנֵו דְמֵאֲרִי עֲלָמָא, חֲפִיִּין עַל תְּלַת מָאָה וְשִׁבְעִין וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִין דְתַחֲתִיָּיהוּ, בְּתֵר שְׂבָכִין אַחֲרֵינִין לָגוּ. וְאִינוּן שְׂבָכִין סְחוּר דְעֲזָרָה לָגוּ.

וְלֵעֵילָא מְנַהוּן, אִינוּן (דף קס"ה ע"ב) גּוֹפְנִין פְּרִישָׁאן, תְּחִוּת גּוֹפְנִין אִינוּן פְּרוּבִין, פְּלֵהוּ גְדַפִּין פְּרִישָׁן, מְשַׁלְכֵן אֵלִין בְּאֵלִין. הָכָא אָמַר רַב מְתִיבְתָא, דְכָל מָאן דְאִסְתַּפֵּל בְּאִינוּן גּוֹפְנִין, מְנַהֲרִין אֲנָפוּי כְּנַהֲרֵי דְשִׁמְשָׁא.

אִינוּן שְׂבָכִין דְאִתְחַמֵּן סְחוּר סְחוּר דְעֲזָרָה, פְּלֵהוּ מְרַקְמֵן, בְּחוּטִין דְנַהֲרִין בְּגְוֹנִין סְגִיֵּאִין, מְלַהֲטֵן בְּאַרְבַּע מִינֵי זְהוּרִין דְאִשָּׁא. שְׁלֵהוּבִין סְלָקִין, וּגְוֹנִין מְנַצְצֵן, וְלִזְמַנִּין שְׁלֵהוּבִין מְשַׁתְּכֵי, וְנַהֲרִין וּגְוֹנִין סְלָקִין, וּבִטְשֵׁי אֵלִין בְּאֵלִין.

שִׁית אֶלְף אַגְנִין, לְגַבֵּי אִינוּן שְׂבָכִין, אַרְבַּע גְּוֹנִין, לְאַרְבַּע סְטָרִין דְעֲזָרָה, אֵלִין אִינוּן רְבֻרְבִין, וְנִבְיַעוּ דְמִיִּין חִיִּין בְּכָל סְטָרֵי. וְאִינוּן נְפִלֵי בְּאִינוּן אַגְנִין, וּבִלְעֵי בְּאַתְרֵיהוּ וְאֵלִין מִיִּין לֹא יִדְעֵי לֶאֱן אֲזֵלִין.

בְּאַמְצֵעוּ דְעֲזָרָה, יְקוּמוּן פְּלֵהוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִתְחַזֵּון קָמֵי מְלָפָא קְדִישָׁא. בְּסֵטֵר דְרוּם בְּעֲזָרָה דָא, אֲתִיְלִיד חַד מְעֵינָא דְמֵא, וְאַתְדָּמֵי (ס"א וְאַתְרֵי) דְקָא יִשְׁטַפּוּן מֵא כָל עֲלָמָא. מָאן דְיִיעוּל בְּהוּ, יְהוּן עַד בְּרַפִּים, יִיעוּל בְּהוּ גִיבֵר רַב יִיעוּל בְּהוּ עַד בְּרַפִּים, אִי תִינּוּק בְּר יוֹמָא עַד בְּרַפִּים. מָאן דְשִׁתֵּי מְנַיָּיהוּ יִתְחַפֵּם, וְיִתְפַּקַח בְּחַכְמָתָא.

מְעֵינָא דָא נְפִיק מְגוּ מְרַגְלָא חָדָא זְעִירָא, בְּכוּתְלָא דְדְרוּם. אִינוּן מִיִּין בְּלְעֵי גוּ אֲתָרָא (ס"א גו אֲתֵר דָא), וּמְתַמֵּן יְפָקוּן לְבַר מִמְקַדְשָׁא, עַד דְיִעֲלוּ לְנַחַל שְׁטִים, יִשְׁטַפּוּן

נוֹצְצִים בְּכַמָּה גְּוִנִים. מְעֵשָׂה צִיּוֹר, אֲמִנוּת רַבּוּן הַעוֹלָם, מְכַסִּים עַל שְׁלֹשׁ מְאוֹת וְשִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִים שְׁתַּחֲתִיָּהֶם, אַחַר שְׂבָכִים אַחֲרִים לְפָנִים. וְאוֹתָם שְׂבָכִים סְבִיב הַעֲזָרָה לְפָנִים.

וְלִמְעַלָּה מֵהֶם אוֹתָן גְּפָנִים פְּרוּשׁוֹת, תַּחַת הַגְּפָנִים אוֹתָם כְּרוּבִים, כָּלֶם בְּכַנְפֵים פְּרוּשׁוֹת מְשַׁלְבוֹת אֵלוּ בְּאֵלוּ. כָּאֵן אָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׂכַל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָן גְּפָנִים, מְאִירִים פָּנָיו כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ.

אוֹתָם שְׂבָכִים שְׁתוּחֲמִים סְבִיב סְבִיב לְעֲזָרָה, כָּלֶם מְרַקְמִים בְּחוּטִים שְׁמֵאִירִים בְּגוֹנִים גְּדוּלִים, לוֹהֲטִים בְּאַרְבַּעָה מִינֵי זֶהַר שֶׁל אֵשׁ. שְׁלֵהוּבוֹת עוֹלוֹת, וּגְוִנִים נוֹצְצִים, וְלִפְעָמִים הַשְּׁלֵהוּבוֹת שׁוֹכְכוֹת, וְאוֹרוֹת וּגְוִנִים עוֹלִים וּמְפִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה. שִׁשֶּׁת אֲלָפִים אַגְנִים לְגַבֵּי אוֹתָם שְׂבָכִים, אַרְבַּעָה גְּוִנִים לְאַרְבַּעָה צְדָדִים שֶׁל הַעֲזָרָה. אֵלֶּה הֵם גְּדוּלִים, וְנִבְיַעַת הַמַּיִם הַחַיִּים בְּכָל הַצְּדָדִים. וְהֵם נוֹפְלִים בְּאוֹתָם אַגְנִים, וְנִבְלָעִים בְּמִקוּמָם, וּמַיִם אֵלֶּה לֹא יוֹדְעִים לֶאֱן הוֹלְכִים.

בְּאַמְצֵעַ הַעֲזָרָה יְקוּמוּ כָל יִשְׂרָאֵל וְיִרְאוּ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. בְּצַד דְרוּם בְּעֲזָרָה זוֹ נוֹלַד מְעַן מַיִם אֶחָד, וְנִדְמָה (וְהַתְרַבָּה) שִׁישְׁטַפּוּ הַמַּיִם אֶת כָּל הָעוֹלָם. מִי שִׁיפְנֵס בְּהֶם, יִהְיֶה עַד הַבְּרַפִּים. יְפָנֵס בְּהֶם גִּבּוֹר גְּדוֹל, יְפָנֵס בְּהֶם עַד הַבְּרַפִּים. אִם תִּינּוּק בֶּן יוֹם, עַד הַבְּרַפִּים. מִי שִׁשׁוּתָה מֵהֶם יִתְחַפֵּם, וְיִתְפַּקַח בְּחַכְמָה.

מְעַן זֶה יוֹצֵא מִתּוֹךְ מְרַגְלִית קְטָנָה אַחַת בְּכַתֵּל דְרוּם. אוֹתָם הַמַּיִם נִבְלָעִים תּוֹךְ הַמִּקְוֶה (תּוֹךְ הַמִּקְוֶה הַזֶּה), וּמִשָּׁם יֵצְאוּ הַחוּצָה מִהַמְּקַדֵּשׁ, שְׂעַד שִׁיעֲלוּ לְנַחַל

שטים, ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים. ועל כף מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו שם זכרים, היו שותים מהמים, לא נתעוררו לנקבות כבואם להתראות לפני המלך הקדוש. ועוד, שהרי יתפקחו לדעת דברים סתומים של המלך העליון, תוך המקדש הזה כל הרהורים נשפחו, פרט להרהור של חדות המלך הקדוש.

ענף אחד יוצא בתוף אמצע אותו מעין. אמר ראש הישיבה, כשהתקרבתי לאותו ענף שבתוף המעין, עלה ענף למעלה למעלה. כל מה שהתקרבתי - כף עלה. יסוד ושרש אותו ענף אינו רק במים. אותו ענף מכסה עולמות. כל גוני העולם באותם הענפים שלו. פרוו לא ידוע מהו, ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל את המשיח על אותו פרי, ואמר, פרי זה גנוז (זכריה ח) לאיש משענתו בידו מרב ימים. מי שזוכה לדעת זה - שידע.

רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש למעלה. מאותו רקיע הולך טל על גבי אותו מעין, ולא יותר. כשנסתפל אדם על אותו רקיע מרחוק, דומה תכלת יותר קרב, דומה אדם. קרב יותר, דומה ירק. קרב יותר, דומה לכן, שאין בעולם לכן כמותו. טל שהולך ממנו נשאב באותו ענף, ועושה פרי זה ומתגדל. אותו רקיע הוא הוא הולך בגלגול יותר ממה שענינים יכולות להסתפל.

כל אותם שומרי ברית הקדש (רוצים) שרוצים להראות לפני המלך, שהרי לא נראו אלא בשביל להראות שהם בני מילה קדושה. ועל זה, (שמות כג) יראה כל זכורך, אותם בני ברית קדש. דיק ראש הישיבה, זכורך ולא

ההוא זמה, דאולדין מיא דשטים. ועל דא מיין אלין בעזרה, בגין אינון דאתחזון תמן דכורין. הוּו שְתָאן מן מיא, לָא חיישי בניקבי, במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא. תו, דְהָא יתפקחוּן למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה, גו מקדשא דא כל הרהורין ישתפחוּן, בר הרהורא דחדוה דמלכא קדישא.

ענפא חד נפיק, גו אמצעו דההוא מעיינא. אמר רב מתיבתא, כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיינא, אסתלק ענפא לעילא לעילא, כל מה דקריבנא, הכי אסתלק, יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא. ההוא ענפא חפי עלמין. כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה. איבא דיליה, לא ידוע מהו. ולא יכלין למנדע. ואמר, דקא שאיל למשיח על ההוא איבא, ואמר, איבא דא גניז, (זכריה ח) לאיש משענתו בידו מרוב ימים. מאן דזכי למנדע דא, לינדע.

רקיע חד אית על ההוא ענפא, פריש לעילא. מההוא רקיע, אזיל טלא על גבי מעיינא דא, ולא יתיר. כד אסתפל בר נש לההוא רקיע מרחיק, דמי תכלא. קריב יתיר, דמי סומקא. קריב יתיר, דמי ירוק קרוב יתיר, דמי חוור, דלית חוור בעלמא כגיניה. טלא דקא אזיל מניה, אשתאיב בההוא ענפא, ועביד איבא דא, ואתרבי. ההוא רקיעא, איהו אזיל בגלגולא יתיר, ממה דעיינין יכלין לאסתפלא. כל אינון נטורי קיימא קדישא, (ס"א בעין) דבעון לאתחזאה קמי מלכא, דהא לא אתחזון, אלא בגין לאחזאה דאינון בני גזירו קדישא. ועל דא, (שמות כג) יראה כל זכורך, אינון בני קיימא קדישא. דייק רב מתיבתא, זכורך, ולא זכרך. דהא זכר פתיב, ולא זכור, מאי זכורך.

אָלָא כָּל אֵינוֹן דְּנִטְרִין קְיִימָא קְדִישָׁא, וְלֹא חֲבָאן בֵּיהּ, אֵינוֹן הוּוּ בְּנֵי מַלְכָּא, דְּכַפֵּל יוֹמָא מִשְׁתַּבַּח בְּהוּ וְדְכִיר לֹוֹן תְּדִיר. וְעַל דָּא זְכוּרָךְ, הֵהוּא דְאִית בֵּיהּ קְיִימָא קְדִישָׁא, דְּדְכִיר לֹוֹן מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא, דְּלִית שְׂבַחָא קְמִי מַלְכָּא עַלְמָא, (אלא) כְּמֵאן דְּנִטְרִין קְיִימָא דָּא.

וְעַל דָּא בְּעֵי דִיתְחַזוֹן תְּלַת זְמַנִּין בְּשִׁתָּא קְמִיהּ. תְּלַת זְמַנִּין אַמְאִי. אָלָא בְּגִין אַבְהֵן קְדְמָאִי, דְּקַבִּילוּ לְהֵאֵי בְרִית, קְדְמָאָה לְכָל פְּקוּדֵין דְּאוּרִייתָא, וּבְגִין כְּףֵ תְּלַת זְמַנִּין אֵינוֹן בְּשִׁתָּא. אַבְרָהָם קַבִּיל בְּרִית. יִצְחָק קַבִּיל בְּרִית. יַעֲקֹב הָוּה שְׁלִים מְפֻלְהוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלִים מְכֻלָּא.

אַבְרָהָם תָּמִים אַקְרִי, וְלֹא הָוּה כָּל כְּףֵ שְׁלִים, אַבְל תָּם: שְׁלִים מְכֻלָּא. מַה כְּתִיב בְּנַח, (בראשית ו) אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. דְּהָוּה רְשִׁים בְּרִשְׁמֵי קְדִישָׁא בִּינֵיהוּ. וְאָמַר רַב מְתִיבְתָּא, בְּכָל אֲתָר דְּכְתִיב תָּמִים, דְּרְשִׁים בְּרִשְׁמֵי קְדִישָׁא, בְּאֵת קְיִימָא דְּבְרִית, וּבְגִין (דף קס"ו ע"א) דְּנִטְרִין בְּרִית, אַקְרִי תָּמִים בְּדוֹרוֹתָיו. מַה דְּלֹא הוּוּ פְּלָהוּ הָכִי, דְּאֵינוֹן מְחַבְּלִין אֲרַחֲיָהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב, אֵת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נָח. וְכִי מָאן יְכִיל לְמִיּהָף עֲמִיהּ. אָלָא כָּל מָאן דְּנִטְרִין בְּרִית קְדִישָׁא, אֲזִדְּוּגַת בֵּיהּ שְׂכִינְתָּא, וְשְׂרִיאַת עֲלִיהּ. וּבְגִין כְּףֵ, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה, וְלִבְתָּר עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּוּגָא חָדָא. דְּכִיּוֹן דְּנִטְרִין בְּרִית דָּא, עִם יְיָ לְהוּי, וְלֹא אֲתַפְּרֵשׁ מְגִיָּה.

בְּאַבְרָהָם כְּתִיב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים, גְּזִירוּ דָּאֵת קְיִימָא. הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי, מִהֲכָא, דְּלֹא יִהְיֶה גָבֵר בְּתַר אֲתַתָּא, אָלָא שְׁלֹא יִלְךְ גָּבֵר אַחַר אִשָּׁה, אָלָא לִפְנֵיהּ דְּרַף כְּשֶׁר הוּא. וְהָרִי כְּתוּב (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מִלְאָךְ

זְכוּרָךְ, שְׁהָרִי זְכוּר כְּתוּב, וְלֹא זְכוּר. מַה זֶה זְכוּרָךְ? אָלָא כָּל אוֹתָם שְׁשִׁמְרוּ בְרִית קְדִישָׁא וְלֹא חֲטְאוּ בוּ, הֵם הָיוּ בְנֵי הַמֶּלֶךְ שְׂבַכְל יוֹם מִשְׁתַּבַּח בְּהֵם וְזָכוּר אוֹתָם תָּמִיד. וְעַל כֵּן זְכוּרָךְ, הֵהוּא שֵׁישׁ בּוּ בְרִית קְדוּשָׁה, שְׁזָכוּר אוֹתָם הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם, שְׁאִין שְׂבַח לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיזוֹן (אלא) כְּמִי שְׁשׁוּמֵר בְּרִית זוּ.

וְעַל כֵּן צְרִיף לְהִרְאוֹת שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה לִפְנֵיו. שְׁלֵשׁ פְּעָמִים לְמַה? אָלָא בְּגַלְל אַבוֹת הָרַאשׁוּנִים שְׂקַבְלוּ בְּרִית זוּ רַאשׁוּנָה לְכָל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשׁוּם כְּףֵ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים הֵם בְּשָׁנָה. אַבְרָהָם קַבִּיל בְּרִית, יִצְחָק קַבִּיל בְּרִית, יַעֲקֹב הָיָה שְׁלֵם מְכֻלָּם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בּוּ (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, שְׁלֵם מִהַכֵּל. אַבְרָהָם נִקְרָא תָּמִים, וְלֹא הָיָה כָּל כְּףֵ שְׁלֵם, אַבְל תָּם - שְׁלֵם מִהַכֵּל. מַה כְּתוּב בְּנַח? (שם ו) אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדוֹרוֹתָיו. הָיָה רְשׁוּם בְּרִשְׁם קְדוּשׁ בִּינֵיהֶם. וְאָמַר רַאשׁ הַיְשִׁיבָה, בְּכָל מְקוֹם שְׂכִינְתּוֹ בְּרִית, שְׁרִשׁוּם בְּרִשְׁם קְדוּשׁ בְּאוֹת קִיּוּם הַבְּרִית, וּמִשׁוּם שְׁשִׁמְרֵי הַבְּרִית נִקְרָא תָּמִים בְּדוֹרָתוֹ, מַה שְׁלֹא הָיוּ כְּלָם כְּףֵ, שְׁהֵם מְחַבְּלִים דְּרַכִּיָּהֶם.

וְעַל זֶה כְּתוּב אֵת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נָח. וְכִי מִי יְכוֹל לְלַכֵּת עִמּוֹ? אָלָא כָּל מִי שְׁשׁוּמֵר בְּרִית קְדִישָׁא, מְזַדְּוּגַת בּוּ שְׂכִינָה וְשׁוּרָה עֲלָיו. וּמִשׁוּם כְּףֵ, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה, וְאַחַר כְּףֵ עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּוּג אַחַד. שְׂכִיּוֹן שְׁשׁוּמֵר בְּרִית זוּ, עִם ה' לְהוּיָת, וְלֹא נִפְרַד מִמֶּנּוּ.

בְּאַבְרָהָם כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָּמִים, מִילַת אוֹתוֹ בְּרִית. הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי - מְכָאן שְׁלֹא יִלְךְ גָּבֵר אַחַר אִשָּׁה, אָלָא לִפְנֵיהּ דְּרַף כְּשֶׁר הוּא. וְהָרִי כְּתוּב (שמות כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מִלְאָךְ

לפניך. (שם לג) ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניו. ועל כן לא כתוב היה תמים והתהלך לפני, אלא התהלך לפני, שלא ראוי אהיה עד שתהיה תמים. וכן בכלם, כיון שפן אדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה, פשר הוא לזה. לחסרון מה כתוב? (שמואל א טו) כי שב מאחרי.

נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב? את האלהים, ולא אחר האלהים. לפנים לא היה, משום שהיה מהול. לאחור לא היה, משום שלא נפרע. אז איך היה? את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתפל בו, שלא כל כף פשר.

בישראל כתוב, (שמות יג) וה' הלך לפניכם יומם בעמוד ענן [וגו'] ולילה בעמוד אש וגו'. כיון שאמרו ישראל (שם יד) המבלי אין קברים במצרים וגו', כי טוב לנו עבד את מצרים - בכיכול נחלש דעתו. כתוב ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע, לעשות בהם נקמות.

ועל זה שמח המשיח ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה. ואמר ראש הישיבה, שהרי דניק למשיח ואמר, מנין היה לדניאל שאמר, (דניאל ה) שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס? מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו. וכאן מהו? אמר לו, כף זה ודאי, פרס פריסת מלכותך (שבר מלכותך) הרשעה על ידי משיח אחר, ואחר כף ישלט מלך פרס ויטל ממלכות רבות, וישלט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלט ויהרג רבים ואותו משיח, ואחר כף יפל,

קמחא, ארז פשר איהו. והא כתיב, (שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך. (שמות לג) ושלחתי לפניך מלאך. לאברהם דלא הוה גזיר, דחה ליה לקמחא. ועל דא לא כתיב היה תמים, והתהלך לפני. אלא התהלך לפני, דלא יאות אנת, עד שתהא תמים. וכן בכלהו, כיון דבר נש תמים, ונטיר ליה, מיד היא לקמחא, ואיהו אבתרה, פשר איהו לדא. לגרעונא מה כתיב, (שמואל א טו) כי שב מאחרי.

נח גזיר הוה, ותמים, פריעה לא הוה ביה, ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב, את האלהים, ולא אחר האלהים, לקמחא לא הוה, בגין דהוה גזיר, לאחורא לא הוה, בגין דלא אתפרע. איך הוה. את האלהים, סמיך ליה, ולא יכול לאסתפלא ביה, דלאו כשר כל כף. בישראל כתיב, (שמות יג) וי' הולך לפניכם יומם בעמוד ענן וילילה בעמוד אש וגו'.

כיון דאמרו ישראל, (שמות יד) המבלי אין קברים במצרים וגו'. כי טוב לנו עבוד את מצרים. בכיכול, אתחלש דעתא. כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע למעבד בהו נוקמין. (חסר).

ועל דא חדי משיח, וחדוי רב מתיבתא, דקא אתבשר בדא. ואמר רב מתיבתא, דהא דייק למשיח ואמר, מנא הוה לדניאל דקאמר, (דניאל ה) פריס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס. מאינון אתוון דופרסין אשתמע ליה. והכא מאי הוא. אמר ליה, הכי הוא ודאי, פריס פריסת מלכותך חייבא, על ידי דמשיח אחרא, ולבתר ישלוט מלך פרס, ויטול מלכוון סגיאין, והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי, והוא ישלוט ויקטול סגיאין, וההוא משיחא, ולבתר יפול, ויקבלון מלכותא קדישי

עליונין. ועל דא, ופרסין, מלפא דפרס, אשתמע הקא.

אי חסידא קדישא, פמה חדוה על חדוה, בההוא מעיינא. בההוא מעיינא, מגדלא כל זיני אילנין, דנציב קדשא ברוך הוא בגן עדן, וכלהו קיימי לאסוותא, טרפין ואיבין וענפין, ולחדו לפא תדיר. ולית בינייהו כפנא, ודאגה, ואנחה, לעלמין. זפאה עמא דכל דא מחפאן, וכל דא גניז לון.

אמר רבי שמעון, בקרקע דהאי מקדשא, אית מאלין פליאן, אמר ליה, אי רבי, אי רבי, רבי, זפאה חולקין דכל האי בההוא על גבי ההוא מעיינא רקימא, אבל לית מאן דיכיל לאסתפלא ביה, לזמנין נהירו דיליה נהורא. לזמנין חשוכא, לזמנין גוון ארגוונא. מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתפלא לעילא. (ס"א תהיא) היא דשאלת חסידא קדישא, מההוא קרקע דמקדשא, רב מתיבתא לא פריש מניה, דהא גניז איהו גו ירדנא, והא אמינא לך מה דאמינא, אבל נשאל מלה דא, ותנדע מה דתנדע.

ירדן דא, עאל ואתמשך זמנא חדא בשתא, גו ההוא נהר דנפיק מעדן, לאו מאינון ארבע נהרין דאתמשכן מניה, אלא ביה ממש. פיון דמטי לגביה, איהו אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא. וכיון דמטי גו קרקע דמקדשא, אשתכח תמן תלת יומין, ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא. ואמר רב מתיבתא, דכד אהדר ההוא נהר לאתריה, שביק תמן, כל זיני ציורין, דקא עביד קדשא ברוך הוא בגן עדן, דאינון ציורין גניזין, דתחות דוכתיהו. (חסר).

אלין הקא ואלין הקא, וסלקי ונחתי

ויקבלו את המלכות קדושים עליונים. ועל זה ופרסין, מלך פרס נשמע פאן.

אי חסיד קדוש, פמה חדוה על חדוה באותו מעין. באותו מעין מגדלים כל מיני אילנות שהציב הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכלם קיימים לרפואה, עלים ופרות וענפים, ולשמחת הלב תמיד. ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולמים. אשרי העם שלכל זה מצפים וכל זה גנוז להם.

אמר רבי שמעון, בקרקע המקדש הזה יש מאותן הפלאות. אמר לו, אי רבי, אי רבי, אשרי חלקך שכל זה באותו על גבי אותו מעין רקום, אבל אין מי שיכול להסתפל בו. לפעמים אורו אור, לפעמים חשך, לפעמים גון ארגמן, נוצצים שהעינים לא יכולות להסתפל למעלה. (תהיא) היא ששאלת, חסיד קדוש, מאותו קרקע המקדש, ראש הישיבה לא נפרד ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרתי, אבל נשאל דבר זה, ותדע מה שתדע.

ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד בשנה לתוך אותו נהר שיוצא מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות שנמשכים ממנו, אלא בו ממש. פיון שהגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס לתוך הירדן. וכיון שנגיע לתוך קרקע המקדש, נמצא שם שלשה ימים, ולא מתפשט ולא נמשך למקום אחר. ואמר ראש הישיבה, שפשוטו אותו נהר למקומו, משאיר שם כל מיני ציורים שעושה הקדוש ברוך הוא בגן עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת מקומם.

אלה פאן ואלה פאן, ועולים

וְיִוָּרְדוּ כַּמְּקָדָם. בְּאוֹתוֹ צַד דְּרוֹם
 יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים עֲמוּדִים
 מִכָּל מִינֵי מַרְגְּלֵי־יִתּוּ. וְאַלֶּה אוֹתָם
 שְׁמֵאֵירִים תְּמִיד, וְנוֹטְפִים
 בְּשָׁמִים נִסְתָּרִים שְׁלֹא הִתְגַּלּוּ
 מֵעוֹלָם. אַרְבַּעָה אֲגָנִים בְּכָל עֲמוּד
 וְעֲמוּד נְעוּצִים. וְכִשְׁאוֹתָם
 בְּשָׁמִים נוֹטְפִים מֵאוֹתָם עֲמוּדִים,
 נוֹפְלִים בָּהֶם, וּמִתְמַלְּאִים כָּל
 הָאֲגָנוֹת, וְלֹא יוֹצֵאִים הַבְּשָׁמִים
 הַחוּצָה.

מֵאוֹתָם בְּשָׁמִים עֲתִידִים לְעֵתִיד
 לָבֹא לְהַקְטִיר בְּכָל יוֹם קְטֹרֶת
 לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שְׁלֹא יִהְיֶה
 מִכְּתִישֵׁת בְּנֵי הָאָדָם. אוֹתָם
 בְּשָׁמִים לֹא יִדוּעַ עֲקָרָם, וּמִמָּה
 הֵיוּ, אֲלֵא מֵאוֹתָם עֲמוּדִים
 שְׁנוּפְלִים שָׁם.

שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד
 נוֹצְצִים וְלוֹהֲטִים בְּכָל הַגּוֹנִים.
 שְׁבַע מֵאוֹת נְשָׂרִים הֵם, פּוֹרְחִים
 אֶלֶּה כָּאֵן וְאַלֶּה כָּאֵן בְּגִלְגּוּל
 הָעֲמוּדִים. כְּשֶׁמִּסְתַּבְּבִים, לֹא
 יְכוּלוֹת הַעֵינַיִם לְהִסְתַּכֵּל הַמָּקוֹם
 שְׁבָהֶם.

שָׂרֵשׁ אוֹתֵיזוֹת בּוֹלְטוֹת וּפּוֹרְחוֹת
 מִפָּה זֶה לְפָה זֶה. בְּגִלְגּוּל
 הָעֲמוּדִים וּנְשָׂרִים. כָּל אוֹתָן
 אוֹתֵיזוֹת מְרַקְמוֹת בְּאֵשׁ לְבָנָה
 וְזֹהָב יֶרֶק. אֲלֵפִים וּמֵאָה מְנוֹרוֹת
 תְּלוּיוֹת בֵּין אוֹתָם עֲמוּדִים,
 וְאֲלֵפִים וּמֵאָה נְרוֹת בְּכָל מְנוֹרָה
 וּמְנוֹרָה. דּוֹלְקִים בַּיּוֹם, וּבַלַּיְלָה
 דּוֹעֲכִים עַל צַעַר יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁמִּגִּיעַ
 הַבֶּקֶר דּוֹלְקִים כָּלֶם מֵעֲצָמָם.

עַד שֶׁהֵיוּ יוֹשְׁבִים, אָמְרוּ, הֲרִי יָרַד
 הַלַּיְלָה. אָמַר לוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי
 חֲסִיד קְדוֹשׁ, אוֹר הָעוֹלָם, קָח
 פְּנִקֶּס שֶׁל תֵּיק זֶה, וְקָח גַּר וְכַתֵּב
 דְּבָרִים אֵלָיו, שֶׁהֲרִי הִגִּיעַ זְמַנּוֹ
 לְפָקֵד כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְתוֹךְ קִבְרוֹ
 עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נִכְנָס לְתוֹךְ הַגֶּן לְהִשְׁתַּעֲשַׁע
 יַחַד עִם הַצַּדִּיקִים, וְאֵז כָּל אֶחָד וְאֶחָד פּוֹרַח לְשָׁם. וְלִמְחַר נִהְיָה אֲצֻלָּה, הוֹאִיל וְנִתְּנָה לָנוּ רְשׁוּת

כְּדִקְדַּמְיָתָא. בַּהֵהוּא סֵטֶר דְּרוֹם, אֵית תְּלַת מְאָה
 וַחֲמִשִּׁין עֲמוּדִין, מִכָּל זִינֵי מַרְגְּלָאן. וְאַלִּין
 אֵינּוֹן דְּנִהַרִין תְּדִיר, וְנוֹטְפִין בּוֹסְמִין טְמִירִין,
 דְּלֹא אִתְגַּלּוּ לְעֵלְמִין. אַרְבַּע אֲגָנִין בְּכָל (דף קס"ו)
 עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא נְעִיצִין. וְכַד אֵינּוֹן בּוֹסְמִין
 נוֹטְפִין, מֵאֵינּוֹן עֲמוּדִין, נִפְלִי בְּהוּ, וְאִתְמַלְּיִין
 כְּלֵהוּ אֲגָנוֹת, וְלֹא נִפְקִין בּוֹסְמִין לְבַר.

מֵאֵינּוֹן בּוֹסְמִין, זְמַיְנִין לְזַמְנָא דְאַתִּי, לְאַקְטְרָא
 בְּכָל יוֹמָא קְטוֹרֶתָא, קָמִי מְלַפָּא
 קְדִישָׁא. דְּלֹא יִהְיֶה מִכְּתִישׁוֹ דְּבְנֵי נְשָׂא. אֵינּוֹן
 בּוֹסְמִין לֹא יִדְיַע עֲקָרָא דְלֵהוֹן, וּמִמָּה הוּוּ,
 אֲלֵא מֵאֵינּוֹן עֲמוּדִין נִפְלִין תַּמָּן.

תְּרִין נְשָׂרִין בְּכָל עֲמוּדָא וְעֲמוּדָא, מִתְנַצְצִין
 מִתְלַהֲטִין בְּכָל גּוֹוִנִין. שְׁבַע מְאָה נְשָׂרִין.
 אֵינּוֹן, פְּרַחִין, אֵלִין הֵכָא וְאַלִּין הֵכָא, בְּגִלְגּוּלָא
 דְעֲמוּדִין. פֶּד אִסְתַּחֲרוֹן, לֹא יְכַלִּין עֵינֵינִין
 לְאַסְתַּכְּלָא, דּוֹכְתָא דְבַהוּ.

תְּלַת אֲתוּוֹן בְּלִטִין וּפְרַחִין, מִפּוּמָא דָא לְפּוּמָא
 דָא. בְּגִלְגּוּלָא דְעֲמוּדִין וּנְשָׂרִין. כָּל אֵינּוֹן
 אֲתוּוֹן מְרַקְמִין בְּאַשָׁא חוּוֹרָא, וְדִהָבָא יְרוֹקָא.
 תְּרִין אֲלֵפִין וּמֵאָה מְנִרְתִין, תְּלִיִין בֵּין אֵינּוֹן
 עֲמוּדִין. וְתִרִין אֲלֵפִין וּמֵאָה שְׂרָגִין, בְּכָל
 מְנִרְתָא וּמְנִרְתָא. דְּלִקִין בֵּימָמָא, וּבַלַּיְלָא
 מִתְדַעְכִּי, עַל צַעַרָא דְיִשְׂרָאֵל. פֶּד אֲתִי צַפְרָא,
 דְּלִקִין כְּלֵהוּ מְגַרְמִיָהוּ.

אֲדַחְוֹ יִתְבִּי, אֲמַרִי הָא רַמֵּשׁ לִילֵיא. אָמַר לִיה
 לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, נְהִירו
 דְעֵלְמָא, טוֹל פְּנִקְסָא דְאַחְמָתָא דָא, וְטוֹל
 שְׂרָגָא, וְכַתוּב מִלִּין אֵלִין, דְּהָא מְטָא זְמַנָּא
 דִּילָן, לְפַקְדָא כָּל חַד וְחַד לְגוֹ קְבָרִיהָ, עַד
 פְּלָגוֹ לִילֵיא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֹאֵל גּוֹ גְּנֻתָא
 לְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהַדִּי צַדִּיקֵיא וְכַדִּין כָּל חַד וְחַד
 יַחַד עִם הַצַּדִּיקִים, וְאֵז כָּל אֶחָד וְאֶחָד פּוֹרַח לְשָׁם. וְלִמְחַר נִהְיָה אֲצֻלָּה, הוֹאִיל וְנִתְּנָה לָנוּ רְשׁוּת

פָּרַח לְתַמָּן. וּלְמַחֵר נִהְיִי גִבָּר, הוֹאִיל וַיְהִיבֵנוּ
 לָן רִשׁוֹ, לֹא שְׁלָמָא דִּירוּנָא דְקָא מְשַׁדְרֵי לָךְ.
 פְּרַחֵי, בְּכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָא.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֶת חַן
 דְּדָדִיָּה יְרוּוֹף בְּכָל עֵת בְּאֲהַבְתָּהּ תִּשְׁגָּה
 תְּמִיד. אורִייתָא אורִייתָא, נְהִירוֹ דְכָל עַלְמִין,
 בְּמָה יָמִין, וּנְחָלִין, וּמְקוּרִין, וּמְבוּעֵין,
 מִתְפַּשְׁטֵי מִנְּךָ לְכָל סְטָרִין. מִנְּךָ פִּלְא, עַלְךָ
 קַיִימִי עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, נְהִירוֹ עֲלָאָה (בדא) מִנְּךָ
 נְפָקָא. אורִייתָא אורִייתָא, מָה אִימָא לְגַבְךָ,
 אֵילַת אֲהָבִים אַנְתָּ, וַיַּעֲלֶת חַן (בב) עֵילָא וְתַתְּא
 רַחִימִין דִּילָךְ. מָאן יִזְפִּי לְיִנְקָא מִנְּךָ פְּדָקָא
 יָאוּת. אורִייתָא אורִייתָא שְׁעִשׁוּעִים דְּמֵאָרְךָ,
 מָאן יְכִיל לְגַלְאָה, וּלְמִימֵר סְתָרִין וּגְנִיזִין דִּילָךְ.
 בְּכָה, וְאַעִיל רִישִׁיָּה בֵּין בְּרַכּוּי, וְנִשְׁק לַעֲפָרָא.
 אֲדַהֲבֵי חֲמָא כְּמָה דִּיוֹקְנִין דְּחִבְרֵיא סַחְרִינִיה.
 אָמַר לִיָּה, לָא תִדְחַל בְּרִיָּה דִּיוֹחָאִי,
 לָא תִדְחַל בּוּצִינָא קְדִישָׁא, פְּתוּב וַחֲדֵי גּוֹ חֲדָוָה
 דְּמֵאָרְךָ. פְּתַב פֶּל אֵינּוֹן מְלִין דְּשִׁמְע בְּהָהוּא
 לִילְיָא, וְלַעָא לּוֹן, וְלַהֲג לּוֹן, וְלֹא אַנְשֵׁי מְלָה.
 וְהָהוּא שְׂרָגָא נְהִיר קָמִיָּה פֶּל הָהוּא לִילְיָא, עַד
 דְּאַתָּא צַפְרָא. פֶּד אַתָּא צַפְרָא, זְקַף עֵינּוּי, וְחֲמָא
 חַד נְהִירוֹ דְּהוּה נְהִיר בְּרַקִּיעָא, מֵאִיף עֵינּוּי
 לְתַתְּא. אַהֲדַר פְּמִלְקֵדְמִין, וְחֲמָא נְהִירוֹ בְּכָל
 רְקִיע, דְּנְהִיר וְסְלִיק בְּהָהוּא נְהִירוֹ דִּיוֹקְנָא
 דְּבִיתָא, בְּכַמָּה צִיּוּרִין. חָדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 וּלְפּוּם רַגְעָא, אַגְנִיז הָהוּא נְהוּרָא.

אֲדַהֲבֵי, הָא אֵינּוֹן תְּרִין שְׁלִיחֵן אַתְּיִין.
 אֲשַׁכְּחֵהוּ רִישִׁיָּה בֵּין בְּרַכּוּי. אָמְרוּ
 לִיָּה שְׁלָמָא עֲלֵיָּה דְּמַר, שְׁלָמָא לְמָאן דְּעֲלֵאִין
 וְתַתְּאִין בְּעָאן לְאַקְדָּמָא לִיָּה שְׁלָם. קוּם. קוּם
 רַבִּי שְׁמַעוֹן וַחֲדָא בְּהוּ. אָמְרוּ לִיָּה, וְלֹא חֲמִית
 נְיִיחָא דְּרוּחָא דְּעַבְד לָךְ מֵאָרְךָ, חֲמִית נְהִירוֹ

לְהַשְׁלִים דוֹרוֹן שְׁמַשְׁלָחִים לָךְ.
 פְּרַחוּ, וּבְכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְגַעָה.
 פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵילַת אֲהָבִים
 וַיַּעֲלֶת חַן דְּדָדִיָּה יְרוּוֹף בְּכָל עֵת
 בְּאֲהַבְתָּהּ תִּשְׁגָּה תְּמִיד. תוֹרָה
 תוֹרָה, אור כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּמָה
 יָמִים וּנְחָלִים וּמְקוּרוֹת וּמְבוּעֵים
 מִתְפַּשְׁטֵים מִנְּךָ לְכָל הַצְּדִידִים.
 מִנְּךָ הַכֹּל, עַלְיָךְ עוֹמְדִים עֲלִיוֹנִים
 וְתַתְּוֹנִים, אור הָעֲלִיּוֹן (בב) מִנְּךָ
 יוֹצֵא. תוֹרָה תוֹרָה, מָה אָמַר
 לְפָנֶיךָ? אֵילַת אֲהָבִים אַתָּ, וַיַּעֲלֶת
 חַן, (בב) מְעֵלָה וּמְטָה אֲהוּבִים
 שְׁלָךְ. מִי יִזְכֶּה לֵינֵק מִנְּךָ פְּרָאוּי?
 תוֹרָה תוֹרָה, שְׁעִשׁוּעִים שֶׁל
 רְבוּנָךְ, מִי יְכוּל לְגַלּוֹת וְלוֹמַר
 סְתָרִים וּגְנִיזוֹת שְׁלָךְ? בְּכָה,
 וְהַכְּנִים רִאשׁוֹ בֵּין בְּרַכּוּי וְנִשְׁק אַתָּ
 הָעֶפֶר.

בֵּין כֶּף רָאָה כְּמָה דְּמִיּוֹת שֶׁל
 חֲבָרִים סְבִיבּוֹ. אָמַר לוֹ, אַל תִּירָא
 בְּר יוֹחָאִי, אַל תִּפְסַח מִנּוּרָה
 קְדוּשָׁה, כְּתַב וּשְׁמַח תוֹף שְׁמַחַת
 רְבוּנָךְ. כְּתַב פֶּל הַדְּבָרִים הֵלְלוּ
 שְׁשִׁמְע בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְלַמַּד בְּהֵם
 וְעַסְק בְּהֵם, וְלֹא שִׁכַח דְּבַר. וְאוֹתוֹ
 נִר הָאִיר לְפָנָיו פֶּל אוֹתוֹ הַלִּילָה
 עַד שְׁהִיַּע הַבְּקָר. פְּשִׁהֲגִיע
 הַבְּקָר, הָרִים עֵינּוּי, וְרָאָה אור
 אַחַד שְׁהִיָּה מֵאִיר בְּרַקִּיע. הוֹרִיד
 עֵינּוּי לְמַטָּה. חֲזַר כְּמִקְדָּם וְרָאָה
 אור בְּכָל הַרְקִיע שְׁמֵאִיר וְעוֹלָה
 בְּאוֹתוֹ אור דְּמוֹת הַבֵּית כְּכַמָּה
 צִיּוּרִים. שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּלְפִי
 רַגַע נִגְנַז פֶּל אוֹתוֹ הָאוֹר.

בֵּין כֶּף הָרִי אוֹתָם שְׁנֵי שְׁלִיחִים
 בָּאִים. מְצִאוּהוּ רִאשׁוֹ בֵּין בְּרַכּוּי.
 אָמְרוּ לוֹ, שְׁלוּם עַלְיָךְ מַר! שְׁלוּם
 לְמִי שְׁעֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים רוּצִים
 לְהַקְדִּים לוֹ שְׁלוּם. קוּם! קוּם רַבִּי
 שְׁמַעוֹן וּשְׁמַח בְּהֵם. אָמְרוּ לוֹ,
 וְלֹא רֵאִיתָ נַחַת רוּחַ שְׁעִשָּׂה לָךְ
 רְבוּנָךְ? רֵאִיתָ אור הַבֵּית בְּרַקִּיע?
 אָמַר לָהֶם, רֵאִיתִי. אָמְרוּ לוֹ,

באותה שעה הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.

אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם, בבקשה מפם, אמרו דבר אחד מהם. אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.

פתח ראש הישיבה ואמר, (בראשית יב) ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וגו'. זה בשביל שנראה בו אור כמו זה. מי שלא זוכה במקום זה, לך ויקח עצמו למקום אחר ויזכה בו. עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו, ינענעו אותו ויעלה בו האור ויאיר. והיינו עתידים לשמע, אבל בשביל לבא אליך לא רצינו להתעכב. שמח רבי שמעון.

אמרו לו, אי חסיד קדוש, כל הדברים שבתוכנו בתורה, דברים קטנים הם בכל דבר ודבר. ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים עד שאין להם שעור? שהרי אין בנו ספק, אלא ברור התורה על בריה. וכעת ראש הישיבה פרש דברים סתומים על זה בגלל מה שעקר הנשמה למה לא מאיר במקום זה וזוכה להיות מואר במקום אחר? ועד עתה לא זכינו בזה בשביל לבא אליך.

ודבר אחר זכינו לשמע ממנו: רוח שהולכת ערמה באותו עולם בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו. מה הטעם? אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר

דביתא ברקיעא. אמר לון חמינא, אמרו ליה ביה שעתא, אפיק תהומא בי מקדשא, ואעבריה קדשא בריך הוא בימא רבא, ומנהירו דיליה, הוה נהיר ברקיעא.

אמרו ליה, רב מתיבתא בעא בשלמך, והא ידע דאנן שליחן לגבך. וכמה מלין חזתין עתיקין, אתחדש באורייתא בהאי ליליא. אמר לון, במטו מנייכו, אמרו חד מלה מנייהו. אמרו, לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך, אבל מלה חזתא הוה לגבך השתא.

פתח רב מתיבתא ואמר (בראשית יב) ויאמר יי אל אברהם לך לך מארצך וגו', דא בגין דאתנהרא ביה נהירו כגוונא דא. מאן דלא זכי באתר דא, יהך וינטל גרמיה לאתר אתרא, ויזפי ביה. אעא דדליק, ונהורא לא סליק ונהיר ביה, ינענעון ליה, ויסלק ביה נהורא, ואנהיר. והוינן זמינן למשמע, אבל בגין למיתי גבך, (דף קס"ו ע"א) לא בעינן לאתעכבא, חדי רבי שמעון.

אמרו ליה, אי חסידא קדישא, כל מלין די בגוון באורייתא, מלין זעירין אינון, בכל מלה ומלה. ואינון מלין זעירין, כמה אינון מלין רברבין ועלאין, עד דלית לון שיעורא. דהא לית בגוון ספקא, אלא ברירו דאורייתא על ברייה. והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין על דא, בגין דעקרא דנשמתא, אמאי לא נהיר באתר דא, וזכי לאתנהרא באתר אתרא. ועד כען לא זכינן בהו, בגין למיתי גבך.

ומרה אתרא זכינן למשמע מניה, רוחא דאזלא בערטורא בהווא עלמא בלא

בנין, אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו. מאי טעמא. אנתתיה

אָתָּד הָיו, אֹר זֶה יֹצֵא מֵאֹר זֶה.
דַּעַף זֶה, נִדְלָק מִתּוֹךְ אֹרוֹ מִמָּשׁ,
מִשׁוּם שֶׁהָיו אֹר אֶחָד.

כַּעַת, רַבִּי, נִחְזֹר לְדַבְרֵים
הָרֵאשׁוֹנִים, וּכְשֶׁנִּחְזֹר לְמִקּוֹמֵנוּ
נִטֵּל רְשׁוֹת מֵרֵאשׁ הַיְשִׁיבָה
בְּאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁנִּקְבַּל מִמֶּנּוּ,
וְנֹאמֵר לְפָנֶיךָ. אֲשֶׁרִי חִלְקֵךָ
שָׁאֲתָה זֹכָה לְאוֹרוֹת נִסְתָּרִים
מִכָּל הַצְּדָדִים מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה
מִהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִהָעוֹלָם אַחֵר. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּבַר אֶחָד רְצִיתִי
לְדַעַת, אִם תּוּכַל לְהוֹדִיעַ לִי.
נְשִׂים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם אִם וּפְאִיּוֹת
לְעֹלוֹת לְמַעְלָה, אוֹ אֵיךְ הֵן שָׁם?
אָמַר לוֹ, אִי רַבִּי אִי רַבִּי, בְּזֶה יֵשׁ
לָנוּ סוּד יְתֵר (נִכְבָּד) כְּדִי לֹא לְגִלוֹת
סוּדוֹת שֶׁל שָׁם, אֲבָל זֶה יִלְךְ וְיִטֵּל
רְשׁוֹת, וְנֹאמֵר לְךָ. בֵּין כֶּף פֶּרַח
אֶחָד וְהַתְּכֵסָה מֵהֶם וְהִלָּף לוֹ.

וְרַבִּי שְׁעָה שָׁב אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם,
עֲתִיד הֵייתִי לְהַכְנִס, וְהָיו כֻּלָּם
בְּעִטּוֹר אֶחָד, שְׁדָנוּ דִין בֶּן אָדָם
אֶחָד שְׁעָמַד עַל פֶּתַח הַגֶּן עֲדָן,
וְאוֹתָם כְּרוּבִים אֶחָזוּ בוֹ, וְלֹא נִתְּנוּ
אוֹתוֹ לְהַכְנִס שָׁם, וְהָיָה בְּצַעַר
בִּינֵיהֶם, וְצוּחַ צְרוּחוֹת עַל גְּבֵי
הַפֶּתַח, וְשָׁמְעוּ כָּל הַצְּדִיקִים
שֶׁשָׁם, וְכַעַת הָיו מִתְכַּנְּסִים כָּל בְּנֵי
הַיְשִׁיבָה לְהַכְנִס אֶל מִלְךְ הַמְּשִׁיחַ
לְעֵין בְּדִינוֹ. וּבֹאֲתִי לְהוֹדִיעַ לָכֶם,
וְזֶה חֲבָרֵי הַצְּטָרֵף לְלַכֵּת לְשָׁם,
שְׁפָרוּז הַעֵבֶר בְּכָל אוֹתָם בְּנֵי
הַיְשִׁיבוֹת שִׁיְהִיו מִתְכַּנְּסִים כַּעַת
לְפָנֵי הַמְּשִׁיחַ. לָקַח פֶּתְקָה אַחַת
וְנָתַן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, קַח אֵת
זֶה וְעֵין בְּמָה שְׁשָׁם עַד שֶׁנִּבְּא
אֲלֶיךָ. וּפְרָחוּ שְׂגִיָּהִם.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן לָקַח הַפֶּתְקָה וְרָאָה
מָה שְׁרָאָה בְּסוּדוֹת שְׁשָׁם כָּל אוֹתוֹ
יוֹם. בְּלִילָה רָאָה נֹר, וְנִפְלָה עָלָיו
שְׁנָה, וְנִרְדָּם עַד הַבֶּקֶר. כְּשֶׁהֵאִיר

אִיהִי שְׁרָגָא, דְּאֵתְדִלְקַת מְנִיָּה, וְתִרְוִייהוּ
שְׁרָגָא חֲדָא הוּו, נְהוּרָא דָּא נִפְק מִנְהוּרָא דָּא,
אֵתְדַעַף דָּא, אֵתְדִלְקֵי מִגּוֹ נְהוּרִיָּה מִמָּשׁ, בְּגִין
דְּחֲדָא נְהוּרָא הוּו.

הַשְּׁתָּא רַבִּי, נְהִדֵר לְמַלִּין קְדָמָאִין, וְכַד נְהִדֵר
לְאַתְרִין, נִטוּל רְשׁוֹ מֵרַב מְתִיבְתָּא,
בְּאִינוּן מַלִּין דְּנִקְבַּל מְנִיָּה, וְנִימָא קַמָּךָ. זַפְּאָה
חוּלְקָךָ, דְּאֵת זְכִי לְנְהוּרִין סְתִימִין, מִכָּל סְטָרִין,
מִעִילָא וּמִתְתָּא, מֵהֵאִי עֲלָמָא, וּמִעֲלָמָא
אוּחְרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מְלָה חֲדָא בְּעִינָא
לְמַנְדַּע, אִי תִיכּוּל לְאוּדְעָא לִי. נְשִׁין בְּהֵהוּא
עֲלָמָא, אִי זַפְּאִין לְסִלְקָא לְעִילָא, אוֹ הֵיךְ אִינוּן
תַּמָּן. אָמַר לִיָּה, אִי רַבִּי אִי רַבִּי, בְּדָא אֵית לָן
רְזָא יְתִירָא (ס"א יְתִירָא). בְּגִין דְּלָא לְגַלְאָה סְטָרִין
דְּתַמָּן, אֲבָל דָּא יְהֵךְ וְיִטוּל רְשׁוֹ, וְנִימָא לְךָ.
אֲדַהְכִי פֶּרַח חַד, וְאֵתְפְּסִי מְנִיָּיָהוּ, וְאֹזֵל לִיָּה.
וְלִפּוּם שְׁעָתָא תְּב לְגַבִּיָּהוּ, אָמַר לוֹן, זְמִינָא
הוּינָא לְמִיעָאֵל, וְהוּו כְּלָהוּ בְּעִטּוֹרָא
חֲדָא, דְּדִינֵי דִינָא דְּחַד בְּר נֶשׁ, דְּקָאִים עַל
פֶּתְחָא דְּגֵן עֲדָן, וְאִינוּן פְּרוּבִין אֶחִידוּ בֵּיָה,
וְלֹא שְׁבָקוּ לִיָּה לְמִיעָאֵל תַּמָּן, וְהָיָה בְּצַעֲרָא
בִּינֵיָּהוּ, וְצוּחַ צְוּחִין עַל גְּבֵי פֶתְחָא, וְשָׁמְעוּ
כּוּלָּהוּ צְדִיקֵיָּא דְּתַמָּן, וְהַשְּׁתָּא הוּו מִתְכַּנְּפִי
כָּל בְּנֵי מְתִיבְתֵי, לְמִיעָאֵל לְגַבִּי מִלְכָּא מְשִׁיחָא,
לְעִינָא בְּדִינֵיָּה. וְאַתְּנָא לְאוּדְעָא לְכוּ, וְדָא
חֲבָרָאִי אֲצְטָרִיף לְמַהֵךְ תַּמָּן, דְּכְרוּזָא הָוָה
אֲעַבְרָ בְּכָל אִינוּן בְּנֵי מְתִיבְתֵי. דְּלִיְהוּוֹן פְּנִישִׁין
הַשְּׁתָּא קָמִי מְשִׁיחַ. נִטֵּל פֶּתְקָא חֲדָא, וְיָהֵב
לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, טוּל דָּא, וְעֵיין בְּמָה דְּתַמָּן,
עַד דְּנִיתִי גְּבַךְ, פְּרָחוּ תִרְוִיָּהוּ.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן נִטֵּל פֶּתְקָא, וְחָמָא מָה דְּחָמָא,
בְּרִזִין דְּתַמָּן, כָּל הַהוּא יוּמָא. בְּלִילָא

חָמָא שְׁרָגָא, וְנִפְּלִי בֵּיָה שִׁינְתָּא, וְדָמָךְ עַד צַפְרָא. כַּד נְהָר יְמָמָא, קָם וּפְרָח

היום קם, ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים. אמר לו, עמד רבי, אשרי חלקך. עמד. בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה חדות הראוי לנו בשנותנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה. ראש הישיבה העליונה יצא אלינו ואמר: שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו!

רבי רבי, כשפרחנו ממך (בשביד), נכנסנו וראינו כל בני הישיבות שהרי מתכנסים לתוף היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות. הצטער רבי שמעון על זה. אמר לו, אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך. אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער הגיהנם, שעה וחצי.

וכך זה משום שיום אחד אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד, ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים: שתקו, אל תאמרו דבר. ומשום ששתקו החברים, נכשל באותו דבר והתבייש. ועל אותה בושה שגרם אדם זה, דנו אותו בדין הזה הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפלו כמלא נימה. דנו דינו, ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו. ועל זה הראוי לי מה שלא ידעתי מלפני כן. אי רבי, ששה היכלות הראוי לי, בכמה ענוגים ועדוניהם,

ההוא פתקא מניה, והא אינון תרווייהו אתין, אמר ליה, קום רבי, זפאה חולקך, קום. בגינתך חמינן וזכינן לכמה סתרינן עלאין, כמה חדות אחזיו לן, פד יהבו רשו לגלאה לך, כל מה דאת בעי. ריש מתיבתא עלאה נפק לגבן, ואמר, שאילו בשלמיה דבר יוחאי, אתריה דבר יוחאי, הא פנו ליה מפמה יומין. לית מאן דיקרב לגביה, זפאה איהו.

רבי רבי, פד פרחנא מגבך (בגינת), עאלנא ורחמינא כל בני מתיבתא, דהא מתפנפי לגו היכלא חדא, דמשיח תמן, ודיינו דינא דההוא בר נש, דקאים על פתחא, שמיה לית לן רשו לגלאה. אצטער רבי שמעון על דא, אמר ליה, לא תצטער רבי על דא, אנת תדע בדא ליליא בחלמך. אבל דינא דינו עליה, דגזר משיח, דלהוי ההוא בר נש לבר פההוא צערא ארבעין יומין. לסוף ארבעין יומין, יצערון ליה בדינא, בצערא דגיהנם, שעתא ופלגא.

וכך דא, בגין דיומא חדא, חד מן חבריא הוה פריש מלין דאורייתא, פד מטא לחד מלה, ידע האי בר נש דיתכשל ביה, ואמר לחבריא שתוקו, לא תימרון מדי. ובגין דשתיקו חבריא אתכשל בההוא מלה, ואכסוף. וההוא כסופא דגרים האי בר נש, דינינן ליה בהאי דינא (דף קס"ו ע"ב) קשיא, בגין דלא בעי קדשא בריך הוא לשבקא חובא דאורייתא, אפילו כמלא נימא.

דיינו דיניה, ונפקו כל בני מתיבתא. ואנא שאילנא רשו, דהא בריה דיוחאי, שאיל שאלתא דא. ועל דא אחזיו לי, מה דלא ידענא מקדמת דנא. אי רבי, שית היכלין אחזיו לי,

בכמה ענוגין ועדוניהם, באתר דפרוכתא פרישא בגנתא. דהא מההוא

במקום שפרכת פרושה בגנה. שְׁהַרִי מאותה פרכת ולהלאה לא נכנסים זכרים כלל.

בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אִתָּהּ, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל. שלש פעמים בכל יום הפרוזות מכריזים: הרי דמות משה נביא הנאמן באה! ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת: אשרי חלקי שגדלתי אור זה. וזה ענוגים שלה יותר מכלם.

חוזרת לנשים ומשתדלת במצוות התורה. פלן באותן דמיות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (בלבוש) בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כף, מצוות התורה שלא זכו לקצמן בעולם הזה, משתדלות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות (ישעיה לב) נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנום.

בהיכל אחר יש סרח בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אִתָּהּ. שלש פעמים ביום מכריזים לפניה: הרי דמות יוסף הצדיק באה! והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף, ושמחה, ומשתחוה אליו ואומרת: אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי. אחר כף חוזרת לשאר הנשים, ומשתדלות בתשבחות רבון העולם ולהודות לשמו. וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת. אחר כף חוזרות להשתדל במצוות התורה ובטעמיהן.

בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים

פרוכתא ולהלאה, לא עאלין דכורין כלל. בהיכלא חדא, אית בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשין, זכרין בהדה, וכל

חדא וחדא מנייהו, דוכתיין דנהורין ועדונים, בלא דחקא כלל אית לה. תלת זמנין בכל יומא, פרוזי אכריזו, הא דיוקנא דמשה נביאה מהימנא אתי, ובתיה נפקת, לאתר דפרגודא חדא דאית לה, וחקמת דיוקנא דמשה, וסגידת לגביה, ואמרה, זפאה חולקי דרביתי נהירו דא. ודא איהו ענוגין דילה, יתיר מפלהו.

אהדרת לגבי נשין, ואשתדלן בפקודי אורייתא. פלהו באינון דיוקנין

דהוו בהאי עלמא, בלבושא דנהורא, (ס"א בלבושא) בלבושא דכורין, בר דלא נהרי הכי, פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא, משתדלי בהו, ובטעמייהו, בההוא עלמא. וכל הני נשין, דיתבין בהדי בתיה בת פרעה, אקרוין נשים שאננות, דלא אצטערו בצערא דגיהנום כלל.

בהיכלא אחרא, אית סרח בת אשר, וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה. תלת

זמנין ביומא מכריזין קמה, הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא, ואיהי חדאת, ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה, וחקמת נהירו דדיוקנא דיוסף, וחדאת, וסגידת לגביה, ואמרת, זפאה האי יומא, דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי. לבתר אהדרת לגבי שאר נשין, ומשתדלין בתושבחות דמארי עלמא, ולאודאה שמייה. וכמה דוכתיין וחידי, אית לכל חדא וחדא. ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא, ובטעמייהו.

בהיכלא אחרא, אית יוכבד, אמיה דמשה נביאה מהימנא, וכמה אלפין ורבבין

ורכבות עמה. בהיכל זה לא מכריזים כלל, אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבון העולם היא וכל הנשים שאתה. ושירת הים מזמרות בכל יום, והיא לבדה אמרת מכאן, (שמות טו) ותקח מרים הנביאה וגו', את התף בידה וגו'. וכל אותם צדיקי גן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.

בהיכל אחר יש דבורה, גם כן וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמרות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אי רבי, אי רבי, מי ראה חדות הצדיקים ושל נשים ונפאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.

לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן. בכל היום הן לבדן, כמו שאמרתי לך, והגברים גם כן.

ובבב לילה נכללים פלם פאחד, משום ששעת הזיווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא. זיווג אותו עולם - התדבקות נשמה בנשמה, אור באור. זיווג העולם הזה - גוף בגוף. והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זיווג אחר זיווג, גוף אחר גוף, זיווג אותו עולם אור אחר אור. היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בוטחות (ישעיה לב), ולא זכינו בהם לראות. אשרי חלק הצדיקים, גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, ונפאים לכל הענוגים של אותו עולם.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי

בהדה. בהיכלא דא, לא מכריזי כלל, אלא תלת זמנין בכל יומא ויומא, אודת ומשבחת למארי עלמא, איהי וכל אינון נשין די בהדה. ושירתא דימא מזמרין בכל יומא, ואיהי בלחודדהא אמרת מהכא, (שמות טו) ותקח מרים הנביאה וגו', את התוף בידה וגו'. וכל אינון צדיקיא די בגן עדן, צייתין לקל נעימו דילה. וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחן עמה לשמא קדישא.

בהיכלא אחרא, אית דבורה, אוף הכי וכל שאר נשין בהדה, אודן ומזמרין בהיהא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא. אי רבי, אי רבי, מאן חמי חדוה דצדיקיא, ודנשין זכין דעבדין לגבי קדשא בריה הוא. רגו לגו דאינון היכלין, אית ארבע היכלין טמירין, דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה, ולית מאן דחמי לון. בכוליה יומא אינון בלחודיהון, כמה דאמינא לך, וגוברין אוף הכי.

ובבב ליליא אתפלילן פלהו כחדא, בגין דשעתא דזיווגא איהו בפלגות ליליא, בין בהאי עלמא, בין בההוא עלמא. זיווגא דההוא עלמא, אתדבקותא דנשמטא בנשמטא נהורא בנהורא. זיווגא דהאי עלמא, גופא בגופא. וכלא כמה דאתחזי, זינא בתר זיניה, זיווגא בתר זיווגא, גופא בתר גופא, זיווגא דההוא עלמא, נהורא בתר נהורא. היכלין דארבע אמהן, אקרוין היכלין דבנות בוטחות. ולא זכינו בהו למחמי. ופאה חולקיהון דצדיקיא, גוברין ונוקבי דאזלי בארח מישר בהאי עלמא, ונפאין לכלהו ענוגין דההוא עלמא.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אנת, לא אתמסר לגלאה. זיווגא דההוא

עֲלָמָא, אַתְעֵבִיד אֵיבָא (דף קס"ח ע"א) וְתִיר, מְאִיבָא
 דְּאַתְעֵבִיד בְּהַאי עֲלָמָא. בְּזוּוּגָא דְלַהוּן, בְּזוּוּגָא
 דְּהַהוּא עֲלָמָא, בְּתִיאֻבְתָּא דְלַהוּן כְּחֲדָא, כַּד
 מְתַדְבְּקֵן נִשְׁמַתִּין דָּא עִם דָּא, עֲבָדִי אֵיבִין,
 וְנִפְקִי נַהוּרִין מִנִּיּהוּ, וְאַתְעֵבִידִי שְׂרָגִין. וְאֵינּוּן
 נִשְׁמַתִּין, לְגִיּוּרִין דְּמִתְגִּירִין, וְכֹל הַנִּי עֵיילִין
 לְהִיכְלָא חֲדָא.

וְכַד מְתַגִּירָא גִיּוּרָא חֲדָא, פְּרַחָא מֵהַהוּא
 הִיכְלָא נִשְׁמַתָּא, וְעֲאֵלֵת תְּחִילַת גְּדַפְתָּא
 דְּשְׂכִינְתָּא, וְנִשְׁקַת לָהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ אֵיבָא
 דְּצַדִּיקָיָא, וּמְשַׁדְּרַת לָהּ לְגוּ הַהוּא גִיּוּרָא,
 וְשִׂרְאֵת בֵּיהּ. וּמֵהַהוּא זְמַנָּא, אַקְרִי גַר צְדָק.
 וְהֵינּוּ רִזָּא דְכְּתִיב, (משלי יא) פְּרִי צַדִּיק עֵץ חַיִּים.
 מַה אֵילָנָא דְחַיִּי אֲפִיק נִשְׁמַתִּין, אוּף הֵכִי צַדִּיק,
 אֵיבָא דִילִיָּה עֵבִיד נִשְׁמַתִּין.

רַב מְתִיבְתָּא אָמַר, כְּתִיב (בראשית יא) וַתְּהִי שְׂרִי
 עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלֶד. מִמַּאי דְאָמַר וַתְּהִי
 שְׂרִי עֲקָרָה, לִית אָנָּא יוֹדֵעַ דְּלִית לָהּ וָלֶד, מַאי
 אֵין לָהּ וָלֶד. אֶלָּא הֵכִי אָמַר רַב מְתִיבְתָּא, וָלֶד
 לָא הוּת מוּלְדָא, אֲבָל נִשְׁמַתִּין הוּת מוּלְדָא
 בְּאַתְדְּבִקוּתָא דְתִיאֻבְתָּא, דְּאֵינּוּן תְּרִין זְפִאִין
 הוּוּ מוּלִידֵי נִשְׁמַתִּין לְגִיּוּרֵי כָּל הַהוּא זְמַנָּא
 דְּהוּוּ בְּחֶרֶן. כְּמָה דְעֵבִידִין צַדִּיקָיָא בְּגִין עֲדָן.
 כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית יב) וְאַתְ הִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
 בְּחֶרֶן, נִפְשׁ עָשׂוּ וְדָאִי.

חֲדָי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּה הַהוּא גְּבֻרָא, אֵי
 רַבִּי, מַה אֵימָא לָךְ, בְּכָל רִישׁ יַרְחֵי וְשַׁבְּתֵי
 וּמוֹעֲדֵיָא וְזְמַנֵּיָא, אֵינּוּן דְּכוּרִין סְלָקִין
 לְאַתְחִזָּאָה קַמִּי מְלָפָא קְדִישָׁא, דְּכוּרִין וְלֹא
 נוֹקְבִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שמות כג) יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ.
 וְכַד אַהֲדָרֵן מֵהֲדָרֵן בְּכַמָּה מְלֵי חֲדַתִּין, וְאַהֲדָרֵן
 מְלִין קַמִּי רַב מְתִיבְתָּא.

יִזְמָא דָּא אַהֲדָרֵן מְלִין חֲדַתִּין קַמִּי רַב מְתִיבְתָּא,

אַתְהָ, לֹא נִמְסַר לְגַלוּת. זְוּוּג אוֹתוּ
 עוֹלָם נַעֲשֶׂה פְּרִי יוֹתֵר מִפְּרִי
 שְׁנַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּזוּוּג
 שְׁלָהֶם, בְּזוּוּג אוֹתוּ עוֹלָם, בְּעֶרְגָּה
 שְׁלָהֶם כְּאַחַד, כְּשֶׁהִנְשַׁמּוֹת
 נִדְבָקוֹת זוּ בְּזוּ, עוֹשׂוֹת פְּרוֹת,
 וְיוֹצְאִים אוֹרוֹת מֵהֶם וְנַעֲשִׂים
 גְּרוֹת. וְהֵם הִנְשַׁמּוֹת לְגַרִּים
 הַמְתַּגִּירִים, וְכֹל אֵלֶּה עוֹלָם
 לְהִיכְלֵי אַחַד.

וְכַשְׁמַתְנִיר גַּר אַחַד, פּוֹרְחַת
 מֵאוֹתוּ הִיכְלֵי נִשְׁמָה, וְנִכְנַסַּת פִּתְחַת
 כְּנַפְיָהּ הַשְּׂכִינָה, וְנוֹשְׁקַת אוֹתָהּ,
 מִשּׁוּם שֶׁהִיא פְּרִי הַצְּדִיקִים,
 וְשׁוֹלַחַת אוֹתָהּ לְתוֹף אוֹתוּ גַר
 וְשׁוֹרָה בּוֹ, וּמֵאוֹתוּ זְמַן נִקְרָא גַר
 צְדָק. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (משלי יא)
 פְּרִי צַדִּיק עֵץ חַיִּים. מַה עֵץ הַחַיִּים
 מוֹצִיא נִשְׁמּוֹת, גַּם צַדִּיק פְּרִיו
 עוֹשֶׂה נִשְׁמּוֹת.

רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה אָמַר, כְּתוּב (בראשית
 יא) וַתְּהִי שְׂרִי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלֶד.
 מִמַּה שְׁאָמַר וַתְּהִי שְׂרִי עֲקָרָה,
 אֵינִי יוֹדֵעַ שְׂאֵין לָהּ וָלֶד? מַה זֶה
 אֵין לָהּ וָלֶד? אֶלָּא כִּף אָמַר רֵאשׁ
 הַיְשִׁיבָה, וָלֶד לֹא הֵיטָה מוּלִידָה,
 אֲבָל נִשְׁמּוֹת הֵיטָה מוּלִידָה
 בְּהַתְּדַבְּקוֹת עֶרְוָה, שְׂאוֹתֶם שְׁנֵי
 צַדִּיקִים הָיוּ מוּלִידִים נִשְׁמּוֹת
 לְגַרִּים כָּל אוֹתוּ זְמַן שֶׁהָיוּ בְּחֶרֶן
 כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ צַדִּיקִים בְּגִין עֲדָן, כְּמוֹ
 שְׁכַתּוּב (שם יב) וְאַתְ הִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר
 עָשׂוּ בְּחֶרֶן. נִפְשׁ עָשׂוּ בְּדָאִי.

שְׂמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ אוֹתוּ
 הָאִישׁ, אֵי רַבִּי, מַה אָמַר לָךְ, בְּכָל
 רֵאשׁ חֲדָשׁ וְשַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדִים
 וְזְמַנִּים, אוֹתֶם זְכָרִים עוֹלָם
 לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ,
 זְכָרִים וְלֹא נְקֻבוֹת, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
 (שמות כג) יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ.
 וּכְשִׁחוֹזְרִים, חוֹזְרִים בְּכַמָּה
 דְּבָרִים חֲדָשִׁים, וּמְחֻזְרִים דְּבָרִים
 לְפָנֵי רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה.

יוֹם זֶה הִתְחַזְּרוּ דְּבָרִים חֲדָשִׁים

לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים - צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו. שפלים עולים תוף משקל האילן עד שלא יבאו לעולם, וכפי משקלת המשקל כף יש להם בעולם הזה. ראש הישיבה ירד וגלה ממה ששמע למעלה, דבר אחד גלה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יפוי בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יפוי בו ויעלה אור הנשמה, ויאחזו זה בזה להאיר. (שתי גסוקאות)

משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיפוי בו, אז מאיר אור הנשמה ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוף הנשמה, מהדר מרומם ומשבח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבנו. הרי אז הפל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו עד שיפוי בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור, ולא עולה בו אור עד שיפוי בו, ואז מאיר.

צד האחר רוצה לעשות כף, ומפה ברשעים, וכל מה שמפה, אז (משלי יג) ונר רשעים ידעף. מתורף ומגדף לכל הצדדים ולא יכול להאיר כלל, ואז פתוב (קהלת ב) פי מה האדם שיבוא אחרי המלך. ורוצה להדמות לו ולא יכול. ועל זה (תהלים יא) ה' צדיק יבחן, ומפה בו, ואז מאיר ומתחזק באור. יבחן, כמו שנאמר (ישעיה כח) אכן בחן. גחן רבי שמעון ונשק לעפר. אמר, דבר דבר אחריו רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוף שרש ועקר הפל.

אמר לו, אי רבי, אי רבי, פשעולים למעלה, פל אותם

על רזין עתיקין, צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו. דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא, עד לא ייתון לעלמא, וכפום טקלא דמתקלא, הכי אית לון בהאי עלמא. רב מתיבתא, נחית וגלי ממה דשמע לעילא, מלה חדא גלי ולא יתיר. אעא דלא סליק נהוריה, יבטשון ביה ואנהיר. גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא, יבטשון ביה, ויסלק נהירו דנשמתא, ויתאחדון דא בדא לאנהרא. (תרי גוסחוי).

בגין דאית גופא דנהירו דנשמתא לא נהיר ביה, עד דיבטשון ביה, כדין נהיר נהירו דנשמתא, ואתאחדת בגופא, וגופא אתאחד בה. גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא, מהדר מרומם ומשבח, מצלי צלותיה ובעותיה, מברך למאריה, הא כדין פלא נהיר. בגין דאית גופא, דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר ואתאחד דא בדא. אית אעא דלא אתאחד בנהורא, ולא סליק נהורא ביה, עד דיבטשון ביה, וכדין נהיר.

סטרא אחרא, בעי למעבד הכי, ובטש בחייביא, וכל מה דבטש, כדין (משלי יא) ונר רשעים ידעף. מחרף ומגדף לכל סטריין, ולא יכיל לאנהרא כלל, וכדין פתיב (קהלת ב) פי מה האדם שיבוא אחרי המלך. ובעי לאתדמי ליה, ולא יכיל. ועל דא (תהלים יא) יי צדיק יבחן, ובטש ביה, וכדין נהיר ואתקף בנהירו. יבחן, כמה דאת אמר (ישעיה כח) אכן בחן. גחין רבי שמעון, ונשיק לעפרא. אמר, מלה מלה אבתרף רדיפנא, מיומא דהוינא, והשתא אשתמודעא לי מלה, מגו שרשא ועקרא דכלא.

אמר ליה, אי רבי, אי רבי, פד סלקין לעילא,

פל אינון רוחין דכורין ונוקבין, בההוא זמנא, שמעין (ס"א פסח) מליין

רוחות זכרים ונקבות באותו זמן שומעים (במטה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוף הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר על קיומו. כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים. כשיורדים, מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף.

אי רבי, אי רבי, פמה דברים חדשים מתוף ראש הישיבה. אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, פמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכף פתח ראש הישיבה: מי שהוא קטן - הוא גדול, ומי שהוא גדול - הוא קטן, שפתיב (בראשית כג) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה, שהוא חשבון גדול, פתיב בו שנה, קטן השנים, לאחד הקטינו. שבע, שהוא חשבון קטן, הגדילו ורבה אותו, שפתיב שבע שנים.

בא וראה שלא הגדיל הקדוש ברנף הוא אלא למקטין. לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, פמה הוא גדול בעלוי באותו העולם.

בין כף שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה פארתה נעימה שהיו אומרים. וכשפסמו (שמות טו) ה' ימלף לעלם ועד, ראו ארבע דמיות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם. ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר, (ירמיה ב) כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריהך אהבת פלולותיהך וגו'. שאט ברקיעא ואגניז, קם אחרא אבתריה ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים וישט ברקיע ונגנז.

גוף. פמה דברים חדשים מתוף ראש הישיבה. אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, פמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכף פתח ראש הישיבה: מי שהוא קטן - הוא גדול, ומי שהוא גדול - הוא קטן, שפתיב (בראשית כג) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה, שהוא חשבון גדול, פתיב בו שנה, קטן השנים, לאחד הקטינו. שבע, שהוא חשבון קטן, הגדילו ורבה אותו, שפתיב שבע שנים.

חדתינ ועתיקין, נחתין ועאלין לגו מתיבתא, ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא, ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה. פד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין. פד נחתין, מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא.

אי רבי, אי רבי, פמה חדתינ מלין מגו רב מתיבתא. זפאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא, פמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא. והכי פתח רב מתיבתא, מאן דאיהו זעיר, איהו רב. ומאן דאיהו רב, איהו זעיר. דכתיב, (בראשית כג) ויהיו (דף קס"ח ע"ב) חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. מאה דאיהו חשבון רב, פתיב ביה שנה, זעירו דשנין, חד אזעיר ליה. שבע, דאיהו חשבון זעיר, אסגי ליה, ורבי ליה דכתיב שבע שנים. תא חזי, דלא רבי קדשא בריך הוא, אלא לדאזעיר. לא אזעיר אלא לדרבי. זפאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא, פמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא.

אדהכי שמעו שירתא דימא, בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריא, קל נעימו דשירתא, פההוא נעימו דהו אומרי. וכד סיימו (שמות טו) יי ימלוך לעולם ועד. חמו ארבע דיוקנין ברקיע. וחד מנייהו רב ועלאה מפלהו. וההוא רב ועלאה מנייהו, אתער קלא ואמר, (ירמיה ב) כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריהך אהבת פלולותיהך וגו'. שאט ברקיעא ואגניז, קם אחרא אבתריה ואמר, (ישעיה מב) והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'. סיים וישט ברקיעא ואגניז.

פתח אידך ואמר, (ישעיה לה) ישושים מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. ושאט

פתח האחר ואמר, (שם לה) ישושים מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח פחבצלת. וישט ברקיע ונגנז.

פֶּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שם מג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאֲךָ יַעֲקֹב וְגו' . (שם) כֹּה אָמַר ה' הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרָךְ וּבַמַּיִם עֲזִים נְתִיבָה וְגו', תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַנִּים וּבְנֹת יַעֲנֶה וְגו'. סִיּוֹם וְשֵׁט בְּרֻקִיעַ וְנִגְנֹו. אִז פַּחַד גְּדוֹל וְאִימָה נָפַל עֲלֵיהֶם.

כְּשֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קוֹל הַתְּעוֹרָר כְּמִקְדָּם וְאָמַר: עִם תְּקִיף כְּאַרְיֵה, גְּבוּרִים כְּנִמְרִים, תַּנּוּ כְבוֹד לְרַבּוֹנוֹכֶם, שְׁכַתּוֹב (שם כה) עַל כֵּן יִכְבְּדוּךָ עִם עַז וְגו'. שְׁמַעוּ קוֹל, חִילוֹת וּמְרַפְּבוֹת שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א-כט) לָךְ ה' הַגְּדוֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד וְגו', עַד (בַּחֲמִישֵׁי ט) וּמְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה. תַּמְהוּ וְהִלְכוּ. בֵּינן כֶּף הָאִיר הַיּוֹם, הַחֲזִירוּ רֹאשׁ, וְרָאוּ כָּל הַמְדַבֵּר מִכֶּסֶה בַּעֲנָנֵי כְבוֹד מְאִירִים, נוֹצְצִים בְּגוֹנִים רַבִּים.

אָמְרוּ זֶה לָזֶה, וְדָאֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַשְׁתַּבַּח בַּתְּשַׁבַּח שֶׁל דוֹר הַמְדַבֵּר, שְׁלֵא הִיָּה בַּעוֹלָם דוֹר עֲלִיוֹן כְּדוֹר זֶה, וְלֹא יִהְיֶה עַד שְׂיִבֵּא מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. וְדָאֵי כָּל מַה שֶׁהָרָאָה לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא הִיָּה אֱלֹא בְּשִׁבִיל לְהוֹדִיעַנוּ חֲבִיבוֹת רַבּוֹנֵם עֲלֵיהֶם, לְהוֹדִיעַ שֵׁשׁ לָהֶם חֵלֶק טוֹב, וְהֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא. וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּשֵׁיִקִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּתִים, עֲתִידִים אֲלוֹ לַעֲמֹד לְתַחֲיָה בְּרֵאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שְׁעִיָּה כו) יַחֲיוּ מִתֵּיךְ, וְאֵלֶּה הֵם דוֹר הַמְדַבֵּר.

אָמַר לוֹ, הֵאֵם דְּבַר חֲדָשׁ יַדְעַתְּ שְׂאֵנִי מְעַרְטֵל מִמֶּנּוּ? אָמַר לוֹ, אָמַר. אָמַר, קוֹל הַחֲזוֹר רְצִיתִי לַדְּעַת. כֵּן אָדָם נוֹתֵן קוֹל בְּשָׂדֶה אוּ בְּמִקוֹם אַחֵר, וְחֲזוֹר קוֹל אַחֵר וְלֹא יָדוּעַ. אָמַר לוֹ, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, עַל דְּבַר זֶה כְּמָה קוֹלוֹת הַתְּעוֹרָרוּ, וְכְמָה דְּקוֹקִים הָיוּ לְפָנֵי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. וְכִשְׁיַרְד רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, אָמַר, כֶּף פְּרִשׁוּהָ דְּבַר

בְּרֻקִיעָא, וְאִגְנִיז. פֶּתַח אֵידָךְ וְאָמַר, (יְשַׁעִיָּה מג) כֹּה אָמַר יְיָ בּוֹרְאֲךָ יַעֲקֹב וְגו', (יְשַׁעִיָּה מג) כֹּה אָמַר יְיָ הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרָךְ וּבַמַּיִם עֲזִים נְתִיבָה וְגו'. תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַנִּים וּבְנֹת יַעֲנֶה וְגו'. סִיּוֹם וְשֵׁט בְּרֻקִיעָא, וְאִגְנִיז. כְּדִין דְּחִילוֹ סָגִיא וְאִמְתָּנִי נָפַל עֲלֵייהוּ.

כִּד הָוָה נָהִיר יְמָמָא, קָלָא אֲתַעַר כְּמִלְקֵדְמִין, וְאָמַר, עֲמָא תְּקִיפָא כְּאַרְיֵה, גְּבַרִין כְּנִמְרִין, הָבוּ יָקָר לְמֵאֲרִיכוֹן. דְּכַתִּיב, (יְשַׁעִיָּה כה) עַל כֵּן יִכְבְּדוּךָ עִם עַז וְגו'. שְׁמַעוּ קוֹל חִילִין וּמְשַׁרְיִין דִּהוּוּ אֲמָרִי, (דְּבַרֵי הַיָּמִים א כט) לָךְ יְיָ הַגְּדוֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצַח וְהַהוֹד וְגו', עַד וּמְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה. תַּוּוּהוּ וְאִזְלוּ. אֲדִהֲכִי נָהִיר יְמָמָא, אֲהִדְרוּ רִישָׁא, וְחֲמוּ כָּל מְדַבְּרָא חֲפִי בַּעֲנָנֵי יָקָר, מְנַהֲרוֹן, מְנַצֵּץ, בְּגוֹנוֹיִן סָגִיאִין.

אָמְרוּ דָּא לְדָא, וְדָאֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאִשְׁתַּבַּחָא בְּתוֹשַׁבְּחָתָא דְּדָרָא דְּמְדַבְּרָא, דְּלֹא הָוָה בַּעֲלָמָא, דְּרָא עֲלָאָה, כְּדָרָא דָּא. וְלֹא יִהְיֶה עַד דִּיִּיתִי מְלַפָּא מְשִׁיחָא וְדָאֵי כָּל מַה דְּאַחֲמִי לָן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוָה, אֱלֹא בְּגִין לְאוֹדְעָא לָן חֲבִיבוֹ דְּמֵאֲרִיהוֹן עֲלֵייהוּ. לְאוֹדְעָא דְּאִית לָוִן חוֹלְקָא טָבָא, וְאִינוֹן בְּנֵי עֲלָמָא דְּאִתִּי. וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי כִּד יוֹקִים קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְּיָא, זְמִינִין אֲלִין לְאַחֲיָא בְּקַדְמִיתָא. כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר (יְשַׁעִיָּה כו) יַחֲיוּ מִתֵּיךְ, וְאֲלִין אִינוֹן דְּרָא דְּמְדַבְּרָא.

אָמַר לִיָּה, אֵי מְלָה חֲדָתָא יַדְעַת, דְּאִנָּא עֲרִטִירָא בָּהּ. אָמַר לִיָּה אִימָא. אָמַר קָלָא דְּהַדְרָא בַּעֲינָא לְמַנְדַּע. בַּר נֶשׁ יִהִיב קָלָא בְּחַקְלָא, אוּ בְּאַתְרָא אַחְרָא, וְהַדְרָא קָלָא אַחְרָא, וְלֹא יָדִיעַ. אָמַר לִיָּה, אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, עַל מְלָה דָּא, כְּמָה קָלִין אֲתַעַרוּ, וְכְמָה דְּקוֹקִין הָווּ קָמִי הַתְּעוֹרָרוּ, וְכְמָה דְּקוֹקִים הָיוּ לְפָנֵי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה.

רב מתיבתא, וכד נחית רב מתיבתא, אמר, הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקייעא, ורזא יקירא איהי.

בישיבת הרקיע, וסוד נכבד הוא. בא וראה, שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובקעים רקיעים. אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא אובדים.

תא חזי, תלת קלין אינון, דלא אתאבידו לעלמין, בר קלין דאורייתא וצלותא, דאלין סלקין לעילא, ובקעין רקיעין. אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין, ולא אתאבידו. ואינון תלת: קול חיה בשעתא דאיהי על קלביטא, ההוא קלא משטטא ואזלא באורא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול דבר נש, בשעתא, דנפיק נשמתיה מגופיה, ההוא קלא משטטא ואזלא באורא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. קול נחש, בשעתא דפשיט משפיה, ההוא קלא משטטא באורא, ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא.

והם השלשה: קול החיה בשעה שיהא על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם. קול הבן אדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם. קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.

אי חסידא קדישא, כמה מלה דא רבא ויקירא. אלין קלין, מה אתעביד מינייהו, ולאן אתר עאלין ושראן. אלין קלין דצערא אינון, ואזלין ומשטטי באורא, ואזלי מסייפי עלמא, עד סייפי דעלמא, ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא, ואתטמרן תמן. וכד (דף קס"ט ע"א) יהיב בר נש קלא, אינון מתערין לגבי ההוא קלא. קלא דנחש, לא אתער לגבי קלא דבר נש. היאך יתער. במחאה. פד מחי בר נש מחאה אתער קלא דנחש, דאתטמר לגביה ההוא קלא, ולא קלא אחרא. קלא אתער פתר קלא, זינא בטר זיניה.

אי חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד. אלה הקולות מה נעשה מהם, ולאיהו מקום נכנסים ושורים? אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים בעולם באויר, והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך נקיים ומחלות עפר ונסתרים שם. וכשנותן אדם קול, הם מתעוררים לאותו קול. קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר? במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו.

וער דא ביומא דראש השנה, קול שופר, אתער קול שופר אחרא, זינא בטר זיניה אזלא. ארחיה דנחש לביש איהו, לקטלא ולמחאה, בההוא קלא ממש, לא אתער קלא דהאי נחש, אלא בטר זיניה. ודא איהו, פד בר נש מחי בחוטרא בארעא, וקרי ליה לזיניה, פדין אתער ההוא קלא דנחש, לאתבא

וער כף ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו הולך. דרך הנחש הוא לרע, להרג ולהכות. באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו. וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול

ההוא קלא דנחש, לאתבא

הנחש להשיב למינו. וסוד זה הוא נסתר.

אמר רבי שמעון, ודאי דבר זה הוא דבר נסתר, ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו, שלמה המלך ידוע ידע, ולא כל כך. אבל מה שלא ידע, אותו קול מה תועלת יש בו, ואיך יושב?

וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כלול רוח ונפש, והכל עצמות מעצבון בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה. וכשמגיע לאותו מקום שנוכנס בו, יושב כמת. וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, וגוחנים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותו רוח ונפש והכל עצמות, ומודיעים דבר, וזהו (ישעיה כט) אוב מארץ. ועל זה ירד שלמה לדעת מה נעשה מאותו קול, ולא ידע. אשרי חלקך, רבי, שהברר לך דבר אמת.

בשבן אדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא פעין אותו קול שעורר האדם, ולא יותר. ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. מה הטעם? משום שכשיוצא בהתחלה, מתאריך מסוף העולם ועד סוף העולם. וכעת שנוכנס לשם, לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.

שמוח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמע אלא דבר זה - די לי להיות שמח שזכיתי לשמע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו, אי חסיד קדוש, אלמלא ידעת חדות דברי אותו עולם לפני ראש

לזיניה. ורזא דא איהו טמירו.

אמר רבי שמעון, ודאי מלה דא מלה סתימא היא. ותוהנא איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא. אמר ליה, שלמה מלכא מנדע ידע, ולא כל כך. אבל מה דלא ידע, ההוא קלא מה תועלתא אית ביה, והיך יתבא.

ורב מתיבתא הכי אמר, דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא, דהא ההוא קלא, איהי כלילא רוחא ונפשא, והבל גרמי מעצבונא דבשרא, ומשטטא באוירא, וכל חד מתפרש דא מן דא. וכד מטא ליה הוא אתר דעאל ביה, יתבא כמיתא. וכל אינון חרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בחרשייהו, וגחנין לארעא, ושמעין קלא דא, דמתחברון אינון רוחא ונפשא, והבל דגרמי, ואודעין מלה. ודא איהו (ישעיה כט) אוב מארץ. ועל דא רדיף שלמה, למנדע מה דאתעביד מההוא קלא, ולא ידע.

זכאה חולקך רבי, דאתבריר לך מלה דקשוט. בר בר נש אתער קלא, מיד (מתחברו) אתער ההוא קלא, ולית ליה רשו לארפא יתיר. אלא כעין ההוא קלא, דאתער בר נש, ולא יתיר. ואי אריך בר נש קליה, איהו לא אריך כל כך בהדיה, אלא לסופא דקלא, בגין דלא יכיל לארפא. מאי טעמא, בגין דכד נפקא בקדמיתא, אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, והשתא דעאל תמן, לא יכיל לארפא קלא, דהא לית ליה אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא.

חדו רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכינא למשמע, אלא מלה דא, די לי, למחויי חדי, דזכינא למשמע מלין דקשוט, דההוא עלמא. אמר ליה, אי חסידא קדישא. אלמלא ידעת חדות דמלין בההוא עלמא קמי רב

מתיבתא, תהא חדי יתיר.

אמר ליה, מאי חדושא הוה השתא, פד אתית לגבי. אמר, רב מתיבתא פתח ואמר, (בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניו. חדוה הוא. אמאי סתימו דעיניו למיתא. בגין דעיניו, גוונין דהאי עלמא אינון, וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא בהו, איהו אסתים מגיה האי עלמא, חיזו דהאי עלמא. אסתים עיניו, פל חיזו דהאי עלמא, הא אתחשוף מגיה. וחסכין מגיה חיזו דעיניו, לית ליה חיזו בהאי עלמא, מתמן ולהלאה. אמר רבי שמעון, יאות תקוונא דקדמאי, וחסכתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין.

אמר ליה, יוסף אמאי ישית ידו מפל בנוי. ואי תימא על בשורה דיליה, מיבעי ליה ויוסף חי תראה. אמר ליה ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה, ובגין כך דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא, ודא נטיל ליה. מאן דאסתים עיניו, רחימא דיליה אחזי הכי: חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד, הא אנא חיזו דילך באתרף. מפאן ולהלאה תתקנון לך חיזו אחרא, דההוא עלמא.

אמר רבי שמעון, מה אתהני האי למיתא, ומה תועלתא אית ליה בהאי. מאן דיבעי למשאל יומא מה דאצטרף לאפקחא עיניו, בגין לאחזאה דעדיין אזדמן איהו, לאתבא לחיזו דהאי עלמא כדבבדמין.

אמר ליה אי חסידא קדישא, ודאי אי לא אסתים מגיה פל חיזו דהאי עלמא, ולא אתאביד פלא מגיה, לא להוי ליה חיזו וחוילקא דההוא עלמא. עלמא דא, בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה, דבזמנא דתחיית מתיא, אפילו כחוטא דשערא לא הוה

הישיבה, תשמח יותר.

אמר לו, מה חדוש היה כעת כשבאת אלי? אמר, ראש הישיבה פתח ואמר, (בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניו. חדוה היא. מדוע סתימת העינים למת? משום שהעינים הן גוונים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם בהן. הוא נסתם ממנו עולם הזה ומראה העולם הזה, נסתמו עיניו. פל מראה העולם הזה נחשוף ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה. אמר רבי שמעון, נאה תקון הקדמונים, וחסכתם יתרה ממלאכים קדושים.

אמר לו, למה יוסף ישית ידו מפל בנוי? ואם תאמר על בשורה שלו, צריך לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ומשום כך זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו. מי שסותם עיניו, אהובו מראה כך: מראה שלף של העולם הזה אבד, הריני מראה שלף במקומך. מפאן ולהלאה יתקנון לך מראה אחר של אותו עולם.

אמר רבי שמעון, מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה? מי שירצה לשאל יום מה שהצטרף לפקח עיניו, בשביל להראות שעדיין הוא מזדמן להשיב למראה העולם הזה כמקדם.

אמר לו, אי חסיד קדוש, ודאי אם לא נסתם ממנו פל מראה העולם הזה ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא. עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם שאנו בו, שבזמן תחית המתים אפלו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם

הַזֶּה, שֶׁהִכָּל נֶאֱכָד בְּהִתְחַלָּה (הַטֵּל יִבְטַל אוֹתוֹ וְיִשִּׁים אוֹתוֹ) בְּאוֹתוֹ הַטֵּל (בְּהִתְחַלָּה), וְיַעֲבֹר מִמֶּנּוּ כָּל זֶה־מָה, וְאַחֵר כִּף יַעֲשֶׂה כְּחֻמְצָן זֶה, וּמִמֶּנּוּ יַעֲשֶׂה הַגּוֹף בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, כִּף כָּאֵן.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָתִי שְׂאֵתֶם מְלַבְּשִׁים שֵׁם בְּלָבוֹשׁ נִכְבָּד שֶׁל גּוֹף זֶה קְדוֹשׁ. הַאֵם הִיָּה כְּמוֹ זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אָדָם שֶׁנֶּאֱרָאָה בְּאוֹתוֹ גּוֹף כְּמוֹ שְׂאֵתֶם עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם?

אָמַר לוֹ, דְּבַר זֶה שְׂאֵלוֹ לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁנֵי עֲלָמִים שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ בִּיְנִינּוֹ אַחֵר שֶׁסָּבְלוּ צַעַר עַל חֻטְאֵי שְׂאֵל נִתֵּן לְגַלוֹת, וְשְׂאֵלוֹ זֶה לִפְנֵי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, וְהוּא אָמַר שְׁזֶה הִיָּה כִּף בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׁפָתוֹב (אֶסְתֵּר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת, הַתְּלַבְּשָׁה בְּאוֹתָהּ דְּמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַהוּא. מְלָכוֹת - זוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהָיָה מְלָכוֹת הַשָּׁמַיִם נוֹשֶׁבֶת רוּחַ מְאוֹתָהּ רוּחַ הָאָוִיר שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, וְכֵן הַתְּלַבְּשָׁה אֶסְתֵּר.

וּבְשִׁנְכֹנֶסָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַחֲשָׁרוֹשׁ וְרָאָה אוֹתוֹ לְבוּשׁ שֶׁל אוֹר, דְּמוּתָהּ נִדְמָתָה לְמֶלֶךְ אֱלֹהִים, וּפְרָחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ לְפִי שְׁעָה. מְרַדְּכִי גַם כִּף, שְׁפָתוֹב (שם) וּמְרַדְּכִי יֵצֵא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוֹשׁ מְלָכוֹת. לְבוּשׁ מְלָכוֹת וְדַאי, דְּמוֹת שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. וְעַל זֶה פְּתוּב (שם) כִּי נִפְלַ פְּחַד מְרַדְּכִי עֲלֵיהֶם. פְּחַד מְרַדְּכִי, וְלֹא פְּחַד אַחֲשָׁרוֹשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה מְתוֹקִים דְּבָרִים אֵלוֹ. אֲשֶׁרִי חֲלָקִי. וְהָרִי יִדְעָתִי שְׁצַדִּיקִים (בְּהָה) בְּאוֹתוֹ עוֹלָם מִתְּלַבְּשִׁים בְּלָבוֹשׁ שֶׁנֶּאֱרָא לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְכִף הוּא וְדַאי.

אָמַר לוֹ, אָוִיר גַּן עֵדֶן, נְשִׁיבֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הֵם, וְכוּ מִתְּלַבְּשִׁים

מְעוֹבָדָא דְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּכֻלָּא אֶתְאַבִּיד בְּקַדְמִיתָא, (טֵלָא וְכַטִּיל לִיה, וְיִשְׁוִי לִיה) בְּהֵוִיא (דף קס"ט ע"ב) טֵלָא (בְּקַדְמִיתָא) וַיִּתְעַבֵּר מִנִּיהַ כָּל זֶה־מָה, וּלְבַתֵּר יִתְעַבִּיד בְּחֻמְרָא דָּא, וּמִנִּיהַ יִתְעַבִּיד גּוֹפָא בְּרִיָּה חֲדָתָא, כִּף הָכָא.

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָנָא דְּאֵתוֹן מְלוּבְּשִׁין תַּמָּן, בְּלָבוֹשׁ יָקָר, דְּגוֹפָא דְּכֻיָּא קְדִישָׁא. אִי הָוִה בְּגוּוֹנָא דָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, בַּר נֶשׁ דְּאֶתְחַזִּי בְּהֵוִיא גּוֹפָא, כְּגוּוֹנָא דְּאֵתוֹן קַיִימִין בְּהֵוִיא עֲלָמָא.

אָמַר לִיה, מְלָה דָּא שְׂאִילוֹ קָמִי רַב מְתִיבָתָא, תְּרִין עוֹלָמִין דְּאֶתְלַבְּשׁוּ בִּיְנָנָא, בְּתַר דְּסָבְלוּ צַעַרָא עַל חוּבָא, דְּלֹא אֶתְחַזִּי לְגַלְגָּאָה, וְשְׂאִילוֹ דָּא קָמִי רַב מְתִיבָתָא. וְאִיהוּ אָמַר, דְּהָא הָוִה בְּהָאֵי עֲלָמָא הָכִי. מְנָלָן. דְּכְתִיב, (אֶסְתֵּר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת, אֶתְלַבְּשֶׁת בְּהֵוִיא דִּיּוֹקְנָא דְּהֵוִיא עֲלָמָא. מְלָכוֹת: דָּא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּהָא מְלָכוֹת שְׁמַיָּא, נְשִׁיב רוּחָא, מִהֵוִיא רוּחָא דְּאָוִירָא דְּהֵוִיא עֲלָמָא, וְאֶתְלַבְּשָׁא בִּיה אֶסְתֵּר.

וְכַד עָאֵלֶת קָמִי מְלָכָא אַחֲשָׁרוֹשׁ, וְחָמָא הֵוִיא לְבוּשָׁא דְּנִהוּרָא, דִּיּוֹקְנָאָה אֲדָמִי לְמֶלֶךְ אֱלֹהִים. פְּרָחָה מִנִּיהַ נִשְׁמָתָא לְפּוּם שְׁעָתָא. מְרַדְּכִי אוֹף הָכִי, דְּכְתִיב (אֶסְתֵּר ח) וּמְרַדְּכִי יֵצֵא מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלָבוֹשׁ מְלָכוֹת. לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְדַאי, דִּיּוֹקְנָא דְּהֵוִיא עֲלָמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (אֶסְתֵּר ט) כִּי נִפְלַ פְּחַד מְרַדְּכִי עֲלֵיהֶם. פְּחַד מְרַדְּכִי, וְלֹא פְּחַד אַחֲשָׁרוֹשׁ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה מְתִיקִין אֵינוֹן מְלִין, זְכָאָה חוּלְקִי, וְהָא יִדְעָנָא דְּצַדִּיקִיָּא (ס"א בְּהָא) בְּהֵוִיא עֲלָמָא, מִתְּלַבְּשִׁין בְּלָבוֹשָׁא דְּאֶקְרִי לְבוּשׁ מְלָכוֹת, וְהָכִי הוּא וְדַאי.

אָמַר לִיה, אָוִירָא דְּגַן עֵדֶן, נְשִׁיבוֹ דְּרוּחַ קְדִישָׁא

הצדיקים כמו שהיו בעולם הזה. ואחר כך רוח הקדש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתעטר ונעשית לו עטרה. וכך היה למרדכי, שכתוב (סח) בלבוש מלכות, דמות אותו העולם. אחר כך ועטרת זהב גדולה - זו עטרת ששורה על ראשי הצדיקים באותו עולם. ששקבלו ישראל תורה, כמו זה היה להם עד שחטאו, שכתוב בהם (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עיניהם מהר חורב. התפשטו מאותו לבוש.

וכן כתוב ביהושע פהן גדול, (זכריה א) הסירו הבגדים הצאים מעליו. וכתוב וילבישהו בגדים, אלו לבושי העולם ההוא. מכאן דברים ראשונים. ומכאן, שכל זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב ויסירו הבגדים הצאים מעליו - בהתחלה, ואחר כך - וילבישהו בגדים. ומלאך ה' עמד. מה זה עמד? אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים. וזהו עמד, עומד על הראש למעלה לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה. שני גופים כאחד לא יכולים לעמד. כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. העבר זה, הרי אחר מזמן מיד ודאי. זה יוצא וזה נכנס. כמו שיצטר טוב ויצטר בעולם הזה לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד. אמר לו, תהיו על מה שכתוב, והשטן עמד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוץדק כך, שאר בני העולם על אחת כמה וכמה. אמר לו, חסיד קדוש, כמה טמירים נסתרים הדברים הללו. (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים

אינון, ומתלבשין ביה צדיקיא, פגוונא דהוּו בהאי עלמא. ולבתר, רוח קדשא שראת, על רישא דכל חד וחד. ואתעטר ואתעבידא ליה עטרא. וכך הוה למרדכי, דכתיב בלבוש מלכות, דיוקנא דהוּו עלמא. ולבתר ועטרת זהב גדולה, דא עטרת, דשריאת על רישיהון דצדיקיא בהוּו עלמא. פד קבילו ישראל אורייתא, פגוונא דא הוה להון. עד דחבו, דכתיב בהו, (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עיניהם מהר חורב. אתפשטו מהוּו לבושא. וכן פתיב ביהושע פהנא רבא, (זכריה ג) הסירו הבגדים הצואים מעליו. וכתוב וילבישהו בגדים, אלין לבושין דהוּו עלמא. מהכא מלין קדמאין. ומהכא, דכל זמנא דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא, לא אתלבש רוחא בלבושא דהוּו עלמא. דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא. ולבתר וילבישהו בגדים. ומלאך יי עומד, מהו עומד. אלא דא היא עטרא, דאקרי מלאך יי, דקיימא על רישיהון דצדיקיא ודא איהו עומד. עומד על רישא לעילא. לבתר דאתלבשין בהאי לבושא דיקר. תרין גופין פחדא, לא יכלין למיקם, פל זמנא דהאי קיים, רוחא לא מקבלא אתרא. אתעבר דא, הא אתרא זמינא מיד, ודאי, דא נפיק, ודא עאל. פגוונא דיצטר טוב ויצטר רע בהאי עלמא לא בעי קדשא ברין הוּו דתרווייהו יקומון פחדא.

אמר ליה, תוּוהנא על מה דכתיב, (זכריה ג) והשטן עומד על ימינו לשטנו. וכי יהושע בן יהוץדק כך, שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה. אמר ליה, חסידא קדישא, כמה טמירין סתימין מלין אלין, (אמר ליה) אף

בְּדַבְרֵי אוֹתוֹ עוֹלָם, לֹא יְכוּלִים לְדַעַת בְּסוּדוֹת הַלְלוֹ.

אָמַר לוֹ, פִּינּוֹן שְׁבִין אָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מַה תּוֹעֵלַת יֵשׁ לְאוֹתוֹ שְׁטָן לְהַשְׁטִינּוֹ? וְלֹא דִי לוֹ שֶׁהוֹצִיא נִשְׁמָתוֹ מִמְּנוֹ וְהִרְג אוֹתוֹ?! אָמַר לוֹ, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁרִי חֲלָקָךְ. בֹּא וְרָאָה, תְּאוֹת הַשְׁטָן לֹא הֵיחָה, אֲלֵא כְּדֵי שְׁלֹא יִתְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ צְדִיק בְּלְבוּשׁ וְךָ קְדוֹשׁ, שְׁפִינּוֹן שְׂרוּאָה אוֹתוֹ שְׁטָן שְׁלִבּוֹשׁוֹ נִדְחָה וְלֹא נִחָשׁב, עַל כֶּף מַסָּטָה אוֹתוֹ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁאִם יִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ נִכְבֵּד, מִיַּד לְבוּשׁ הַזְהָמָה וּמַעֲשֵׂה אוֹתוֹ שְׁטָן יִתְבַטַּל וְיַעֲבֹר מִהָעוֹלָם, וְלֹא נוֹחַ לוֹ לְשָׁטָן.

וְעוֹד, שְׁכַכְל זְמַן שְׁלֹא הִתְלַבֵּשׁ, פּוֹקֶדֶת הַרוּחַ לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁהַזְהָמָה שְׁלוֹ, וְנוֹחַ לוֹ לְשָׁטָן. וְכִינּוֹן שֶׁהִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ נִכְבֵּד, הָרִי הִתְבַטְּלוּ גּוֹנֵי יַצָּר הָרַע וְהַגּוֹף שְׁלוֹ, וְאִין לוֹ זְכָרוֹן עִמּוֹ לְעוֹלָמִים.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁאֲנִי פּוֹקֶדִים בְּתֵי הַקְּבֻרוֹת בְּרֹאשׁ כֹּל לִילָה - לֹא עַל הַגּוֹף, אֲלֵא עַל הַנֶּפֶשׁ (שְׁהוֹלֶכֶת מִעֲרֻטָּה). שֶׁהָרִי כֹל זְמַן שֶׁהַבֶּשֶׂר קָיָם, הַרוּחַ פּוֹקֶדֶת עַל הַנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ פּוֹקֶדֶת עַל הַגּוֹף. אֲבָל עֲכָשׁוּ פְּקוּדוֹנָהּ הוּא לְנֶפֶשׁ, שֶׁהִיא שׁוֹכֶכֶת, וְנִשְׁאַרְת שׁוֹכֶכֶת תּוֹךְ הַעֲצָמוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה בְּרֹאשׁ כֹּל לִילָה פְּקוּדוֹן הַרוּחַ לְנֶפֶשׁ, וְלֹא עַל הַבֶּשֶׂר.

אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, בֹּא אֲגַלֶּה לְךָ דְּבַר נִסְתָּר. בְּנִזְן גּוֹף הָאָדָם כֶּף הוּא: הַרוּחַ מֵעַם רוּחַ הַקְּדוֹשׁ, הַנִּשְׁמָה מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים. פִּינּוֹן שְׂרוּיַח הַקְּדוֹשׁ נִתְּנָה כַחַת, מִיַּד מְרַבְּבוֹתָיו נוֹתְנִים כַחַס. כַּחַס הוּא עֲצָמוֹת וְאִיבָרִים. כַּלָּם מִצְדָּם, וְתַקּוּנָם זֶה עַל זֶה. הַסְטָרָא אֲחֵרָא נוֹתְנַת בֶּשֶׂר, וּמַצְדָּה בֹּא הַבֶּשֶׂר, וְלֹא דְבַר

עַל גַּב דְּחִבְרֵיָא יַדְעִין בְּמַלְיָן דִּהְהוּא עֲלָמָא, לֹא יְכַלִּין לְמַנְדַּע בְּרַזִּין אֵלִין.

אָמַר לֵיהּ, פִּינּוֹן דְּבַר נֶשׁ בְּהֵוּא עֲלָמָא, מַה תּוֹעֵלַתָּא אִית לְהֵוּא שְׁטָן לְאַסְטָאָה לֵיהּ, וְלֹא דִי לֵיהּ דְּאַפִּיק נִשְׁמָתִיהּ מִיָּה, וְקָטִיל לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, זְכָאָה חוֹלְקָךְ. תָּא חֲזִי תִיאוּבְתָא דְשְׁטָן לֹא הָוָה, אֲלֵא בְּגִין דְּלֹא יִתְלַבֵּשׁ הֵוּא זְכָאָה בְּלְבוּשָׁא דְכִיָּא קְדִישָׁא, דְּכִינּוֹן דְּחֲזִי הֵוּא שְׁטָן, דְּלְבוּשָׁא דִילֵיהּ אֲתַדְחִיא, וְלֹא אֲתַחֲשִׁיב, עַל דָּא אֲסִטִּי לֵיהּ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֵי אֲתַלְבֵּשׁ בְּהֵוּא לְבוּשׁ יָקָר, מִיַּד לְבוּשָׁא דְזוּהָמָא, וְעַבִּידְתָּא דִּהְהוּא שְׁטָן, יִתְבַטַּל וְיַעֲבֹר מִעֲלָמָא, וְלֹא נִיחָא לֵיהּ לְשָׁטָן.

וְתוֹ, דְּבַכְל זְמַנָּא דְלֹא אֲתַלְבֵּשׁ, פְּקֻדָּא רוּחָא לְהֵוּא גּוּפָא דְזוּהָמָא דִילֵיהּ, וְנִיחָא לֵיהּ לְשָׁטָן. וְכִינּוֹן דְּאַתְלַבֵּשׁ (דף ק"ע ע"א) בְּהֵוּא לְבוּשׁ יָקָר, הָא אֲתַבְטִיל גּוֹוֵנִי דִיִּצְרָא בִישָׁא, וְגוּפָא דִילֵיהּ, וְלִית לֵיהּ הוּכְרָנָא בְּהִדְיָה לְעֲלָמִין.

וְאֵי תִימָא, דְּאַנָּן פְּקֻדִין לְבֵי קְבָרֵי בְּרִישׁ כֹּל לִילָיא, לָאוּ עַל גּוּפָא אֲלֵא עַל נֶפֶשָׁא. (דְּאִילָא עֲרִשְׂרָאָה) דִּהָא כֹּל זְמַנָּא דְּבִשְׂרָא קִיָּמָא, רוּחָא פְּקֻדָּא עֲלָה דְנֶפֶשָׁא, וְנֶפֶשָׁא פְּקֻדָּא לְגוּפָא. אֲבָל הַשְׂתָּא, פְּקֻדוֹנָא דִילָן אִיהוּ לְנֶפֶשָׁא, דְּאִיהִי מְשַׁתְּפָכָא. וְאַשְׁתְּאַרְת בְּשִׁכּוּכֵי גּוֹ גְרָמִי. וּבְגִין כֶּף, בְּרִישׁ כֹּל לִילָיא, פְּקֻדוֹנָא דְרוּחָא לְנֶפֶשָׁא, וְלֹא עַל בִּשְׂרָא.

אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא, תָּא וְאַגְלִי לְךָ מְלָה סְתִימָא. בְּנִינָא דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ הָכִי הוּא, רוּחָא מֵעַם רוּחָא דְּקוּדְשָׁא. נִשְׁמָתָא מִגּוֹ אֵילָנָא דְּחַיִּי. פִּינּוֹן דְּרוּחָא קְדִישָׁא, יְהִב חֵילָא, מִיַּד רְתִיכִין דִילֵיהּ. יְהִיבִין חֵילֵיהּ. חֵילָא דְלַהוֹן, גְרָמִי וְשִׁיפִין. כִּלְהוֹ מַסְטָרָא דְלַהוֹן, וְתַקּוּנֵיהּ דָּא עַל דָּא.

אחר. מרפכותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר. אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם? עור שנמשך על הכל כמוהם.

אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות אלו: אש ומים ואויר ועפר, להגן על אלה ולכסות על הכל. אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן, והתבטל. רוח הקדש

ומרפכותיה, חלקם קים. רוח הקדש, רוחו קים והנשמה עולה. מרפכות רוח הקדש עצמותיהם קימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב (ישעיה נח) ועצמותיך יחליץ, ובשר לא כתוב בו כך.

וכך זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך. ועל זה כתוב, (איוב א) יכל בשרו מרואי ושפו עצמתיו לא ראו. מאותו מראה שטן שעומד להשטין שלא יכול, פיון שיכל בשרו. ושפו עצמתיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם, פיון שזו כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו.

לאחר שמתעכל הבשר הרי לא יתבע דין ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם. אמר רבי שמעון, כעת ידעתי דברים על תקונם, ודאי נאה הוא לו לקטרג.

אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינך והתקן עצמך. אם תרצה לדעת

סטרא אחרא יתבת בשרא, ומסטרא דילה, אתיא בשרא, ולא מלה אחרא. רתיכין דילה, יתבין כל אינון גידין וערקין, לאמשכא דמא לבשרא. בתר דאלין יתבי חילייהו, שמיא יתבי חילייהו, ומאן אינון. עור דאתמשך על כלא. כגוונא דלהון.

לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא, ויתבי ארבעה יסודי אלין: אשא, ומיא ואוירא, ועפרא. לאגנא על אלין, ולחפאי על כלא. לבתר, כל חד נוטיל חולקיה דיהב, ואתבטל. רוחא דקודשא, ורתיכין דיליה, חולקיהו קיימא. רוחא דקודשא, רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא. רתיכין דרוחא דקודשא, גרמין דלהון קיימין. ועל דא חשיבו

דגופא, גרמין הוו. ובגין כך פתיב, (ישעיה נח) ועצמותיך יחליץ, ובשרא לא כתיב ביה הכי. וכך זמנא דבשרא דסטרא אחרא קיימא בקיומא, ההוא שטן קיימא לאסטנא.

אתאביד בשרא, לית ליה רשו לאסטנא, דהא לית ליה על מה דיסתמך. ועל דא פתיב, (איוב א) יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו.

מההוא חיזו דשטן דקיימא לאסטנא, דלא יכיל, פיון דיכל בשרו. ושפו עצמותיו לא ראו, לא אתחזון לקרבא לגביה, דלית ליה בהון חולקא, פיון דשף כל חד וחד מדוכתיה, לא תבע עלייהו, ולא קאים לאסטנא בגינייהו.

לבתר דבשרא מתעפלא, הא לא יתבע דינא, ולא קאים לאסטנא, דהא לית ליה על

מה דיסתמך, ולא אדכר לבר נש בשום מלה דעלמא. אמר רבי שמעון, השתא ידענא מלין על תקונייהו, ודאי יאות הוא ליה לאסטנא.

אמר ליה רבי (שמעון), חגור זינך, ותקין גרמך,

אי תבעי למנדע מלין דשארית. או אי תשאל בהני מלין, אימא לי.

אָמַר לִיה וְדָאֵי, הָא יְדַעְנָא דְבֵיתָאֵי שְׂכִיבַת,
דְּלֹא יְדַעְנָא מִנְהָּ מְלֻמָּה כְּלוּמָּה. וְחִבְרֵינָא יְדַעִין. נְשִׁין
מָאֵי טַעְמָא דַּעֲתִיבְהוּ קְלָהָּ.

אָמַר לִיה דַּעֲתָא אֲתִיָּא בְּשִׁית דְּרַגִּין, וְכָל חַד
נְטִיל חוֹלְקִיָּהּ, מַה דְּאֲשַׁתָּאֵר, קַל אִיהוּ.
אָבַל יְקִירָא דָּא, אִי לָאוּ דְּאֲשַׁת כְּסִילוֹת אֲשַׁתְּתָּף
בָּהּ. בְּמִלָּה דָּא לֹא תִשְׁאַל, דְּהָא יְדַעְנָא דְּלָאוּ
עַל דְּבֵיתָךְ שְׁאַלְתָּ, אֲלֵא עַל מַה דְּכָתִיב, ^{(ישעיה}
^{יט)} הִנֵּה יִי רוֹכֵב עַל עֵב קַל. וְהָהוּא עָב קַל
אֲקָרִי דַּעַת, מַהִּיָּא כְּלָה יִרְאֵת יִי, וְאִיְהִי קִיָּמָא
בְּאֲמַצְעִיתָא כְּגוּוֹנָא דְּדַעַת עֲלָאָה, אָבַל ^(ועל דא)
אֲקָרִי קַל. וְהָא יְדַעְנָא שְׁאַלְתָּא דִּילָךְ מָאֵי הִיא.
אָבַר שְׂאֲרֵי וְחִגּוֹר זִינָךְ, וְקָטִיר קִטְרָךְ, דְּהָא
עִידְנָא הוּא לְגַלְגָּאָה, כְּמַה דְּשְׂאֲרִית
עוֹבְדָא. דַּעַל אֲנַפִּי רוּחֵב בֵּיתָא, אוּלָּם דַּעֲזָרָה
לְגוּ. בַּהִיא עֲזָרָה, אִית תְּרִיסָר פְּתָחִין, לְפּוּם
חֲשָׁבֹן שְׁבֻטָּא דִּישְׂרָאֵל. בְּפִתְחָא חָדָא, כְּתִיב
רְאוּבֵן. וּבְפִתְחָא אַחְרָא, כְּתִיב שְׁמַעוֹן. וְכֵן כָּל
שְׁבֻטָּא דִּישְׂרָאֵל, רְשִׁימִין עַל אֵינוֹן פְּתָחִין.
בְּזַמְנָא דִּיסְלָקוֹן לְאַתְחַזָּאָה קָמִי מְאֲרִיָּה
דַּעֲלָמָא. מָאֵן דַּעֲיִיל בְּפִתְחָא דְּרָשִׁים בִּיה
רְאוּבֵן, אִי מִשְׁבְּטָא דְּרְאוּבֵן אִיהוּ, מְקַבְּלִין לִיה
פְּתָחִין, וְאִי לֹא פְּלִטִין לִיה לְבַר. וְכֵן בְּכֻלְהוּ,
דְּלֹא יְקַבְּלוֹן פְּתָחִין, אֲלֵא לְמָאֵן דְּאִיהוּ מַהִּהוּא
שְׁבֻטָּא דְּרָשִׁים בְּהוֹן. וּבְדָא יִתְחַקְּקוֹן
וְיִשְׁתַּמּוּדְעוֹן כָּל חַד וְחַד.

תִּלְתָּ מְאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ עֲמוּדִין דְּנִהוּרָא
מְלֵהָטָא, אִית בְּכָל סְטָרָא, מְאִינוֹן אַרְבַּע
סְטָרִין. כָּל אֲלִין עֲמוּדִין, אֲקָרוֹן עֲמוּדִים חַיִּים.
בְּגִין דְּלֹא קִיָּמָא נְהוּרָא דְּלֵהוֹן ^(דף ק"ע ע"ב) שְׂכִיף
בְּאַתָּר חַד. וְכֻלְהוּ, אֲלִין סְלָקִין, וְאֲלִין נַחְתִּין.
יְהִי דוּכְתָא דָּא לְדָא. אֲלִין דְּסְלָקִין בְּטָשִׁין
עוֹלִים וְאֵלוּ יוֹרְדִים, נוֹתְנִים מְקוּם זֶה לְזֶה. אֵלוּ שְׁעוֹלִים

דְּכָרִים שְׁהַתְּחַלְתָּ, אוּ אִם תִּשְׁאַל
בְּדְכָרִים הָאֵלֶּה, אָמַר לִי. אָמַר לוֹ,
וְדָאֵי, הָרִי יְדַעֲתִי שְׂאֲשַׁתִּי מִתְּהָ,
שְׁלֹא יְדַעֲתִי מִמְנָה כְּלוּמָּה.
וְהַחֲבָרִים יוֹדְעִים. נְשִׁים מַה
הַטַּעַם דַּעֲתוֹן קְלָהָּ?

אָמַר לוֹ, הַדַּעַת בְּאָהּ בְּשִׁשׁ
דְּרַגּוֹת, וְכָל אַחַת לּוֹקַחַת חֲלָקָה,
מַה שְׁנֹשְׂאָר, הוּא קַל. אָבַל נִכְבְּדָה
זוֹ, אִם לֹא שְׂאֲשַׁת כְּסִילוֹת
מִשְׁתַּתְּפַת בָּהּ, בְּדָכַר זֶה אֵל
תִּשְׁאַל, שְׁהָרִי יְדַעֲתִי שְׁלֹא עַל
אֲשַׁתְּךָ שְׁאַלְתָּ, אֲלֵא עַל מַה
שְׁפָתוֹב, ^(ישעיה יט) הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל
עֵב קַל. וְאוֹתוֹ עֵב קַל נִקְרָא דַּעַת,
מֵאוֹתָהּ כְּלָה יִרְאֵת ה', וְהִיא
עוֹמְדַת בְּאֲמַצְעַי כְּמוֹ שְׂדַעַת
עֲלִיּוֹנָה, אָבַל ^(ועל דא) נִקְרָאת קַל.
וְהָרִי יְדַעֲתִי שְׁאַלְתָּךְ מַהִּי.

אָבַר הַתֵּר וְחִגּוֹר כְּלֵי זִינָךְ וְקָשֶׁר
קִשְׁרָךְ, שְׁהָרִי זְמַן הוּא לְגַלוֹת כְּמוֹ
שְׁהַתְּחַלְתָּ אֶת הַמַּעֲשֶׂה. שְׁעַל פְּנֵי
רֹחַב הַבַּיִת אוּלָּם הַעֲזָרָה לְפָנִים.
בְּעֲזָרָה זוֹ יֵשׁ שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּתָחִים
לְפִי חֲשָׁבוֹן שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל. בְּפִתְחָ
אַחַד כְּתוּב רְאוּבֵן, בְּפִתְחָ אַחַר
כְּתוּב שְׁמַעוֹן, וְכֵן כָּל שְׁבֻטֵי
יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים עַל אוֹתָם פְּתָחִים
בְּזַמְנָן שְׁיַעֲלוּ לְהִרְאוֹת לְפָנֵי רַבּוֹן
הָעוֹלָם. מִי שְׁיַכְנֹס בְּפִתְחָ שְׂרָשׁוּם
כּוּ רְאוּבֵן - אִם מִשְׁבְּטֵי רְאוּבֵן
הוּא, הַפְּתָחִים מְקַבְּלִים אוֹתוֹ.
וְאִם לֹא, פּוֹלְטִים אוֹתוֹ הַחוּצָה.
וְכֵן בְּכֻלָּם, שְׁלֹא יְקַבְּלוּ הַפְּתָחִים
אֲלֵא לְמִי שְׁהוּא מְאוֹתוֹ שְׁבֻט
שְׂרָשׁוּם בְּהֵם, וּבְזֶה יִתְחַקְּקוּ
וְיִנְדְּעוּ כָּל אַחַד וְאַחַד.

שְׂרָשׁוּ מְאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמִשָּׁה
עֲמוּדֵי אוּר לוֹהֵט יֵשׁ בְּכָל צַד
מְאוֹתָם אַרְבַּעַת צְדָדִים. כָּל
הָעֲמוּדִים הִלְלוּ נִקְרָאִים עֲמוּדִים
חַיִּים, מִשׁוּם שְׁלֹא עוֹמְדִים אוֹרָם
שׁוֹכְךָ בְּמְקוּם אַחַד. וְכֻלָּם, אֵלוּ
מְכִים זֶה בְּזֶה וּמִנְגְּנִים נִגּוֹן, וְאֵלֶּה

דא בדא, ומנגני נגונא, ואלין דנחתי אוף הכי.
 אליון דסלקי דנגני נגונא, מאי נגונא מנגני.
 שיר יתמא. (תהלים צח) מזמור שירו ליי שיר
 חדש פי נפלאות עשה וגו'. שיר חדש, וכי
 אית שיר עתיק. אלא שיר, דעד פען מלאכין
 קדישין לא שבחו ליה, בגין דאיהו חדש. מאי
 טעמא איהו חדש. בגין דההוא דמחדש
 עולימוי, משבח ליה, ואמר ליה. והכי אמר
 רב מתיבתא, דא אקרי חדש ואיהו חדש. בגין
 דדביק בשמשא, ולא אתפרש מניה. לאפקא
 סטרא אתרא, דלית ביה חדושא, דכתיב ביה
 (קהלת א) ואין כל חדש. זקן הוא ואתבלי, ולא
 אתחדש. (ס"א ולא עבד תולדין דאלמלא עבד תולדין הוה מטשמש
 עלמא).

הו פתח רב מתיבתא. שרה אתחדשת בעדונא,
 דרגא דילה גרים, דכתיב, (בראשית יח) אחרי
 בלותי היתה לי עדנה. מאי עדנה, משיכו
 דעדן עלאה. ובגין דאתמשך עלה מסטר
 דנוקבא, פתיב עדנה בה"א ובגין כף פתיב
 היתה, ולא היתה.

ואדני זקן. וכי אף על גב דאיהו זקן, לא
 אתחזי לאולדא. אלא לאו מלתא
 זעירתא אמרה לגביה, (דאברהם אלא) דבגין (לאושר
 גרמא דאתדבקת) ההוא (פלך) זקן, (ד"א דאתדבקא) (ובסיל) לא
 אתחדש ולא עבד תולדין, דאלמלא הוה
 עבד תולדין הוה מטשמשא עלמא. (אלא אמרה
 לגבי דאברהם, בגין דהוא זקן לא יתחדש ולא עבד תולדין) ועל דא
 אהדר מלין קדשא בריהו הוא, למה זה צחקה
 שרה וגו'. ואי תימא והא כתיב (בראשית כד)
 ואברהם זקן בא בימים. אלא בא בימים,
 באינון יומין עלאין, דמחדשי עולמין פנשרא.
 ועל דא נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו.
 הושיעה לו, למאן. לההוא חדש, הושיעה

שיורדים גם כן.
 אלה שעולים שמנגנים נגון,
 איהו נגון מנגנים? שיר יתום.
 (תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר
 חדש פי נפלאות עשה וגו'. שיר
 חדש, וכי יש שיר עתיק? אלא
 שיר, שעד פעת מלאכים קדושים
 לא שבחו לו, משום שהוא חדש.
 מה הטעם הוא חדש? בגלל אותו
 אחד שמחדש עלומיו, משבחו
 ואומר לו. וכך אמר ראש
 הישיבה, זה נקרא חדש והוא
 חדש, משום שדבק בשמש ולא
 נפרד ממנו. להוציא סטרא אתרא
 שאין בה חדושו, שכתוב בה (קהלת
 א) ואין כל חדש. זקן הוא ובלי,
 ולא התחדש. (לא עושה תולדות.
 ואלמלא עשה תולדות, הוה מטשמש העולם).
 עוד פתח ראש הישיבה. שרה
 התחדשה בעדון, דרגתה גרמה,
 שכתוב (בראשית יח) אחרי בלתי
 היתה לי עדנה. מה זה עדנה?
 משיכת עדן העליון. ומשום
 שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב
 עדנה בה"א, ומשום זה כתוב
 היתה, ולא היתה.

ואדני זקן. וכי אף על גב שהוא
 זקן לא ראוי להוליד? אלא לא
 דבר קטן אמרה עליו, (שאברהם אלא)
 שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו
 (מלך) זקן (שנדבקה) (ובסיל), לא
 מתחדש ולא עושה תולדות,
 שאלמלא היתה עושה תולדות,
 היתה מטשמש את העולם. (אלא
 אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש
 ולא עשה תולדות) ועל זה הקדוש
 ברוך הוא החזיר דברים, למה זה
 צחקה שרה וגו'. ואם תאמר,
 והרי כתוב (שם כד) ואברהם זקן
 בא בימים? אלא בא בימים,
 באותם ימים עליונים שמחדשים
 עלומים פנשר. ועל זה נגון זה
 נגון של אותו חדש הוא. הושיעה
 לו, למי? לאותו חדש, הושיעה

זמין המלך העליון וזרועו.
 אותם שיוֹרְדִים גם כן מנגנים,
 ואומרים שירה יתומה אחרת.
 ומהי? (תהלים ק) מזמור לתודה,
 שהוא יתום, גם כן.

אורם אחד נראה. וכשמתגלגל,
 נראים חמשה גונים של אורות
 בכל עמוד ועמוד. העמודים
 הללו כלם חלולים מבפנים,
 וכשעולים ויורדים, יוצאים מהם
 שלהבות אש, כצורות כפתור
 ופרח. מעל כל עמוד ועמוד יש
 שלשה תפוחים שמכים בהם
 שלשה גונים, אדם ירק ולבן.
 בכל גון וגון לוחטות אותיות
 בולטות משלהבת ירקה של אש,
 ולא שוככים לעולמים, ואין מי
 שיקום עליהם.

ארבעה גלגלים תוחמים מעשה
 ציור בכל עמוד ועמוד. באותם
 גלגלים יש פליאות גדולות.
 כשסתובבים, מוציאים מהם
 זגים של זהב ואבנים יקרות. ומיד
 מתפנסים בתוכם ולא נופלים
 לארץ. כשיוצאים אותם זגי זהב
 ואותם אבנים יקרות תוף סבוב
 הגלגלים, נשמע קול שאומרים:
 (ישעיה נד) זאת נחלת עבדי ה'
 וצדקתם מאתי נאם ה'.

שני אריות בכל גלגל וגלגל,
 אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד
 מצד אחד, וכלם מאש ירקה,
 ובגלגול שסתובבים הגלגלים
 מתחבקים אלה באלה, והולכים
 כלם בגלגול, מתדבקים זה בזה.
 כשעולים העמודים, נוהמים
 האריות אלה באלה, והתפוחים
 פורחים באויר ועולים למעלה
 ומכים אלה באלה באויר. ושבים
 למקומותיהם, ומשם נופלים.
 והאריות פושטים ידיהם לקבלם,
 ועולים אלה מעצמם. אי חסיד
 קדוש, מי ראה חכמת האמנות

זמינא דמלכא עלאה, ודרועא דיליה.
 אינון דנחתי, אוף הכי מנגני, ואמרי שירה
 אחרא יתמא. ומאן איהו. (תהלים ק) מזמור
 לתודה, דאיהו יתמא, אוף הכי.

נהורא דלהון חד אתחזי. וכד מתגלגלי,
 אתחזן חמש גוונין דנהורין. בכל
 עמודא ועמודא. עמודין אלין פלהו חללין
 מלגאו. וכד סלקי ונחתי, נפקי מנייהו
 שלהובין דנורא, כגווי חיזור ושושן. לעילא
 מפל עמודא ועמודא, אית תלת תפוחין,
 דבטשי בהו תלת גוונין, סומק ירוק וחרור.
 בכל גוון וגוון מלהטן אתוון פלטי, משלהובא
 ירוקא דאשא, ולא משתככי לעלמין. ולית
 מאן דיקום עלייהו.

ארבע גלגלין מתחמן עובד ציור, בכל עמודא
 ועמודא. באינון גלגלין, אית פליאן
 רברבן. פד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא
 ואבני יקר. ומיד מתפנשי כגווייהו, ולא נפלי
 לארעא. פד נפקין אינון זגין דדהבא, ואינון
 אבני יקר גו אסתחרותא דגלגלין, אשתמע
 קלא דאמרי, (ישעיה נד) זאת נחלת עבדי יי
 וצדקתם מאתי נאם יי.

תרין ארין בכל גלגלא וגלגלא, אריא חדא
 מסטרא חדא, ואריא חדא מסטרא חדא,
 וכלהו מאשא ירוקא, ובגלגולא דקא מסתחרן
 גלגלין, מתחבקן אלין באלין. ואזלי כלהו,
 בגלגולא מתדבקן דא בדא. פד סלקין עמודין,
 מנהמן ארין אלין באלין, ותפוחין פרחין
 באוריא, וסלקין לעילא, ובטשי אלין באלין
 באוריא. ותבו לאתרייהו, ומתמן נפלי. וארין
 פשטי ידיהו לנטלא לון, וסלקין אלין
 מגרמייהו. אי חסידא קדישא, מאן חמא

חֲכָמָתָא דְאִוּמְנֹו, דְצִייר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
בְּעִמּוּדֵין אֵלֵין.

שְׁצִיר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעִמּוּדֵים הֵלְלוּ?

בְּבִלְגֹו יוּמָא נְפָקֵי תְרִין נְשָׂרִין בְּכָל גְּלַגְלָא
וְגִלְגְלָא, וְלֹא יָדִיעַ אַתְרַּ דְנִפְקֵי מִתַּמָּן,
וְשָׂרְיִין עַל רִישֵׁיהוֹן דְאֵלֵין אַרְיִין. וְכַדִּין
מִשְׁתַּכְּבֵי עִמּוּדֵין וְגִלְגְלֵין, וְקִיָּמֵי בְקִיּוּמֵיהוּ.
וְתַפּוּחִין נְפְלֵי עַל פּוּמֵיהוּ דְנְשָׂרֵי, וּמְקַבְּלֵי
לוֹן. וּמֵיד פְּרַחִין מִפּוּמָא לְפּוּמָא, וְאֲזֵלִין
וּמִשְׁטָטֵי בִינֵיהוּ, וְתָבוּ לְאַתְרֵיהוּ, וְלֹא יָדִיעַ
מָאן הִיא. לְבַתַּר שְׁעֵתָא וּפְלַגָּא, נְשָׂרִין אַרְיִמִין
קָלָא, וּמְנַגְנִין נְגוּנָא תְּאִיבָא, וְאַתְטַמְרִין, וְלֹא
יָדִיעַ בְּהִי אַתְרַּ.

בְּחֻצוֹת הַיּוֹם יוֹצְאִים שְׁנֵי נְשָׂרִים
בְּכָל גְּלַגְל וְגִלְגַל, וְלֹא יָדוּעַ מְקוֹם
שְׁמֵשׁ יוֹצְאִים, וְשׂוֹרִים עַל רֹאשׁ
הָאֲרִיּוֹת הֵלְלוּ, וְאֲזוּ שׂוֹכְכִים
הָעִמּוּדִים וְהַגְּלִגְלִים, וְעוֹמְדִים
בְּקִיּוּמָם. וְהַתַּפּוּחִים נוֹפְלִים עַל
פִּיהֶם שֶׁל הַנְּשָׂרִים, וּמְקַבְּלֵת
אוֹתָם. וּמֵיד פּוֹרְחִים מִפֶּה לְפֶה,
וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בֵּינֵיהֶם,
וְשָׂבִים לְמְקוֹמוֹתֵיהֶם, וְלֹא יָדוּעַ
מִי הִיא. לְאַחַר שְׁעָה וַחֲצֵי
מְרִמִּים הַנְּשָׂרִים קוֹל, וּמְנַגְנִים
נְגוּן מְתוּק, וְנִסְתַּרְיִם, וְלֹא יָדוּעַ
בְּאִיזָה מְקוֹם.

סַחְרַנְיָהוּ דְאִינוּן עִמּוּדֵין, אֵית שְׂבָכִין עוּבָד
צִיּוּר. אֲשָׁא סוּמְקָא, וְנַהוּרָא חוּרָא,
וְחוּטִין דְדַהֲבָא, סַחור סַחור, סַחְרִין לְכָל סַטְר.
וּמְעִינָא דְמֵיא (דְּקַע"א ע"א) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וְהִזְהֵ
בֵיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיָּם חַיִּים מִירוּשָׁלַיִם חֲצִצִּים
אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן.

סָבִיב אוֹתָם הָעִמּוּדִים יֵשׁ שְׂבָכִים
מַעֲשֵׂה צִיּוּר. אֵשׁ אֲדָמָה וְאוֹר לְבָן
וְחוּטֵי זָהָב סָבִיב סָבִיב סוּבָכִים
לְכָל צַד, וּמְעִין מִיָּם, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר
(זכריה יד) וְהִזְהֵ בַיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ
מִיָּם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִצִּים אֶל
הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי וְחֲצִצִּים אֶל הַיָּם
הָאַחֲרוֹן.

הָבָא פְּרִישׁ רַב מְתִיבְתָא קָרָא דָּא לְגוּ, וְקַלְיָה
אֲשַׁתְּמַע לְבַר. מַדְהוּה פְּרִישׁ קָרָא דָּא.
(אי קריישא אי קריישא) קַל יְנוּקָא אֲתַעַר מְלַבֵּר, הַהוּא
יְנוּקָא דְהוּה פְּרִישׁ תַּלְמוּדִיהּ, וְגַמִּיר קָמֵי חַד
עִמּוּדָא דְעַלְמָא, בְּרִיָּה דְרַבִּי יְהוּדָה, דְרַבִּית
אַנָּת. וְהוּוּ אַחֲדֵי בֵיה לְדִינָא, וְקַלְיָה אֲתַעַר
מְלַבֵּר, בְּהַאי קָרָא, וְאָמַר, מֵיא דְאִינוּן מְלַרַע
הֵיךְ סַלְקִין לְעֵילָא מְגִיָּה, לְאַתְרַּ עַלְאָה יִתִּיר
מְגִיָּה, בְּכַמְה דְרַגְיָן, וּמָה אַצְטְרִיף לוֹן לְאִינוּן
מֵיִין לְעֵילָא. וּמָה אַתְרַּ דְּכָל (תַּפּוּחִי) מְבוּעִין
וְנַחֲלִין נְפָקִין מְגִיָּה, וְלִית פְּסִיקוּ לְמְבוּעֵי
וְנַחֲלֵי, אֲתַשְׁקִיָּא מְאַתְרַּ נְגִיב, מָאן חֲמָא חֲפִירָא
דְּבִירָא, יְהִיב מֵיִין לְמְבוּעָא דְנַבְיַע.

כָּאן פֶּרֶשׁ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּק זֶה
לְפָנִים, וְקוּלוּ נִשְׁמַע הַחוּצָה.
מִשְׁהִיָּה מְפָרֶשׁ פְּסוּק זֶה, (אי קדוש,
אי קדוש) קוֹל תֵּינוּק הַתְּעוֹרֵר
מִבְּחוּץ, אוֹתוֹ תֵּינוּק שְׁהִיָּה מְפָרֶשׁ
תַּלְמוּדוֹ, וְלִמַּד לְפָנֵי עִמּוּד אֶחָד
שֶׁל הָעוֹלָם, בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה
שְׂגַדְלַת. וְאַחֲזוּ בוֹ לְדִין, וְקוּלוּ
הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ בְּפְסוּק זֶה,
וְאָמַר, מִיָּם שְׁהִם מְלַמְטָה, אֵיף
יַעֲלוּ לְמַעְלָה מִמְּנוֹ, לְמְקוֹם עֲלִיּוֹן
יּוֹתֵר מִמְּנוֹ בְּכַמְה מַעְלוֹת? וּמָה
צְרִיף לְאוֹתָם מִיָּם לְמַעְלָה? וּמָה
מְקוֹם שְׂכָל (תַּפּוּחִי) הַמְּבוּעִים
וְהַנַּחֲלִים יוֹצְאִים מִמְּנוֹ, וְאֵין
הַפְּסִק לְמְבוּעִים וְהַנַּחֲלִים, הַשְּׂקָה
מִמְּקוֹם יָבֵשׁ? מִי רָאָה חֲפִירַת
הַבָּאָר נוֹתֵן מִיָּם לְמְבוּעַ שְׁנוּבְעַ?
וְכִי יְרוּשָׁלַיִם תַּתֵּן מִיָּם אֶל הַיָּם
הַקְּדָמוֹנִי, מְקוֹם שְׂכָל מִיָּמֵי

וְכִי יְרוּשָׁלַם, יְהִיב מֵיִין אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי, אַתְרַּ
דְּכָל מֵיִמִין דְּעַלְמָא נְפָקֵי מִתַּמָּן, וְנַבְעִין

העולם יוצאים משם ונוכעים משם? אי חסיד קדוש, לקול זה שכתבו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.

בכה רבי שמעון, אמר לו, אל תבכה מנורה הקדושה, אשרי חלקך שאפלו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמר לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק. כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה וכלם הקשיבו לו, באותה שעה הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר, מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להכנס? קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה, ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו. אמר ראש הישיבה, פסק פסוקך בן קדוש! אמר, עד כעת פחדתי, שהריני משיבה אחרת, וכך אמרו לי כשבעלי הדין אחזו בו. אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים, ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוף אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.

פתח אותו תינוק ואמר, והיה ביום ההוא, ההוא - לא ידוע מיהו. אלא בכל מקום ביום ההוא, יום אחרון הוא. למה נקרא יום ההוא? אלא זהו יום שאחזו סוף בראש. ראשית נקרא הוא, כמו שנאמר (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא, טמיר ונגנו. ונקרא ההוא (ה' הוא), להראות סוף כל המעלות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התוסף בו ה'. (הלוי הוא טמיר ונגנו. ונקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות, שאחזו תחלה,

והכל אחד).

מניה. אי חסידא קדישא, לקלא דא אשתכחו, וציתו כל קלין דבני מתיבתי דתמן, ובגין כף לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה.

בכה רבי שמעון, אמר ליה לא תבכי בוצינא קדישא, זפאה חולקך, דאפילו ינוקי, מנף אמרי רזין סתימין דאורייתא. תא, ואימא לך, מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא, פד עאל קליה דההוא ינוקא, פגירא לגו, וכלהו צייתי ליה. בההיא שעתא אזדעזע רב מתיבתא, וכל אינון דהוו קמיה, ואמר, מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא, למיעל. קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא, ועאל. וכל בני מתיבתי אתפנשו לגביה, אמר רב מתיבתא, אימא קראיך ברא קדישא.

אמר, עד כען דחילנא, דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא, והכי אמרו לי, פד מארי דדינא הוו אחדין ביה. אמר ליה, לא תדחל ברא קדישא, הכא תהא ביננא שבעה יומין, ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא, ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא.

פתח ההוא ינוקא ואמר, והיה ביום ההוא. ההוא, לא ידוע מאן הוא. אלא בכל אתר ביום ההוא, יומא בתראה הוא, אמאי אקרי יום ההוא. אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא. שירותא אקרי הוא, כמה דאת אמר (במדבר יח) ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי, לדרגא דאקרי הוא, טמיר ונגני. ואקרי ההוא (ה' הוא), לאחזאה סופא דכל דרגין, דאיהו שירותא, וכלא חד. ובגין דאיהו סופא, אתוסף ביה ה'. (ס"א הלוי הוא טמיר ונגני. ואקרי יום ההוא, לאחזאה סופא

דכל דרגין, דאחיד שירותא וכלא חד).

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבע מבויע. כאן יש לומר, סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויום ההוא, הכל אחד. מה בין זה לזה? אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות, ונקראות עזרות. אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות.

(כשמתסובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ, נקראו ירושלים. ויש דרגות שסובבות, ונקראות עזרות. ויש דרגות שנקראות לשכות) ויש דרגות שנקראות כשסובבות היכל ודביר. לפנים מפל אלו הדרגות יש נקדה אחת, (תהלים מה) כבודיה בת מלך פנימה. נקדה זו נקראת יום ההוא, וסימנה - (דברים א) ההוא יקרא ארץ.

ובשיעמד יום זה מתוך שבכי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני, כמו אמא שפנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק, מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו. כך חצים אל הים הקדמוני.

רקחו ראש הישיבה ונשקו. אמר, חייך (חיי עולם שדבר זה כף), כף פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון - מעלות אחרונות שלה. אי חסיד קדוש, כמה חדוה על חדוה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה. עשרים ושבע טעמי התורה, אמר אותו תינוק. ושבעים כתרים עטרו לאביו באותו יום. אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו. אמר רבי שמעון, לא זכה אביו ללמד. אמר, אביו השאיר.

וכוד נסתר היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלות) ונצל ממנו. זה היה בגלוי, שהיה מביש לרבו

זמינא ירושלים לאפקא מיין, ולנבעא נביעו, הקא אית לומר, סופא דכל דרגין, לאו איהו ירושלים, אלא ודאי ירושלים ויומא ההוא כלא חד. מה בין האי להאי. אלא ירושלים, כל דרגין קדישין דילה, פד אסתחרן, אקרון ירושלים. והכי אתחמאן. ואית דרגין דסתרון, ואקרון עזרות, אלין פנימאין, ואלין לבר. ואית דרגין דאקרון פד אסתחרן, לשכות. (ס"א) כד אסתחרן אלון פנימאין, ואלין לבר. אקרון ירושלים. ואית דרגין דסתרון ואקרון עזרות, ואית דרגין דאקרון לשכות) ואית דרגין דאקרון פד אסתחרן. היכל ודביר. לגו מפל אינון דרגין, אית חד נקודה, (תהלים מה) כבודיה בת מלך פנימה. נקודה דא, אקרי יום ההוא, וסימנה (דברים א) ההוא יקרא ארץ.

וכד יקום יומא דא, מגו שבכין דעזרה יקום נביעו דמיא, וההוא נביעו מן הים הקדמוני להוי. פגוונא דאמא, דברה בין דרועהא, ומסגיא חלבא דניק, אתמלי פומיה, ואתרבי ביה, אריק חלבא לפומא דאמיה. כך חצים אל הים הקדמוני.

נטליה רב מתיבתא, ונשקיה. אמר חייך (ס"א) חיוו דעלמא דמלה דא הכי), אוקמוה במתיבתא דרקיעא, והכי הוא ודאי. ים האחרון: דרגין בתראין דילה. אי חסידא קדישא, כמה חדוה על חדוה, אתוסף בההוא ינוקא, גו בני מתיבתתי. עשרין ושבע טעמי דאורייתא, אמר ההוא ינוקא. ושבעין כתרין אעטרוה לאבוה בההוא יומא. זכאה חולקיה, מאן דזכי למילף לבריה. אמר רבי שמעון, לא זכה אבוה למילף ליה. אמר, אבוה שבק.

ורזא סתימא (דף קע"א ע"ב) הוה בהאי ינוקא, על מה דאסתלק מעלמא, ועל דבעו למידן דיניה, (ס"א באתגלייא) ואשתזיב מניה, דא הוה

לפני הכל בשאלות וקשיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו, והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדרון אותו בדין קשה. ומשום כך, אף על גב שנצל מבעלי הדין, לא נצל פאן. שבועה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו). וכשהיה מתרחץ, בכאב יתר לפני הכל כל אותם שבועה ימים עד שהשתלם דיוקנו. ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת. אי רבי, אי רבי, אשרי חלקך!

בא וראה, תחת העגול של אותם שבכים ששם, באותם מים של אותו מבויע המעין, נרשם מבויע אחר, ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לוינתן ורנה ושמח, ומתרבה ברבוי. וכשיוצא מבויע אחר, אותו מבויע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון. וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמיק אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בכני העולם. וסימן - (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אמנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמד בהם עליונים ותחתונים. ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמד, שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה, וצאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) פראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד.

מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה. אי רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה,

באתגלייא, דהוה מכסיף לרביה קמי כלא, בשאלתין וקושיין דיליה, ולא חייש למהך לאתרא, לאתקנא תלמודוי, וחליש דעתא דרביה. ועל דא בעו למידן ליה בדינא תקיפא. ובגין כך, אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא, לא אשתזיב הכא. שבועה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה. (ס"א דיניה) ופד הוה אסתחי, בפאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבועה יומין עד דאשתלים דיוקניה. ועל דאסתלק מעלמא לא תבעי למנדע. אי רבי, אי רבי, זפאה חולקך.

תא חזי, תחות עגולא דאינון שבכין, דתמן באינון מיין דההוא נביעו דמעיינא, אתרשים נביעו חד, ואתפשט ונפיק לבר, ועאל גו ימא רבא. (דחפן) ורשים ביה ארחא בלבא דימא, ומיניה שתי לוינתן, ורוי, וחדוי, ואתרבי ברבויא. וכד נפיק נביעו אתרא, ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו, תחות תהומא, לגו ימא בתראה. וכל אינון מים זדונים, ומיין תקיפין, מאיד לון, וכפיף לון, דלא יפקון לחבלא בני עלמא. וסימן (ישעיה מג) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה.

ובאמצעיתא דההיא עזרה, אית תרין כרובים, עובדא דאומנא דמלכא קדישא.

ולא יכלין לקיימא בהו, עלאין ותתאין. ותחותיהו זמנין כל ישראל לקיימא, דלא יפקון מתחות גדפייהו לבר, זפאין ליהוון, כל דעאלין תחות גדפייהו. תליסר אלפי מגדלין דשמשא, דנהיר מניצוץא דמרגלא בצעצועא (ס"א בניצוץא), פדקא יאות. רב מתיבתא בגין כך זכה ליהוה יקר.

מאן יכיל למימר, מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא, מקמי רב מתיבתא, אי רבי,

בְּכֹל זְמַנָּא דְרוּחִין דְכוּרִין סִלְקִין לְעֵילָא. נְשִׁין
 בְּהֵוּא זְמַנָּא נְפָקִי כְּלָהוּ, וּמִתְפַּנְשִׁי לְגוּ הֵיכְלָא
 דְּבִתְיָה תַּמָּן, וְחִדָּאִין תַּמָּן, בְּכַמָּה מְלִין עֵתִיקִין.
 וּמִתַּמָּן נְפָקִין, וְעָאֲלִין כְּלָהוּ. וְהִיא עֲמָהוּן, לְגוּ
 הֵיכְלָא דְסַרְח. וְחִדָּאִין בְּכַמָּה מְלִין חִדָּתִין
 וְעֵתִיקִין, וּמִתַּמָּן נְפָקִין וְהִיא עֲמָהוּן, וְעָאֲלִין
 לְגוּ הֵיכְלָא דְיוּכְבֵּד. וְכֵן בְּכֹל אֵינוּן הֵיכְלִין.

הֲשֵׁתָא רַבִּי אִימָא לָךְ רִזָּא חֲדָא. תָּא חֲזִי, בְּכֹל
 שְׂמֻטָּה וּשְׂמֻטָּה, פְּרוּזָא נְפִיק,
 אֲתַפְנִישׁוּ גּוּבְרִין וְנְשִׁין, וְכֹל אֵינוּן בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא, וּסְלִיקוּ. פְּדִין כְּלָהוּ מִתַּפְשְׁטִין
 דְּכוּרִין וְנְשִׁין, וּסְלִיקִין. וְכֹל אֵינוּן יְנוּקֵי מַחְלָב,
 עָאֲלִין לְגוּ מִתִּיבְתָא (ס"א אֲתַפְנִישׁוּ בְנֵי מְהִימְנוּתָא גּוּבְרִין וְנְשִׁין
 וְכֹל אֵינוּן יְנוּקֵי מַחְלָב וּסְלִיקוּ. פְּדִין כְּלָהוּ מִתַּפְשְׁטִין דְּכוּרִין וְנְשִׁין, וּסְלִיקִין.
 וְכִלְהוּ עָאֲלִין לְגוּ מִתִּיבְתָא) דְּרַקִּיעָא, וְחִדָּאִין חֲדָה,
 וְעֵלְוִיא דְלָהוּן, וְתַמָּן חֲדוּ עַל חֲדוּ. וְהֵוּא נְעַר
 דְּמִפְתָּחִין דְּמֵאֲרִיָּה בִידֵיהּ, קָם וְאָמַר לוֹן כְּמָה
 מְלִין חִדָּתִין וְעֵתִיקִין, וְכִלְהוּ חֲמָאִין חֲדָה,
 דְּלִית חֲדָה כְּהֵיא חֲדָה.

לְבַתָּר עָאֲלִין כְּלָהוּ לְגוּ כְּמָה פְּרוּכְתִין, וְכַמָּה
 הֵיכְלִין גְּנִיזִין תַּמָּן. דְּאֵינוּן נְהִרִין בְּנַעַם
 יי, בְּגוּ הֵיכְלָא דְאֵהָבָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.
 וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים כז) לְחִזּוֹת בְּנוּעַם ה'
 וְלִבְקָר בְּהֵיכְלוֹ. לְבַתָּר פְּרַחִין יְנוּקִין לְעֵילָא,
 וְאֵינוּן פְּרַחִין לְתַתָּא, וּמְהִדְרִין לְדוּכְתִיָּהוּ,
 וּמִתְלַבְּשִׁין כְּדַבְּקֵי מִיתָא. זַפְּאָה עֲמָא דְכֹל טוּבָא
 דֵּהֵוּא עֲלָמָא מַחְכָּאִין.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּמָה מִתִּיקִין מְלִין דְּשְׂמַעְנָא.
 זַפְּאָה חוּלְקָא דִידֵי, דְּזַכִּינָא לְכֹל הָאֵי
 לְמִשְׁמַע, זַפְּאָה יוּמָא דְנַפְיָקְנָא הָכָא. אָמַרִי
 לִיָּה רַבִּי, תְּלַת יוּמִין אֵית לָן רְשׁוּ לְמִיתֵי גַבְרָי,
 וְלְבַתָּר יוּמָא חַד (ס"א גִּיזִיל וְלֹא אֵית לָן רְשׁוּ לְמִיתֵי, כְּהֵוּא יוּמָא
 אֲתוּסָף) חֲדָה דִילָךְ.

נְשִׁים בְּאוֹתוֹן זְמַן יוֹצְאוֹת כְּלָן,
 וּמִתְפַּנְסוֹת לְתוּף הֵהִיכֵל שְׁשֵׁם
 בְּתִיָּה, וּשְׂמַחוֹת שְׁשֵׁם בְּכַמָּה דְּבָרִים
 עֵתִיקִים. וּמִשְׁשֵׁם יוֹצְאוֹת, וְנִכְנְסוֹת
 כְּלָן, וְהִיא עֲמָהוּן, לְתוּף הֵיכֵל
 סַרְח, וּשְׂמַחוֹת בְּכַמָּה דְּבָרִים
 חֲדָשִׁים וְעֵתִיקִים, וּמִשְׁשֵׁם יוֹצְאוֹת
 וְהִיא עֲמָהוּן, וְנִכְנְסוֹת לְתוּף הֵיכֵל
 יוּכְבֵּד. וְכֵן בְּכֹל אוֹתָם הֵיכְלוֹת.

כְּעַתָּה, רַבִּי, אָמַר לָךְ סוּד אָחַד.
 בָּא וּרְאָה, בְּכֹל שְׂמֻטָּה וּשְׂמֻטָּה
 הַפְּרוּזָא יוֹצָא: הַתְּפַנְסוּ גְּבָרִים
 וְנְשִׁים וְכֹל אוֹתָם בְּנֵי הָאֵמוּנָה
 וְעֵלְו. אַז כְּלָם מִתַּפְשְׁטִים, זְכָרִים
 וְנְשִׁים, וְעוֹלָיִם. וְכֹל אוֹתָם
 תִּינוּקוֹת מַחְלָב נִכְנְסִים לְתוּף
 לְשִׁיבַת (הַתְּפַנְסוּ בְנֵי הָאֵמוּנָה גְּבָרִים וְנְשִׁים,
 וְכֹל אוֹתָם יוֹנְקֵי חֻלָּב, וְעֵלְו. אַז כְּלָם מִתַּפְשְׁטִים,
 גְּבָרִים וְנְשִׁים, וְעוֹלָיִם. וְכֹלֵם נִכְנְסִים לְתוּף לְשִׁיבַת)
 הַרְקִיעַ, וּשְׂמַחוֹת בְּחֲדָה וְעֵלְוִי
 שְׁלָהֵם, וְשֵׁם שְׂמַחָה עַל שְׂמַחָה.
 וְאוֹתוֹ נְעַר שְׂמַפְתָּחוֹת רַבּוּנוּ כְּדוּ
 עוֹמֵד, וְאָמַר לְהֵם כְּמָה דְּבָרִים
 חֲדָשִׁים וְעֵתִיקִים, וְכֹלֵם רוֹאִים
 שְׂמַחָה שְׂאִין שְׂמַחָה כְּאוֹתָהּ
 שְׂמַחָה.

אַחַר כֵּן נִכְנְסִים כְּלָם לְתוּף כְּמָה
 פְּרוּכּוֹת, וְכַמָּה הֵיכְלוֹת גְּנִיזִים
 שְׁשֵׁם, שְׁהֵם מֵאִירִים בְּנַעַם ה' בְּתוּף
 הֵיכֵל אֵהָבַת הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא,
 וְזֵהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים כז) לְחִזּוֹת
 בְּנוּעַם ה' וְלִבְקָר בְּהֵיכְלוֹ. אַחַר כֵּן
 פּוֹרְחִים הַתִּינוּקוֹת לְמַעְלָה, וְהֵם
 פּוֹרְחִים לְמַטָּה, וְחוּזְרִים
 לְמִקּוּמוֹתֵיהֶם וּמִתְלַבְּשִׁים
 כְּבַתְּחִלָּה. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁלָכֵל טוֹב
 אוֹתוֹ עוֹלָם מְצַפִּים.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּמָה מִתּוּקִים
 הַדְּבָרִים שְׂשִׁמְעוּנוּ. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי
 שְׂזִיכִיתִי לְכֹל לְשִׁמְעַתְּ אֵת כֹּל זֵה.
 אֲשֶׁרֵי הַיּוֹם שִׁיּוּצָתִי לְכָאֵן. אָמַרוּ
 לוֹ, רַבִּי, שְׁלֹשָׁה יָמִים יֵשׁ לָנוּ
 רְשׁוֹת לְבָא אֲלֵיךְ, וְאַחַר כֵּן יוֹם
 אָחַד (נִלְךָ, וְאֵין לָנוּ רְשׁוֹת לְבָא. בְּאוֹתוֹ יוֹם
 נּוֹסַפֵּת) שְׂמַחָה שְׁלָךְ.

הוא מושף משיכות מצדו, ונסתר ומתפסה תחת מקום שנקרא תא הרצים עד חצות הלילה. מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת עמוד יצחק, ומפה פתרנגול הזה שנקרא גבר, כמו גבר אחר עליון ממנו. פיון שמפה בו גבר זה, קורא ונותן ששה קולות, וכלם בהשכל.

בשעה שהוא קורא, כל פתרנגולי העולם הזה קוראים, ויוצאת ממנו שלהבת אחרת ומגיעה תחת פנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא? בשעה ראשונה קורא ואומר: (תהלים כט) קול ה' בפח קול ה' בהדר. ובשעה שניה קורא ואומר: (מזכור) קול ה' לעיר יקרא, (תהלים כט) קול ה' שבר ארזים. בשעה שלישית קורא ואומר: קול ה' חצב להבות אש. בשעה רביעית קורא ואומר: קול ה' יחיל מדבר וגו'. בשעה חמישית קורא ואומר: קול ה' על המים וגו'. בשעה ששית קורא ואומר: קול ה' יחולל אילות וגו'. ואחר כך קורא ואומר: (ישעיה מ) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. וזהו הפתרנגול שקורא ולא שוכף, ואחר כך קורא כמו מקדם.

ומה קורא? כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם פותב בכל יום. ובלילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו, קורא כל מה שכתב ביום.

ואלמלא רגליו אצבעות שלו, שהם שתי דרגות - אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעפבים אותו - ישרף העולם בשלהבותיו. ומה עושים? פיון שעולה הבקר וחוט או יוצא מצד דרום, אז

איהו משיף משיכו מסטרא דיליה, ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי (מלכים א יד) תא הרצים, עד פלגו ליליא. מבתר פלגו ליליא, שלהובא דעמודא דיצחק נפיק, ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר, פגוונא דגבר אתרא עלאה עליה. פיון דבטש ביה האי גבר, קרי ויהיב שית קליון, וכלהו בסכלתנו.

בשעתא דאיהו קרי, כל תרנגולין דהאי עלמא קראן, ונפיק מניה שלהובא אתרא, ומטי לון תחות גדפייהו, וקראן. איהו מה קרי. בשעתא קדמאה קרי ואמר, (תהלים כט) קול יי בפח קול יי בהדר. ובשעתא תניינא קרי ואמר, (מזכור) קול יי לעיר יקרא (תהלים כט) קול יי שובר ארזים. בשעתא תליתאה קרי ואמר, קול יי חוצב להבות אש. (דף קע"ב ע"א) בשעתא רביעאה קרי ואמר, (תהלים כט) קול יי יחיל מדבר וגו'. בשעתא חמישאה קרי ואמר, קול יי על המים וגו'. בשעתא שתיתאה קרי ואמר, קול יי יחולל אילות וגו'. לבתר קרי ואמר, (ישעיה מ) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. ודא איהו פתרנגולא דקרי, ולא שכיף ולבתר קרי כמלקדמין.

ומאי קרי. כל עובדין דבני עלמא, בגין דאיהו מאריה דאחמתא (כ"א דהכמתא) וקסת הסופר בחרצוי. וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא. ובלייליא, בתר דקרי כל קריאן אליון, קרי כל מה דכתב ביומא.

ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה, דאינון תרין דרגין, חד ההוא דקיימא באמצעיתא. דאיהו רב. וההוא דקיימא מאחורא, דאיהו זעיר, דקא מעפבין ליה, יהא מוקיד עלמא בשלהובוי. ומה עבדי. פיון דסליק צפרא, וחוטא דנהירו נפיק מסטר

מתחברים כלם ונעשים שתי רגלים שני טלפי עגל, לקים הפתוח (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל. והרי ידעת סוד זה. שאלת ענף הגרן.

לתוף עזרה זו יש שלש מאות וששים וחמשה היכלות, כחשבון ימות השנה. ובכל פתח ופתח פתוח: יהי שלום בחילוף שלוה בארמנותיך (תהלים קכב). לא ידוע מהו בהיכלות האלה, אלא כלם נראים מעשה ציור. שבועה סדרי מרגליות נראים אלו באלו בכל אחד ואחד.

אי חסיד קדוש, כמה משבח ראש הישיבה היכל אחד שהוא בראש צד מזרח העזרה הזו, משום שארבעה הם בארבעת צדדי העולם. אבל היכל של צד מזרח מרבה אורותיו יותר מכלם.

יום אחד בים הגדול יצא לוינתן, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלוינתן לפתח פתח התהום, מתחיל לשמת, ושכף שם התהום, אלא אותו כמראה המעין, ומתכסים האורות, ולא נראו כל אותם אורות, פרט לאור ההיכל שבצד המזרח הזה.

אותה מרגלית שמוציא הלוינתן מתוף אותו תהום שנקרא סגדו"ן, ממה נעשתה? אלא יום זה שמוציא הלוינתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש, הוא ט' באב. ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוף הים הגדול, אחת נופלת לתוף תהום זה שנקרא סגדו"ן, ואחת נופלת לתוף תהום אחר שנקרא גילב"א. משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים. וכיון שנופלות אלו הדמעות, צפות תוף תהום

דרום, פדין מתחברין בלהו, ואתעבדין תרין רגלין תרין טלפין כעגלא, לקיימא דכתיב (יחזקאל א) וכף רגליהם ככף רגל עגל, והא ידעת רזא דא. שאלת ענפא דגורן.

לגו בעזרה דא, אית תלת מאה ושתיין וחמשה היכלין, פחושבון יומי שתא. ובכל פתחא ופתחא כתיב, יהי שלום בחילוף שלוה בארמנותיך. לא ידיע מאי הוא בהני היכלין, אלא כלהו, אתחמן עובד ציור. שבע סדרין דמרגלאן אתחמן אלין באלין, בכל חד וחד. אי חסידא קדישא, כמה משבח רב מתיבתא היכלא חדא, דאיהו בריש סטר מזרח דעזרה דא, בגין דארבע אינון בד' סטרין דעלמא, אבל היכלא דסטר מזרח, אסגי נהורין דיליה נתיר מפלהו.

יומא חד, בימא רבא, לוינתן נפיק, וכל ימא אזדעזע, וכל נויני אזלין לכאן ולכאן, בד מיטי לוינתן בפתחא דפתחא דתהומא, שארי למחדי, ואשתכף תמן תהומי, אלא ההוא כחיזו דמעין, ואתחפין נהורין, ולא אתחזון כל אינון נהורין, בר נהורא דהיכלא דבסטר מזרח דא.

תהוא מרגלא דקא אפיק לוינתן, מגו ההוא תהומא דאקרי סגדו"ן, ממה אתעביד. אלא יומא דא דקא אפיק לוינתן, דאזדעזע ימא, יומא דאתחרב בי מקדשא, ט' באב איהו. וההוא מרגלא, דכד דכיר קדשא בריך הוא לבנוי, ואושיד תרין דמעין לגו ימא רבא, חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדו"ן, וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א.

בגין דחמש תהומי אתרנין אינון בימא רבא. אבל לא חשיבין פהני אתרנין, וכיון דנפלי אינון דמעין, קפאן גו תהומי חד. וחד

אחד. ואחד נטבע תוך תהום שנקרא גילב"א.

שלא מטה תוך שמרי היין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג, מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם כשמתקרב לקדש. פיון שנעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא ומרפבותיו, ולבוש קדמון שלובש תבנית שור, דמות שור. וראשון לגזיקין מאותם ארבעה הוא שור, ואותם ארבעה אבות להזיק העולם. וכלם שלשה אבות גזיקין פרט לשור כלם שלו.

ועל זה כתוב, (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב. מהו אכל עשב? הרי דרשנו בו, אבל עקר הדבר מתמצית הלחם, ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם.

ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם. עד שלא יוצאים אלו, מזמנים אלו. והתנוצצות שלקחם אין העינים יכולות לסבל. הולכים מסביב, אין הם שוככים לעולמים.

כשמסתכל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא קטן, מסתכל יותר - נראה גדול. עוד מסתכל - נראה יותר גדול. כל מה שמסתכל, כף נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה בהסתכלות כמלא נימה שאין לה שעור.

מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אפנותם, משם מאירה עזרה וכל מה שיש בה, פרט לפרובים שאורם עולה עד רום הרקיע בגונים רבים, ואורות נוצצים. אלה וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פרות בעזרה זו.

אטבע גו תהומא, דאקרי גילב"א. דתתא גו שמרים דחמרא, דורדיין בישין, נפיק חד ערעורא מקטרגא, מזיקא קדמאה, ואיהו ברוחא דיוקנא דאדם, כד קריב לגו קדשא. פיון דמתעבר מתמן, ובעי לנחמא לתתא, לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא, נחית הוא ורתיכווי. ולבושא קדמאה דקא נקיט תבנית שור, דיוקנא דשור. וקדמאה לגזיקין מאינון ארבע, שור איהו. ואינון ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא אבות גזיקין, בר שור, פלהו דיליה.

ועל דא כתיב, (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב. מהו אוכל עשב, הא דרשינן ביה. אבל עקרא דמלה, מתמצית הלחם, ולא שבעת זיני דגן, לית ליה בהו חולקא, ולא יאות ליה למהוי תמן.

מרוכתיהו, ואלין יתבין בדוכתייהו, עד לא נפקי אלין, זמינין אלין, נהירו ונציצו דלהון, לא נכלין עיינין למסבל. אזלין בסחרנין, לית להון שכיכו לעלמין.

כד איסתפל בר נש בהאי היכלא, מיד באסתפלותא קדמאה, אתחזי זעיר ולא זעיר, אסתפל יתיר, אתחזי רב. תו אסתפל, אתחזי יתיר רב, כל מה דאסתפל, הכי אתחזי

באתפשטותא רב ועלאה, עד דדמי (דף קע"ב ע"ב) באסתפלותא כמלא נימא, דלית ליה שיעורא.

עוברין סגיאיין לגו, דלא ידיע אומנו דלהון, מניה נהרא עזרה, וכל מה דאית בה,

בר פרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא, בגוונין סגיאיין, ונהורין מנצצין. אלה וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין, עבדין איבין בעזרה דא.

יֹתֵר - (קהלת ד) חֹבֵק אֶת יָדָיו, במְרִירוֹת וְאֲנִינוֹת שְׁלוֹ, וְאֶחָד כֶּף - אֶכַל אֶת בִּשְׂרוֹ, בְּעַל כְּרָחוּ, שְׂאִין לוֹ רִשּׁוֹת לְשִׁלֹּט עַל דְּבָר אֲחֵר. מָה עֹזֵר לוֹ בְּכָל מָה שְׂמִסְטָה וְעוֹשָׂה וְעִמַּל שְׁלֹאֲחֵר כֶּף אֵין לוֹ רִשּׁוֹת אֲלֵא עַל שְׁלוֹ, אֲחֵר כֶּף מְרָקִיד וְשִׁמַּח כִּכְסִיל בְּלִי דַעַת כֶּלֶל, וְהוֹלֵךְ לֵלֵא תוֹעֲלַת וְאוֹכֵל הַבִּשְׂרֵי. וּבִשְׂאָר אֵין לוֹ רִשּׁוֹת. מְרִירוֹת שְׁלִמְעֵלָה וְשְׁלִמְטָה, כְּשִׂישְׂרָאֵל בְּצִרָה וְאוֹכְלִים אוֹתָם שׁוֹנְאִיָּהֶם, וְלֵא נוֹתְנִים כַּח בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ.

וְאִפְּלוּ מִבִּשְׂרוֹ שֶׁהוּא מִצַּד זֶה, מִרַע לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רַחוּם וְחַנּוּן. אֲבָל עַל שְׁלוֹ, רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְנִשְׁמָה קְדוֹשָׁה, אֵין עֲלֵיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים יְכוּלִים לְשִׁלֹּט עֲלָיו כֶּלֶל. וְעַל כֶּף כֶּל הַעֲלִילוֹת וְכָל מָה שְׂמִסְטָה אוֹתוֹ רַע, שְׁחוֹשֵׁב לְשִׁלֹּט עַל רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְאֲחֵר כֶּף לֹא יְכוּל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בִּשְׂרוֹ, מָה תוֹעֲלַת הִיָּה לוֹ? וְעוֹד, שֶׁהֵם מְכַסִּים כָּלֶם כְּמוֹ מְעַרְפֵּל חֲזַק, וְאֵין שׁוֹכְכִים עֲלֵיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

בֵּא וְאָמַר לָךְ דְּבָר. אִם תֹּאמַר שְׂמִמְחָה הִיא לְמִלְאָף הַמְּנוֹת כְּשֶׁהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם - לֵא. אֲבָל מִשּׁוֹם שְׂרוּאָה שְׂרִצוֹן רְבוּנוֹ בְּכֶף, מִרְאָה עֲצָמוֹ בְּשִׁמְחָה לַעֲשׂוֹת רִצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכַתוּב (תהלים קמח) רוּחַ סַעֲרָה עֲשָׂה דְבָרוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְהָרִי הוּא מְרַקֵּד וְהוֹלֵךְ בְּחִדּוּהָ לִפְנֵי נָשִׁים. אָמַר לוֹ, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, וְדַאי כֶּף זֶה, לְהִרְאוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁנוּחַ לוֹ בְּרִצוֹן הַמֶּלֶךְ. אֲבָל הַנַּחַת שְׁלוֹ בְּהַסְפֵּד הַנָּשִׁים. הוּא רוֹקֵד, וְאֲזַנּוּ לְהַסְפֵּד.

אָמַר לוֹ, אִם כֶּף, מְדוּעַ הוֹלֵךְ וּמִסְטָה עַל הָאָדָם לְמַעַלָּה וּמִזְכִּיר

יֹתֵר (קהלת ד) חֹבֵק אֶת יָדָיו, בְּמִרְירוֹ וְאֲנִינוֹ דִּילִיָּה, וְלִבְתֵּר אוֹכֵל אֶת בִּשְׂרוֹ בְּעַל כְּרָחִיָּה, דְּלִית לִיָּה רִשּׁוֹ לְשִׁלְטָאָה עַל מְלָה אֲחֵרָא. מָה אֲתִהְיִי לִיָּה בְּכָל מָה דְאֲסִטִּי וְעֵבִיד וְעִמַּל, דְּלִבְתֵּר לִית לִיָּה רִשּׁוֹ, אֲלֵא עַל דִּילִיָּה לִבְתֵּר מְרָקִיד וְחִדִּי, כִּכְסִיל בְּלֵא דַעֲתָא כֶּלֶל, וְאֲזִיל בְּלֵא תוֹעֲלַתָּא, וְאֲכִיל לִבְשָׂרָא. וּבִשְׂאָר לִית לִיָּה רִשּׁוֹ. מְרִירוֹ דְעִילָא וְתַתָּא, כַּד יִשְׂרָאֵל בְּעָאקוּ, וְאֲכִילִי לוֹן שְׁנֵאִיָּהוֹן וְלֵא יְהִי חִילָא בְּעוֹבְדֵין טְבִין דְּלֵהוֹן, לְאַפְקָא מִנִּיהָ.

וְאִפְּלוּ מִבִּשְׂרִיָּה דְאִיָּהוּ מִהֵאִי סֵטֵר, אֲבֵאִישׁ קָמִי מִלְפָּא קְדִישָׁא, דְאִיָּהוּ רַחוּם וְחַנּוּן. אֲבָל עַל דִּילִיָּה, רוּחָא קְדִישָׁא וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, לִית עֲלָאֵין וְתַתָּאֵין יְכִלִין לְשִׁלְטָא עֲלוּי כֶּלֶל. וְעַל דָּא כָּל תְּסַקּוּפִין, וְכָל מָה דְאֲסִטִּי הֵהוּא רַע, דְּחָשִׁיב לְמַשְׁלֹט עַל רוּחָא קְדִישָׁא, וְלִבְתֵּר לֹא יְכִיל, וְיָשׁוּב וְאוֹכֵל אֶת בִּשְׂרוֹ. מָה תוֹעֲלַתָּא הָוָה לִיָּה. וְעוֹד דְאִינוּן חֲפָאן כְּעַרְטִירָאָה תְקִיף, וְלִית שְׂכִיכוּ לְעֲלָאֵין וְתַתָּאֵין.

תָּא וְאִימָא לָךְ מְלָה. אִי תִימָא, דְחִדּוּ הוּא לְמִלְאָף הַמְּנוֹת, כַּד קָטִיל בְּנֵי נָשָׂא. לָאו. אֲלֵא בְגִין דְּחָמִי דְרַעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה בְכֶף, אֲחִזִּי גְרַמִּיָּה בְּחִדּוֹ, לְמַעַבְד רַעוּתִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, דְכַתִּיב, (תהלים קמח) רוּחַ סַעֲרָה עוֹשָׂה דְבָרוֹ. אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְהָא אִיָּהוּ אֲזִיל וּמְרַקֵּד בְּחִדּוּהָ קָמִי נָשִׁין. אָמַר לִיָּה אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, וְדַאי הָכִי הוּא, לְאַחֲזָאָה קָמִי מִלְפָּא דְנִיחָא לִיָּה בְרַעוּתִיָּה דְמִלְפָּא. אֲבָל נִיחָא דִּילִיָּה בְּהַסְפֵּדָא דְנָשִׁין, אִיָּהוּ רְקִיד וְאוּדְגִיָּה לְהַסְפֵּדָא.

אָמַר לִיָּה אִי הָכִי, אָמַאי אֲזִיל וְאֲסִטִּי עַל בַּר נֶשׁ לְעִילָא, וְאֲדַכֵּר לְחֻבּוּבִי. אָמַר לִיָּה,

חֲטָאוּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
(קהלת ד) זָקֵן וְכֹסִיל, וְחוֹשֵׁב לְשֵׁלַח
עַל הַרְוֵת, וְכָל תַּאֲוָתוֹ הִיא בְּגִלְלָה
זֶה. בְּסוּף לֹא שׁוֹלֵט אֲלָא עַל שְׁלוֹ,
בְּשֵׁרוֹ, וְעַל זֶה פְּתוּב (תהלים ז) יָשׁוּב
עֲמְלוֹ בְּרָאשׁוֹ.

הַיּוֹדֵךְ וְרוֹצֵה לְרַגֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם,
וּמִיָּם עוֹלִים מִתּוֹךְ שְׂאֵר תַּהוֹמוֹת
וְרוֹצִים לְכַסּוֹת הָעוֹלָם. אוֹתָן
דְּמַעוֹת רוֹתַחוֹת יוֹתֵר מִכָּל אֵשׁ
שֶׁבְּעוֹלָם. וּמִתּוֹךְ תִּקְף הַרְתִּיחָה
שְׁלֵהֵן, קוֹפְאִים הַמִּיָּם תּוֹךְ הַיָּם
הַקְּפוּא, וְאֵלְמָלֵא שְׂרַמְזוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וְשִׂיבָה אַחַת מִצַּד
אֲבָרְהָם מַעֲמוּד שְׁלוֹ וְנִרְאָה כֹּל
הָעוֹלָם, לֹא יָכוֹל לְעַמֵּד אֶפְלוֹ רֹגַע
אֶחָד.

אוֹתָן דְּמַעוֹת כְּשֶׁנוֹפְלוֹת לְתוֹךְ
הַיָּם, נִשְׁמַע קוֹל בֵּין הַיָּם עַד
מַעֲרַת הַמִּכְפֵּלָה. מִקּוֹל נִהַמְתָּם
שֶׁנִּשְׁמַע שֵׁם כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְתוֹךְ
הַיָּם, מִתְעוֹרְרִים אֲבוֹת
הָרֵאשׁוֹנִים, וְקָמוּ, וְחָשְׁבוּ
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהַפֵּךְ
אֶת הָעוֹלָם, עַד שֶׁקוֹל יוֹצֵא וְאוֹמֵר
לָהֶם: אַל תִּפְחָדוּ אֶהוּבִים
קְדוּשִׁים, בְּגִלְלַתְכֶם זוֹכֵר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיכֶם, וְהוּא רוֹצֵה
לְגַאֵל אוֹתָם, וְאַתֶּם תִּרְאוּ.

כִּי הָאֵלֶּפָא בֵּיתוֹת מְשֻׁלְבוֹת
וּמִצְטַרְפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה,
וּמִתְחַבְּרוֹת בְּצִרוּף הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ.
בֵּינָן שְׁנֵי אֵלֶּה הָאוֹתִיּוֹת בְּצִרוּף זֶה,
אֵלֶּה נִגְנָזִים, וְיוֹצֵאִים אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן
כָּלֶם. אֵלֶּה נִגְנָזִים, וְאֵלֶּה יוֹצֵאִים,
כָּלֶם לְפָנִים בְּחִלְל אוֹתָם
כַּפְתּוּרִים.

שׁוֹב פּוֹרְחִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם
בְּאִוִיר וְיוֹצֵאִים הַחוּצָה, וְעוֹמֵד
הַשֵּׁם בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, תְּלוּיִים
בְּאִוִיר שְׁעָה וְחֻצִי. לְאַחַר שֶׁנִּגְנָזוּ
זֶה מִיָּד יוֹצֵא מִתּוֹךְ חִלְל הָאִוִיר
שֵׁם שֶׁל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת,
פּוֹרַח וְתְלוּי בְּאִוִיר שְׁעָה אַחַת,

בְּגִין דְּאִיהוּ זָקֵן וְכֹסִיל, וְחָשִׁיב לְמִשְׁלַח עַל
רוּחָא, וְכָל תַּאֲוֵבְתֵיהָ בְּגִינֵי כַּךְ אִיהוּ, לְסוּף
לֹא שְׁלִיט אֲלָא עַל דִּילִיָּה. בְּשֵׁרָא דִּילִיָּה. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמְלוֹ בְּרָאשׁוֹ.

אִוִיר וּבְעֵי לְאַרְגָּשָׁא עֲלָמָא, וּמִיָּא סְלִיקִין מִגּוֹ
שְׂאֵר תַּהוֹמִין, וּבְעָאן לְחַפְיָא עֲלָמָא,
אֵינּוֹן דְּמַעֲזִין רְתִיחִין יִתִיר מִכָּל אֵשׁ דְּעֲלָמָא.
וּמִגּוֹ תוֹקְף דְּרִתִּיחוֹ דְּלֵהוֹן, אֲקִפּוּ מִיָּא, גּוֹ יִמָּא
דְּנִקְפָא. וְאֵלְמָלֵא דְרַמְזוֹ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד
נִשְׁיבּוּ מִסְטָרָא דְאַבְרָהָם, מַעֲמוּדָא דִּילִיָּה,
וְאַחֲזֵי עַל עֲלָמָא, לֹא יָכִיל לְמִיקָם אֶפְלוֹ רֹגַעָא
חַדָּא.

אֵינּוֹן דְּמַעֲזִין כַּד נִפְלִין גּוֹ יִמָּא, אֲשַׁתְּמַע קְלָא
בֵּין יִמָּא, עַד מַעֲרִתָא דְכַפְלָתָא. מִקְל
נִהִימוּ דְלֵהוֹן דְּקָא אֲשַׁתְּמַע תַּמּוֹן, כַּד עָאֵלִין
גּוֹ יִמָּא, מִתְעַרְן אֲבָהֵן קְדָמָי, וְקָמוּ, וְחָשְׁבוּ
דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַהֲפֵכָא עֲלָמָא, עַד
דְּקָלָא נָפִיק וְאָמַר לוֹן, לֹא תִדְחִלוּ רְחִימִין
קְדִישִׁין, בְּגִינְכוֹן דְּכִיר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְבִינְכוֹן, וְאִיהוּ בְּעֵי דְמַפְרַק לוֹן, וְאַתּוֹן
תַּחֲמוֹן.

אֲלֵפָא בֵּיתִין כְּלֵהוּ, מְשֻׁלְבָן וּמִתְצַרְפָּאן אֵלִין
בְּאֵלִין, וְאַתְחַבְּרָן בְּצִרוּפָא דְשִׁמָּא
קְדִישָׁא. בֵּינּוֹן דְּאַתְחִזּוֹן אֲתוּוֹן בְּצִרוּפָא דָּא,
אֵלִין גְּנִיזוּן, וְנִפְקִין אַחֲרֵיהֶן, וְכֵן כְּלֵהוּ. אֵלִין
גְּנִיזוּן, וְאֵלִין נִפְקִין, כְּלֵהוּ לְגוֹ בְּחִלּוּלָא דְאֵינּוֹן
כַּפְתּוּרִים.

תּוֹ פְּרַחֵי תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא בְּאִוִירָא וְנִפְקָא
לְבַר, וְקִיִּימָא שְׁמָא בְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן, תְּלִיִין
בְּאִוִירָא שְׁעָתָא וּפְלָגָא, לְבַתֵּר גְּנִיזוּ דָּא, מִיָּד
נָפִיק מִגּוֹ אִוִירָא מְחִלּוּלָא דִּילִיָּה, שְׁמָא
דְּתִרְסָר אֲתוּוֹן, פְּרַח וְתִלְיָא בְּאִוִירָא, שְׁעָתָא
חַדָּא, וְלֹא יִתִיר. לְבַתֵּר גְּנִיזוּ דָּא, וְנִפְקָא מִיָּד

צְרוּפָא דְאַתּוּן אַחֲרֵינוּן, שְׁמָא דְכ' (כ"ב) אַתּוּן, וְתַלְיִין בְּאוּרָא שְׁעַתָּא אַחֲרָא, וְאַגְנִיז. וּמִיד נִפְקִי אַתּוּן מִחֲלוּלָא אַחֲרָא, שְׁמָא דְתַמְנֵינָא וְעֶשְׂרִין אַתּוּן, מִתְעַטְרִין כְּלָהּוּ בְּכַתְרֵיהוּ, וְקִימֵי שְׁעַתָּא וּפְלָגָא, וְאַגְנִיז דָּא. וּמִיד נִפְקִי תְלֵיא בְּאוּרָא, שְׁמָא דְעֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ אַתּוּן בְּצִרוּפֵיהוּ, וְקִימָא שְׁעַתָּא וְתַלְתַּת רַגְעֵי, נִפְקִי אַתּוּן דְאַרְבַּעִין וְתָרִין אַתּוּן. לְעֶלְמָא קִימָא.

שְׁמֵהּ. אֵלָּא אַתּוּן כּוּלְהוּ, לָא (דף קע"ג ע"א)

מִשְׁתַּכְּכִי לְעֶלְמִין, בְּלִטֵי וּמִנְצְצֵי לְבָר, וְסַלְקֵי וְנַחְתֵי, לִית מָאן דִּיכִיל לְקִימָא בְּהוּ, בַּר מְשִׁיחַ בְּטוּרַח סָגִי. דָּא גְנִיז, לְבַתָּר דְקִימָא תָרִין שְׁעַתִּין וְעֶשְׂרִין וְתָרִין רַגְעִין, וְהֵאֵי שְׁמָא גְלִיפָא דְע"ב אַתּוּן קָא נְפִיק. וְקִימָא וְתַלְיא בְּאוּרָא, שְׁעַתָּא וּפְלָגָא. כָּל הַגֵּי שְׁמֵהּ לָא נִפְקִי, וְלָא אַתְחִזוֹן, אֵלָּא זְמַנָּא חָדָא בְּיומָא, אָבֵל אֵינוֹן אֶלְפָא בֵיתִין, אַתְחִזוֹן פְּרַחִין בְּאוּרָא, וּמְצַרְפִּין אֵלִין בְּאֵלִין, תַּלְתַּת זְמַנִּין בְּיומָא.

בַּר פְּרַחֵן אַתּוּן דְאַלְפָא בֵיתִין, אֵלִין פְּרַחִין מִכָּאן, וְאֵלִין מִכָּאן, וּמִתְצַרְפֵּן כְּלָהּוּ. כַּד נַחֲתֵי תַמָּן רַב מְתִיבְתָא, שְׁרִי, מְשִׁיחַ חָמָא בְּצִרוּפָא דְאַלְפָא בֵיתָא, אַתּוּן כְּמָה דְחָמָא דְנֵיאַל, דְּאֵינוֹן מִמַּתוֹס נִנְקֵי אַאֲרֵן.

כָּל מַעְלֵי שַׁבְּתָא, כַּד מְקַדְשִׁין יִשְׂרָאֵל יוּמָא לְתַתָּא, כְּרוּזָא כְּרִיז לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, אַתְכְּפָנוּ מְשַׁרְיִין קְדִישִׁין, אַתְקְנוּ כְּרִסְיִין (קְדִישִׁין). מָאן חָמֵי חֲדוּהָ, בְּתַלְתַּת מְאָה וְתַשְׁעִין רְקִיעִין, כְּמָה מְמַנֵּן, כְּמָה שְׁלִטוּנִין, מִתְכְּפָשִׁין לְאַתְרֵיהוּ. כִּיּוֹן דִּישְׂרָאֵל לְתַתָּא מְקַדְשִׁין (לְמוֹדֵשׁא בְּרִיד הוּא), כִּיּוֹן אַתְעַר אֵילָנָא דְחַיִּי, וְאַקִּישׁ בְּאֵינוֹן

רְקִיעִים? כְּמָה מְמַנִּים, כְּמָה שְׁלִיטִים מִתְכְּפָנִים לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם. כִּיּוֹן שִׁישְׂרָאֵל לְמוֹטָה מְקַדְשִׁים (לְהַקְדוּשׁ בְּרִיד הוּא), אַז מִתְעוֹרֵר עַץ הַחַיִּים, וּמְקִישׁ בְּאוֹתָם הָעֵלִים שְׁלוֹ רוּחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ

וְלָא יוֹתֵר. אַחַר כֵּךְ זָה נִגְנֹז, וְיוֹצֵא מִיד צְרוּף אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת, שֵׁם שֶׁל כ' (שֶׁל כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וְתַלְוֵי בְּאוּרָא שְׁעָה אַחֲרַת וְנִגְנֹז. וּמִיד יוֹצֵאוֹת אוֹתִיּוֹת מִחֲלָל אַחַר, שֵׁם שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת, מִתְעַטְרִים כָּלֶם בְּכַתְרֵיהֶם, וְעוֹמְדִים שְׁעָה וְחֲצֵי, וְנִגְנֹז זֶה. וּמִיד יוֹצֵאִים תְּלוּיִים בְּאוּרָא שֵׁם שֶׁל עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת בְּצִרוּפֵיהֶן, וְעוֹמֵד שְׁעָה וּשְׁלֹשָׁה רַגְעִים. יוֹצֵאוֹת אוֹתִיּוֹת שֶׁל אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם.

הַשְּׂמוֹת. אֵלָּא כָּלֶם אוֹתִיּוֹת, לָא שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים, בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים הַחוּצָה, וְעוֹלָם וְיוֹרְדִים. אֵין מִי שֶׁיְכוֹל לְעַמֵּד בְּהֶם, פְּרָט לְמְשִׁיחַ בְּטוּרַח גְּדוֹל. זֶה גְנוּז, לְאַחַר שְׁעוֹמֵד שְׁעַתִּים וְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם רַגְעִים, וְהַשֵּׁם הַחֲקוּק שֶׁל ע"ב אוֹתִיּוֹת יוֹצֵא וְעוֹמֵד וְתַלְוֵי בְּאוּרָא שְׁעָה וְחֲצֵי. כָּל הַשְּׂמוֹת הָאֵלֶּה לָא יוֹצֵאִים וְלָא נִרְאִים, אֵלָּא פַּעַם אַחַת בְּיוֹם, אָבֵל אוֹתָן א"ב נִרְאוֹת פּוֹרְחוֹת בְּאוּרָא, וּמְצַרְפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם.

כְּשֶׁפּוֹרְחוֹת אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בֵּית, אֵלֶּה פּוֹרְחוֹת מִכָּאן וְאֵלֶּה מִכָּאן, וּמְצַרְפוֹת כְּלָן. כְּשִׁיּוֹרֵד שֵׁם רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, מִתְחִיל, מְשִׁיחַ רּוֹאֵה בְּצִרוּף א"ב אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ שְׂרָאָה דְנֵיאַל, שֵׁהֶם: מִמַּתוֹס נִנְקֵי אַאֲרֵן (מִנְא מִנָּא תְקַל וּפְרַסִין דְנֵיאַל ה', כ"ה).

כָּל עֶרֶב שַׁבְּתָא, כְּשֶׁמְקַדְשִׁים יִשְׂרָאֵל אֶת הַיּוֹם לְמוֹטָה, כְּרוּז מְכַרְיִז לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם: הַתְּכַפְּנוּ מְרַבְּבוֹת קְדוּשׁוֹת! הַתְּקַנּוּ כְּסָאוֹת (קְדוּשִׁים) מִי רָאָה חֲדוּהָ בְּשִׁלְשׁ מְאוֹת וְתַשְׁעִים חֲדוּהָ (לְהַקְדוּשׁ בְּרִיד הוּא), אַז מִתְעוֹרֵר עַץ הַחַיִּים, וּמְקִישׁ בְּאוֹתָם הָעֵלִים שְׁלוֹ רוּחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ

עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים, ועולים ריחות של העולם הבא.

אז עץ החיים מתעורר, ומוציא נשמות קדושות, ופורש על העולם. ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות. אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בחדוה.

ואז ישראל כלם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כלם בחדוה במנוחה. וכל השבת יש להם אותה חדוה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן, כלם עולים ומתענגים בענג עליון של העולם הבא. כיון שיוצאת השבת, כל הנשמות פורחות ועולות.

בא וראה, כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל. ונשמות יורדות, אותן נשמות הצדיקים.

כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כלם: איזה חדוש הנה לכם באותו עולם בתורה? אשרי מי שאמר לפניו חדוש על התורה. כמה חדוה עושה הקדוש ברוך הוא. מכנס פמליה שלו ואומר: שמעו חדוש תורה שאמרת נשמת פלוני זה. וכלם מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות. הם למטה, והקדוש ברוך הוא למעלה חותם לאותו דבר.

בא וראה, כשדבר מתחדש בתורה ונשמה שירדת בשבת התעסקה באותם דברים חדשים ועולה למעלה, כל הפמליה של

טרפין דיליה, רוח נשיבו חד מגו עלמא דאתי, ואינון ענפין דאילנא מתנענען, וסלקין ריחין דעלמא דאתי.

זהו אילנא דחיי אתער, ואפיק נשמתין קדישין, ופריש על עלמא. ועם כל דא, נשמתין נפקין, ונשמתין עאלין, אלין מתערי אלין, אלין נפקין ואלין עאלין, ואילנא דחיי בחדוה.

וכדין, ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין, כלהו בחדוה בנייחא.

וכל השבת, אית לון ההוא חדוה, וההוא בנייחא, וכל צדיקייא די בגנתא, כלהו סלקין ומתענגין בענוגא עלאה, דעלמא דאתי. כיון דנפיק שבתא, כלהו נשמתין פרחין וסלקין.

תא חזי, פד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא. ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא, פד נפיק שבתא, נשמתין סלקין, אינון דשארו עלייהו דישראל. ונשמתין נחתין, אינון נשמתין דצדיקייא.

כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארו עלייהו דישראל. סלקי וקיימין בדיוקנא קמי

מלפא קדישא, וקודשא בריך הוא שאיל לכלהו, מאי חדושא הנה לכו בההוא עלמא באורייתא. ופאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה. כמה חדוה עביד קדשא בריך הוא, פניש לפמליא דיליה, ואמר, שמעו חדושא דאורייתא, דאמרת נשמתא דא דפלוני, וכלהו מוקמי הוה מלה בתרי מתיבתי. אינון לתתא, וקודשא בריך הוא לעילא, חתים לההיא מלה.

תא חזי, פד מלה אתחדש באורייתא, ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין

מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקדש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים. וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין, ושוקקין, אז חיות הקדש מה כתוב? (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן, כמו שנאמר (איוב לב) פי עמדו לא ענו עוד. (נחמיה ח) וכפתחו עמדו כל העם.

ואם תאמר, למה לשתיקה קראו עמידה? אלא בדבור יש שבועה איברים שמתנענעים יחד אתו: לב, ראה, קנה, לשון, שנים, שפתים, בשר. ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.

שחרי רב המנונא סבא אמר, (תהלים ב) ישלח עזרף מקדש וגו'. מקדש - זה קדוש ידים. ומציון יסעך - זה המוציא, שהוא סועד לב האדם. יזכר כל מנחתך, כל לרבות דבר אחר, זו נטילת ידים אחרונה. ועולתך ידשנה סלה - זו ברפת המזון בזמון. אם אתה עושה כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא. ובשבת מקדש, זה קדוש הגדול. ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.

עוד פתח ואמר, (ישעיה מ) על הר גבה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבה - זה ודאי הר העברים, מקום שמשנה נקבר בו והרי פרושה, ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם. אבל הכל הוא מבשרת ציון, זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח, מנחם ב"ר עמיאל, והיא תצא ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.

קוד ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם לערף קרב, ויצא שם הקדוש על העולם. מה

חדתינן, וסלקי לעילא. כל פמליא דלעילא, צייתין לההוא מלה, וחיות הקדש מתרבינן בגדפין, ומתלבשן בגדפין. וכד שאיל לון קדשא בריך הוא, ולא תבין ושתקין, כדין חיות הקדש מה כתוב, (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן, כמה דאת אמר (איוב לב) פי עמדו לא ענו עוד. (נחמיה ח) וכפתחו עמדו כל העם.

ואי תימא, שתיקה אמאי קרו ליה עמידה. אלא, בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה, לבא. ריאה. קנה. לשון. שניים. שפון. בשר. ובשתיקה קיימו בקיומיהו, בלא נענועא. ועל דא קרי לשתיקה עמידה.

דהא רב המנונא סבא אמר, (נ"א רב מתיבתא) (תהלים ב) ישלח עזרף מקדש וגו'. מקדש, דא קדוש ידים. ומציון יסעך, דא המוציא, דאיהו סעיד לבא דבר נש. יזכור כל מנחותיך, כל לאסגאה מלה אחרא, דא נטילת ידים בתרייתא. ועולתך ידשנה סלה, דא ברפת המזון בזמון. ואי את עביד כן, יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא. ובשבת מקדש, דא קדושא רבא. ועל מלה דא, אתעטרו צדיקייא בגן עדן, משבת לשבת אחרא.

הו פתח ואמר, (ישעיה מ) על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבוה, האי ודאי הר העברים, אתר דמשה אתקבר. והא אוקמוה, דשכינתא תסלק לתמן, ותבשר עלמא. אבל כלא איהו, מבשרת ציון, דא איהי חפצי בה, אתתא דנתן בר דוד. אימא איהי דמשיחא, מנחם ב"ר עמיאל, ואיהי תיפוק ותבשר, ואיהי בכללא דמבשרת ציון. קרא ישתמע בעלמא, ותרין מלכין יתערוין בעלמא, לאגחא קרבא, ויפוק שמא קדישא על עלמא. מה תבשר ותימא. (ישעיה מ)

תבשר ותאמר? (שם) הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו משלה לו הנה שָׁכְרוּ אֹתוֹ וּפְעַלְתוּ לְפָנָיו. הנה שָׁכְרוּ אֹתוֹ - שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַרֵּז בְּכָל פְּמִלְיָה שֶׁל מַעֲלָה וַיֹּאמֶר לָהֶם: הֲתִכְנְסוּ וּדְוֹנוּ דִין, מִי שֶׁמָסַר נַשְׁמָתוֹ עַל קִדְשֵׁי שְׁמֵי מַהוּ שָׁכְרוּ? וְאַלּוֹ יֹאמְרוּ כִּף וְכִף. מִי שֶׁסָּבַל בְּמַה חְרוּפִים וְגִדּוּפִים בְּכָל יוֹם עָלֵי מַה שָׁכְרוּ? הֵם יֹאמְרוּ כִּף. מִי שֶׁנִּעְנַשׁ בְּכָל יוֹם עָלֵי מַה שָׁכְרוּ? הֵם יֹאמְרוּ כִּף. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב הֵנָּה שָׁכְרוּ אֹתוֹ וּפְעַלְתוּ לְפָנָיו.

מַהוּ וּפְעַלְתוּ? אֵלָּא כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, (תהלים לא) מַה רַב טוֹבְךָ וְגו'. פְּעַלְתָּ לְחוֹסִים כִּף. זֶהוּ פְּעַלְתוּ. נֶגְדַּ בְּנֵי אָדָם מַה זֶה? אֵלָּא נֶגְדַּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירֵאִיךָ, מִי יִגְדַּל וַיִּטַּל מִיָּדוֹ מַה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְתַת, שֶׁכְּתוּב צִפְנָתָ?

אֲרֵא צֵא וְרָאָה מַעֲשֵׂי הַרְחֻמְנוֹת שֶׁעוֹשֶׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בְּמַה שֶׁהוּא מַכֶּה - בּוֹ נוֹתֵן רְפוּאָה. בְּמַה מַכֶּה? בְּשִׁמְאֵל. בְּיָמִין מְקַרֵּב וּבְשִׁמְאֵל מַכֶּה. בְּמַה שֶׁמַּכֶּה - בּוֹ נוֹתֵן רְפוּאָה לְעוֹלָם. כְּתוּב (ירמיה א) מִצְּפוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה, וּבְצִפְּוֹן מַכֶּה, שֶׁמֶשׁ יוֹצֵאִים כָּל הַדֵּינִים וְכָל הַגְּזֵרוֹת הַקְּשׁוֹת - וְבוֹ שׁוֹרֵה כָּל שֶׁכַּר טוֹב וְכָל טוֹב שֶׁעֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת לְיִשְׂרָאֵל. לְעֵתִיד לְבֹא קוֹרָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצִפְּוֹן וַיֹּאמֶר לוֹ: כִּף נִתְּתִי כָּל טוֹב וְכָל שֶׁכַּר טוֹב לְבָנֵי שֶׁסָּבְלוּ בְּמַה רַעוֹת בְּעוֹלָם הִזָּה עַל קִדְשֵׁי שְׁמֵי, תָּן שְׁכָרִים טוֹבִים שְׁנַתְּתִי כִּף.

זֶהוּ שֶׁכְּתוּב, (ישעיה מג) אֲמַר לְצִפְּוֹן תְּנִי וּלְתִימָן אֵל תִּכְלְאֵי וְגו'. וְכִי דָרַךְ הַדְרֹם כִּף הוּא, לְמַנַּע בְּרַכּוֹת? וְהָרִי כָּל הַבְּרַכּוֹת מִצַּד דְרוֹם, וְכָל טוֹבוֹת הָעוֹלָם מִדְרוֹם

הֵנָּה יִי אֱלֹהִים בְּחִזְקַי יִבֵּא וְזָרְעוּ מוֹשְׁלָה לוֹ. הֵנָּה שָׁכְרוּ אֹתוֹ וּפְעַלְתוּ לְפָנָיו. הֵנָּה שָׁכְרוּ אֹתוֹ, דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא כְּרִיז בְּכָל פְּמִלְיָה דְלַעִילָא, וַיִּימָא לוֹן, אֲתַכְנְשׁוּ וְדַאיְנוּ דִינָא. מָאן דְּמָסַר נַשְׁמָתִיהָ עַל קִדְוֶשֶׁת שְׁמֵי, אַגְרִיָּה מָאִי הוּא. וַאיִנּוֹן יִימְרוּן כִּף וְכִף. מָאן דְּסָבִיל בְּמַה חְרוּפִין וְגִדּוּפִין בְּכָל יוֹמָא עָלֵי, מַהוּ אַגְרִיָּה. אֵינּוֹן אַמְרֵי כִף. מָאן דְּאֲתַעְנַשׁ בְּכָל יוֹמָא עָלֵי, מַהוּ אַגְרִיָּה. אֵינּוֹן אַמְרֵי כִף. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, הֵנָּה שָׁכְרוּ אֹתוֹ וּפְעַלְתוּ לְפָנָיו. מַהוּ וּפְעַלְתוּ. אֵלָּא כְּמַה דְכְּתִיב, (תהלים לא) מַה רַב טוֹבְךָ וְגו'. פְּעַלְתָּ לְחוֹסִים כִּף. דָּא הוּא פְּעוֹלְתוֹ. נֶגְדַּ בְּנֵי אָדָם מַהוּ. אֵלָּא נֶגְדַּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. אֲשֶׁר צִפְנָתָ לִירֵאִיךָ, מַהוּ אֲשֶׁר צִפְנָתָ. וְכִי מָאן יִגְזוֹל וַיִּטוֹל מִן יָדוֹי, מַה דְהוּא בְּעֵי לְמִיָּהב, דְכְּתִיב צִפְנָתָ.

אֲרֵא פּוּק וְחָמֵי עוֹבְדֵי דִרְחֻמְנוּ דְעִבַּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּמַה דְאִיהוּ מְחִי, בִּיהַ יְהִיב אֶסְוֹתָא. בְּמַה מְחִי בְּשִׁמְאֵלָא, בִּימִינָא קְרִיב, וּבְשִׁמְאֵלָא מְחִי. בְּמַה דְמְחִי, בִּיהַ יְהִיב אֶסְוֹתָא לְעוֹלָם, כְּתִיב (ירמיה א) מִצְּפוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה, וּבְצִפְּוֹן מְחִי. דְמִתְמָן נִפְקֵי כָּל דֵּינִין וְכָל גְּזֵירֵי קְשִׁיין. וּבִיהַ שְׁרִי כָּל אַגְרַ טַב, וְכָל טִיבוֹ, דְזִמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיָּהב לְיִשְׂרָאֵל. לְזִמְנָא דְאִתִּי, קְרִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצִפְּוֹן, וַיִּימָא לִיהַ, כִּף יְהִיבִית כָּל טִיבוֹ, וְכָל אַגְרַ טוֹב לְבָנֵי, דְסָבְלוּ בְּמַה בִּישִׁין בְּהָאֵי עֲלָמָא, עַל קִדְוֶשֶׁת שְׁמֵי. הַב אַגְרִין טְבִין דִּיהִיבִית כִּף.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מג) אֲמַר לְצִפְּוֹן תְּנִי וּלְתִימָן אֵל תִּכְלְאֵי וְגו'. וְכִי אַרְחָא חָכִי הוּא דְדְרוֹם, לְמַמְנַע בְּרַכּוֹן, וְהָא כָּל בְּרַכּוֹן מִסְטָרָא דְדְרוֹם, וְכָל טְבִין דְעֲלָמָא מִדְרוֹם

נִפְקִי, וְאִיהוּ אָמַר לְתִימָן אַל תִּכְלְאִי. אֲלֵא בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא, יתְעַר קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, וַיִּימָא לִיהּ קוּם, דְּהָא מָטָא זְמַנָּא דְאַנָּא פְּרִיק לְבַנְךָ, לְמִיּהֵב לֹוּן אַגְר טַב, עַל כָּל מַה דְּסַבְלוּ בְּגִלוּתָא. וּמְגוּ דְאַבְרָהָם הָוָה בְּזַבְיֵנוּ דְלַהוּן, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ל"ב) אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם, דָּא אַבְרָהָם. הָוָה לִיהּ כְּמָאן דְּלֵא טַב בְּעֵינֵינוּ, וְאַחֲמֵי גְרַמְיָה, כְּמָאן דְּבַעֵי דִילְקוּן עַל חוּבִיָּהוּן יַתִּיר, וַיִּימָא גְבוּ מַחוּבִיָּהוּן, גְבוּ מַחֲטָאֵיהוּן. אָמַר לִיהּ קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, יְדַעְנָא כֻּלָּא אִיהוּ מַה דְּאָמַרְתָּ לְאַנְפִּין. אָנָּא אוּף הֲכִי לְאַנְפִּין. אַל תִּכְלְאִי, אָנָּא פְּעִי לְפִיִּסָּא לָךְ עַל בְּנִיךָ. לֹא תִמְנַע טִיבוּ מְנַהוּן, לֹא תִמְנַע אַגְר טַב מְנַהוּן, כְּמָה וְכְמָה סַבְלוּ עַל חוּבִיָּהוּן, וּבְגִינֵי כַף אוּמַר לְצַפּוֹן תְּנִי. וְהִינּוּ אֲשֶׁר צַפְנַתְּ, וְדָא הוּא מְלָה (ס"א דְתַהָא) דַּהֲהִיא מִבְּשֻׁרַת.

יּוֹצְאוֹת, וְהוּא אוּמַר לְתִימָן אַל תִּכְלְאִי ? !

אֲלֵא בְּאוֹתָהּ שַׁעֲהָ יַעוּרַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ: קוּם, שְׁהִרִי הִגִּיעַ זְמַן שְׂאֵנִי גּוֹאֵל אֶת בְּנִיךָ לְתַת לָהֶם שְׂכָר טוֹב עַל כָּל מַה שֶּׁסַּבְּלוּ בְּגִלוּת. וּמִתּוֹךְ שֶׁאַבְרָהָם הָיָה בְּמַכְרֵתָם, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ל"ב) אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרִם - זֶה אַבְרָהָם, הָיָה לוֹ כְּמִי שֶׁלֹּא טוֹב בְּעֵינָיו, וּמִרְאָה עֲצָמוֹ כְּמִי שֶׁרוּצָה שִׁילְקוּ עַל חֲטָאֵיהֶם יוֹתֵר וַיֹּאמֶר: גְּבוּ מַעֲוֹנוֹתֵיהֶם! גְּבוּ מִחֲטָאֵיהֶם! אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם: יְדַעְתִּי כָּל מַה שֶׁאַמַּרְתָּ לְפָנַי. אֲנִי גַם כֵּן לְפָנַי. אַל תִּכְלְאִי. אֲנִי רוּצָה לְפַסֵּס עַל בְּנִיךָ, אַל תִּמְנַע מֵהֶם טוֹבוֹת, אַל תִּמְנַע מֵהֶם שְׂכָר טוֹב, כְּמָה וְכְמָה סַבְּלוּ עַל חֲטָאֵיהֶם. וּמִשּׁוּם כֵּף - אָמַר לְצַפּוֹן תְּנִי. וְהִנּוּ אֲשֶׁר צַפְנַתְּ, וְזֶהוּ הַדְּבָר (שְׁתַּחֲא) שֶׁל אוֹתָהּ מִבְּשֻׁרַת.

וְעוֹד תִּבְשַׁר זְמַנָּא תְּנִינָא, בְּשַׁעֲתָא דְשְׁכִינְתָּא תְּסַלֵּק עַל הַהוּא טוּרָא עֲלָאָה, וְתַהֲרֵךְ וּתְבַשַׁר לְאַבְרָהָם, מִיַּד תַּהֲרֵךְ לִירוּשָׁלַם, וְתַחֲמִי לָהּ בְּחַרְבְּנָא. תִּיעוּל לְצִיּוֹן, וְתִמְן תַּקְרַקְרַק קִירָא כְּמַלְקְדָמִין, עַל אֲתַר בֵּי מוֹתְבָה, וְעַל יִקְרָא דִילָהּ בַּהֲהוּא אֲתַר. וְתִמְן אוּמִיאַת, דְּלֵא תִיטוּל מִתְמָן, וְלֹא תַפּוּק, עַד דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יַפְרוּק לְבַנְהָא, וְדָא חֲפָצֵי בַּהּ. תִּבְשַׁר כְּמַלְקְדָמִין וְאַמְרַת, (יִשְׁעִיָּה י"ב) צַהֲלִי וְרַנִּי יוֹשְׁבַת צִיּוֹן כִּי גְדוּל בְּקַרְבְּךָ וְגו'. מַאי גְדוּל בְּקַרְבְּךָ? דָּא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אֲתִי לְגַבְהָ, לְאַקְמָא לָהּ מַעֲפָרָא, וַיִּימָא לָהּ (יִשְׁעִיָּה נ"ב) הַתְּנַעֲרִי מַעֲפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַם. יְרוּשָׁלַם אִיהִי, וִירוּשָׁלַם שְׁמָהּ בְּרַדְאִי.

וּבְרָא אוּף הֲכִי, כְּמָה חֲדוּ עַל חֲדוּ הָוִי לְצַדִּיקָיָא בְּגַן עֵדֶן. וּבְגִין כֵּן זַכָּאָה

וְיַרְוֵשׁלַם שְׁמָהּ וְדָאִי.

בשבת מעידה לפני המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן, כלם מתעטרים באותו דבר.

עוד שמעתי מנורה הקדושה, שפמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא: התכנסו לשמע חדוש ודברים חדשים בתורה משם פלוני בן פלוני. פמה הם שמנשקים את ראשו. פמה צדיקים מעטרים אותו כשיורדים. אשרי חלקם של כל אלו שמשתדלים בתורה ביום השבת משאר ימים. (עד כאן)

רעיא מהימנא

ראשית ערסותכם חלה תרימו וגו'. מצוה לו להפריש חלה לפהן. חל"ה כף חשבונה: מ"ג ביצים וחמש ביצה, אחד מחמש. ויש חמש אחד מחמשים, שהוא ו'. וזה סימן מג"ן, שהוא מיכא"ל גבריאל נוריא"ל. חלה - שכינה. שבמקום שמלאכים אלה שם - האבות שם. ובמקום שהאבות שם - שכינה שם. ובה ויחל, בה אנו מתפללים. זהו שכתוב (שמות לז) ויחל משה את פני ה' אליהו. (דברים א) אדני אלהים אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים שכרם בעולם הזה.

שמצד ימין ששם י', שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה מצד אות ה' אחרונה, שהיא שמאל של גבורה, ששם לא תעשה, שהם שם"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות,

איהו, מאן דנשמתייה בשבת אסהידת קמי מלכא, על חדושא דאורייתא, דקודשא בריך הוא, וכל פמליא דיליה, וכל אינון נשמתיין צדיקייא דהוּו בגן עדן, פלהו מתעטריין בההוא מלה.

הו שמענא בוצינא (דף קע"ד ע"א) קדישא, דכמה יקר על יקר, ועטרה על עטרה, מעטרון לאבוה דההוא בר נש תמן, בשעתא דאמר קדשא בריך הוא, אתפנשי למשמע חדושא ומלין חדתיין דאורייתא, משמיה דפלוני בר פלוני, פמה אינון דנשקין על רישיה. פמה צדיקייא מעטריין ליה, פד נחתיין. זכאה חולקיהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא, יומא דשבתא משאר יומין. (עד כאן).

רעיא מהימנא

ראשית ערסותיכם חלה תרימו וגו', (במדבר טו) פקודא דא להפריש חלה לפהן. חל"ה הכי חושבניה, מ"ג ביצים, וחמש ביצה, חד מחמש. ואית חומש חד מן חמשיין, דאיהו ו'. ודא סימן מג"ן, דאיהו מיכא"ל גבריאל נוריא"ל. חלה, שכינתא. דבאתר דאלין מלאכין תמן, אבהן תמן. ובאתרא דאבהן תמן, שכינתא תמן. ובה ויחל, בה צלינא, הדא הוא דכתיב, (שמות לב) ויחל משה את פני יי אליהו. (דברים ג) אדני יהוה אתה החלות להראות את עבדך. ובה חלה זכות אבות. ובה תמה זכות אבות לרשעים. דהוּו מקבלים אגרייהו בהאי עלמא.

דמסטררא דימינא, דתמן י' דאיהו חכמה, שרותא דשמא דיהוה, דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא, דתמן רמ"ח פקודין דעשה. מסטררא דאת ה' בתראה, דאיהי לשמאלא דגבורה, דתמן לא תעשה, דאינון שם"ה, דתמן נדונים רשעים גמורים, תמה לון זכות אבות, ואתהפך לון שם יהו"ה, הוה"י. ואוליפנא מהמן

הַרְשָׁע, (אסתר ה) וְכָל זֶה אֵינְנו שׁוֹה לִי. (ע"כ רעיא מהימנא).
וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְעִשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם

וּמִתְהַפֵּף לָהֶם שֵׁם יְהוָה -
הוּא יי. וְלִמְדַנּוּ מִהֶמֶן הַרְשָׁע,
(אסתר ה) וְכָל זֶה אֵינְנו שׁוֹה לִי. (עד
כאן רעיא מהימנא).

לְדֹרוֹתֵם וְגו' (במדבר טו) רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (זכריה ג)
וַיִּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגו'. כִּמְה
זָפְאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
בִיקְרָהוֹן עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וַיְהִיב לֹון אֹרִייתָא
קְדִישָׁא, וַיְהִיב לֹון נְבִיאֵי מְהִימְנֵי, דְּמַדְבְּרֵי לְהוּ
בְּאֹרִייתָא, בְּאַרְחַ קְשׁוּט.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר
אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' וְעִשׂוּ לָהֶם
צִיצִית עַל פְּנֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתֵם
וְגו'. רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח, (זכריה ג)
וַיִּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
וְגו'. כִּמְה צְדִיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצֵה
בְּכַבּוּדָם עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְנִתְּן
לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה, וְנִתְּן לָהֶם
נְבִיאֵי אֱמֶת שְׂמֹנְהִיגִים אוֹתָם
בְּתוֹרָה בְּדִרְךְ אֱמֶת.

תָּא חֲזִי, כָּל נְבִיאֵי וְנְבִיאֵי דְאֻקִּים קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל, כְּלָהוּ אֲתַגְלִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא עֲלֵיהוּ, בְּדַרְגִין עֲלָאִין קְדִישִׁין, וְחִמּוּ זִיו
יִקְרָא קְדִישָׁא דְמִלְפָּא מְאַתֵּר עֲלָאָה, אָבָל לֹא
קָרִיב כְּמִשָּׁה, דִּיהוּה קָרִיב לְמִלְפָּא יִתִּיר מְכֻלָּא,
דִּהָא זָפְאָה חוּלְקִיהָ יִתִּיר מְכֻלָּא בְּנֵי עֲלָמָא,
דְּעֲלִיָּה כְּתִיב, (במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ
וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידוֹת. וּשְׂאֵר נְבִיאֵי, הוּוּ חֲמָאִן
מְאַתֵּר רְחִיקָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (ירמיה לא) מִרְחוֹק
יי נִרְאָה לִי.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל נְבִיאִים וְנְבִיאִים
שֶׁהַעֲמִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל, עַל כָּלֵם הַתְּגַלָּה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת
קְדוּשׁוֹת, וְרֵאוּ זִיו כְּבוֹד קְדוּשׁ
שֶׁל הַמֶּלֶךְ מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן, אָבָל לֹא
קָרִיב כְּמִשָּׁה, שֶׁהִיא קָרִיב לְמִלְפָּה
יֹתֵר מִהַכֵּל, שֶׁהִיא אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ
יֹתֵר מְכֻלָּא בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁעֲלִיו
כְּתוּב (במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר
בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידָת. וּשְׂאֵר
נְבִיאִים הֵיוּ רוֹאִים מִמְּקוֹם רְחוֹק,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) מִרְחוֹק ה'
נִרְאָה לִי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, הֵכִי אֹלִיפְנָא, כְּתִיב (שמות ב)
וַיִּלֶּךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוי וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוי.
וַיִּלֶּךְ אִישׁ: דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר (שמות טו) יי אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לֹוי: דָּא
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתֵר דְּחֲכָמָה עֲלָאָה, וְהֵהוּא
זוּהַר (כ"א נְהַר) מִתְחַבְּרֵן בְּחָדָא, דְּלֹא מִתְפָּרֵשׁ
לְעֲלָמִין. מִבֵּית לֹוי: דְּאֲשֶׁרִי לְוִיָּתָן (כ"א כָּל חִידוֹ)
בְּלַחוּדוּי בְּעֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קד)
לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוי,
דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתֵר דְּנִהִירוֹ דְּסִיְהָרָא
נִהִיר.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כֶּף לְמַדְנּוּ,
כְּתוּב (שמות ב) וַיִּלֶּךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוי
וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוי. וַיִּלֶּךְ אִישׁ - זֶה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית
לֹוי - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם
שֶׁחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה וְאוֹתוֹ זוּהַר (נְהַר)
מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים
לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לֹוי - שֶׁהַשְּׂרָה
לְוִיָּתָן (כָּל שְׂמֻחָה) בְּלִבְדוּ בְּעוֹלָם,
זֶהוּ שְׂכַתוּב (תהלים קד) לְוִיָּתָן זֶה
יִצְרָתָ לְשַׁחַק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֹוי
- זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם
שֶׁאוֹר הַלְּבָנָה מְאִיר.

וְתַהַר הָאִשָּׁה וְתִלְדַּ בֶּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמָה
דְּאַתָּ אָמַר (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה.

וְתַהַר הָאִשָּׁה וְתִלְדַּ בֶּן. הָאִשָּׁה וְדָאִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּהַתְחַלָּה בֵּת לֹוי,

כָּךְ הוּא בְּנֻדְאֵי. וְכִי בֵּת לְוִי
בַּהֲתַחֲלָה וְכַעַת אִשָּׁה? אֵלֶּא כָּךְ
לְמַדְנֵנוּ, אִשָּׁה עַד שְׁלֹא מְזוּדְוֹגַת
נִקְרָאת בֵּת פְּלוֹנִי. אַחַר שֶׁהַזְדוּגָה
נִקְרָאת אִשָּׁה. וְכֵאן בֵּת וְאִשָּׁה,
הַכֹּל בְּדַרְבָּנָה אַחַת הִיא.

וְהַצְפְּנָהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים - אֵלּוּ
שְׁלֹשֶׁת הַחֲדָשִׁים שֶׁהַדִּין הַקָּשָׁה
שְׂרׁוּי בְּעוֹלָם. וּמָהּ? תַּמּוּ"ז
וְאֵ"ב וְטַב"ת. מָה בָּא
לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שְׁעַד שְׁלֹא יָרַד מִשָּׁה
לְעוֹלָם, מִצוּי הִיָּה לְמַעְלָה, וְעַל
זֶה הַזְדוּגָה בּוֹ שְׂכִינָה מִיּוֹם
שְׁנוּלָד. מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
רוּחֹת הַצְּדִיקִים מִצְוִיּוֹת הֵן
לְמַעְלָה עַד שְׁלֹא יָרְדוּ לְעוֹלָם.

וְרֵא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינוּ וְתַקַּח לוֹ
וְגו'. מָה זֶה וְתַקַּח לוֹ תַּבַּת גִּמָּא?
שְׁפַסְתָּה אוֹתוֹ בְּסִימְנִיָּה לְהִיּוֹת
שְׁמוֹר מֵאוֹתָם דְּגֵי הַיָּם שְׁשֻׁטִים
בַּיָּם הַגְּדוֹל, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תַּהֲלִים קד)
שֵׁם רַמְשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא כְּסִתָּה
אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מִמָּהּ בְּכַסּוּי
(שֶׁל עַד הַיּוֹבֵל הַמְּכַבֵּד) שְׂפָנֵי הַיָּם בְּלֹא
כְבוֹד בְּשָׁנֵי צְבָכֵים, לְכֵן וְשַׁחַר,
וְהַנִּיחָה אֶת מִשָּׁה לְשׁוּט בִּינֵיהֶם,
לְהִיּוֹת נוֹדַע בִּינֵיהֶם, מִשׁוּם
שְׁעֵתִיד הוּא לְעֵלוֹת בִּינֵיהֶם
בְּפַעַם אַחֲרַת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וְתַרְדּ בֵּת פְּרָעָה - זוֹהֵי שְׂבָאָה
מִצַּד שְׂמָאל שֶׁל דִּין הַקָּשָׁה, כְּמוֹ
שְׁנַאמַר לְרַחוּץ עַל הַיָּאֹר. עַל
הַיָּאֹר דְּנָקָא, וְלֹא עַל הַיָּם. וְאִם
תֹּאמַר, הֲרֵי כְּתוּב (שְׁמוֹת יז) וּמִטָּף
אֲשֶׁר הִפִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֹר, וּמִשָּׁה
לֹא הִכָּה אֶלֶּא בַיָּם, וְקִרְאוּ הַכְּתוּב
יָאֹר! אֵלֶּא יָאֹר הִיָּה שֶׁהִכָּה
אַהֲרֹן עַל יְדֵי מִשָּׁה, וְשִׁמוּ הַכְּתוּב
שֶׁהוּא עֲשָׂה.

כְּמוֹ זֶה, (שֶׁ) וַיִּמְלֹא שְׂבָעַת יָמִים
אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. וְאַהֲרֹן
הִכָּה. אֵלֶּא (שְׁעַל יוה) עַד שְׂבָא מִצַּד
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קִרְאוּ הַכְּתוּב
הַכּוֹת ה'. אַחַר כֵּן קִרְאוּ בְּשֵׁם שֶׁל

בְּקַדְמִיתָא בֵּת לְוִי, הִכִּי הוּא וְדָאֵי. וְכִי בֵּת לְוִי
בְּקַדְמִיתָא, וְהַשְׁתָּא אִשָּׁה. אֵלֶּא הִכִּי אוֹלִיפְנָא,
אַתָּתָא עַד לֹא אַזְדוּוּגַת, אַתָּקְרִיאַת בֵּת פְּלוֹנִי,
בְּתַר דְּאַזְדוּוּגַת. אַתָּקְרִי אִשָּׁה, וְהִכָּא, בֵּת
וְאִשָּׁה, כִּלְאֵא בְּחַד דְּרָגָא הוּא.

וְהַצְפְּנָהוּ ג' יָרְחִים, אֵלִין תַּלְתּ יָרְחִין דְּדִינָא
קְשִׁיא שְׂרִיא בְּעֵלְמָא. וּמָאֵי נִינְהוּ.
תַּמּוּ"ז וְאֵ"ב וְטַב"ת. מָאֵי קָא מְשַׁמַּע לָךְ. דְּעַד
דְּלֹא נַחַת מִשָּׁה לְעֵלְמָא, שְׂכִיחַ הָוָה הוּא
לְעֵילָא, וְעַל דָּא אַזְדוּוּגַת בִּיהַּ שְׂכִינְתָּא מִן
יוֹמָא דְּאַתְיָלִיד. מִכָּאן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
רוּחֵיהוֹן דְּצְדִיקֵיִיא שְׂכִיחִין אִינוּן לְעֵילָא, עַד
לֹא יַחֲתוּן לְעֵלְמָא.

וְרֵא יָכֹלָה עוֹד הַצְּפִינוּ וְתַקַּח לוֹ וְגו' מָאֵי
וְתַקַּח לוֹ תִּיבַת גִּמָּא. דְּחַפַּת לִיָּה
בְּסִימְנָהָא, לְמַהוּי נָטִיר מֵאִינוּן נוּנֵי יִמָּא,
דְּשִׂאטִין בְּיִמָּא רַבָּא, כְּמָה דְּכַתִּיב, (תַּהֲלִים קד) שֵׁם
רַמְשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא חַפַּת לִיָּה לְמַהוּי נָטִיר
מִנִּיָּהוּ בְּחַפּוֹ (ס"א דְּסִטְרָא דִּיבְלָא נִקְרָא) דְּבִנֵי יִמָּא בְּלֹא
יִקְרָא בְּתַרֵּי גְוּוֹנִין, בְּחַיּוּר וְאוּפָם, וְאַנַּח לִיָּה
לְמִשָּׁה לְמִישַׁט בִּינֵיָּהוּ, (דְּקַע"ד ע"ב) לֹא שְׁתַּמּוּדַע
בִּינֵיָּהוֹן, בְּגִין דְּזַמִּין הוּא לְסַלְקָא בִּינֵיָּהוּ,
זְמַנָּא אַחֲרָא, לְקַבְּלָא אוֹרֵיָּתָא.

וְתַרְדּ בֵּת פְּרָעָה. דָּא הִיא, דְּאַתְיָא מִסְטְרָא
שְׂמָאלָא דְּדִינָא קְשִׁיא, כְּמָה דְּאַתְמַר
לְרַחוּץ עַל הַיָּאֹר. עַל הַיָּאֹר דִּיִּיקָא, וְלֹא עַל
הַיָּם. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (שְׁמוֹת יז) וּמִטָּף אֲשֶׁר
הִפִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֹר. וּמִשָּׁה לֹא הִכָּה אֶלֶּא בַיָּם,
וְקִרְיִיָּה קִרְא יָאֹר. אֵלֶּא יָאֹר הָוָה דְּמַחָא אַהֲרֹן
עַל יְדֵא דְּמִשָּׁה, וְשׁוּוִיָּה קִרְא דְּאִיהוּ עֶבֶד.

כְּהִי גְוּוֹנָא (שְׁמוֹת יז) וַיִּמְלֹא שְׂבָעַת יָמִים אַחֲרֵי
הַכּוֹת יי אֶת הַיָּאֹר, וְאַהֲרֹן הִכָּה, אֵלֶּא
(ס"א דְּעַל דָּא) עַד דְּאַתָּא מִסְטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, קרייה קרא הפות יי, לבתר קרייה בשמא דמשה. ונערוטיה הולכות, אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא.

ותפתח ותראהו את היילד. (שמות ב) ותראהו, ותרא מיבעי ליה, מאי ותראהו. והא אמר רבי שמעון לית לך מלה באורייתא, או את חד באורייתא, דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין. אלא הכי אוליפנא, רשימא דמלפא ומטרוניתא אשתכחת ביה, ואינון רשימא דוא"ו ה"א, מיד ותחמול עליו וגו'. עד פאן לעילא. מפאן ולהלאה לתתא, בר האי קרא, דכתיב ותתצב אחותו מרחוק. אחותו דמאן. אחותו דהאי איהו, דקרא לכנסת ישראל אחתי, כמה דאת אמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי. מרחוק: כמה דאת אמר, (ירמיה לא) מרחוק יי נראה לי.

מאי משמע. משמע דאינון זפאין, עד דלא נחתו לעלמא, אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא, ופל שפן משה. ומשמע דנשמתהוון דצדיקייא, אתמשך מאתר עלאה, כמה דאוקימנא. ורזא דמלה אוליפנא, דמשמע דאב ואם אית לנשמתא, כמה דאית אב ואם לגופא, בארעא. ומשמע דבכל סטריין, בין לעילא, בין לתתא, מדכר ונוקבא כלא אתיא ואשתכח. והא אוקמוה רזא דכתיב, (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה. הארץ, דא פנסת ישראל. נפש חיה, נפשא דאדם קדמאה עלאה, כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ודאי שפיר קא אמרת, והכי הוא כלא. זבאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. בגין כך, לא אשתדל ביה פד אסתלק מעלמא, בר קדשא בריך הוא, דאעליה לפרגודיה. ועל דא סליק משה בנבואה עלאה, ובדרגין יקירין,

משה. ונערוטיה הלכת - אותן שאר מרפבות שבאות מצד זה. ותפתח ותראהו את היילד. ותראהו? ! ותרא הנה צריך לו לכתב! מה זה ותראהו? והרי אמר רבי שמעון, אין לך דבר בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים. אלא כך למדנו, רשם המלך והמלכה נמצא בו, והם רשם של וא"ו ה"א. מיד - ותחמל עליו וגו'. עד פאן למעלה. מפאן ולהלאה למטה, פרט לפסוק זה שכתוב ותתצב אחותו מרחק. אחות של מי? אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל אחותי, כמו שנאמר (שיר ה) פתחי לי אחותי. מרחק, כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי.

מה משמע? משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם, נודעים הם למעלה לגבי הכל, וכל שפן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו. וסוד הדבר למדנו, שמשמע שאב ואם יש לנשמה, כמו שיש אב ואם לגוף בארץ. ומשמע שפכל הצדדים, בין למעלה בין למטה, הכל בא ונמצא מזכר ונקבה. והרי בארו הסוד, שכתוב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה. הארץ - זו פנסת ישראל. נפש חיה - נפש אדם הראשון העליון, כמו שנתבאר. בא רבי אבא ונשקו. אמר, ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם. בגלל זה לא השתדל בו כשהסתלק מהעולם, רק הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו. ועל כך עלה משה בנבואה עליונה

ובדברגות נכפדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר פתלים גדולים.

ויראני את יהושע הפהן הגדול (זכריה א). מה ראה? שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלכלכים, עד שיצא הכרוז ואמר: הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק, כתוב פאן ועמד לפני המלאך. מה זה לפני המלאך? שהיה דן דינו, אותו שכתוב בו (קהלת ה) ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא. מה בא להשמיענו? שכל בן אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנפת שלא צריך, ועומד בדין עליו.

בא וראה, כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבוש מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני פעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו. שהרי כמה שומרי החקים עתידים לאחו בו, ומכניסים אותו לגיהנם. ושלמה המלך צווח ואומר: (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים.

למדנו בסוד ספרא דצניעותא, ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה. תלויים בהם פענבים באשכול, צוררים בהם שבעה רצים, מעידים עדות, ולא עומדים במקומם.

רעיא מהימנא

ציצית. מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם (במדבר טו). זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.

מכל נביאי עלמא, ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאיין.

ויראני את יהושע הפהן הגדול, (זכריה א) מאי קא חמא, דהיה קאים קמי מלאכא, ומתלבש בלבושין מלוכלכין, עד דכרוזא נפיק, ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו. אמר רבי יצחק, פתיב הקא ועומד לפני המלאך, מאי לפני המלאך. דהיה דאין דינוי, ההוא דכתיב ביה, (קהלת ה) ואל תאמר לפני המלאך פי שגגה היא. מאי קא משמע לך. דכל בר נש דלא זכי בהאי עלמא, לאתעטפא בעטופא דמצוה, ולא אתלבשא בלבושא דמצוה. פד עייל בההוא עלמא, קאים בלבושא טנופא, דלא אצטריך, וקאים בדינא עליה.

תא חזי, כמה לבושין מזדמנין בההוא עלמא, וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה, פד עייל לההוא עלמא, מלבושין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהון דגיהנם, וההוא לבושא, ווי למאן דאתלבש ביה. דהא כמה (דף קע"ד ע"א) גרדייני נמוסין, זמינין לאחדא ביה, ועיילי ליה לגיהנם. ושלמה מלכא צווח ואמר (קהלת ט) בכל עת יהיו בגדיך לבנים.

תאנא ברזא דספרא דצניעותא, ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע. בהו תליין פענבים באתפלא, צירין בהו ז' רהיטין, סהדין סהדותא. ולא קיימין בדוכתייהו.

רעיא מהימנא

ציצית פקודא דא איהו לאדפרא כל פקודי אורייתא בגינה כמה דאת אמר וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם דא איהו סימנא דמלכא לאדפרא ולמעבדא.

בְּתוֹב (שמות כח) וְעֵשִׂית צִיץ זָהָב, וְהָא אוֹקִימָנָא רְזָא דְצִיץ לְאַתְעֻטְרָא בִּיהַ פְּהֵנָא רַבָּא. וְדָא אִיהוּ צִיץ, לְאַסְתַּכְלָא בִּיהַ עֵינִינִן, דְּאִיהוּ סִימֵן דְּעֻלְמָא עֲלָאָה, דְּאַתְעֻטְרָא בִּיהַ פְּהֵנָא רַבָּא.

וּבְגִין כִּף אֲסְתַּכְלוּתָא דִּילִיָּה מִכְפָּרָא עַל עֲזוּת פְּנִים, דְּלֹא קִיָּימָא לְקַמִּיָּה, אֲלֵא פְנִים דְּקִשׁוּט, רְזָא דְכָל אִינוּן פְּנִים עֲלָאִין, דְּאִינוּן פְּנִים דְּקִשׁוּט, פְּנִים דְּאַמְתָּ. דְּכִלְיָן בְּאַמְתָּ דִּיעֻקֵּב.

צִיָּצִית אִיהוּ נוֹקְבָא, רְזָא דְעֻלְמָא תַתְּאָה. אֲסְתַּכְלוּתָא לְאַדְפָּרָא. צִיץ דְכַר, צִיָּצִית נוֹקְבָא, וְדָא לְכָל כַּר נֶשׁ. צִיץ לְכַהֲנָא.

וְתַנְיָנִן, אֲסוּר לְאַסְתַּכְלָא בְּשַׂכִּינְתָא, בְּגִין כִּף אִית תְּכֵלָא, בְּגִין דְּתַכְלָת, אִיהוּ כְּרִסְיָא לְבֵית דְּוֹד, וְתַקוּנָא דִּילִיָּה. וְדָא אִיהוּ דַחְלָא מִן קָדָם יְיָ לְדַחְלָא מַהֲהוּא אַתְרָא. וְעַל דָּא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ, וְדָא כְּרִסְיָא דְדִינִינִן בְּהַ דִּינֵי נַפְשׁוֹת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, דְּכָל גְּוּוּנִין טָבִין לְחֻלְמָא, בַּר תְּכֵלָא, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא דְסֻלְיָק בְּדִינָא דְנַפְשׁוֹת.

בְּתוֹב וְנִתְּנוּ עַל צִיָּצִית הַכֶּנֶף פִּתִּיל תְּכֵלֶת. וְנִתְּנוּ עַל הַכֶּנֶף לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וְנִתְּנוּ עַל צִיָּצִית. וְדָא אִיהוּ דַחְפֵי עַל שְׂאֵר חוּטִין. וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, וּכְתִיב, (דברים כה) זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמֶלֶק. מֵאִי טַעְמָא דָּא. אֲלֵא לְבָרָא דְפָרִיץ גְּדָרָא, וְנִשְׁכִּיָּה כְּלָבָא. כָּל זְמָנָא דְאַבּוּי בְּעֵי לְאוּכְחָא לְבִרְיָה, הָוּה אָמַר הוּי דְכִיר פִּד נִשְׂיָף לָךְ כְּלָבָא. אוּף הָבָא וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, וְדָא אִיהוּ אַתְרָא דְסֻלְיָקִין נִשְׁמַתִּין לְמִידָן.

בְּגוּוּנָא דָּא, (במדבר כא) וְהָיָה כָּל הַנְּשׁוּף וּרְאָה אוֹתוֹ וַחֲסִי, אֲמַאי. אֲלֵא כַּד סֻלְיָק לְעִינוּי, וַחֲמֵי דִיוּקָנָא דִּהֵהוּא דְנִשְׂיָף לִיָּה, הָוּה דַחִיל, וְצִלֵי קָדָם יְיָ, וְהוּה יַדַּע דְּאִיהוּ עוֹנֵשָׁא דְחִיבִיָּא. כָּל זְמַן דְּבָרָא חֲמֵי רְצוּעָה דְאַבּוּי, דַחִיל מְאַבּוּי. אֲשֶׁתְּזִיב מְרְצוּעָה, אֲשֶׁתְּזִיב מִכְּלָא. מֵאֵן וּמִתְפַּלֵּל לְפָנֵי ה', וְהָיָה יוֹדַע שֶׁהוּא עוֹנֵשׁ הַרְשָׁעִים. כָּל זְמַן

כְּתוֹב (שמות כח) וְעֵשִׂית צִיץ זָהָב, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ - סוּד הַצִּיץ לְהִתְעַטֵּר בוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל. וְזֶהוּ צִיץ לְהִסְתַּכֵּל בוֹ בְּעֵינִים, שֶׁהוּא סִימֵן שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִתְעַטֵּר בוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל. וּמִשּׁוֹם זֶה הִסְתַּכְלוּתוֹ מִכְפָּרַת עַל עֲזוּת פְּנִים, שֶׁלֹּא עוֹמְדַת לְפָנָיו אֲלֵא פְּנֵי אַמְתָּ, סוּד שֶׁל כָּל אֱלוֹ הַפְּנִים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם פְּנֵי אַמְתָּ, פְּנִים שֶׁל אַמְתָּ, שֶׁכְּלוּלִים בְּאַמְתָּ שֶׁל יַעֲקֹב.

צִיָּצִית הִיא נְקֻבָּה, סוּד עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, הִסְתַּכְלוּת לְהַזְכִּיר. צִיץ זָכַר. צִיָּצִית נְקֻבָּה, וְזֶה לְכָל אָדָם. צִיץ לְכַהֵן.

וְשִׁנְיָנוּ, אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּשַׂכִּינְהָ, בְּגִלְלָא זֶה יֵשׁ תְּכֵלֶת, מִשּׁוֹם שֶׁתְּכֵלֶת הִיא כֶּסֶף לְבֵית דְּוֹד וְתַקוּנָא. וְזֶהוּ פַחַד מִלְּפָנֵי ה' לְפַחַד מְאוּתוֹ מְקוּם. וְעַל זֶה וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'. וְזֶה הַכֶּסֶף שֶׁדִּנִּים בוֹ דִּינֵי נַפְשׁוֹת, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהָ, וְכָל הַגְּוּוּנִים טוֹבִים לְחֻלּוֹם, פָּרִט לְתַכְלָת, שֶׁהוּא כֶּסֶף שֶׁעוֹלָה בְּדִין הַנַּפְשׁוֹת.

כְּתוֹב וְנִתְּנוּ עַל צִיָּצִית הַכֶּנֶף פִּתִּיל תְּכֵלֶת. וְנִתְּנוּ עַל הַכֶּנֶף לֹא כְּתוֹב, אֲלֵא וְנִתְּנוּ עַל צִיָּצִית. שֶׁזֶהוּ שְׂמֻכְסָה עַל שְׂאֵר הַחוּטִים. וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם. וּכְתוֹב (דברים כה) זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֲמֶלֶק. מַה הַטַּעַם זֶה? אֲלֵא מִשָּׁל לְבָן שֶׁפָּרֵץ גָּדַר וּנִשְׁכּוֹ כְּלָב - כָּל זְמַן שֶׁאַבּוּי רוּצָה לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנוֹ, הָיָה אוֹמֵר: זְכוֹר כִּשְׁנִשְׂף אוֹתָךְ הַכְּלָב! גַּם כָּאֵן - וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם, שֶׁזֶהוּ מְקוּם שֶׁעוֹלוֹת הַנַּפְשׁוֹת לְהִדּוּן.

כְּמוֹ זֶה - (במדבר כא) וְהָיָה כָּל הַנְּשׁוּף וּרְאָה אוֹתוֹ וַחֲסִי. לְמָה? אֲלֵא כִּשְׂמַעְלָה אֶת עֵינָיו וּרְאָה דְמוּת אוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁכּוֹ, הָיָה פּוֹחַד שֶׁהֵבֵן רוּצָה רְצוּעַת אַבּוּי, פּוֹחַד

מאביו. נצול מהרצועה - נצול מהכל. מי גרם לו להנצל? זה שראה בעיניו אותה רצועה - אותה רצועה גרמה לו להנצל. ולכן, וראה אתו וחי. ראה רצועה שמלקה אותו, והיא עשתה לו להנצל. גם כן וראיתם אתו וזכרתם - ועשיתם ודאי. ואם לא - הרי הרצועה, שזו תגרם לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז ועשיתם.

ודא תתורו אחרי לבבכם, ימנע מפם דרכים רעים אחרים, ודאי לא תתורו ולא תעשו רעות. ועל זה עולה גון תכלת. זו תכלת דומה לכסא הפכוד. מה פסא הפכוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לזכותו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר. ודאי שהפל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.

בתוב (ישעיה כד) מפנה הארץ זמרת שמענו פרי לצדיק ואמר רזי לי וגו'. מפנה הארץ - זה פנה הציצית, שהוא כנה הארץ. זמרת שמענו - אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון תוף אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה. צבי לצדיק - זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו פיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים. וכשהסתכלתי, אמרתי: רזי לי רזי לי. שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים. וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי: אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתפל על מה נענשים לשקר.

בזה בגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בגדים שבגדו, משקרים בעצמם.

ובגד בוגדים בגדו - לבושם בלי ציצית, נקרא בגד בוגדים. לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום. אוי להם! אוי לנפשם! שעולים באותו פסא תכלת

גרים ליה לאשתזבא. ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה, ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא. ועל דא וראה אתו וחי, חמי רצועה דאלקי ליה, ואיהו עביד ליה לאשתזבא. אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם, ועשיתם ודאי. ואי לאו, הא רצועה, דהאי יגרום לכוון, למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר, וכדין ועשיתם.

ולא תתורו אחרי לבבכם, ימנע מנכון בישין ארזין אחרנין, ודאי, לא תתורו, ולא תעבדו בישין. ועל דא סלקא גוון תכלת. דא תכלת, דמניא לפסא הפכוד, מה כסא הפכוד, עביד לבר נש למיהך לארחא דמישר, לדפאה ליה. אוף האי תכלת, עביד לבר נש למיהך בארזח מישר, ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר, למיהך במישר.

בתוב (ישעיה כד) מפנה הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו'. מפנה הארץ, דא כנה דציצית, דאיהו כנה הארץ. זמירות שמענו, אליון שאר חוטיין, דנפקין ותלויין מאתר עלאה, גו אינון שבילין עליון. דנפקין מחכמה עלאה. צבי לצדיק, דא צדיק חי העולמים, דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה, דהא מניה נפקין, וכל חוטא כלילא בתרין סטריין. וכד אסתפלנא, אמיןא רזי לי רזי לי, דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין. וכד אסתפלנא בתכלת, וחימיןא רצועה לאלקאה, אתר דחילו למדחל, אמיןא אוי לי, דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתפלא על מה מתענשין לשקרא, בהאי בוגדים בגדו, דהא קורין קריאת שמע בלא ציצית, וסהדין סהדותא דשקרא, ואליון אינון בוגדים דבגדו, משקרי דגרמיהו.

ובגד בוגדים בגדו, לבושא דלהון בלא ציצית, אקרי בגד בוגדים. לבושא דאינון בוגדים דבגדו,

בזה בגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בגדים שבגדו, משקרים בעצמם.

ובגד בוגדים בגדו - לבושם בלי ציצית, נקרא בגד בוגדים. לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום. אוי להם! אוי לנפשם! שעולים באותו פסא תכלת

להדון, ועליהם כתוב (תהלים קא) דבר שקרים לא יכון לנגד עיני. אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים. אוי להם! שאין להם חלק בעולם הבא. אשריהם הצדיקים שלבושיהם ותקונייהם נודעים למעלה להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא. (עד כאן

רעיא מהימנא.)

מצוה זו מצות ציצית, פוללת תכלת ולבן, דין ורחמים באש. אש לבנה לא אוכלת, תכלת אוכלת ומשמדה. (דברי הימים ב ז) ותאכל העלה. לבן מימין, תכלת משמאל. העמוד האמצעי מיוחד בין שניהם - ירק. ומשום זה פרושה בעלי המשנה, מאימתי קורין את שמע בשחרית? משפיר בין תכלת ללבן. ומשום זה התקינו לקראה ביחוד.

השלמה מההשמטות סימן ד

פתח רבי נהוראי בפרשת ציצית ודרש, ועשו להם ציצת וגו'. כאן כתוב לדרתם, וגבי שבת לדרתם, שפתיב לעשות את השבת לדרתם, (חסר).

ששנינו, תקנו פרשת ציצית בקרית שמע, ובדירתו של אדם נמצא קרית שמע, חוץ מפרשת ציצית שחסרה משם. במה נשלם? אלא כשהאדם מתעטף בציצית ויוצא בו לפתח דירתו שלם.

והקדוש ברוך הוא שמת, ומלאך המות זז משם, ונצול האדם מפל גזק ומפל משחית. והינו לדרתם, בשביל דירתם. שהיה שם שלם ויצא מפתח ביתו במצות, מלאך המשחית זז משם, ונצול האדם מפל גזק ומפל משחית. מנין לנו? ממה שכתוב מזזות. מהאזיות משמע - זזו מזזות, שלא נתן רשות למשחית לחבל וזז

דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא. ווי לון, ווי לנפשיהון, דסלקי בהווא כרסייא דתכלא למידן. ועלייהו כתיב, (תהלים קא) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. והוא בגד דלהון אשתמודע לגבי פל מאריהון דדינין. ווי לון, דלית לון חולקא בעלמא דאתי. זכאין אינון צדיקיא, דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודעין לעילא, לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי. (ע"כ רעיא מהימנא).

פקודא דא מצות ציצית, פליל תכלת ולבן, דינא ורחמי בנורא. אשא הוורא לא אכיל, תכלא אכיל ושצי. (דברי הימים ב ז) ותאכל העולה, חוור מימנא, תכלת משמאלא. עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרווייהו, ירוק. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, מאימתי קורין את שמע בשחרית, משפיר בין תכלת ללבן. ובגין דא תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא.

השלמה מההשמטות (סימן ד)

פתח רבי נהוראי בפרשת ציצית ודרש, (במדבר טו) ועשו להם ציצית וגו' הכא כתיב לדרתם. וגבי שבת לדרתם, דכתיב, (שמות לא) לעשות את השבת לדרתם, (חסר).

דתנינו. תקנו פרשת ציצית בקריאת שמע. ובדירתו של אדם, נמצא פרשת קריאת שמע, חוץ מפרשת ציצית, שחסר משם. במה נשלם. אלא כשהאדם מתעטף בביתו בציצית, ויוצא בו לפתח דירתו שלם. והקדוש ברוך הוא שמת, ומלאך המות זז משם, ונצול האדם מפל גזק ומפל משחית. והינו לדרתם, בשביל דירתם. שהיה שם שלם ויצא מפתח ביתו במצות, מלאך המשחית זז משם, ונצול האדם מפל גזק ומפל משחית. מנין. ממאי דכתיב מזזות. מהאזיות משמע זזו מזזות,

מפתחו.

בשבת דכתיב לדרתם, מאי טעמא. מפני שפיון שקידש היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בנר דולק ושלחן ערוף ומטה מצעת, ודירתו מתקנת כדירת חתן לקבל בו הפלה. ומי היא? השבת היא פלה, ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתקנת לכבודה כפי הראוי לה, ועל זה פתוב לעשות את השבת. וכתוב לדרתם? להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה.

בשעה שקדש היום, ואם פלה זו באה ואינה מוצאה דירה מתקנת ושלחן ערוף ונר דולק - פלה זו אומרת: אין דירה זו מישראל. כתוב ביני ובין בני ישראל. אין זה מישראל, אין דירתו לקדשה. ועל כן צריך פאן קדשה לדירת ישראל, ועל זה פתוב לדרתם - בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, מעיד אני עלי, מי שיוצא משער ביתו בעטוף של מצוה ותפלין בראשו, בשעה שיוצא מבין שני שערים מזדמנת עליו השכינה, ושני מלאכים שעומדים עליו, אחד מימינו ואחד משמאלו, כלם מליים אותו עד בית הכנסת ומברכים אותו. מקטרג אחד שעומד לפני הפתח של האדם הולך אחריהם, ועל פרחו משיב ואומר אמן: ע"כ מההשמטות.

השלמה מההשמטות סימן ה

ספר הבהיר

מה הטעם אנו מטילין תכלת במאי טעמא, ומאי טעמא שלשים ושתים. משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים ושתים נתיבות, ושם שומר עליהן, והודיעו לבדו אותן הנתיבות. אמר לו: שומרם ולך

שלא נתן רשות למשחית לחבל וזו מפתחו. בשבת דכתיב לדרתם, מאי טעמא. מפני שפיון שקידש היום, דירתם של ישראל צריכה להיות בנר דולק, ושלחן ערוף, ומטה מוצעת ודירתן מתוקנת כדירת חתן לקבל בו הפלה. ומאי ניהו. שבת היא כלה. ולעולם אין מכניסין אותה אלא בדירה מתוקנת לכבודה, כפי הראוי לה. ועל דא פתיב, לעשות את השבת. וכתוב, לדרתם, להכניס בה פלה קדושה לדירתה ולהיות בתוכה.

בשעה שקידש היום, ואם פלה זו באה, ואינה מוצאה דירה מתוקנת, ושלחן ערוף, ונר דולק. פלה זו אומרת, אין דירה זו מישראל. ביני ובין בני ישראל כתיב, אין זה מישראל, אין דירתו לקדושה. ועל כן צריך הקא קדשה לדירת ישראל. ועל דא כתיב לדרתם, בשבת ובציצית.

אמר רבי נהוראי, אסהדנא, על מאן דנפק מתרע ביתיה בעיטופא דמצוה, ותפילין בראשו, בשעה דנפיק בין תרין תרעין, אדדמנא שכינה עליה. ותרין מלאכין דקיימין עליה, חד מימינא, וחד משמאלא, וכולהון מלוין ליה עד בי כנישתא, ומברכין ליה. וחד מקטרגא דאיהו קיימא קמי פתחי דבר נש אזיל מבתרייהו, ועל פרחיה אתיב ואמר אמן.

(עד כאן מההשמטות.)

השלמה מההשמטות (סימן ה) ספר הבהיר

מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית, ומאי טעמא שלשים ושתים. משל למה הדבר דומה למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים ושתים נתיבות ושם שומר עליהן, והודיעו לבדו אותן הנתיבות. אמר לו, שומרם ולך

בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וְכָל זְמַן שֶׁתְּדַרְיִכֶם שְׁלוֹם לָךְ. מַה עָשָׂה הַשּׁוֹמֵר, אָמַר, אִם אָנִי אֶהְיֶה לְבָדִי בְּאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת, אִי אֶפְשֶׁר לְשׁוֹמֵר אֶחָד לְקַיֵּים אֵלּוֹ הַנְּתִיבוֹת. וְעוֹד כִּי יֹאמְרוּ הָעוֹלָם, כִּילִי הוּא מְלַךְ זֶה וְשׁוֹמֵר זֶה. לְכָךְ שֵׁם שׁוֹמֵר זֶה, שׁוֹמְרִים אַחֲרֵים עַל הַנְּתִיבוֹת אֵלֶּה שֶׁהֵן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת.

בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וְכָל זְמַן שֶׁתְּדַרְיִכֶם שְׁלוֹם לָךְ. מַה עָשָׂה הַשּׁוֹמֵר? אָמַר: אִם אָנִי אֶהְיֶה לְבָדִי בְּאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת, אִי אֶפְשֶׁר לְשׁוֹמֵר אֶחָד לְקַיֵּים אֵלּוֹ הַנְּתִיבוֹת, וְעוֹד, כִּי יֹאמְרוּ הָעוֹלָם, כִּילִי הוּא מְלַךְ זֶה וְשׁוֹמֵר זֶה. לְכָךְ שֵׁם שׁוֹמֵר זֶה שׁוֹמְרִים אַחֲרֵים עַל הַנְּתִיבוֹת, אֵלֶּה הֵן שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת.

וּמֵאִי טַעֲמָא דְתַכְלַת אָמַר הַשּׁוֹמֵר שְׂמָא יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים, הֲגֵן שְׁלִי הוּא. נִתֵּן לָהֶם סִימָן, רְאוּ הַסִּימָן לְמֶלֶךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹ, שֶׁהֲגֵן הִזֶּה וְאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת הוּא תְקַנָּם, וְאִינָם שְׁלִי וְהִנֵּה חוֹתְמוֹ.

וּמֵאִי טַעֲמָא דְתַכְלַת אָמַר הַשּׁוֹמֵר שְׂמָא יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים: שְׂמָא יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים הֲגֵן שְׁלִי הוּא. נִתֵּן לָהֶם סִימָן וְאָמַר: רְאוּ הַסִּימָן לְמֶלֶךְ שֶׁהוּא שְׁלוֹ, שֶׁהֲגֵן הִזֶּה וְאֵלֶּה הַנְּתִיבוֹת הוּא תְקַנָּם, וְאִינָם שְׁלִי, וְהִנֵּה חוֹתְמוֹ.

מִשֶּׁר לָמָּה הַדְּבָר דּוּמָה לְמֶלֶךְ וּבִתּוֹ שֶׁהָיוּ לָהֶם עֲבָדִים, בְּקִשּׁוֹ לִילֵךְ מֶרְחוֹק, פְּחָדוֹ מִן אֵימַת הַמֶּלֶךְ. נִתֵּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פְּחָדוֹ מִן הַבַּת וּנְתַנָּה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ, מִעֲתָה בְּשָׁנֵי סִימָנִין אֵלּוֹ (תַּהֲלִים קכ"א) יִי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ. (עוֹד שם) וּמֵאִי נִיְהִי, אֶרֶץ דְּנַחֲצָבָה מְמַנָּה שָׁמַיִם וְהִיא כִסָּאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהִיא אֶבֶן יְקָרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה. וּכְנַגְדָּהּ תַכְלַת בְּטָלִית צִיצִית.

מִשֶּׁר לָמָּה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמֶלֶךְ וּבִתּוֹ שֶׁהָיוּ לָהֶם עֲבָדִים, בְּקִשּׁוֹ לִילֵךְ מֶרְחוֹק - פְּחָדוֹ מִן אֵימַת הַמֶּלֶךְ, נִתֵּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פְּחָדוֹ מִן הַבַּת, וּנְתַנָּה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ: מִעֲתָה בְּשָׁנֵי סִימָנִים אֵלּוֹ - (תַּהֲלִים קכ"א) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ. וּמָה הִיא? אֶרֶץ שְׁנַחֲצָבָה מְמַנָּה שָׁמַיִם, וְהִיא כִסָּאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא אֶבֶן יְקָרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה, וּכְנַגְדָּהּ תַכְלַת בְּטָלִית צִיצִית.

דְּאָמַר רַבִּי מֵאִיר, מַה נִּשְׁתַּנָּה (דְּאָמַר) תַכְלַת מִכָּל מִינֵי צְבָעוֹנִין, מִפְּנֵי שֶׁתַכְלַת דּוּמָה לֵיָם. וְהִים דּוּמָה לְרִקִיעַ וְהֶרְקִיעַ דּוּמָה לְכִסָּא הַכְּבוֹד. שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ"ד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר וּכְעֵצִים הַשָּׁמַיִם לְטָהַר וּכְתִיב כְּמִרְאֵה אֶבֶן סְפִיר דְמוֹת כֶּסֶף. (ע"כ מֵהַהֲשַׁמְטוֹת). (דף קע"ה ע"ב).

שְׂאֵמַר רַבִּי מֵאִיר, מַה נִּשְׁתַּנָּה (שְׂאֵמַר) תַכְלַת מִכָּל מִינֵי צְבָעוֹנִין? מִפְּנֵי שֶׁתַכְלַת דּוּמָה לֵיָם, וְהִים דּוּמָה לְרִקִיעַ, וְהֶרְקִיעַ דּוּמָה לְכִסָּא הַכְּבוֹד, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ"ד) וַיִּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסְּפִיר וּכְעֵצִים הַשָּׁמַיִם לְטָהַר. וּכְתוּב (יחזקאל א') כְּמִרְאֵה אֶבֶן סְפִיר דְמוֹת כֶּסֶף: ע"כ מֵהַהֲשַׁמְטוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה סִּהְדֵי עֲבִיד קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַסְהָדָא בְּהוּ בְבִנֵי נָשָׂא, וּכְלֵהוּ בְעֵיטָא וּבְסִהְדוּתָא קִיִּימִין לְקַבְלֵיהּ. קָם בְּצַפְרָא אוּשֵׁיט רַגְלוֹי לְמַהֲרָה, סִּהְדֵיִיא קִיִּימִין עוֹמְדִים מוּלוֹ. קָם בְּבַקָר, מוּשֵׁיט רַגְלָיו לְלַכַּת - עֲדִים עוֹמְדִים

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה עֲדִים עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲדֵי בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, וְכִלְסָם בְּעֵצָה וּבְעֵדוּת מוּלוֹ, מְכַרְזִים וְאוֹמְרִים: (שְׁמוּאֵל א-

(א) רגלי חסידיו ישמר וגו'. (קהלת
 (ד) שמואל א ב) רגלי חסידיו ישמר וגו'. (משלי ד)
 פלס מעגל רגלך. פותח עיניו
 להסתפל בעולם - העדים
 אומרים: (שם) עיניך לנכח יביטו.
 קם לדבר - העדים אומרים:
 (תהלים לד) נצור לשונך מרע וגו'.
 מושיט ידיו בדברי העולם -
 העדים אומרים: (שם) סור מרע
 ועשה טוב.

אם מצית להם - יפה, ואם לא -
 פתוב (זכריה א) והשטן עמד על
 ימינו לשטנו. כלם מעידים עליו
 בחטאיו למעלה. אם רוצה האיש
 להשתדל בעבודת הקדוש ברוך
 הוא - כלם מעידים סגוריא
 לפניו, ועומדים להעיד עליו
 טובות בשעה שצריך לו.

קם בבקר, מברך כמה ברכות.
 מניח תפלין בראשו בין עיניו -
 רוצה להרים ראשו, רואה שם
 הקדוש העליון אחוז ורשום על
 ראשו. ורצועות תלויות לו מצד
 זה ומצד זה על לבו. הרי מסתפל
 בכבוד רבונו. מושיט ידיו, רואה
 יד אחרת מתקשרת בקשר השם
 הקדוש, מחזיר ידו ומסתפל
 בכבוד רבונו. מתעטף בעטוף של
 מצוה בארבע זוויות פסותו,
 ארבעה מלכים יוצאים לכנגד
 ארבעה. ארבעה עדי אמת של
 המלך, תלויים מארבע זוויות,
 ותלויים בהם פענבים באשכול.
 מה אשכול שהוא אחד ותלויים
 בו כמה ענבים, מצד זה ומצד
 זה, כך זה מצוה אחת, ותלויים
 בה כמה ענבים זגים וזמורות
 צוררים בהם. שבעה רצים אלו
 הם שבעה צורות של תכלת
 שצריך לכתוב בה בכל אחד ואחד,
 או להגדיל עד שלשה עשר. מי
 שיוסיף, לא יוסיף על שלשה

לְקַבְּלֶיהָ, מְכַרְיִזִין וְאֹמְרִין, (שמואל א ב) רגלי
 חסידיו ישמר וגו'. (קהלת ד) שמואל א ב) רגלי חסידיו ישמר וגו'. (משלי ד)
 תלך. (משלי ד) פלס מעגל רגלך. אפתח עיניו
 לאסתפלא בעלמא, סהדייא אמרי, (משלי ד) עיניך
 לנכח יביטו. קם למלא, סהדייא אמרי (תהלים
 לד) נצור לשונך מרע וגו'. אושיט ידוי במלי
 עלמא, סהדייא אמרי (תהלים לד) סור מרע ועשה
 טוב.

אי ציית להו, יאות. ואי לא, פתיב (זכריה ג) והשטן
 עומד על ימינו לשטנו. פלהו סהדין עליה
 בחובוי לעילא. אי בעי בר נש לאשתדלא
 בפולחנא דקודשא בריך הוא, פלהו סהדין
 סניגורין קמיה, וקיימין לאסהדא עליה טבאן,
 בשעתא דאצטריך ליה.

קם בצפרא, מברך כמה ברכאן. אנח תפילין
 ברישיה בין עינוי. בעי לזקפא רישיה,
 חמי שמא קדישא עלאה, אחיד ורשים על
 רישיה. ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי
 גיסא על לביה. הא אסתפל ביקרא דמאריה.
 אושיט ידוי, חמי ידא אחרא, מתקשרא
 בקשורא דשמא קדישא. אהדר ידיה ואסתפל
 ביקריה דמאריה. אתעטף בעטופא דמצוה,
 בארבע זווין דכסותיה, ארבע מלכין נפקין
 לקדמות ארבע. ארבע סהדי קשוט דמלכא,
 תלייא מארבע זווין, ותליין בהו פענבים
 באתפלא.

מה אתפלא, דאיהו חד, ותליין ביה כמה
 ענבים, מהאי סטר ומהאי סטר. כך האי,
 מצוה חדא, ותליין ביה כמה ענבים, וזגין
 וזמורין צרירין בהו, שבעה רהיטין אלין אינון
 שבעה צרירין דתכלתא, דבעי לכרכא ביה
 בכל חד וחד, או לאסגאה עד תליסר, מאן
 דיוסיף, לא יוסיף עליהו על תליסר. מאן דימעט, לא ימעט משבעה.

וְתֵאנָא, הַאי תְּכֵלֶת, הוּא רְזָא דְדוּד מְלָפָא. וְדָא חוּטָא דְאַבְרָהָם, דְזָכָה בֵּיה לְבָנוּי בְתָרוּי. מָאי תְּכֵלֶת. תְּכֵלֶת דְכֵלָא. (נדאי) רבֵי יְהוּדָה אָמַר, כְּסָא הַכְּבוֹד אֶקְרִי.

רבי יצחק אָמַר, שְׂבָעָה כְּרִיכָן דְאִיהִי שְׂכִינְתָא שְׂבִיעֵתָא דְכֵלָא וְדָאי. דְהָא הִיא מִתְבְּרָכָא מְשִׁיתָא אַחֲרָנִין, עַל יְדָא דְצַדִּיק. וְאִי תֵלֶת עֶשֶׂר, תֵּלֶת עֶשֶׂר אֵינוֹן, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ בְתֵלֶת עֶשֶׂר מְכִילָן. וְהִיא הִיא פְתָחָא דְכֵלָהוּ.

וְהִיא חוּטָא חַד, וְרִשְׁימָא בְגוּוֹנָהָא, וּגְוּוֹנָא דִילָה נְפִיק, מִחַד נוּנָא דְאֵזִיל בַּיָּם כְּנִירָת. וְכִנְרָת עַל שְׁמָה אַתְקֵרִי. וְעַל דָּא, כְּנוֹר הָוָה תְלוּי לְעֵילָא מְעַרְסָא דְדוּד, דְהָא (דְדוּד) וְדָאי אִיהוּ כְנוֹר דְדוּד מְנַגֵן מְאֵלִיו, לְמִלְפָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. וּבְגִין כֵּן, גְוּוֹנֵי עֵייל עַד רְקִיעָא, וּמְרַקִיעָא עַד פּוֹרְסִיָּא.

וְהָבָא פְתִיב מְצוּה, כְּמָה דְאֵת אָמַר (מלכים ב יח) מְצוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא. (אסתר ג) מְדוּעַ אֵתָּה עוֹבֵר אֵת מְצוֹת הַמֶּלֶךְ. (נחמיה יא) פִּי מְצוֹת הַמֶּלֶךְ. וְתֵאנָא, יְסוּדָא וְשִׁרְשָׁא בְּמִלְפָא מִתְעַטְרִין כְּחֻדָּא. וְהִיא הוּא כְתָרָא וּפְתָחָא לְכָל שְׂאֵר כְּתָרִין. דְכְתִיב, (תהלים קיח) פְתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. וְכְתִיב, (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִי. וְעַל דָּא כְתִיב, וְרֵאיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל מְצוֹת יְיָ, לְאַכְלִלָא בְהֵאֵי כָל שְׂאֵר כְּתָרִין. וְעַל דָּא אֵינוֹן סְהָדֵי סְהָדוּתָא, וְלֹא קִיָּמֵי בְדוּכְתִיָּהוּ בְגִין דְאִיהִי מְצוֹת.

וְתַנְיָנָן, תְּשִׁמִּישֵׁי מְצוּה, נִזְרְקִין. וְאִי תִימָא, הָא לּוּלָב וְעֵרְבָה וְכוּ', תְּשִׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה אֵינוֹן, אֲמַאי נִזְרְקִין. אֶלָּא תְשִׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה, בְּגִין דְרִשְׁמִיָּין בְּפְתִיבָה דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינוֹן חוּטִין, לְאַחֲזָאָה הֵיךְ תֵּלְיִין מִכָּאן וּמִכָּאן, לְד' סְטָרֵי עֲלָמָא,

עֶשֶׂר. מִי שְׁימַעֵט, לֹא יִמְעַט מִשְׂבָּעָה.

וְלִמְדָנוּ, תְּכֵלֶת זֶה הִיא סוּד דְדוּד הַמֶּלֶךְ, וְזֶה חוּט אַבְרָהָם שְׂזָכָה בּוֹ לְבָנוּי אַחֲרָיו. מַה זֶה תְּכֵלֶת? תְּכֵלֶת הַכֵּל. (נדאי) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּסָא הַכְּבוֹד נִקְרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׂבָע פְּרִיכוֹת שְׁהִיא שְׂכִינָה שְׂבִיעֵת הַכֵּל בְּוֵדָאי. שְׁהֵרִי הִיא מִתְבְּרָכָת מְשִׁשָּׁה אַחֲרִים עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. וְאִם שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר הֵם, כְּמוֹ שְׂבָאוּרָה בְּשִׁלֵּשׁ עֶשְׂרֵה מְדוּת, וְזֶהוּ פְתָח הַכֵּל.

וְהִיא חוּט אַחַד, וְרִשְׁוּמָה בְּגוּוֹנָהָ, וְצִבְעָה יוֹצֵא מְדָג אַחַד שְׁהוּלָף בַּיָּם כְּנִירָת. וְכִנְרָת נִקְרָאת עַל שְׁמָה. וְעַל זֶה כְנוֹר הָוָה תְלוּי מְעַל מִטַּת דְדוּד, שְׁהֵרִי (שֶׁל דְדוּד) וְדָאי הוּא כְנוֹר דְדוּד מְנַגֵן מְאֵלִיו לְמִלְפָף הַקְדוּשׁ הָעֲלִיוֹן, וְלִכֵּן גְוּוֹנֵי עוֹלָם עַד הַרְקִיעַ, וּמִהַרְקִיעַ עַד הַכְּסָא. וְכָאן כְּתוּב מְצוּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר

(מלכים ב יח) מְצוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא. (אסתר ג) מְדוּעַ אֵתָּה עוֹבֵר אֵת מְצוֹת הַמֶּלֶךְ. פִּי מְצוֹת הַמֶּלֶךְ. וְלִמְדָנוּ, יְסוּד וְשִׁרְשׁ בְּמִלְפָף מִתְעַטְרִים כְּחֻדָּא, וְזֶהוּ זְכָרוֹן וּפְתָח לְכָל שְׂאֵר הַכְּתָרִים, שְׂכְּתוּב (תהלים קיח) פְתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. וְכְתוּב זֶה הַשַּׁעַר לִה'. וְעַל זֶה כְּתוּב וְרֵאיתֶם אֵת וּזְכַרְתֶּם אֵת מְצוֹת ה', לְהַכְלִיל בְּזֶה כָּל שְׂאֵר הַכְּתָרִים. וְלִכֵּן הֵם מְעִידִים עֵדוּת וְלֹא עוֹמְדִים בְּמִקוּמָם, מִשּׁוּם שְׁהִיא מְצוֹת.

וְשִׁנְיָנוּ, תְּשִׁמִּישֵׁי מְצוּה נִזְרְקִין. וְאִם תֵּאמַר, הֵרִי לּוּלָב וְעֵרְבָה תְשִׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה הֵם, לָמָּה נִזְרְקִים? אֶלָּא תְשִׁמִּישֵׁי קְדֻשָּׁה, מִשּׁוּם שְׁרִשׁוּמִים בְּכְתִיבַת הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אוֹתָם חוּטִים, לְהִרְאוֹת אֵיךְ תְלוּיִים מִכָּאן

ומכאן לארבעה צדדי העולם ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב, שהיא לב כל העולם הזה ולב העליונים, ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה. אמר רבי יצחק, שעור של זה (וארף) של זה נתבאר באותיות חקוקות של רבי אלעזר.

אמר רבי יהודה, אמר הקדוש ברוך הוא: מי שרוצה ללכת אחר יראתי, ללך אחר הלב הזה ואחרי העינים שעומדים עליה. מי הם עינים אלה? כמו שנאמר (תהלים ^ד) עיני ה' אל צדיקים. אבל אתם, לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מה הטעם? משום שאתם זנים אחריהם.

אמר רבי חייא, מה הטעם כאן יציאת מצרים, שפתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים? אלא משום שפשיצאו ממצרים, נכנסו בחלק זה, ובזה הרג הקדוש ברוך הוא הרג במצרים. ולכן במקומו נזכר, ובמקומו הזהיר בזה. מה זה במקומו? משום שמצוה זו היא מקומה.

שנה רבי ייסא, כתוב (מיכה ^ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. כימי? ! פיום היה צריך לו לכתב, שהרי בזמן אחד יצאו, ולא התעכבו! אלא כמו אותם ימים עליונים שהתברכה בהם כנסת ישראל, כף עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל מהגלות, ואז כתוב (ישעיה ^{יב}) ואמרתם פיום ההוא הודו לה' קראו וגו', וזמרו ה' פי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. מה זה מודעת זאת? משום שעכשו נודעה זאת בעטוף מצוה. באותו זמן תודע זאת בכמה מנהגים שלה שיעשה הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בעולם, אז כתוב

מהאי אתר. ואיהי שלטא על פלא. ברזא דלב, דאיהי לבא דכל האי עלמא, ולבא דעלאי, ותליא בלב עלאה. וכלא הוא בלב, דנפק מחכמה עלאה. אמר רבי יצחק, שעורא דהאי, דהאי (ואורכא) דהאי, אתמר באתון גליפן דרבי אלעזר.

אמר רבי יהודה, אמר קדשא ברוך הוא, מאן דבעי למהך בתר דחלתי, יהך בתר לבא דא, ובתר עינין דקיימין עליה. מאן אינון עינין. כמה דאת אמר, (תהלים לא) עיני יי אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. מאי טעמא (דף קע"ו ע"א) בגין דאתם זונים אחריהם.

אמר רבי חייא, מאי טעמא הכא יציאת מצרים, דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. אלא, בגין דכד נפקו ממצרים, בהאי חולקא עאל. ובהאי, קטיל קדשא ברוך הוא קטולא דמצרים. ועל דא באתריה אתדכר, ובאתריה אזדהר להו בדא. מאי באתריה. בגין דהאי מצוה, היא אתר דילה.

תאני רבי ייסא, כתיב (מיכה ^ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. כימי, פיום מיבעי ליה, דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו. אלא כאינון יומין עלאין, דאתברכא בהו כנסת ישראל. כף זמין קדשא ברוך הוא לאפקא להו לישראל מן גלותא, וכדין כתיב (ישעיה ^{יב}) ואמרתם פיום ההוא הודו ליי קראו וגו', וזמרו יי פי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ. מאי מודעת זאת. בגין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה. בההוא זמנא אשתמודעא זאת, בכמה נמוסין דילה, דיבעיד קדשא ברוך הוא אתין ונסין בעלמא, כדין כתיב (זכריה ^{יד}) פיום ההוא יהיה יי אחד

זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשַׁת קֵרַח

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח, (תהלים ט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. פמה עליונים הם דברי התורה, פמה מכבדים הם, אהובים הם למעלה, אהובים הם לכלם, בגלל שהם שם קדוש. וכל מי שמשתדל בתורה, משתדל בשם הקדוש ונצל מהכל. נצל בעולם הזה, ונצל בעולם הבא. בא וראה, כל מי שמשתדל בתורה, אהו בעץ החיים. פיון שאהו בו - בכל אהו, שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'. רבי יצחק אמר, כל מי שישתדל בתורה, יש לו חרות מהכל, חרות ממיתה כמו שאמרנו, משום שחרות שורה עליו ואחוזת בו. אלו ישראל מתעטרים בתורה, ונצלו מהכל, ולא ימצאו בגלות. וזהו שכתוב (אלו ישראל משמרים את התורה, ונצלו מהכל, ולא ימצאו בגלות. כתוב) (שמות לב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חרות. וחרות זו (בארה) נמצאת בתורה. התורה היא כח הימין, כמו שנאמר (דברים לב) מימינו אש דת למו. והשמאל נכלל בימין. מי שעושה ימין שמאל ושמאל ימין, הרי הוא פאלו מחריב עולם.

בא וראה, אהרן ימין, לויים שמאל. קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, ומשום זה נענש. ולא עוד, אלא שנמצא בו לשון הרע, ונענש בכל. רבי יהודה אמר, השמאל נכלל תמיד בימין. קרח רצה להחליף תקון שלמעלה ולמטה, בגלל זה נאבד

ושמו אחד. ברוך יי לעולם אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשַׁת קֵרַח

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'. רבי אבא פתח (תהלים ט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים. פמה עליונים פתגמי אורייתא, פמה יקירין אינון, תאיבין אינון לעילא, תאיבין אינון לכלא. בגין דאינון שמא קדישא. וכל מאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמא קדישא, ואשתזיב מפלא, אשתזיב בעלמא דין, ואשתזיב בעלמא דאתי. תא חזי, כל מאן דאשתדל באורייתא, אחיד באילנא דחיי. פיון דאחיד ביה, בכלא אחיד דכתיב, (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'.

רבי יצחק אמר, כל מאן דישתדל באורייתא, חירו אית ליה מפלא, חירו ממיתה, פמה דאמרן. בגין דחירו עליה שריא, ואחיד ביה. אילו ישראל מתעטרין באורייתא, ישתזבו מפלא, ולא ישתכחו בגלותא, ודא הוא דכתיב (ס"א אילו ישראל מנשרין אורייתא, אשתזבו מפלא, ולא אשתכחו בגלותא) (כתיב) (שמות לב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות. וחרות דא (אויקמות) באורייתא אשתכח, אורייתא איהי חילא דימינא, פמה דאת אמר (דברים לב) מימינו אש דת למו, ושמאלא אתפליל בימינא, מאן דעביד ימינא שמאלא, ושמאלא ימינא, הא איהו כאילו חריב עלמא. תא חזי, אהרן ימינא. ליואי שמאלא, קרח בעי למעפד חלופא דימינא לשמאלא, בגין כך אתענש. ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא, ואתענש בכלא. רבי יהודה אמר, שמאלא אתפליל תדיר בימינא, קרח בעא לאחלפא תקונא

מלמעלה ולמטה.

ויקח קרח. מה זה ויקח? לקח
עצה רעה לעצמו. כל מי שרודף
אחר מה שאינו שלו - זה בורח
ממנו, ולא עוד, אלא מה שיש
לו - נאבד ממנו. קרח רדף אחר
מה שאינו שלו - את שלו אבד,
ואחר לא הרויח.

קרח הלך במחלוקת. מה זה
מחלוקת? פלוגתא. מחלוקת
שלמעלה ולמטה. ומי שרוצה
לחלק תקון העולם, נאבד מפל
העולמות. מחלוקת היא מחלוקת
של השלום, ומי שחולק על
השלום חולק על השם הקדוש,
משום ששם הקדוש נקרא שלום.
בא וראה, אין העולם עומד אלא
על שלום. כשברא הקדוש ברוך
הוא את העולם, לא נכל להתקיים
ולעמד, עד שבא והשרה עליו
שלום, ומהו? שבת, שהיא שלום
העליונים והתחתונים, ואז עמד
והתקיים העולם. ומי שחולק
עליו, יאבד מהעולם.

צדפחד חלק על שבת, שהיה
(במדבר טו) מקושש עצים. מי אותם
עצים? אותם עצים אחרים, כמו
שאמרנו. ואלו דברי (אילנות) חל,
וחל בקדש לא שורה, (מכאן והלאה
דברי חל בשבת אסור ודאי) שחלק על
שלום שלמעלה.

רבי יוסי אמר, כתוב (תהלים קיט)
שלום רב לאהבי תורתך וגו'.
התורה היא שלום, שפתוב (משלי
א) וכל נתיבותיה שלום. וקרח פא
לפגם שלום שלמעלה ומטה,
ומשום זה נענש מלמעלה ומטה.
ויקמו לפני משה וגו'. פסוק זה
פרשהו החברים. רבי שמעון
אמר, קראי מועד, קראי כתוב,
חסר יו"ד. למה קראי? אלא כף
הוא - מלכות הארץ פעין מלכות
הרקיע. וסוד זה - כל אותם
כתרים עליונים שהשם הקדוש

דלעילא ותתא, בגין כף אתאביד מעילא ותתא.
ויקח קרח, מאי ויקח. נסיב עיטא בישא
לגרמיה, כל דרדף בתר דלאו דיליה,
איהו עריק מקמיה. ולא עוד, אלא מה דאית
ביה אתאביד מניה. קרח רדיף בתר דלאו
דיליה, דיליה אביד, ואחרא לא רוח.

קרח אזיל במחלוקת. מאי מחלוקת. פלוגתא.
פלוגתא דלעילא ותתא. ומאן דבעי
לאפלא תקונא דעלמא, יתאביד מפלהו
עלמין. מחלוקת, פלוגתא דשלום. ומאן
דפליג על שלום, פליג על שמא (דף קע"ו ע"ב)

קדישא, בגין דשמא קדישא, שלום אקרי.
תא חזי, לית עלמא קאים אלא על שלום, כד
ברא קדשא בריה הוא עלמא, לא יכיל
לאתקיימא, עד דאתא ושרא עליהו שלום.
ומאי הוא. שבת, דאיהו שלמא דעלאי ותתאי,
וכדין אתקיים עלמא. ומאן דפליג עליה,
יתאביד מעלמא.

צדפחד פליג על שבת, דהוה מקושש עצים.
ומאן אינון עצים. אינון אילנין
אחרנין פדאמרן. ואינון מלין (כ"א אילנין) דחול,
וחול בקדש לא שרייא, (מכאן והלאה מילי דחול בשבת
אסור ודאי) דפליג על שלמא דעלמא.

רבי יוסי אמר, כתיב (תהלים קיט) שלום רב לאוהבי
תורתך וגו'. אורייתא הוא שלום, דכתיב,
(משלי א) וכל נתיבותיה שלום. וקרח אתא
לאפגמא שלום דלעילא ותתא, בגין כף
אתעניש הוא מעילא ותתאה.

ויקמו לפני משה וגו'. האי קרא אוקמוה
חברייא. רבי שמעון אמר, קריאי
מועד קראי כתיב, חסר יו"ד, אמאי קראי.
אלא הכי הוא, מלכותא דארעא כעין מלכותא
דרקיעא. ורזא דא, כל אינון פתרין עלאין,

דשׁמא קדישא אתאחיד בהו, פלהו זמינין מאתר דאקרי קדש, הךא הוא דכתיב, (ויקרא כג) מקראי קדש. ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא, פגוונא דאינון פתרין עלאין, דזמינין מקדש עלאה, הכי נמי קדש תתא זמין לחילוי, לאעטרא ולאעלאה להו.

קדש עלאה ידיעא, קדש תתאה חכמת שלמה, הכי נמי איהי זמינת לכל חילאה. ואינון חיילין פולהו, זמינין לאתעטרא בהאי קדש תתאה, בזמנא דמועד שרייא בעלמא. וכגוונא דחילאה קיימין לעילא, הכי נמי קיימי ממון דעמא, פדוגמא דילה לתתא, ועל דא אקרון קראי מועד. ובגין דאנון לתתא, קראי מועד חסר, (פגוונא דלעילא) אכל בשלימו יתיר אינון.

אנשי שם ודאי, ולא אנשי יי. ודא הוא רזא, בנקבו שם יומת, ואוקימנא. ועל דא אקרי הכא, אנשי שם ודאי, פיון דמסטרא דגבורה קא אתיין, אנשי שם אינון, הא שבחא דלהון יתיר, אכל אינון נטלו לגרמייהו. ואתאחדו במחלוקת.

בקר וידע יי את אשר לו. אמאי בקר, ואמאי קדוש ולא טהור. אלא אינון מסטרא דטהור קא אתיין, וקדוש פהנא. אמר משה, בקר, דכדין פתרא דכהנא אתער בעלמא, אי אתון פהני, הא בקר, פלחו עבודה דבקר, וכדין וידע יי את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו סתם, דא לינאי. ואת הקדוש, דא כהנא, פדין והקריב אליו. ולית מאן דאבחיין מלה, אלא בקר, אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא, בקר לא סביל לכו, דהא לאו זמניה הוא. ואי תתחזון לאשתארא בחסד, הא זמניה הוא, ותשתארון גביה, ויקבל לכו. במה. בקטרת. דהא קטרת בעי לשושבינא,

נאחו בהם, כלם מזמנים ממקום שנקרא קדש, זהו שפתוב (ויקרא כג) מקראי קדש. ואימתי? בשעה שמועד זמין בעולם. כמו שאותם פתרים עליונים שמזמנים מקדש העליון, כך גם קדש תחתון זמין לחילוי לעטרם ולהעלותם.

קדש עליון ידוע, קדש תחתון חכמת שלמה, כך גם היא מזמנת לכל חיליה, ואותם חילות כלם עתידים להתעטר בקדש תחתון זה בזמן שמועד שרוי בעולם. וכמו שחיליה עומדים למעלה, כך גם עומדים ממני העמים כדגמטה למטה, ועל זה נקראו קראי מועד. ומשום שהם למטה, קראי מועד חסר, (כמו שלמעלה) אכל הם בשלמות יתרה.

אנשי שם ודאי, ולא אנשי ה'. וזהו סוד (ויקרא כד) בנקבו שם יומת, ובארנו, ועל זה נקרא פאן אנשי שם ודאי. פיון שמצד הגבורה באים, אנשי שם הם, הרי שבחם יתר, אכל הם לקחו לעצמם ונאחזו במחלקת.

בקר וידע ה' את אשר לו. למה בקר? ולמה קדוש ולא טהור? אלא הם באו מצד של טהור, וקדוש הפהן. אמר משה, בקר, כשפתר הפהן מתעורר בעולם - אם אתם פהנים, הרי בקר, עבדו עבודת הבקר, ואז וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש. את אשר לו - סתם, זה הלויים. ואת הקדוש - זה הפהן. אז והקריב אליו. ואין מי שיבחיין בדבר אלא בקר. אם תהיו ראויים להשאר בצד הדין, בקר לא יסבל אתכם, שהרי לא זמנו הוא. ואם תתראו להשאר בחסד, הרי זמנו הוא, ותשארו אצלו ויקבל אתכם.

במה? בקטרת. שהרי קטרת צריכה שושבין להתקטר על ידו בכל ולהתקשר. מי השושבין?

זַה הַפְּהֵן. וּמְשׁוּם כֶּן, וְהִיָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְּדוּשׁ, וְלֹא הַטְּהוֹר. שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן: קְדוּשׁ וְטְהוֹר. כִּהֵן קְדוּשׁ, לְוֵי טְהוֹר. וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ כְּתוּב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בֶּשֶׂר. בֹּא וּרְאֵה, מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן מְסֻרוֹ עֲצָמָם לְמִיתָה, בְּמָה? מִשׁוּם שְׂכַתּוֹב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת. רוּחַת כְּתוּב חֶסֶד וְא"ו. וּמְשׁוּם זֶה עֵץ הַמּוֹת הוּא, וּבְכָל מְקוֹם נִפְלִית אִפְסִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְעַל זֶה אֵל אֱלֹהֵי, אֵל - זֶהוּ שְׂכַתּוֹב (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. אֱלֹהֵי הַרוּחַת - שֶׁהוּא מְקוֹם צְרוּר נִשְׁמוֹת הָעוֹלָם, וְכָל הַנְּשֻׁמוֹת לְשֵׁם עוֹלוֹת, וּמְשֵׁם בְּאוֹת. (שם נְרִאֻת).

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (אייוב לד) שְׁמַעוּ חֲכָמִים מְלֵי יוֹדְעִים הֲאֲזִינוּ לִי. פְּסוּק זֶה אֱלִיהוּא אָמְרוּ. בֹּא וּרְאֵה מִה כְּתוּב, (שם לב) וּבִשְׁלֹשֶׁת רָעִיו חָרָה אָפוּ עַל אֲשֶׁר לֹא מִצְאוּ מַעֲנֵה וְגו'. שֶׁהָרִי הֵם הָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרִים, וְאִיּוֹב לֹא הָיָה מַתְּנַחֵם עֲלֵיהֶם. מִכָּאֵן לְמַדְּנוּ, מִי שֶׁנִּכְנַס לְנַחֵם אֶת הָאֵבֶל, צָרִיף לִיֶּסֶד דְּבָרִים בְּתַחֲלָה, שֶׁהָרִי חִבְּרָיו שֶׁל אִיּוֹב הָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרֵי אֶמֶת, אֲבָל לְנַחֲמוֹ לֹא, מִשׁוּם שֶׁצָּרִיף דְּבָרִים שֶׁהוּא יוֹדֵה עֲלֵיהֶם (בְּדֶרֶךְ אֶמֶת), וְאֵז וְקִבֵּל עָלָיו אֶת הַדִּין וְיוֹדֵה לְמַלְאָךְ הַקְּדוּשׁ עָלָיו. מִה כְּתוּב? וְאֱלִיהוּא חָפָה אֶת אִיּוֹב בְּדְבָרִים וְגו'. שֶׁהוּדָה אַחַר כֶּן לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא וְקִבֵּל עָלָיו דִּין שְׁמַיִם.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (אייוב לד) לִכֵּן אֲנִשִּׁי לִכֵּב שְׁמַעוּ לִי חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע וְשָׂדֵי מַעוֹל. לִכֵּן אֲנִשִּׁי לִכֵּב שְׁמַעוּ לִי, שְׁלָמִים בְּפֶלֶל לְהִבְחִין דְּבָרִים. חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע, זֶהוּ שְׂכַתּוֹב (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. וְשָׂדֵי

לְאֶתְקַטְרָא עַל יְדֵיהּ בְּכֹלָא, וְלֹאֲתַקְשָׁרָא. מָאן שׁוֹשְׁבֵינָא דָא פִּהְנָא. וּבִגִּין כֶּן, וְהִיָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר יֵי הוּא הַקְּדוּשׁ, וְלֹא הַטְּהוֹר. תְּרִין דְּרָגִין אֵינּוּן: קְדוּשׁ. וְטְהוֹר. כִּהֵן, קְדוּשׁ. לְוֵי טְהוֹר. וְעַל זֶה הַקְּדוּשׁ כְּתוּב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בֶּשֶׂר. תָּא חֲזִי, מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן מְסֻרוֹ גְרַמֵּייהוּ לְמִיתָה. בְּמָה, בְּגִין דְּכַתִּיב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת, רוּחַת כְּתוּב, חֶסֶד וְא"ו. וּבִגִּין כֶּן אֵילֵנָא דְמוֹתָא הוּא, וּבְכָל אֲתַר נִפְלִית אֲנַפִּין לְהֵהוּא אֲתַר הוּי. וְעַל זֶה אֵל אֱלֹהֵי, אֵל: הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכָל יוֹם. אֱלֹהֵי הַרוּחַת, דְּאִיהוּ אֲתַר צְרוּרָא דְנִשְׁמַתִּין דְּעֵלְמָא, וְכָל נִשְׁמַתִּין תַּמָּן סְלָקִין, וּמַתַּמָּן אֲתִיָּין. (נ"א תַּמָּן אֲתִיָּין).

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (אייוב לד) שְׁמַעוּ חֲכָמִים מְלֵי יוֹדְעִים הֲאֲזִינוּ לִי. הָאִי קָרָא אֱלִיהוּא אָמְרוּ. תָּא חֲזִי, מִה כְּתוּב (אייוב לב) וּבִשְׁלֹשֶׁת רָעִיו חָרָה אָפוּ עַל אֲשֶׁר לֹא מִצְאוּ מַעֲנֵה וְגו'. דְּהָא אֵינּוּן הָיוּ אֲמַרִין מְלִין, וְאִיּוֹב לֹא הָיָה אֲתַנְחִים עֲלֵיהֶם. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, מָאן דְּעָאֵל לְנַחֲמָא לְאֵבֶל, בְּעֵי לִיֶּסֶדָא מְלִין בְּקַדְמִיתָא, (דף קע"ו ע"א) דְּהָא חִבְּרִיא דְאִיּוֹב הוּוּ אֲמַרִי מְלֵי קְשׁוּט, אֲבָל לְנַחֲמָא לִיהּ לֹאוּ, בְּגִין דְּבְעֵי מְלִין דְּאִיהוּ יוֹדֵי עֲלֵיהֶם, (בְּאוֹרַח קְשׁוּט) וְכַדִּין יְקַבֵּל עָלֵיהּ דִּינָא, וְיוֹדֵי לְמַלְכָּא קְדִישָׁא עָלֵיהּ. מִה כְּתוּב, (אייוב לב) וְאֱלִיהוּא חָפָה אֶת אִיּוֹב בְּדְבָרִים וְגו'. דְּאוּדֵי לְבַתָּר לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְקִבֵּיל עָלֵיהּ דִּינָא דְשְׁמַיָּא.

תָּא חֲזִי, כְּתוּב (אייוב לד) לִכֵּן אֲנִשִּׁי לִכֵּב שְׁמַעוּ לִי חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע וְשָׂדֵי מַעוֹל. לִכֵּן אֲנִשִּׁי לִכֵּב שְׁמַעוּ לִי, שְׁלִימִין בְּכֹלָא, לְאֶבְחָנָא מְלִין. חֲלָלָה לְאֵל מִרְשַׁע, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים ז)

מְעוֹל, זֶה סְמוּךְ פִּנְגָּד זֶה, (וְהָרִי
פְּרִשְׁתָּה) אֵל שְׂדֵי. (שם) כִּי פִעַל אָדָם
יִשְׁלַם לוֹ, הָרִי אָדָם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְעוֹשֶׂה מַעֲשָׂיו וְחוֹטֵא לְפָנַי
רְבוּנוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה תְלוּי עָלָיו
לְשַׁלֵּם לוֹ דִּין. זֶהוּ שְׁכָתוּב כִּי פִעַל
אָדָם יִשְׁלַם לוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה יִשְׁלַם
לוֹ.

וְעַם כָּל זֶה - אִם יִשִּׁים אֵלָיו לְבוֹ.
כִּינּוּן שֶׁהָאָדָם שֵׁם לְבוֹ וְרָצוֹנוֹ
לְשׁוֹב לְפָנַי רְבוּנוֹ, אִזּוֹ אֵל אֱלֹהֵי
הַרוּחַת רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף
לְהִצָּרֵר בְּצָרֹר הַחַיִּים, וְלֹא
מִשְׁאִיר נַפְשׁוֹ בַּחוּץ לְהִדּוֹן בְּדִין
אֲחֵר.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דְּבַר זֶה סוּד (אֲחֵר)
הוּא בְּדִינִים הַנִּסְתָּרִים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. כִּי פִעַל אָדָם יִשְׁלַם
לוֹ, לְהִדּוֹן בְּדִינוֹ, וּבְאוֹתָם מַעֲשִׂים
שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּמַעֲלֵהוּ לְהִדּוֹן פִּמְעֵשָׂיו, וַיֵּאבֵד
מִהַעוֹלָם. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? מִי
פָקֵד עָלָיו אַרְצָה וּמִי שֵׁם תָּבַל
כְּלָה. מִי פָקֵד עָלָיו אַרְצָה - זֶהוּ
אֲחִיו שְׂגוּאֵל אוֹתוֹ. וּמִי שֵׁם תָּבַל
כְּלָה - שְׂבוּנָה בֵּית וּבִנְיָה בְּנִין
עוֹלָם וְתִקּוּן וַיִּשׁוּב. מַה כְּתוּב
אַחֲרָיו? אִם יִשִּׁים אֵלָיו לְבוֹ. אָדָם
זֶה שֹׁעֵה עָלָיו לְכַנּוֹת בְּנִין, צָרִיף
לְכַנּוֹת לֵב וְרָצוֹן אֵל אוֹתוֹ הַמֵּת.
מִכָּאן, אָדָם שָׂבָא עַל אוֹתָהּ אִשָּׁה
בְּשִׁבִיל יָפִי וְתֵאָנָה שְׁלוֹ, הָרִי בְּנִין
עוֹלָם לֹא נִכְנָה, שְׁהָרִי רָצוֹן וְלֵב
לֹא תִפְנוֹן אֵל הַמֵּת.

וּמִשּׁוּם כִּף כְּתוּב אִם יִשִּׁים אֵלָיו
לְבוֹ, בְּרָצוֹן הֵלֵב שִׁיכְנוֹן אֵלָיו, אִזּוֹ
רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָסֵף, וְנִמְשָׁף
אֵלָיו לְהַבְנוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה. מַה
כְּתוּב אַחֲרָיו? יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחַד
וְאָדָם עַל עֵפֶר יוֹשֵׁב. יִגּוּעַ כָּל
בֶּשֶׂר יָחַד - אוֹתוֹ גּוֹף יְבֻלָּה בְּעֵפֶר
וְכָל אוֹתוֹ בֶּשֶׂר. וְעַכְשָׁו אָדָם עַל
עֵפֶר יוֹשֵׁב. הָרִי הַתְּחִדְשׁוֹת הַבְּנִין
כְּמַקְדָּם, וַיִּשׁוּב עַל עֵפֶר שֶׁל בְּנִין

וְאֵל זוּעִים בְּכָל יוֹם. וְשְׂדֵי מְעוֹל, דָּא סְמִיךְ
לְקַבְּלָא דָּא, (וְהָא אוּקְמוּהָ) אֵל שְׂדֵי. (איוב לד) כִּי פוֹעֵל
אָדָם יִשְׁלַם לוֹ, הָא בַר נֶשׁ אֲזִיל בְּהָאֵי עֲלֵמָא,
וְעַבִּיד עֲבִידְתּוּי וְחִטֵּי קָמִי מְאָרִיָּה, הַהוּא
עוֹבְדָא תְלוּיָא עָלֶיהָ, לְשַׁלְמָא לִיהָ דִּינָא, הַדָּא
הוּא דְכָתִיב כִּי פוֹעֵל אָדָם יִשְׁלַם לוֹ, הַהוּא
עוֹבְדָא יִשְׁלַם לוֹ.

וְעַם כָּל דָּא, אִם יִשִּׁים אֵלָיו לְבוֹ, כִּינּוּן דְּבַר נֶשׁ
שְׂוִי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְאַתְבָּא קָמִי מְאָרִיָּה,
כְּדִין אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו
יֵאָסֵף לְאַתְצָרְרָא בְּצָרוּרָא דְחַיִּי, וְלֹא שְׂבִיק
לְנַפְשִׁיהָ לְבַר, לְאַתְדַּנָּא בְּדִינָא אַחֲרָא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאֵי מְלָה רְזָא (אֲחֵרָא) הוּא, בְּדִינִין
טְמִירִין דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. כִּי פוֹעֵל אָדָם
יִשְׁלַם לוֹ, לְאַתְדַּנָּא בְּדִינִיָּה, וּבְאִינוּן עוֹבְדִין
דְּבַר נֶשׁ עַבִּיד בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְסָלִיק לִיהָ
לְאַתְדַּנָּא כְּעוֹבְדוּי, וְיִתְאַבִּיד מְעֵלְמָא, מַה כְּתִיב
בְּתַרִּיָּה, מִי פָקֵד עָלָיו אַרְצָה וּמִי שֵׁם תָּבַל
כְּלָה. מִי פָקֵד עָלָיו אַרְצָה, דָּא הוּא אַחוּהָ
דְּפָרִיק לִיהָ. וּמִי שֵׁם תָּבַל כְּלָה, דְּבִאֲנֵי בֵיתָא,
וּבְנֵי בְנֵיִן עֲלֵמָא, וְתִקּוּנָא וַיִּשׁוּבָא. מַה כְּתִיב
בְּתַרִּיָּה, אִם יִשִּׁים אֵלָיו לְבוֹ. הָאֵי בַר נֶשׁ,
דְּפָקִיד עָלֶיהָ לְמַבְנֵי בְנֵינָא, בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא
וְרַעוּתָא לְגַבִּיָּה דֵּהֵהוּא מִיתָא. מִכָּאן, בַּר נֶשׁ
דְּאֲתִי עַל הַהִיא אַתְתָּא, בְּגִין שְׁפִירוֹ וְתִיאֻבְתָּא
דִּילָהּ, הָא בְּנֵיִן עֲלֵמָא לֹא אַתְבְּנִי, דֵּהָא רַעוּתָא
וְלְבָא לֹא אַתְכְּוּוֹן לְגַבִּי מִיתָא.

וּבְגִין כִּף כְּתִיב, אִם יִשִּׁים אֵלָיו לְבוֹ, בְּרַעוּתָא
דְּלְבָא דִּיכוּוִין לְגַבִּיָּה, כְּדִין רִחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ
אֵלָיו יֵאָסֵף, וְאַתְמַשָּׁף גַּבִּיָּה, לְאַתְבְּנָאָה בְּהָאֵי
עֲלֵמָא, מַה כְּתִיב בְּתַרִּיָּה, יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחַד
וְאָדָם עַל עֵפֶר יוֹשֵׁב, יִגּוּעַ כָּל בֶּשֶׂר יָחַד, הַהוּא
גּוֹפָא יְתַבְלִי בְּעֵפֶרָא, וְכָל הַהוּא בְּשָׂרָא.

שֶׁל גּוֹף אַחַר כְּמוֹ שֶׁהִיא
בַּהֲתַחֲלָה. וְעַל זֶה רוּחַ וּנְשָׁמָה
בִּיְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחָס עַל
בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא יֵאבְדוּ מִהָעוֹלָם
הַזֶּה וּמֵעוֹלָם אַחֵר, בְּגִלּוֹל זֶה אֵל
אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכֹל בָּשָׂר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת
הַמַּחֲתָה וְגוֹ'. רַבִּי חֵיִיא פִּתַח,
(משלי טו) חֲמַת מֶלֶךְ מְלֹאכֵי מוֹת
וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה. כַּמָּה יֵשׁ לָהֶם
לְבַנְי אָדָם לְפַחַד מַחֲטָאֵיהֶם
וְלִשְׁמֵר מַעֲשֵׂיהֶם, שֶׁהָרִי בַּכַּמָּה
זְמַנִּים הָעוֹלָם נִדוֹן, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם
הַמַּעֲשִׂים עוֹלִים בְּמִשְׁקָל,
וּמִשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם לְמַעַלָּה
וּנְכַתְּבִים לְפָנָיו. וְכִשְׁמַעֲשֵׂי בְּנֵי
אָדָם לֹא כְּשָׂרִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ,
עוֹלָה הַרְגוֹ וּמִתְעוֹרֵר הַדִּין. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב חֲמַת מֶלֶךְ מְלֹאכֵי מוֹת,
וְעַל זֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם צָרִיף אָדָם
לְהִזְהָר מַחֲטָאֵיו.

וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה. בְּשַׁעֲה
שֶׁבְעֵלֵי הַדֵּינִים עוֹמְדִים עַל
הָעוֹלָם וְהַרְגוֹ תְּלוּי - אִם יֵשׁ בְּדוֹר
צַדִּיק שְׂרָשׁוּם לְמַעַלָּה, הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִשְׁגִּיחַ עֲלָיו וְשׁוֹכֵף
הַרְגוֹ. לְמֶלֶךְ שָׂרְגוֹ עַל עַבְדָּיו,
וְהִיא תוֹבֵעַ אֶת הַשׁוֹטֵר הַמוֹצִיא
לְפַעַל לַעֲשׂוֹת דִּין. בֵּין כֶּף נִכְנַס
אֶהוּב הַמֶּלֶךְ וְעַמְד לְפָנָיו. פִּיּוֹן
שָׂרָה אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, אוֹרוֹ פָּנָיו.
נִשְׂאָר אוֹתוֹ אֶהוּב הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר
אִתּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ שָׂמַח. אַחֵר כֶּף
כְּשֶׁהִגִּיעַ הַשׁוֹטֵר וְרָאָה פָּנָיו שֶׁל
הַמֶּלֶךְ שְׂמַחִים, הַסְּתַלַּק וְהִלֵּךְ לוֹ
וְלֹא עָשָׂה דִין. וְאָז אוֹתוֹ אֶהוּב
הַמֶּלֶךְ בְּקֶשׁ מִהַמֶּלֶךְ עַל עַבְדָּיו,
וּמְכַפֵּר לָהֶם. וּמִשׁוּם זֶה, וְאִישׁ
חָכָם יִכְפָּרְנָה.

גַּם כָּאן, כְּשֶׁמֹּשֶׁה רָאָה רִגְזוֹ תְּלוּי,
מִיָּד - וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן,
מִשׁוּם שֶׁהוּא שׁוֹשְׁבִין הַמֶּלְכָּה,

וְהַשְׁתָּא, אָדָם עַל עֶפְרָ לְשׁוּב, הָא חֲדָתוּתִין
דְּבִנְיָנָא כְּמִלְקָדְמִין, וְיִתּוּב עַל עֶפְרָא דְּבִנְיָנָא
דְּגוּפָא אַחְרָא, כְּמָה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא. וְעַל דָּא,
רוּחָא וּנְשָׁמָתָא בִּידוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְחֵיִיס עֲלֵייהוּ דְּבִנְי נָשָׂא, דְּלֹא יִתְאַבְּדוּ מִהָאֵי
עֲלָמָא, וּמֵעֲלָמָא אַחְרָא, בְּגִין כֶּף אֵל אֱלֹהֵי
הַרוּחַת לְכֹל בָּשָׂר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קַח אֶת הַמַּחֲתָה וְגוֹ'.
(במדבר יז) רַבִּי חֵיִיא פִּתַח (משלי טו) חֲמַת מֶלֶךְ
מְלֹאכֵי מוֹת וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה. כַּמָּה אֵי
לְהוּ לְבַנְי נָשָׂא. לְאַסְתְּמָרָא מַחוּבֵייהוּ, וּלְנִטְרָא
עוֹבְדֵייהוּ, דְּהָא בַּכַּמָּה זְמַנִּין עֲלָמָא אִתְדִין,
וּבְכָל יוֹמָא וָיוֹמָא עוֹבְדִין בְּמִתְקָלָא סְלִקִין,
וּמִשְׁגִּיחִין עֲלֵייהוּ לְעֵילָא, וְאַכְתִּיבוּ קַמִּיהּ. וְכַד
עוֹבְדֵייהוּ דְּבִנְי נָשָׂא, לֹא מִתְכַּשְׂרִין קַמִּי מְלָפָא,
סְלִיק רוּגְזָא, וְדִינָא אִתְעַר, הָדָא הוּא דְּכְתִיב
חֲמַת מֶלֶךְ מְלֹאכֵי מוֹת, וְעַל דָּא בְּכָל יוֹמָא
וָיוֹמָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מַחוּבֵי.

וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה, בְּשַׁעֲתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן דְּדִינִין
קִימִין עַל עֲלָמָא, וְרוּגְזָא תְּלוּי, אִי
אִשְׁתַּכַּח בְּדָרָא זְכָאָה דְּרָשִׁים לְעֵילָא, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אִשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאַשְׁתַּכַּף רוּגְזָא. לְמִלְכָּא
דְּאַתְרֵגְזוֹ עַל עַבְדָּוִי, וְהָוָה תְּבַע עַל סְנִטְרָא
לְמַעַבְד בֵּיהּ דִּינָא, אִדְהֵכִי עָאֵל רְחִימָא
דְּמִלְכָּא, וְקָם קַמִּיהּ, פִּיּוֹן דְּחִמָּא לִיהּ מְלָפָא,
אַתְנַהֲרוּ אֲנַפּוּי. שְׂאֲרֵי הַהוּא רְחִימָא דְּמִלְכָּא
לְאַשְׁתַּעֲי בַּהֲדִיָּה, וּמִלְכָּא חֲדִי. לְבַתֵּר כַּד אִתָּא
סְנִטְרָא, חֲזָא אֲנַפּוּי דְּמִלְכָּא חֲדָאן, אִסְתַּלַּק
וְאָזִיל לִיהּ, וְלֹא עַבִּיד דִּינָא. וּכְדִין, הַהוּא
רְחִימָא בְּעֵי לְמִלְכָּא עַל עַבְדָּוִי, וּמְכַפֵּר לְהוּ.
וּבְגִין כֶּף, וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה.

אוּף הָכָא, כַּד חִמָּא מֹשֶׁה דְּרוּגְזָא הָוָה (דף קע"ז)

תְּלוּי, מִיָּד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן, בְּגִין דְּאִיהוּ שׁוֹשְׁבִינָא

דמטרוניתא, וקטרת לא סלקא אלא בידוי, דאיהו אסגי שלמא בעלמא, וקשיר קשרא דמהימנותא. קטרת, הא אוקמוה, חדוותא דעילא ותתא, קשורא דמהימנותא, סליקו דרוגזא, הדא הוא דכתיב, (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב, וכדין ואיש חכם יכפרנה, ינקי וידפי ליהוא רוגזא, ורחמין מתערין.

וקטרת עולה רק בידו, שהוא מרבה שלום בעולם וקושר קשר האמונה. קטרת, הרי פשוטה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה, סלוק הרגז. זהו שכתוב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב. ואז - ואיש חכם יכפרנה, ינקה ויטהר אותו רגז, ורחמים מתעוררים.

רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר, (במדבר ד) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, בגין דאינון גזעא ושרשא דליואי. וזאת עשו להם וחייו ולא ימותו, דבעי פהנא לאתקנא להו, דאף על גב דקריבין אינון לקודשא, לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא, דהוא ידע סימנא דימטון לגביה, ולא יתיר. וכד מכסנא למאני קדשא, כדין פסויא אחרא שרי, ואסיר לון לקרבא למחמי, דהא מלה בחשאי לא אית לגבייהו, אלא לכהנא, (ועל דא) דמלה דלהון ועובדא דלהון ברזא ובחשאי וליואי לארמא קלא.

רבי אלעזר אמר, (במדבר ד) אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, משום שהם גזע ושרש הלויים. וזאת עשו להם וחייו ולא ימותו, שצריך הפהן לתקנם. שאף על גב שהם קרובים לקדש, לא יפנסו אלא רק בתקון הפהן, שהוא יודע סימן שגייעו אליו, ולא יותר. וכשמכסים לכלי הקדש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם, אלא לפהן, (ועל דא) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים להרים קול.

בגין כך פהני בחשאי וברזא, ועל דא אסיר לון חמרא, דחמרא לארמא קלא, ולגלאה רזין איהו. בגין כך ליואי אתמסרו לארמא קלא, דהא בדינא אתאחד, דינא באתגלייא איהו, ולפרסמא מלה קמי כלא. אבל פהנא, כל מלוי ברזא ובחשאי, ולאו באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה, וימין מקרבת). בגין דאיהו ימינא (מקרב), כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא, ימינא יהא מקרבא, ובמה. בקטרת, דאיהו בחשאי, ברזא דקיק, ופנימאה מכלא.

בגלל זה כהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם יין, שיין להרמת קול ולגלוי סוד הוא. בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא ולפרסם דבר לפני הכל. אבל פהן, כל דבריו בסוד וחשאי, ולא בגלוי. (סימן הכל - שמאל תהא דוחה, וימין מקרבת) משום שהוא ימין (מקרב), כשדינים שרוינים בעולם מצד שמאל, ימין תהא מקרבת, ובמה? בקטרת, שהיא בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.

תא חזי, כד האי מדבחא אחרא, שארי לאתערא אתערוותא, כד לא ישתכחו זכאין, מדבחא פנימאה אתער לגביה, וקאים

בא וראה, כשמזבח אחר מתחיל לעורר התעוררות, כשלא נמצאים צדיקים, מזבח פנימי מתעורר אליו ועומד מולו, לקבליה, ודינין משתכחי.

והדינים שזוככים. ועל זה עומד מול זה, ואז הדין מסתלק.

רבי אלעזר אומר, (במדבר ד) זאת עבדת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים. בשעה שבני קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה שהם לוקחים, אלא הכל מכסה מהם, כמו שכתוב (שם) וכא אהרן ובניו בנסע המחנה והורדו את פרכת המסך. ורב פסויי פלי המקדש הם תכלת, משום שתכלת הרי בארוה ונתבאר. אחרי שהתכסה הכל, מתקרבים בני קהת שלוקחים, ולא מתקרבים אלא באותם בדים שיוצאים החוצה. זהו שכתוב (שם) וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו', בנסע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

בגל"ל כף קטרת, שהיא פנימית, וכל מה שבסוד - לפנה נמסר. ועל זה, ויקח אהרן פאשר דבר משה וירץ אל תוף הקהל [וגו'] ויתן את הקטרת, שהיא פנימית, סוד הכהן. אז - ויכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים, בין עץ החיים ובין עץ המות. אז הימין מקריב זה לזה, ותעצר המגפה. אשרי חלק הכהן, שלפניו יש כח למעלה ויש לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ולמטה, ובכל זמן השמאל עובד לימין. זהו שכתוב (שם יח) וילוו עליך וישבתוך, וימין בשמאל גמצאים במקדש.

רבי אלעזר הנה עומד לפני רבי שמעון אביו. אמר לו, כתוב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלדך. אמר לו, בא וראה, ראה חיים עם אשה אשר אהבת - (והיה אומר רבי שמעון, כתוב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת) זהו

ועל דא קיימא לקבל דא, וכדין דינא אסתלק. רבי אלעזר אומר, (במדבר ד) זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים, בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים, כדין אתי כהנא, וחפי כלא, עד לא יקרבו לנטלא ליה, ולא הוו חמאן לעלמין מה דאינון נטלין, אלא כלא בכסוייא מנייהו. כמה דכתיב, (במדבר ד) וכא אהרן ובניו בנסע המחנה והורידו את פרכת המסך. ורוב פסוייא דמאני מקדשא, תכלת איהו, בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר. בתר דאתפסוייא כלא, מקרבין בני קהת דנטלין, ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר. הדיא הוא דכתיב, (במדבר ד) וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו', בנסע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'.

בגין כף קטרת דאיהי פנימאה, וכל מה די ברזא, לכהנא אתמסר. ועל דא (במדבר י"ז) ויקח אהרן פאשר דבר משה וירץ אל תוף הקהל ויתן את הקטרת, דאיהו פנימאה, רזא דכהנא, כדין ויכפר על העם ויעמד בין המתים ובין החיים, בין אילנא דחיי, ובין אילנא דמותא, כדין ימינא קריב דא בדא, ותעצר המגפה, זפאה חולקא דכהנא, דכהנא אית ליה חילא לעילא, ואית ליה חילא לתתא, והוא גרים שלמא לעילא ותתא, ובכל זמנא, שמאלא פלח לימינא, הדיא הוא דכתיב וילוו עליך וישבתוך, וימינא בשמאלא משתפחי במקדש.

רבי אלעזר הנה קאים קמיה דרבי שמעון אבוי, אמר ליה, כתיב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלדך. אמר ליה, תא חזי, ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א ונהו אומר רבי שמעון כתיב (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר

סוד שצריך אדם להכליל חיים במקום זה. זה בלי זה לא הולך. וצריך אדם להכליל מדת יום במדת לילה, ומדת לילה ביום. וזהו ראה חיים עם אשה אשר אהבת. מה הטעם? כי הוא חלקך בחיים, שחיים לא שורים אלא על זה. ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש, כמו שאמר (משלי א) בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך.

ובא וראה, כל דברי שלמה המלך, כלם נסתרים לתוף החכמה. ופסוקים אלו נראים שהתרה הרצועה, כמו שכתוב (אמר לו רבי אלעזר, כתוב) אחריו, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'. הפסוק הזה יש להתבונן בו, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, וכי שלמה שחכמה עליונה בו יותר על כל בני העולם אמר כך?!

אָרְאָ (אמר לו) כל דברי שלמה המלך על סוד חכמה נאמרו. בא וראה, כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, זהו שצריך אדם להכליל שמאל בימין, וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו, אלא פלולים בימין. כל אשר תמצא ידך - זו השמאל. לעשות בכחך - זהו הימין, כמו שנאמר (שמות טו) ימינך ה' נאדרי בפח. וכיון שהאדם יזהר שפלו מעשיו יהיו לצד ימין ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא. וְרָא יאמר אדם, בשעה שאבא לאותו עולם, אז אתבע מהמלך רחמים ואשוב לפניו, אלא - פי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה, אחר שישתלק אדם מהעולם הזה. אלא אם רוצה אדם שהמלך

אָהַבְתָּ (אהבת) דָּא הוּא רְזָא, דְּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַכְלָלָא חַיִּים בְּאַתְרֵי דָּא, דָּא בְּלֵא דָּא לָא אֲזֵלָא. וּבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַכְלָלָא מִדַּת יוֹם בְּלֵילָה, וּמִדַּת לַיְלָה בְּיוֹם. וְדָא הוּא רְאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֲהַבְתָּ מָאִי טַעְמָא בְּגִין כִּי הִיא חֵלְקָךְ בְּחַיִּים, דְּחַיִּים לָא שָׁרִין אֲלָא עַל דָּא. וּבַעֲמַלְךָ אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, כְּמָה דְּאָמַר (משלי א) בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר אֲרָחֶיךָ.

וְהָא חֲזִי כָּל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא, כְּלֵהוּ סְתִימִין לְגוּ בְּחֻכְמָתָא, וְהִנֵּי קָרְאִי אֲתַחֲזוֹן דִּהוּתְרָה רְצוּעָה, כְּמָה דְכָתִיב (נ"א אמר ליה רבי אלעזר פתיב) בְּתַרְיָה, כֵּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְגו'. הַאי קָרָא אִית לְאַסְתְּפְּלָא בֵּיה, (קהלת ט) כֵּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה, וְכִי שְׁלֵמָה (דף קנ"ח ע"א) דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה בֵּיה, יִתִּיר עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אָמַר הַכִּי.

אָרְאָ (נ"א אמר ליה) כָּל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלֻכָּא עַל רְזָא דְחֻכְמָתָא אֲתַמְרוּ. תָּא חֲזִי, כֵּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה, דָּא הוּא דְבַעֵי בַר נֶשׁ לְאַכְלָלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא, וְכָל מַה דְּהוּא עֲבִיד, מִיבַעֵי לֵיה דְלָא יְהוֹן אֲלָא כְּלִילָן בִּימִינָא. כֵּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ, דָּא שְׁמָאלָא. לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ: דָּא הוּא יְמִינָא, כְּמָה דְאֵתְ אָמַר (שמות טו) יְמִינְךָ יִי נִאֲדָרִי בַּפֶּח. וְכִיוֹן דְּבַר נֶשׁ יִזְדַּהֵר דְּכָל עוֹבְדוּי יְהוֹן לְסִטְרָא דִּימִינָא, וְיִכְלִיל שְׁמָאלָא בִּימִינָא, כְּדִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂאֵרִי בְּגוּוּיָה בְּהַאי עֲלָמָא, וְיִכְנִישׁ לֵיה לְגַבְיָה לְהַהוּא עֲלָמָא דְאֵתִי.

וְרָא יִימָא בַר נֶשׁ בְּשַׁעֲתָא דְאֵתִינָא לְהַהוּא עֲלָמָא, כְּדִין אֲתַבַּע מִן מְלֻכָּא רַחְמִי, וְאִיתוּב קָמִיה, אֲלָא כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה, בְּתַר דִּיסְתָּלַק בַּר נֶשׁ מֵהַאי

הקדוש יאיר לו לאותו עולם ויתן לו חלק בעולם הבא, ישתדל בעולם הזה להכליל מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקדוש ברוך הוא. שהרי לאחר כשיתפנס מהעולם הזה להדון בדין הקשה בדין הגיהנם, אין שם עצה וחקמה ושכל להנצל מן הדין.

דבר אחר כי אין מעשה וחשבון ודעת וחקמה בשאל - בגיהנם יש בו מדורים על מדורים; מדור תחתון שאל, מדור תחתון ממנו אבדון, וזה סמוך לזה. מי שיורד לשאל, ידונו אותו, ומשם יצפצף ועולה. זהו שכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאל ויעל. ומי שיורד לאבדון, שוב לא עולה לעולמים.

מי שיש בו מעשה טוב או שהוא (אם טוב הוא) בעל חשבון, הרי בארץ, שכל לילה ולילה טרם ישכב וטרם יישן, צריך אדם לעשות חשבון מעשיו שעשה כל אותו יום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים. מה הטעם באותה השעה? משום שבאותה שעה עץ המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון מעשיו ויודה עליהם, משום שאותה שעה של המות, ואלה נקראים בעלי חשבון.

וכן מי שמשתדל בדעת ובחקמה לדעת את רבנו, כשיעבירו אותו לחזות ולהסתפל באותם רשעים שנטרדו בגיהנם ובדרגת השאל, וכלם צוחים מאותן דרגות - הוא לא ישאר שם ולא ימצא ביניהם, ועל זה אין מעשה וחשבון ודעת בשאל, ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שפמה אורות ומנורות וכמה

עלמא, אלא אי בעי בר נש, דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא, ויתן ליה חולקא לעלמא דאתי, ישתדל בהאי עלמא, לאכללא עובדוי בימינא, וכל עובדוי יהון לשמא דקודשא בריך הוא, דהא לבתר פד יתפניש מהאי עלמא, לאתדנא בדינא תקיפא, בדינא דגיהנם, לית תמן עיטא וחקמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא.

דבר אחר כי אין מעשה וחשבון ודעת וחקמה בשאל. בגיהנם, אית ביה מדורין על מדורין. מדורא תתאה שאל. מדורא תתאה מניה, אבדון. ודא סמיך לדא. מאן דנחית לשאל, ידונו ליה ומתמן יצפצף ועולה. הדא הוא דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאל ויעל. ומאן דנחית לאבדון, תו לא סליק לעלמין.

מאן דאית ביה עובדא טבא, או דאיהו (כ"א א) טבא איהו) מארי דחושבנא, הא אוקמוהו דבכל ליליא ולייליא עד לא ישכב, ועד לא נאים, בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא, ויתוב מנייהו, ויבעי עלייהו רחמי. מאי טעמא בההיא שעתא. בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא, וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי, ויודי עלייהו, בגין דאיהי שעתא דמותא, ואלין אקרון מארי דחושבנא.

וכן מאן דאשתדל בדעת ובחקמה למנדע למאריה, פד יעברון ליה לאסתכאה ולאסתפל לאיננון חייבין דאתטרידו בגיהנם, ובדרגא דשאל, וכלהו צווחין מאיננון דרגין, הוא לא ישתאר תמן, ולא ישתפח בינייהו, ועל דא אין מעשה וחשבון ודעת וחקמה בשאל, ולא ישתכח אלא לעילא לעילא,

כסופים שורים שם, והקדוש ברוך הוא בא (ב) (ומשתוק לו) להשתעשע עם שאר הצדיקים שפגן עדן. אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישבו רשעים את פניך.

ועבד הלוי הוא את עבדת אהל מועד וגו'. רבי אבא פתח, (ישעיה מ) היושב על חוג הארץ וגו'. בא וראה, כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה, (כשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם, הסתכל בתורה וברא אותו) ובה נתקן. זהו שכתוב (משלי ח) בהכינו שמים שם אני. וכתוב (שם) ואהיה אצלו אמן. והרי הקימו, אל תקרי אמן אלא אמן.

כשבא לברא אדם, והרי נתבאר, אמרה תורה: וכי לחנם נקראת ארץ אפים ורב חסד? באותה שעה שיצא אדם לעולם, היה זיו פרצופו מלמעלה ומלמטה, והיו פחדים ממנו כל הבריות, ופרשוהו. בא וראה, לא התקיים העולם ולא השלם עד אותה שעה שיצא אדם בשלמות הכל, והתקדש היום ונתקן פסא קדוש למלך, אז השתלמו עליונים ותחתונים, ונמצאו שמחות בכל העולמות.

באותה שעה שרצה היום להתקדש, היו יוצאים רוחות של השדים להבראות גוף שלהם, והתקדש היום ולא נבראו, ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ומסתובב (נחסר). כיון שהתקדשו ישראל ונשלמו בדרגותיהם ונמצאו לזים מצד השמאל, כאשר (א) נשלם אותו פגם של העולם שמצד שמאל.

באתר דכמה נהורין ובוצינין, וכמה כסופין שארן ביה, וקודשא בריך הוא אתי (ביה) (ס"א) (והאי ליה) לאשתעשעא עם שאר צדיקיא די בגן עדן. זכאה חולקיהון דצדיקיא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך ישבו רשעים את פניך.

ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'. (במדבר יח) רבי אבא פתח, (ישעיה מ) היושב

על חוג הארץ וגו'. תא חזי, פד בעא קדשא בריך הוא למברי עלמא, סליק ברעותא קמיה, וברא ליה באורייתא. (ס"א) כד סליק ברעותא קמיה קדשא בריך הוא למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה אשתכלל. הדא הוא דכתיב, (משלי ח) בהכינו שמים שם אני. וכתיב (משלי ח) ואהיה אצלו אמן. והא אוקמוה, אל תקרי אמן, אלא אמן.

בר אתי למברי אדם, והא אתמר, אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארץ אפים ורב חסד. בההיא שעתא דנפיק אדם לעלמא, הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא, והוה דחלין מניה כל בריין, ואוקמוה. תא חזי, לא אתקיים עלמא, ולא אשתלים, עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא, ואתקדש יומא, ואתתקן ברסייא קדישא למלכא, כדון אשתלימו עלאי ותתאי, ואשתכחו חדוון בכלהו עלמין.

בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא, הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון, ואתקדש יומא, ולא אתבריא, ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבידתא ואסתחר (דף קע"ח ע"ב) (ס"א ואתחסר), כיון דאתקדשו (עלמין) ישראל, ואשתלימו בדרגיהון, ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא, פד (ס"א בדין) אשתלים ההוא פגימא דעלמא, דמסטר שמאלא.

וְעַל זֶה צְרִיכִים הַלּוּיִם לְהַטְהֵר,
וְאֵז הַכֹּל נִכְלָל בְּיַמִּין וְהָעוֹלָם
לֹא נִפְגַּם, וּמִשּׁוּם כֶּף כְּתוּב,
וְעַבְד הַלּוּי הוּא. הוּא הַשְּׁלִים
לְצַד שְׂמָאל, הוּא הַשְּׁלִים לְפָגַם
הָעוֹלָם. וְאִפְלוּ אוֹתוֹ צַד צְפוֹן
שֶׁנִּשְׁאַר חֶסֶר בְּעוֹלָם, כְּשֶׁבְרָא
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם, הַלּוּי
הַשְּׁלִים בְּאֶרֶץ לְכֹל. מַה זֶה
בְּאֶרֶץ? בְּאוֹתוֹ מִשָּׂא שֶׁהוּ
נוֹשָׂאִים בְּמִשְׁכָּן, נִשְׁלַם כָּל אוֹתוֹ
פָּגַם עַל יָדוֹ.

הוּא - לְמַעַלָּה לְשְׂמָאל. הוּא
- נִכְלָל בְּיַמִּין. עוֹד הוּא -
זֶה הַעֲתִיק. אֲלֵמָל הַדִּין לֹא
נִמְצָא בְּעוֹלָם, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים
אֲנָשִׁים אֲמִנָּה עֲלִיּוֹנָה, וְלֹא
יִשְׁתַּדְּלוּ בְּנֵי אָדָם בַּתּוֹרָה, וְלֹא
יִתְקַיְּמוּ מִצְוֹת הַתּוֹרָה. עֲבוּדָה
בְּשִׁלְמוֹת שֶׁתִּמְצָא בְּעוֹלָם אֵל
הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ מִי יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ?
הוּא אוֹמֵר זֶה הַלּוּי.

וְעוֹד וְעַבְד הַלּוּי הוּא - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ד) כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹהִים. הוּא הַשְּׁלִים שְׁלֵמוֹת
לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. הוּא - פְּשוֹט
לְקַבֵּל אֵת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמָאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי, בְּשִׁבִיל לְחַבֵּר זְווג
כְּאֶחָד. מִי עוֹרֵר אֵת הָאֲהָבָה?
הוּי אוֹמֵר הוּא. עוֹד הוּא - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (עוֹד הוּא - זֶה עֲתִיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים) (תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשָׂנוּ
וְלֹא אֲנַחְנוּ עִמּוֹ. בְּגִלְל כֶּף הוּא
לְמַטָּה, הוּא לְמַעַלָּה, הוּא נִגְלָה,
הוּא נִסְתָּר, הוּא אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, עֲתִיד הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהָאִיר לְלִבְנָה כְּאוֹר
הַשֶּׁמֶשׁ, וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה
עַל אֶחָד שְׁבַע פְּעָמִים. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר
הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְגו'. וְכָתוּב
(שם ט) לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשׁ
וּיִרְחַף לֹא יֵאָסֵף. וְכָתוּב (שם)

וְעַל דָּא בְּעָאן לְאַתְדַּכְּאָה לְיוֹאֵי, וּכְדִין כְּלָא
אַתְכְּלִיל בְּיַמִּינָא, וְעַלְמָא לָא אַתְפְּגִים,
וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, וְעַבְד הַלּוּי הוּא. הוּא אֲשֵׁלִים
לְסִטְר שְׂמָאלָא. הוּא אֲשֵׁלִים לְפָגִימוֹ דְּעַלְמָא.
וְאִפְלוּ הַהוּא סִטְרָא דְּצְפוֹן, דְּאַשְׁתָּאֵר חֶסֶר
בְּעַלְמָא, כַּד בְּרָא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא.
לְיוֹאֵה בְּאֶרֶץ אֲשֵׁלִים לְכֹלָא. מְאִי בְּאֶרֶץ אֲשֵׁלִים
בְּהַהוּא מְטוּלָא דְּהוּוּ נְטִילֵי בְּמִשְׁכָּנָא, אֲשֵׁתֵלִים
כָּל הַהוּא פְּגִימוֹ עַל יָדֵיהּ.

הוּא: לְעֵילָא לְשְׂמָאלָא. הוּא: אַתְכְּלִיל בְּיַמִּינָא,
תּוּ הוּא: דָּא עֲתִיקָא. (ס"א תא חו"ו ול"ג מן תו)
אַלְמָלָא דִּינָא לָא אֲשֵׁתִכַּח בְּעַלְמָא, לָא הוּוּ
יַדְעֵי בְּנֵי נֶשְׂא מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה, וְלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן
בְּנֵי נֶשְׂא בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא יִתְקַיְּמוּ פְּקוּדֵי
אוֹרֵייתָא, פּוֹלְחֵנָא שְׁלִימוּתָא דִּישְׁתַּכַּח בְּעַלְמָא
לְגַבֵּי מְלַכָּא קְדִישָׁא, מָאן עַבִּיד לֵיהּ. הוּי אוֹמֵר
דָּא לְיוֹאֵה.

וְתוּ וְעַבְד הַלּוּי הוּא, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר (דְּבָרִים ד) כִּי
י' הוּא אֱלֹהִים. הוּא אֲשֵׁלִים שְׁלִימוּתָא,
לְמִיּהוּי כְּלָא חַד. הוּא: פְּשִׁיטָא לְקַבְּלָא לְכְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמָאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי, בְּגִין לְחַבְּרָא זְווגָא כְּחַדָּא. מָאן
אַתְעַר רְחִימוּתָא. הוּי אוֹמֵר הוּא. תּוּ הוּא כְּמָה
דְּאַתְ אָמַר (ס"א תו הוּא דָּא עֲתִיקָא כְּמָה דְּאַתְ אָמַר כִּי י' הוּא אֱלֹהִים)
(תְּהִלִּים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ עִמּוֹ. בְּגִין כֶּף
הוּא: לְתַתָּא. הוּא: לְעֵילָא. הוּא: אַתְגְּלִיָּא.
הוּא סְתִים. הוּא אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, זְמַן קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא, כְּנֵהוּרָא דְשֶׁמֶשׁא.
וְנֵהוּרָא דְשֶׁמֶשׁא יְהָא עַל חַד שְׁבַע
זְמַנִּין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר
הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְגו'. וְכָתִיב (ישעיה ס)
לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשׁ וּיִרְחַף לֹא יֵאָסֵף.

וּכְתִיב (ישעיה ס) **לֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'.**

לֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

כָּל פֶּטֶר רַחֵם לְכָל בֶּשֶׂר וְגו', וְאֵת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה. (במדבר יח) פְּקוּדָא דֵא לְפָדוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר, לְפָדוֹת לְעֵלְמָא דֵא תִי. וְאִי קוּדִים דְאֵזִיל לְהֵהוּא עֲלֵמָא, לֹא יִפְדֶּה נַפְשֵׁיהּ וְרוּחֵיהּ וְנִשְׁמַתֵּיהּ בְּאוּרֵייתָא, עֵתִיד לְאַחֲזָרָא לְהֵאִי עֲלֵמָא כְּדַבְּקֵימֵתָא. (איוב לג) יָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִיּוֹ, וְלִקְבֹּל נַפְשָׁא וְרוּחָא וְנִשְׁמַתָּא.

כָּל פֶּטֶר רַחֵם לְכָל בֶּשֶׂר וְגו', וְאֵת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה. מִצְוָה זֹאת לְפָדוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר, לְפָדוֹת לְעוֹלָם הַבָּא. וְאִם קָדָם שֶׁהָלַךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם לֹא יִפְדֶּה נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ וְנִשְׁמַתּוֹ בְּתוֹרָה, עֵתִיד לְחַזֵּר לְעוֹלָם הַזֶּה כְּבִתְחִלָּה, (איוב לג) יָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִיּוֹ, וְלִקְבֹּל נַפְשׁ וְרוּחַ וְנִשְׁמָה.

בְּתוֹב (איוב ל"ג) הֵן כָּל אֱלֹה יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גֹּבֵר. וְיִשְׂרָאֵל, בְּגִינֵי דְפִדְיוֹן דְּלֵהוֹן הוּהוּ כְּלֵא תוֹרָה, דֵאִיהוּ כֶסֶף כְּסוּפָא דְעֵלְמָא דֵא תִי, אֶהְדְּרוּ תְּלַת זְמַנִּין אַחֲרָנִין בְּגְלוּתָא, וּבְפּוֹרְקָנָא בְּתַרִּייתָא דְפּוֹרְקָנָא דְלֵהוֹן יְהֵא בְּאוּרֵייתָא, לֹא יִהְדְּרוּן לְעֵלָם בְּגְלוּתָא. אֲתוּ רַבְּנָן וּבְרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ רַעֲיָא מְהֵימְנָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְדֶּה לָךְ, וְכָל יִשְׂרָאֵל יִפְדוּן עַל יָדְךָ, וְתִתְחַדֵּשׁ עִמָּהוֹן, וְאִינוּן עִמְךָ.

בְּתוֹב (שם) הֵן כָּל אֱלֹה יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גֹּבֵר, וְיִשְׂרָאֵל, בְּגִלְלֵי שְׁפִדְיוֹנָם הִיָּה בְּלֵי תוֹרָה, שְׁהִיא כֶסֶף, כְּסוּפָא הַעוֹלָם הַבָּא, חֲזָרוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אַחֲרוֹת בְּגְלוּתָא. וּבְגֵאָלָה הַאֲחֵרוֹנָה, שֶׁנֶּאֱלָתָם תְּהִיָּה בְּתוֹרָה, לֹא יִחְזְרוּ לְעוֹלָם בְּגְלוּתָא. בְּאוּ רַבּוֹתֵינוּ וּבְרִיכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: רַוְעָה הַנְּאֻמָּן, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְדֶּה אוֹתְךָ, וְכָל יִשְׂרָאֵל יִפְדוּ עַל יָדְךָ, וְתִתְחַדֵּשׁ עִמָּהֶם, וְהֵם עִמְךָ.

שְׁקוּדָא בְּתַר דָּא, לְדוֹן בְּעַרְפֵי בֵית. וּבְרִזָּא דְחַכְמַתָּא, בֵּית דְּבַר נֶשׁ, דָּא אֲתַתָּא. אִי אִיהִי אֲתַתָּא דְטוֹב וְרַע, וּבְעֵי לְהַמִּיר רַעָה בְּטוֹבָה, יִפְדֶּה לָהּ מֵהֵהוּא רַע, וְיִהִיב לֵיהּ עֵרְךָ דִּילָהּ. אֲבָל אֲתַתָּא דְאִלְנָא דְחֵיִיא, אֲתַמַּר בְּהּ (איוב כח) לֹא יַעֲרַכְנָה זָהָב וְזַכּוּכִית וְתַמּוּרְתָהּ כְּלֵי פֶז, וְאִין לָהּ עֵרְךָ. בְּמָה דֵאֲתַמַּר, (משלי יב) אֲשֶׁת חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ. וְאֲתַמַּר (משלי לא) אֲשֶׁת חֵיל מִי יִמְצָא וְגו'. וְדָא שְׁכִינְתָּא. מָאן דְּגַמִּיל חֶסֶד עִמָּה, לֵית עֵרְךָ לְאַגְרָא דִּילֵיהּ. וּמָאן דְּחָאָב לְגַבְהָ, לֵית עֵרְךָ לְעַנְשָׁא דִּילֵיהּ.

מִצְוָה אַחַר זֹאת - לְדוֹן בְּעַרְכֵי בֵית. וּבְסוּד הַחֲכָמָה - בֵּית הָאִישׁ זֹאת אֲשֶׁתוֹ. אִם הִיא אִשָּׁה שֶׁל טוֹב וְרַע וְרוֹצֵה לְהַמִּיר רַעָה בְּטוֹבָה, יִפְדֶּה אוֹתָהּ מֵאוֹתוֹ רַע וְיִתֵּן לוֹ עֵרְךָ שְׁלָהּ. אֲבָל אִשָּׁה שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, נֶאֱמַר בְּהּ (שם כח) לֹא יַעֲרַכְנָה זָהָב וְזַכּוּכִית וְתַמּוּרְתָהּ כְּלֵי פֶז, וְאִין לָהּ עֵרְךָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יב) אֲשֶׁת חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, וְנֶאֱמַר (שם לא) אֲשֶׁת חֵיל מִי יִמְצָא וְגו'. וְזֹאת הַשְּׁכִינָה. מִי שֶׁגוֹמֵל חֶסֶד עִמָּה, אִין עֵרְךָ לְשִׁכְרוֹ. וּמִי שֶׁמְרַשֵּׁעַ אֲלֵיהָ, אִין עֵרְךָ לְעַנְשׁוֹ. בְּמָה שְׁפָחוֹת יֵשׁ לָהּ שְׁמֵשְׁמֵשִׁים אוֹתָהּ, וְלְכָל אַחַת וְאַחַת מֵהֶן יֵשׁ לָהּ עֵרְךָ, וְכָל אַחַת וְאַחַת צָרִיכָה פְּדִיוֹן. אֲבָל מִי שִׁיּוֹרֵשׁ נִשְׁמָה אוֹ

בְּמָה שְׁפָחוֹת אֵית לָהּ דְמִשְׁמֵשִׁין לָהּ, וְכָל חֲדָא וְחֲדָא מְנִיֵּיהּ, אֵית לָהּ עֵרְךָ. וְכָל חַד וְחַד צָרִיךְ פְּדִיוֹן. אֲבָל מָאן דְּיָרִית נִשְׁמַתָּא, אוֹ רוּחָא, אוֹ נַפְשָׁא מְשְׁכִינְתָּא, לֹא צָרִיךְ פְּדִיוֹן, דְשְׁכִינְתָּא עָלָהּ אֲתַמַּר (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן. דְּפִדְיוֹן דִּילָהּ בְּקוּדָשָׁא

רוּחַ אוֹ נַפְשׁ מֵהַשְּׁכִינָה, לֹא צָרִיךְ פְּדִיוֹן, שְׁעַל הַשְּׁכִינָה נֶאֱמַר (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן. שְׁתִּפְדִּיוֹן שְׁלָהּ תְּלוּי בְּקוּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. שְׁמוֹשְׁכִים אוֹתָהּ (א) יִשְׂרָאֵל בְּקִשְׁר

תפלין, באות שבת, באות ימים טובים, באות הברית ותורה ובכמה מצוות, שפדיונה תלוי בקדוש-ברוך-הוא. זהו שכתוב (יחזקאל כ) ואעש למען שמי, ובגללה (ויקרא כו) ואף גם זאת. כף כמה מצוות הן שעושים בני אדם על מנת לקבל פרס, וכמה עברות, ולכל מצוה יש ערך באותו עולם. (אבל ענש) ולכל ענש למי שעובר עליהן, אין לו ערך ושעור.

מצוה אחר זו - לדון במחרים נכסיו לכהן. זהו שכתוב כל חרם בישראל לה יהיה. ורוא דא בישראל לה יהיה. וסוד זה (באדם ובבהמה) - כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה באדם ובבהמה. רחם בהפוך אותיות כחשבון מאתים ארבעים ושמונה איברים שבאדם, עליהם נאמר (חבוק א) ברגז רחם תזכור. אחר שפועס אדם ומחרים אותה בהמה אליו, חרי שורה אל אחר, נחש, שנאמר בו (בראשית א) ארור אתה מכל הבהמה, והוא לשמאל האדם. בגלל זה פקד הקדוש ברוך הוא לתת לכהן, שהוא רחמים, ברכה, לכפות רגז, שעורר אותו האיש מרה, חרב מלאך המות, ומעורר הימין אליו ברחמים ונכפה רגז השמאל, וזהו ברגז רחם תזכור. מי שפועס, שיש לו בכעס סם המות, שעליו בארו בעלי המשנה, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. משום שצד האחר בוער באדם, ובאותה בהמה שנותן לכהן, נפרד ממנו החרם, וסמאל אל אחר חרם, ונקבתו קללה, כלולה מכל קללות שבמשנה תורה. והקדוש ברוך הוא ברך בכל התורה כלה, וכל הברכות מימין, שבה אחוז הכהן.

ברוך הוא תלמיא. דאמשכון לה (לגביה) ישראל, בקשורא דתפילין, באות דשבת, באות דיומין טבין, באות דברית, ותורה, בכמה פקודין. דפדיון דילה תלמיא בקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב, (יחזקאל כ) ואעש למען שמי, ובגינה (ויקרא כ"ו) ואף גם זאת. הכי כמה פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס. וכמה חובין. ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא. (ס"א אבל עונשא) ולכל עונשא למאן דאעבר עלייהו, אין ליה ערך ושיעור.

פקודא בתר דא, לדון במחרים נכסיו לכהן, הדא הוא דכתיב כל חרם בישראל לה יהיה. ורוא דא (באדם ובבהמה) כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ליה באדם ובבהמה. רחם: בהיפוך אתוון כחושבון (ד קע"ח ע"ט ע"א) מאתים ארבעים ושמונה איברים דבר נש, עליהו אתמר (חבוק א) ברגז רחם תזכור. בתר דכעיס בר נש, ומחרים ההוא בעירא לגביה, הא שריא אל אחר נחש, דאתמר ביה, (בראשית א) ארור אתה מכל הבהמה, ואיהו לשמאלא דבר נש. בגין דא מגי קדשא בריך הוא, למיהב לכהנא, דאיהו רחמי ברכה, לאתפפייא רגז, דאתער בההוא בר נש מרה, חרבא דמלאך המות, ואתער ימינא לגביה ברחמי, ואתפפייא רוגזא דשמאלא, והאי איהו ברגז רחם תזכור.

מאן דכעיס, דאית ליה בכעס סם המות, דעליה אוקמויה מארי מתניתין, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. בגין דסטרא אחרא אתוקדת בפר נש. ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מגיה, וסמאל אל אחר חרם, ונוקבא דיליה קללה, כלולה מכל קללות שבמשנה תורה. וקודשא בריך הוא, בריך בכל אורייתא כלא, וכל ברכאן מימינא, דאחיד בה כהן. ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא, דאיהו אכיל ליה בנורא, ושציי ליה מעלמא, ושכיף אשא משמאלא בימינא, דאיהו מיא, וביה (אסתר ז) וחתמת המלך ששכה.

ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן, שהוא אוכל אותה באש ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין, שהוא מים, ובו (אסתר א) וחתמת המלך ששכה.

מִצְוָה אַחַר זֶה - לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְדוּלָה, וּפְרִשׁוּהָ שְׁנַיִם מִמָּאָה. מֵה זֶה תְּרוּמָה? חֲכָמֵי הַיְשִׁיבָה, הַתְּרוּמָה הַזֶּה שְׁצָרִיכִים לְהַפְרִישׁ שְׁנַיִם מִמָּאָה, בְּסִתְרֵי תוֹרָה מִי הֵם? מִי שְׂרוּצָה לְטַעַם - אִם הוּא זֶר, יוֹמֵת. וְהֵינּוּ אֵל זֶר, סְמָא"ל. שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר (שְׁמוֹת כח) וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תְּרֵי (שְׁנַיִם) מִמָּאָה, לְיַחַדוֹ פְּעָמִים בַּיּוֹם, שֶׁהֵינּוּ שְׁנַיִם מִמָּאָה, בְּאַרְבָּעִים וַתִּשַׁע אוֹתִיּוֹת שֶׁל "שְׁמַע" וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" שֶׁל עֲרֻבִית, וּבְאַרְבָּעִים וַתִּשַׁע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁחָרִית. חֲסָרִים שְׁנַיִם מִמָּאָה, הֵם שְׁכִינָה עֲלִיּוֹנָה וַתַּחְתּוֹנָה, בְּשִׁנְיָהֶם צָרִיף לְיַחַד אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר שֶׁל שְׁנֵינָהֶם, מִדָּה שֶׁל שְׁנֵינָהֶם, מָאָה בְּאַמָּה. אָמ"ה בְּאוֹתִיּוֹת מָא"ה הוּא, וְהוּא בְּהַפּוּף אוֹתִיּוֹת הָא"ם.

וְעוֹד, (בַּמְדַּבֵּר טו) וְהִזָּה בְּאַכְלָכֶם מִלְחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְּרוּמָה לָהּ. תְּרִימוּ, כְּמוֹ (חֲבֻקָק א) רוּם יְדִיהוּ נִשָּׂא. וְאוֹתָן עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת שְׁעֲלִיתֶם לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁעוּלִים מ"ה. וּבְאוֹתִיּוֹת אֶלְפָּא בֵּיתָא, מֵה עוֹלָה מָא"ה, י"ם ה"צ. וְזֵהוּ שְׁפָרְשׁוּהָ רְבוּתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמְשֻׁנָּה, (דְּבָרִים י) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מ"ה ה' אֶלְהִיךָ שְׂאֵל מַעֲמָךְ. וְאָמְרוּ, אֵל תִּקְרִי מֵה אֶלָּא מָאָה, כְּנֶגֶד מָאָה בְּרֻכּוֹת שְׁמַחֵיב אָדָם לְכַרֵּף אֶת רְבוּנוֹ בְּכָל יוֹם, וְזֵהוּ שְׁצָרִיף אָדָם לְהַטְעִים בְּכָל יוֹם לְרַבּוֹנוֹ, וּמִשׁוּם זֶה וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה.

וְכַמָּה תְּרוּמוֹת הֵן? יֵשׁ תְּרוּמָה מִהַתּוֹרָה, תּוֹרָה מ'. וְזֹהִי תְּרוּמָה,

תּוֹרָה שְׁנֵתָנָה בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִם תִּאמְרוּ שְׂאֲכַלְתִּי מִמֶּנָּה, הֲרֵי כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיְהִי מִשָּׁה בֶּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. (שְׁמוֹת לד) לָחֵם לֹא אָכַל וּמִיָּם לֹא שָׁתָה. שְׁמוּרָה הֵיחָה תְּרוּמָה זֶה עַד כְּעַתָּה לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא. וְכִינּוֹן שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא אָכַל, אִיךָ אָכְלוּ הַעֲבָדִים? שֶׁהָרִי לְאַחַר שְׂאָמַר (שִׁיר חֲסִירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרֵי עַם בְּשָׂמִי, לְכַתֵּר אָכְלוּ רַעִים, וַיִּכְלוּן עֲבָדָיו.

שְׂקוּדָא בְּתַר דָּא לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְדוּלָה, וְאוֹקְמוּהָ תְּרֵי מִמָּאָה, מָאִי תְּרוּמָה. רַבְּנָן דְּמִתְיַבְתָּא, הָאִי תְּרוּמָה דְּצָרִיכִין לְאַפְרָשָׁא תְּרֵי מִמָּאָה, בְּסִתְרֵי תוֹרָה מָאִי נִיהוּ. מָאֵן דְּבַעֵי לְמַטְעַם, אִי הוּא זֶר יוֹמֵת וְהֵינּוּ אֵל זֶר סְמָא"ל. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אָמַר (שְׁמוֹת כח) וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה, תְּרֵי מִמָּאָה, לְיַחַדָּא לִיהַ תְּרִין זְמַנִּין בַּיּוֹמָא, דְּהֵינּוּ תְּרֵי מִמָּאָה, בְּתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אֲתוּוֹן דְּשִׁמְעַ וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד דְּעֲרֻבִית, וּבְתַשְׁעָה וְאַרְבָּעִים אֲתוּוֹן דְּשְׁחָרִית, חֲסָרִין תְּרִין מִמָּאָה, אֵינּוּן שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה, וַתַּתָּאָה, בְּתַרוּוֹיְהוּ צָרִיף לְיַחַדָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אָמַה דְּתַרוּוֹיְהוּ. מִדָּה דְּתַרוּוֹיְהוּ. מָאָה בְּאַמָּה. אָמ"ה בְּאַתּוּוֹי מָא"ה אִיהוּ וְאִיהוּ בְּהַפּוּף אֲתוּוֹן, הָא"ם.

וְעוֹד (בַּמְדַּבֵּר טו) וְהִזָּה בְּאַכְלָכֶם מִלְחָם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְּרוּמָה לָהּ, תְּרִימוּ, כְּגוֹן (חֲבֻקָק א) רוּם יְדִיהוּ נִשָּׂא, וְאֵינּוּן עֶשֶׂר אֲצַבְעָאן, דְּסִלְקוּ דְּלֵהוֹן לְעֶשֶׂר סְפִירָן, דְּאֵינּוּן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, דְּסִלְקוּ מ"ה. וּבְאַתּוּוֹן דְּאַלְפָּא בֵּיתָא, מֵה סִלְקֵי מָא"ה, י"ם ה"ץ. וְהָאִי אִיהוּ דְּאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן מְאִרֵי מִתְנִיתִין, (דְּבָרִים י) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מ"ה יי אֶלְהִיךָ שְׂאֵל מַעֲמָךְ, וְאָמְרוּ, אֵל תִּקְרִי מֵה אֶלָּא מָאָה, לְקַבֵּל מָאָה בְּרַכָּאן דְּמַחֲיִיב בֵּר נֶשׁ לְבְרַכָּא לְמֵאֲרִיָּה בְּכָל יוֹמָא, וְהָאִי אִיהוּ דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְמַטְעַם בְּכָל יוֹמָא לְמֵאֲרִיָּה, וּבְגִין דָּא וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה.

וְכַמָּה תְּרוּמוֹת אֵינּוּן, אִיתַ תְּרוּמָה מִדְּאוּרִייתָא, תּוֹרָה מ'. וְהָאִי אִיהוּ תְּרוּמָה, תּוֹרָה דְּאַתִּיְהִיבַת בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִי תִימְרוּן דְּאֲכִילְנָא מִנָּה, הָא כְּתִיב (שְׁמוֹת לד) וַיְהִי מִשָּׁה בֶּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַל וּמִיָּם לֹא שָׁתָה. נְטִירַת הָוָה עַד הַשְׁתָּא הָאִי תְּרוּמָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וְכִינּוֹן דְּמִלְפָּא לֹא אָכַל, אִיךָ אָכְלוּן עֲבָדֵי, דְּהָא לְכַתֵּר דְּאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרֵי עַם בְּשָׂמִי, לְכַתֵּר אָכְלוּ רַעִים, וַיִּכְלוּן עֲבָדָיו.

תּוֹרָה שְׁנֵתָנָה בְּאַרְבָּעִים יוֹם. וְאִם תִּאמְרוּ שְׂאֲכַלְתִּי מִמֶּנָּה, הֲרֵי כְּתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיְהִי מִשָּׁה בֶּהָר אֲרָבָעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. (שְׁמוֹת לד) לָחֵם לֹא אָכַל וּמִיָּם לֹא שָׁתָה. שְׁמוּרָה הֵיחָה תְּרוּמָה זֶה עַד כְּעַתָּה לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא. וְכִינּוֹן שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא אָכַל, אִיךָ אָכְלוּ הַעֲבָדִים? שֶׁהָרִי לְאַחַר שְׂאָמַר (שִׁיר חֲסִירִים ה) אֲרִיתִי מוֹרֵי עַם בְּשָׂמִי, אַחַר כֵּן - אָכְלוּ רַעִים, יָאֲכְלוּ עֲבָדָיו.

מְצוּה אַחַר זֶה - לְהַפְרִישׁ (לוי תרומת מעשר ויהיא) (תרומות) מְעַשֵּׂר לְלוֹי, וְהָיָה שְׂכִינָה מִצַּד יָמִין, שֶׁהוּא חֶסֶד. תְּרוּמָה גְדוּלָה לְכַהֵן, מִצַּד שְׂמָאל, שֶׁהוּא גְבוּרָה. תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר לְלוֹי, שֶׁהִיא שְׂכִינָה.

י"ד ה"א ו"א ה"י. (במדבר כח) שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לְפָר, מִצַּד אוֹתוֹ שְׁנָאֵמֶר בּוֹ, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאל, וְזוֹ גְבוּרָה. וְעֶשְׂרוֹן לְכַבֵּשׂ, וְזֶהוּ יו"ד ה"א ו"א ה"א (י"ד ה"י ו"א ה"י), שְׁעוּלָה לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, עֶשְׂרוֹן זֶה. וְעֶשֶׂר לְמַ"ה, וּמַ"ה לְמֵאָה.

אַבְרָם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים י' י' י', (קה י"ד ה"י ו"א ה"י) וְעוֹלִים (ל' ו' י') לְשֵׁלִשִׁים, וְעֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּהֵם עוֹלִים אַרְבָּעִים וְשֵׁלֶשׁ בִּיצִים, וְהֵכֵל יו"ד, חֲמֵשׁ בִּיצָה, וְתוֹסַפֵּת מִצַּד ה', וְכַף מְעַשֵּׂר, שֶׁהִיא מְצוּה לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מְעַשֵּׂר מִצַּד הָאוֹת י', מְעַשֵּׂר מִן הַמְעַשֵּׂר, אֶחָד מִחֲמַשׁ מִצַּד אוֹת ה'. כָּל הַעֲשׂוּרִים שֶׁל אוֹת י', וְהִיא הַשְּׂכִינָה, אַחַת מְעַשֵּׂר סְפִירוֹת. א' מִחֲמַשׁ הוּא מִצַּד הַתְּפָאֶרֶת, שֶׁהוּא חֲמֵשׁ מִכְתָּר. וּכְשֶׁתְּחַשֵּׁב מִמְּלָכוֹת עַד תְּפָאֶרֶת, תִּמְצָא תְּפָאֶרֶת חֲמֵשׁ מִמְּטָה לְמַעְלָה, וְשְׂכִינָה חֲמִישִׁית אֵלָיו.

וּמִצַּד אַחַר הִיא שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל, וְכוּלְלֵת י' י' הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה י' ה"ה. לְאֵיל - זֶה ו', שֶׁהוּא שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְזֶהוּ (במדבר ו) עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד שְׁנֵי עֶשְׂרִים - י' י' מִן (בראשית ב) וַיִּצְר. לְאֵיל - ו' מִן וַיִּצְר. וְהֵכֵל א'. י' לְמַעְלָה, י' לְמַטָּה, ו' בְּאֲמֻצָּע. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים - הֵם י' י' י'.

מְצוּה אַחַר זֶה - לְהַפְרִישׁ תּוֹדָה. וּרְבוּתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה פְּרוּשָׁה שֶׁתּוֹדָה עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים, וּמִתְחַלְקִים עֶשְׂרֵה עֶשְׂרִים לְחֶמֶץ, וְעֶשְׂרֵה לְמֵצָה. וּמְעַשְׂרָה שֶׁל מֵצָה עוֹשִׂים שְׁלֹשִׁים מִצּוֹת. וּמְעַשְׂרָה שֶׁל חֶמֶץ עוֹשִׂים עוֹשִׂים

פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא לְהַפְרִישׁ (נ"י לוי תרומת מעשר ואיהו) (נ"א תרומות) מְעַשֵּׂר לְלוֹי, וְאִיהִי שְׂכִינָתָא מִסְטֵר דִּימִינָא דְאִיהוּ חֶסֶד, תְּרוּמָה גְדוּלָה לְכַהֵן. מִסְטֵרָא דְשְׂמָאלָא, דְאִיהוּ גְבוּרָה, תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר לְלוֹי, דְאִיהִי שְׂכִינָתָא.

י"ד ה"י ו"א ה"י, שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לְפָר, מִסְטֵרָא דִּיהוּא דְאֵתְמֵר בֵּיה, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמָאל, וְדָא גְבוּרָה. וְעֶשְׂרוֹן לְכַבֵּשׂ, וְדָא יו"ד ה"א ו"א ה"א (נ"א י"ד ה"י ו"א ה"י), דְּסָלִיק לְעֶשֶׂר אֲתוּוֹן, הֵאִי עֶשְׂרוֹן. וְעֶשֶׂר לְמַ"ה וּמַ"ה לְמֵאָה.

אַבְל שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים י' י' י', (נ"א דָא יו"ד ה"י ו"א ה"י) וְסָלִיק (ס"א ל' ו' י') לְל', וְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּהוֹן, סָלִיק שְׁלֹשָׁה אַרְבָּעִים בִּיצִים וְכֹלָא יו"ד, חוֹמֵשׁ בִּיצָה, וְתוֹסַפֵּת מִצַּד ה', וְהָכִי מְעַשֵּׂר, דְאִיהוּ פְּקוּדָא לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מְעַשֵּׂר, מִסְטֵרָא דְאֵת י', מְעַשֵּׂר מִן הַמְעַשֵּׂר, חֵד מִחֲמַשׁ מִסְטֵרָא דְאֵת ה'. כָּל עֲשׂוּרֵין דְאֵת י', וְאִיהִי שְׂכִינָתָא חֵד מְעַשֵּׂר סְפִירָן. א' מִחֲמַשׁ, אִיהוּ מִסְטֵרָא דְתְּפָאֶרֶת, דְאִיהוּ חֲמֵשָׁה מִכְתָּר. וְכַד תְּחַשׁוּב מִמְּלָכוֹת עַד תְּפָאֶרֶת, תִּשְׁכַּח תְּפָאֶרֶת חֲמֵשׁ מִתְּתָא לְעֵילָא. וְשְׂכִינָתָא חֲמֵשָׁא לְגַבִּיָּה. וּמִסְטֵרָא אַחְרָא אִיהִי שְׁנֵי עֶשְׂרִים לְאֵיל, וְכוּלִילֵת י' י' הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה י' ה' ה', לְאֵיל דָא ו', דְאִיהוּ שֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְהֵאִי אִיהוּ עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. וְעוֹד, שְׁנֵי עֶשְׂרִים, י' י' מִן וַיִּצְר. לְאֵיל ו' מִן וַיִּצְר. וְכֹלָא א', י' לְעֵילָא, י' לְתַתָּא, ו' בְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְעוֹד שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים אִינוּן י' י' י'.

פְּקוּדָא בְּתֵר דָּא, לְהַפְרִישׁ תּוֹדָה. וּרְבִנָן מְאִירֵי מִתְּנִיתִין אוּקְמוּיָה, דְתוֹדָה עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים, וּמִתְּפַלְגִין עֶשְׂרֵה עֶשְׂרִים לְחֶמֶץ, וְעֶשְׂרֵה לְמֵצָה. וּמְעַשְׂרָה שֶׁל מֵצָה, עוֹשִׂים שְׁלֹשִׁים מִצּוֹת. וּמְעַשְׂרָה שֶׁל חֶמֶץ, עוֹשִׂים וּרְבוּתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה פְּרוּשָׁה שֶׁתּוֹדָה עֶשְׂרִים עֶשְׂרִים, וּמִתְחַלְקִים עֶשְׂרֵה עֶשְׂרִים לְחֶמֶץ, וְעֶשְׂרֵה לְמֵצָה. וּמְעַשְׂרָה שֶׁל מֵצָה עוֹשִׂים שְׁלֹשִׁים מִצּוֹת. וּמְעַשְׂרָה שֶׁל חֶמֶץ עוֹשִׂים עוֹשִׂים

וְזָהוּ סֵלֶת, (ויקרא ז) חֲלוֹת מִצוֹת בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן. מִעֲשֶׂה עֲשׂוֹנוֹנִים, שֶׁהֵם יוֹדֵי ה"י וְאִ"ו ה"י, הַיּוֹ עוֹשִׂים שְׁלֹשִׁים מִצוֹת, שֶׁהֵם י"י וְשֵׁם זֶה לְפַעְמִים הוּא לְמִין וְלְפַעְמִים הוּא לְשִׁמְאֵל וְלְפַעְמִים בְּאֲמָצַע. רַחֲמִים מִכָּל צֶדֶד, לְמִינוֹ וְלְשִׁמְאֵלוֹ.

וְלְפַעְמִים עֲשֶׂה לְמִין, וְאֵין פּוֹחֲתִין בּוֹ מִעֲשֶׂר מְלָכִיּוֹת. וְלְפַעְמִים יוֹדֵי לְשִׁמְאֵל, וְאֵין פּוֹחֲתִין בּוֹ מִעֲשֶׂה שׁוֹפְרוֹת. וְלְפַעְמִים יוֹדֵי בְּאֲמָצַע, וְאֵין פּוֹחֲתִין בּוֹ מִעֲשֶׂה זְכוֹרוֹנוֹת.

עַל פִּי ה' יַחֲנוּ וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ אֶת מִשְׁמַרְתְּ ה' שְׁמְרוּ (במדבר ט). שְׁלֹכֵל י' יֵשׁ אַרְבָּעָה פָּנִים, שֶׁלֹּשׁ חִיּוֹת הֵן כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ יוֹדִין, וְאַרְבָּעָה פָּנִים לְכָל חִיָּה כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה פָּנִים (אוֹתִיּוֹת) שֶׁל יְהוָה, עַל פִּי ה' יַחֲנוּ וְיִסְעוּ.

שְׁמְרוּ - זוֹ הַשְּׂכִינָה שְׁשׂוֹמְרֵת לְאוֹתָם שְׁשׂוֹמְרִים שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, שֶׁבְגָלָל זֶה לֹא זֹזָה שְׂכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, וְאִפְלוּ בְּשִׁבְתוֹת (בִּמְיָם) הַחֹל, אֲלֹא שֶׁהִיא סוֹגֶרֶת וּמְסַגֶּרֶת בָּהֶם.

וּבְכָל תְּפִלָּה הִיא עוֹלָה לְשָׁם יְהוָה, עַד שֶׁמִּגִּיעָה לְמַרְכָּבָה (שֶׁל הַחִיּוֹת) שֶׁל הָאֲבוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם: גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת. שִׁישׁ לָהֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר פָּנִים כְּנֶגֶד שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׂבָטִים. וְכַפִּי שֶׁהִיא מְלַמֶּדֶת זְכוֹת עַל אֱלוֹהֵי בְּעֲלֵי הַתְּפִלָּה וּבְעֲלֵי זְכוֹת בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה מִהַתּוֹרָה - כֶּף יַחֲנוּ עַל זְכוֹת שְׁלֵהֶם וְכֵן יִסְעוּ לְגַבְסָם, וְכֶף יוֹרֶדֶת שְׁמִירָה אֲלֵיהֶם.

אֲדָוָה שְׁעוֹשִׂים זְכוֹת עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, יוֹרֵד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַרְכָּבוֹתָיו שֶׁעֲשָׂה, וּבְאַרְבָּעָה שׁוֹמְרִים שְׁלוֹ, וּמִי שְׁעוֹשֶׂה זְכוֹת שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַרְכָּבָתוֹ, וְעַל הַרְשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם

עֲשֶׂה חֲלוֹת. וְדָא אִיהוּ סֵלֶת חֲלוֹת מִצוֹת בְּלוֹלוֹת בְּשֶׁמֶן. מִי עֲשׂוֹנוֹנִים, דְּאֵינוּן יוֹדֵי ה"י וְאִ"ו ה"י, הוּוּ עֲבָדִין שְׁלֹשִׁים מִצוֹת, דְּאֵינוּן י' י' י'. הַיּוֹ שְׁמָא, זְמַנִּין אִיהוּ לְיַמֵּינָא, וְזְמַנִּין אִיהוּ לְשִׁמְאֵל, וְזְמַנִּין בְּאֲמָצַעִיתָא. רַחֲמִי מִכָּל סְטָרָא, לְיַמֵּינָהּ וְלְשִׁמְאֵלֶיהָ.

וְזְמַנִּין י' לְיַמֵּינָא, וְאֵין פּוֹחֲתִין בִּיהַּ מִעֲשֶׂה מְלָכִיּוֹת. וְלְזְמַנִּין י' לְשִׁמְאֵל, וְאֵין פּוֹחֲתִין בִּיהַּ מִעֲשֶׂה שׁוֹפְרוֹת. וְלְזְמַנִּין י' (דף קט"ט ע"ב) בְּאֲמָצַעִיתָא, וְאֵין פּוֹחֲתִין בִּיהַּ מִי זְכוֹרוֹנוֹת.

עַל פִּי י' יַחֲנוּ וְעַל פִּי י' יִסְעוּ אֶת מִשְׁמַרְתְּ י' שְׁמְרוּ. (במדבר ט) דְּכָל י' אִית לָהּ אַרְבַּע אַנְפִּין, תְּלַת חִיּוֹן אֵינוּן, לְקַבֵּל תְּלַת יוֹדִין, וְאַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חִיָּה, לְקַבֵּל אַרְבַּע אַנְפִּין (ס"א אֲתוּיוֹ) דִּיהוָה, עַל פִּי י' יַחֲנוּ וְיִסְעוּ.

שְׁמְרוּ, דָּא שְׂכִינָתָא, דְּנִטְרָא לְאֵינוּן דְּשְׁמַרֵי שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, דְּבָגִין כֶּף לֹא זֹזָה שְׂכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, וְאִפְלוּ בְּשִׁבְתוֹת (ס"א בְּיוֹמִי) דְּחַל, אֲלֹא דְאִיהִי סוֹגֶרֶת וּמְסַגֶּרֶת בְּהוֹן.

וּבְכָל צְלוֹתָא, אִיהִי עוֹלָה לְיְהוָה, עַד דְּמִטָּא לְמַרְכָּבָתָא (דְּחִיּוֹן) דְּאַבְהֵן עֲלָאִין, דְּאֵינוּן: גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, דְּאִית לְהוֹן תְּרִיסָר אַנְפִּין, לְקַבֵּל תְּרִיסָר שְׂבָטִין. וְכַפּוּם דְּאִיהִי אוֹלִיפֶת זְכוֹת, עַל אֲלִין מְאָרִי צְלוֹתִין, וּמְאָרִי זְכוּוֹן, בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא דְּאוּרִייתָא, הַכִּי יַחֲנוּ עַל זְכוּוֹן דְּלְהוֹן וְכֵן יִסְעוּ לְגַבְיֵיהוּ. וְהַכִּי נַחְתָּא שְׁמִירָה לְגַבְיֵיהוּ.

אֵינוּן דְּעֲבָדִין זְכוּוֹן עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, נַחֲתִית קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּמַרְכָּבְתִּיהָ דְּעַבְדָּא, וּבְאַרְבַּע שׁוֹמְרִין דִּילִיָּה, וּמֵאֵן דְּעַבִּיד זְכוּוֹן שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, נַחֲתִית עֲלֵיהוּ בְּמַרְכָּבְתָּא דִּילִיָּה. וְלְרִשְׁיַעֲנָא נַחֲתִית עֲלֵיהוּ בְּעוֹבְדֵייהוּ, בְּאֵינוּן שְׂדִין וּמְזִיקִין וּמְלָאכֵי חֲפְלָה בְּמַרְכָּבְתָּא דְּלְהוֹן, לְאַתְפָּרְעָא מְנַהוֹן. (ס"א זְכוּוֹן שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא נַחֲתִית עֲלֵיהוּ בְּמַרְכָּבְתָּא דִּילִיָּה וְכַד חִיּוֹן דִּילִיָּה.

שְׁעוֹשֶׂה זְכוֹת שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַרְכָּבָתוֹ, וְעַל הַרְשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם

ומאן דעביד וכוון על מנת לקבל פסם נחית עליהו במרכבתא דעבד מטטרו"ן ובר' שומרון דלית. ולרשיעיא נחית עליהו בעובדיהו, באינון שדין ומדיקון ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וסימח במרכבתא דלחון, לאתפרעא מנהון) פתחו מארי מתנייתין ואמרו. ודאי הכי הוא, זבאה חולקף רעיא מהימנא. (ע"כ רעיא מהימנא). ברוף יי לעולם אמן ואמן. ימלוף יי לעולם אמן ואמן

במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה במרכבתם להפרע מהם. (זכיות שלא על מנת לקבל פסם, הקדוש ברוך הוא יורד עליהם במרכבתו ובארבע החיות שלו. ומי שעושה זכיות על מנת לקבל פסם, יורד עליהם במרכבה של העבד מטטרו"ן ובארבעה השומרים שלו. ולרשעים יורד עליהם במעשיהם, באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחמה במרכבה שלהם להפרע מהם) פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כף זה. אשרי חולקף רועה הנאמן. (עד כאן רעיא מהימנא). ברוף ה' לעולם אמן ואמן. ימלוף ה' לעולם אמן ואמן.

פְּרֻשַׁת חֻקַּת

וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר (במדבר י"ט)
זאת חקת התורה אשר צוה יי לאמר וגו'. רבי יוסי פתח, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. תא חזי, מלין דאורייתא קדישין אינון, עלאין אינון, מתיקין אינון. פמה דכתיב, (תהלים ט) הנחמדים מזנה ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'. מאן דאשתדל באורייתא, פאלו קאים פל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא. הדא הוא דכתיב, (דברים כ) היום הזה נהיית לעם. והא אוקמוה חברייא. בתיב הקא זאת חקת התורה, וכתיב וזאת התורה, מה בין האי להאי. אלא רזא עלאה הוא, והכי אולפינא, וזאת התורה: לאחזאה כלא ביחודא חד, ולאכללא כנסת ישראל בקודשא בריך הוא, לאשתפחא פלא חד. בגיני כף וזאת התורה. אמאי תוספת וא"ו. אלא הא אתמר, לאחזאה דכלא חד, בלא פרודא. וזאת: פלל ופרט פחדא, דכר ונוקבא. ובגין כף וזאת התורה ודאי. אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי, ולא התורה, דינא דאורייתא, גזרה דאורייתא.

פְּרֻשַׁת חֻקַּת

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו'. רבי יוסי פתח, (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. בא וראה, דכרי התורה הם קדושים, הם עליונים, הם מתוקים, פמו שפתיב (תהלים ט) הנחמדים מזנה ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'. מי שמשפדל בתורה פאלו עומד פל יום על הר סיני ומקבל התורה. זהו שפתיב (דברים כ) היום הזה נהיית לעם. וכף פרושהו החברים.

בתיב פאן זאת חקת התורה, וכתיב וזאת התורה. מה בין זה לזה? אלא סוד עליון הוא, וכף למדנו: וזאת התורה, להראות הפל ביחוד אחד ולהכליל כנסת ישראל בקדוש-ברוך-הוא, להמצא הכל אחד. בגלל זה וזאת התורה. למה תוספת וא"ו? אלא זה נאמר להראות שהכל אחד, ללא פרוד. וזאת - פלל ופרט פאחד, זכר ונקבה. ומשום זה וזאת התורה ודאי. אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי, ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.

תא חזי, (במדבר ח) זאת אשר ללוים, ולא וזאת.
 דהא מסטרא דדינא (השיא) קא אתיין, ולא
 מסטרא דרחמי. אמר רבי יהודה, והא כתיב
 (במדבר ד) וזאת עשו להם וחייו. ודא בליואי
 אתמר, ואת אמרת זאת ולא וזאת. אמר ליה,
 ודאי הכי הוא, וקרא מוכח, מאן דאחיד סמא
 דמותא, אי לא יערב ביה סמא דחיי, הא ודאי
 ימות. ועל דא, וזאת עשו להם וחייו, ולא
 ימותו, בגין דסמא דחיי מערב בהדיה, וזאת
 עשו וחייו ולא ימותו, ודאי וזאת אצטריך להו,
 ולא זאת. בגיני כן וזאת התורה ממש, ביחודא
 חד, ביחודא שלים, כללא דדכר ונוקבא. ו"ה.
 זאת: ה' בלחודוי, ועל דא זאת חקת התורה.
 רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק,
 הוו שכיחי בבי רבי פנחס בן יאיר, אמר
 רבי פנחס לרבי שמעון, במקותא מנה אנת
 דאוקמי עלך לעילא, ומילך באתגלייא, מה
 דלא אתיהיב רשותא לבר נש אחרא. בפרשתא
 דא אימא מלה חדתא, אמר ליה ומאי היא.
 אמר ליה זאת חקת התורה. אמר ליה הא שאר
 חבריאי יאמרו. (ד' ק"ט ע"א) אמר לרבי אלעזר
 בריה, אלעזר קום בקיומך, ואימא מלה חד
 בפרשתא דא, וחבריאי ימרון אבתרך.
 קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת לפני
 בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים
 וגו'. האי קרא אית לאסתכלא ביה, ואי אינון
 קדמאי עבדי הספקמה דא בדינא דאורייתא,
 ואתו בתראי ובטלוה, אמאי בטלוה. והא מאן
 דבטיל מלה דאורייתא. פאלו חריב עלמא
 שלים. ואי לאו איהו בדינא דאורייתא, אלא
 הספקמה בעלמא, אמאי נעל הכא.
 אלא ודאי בדינא דאורייתא הוה, וברזא עלאה

בא וראה, (במדבר ח) זאת אשר
 ללוים, ולא וזאת. שהרי מצד
 הדין (הקשה) הם באים, ולא מצד
 הרחמים. אמר רבי יהודה, והרי
 פתוב (במדבר ד) וזאת עשו להם
 וחייו. וזה בלוים נאמר, ואתה
 אמרת זאת, ולא וזאת. אמר לו,
 ודאי כן זה, והפסוק מוכיח. מי
 שאוחז סם המות, אם לא יערב
 בו סם החיים, הרי ודאי ימות.
 ועל זה, וזאת עשו להם וחייו ולא
 ימותו, משום שסם החיים מערב
 אתו. וזאת עשו וחייו ולא ימותו,
 ודאי וזאת צריך להם, ולא זאת.
 משום כן וזאת התורה ממש,
 ביחוד אחד, ביחוד שלם, כלל
 של זכר ונקבה. ו"ה. זאת - ה'
 בלבדה, ועל זה זאת חקת
 התורה.

רבי שמעון ורבי אבא ורבי
 אלעזר ורבי יצחק היו מצויים
 בבית רבי פנחס בן יאיר. אמר
 רבי פנחס לרבי שמעון, בבקשה
 מך, אתה שעומדים עלך
 למעלה ודבריך בגלוי, מה שלא
 נתנה רשות לאדם אחר, בפרשה
 זו אמר דבר חדש. אמר לו,
 ומהו? אמר לו, זאת חקת התורה.
 אמר לו, הנה שאר החברים
 יאמרו. אמר לרבי אלעזר בנו,
 אלעזר צמד בעמך, ואמר דבר
 אחד בפרשה זו, והחברים יאמרו
 אחריך.

קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת
 לפני בישראל על הגאולה ועל
 התמורה לקיים וגו'. בפסוק זה
 יש להסתכל, ואם ראשונים אלו
 עשו הספקמה זו בדין תורה וכאו
 אחרונים ובטלוה, למה בטלוה?
 והרי מי שמבטל דבר תורה פאלו
 החריב עולם שלם? ואם זה אינו
 בדין תורה, אלא הספקמה
 בעלמא, למה הנעל כן?

שהיו הראשונים חסידים צדיקים, ומשום

הדָּבָר הַזֶּה הַתְּגַלָּה בִּינֵיהֶם, וּמִשֶּׁהִתְרַבּוּ רִשְׁעִים בְּעוֹלָם, נַעֲשֶׂה (הַעֲבִירוּ) דְּבַר זֶה בְּצוּרָה אַחֶרֶת כְּדֵי לְכַסּוֹת דְּבָרִים שֶׁהֵם בְּסוּד עֲלִיוֹן. (וְהִירִי פֶרֶשָׁה)

בא ויראה, (שמות א) ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'. וכי למה הנצל כאן? אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפריד ממנה, ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עֲלִיוֹן, והיא השכינה.

ואותה נצל בארוה במקום אחר, (והיא השכינה) העבירוה מעולם הזה, ובארוה בעולם אחר. ועל כף, כל מה שנותן המת לאדם בחלום - זה טוב. לקח פליו מהבית - זה רע, כמו סנדלו. מדוע? פי העביר רגליו, שהם צמידת האדם, מהעולם הזה, וכנס אותם לעולם אחר, מקום שהמות שורה בו, שכתוב (שיר ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב. (מדי בת נדיב? זו בת אברהם, שכתוב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם, ולא אלהי יצחק) וסוד הדבר הוא בין החברים.

וזה פשהמת לוקח אותם. אבל בזמן שהחי שולף נעלו ונותן לאיש אחר כדי לקיים ברית, עושה בגזרה עליונה. נצל של חליצה, כמו שלמעלה נצל אחרת, והכל מקום אחד (הכל מתחדד) (סוד אחד).

בא ויראה, אותו מת שהסתלק מהעולם בלא בנים, בת נדיב זו לא כונסת אותו אליה, והולך להיות מטרד בעולם, שלא מוצא מקום, והקדוש ברוך הוא חס עליו, ומצוה לאחיו לגאל אותו, לשוב ולהיות מתקן בעפר אחר, כמו שכתוב (איוב לד) ואדם על עפר ישוב, ופרשוה.

אתעבדת מלה, ובגין דהווי קדמאי חסידי זכאי, מלה דא אתגלויא בינייהו, ומדאסגיאנו חייבי בעלמא, אתעבדת (אעברו) האי מלה בגוונא אחרא, בגין לאתכפאה מלין דאינון ברזא עלאה. (והא אוקמוה).

תא חזי, (שמות א) ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'. וכי אמאי נצל הכא. אלא אתמר, דפקיד ליה על אתתא, לאתפרשא מנה, ולאזדווגא (ס"א באתר) באתתא אחרא, דנהירו קדישא עלאה, ואיהי שכינתא.

וההוא נצל אוקים ליה באתר אחרא, (ס"א ואיהי שכינתא) אעבר ליה מהאי עלמא, ואוקים ליה בעלמא אחרא. ועל דא, כל מה דיהיב מיתא לבר נש בחלמא טוב. נטיל מאניה מן ביתא ביש, כגון סנדליה. מאי טעמא. בגין דאעבר רגליה, דאינון קיומא דבר נש, מהאי עלמא, וכניש לון לעלמא אחרא, אתר דמותא שארי ביה, דכתיב, (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב. (מאי היא בת נדיב דא בת אברהם דכתיב, (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק) ורזא דמלה בין חברייה איהו.

ורא פד מיתא נטיל לון, אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה, ויהיב לבר נש אחרא, בגין לקיימא קיים, קא עביד בגזרה דלעילא. נצל דחליצה, כגוונא דלעילא נצל אחרא, וכלא אתר חד (ס"א בלא אתיחד) (נ"א רוא חדא).

תא חזי, ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בנין, האי בת נדיב לא כנישת ליה לההוא בר נש לגבה, ואזיל לאתטרדא בעלמא, דלא אשפח אתר, וקודשא בריה הוא חייס עליה ופקיד לאחיהי למפרק ליה, לאתבא ולאדתקנא בעפרא אחרא. כמה דכתיב, (איוב לד) ואדם על עפר ישוב ואתקמוה.

וְאִי הָהוּא פְּרוּקָא לָא בְּעֵי לְקִיּוּמָא לְאַחוּוְהִי
 בְּהֵאֵי עַלְמָא, בְּעֵי לְמַקְטֵר חַד נַעַל
 בְּרַגְלִיָּהּ, וְהָהוּא אֶתְתָּא דְתַשְׁרֵי לִיהּ וּמְקַבְּלָא
 לְהָהוּא נַעַל לְגַבְהָ. אָמַאי נַעַל. אָלָא בְּגִין
 דְּהָהוּא נַעַל בְּגִין מִיתָא הוּא (כ"א בְּגִין דְּהָהוּא נַעַל קְיוּמָא
 דְּמִיתָא הוּא בְּהֵאֵי עַלְמָא), וְאֶתְהֵיב בְּרַגְלִיָּהּ דְּחִיָּא
 אַחוּוְהִי, וְאֶתְתָּא מְקַבְּלָה לְהָהוּא נַעַל לְגַבְהָ,
 לְאַחְזָאָה דְּהָא הָהוּא מִיתָא בֵּין חִיָּא אַהֲדָר
 בְּעוּבְדָא דָּא.

וְהוּא בְּהַפּוּכָא מְהָהוּא נַעַל דְּנָטִיל מִיתָא
 מַחֲיָא, וְהַשְׁתָּא הָאֵי נַעַל נָטִיל חִיָּא
 מִמִּיתָא, וּבְהָהוּא נַעַל הָהוּא מִיתָא אָזִיל בֵּין
 חִיָּא, (נ"א וּבְעֵי נַעַל דְּהָהוּא מִיתָא דָּא אָזִיל בֵּיהּ בְּחִוְוִי) וְאֶתְתָּא
 נָטְלָא לִיהּ לְגַבְהָ, לְאַחְזָאָה דְּהָיָא אֶתְתָּא
 עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, נָטְלָא לִיהּ וּמְקַבְּלָא לִיהּ לְגַבְהָ.
 וּבְעֵי לְבִטְשָׂא לִיהּ לְהָהוּא נַעַל בְּאַרְעָא,
 לְאַחְזָאָה דְּשַׁכִּינָה גּוֹפִיָּה דְּהָהוּא מִיתָא.
 וְקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא דָּא, אוּ לְבַתָּר זַמְנָא,
 חִיָּים עָלֵיהּ, וְיִקְבַּל לִיהּ לְעַלְמָא אַחְרָא. תּוּ
 בְּטָשׁוּתָא דְּהָהוּא נַעַל בְּיָדָא (כ"א מִידָא) דְּאֶתְתָּא
 לְאַרְעָא לְאַחְזָאָה, דְּהָא יִתְבַּנֵּי הָהוּא מִיתָא
 בְּעַפְרָא אַחְרָא דְּהָאֵי עַלְמָא, וְהַשְׁתָּא יִתּוּב
 לְעַפְרִיָּה דְּהָהּ מִתְּמָן בְּקַדְמִיתָא, (אֲכַדְוִין יִתּוּב לְעַפְרִיָּה)
 וּכְדִין הָיָא אֶתְתָּא תַּשְׁתְּרִי לְמַעַבְד זִרְעָא
 אַחְרָא, וְאוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, עַל דָּא מָאן דְּבְעֵי לְקִיּוּמָא קְיָיִים,
 נָטִיל נַעַלְיָהּ, וְיֵהֵב לְחַבְרִיָּהּ, לְקִיּוּמָא
 עָלֵיהּ קִיּוּמָא. (דְּבַת נְדִיב) הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, וְזֹאת
 לְפָנַיִם בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה. מָאֵי וְזֹאת. קִיּוּמָא
 שְׁלִים בְּכֹלָא. לְפָנַיִם בְּיִשְׂרָאֵל, כִּד הוּוּ צְנוּעִין
 קְדִישִׁין. לְקִיָּים כָּל דְּבַר, כָּל דְּבַר מְמַשׁ, דְּהָא
 דָּא הוּא קִיּוּמָא. וּכְדִין וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל,
 וְדָאֵי. דָּלָא תִימָא דְּהַסְכְּמָה בְּעַלְמָא הִיא, וּמִדְּעַתִּיָּהּ עֲבָדֵי לָהּ, אָלָא

וְאִם אוֹתוֹ גּוֹאֵל לֹא רוֹצֵה לְהַעֲמִיד
 אֶת אַחֲיוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, צְרִיךְ
 לְקַשֵּׁר נַעַל אַחַת בְּרַגְלוֹ, וְאוֹתָהּ
 אֲשֶׁה שְׁתַּשְׂרָה אֹתוֹ, מְקַבֵּלַת אֵלָיָהּ
 אוֹתָהּ נַעַל. וְלָמָּה נַעַל? אָלָא
 מִשּׁוּם שְׁאוּתָהּ נַעַל הִיא בְּגַלְל
 הַמֵּת (מִשּׁוּם שְׁאוּתָהּ נַעַל הִיא קִיּוּם הַמֵּת
 בְּעוֹלָם הַזֶּה), וְנִתְּנָה בְּרַגְלֵי אַחֲיוּ חֲחִי,
 וְהֵאֲשֶׁה מְקַבֵּלַת אֵלָיָהּ אוֹתָהּ נַעַל,
 לְהִרְאוֹת שְׁאוֹתוֹ מֵת חֲזוֹר לְבִין
 הַחַיִּים בְּמַעֲשֵׂה הַזֶּה.

וְהוּא בְּהַפּוּךְ מֵאוֹתָהּ נַעַל שְׁלוּקָה
 הַמֵּת מֵחַיִּי, וְכַעַת נַעַל זוֹ לֹקַח
 חֲחִי מִן הַמֵּת, וּבְאוֹתָהּ נַעַל אוֹתוֹ
 הַמֵּת הוֹלֵךְ בֵּין חַיִּים, (וְצִרִיךְ נַעַל
 שֶׁל הַמֵּת הַזֶּה הוֹלֵךְ בּוֹ בְּחַיִּים) וְהֵאֲשֶׁה
 לֹקַחַת אוֹתָהּ אֵלָיָהּ, לְהִרְאוֹת
 שְׁאוֹתָהּ אֲשֶׁה (מִשְׁלֵי יֵם) עֲטָרַת
 בַּעֲלָהּ, לְקַחַהּ אוֹתָהּ וּמְקַבֵּלַת
 אוֹתָהּ אֵלָיָהּ.

וְצִרִיךְ לְהַכּוֹת בְּאוֹתָהּ נַעַל בְּאַרְץ,
 לְהִרְאוֹת שְׁשַׁכְּךָ גּוֹף אוֹתוֹ הַמֵּת.
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזַמֵּן זֶה אוּ
 לְאַחַר זַמֵּן יַחוּס עָלָיו וְיִקְבַּל אוֹתוֹ
 לְעוֹלָם אַחֵר. עוֹד הַכָּאָה שֶׁל
 אוֹתָהּ הַנַּעַל בְּיָד (מִהֲרִי) שֶׁל הָאֲשֶׁה
 לְאַרְץ, לְהִרְאוֹת שְׁיַבְנָה אוֹתוֹ
 הַמֵּת בְּעַפְרָא אַחַר בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 וְכַעַת יָשׁוּב לְעַפְרוֹ שְׁהִיָּה מְשֵׁם
 בְּהַתְּחִלָּה, (וְאֵי יָשׁוּב לְעַפְרוֹ) וְאֵז אוֹתָהּ
 אֲשֶׁה תִּתֵּר לְעֲשׂוֹת זִרְע אַחֵר, וְכָךְ
 פְּרָשׁוּהָ.

בֹּא וּרְאָה, עַל כֶּף מִי שְׂרוּצָה
 לְהַעֲמִיד בְּרִית, נוֹטֵל נַעַל וְנוֹתֵן
 לְחַבְרוֹ לְהַעֲמִיד עָלָיו בְּרִית. (שְׁבַת
 נְדִיב) זֶהוּ שְׁכַתוּב וְזֹאת לְפָנַיִם
 בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה. מַה זֶה
 וְזֹאת? בְּרִית שְׁלָמָה בְּכֹל. לְפָנַיִם
 בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהִיוּ צְנוּעִים
 קְדוּשִׁים. לְקִיָּים כָּל דְּבַר, כָּל דְּבַר
 מְמַשׁ, שְׁהִרִי זֶהוּ הַעֲמִידָה. וְאֵז -
 וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָאֵי.

וּמִדְּעַתִּיָּהּ עֲבָדֵי לָהּ, אָלָא

שלא תאמר שהספמה בעלמא היא, ומדעתם עשו אותה, אלא העמדה עליונה היתה, להיות מעשיהם בסוד של מעלה.

בין שהתברו רשעים בעולם, כסוד הדבר בגון אחר, בכנף המלבוש, והמלבוש הזה הוא תקון עליון. וסוד הדבר - פתוב (דברים ב) ולא יגלה כנף אביו פתויב. (דף ק"פ ע"ב).

זאת חקת התורה. זאת - זו אות הברית, שלא יפרדו זה מזה (וכאשר נפרע זה הכל) שנקרא זה, ומהנזקה עולה לזכר. ועל זה שמו"ר וזכו"ר מתחברים כאחד. חקת התורה! חק התורה צריך להיות! מה זה חקת?

אלא חקת בודאי, ובארנו, ה' היתה ד' (חק), והרי נתבאר. אבל ת' הוא ד' ונ' מחברים כאחד. ונו"ן הרי נתבאר, נו"ן למה נקראת כף בנו"ן? אלא כמו שנקראמר (ויקרא כה) ולא תונו איש את עמיתו. שכעת היא בפנים מאירות ועושה אונאה לבני אדם, ואחר כך מכה כמו נחש, ומשמידה והורגת, (משלי ל) ואמרה לא פעלתי און. ועל זה כף נקראת בנו"ן שנקראמר עליה. ת' הפל כאחד - דל"ת נו"ן. ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ה"א) (נו"ן רי"ש), רי"ש ודל"ת דבר אחד הוא. ובאותיות תקוקות הם חק ות, והפל דבר אחד.

דבר אל בני ישראל ויקחו פרה, פרה. פרה זו באה לטהר. לטהר לטמאים. פרה שמקבלת מהשמאל. ומי הוא לשמאל? שור, כמו שנקראמר (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אדמה - סמוקה פשוטנה, שפתוב (שיר ב) פשוטנה בין החוחים. אדמה - גזרת הדין.

רעיא מהימנא

פרה אדמה תמימה אשר אין בה

קיומא עלאה הוה, למהוי עובדיהון ברזא דלעילא.

בין דאסגיאוי חייבין בעלמא, פסיאו מלה בגוונא אחרא, בכנפא דמלבושא, והאי מלבושא היא תקונא עלאה, ורזא דמלה, (דברים כג) ולא יגלה כנף אביו פתויב. (דף ק"פ ע"ב).

זאת חקת התורה. (במדבר יט) זאת: דא את קיימא, דלא אתפרש דא מן דא (וכד אתפרע דא כלא) דאקרי זה. ומנוקבא עייל לדכר. ועל דא, שמו"ר וזכו"ר פחדא מתחברין. חקת התורה, חק התורה מיבעי ליה, מאי חקת.

אלא חקת ודאי, ואוקימנא, ה' ד' הות (נ"א חק) והא אתמר. אבל ת', הוא ד' ונ' מחבר פחדא. ונו"ן הא אתמר, נו"ן אמאי אקרי הכי בנו"ן. אלא, כמה דאת אמר (ויקרא כה) ולא תונו איש את עמיתו. דהשתא היא באנפיה נהירין ועבדא אונאה לבני נשא, לבתר מחי' פחויא, ושצי וקטיל (משלי ל) ואמרה לא פעלתי און. ועל דא הכי אקרי בנו"ן, דאתמר עליה. ת' פלא כחדא דל"ת נו"ן. ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ה"א) (נו"ן רי"ש), רי"ש ודל"ת חד מלה הוא. ובאתונו"ן גליפין אינון חק ות (ס"א אינון חק ות) וכלא חד מלה.

דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה, האי פרה לדכיותא קא אתי'א. לדכאה למסאבי. פרה דקבילת מן שמאלא. ומאן הוא לשמאלא. שור. כמה דאת אמר, (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אדמה, סומקא כוורדא. דכתיב, (שיר השירים ב) פשוטנה בין החוחים.

אדמה: גזרת דינא.

רעיא מהימנא

פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום וגו', אסור לחרוש

מום וגו'. אסור לחרש בשבת
 חרישה של שור, שנאמר (תהלים
 קכט) על גבי חרשו חרשים.
 ושכינה תחתונה היא פרה אדמה
 - מצד הגבורה. תמימה - מצד
 החסד, שהוא דרגת אברהם,
 שנאמר בו (בראשית יז) הנהלף לפני
 והיה תמים. אשר אין בה מום -
 מצד העמוד האמצעי. אשר לא
 עלה עליה על - מצד שכינה
 עליונה שהיא חרות. במקום
 שהיא שולטת, והזר הקרב אין
 לו רשות לצד האחר לשלט, לא
 שטן ולא משחית ולא מלאך
 המות, שהם מצד הגיהנום. (עד כאן
 רעיא מהימנא).

תמימה, מה זה תמימה? כמו
 ששנינו, שור תם ושור מועד.
 שור תם דין רפה. שור מועד דין
 קשה. גם כן תמימה דין רפה,
 גבורה תחתונה, זוהי תמימה.
 גבורה עליונה, זהו דין קשה,
 והיא יד החזקה תקיפה.

אשר אין בה מום, כמו שנאמר
 (שיר השירים ד) כלה יפה ומום אין בה.
 אשר לא עלה עליה על,
 על פתוב, כמו שנאמר (שמואל ב
 כג) ונאם הגבר הוקם על. מה
 הטעם? משום שהיא (שם) שלמי
 אמוני ישראל, ועליה לא היא,
 אלא עמה. אשר לא עלה עליה
 על, הינו שפתוב (עמוס ה) בתולת
 ישראל, (בראשית כד) בתולה ואיש
 לא ידעה.

ונתתם אתה אל אלעזר, מצותה
 בסגן, ופרשה. מה הטעם לו ולא
 לאהרן? אלא אהרן שושבין
 המלכה. ועוד, שאהרן לא בא
 מצד של טהור, אלא מצד של
 קדוש, ומשום שנה בא לטהרה,
 לא נתן לו.

כר דבר בפרה זו היא בשבע,
 שבעה כבוסים וכו', והרי נתבאר.
 מה הטעם? משום שהיא שבע שני שמה, וכת שבע נקראת, ועל כן כל מעשיה בשבע. בא

בשבת חרישה דשור, דאתמר (תהלים קכט) על גבי חרשו
 חרשים. ושכינתא תתאה, איהי פרה אדומה, מסטרא
 דגבורה. תמימה מסטרא דחסד, דאיהו דרגא דאברהם,
 דאתמר ביה (בראשית יז) הנהלף לפני והיה תמים. אשר
 אין בה מום, מסטרא דעמודא דאמצעייתא. אשר לא
 עלה עליה על, מסטרא דשכינתא עלאה, דאיהי חירו.
 באתר דאיהי שלטא, והזר הקרב לית רשו לסטרא אתרא
 לשלטאה. לא שטן, ולא משחית, ולא מלאך המות,
 דאינון מסטרא דגיהנום. (ע"כ רעיא מהימנא).

תמימה, מאי תמימה. כמה דתנינו, שור תם
 ושור מועד. שור תם דינא רפויא.
 שור מועד דינא קשיא. אוף הכא תמימה דינא
 רפויא, גבורה תתאה, דא היא תמימה. גבורה
 עלאה, דא היא דינא קשיא, והיא יד החזקה
 תקיפה.

אשר אין בה מום, כמה דאת אמר (שיר השירים ד)
 כלה יפה רעיתי ומום אין בה. אשר לא
 עלה עליה על. על פתוב, כמה דאת אמר (שמואל
 ב כג) ונאם הגבר הוקם על. מאי טעמא. בגין
 דהיא שלומי אמוני ישראל, ועליה לאו היא
 אלא עמה. אשר לא עלה עליה על, היינו
 דכתיב, (עמוס ה) בתולת ישראל, בתולה
 ואיש לא ידעה.

ונתתם אותה אל אלעזר, מצוותה בסגן,
 ואוקמוה. מאי טעמא ליה ולא
 לאהרן. אלא אהרן שושבין דמטרוניתא.
 ועוד דאהרן לא אתי מסטרא דטהור, אלא
 מסטרא דקדוש, ובגין דדא אתי לטהרה,
 לא אתייהיב ליה.

כר מלה דהאי פרה, היא בשבע, ז' כבוסים
 וכו', והא אתמר, מאי טעמא. בגין דהיא
 שבע שני שמה, וכת שבע אתקרי, ועל דא
 מה הטעם? משום שהיא שבע שני שמה, וכת שבע נקראת, ועל כן כל מעשיה בשבע. בא

וְרָאָה, כָּל מָה שְׁנַעֲשֶׂה מִפְּרָה זוֹ - בְּשִׁבִיל לְטָהָר, וְלֹא לְקָדוֹשׁ. וְאָף עַל גַּב שְׁנַתְּנָה לְסַגֵּן, הוּא לֹא שׁוֹחֵט וְלֹא שׁוֹרֵף, בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יִמָּצֵא דִין בְּצִדּוֹ, וְכָל שִׁפְזֵי אֶהְרֹן, שֶׁהוּא בְּדִרְגָּה יוֹתֵר מִשְׁלֵמַת, וְלֹא צָרִיף לְהַמְצִיא שֵׁם וְלִהְיוֹדְמֵן לְשֵׁם. פְּרָה זוֹ, כִּינּוּן שְׁנַעֲשֶׂתָה אִפְרָי, צָרִיף לְזָרֵק בָּהּ עֵץ אֲרֻז וְאֲזוּב וּשְׁנֵי תוֹלַעַת, וְהָרִי אֵלֶּה נֶאֱמָרוּ. וְאִסַּף אִישׁ טְהוֹר, וְלֹא קָדוֹשׁ. וְהַנִּיחַ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֹם טְהוֹר, שֶׁהָרִי טְהוֹר לֹא נִקְרָא אֵלָּא מִצַּד שְׁמִטְמָא בְּהַתְחַלָּה.

סוּד הַכֹּל, זֶה שְׁכַתוֹב לְמִי נִגְדָה חֲטָאת הִיא. מִשּׁוֹם שֶׁכָּל דִּינִים הַתְּחַתּוֹנִים וְכָל אֵלוֹ שְׂפָאִים מִצַּד הַטְּמֵאָה, כְּשִׁינּוּקִים מִצַּד אַחַר וְיוֹשְׁבִים בְּדִין, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (ישעיה

ד) מִלֵּאָה דָם הַדְּשָׁנָה מִחֻלָּב, אִז כָּלֵם מִתְעוֹרְרִים וּמִסְתַּלְקִים וְשׁוֹרִים בְּעוֹלָם. כִּינּוּן שְׁעוֹשִׂים מַעֲשֶׂה זֶה שְׁלֵמֻטָּה, וְכָל הַדִּין הַזֶּה בְּמִקְוֹם זֶה שֶׁל פְּרָה זוֹ, וְזוֹרְקִים עָלֶיהָ עֵץ אֲרֻז וְגו', אִז נִחְלָשׁ כַּחַם, וּבְכָל מִקְוֹם שְׁשׁוֹרִים נִשְׁפָּרִים וְנִחְלָשִׁים וּבּוֹרְחִים מִשָּׁם, שֶׁהָרִי כַּחַם נִרְאֶה כְּמוֹ זֶה לְגַבִּיּהֶם, וְאִז לֹא שׁוֹרִים בְּאֵדָם, וְהוּא נִטְהָר.

וְעַל זֶה נִקְרָאִים מִי נִגְדָה, מִים לְטָהָר. כְּשֶׁהַעוֹלָם שְׁרוּי בְּדִין וְצַד הַטְּמֵאָה מִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, כְּאֵן נִכְלָלִים כָּל מִינִים שֶׁל טְמֵאָה וְכָל מִינֵי טְהוֹרָה, וּמִשּׁוֹם זֶה טְמֵאָה וְטְהוֹרָה כָּלֵל עֲלִיוֹן בְּתוֹרָה, וּבְאֲרוּחַ הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר, עֲשִׂיתָ שְׁלֹא יֵאמְרוּ הַחֲבָרִים דְּכָר אַחֲרֶיךָ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנַחְלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי וְגו'. פְּסוּקִים אֵלוֹ אָמְרָם דְּוֹד הַמְלֶךְ בְּרוּחַ

כָּל עוֹבְדוֹי בְּשִׁבְעָה. תָּא חֲזִי, כָּל מָאי דְאַתְעָבִיד מִהֵאֵי פְּרָה, בְּגִין לְדַכָּאָהּ, וְלֹא לְקָדוֹשָׁא, וְאָף עַל גַּב דְּאַתִּיּהִיב לְסַגֵּן, הוּא לָא שְׁחִיט וְלֹא שְׁרִיף, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח דִּינָא בְּסִטְרוֹי, וְכָל שִׁפְזֵי אֶהְרֹן דְּאִיהוּ בְּדִרְגָּא שְׁלִים יִתִּיר, דְּלֹא בְּעֵי לְאַשְׁתַּכַּחַא תַּמָּן, וְלֹא זְדִמְנָא תַּמָּן.

הֵאֵי פְּרָה, כִּינּוּן דְּאַתְעָבִיד אִפְרָי, בְּעֵי לְמִשְׁדֵּי בִיה עֵץ אֲרֻז, וְאֲזוּב, וּשְׁנֵי תוֹלַעַת, וְהֵאֵי אֲלִין אֶתְמָרוּ. וְאִסַּף אִישׁ טְהוֹר, וְלֹא קָדוֹשׁ. וְהַנִּיחַ מַחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקְוֹם טְהוֹר, דְּהֵא טְהוֹר לָא אֶקְרִי, אֵלָּא מִן סִטְרָא דְמִסְאָב בְּקַדְמִיתָא. רְוֵא דְכִלְא, הֵאֵי דְכַתִּיב לְמִי נִגְדָה חֲטָאת הִיא, בְּגִין דְּכָל דִּינִין תַּתְּאִין, וְכָל אִינוּן דְּאַתּוּ מִסִּטְרָא דְמִסְאָבָא, כַּד אִיהוּ יִנְקָא מִסִּטְרָא

אַחֲרָא, וְיִתִּיבַת בְּדִינָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (ישעיה לד) מִלֵּאָה דָם הַדְּשָׁנָה מִחֻלָּב. כְּדִין כְּלֵהוּ מִתְעַרְי וּמִסְתַּלְקֵי וְשָׂרְאֵן בְּעֵלְמָא. כִּינּוּן דְּעָבְדֵי הֵאֵי עוֹבְדָא דְלַתְּפָא, וְכָל הֵאֵי דִינָא בְּאַתְרָא דְהֵאֵי פְּרָה, וְרִמָּאן עָלֶיהָ עֵץ (דף קפ"א ע"א) אֲרֻז וְגו'. כְּדִין אֶתְחַלֵּשׁ חֵילָא דְלַהוֹן, וּבְכָל אֶתְרָא דְשָׂרְאֵן אֶתְפָּרוּ וְאֶתְחַלְּשׁוּ וְעַרְקִין מִנִּיהּ, דְּהֵאֵי חֵילָא דְלַהוֹן אֶתְחַזִּי כְּגוֹנוֹנָא דָא לְגַבִּיּהוּ, כְּדִין לָא שָׂרְאֵן בְּבַר נֶשׁ, וְאַתְדַּכִּי.

וְעַל דָּא אֶתְקַרִי מִי נִגְדָה, מִיָּא לְדַכָּאָהּ. כַּד עָלְמָא שְׂאֲרֵי בְּדִינָא, וְסִטְרָא מִסְאָבָא אֶתְפָּשֵׁט בְּעֵלְמָא, הֵכָא אֶתְפְּלִילֵן כָּל זִינִין מִסְאָבָא, וְכָל זִינֵי דְכִיו, וּבְגִין כִּי טוּמְאָה וְטְהוֹרָה, כָּלֵל עָלְמָה דְאֲוִרִיּתָא, וְאֲוִקְמוּהּ חֲבָרִיָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעְזָר, עֲבַדְתָּ דְלֹא יִימְרוּן חֲבָרִיָּא מְלָה אַבְתָּרָךְ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנַחְלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ

שְׂדֵי וְגו'. הַנִּי קָרְאִי דְוֹד מְלָכָא בְּרוּחָא קְדִישָׁא אֶמְרוּן, וְאִיתָ לְאַסְתַּכְּלָא

הקדש, ויש להסתפל בהם. בא וראה, בשעה שחכמה עליונה מפה בחקיקות, אף על גב שהיא נסתרת בכל הצדדים, נפתח ושופע ממנה נהר אחד מלא

(וממלא לשערים) בשערים עליונים. במבוע ומקור של מים שממלא כלי גדול ממנו, ומשם נמשכים מבועים של נחלים ונהרות בכל צד - כף זה, בשביל דקיק אחד שלא נודע, מושף ושופע אותו נהר ששופע ויוצא וממלא לאותו נחל צמק, ומשם נמשכים מבועים ונחלים ומתמלאים ממנו. זהו שכתוב המשלח מעינים בנחלים וגו'. אלה נהרות עליוני קדש של אפרסמון זה, וכלם משקים כאחד מאותה נביעת הנחל העליון הקדוש שיוצא ושופע.

אחר כף, ישקו כל חיתו שדי, הינו שכתוב (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. ארבעה ראשים אלה הם חיתו שדי, כלל כל אותן מרכבות וכל אותם חילות ששדי אחונה בהם. אל תקרי שדי אלא שדי, שהוא נוטל ומשלים את השם מיסוד העולם. ישברו פראים צמאם - אלה

אותם שכתוב בהם (יחזקאל א) והאופנים ינשאו לעמתם פי רוח החיה באופנים. מי החיה? אלא אלו חיתו שדי, ארבע הן, וכל אחת ואחת לצד אחד של העולם. ואותו שנקרא חיה, ואופנים מול כל אחד ואחד. ולא הולכים אלא מרוח אותה חיה שהולכת עליהם, וכאשר אלה משקים מאותה השקאה עליונה, כל שאר החילות האחרים משקים ומרוים ומשפרשים בשרשיהם, ונאחזים אלה באלה בדרגות ידועות. זהו

בהו. תא חזי, בשעתא דחכמתא עלאה בטש בגליפוי, אף על גב דהיא טמירא בכל סטריין, פתח ואתנגיד מניה חד נהרא, מליא (ג'א ומליא לתרעין) בתרעין עלאין.

במבועא ומקורא דמיא דמלי קוזפא רבא מניה, ומתמן אתמשכן מבועין דנחלין ונהריין בכל סטר, כף האי, בחד שביל דקיק דלא אתיידע, משיף ונגיד ההוא נהר דנגיד ונפיק, וממלי לההוא נחלא עמיקא, ומתמן אתמשכאן מבועין ונחלין, ואתמליין מניה. הדא הוא דכתיב, המשלח מעינים בנחלים וגו'. אלין נהרי עלאי קדישא דאפרסמונא דכייא, וכלהו אתשקיין כחד מההוא נביעא דנחלא עלאה קדישא דנפיק ונגיד.

דבתר, ישקו כל חיתו שדי, היינו דכתיב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. הני ארבע ראשין, אלין אינון חיתו שדי, כללא דכל אינון משריין, וכל אינון חיילין, דאחידן בהו שדי, אל תקרי שדי, אלא שדי. דהוא נטיל, ואשלים שמא מיסודא דעלמא.

ישברו פראים צמאם, אלין אינון דכתיב בהו, (יחזקאל א) והאופנים ינשאו לעמתם פי רוח החיה באופנים, מאן חיה. אלא אלין חיתו שדי, ארבע אינון, וכל חד וחד לחד סטרא דעלמא. וההוא אקרי חיה, ואופנים לקביל כל חד וחד. ולא אזלין אלא מרוח דההיא חיה דאזיל עלייהו וכד אלין מתשקיין מההוא שקיו עלאה, כל שאר חיילין אחרנין אשתקיין, ואתרוון, ומשתרשן בשרשייהו, ואתאחדן אלין באלין, בדרגין ידיען. הדא

שפתיב עליהם עוף השמים ישפון וגו'. משקה הרים מעליותיו וגו' - אלו שאר דרגות עליונות.

אחר כל זה - מפרי מעשיך תשבע הארץ, (למטה, וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה. וכשהיא מתברכת, כל העולמות בשמחה, ומתברכים. וזה בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמק של הכל.

ובשעה שהעולם יושב בדין, שברכות לא נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת למטה, אז העולם יושב בדין. ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשט בעולם) וכמה חבילות של מזיקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני אדם, ומטמאת אותם אותה הרוח, כמו בן אדם שגוע (בכך הרוח הזו) ורוח הטמאה שורה עליו. כך גם שורה, למי שיקרב אליו.

זהו שפתיב תסתיר פניך יבהלון וגו'. פסוק זה מהו אומר? אלא תסתיר פניך יבהלון, שהרי לא השקו להמצא ברכות לעולמות. תוסף רוחם יגועון, (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח טמאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו ומי שעומד עליהם ועל שאר בני אדם, מה רפואתם? זה שפתיב ואל עפרם ישובון. זה עפר שרפת החטאת (זה עפר המקדש שלמעלה) בשביל לטהר בו, והינו סוד (קהלת א) הכל היה מן העפר, ואפילו גלגל חמה.

לאחר שחוזרים לעפר זה בשביל לטהר בו, נעברת רוח הטמאה, ומתעוררת רוח אחרת קדושה ושורה בעולם. זהו שפתיב תשלח רוחך יבראון, יבראון וירפאו ברפואה עליונה של רוח אחרת. ותחדש פני אדמה, שהרי

הוא דכתיב, עליהם עוף השמים ישפון וגו'. משקה הרים מעליותיו וגו'. אלין שאר דרגין עלאין.

לבתר כל דא, מפרי מעשיך תשבע הארץ, (כ"א לתתא וכל עלמין וכו') ארעא עלאה קדישא. וכד איהי מתברכא, כל עלמין פלהו חדאן, ומתברכאן. דא בשעתא דברכאן משתפחי, משקיו דנחלא עמיקא דכלא.

ובשעתא דעלמא יתיב בדינא דברכאן לא משתפחי לנחלא בעלמא, כדין

אסתאב מקדש (כ"א ובשעתא דברכאן לא משתפחי לנחלא בעלמא, כדין עלמא יתיב בדינא, ומסטרא דשמאלא רוחא אתער ואתפשט בעלמא) וכמה חבילי טריקין משתפחי בעלמא, ושראן (בכמה אתרי) על בני נשא, ומסאב ההוא רוחא להו, כבר נש דגוע (כ"א כבר האי רוח) ורוח מסאבא שריא עליה. הכי נמי שריא, למאן דיקרב בהדיה.

הדא הוא דכתיב, תסתיר פניך יבהלון וגו'. האי קרא מאי קא מיירי. אלא תסתיר פניך יבהלון, דהא לא אתשקיין לאשתפחא ברכאן לעלמין. תוסף רוחם יגועון, (כ"א לאתער) ואתער רוחא אתרא מסטרא שמאלא, ורוח מסאבא שריא על בני נשא, על אינון דמיתין, ומאן דקאים בהדיהו, ועל שאר בני נשא, מאי אסוותא דלהון. הא דכתיב ואל עפרם ישובון. דא עפר שריפת החטאת, (כ"א דא עפר מקדשא דלעילא) בגין לאתדפאה ביה. והיינו רזא (קהלת א) הכל היה מן העפר, ואפילו גלגל חמה. לבתר דמהדרין להאי עפר, בגין לאתדפאה ביה, מתעבר רוחא מסאבא, ואתער רוחא אתרא קדישא, ושארי בעלמא. הדא הוא דכתיב, תשלח רוחך יבראון, יבראון, ויתסון באסוותא עלאה, דרוחא אתרא.

וּתְחַדֵּשׁ פָּנֵי אֲדָמָה, דְּהָא אֲתַדְפִּיאַת, (אֲתַתָּא לְבַעֲלָהּ) וְחֲדַתּוּתֵי דְסִיְהָרָא אֲשַׁתְּכַח, וְעַלְמִין כְּלָהּוּ מִתְּבַרְכָּאן. זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְהִיב לֹון עֵיטָא, דְּכָלָא אֲסוּוּתָא, בְּגִין דִּיזְכוּן לְחֵי עֲלָמָא דְאַתִּי, וְיִשְׁתַּכְּחוּ דְכִיין בְּהָאֵי עֲלָמָא, קְדִישִׁין לְעֲלָמָא דְאַתִּי, עַלִּייהוּ כְּתִיב (יחזקאל לו) וְזַרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִזֵּם טְהוּרִים וְטַהֲרֶתֶם. (דף קפ"א ע"ב).

נְטַרְהָ (אֲשָׁה לְבַעֲלָהּ), וְחֲדוּשׁ הַלְבָנָה נִמְצָא, וְכָל הָעוֹלָמוֹת מִתְּבַרְכִּים. אֲשֶׁרֵי חֶלֶק יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם עֲצָה שְׂפִלָּה רְפוּאָה כְּדֵי שִׁיזְכוּ לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא, וְיִמְצְאוּ טְהוּרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, קְדוּשִׁים לְעוֹלָם הַבָּא, עַלִּיהֶם כְּתוּב (יחזקאל לו) וְזַרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִזֵּם טְהוּרִים וְטַהֲרֶתֶם.

וּבֵאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבֵּר צִין וְגו'. (במדבר כ) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲמַאי פְּרָשְׁתָּא דְפָרָה, סְמִיכָה לְמִיתַת מְרִים. הָא אִוְקְמוּהָ. אֲלָא כִּיּוֹן (ס"א כמָה) דְאַתְעֵבִיד דִּינָא בְּהָאֵי פָרָה, לְדַכָּאָה לְמִסְאַבִּי, אֲתַעֵבִיד דִּינָא בְּמְרִים, לְדַכָּאָה עֲלָמָא, וְאַסְתַּלְקַת מִן עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְאַסְתַּלְקַת מְרִים, אֲסְתַּלְקַת הֵהוּא בְּאֵר, דְּהוּהָ אֲזִיל עֲמָהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא וְאַסְתַּלְקַת בִּירָא בְּכָלָא.

וּבֵאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבֵּר צִין וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לָמָּה פְּרָשַׁת פָּרָה סְמוּכָה לְמִיתַת מְרִים, הָרִי פְּרִשְׁוּהָ. אֲלָא כִּיּוֹן (כמו) שֶׁנַּעֲשֶׂה הַדִּין בְּפָרָה זֹו לְטַהֵר הַטְּמֵאִים, נַעֲשֶׂה דִין בְּמְרִים לְטַהֵר הָעוֹלָם, וְהִסְתַּלְקָה מִהָעוֹלָם. כִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּלְקָה מְרִים, הִסְתַּלְקָה אוֹתָהּ בְּאֵר שֶׁהִיְתָה חוֹלְכַת עִם יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבְּרָא, וְהִסְתַּלְקָה הַבְּאֵר בְּכָל.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וְאַתָּה בֶן אָדָם שָׂא קִינָא עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי עֲלִיָּה לְבַדָּה? לֹא. אֲלָא מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל נִשְׁבַּר בְּגִלְלָהּ. בְּגִלְלָהּ נִשְׁבַּר הַיָּמִין אַחֲרֶיהָ, שֶׁהִיָּה מְקַרְבָּה לַגּוּף. וְהַגּוּף, שֶׁהוּא שְׂמֵשׁ, נֶחֱשֵׁף בְּגִלְלָהּ, וְזֵהוּ שְׂכַתּוּב (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעֲנֵנִי. גּוּף, (בגלגלה, שְׂכַתּוּב יִשְׁעִיָּה יג) חֲשָׁף הַשְּׂמֵשׁ בְּצִאתוֹ (כְּתוּב) שְׂכַתּוּב (ישעיה ו) אֲלֵבִישׁ שְׂמִים קְדְרוֹת, שֶׁהָרִי הַשְּׂמֵשׁ נֶחֱשֵׁף בְּגִלְלָהּ. כְּמוֹ זֶה, וְתַמַּת שֵׁם מְרִים וְגו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וְאַתָּה בֶן אָדָם שָׂא קִינָא עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי עֲלִיָּה לְבַדָּה? לֹא. אֲלָא מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל נִשְׁבַּר בְּגִלְלָהּ. בְּגִלְלָהּ נִשְׁבַּר הַיָּמִין אַחֲרֶיהָ, שֶׁהִיָּה מְקַרְבָּה לַגּוּף. וְהַגּוּף, שֶׁהוּא שְׂמֵשׁ, נֶחֱשֵׁף בְּגִלְלָהּ, וְזֵהוּ שְׂכַתּוּב (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעֲנֵנִי. גּוּף, (בגלגלה, שְׂכַתּוּב יִשְׁעִיָּה יג) חֲשָׁף הַשְּׂמֵשׁ בְּצִאתוֹ (כְּתוּב) שְׂכַתּוּב (ישעיה ו) אֲלֵבִישׁ שְׂמִים קְדְרוֹת, שֶׁהָרִי הַשְּׂמֵשׁ נֶחֱשֵׁף בְּגִלְלָהּ. כְּמוֹ זֶה, וְתַמַּת שֵׁם מְרִים וְגו'.

וְלֹא הָיָה מִים לְעֵדָה, (במדבר כ) דְּהָא אֲסְתַּלְקַת בִּירָא דְעִילָא וְתַתָּא לְבַתָּר אֲתַפֵּר יְמִינָא, דְּכְתִיב יֶאֱסֹף אֶהְרֵן אֶל עַמּוּי. וְלְבַתָּר אֲתַחֲשֵׁף שְׂמֵשׁ, דְּכְתִיב, (דברים לב) וַיִּמַּת בְּהָר וְגו'. וְהָאֵסֹף אֶל עַמּוּף וְגו'. הָא דְרוּעָא יְמִינָא אֲתַפֵּר, וְגוּפָא דְאִיְהוּ שְׂמֵשׁ אֲתַחֲשֵׁף.

וְלֹא הָיָה מִים לְעֵדָה, (במדבר כ) דְּהָא אֲסְתַּלְקַת בִּירָא דְעִילָא וְתַתָּא לְבַתָּר אֲתַפֵּר יְמִינָא, דְּכְתִיב יֶאֱסֹף אֶהְרֵן אֶל עַמּוּי. וְלְבַתָּר אֲתַחֲשֵׁף שְׂמֵשׁ, דְּכְתִיב, (דברים לב) וַיִּמַּת בְּהָר וְגו'. וְהָאֵסֹף אֶל עַמּוּף וְגו'. הָא דְרוּעָא יְמִינָא אֲתַפֵּר, וְגוּפָא דְאִיְהוּ שְׂמֵשׁ אֲתַחֲשֵׁף.

וְבֹא וְרָאָה, לֹא נִמְצָא דוֹר בְּעוֹלָם
כְּמוֹ הַדּוֹר שֶׁעָמַד מִשֶּׁה בְּעוֹלָם,
וְאֶהְרֵן וּמְרִים. וְאִם תֹּאמַר בִּימֵי
שְׁלֹמֹה גַם כֵּן - לֹא! שֶׁהָרִי בִימֵי
שְׁלֹמֹה שְׁלֹטָה הִלְבְּנָה, וְהַשְּׂמֵשׁ
הַתְּכַנְסָה. וּבִימֵי מֹשֶׁה הַתְּכַנְסָה
הִלְבְּנָה וְשִׁלַּט הַשְּׂמֵשׁ.

שְׂרֵשֶׁה אַחִים הָיוּ: מֹשֶׁה, אֶהְרֵן
וּמְרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ו')
וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֵן
וּמְרִים. מְרִים - לְבָנָה. מֹשֶׁה -
שְׂמֵשׁ. אֶהְרֵן - זְרוּעַ זְמִין. חוּר -
זְרוּעַ שְׂמָאל. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים נַחֲשׁוֹן
בֶּן עֲמִינָדָב. בַּהֲתַחֲלָה מִתָּה מְרִים
- הִסְתַּלְּקָה הִלְבְּנָה וְהִסְתַּלְּקָה
הַבָּאָר. אַחַר כֵּן נִשְׁבְּרָה זְרוּעַ זְמִין
שֶׁמְקַרְבֵּת תָּמִיד אֶת הִלְבְּנָה
בְּאַחֲזָה וּבְשִׂמְחָה, וְעַל זֶה כְּתוּב
(שְׁמוֹת טו') וַתִּקַּח מְרִים הַנְּבִיאָה
אָחוֹת אֶהְרֵן. אָחוֹת אֶהְרֵן בְּרֹדְאִי,
שֶׁהָיָא זְרוּעַ שֶׁמְקַרְבָּה בְּאַחֲדוֹת
וּבְאַחֲזָה עִם הַגּוֹפֵא.

אַחַר כֵּן הַתְּכַנְסַת הַשְּׂמֵשׁ וְנַחֲשׁוֹן,
כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁכְּתוּב (בְּמַדְבָּר כו')
וַנֶּאֱסַפְתָּ [וְהֶאֱסַף] אֶל עַמִּיךָ גַם
אֶתָּה וְגו'. אֲשֶׁרִי חִלַּקְתָּ שֶׁל מֹשֶׁה,
אֶהְרֵן וּמְרִים שֶׁנִּמְצְאוּ בְּעוֹלָם.
בִּימֵי שְׁלֹמֹה שְׁלֹטָה הִלְבְּנָה
בְּתַקְוִינָה וְנִרְאָתָה בְּעוֹלָם,
וְהַתְּקִים שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמַת הָאוֹר
שֶׁלָּה וְשִׁלַּט בְּעוֹלָם. פִּיּוֹן
שֶׁהִלְבְּנָה יָרְדָה בְּעוֹנוֹתָיו, נִפְגַּם
יוֹם אַחַר יוֹם, עַד שֶׁנִּמְצָא בְּקֶרֶן
מְעַרְבִית וְלֹא יוֹתֵר, וְנִתֵּן שִׁבְט
אֶחָד לְבָנוֹ. אֲשֶׁרִי חִלַּקוּ שֶׁל מֹשֶׁה
נִבִיא הַנְּאֻמָּן.

כְּתוּב (קְהֵלֶת א') וַזְּרַח הַשְּׂמֵשׁ וּבֹא
הַשְּׂמֵשׁ וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאַרְנוֹ.
אֲבָל וַזְּרַח הַשְּׂמֵשׁ, כְּשִׁינְצָאוּ
יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, שֶׁהָאִיר הַשְּׂמֵשׁ
וְלֹא הִלְבְּנָה. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף
וְגו'. הָרִי כְּתוּב וּבֹא הַשְּׂמֵשׁ,
בְּמַדְבָּר, עִם שְׂאֵר מֵתֵי מַדְבָּר. פִּיּוֹן
שֶׁנִּכְנַס הַשְּׂמֵשׁ, לְאִיזָה מְקוֹם

וְהָא חֲזִי, לֹא אֲשַׁתְּכַח דְרָא בְּעֵלְמָא, כְּדָרָא
דְּמֹשֶׁה קִיִּימָא בְּעֵלְמָא, וְאֶהְרֵן וּמְרִים.
וְאִי תִימָא בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה הָכִי נִמִּי, לָאוּ. דְּהָא
בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה שְׁלִיט סִיְהָרָא, וְשִׂמְשָׁא
אֲתְכַנְיֵשׁ. וּבְיוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, אֲתְכַנְיֵשׁ סִיְהָרָא,
וְשִׂמְשָׁא שְׁלֵטָא.

תִּלְתָּת אַחִין הָיוּ: מֹשֶׁה, אֶהְרֵן, וּמְרִים. כְּמָה
דְּאֵת אֲמַר (מִיכָה ו') וְאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה
אֶהְרֵן וּמְרִים. מְרִים, סִיְהָרָא. מֹשֶׁה, שְׂמֵשׁ.
אֶהְרֵן, דְּרוּעָא יְמִינָא. חוּר, דְּרוּעָא שְׂמָאלָא.
וְאֲמַרִי לָהּ, נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב. בְּקֶדְמִיתָא מִיתַת
מְרִים, אֲסַתְּלַקַת סִיְהָרָא, אֲסַתְּלַק בְּאָר. לְבַתֵּר
אֲתַפְּר דְּרוּעָא יְמִינָא, דְּמְקַרְב תְּדִיר סִיְהָרָא,
בְּאַחֲזָא, בְּחִידוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוֹת טו') וַתִּקַּח
מְרִים הַנְּבִיאָה אָחוֹת אֶהְרֵן. אָחוֹת אֶהְרֵן וְרֹדְאִי,
דְּאִיהוּ דְּרוּעָא, דְּמְקַרְב לָהּ בְּאַחֲדוֹתָא, בְּאַחֲזָה
עִם גּוֹפֵא.

לְבַתֵּר אֲתְכַנְיֵשׁ שְׂמֵשׁא וְאֲתַחֲשֵׁן, כְּמָה
דְּאוּקִימָנָא דְּכְתִיב וְהֶאֱסַף אֶל עַמִּיךָ
גַם אֶתָּה וְגו'. זַפְּאָה חוּלְקִיָּהוּן דְּמֹשֶׁה אֶהְרֵן
וּמְרִים, דְּאֲשַׁתְּכַחוּ בְּעֵלְמָא. בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה,
שְׁלֵטָא סִיְהָרָא, בְּתַקְוִינָהּ, וְאֲתַחֲזִי בְּעֵלְמָא.
וְאֲתַקִּיִּים שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמַתָּא דְּנִהִירוֹ דִּילָהּ,
וְשִׁלַּט בְּעֵלְמָא. פִּיּוֹן דְּסִיְהָרָא נַחֲתָא בְּחוּבּוֹי,
אֲתַפְּגִים יוֹמָא בְּתֵר יוֹמָא, עַד דְּאֲשַׁתְּכַח בְּקֶרֶן
מְעַרְבִית, וְלֹא יִתִּיר, וְאֲתִיָּהִב שְׁבִטָא חַד
לְבְּרִיָּהּ. זַפְּאָה חוּלְקָא דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהִימָנָא.
כְּתִיב (קְהֵלֶת א') וַזְּרַח הַשְּׂמֵשׁ וּבֹא הַשְּׂמֵשׁ וְגו'.

הָאִי קָרָא אוּקִימָנָא. אֲבָל וַזְּרַח הַשְּׂמֵשׁ,
כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְּצָרִים, דְּנִהִיר שְׂמֵשׁא וְלֹא
סִיְהָרָא. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף וְגו', הָא כְּתִיב וּבֹא
הַשְּׂמֵשׁ, בְּמַדְבָּרָא, עִם שְׂאֵר מֵתֵי מַדְבָּרָא. פִּיּוֹן
דְּעָאֵל שְׂמֵשׁא, לָאֵן אֲתֵר אֲתְכַנְיֵשׁ. אֵל מְקוֹמוֹ,

התפנס? אַל מקומו, בשביל להאיר ללְבָנָה. זהו שכתוב שואף זורח הוא שם. שאף על גב שהתפנס, זורח הוא שם ודאי. שהרי לא מוארת הלְבָנָה אלא מאור השמש. וזהו סוד הכתוב (דברים לא) הַנֶּפֶךְ שֹׁכֵב עִם אֲבֹתָיִךְ וְקָם. אף על גב דתתפנש, הַנֶּפֶךְ קָיָים לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא. (ועליה דא הוא יהושע).

כִּדְּ הוּא מִשָּׁה וְעָלִיהַ כְּתִיב הַאִי קָרָא, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. זֶה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהִשְׁתַּדֵּל לְהוֹרִישׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְהַשְׁלִים לְלִבְנָה כְּרֹאוּי, שֶׁהָיָה הוּא עִמָּל בְּיִשְׂרָאֵל פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ, פַּתַּח מִשָּׁה. בֹּא וּרְאֵה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ כְּלִמָּה, מִשּׁוּם שֶׁעָבַד וְלֹא לְקַח מְקוֹמוֹ מִמֶּשׁ, אֲלֵא פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ, וְלֹא הָיָה לוֹ אוֹר מִשָּׁלוֹ, אֲלֵא אוֹר שֶׁהָאִיר לוֹ. וְאִם כִּדְּ מַהוּ שְׂבָחוֹ, הוֹאִיל וְלֹא הַשְׁלִים לְכָאן וּלְכָאן?

וּבְכִדְּ מְקוֹם שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ, עַל דְּרַגְתּוֹ אָמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ. (שם א) וְעוֹד רְאִיתִי פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ. (שם ט) שְׂבָתִי וּרְאֵה פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ. וְכֵן בְּלָם. וּמִשּׁוּם דְּרַגְתּוֹ אָמַר, וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר בּוֹדְאִי.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְדַאי מִי שְׁנוּטֵל סַם הַמּוֹת לְבִדּוֹ, עָלָיו כְּתוּב (שם א) בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמַל פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וּמִי הוּא פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ? הָיָה אוֹמֵר זֶה הַלְבָנָה. וּמִי שְׂאוּחֻז הַלְבָנָה בְּלִי הַשָּׁמֶשׁ, עֲמָלוֹ פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וְזֶהוּ הַחֲטָא הַקְּדָמוֹן שֶׁל הָעוֹלָם. וְעַל זֶה מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לְאָדָם הַרְאִישׁוֹן, וְכֵן לְכָל מִי שֶׁבָּא אַחֲרָיו שֶׁחֲטָאוּ בְּמְקוֹם זֶה. הוֹרְיָךְ אֵל דְּרוּם וְסוּבָב אֵל צְפוֹן, הֵינּוּ שְׂפָתוֹב (דברים א) מִימֵינוּ אִשׁ

בְּגִין לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ הוּא שֵׁם. דְּאֵף עַל גַּב דְּאַתְפְּנִישׁ, זוֹרֵחַ הוּא שֵׁם וְדַאי. דְּהָא לָא אַנְהִיר סִיְהָרָא, אֲלֵא מְנַהֲרָא דְשִׁמְשָׁא. וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (דברים לא) הַנֶּפֶךְ שֹׁכֵב עִם אֲבֹתָיִךְ וְקָם. אֵף עַל גַּב דְּתַתְּפַנֵּשׁ, הַנֶּפֶךְ קָיָים לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא. (ועליה דא הוא יהושע).

כִּדְּ הוּא מִשָּׁה וְעָלִיהַ כְּתִיב הַאִי קָרָא, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, דָּא יְהוֹשֻׁעַ, דְּאַשְׁתַּדֵּל לְאַחְסֵנָא אֶרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְאַשְׁלֵמָא לְסִיְהָרָא כְּדָקָא יְאוּת, דְּהָא אִיהוּ אֲעִמָּל בְּהוּ בְיִשְׂרָאֵל, פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ תַּחֲוֹתֶיהָ דְמִשָּׁה. תָּא חֲזִי, ווי לְהֵהוּא כְּסוּפָא, ווי לְהֵהוּא כְּלִימָה, בְּגִין דְּפִלַּח, וְלֹא נָטַל אֶתְרִיָּה מִמֶּשׁ, אֲלֵא תַחֲוֹת שִׁמְשָׁא, וְלֹא הוּא לִיָּה נְהִירוֹ מְדִילִיָּה, אֲלֵא נְהִירוֹ דְנְהִיר לִיָּה. וְאִי הָכִי, מָאִי תוּשְׁבַּחְתָּא הוּא לִיָּה, הוֹאִיל וְלֹא אֲשְׁלִים לְהָכָא וּלְהָכָא. וּבְכִדְּ אֲתֵר דְּאָמַר שְׁלֵמָה פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ, עַל דְּרַגְא דִּילִיָּה קָאֲמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ. (קהלת ג) וְעוֹד רְאִיתִי פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ. (קהלת ט) שְׂבָתִי וּרְאֵה (דף קפ"ב ע"א) פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ. וְכֵן פְּלָהוּ. וּבְגִין דְּרַגְא דִּילִיָּה קָאֲמַר. וְדָא הוּא רְזָא דְמִלָּה וְדַאי.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְדַאי מָאן דְּנָטִיל סְמָא דְמוֹתָא בְּלַחֲדוּדִי, עָלִיָּה פְתִיב בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמוּל פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וּמָאן הוּא פַתַּח הַשָּׁמֶשׁ. הָיָה אִימָא דָּא סִיְהָרָא. וּמָאן דְּאַחִיד סִיְהָרָא בְּלֵא שִׁמְשָׁא, עֲמָלוֹ פַּתַּח הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וְדָא הוּא חוּבָא קְדָמָאָה דְעֲלָמָא. וְעַל דָּא מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לְאָדָם קְדָמָאָה, וְכֵן לְכִלְהוּ דְאַתְיִין בְּתַרְיָה, דְחָבּוּ בְאַתְרָא דָּא. הוֹרְיָךְ אֵל דְּרוּם וְסוּבָב אֵל צְפוֹן, הֵינּוּ דְכְּתִיב,

מִיִּמִּינוּ אֵשׁ דַּת לָמוּ. יְמִינוּ, זֶה דְרוֹם. אֵשׁ דַּת - זֶה צָפוֹן. וְזֶה כָּלוּל בְּזוֹה.

סוֹבֵב סוֹבֵב הוֹלֵךְ הַרוּחַ. פְּסוּק זֶה קָשָׁה. סוֹבֵב סוֹבֵב הַשֶּׁמֶשׁ הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב, מֵה זֶה הוֹלֵךְ הַרוּחַ? מִי רוּחַ זוֹ? זֶהוּ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, שְׁנִקְרָא רוּחַ הַקִּדְשׁ. וְזֶה (הוּא) רוּחַ שֶׁהוֹלֵךְ וְסוֹבֵב לְאוֹתָם שְׁנֵי צְדָדִים לְהִתְחַבֵּר בְּגוּף, וְעַל זֶה כְּתוּב הַרוּחַ, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע הַשֶּׁמֶשׁ סֶתֶם, שְׁנוּדַע (לְהִתְחַבֵּר בְּגוּף שֶׁהוּא הַשֶּׁמֶשׁ, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע) חִלַּק יִשְׂרָאֵל.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שֶׁב הַרוּחַ. מִי זֶה סְבִיבוֹתָיו? אֵלּוּ הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם מְרַפְּכָה קְדוּשָׁה, וְהֵם שְׁלֹשָׁה, וְדוּד וְאַרְבָּעָה רוּחוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ בָהֶם (ס"י וְזוֹה רוּחַ שֶׁהִתְחַבֵּר בָּהֶם) (דְּדוּד הוּא רוּחַ רְבִיעִי שֶׁהִתְחַבֵּר בָּהֶם), הִרְי הֵם מְרַפְּכָה קְדוּשָׁה שְׁלֵמָה. וְעַל זֶה כְּתוּב (תְּהַלִּים קיח) אֲכֵן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנָה.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שֶׁב הַרוּחַ, מֵאֵן סְבִיבוֹתָיו. אֵלֶּיךָ אֲבָהֶן, דְּאֵינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא, וְאֵינּוֹן תַּלְתָּה, וְדוּד וְד' רוּחֵי דְאִתְחַבְּרִין בְּהוּ (ס"י וְדָא רוּחָא דְאִתְחַבְּרָא בְּהוּ) (ס"א וְדוּד דָּא הוּא רוּחָא רְבִיעָאָה, דְאִתְחַבְּרָ בְּהוּ) הָא אֵינּוֹן רְתִיכָא קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא, וְעַל דָּא כְּתוּב, (תְּהַלִּים קיח) אֲכֵן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנָה.

מִשׁוּם שֶׁכָּל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה הַמְּלֻךְ נִסְתָּרִים כָּלֶם בְּחֻכְמָה, וְכָלֶם פְּנִים פְּנִימָה שֶׁל הַיְכָל הַקְּדוֹשׁ, וּבְנֵי אָדָם לֹא מִסְתַּפְּלִים בָּהֶם, וְרוֹאִים דְּבָרֵי כְּדִבְרֵי אָדָם אַחֵר. אִם כֵּן, מֵהוּ הַשִּׁבְחָה לְשְׁלֵמָה הַמְּלֻךְ בְּחֻכְמָתוֹ מִשְׁאֵר בְּנֵי אָדָם? אֵלּא וְדָא כָּל דְּבָר וְדְבָר שֶׁל שְׁלֵמָה הַמְּלֻךְ נִסְתָּר בְּחֻכְמָה.

בְּגִין דְּכָל מְלוּי דְשְׁלֵמָה מְלַפָּא סְתִימִין כְּלָהוּ בְּחֻכְמָתָא, וְכָלָהוּ לָגוּ בְּגוּ דְהֵיכְלָא קְדִישָׁא, וּבְנֵי נְשָׂא לָא מִסְתַּפְּלִי בְּהוּ, וְחֻמָּאֵן מְלוּי כְּמִלִּין דְּבִר נָשׁ אַחְרָא. אִי הָכִי, מֵה שְׁבָחָא הוּא לְשְׁלֵמָה מְלַפָּא בְּחֻכְמָתִיהָ, מִשְׁאֵר בְּנֵי נְשָׂא. אֵלּא וְדָאֵי כָּל מְלָה וּמְלָה דְשְׁלֵמָה מְלַפָּא סְתִימִים בְּחֻכְמָתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (קְהֵלֵת ז) טוֹבָה חֻכְמָה עִם נְחֻלָּה וְיִתְר לְרֵאֵי הַשֶּׁמֶשׁ. אִם לֹא הִתְנַלְּה דְּבַר זֶה, לֹא (שְׁמַעְנָא וְלֹא) יִדְעֵנוּ מֵה אָמַר. טוֹבָה חֻכְמָה - זוֹהִי חֻכְמָה שֶׁהִיא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, (לְכַפָּא) כִּסָּא מְתַקְנָת לוֹ. טוֹבָה חֻכְמָה עִם נְחֻלָּה, יָפָה וְנָאָה כְּשֶׁהִיא שׁוֹרָה עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם נְחֻלְתָּהּ וְחֻלְקָהּ לְהִתְקַשֵּׁר בָּהּ.

לְרוֹאֵי הַשֶּׁמֶשׁ, אִי לָאו דְּהָא אִתְגַּלְיָא מְלָה דָּא, לָא (שְׁמַעְנָא וְלֹא) יִדְעֵנָּא מֵאִי קָאֵמַר. טוֹבָה חֻכְמָה, דָּא הִיא חֻכְמָה, דְּהִיא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, (ס"א לְבוֹרְכֵינָא) כּוֹרְסִינָא מִתְתַקְנָא לִיהָ. טוֹבָה חֻכְמָה עִם נְחֻלָּה, יָאָה וְשִׁפְרָא כַּד אִיהִי שְׁרִינָא עִמָּהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן נְחֻלָּה וְעַדְבָּא דִּילָהּ, לְאִתְקַשְׁרָא בָּהּ.

אֲבָרָה תּוֹשֵׁב־חַתָּא יִתִּיר לְרוֹאֵי הַשֶּׁמֶשׁ, לְאֵינּוֹן יִזְכּוּ לְאִתְחַבְּרָא בְּשֶׁמֶשׁ, וְלְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, דְּהָא אַחִיד בְּאֵילָנָא

וְלְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, דְּהָא אַחִיד בְּאֵילָנָא

וְלְאִתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, דְּהָא אַחִיד בְּאֵילָנָא

דחיי, ומאן דאחיד ביה, בכלא אחיד, בחיין דהאי עלמא, ובחיי דעלמא דאתי, ודא הוא דכתיב, (קהלת ז) ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה. מאי ויתרון דעת. דא אילנא דחיי. יתרון דיליה מהו, החכמה ודאי, דהא תורה, מחכמה עלאה נפקא.

החיים, ומי שאוחז בו, אוחז בכל, בחיי העולם הזה ובחיי העולם הבא. וזהו שכתוב (שם) ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה. מה זה ויתרון דעת? זה עץ החיים. יתרונו מהו? החכמה ודאי, שהרי תורה יוצאת מחכמה עליונה.

תו טובה חכמה עם נחלה, טובה חכמה, ודאי עם נחלה, דא צדיקא דעלמא, דאיהו נהורא דשמשא, דהא תרין דרגין אלין פחדא יתבי, ודא הוא שפירו דלהון, אבל ויותר לרואי השמש, לאינון דמתאחדין בשמשא, תוקפא דכלא, שבחא דכלא.

עוד טובה חכמה עם נחלה - טובה חכמה ודאי עם נחלה, זה צדיק העולם שהוא אור השמש, שהרי שתי דרגות אלו יושבות כאחד, וזהו יפין, אבל ויתר לראי השמש, לאותם שנאחזים בשמש, חזק הכל, שבח הכל.

ודא הוא דעת, אילנא דחייא, והא אוקמוה (משלי יט) גם בלא דעת נפש לא טוב. מאן נפש. דא נפש טוב דדוד מלפא. ודא חכמה דקאמרן. ובגיני כן יתרון דעת החכמה, דמתמן אשתרשא אילנא ואתנטע לכל סטריין, וכן לכל אינון דאחידן ביה בהאי אילנא, ועל דא שלמה מלפא לא אשתכח אלא בההוא דרגא דיליה, ומתמן ידע פלא, והוה אמר עוד ראיתי תחת השמש, ושבתתי וראיתי וגו'. וכן פלהו. זכאין אינון צדיקייא, דמשתדלי באורייתא, וידעין אורחוי דמלפא קדישא, וסתימין עלאין דגניזין באורייתא, דכתיב, (הושע ד) כי ישרים דרכי יי וגו'. (חסר).

וזהו דעת, עץ החיים, והרי פרושהו, (משלי יט) בלא דעת נפש לא טוב. איזו נפש? זו נפש טובה של דוד המלך, וזו החכמה שאמרנו. ומשום זה יתרון דעת החכמה, שמשם נשרש עץ ונטע לכל הצדדים, וכן לכל אלו שאחזים בעץ הזה. ועל זה שלמה המלך לא נמצא אלא באותה דרגה שלו, ומשם ידע הכל, והיה אומר: עוד ראיתי תחת השמש, ושבתתי וראיתי וגו'. וכן פלם. אשרי אותם צדיקים שמשתדלים בתורה ויודעים דרכי המלך הקדוש ונספרות עליונים שגנוזים בתורה, שכתוב (הושע ד) כי ישרים דרכי ה' וגו'.

יאסא אהרן אל עמיו וגו'. (במדבר כ) רבי חייא פתח, (קהלת ז) ושבח אני את שפכר מתו וגו'. פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה כנגדו וימחה בידו ויאמר לו מה אתה עושה, וכרצונו עושה הכל. ושבח אני את המתים. וכי שלמה המלך משבח את המתים יותר בכלא.

יאסא אהרן אל עמיו וגו'. רבי חייא פתח, (קהלת ז) ושבח אני את המתים שפכר מתו וגו'. פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה כנגדו וימחה בידו ויאמר לו מה אתה עושה, וכרצונו עושה הכל.

ושבח אני את המתים. וכי שלמה המלך משבח את המתים יותר בכלא.

ושבח אני (דף קפ"ב ע"ב) את המתים. וכי שלמה מלפא משבח למתייא יתיר

מהחיים? והרי לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך אמת בעולם הזה, כמו שנאמר (שמואל ב-כג) ובניוהו בן יהודע בן איש חי, והרי פרושהו החברים, ורשע שלא הולך בדרך אמת נקרא מת, והוא משבח את המתים מהחיים?

אָרְא וְדַאי כָּל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה הַמְּלֻךְ בְּחֻכְמָה נֶאֱמְרוּ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר. וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֵלּוּ לֹא כְּתוּב יוֹתֵר, הֵייתִי אוֹמֵר כִּי. אָבֵל כִּינּוּן שְׁכָתוּב שְׁפָכֵר מֵתוֹ, נִמְצָא דְבַר אַחֵר בְּחֻכְמָה. שְׁפָכֵר מֵתוֹ - זְמַן אַחֵר הִסְתַּלְקוּ מִהָעוֹלָם, וְהִתְפַּקְנוּ בְּעַפְרוֹ, (שהודמן הממנה עליו ומת בחיי עולם כדי שיתתקן (שהודמן עליו ושב בעולם הזה כדי שיתתקן) (הממנה עליו ומת בעולם הזה ונתקן בעפר כדי שיתתקן במקום שישלם זמנו - מת הוא ודאי, זהו שבח משאר מתי העולם. אם תאמר לא ידון פעם אחרת באותו עולם, הרי כתוב לא תקום וגו') לאחר שנשלם זמנו - מת, ודאי הוא שבח משאר מתי העולם. אם תאמר לא ידון פעם אחרת באותו עולם, שכתוב לא תקום פעמים צרה) כָּל שֶׁכֶּן שָׁזָה קָבֵל עֲנֵשׁ פֵּעַם וּפְעָמִים, וְזֶה וְדַאי מְקוּמוֹ נִתְקַן בְּשִׁבַּח יוֹתֵר מֵאוֹתָם חַיִּים שְׁעֵדִין לֹא קָבְלוּ עֲנֵשׁ.

ועל זה כתוב ושבח אני את המתים שפכר מתו, דוקא. אלה אותם חיים, ונקראים מתים. מה הטעם נקראים מתים? משום שהרי טעמו טעם המות. ואף על גב שעומדים בעולם הזה, הם מתים, ומבין המתים חזרו, ועוד על מעשים ראשונים עומדים לתקון, ונקראים מתים. מן החיים אשר המה חיים - שעוד לא טעמו טעם מות ולא קבלו ענשם, ולא יודעים אם זכאים באותו העולם ואם לא.

בא וראה, צדיקים שזוכים להתקשר בצרור החיים, הם זכאים לראות בכבוד המלך

מן חייא, והא לא אקרי חי אלא מאן דאיהו בארע קשוט בהאי עלמא, כמה דאת אמר (שמואל ב כג) ובניוהו בן יהודע בן איש חי, והא אוקמוהו חבריאי, ורשע דלא אזיל בארע קשוט אקרי מת, ואיהו משבח למתים מן החיים.

אָרְא, וְדַאי כָּל מְלוֹי דְּשְׁלֵמָה מְלָפָא, בְּחֻכְמָתָא אֲתַמְרוּ, וְהָא אֲתַמְרוּ, וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֵילּוּ לֹא כְּתִיב יִתִיר, הָוּה אֲמִינָא הָכִי, אָבֵל כִּינּוּן דְּכְתִיב שְׁפָכֵר מֵתוֹ, אֲשַׁתְּכַח מְלָה אַחֲרָא בְּחֻכְמָתָא. שְׁפָכֵר מֵתוֹ: זְמַנָּא אַחֲרָא אֲסַתְּלָקוּ מִן עֲלְמָא, וְאֲתַתְּקֵן בְּעַפְרָא, (דאודמנא די ממנא עליה ומית בחיי עלמא דגנין דיתתקון (ס"א דאודמנא עליה ותב בהאי עלמא כנין דיתתקון) (ס"א דממנא עליה ומית בהאי עלמא ואתתקון בעפרא כנין דיתתקון באתר דישתלים זמניה מת הא ודאי דא הוא שכתא משאר מתי עלמא אי תימא אתדן זמנא אחרא בההוא עלמא הא כתיב לא תקום וגו') בטר דאשתלים זמניה מית ודאי הוא שכתא משאר מתי עלמא. אי תימא לא אתדן זמנא אחרא בההוא עלמא, דכתיב לא תקום פעמים צרה) כָּל שֶׁכֶּן דְּהָא קָבִיל עוֹנֵשָׁא זְמַנָּא וְתַרִּין, וְדַא וְדַאי, אַתְרִיָּה אֲתַתְּקֵן בְּשִׁבְחָא יִתִיר מֵאִינוּן חַיִּי, דְּעַד לֹא קָבִילוּ עוֹנֵשָׁא.

ועל דא כתיב ושבח אני את המתים שפכר מתו, דייקא, אלין אינון חייין, ואקרוין מתים. מאי טעמא אקרוין מתים, בגין דהא טעמו טעמא דמותא, ואף על גב דקיימי בהאי עלמא, מתים אינון, ומבין מתיא אהדרו. ועוד על עובדין קדמאין קיימין לאתקנא, ואקרוין מתים. מן החיים אשר המה חיים, דעד לא טעמו טעמא דמותא, ולא קבילו עונשיהו, ולא ידעי אי זכאן בההוא עלמא ואי לאו.

תא חזי, זכאין דזכאן לאתקשרא בצרורא דחיי, אינון זכאין למחמי ביקרא דמלפא עלאה קדישא, כמה דאת אמר, (תהלים כז) לחזות

בנעם יי ולבקר בהיכלו. ואינון מדורהון, יתיר
 ועלאה מפל אינון מלאכין קדישין, וכל דרגין
 דלהון. דהא ההוא אתרא (ס"א סדרה) עלאה, לא
 זפאין עלאין ותפאין למחמי ליה, הדא הוא
 דכתיב, (ישעיה טד) עין לא ראתה אלהים זולתך
 וגו'.

ואינון דלא זפאין לסלקא כל כף פאינון, (ס"א
 דוכתא, אית וכו') דוכתייא אית לון לתפא
 כפום אורחיהו, ואלין לא זפאין לההוא אתר,
 ולמחמי כמה דחמאן אינון דלעילא, ואלין
 קיימי בקיומא דעדן תפאה ולא יתיר. ואי
 תימא מאן עדן תפאה. אלא דא עדן דאקרי
 חכמה תפאה, ודא קיימא על גן דבארעא,
 ואשגחותא דהאי עדן עליה (ולא יתיר), ואלין
 קיימי בהאי גן, ואתהנון מעדן דא.

מאי בין עדן תפאה לעלאה. פיתרון האור מן
 החשף, עדן תפאה, אקרי עדנא נוקבא.
 עדן עלאה, אקרי עדן דכר, עליה פתיב עין
 לא ראתה אלהים זולתך. האי עדן תפאה,
 אקרי גן לעדן דלעילא, והאי גן אקרי עדן,
 לגן דלתפא. ואלין דמשפכחי בגן תפאה,
 אתהנון מהאי עדן דעלייהו, בכל שבת ושבת,
 ובכל ירחא וירחא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה טו)
 והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו.

ועל אלין אמר שלמה, מן החיים אשר המה
 חיים עדנה, דהא אלין בדרגא עלאה יתיר
 מנייהו. מאן אינון. אינון שפכר מתו, וקבילו
 עונשא תרי זמני, ואלין אקרוין פספ מזוקק,
 דעאל לנורא זמנין ותריין, ונפיק מניה זוהמא,
 ואתברר ואתנקי. (קהלת ד) וטוב משניהם את אשר
 עדן לא היה. ההוא רוחא דקאים לעילא,
 ואתעכב לנחתא לתפא, דהאי קאים בקיומיה,

את אשר עדן לא היה - אותה רוח שעומדת למעלה והתעכבה

העליון הקדוש, כמו שנאמר
 (תהלים כו) לחזות בנעם ה' ולבקר
 בהיכלו. ואותם מדוריהם יותר
 ועליון מפל אותם מלאכים
 קדושים וכל דרגותיהם. שהרי
 אותו מקום (סדרה) עליון לא זוכים
 עליונים ותחתונים לראותו. זהו
 שכתוב (ישעיה טד) עין לא ראתה
 אלהים זולתך וגו'.

ואותם שלא זוכים לעלות כל כף
 כאותם אלה, (מקום יש וכו') מקומות
 יש להם למטה כפי דרכיהם,
 ואלה לא זוכים לאותו מקום
 ולראות כפי שרואים אלו
 שלמעלה, ואלה עומדים בקיום
 של עדן הפחתון ולא יותר. ואם
 תאמר, מה זה עדן פחתון? אלא
 זה עדן שנקרא חכמה תחתונה,
 וזה עומד על גן שבארץ,
 והשגחת עדן זה עליו (לא יותר),
 ואלה עומדים בגן זה ונהנים
 מעדן זה.

מה בין עדן פחתון לעליון? (קהלת
 ט) פיתרון האור מן החשף. עדן
 פחתון נקרא עדן נקבה, עדן
 עליון נקרא עדן זכר, עליו פתוב
 עין לא ראתה אלהים זולתך. עדן
 פחתון זה נקרא גן לעדן
 שלמעלה, וגן זה נקרא עדן לגן
 שלמטה. ואלה שנמצאים בגן
 הפחתון נהנים מהעדן הזה
 שעליהם בכל שבת ושבת ובכל
 חדש וחדש. זהו שכתוב (ישעיה טו)
 והיה מדי חדש בחדשו ומדי
 שבת בשבתו.

ועל אלה אמר שלמה, מן החיים
 אשר המה חיים עדנה. שהרי
 אלה בדרגה עליונה יותר מהם.
 מי אלו? אלו שפכר מתו וקבלו
 ענש פעמים, ואלה נקראים פספ
 מזוקק, שנכנס לאש פעמים
 ושנים, ויוצא ממנו זוהמא,
 והתברר והתנקה. וטוב משניהם
 לרדת למטה, שהרי עומד בעמדו

וְאִין לֹו לְקַבֵּל עֲנֵשׁ, וְיֵשׁ לֹו מְזוּן
מֵאוֹתוֹ מְזוּן עֲלִיזוֹן שְׁלֹמְעֵלָה
לְמַעְלָה.

טוֹב מְכֻלָּם מִי שֶׁלֹא הִתְפָּרַשׁ וְלֹא
הִתְגַּלְּהוּ וְכָל דְּבָרָיו בְּנִסְתָּר הֵם,
זֶהוּ זְכָאֵי חֲסִיד שְׁשֹׁמֵר מִצְוֹת
הַתּוֹרָה וְקִיּוּמָן, וְהַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
יוֹמָם וְלַיְלָה. זֶה נֶאֱחָז וְנִהְיֶה
בְּדַרְגָּה עֲלִיזוֹנָה עַל כָּל שְׂאֵר בְּנֵי
אָדָם, וְכֻלָּם נֶאֱחָזִים (בְּכִיּוֹם) מִחֻפְתּוֹ.
בֹּא וְרֵא, בְּשִׁעָה שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה יֵאָסֵף אֶהְרֹן אֶל
עַמּוּי, נִחְלַשׁ כַּחוּ, וְיִדַע שֶׁנִּשְׁבַּרְהוּ
זְרֻעוֹ הַיְמָנִית, וְהוֹדְעוּעַ כֹּל גּוֹפּוֹ.
כִּינּוּן שְׁאָמַר קַח אֶת אֶהְרֹן וְאֶת
אֶלְעָזָר בְּנֹו, אָמַר לֹו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: מֹשֶׁה, הֲרִי זְרֻעַ אֶתְרַת
הַלְוִיִּיתִי לָךְ (זִמְנַתִּי לָךְ), וְהִפְשֵׁט אֶת
אֶהְרֹן וְגו', וְאֶהְרֹן יֵאָסֵף, הֲרִי
אֶלְעָזָר יִהְיֶה אֶצְלָךְ בְּזִמְן (יְמִיּוֹ) זֶה
תַּחַת אֲבִיּוֹ. וְעַם כָּל זֶה לֹא הַשְׁלִים
מְקוֹם בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּאֲבִיּוֹ, שֶׁהֲרִי
עֲנִי הַכְּבוֹד הַסְּתַלְקוּ, וְלֹא חֲזָרוּ
אֶלָּא בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה, וְלֹא בְּזִכּוֹת
אֶלְעָזָר.

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. לְמָה
לְעִינֵי כָּל הָעֵדָה? אֶלָּא מִשּׁוּם
שְׁאֶהְרֹן הָיָה אֶהוּב הָעַם יוֹתֵר
מֵהַכֹּל, וְלֹא יֵאמְרוּ שֶׁזֶה נִמְשָׁךְ עַל
יְדֵי מֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה מִשָּׁךְ לְאֶהְרֹן
בְּדָבָרִים עַד שֶׁעָלוּ לָהֶר, וְכָל
יִשְׂרָאֵל הָיוּ רוֹאִים בְּשִׁעָה
שֶׁהִפְשִׁיט מֹשֶׁה לְבוּשֵׁי אֶהְרֹן
וְהַלְבִּישָׁם לְאֶלְעָזָר.

מָה הַטַּעַם מֹשֶׁה (וְלֹא אֶהְרֹן)? אֶלָּא
מֹשֶׁה הַלְבִּישָׁם אֶת אֶהְרֹן כְּשִׁעֵלָה
לְכַהֲנָה, זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּלְבַּשׁ מֹשֶׁה
אֶת אֶהְרֹן אֶת בְּגָדָיו, וְכָתוּב (וַיִּקְרָא
ח) וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ אֶת הַמַּעֲלִיל. כַּעַת
מֹשֶׁה הוֹרִיד מִמֶּנּוּ מָה שֶׁנֶּתַן לֹו,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרִיד מִמֶּנּוּ
מָה שֶׁנֶּתַן לֹו, וְשָׁנִיָּהם הַפְּשִׁיטוּ

וְלִית לִיהִ לְקַבֵּל עוֹנֵשׂא, וְאִית לִיהִ מְזוּנָא
מֵהֵהוּא מְזוּנָא (דף קפ"ג ע"א) עֲלָאָה דְלַעִילָא
לְעִילָא.

טוֹב מְכֻלָּהוּ, מָאֵן דְלֹא אֶתְפָּרַשׁ, וְלֹא אֶתְגַּלְּיָא,
וְכָל מְלוֹי בְּסִתִּימָא אֵינּוּן. דָּא הוּא זְכָאָה
חֲסִידָא, דְנִטְר פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא, וְקִיּוּם לֹוּן,
וְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִייתָא יְמָמָא וְלַיְלִי. דָּא אֶתְאַחִיד
וְאֶתְהִי בְּדַרְגָּא עֲלָאָה עַל כָּל שְׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא,
וְכֻלְהוּ אֶתְאַחֲדוּן (כ"א אֶתְקוּדוּן) מִחוּפָּה דְהֵאִי.

הָא חֲזִי, בְּשִׁעָתָא דְאָמַר קְדָשׂא בְרִיךְ הוּא
לְמֹשֶׁה יֵאָסֵף אֶהְרֹן אֶל עַמּוּי, אֶתְחַלֵּשׁ
חִילָא דִּילִיָּה, וְיִדַע דְהָא אֶתְפַּר דְרוּעָא יְמִינָא
דִּילִיָּה, וְאֶזְדַּעְזַעָא כָּל גּוֹפִיָּה, כִּינּוּן דְאָמַר קַח
אֶת אֶהְרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֹו, אָמַר לִיהִ קְדָשׂא
בְרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה, הָא דְרוּעָא אֶתְרָא אוֹזִיפְנָא
לָךְ (זִמְנִית לָךְ), וְהִפְשֵׁט אֶת אֶהְרֹן וְגו', וְאֶהְרֹן
יֵאָסֵף, הָא אֶלְעָזָר יִהְיֶה לְגַבְךָ, זְמַנָּא (כ"א יְמִינָא)
דָּא תַּחַת אֲבִיּוֹ. וְעַם כָּל דָּא לֹא אֶשְׁלִים אֶתְרַ
בְּהֵהוּא זְמַנָּא כְּאֲבִיּוֹ, דְהָא עֲנִי יִקַּר אֶסְתַּלְקוּ,
וְלֹא אֶהְדְּרוּ אֶלָּא בְּזִכּוֹתָא דְמֹשֶׁה, וְלֹא בְּזִכּוֹתָא
דְאֶלְעָזָר.

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. (במדבר כ) אֶמָּאֵי לְעִינֵי
כָּל הָעֵדָה. אֶלָּא, בְּגִין דְאֶהְרֹן הָוָה רַחֲמִימָא
דְעַמָּא, יִתִּיר מְכֻלָּא, וְלֹא יִימְרוּן דְהָא אֶתְגַּנִּיד
עַל יְדָא דְמֹשֶׁה. וּמֹשֶׁה מִשָּׁךְ לְאֶהְרֹן בְּמַלְיָן,
עַד דְסָלִיקוּ לְטוֹרָא, וְכָל יִשְׂרָאֵל הָיוּ חֲמָאֵן,
בְּשִׁעָתָא דְאֶפְשִׁיט מֹשֶׁה לְבוּשֵׁי דְאֶהְרֹן,
וְאֶלְבִּישׁ לֹוּן לְאֶלְעָזָר.

מָאֵי טַעְמָא מֹשֶׁה (כ"א וְלֹא אֶהְרֹן). אֶלָּא מֹשֶׁה
אֶלְבִּישִׁנוּן לְאֶהְרֹן כַּד סָלִיק לְכַהֲנָא,
הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיִּלְבַּשׁ מֹשֶׁה אֶת אֶהְרֹן אֶת
בְּגָדָיו, וְכָתִיב (וַיִּקְרָא ח) וַיִּלְבַּשׁ אוֹתוֹ אֶת הַמַּעֲלִיל.

הִשְׁתָּא. מֹשֶׁה אֶעֱדֵי מַנְיָה, מָה דְיֵהֵב לִיהִ. וְקוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא אֶעֱדֵי מַנְיָה,

את אהרן מהכל, ומשה הוריד מבחוץ, והקדוש ברוך הוא מבפנים. ועד שמשה הוריד, הקדוש ברוך הוא לא הוריד. אשרי חלקו של משה.

אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם. התקין הקדוש ברוך הוא לאהרן משה ומנורת זהב שפאירה. ומשלו לקח, מאותה מנורה שהדליק בכל יום פעמים, ונסתם פי המערה ויָרְדוּ.

רבי יהודה אמר, פי המערה הזו פתוח, שכל ישראל ראו את אהרן שוכב ונר המנורה דולק לפניו, ומטתו יוצאת ונכנסת, וענן אחד עומד עליו. ואז ידעו ישראל שהרי מת אהרן, וראו שהרי הסתלקו ענני הכבוד. זהו שכתוב ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו', והרי פרשוהו. ועל זה בכו לאהרן כל בית ישראל, גברים ונשים וטף, שהרי אהוב מכלם היה.

רבי שמעון אמר, שלשת אחים עליונים קדושים אלו למה לא נקברו במקום אחד, והאיברים התפזרו, אחד כאן ואחד כאן ואחד במקום אחר? אלא יש אומרים, במקום שצריכים ישראל להסתפן בו, מת כל אחד ואחד, בשביל להגן עליהם, ונצלו. אבל כל אחד ואחד מת פראוי עליהם. מרים בקדוש, בין צפון לדרום. אהרן לצד ימין. משה פראוי לו. אחז אותו הר להר אהרן, וכנס לקבורת מרים לגבי אותו הקר, אחז לשני צדדים. ועל זה נקרא (דברים לב) הר העברים, ששני צדי ההר שעוברים, ואחז לצד זה ולצד זה.

אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה

מה דיהב ליה. ותרווייהו אפשרי ליה לאהרן מפלא, ומשה אעדי לבר, וקודשא בריך הוא לגו. ועד דאעדי משה, קדשא בריך הוא לא אעדי, זכאה חולקא דמשה.

זכאה חולקיהון דצדיקייא, דקודשא בריך הוא בעי ביקריהון. אתקין קדשא בריך הוא לאהרן, ערסא ומנרתא דדהבא דנהרא. ומדידיה נטיל, מההוא מנרתא דהיה דליק בכל יומא תרי זמני ואסתים פום מערתא ונחתו.

רבי יהודה אמר, פום מערתא הוה פתיחא, דכל ישראל הוו חמאן לאהרן שכיב, ובוצינא דמנרתא דליק קמיה, וערסיה נפיק ועייל, ועננא חד קאים עליה. וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית. וחמו דהא אסתלקו ענני כבוד, הדא הוא דכתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו', והא אוקמוהו. ועל דא בכו לאהרן כל בית ישראל, גוברין ונשין וטף, דהא רחימא מפלהו הוה.

רבי שמעון אמר, הני תלתא אחין עלאין קדישין, אמאי לא אתקברו באתר חד, ושׂיפין אתבדרו, חד הכא, וחד הכא, וחד באתר אחרא. אלא אית דאמרי, באתר דבעאן ישראל לאסתפנא ביה, מית כל חד וחד, בגין לאגנא עלייהו, ואשתזבון, אבל כל חד וחד מית פדקא חזי עלייהו. מרים בקדוש, בין צפון לדרום. אהרן לסטר ימינא. משה כדקא חזי ליה. אחיד ההוא טורא לטורא דאהרן, וכניש לקבורתא דמרים לגבי ההוא טורא, אחיד לתרי סטרי. ועל דא אתקרי הר העברים, דתרי סטרי טורא דמעברי, ואחיד לסטרא דא ולסטרא דא.

זכאה חולקיהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי. ואף על גב דאינון

ובעולם הפא. ואף על גב שהם במקום אחר, בעולם אחר עליון, זכותם עומדת בעולם הזה לדורי דורות. ובשעה שישראל חוזרים בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא ויגזרה נגזרת עליהם, אז קורא הקדוש ברוך הוא לצדיקים שעומדים לפניו למעלה ומודיע להם, והם מבטלים אותה גזרה, וחס הקדוש ברוך הוא על ישראל. אשרי הצדיקים, שעליהם פתוב (ישעיה נח) ונחך ה' תמיד וגו'.

וידבר העם באלהים ובמשה וגו'. (במדבר כא) פרשתא דא, באתר אחרא אסתליק, עם אינון מי מריבה דמשה ואהרן.

רבי יצחק פתח, (אסתר ה) ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות וגו'. מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה, ומשום זה פתובה בין הפתובים. ויהי ביום השלישי, שנחלש כח הגוף, והרי קים ברוח בלא גוף, אז - ותלבש אסתר מלכות. איזו מלכות? אם תאמר בלבוש כבוד וארנמן, הרי לא כף נקרא. אלא ותלבש אסתר מלכות, שהתלבשה במלכות עליונה קדושה, ודאי לבשה רוח הקדש.

מה הטעם זכתה להאי אתר. בגין דנטרא פומה דלא לחוואה מדי. הדא הוא דכתיב, (אסתר ב) אין אסתר מגדת מולדתה. ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה, זכי לאתלבשא ברוח דקודשא. וכל מאן דסטיר פומיה למלה בישא, הא ודאי ההוא מלה בישא עליה. (ס"א ואי לאו), ואי תימא הא נגעים, או צרעת, דמוקדן פחויא עליה, והא אוקמוה.

וידבר העם באלהים ובמשה, ושאמרו דבר רע בקדוש ברוך הוא, וכתרגומו - ועם משה נצו.

באתר אחרא, בעלמא אחרא עלאה, זכותהון קיימא בעלמא דא, לדרי דרין. ובשעתא דישראל תייבין בתיובתא קמי קדשא בריך הוא, ויגזירה אתגזר עלייהו, פדין קארי קדשא בריך הוא לצדיקייא דקיימי קמיה לעילא, ואודע לון, ואינון מבטלי ההיא גזרה, וחייס קדשא בריך הוא עלייהו דישראל. זכאין אינון צדיקייא, דעלייהו כתיב (ישעיה נח) ונחך יי תמיד וגו'.

וידבר העם באלהים ובמשה וגו'. (במדבר כא) פרשתא דא, באתר אחרא אסתליק, עם אינון מי מריבה דמשה ואהרן.

רבי יצחק פתח, (אסתר ה) ויהי ביום השלישי (דף קפ"ג ע"ב) ותלבש אסתר מלכות וגו'. מגלת אסתר ברוח הקדש נאמרה, ובגין כך פתובה בין הפתובים. ויהי ביום השלישי, דאתחלש חילא דגופא, והא קיימא ברוחא בלא גופא, פדין ותלבש אסתר מלכות. מאי מלכות. אי תימא בלבושי יקר וארגוונא, הא לאו הכי אקרי. אלא ותלבש אסתר מלכות, דאתלבשת במלכות עלאה קדישא, ודאי לבשה רוח הקדש.

מאי טעמא זכתה להאי אתר. בגין דנטרא פומה דלא לחוואה מדי. הדא הוא דכתיב, (אסתר ב) אין אסתר מגדת מולדתה. ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה, זכי לאתלבשא ברוח דקודשא. וכל מאן דסטיר פומיה למלה בישא, הא ודאי ההוא מלה בישא עליה. (ס"א ואי לאו), ואי תימא הא נגעים, או צרעת, דמוקדן פחויא עליה, והא אוקמוה. וידבר העם באלהים ובמשה, דאמרו מלה בישא בקודשא בריך הוא, וכתרגומו - ועם משה נצו. למה העליתונו, שוו כל אפייא

למה העליתנו, שמו כל הפנים שוות, בגלל זה הזדמנו להם נחשים, ששורפים אותם פאש ומכניסים אש למעייהם ונופלים מתים, כמו שנאמר וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים.

רבי חייא אמר, נחשים היו באים, מלחשים בפיהם, ונושכים ומתים. מה מלחשים? כמו שנאמר (קהלת י) אם ישף הנחש בלוא לחש. אש היו מלהטים בפיהם, ונושכים וזורקים בהם אש, ומעייהם יוקדים ומתים. והרי דברים אלו עלו למקום אחר.

ומשם בארה הוא הבאר. מה שונה שפאן בארה ואחר כף באר? אלא בארה, לאחר שמתכנסים המים לתוף המים ויורדים למטה. באר, בשעה שיצחק ממלא אותם. הוא הבאר, הוא פתוב, וסוד זה כמו שכתוב (במדבר יח) ועבד הלוי הוא.

רבי אבא אמר, בכל מקום הוא, וקוראים היא - זכר ונקבה פאחד. וכלל עליון - ה' נקבה, ו' זכר, א' כלל הכל, שהרי א' בשלמות שורה. אשריהם ישראל. אף על גב שהם למטה, הם אחוזים בכלל העליון של הכל, ומשום זה פתוב (תהלים ק) הוא עשנו ולא אנחנו, באף פתוב. כלל של ו"ה, וא' שכולל הכל.

רבי שמעון אמר, רוח המים זוהי רוח הקדש שנשבה בהתחלה, כמו שנאמר (שיר השירים ד) הפיחי גני. אחר כף נוזלים מים למלא אותה (בלה), זהו שפתוב (תהלים קמו) ישב רוחו יזלו מים. ישב רוחו בהתחלה, ואחר כף יזלו מים. ועד שלא נושבת רוח זו, לא נוזלים מים. מה בא להשמיענו? משמיע שצריך בכל לעורר עד שרוח לא נושבת, לא נוזלים

שווין בגין כף אודמן לגבייהו חוויין, דמוקדן לון פאשא, ועייל אשא למעייהו ונפלין מתין, כמה דאת אמר וישלח יי בעם את הנחשים השרפים.

רבי חייא אמר, חוויין הוו אתיין, מלחשן בפומייהו, ונשכין ומתין. מאי מלחשן. כמה דאת אמר (קהלת י) אם ישוף הנחש בלוא לחש. אשא הוו מלהטן בפומייהו, ונשכין ושריין אשא בהו, ואתוקדאן מעייהו ומתין והא מלין אלין אסתלקו לאתר אחרא.

ומשם בארה הוא הבאר. (במדבר כא) מאי שנא דהכא בארה, ולבתר באר. אלא בארה, לבתר דמתפנשי מיא לגו ימא, ונחתה לתתא. באר, בשעתא דיצחק מלייא ליה. היא הבאר, היא כתיב ורזא דא, כמה דכתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא.

רבי אבא אמר, בכל אתר הוא, וקרינן היא, דכר ונוקבא כחדא. וכללא עלאה, ה' נוקבא, ו' דכר, א' כללא דכלא. דהא א' בשלימו שריא. זפאין אינון ישראל, אף על גב דאינון לתתא, אינון אחידן בכללא עלאה דכלא, ובגין כף פתיב (תהלים ק) הוא עשנו ולא אנחנו, באף פתיב. כללא דו"ה וא' דכליל פלא.

רבי שמעון אמר, רוח דמיא, דא הוא רוח הקדש, דנשב בקדמיתא. כמה דאת אמר (שיר השירים ד) הפיחי גני, לבתר נוזלין מיא למליא לה, (כלא) הדא הוא דכתיב, (תהלים קמו) ישב רוחו יזלו מים. ישב רוחו בקדמיתא, ולבתר יזלו מים. ועד לא נשיב האי רוחא, לא נוזלין מיא. מאי קא משמע לן, משמע דבעי בכלא לאתערא מלה, בעובדא או במלה, או הדבר, במעשה או בדבר, או להראות כמראה המעשה. וכאן,

אליה מים לגבי אותה הרוח.
הוא הבאר, קוראים היא הבאר.
מה שונה שבהתחלה בארה וכאן
באר? אלא בהתחלה נקבה
לבדה, וכעת שאמר הוא - כלל
של זכר ונקבה - נקרא באר.
ובמקום שנמצא זכר, אפילו (מאה)
מלה נקבה, נקרא זכר לכל.

אשר אמר ה' למשה אסף את
העם, משום שבאר זו לא זזה
(באר) מהם. ואם תאמר, איך יכלו
לשאב ממנה כלם? אלא הוא
מוציא לשלשה עשר נחלים,
והמעין מתמלא ויוצא לכל
הצדדים, ואז היו ישראל בשעה
שחונגים ורוצים מים, עומדים
עליה ואומרים שירה. ומה
אומרים? עלי באר. העלי מימך
להוציא מים לכל ולהיות משקים
ממך. וכן אומרים שבח של באר
זאת, באר חפרוה שרים וגו'. דבר
אמת היו אומרים, וכך הוא.

מבאן למדנו (בא ראח), כל מי
שרוצה לעורר דברים של מעלה,
בין במעשה בין בדבור - אם
אותו מעשה או אותו דבור לא
נעשה כראוי, לא מעורר דבר. כל
בני העולם הולכים לעורר בבית
הכנסת דבר שלמעלה, אבל
מעטים אלו שיודעים לעורר,
והקדוש ברוך הוא קרוב לכל
היודעים לקרא לו ולעורר הדבר
כראוי. אבל אם לא יודעים לקרא
לו, הוא אינו קרוב, שפתוב (שם)
קמה קרוב ה' לכל קראיו וגו'. מה
זה באמת? שיודעים לעורר דבר
אמת כראוי, וכן בכל.

גם כאן היו ישראל אומרים
דבורים אלה, דברי אמת, כדי
לעורר באר הזאת ולהשקותם
לישראל, ועד שאומרים מלים
אלו, לא מתעוררת. וכן אפילו

לאתחזאה כחיוזו דעובדא. והכא, עד דרוחא
לא נשיב, לא נזלין מיא לגביה דההוא רוח.
הוא הבאר, היא הבאר קרינן, מאי שנא
בקדמיתא בארה, והשתא באר, אלא
בקדמיתא נוקבא בלחודהא, והשתא דקאמר
הוא, כללא דדכר ונוקבא, אקרי באר. ובאתר
דאשתכח דכר, אפילו (מאה) מלה נוקבא, דכר
קרינן לכלא.

אשר אמר יי למשה אסוף את העם, בגין
דהאי באר לא אעדי (באר) מנייהו. ואי
תימא, היך יכלין לשאבא מניה כלא, אלא
איהו נפיק לתליסר נחלין, ונביע אתמלי ונפיק
לכל סטרין, וכדין הוו ישראל בשעתא דשארן
ובעין מיא, קיימין עליה, ואמרי שירתא. ומה
אמרי, עלי באר. סלקי מימך, לאנפקא מיין
לכלא, ולאשתקאה מנך. וכן אמרי תושבחתא
דהאי באר, באר חפרוה שרים וגו'. מלה
קשוט הוו אמרי, וכך הוא.

מהבא אוליפנא (נ"א תא תוי), כל מאן דבעי
לאתערא מלין דלעילא, בין בעובדא
בין במלה. אי ההוא עובדא, או ההוא מלה,
לא אתעביד כדקא יאות, לא אתער מדי. כל
בני עלמא אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה
דלעילא, אבל זעירין אינון דיודעין לאתערא,
וקודשא בריה הוא קריב לכלא דיודעי למקרי
ליה ולאתערא מלה כדקא יאות, אבל אי לא
יודעי למקרי ליה, לאו איהו קריב, דכתיב (תהלים)
קמה קרוב יי לכל קוראיו וגו'. מאי באמת.
דיודעי לאתערא מלה דקשוט כדקא יאות, וכן
בכלא.

אוף הכא, הוו אמרי ישראל הני מלין, מלין
דקשוט, בגין לאתערא (דף קפ"ד ע"א) להאי

בירא, ולאשתקאה לון לישראל, ועד דאמרי הני מלי לא אתער. וכן אפילו

בְּאִינוּן חֲרָשֵׁי עֲלָמָא, דְּמִשְׁתַּמְשֵׁי בְּזִינִין בִּישִׁין,
 עַד דְּעֵבְדֵי עוֹבְדוּי דְקָשׁוּט לְגַבְיֵיהוּ, אִי לֹא
 אָמְרוּ מְלִי דְקָשׁוּט, בְּגִין לְאִמְשַׁכָּא לֹון בְּהַנִּי
 גְּוֹנֵי דְבַעְיִין, לֹא מִתְעַרְיִן לְגַבְיֵיהוּ, וְאִפִּילוּ
 דְּצוּוּחֵי כָּל יוֹמָא בְּמִלִּין אַחְרָנִין, אוּ בְּעוֹבְדָא
 אַחְרָא, לֹא מִשְׁכִּין לֹון לְגַבְיֵיהוּ לְעֲלָמִין, וְלֹא
 מִתְעַרְיִן לְקַבְלֵיהוּ.

בְּאוֹתָם מְכַשְׁפֵי הָעוֹלָם
 שְׁמִשְׁתַּמְשִׁים בְּמִינִים רָעִים, עַד
 שְׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל אֲמַת
 אֲלֵיהֶם - אִם לֹא אוֹמְרִים דְּבָרֵי
 אֲמַת בְּשִׁבִיל לְהַמְשִׁיף אוֹתָם
 בְּגוֹנִים אֵלוּ שְׂרוּצִים, לֹא
 מִתְעוֹרְרִים לְגַבְיֵיהֶם. וְאִפִּילוּ
 שְׁצוּוּחִים כָּל הַיּוֹם בְּדְבָרִים
 אַחֲרִים אוּ בְּמַעֲשֵׂה אַחֵר, לֹא
 מוֹשְׁכִים אוֹתָם אֲלֵיהֶם לְעוֹלָמִים
 וְלֹא מִתְעוֹרְרִים אֲלֵיהֶם.

בא ורָאָה, כְּתוּב (מלכים א- יח)
 וַיִּקְרָאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל וְגו'. מֵה
 הַטַּעַם? אַחַד, שְׁאִין רְשׁוּת בְּאוֹתוֹ
 בַּעַל בְּזָה. וְעוֹד, שֶׁהַדְּבָרִים לֹא
 מְכַשְׂרִים בִּינֵיהֶם, וְהַשְׁפִּיחֻם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֶם. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (ש) וְאִתָּה הִסְבַּת אֶת לְבָם
 אַחְרָנִית. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים
 שְׂיִוְדָעִים לְקַרָּא לְרַבּוֹנָם כְּרָאוּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵכָא בְּעֵינָא לְגַלְאָה מְלָה.
 תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דִּידַע לְסַדְרָא עוֹבְדָא
 כְּדָקָא יְאוּת, וְלְסַדְרָא מְלִין כְּדָקָא יְאוּת, הָא
 וְדָאֵי מִתְעַרְי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִמְשַׁכָּא
 מְלִין עֲלָאִין דְּמִתְפַּשְׂרוּן. (ס"א ו'א ל'א, ל'א אֲתַכְשַׁר לְגַבְיֵיהוּ).
 וְלֹא אֲכַשֵׁר לְגַבְיֵיהוּ אִי הָכִי כָּל עֲלָמָא יְדַעֵי
 לְסַדְרָא עוֹבְדָא, וְלְסַדְרָא מְלִין, מָאֵי חֲשִׁיבוּ
 דְּלֵהוֹן דְּצַדִּיקָאֵי, דִּידַעֵי עֲקָרָא דְּמִלָּה וְעוֹבְדָא,
 וְיְדַעֵי לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא, יִתִּיר מְאֵלִין
 אַחְרָנִין, דְּלֹא יְדַעֵי כָּל כְּפָה.

יודעים כל כָּהָן?
 אֵלָּא אֵלֶּה שְׁלֹא יוֹדְעִים עֲקָר
 הַמַּעֲשֵׂה כָּל זֶה, אֵלָּא סְדוּר
 בְּעֲלָמָא וְלֹא יוֹתֵר, מוֹשְׁכִים
 עֲלֵיהֶם מְשִׁיכוֹת שְׁאֵחַר כְּתַפִּי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא טַס
 בְּאוּרִי, שֶׁהַשְּׁגָחָה נִקְרָא.

וְאֵלֶּה שְׂיִוְדָעִים וּמְכוּוֹנִים לִב
 וְרַצוֹן, מוֹצִיאִים בְּרֻכּוֹת מִמְּקוֹם
 הַמְּחַשְׁבָּה, וְיוֹצִאִים בְּכָל הַגְּזָעִים
 וְהַשְּׂרָשִׁים בְּדָרְךְ יֵשֶׁר כְּרָאוּי, עַד
 אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם, שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

תָּא חֲזִי, כְּתוּב, (מלכים א יח) וַיִּקְרָאוּ בְשֵׁם הַבַּעַל
 וְגו'. מָאֵי טַעְמָא. חַד דְּלֹא רְשׁוּ בְּהֵהוּא
 בַּעַל בְּהָאֵי. וְעוֹד דְּמְלִין לֹא מִתְפַּשְׂרוּן בִּינֵיהוּ,
 וְאִנְשֵׁי לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְנַהוֹן. הָדָא הוּא
 דְּכְתוּב, (מלכים א יח) וְאִתָּה הִסְבַּת אֶת לְבָם אַחְרָנִית.
 זְכָאִין אִינוּן צַדִּיקָאֵי, דִּידַעֵי לְמַקְרִי לְמֵאֲרִיהוֹן
 כְּדָקָא יְאוּת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֵכָא בְּעֵינָא לְגַלְאָה מְלָה.
 תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דִּידַע לְסַדְרָא עוֹבְדָא
 כְּדָקָא יְאוּת, וְלְסַדְרָא מְלִין כְּדָקָא יְאוּת, הָא
 וְדָאֵי מִתְעַרְי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאִמְשַׁכָּא
 מְלִין עֲלָאִין דְּמִתְפַּשְׂרוּן. (ס"א ו'א ל'א, ל'א אֲתַכְשַׁר לְגַבְיֵיהוּ).
 וְלֹא אֲכַשֵׁר לְגַבְיֵיהוּ אִי הָכִי כָּל עֲלָמָא יְדַעֵי
 לְסַדְרָא עוֹבְדָא, וְלְסַדְרָא מְלִין, מָאֵי חֲשִׁיבוּ
 דְּלֵהוֹן דְּצַדִּיקָאֵי, דִּידַעֵי עֲקָרָא דְּמִלָּה וְעוֹבְדָא,
 וְיְדַעֵי לְכוּוֹנָא לְבָא וְרַעוּתָא, יִתִּיר מְאֵלִין
 אַחְרָנִין, דְּלֹא יְדַעֵי כָּל כְּפָה.

אֵלָּא אֵלִין דְּלֹא יְדַעֵי עֲקָרָא דְּעוֹבְדָא כּוּלֵי הָאֵי,
 אֵלָּא סְדוּרָא בְּעֲלָמָא וְלֹא יִתִּיר, מְשִׁכִּין
 עֲלֵיהוּ מְשִׁיכוּ דְּבַתֵּר כְּתַפּוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, דְּלֹא טַס בְּאוּרִיא דְּשְׁגִיחוּ אֲקָרֵי.

וְאֵלִין דִּידַעֵי וּמְכוּוֹנֵי לְבָא וְרַעוּתָא, מְפַקֵי
 בְּרַכָּאן מֵאַתֵּר דְּמִחֲשַׁבָּה, וְנִפְקֵי בְּכָל
 גְּזָעִין וְשְׂרָשִׁין בְּאַרְחַ מִיֵּשֶׁר כְּדָקָא יְאוּת, עַד
 דְּמִתְבְּרַכָּאן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְשְׁמָא קְדִישָׁא
 שְׂמִתְבְּרַכִּים עֲלֵיוֹנִים וְתַתָּוֹנִים, וְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ מִתְבְּרַךְ עַל יְדָם.

הוא קרוב אליהם ומזמן פנגדם. בשעה שקוראים לו הוא מזמן אליהם. בשעה שהם בצרה הוא אצלם. הוא מכבד אותם בעולם הזה ובעולם הבא. זהו שכתוב (תהלים צא) כי בי חשק ואפליטהו אשגבהו כי ידע שמי.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֶת־וַיֹּאמֶר רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא בֵּיתָה לְבַשׁ שָׁנִים. בא ורֹאֵה, פְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹנֶקֶת מִשְׁנֵי צַדִּידִים, פֶּעֶת בְּרַחֲמִים, פֶּעֶת בְּדִין. פְּשׁוּרָצָה לֵינֵק בְּרַחֲמִים, נִמְצָא מְקוֹם לְהִתְיַשֵּׁב בוֹ. פְּשׁוּרָצָה לֵינֵק בְּדִין, מְקוֹם נִמְצָא לְהִתְיַשֵּׁב בוֹ וְלִשְׁרוֹת עָלָיו, שִׁפְךְ הוּא בְּכָל מְקוֹם - לֹא שׁוֹרָה דְּכַר שְׁלֹמְעֵלָה עַד שֶׁנִּמְצָא מְקוֹם לִשְׁרוֹת עָלָיו. וְעַל כֵּן פְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלֵג, מַה הִטְעַם? מִשׁוּם שֶׁכָּל בֵּיתָה לְבַשׁ שָׁנִים, לֹא שׁוֹרָה זֶה אֶלָּא בְּזָה, לְכֵן בְּאֵדָם וְאֵדָם בְּלִבָּן, וְהָרִי פְּרִשׁוּתָהּ. (בא רֹאֵה, פְּתוּב) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֶת־וַיֹּאמֶר שְׁנֵי אוֹתוֹ הֵם שְׁלָמִים (אוֹתוֹ). שְׁנֵי אוֹתוֹ הֵם שְׁלָמִים פְּתוּרָה בְּשְׁנֵי וָוִיִּם, אֶחָד זֶה, וְאֶחָד - (דְּבָרִים כב) עַד דְּרַשׁ אַחִיד אֶת־וַיֹּאמֶר (אוֹתוֹ). מַה הִטְעַם? מִשׁוּם שֶׁהֵם אוֹת מִשֵּׁשׁ. עַד דְּרַשׁ אַחִיד (אַחִיד מִמֶּשׁ) אֶת־וַיֹּאמֶר (אוֹתוֹ), שְׁצַרִּיךְ לְפָרֵשׁ אֶת אוֹתוֹ הָאוֹת שֶׁל אוֹתָהּ אֲבָדָה. גַּם כֵּן אוֹתוֹ הֵנָּה, זֶה עוֹג שְׁנֵדְבֵק בְּאֲבָרָהּ, וּמֵאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ הֵיחָד, וּכְשֶׁנִּמְוֵל אֲבָרָהּ מַה פְּתוּב? (בראשית יז) וְכָל אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ וְגו'. זֶה עוֹג שְׁנֵדְבֵק עִמּוֹ וְקָבַל אוֹת הַקְּדוּשׁ הַזֶּה. כִּינּוּן שְׁרָאָה עוֹג שִׁישְׂרָאֵל מִתְקַרְבִּים אֵלָיו, אָמַר: הָרִי וְדָאֵי אֲנִי הַקְּדוּמְתֵי זְכוּת שְׁעוּמְדַת לְהֵם, וְזֶה שֵׁם לְמוֹלוֹ.

עֲלָאָה מִתְפָּרֵךְ עַל יְדֵיהוֹן. זְפָאָה חוֹלְקֵיהוֹן. דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְגַבִּיהוֹן, וְזַמִּין לְקַבְּלֵיהוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְקָארוֹן לִיה, הוּא זַמִּין לוֹן. בְּשַׁעֲתָא דְאִינוֹן בְּעָאקוּ, הוּא לְגַבִּיֵיהוּ, הוּא אוֹקִיר לוֹן בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֶתִי, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים צא) כִּי בִי חֶשֶׁק וְאֶפְלִטָהוּ אֲשַׁגְּבֵהוּ כִּי יִדַע שְׁמִי.

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אוֹתוֹ וְגו'. (במדבר כא) רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָה מִשְׁלֵג כִּי כָל בֵּיתָה לְבוּשׁ שָׁנִים. תָּא חֲזִי, פְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל יוֹנֶקֶת מִתְּרֵי סְטְרֵי, הַשְׁתָּא בְּרַחֲמֵי, הַשְׁתָּא בְּדִינָא. כַּד בְּעִינָא לְיִנְקָא בְּרַחֲמֵי, אֲשַׁתְּכַח אֶתֶר לְאֲתִישְׁבָּא בֵיה. כַּד בְּעִי לְיִנְקָא בְּדִינָא, אֶתֶר אֲשַׁתְּכַח לְאֲתִישְׁבָּא בֵיה, וְלִמְשָׁרֵי עֲלוּהֵי, דְהִכִּי הוּא בְּכָל אֶתֶר, לֹא שְׁאֲרֵי מְלָה דְלַעִילָא, עַד דְאֲשַׁתְּכַח אֶתֶר לְמְשָׁרֵי עֲלוּי. וְעַל דָּא, פְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא לְבֵיתָא מִשְׁלֵג, מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דְכָל בֵּיתָא לְבוּשׁ שָׁנִים. לֹא שְׁרִיאָה הָאִי, אֶלָּא בְהָאִי חֲתוּר בְּסוּמָק, וְסוּמָק בְּחֲתוּר. וְהָא אוֹקְמוּהָ. (תָּא חֲזִי, כְּתִיב).

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אוֹתוֹ, תִּרִין אוֹתוֹ אִינוֹן שְׁלִימִין בְּאוֹרֵייתָא בְּתִרִין וָוִיִּין, חַד דָּא, וְחַד, (דְּבָרִים כב) עַד דְּרוּשׁ אַחִיד אוֹתוֹ. מֵאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְאִינוֹן אוֹת מִשֵּׁשׁ. עַד דְּרוּשׁ אַחִיד (אַחִיד מִמֶּשׁ) אוֹתוֹ, דְּבַעֲי לְפָרֵשׁא הַהוּא אוֹת, דְּהָהוּא אֲבִידָה.

אוֹף הָכָא דִין אוֹתוֹ, דָּא עוֹג, דְאֶתְדַבֵּק בְּאֲבָרָהּ, וּמֵאֲנָשֵׁי בֵיתֵיהָ הָהָא, וְכַד אֲתַגְזֵר אֲבָרָהּ מַה פְּתִיב, וְכָל אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ וְגו'. דָּא עוֹג דְאֶתְגְזֵר עִמֵּיהָ, וְקָבִיל הָאִי אֶת קְדִישָׁא, כִּינּוּן דְחֲמָא עוֹג דְיִשְׂרָאֵל מִקְרַבִּין גַּבִּיָה, אָמַר הָא וְדָאֵי אֲנָא אֶקְדִימָנָא זְכוּתָא דְקָאִים לוֹן, וְדָא שְׁנֵי לְקַבְּלֵיהָ.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה פָּחַד מִשָּׁה, אֵיךְ יְכוּל לַעֲקֹר רִשְׁם שְׂרִשְׁם אַבְרָהָם? אָמַר, בְּרִדְאֵי הַיָּמִין שְׁלִי מֵת, שְׁהַרֵּי הַיָּמִין צְרִיף לָזֶה. אִם נֹאמַר הַרֵּי אֶלְעָזָר - יָמִין הַלְּבָנָה הוּא וְלֹא יָמִינִי. וְהָאוֹת הַזֶּה לְיָמִין הוּא, שְׂאֲבָרְהֶם הוּא לְיָמִין.

מִיָּד אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵל תִּירָא אֹתוֹ תִירָא אֹתוֹ. אֵל תִּירָא אֶת אוֹתוֹ הָאוֹת שְׁלוֹ, וְאֶפְלוֹ לְיָמִין לֹא צְרִיף. כִּי בְיָדְךָ נִתְתִּי. שְׂמֵאלְךָ תַעֲקֹר אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם, שְׁהַרֵּי הוּא פָּגַם הַרִשְׁם שְׁלוֹ, וּמִי שְׂפּוֹגֵם אוֹת זֶה רְאוּי לְהַעֲקֹר מִהָעוֹלָם, כָּל שֶׁפָּגַם שְׂמֵאל שְׁלֶךְ, שְׁהִיא יָדְךָ, יַעֲקֹר אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם, בְּגִלְלֵי זֶה יַעֲקֹר מִהָעוֹלָם. וְאֶפְלוֹ שֶׁהוּא תַקִּיף מִבְּנֵי הַגְּבוּרִים וְרָצָה לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, נָפַל בְּיַדֵּי מִשָּׁה וְהַשְׁמִיד. בְּגִלְלֵי זֶה הִפֵּל הַשְׁמִידוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיּוֹ וְכָל עַמּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב וַיִּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ, וְכַתּוּב (דְּבָרִים ב) וַיִּנָּח אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. בְּנוֹ פְּתוּב, חֶסֶר יו"ד, וְקוֹרְאִים בְּנָיו, וְהַרֵּי פְּרֻשׁוֹהוּ הַחֲבָרִים.

אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂמֵשָׁה הַנְּבִיאָה הָיָה בִּינְיָהֶם, שֶׁבְּגִלְלוֹ עָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל הָאוֹתוֹ הַלְלוֹ, וּפְרֻשׁוֹהָ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא גָזַר בְּרִיתוֹ עִם שְׂאֵר הָעַמִּים לְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ, אֲלֵא עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי אַבְרָהָם, שֶׁכַּתּוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית יז) וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדוֹרְתָם לְבְרִית עוֹלָם. וְכַתּוּב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עֲלֶיךָ וְגו', לֹא יְמוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

בֵּיהּ שְׁעָתָא דְּחִיל מִשָּׁה, הֵיךְ יְכִיל לְאַעֲקָרָא רְשִׁימָא דְּרִשִׁים אַבְרָהָם. אָמַר, וְדֵאֵי הָא יָמִינָא דִּילֵי מֵית, דְּהָא יָמִינָא בְּעֵינָא לְהָאֵי. אֵי נִימָא הָא אֶלְעָזָר, יָמִינָא דְּסִיְהָרָא הוּא, וְלֹא דִּילֵי. וְהָאֵי אֶת לְיָמִינָא הוּא, דְּאַבְרָהָם לְיָמִינָא הוּא.

מִיָּד אָמַר קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אֵל תִּירָא אוֹתוֹ, לֹא תִדְחַל לְהַהוּא אֶת דִּילֵיהּ, וְאֶפְלוֹ לְיָמִינָא לֹא אֶצְטְרִיף. כִּי בְיָדְךָ נִתְתִּי. שְׂמֵאלְךָ דִּילְךָ יַעֲקֹר לִיהּ מִעֲלָמָא, דְּהָא הוּא פָּגַם רְשִׁימָא דִּילֵיהּ, וּמֵאֵן דְּפָגַם לְהָאֵי אֶת, אֶתְחַזִּי לְאַתְעֲקָרָא מִעֲלָמָא, כָּל שֶׁפָּגַם שְׂמֵאלְךָ דִּילְךָ, דְּאִיהוּ יָדְךָ, יַעֲקֹר לִיהּ מִעֲלָמָא, בְּגִין כֵּן (ד' קפ"ד ע"ב) אֶתְעֲקֹר מִעֲלָמָא, וְאֶפְלוֹ דְּאִיהוּ תַקִּיפָא מִבְּנֵי גְבַרְיָא, וּבְעָא לְשִׁיצָאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, נָפַל בְּיַדֵּיהּ דְּמִשָּׁה וְאֶשְׁתַּצִּי.

בְּגִין כֵּן כִּלְאֵי שְׁצִיאוֹ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי וְכָל עַמִּיהּ, וְכָל דִּילֵיהּ. כְּמָה דְּכַתִּיב, וַיִּכּוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְכַתִּיב, (דְּבָרִים ב) וַיִּנָּח אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. בְּנוֹ פְּתִיב חֶסֶר יו"ד, וְקָרִינָן בְּנָיו, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרְיָא.

וּבְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמִשָּׁה נְבִיאָה הָיָה בִּינְיָהֶוּ, דְּבְגִינְיָה עֶבֶד לֹון קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא כָּל הַיָּמִין אֶתְוֹון, וְאוּקְמוּהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לֹא גָזַר קְיָיְמִיָה עִם שְׂאֵר עַמִּין לְאַתְקַשְׁרָא בֵּיהּ, אֲלֵא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן בְּנוֹי דְּאַבְרָהָם, דְּכַתִּיב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית יז) וּבֵין זֶרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדוֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם. וְכַתִּיב (ישעיה נט) וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּם אָמַר יי רוּחִי אֲשֶׁר עֲלֶיךָ וְגו'. לֹא יְמוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת בְּלָק

(דף קפ"ד ע"ב)

וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן צְפוּר וְגו'. (במדבר כב) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּרָא, מָאִי רְאִיָּה חָמָא. רְאִיָּה וַדַּאי מִמָּשׁ חָמָא בְּמִשְׁקוּפָא דְחֻכְמָתָא, וְחָמָא בְּעִינָוִי. חָמָא בְּמִשְׁקוּפָא דְחֻכְמָתָא, כְּמָה דְכֻתִּיב, (בראשית כו) וַיִּשְׁקֶף אַבְימֶלֶךְ מִלְּךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. מָאִי בְּעַד הַחֲלוֹן. כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקְפָה וַתִּיבַב אִם סִיסְרָא (אלא) (ס"א ודאי) חֲלוֹן דְחֻכְמָתָא דְזַנְבֵי שׁוּלְיָהוֹן דְכַכְבֵּיא, וְאִינוּן חֲלוֹנֵי דְחֻכְמָתָא. וְחַד חֲלוֹן אִית דְּכָל חֻכְמָתָא בֵּיה שְׂרִיא, וְכֵה חָמֵי מָאן דְחָמֵי בְּעַקְרָא דְחֻכְמָתָא. אוֹף הָכָא וַיֵּרָא בְּלָק, בְּחֻכְמָתָא דִּילֵיהּ.

בֶּן צְפוּר, כְּמָה דַּאֲמַרוּ. אַבְל בֶּן צְפוּר מִמָּשׁ, דְּהָא חֲרָשׁוּי הוּוּ בְּכֻמָּה זִינִין דְּהָהוּא צְפוּר, נְטִיל צְפוּר, מִכְּשִׁפֵּשׁ בְּעֶשְׂבָא, מִפְּרַח בְּאוּרָא. עֶבֶד עוֹבְדִין וְלַחִישׁ לְחִישֵי, וְהָהוּא צְפוּר הָוָה אֲתִי, וְהָהוּא עֶשְׂבָא בְּפוּמֵיהּ, (ס"א מפרח באוּרָא) מְצַפְצָפָא קַמֵּיהּ. וְאַעִיל לֵיהּ בְּכָלוּב חַד. מְקַטֵּר קְטֻרֶתִין קַמֵּיהּ, וְאִיהוּ אוֹדַע לֵיהּ כְּמָה מְלִין. עֶבֶד חֲרָשׁוּי, וּמְצַפְצָפָא עוֹפָא, וּפְרַח וְטָס לְגַבֵּי גְלוּי עֵינַיִם, וְאוֹדַע לֵיהּ. וְאִיהוּ אֲתִי. וְכָל מְלוּי בְּהָהוּא צְפוּר הוּוּ.

יִמָּא חַד עֶבֶד עוֹבְדוּי, וְנְטִיל הָהוּא צְפוּר, וּפְרַח וְאֶזְל וְאַתְעַכְב, וְלֹא אֲתָא. הָוָה מְצַטְעַר בְּנִפְשֵׁיהּ. עַד דַּאֲתָא, חָמָא חַד שְׁלֵהוּבָא דַּאֲשָׁא דְטָס אַבְתְּרִיהּ, וְאוּקִיד גְּדַפּוּי. כְּדִין חָמָא כְּמָה דְחָמָא, וְדַחִיל מְקַמֵּיהּ דִּישְׂרָאֵל. מַה שְׁמִיהּ דְּהָהוּא צְפוּר. יְדוּ"ע. וְכָל אִינוּן דְּמִשְׁמֵשֵׁי וַיְדַעֵי לְשִׁמְשָׁא בְּהָהוּא צְפוּר, לֹא יְדַעִין חֲרָשׁוּי, כְּמָה דְּהָוָה יְדַע בְּלָק. וְכֵרְ חֻכְמָתָא דְּהָוָה יְדַע, בְּהָהוּא צְפוּר הָוָה

פְּרִשְׁת בְּלָק

וַיֵּרָא בְּלָק בֶּן צְפוּר וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּרָא, אִיזוּ רְאִיָּה רְאָה? וַדַּאי רְאִיָּה מִמָּשׁ רְאָה בְּמִשְׁקוּף הַחֲכָמָה, וְרְאָה בְּעִינָיו. רְאָה בְּמִשְׁקוּף הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בראשית כו) וַיִּשְׁקֶף אַבְימֶלֶךְ מִלְּךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. מַה זֶה בְּעַד הַחֲלוֹן? כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקְפָה וַתִּיבַב אִם סִיסְרָא. (אלא) (דדאי) חֲלוֹן הַחֲכָמָה שֶׁל וְזַנְבוֹת שׁוּלֵי הַפּוֹכְכָבִים, וְהֵם חֲלוֹנֵי הַחֲכָמָה. וַיֵּשׁ חֲלוֹן אֶחָד שֶׁכָּל הַחֲכָמָה שׁוֹרָה בוֹ, וְכוּ רְוָאָה מִי שְׁרוּאָה בְּעַקְר הַחֲכָמָה. אִף כֵּאֵן וַיֵּרָא בְּלָק, בְּחֻכְמָתוֹ.

בֶּן צְפוּר, כְּמוֹ שְׁאֲמַרוּ. אַבְל בֶּן צְפוּר מִמָּשׁ, שְׁהָרִי כְּשִׁפּוּי הָיוּ בְּכֻמָּה מֵינַיִם שֶׁל אוֹתָהּ צְפוּר. לִזְקַח צְפוּר, מִכְּשִׁפֵּשׁ בְּעֶשְׂב, מִפְּרִיחַ בְּאוּרִי, עוֹשֶׂה מְעֻשִׁים וְלוֹחֵשׁ לְחֻשִׁים, וְאוֹתָהּ צְפוּר הִיתָה בָּאָה וְאוֹתוֹ עֶשְׂב בְּפִיָּה, (פורחת באוּרִי) מְצַפְצָפֶת לְפָנָיו. וּמְכַנִּיסָהּ בְּכָלוּב אֶחָד. מְקַטֵּר קְטֻרֶת לְפָנָיִהּ, וּמוֹדִיעָה לוֹ כְּמָה דְּבָרִים. עוֹשֶׂה כְּשִׁפּוּי, וְהַעוֹף מְצַפְצָף, פּוֹרַח וְטָס אֶצֶל גְּלוּי עֵינַיִם וּמוֹדִיעַ לוֹ, וְהוּא בָּא. וְכָל דְּכָרֵיו בְּאוֹתָהּ צְפוּר הָיוּ.

וּם אֶחָד עֲשֶׂה מְעֻשׂוֹ, וְלִזְקַח אוֹתָהּ צְפוּר, וּפְרַחָהּ וְהִלְכָהּ וְהַתְעַכְבָּהּ וְלֹא בָּאָה. הִיָּה מְצַטְעַר בְּנִפְשׁוֹ. עַד שֶׁהִגִּיעָה, רְאָה שְׁלֵהֶבֶת אֲשֶׁר אַחַת טָסָה אַחֲרֶיהָ וְשׁוֹרְפֶת בְּנִפְיָהּ. אִזּוּ רְאָה מַה שְׂרָאָה, וּפְחַד מְלַפְנֵי יִשְׂרָאֵל. מַה שְׁמָה שֶׁל אוֹתָהּ צְפוּר? יְדוּ"ע. וְכָל אֵלּוּ שְׁמִשְׁמֵשִׁים וַיְדַעֵים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּצְפוּר הַזֶּה, לֹא יְדַעֵים כְּשִׁפְיָהּ כְּמוֹ שְׁבָלֵק יְדַע. וְכֵרְ הַחֲכָמָה שְׂדַע, בְּאוֹתָהּ צְפוּר

יָדַע. וְהָכִי הָוּה עֲבִיד. גָּחִין קָמִיָּה, וְקָטִיר
 קָטְרָתָא חָפִי רִישִׁיָּה, וְגָחִין וְאָמַר. אִיהוּ אָמַר
 הָעַם, וְצָפְרָא אָתִיב יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ אָמַר מָאד,
 וְצָפְרָא אָתִיב רַב. עַל שׁוּם רַב עֲלָאָה דְאָזִיל
 בָּהוּ. שְׁבַעִין זְמַנִּין צָפְצָפוּ דָּא וְדָא. אִיהוּ אָמַר
 דְּל, וְצָפְרָא אָמַר רַב. כְּדִין דְּחִיל, דְּכָתִיב וַיִּגַּר
 מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם מָאד כִּי רַב הוּא, רַב הוּא
 וְדָאִי.

וּבְזַיְי תְּרִשִׁין (ס"א דְּכַסְרִיא"ל) דְּקַסְדִּיא"ל (נ"א דְּכַסְרִיא"ל)
 קְדַמָּאָה, אֲשַׁכְּחִן, דְּצָפְרָא דָּא הוּוּ עֲבָדִין
 לִיָּה בְּזַמְנִין יְדִיעֵן, מִכְּסָף מְעַרְבַּ בְּדִהָבָא, רִישָׁא
 דְּדִהָבָא. פּוּמָא דְּכֶסֶף. גְּדַפּוּי מְנַחֶשֶׁת קָלָל
 מְעַרְבַּ כְּכֶסֶף. גּוּפָא דְּדִהָבָא, נְקוּדִין דְּנוּצִי
 בְּכֶסֶף. רְגִלִין דְּדִהָבָא. וְשׁוּיִין בְּפּוּמָא לִישָׁן
 דִּהָהוּא צָפּוֹר יְדוּ"ע.

וְשׁוּיִן לִהָהוּא צָפְרָא בְּחִלוּן חַד. וּפְתַחִין כּוּיִן
 לְקַבֵּל שְׁמַשָּׁא. וּבְלִילִיא פְתַחִין כּוּיִן
 לְסִיְהָרָא. מְקַטְרִין קְטְרִתִּין, וְעֲבָדִין תְּרִשִׁין,
 וְאוּמָאֵן לְשְׁמַשָּׁא. וּבְלִילִיא אוּמָאֵן לְסִיְהָרָא,
 (דף קפ"ה ע"א) וְדָא עֲבָדִין שְׁבַעָה יוּמִין. מִכָּאֵן
 וּלְהֵלְאָה, הָהוּא לִישְׁנָא מְכַשְׁפָּשָׁא בְּפוּמָא
 דִּהָהוּא צָפְרָא, נְקוּדִין לִהָהוּא לִישְׁנָא בְּמַחְטָא
 דְּדִהָבָא, וְהִיא מְמַלְלָא רַבְרַבִּין מְגַרְמָה, וְכֹלָא
 הָוּה יָדַע בְּלֶק בְּצָפּוֹר דָּא (וְדָא). עַל דָּא בֶּן צָפּוֹר,
 וּבְגִין כֶּף חָמָא, מַה דְּפַר נֶשׁ אַחֲרָא לָא יְכִיל
 לְמַנְדַּע, וְלָא יְכִיל לְמַחְמִי.

בְּתִיב (תהלים סח) אָמַר יְיָ מִכְּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב
 מִמְּצוּלוֹת יָם. אִית לֶן לְשׁוּוּאָה לְבָא
 לְמַהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכָל מְלוּי
 מְלִי קְשׁוּט, וּמַהִימְנוּתָא סְגִיא. דְּכִיּוֹן דְּמִלְּהָ
 אָמַר, כֹּלָא אַתְעֲבִיד, וְדָא בַר נֶשׁ דְּחִיק לְבָא,
 וְאָמַר לְכַמְּה שְׁגִין, וּלְכַמְּה זְמַנִּין יִשְׁתַּלִּים דָּא,
 זְמַנִּים יִשְׁתַּלֵּם זָה, שְׁהוּא כֶּף. כְּפִי גְדֻלְתּוֹ, שְׁכַל הַעוֹלָמוֹת

הָיָה יוֹדֵעַ. וְכֵן הָיָה עוֹשֶׂה: גֹּחֵן
 לְפָנֶיהָ וּמְקַטֵּר קְטֹרֶת, מְכַסֶּה
 רִאשׁוֹ וְגֹחֵן וְאוֹמֵר. הוּא אוֹמֵר
 הָעָם, וְהַצָּפוֹר מְשִׁיבָה יִשְׂרָאֵל.
 הוּא אוֹמֵר מָאד, וְהַצָּפוֹר מְשִׁיבָה
 רַב, עַל שׁוּם הַגְּדוֹל הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁהוּלֵךְ אַתָּם. שְׁבַעִים פְּעָמִים
 צָפְצָפוּ זֶה וְזֶה. הוּא אָמַר דְּל,
 וְהַצָּפוֹר אוֹמֵר מְגֹדוֹל. וְאִזּוּ פַחַד,
 שְׁכַתּוּב וַיִּגַּר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם
 מָאד כִּי רַב הוּא. רַב הוּא בְּוֹדָאִי.
 וּבְזַמְנֵי הַכְּשָׁפִים (שֶׁל קַסְרִיא"ל) שֶׁל
 קַסְדִּיא"ל (נִיא בְּשַׁדִּיא"ל) הִרְאִישׁוֹן
 מְצָאנּוּ, שֶׁצָּפוֹר זֶה הָיָה עוֹשִׂים לוֹ
 בְּזַמְנֵים יְדוּעִים מִכְּסָף מְעַרְבַּ
 בְּזָהָב. רִאשׁ מְזָהָב, פָּה מִכְּסָף,
 כְּנָפִים מְנַחֶשֶׁת קָלָל מְעַרְבַּת
 בְּכֶסֶף, גּוּף מְזָהָב, נְקוּדוֹת שֶׁל
 הַנוּצוֹת בְּכֶסֶף, רְגִלִים מְזָהָב.
 וְשָׁמַיִם בְּפָה לְשׁוֹן שֶׁל אוֹתָהּ
 צָפּוֹר יְדוּ"ע.

וְשָׁמַיִם אוֹתָהּ צָפּוֹר בְּחִלוּן אַחַד,
 וּפְתַחִים חִלּוֹנוֹת מוֹל הַשְּׁמַשׁ,
 וּבְלִילָה פּוּתַחִים חִלּוֹנוֹת לְלִבְנָה,
 מְקַטְרִים קְטֹרֶת וְעוֹשִׂים כְּשָׁפִים,
 וּמְשַׁבְּעִים אֶת הַשְּׁמַשׁ, וּבְלִילָה
 מְשַׁבְּעִים אֶת הַלִּבְנָה, וְאֵת זֶה
 עוֹשִׂים שְׁבַעָה יָמִים. מִכָּאֵן
 וְהֵלְאָה אוֹתָהּ לְשׁוֹן מְכַשְׁפָּשָׁת
 בְּפָה שֶׁל אוֹתָהּ צָפּוֹר, נּוּקְדִים
 אוֹתָהּ לְשׁוֹן בְּמַחַט זָהָב וְהִיא
 מְדַבֶּרֶת גְּדוֹלוֹת מְעַצְמָה, וְהַכֹּל
 הָיָה יוֹדֵעַ בְּלֶק מְצָפּוֹר זֶה (וְדָא).
 לְכֵן בֶּן צָפּוֹר, וּמִשׁוּם זֶה רָאָה מַה
 שְׂאִישׁ אַחַר לֹא יְכוּל לְדַעַת וְלֹא
 יְכוּל לְרְאוֹת.

בְּתוֹב (תהלים סח) אָמַר ה' מִכְּשָׁן
 אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצָלוֹת יָם. יֵשׁ לָנוּ
 לְשִׁים לֵב לְאַמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שְׁכַל דְּבַרְיוֹ דְּבַרֵי אֶמֶת
 וְאַמוּנָה רַבָּה. שְׁפִינֵן שְׂאוּמֵר דְּבַר,
 הַכֹּל נַעֲשֶׂה. וְזֶה הָאִישׁ דּוֹחֵק
 הַלֵּב, וְאוֹמֵר: לְכַמְּה שְׁנִים וּלְכַמְּה
 מְלֵאִים כְּבוֹדוֹ, כֶּף זָה. דְּבַרְיוֹ אֲדָם

קטן, וְכָל דְּבָרָיו הֵם לְפִי שְׁעָה, כִּי הוּא לְפִי שְׁעָה. אָבֵל בְּתִשְׁבֵּחַ וּבִבְקָשָׁה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וּבְדַמְעוֹת רַבּוֹת, הוּא קְדוֹשׁ גָּדוֹל וְעֵלְיוֹן עַל כָּל הָעוֹלָם, מִזְהִיר אֹרֹךְ, וּמְקַמֵּט קִדְשָׁתוֹ לְאָדָם לְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ.

אָמַר ה'. לְעִתִּיד לְבָא עִתִּיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִתְעוֹרֵר וּלְהִשָּׁב מִבְּשָׁן כָּל אוֹתָם שֶׁהִרְגוּם חַיּוֹת הַשָּׂדֶה וְאָכְלוּ אוֹתָם. מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם (אף כּאִן מֶלֶךְ הַבְּשָׁן) מְקוֹם מוֹשָׁב שֶׁל כָּל חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְהָרִים רָמִים וְגֵדוּלִים וְנִסְתָּרִים אֱלוֹ בָּאֱלוֹ, וְעַרְדַּת הַמְּדַבֵּר הַמְּקִיף שֶׁם, הוּא עוֹג, (ב"י) עֲרוּדֵי הַמְּדַבֵּר הִיָּה, וּמִצּוֹי שֶׁם כּחוֹ, מִשׁוּם שֶׁהִיָּה מְלֶךְ הַבְּשָׁן, שֶׁכָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם לֹא יִכְלוּ לְעַרְףֵּנּוּ נִגְדוֹ קָרֵב בְּגִלְגַּל חֶזֶק הַבְּשָׁן, וּבֵא מִשָּׁה וְעַרְףֵּנּוּ נִגְדוֹ קָרֵב. סִיחוֹן - סִיחַ בַּמְּדַבֵּר הִיָּה סִיחוֹן, וּבִטְחוֹן מוֹאָב הִיָּה עֲלָיו, (במדבר כא) כִּי אֲרַנּוֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין הָאֱמֹרִי. בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַת שֶׁחֲתָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל עִיר סִיחוֹן, הָעִבֵּר כְּרוֹז בְּמַלְכוּת הַשָּׁמַיִם: הַתְּפַנְסוּ גְבָרִים שְׁשׁוּלְטִים עַל שְׂאֵר עַמִּים, וְתִרְאוּ אִיךָ מַלְכוּת הָאֱמֹרִי תִּחַרֵּב בְּמַלְכוּת.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כָּל אוֹתָם שְׁלִיטִים שֶׁהָיוּ מִמְּנִים עַל שְׁבַעַת עַמִּים הַתְּפַנְסוּ, וְרָצוּ לְהִתְחַזֵּר מַלְכוּת לְיִשְׂרָאֵל. כִּינֵן שְׂרָאוֹ עֲצַמַת מִשָּׁה, חֲזָרוּ לְאֶחָד. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם) עַל כֵּן יֵאמְרוּ הַמְּשָׁלִים בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן. אוֹתָם שְׁלִיטִים הַמְּנִים עֲלֵיהֶם שֶׁהִתְפַּנְסוּ וְאֵמְרוּ בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן, מִי הוּא זֶה שֶׁחֲתָרִיבָהּ? תַּבְּנָה וְתִכְוֶנֶן כִּבְתַּחֲלָה, וְתִחְזֹר מַלְכוּת לְיִשְׂרָאֵל.

אֵינּוֹן שְׁלִטוֹנִין מְמַנֵּן עֲלֵיהֶם דְּאֵתְפַנְשׁוּ, וְהוּוּ אֱמֹרִי בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן, מֵאֵן הוּא דִּין דְּחֲרִיב לֵה. תַּבְּנָה וְתִכְוֶנֶן כִּדְבַקְדָּמִיתָא, וְתִתְהַדֵּר מַלְכוּת לְיִשְׂרָאֵל.

דְּאִיהוּ כִּי. כְּפֹהֵם רַבְרַבְנֵי דִּילֵיהּ, דְּכָל עֲלָמִין מְלִיא יְקָרִיָּה, הָכִי הוּא. מְלוּי בַר נֶשׁ זְעִיר, וְכָל מְלוּי אֵינּוֹן לְפֹהֵם שְׁעָתָא, הָכִי הוּא לְפֹהֵם שְׁעָתָא. אָבֵל בְּתִיבְתָא, וּבְעוֹתָא, וּבְעוֹבְדִין טְבִין, וּבְדַמְעִין סְגִיאִין, אִיהוּ קִדְשָׁא רַב וְעֵלְאָה עַל כָּל עֲלָמָא, אֲזַהִיר נְהוּרִיָּה, וְקַמִּיט קְדוּשָׁתִיהּ, לְגַבִּיָּה דְּבַר נֶשׁ, לְמַעַבְד רְעוּתִיהּ.

אָמַר יי, לְזַמְנָא דְּאִתִּי, זְמִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְעָרָא וּלְאִתְבָּא מִבְּשָׁן, כָּל אֵינּוֹן דְּקִטְלוּ לֹון חַיּוֹת בְּרָא וְאָכְלוּ לֹון. בְּגִין דְּאִית בְּעֲלָמָא (ס"א אוֹף הַכָּא מְלֶךְ הַבְּשָׁן) אֲתֵר מוֹתְבָא, דְּכָל חִיּוֹן רַבְרַבֵּן, וְטוֹרִין רְמֵאִין וְסְגִיאִין, וְטְמִירִין אֵלִין בְּאֵלִין. וְעַרְוֹד מְדַבְּרָא תְּקִיפָא תְּמָן, אִיהוּ עוֹג (ב"י) עֲרוּדֵי דְּמְדַבְּרָא הָוָה, וְשְׁכִיחַ תְּמָן תּוֹקְפָא דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּהוּה מְלֶךְ הַבְּשָׁן, דְּכָל מַלְכֵי עֲלָמָא, לֹא יִכְלִין לְאִגְחָא קְרָבָא בֵּיהּ, בְּגִין תּוֹקְפָא דְּבְשָׁן. וְאֵתָא מִשָּׁה, וְאִגַּח בֵּיהּ קְרָבָא.

סִיחוֹן: סִיחָא דְּמְדַבְּרָא הָוָה סִיחוֹן. וְרַחֲצֵנּוּ דְּמוֹאָב עֲלֵיהּ הָוָה. כִּי אֲרַנּוֹן גְּבוּל מוֹאָב בֵּין מוֹאָב וּבֵין הָאֱמֹרִי. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דְּחֲרִיבוּ יִשְׂרָאֵל קְרַתָּא דְּסִיחוֹן, כְּרוֹזָא אֲתַעֲבֵר בְּמַלְכוּ דְּשַׁמִּיא, אֲתַפְנִשׁוּ גְבָרִין שְׁלִטְנִין עַל שְׂאֵר עַמִּין, וְתִחְמוּן מַלְכוּ דְּאֱמֹרָאָה חִיף אֲתַחַרֵּב בְּמַלְכוּ.

בְּתַחֲוִיא שְׁעָתָא, כָּל אֵינּוֹן שְׁלִטְנִין דִּהוּוּ מְמַנֵּן עַל שְׁבַע עַמִּין אֲתַפְנִשׁוּ, וּבְעוּ לְאִתְדָרָא מַלְכוּ לְיִוִּשְׁנָה. כִּינֵן דְּחִמוּ תְּקִיפָא דְּמִשָּׁה, אֲתַדְרוּ לְאֶחָדָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, עַל כֵּן יֵאמְרוּ הַמְּשָׁלִים בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן, (במדבר כא)

אֵינּוֹן שְׁלִטוֹנִין מְמַנֵּן עֲלֵיהֶם דְּאֵתְפַנְשׁוּ, וְהוּוּ אֱמֹרִי בְּאוֹ חֶשְׁבוֹן, מֵאֵן הוּא דִּין דְּחֲרִיב לֵה. תַּבְּנָה וְתִכְוֶנֶן כִּדְבַקְדָּמִיתָא, וְתִתְהַדֵּר מַלְכוּת לְיִשְׂרָאֵל.

בְּשֵׂרָאוֹ גְבוּרַת מִשָּׁה וְשִׁלְהֶבֶת
הַמְּלָכוֹת, אָמְרוּ, כִּי אֵשׁ יֵצֵא
מִחֻשְׁבוֹן לְהִבָּה מִקְרִית סִיחֹן. פִּינֹן
שְׁכָתוֹב מִחֻשְׁבוֹן, לְמָה מִקְרִית
סִיחֹן, שֶׁהִרִי קְרִית סִיחֹן הִיְתָה
חֻשְׁבוֹן, שְׁכָתוֹב פִּי חֻשְׁבוֹן עִיר
סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי?

אָרָא, שִׁלְהֶבֶת שֶׁל מְלָכוֹת
הַשָּׁמַיִם יֵצֵא וְהַחֲרִיבָה הַכֹּל.
בְּשִׁעָה שֶׁאָמְרוּ תִּבְנֶה וְתִכְוֶנֶן עִיר
סִיחֹן סֶתֶם, וְלֹא אָמְרוּ חֻשְׁבוֹן,
שֶׁחֻשְׁבוֹ שֶׁבְּגִלְלָל זֶה תִּבְנֶה
לְמוֹשְׁבַת הָאֱמֹרִי, אִזּוֹ הַשִּׁיבוּ
וְאָמְרוּ לֹא יְכוּלִים. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַדְרָכִים וְהַשְּׁבִילִים
נִסְתָּמוּ בְּעֶצְמַת הַגְּדוּל הָעֲלִיּוֹן
שֶׁלָּהֶם. אִם נִחְזֹר וְנֹאמֵר וְנִזְכֹּר
חֻשְׁבוֹן שֶׁתִּבְנֶה, הִרִי אֵשׁ יֵצֵא
מִחֻשְׁבוֹן. אִם נִחְזֹר וְנֹאמֵר (סֶתֶם)
קְרִית סִיחֹן, הִרִי לְהִבָּה יֵצֵא
מִקְרִית סִיחֹן וְדָאִי. פִּינֹן שֶׁאִתָּה
שִׁלְהֶבֶת אֵשׁ שֶׁרְתָה שֵׁם עֲלֶיהָ,
אִין מִי שֶׁיְכוּל לָהּ לְהַחֲזִירָה
מִיְשָׁנָה, שֶׁהִרִי מִכָּל הַצְּדָדִים אִין
לְנוּ רְשׁוּת.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה - אוֹי לָךְ מוֹאֵב,
שֶׁהִרִי אוֹתוֹ שֶׁהִגֵּן עֲלֶיךָ נִשְׁפֵּר.
וּמִשּׁוּם זֶה, פִּינֹן שֶׁרָאָה מוֹאֵב
שֶׁמִּגְנוּ נִשְׁפֵּר, אִזּוֹ וַיְגַר מוֹאֵב מִפְּנֵי
הָעַם מָאֵד. מָה זֶה מָאֵד? יוֹתֵר
מִהַמּוֹת.

כִּי רַב הוּא. שֶׁהִרִי אִזּוֹ הוּא הִיָּה
גְּדוֹל, וְגְדוֹל הִיָּה קִטָּן, שְׁכָתוֹב
(שְׁבוּדִיָּה א) הִנֵּה קִטָּן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם.
וַיִּשְׂרָאֵל הִיָּה גְדוֹל בְּמִקְוֹם שֶׁל
עֵשׂוֹ, שְׁכָתוֹב בּוֹ וְרַב. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁרָאוּ שֶׁשִּׁלְטוֹ יִשְׂרָאֵל
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, שְׁכָתוֹב אֵת כָּל
אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֱמֹרִי. אֲשֶׁר
עָשָׂה יִשְׂרָאֵל הִיָּה צְרִיף לוֹ לְכַתֵּב,
מָה זֶה אֵת כָּל? לְרִבּוֹת מַעַלָּה
וּמַטָּה. מַעַלָּה, שֶׁאֶפְלוּ
מִשְׁלִיטֵיהֶם הַגְּדוֹלִים וְהַשְּׁלִיטִים
וְלָכֵן אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְלָכֵן כִּי

כִּד חָמוּ גְבוּרַתָּא דְּמִשָּׁה, וְשִׁלְהוּבָא דְּמִלְכוּ, וְאָמְרוּ כִּי אֵשׁ יֵצֵא מִחֻשְׁבוֹן לְהִבָּה מִקְרִית סִיחֹן. פִּינֹן דְּכִתִּיב מִחֻשְׁבוֹן, אֲמָאִי מִקְרִית סִיחֹן. דְּהָא קְרִית סִיחֹן חֻשְׁבוֹן הָוָה, דְּכִתִּיב פִּי חֻשְׁבוֹן עִיר סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי.

אָרָא, שִׁלְהוּבָא דְּמִלְכוּ שְׁמִיא נָפֵק, וְחָרִיב כָּלָא. בְּשַׁעְתָּא דְּאִינוּן אֲמָרִין תִּבְנֶה וְתִכְוֶנֶן עִיר סִיחֹן סֶתֶם, וְלֹא אָמְרוּ חֻשְׁבוֹן, דְּחֻשְׁבוֹ דְּבִגִין פֶּךָ יִתְבַּנֵּי לְמוֹתָבָא דְּאֲמֹרָאָה, כְּדִין אֲתִיבוּ וְאָמְרוּ, לֹא יְכִילְנָא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל אֲרָחִין וְשְׁבִילִין אִסְתָּתְמוּ בְּתַקְפָּא דְּרַב עֲלָאָה דְּלָהוֹן. אִי נְהִדֵר וְנִימָא וְנִדְפֵר חֻשְׁבוֹן דְּתִבְנֶה, הָא אֵשׁ יֵצֵא מִחֻשְׁבוֹן. אִי נְהִדֵר וְנִימָא (סֶתֶם) קְרִית סִיחֹן, הָא לְהִבָּה יֵצֵא מִקְרִית סִיחֹן וְדָאִי. פִּינֹן דְּהִיָּא שִׁלְהוּבָא דְּאֲשָׁא שְׁרִיא תִּמְנָן עֲלָהּ, לִית מָאֵן דְּיְכִיל לָהּ לְאִהֲדָרָא לָהּ לְיוֹשְׁנָה, דְּהָא מִכָּל סְטָרִין לִית לָן רְשׁוּ.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אוֹי לָךְ מוֹאֵב, דְּהָא הוּא דְּהוּה מְגֵן עֲלֶיךָ, וּבְגִין כְּךָ מוֹאֵב פִּינֹן דְּחָמוּ דְּמִגֵּן דְּלָהוֹן אֲתִפֵּר, כְּדִין וַיְגַר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם מָאֵד. מָאִי מָאֵד, יִתִּיר מִמוֹתָא. כִּי רַב הוּא. דְּהָא כְּדִין אִיהוּ הוּהוּ רַב, וְרַב הוּהוּ זְעִיר, דְּכִתִּיב (שְׁבוּדִיָּה א) הִנֵּה קִטָּן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם. וַיִּשְׂרָאֵל הוּהוּ רַב בְּאֲתֵר עֵשׂוֹ, דְּכִתִּיב בֵּיהּ וְרַב. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ דְּשִׁלְטוֹ יִשְׂרָאֵל, עֵילָא וְתַתָּא. דְּכִתִּיב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֱמֹרִי. אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל מִיבְעֵי לִיהּ, מָאִי אֵת כָּל. לְאִסְגָּאָה עֵילָא וְתַתָּא, עֵילָא, דְּאֶפִּילוּ מִשְׁלִטְנִיהוֹן רְבִרְבִין וְשִׁלְטָנִין דְּלְעֵילָא. וְאֶפִּילוּ מִשְׁלִטְנִיהוֹן רְבִרְבִנִין וְשִׁלְטָנִין דְּלְתַתָּא. וְעַל דָּא אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעַל דָּא כִּי רַב הוּא, שֶׁלְמַעַלָּה, וְאֶפְלוּ מִשְׁלִטְנֵיהֶם הַגְּדוֹלִים וְהַשְּׁלִיטִים שֶׁלְמַטָּה.

בְּאֶתֶר דְּרַב בּוּכְרָא קְדִישָׁא, דְּכְתִיב, (שמות ד) בְּנֵי
בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאִי תִימָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעַא הָכִי, וְלֹא
מִן דִּינָא. תָּא חֲזִי, עֲשׂוּ קְלִיפָה הָוּה, וְסִטְרָא
אַחְרָא הָוּה. פִּיּוֹן (דף קפ"ה ע"ב) דְּנִפְקָא קְלִיפָה
וְאַתְעֵבֵר, הָא מוּחָא שְׂכִיחָא (שפחה), עֲרֵלָה
קְדַמָּא קְאִי לְבַר. בְּרִית אִיהוּ (ס"א רב ועלמא)
וַיִּקְרָא מִכְּלָא, וְאִיהוּ אֲתַגְלִי לְבַתֵּר.

וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֵל זְקַנֵי מְדִינַת עַתָּה יִלְחֲכוּ וְגו'.

(במדבר כב) רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (זכריה א) וַיִּרְאֵנִי
אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לְפָנַי מִלְאָךְ יְיָ
וְגו'. כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נָשׁ, לְאַסְתְּמָרָא
אוֹרְחוֹי בְּהַאי עֲלָמָא, וְלִמְהַךְ בְּאַרְחַ קְשׁוּט.
בְּגִין דְּכָל עוֹבְדוֹי דְּבַר נָשׁ פְּתִיבִין קָמִי מִלְפָּא,
וְרִשְׁמִין קָמִיה, וְכִלְהוּ בְּמַנְיָנָא. נְטוּרֵי תְרַעֵי
קָיִמִין וְסִהְדִין, קָיִמִי וְתַבְעֵי דִינָא תְרִיסִין.
וְדִינָא קָיִמָא לְקַבְּלָא סִהְדוּתָא, וְאַיְנוּן דְּטַעֲנוּ
טַעֲנָתָא מְרַחֲשֵׁן, וְלֹא יִדְעֵי אִי יִהְיוּן מִימִינָא,
וְאִם יִשְׁמְאֵלוּן מִשְׁמָא לָא.

דְּהָא פֶד רִוְחֵי בְנֵי נָשָׂא נְפָקִי מֵהַאי עֲלָמָא,
כַּמָּה אִיְנוּן מְקַטְרְגִין דְּקָיִמִין קָמִיִּיהוּ,
וְכַרְוִזִין נְפָקִין הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ, כְּפּוּם מַה
דְּנִפִיק מִן דִּינָא. דְּתַנָּא, בְּכַמָּה דִינִין אֲתַדֵּן בַּר
נָשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, בֵּין בְּחִיּוּי, בֵּין לְבַתֵּר. דְּהָא
כָּל מְלוֹי בְּדִינָא אִיְנוּן. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תְדִיר
בְּרַחֲמֵנוּ, וְרַחֲמוֹי עַל כְּלָא, וְלֹא בְעֵי לְדִינָא
בְּנֵי נָשָׂא כְּפּוּם עוֹבְדֵיהוֹן, דְּהָכִי אָמַר דְּוֹד, (תהלים
קל) אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה אֲדוֹנֵי מִי יַעֲמוּד. הָכָא
אֵית לְאַסְתְּפְּלָא, פִּיּוֹן דְּאָמַר אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמֹר
יְיָ הֵ, אָמַאי יְיָ (ד"א אדני).

אָלָא, תִּלְת דְּרַגִין דְּרַחֲמֵי אֲדַבְּר דְּוֹד הָכָא. אִם
עוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה, אִם חוֹבִין סְגִיאוּ, עַד
דְּסִלְקִין לְעִילָא לְגַבֵי אַבָּא וְאַמָּא, הָא יְיָ (ד"א

רב הוא, בְּמָקוּם שְׁגוֹדוֹל כְּכוֹר
קְדוּשׁ, שְׁכַתוּב (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רְצָה כִּף וְלֹא מִן הַדִּין - בֵּא וְרָאָה.
עֲשׂוּ קְלִיפָה הִיא וְצַד אַחַר הִיא.
פִּיּוֹן שְׂפִיחָא קְלִיפָה וְהַעֲבֵרָה, הָרִי
הַמַּחַם מְצוּי (שפחה), עֲרֵלָה רֵאשׁוּנָה
עוֹמְדַת בַּחוּץ. בְּרִית הִיא (גדולה
ועליונה) וְנִכְבְּדָה מֵהַפֶּל, וְהִיא
מִתְגַּלְגֵּלָה אַחֵר כִּף.

וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֵל זְקַנֵי מְדִינַת עַתָּה
יִלְחֲכוּ וְגו'. רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (זכריה
א) וַיִּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עוֹמֵד לְפָנַי מִלְאָךְ ה' וְגו'. כַּמָּה יֵשׁ
לוֹ לְאָדָם לְשֹׁמֵר דְּרָכוֹ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וְלִלְכֹת בְּדַרְךְ אָמַת, מִשׁוּם
שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי הָאָדָם כְּתוּבִים לְפָנַי
הַמְּלָךְ וְרִשׁוּמִים לְפָנָיו, וְכֻלָּם
בְּמַנְיָן. שׁוּמְרֵי הַשְּׁעָרִים עוֹמְדִים
וּמַעֲיָדִים, עוֹמְדִים וְתוֹבְעֵים דִּינִים
צוּרְקִים. וְהַדִּין עוֹמֵד לְקַבֵּל
עֲדוּת, וְאוֹתָם שְׁטוּעָנִים טַעֲנוֹת
מְרַחֲשִׁים, וְלֹא יוֹדְעִים אִם יִלְכוּ
מִיָּמִין, אִם יִשְׁמְאִילוּ מִשְׁמָאֵל.

שְׁהָרִי כְּשִׁרוּחוֹת בְּנֵי אָדָם יוֹצְאוֹת
מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, כַּמָּה הֵם מְקַטְרְגִים
שְׁעוֹמְדִים לְפָנֵיהֶם, וְהַכְּרוּזִים
יוֹצְאִים הֵן לְטוֹב הֵן לְרָע, כְּפִי מַה
שְׂיוֹצָא מֵהַדִּין. שְׂשִׁנְיָנוּ, בְּכַמָּה
דִּינִים נִדוּן הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה,
בֵּין בְּחַיָּיו בֵּין אַחֵר כִּף, שְׁהָרִי כָּל
דְּבָרָיו הֵם בְּדִין, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא תְּמִיד בְּרַחֲמָנוּת וְרַחֲמוֹי עַל
הַפֶּל, וְלֹא רוֹצֵה לְדוֹן בְּנֵי אָדָם
כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם. שֶׁכֵּף אָמַר דְּוֹד,
(תהלים קל) אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה
אֲדוֹנֵי מִי יַעֲמוּד. כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתְּפֵל,
פִּיּוֹן שְׂאָמַר אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה,
לְמָה ה' (אדני)?

אָלָא, שְׁלֹש דְּרַגוֹת רַחֲמִים הַזְּכִיר
כָּאֵן דְּוֹד. אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמֹר יְהוָה,
אִם רַבִּים הָעוֹנוֹת עַד שְׁעוֹלִים
לְמַעַלָּה לְאַבָּא וְאַמָּא, הָרִי ה'

(אדני) דאיהו רחמי. ואי שמא דא, אף על גב דאיהו רחמי, יתער בדינא וכל דרגין אסתמו בדינא, דרגא חדא אית דנהדר לגביה, דכל אסוותין מינה נפקין, איהו יחוס עלן, ומאן איהו, מי. מ"י יעמוד ודאי. מ"י ירפא לך. (כמה דאת אמר (איכה ב') בירגדול כים שברך מי ירפא לך) ועל דא יה יי (ר"א אדני) אי אלין שמיהן יסתמון מנן, מ"י יעמוד, דכל ארחין דתיובתא פתיחן מניה. תא חזי, יהושע בן יהוודק צדיק גמור הוה, גברא דהוה עאל לפני לפנים, דעיילוהו למתיבתא דרקיעא. אתפנשו כל בני מתיבתא תמן, לעינא בדיניה. וכף ארחוי דהוה מתיבתא דרקיעא, פד עיילי ליה לדינא, פרוזא נפיק ואכריז, כל בני מתיבתא עולו לאדרא טמירא, ובי דינא מתפנשי.

וזהו רוחא דבר נש סלקא על ידי דתרי מנן, פיון דעאל, קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיימא תמן, ואגלים ברוחא דאורא דנשיב בההוא עמודא, וכמה אינון דסלקין לון תמן. בגין דכל אינון דמשדדלי באורייתא, ומחדשי בה חדושין, מיד אכתוב לגבי בני מתיבתא אינון מלין, פדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה. אינון תרין מנן נפקין, וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא, מיד קריב לגבי ההוא עמודא, דאגלים תמן.

עאל למתיבתא, וחקאן ליה. אי מלה בדקא יאות זפאה איהו, כמה עטרין מנצצן, מעטרין ליה כל בני מתיבתא. ואי מלה אחרא הוה, ווי ליה לההוא כסופא, דחין ליה לבר, וקאים גו עמודא, עד דעיילי ליה לדינא, רחמנא לשיזבן.

ואית אחרנין דסלקין לון תמן, פד קדשא ברין

ווש אחרים שמעלים אותם לשם

בא וראה, יהושע בן יהוודק היה צדיק גמור, גבר שהיה נכנס לפני ולפנים, שהכניסוהו לישיבת הרקיע. התפנסו כל בני הישיבה שם לעין בדינו. וכף דרכי אותה ישיבת הרקיע: כשמכניסים אותו לדין, הפרוז יוצא ומכריז: כל בני הישיבה הפנסו לגרן הנעלם. ובית הדין מתפנס.

ואותה רוח האיש עולה על ידי שני ממנים. פיון שנכנס, קרב אל עמוד אחד של שלהבת לוחטת שעומדת שם, ומתגלם ברוח האויר שנושב באותו עמוד. וכמה הם שמעלים אותם לשם, משום שכל אותם שמשדדלים בתורה ומחדשים בה חדושים, מיד נכתבים הדברים אל בני הישיבה, ואז כל בני הישיבה באים לראותו. אותם שני ממנים יוצאים, ומעלים אותו לאותה ישיבת הרקיע. מיד מתקרב אל אותו עמוד שמתגלם שם.

נכנס לישיבה ורואים אותו. אם הדבר פראוי - זפאי הוא, כמה עטרות נוצצות מעטרים אותו כל בני הישיבה. ואם דבר אחר היה - אוי לאותה בושא! דוחים אותו החוצה, ועומד תוף העמוד עד שמעלים אותו לדין. הרחמן יצילנו.

ווש אחרים שמעלים אותם לשם

כְּשֶׁהֲקֵדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַחְלָקַת
עִם בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, וְאוֹמְרִים מִי
מוֹכִיחַ? הֲרֵי פְלוֹנֵי הוֹכִיחַ הַדְּבָר.
אִז מַעֲלִים אוֹתוֹ לְשֵׁם, וּמוֹכִיחַ
אוֹתוֹ הַדְּבָר בֵּין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּבֵין בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. וַיֵּשׁ אַחֲרֵים
שְׁמַעְעִלִים אוֹתָם שֶׁם לְדִין, וְדָנִים
אוֹתוֹ שֶׁם לְכַרְרָם וּלְכַנְּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אִם כֹּף, בְּלִי
דִין נִפְטָר אָדָם וּמִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם
הַזֶּה? וְאִם בְּדִין הִסְתַּלֵּק, מַדּוּעַ
נִדוֹן פַּעַם אַחֲרָת? אָמַר לוֹ, כֹּף
לְמַדְנוּ וְכֹף שְׁמַעְנוּ, שֶׁהָרִי וְדָאִי
בְּדִין הִסְתַּלֵּק הָאָדָם מִהָעוֹלָם
הַזֶּה. אָבָל עַד שְׁלֵא יִכְנַס לְמַחְצַת
הַצְּדִיקִים, מַעֲלִים אוֹתוֹ לְדִין,
וְשֵׁם נִדוֹן בְּאוֹתָהּ יְשִׁיבַת הַרְקִיעַ.
וְשֵׁם עוֹמֵד אוֹתוֹ מִמְנָה הַגִּיהֶנֶם
לְהַשְׁטִין. אֲשַׁרִּי מִי שְׂזוֹכָה בְּדִין.
וְאִם לֹא, אוֹתוֹ מִמְנָה הַגִּיהֶנֶם
לוֹקַח אוֹתוֹ בְּשַׁעַת שְׁמוֹסְרִים
אוֹתוֹ בְּיָדָיו, וּמְקַלֵּעַ אוֹתוֹ מִשֵּׁם
לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁקוֹלֵעַ אָבֹן בְּקַלְעַ
(בְּכַף הַקְּלַע), שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל-א כה) וְאֵת
נֶפֶשׁ אִיבִידָא יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כֹּף
הַקְּלַע וְגו'. וְזוֹרְקוֹ לְגִייהֶנֶם,
וּמְקַבֵּל עֲנָשׁוֹ כְּפִי מַה שְׁנִדוֹן.

בֵּא וְרָאָה, (זכריה א) וַיִּרְאֵנִי אֵת
יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לְפָנַי
מִלְאָף וְגו'. שֶׁהַעֲלֵהוּ לְדִין לְתוֹךְ
אוֹתָהּ יְשִׁיבַת הַרְקִיעַ בְּשַׁעַת
שְׁנִפְטָר מִהָעוֹלָם הַזֶּה. עֹמֵד לְפָנַי
מִלְאָף ה' - זֶהוּ אוֹתוֹ נֶעַר רֹאשׁ
הַיְשִׁיבָה, שֶׁהוּא חוֹתֵף דִּין עַל
הַכֹּל.

וְהַשְׁטִין, מִי זֶה וְהַשְׁטִין? אוֹתוֹ
מִמְנָה עַל הַנִּפְשׁוֹת בְּגִייהֶנֶם,
שְׁתַּאֲנוֹתוֹ לְקַחְתּוֹ, וְתַמִּיד עוֹמֵד
וְאוֹמֵר הֵב הֵב, תָּנוּ רְשָׁעִים
לְגִייהֶנֶם. לְשִׁטְנוֹ - לְהַזְכִּיר חֲטָאִיו.
וְאִז - וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשְׁטִין יִגְעַר
ה' בְּךָ הַשְׁטִין וַיִּגְעַר ה' בְּךָ. שְׁתִּי

וַיִּגְעַר ה' בְּךָ, תִּרְיִן גְּעָרוֹת אֲמַאי. אֶלֹא חַד לְדוּמָה. וְחַד,

הוּא בְּפִלּוּגְתָא בְּבֵנֵי מְתִיבְתָא, וְאֲמַרִי מָאן
מוֹכַח, הָא פְלוֹנֵי דְאוֹכַח מְלָה. כְּדִין סְלָקִין
לִיה תַּמָּן, וְאוֹכַח הֵהוּא מְלָה בֵּין קְדָשָׁא בְּרִין
הוּא וּבֵין בְּנֵי מְתִיבְתָא. וְאֵית אַחֲרֵינִין דְּסְלָקִין
לוֹן תַּמָּן לְדִינָא, וְדִינִין לִיה תַּמָּן, לְבַרְרָא לוֹן,
וּלְלַבָּנָא לוֹן.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְלֹא דִינָא אַתְּפִטָר
בְּר נָשׁ וְאַסְתַּלֵּק מִהָאִי עֲלָמָא. וְאִי בְּדִינָא
אַסְתַּלֵּק, אֲמַאי אַתְּדִן זְמָנָא אַחֲרִינָא. אָמַר
לִיה, הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְהָכִי שְׁמַעְנָא, דְּהָא וְדָאִי
בְּדִינָא אַסְתַּלֵּק בְּר נָשׁ מִהָאִי עֲלָמָא, אָבָל עַד
לֹא יִיעוּל לְמַחְצַתְהוֹן דְּצְדִיקָיָא, סְלָקִי לִיה
לְדִינָא, וְתַמָּן אַתְּדִן בְּהֵהוּא מְתִיבְתָא דְּרַקִיעָא.
וְתַמָּן קִיִּימָא הֵהוּא מְמָנָא דְּגִייהֶנֶם לְאַסְטָאָה.
זְפָאָה אִיהוּ מָאן דְּזָכִי מִן דִּינָא, וְאִי
לֹאוּ הֵהוּא מְמָנָא דְּגִייהֶנֶם נְטִיל לִיה, בְּשַׁעַתָּא
דְּמִסְרִין לִיה בִּידוּי, וּמְקַלֵּעַ לִיה מִתַּמָּן לְתַתָּא,
כְּמָאן דְּמְקַלֵּעַ אַבְנָא (ד' קפ"ו ע"א) בְּקַרְטִיפָא (כ"א
בְּקוֹסְפִיתָא) דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִידָא
יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כֹּף הַקְּלַע וְגו'. וְשִׁדִּי לִיה
לְגִייהֶנֶם, וְקַבִּיל עוֹנְשֵׁיהּ כְּפּוֹם מַה דְּאַתְּדִן.

תָּא חֲזִי, (זכריה א) וַיִּרְאֵנִי אֵת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
עוֹמֵד לְפָנַי מִלְאָף וְגו', דְּסְלָקִיו לִיה
לְדִינָא, גּוֹ הֵהוּא מְתִיבְתָא דְּרַקִיעָא, בְּשַׁעַתָּא
דְּאַתְּפִטָר מִהָאִי עֲלָמָא. עוֹמֵד לְפָנַי מִלְאָף יי,
דָּא הוּא הֵהוּא נֶעַר, רִישׁ מְתִיבְתָא, דְּאִיהוּ
חַתִּיף דִּינָא עַל כֹּלֵא.

וְהַשְׁטִין, מָאן וְהַשְׁטִין. הֵהוּא דְּמְמָנָא, עַל
נִפְשָׁתָא בְּגִייהֶנֶם, דְּתִיאוּבְתִיהּ לְמִיסַב
לִיה, וְתִדִיר קִיִּימָא וְאָמַר הֵב הֵב, הָבוּ
חַיִּיבִין לְגִייהֶנֶם. לְשִׁטְנוֹ, לְאַדְכָּרָא חוֹבוּי.
כְּדִין וַיֹּאמֶר יי אֶל הַשְׁטִין יִגְעַר בְּךָ הַשְׁטִין
וַיִּגְעַר ה' בְּךָ, תִּרְיִן גְּעָרוֹת אֲמַאי. אֶלֹא חַד לְדוּמָה. וְחַד,

גערות תולמה? אלא לאסטיא
ואחד לאותו שיוצא מגיהנם
שעומד תמיד להשטין.

בא וראה, אותו שטן עליון יורד
כמו שפרשוהו, שהתגלם בדמות
שור, וכל אותן רוחות רעות
שנדונו להכנס לגיהנם, לוחף
אותן ברגע אחד וחוטפן, ויורד
ונותנן לדומה לאחר שבולעם.
וזהו שכתוב ויאמר מואב אל זקני
מדן עתה ילחכו הקהל את כל
סביבותינו פלחף השור, הנודע,
השור שעומד לרע על כל בני
העולם. את ירק השדה - אותן
רוחות בני אדם, שהם ירק
השדה. השדה - אותו השדה
הידוע.

אמר רבי יוסי, אם כן, בלק היה
חכם. אמר לו, בנדאי, וכף
הצטרף לדעת כל דרכי אותו
השור, ואם לא יודע אותם, לא
יכול לעשות כשפיו וקסמיו. אמר
רבי יוסי, ונדאי כף הוא, ונאה
אמרת. וכח אותו השור
מכשפכריזים על התבואה. כל
אותם ימים שמכריזים וכל הימים
שמכריזים על רוחות בני אדם,
והם ימי ניסן, וימי תשרי, והרי
נתבאר.

רבי יצחק ורבי יהודה היו
הולכים בדרך. הגיעו לאותו
מקום של כפר סכנין, שהיה שם
רב המנונא סבא. התארחו אצל
אשתו, שהיה לה בן אחד קטן,
וכל היום היה בבית הספר. אותו
יום עלה מבית הספר ובא
הביתה, ראה את אותם החכמים.
אמרה לו אמו, התקרב לגברים
העליונים הללו ותרויח מהם
ברכות. קרב אליהם, ועד שלא
קרב, חזר לאחור. אמר לאמו,
איני רוצה לקרב אליהם, שהרי
יום זה לא קראו קריאת שמע,
הוא בנדוי כל אותו היום.

להווא דנפקא מגיהנם, דקיימא
תא חזי, ההוא שטן עלאה נחית כמה
דאוקמוה, דאגלים בדיוקנא דשור, וכל
אינון רוחין בישין, דאתדנו לאעלא בגיהנם,
לחיה לון ברגעא חדא, וחטף לון, ונחית ויהב
לון לדומה, לבתר דבלע לון. ודא הוא דכתיב,
ויאמר מואב אל זקני מדן עתה ילחכו הקהל
את כל סביבותינו כלחוף השור, דאשתמודע,
השור דקיימא לביש על כל בני עלמא. את
ירק השדה, אינון רוחין דבני נשא, דאינון
ירק השדה. השדה, ההוא שדה דאשתמודע.
אמר רבי יוסי, אי הכי, חפים הוה בלק. אמר
ליה ונדאי, והכי אצטרף ליה למנדע כל
ארחוי דההוא שור, ואי לא ידעי להו, לא
יכיל למעבד חרשוי וקסמוי. אמר רבי יוסי
ודאי הכי הוא, ויאות אמרת. ותוקפיה דההוא
שור, מפי מכריזו על התבואה. (כאן חסר) כל
אינון יומין דמכריזין וכל יומין דמכריזי על
רוחיהון דבני נשא. ואינון יומי ניסן, ויומי
תשרי, והא אתמר.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי באורחא,
מטו לההוא אתר דכפר סכנין, דהוה תמן
רב המנונא סבא, אתארחו באתתא דליה,
דהוה לה ברא חדא זעירא, וכל יומא הוה
בבי ספרא, ההוא יומא סליק מפי ספרא, ואתא
לביתא, חמא לון לאלין חפימין. אמרה ליה
אמיה, קריב לגבי אלין גוברין עלאין ותרווח
מנייהו ברכאן. קריב לגבייהו, עד לא קריב,
אהדר לאחורא. אמר ליה לאמיה, לא בעינא
לקרבא לגבייהו. דהא יומא דא לא קרו קריאת
שמע, והכי אולפי לי, כל מאן דלא קרי קריאת
שמע בעונתיה, בנדיהו הוא כל ההוא יומא.

וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה, הוא בנדוי כל אותו היום.

שָׁמְעוּ אֵינוֹן, וְתוֹוהוּ, אָרִימוּ יְדִייהוּ וּבְרִיכוּ לִיה. אָמְרוּ וּדְאֵי הָכִי הוּא. וְיֹזְמָא דָא אֲשֶׁתְּדִלְנָא בְּהַדֵּי חֲתָן וּכְלָה, דְּלָא הָוָה לֹוֹן צְרִכְיֵיהוּ, וְהוּוּ מִתְאַחֲרֵן לְאַזְדִּיּוּגָא, וְלָא הָוָה בַּר נָשׁ לְאַשְׁתְּדִלָּא עַלִּייהוּ, וְאַנָּן אֲשֶׁתְּדִלְנָא בְּהוּ, וְלָא קָרִינָן קָרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנְתֵיהָ, וּמֵאֵן דְּאַתְעַסֵּק בְּמַצְוָה, פְּטוּר מִן הַמַּצְוָה. אָמְרוּ לִיה, בְּרִי, בְּמָה יִדְעַת. אָמַר לִיה, בְּרִיחָא דְלְבוּשֵׁיכוּ יִדְעָנָא, פֶּד קָרִיבְנָא לְגַבֵּיכוּ. תוֹוהוּ. יִתְבוּ, נְטִלוּ יְדִייהוּ וּכְרִיכוּ רַפְתָּא.

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יְדוּי, וּבְרִיךְ עַד לָא נָטִיל. אָמַר לְהוּ, אֵי תְלַמִּידֵי דְרַב שְׁמַעְיָה חֲסִידָא אַתּוֹן, לָא הָוָה לְכוּ לְבִרְכָא בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, וּמֵאֵן דְּבְרִיךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּיב מִיתָה.

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָת, וְנָטִיל יְדוּי וּבְרִיךְ טָרַם שְׁנָטִל. אָמַר לוּ, אִם תְּלַמִּידֵי רַב שְׁמַעְיָה הֲחִסִּיד אַתֶּם, לָא הָיָה לְכֶם לְבִרְךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, וּמִי שְׁמַכְרִיךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת חַיִּיב מִיתָה.

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) בְּבֹאֵם אֶל אֱהֱל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מִים וְלֹא יִמְתּוּ וְגו'. לְמַדְנוּ מִפְּסוּק זֶה, שְׁמִי שְׁלֹא חוֹשֵׁשׁ לָזֶה וְיִתְרָאָה לְפָנָי הַמְּלַךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּיב מִיתָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁיְדֵי הָאָדָם יוֹשְׁבִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבֵּעַ אַחַת יֵשׁ בְּיַד הָאָדָם, וְהִיא הָאֲצַבֵּעַ שֶׁהָרִים מִשָּׁה.

פְּתַח הַהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) בְּבֹאֵם אֶל אֱהֱל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מִים וְלֹא יִמְתּוּ וְגו'. לְפִינָן מֵהָאֵי קָרָא, דְּמֵאֵן דְּלָא חַיִּישׁ לְהָאֵי, וְיִתְחַזִּי קָמִי מְלָפָא בִּיּוֹן מְזוּהָמָן, חַיִּיב מִיתָא. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּידוּי דְּבַר נָשׁ יִתְבִּין בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבֵּעַ חָדָא אֵית בִּידָא דְּבַר נָשׁ, וְאִיהוּ אֲצַבֵּעַ דְּאַרְמָא מִשָּׁה.

בְּתוֹב (ש"ס כו) וְעֲשִׂית בְּרִיחִם עֲצֵי שְׁטִיִּים חֲמִשָּׁה לְקָרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִם לְקָרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכִתִּיב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹף הַקָּרְשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה. וְאֵי תִּימָא, דְּהַהוּא בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן אַחֲרָא הוּא, דְּלָא הָוָה בְּכָלְלָא דְּאֵינוֹן חֲמִשָּׁה. לָאוּ הָכִי. אֶלָּא הַהוּא בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, מֵאֵינוֹן חֲמִשָּׁה הָוָה. תְּרִין מִפָּאֵן, וְתְרִין מִפָּאֵן, וְחַד בְּאַמְצְעֵיתָא. הָא הָוָה בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן, עֲמוּדָא דִּיעֶקֶב, רְזָא דְּמִשָּׁה, (דף קפ"ו ע"ב) לְקַבֵּל

בְּתוֹב (ש"ס כו) וְעֲשִׂית בְּרִיחִם עֲצֵי שְׁטִיִּים חֲמִשָּׁה לְקָרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִם לְקָרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכִתִּיב וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹף הַקָּרְשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקֶּצֶה אֶל הַקֶּצֶה. וְאִם תֵּאמַר שְׁאוֹתוֹ בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן הוּא אַחֲרָא, שְׁלֹא הָיָה בְּכָלְלָא אוֹתָם חֲמִשָּׁה - לֹא כֹּף. אֶלָּא אוֹתוֹ בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן הָיָה מֵאוֹתָם חֲמִשָּׁה, שְׁנַיִם מִפָּאֵן וְשְׁנַיִם מִפָּאֵן וְאֶחָד בְּאַמְצְעֵי. הָרִי הָיָה בְּרִיחַ הַתִּיכוֹן עֲמוּד יַעֲקֹב, סוּד מִשָּׁה. כְּגַדְדָּא זֶה חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת בְּיַד

דָּא, חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאֵן בִּידָא דְּבַר נָשׁ. וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּאַמְצְעֵיתָא,

רַב וְעִלְאַה מִכְּלָא, בִּיהַ קַיִמִי דְאָדָם. וְשִׁמְעוּ הַתִּיכּוֹת פִּתְּחֵינָן.
 גְּדוּל וְעִלְיוֹן מֵהַכֵּל, בּוּ עוֹמְדִים
 שְׁאָר הָאֲחָרִים.
 וְהֵם חֲמִשָּׁה בְּרִיחִים, שְׁנִקְרְאִים
 חֲמִשׁ מְאוֹת שָׁנִים, שְׁהוּלֵךְ בָּהֶם
 עֵץ הַחַיִּים. וּבְרִית קֹדֶשׁ מִתְּעוֹרֵר
 (נמול) בְּחֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת הַיָּדִים,
 וְדָבָר (נסתר) תְּמִיחָה הוּא עַל מָה
 שְׁאִמְרָתָּה. וְלִכְּנָן כָּל בְּרִכּוֹת הַפֶּה
 תְּלוּיּוֹת בְּאֲצַבְעוֹת. פְּרִישֵׁת יְדֵי
 מֹשֶׁה עַל זֶה הָיְתָה.

אִי כָּל דָּא אִית בְּהוּ, לִית דִּינָא לְמַהוּי בְּנִקְיוֹ,
 כַּד מְבָרְכִין בְּהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִין
 דְּבַהּוּ, וּבְדוּגְמָא דְּלַהוּן, מִתְּבַרְךְ שְׁמָא קְדִישָׁא.
 וְעַל דָּא אַתּוֹן דְּחַכְמֵינוּ טוּבָא, הֵיךְ לָא
 אֲשַׁגְחָתוֹן לְהָאִי. וְלָא שְׁמִשְׁתּוֹן לְרַבִּי שְׁמַעְיָה
 חֲסִידָא, וְאִיהוּ אָמַר, כָּל טְנוּפָא, וְכָל לְכַלּוּכָא,
 סְלִיקוּ לִיהַ לְסִטְרָא אַחְרָא, דְּהָא סִטְרָא אַחְרָא
 מֵהָאִי טְנוּפָא וְלְכַלּוּכָא אַתְּזִין. וְעַל דָּא מִים
 אַחְרוּנִים חוּבָה, וְחוּבָה אֵינוֹן.

תְּוֹדוֹהוּ וְלָא יִכִּילוּ לְמַלְלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 בְּרִי, שְׁמָא דְּאֲבוּךְ מָאן הוּא. שְׁתִּיק
 יַנּוּקָא רַגְעָא חֲדָא, קָם לְגַבִּיָּה אַמִּיהַ וְנָשַׁק לָהּ,
 אָמַר לָהּ אַמִּי, עַל אַבָּא שְׁאִילוּ לִי אֵלִין חֲפִימִין.
 אִימָא לוֹן. אָמְרָה לִיהַ אִימִיהַ, בְּרִי, בְּדַקַּת לְהוּ.
 אָמַר הָא בְּדַקִּית, וְלָא אֲשַׁכְּחִית כְּדָקָא יָאוּת.
 לְחִישָׁא לִיהַ אַמִּיהַ, וְאֶהְדֵּר לְגַבִּיָּהוּ, אָמַר לְהוּ
 אַתּוֹן שְׁאַלְתּוֹן עַל אַבָּא, וְהָא אֲסַתְּלַק מֵעַלְמָא,
 וּבְכָל יוֹמָא דְּחֲסִידֵי קְדִישִׁין אֲזִלִּין בְּאַרְחָא,
 אִיהוּ טַיִיעָא אַבְתְּרִיָּהוּ. וְאִי אַתּוֹן קְדִישִׁי
 עֲלִיוֹנִין, הֵיךְ לָא אֲשַׁכְּחָתוֹן לִיהַ, אֲזִיל טַיִיעָא
 אַבְתְּרִיָּכוּ.

אֲבָרְ בְּקַדְמִיתָא חֲמִינָא כְּכוּ, וְהַשְׁתָּא חֲמִינָא
 כְּכוּ, דְּאֲבָא לָא חֲמָא חֲמָרָא דְּלָא (כ"א דלחוי)
 טַעִין אַבְתְּרִיָּה חֲמָרָא, לְמַסְבַּל עוּלָא
 דְּאוּרִיָּתָא. וּפִיּוֹן דְּלָא זְכִיתּוֹן דְּאֲבָא יִטְעוֹן
 שְׁלָא זְכִיתָם שְׁאֲבָא יִטְעוֹן אַחְרִיכֶם, לָא אָמַר לְכֶם מִיְהוּ אֲבָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, כְּנֻדְמָה

תְּמַהוּ וְלָא יִכְלוּ לְדַבֵּר. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, בְּנִי, מַהוּ שֵׁם אָבִיךְ? שְׁתַּק
 הַתִּינוּקָא רַגַע אַחַד, עֲמַד לִפְנֵי אָמוֹ
 וְנָשַׁק לָהּ. אָמַר לָהּ, אַמִּי, עַל אַבָּא
 שְׁאַלוּ הַחֲכָמִים הַלְלוּ, הָאֵם אָמַר
 לָהֶם? אָמְרָה לוֹ אָמוֹ, בְּנִי, בְּדַקַּת
 אוֹתָם? אָמַר, הֲרִי בְּדַקְתִּי וְלָא
 מְצָאתִים כְּרָאוּי. לְחַשְׁהַ לּוֹ אָמוֹ
 וְחִזְרוּ אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, אַתֶּם
 שְׁאַלְתֶּם עַל אַבָּא, וְהֲרִי הִסְתַּלַּק
 מִחַעְלוֹלָם, וּבְכָל יוֹם שְׁחִסִידִים
 קְדוּשִׁים הוֹלְכִים בְּדַרְךָ, הוּא
 סוֹחֵר אַחְרֵיהֶם. וְאִם אַתֶּם
 קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, אִיךְ לָא
 מְצָאתֶם אוֹתוֹ, הַלֵּךְ הַסוֹחֵר
 אַחְרֵיכֶם?

אֲבָרְ בַּהֲתַחְלָה רְאִיתִי בְּכֶם, וְכַעַת
 רְאִיתִי בְּכֶם, שְׁאֲבָא לָא רָאָה
 חֲמוּר שְׁלָא (שְׂהִידָה) טַעִן אַחְרָיו
 חֲמוּר לְסַבַּל עַל הַתּוֹרָה. כִּיּוֹן
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, כְּנֻדְמָה

אֲבִתְרֵיכוֹ, לֹא אֵימָא מָאן הוּא אַבָּא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יִצְחָק, כַּדְדָּמִי לָן, הָאִי יִנּוּקָא לָאוּ בַר נֶשׁ הוּא. אֲכָלוּ. וְהָהוּא יִנּוּקָא הָוֵה אָמַר מִלֵּי דְאוֹרֵייתָא, וְחִדּוּשֵׁי אוֹרֵייתָא. אָמְרוּ, הֵב וּנְבָרִיךָ. אָמַר לְהוּ, יְאוּת אַמְרֵתוֹן. בְּגִין דְשִׁמְא קִדִּישָׁא לֹא מִתְבָּרַךְ בְּבִרְכָה דָּא, אֲלֵא בְהִזְמָנָה. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אֲבִרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת וְגוֹ'. וְכִי מָה חָמָא דְוֹד לּוֹמַר אֲבִרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת וְגוֹ'. וְכִי מָה חָמָא דְוֹד דְבַעֵי הִזְמָנָה, וְאָמַר אֲבִרְכָה. בְּגִין דְבִשְׁעָתָא דְבַר נֶשׁ יִתִּיב עַל פְּתוּרָא, שְׂכִינְתָא קַיִימָא תַּמָּן, וְסִטְרָא אַחְרָא קַיִימָא תַּמָּן. כַּד אַזְמִין בַּר נֶשׁ לְבִרְכָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָא אֲתַתְקַנְתָּ (נ"א בְּהִזְמָנָה דָּא) לְגַבֵּי עֵילָא, לְקַבְּלָא בְּרַכָּאן, וְסִטְרָא אַחְרָא אֲתַכְפִּיֵיא. (נ"א וְאִי אֲתַתְקַנְתָּ בְּבִרְכָתָא לְגַבֵּי עֵילָא, וְסִטְרָא אַחְרָא לָאוּ אִיהוּ כְּבִלְלָא) וְאִי לֹא אַזְמִין בַּר נֶשׁ לְבִרְכָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, סִטְרָא אַחְרָא שְׂמַע וּמְכַשְׁפָּשָׁא לְמַהוּי לִיָּה חוּלְקָא בְּהֵיָא בְּרַכָּה. וְאִי תֵימָא, בְּשָׂאֵר בְּרַכָּאן אַמַּאי לֹא אִיתַּ הִזְמָנָה. אֲלֵא הֵהוּא מְלָה דְבִרְכָה, דְקָא מְבָרְכִין עָלֶיהָ, אִיהוּ הִזְמָנָה. וְתָא חֲזִי דְהָכִי הוּא, דְהָאִי דְמְבָרַךְ עַל פְּרִי, הֵהוּא פְּרִי אִיהוּ הִזְמָנָה, וּמְבָרְכִין עָלֶיהָ. וְלִית לִיָּה חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וְקוּדְם דָּא, דְהָוֵה הֵהוּא פְּרִי בְרִשׁוֹת דְסִטְרָא אַחְרָא, לֹא מְבָרְכִין עָלֶיהָ. וְכַתִּיב (ויקרא יט) לֹא יֵאָכֵל, בְּגִין דְלֹא יְבָרְכוּן עַל הֵהוּא פְּרִי, וְלֹא יִתְבָּרַךְ סִטְרָא אַחְרָא. פִּיּוֹן דְנִפְק מִרְשׁוּתֵיהָ, יֵאָכֵל, וּמְבָרְכִין עָלֶיהָ. וְאִיהוּ הִזְמָנָא לְבִרְכָתָא. וְכֵן כָּל מִילִין דְעֵלְמָא דְקָא מְבָרְכִין עָלֶיהָ. כְּלֵהוּ הִזְמָנָה לְבִרְכָתָא. וְלִית בְּהוּ חוּלְקָא לְסִטְרָא אַחְרָא. וְאִי תֵימָא, אוֹף הָכִי לְבִרְכַּת זְמוּן פְּסָא דְבִרְכָתָא הָוֵה הִזְמָנָה, אַמַּאי הֵב וּנְבָרִיךָ. אֲלֵא, הוּאִיל

לָנוּ, תִּינוּקָא זֶה אֵינוֹ בֶּן אָדָם. אֲכָלוּ, וְאוֹתוֹ תִּינוּקָא הָיָה אוֹמֵר דְבָרֵי תוֹרָה וְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה. אָמְרוּ, הֵבָה נְבָרַךְ. אָמַר לְהֵם, נָאֵה אַמְרָתֶם, מִשׁוּם שֶׁהֵשֵׁם הַקְּדוֹשׁ לֹא מִתְבָּרַךְ בְּבִרְכָה זֹו אֲלֵא בְהִזְמָנָה. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אֲבִרְכָה אֶת ה' כְּכֹל עֵת וְגוֹ'. וְכִי מָה רָאָה דְוֹד לּוֹמַר אֲבִרְכָה אֶת ה'? אֲלֵא רָאָה דְוֹד שְׂצָרִיךְ הִזְמָנָה, וְאָמַר אֲבִרְכָה. בְּגַלְל שְׂבַשְׁעָה שְׂאָדָם יוֹשֵׁב עַל שְׁלַחְנוֹ, הַשְׂכִּינָה עוֹמְדַת שָׁם, וְהִצִּד הָאֲחֵר עוֹמֵד שָׁם. כְּשֶׁמְזַמֵּן הָאָדָם לְבָרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַשְׂכִּינָה מִתְפַּקְנַת (בְּהִזְמָנָה זֹו) לְגַבֵּי מַעְלָה לְקַבֵּל בְּרִכּוֹת, וְהִצִּד הָאֲחֵר מִתְכּוּפֵף. (וְאִם נִתְקַנַּת בְּבִרְכּוֹת לְגַבֵּי מַעְלָה וְהִצִּד הָאֲחֵר אֵינוֹ בְּכֹל) וְאִם לֹא מְזַמֵּן הָאָדָם לְבָרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִצִּד הָאֲחֵר שׁוֹמֵעַ וּמְכַשְׁפָּשׁ לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק בְּאוֹתָהּ בְּרַכָּה. וְאִם תֵּאמַר, לְמָה אֵין הִזְמָנָה בְּשָׂאֵר הַבְּרִכּוֹת? אֲלֵא אוֹתוֹ דְבַר הַבְּרַכָּה שְׂמְבָרְכִים עָלָיו, הוּא הִזְמָנָה. וְכֵא וְרָאָה שְׂכַף זֶה, שְׂדָה שְׂמְבָרַךְ עַל הַפְּרִי, אוֹתוֹ פְּרִי הוּא הִזְמָנָה וּמְבָרְכִים עָלָיו, וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְצַד הָאֲחֵר. וְקִדְם זֶה שְׂהִיָּה אוֹתוֹ פְּרִי בְרִשׁוֹת הִצִּד הָאֲחֵר, לֹא מְבָרְכִים עָלָיו, וְכַתּוּב (ויקרא יט) לֹא יֵאָכֵל, בְּשִׁבִיל שְׁלֹא יְבָרְכוּ עַל אוֹתוֹ הַפְּרִי וְלֹא יִתְבָּרַךְ הִצִּד הָאֲחֵר. פִּיּוֹן שְׂיִצָּא מִרְשׁוֹתוֹ, יֵאָכֵל, וּמְבָרְכִים עָלָיו. וְהִיא הִזְמָנָה לְבִרְכָה. וְכֵן כָּל דְבָרֵי הָעוֹלָם שְׂמְבָרְכִים עָלֵיהֶם, כָּלֶם הִזְמָנָה לְבִרְכָה, וְאֵין בְּהֵם חֵלֶק לְצַד הָאֲחֵר. וְאִם תֵּאמַר, אָף כִּף לְבִרְכַּת זְמוּן כּוּס בְּרַכָּה הִיְתָה הִזְמָנָה, מִדּוּעַ הֵבָה וּנְבָרַךְ? אֲלֵא הוּאִיל וּבְקַדְמִיתָא כַּד הָוֵה שְׂתִי,

אמר בורא פרי הגפן. הא הזמנה הוי. והשתא לברכת מזונא, בעינן שנוי, להזמנה אחרא, דהא כסא דא לקודשא בריהו הוא הוי, ולא לזמנה, ובגין כך בעי הזמנה דפומא.

ואי תימא, נברך שאכלנו משלו, דא הוא הזמנה, ברוך שאכלנו דא הוא ברכה. הכי הוא ודאי.

אבל נברך, הזמנה אחרא איהו, הזמנה דבורא פרי הגפן. (ס"א רפומא) דקדמייתא איהי הזמנה לכוס דברכה סתם. והאי כוס, פיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין וברכאן מתמן נפקין, ובגין כך איהו בארז סתים, דעלמא עלאה סתים איהו, ולית לגביה הזמנה. אלא בדרגא דא כוס דברכה. (במלה דנברך) אמר רבי יהודה, זפאה חולקנא, דמן (דף קפ"ו ע"א) יומא דעלמא עד השתא, לא שמענא מלין אלין, ודאי הא אמינא דדא לאו בר נש איהו.

אמר ליה, ברא, מלאכא דני, רחימא דיליה, האי דאמרת ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו', וחמשה בריחם וגו', וחמשה בריחם לירכתים ימה. הא בריחם טובא איפא הכא, וידיים אינון תריין. אמר ליה, דא הוא דאמריין, מפומיה דבר נש אשתמע מאן איהו. אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא.

פתח ואמר, (קהלת ב) החכם עיניו בראשו וגו'. וכי באן אתר עינוי דבר נש, אלא בראשו, דילמא בגופו או בדרועיה, דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא. אלא קרא הכי הוא ודאי, דתנן, לא יהך בר נש בגלוי דרישא ד' אמות. מאי טעמא. דשכינתא שריא על רישיה, וכל חפים, עינוי ומלוי בראשו אינון, בההוא דשריא וקיימא על רישיה.

עיניו בראשו וגו'. וכי איפה עיניו של האדם? אלא בראשו! שמא בגופו או בדרועו, שהוציא את החכם יותר מכל בני העולם?! אלא הפסוק כך הוא בודאי. שלמדנו, לא ילך אדם בגלוי ראש ארבע אמות. מה הטעם? ששכינה שורה על ראשו, וכל חכם עינוי ודבריו בראשו הם, באותו ששורה ועומד על ראשו.

ובתחלה פשהיה שותה אמר "בורא פרי הגפן", הרי זה היה הזמנה. וכעת לברכת המזון צריכים שנוי להזמנה אחרת, שהרי כוס זו היא לקדוש-ברוך-הוא, ולא למזון, ומשום זה צריך הזמנת הפה.

ואם תאמר, נברך שאכלנו משלו זוהי הזמנה, ברוך שאכלנו משלו זוהי ברכה - כך זה בודאי. אבל נברך זוהי הזמנה אחרת, הזמנה של בורא פרי הגפן. (של הפה) שהקודמת היא ההזמנה לכוס של ברכה סתם. וכוס זה, פיון שנטל, היא הזמנה אחרת במלת נברך לגבי עולם העליון, שכל מזונות וברכות יוצאות משם. ומשום זה הוא בדרך נסתר, שעולם העליון הוא נסתר ואין אליו הזמנה, אלא בדרגה זו כוס ברכה. (שבמלת ברה) אמר רבי יהודה, אשרי חלקנו שמיים העולם עד כעת לא שמענו דברים אלו, ודאי הרי אמרנו שזה אינו בן אדם.

אמר לו, בן, מלאך ה', אהובו, מה שאמרת ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו', וחמשה בריחם וגו', וחמשה בריחם לירכתים ימה - הרי הרבה בריחם יש כאן, וידיים הם שטים. אמר לו, זהו שאמרנו, מפי האדם נשמע מיהו. אבל הואיל ולא השגחתם - אני אומר.

פתח ואמר, (קהלת ב) החכם

ובשענינו שם, ידע שאותו אור שדולק על ראשו צריך שמן, משום שגוף האדם היא פתילה, ואור דולק למעלה, ושלמה המלך צווח ואמר: (שם ט) ושמן על ראשך אל יחסר, דהא נהורא דבראשו, שבראשו צריך שמן ואותם מעשים טובים. ולכן החכם עיניו בראשו, ולא במקום אחר.

אתם חכמים, ודאי השכינה שורה על ראשיכם, איך לא השגחתם לזה? שכתוב ועשית בריחם וגו', לקרשי צלע המשפן האחד. וחמשה בריחם לקרשי צלע המשפן השנית. האחד והשנית אמר הפסוק, שלישית ורביעית לא אמר הפסוק. שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ומשום זה החשבון בשני אלה.

באו הם ונשקוהו. (בפתחלה) בכה רבי יהודה ואמר, רבי שמעון, אשרי חלקך! אשרי הדור! שהרי בזכותך אפלו תינוקות של בית רבן הם סלעים רמים תקיפים. באה אמו. אמרה להם, רבותי, בבקשה מכס אל תשגיחו על בני, אלא רק בעין טובה. אמרו לה, אשרי חלקך אשה כשרה, אשה ברוכה מכל שאר הנשים, שהרי הקדוש ברוך הוא בבר חלקך והרים דגלך על כל שאר נשות העולם!

אמר התינוק, אני לא פוחד מעין רעה, שכן דג גדול ונכבד אני, ודג לא פוחד מעין רעה, שכתוב (בראשית מח) וידגו לרב בקרב הארץ. מה זה לרב? לרבות על העין. ושנינו, מה דגי הים המים מכסים עליהם ואין עין רעה וכו'. לרב ודאי, בקרב הארץ, בתוף בני האדם על הארץ. אמרו, בן, מלאך ה', אין בנו עין רעה, ולא מצד עין רעה באנו, והקדוש

וכר עינוי תמן, לינדע דההוא נהורא דאדליק על רישיה, אצטריך למשחא, בגין דגופא דבר נש איהו פתילה, ונהורא אדליק לעילא, ושלמה מלכא צווח ואמר, (קהלת ט) ושמן על ראשך אל יחסר, דהא נהורא דבראשו, אצטריך למשחא ואינון עובדין טבאן. ועל דא החכם עיניו בראשו, ולא באתר אחרא. אתון חכימין, ודאי שכינתא שרייא על רישיכו, היך לא אשגחתון להאי דכתיב ועשית בריחים וגו', לקרשי צלע המשפן האחד. וחמשה בריחים לקרשי צלע המשפן השנית. האחד והשנית אמר קרא, שלישית ורביעית לא אמר קרא. דהא אחד ושנית, דא חשיבו דתרין סטרין, ובגין כך עביד חושבנא בתרין אלין.

אתו אינון ונשקוהו, (במלמדיו) בכה רבי יהודה, ואמר, רבי שמעון זכאה חולקך, זכאה דרא, דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב, אינון טנרין רמאין תקיפין. אתאת אמיה, אמרה לון רבותי, במטו מנייכו, לא תשגחון על ברי, אלא בעינא טבא. אמרו לה, זכאה חולקך אתתא כשרה, אתתא בריא מכל שאר נשין, דהא קדשא בריך הוא בריר חולקך, וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא.

אמר ינוקא, אנא לא מסתפינא מעינא בישא, דבר נונא רבא ויקירא אנא, ונונא לא דחיל מעינא בישא, דכתיב, (בראשית מח) וידגו לרב בקרב הארץ, מאי לרב, לאסגאה על עינא. ותנינן, מה דגים דימא, מיא חפי עליהון, ולית עינא בישא וכו'. לרב ודאי, בקרב הארץ, בגו בני אנשא על ארעא. אמרו, ברא, מלאכא די, לית בנא עינא בישא, ולא מסטרא דעינא בישא

ברוך הוא מכסה עליך בכנפיו. פתח ואמר, (שם) המלאך הגאל אתי מפל רע יברך וגו'. פסוק זה אמר יעקב ברוח הקדש. אם ברוח הקדש אמר אותו, סוד חכמה יש בו. המלאך, קורא לו מלאך, וקורא לו שמות אחרים. מדוע נקרא פאן מלאך? אלא כשהוא שליח מלמעלה ומקבל זהר מתוך אספקלריה שלמעלה, (שאז) שששמברכים אבא ואמא לזה, אומרים לה: בתי, לכי שמרי ביתך! פקדי את ביתך! כף עשי לביתך! לכי וזוני אותם. לכי, שאותו עולם שלמטה מחכה לך, בני ביתך מחכים למזון ממך! הרי לך כל מה שתצטרכי למיהב להם. ואז היא מלאך.

ואם תאמר, והרי בכמה מקומות נקרא מלאך, ולא בא לזון עולמות, ועוד, שבשם זה לא זן את העולמות, אלא בשם של השם - כף זה בודאי. כששליח מתוך אבא ואמא, נקרא מלאך. וכיון ששורה על מקומות, על שני כרובים, שמו ה'.

בשנראה למשה בתחלה נקרא מלאך. ליעקב לא נראה כף, אלא בדגמא, שפתיב (שם כט) ורחל באה. זו דמות של רחל אחרת, שפתיב (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו', רחל מבכה על בניה. ורחל באה, סתם. עם הצאן, הדרגות שלה. אשר לאביה, ודאי. וכלם נמנו והתפקדו בנדיה. פי רעה היא, היא מנהיגה אותם ומפקדת עליהם.

וכך כתוב במשה, (שמות א) וירא מלאך ה' אליו בלפת אש. ואם תאמר ששבת אברהם יתור, שלא כתוב בו מלאך - אלא (בראשית יח) וירא אליו ה' באלני ממרא וגו'. שם באברהם נראה לו אדני,

אתינו. וקודשא בריך הוא חפי עלך בגדפוי. פתח ואמר (בראשית מח) המלאך הגואל אותי מפל רע יברך וגו'. האי קרא אמר יעקב ברוח קדשא, אי ברוח קדשא אמר ליה, רזא דחכמתא אית ביה. המלאך, קרי ליה מלאך. וקרי ליה שמהן אחרנין. הכא, אמאי אקרי מלאך. אלא כד איהו שליחא מלעילא, וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא, (ס"א דבר) דכדין מברכין לה אבא ואמא להאי, אמרי לה ברת, זילי נטורי ביתך, פקידי לביתך. הכי עבידי לביתך. זילי וזוני לון. דההוא עלמא דלתתא מחכא לך, בני ביתך מחכאן מזונא מנה, קא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון, כדין איהי מלאך.

ואי תימא, והא בכמה דוכתי אקרי מלאך, ולא אתי למיזן עלמין. ועוד, דבשמה דא לא זן עלמין, אלא בשמה דיי. הכי הוא ודאי, כד שליח מגו אבא ואמא, אקרי מלאך, וכיון דשארי על דוכתין, על תרין פרובין יי שמייה. למושה כד אתחזי ליה בקדמיתא, אקרי (שמות ג) מלאך. ליעקב לא אתחזי הכי, אלא בדוגמא, דכתיב (בראשית כט) ורחל באה, דא דיוקנא דרחל אתרא, דכתיב (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו'. רחל מבכה על בניה. ורחל באה סתם, עם הצאן דרגין דילה. אשר לאביה ודאי. וכלהו אתמנון ואתפקדון בידיה. פי רעה היא, איהי מנהיגא לון, ואתפקדא עלייהו.

והכי (דף קפ"ז ע"ב) במשה כתיב, (שמות ג) וירא מלאך ה' אליו בלפת אש. ואי תימא יתיר הוא שבחא דאברהם, דלא כתיב ביה מלאך, אלא (בראשית יח) וירא אליו ה' באלני ממרא וגו'. התם באברהם, אתחזי ליה אדני, באלף דלת, בגין

באל"ף דל"ת, בגלל שבאותו זמן קבל ברית. ומה שעד עכשו התכסה ממנו, נראה לו רבון ושליט, וכך נראה, שהרי אז התקשר באותה דרגה ולא יותר. ומשום זה בשם של אדון רבון עליו.

אבל משה שלא היה בו פרויד, שכתוב (שמות א) משה משה, שאין טעם מפסיק, כמו שכתוב (בראשית כב) אברהם אברהם, שמפסיק הטעם, בגלל שכעת שלם מה שלא היה לפני כן. יש הפרש בין אברהם הנזכר לבין אברהם שבתחלה. אבל משה, מיד שנולד, אספקלריה המאירה היתה עמו, שכתוב (שמות ב) ותרא אתו כי טוב הוא. וכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. מיד נקשר משה בדרגתו, ומשום זה משה משה, ולא מפסיק הטעם.

ולכן לגבי משה הקטין עצמו, שכתוב מלאך ה'. יעקב קרא לו בשעה שהיה מסתלק מן העולם. מלאך, מה הטעם? משום שבאותה שעה היה יורש אותה לשלט. משה בחייו. יעקב לאחר שהסתלק מהעולם. משה בגוף. יעקב ברוח. אשרי חלקו של משה.

הגאון אתי מפל רע, שלא התקרב לעולמים לצד הרע, ולא יכל הרע לשלט בו. יברך את הנערים, אז יעקב היה מתקן את ביתו כאדם שהולך לבית חדש ומתקנו בתקוניו ומקשטו בקשטיו. יברך את הנערים - אותם הנודעים, אותם שנפקדו על העולם למשך מהם ברכות, הם שני הפרובים. ויקרא בהם שמי, פעת התקין ביתו, והוא התעלה בדרגתו, משום שחבור היה בייעקב. הגוף נדבק במקום שהצטרף, ושתי זרועות אתו.

דבה הוא זמנא קביל ברית, ומה דהוה אתפסי עד כען מניה, אתחזי ליה רבון ושליט, והכי אתחזי, דהא כדין בהוה דרגא אתקשר, ולא יתיר. ובגין כך, בשמא דאדון רבון עליה.

אבל משה דלא הוה ביה פרוידא, דכתיב (שמות

א) משה משה דלא פסקא טעמא. כמה דכתיב (בראשית כב) אברהם אברהם, דפסקא טעמא. בגין דהשתא שלים, מה דלא הוה מקדמת דנא. פרישו אית בין אברהם דהשתא, לאברהם דקדמיתא. אבל משה, מיד דאתייליד, אספקלריאה דנהרא הות עמיה, דכתיב (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא. וכתיב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. משה מיד אתקשר בדרגא דיליה ובגין כך משה משה, ולא אפסיק טעמא.

וער דא לגבי דמשה, אזעיר גרמיה, דכתיב מלאך יי. יעקב קרא ליה, בשעתא דהוה סליק מעלמא, מלאך. מאי טעמא. בגין דבהוה שעתא הוה ירית לה, לשלטאה. משה בחייו. יעקב, לבתר דסליק מעלמא. משה בגופא. יעקב ברוחא. זכאה חולקא דמשה.

הגואר אותי מפל רע, דלא אתקריב לעלמין לגבי סטרא דרע, ולא יכיל רע

לשלטאה ביה. יברך את הנערים, פדין יעקב הוה מתקן לביתיה, פבר נש דאזיל לביתא חדתא, ומתקן לה בתקונוי, ומקשט לה בקשטויו. יברך את הנערים, אינון דאשתמודען, אינון דאתפקדן על עלמא, לאתמשכא מנייהו ברכאן, תרין פרובין אינון. ויקרא בהם שמי, השתא אתקין ביתיה, ואיהו אסתלק בדרגיה, בגין דחבורא בייעקב הוי. גופא, אתדבק באתר דאצטרף, ותרין דרועין בהדיה.

בסוף אָמר: יהי רצון שלא תֵּחד
מאלה ימשכו לו חיים מתוך
(המלך) עץ החיים, שְׁפָל החיים
תלויים בו. והקדוש ברוך הוא
יערב לו, וימצא ערב למטה
שיספיק בערכותו אצל המלך
הקדוש.

בין שברך, סתם עיניו רגע אחד,
ואחר כך פתח אותם. אָמר,
חברים, שלום לכם מרבון הטוב
שְׁפָל העולם שלו הוא. תמהו
ובכו, וברכוהו. לנו אותו לילה.
בבקר השפיעו והלכו. כִּשְׁהַגִּיעוּ
לרבי שמעון ספרו לו אותו
המעשה. תמה רבי שמעון, אָמר,
בן סלע תקיף הוא וראוי הוא
לכך, ויותר ממה שלא חשוב בן
אדם, בנו של רב המנונא סבא
הוא. הִזְדַּעַז רבי אלעזר ואָמר,
עלי ללכת לראות אותו נר דולק.
אָמר רבי שמעון, זה לא עולה
בשם בעולם, שְׁהָרִי דְבָר עֲלִיּוֹן
יש בו. וסוד הוא, שְׁהָרִי אור
השֶׁמֶן (ההמשכה) של אביו מאיר
עליו, וסוד זה לא מתפשט בין
החברים.

יום אחד היו החברים יושבים
ומתנגחים אלה באלה, והיו שם
רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא
ורבי יוסי ושאר החברים. אָמרו,
הרי פתוב (דברים ב) אל תצר את
מוֹאֵב ואל תתגר בם מלחמה וגו'.
בגלל רות ונעמה שהיו עתידים
לצאת מהם. צפורה אשת משה
שְׁהִיָּתָה ממדין, ויתרו ובניו
שִׁיָּצְאוּ ממדין, שהיו כלם צדיקי
אָמת, על אחת כמה וכמה. ועוד
משה שגדלוהו במדין, ואָמר לו
הקדוש ברוך הוא, (במדבר לא) נָקַם
נַקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים.
אם כך, משוא פנים יש בדבר,
שיותר ראויים בני מדין להנצל
ממוֹאֵב.

אָמר רבי שמעון, לא דומה מי

ואתישב בימיניה, ובריה. לְסוּף אָמר, יְהֵא
רְעוּא דְלַחַד מֵאֲלִין, יתמשכון ליה חיינן, מגו
(נ"א מלכא) אֵילָנָא דְחַיִּי, דְּכָל חַיִּין בֵּיהּ תִּלְיִין.
וקודשא בריה הוא יערב ליה, וישפח ערב
לתתא, דיסתפם בערבותיה, בהדי מלכא
קדישא.

בין דבריה, אסתים עינוי רגעא חדא, לְבַתָּר
פְּתַח לוֹן, אָמר חבְרֵיָא, שְׁלוֹם לְכוּן
מִרְבוֹן טב, דְּכָל עֲלָמָא דִּילֵיהּ הוּא. תוּהוּ,
ובכו, וברכו ליה. פתו ההוא ליליא. בְּצַפְרָא
(דף קפ"ז ע"א) אַקְדִּימוּ וְאִזְלוּ. פד מטו לגבי רבי
שמעון, סחו ליה עובדא. תוה רבי שמעון,
אָמר בר טגרא תקיפא איהו, ויאות הוא לכך,
ויתיר ממה דלא חשיב בר נש, בריה דרב
המנונא סבא הוא, אִזְדַּעַז רבי אלעזר, אָמר,
עלי למיהך למחזי ליההוא בוצינא דדליק.
אָמר רבי שמעון, דא לא סליק בשמא בעלמא,
דְּהָא מְלָה עֲלָאָה אֵית בֵּיהּ. ורזא איהו, דְּהָא
נְהִירוּ מְשִׁיחוּ (משיכו) דְּאֲבוּי מְנַהֵרָא עֲלֵיהּ, ורזא
דא לא מתפשטא בין חבְרֵיָא.

יומא חדא, הוּו חבְרֵיָא יתבין ומתנגחין אלין
בְּאֵלִין, והוּו תמן רבי אלעזר, ורבי אבא,
ורבי חייא, ורבי יוסי, ושאר חבְרֵיָא. אָמרו
הָא כְּתִיב (דברים ב) אַל תִּצַּר אֵת מוֹאֵב וְאֵל תִּתְגַּר
בָּם מִלְחָמָה וְגו'. בגין רות ונעמה, דהוּו זְמִינִין
לְנַפְקָא מְנִיָּיהוּ. צפורה אמת משה דהוּו
מְמַדִּין, ויתרו ובנוי דנפקו ממדין, דהוּו פְּלָהוּ
זְפָאֵי קְשׁוּט עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. ותו משה
דְּרַבִּיאוּ לֵיהּ בְּמַדִּין, ואָמר ליה קדשא בריה
הוּא, (במדבר לא) נָקוּם נַקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת
הַמִּדְיָנִים אֵי הָכִי מְשׁוּא פְּנִים אֵית בְּמְלָה,
דִּיתִיר אַתְחַזוּ בְּנֵי מַדִּין לְשׁוּבָא מִן מוֹאֵב.

אָמר רבי שמעון, לא דמי מאן דזמין למלקט

שַׁעֲתִיד לְלַקֵּט תְּאֵנִים לְמִי שֶׁכָּבַר
לְקַט אוֹתָן. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר,
אֵךְ עַל גַּב שֶׁכָּבַר לְקַט לָהֶם, שָׁבַח
הוּא. אָמַר לוֹ, מִי שֶׁלֹּא לְקַט
תְּאֵנִים, שׁוֹמֵר אֶת הַתְּאֵנָה תְּמִיד
שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ פֶּגַם בְּשִׁבִיל
הַתְּאֵנִים שֶׁעֲתִידָה לְהִבְיֵא. פִּינּוֹן
שֶׁלְקַט תְּאֵנִים, עוֹזֵב אֶת הַתְּאֵנָה,
וְיוֹתֵר לֹא שׁוֹמֵר אוֹתָהּ.

כִּךְ מוֹאֵב, שֶׁעֲתִידָה לְהִבְיֵא אוֹתָן
תְּאֵנִים, שֶׁמֵּר אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁפְּתוּב אֵל תְּצַר אֶת מוֹאֵב.
מִדֵּינָן שְׁנַתָּן כֶּכֶר תְּאֵנִים וְלִקְטוּ
אוֹתָן, כְּתוּב (בַּמְדַּבֵּר כֹּה) צְרוּר אֶת
הַמְדִּינִים. שֶׁהָרִי מִכָּאֵן וְהִלְאָה
תְּאֵנָה זֹאת לֹא עֲתִידָה לְהִבְיֵא פְרוּת,
וּמְשוּם זֶה רְאוּיָה לְשַׂרְפֵּת אֵשׁ.
פְּתַח וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֵל זְקֵנִי
מִדֵּינָן וְגו'. מוֹאֵב הֵם מְתָרִים,
וּמְשוּם אוֹתָן תְּאֵנִים שֶׁעֲתִיד
מוֹאֵב לְהוֹצִיא לְעוֹלָם נִצְלוּ
מֵעֲנָשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר רִצָּה לְרְאוֹת אֶת רַבִּי
יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא
חֲמִי, וְהָיָה הוֹלְכִים רַבִּי אָבָא וְרַבִּי
יוֹסִי אִתּוֹ. הִלְכוּ בַּדֶּרֶךְ, וְהָיָה
אוֹמְרִים דְּבָרֵי תוֹרָה כֹּל אוֹתוֹ
הַדֶּרֶךְ.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מֵה שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים
א) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי אֵל תְּצַר אֶת
מוֹאֵב וְאֵל תְּתַגֵּר בָּם מִלְחָמָה וְגו',
וְכְתוּב (שם) וְקָרַבְתָּ מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן
וְגו' - דְּבָר זֶה פְּדוּב זֶה. מֵה הַבְּדֵל
בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא נִרְאָה
שֶׁשְׁקוּלִים הֵי. וְשִׁנְיָה, כִּשְׁהָיָה
מִתְקַרְבִּים לְבְנֵי מוֹאֵב, הָיָה
יִשְׂרָאֵל נִרְאִים לְפָנֵיהֶם כְּכֹל כְּלֵי
קָרָב כִּשְׂרָצוֹ לְהַתְּגַרּוֹת בָּהֶם.
וְלִגְבֵי בְנֵי עַמּוֹן הָיָה יִשְׂרָאֵל
מֵעֲטָפִים בְּעֲטוּפֵיהֶם, וְלֹא נִרְאוּ
כֹּל כְּלֵי כְּרָב. וְהַפְּסוּקִים
מוֹכִיחִים בְּשִׁקּוּל זֶה כְּזֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי כִּךְ הוּא.
וְשִׁנְיָה, שֶׁזֶה שְׁהִיתָה חֲצוּפָה

תְּאֵנִי, לְמֵאֵן דְּכִבֵּר לְקִיט לּוֹן. אָמַר לִיה רַבִּי
אֶלְעָזָר, אֵךְ עַל גַּב דְּכִבֵּר לְקִיט לּוֹן, שֶׁכְּחָא
אִיהוּ. אָמַר לִיה, מָאֵן דְּלֹא לְקַט תְּאֵנִי, נְטִיר
תְּאֵנָה תְּדִיר, דְּלֹא יְהֵא בָּהּ פֶּגַם, בְּגִין תְּאֵנִי
דְּזְמִינַת לְאִיִּתְאַה. פִּינּוֹן דְּלְקִיט תְּאֵנִי, שְׁבִיק
לָהּ לְתְּאֵנָה, וְתוֹ לֹא נְטִיר לָהּ.

כִּךְ מוֹאֵב, דְּזְמִינָא לְאִיִּתְאַה אֵינּוֹן תְּאֵנִי, נְטִיר
לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב אֵל תְּצַר אֶת
מוֹאֵב. מִדֵּינָן דְּקָא יְהִיבַת תְּאֵנִי, וְאֶלְקִיטוּ לּוֹן,
כְּתִיב (בַּמְדַּבֵּר כֹּה) צְרוּר אֶת הַמְדִּינִים. דְּהָא מִכָּאֵן
וְלְהִלְאָה, תְּאֵנָה דָּא לֹא זְמִינַת לְאִיִּתְאַה פִּירִין,
וּבְגִין כִּךְ אֶתְחַזְיִית לִיקִידַת אֲשָׁא. פְּתַח וְאָמַר,
(בַּמְדַּבֵּר כֹּה) וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֵל זְקֵנִי מִדֵּינָן וְגו', מוֹאֵב
אֵינּוֹן שְׂאֲרִי, וּבְגִין אֵינּוֹן תְּאֵנִי, דְּזְמִינָן מוֹאֵב
לְאֶפְקָא לְעֵלְמָא, אֲשֶׁתְּזִיבוּ מֵעוֹנָשָׁא.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּעָא לְמִיחֲמִי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמִי. וְהוּוּ אֶזְלִי רַבִּי
אָבָא וְרַבִּי יוֹסִי (ד"א לא גרסינן ורבי חמיא) בְּהַדְּיָה, אֶזְלוּ
בְּאַרְחָא, וְהוּוּ אֲמַרִי מִלִּי דְּאוֹרִיִּיתָא כֹּל הַהוּא
אַרְחָא.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מָאֵי דְכְתִיב, וַיֹּאמֶר יי אֵלַי אֵל
תְּצַר אֶת מוֹאֵב וְאֵל תְּתַגֵּר בָּם מִלְחָמָה
וְגו', וְכְתִיב (דְּבָרִים ב) וְקָרַבְתָּ מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן וְגו',
מְלָה דָּא כְּמְלָה דָּא, מֵה הַפְּרָשׁ בֵּין דָּא לְדָא,
אֵלֶּא אֶתְחַזִּי דְשִׁקּוּלֵי הוּוּ. וְתַנִּינָן, כִּד הוּוּ
מְקַרְבֵי לְגַבֵי בְנֵי מוֹאֵב, הוּוּ יִשְׂרָאֵל אֶתְחַזְיִין
לְגַבֵּיִיהוּ כְּכֹל מְאֵנִי קְרָבָא, (וְלֹא ס"א ל"ב) כְּדִבְעוּ
אֶתְגַּרִּינָן בְּהוּ. וְלִגְבֵי בְנֵי עַמּוֹן, הוּוּ יִשְׂרָאֵל
מִתְעַטְפֵי בְעֲטוּפֵיִיהוּ, וְלֹא אֶתְחַזִּי מְאֵנִי קְרָבָא
כֹּלֵל. וְקִרְאֵן מוֹכְחָן בְּשִׁקּוּלָא דָּא כְּדָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי הָכִי הוּא. וְתַנִּינָן, דְּדָא
דְּהוֹת חֲצִיפָא, וְאֲמַרְת מוֹאֵב, דְּכְתִיב,
(בְּרַאשִׁית יט) וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ מוֹאֵב. אֶתְחַזְיִין יִשְׂרָאֵל

ואמרה מואב, שכתוב (בראשית יט) ותקרא את שמו מואב, נראו ישראל חצופים אליהם כמו שהיא היתה חצופה, שאמרה מואב, מאב היה בן זה. אבל הקטנה שאמרה בן עמי וכסתה דרכיה, ישראל היו מכסים דרכיהם אליהם, מעטפים עטוף הטלית, ונראים לפניהם כאחים ממש, וכך פרשה.

עד שהיו הולכים, נזכר רבי אלעזר בתינוק זה. סטו מהדרך שלש פרסאות והגיעו לשם. התארחו באותו בית, נכנסו ומצאו את אותו תינוק שהיה יושב, ומתקנים לפניו שלחן. פיון שראה אותם, התקרב אליהם. אמר להם, הכנסו חסידים קדושים, הכנסו שתילי העולם, אותם שמשבחים אותם למעלה ולמטה, אותם שאפלו הדגים שבים הגדול יוצאים אליהם ליבשה. בא רבי אלעזר ונשקו בראשו. חזר כמקדם ונשקו בפיו. אמר רבי אלעזר, נשיקה ראשונה על הדגים שעזבו את המים והלכו ליבשה, ונשיקה שניה על ביצי הדגים שעשו פרי טוב בעולם.

אמר אותו תינוק, בריח לבושכם ראיתי שעמון ומואב מתגרים בכם. איך נצלתם מהם? פלי קרב לא היו בידים. ואם לא, לבטחה תלכו בלי פחד. תמהו רבי אלעזר ורבי אבא והחברים. אמר רבי אבא, אשרי הדרך היו ואשרי חלקנו שזכינו לראות את זה. התקינו שלחן כמקדם.

אמר, חכמים קדושים, תרצו לחם תפנוקים ללא קרב (או לחם קרב ושלחו של בלי קרב) ושלחן של פלי קרב, או לחם קרב, או תרצו לברך למלך בכל פלי הקרב, חביב קדוש, כן אנו רוצים, בכל

חציפו לגבייהו, כמה דאיהי הות חציפא, דאמרת מואב, מאב הוה ברא דא. אבל זערפא, דאמרת בן עמי, וכסיאת ארחה, ישראל הוו מכסיין ארחייהו לגבייהו, מעטפי עטופא בטלית, ואתחזון קמייהו כאחין ממש. והא אוקמוה.

עד דהוו אזלי, אדבר רבי אלעזר מההוא ינוקא, סטו מארחה תלת פרסי, ומטו להתם. אתארחו בההוא ביתא, עאלו ואשפחו לההוא ינוקא, דהוה יתיב, ומתקנין פתורא קמיה. פיון דחמא לון, קריב גבייהו, אמר ליה, עולו חסידי קדישין, עולו שתילין דעלמא, אינון דעילא ותתא משבחין לון. אינון דאפילו נוני ימא רבא, נפקין ביבשתא לגבייהו. אתא רבי אלעזר ונשיקה ברישיה. הדר כמלקדמין, ונשיקה בפומיה. אמר רבי אלעזר נשיקה קדמאה על נונין דשבקין מיא, ואזלין ביבשתא. ונשיקה תניינא על בייעין דנונא, דעברו איבא טבא בעלמא.

אמר ההוא ינוקא, בריחא דלבושיכו חמינא, דעמון ומואב מתגרין בכו, הין אשתזבתון מנייהו. מאני קרבא לא הוו בידייכו. ואי לאו, לרחצנו תהכון, בלא דחילו. (דף קפ"ח ע"ב) תווהו רבי אלעזר ורבי אבא וחברייא. אמר רבי אבא, זפאה ארחה דא, וזפאה חולקנא דזכינא למיחמי דא, אתקיננו פתורא כמלקדמין.

אמר, חפימין קדישין. תבעו נהמא דתפנוקי בלא קרבא, (ס"א או נהמא דקרבא ופתורא דמאני קרבא). ופתורא דמאני קרבא. או נהמא דקרבא. או תבעון לקרבא למלפא בכל מאני קרבא דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא. אמר שהרי השלחן לא עולה בלי קרב? אמר רבי אלעזר, בן אהוב

המינים של הקרב האלה השתדלנו בהם, ויודעים אנו לערוך בקרב ובקשת ובכרמח ובאבני בליסטראות, ואתה תינוק עוד לא ראית איך עורכים קרב גברים חזקים של העולם.

שמח אותו תינוק, אמר, ודאי שלא ראיתי, אבל כתוב (מלכים א-ב) אל יתהלל חוגר כמפתח. התקינו שלחן בלחם ובכל מה שצריך. אמר רבי אלעזר, כמה שמחה יש בלבי בתינוק זה, וכמה חדושים יתחדשו על שלחן זה, ולכן אמרתי שידעתי שזוג פעמוני רוח הקודש היו הולכים בה.

אמר אותו תינוק, מי שרוצה לחם על פי החרב - יאכל. שמח רבי אלעזר, חזר וקרב התינוק אליו, אמר לו, משום ששבחת עצמך, אפה צריך לערוך קרב בתחלה, ואני אמרתי בתחלה, שהקרב יהיה אחרי האכלה. אבל כעת, מי שרוצה סלת, תולה (בי"א) פלי הקרב בידיו. אמר רבי אלעזר, לך ראוי להראות מאותם פלי הקרב שלך.

פתח אותו תינוק ואמר, (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם תרימו תרומה לה. פסוק זה נאמר על עמר התנופה. איזו תנופה? אם בגלל שהניפה הפהן למעלה, היא תנופה. מה אכפת לנו אם הניף או הנמיף?

א"ל ודאי צריך להרימה למעלה, והינו תרומה. ואף על גב שדרשנו שנים ממאה וכך זה, אבל תנופה מהי הרמה (ט) וסוד חכמה פאן. אי חסידים קדושים, בעלי רמחים, לא שמשתם את רבי שמעיה חסיד, שאם לא תדעו מהי תנופה, מהי חטה, מהי שעורה.

תנופה שאמרנו, הינו תנ"ו פ"ה.

רבי אלעזר, ברא רחימא חביבא קדישא, הכי בעינן, בכל הני זיני קרבא אשתדלנא בהו, וידעינן לאגחא בחרבא, ובקשתא, ובכרומחא, ובאבני דקירטא. ואנת רביא, עד לא חמית, הין מגיחין קרבא, גוברין תקיפין דעלמא.

חדי ההוא ינוקא, אמר ודאי לא חמינא, אבל פתיב (מלכים א כ) אל יתהלל חוגר כמפתח.

אתקינו פתורא בנהמא, ובכל מה דאצטריך. אמר רבי אלעזר, כמה חדו אית בלבאי ברביא דא, וכמה חדושין יתחדשו על פתורא דא, ועל דא אמרית, דידענא דזגי פעמוני רוחא קדישא, הו אוליין ביה.

אמר ההוא ינוקא, מאן דבעי לנהמא, על פום חרבא ייכול. חדי רבי אלעזר, אהדר וקריב ינוקא לגביה, אמר ליה, בגין דשבחת גרמך, אית לך למיגח קרבא בקדמיתא, ואנא אמרית בקדמיתא, דקרבא ליהוי בתר אכילה. אבל השתא, מאן דבעי סולתא, תולה (מ"א יתי) מאני קרבא בידוי. אמר רבי אלעזר, לך יאות לאחזאה מאינון מאני קרבא דילך.

פתח ההוא ינוקא ואמר, (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי. קרא דא על עומר התנופה אתמר, מאי תנופה, אי בגין דאניף ליה פהנא לעילא איהי תנופה. מאי אכפת לן, אי אניף אי מאיף.

א"ל ודאי אצטריך לארמא לה לעילא, והיינו תרומה. ואף על גב דדרשינן תרי ממאה, והכי הוא, אבל תנופה מאי (ס"א דא) הוא ארמוותא. ורזא דחכמתא הכא. אי חסידי קדישין, מארי דרומחין, לא שמשתון לרבי שמעיה חסידא, דאי לאו תנדעון תנופה מאי היא. חטה מאי היא. שעורה מאי היא.

תנופה דקאמרינן, היינו תנ"ו פ"ה. ורזא

וסוד שלו - (ירמיה יג) תנו כבוד לה' אלהיכם. שהרי פה הינו כבוד שרוצים לתת לקדוש-ברוך-הוא, ולכן צריכים להרים למעלה, להראות (שאינם נותנים אלא לפה הזה) שאנו נותנים שלו לפה הזה. שאין שבח למלך העליון אלא כשישראל מתקנים לו לכבוד הזה ונותנים כבוד למלך. וזהו תנו פה, תנו כבוד, והרמה היא בודאי.

הפסוק שהתחלנו - והיה באכלכם מלחם הארץ. וכי לחם הארץ היא שעורה? לא כן. ואנו מקריבים שעורה משום ששעורה קדמה לשאר הלחם שבעולם. שעורה הוא (שעור ה"א, שהרי מקום) שעורה של ה"א ידוע הוא בשעור של ה"א. (חטה כה"א נקודה וכו') חטה נקודה באמצע, שאין חלק לצד האחר שחטא שם. (אלא) חטה בת שמתחטאת לפני אביה ועושה רצונה. ומה חטה? כלל עשרים ושנים אותיות.

אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמע, פאן יש לנו לומר ולדרוך קשת. אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כן קוראים לה. אבל ראינו שבשכטים פלם אין ח"ט, וכה יש ח"ט, וקוראים חטה. אמר אותו תינוק, ודאי כן זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה. בשכטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדשה העליונה, אבל אליה יש.

ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו הבת היו, אלא אם תדע חטא אדם הראשון שאמרו חטה הנה, תדע זה. ועץ זה כשנצח, הפל צד הטוב נקט לכל הצד האחר, וכופף אותו.

סתם. באו אחרונים ואמרו חטה

דיליה (ירמיה י"ג) תנו כבוד ליי אלהיכם. דהא פה (עלאה) היינו כבוד, דבעינן למיהב ליה לקודשא בריך הוא. ועל דא אבעי לן לארמא לעילא, לאחזאה (ס"א דלית אינון נהבין אלא להאי פה) דיליה אנן יתבין להאי פה. דלית שבחא למלכא עלאה, אלא כד ישראל מתקני ליה להאי כבוד, ויהבי ליה למלכא כבוד. ודא הוא תנו פה, תנו כבוד, וארמא איהו ודאי.

קרא דשרינן ביה, והיה באכלכם מלחם הארץ. וכי לחם הארץ שעורה איהו, לאו הכי. ואנן שעורה מקריבין, בגין דשעורה קדמאה לשאר נהמא דעלמא. שעורה איהו (ס"א שיעור ה"א, דהא אהר) שעורה דה"א ידיע הוא, בשיעורא דה"א. (ס"א חטה כה"א נקודה וכו') חטה נקודה באמצעיתא, דלית חולקא לסטרא אחרא דחובא תמן. (אלא) חטה ברפת דמתחטאה לקמי אביה, ועביד לה רעותא, ומה חטה. פללא דעשרין ותריין אתוון.

אמר רבי אלעזר, אף על גב דהיה לן למשמע. הך אית לן למימר, ולדרכא קשתא. אמר ההוא נבוקא, הך מגנא לקבל גירא. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה הכי קרינן לה. אבל חמינן בשבטים פלהו דלית בהו ח"ט, וכה אית ח"ט, וקרינן חטה. אמר ההוא נבוקא, ודאי הכי הוא, דהא ח"ט שריא סמוך לה. בהו בשבטין, לא הוו אתוון אלין, דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא, אבל לגבה שריא. ואי בעית לאפקא חרבא, ותימא אמאי נקטת אתוון אלין ההיא ברפתא, אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון, דאמרו חט"ה הנה, תנדע הא. ואילנא דא כד נצח, פלא סטרא דטוב, נקיט לכל סטרא אחרא, וכפייא ליה.

החברים הראשונים פרשו דבר זה ושמו אותה מרחוק, חטה

חברייא קדמאי פרישו מלה דא, ושרו לה
 מרחיק, חטה סתם. אתו בתראי
 ואמרו, חטה ממש. אתא ישעיה ופריש לה,
 דכתיב, (ישעיה נד) וממחפה כי לא תקרב אליו,
 ועל פן נקודה באמצעיתא, דלא יהא חטאה,
 דאלו נקודה לא הוי, חטאה להוי. וחלופא
 בין ט' לת', תבירו לסטרא אחרא, ברירו (כ"א
 דילה) דמילה.

אתון חברייא, דלא שמשותון לרבי (דף קפ"ט ע"א)
 שמעיה חסידא, אמרין דבחתמשת זיני
 דגן, לא אית חולקא לסטר אחרא. ולא הכי,
 דהא כל מה דאתבלי בארעא, לסטר אחרא
 אית ביה חולקא. ומאן חולקא אית ליה. מוזן
 דתדפנו רוח, דכתיב, (תהלים א) לא כן הרשעים
 כי אם פמוץ אשר תדפנו רוח. ודא הוא רוחא
 דקדושא, וכתיב (תהלים אג) כי רוח עברה בו ואיננו
 וגו'. בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין
 דעלמא, דלא ישתכח. דא בנוקבא. דכורא
 מאי הוא. תבן.

ומוזן ותבן פחדא אזלין, ועל דא פטור
 ממעשר. דלית בהו חולקא בקדושא.
 ה', דגן בנקיו (דגו) בלא תבן ומוזן. ח"ט דכר
 ונוקבא, מוזן ותבן, ה: בנקיו דדגן. ועל דא
 שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה
 אדם הראשון חטה הוה. דכלא איהו ברזא,
 ובמלה דחטה. (כ"א בקדושא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוזן ועל דא
 שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה) תנוה רבי
 אלעזר, ותווהו חברייא, אמר רבי אלעזר,
 ודאי הכי הוא.

אמר ההוא נוקא, הכי הוא ודאי, קרא דשרינן
 ביה, דהא שעורה אקדים למיתי לעלמא.
 ואיהו מתתקן למיכלא דבעירא סתם, איהו
 רזא דאלף הרים, דמגדלין בכל יומא, והיא

ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב
 (ישעיה נד) וממחפה כי לא תקרב
 אליו. ולכן נקודה באמצע, שלא
 תהיה חטאה. שאלו לא הייתה
 נקודה, תהיה חטאה. וחלופ בין
 ט' לת' שברו את הצד האחר,
 ברור (שלה) של הדבר.

אתם החכמים, שלא שמשתם את
 רבי שמעיה החסיד, אומרים
 שבחתמשת מיני דגן אין חלק לצד
 האחר. ולא כן, שהרי כל מה
 שנבלה בארץ יש בו חלק לצד
 האחר, ומהו חלקו? מוזן שתדפנו
 רוח, שכתוב (תהלים א) לא כן
 הרשעים כי אם פמוץ אשר תדפנו
 רוח, וזוהי רוח של קדשה. וכתוב
 (שם אג) כי רוח עברה בו ואיננו
 וגו'. משום שרוח הקדש מפזרתו
 בכל צדדי העולם שלא ימצא. זה
 בנקבה. הזכר מהו? תבן.

ומוזן ותבן הולכים פאחד, ולכן
 פטור ממעשר, שאין בו חלק
 בקדשה. ה' - דגן בנקיון (של דגן)
 בלי תבן ומוזן. ח"ט - זכר ונקבה,
 מוזן ותבן. ה' בנקיון הדגן. ולכן
 שלמות העץ הוא חטה, והעץ
 שחטא בו אדם הראשון היה
 חטה, שהפל הוא בסוד, ובדבר
 חטה. (בקדשה ה' נקיון דדגן בלי תבן ומוזן,
 ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד
 החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו
 החכמים. אמר רבי אלעזר, ודאי
 כן זה.

אמר אותו תינוק, כן זה בודאי
 הפסוק שהיינו שרויים בו, שהרי
 שעורה קדמה לבא לעולם, והיא
 מתקנת למאכל בהמה סתם. היא
 סוד אלף הרים שמגדלים בכל
 יום, והיא אוכלת אותם. ונקראת
 לחם תרומה, אכל של אותה
 תרומה, (ונקראת) ונקרבת בלילה,
 שהרי פתוב (ויקרא כב) וקא השמש

אכלה לזן. ואקרי לחם

וְטָהַר וְאַחַר יֵאכַל מִן הַקִּדְּשִׁים פִּי
לְחֻמוֹ הוּא. מִן הַקִּדְּשִׁים - זו
תְּרוּמָה. מִן הַקִּדְּשִׁים וְלֹא קִדְּשִׁים,
שֶׁהָיָה קִדְּשׁ סֹתֵם לֹא נִקְרָא
תְּרוּמָה, שְׁחִמַר בְּקִדְּשׁ מִבְּתְרוּמָה
לְמַדְנֵוּ.

אֲרִיץ הַקְּדוּשָׁה בְּרִשׁוֹת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַיְתָה, וְרִשׁוֹת אַחֲרַת
לֹא נִכְנְסָה לָשֵׁם. אִיךָ נִבְדָּקַת
הָאֲרִיץ אִם עוֹמְדַת בְּאִמּוּנָה וְלֹא
הִתְחַבְּרָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרַת?
בְּהִקְרַבְתָּ תְּרוּמָה זו שֶׁל שְׁעוּרִים,
כְּמוֹ סוּד הַסּוּטָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
וְדַאי שְׁנִינּוֹת הַחֶרֶב אֵלֶיךָ. אָמַר
אוֹתוֹ תִּינּוֹק, וְדַאי הִתְחַזְּקִיתִי בְּמַגֵּן
וְצִנָּה לְהִתְגַּוֵּן מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, בְּאֲרִיץ הַקְּדוּשָׁה אֵין רִשׁוֹת
אַחֲרַת וְלֹא נִכְנְסַת לָשֵׁם. מוּץ
וְתַבֵּן מִמָּה הֵיוּ?

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, (בראשית
א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ וּגּוֹ'. וְכַתּוּב וַיֹּאמֶר לָהֶם
אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. וְכִי אִם לֹא שָׂבֵא
נַחֵשׁ עַל חוּהָ, לֹא יַעֲשֶׂה תוֹלְדוֹת
לְעוֹלָם! אוֹ אִם לֹא חֲטָאוּ
יִשְׂרָאֵל בְּחֲטֵא הַעֲגֵל, לֹא יַעֲשׂוּ
תוֹלְדוֹת! אֵלֶּא וְדַאי אִם לֹא יָבֵא
נַחֵשׁ עַל חוּהָ, יַעֲשֶׂה אָדָם תוֹלְדוֹת
מִיַּד וְדַאי, שֶׁהָיָה נִגְזָרָה גִּזְרָה מִיַּד
שֶׁנִּבְרָא, שֶׁכְּתוּב פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ
אֶת הָאָרֶץ. וְאוֹתָם תוֹלְדוֹת הֵיוּ
כֻלָּם בְּנִקְיוֹן לֵילֵא זֶה־מָה כָּלֵל. גַּם
כִּף הָאֲרִיץ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהָיָה לֹא
נִכְנְסָה בָּהּ רִשׁוֹת אַחֲרַת, יֵשׁ בָּהּ
מוּץ וְתַבֵּן שְׁלֵא מְאוֹתוֹ הַצֵּד.
וּמְחוּץ לָאֲרִיץ אוֹתוֹ מוּץ וְתַבֵּן
מִצֵּד אַחֲרָה הוּא, שֶׁהוֹלְכִים אַחֲרָה
קִדְּשָׁה פְּקוּף בְּתַר בְּנֵי אָדָם.

בְּאוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים
וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר לוֹ, נִדְּמָה לִי
שֶׁהִרְוַחְנוּ בְּכָלִי הַקָּרֵב לָחֵם
הַשְּׁלֶחֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַאי
כִּף זֶה, שֶׁהָיָה כָּל מִינֵי קָרֵב הֵם
בִּידֶךָ וּמְצַלִּיחִים בִּידֶךָ. בְּאוֹ

תְּרוּמָה, מִיִּכְלָא דִּיהוּא תְּרוּמָה, (ס"א וְאִתְקַצַּר)
וְאִתְקַרִיב בְּלִילְיָא, דִּיהָ כְּתִיב (ויקרא כב) וּבָא
הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאכַל מִן הַקִּדְּשִׁים פִּי
לְחֻמוֹ הוּא. מִן הַקִּדְּשִׁים דָּא תְּרוּמָה. מִן
הַקִּדְּשִׁים, וְלֹא קִדְּשִׁים, דִּיהָ קִדְּשׁ סֹתֵם לֹא
אַקְרִי תְּרוּמָה, דִּחּוּמַר בְּקִדְּשׁ מִבְּתְרוּמָה תִּנּוּן.
אַרְעָא קְדִישָׁא בְּרִשׁוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוֹת,
וְרִשׁוֹ אַחֲרָא לֹא עָאל תַּפְּזָן. הֵיךָ אֲבִדִיקַת
אַרְעָא, אִי קִיַּיְמַת בְּמַהִימְנוּתָא, וְלֹא אִתְחַבְּרַת
בְּרִשׁוֹ אַחֲרָא, בְּקִרְיָבוּ דְּתְרוּמָה דָּא דְשְׁעוּרִים,
כְּגוּוּנָא דְרִזָּא דְסוּטָה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדַאי
שְׁנַנָּא דְחַרְבָּא לְגַבְּךָ, אָמַר הוּא יְנוּקָא, וְדַאי
אַתְקַפְנָא בְּמַגֵּן וְצִינָא לְאַגְנָא מְנִיָּה. אָמַר רַבִּי
אַבָּא, אַרְעָא קְדִישָׁא לִית בָּהּ רִשׁוֹ אַחֲרָא, וְלֹא
עָאל תַּפְּזָן. מוּץ וְתַבֵּן מִמָּאן הֵיוּ.

פְּתַח הוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וּגּוֹ'. וְכַתּוּב וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. וְכִי אִי לָאו דְאִתָּא נַחֵשׁ
עַל חוּהָ לֹא יַעֲבִיד תוֹלְדִין לְעֵלְמָא, אוֹ אִי לֹא
חָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדָא דְעַגְלָא, לֹא יַעֲבִידוּן
תוֹלְדִין. אֵלֶּא וְדַאי, אִי לֹא יִיתִי נַחֵשׁ עַל חוּהָ,
תוֹלְדִין יַעֲבִיד אָדָם מִיַּד וְדַאי, דִּיהָ גִּזְרָה
אַתְגַּזֵּר מִיַּד דְאִתְבְּרִי, דְכְּתִיב פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ
אֶת הָאָרֶץ. וְאִינּוּן תוֹלְדִין יְהוּן כְּלֵהוּן בְּנִקְיוֹ
בְּלֹא זוּהֶמָא כָּלֵל. אוּף הֵכִי אַרְעָא קְדִישָׁא,
דִּיהָ לֹא עָאל בָּהּ רִשׁוֹ אַחֲרָא, אִית בָּהּ מוּץ
וְתַבֵּן, דְּלֵאוּ מַה־הוּא סְטֵר. וְלִבְר מְאַרְעָא, הוּא
מוּץ וְתַבֵּן דְסְטֵר אַחֲרָא הוּי, דְאִזְלָא בְּתַר
קִדְּשָׁה, פְּקוּף בְּתַר בְּנֵי נְשָׂא.

אִתּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרִיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמַר
לֵיהּ, דְאִמֵּי לִי, דְרוּוּחְנָא בְּמֵאנֵי קְרָבָא,
נְהֵמָא דְפְתוּרָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדַאי
הֵכִי הוּא, דִּיהָ כָּל זִינֵי קְרָבָא בִּידֶךָ

אינון, ומצלחן בידך, אתו ונשקוהו כמלקדמין.
 פתח איהו ואמר, (בראשית מ) ובגפן שלשה
 שריגים וגו'. עד הכא חזיונא דמלה,
 דהא מפאן ולהלאה חזיונא דיליה הוה, דכתיב
 וכוס פרעה בידי. אבל חזיונא דמלה, בגינייה
 דיוסף הוה ולבשרא ליה, דישמע יוסף וינדע.
 תנינן, שבועה רקיעין אינון, ואינון (שבועה)
 היכלין. ושית אינון, וחמש אינון,
 וכלהו נפקי מגו יין עתיקא עלאה. ההוא יין
 משיף ליה יעקב מרחיק, וסחיט ליה מענבים
 דההוא גפן. פדין, יעקב אמשיף ליה ההוא
 יין דקא אתחזי ליה, וחדוי ושתה. הדא הוא
 דכתיב, (בראשית כז) ויבא לו יין וישת. הכא
 אתפליל עילא ותתא. ועל דא ארחיק מלה,
 ומשיף לה במשיכו דתרי תנועי, והיינו לו.
 ליה לתתא, ליה לעילא. (בתרי סטרין אחיד).

ונשקוהו כמקדם.
 פתח הוא ואמר, (שם מ) ובגפן
 שלשה שריגים וגו'. עד כאן חזיון
 הדבר, שהרי מפאן והלה חזיונו
 היה, שכתוב וכוס פרעה בידי.
 אבל חזיון הדבר היה בגלל יוסף
 ולבשרו, שישמע יוסף וינדע.
 שנינו, שבועה רקיעים הם, והם
 (שבועה) היכלות. וששה הם,
 וחמשה הם, וכלם יוצאים מתוך
 יין עתיק עליון. אותו יין משכו
 יעקב מרחוק, וסחטו מענבי
 אותה הגפן. אז יעקב המשיף
 אותו יין שנראה לו, ושמה
 ושתה. זהו שכתוב (שם כז) ויבא
 לו יין וישת. כאן נכלל למעלה
 ולמטה. ולכן הרחיק הדבר
 ומשכו במשיכות שתי תנועות,
 והינו לו. לו למטה, לו למעלה.
 (בשני צדדים אחד).

חנוף מטטרון אמר, ויבא לו יין
 - ששם מים באותו יין. אם לא
 ישים בו מים, לא יכול לסבל,
 ונאה אמר חנוף מטטרון. ומשום
 זה המשיכו בשני טעמים, שהרי
 בשני צדדים אחיו, ואותו יין הולך
 מדרגה לדרגה, וכל הטעמים בו,
 עד שיוסף הצדיק טעם אותו,
 שהוא דוד נאמן. זהו שכתוב (שיר
 השירים ז) כנין הטוב הולך לדודי
 למישרים. מהו כנין הטוב? שבא
 יעקב ושם בו מים. זהו יין הטוב
 וכך זה, כמו שאמר חנוף
 מטטרון. תמה רבי אלעזר ותמה
 רבי אבא. אמרו, הרי היין (סי'
 מלאך) שלף הוא נצח מלאך קדוש
 על פי (פה) רוח הקדש.

חנוף מטטרון אמר, ויבא לו יין, דארמי מיא
 בההוא יין, ואי לאו דארמי ביה מים,
 לא יכול למסבל, ושפיר אמר חנוף מטטרון.
 ובגין כך אמשיף לו בתרי טעמי, דהא בתרין
 סטרין אחיד, וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא,
 וכלהו טעמין ביה, עד דיוסף צדיקא טעים
 ליה, דאיהו דוד נאמן, הדא הוא דכתיב, (שיר
 השירים ז) כנין הטוב הולך לדודי למישרים. (דף
 קפ"ט ע"ב) מהו כנין הטוב. דאתא יעקב וארמי
 ביה מיא, דא הוא יין הטוב והכי הוא, כמה
 דאמר חנוף מטטרון. תווה רבי אלעזר, ותווה
 רבי אבא, אמרו הא חמרא (ס"א מלאך) דילך, הוא
 נצחת מלאכא קדישא, אפומא (נ"א פומא) דרוח
 קדשא.

אמר לו, עד עתה אותה גפן
 מחפה לעשות פרות. ובגפן -
 זוהי גפן הנודעת בקדש. משום
 שיש גפן אחרת שנקראת גפן
 נכריה, וענביה אינם ענבים, אלא
 דאיהו אקרי גפן נכריה.

אמר ליה, עד פען ההוא גפן מחפא למעבד
 פירין. ובגפן: דא איהו גפן
 דאשתמודעא בקודשא. בגין דאית גפן אחרא,

קשים, אוֹחֲזִים הַלֵּב, נוֹשְׁכִים כַּפְלָב. אוֹתָם עֲנָבִים נִקְרָאִים (ירמיה ט סורי הַגֶּפֶן נִכְרְיָה. אָבֵל גֶּפֶן זו, עָלֶיהָ כְּתוּב וּבִגְפֹן, אוֹתָהּ הִירוּעָה, אוֹתָהּ שְׁפָל הַקְדוּשִׁים טַעְמוֹ יֵינ עֲתִיק, יֵינ טוֹב, יֵינ שְׁיַעֲקֹב נִתֵּן בּוֹ מִים, עַד שְׁכָל אֵלוֹ שְׁיודְעִים לְטַעַם טַעְמוֹ אוֹתוֹ, וְהִנֵּה טוֹב לַחֵד.

וְאוֹתָהּ גֶּפֶן, כְּשִׁמְגִיעַ אֲלֶיהָ, מוֹשִׁיטָה שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, וְהֵם שְׁלֹשׁ דְּמִיּוֹת הָאֲבוֹת שֶׁהִתְקַדְּשָׁה בָהֶם, וְאֵינן קִדְּשָׁה אֶלָּא בַּיֵּינן, וְאֵינן בְּרָכָה אֶלָּא בַּיֵּינן, בְּמָקוֹם שִׁישׁ חֲדוּהָ. וְהִיא כְּפִרְחָתָהּ, כְּמוֹ כֹּלָה שֶׁמִּתְקַשְׁטֶת וְנוֹכַחֶסֶת בְּאַהֲבָהּ, בְּחֲדוּת אוֹתוֹ יֵינ שֶׁהִתְעַרֵּב בְּמִים, וְאֵז עֲלֵתָהּ נִצְּחָה, עוֹלָה אֶהְיֶה לְדוֹדָהּ וְשׁוֹרָה לְנִגֻּן וְלִהְפָּנִים בְּאַהֲבָהּ, וְאֵז מִתְמַלְאִים וּמִתְבַּשְׂלִים אוֹתָם עֲנָבִים, רַכּוֹת וּמְלֵאוֹת מֵאוֹתוֹ יֵינ טוֹב עֲתִיק, יֵינ שְׁיַעֲקֹב שֵׁם בּוֹ מִים.

וְעַל זֶה מִי שֶׁמְבַרֵּךְ עַל הַיֵּינ וּמְגִיעִים עַל הָאֶרֶץ, צָרִיךְ לְשִׁים בּוֹ מִים, בְּגִלּוֹל שְׁאֵינן לוֹ לְבִרְךָ רַחֵם ה' עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ, פָּרַט לְמִים תוֹף הַיֵּינ. וְאֵם לֹא, מִי יְכוּל לְסַבֵּל? זֶה הִנֵּה לְבִשׁוֹר לְיוֹסֵף, מִשׁוֹם שֶׁבּוֹ הִנֵּה הַדְּבָר תְּלוּי.

חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים בְּוִדְאִי, כְּנִגְדַּת שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת. וְהִנֵּה אֲרַבְעָה הֵם שְׁלֹשָׁה? אֶלָּא זֶהוּ שְׁכְּתוּב וְהִיא כְּפִרְחָתָהּ בְּזִמְן שֶׁהִיא עוֹלָה וּפְרוּחָתָהּ בְּכַנְפֶיהָ לְעֵלוֹת, אֵז עֲלֵתָהּ נִצְּחָה. זֶהוּ אוֹתוֹ רְבִיעִי שֶׁנִּשְׁאַר, שְׁעוֹלָה אִתָּהּ וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה. זֶהוּ שְׁכְּתוּב (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲף. כְּשִׁיעוּף כְּפִרְחָתָהּ, בְּזִמְן שֶׁפּוֹרְחָתָהּ. וְנִאֵה אָמַר חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן, וְכָף זֶה.

וְעֲנָבִים דִּילָהּ לֹא אֵינּוֹן עֲנָבִים, אֶלָּא קִשְׁיִן, אֲחִידִין לְבָא, נִשְׁכִּין כְּכִלְבָּא. אֵינּוֹן עֲנָבִים אֶקְרוּן, (ירמיה ב) סוּרֵי הַגֶּפֶן נִכְרְיָה. אָבֵל גֶּפֶן דָּא, עָלֶיהָ כְּתוּב וּבִגְפֹן, הִנֵּה דָא שְׁתַּמּוּדְעָא. הִנֵּה דְכָל קְדִישִׁין טַעְמוֹ חֲמָרָא עֲתִיקָא, חֲמָרָא טְבָא, חֲמָרָא דִיעֲקֹב יְהִיב בֵּיה מִיָּא, עַד דְּכָל אֵינּוֹן דִּידְעִין לְטַעְמָא חֲמָרָא, טַעְמוֹ לִיה, וְהִנֵּה טַב לְחַפָּא.

וְהִנֵּה גֶּפֶן, כִּד מְטָא לְגַבְהָ, אוֹשִׁיטָה תְּלַתָּה שְׁרִיגִין, וְאֵינּוֹן תְּלַת דִּיוֹקְנָא דְאַבְהֵן, דְּאִתְקַדְּשַׁת בְּהוּ. וְלִית קִדְּשָׁה אֶלָּא בַּיֵּינן, וְלִית בְּרַכְתָּא אֶלָּא בַּיֵּינן. בְּאַתְר דְּחֲדוּהָ שְׁאֲרִי. וְהִיא כְּפִרְחָתָהּ, כְּכֹלָה דְּאִתְקַשְׁטֶת וְעֵאלַת בְּרַחֲמֵי, בְּחֲדוּהָ דִּהוּא יֵינ דְּאִתְעַרֵּב בְּמִיָּא. כְּדִין עֲלֵתָהּ נִצְּחָה, סְלִיקַת רַחֲמֵי דִּילָהּ לְגַבֵּי דוֹדָהּ, וְשְׁרִיאַת לְנִגְנָא וְלֹאֲעֵלָא בְּרַחֲמֵי. וְכִדִּין, אִתְמַלְיִין וְאִתְבַּשְׁלִין אֵינּוֹן עֲנָבִין, רְכִיכִין, וּמְלִיִין מֵהִהוּא חֲמָרָא טְבָא עֲתִיקָא חֲמָרָא דִיעֲקֹב אֲרַמֵי בֵּיה מִיָּא.

וְעַל דָּא מָאן דְּמְבַרֵּךְ עַל הַיֵּינ, וּמְטִי עַל הָאֶרֶץ, אֲצִטְרִיךְ לְמַרְמֵי בֵּיה מִיָּא, בְּגִין דִּלִּית לִיה לְבִרְכָא רַחֵם ה' עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ, בַּר בְּמִיָּא גּוֹ חֲמָרָא. וְאֵי לָאוּ, מָאן יְכִיל לְמַסְבֵּל. דָּא הוּא לְבִשְׁרָא לְיוֹסֵף, בְּגִין דְּבִיה הוּא תְּלִיא מְלֵתָא. חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁרִיגִים, וְדָאֵי לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֵן, וְהֵא אֲרַבַּע אֵינּוֹן דִּילָהּ. אֶלָּא דָּא הוּא דְכְּתִיב, וְהִיא כְּפִרְחָתָהּ בְּזִמְנָא דְּאִיהִי סְלִיקַת וּפְרוּחָתָהּ בְּכַנְפֶיהָ לְסִלְקָא, כְּדִין עֲלֵתָהּ נִצְּחָה, דָּא הוּא הִהוּא רְבִיעָא דְּאִתְעַרֵּב, דְּסִלִּיק בְּהֲדָהּ, וְלֹא אִתְפָּרַשׁ מִנָּה. דָּא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲף. כִּד יַעוּף. כְּפִרְחָתָהּ, בְּזִמְנָא דְּפּוֹרְחָתָהּ. וְשְׁפִיר אָמַר חֲנוּךְ מְטַטְרוֹן, וְהִכִּי הוּא.

תְּנוּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְתִנּוּה רַבִּי אַבָּא, אָמְרוּ,
מִלְּאַכָּא קְדִישָׁא, שְׁלִיחָא מִלְּעִילָא, הָא
חֲמָרָא דִּילָךְ הוּא, נִצְחָתָּ בְּרִזָּא דְרוּיחַ קְדִישָׁא.
אָתוּ כְּלָהּוּ חֲבַרְיָא וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁשַׁלְּחֵנִי
לְכָאן.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינּוּק, חֲבָרִים, לְחַם
וַיֵּין עֵקֶר הַשְּׁלַחָן הֵם. כָּל שְׂאֵר
הַמְּאָכְלִים נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם.
וְהַתּוֹרָה הַרְוִיחָה אוֹתָם, וְשָׁלַח
הֵם. הַתּוֹרָה רוֹצֶה מִכֶּם בְּבִקְשָׁה,
בְּאַהֲבָה, וְאוֹמְרָתָּ, (מְשַׁלֵּי ט) לְכוּ
לְחַמּוּ בְּלַחְמִי וּשְׁתּוּ בֵּינֵי מִסְכְּתֵי.
וְהוֹאִיל וְהַתּוֹרָה מְזַמְּנָת לָכֶם וְהִיא
רוֹצֶה מִכֶּם דְּבַר זֶה, יֵשׁ לָכֶם
לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנָה. (הוֹאִ) בְּבִקְשָׁה
מִכֶּם, הוֹאִיל וְהִיא מְזַמְּנָת לָכֶם,
שְׁתַּעֲשׂוּ רְצוֹנָה. אָמְרוּ, כִּף זֶה
בּוֹדֵאֵי. יֵשְׁבוּ וְאָכְלוּ וּשְׁמַחוּ אִתּוֹ.
כִּינּוּן שְׂאָכְלוּ, הַתַּעֲכָבוּ עַל
הַשְּׁלַחָן.

פְּתַח הוּא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֶל
זְקִנֵי מִדְּיָן וְגו'. וַיֹּאמְרוּ זְקִנֵי מוֹאֵב וְאֶל
זְקִנֵי מִדְּיָן לֹא כְתִיב, אֶלֹא וַיֹּאמֶר מוֹאֵב. עוֹלָמִין
נָטְלוּ עֵיטָא מִסְבִּיא, וְסִבִּיא אֶתְמַשְׁכוּ
אַבְתְּרִייהוּ, וְאִינּוֹן יִהְיוּ לֹון עֵיטָא. מֵאֵי עֵיטָא
יִהְיוּ לֹון. עֵיטָא בִישָׁא נָטְלוּ לְגַרְמִייהוּ. אָמְרוּ
לֹון לְמוֹאֵב, גְּדוּלָא בִישָׁא גְּדוּלָנָא בִינָנָא. וּמְנוּ.
מִשָּׁה רַבִּיהוּן. עַל חַד פּוּמָרָא דְהוּה בִינָנָא,
דְּרַבִּי לִיָּה וְגְדִיל לִיָּה בְּבִיתִיָּה, וַיִּהְיֶה לִיָּה בְּרַתִּיָּה
לְאַנְתּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלֹא יִהְיֶה לִיָּה מְמוֹנָא, וְשֹׁדֵר
לִיָּה לְמַצְרִים, לְשִׁיצָאָה כָּל אֶרְעָא. וְאִיָּהוּ, וְכָל
בֵּיתִיָּה, אֶתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִיָּה. אֵי לְהֵהוּא רַבִּיָּהוּן,
יִכּוּל לְאַעְקָרָא מִן עַלְמָא, כָּל עַמָּא דִּילִיָּה
יִתַּעְקְרוּן מִיַּד מַעְלָמָא. וְכָל עֵיטָא בִישָׁא
מֵהֵהוּא מְלָה דְפַעוֹר, מִמְּדִין הָוָה.

וְכֹא וּרְאָה שֶׁהִפֵּל הָיָה מִמְּדִין,
וְכָל עֲצָתָם הָיְתָה עַל מִשָּׁה.
וּבְעֲצָתָם שִׁכְרוּ אֶת בְּלַעַם כִּינּוּן

תְּנוּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְתִנּוּה רַבִּי אַבָּא, אָמְרוּ,
מִלְּאַכָּא קְדִישָׁא, שְׁלִיחָא מִלְּעִילָא, הָא
חֲמָרָא דִּילָךְ הוּא, נִצְחָתָּ בְּרִזָּא דְרוּיחַ קְדִישָׁא.
אָתוּ כְּלָהּוּ חֲבַרְיָא וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁשַׁלְּחֵנִי הַכָּא.

אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא, חֲבַרְיָא. נִהְמָא וְחֲמָרָא
עֵיקָרָא דְפַתּוּרָא אִינּוֹן, כָּל שְׂאֵר מִיכְלָא
אַבְתְּרִיָּהוּ אֶתְמַשְׁכוּ. וְהָא אוֹרִיָּיתָא רוּוחַת לֹון,
וְדִילָהּ אִינּוֹן. אוֹרִיָּיתָא בְּעָאת מְנַיִיכוּ, בְּבַעוּ,
בְּרַחֲמֵי, וְאַמְרָה (מְשַׁלֵּי ט) לְכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמִי וּשְׁתּוּ
בֵּינֵי מִסְכְּתֵי. וְהוֹאִיל וְאוֹרִיָּיתָא זְמִינַת לְכוּ,
וְהִיא בְּעָאת מְנַיִיכוּ מְלָה דָא, אִית לְכוּ לְמַעְבַּד
רְעוּתָא דִּילָהּ. (נ"א הוֹאִ) בְּמַטּוּ מְנַיִיכוּ, הוֹאִיל
וְאִיָּהֵי זְמִינָא לְכוּ, דְתַעְבְּדוּן רְעוּתָהּ. אָמְרוּ הַכִּי
הוּא וְדֹאֵי. יִתְבוּ וְאָכְלוּ וְחִדּוּ בְּהַדִּיָּה. כִּינּוּן
דְּאָכְלוּ אֶתְעַכְבוּ עַל פַּתּוּרָא.

פְּתַח אִיָּהוּ וְאָמַר. (בַּמְדַּבֵּר כ"ב) וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֶל
זְקִנֵי מִדְּיָן וְגו'. וַיֹּאמְרוּ זְקִנֵי מוֹאֵב וְאֶל
זְקִנֵי מִדְּיָן לֹא כְתִיב, אֶלֹא וַיֹּאמֶר מוֹאֵב. עוֹלָמִין
נָטְלוּ עֵיטָא מִסְבִּיא, וְסִבִּיא אֶתְמַשְׁכוּ
אַבְתְּרִיָּהוּ, וְאִינּוֹן יִהְיוּ לֹון עֵיטָא. מֵאֵי עֵיטָא
יִהְיוּ לֹון. עֵיטָא בִישָׁא נָטְלוּ לְגַרְמִיָּהוּ. אָמְרוּ
לֹון לְמוֹאֵב, גְּדוּלָא בִישָׁא גְּדוּלָנָא בִינָנָא. וּמְנוּ.
מִשָּׁה רַבִּיהוּן. עַל חַד פּוּמָרָא דְהוּה בִינָנָא,
דְּרַבִּי לִיָּה וְגְדִיל לִיָּה בְּבִיתִיָּה, וַיִּהְיֶה לִיָּה בְּרַתִּיָּה
לְאַנְתּוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלֹא יִהְיֶה לִיָּה מְמוֹנָא, וְשֹׁדֵר
לִיָּה לְמַצְרִים, לְשִׁיצָאָה כָּל אֶרְעָא. וְאִיָּהוּ, וְכָל
בֵּיתִיָּה, אֶתְמַשְׁכוּ אַבְתְּרִיָּה. אֵי לְהֵהוּא רַבִּיָּהוּן,
יִכּוּל לְאַעְקָרָא מִן עַלְמָא, כָּל עַמָּא דִּילִיָּה
יִתַּעְקְרוּן מִיַּד מַעְלָמָא. וְכָל עֵיטָא בִישָׁא
מֵהֵהוּא מְלָה דְפַעוֹר, מִמְּדִין הָוָה.

וְכֹא חֲזִי, דְכִלָּא הָוָה מִמְּדִין. וְכָל עֵיטָא דְלֵהוּן
עַל מִשָּׁה הָוָה. וּבְעֵיטָא דְלֵהוּן, שִׁכְרוּ

שָׂרְאוּ שְׂבַלְעָם לֹא יָכוּל, לְקַחוּ עֵצָה אַחֲרַת לְעֲצָמָם, וְהַפְּקִירוּ נְשִׂיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם יוֹתֵר מִמוּאָב, שֶׁהָרִי עַל נְשׂוֹת מִדְּבָר כְּתוּב, (במדבר לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְהַכֵּל הָיָה מִמִּדְּוָן. לְקַחוּ עֵצָה יַחַד עִם נְשִׂאֵם שִׁיפְקִיר בְּתוֹ, שֶׁחֲשָׁבוּ לְתַפְס אֶת מְשֶׁה בְּרִשְׁתָּם, בְּכַמָּה מִיָּנִי כְּשֵׁפִים עָטְרוּ אוֹתָהּ שִׁיתַּפְּס הָרֹאשׁ שְׁלֵהֶם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזֹר.

הֵם רָאוּ שֶׁהָרֹאשׁ יִתַּפֵּס בְּרִשְׁתָּם, וְלֹא יִדְעוּ, רָאוּ וְלֹא רָאוּ. רָאוּ רֹאשׁ הָעַם שֶׁנּוֹפֵל אֶתָּה וְכַמָּה אֲלֵפִים אַחֲרֵיהֶם, וְחֲשָׁבוּ שֶׁזֶה מְשֶׁה. הַפְּקִירוּ אוֹתָהּ וְצִוּוּ אוֹתָהּ עַל מְשֶׁה, שְׁלֵא תִזְדוּגִי לְאַחַר אֱלֹהִים בּוֹ. אֲמַרְהָ לָּהֶם, בְּמָה אֲדַע? אֲמָרוּ, אוֹתוֹ שֶׁתִּרְאִי שְׂכָלְכֶם עוֹמְדִים לְפָנָיו, בּוֹ תִזְדוּגִי וְלֹא בְּאַחֲרָיו. כִּינֵן שְׂבָא זְמַרִּי בֶן סְלוּא, עָמְדוּ לְפָנָיו עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה (חמשים ותשעה) אֶלֶף מִשְׁבָּט שְׂמַעוֹן, מְשׁוּם שֶׁהָיָה נְשִׂאֵם, וְהָיָה חֲשָׁבָה שֶׁהוּא מְשֶׁה, וְהַזְדוּגָה אִתּוֹ. כִּינֵן שָׂרְאוּ כָּל אוֹתָם הַיֹּתֵר אֶת זֶה, עָשׂוּ מַה שֶׁעָשׂוּ, וְהָיָה מַה שֶׁהָיָה.

וְהַכֵּל הָיָה מִמִּדְּוָן בְּכַמָּה מִיָּנִים, וּמְשׁוּם כִּף נִעְנְשׂוּ מִדְּוָן, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה, (במדבר לא) נִקְּם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְּוָנִים. לֶךְ רָאוּי וְלֶךְ נֹאֵה. לְמוּאָב אֲנִי מְשֹׁאֵר אוֹתָם לְאַחַר שִׁיִּצְאוּ מִהֶם שְׁתֵּי מְרַגְלִיּוֹת - הָרִי דוֹד בֶּן יִשִׁי, שֶׁהוּא יִנְקֵם נִקְמַת מוּאָב וְיִרְחֹץ קַדְרָה הַמְּלֵאָה טַנְפַת פְּעוֹר. זֶהוּ שְׂכָתוּב (תהלים ס) מוּאָב סִיר רַחְצִי, בּוֹדְאִי. וְעַד שְׂאוֹתָן שְׁתֵּי מְרַגְלִיּוֹת לֹא יִצְאוּ, לֹא נִעְנְשׂוּ. כִּינֵן שִׁיִּצְאוּ, בְּאֵי דוֹד וְרַחֲמֵי הַקְּדוּשָׁה מֵהַטְּנַפַת שְׁלֵהֶם. וְכָלֵם נִעְנְשׂוּ - מִדְּוָן בִּימֵי מְשֶׁה, וּמוּאָב בִּימֵי דוֹד.

לְכַלְעָם. כִּינֵן דְּחִמוּ דְּבַלְעָם לֹא יָכוּל, נְטָלוּ עֵיטָא אַחֲרָא בִישָׁא לְגַרְמִייהוּ, וְאַפְקִירוּ נְשִׂייהוּ וּבְנֹתֵיהוּ יוֹתֵר מִמוּאָב, דְּהָא עַל נְשִׂי מִדְּוָן כְּתוּב, (במדבר לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְכֹלָא מִמִּדְּוָן הָוָה. נְטָלוּ (ד' ק"צ ע"ב) עֵיטָא בְּהַדִּי נְשִׂאָה דְּלַהוֹן, דִּינְפְקִיר בְּרִתִּיהָ. דִּיחֲשִׁיבוּ לְנְטָלָא לְמֹשֶׁה בְּרִשְׁתִּיהוֹן, בְּכַמָּה זִינֵי חֲרָשִׁין אֲעָטְרוּ לָהּ, דִּיתַפְּס רִישָׁא דְּלַהוֹן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (ישעיה מד) מְשִׁיב חַכְמִים אַחֲזֹר.

אֵינֵן חֲמֵן דִּירִישָׁא יִתַּפֵּס בְּרִשְׁתָּא דְּלַהוֹן, וְלֹא יִדְעוּ, חֲמוּ וְלֹא חֲמוּ. חֲמוּ רִישָׁא דְּעִמָּא דְּנַפִּיל בְּהַדָּה, וְכַמָּה אֲלֵפִין אוֹתְרִנִין, וְחֲשִׁיבוּ דְּמֹשֶׁה הָוָה, אֲפָקִירוּ לָהּ, וּפְקִידוּ לָהּ עַל מְשֶׁה, דְּלֹא תִזְדוּגִי לְאַחֲרָא, אֱלֹהִים בִּיהָ. אֲמַרְהָ לוֹן, בְּמָה אֲנִידַע. אֲמָרוּ הֵהוּא דְּתַחֲמִי דְּכֹלָא קְיָיְמִי קְיָיְמִי, בִּיהָ תִזְדוּגִי, וְלֹא בְּאַחֲרָא. כִּינֵן דְּאֵתָא זְמַרִּי בֶן סְלוּא, קָמוּ קְמִיהָ אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים (נ"א תשעה וחמשים) אֶלֶף, מִשְׁבָּטָא דְּשְׂמַעוֹן, בְּגִין דְּהָוָה נְשִׂאָה דְּלַהוֹן, וְהָיָה חֲשִׁיבַת דְּהוּא מְשֶׁה, וְאִזְדוּגַת בִּיהָ. כִּינֵן דְּחִמוּ כָּל אֵינֵן שְׂאֵר לְדָא, עָבְדוּ מַה דְּעָבְדוּ, וְהָוָה מַה דְּהָוָה.

וְכֹלָא הָוָה מִמִּדְּוָן, בְּכַמָּה זִינֵין, וּבְגִין כִּף אֲתַעְנְשׂוּ מִדְּוָן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה, (במדבר לא) נִקְּוֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְּוָנִים. לֶךְ אֲתַחֲזִי, וְלֶךְ יֵאוֹת. לְמוּאָב אֲנִי שְׂבִיק לוֹן לְבַתֵּר דִּינְפְקוֹן תְּרִין מְרַגְלָאן מִנִּייהוּ, הָא דוֹד בְּרִיהָ דִּישִׁי, דְּאִיהוּ יִנְקֹם נוֹקְמִין דְּמוּאָב, וְיִסְחִי קְדִירָה דְּמִלְּיָא טַנְפָּא דְּפַעוֹר, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים ס) מוּאָב סִיר רַחְצִי וְדָאִי, וְעַד דְּאֵינֵן תְּרִין מְרַגְלָאן לֹא נִפְקוּ, לֹא אֲתַעְנְשׂוּ, כִּינֵן דְּנִפְקוּ, אֲתָא דוֹד וְאִסְחִי קְדִירָה מִטְּנוּפָא דְּלַהוֹן. וְכֹלָהוּ אֲתַעְנְשׂוּ. מִדְּוָן בִּימֵי מְשֶׁה. מוּאָב בִּימֵי דוֹד.

בא וראה, רשעי מדן עם כל זה לא שִׁכְּחוּ מִכָּל רְעוּתֵיהֶם. אחר דורות שָׂרְאוּ שְׁמַת יְהוֹשֻׁעַ וְכָל אוֹתָם זְקֵנִים שְׂרָאוּיִים הָיוּ לְהַעֲשׂוֹת גַּם עַל יְדֵיהֶם, אָמְרוּ: כֵּצַת הַשְּׁעָה עוֹמְדַת לָנוּ. מָה עָשׂוּ? בָּאוּ לְעַמְלֵק וְאָמְרוּ: יֵשׁ לָכֶם לְזָכֵר מָה עָשׂוּ לָכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשָּׁה רַבָּם וַיהוֹשֻׁעַ תְּלַמִּידוֹ, שֶׁהִשְׁמִידוּ אֶתְכֶם מִהָעוֹלָם. כֵּצַת הוּא זְמַן שְׂאִין מִי שְׂמַגֵּן עֲלֵיהֶם, וְאָנוּ יַחַד אֶתְכֶם, שְׁפָתוֹב (שׁוֹפְטִים 1) מִדֵּין וְעַמְלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְגו', (שם) מִפְּנֵי מִדֵּין עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְּנַהֲרוֹת וְגו'. לֹא הָיָה בְּעוֹלָם מִי שִׁיעֲשֶׂה רַע בְּכָל כְּמוֹ מִדֵּין. וְאִם תֹּאמֶר עַמְלֵק - בְּגִלְל קִנְאֵת בְּרִית שֶׁהִתְקַרְבוּ לְבְרִית, וְעַל זֶה מְקַנָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קִנְאֵת עוֹלָמִים שְׁלֹא נִשְׁכַּחַת. אָמְרוּ, וְדַאי כֶּף זֶה, וְאִין כָּאֵן סַפְק בְּעוֹלָם.

פְּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים 1) וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְגו'. וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי, וְכִי עַד עַכְשָׁיו לֹא יִדְעֵנוּ שְׁעַם מִשָּׁה הָיָה מְדַבֵּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא עִם אַחַר שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר ה' אֵלֵי?! אֵלֵי לְמָה? אֵלֹא אֶת מִשָּׁה צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא לְהִזְיֵק אֶת מוֹאֵב, אֲבָל לְאַחַר לֹא. לְדוֹד לֹא צִוָּה אֶת זֶה, וּמִשׁוֹם זֶה, אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב, אֲפִלּוּ לְתַחוּם קִטְוֹן שְׁלֵהֶם, שְׁהָרִי מִכֶּם יֵצֵא מִי שִׁיתֵן נְקָמוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיִּנְקַם נְקָמוֹתֵיהֶם, וְהוּא דוֹד שְׂבֵא מְרוֹת הַמוֹאֲבֵי.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה. כָּל זֶה צִוָּה אֶת מִשָּׁה, אֲבָל לְאַחַר מִתָּר. וְאִם תֹּאמֶר לִיהוֹשֻׁעַ וְלְזְקֵנִים שְׁהָיוּ שֶׁהִאֲרִיכוּ יָמִים אַחֲרָיו מִתָּר - לֹא כֶּף, מִשׁוֹם שֶׁכָּלֵם מִבֵּית דִּין שֶׁל מִשָּׁה הָיוּ, וּמָה שֶׁנֶּאֱסָר לְמִשָּׁה נֶאֱסָר לָהֶם. וְעוֹד, שְׁלֹא יֵצְאוּ עֲדִין אוֹתָן מְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת, שְׁהָרִי

תָּא חֲזִי, חִיִּיבֵינָא דְּמִדֵּין, עִם כָּל דָּא לֹא שְׁכִיכוּ מִכָּל בִּישְׁיִין דְּלַהוּן. לְבַתָּר דְּרִין דְּחִמוֹ דְּמִית יְהוֹשֻׁעַ, וְכָל אֵינוֹן זְקֵנִים דְּאֶתְחַזּוּ לְמַעַבְדַּ גַּם עַל יְדֵיהֶו, אָמְרוּ, הַשְׁתָּא שְׁעַתָּא קִיִּימָא לָן. מָה עֲבָדוּ אֶתוּ לְגַבֵּי עַמְלֵק, אָמְרוּ אֵית לְכוּן לְאַדְפָּרָא, מָה עֲבָדוּ לְכוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁה רַבִּיהוּן, וַיהוֹשֻׁעַ תְּלַמִּידָא דִּילֵיה, דְּשִׁיעִי לְכוּן מְעַלְמָא, הַשְׁתָּא הוּא עַדְנָא דְּלִית בְּהוּ מָאן דְּאָגִין עֲלֵיהֶו, וְאָנֹן בְּהַדִּיכוּ, דְּכַתִּיב (שׁוֹפְטִים 1) מִדֵּין וְעַמְלֵק וּבְנֵי קֶדֶם וְגו', (שׁוֹפְטִים 1) מִפְּנֵי מִדֵּין עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְּנַהֲרוֹת וְגו'. לֹא הָיָה בְּעַלְמָא, מָאן דִּיעֲבִיד בִּישָׂא בְּכָלֵא, כְּמִדֵּין. וְאִי תִימָא עַמְלֵק. בְּגִין קִנְאֵת בְּרִית דְּקָרִיבוּ לְגַבֵּי בְרִית. וְעַל דָּא קִנֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קִנְאָה עַלְמִין, דְּלֹא יִתְנַשִּׁי. אָמְרוּ וְדַאי הָכִי הוּא, וְלִית הָכֵא סַפְקָא בְּעַלְמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים 2) וַיֹּאמֶר יי אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְגו'. וַיֹּאמֶר יי אֵלֵי, וְכִי עַד הַשְׁתָּא לֹא יִדְעֵנָא דְּעַם מִשָּׁה הָיָה מְמַלֵּל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא עִם אַחֲרָא, דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר יי אֵלֵי. אֵלֵי לְמָה. אֵלֹא לְמִשָּׁה פְּקִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֹא לְאַבְאָשָׁא לְמוֹאֵב. אֲבָל לְאַחֲרָא לָא, לְדוֹד לֹא פְּקִיד דָּא, וּבְגִין כֶּף אֵלֵי אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב, אֲפִילוּ לְתַחוּם זְעִירָא דְּלַהוּן. דְּהָא מְנַיְהוּ יִפּוּק מָאן דִּיתֵן נוֹקְמִין לְיִשְׂרָאֵל, וַיִּנְקוּם נוֹקְמִיֵהוּ, וַאֲיֵהוּ דוֹד דְּאֶתָּא מְרוֹת הַמוֹאֲבֵי.

וְאֵל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה, כָּל דָּא אֶתְפַּקֵּד לְמִשָּׁה, הָא לְאַחֲרָא שְׂרִי. וְאִי תִימָא, לִיהוֹשֻׁעַ וְלֹאֵינוֹן זְקֵנִים דְּהוּוּ דְּאֲרִיכוּ יוֹמִין בְּתַרְיָה שְׂרִי. לֹאוּ הָכִי. בְּגִין דְּכָלְהוּ מִפִּי דִּינָא דְּמִשָּׁה הוּוּ, וּמָה דְּאֶתְסַר לְמִשָּׁה, אֶתְסַר לְהוּ וְעוֹד דְּלֹא נִפְקוּ עֲדִיין אֵינוֹן מְרַגְלָאן טְבָאן, דְּהָא בְּיוֹמֵיהוּן דְּשׁוֹפְטִים נִפְקָא רוּת. וּבְרַתִּיה

בימי השופטים יצאה רות, ובת עגלון מלך מואב היתה. מת עגלון, שהרג אותו אהוד, ומנו מלך אחר, וזו בתו שנשארה, והיתה בבית אומן, ובשדי מואב. כיון שבא שם אלימלך, לקחה לבנו.

ואם תאמר שאלימלך גיירה שם - לא. אלא כל דרכי הבית ואכל ומשפה למדה. מתי התגיירה? אחרי שהלכה עם נעמי, אז אמרה (רות א) עמך עמי ואלהיך אלהי. נעמה יצאה בכני עמון בימי דוד. בששרתה רוח הקדש על דוד, אמר לו, דוד, כשמודתי את כל העולם והפלתי גורלות, ישאל חבל נחלתו היו, וזכרתי מה שעשו מואב בחבל נחלתו. מה כתוב? (שמואל ב-ח) וימדדום בחבל. באותו חבל נחלת ה'. כל אותם שהיו מאותו זרע, אותו חבל אחז בהם. כתוב מלא החבל. מה זה מלא החבל? אלא אותו שפתוב (ישעיהו ו) מלא כל הארץ כבודו. והיה אומר, זהו להחיות וזהו להמית. ואותו חבל אחז באותם שנראו להמתה. בגלל זה אחז בחבל, ופשט חבל על מה שעשו באותו חבל נחלת ה'.

ומדין, גדעון השמיד כל אותו הזרע, שלא השאיר מהם מפל אלו שהזיקו לישראל בעצה או בדבר אחר. ולכל אלו שהזיקו לישראל, הקדוש ברוך הוא שומר להם שגאה ולוקח מהם נקמות. אבל אם עתידים לבא מהם טוב לעולם, מאריך רגזו ואפו אתם עד שיצא אותו טוב לעולם, ואחר כך לוקח נקמה ודין מהם. אמר רבי אלעזר, כך זה בודאי, וזהו ברור הדבר. אמר אותו תינוק, מפאן והלאה

דעגלון מלכא דמואב הות. מית עגלון, דקטיל ליה אהוד. ומנו מלך אחרא, ודא ברתיא אשתארת, והות בבי אומנא, ובשדי מואב. כיון דאתא תמן אלימלך, נסבה לבריה.

ואי תימא דגיירה אלימלך תמן. לא. אלא כל אורחי ביתא, ומיכלא ומשתיא אוליפת. אימתי אתגיירת. לבתר פד אזלת בנעמי, כדין אמרת, (רות א) עמך עמי ואלהיך אלהי. נעמה בכני עמון ביומי דדוד נפקא.

כדין שראת רוח קדשא על דוד. אמר ליה, דוד, פד כל עלמא מדידנא, ואפילנא עדכין, ישראל חבל נחלתו הו, דכירנא מה דעבדו מואב בחבל נחלתו. מה פתיב, (שמואל ב) וימדדום בחבל. בההוא חבל נחלת יי. כל אינון דהו מההוא זרעא, ההוא חבל אחיד בהו.

כתיב (שמואל ב) מלא החבל. מהו מלא החבל. אלא ההוא דכתיב, (ס"א ביה) (ישעיהו ו) מלא כל הארץ כבודו. והוה אמר, דא הוא לאחייא, ודא הוא לקטלא. וההוא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא. בגין כך אחיד בחבל, ופשיט חבל, על מה דעבדו בההוא חבל נחלת יי.

ומדין, גדעון שצי כל ההוא זרעא, דלא אשאיר מנייהו, מפל אינון דאבאישו לישראל בעיטא, או במלה אחרא. ולכלהו דאבאישו לישראל, קדשא בריה הוא נטיר לון דבבו, ונטל מנייהו נוקמין. אבל אי זמינין למיתי מנייהו טב לעלמא, (דף ק"צ ע"ב) אריך רוגזיה ואפיה עמהון, עד דיפיק ההוא טב לעלמא, ובתר כן נטיל נוקמא ודינא מנייהו. אמר רבי אלעזר, הכי הוא ודאי, ודא הוא ברירו דמלה. אמר ההוא ינוקא, מפאן

חברים, התקינו פלי קרב בידיכם וערכו קרב.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים א) ברכו ה' מלאכיו גברי כח וגו'. דוד המלך הזמין לברך את הקדוש ברוך הוא, והזמין את פחות השמים, שהם פוכבים ומזלות ושאר חילות, ושתף את נשמתו אתם לברך את הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב ברכו ה' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את ה'. חתם בנפשו כל הברכות.

הזמין מלאכי מרום לברכו, שכתוב ברכו ה' מלאכיו וגו', ועד שלא באו ישראל מלאכי מרום היו עושים ומשלמים עשיה. פיון שבאו ישראל ועמדו על הר סיני ואמרו נעשה ונשמע, לקחו עשיה ממלאכי השרת, נכללו בדברו. ומאז עשיה היתה בארץ ישראל לבדם, ומלאכים קדושים לבדם. ישראל גומרים ומשלמים עשיה, ולכן גברי כח עשי דברו בתחלה, ואחר כך לשמע. אשרייהם ישראל שלקחו מהם עשיה והתקיימה בהם.

אמר אותו תינוק, שמר עצמך והצלח בכליך. וכי שבח זה בלבד לקחו ישראל, ולא אחר? אמר, שבח זה מצאנו, ולא אחר. אמר אותו תינוק, פיון שתרפך לא הצליחה, או שאינך מנענע פראוי, השאר החרב למי שעורף קרב.

שבח עליון שלא נמסר למלאכים עליונים לבדם, אלא יחד עם ישראל, מיהו? קדוש. ברכה נמסרה להם לבדם כמו שנמסרה לישראל, אבל קדוש לא נמסר להם לבדם, אלא עם ישראל. שלא מקדשים קדשה אלא עם ישראל. ואם תאמר, והרי כתוב (ישעיה ו) וקרא זה אל זה ואמר,

וזה־לאה, חברי־א, אתקינו מאני קרבא בידי־כו, ואגחו קרבא.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים א) ברכו יי מלאכיו גבורי כח וגו'. דוד מלפא זמין לברכא לקודשא ברוך הוא, זמין לחילי שמיא, דאינון ככביא ומזלי, ושאר חילין, ושתף לנשמתא דיליה בהדייהו, לברכא לקודשא ברוך הוא. הדא הוא דכתיב, ברכו יי כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את יי. חתים בנפשיה כל ברכאן.

זמין למלאכי מרומא לברכא ליה, דכתיב ברכו יי מלאכיו וגו', ועד לא אתו ישראל, מלאכי מרומא הוו עבדי ושלמי עשיה. פיון דאתו ישראל, וקיימו על טורא דסיני, ואמרו (שמות כד) נעשה ונשמע, נטלי עשייה ממלאכי השרת, אתפלילו בדברו. ומפדין, עשיה הות בארעא דישראל בלחודייהו, ומלאכין קדישין בלחודייהו. ישראל גמרין ושלמין עשייה. ועל דא גבורי כח עושי דברו בקדמיתא, ולבתר לשמוע. זפאין אינון ישראל, דנטלו עשייה מנייהו, ואתקיימו בהו.

אמר ההוא ינוקא, נטר גרמך ואצלח במאנך. וכי שבחא דא בלחודוי נטלו ישראל, ולא אחרא. אמר שבחא דא אשפחנא, ולא אחרא. אמר ההוא ינוקא, פיון דחרפא דילך לא אצלח. או אנת לא מנענעא ליה פדקא חזי, שבק חרפא למאן דאגח קרבא.

שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי עלאי בלחודייהו, אלא בהדי ישראל, מאן איהו. קדוש. ברכה אתמסר לון בלחודייהו, פמה דאתמסר לישראל. אבל קדוש, לא אתמסר לון בלחודייהו, אלא בהדי ישראל. דלא מקדשי קדשה, אלא בהדי ישראל. ואי

מתי? בזמן שישראל מקדשים למטה. ועד שישראל לא מקדשים למטה, הם אינם אומרים קדשה.

משום שקדשה עולה משלשה עולמות, ולא משנים, והינו, וקרא זה - הרי אחד. אל זה - הרי שנים. ואמר - הרי שלשה. שלשה עולמות הם פנגד שלש קדשות. ומשום כך שבח של ישראל שלוקחים קדשה למטה לבדם.

אמר רבי אלעזר, כך זה ודאי, ודברים אלו בארנום. ועוד בארנו, שהרי שלש קדשות נמסרו לישראל למטה מפסוק זה, (ויקרא ב) והתקדשתם והייתם קדשים, (שם) כי קדוש אני ה'. והתקדשתם - אחד. והייתם קדשים - שנים. כי קדוש אני ה' - הרי שלשה. פאן נמסרה להם קדשה. אמר לו, נאה, והרי לא נזפרת ברמח עד שלקחתיהו מאחורי כתפך ושמתיהו בידך. מכאן והלאה תזכר ברמח, שהוא בידך. שוב למקום שהשארפת.

אמר רבי אלעזר, הדברים שאנו בהם, בברכה הם. ברכו, מה זה ברכו? משיכת הברכות ממקום שכל הברכות יוצאות, עד שנעשות ברכה, מרב משיכות שנמשכת, ומתוך רב המים באותה ברכה מיד ירבו המים הרבה דגים לכמה מינים, ואותה משיכת מים מה היא? ה' משיכות אור המאיר מתוך אותה אספקלריה שמאירה שנמשך מלמעלה למטה.

זה למלאכים עליונים, שהם בבית מרום של הגרן העליון, נאמר ברכו ה'. אנו שיושבים למטה, מדוע ברכו את ה'? משום שאנו צריכים למשך עלינו את האת הזאת, ובה נכנס למלך

תימא, והא כתיב (ישעיה ו) וקרא זה אל זה ואמר, אימתי בזמנא דישראל מקדשי לתתא. ועד דישראל לא מקדשי לתתא, אינון לא אמרי קדשה.

בגין דקדושה מתלת עלמין סלקא, ולא מתרין, והינו, וקרא זה, הא חד. אל זה, הא תרין. ואמר, הא תלתא. תלת עלמין, אינון לקבלייהו תלת קדושות. ובגין כך שבחא דישראל דנטלין קדושא לתתא בלחודייהו.

אמר רבי אלעזר, הכי הוא ודאי, ומלין אלין אוקימנא לון. ותו אוקימנא, דהא תלת קדושות אתמסרו לישראל לתתא. מן האי קרא, והתקדשתם והייתם קדושים, פי קדוש אני י'. והתקדשתם חד. והייתם קדושים תרין. פי קדוש אני י', הא תלתא. הכא אתמסר לון קדשה. אמר ליה יאות. והא לא אדפרת מרומחא, עד דנטלת ליה אנא מבתר כתפך, ושוי לך בידך. מכאן והלאה תדפר לרומחא, דאיהו בידך. תוב לאתר דשבקת.

אמר רבי אלעזר, מלין דאנן בהו, בברכה אינון. ברכו, מאי ברכו. משיכו ברכאן מאתר דכל ברכאן נפקין, עד דיתעבדון ברכה. בסגיאון משיכו דאתמשיך, ומגו סגיאון דמיין בהיא ברכה, מיד יפשוין מיין נוני סגיאין, לכמה זינין. וההוא משיכו מאי הוא. ה' משיכו דנהורא דנהיר, מגו ההוא אספקלריאה דנהרא, דאתמשך מעילא לתתא. האי למלאכי עלאי, דאינון בבי מרומא דאדרא עלאה, אתמר ברכו י'. אנן דיתבי לתתא, אמאי ברכו את י'. בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן, להאי את, ובה ניעול לגבי מלכא, לאחזאה אנפוי. ועל דא אמר

דָּוִד, (תהלים יז) אָנִי בְּצַדֵּק אֶחְזֶה פְּנִיךָ, אָנִי בְּצַדֵּק וּדְאִי, וּבְגִיֵן כֶּף, שִׁירוּתָא דְצְלוּתָא, בְּרַכּוּ אֶת יְיָ, לְאִמְשָׁכָא עַל רִישׁוֹן הָאִי אֶת. וְכִיּוֹן דְאֲנִן מִשְׁכָּן לְהָאִי אֶת עַלְנָא, אִית לָן לְמִימַר צְלוּתָא, וּלְשַׁבְחָא.

וּבְגִיֵן כֶּף אָסוּר לְבָרְכָא לְבַר נֶשׁ, עַד לָא יִצְלִי בַר נֶשׁ צְלוּתִיה, וְיִמְשִׁיף עַל רִישִׁיה לְהָאִי אֶת. וְאִי יִקְדִים וְיִבְרַךְ לְבַר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא, הָא אִמְשִׁיף לְהָהוּא בַר נֶשׁ בְּמָה עַל רִישִׁיה, בְּאַתְרָא דְהָאִי אֶת.

וּבְגִיֵן כֶּף, לְמַלְאֲכֵי עֲלָאִי כְתִיב בְּרַכּוּ יְיָ. וְאֲנִן אֶת יְיָ לְתוֹסַפֶּת. אָמַר הָהוּא יְנוּקָא, וּדְאִי הָא יְדַעְנָא דְמֵאֲנִי קָרְבָא דִילָךְ טְבִין אִינוּן, (ס"א א"י תדבר) אֶתְדַבֵּר מִנְהוֹן וְלֹא תִנְשִׂי לוֹן, וּדְאִי גְבוּרָה דְבַר נֶשׁ דְאֶגַח קָרְבָא (דף קצ"א ע"א) בְּרוּמְחָא וְחִרְבָא אִיהוּ. אָבַל מַהוּ גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְבָרוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא אִמְרִית. אָמַר הָהוּא יְנוּקָא, הָא יְדַעְנָא דְחִילָא דְדְרוּעָא דִילָךְ אֶתְחַלֵּשׁ. הַשְׁתָּא אִיהוּ עַדְנָא, דְלֹא לְאִמְתָּנָא, אָלָא לְאִלְקָאָה בְּקִירְטָא, אֲכַנָּא בְתַר אֲכַנָּא. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (שמואל א יז) בְּקַלְעַ וְאָבְן. בְּבַהִילוֹ דָּא בְתַר דָּא. חֲדִי רַבִּי אֶלְעָזָר. וְחֲדוּ רַבִּי אֲבָא וְחִבְרֵיא.

פְּתַח הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוּרָה אָנִי וְנָאוּה בְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אַל תִּרְאֵנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרְת וְגו'. דְבָרִים הִלְלוּ הָרִי פְּרֻשְׁוּהָ. אָבַל בְּשַׁעָה שְׁהִיא בְתוּף אַהֲבָה רַבָּה לְאַהֲבָה, מִתוּף דַּחַק הָאַהֲבָה שְׁלֹא יְכוּלָה לְסַבַּל מִקְטִינָה עֲצָמָה בְּקִטְוִן רַב עַד שְׁלֹא נִרְאָה (א"ת) מִמֶּנָּה, רַק קִטְנוֹת שֶׁל נִקְדָּה אַחַת, (וימה"י י'). וְאִזּוּ מִתְּפֹסָה מִפְּלַח הַחֲזִילוֹת וּמְחַנּוּתִיה וְאוּמְרַת שְׁחוּרָה אָנִי, שְׁאִין בְּאוֹת הַזֶּה לְבָן כְּמוֹ בְּשֶׁאֵר הָאוֹתִיוֹת. וְזֶה שְׁחוּרָה אָנִי. וְאִין לִי מְקוֹם לְהַכְנִיסְכֶם

וּבְגִיֵן כֶּף אָסוּר לְבָרְכָא לְבַר נֶשׁ, עַד לָא יִצְלִי בַר נֶשׁ צְלוּתִיה, וְיִמְשִׁיף עַל רִישִׁיה לְהָאִי אֶת. וְאִי יִקְדִים וְיִבְרַךְ לְבַר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא, הָא אִמְשִׁיף לְהָהוּא בַר נֶשׁ בְּמָה עַל רִישִׁיה, בְּאַתְרָא דְהָאִי אֶת.

וּבְגִיֵן כֶּף, לְמַלְאֲכֵי עֲלָאִי כְתִיב בְּרַכּוּ יְיָ. וְאֲנִן אֶת יְיָ לְתוֹסַפֶּת. אָמַר הָהוּא יְנוּקָא, וּדְאִי הָא יְדַעְנָא דְמֵאֲנִי קָרְבָא דִילָךְ טְבִין אִינוּן, (ס"א א"י תדבר) אֶתְדַבֵּר מִנְהוֹן וְלֹא תִנְשִׂי לוֹן, וּדְאִי גְבוּרָה דְבַר נֶשׁ דְאֶגַח קָרְבָא (דף קצ"א ע"א) בְּרוּמְחָא וְחִרְבָא אִיהוּ. אָבַל מַהוּ גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְבָרוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא אִמְרִית. אָמַר הָהוּא יְנוּקָא, הָא יְדַעְנָא דְחִילָא דְדְרוּעָא דִילָךְ אֶתְחַלֵּשׁ. הַשְׁתָּא אִיהוּ עַדְנָא, דְלֹא לְאִמְתָּנָא, אָלָא לְאִלְקָאָה בְּקִירְטָא, אֲכַנָּא בְתַר אֲכַנָּא. כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (שמואל א יז) בְּקַלְעַ וְאָבְן. בְּבַהִילוֹ דָּא בְתַר דָּא. חֲדִי רַבִּי אֶלְעָזָר. וְחֲדוּ רַבִּי אֲבָא וְחִבְרֵיא.

פְּתַח הָהוּא יְנוּקָא וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחוּרָה אָנִי וְנָאוּה בְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אַל תִּרְאֵנִי שְׁחַרְחַרְת וְגו'. דְבָרִים הִלְלוּ הָרִי פְּרֻשְׁוּהָ. אָבַל בְּשַׁעָה שְׁהִיא בְתוּף אַהֲבָה רַבָּה לְאַהֲבָה, מִתוּף דַּחַק הָאַהֲבָה שְׁלֹא יְכוּלָה לְסַבַּל מִקְטִינָה עֲצָמָה בְּקִטְוִן רַב עַד שְׁלֹא נִרְאָה (א"ת) מִמֶּנָּה, רַק קִטְנוֹת שֶׁל נִקְדָּה אַחַת, (וימה"י י'). וְאִזּוּ מִתְּפֹסָה מִפְּלַח הַחֲזִילוֹת וּמְחַנּוּתִיה וְאוּמְרַת שְׁחוּרָה אָנִי, שְׁאִין בְּאוֹת הַזֶּה לְבָן כְּמוֹ בְּשֶׁאֵר הָאוֹתִיוֹת. וְזֶה שְׁחוּרָה אָנִי. וְאִין לִי מְקוֹם לְהַכְנִיסְכֶם

וּבְגִיֵן כֶּף אָסוּר לְבָרְכָא לְבַר נֶשׁ, עַד לָא יִצְלִי בַר נֶשׁ צְלוּתִיה, וְיִמְשִׁיף עַל רִישִׁיה לְהָאִי אֶת. וְאִי יִקְדִים וְיִבְרַךְ לְבַר נֶשׁ בְּקַדְמִיתָא, הָא אִמְשִׁיף לְהָהוּא בַר נֶשׁ בְּמָה עַל רִישִׁיה, בְּאַתְרָא דְהָאִי אֶת.

תחת כנפי. פֶּאֱהֵלִי קָדָר - שְׂנִינוּ, זו י', שְׂאִין בָּהּ לִבָּן בְּפָנִים. פִּרְיָעוֹת שְׁלֵמָה - זו ו'.

וּמִשּׁוּם זֶה אֵל תִּרְאַנִי, אֵל תִּסְתַּכְּלוּ בִּי כָּלֵל, שְׂאִנִּי נִקְדָּה קִטְנָה. מָה עוֹשִׂים גְּבוּרִים חֲזָקִים, חִילוֹתֶיהָ? שׂוֹאֲגִים פְּאָרְיוֹת תְּקִיפִים, כְּמוֹ שְׂנַאָמֵר (תהלים קד) הַכְּפִירִים שְׂאֲגִים לְטָרֶף. וּמִתּוֹךְ קוֹלוֹת וּשְׂאֲגוֹת חֲזָקוֹת שְׂשׂוֹאֲגִים כְּמוֹ אָרְיוֹת גְּבוּרִים תְּקִיפֵי כַח, שׁוֹמֵעַ הָאֱהוּב לְמַעַלָּה, וְיוֹדֵעַ שְׂאֵהוּבְתוֹ בְּאֵהֶבָה כְּמוֹתוֹ מִתּוֹךְ אֲהֶבְתוֹ, עַד שֶׁלֹּא נִרְאִית מִדְּמוּתָהּ וּיְפִיָּה כָּלֵל.

וְאִו, מִתּוֹךְ קוֹלוֹת וּשְׂאֲגוֹת שֶׁל אוֹתָם גְּבוּרֵי חֵיל שְׁלָה, יוֹצֵא דוֹדָה אֲהוּבָה מִתּוֹךְ הֵיכְלוֹ בְּכֶמֶה מִתְּנוּת, בְּכֶמֶה אוֹצְרוֹת, בְּרִיחוֹת וּבְשָׂמִים, וּבֹא אֵלֶיהָ, וּמוֹצֵא אוֹתָהּ שְׁחוּרָה קִטְנָה לֵלֵא דְמוֹת וְיִפִּי כָּלֵל. קָרֵב אֵלֶיהָ, מְחַבֵּק אוֹתָהּ וּמְנַשֶּׁקָה עַד שֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת לְאֵט לְאֵט מִתּוֹךְ רִיחוֹת וּבְשָׂמִים וּבְחֻדוּהָ שְׂאֵהוּבָה עִמָּה, וְנִבְנִית וְנִעֲשִׂית בְּתַקוּנֶיהָ, בְּדְמוּתָהּ, בִּיְפִיָּה, ה' כְּמִקְדָּם.

וְזֶה גְבוּרֵי כַח. עֲשׂוּ לָהּ וְהַחֲזִירוּהָ לְדְמוּתָהּ וְיְפִיָּה, שְׂתַקְּפֶם וּגְבוּרָתָם גְּרָמוּ אֵת זֶה, וְעַל זֶה כְּתוּב גְּבוּרֵי כַח עֲשִׂי דְבָרוֹ. עֲשִׂי דְבָרוֹ בְּוִדְאֵי, שְׂמִתְקַנְיִם אֵת ה"דְּבָר" הַזֶּה וּמְחִזְרִים אוֹתוֹ לְדְמוּת רֵאשׁוּנָה. (וּמִכָּאן וְלֵהֲלֹאֵה) פִּיּוֹן שְׂהִתְתַּקְּנָה וְנִעֲשִׂתָה בְּדְמוּתָהּ יְפָה כְּמִקְדָּם, אֲזִי הֵם וְכָל שְׂאֵר הַחִילוֹת עוֹמְדִים לְשִׁמְעַ מָה שֶׁהִיא אוֹמְרָת, וְהִיא עוֹמְדָת כְּמוֹ מְלַךְ בְּתוֹךְ חִילוֹתָיו, וְזֶהוּ עֲשִׂי דְבָרוֹ בְּוִדְאֵי.

כְּמוֹ זֶה לְמִטָּה - בְּזִמְנֵי שֶׁהִרְשָׁעִים בְּדוֹר, הִיא מִתְפַּסָּה וּמִקְטִינָה עֲצָמָה עַד שֶׁלֹּא נִרְאִית מִכָּל

אֲנִי, וְלִית לִי אֶתֶר לְאֶעֱלֵא לְכוּן תַּחוֹת גְּדַפְּאֵי. פֶּאֱהֵלִי קָדָר, תְּנִינָן, דָּא י', דְּלִית בָּהּ חֲוֹרוֹ לְגוֹ. פִּרְיָעוֹת שְׁלֵמָה, דָּא ו'.

וּבְגִין כֶּף אֵל תִּרְאוּנִי. לֹא תַחֲמוֹן בִּי כָּלֵל, דְּאֲנָא נִקְוֵדָה זְעִירָא. מָה עֲבָדִין גְּבוּרִין תְּקִיפִין, חֲזִילִין דִּילָהּ. שְׂאֲגִין פְּאָרְיִין תְּקִיפִין, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר, (תהלים קד) הַכְּפִירִים שׂוֹאֲגִים לְטָרֶף. וּמִגּוֹ קָלִין וּשְׂאֲגִין תְּקִיפִין, דְּקָא מְשִׂאֲגִין פְּאָרְיִין גּוּבְרִין תְּקִיפִין דְּחִילָא, שְׁמַע רְחִימָא לְעִילָא, וְיִדַּע דְּרְחִימָתִיהּ הִיא בְּרְחִימוֹ כְּוֹתִיָּהּ, מִגּוֹ רְחִימוֹי עַד דְּלֹא אֲתַחֲזִיאַת מְדִיוֹקְנָא וּשְׂפִירוֹ דִּילָהּ כָּלֵל.

וּבְרִין, מִגּוֹ קָלִין וּשְׂאֲגִין דְּאִינוּן גְּבוּרֵי חִילָא דִּילָהּ, נְפִיק דוֹדָה רְחִימָאָה מִגּוֹ הֵיכְלִיָּהּ, בְּכֶמֶה מִתְּנוּן, בְּכֶמֶה נְבִזְבְּזוֹן, בְּרִיחִין וּבוֹסְמִין וְאֵתִי לְגַבָּהּ, וְאֶשְׂפַח לָהּ שְׁחוּרָה זְעִירָא, בְּלֹא דִיוֹקְנָא וּשְׂפִירוֹ כָּלֵל, קָרִיב לְגַבָּהּ, מְחַבֵּק לָהּ, וּמְנַשֶּׁיק לָהּ, עַד דְּאֲתַעֲרַת זְעִיר זְעִיר מִגּוֹ רִיחִין וּבוֹסְמִין. וּבְחֻדוּהָ דְּרְחִימָאָה דְּעִמָּה, וְאֲתַבְּנִיאַת, וְאֲתַעֲבִידַת בְּתַקוּנָהּ, בְּדִיוֹקְנָהּ, בְּשְׂפִירוֹ דִּילָהּ, ה' כְּמִלְקַדְמִין.

וְדָא גְבוּרֵי כַח, עֲשׂוּ לָהּ, וְאֲהֲדִירוּ לָהּ לְדִיוֹקְנָהּ וּשְׂפִירוֹ דִּילָהּ, דְּתוֹקְפָא וּגְבוּרָתָא דְּלֵהוּן גְּרִימוֹ דָּא. וְעַל דָּא כְּתוּב, גְּבוּרֵי כַח עוֹשִׂי דְבָרוֹ. עוֹשִׂי דְבָרוֹ וְדָאֵי, דְּמִתְקַנְיִן לִיהּ לְהֵאֵי דְבָר, וּמְהֲדִרִין לִיהּ לְדִיוֹקְנָא קְדָמָאָה. (וּמִכָּאן וְלֵהֲלֹאֵה) פִּיּוֹן דְּאֲתַקְּנַת וְאֲתַעֲבִידַת בְּדִיוֹקְנָהּ שְׂפִירָא כְּמִלְקַדְמִין, כְּדִין אִינוּן, וְכָל שְׂאֵר חִילִין, קִיִּימִין לְשִׁמּוֹעַ, מָה דְּאִיָּהּ אֲמַרְת, וְאִיָּהּ קִיִּימָא כְּמִלְפָּא גּוֹ חִילִיָּהּ, וְדָא הוּא עוֹשִׂי דְבָרוֹ וְדָאֵי.

בְּנוֹנָא דָּא לְתַפָּא, בְּזִמְנָא דְּחִיִּיבִין בְּדָרָא, אִיָּהּ

אֲתַפְסִיא וְאֲזַעֲרַת גְּרָמָה, עַד דְּלֹא אֲתַחֲזִיאַת מִכָּל דִּיוֹקְנָהּ, בַּר

נְקוּדָא חָדָא. וְכַד אֲתָאן גְבוּרֵי כַח, וְזָפְאֵי קְשׁוּט, כְּבִיכּוּל, עוֹשִׁים לְהָאֵי דְבַר. וְאַנְהִירַת זְעִיר זְעִיר, וְאַתְעַבִּידַת בְּדִיוֹקְנָהָא בְּשִׁפּוּרֵי דִילָהּ ה' כְּמִלְקַדְמִין.

אָתוּ חֲבֵרֵיִיא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֵמְלָא יַחְזַקְאֵל נְבִיאָהּ אָמַר דָּא, תְּוֹהָא הָוִי בְּעֵלְמָא, נְטָלִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וּנְשָׁקִיהָ כְּמִלְקַדְמִין, אָמַר הֵהוּא יְנוּקָא אָנָּא אַבְרָהָ. אָמְרוּ, אֶתְ בְּרִיךְ, וְלָךְ יֵאוּת לְבָרְכָא. אָמַר פְּמָה אֲתוּן קְדִישִׁין, פְּמָה בְּרַכּוֹת זְמִינִין לְכוּ, מְאִימָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּלֹא מְנַעְתוּן לִי לְבָרְכָא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי יא) מוֹנֵעַ פֶּר יִקְבְּהוּ לְאוּם וּבִרְכָה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר. הָאֵי קָרָא כְּמִשְׁמַעוּ. אֲבָל תְּגִינָן, פֶּל בַּר נֶשׁ חַיִּיב בְּבִרְכַת הַמְּזוּן. וְאֵי לֹא יָדַע, אֲתַתִּיה, אוּ בְנוֹי, מְבָרְכִין לִיה וְתַבָּא מְאָרְהָ לְהֵהוּא גְבָרָא, דְּלֹא יָדַע לְבָרְכָא, עַד דִּיצְטְרִיף לְאַתְתִּיה וְלִבְנוֹי דִּיבְרַכוּן לִיה.

וְאֵי הוּא יָדַע, אֲצִטְרִיף לְחֲנֻכָּא לְבְרִיה, וְלִמְהַב לִיה פְּסָא לְבָרְכָא. וּמֵאן דְּמְנַע לִיה, דְּלֹא יַתְחַנֵּף, יִקְבוּהוּ לְאוּם. מוֹנֵעַ בַּר דְּלֹא לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, וְלֹא יַתְחַנֵּף בְּמַצּוֹת. יִקְבְּהוּ לְאוּם, יִקְבְּהוּ מִיבְעֵי לִיה, אוּ יִקְבוּהוּ לְאוּמִים, דְּהָא לְאִם חַד הוּא, פְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (בראשית כה) וְלֹאִם מְלֹאִם יִאֲמִין, מְאִי יִקְבוּהוּ לְאִם. אֲלֵא לְאִם פְּתִיב, לְאִימָא קְדִישָׁא. יִקְבוּהוּ לְהָאֵי בַר נֶשׁ, דְּמְנַע לְהֵהוּא בַר מְלָבְרָא לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא.

אָנָּא פְּרָא יַחֲדָא הוּינָא לְאִמִּי, הָבוּ לִי כְּסָא וְאַבְרָהָ לְמִלְכָּא קְדִישָׁא, דִּיְהֵב בְּבִיתָא דְאִמִּי, גּוּבְרִין דְּחִילָא, דְּמִלִּילָנָא קְמִייהוּ מְלִין תְּקִיפִין, וְזָכִינָא לוּן. וּבְגִין כֵּן אָנָּא אַבְרָהָ.

וְקוּדְם דָּא אֲתִישֵׁב קָרָא עַל תְּקוּנִיהָ, הָא (דף קצ"א ע"ב) דְּשְׂרִינָן בֵּיה.

דְּמִיּוּתִיהָ, פֶּרְט לְנִקְדָּה אַחַת. וּכְשָׁבָאִים גְּבוּרֵי כַח וְצַדִּיקֵי אֲמַת, כְּבִיכּוּל עוֹשִׁים אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, וּמוֹאֲרַת לֹאט לֹאט, וְנַעֲשִׂית בְּדַמוּתָהּ, בִּיפְיָהּ, ה' כְּמִקְדָּם.

בָּאוּ הַחֲבֵרִים וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֵמְלָא יַחְזַקְאֵל הַנְּבִיאָא אָמַר אֶת זֶה, תְּמִיּהָ הִיתָה בְּעוֹלָם. לְקַחוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקוּ כְּמִקְדָּם. אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, אָנִי אַבְרָהָ. אָמְרוּ לוֹ, אַתָּה בְּרוּךְ, וְלָךְ נָאָה לְבָרְךְ. אָמַר, פְּמָה קְדוּשִׁים אַתֶּם, פְּמָה בְּרַכּוֹת מְזַמְנוֹת לְכֶם מֵאִם הַקְּדוּשָׁה, מִשּׁוּם שְׂלֹא מְנַעְתוּנִי לְבָרְךְ.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי יא) מוֹנֵעַ פֶּר יִקְבְּהוּ לְאוּם וּבִרְכָה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר. פְּסוּק זֶה כְּמִשְׁמַעוּ, אֲבָל שְׁנִינּוּ, כֹּל אָדָם חַיִּיב בְּבִרְכַת הַמְּזוּן, וְאִם לֹא יָדַע - אֲשַׁתּוּ אוּ בְנוֹי מְבָרְכִין לוֹ. וְתַבָּא מְאָרְהָ לְאוֹתוֹ הָאִישׁ שְׂלֹא יָדַע לְבָרְךְ עַד שְׂיִצְטְרִף לְאֲשַׁתּוֹ וְלִבְנוֹי שְׂיִבְרְכוּ לוֹ.

וְאִם הוּא יָדַע, צְרִיף לְחַנֵּף אֶת בְּנוֹ וְלַתּוֹ לוֹ כּוֹס לְבָרְךְ. שְׁמִי שְׁמוֹנְעוּ שְׂלֹא יַתְחַנֵּף, יִקְבְּהוּ לְאוּם. מוֹנֵעַ בַּר - שְׂלֹא לְבָרְךְ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יַתְחַנֵּף בְּמַצּוֹת - יִקְבְּהוּ לְאוּם. יִקְבְּהוּ הִיָּה צְרִיף לוֹ לְכַתֵּב, אוּ יִקְבוּהוּ לְאִמִּים, שְׁהָרִי לְאִם זֶה אַחַד, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (בראשית כה) וְלֹאִם מְלֹאִם יִאֲמִין. מַה זֶה יִקְבְּהוּ לְאוּם? אֲלֵא לְאִם כְּתוּב, לְאִם הַקְּדוּשָׁה. יִקְבְּהוּ לְאָדָם הַזֶּה שְׁמוֹנְעַת אוֹתוֹ בַּר מְלָבְרָא אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָנִי בֶן יַחֲדָא הִיִּיתִי לְאִמִּי, תְּנּוּ לִי כּוֹס וְאַבְרָהָ אֶת הַמִּלְךְ הַקְּדוּשׁ שְׁנַתָּן בְּבֵית אִמִּי גְבוּרִים שְׁל כַח שְׁדַבְּרַתִּי לְפָנֵיהֶם דְּבָרִים חֲזָקִים וְנִצְחָתִי אוֹתָם, וּמִשּׁוּם זֶה אָנִי אַבְרָהָ. וְקָדָם זֶה הַתִּישֵׁב הַפְּסוּק עַל תְּקוּנָה זֶה שְׁהִתְחַלְנוּ בוֹ.

וְקוּדְם דָּא אֲתִישֵׁב קָרָא עַל תְּקוּנִיהָ, הָא (דף קצ"א ע"ב) דְּשְׂרִינָן בֵּיה.

מונע בר יקבוהו לאם, מאן דאמנע בר כמה דאתמר, יקבוהו לאם. כמה דאת אמר, (ויקרא כד) ויקוב בן האשה הישראלית את השם. אף כאן יקבוהו, ויפרשו אותו לאם, ופרשו את חטאיו לאם הקדושה. וברכה לראש משביר, לאותו אדם שיחנך את בנו לברך את הקדוש ברוך הוא ולחנכו במצוות התורה.

וסוד הדבר כתוב בסוד שלמעלה, (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו פי תדע. אותו שם ידוע, (ירמיה לא) ה' צבאות שמו. שם בנו, ישראל כמו, שכתוב (שמות ד) בני בכרי ישראל. והרי ישראל תלויים בו כל מפתחות האמונה, והוא משתבח ואומר, (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה. וכך זה בודאי שהרי אבא ואמא עטרו אותו וברכוהו בכמה ברכות ואמרו וצונו את הכל. נשקו בר, נשקו את יד הבן הזה כביכול נתן לו שלטון על הכל, שהכל יעבדו אותו. פן יאנף, משום שעטרו אותו בדין וברחמים. מי שזוכה לדין - לדין. מי שזוכה לרחמים - לרחמים.

בר הברכות שלמעלה ולמטה עולות לבן הזה ומתעטרות. ומי שמונע ברכות מהבן הזה, יפרשו את חטאיו לפני המלך (אמא) הקדוש, לאם ממש. וברכה לראש משביר, מי שמברך ומזמין כוס ברכה למי שצריך אותו, בזה נשבר הצד האחר ונכנע בשבירה, ועולה צד הקדושה. והוה שפתיב וברכה לראש משביר. כמו שהוא מעלה ומברך את הקדוש ברוך הוא ועושה שישבר צד האחר, כך הקדוש ברוך הוא מושך עליו ברכות מלמעלה, ואותו שנקרא ברכה שורה על ראשו.

מונע בר יקבוהו לאם, מאן דאמנע בר כמה דאתמר, יקבוהו לאם. כמה דאת אמר, (ויקרא כד) ויקוב בן האשה הישראלית את השם. אף כאן יקבוהו, ויפרשו את השם, ויפרשו את חטאיו לאם, ופרשו את חטאיו לאם הקדושה. וברכה לראש משביר, להוא בר נש דיחנך בריה לברכא לקודשא בריה הוא, ולחנכא ליה בפקודי אורייתא.

ורזא דמלה, כתיב פרזא דלעילא, (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו פי תדע. ההוא שם ידיעא, יי צבאות שמו. שם בנו. ישראל דכתיב (שמות ד) בני בכרי ישראל. והא ישראל כל מפתחון דמהימנותא ביה תליין. ואיהו משתבח ואמר, (תהלים ב) יי אמר אלי בני אתה. והכי הוא ודאי, דהא אבא ואמא עטרו ליה, ובריכו ליה בכמה ברכאן, ואמרו ופקידו לכלא, (תהלים ב) נשקו בר, נשקו ידא להאי בר. כביכול, שלטנו יהב ליה על כלא, דכלא יפלחון ליה. פן יאנף, בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי. מאן דזכי לדינא, לדינא. מאן דזכי לרחמי, לרחמי.

בר ברכאן דלעילא, ותתא להאי בר סלקין ומתעטרין. ומאן דמנע ברכאן מהאי בר, יפרשו חטאיו קמי מלכא (ס"א אימא) קדישא, לאם ממש. וברכה לראש משביר, מאן דמברך ואזמין בכסא דברכה למאן דאצטרין ליה, בהאי אתבר סטרא אתרא ואתכפיא בתבירו. ואסתלק סטר קדשה. ודא הוא דכתיב, וברכה לראש משביר. כמה דאיהו מסלק ומברך לקודשא בריה הוא, ועביד לסטר אתרא דיתבר, הכי קדשא בריה הוא משיך עליה ברכאן מלעילא, והוא דאקרי ברכה, שריא על רישיה.

מבאן ולהלאה חבריאי, הבו ונבריך. יהבו ליה פסא דברכה, ובריך. וחבריאי כלהו הוי בחדוה, דהא מיומא דהלולא דרבי אלעזר, לא חדו חבריאי, כההוא יומא דיתבו תמן. אקדימו ובריכו ליה בחדוה ברעו דלבא. אמר ההוא ינוקא, לית לכו לאתפרשא, אלא מגו מלי אורייתא, והכי תנינן.

פתח ואמר (שמות יג) ויי הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו'. ויי, זקיף טעמא לעילא, אמאי. אלא, בההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה, דאתפייאת עד השתא בגלותא, והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא בחדוה.

בויי זקיף טעמא לעילא, הולך לפנייהם יומם. עד הכא לא ידע, אי האי כלה אזלה לקמיייהו, אי לא, דהא טעמא אפסיק בוייהו, אלא איהי הות תמן, אבל מאן דאזיל קמיייהו, סבא עלאה, מאריה דביתא, ההוא דאומי (נ"א דאומיו) ליה קדשא בריך הוא ומנו. אברהם. דכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי חסדו. וכתיב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה. יומא דכל יומין פלילין ביה. יומא דשאר יומין, איהו שאר כל יומין ודאי. ועל דא אקרי יומם, ולא יום. ובגין כן הולך לפנייהם יומם, הוא אזיל ביממא, וכלה אזלת בליליא, דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם, דא כלה, כל חד פדקחזי ליה. ואתון חבריאי, יומם ולילה יהא קמייכו, בכל שעתא. נשקוהו, וברכוהו כמלקדמין, ואזלו.

אתו לגבי רבי שמעון, וסחו ליה עובדא. תוה, אמר כמה יאות הוא. אבל לא סליק בשמא. אעא דקיק, פד סליק נהוריה, סליק לפום שעתא, ומיד כבה ואשתקע.

מבאן והלאה, חברים, הבה ונבריך. נתנו לו פוס של ברכה וברך. והחברים פלם היו בחדוה, שהרי מיום ההלולא של רבי אלעזר לא שמחו החברים כאותו יום שישבו שם. הקדימו וברכוהו בחדוה ברצון הלב. אמר אותו תינוק, אין לכם להפרד אלא מתוך דברי תורה, וקף למדנו.

פתח ואמר, (שמות יג) וה' הלך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו'. ויה' - זקיף טעם למעלה, למה זה? אלא באותה שעה כמה נאה ויפה היה לפלה הזאת שהיתה כפופה עד עתה בגלות, וכעת הולכת בזקיפות ראש באוכלוסיה בשמחה.

בוה' זקיף טעם למעלה. הלך לפנייהם יומם. עד כאן לא ידע אם פלה זו הלכה לפנייהם אם לא, שהרי טעם מפסיק בוה'. אלא היא היתה שם, אבל מי שהלך לפנייהם, זקן עליון, בעל הבית, אותו שהקדוש ברוך הוא נשבע (שהומין) לו, ומיהו? אברהם, שכתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. וכתוב (ירמיה לא) אם לא בריתי יומם ולילה. יום שפל הימים פלולים בו, יום של שאר הימים, הוא שאר כל הימים בודאי. ועל זה נקרא יומם ולא יום, ומשום זה הלך לפנייהם יומם. הוא הולך ביום, והפלה הולכת בלילה, שכתוב ולילה בעמוד אש להאיר להם, זו פלה, כל אחד פראוי לו. ואתם חברים, יומם ולילה יהיה לפניכם בכל שעה. נשקוהו וברכוהו כמקדם והלכו.

באו לפני רבי שמעון וספרו לו המעשה. תמה. אמר, כמה נאה הוא, אבל לא עולה בשם. עץ דק, כשעולה אורו, עולה לפי שעה, ומיד כבה ושוקע. ועוד

הרי אִמְרָנוּ אֹרֵז מִמָּה נִהְיָה.
פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גְבוּר בְּאֶרֶץ
יְהִיָּה זֶרְעוֹ דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ.
כְּשֶׁבֶן אָדָם גְבוּר בְּאֶרֶץ, גְבוּר
בַּתּוֹרָה, גְבוּר בַּיְצִירוֹ - גְבוּר בְּאֶרֶץ
וּדְאִי. עוֹלָה אוֹרוֹ וְנִמְשָׁךְ בּוֹ
מְשִׁיכוֹת יָתֵר, אֲזִי דּוֹר יִשְׂרָאֵל
יִבְרָךְ, יִבְרָךְ כְּתוּב.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְהָרִי רְאִינוּ
תַּיִנוּקוֹת שְׂאוּמְרִים דְּכָרִים
עָלְיוֹנִים וְאַחַר כֵּן עוֹמְדִים רְאִישֵׁי
הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ, תַּיִנוּק שְׂאוּמַר
דְּכָר אַחַד אוֹ שְׁנַיִם לְפִי שְׂעָה, בְּלִי
כּוֹנֵנָם, מְבַטֵּחַ אָדָם בְּזֶה, שְׂיִזְכֶּה
לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. אָבֵל זֶה
שְׂאוּרוֹ עוֹמֵד עַל עֲמֻדוֹ בְּדַעַת
שְׁלֵמָה, לֹא כֵּן. וְעוֹד, שְׁהָרִי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעֲרַגְתּוֹ לְהַרְיִחַ
תְּפוּחַ זֶה. אֲשֶׁרִי חֵלְקוֹ.

אֲשֶׁרִיכֶם הַצְּדִיקִים, שְׂכָתוֹב בְּכֶם
(מלכים ב' יט) וְיִסְפָּה פְּלִיטַת בֵּית
יְהוּדָה הַנִּשְׂאָרָה שְׂרֵשׁ לְמִטָּה
וְעֵשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה. שְׂרֵשׁ לְמִטָּה,
כְּמוֹ אֲבִיו שֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם,
וְהוּא שְׂרֵשׁ לְמִטָּה בִּישִׁיבַת
הַרְקִיעַ. וְעֵשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה,
בִּישִׁיבַת הָעֲלִיוֹנָה. כְּמָה טוֹב
הַשְּׂרֵשׁ וְהַפְּרִי. וְאִם לֹא שְׂלֹא
אֶהְיֶה מְקַטְרֵג לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
הוֹאִיל וְעֲרַגְתּוֹ לְהַרְיִחַ בּוֹ, לֹא הָיָה
מִי שְׂיִכּוֹל לְשַׁלֵּט בּוֹ. אָבֵל יְהִי
רְצוֹן שְׂאֵמוֹ לֹא תִרְאֶה צֶעַר עָלָיו.
וְכֵן הָיָה.

וַיִּשְׁלַח מְלָאָכִים אֶל בְּלָעָם בֶּן
בְּעוֹר וְגו'. הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם
וְגו'. כִּי אֵין יֵשׁ עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה
תְּבוֹת כְּנָגֵד עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה
דְּרָגוֹת הַמְּכַשְּׁפִים קוֹסְמֵי הַצִּפּוֹר.
וַיֵּשׁ לְהִסְתַּכֵּל, מִי שְׂרָצָה לְדַבֵּר
עִם בְּלָעָם וּלְהַתְּחַבֵּר אִתּוֹ, לְמָה
שְׁלַח לוֹ מִיָּד עַד שְׂלֹא יָבֵא אֵלָיו
דְּכָרִים בְּפִרוּשׁ, שְׂאֵמֵר הִנֵּה עִם

וְתוֹ הָא אִמְיָנָא נְהוֹרָא דָא מִמָּה הָוִי.
פִּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גְבוּר בְּאֶרֶץ יְהִיָּה זֶרְעוֹ
דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ. כַּד בַּר נֶשׂ אִיהוּ גְבוּר
בְּאֶרֶץ, גְבוּר בְּאוֹרֵייתָא, גְבוּר בַּיְצִירֵיהּ, גְבוּר
בְּאֶרֶץ וּדְאִי. סְלִיק נְהוֹרֵיהּ, וְאַתְמַשְׁךָ בִּיהּ
מְשִׁיכוֹ סְגִי, כְּדִין דּוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ, יִבְרָךְ כְּתוּב.
אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְהָא חֲמִינֵן יְנוּקֵי דְאִמְרִין מְלִין
עָלְאִין, וְקִיִּימִין לְבַתֵּר רִישֵׁין דְּעָלְמָא.
אָמַר לֵיהּ, יְנוּקָא דְאָמַר מְלָה חֲדָא, אוֹ תְרִין,
לְפּוּם שְׂעָתָא, בְּלֹא כּוּוֹנָה דְלַהוֹן, מוּבְטָח בַּר
נֶשׂ בְּדָא, דִּיזְכִּי לְמִילָּה אֹרִייתָא בְּיִשְׂרָאֵל. אָבֵל
דָּא, דְנְהוֹרָא דִּילֵיהּ קִיִּימָא עַל קִיּוּמֵיהּ בְּדַעַתָּא
שְׁלִים, לָאו הָכִי. וְתוֹ, דְהָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא
וְתִיאֻבְתֵּיהּ דִּילֵיהּ, לְאַרְחָא בְּתַפּוּחָא דָא, (ד) קצ"ב ע"א זכָּאָה חוֹלְקֵיהּ.

וְכִיִּין אֲתוּן צְדִיקֵיהּ, דְכְּתוּב בְּכוֹ, (מלכים ב' יט)
וְיִסְפָּה פְּלִיטַת בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׂאָרָה
שְׂרֵשׁ לְמִטָּה וְעֵשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה. שְׂרֵשׁ לְמִטָּה,
כְּמוֹ אֲבִיו, דְאִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, וְאִיהוּ שְׂרֵשׁ
לְמִטָּה, בְּמַתִּיבְתָא דְרְקִיעָא. וְעֵשָׂה פְּרִי
לְמַעְלָה, בְּמַתִּיבְתָא עָלְאָה. כְּמָה טָבָא שְׂרֵשָׁא
וְאִיבָא. וְאִי לָאו דְלֹא אֶהְיֶה מְקַטְרֵג לְקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הוֹאִיל וְתִיאֻבְתֵּיהּ לְאַרְחָא בִּיהּ,
לֹא הָוִה מָאן דִּיִּיכּוֹל לְשַׁלְטָאָה בִּיהּ. אָבֵל יְהִי
רְצוֹן, דְאִמְיָה לֹא תַחֲמִי צֶעַרָא עָלֵיהּ, וְכֵן הָוִה.

וַיִּשְׁלַח מְלָאָכִים אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. הִנֵּה
עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְגו'. (במדבר כב) הִכָּא
אֵית עֲשָׂרִין וְתַמְנִיָּא תִיבִין, לְקַבֵּל תְּמַנְיָא
וְעֲשָׂרִין דְרָגִין דְחַרְשֵׁי קוֹסְמִין דְצִפּוֹר. וְאֵית
לְאִסְתַּכְלָא, מָאן דְבָעָא לְמַלְלָא בִּיהּ בְּבִלְעָם,
וּלְאַתְחַבְרָא בְּהִדְיָה, אִמְאִי שְׂדֵר לֵיהּ מִיָּד, עַד
לֹא יִתִּי לְגַבִּיָּהּ, מְלִין בְּפִירוּשָׁא, דְקָאֵמַר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם וְעָתָה

יֵצֵא מִמְצָרִים וְעַתָּה לָכֵה אָרְהָ לִי?
הֲיֵה לֹו לְהִתְחַבֵּר אֹתוֹ בְּתַחֲלָה
וּלְפִי־סוֹ וּלְשַׁחַד אֹתוֹ, וְאַחַר כֵּן
לְהוֹדִיעֹו דְבָרָיו!

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִכָּאֵן נִדְעָ
שְׁהָרִי יָדַע בְּלֹק רִצּוֹן אֹתוֹ רָשָׁע,
שְׂרָצָה לְהִתְפַּכֵּד תָּמִיד בְּדְבָרִים
גְּדוּלִים, וְאִין תְּאָוְתוֹ אֶלָּא
כְּשַׁעוֹשָׂה רְעוּת.

בְּלֹק קָסָם קָסְמִים וְעֵשָׂה כְּשָׁפִים
וְתַקֵּן צְפוּרָה, וְיָדַע שְׁמַעְלוֹת מִשֶּׁה
עֲלִיּוֹנוֹת וְנִכְפְּדוֹת, וְכִשְׁף בְּכַשְׁפֵּי
וְקָסָם בְּקָסְמֵי, וְיָדַע שְׂדַרְגוֹת
בְּלַעַם הָיִו לְעַמְתּוֹ, מִיָּד - וַיִּשְׁלַח
מְלָאכִים אֶל בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר.

פְּתוּרָה - שֵׁם הַמְּקוֹם הָיָה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כג) מִפְּתוֹר אֲרָם
נִהְרִים לְקַלְלָךְ. לְמָה נִקְרָא כֵּן?
מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב (ישעיה סה) הָעֲרֹכִים
לְגַד שְׁלַחַן. וְשִׁלְחָן הִיָּה מְסַדֵּר
שֵׁם כָּל יוֹם. שֶׁכֵּן הוּא תַקּוּן שֶׁל
צְדָדִים רְעִים - מְסַדְרִים לְפָנֵיהֶם
שְׁלַחַן בְּמַאֲכָל וּמִשְׁתָּה, וְעוֹשִׂים
כְּשָׁפִים וּמְקַטְרִים לְפָנֵי הַשְּׁלַחַן,
וּמְתַכְּנְסִים שֵׁם כָּל רוּחוֹת הַטְּמָאָה
וּמוֹדִיעִים לָהֶם מַה שֶּׁהֵם רוֹצִים.
וְכָל מְכַשְׁפִּים וְקוֹסְמִים שֶׁל
הָעוֹלָם הָיִו עַל אֹתוֹ הַשְּׁלַחַן,
וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָא שֵׁם הַמְּקוֹם
הַהוּא פְּתוּרָה, שֶׁכֵּן קוֹרְאִים
בְּאֲרָם נִהְרִים לְשִׁלְחָן פְּתוּרָה.

פְּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת כה) וְעֲשִׂיתָ
שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. וְכְתוּב
וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם פָּנִים וְגו'.
כָּל אֹתָם כְּלֵי קֹדֶשׁ רָצָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְפָנָיו לְהַמְשִׁיךְ
רוּחַ קֹדֶשׁ מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. אֹתוֹ
רָשָׁע בְּלַעַם הִיָּה מְסַדֵּר כֵּן לְצַד
הָאֲחֵר, וְהִיָּה מְסַדֵּר שְׁלַחַן, וְלֶחֶם
שְׁהִיָּה נִקְרָא (מִלֵּאכִי א) לֶחֶם מְגֹאֵל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. שֶׁכֵּן הוֹלֵךְ הַצַּדִּיק
הָאֲחֵר אַחַר הַקְּדוֹשָׁה כְּקוֹף אַחַר

לְכֵה אָרְהָ לִי, הֲוֵה לִי לְאִתְחַבְּרָא בְּהִיָּה
בְּקִדְמִיתָא, וּלְפִי־סָא וּלְשׁוֹחַדָּא לִי, וּלְכַתֵּר
לְאוֹדְעָא לִי מְלוּי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִהֲכָא אֲשַׁתְּמוּדַע דְּהָא
יָדַע בְּלֹק רְעוּתִיהָ דְּהָהוּא רָשָׁע, דְּבַעָא
לְאִתְיַקְרָא תְּדִיר בְּמַלְיָן רַבְרַבִּין, וְלִית לִיָּה
תִּיאֻבְתָּא, אֶלָּא כַּד עָבִיד בִּישׁוּן.

בְּלֹק קָסָם קָסְמִין וְעָבִיד חֲרָשִׁין וְאִתְקִין צְפָרָא.
וְיָדַע דְּדַרְגִּין דְּמִשֶּׁה עֲלֵאִין וְנִקְרִין,
וְחָרַשׁ כְּחֲרָשׁוּי וְקָסָם בְּקָסְמוּי, וְיָדַע דְּדַרְגִּין
דְּבְלַעַם הָוּוּ לְקַבְלֵיהוּ, מִיָּד וַיִּשְׁלַח מְלָאכִים
אֶל בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר.

פְּתוּרָה: שְׁמָא דְּאִתְרָא הָוָה. כְּמָה דְּאִתְרָא אָמַר,
(דְּבָרִים כג) מִפְּתוֹר אֲרָם נִהְרִים לְקַלְלָךְ.

אָמַי אֶקְרִי הָכִי. בְּגִין דְּכִתִּיב, (ישעיה סה) הָעֲרֹכִים
לְגַד שְׁלַחַן. וּפְתוּרָה הִיָּה מְסַדֵּר תַּמָּן כָּל יוֹמָא.
דְּהָכִי הוּא תַקּוּנָא דְּסִטְרִין בִּישׁוּן, מְסַדְרִין
קְמִיָּהוּ פְּתוּרָה בְּמִיכָלָא וּבְמִשְׁתַּיָּא, וְעָבִידִין
חֲרָשִׁין, וּמְקַטְרִין לְקַמֵּי פְּתוּרָה, וּמְתַכְּנְשִׁין
תַּמָּן כָּל רוּחֵין מְסַאֲבִין, וְאוֹדְעִין לֹוּן מַה דְּאִינוּן
בְּעָאן. וְכָל חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין דְּעֲלָמָא עַל הַהוּא
פְּתוּרָה הָוּוּ, וּבְגִין כֵּן אֶקְרִי שְׁמָא דְּאִתְרָא הַהוּא
פְּתוּרָה. דְּהָכִי קוֹרִין בְּאֲרָם נִהְרִים לְשִׁלְחָן
פְּתוּרָה.

פְּתַח וְאָמַר (שְׁמוֹת כה) וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים
וְגו'. וְכִתִּיב (שְׁמוֹת כה) וְנָתַתָּ עַל הַשְּׁלַחַן לֶחֶם
פָּנִים וְגו'. כָּל אִינוּן מְאֲנֵי קְדָשָׁא, בְּעָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ קְמִיָּה, לְאִמְשַׁכָּא רוּחָא
קְדִישָׁא מְעִילָא לְתַתָּא. הַהוּא רָשָׁע דְּבְלַעַם,
הִיָּה מְסַדֵּר הָכִי לְסִטְרָא אַחְרָא. וְהִיָּה מְסַדֵּר
שְׁלַחַן, וְנִהְמָא דְּאֶקְרִי לֶחֶם מְגֹאֵל, כְּמָה
דְּאִתְמַר. דְּהָכִי אָזִיל סִטְרָא אַחְרָא בְּתַר קְדוּשָׁה,

כְּקוֹף פְּתַר בְּנֵי נִשְׂאָ. וְשִׁלְמָה מְלָכָא צְוּוּחַ וְאָמַר, (קֹהֵל ב) פִּי מֶה הָאָדָם

שְׂיָבוּא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ. וְהָא אַתְמַר קָרָא דָא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שׁוֹפְטִים ה) יִי בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁדָּה אֲדוּם אַרְץ רַעֲשָׂה וּגּוֹ'. בְּשַׁעֲתָא דְבָעָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיּהָב אֲוִרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲזִל וְזַמִּין לְהוּ לְבַנֵּי עָשׂוּ, וְלֹא קִבְלוּהָ. כְּמָה דְאֵת אָמַר (דְּבָרִים לג) יִי מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוּ, וְלֹא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ. אֲזִל לְבַנֵּי יִשְׁמַעְאֵל, וְלֹא בָּעוּ לְקַבְּלָהּ, דְּכִתְיִב הוֹפִיעַ מֵהַר פְּאָרָן. כִּיּוֹן דְּלֹא בָּעוּ, אֶהְדֵּר לִזְוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הֵכִי תְּגִינָן.

הַשְׁתָּא אֵית לְשַׁאֲלָא, וְהָא תְּגִינָן דְּלִית חֲטָאָה, כַּד בַּר נָשׁ מְדַקְדַּק דִּיּוֹקִין דְּאוֹרִייתָא, וְיִשְׁאֵל שְׁאֲלִיתוּי לְאַנְהָרָא מְלוּי. הָאִי קָרָא לֹא אַתִּי שְׂבָא, וְאֵית לְשַׁאֲלָא. קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כַּד אֲזִל לְשַׁעִיר, לְמָאן נְבִיאָה דְּלֵהוֹן אַתְגְּלִי. וְכַד אֲזִל לְפָאָרָן, לְמָאן נְבִיאָה דְּלֵהוֹן אַתְגְּלִי. אִי תִימָא דְּאַתְגְּלִי לְכַלְהוּ, לֹא אֲשַׁכְחָן דָּא לְעַלְמִין. בַּר לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵייהוּ, וְעַל יְדֵי דְּמִשָּׁה. וְהָא אַתְמַר דְּהֵכִי מִיבְעִי קָרָא לְמִימַר, יִי לְסִינִי בָּא, וְזָרַח לְשַׁעִיר לָמוּ, הוֹפִיעַ לְהַר פְּאָרָן, מַהוּ מִשְׁעִיר לָמוּ, וּמַהוּ מֵהַר פְּאָרָן. כִּלְאֵי אֵית לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְפְּלָא, וְהָא שְׂאִילָנָא, וְלֹא שְׂמַעְנָא, וְלֹא יְדַעְנָא.

כַּד אַתָּא רַבֵּי שְׂמַעוֹן, אַתָּא וְשַׁאֲיִל מְלָה כְּמַלְקָדְמִין, אָמַר לִיהָ הָא שְׁאֲלִתָּא דָּא אַתְאָמַרְתָּ. יִי מְסִינִי בָּא: כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שׁוֹמֵר) וְהִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעֵב הָעֵנָן, וּמְסִינִי בָּא וְאַתְגְּלִי עָלְיִיהוּ. וְזָרַח (דף קצ"ב ע"ב) מִשְׁעִיר לָמוּ, כְּמָה דְּאָמְרוּ בְּנֵי שְׁעִיר, דְּלֹא בָּעָאן לְקַבְּלָא, מַהֲאִי, אָנְהַר לִזְוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאוֹסִיף עָלְיִיהוּ נְהוֹרָא וְחִבְיָבוּ סָגִיא. אוֹף הֵכִי, הוֹפִיעַ וְאַנְהַר חִבְיָבוּת גְּדוּלָה. גַּם כִּף הוֹפִיעַ וְהָאִיר לְיִשְׂרָאֵל מֵהַר פְּאָרָן, מַמַּה שְׂאֲמְרוּ בְּנֵי פְּאָרָן שְׁלֹא רוֹצִים

בְּנֵי אָדָם. וְשַׁלְמָה הַמֶּלֶךְ צוּחַ וְאוֹמַר, (קֹהֶלֶת ב) כִּי מַה הָאָדָם שְׂיָבוּא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר כָּבַר עָשׂוּהוּ. וְהָרִי נִתְבָּאָר פְּסוּק זֶה. בָּא וְרָאָה, כְּתִיב (שׁוֹפְטִים ה) ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצַעֲדֶךָ מִשְׁדָּה אֲדוּם אַרְץ רַעֲשָׂה וּגּוֹ'. בְּשַׁעֲשָׂה שְׂרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הֵלֶךְ וְזַמִּין אֶת בְּנֵי עָשׂוּ וְלֹא קִבְלוּהָ, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר (דְּבָרִים לג) ה' מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוּ, וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ. הֵלֶךְ לְבַנֵּי יִשְׁמַעְאֵל, וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ, שְׁכַתוּב הוֹפִיעַ מֵהַר פְּאָרָן. כִּיּוֹן שְׁלֹא רָצוּ, חֲזַר לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל. כִּף שְׂנִינּוּ.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְשַׁאֲלָא, וְהָרִי שְׂנִינּוּ שְׂאִין חֲטָאָה כְּשַׁאֲדָם מְדַקְדַּק דִּיּוֹקִים בְּתוֹרָה וְיִשְׁאֵל שְׁאֲלוֹתוּי לְהָאִיר דְּבְרִיו. פְּסוּק זֶה לֹא מְתִישֵׁב, וְיֵשׁ לְשַׁאֲלָא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁהֵלֶךְ לְשַׁעִיר, לְאִיזָה נְבִיא שְׁלָהֶם הַתְּגַלָּה? וּכְשֶׁהֵלֶךְ לְפָאָרָן, לְאִיזָה נְבִיא שְׁלָהֶם הַתְּגַלָּה? אִם תֵּאמַר שֶׁהַתְּגַלָּה לְכָלֶם, לֹא מְצָאנוּ זֶה לְעוֹלָמִים, פְּרַט לְיִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְעַל יְדֵי מִשָּׁה. וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁכַף צְרִיף הַפְּסוּק לֹמַר: ה' לְסִינִי בָּא וְזָרַח לְשַׁעִיר לָמוּ הוֹפִיעַ לְהַר פְּאָרָן. מַה זֶה מִשְׁעִיר לָמוּ? וּמַה זֶה מֵהַר פְּאָרָן? הַכֵּל יֵשׁ לְדַעַת וְלֹאֲסַתְפְּלָא, וְהָרִי שְׁאֲלָנוּ, וְלֹא שְׂמַעְנוּ וְלֹא יְדַעְנוּ.

כְּשֶׁבָּא רַבֵּי שְׂמַעוֹן, בָּא וְשַׁאֲלָא דְּבַר כְּמַקְדָּם. אָמַר לוֹ, הָרִי שְׁאֲלָה זֹו נִאָמְרָה. ה' מְסִינִי בָּא, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר (שׁוֹמֵר יט) הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעֵב הָעֵנָן, וּמְסִינִי בָּא וְהַתְּגַלָּה עָלֵיהֶם. וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוּ, מַמַּה שְׂאֲמְרוּ בְּנֵי שְׁעִיר שְׁלֹא רוֹצִים לְקַבְּלָא, מַמַּה הָאִיר לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל וְהוֹסִיף עָלֵיהֶם אוֹר מַמַּה שְׂאֲמְרוּ בְּנֵי פְּאָרָן שְׁלֹא רוֹצִים

לְקַבֵּל, מִזֶּה הוֹסִיפוּ יִשְׂרָאֵל
חֲבִיבוֹת וְאוֹר יוֹתֵר פְּרָאוּי.

וְכֹה שִׁשְׁאֵלֶת עַל יְדֵי מִי הִתְגַּלָּה
אֲלֵיהֶם - (בא ראה) סוּד עֲלִיּוֹן הוּא,
וְהִתְגַּלָּה הַדְּבָר עַל יְדֵי. הַתּוֹרָה
יִצְאָה מִסּוּד עֲלִיּוֹן, שֶׁל רֹאשׁ (קדוש)
הַמְּלָךְ הַנּוֹסֵתֵר. כְּשֶׁהִגִּיעָה לְזְרוּעַ
שְׂמָאל (ימין), רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ דָּם רַע
שֶׁמִּתְרַבֵּה מִשָּׁם. אָמַר, צְרִיף לְבָרֵךְ
וּלְבָנֵי זְרוּעַ זֶה, וְאִם לֹא יִמְדָּה אוֹתוֹ
דָּם רַע, יִפְגַּם הַכֹּל. אָבֵל צְרִיף
לְבָרֵךְ מִכָּאן כָּל פְּגָם.

מָה עָשָׂה? קָרָא לְסַמְאֵל, וּבָא
לְפָנָיו, וְאָמַר לוֹ: הַתְּרַצָּה תוֹרָתִי.
אָמַר: מָה פְּתוּב בָּהּ? אָמַר לוֹ:
לֹא תְרַצַּח. דְּלֵג הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמִקּוּם שְׁצָרִיף. אָמַר: חֶסֶד וְשְׁלוֹם,
תּוֹרָה זוֹ שְׁלֶךְ הִיא, וְשְׁלֶךְ תִּהְיֶה.
לֹא רֹצֵחַ תּוֹרָה זוֹ. שָׁב וְהִתְחַנַּן
לְפָנָיו. אָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם
אֶתָּה נוֹתֵן לִי אוֹתָהּ, כָּל שְׁלִטּוֹנֵי
עוֹבֵר, שֶׁהָרִי שְׁלִטּוֹנֵי עַל הָרֶג
הוּא, וּקְרִיבוֹת לֹא יִהְיוּ, וְשְׁלִטּוֹנֵי
עַל כּוֹכָב מְאָדִים. אִם כֵּן הַכֹּל
תִּבְטַל מִן הָעוֹלָם.

רַבּוֹן הָעוֹלָם, קַח תּוֹרָתְךָ, וְלֹא
יִהְיֶה לִי חֵלֶק וְנִחְלָה בָּהּ. אָבֵל אִם
נֹחַ לְפָנֶיךָ, הָרִי עִם בְּנֵי יַעֲקֹב לָהֶם
רְאוּיָה. וְהוּא חָשַׁב שֶׁלְשׁוֹן הָרַע
אָמַר עֲלֵיהֶם. וְזֶהוּ וְזָרַח מִשְׁעִיר
לְמוֹ, מִשְׁעִיר מִמֶּשׁ יִצְאָ לְיִשְׂרָאֵל
אוֹר. אָמַר סַמְאֵל: וַדָּאִי אִם בְּנֵי
יַעֲקֹב יִקְבְּלוּ אֶת זֶה, יַעֲבְרוּ מִן
הָעוֹלָם וְלֹא יִשְׁלְטוּ לְעוֹלָמִים. שָׁב
אֵלָיו כְּמָה פְּעָמִים וְאָמַר זֶה, וְאָמַר
לוֹ: אֶתָּה בְכוֹר, וְלֶךְ רְאוּיָה. אָמַר
לוֹ: הָרִי לוֹ בְכוֹרָתִי, וְהָרִי מְכֻרְתִּיהָ
לוֹ, וְאֲנִי הוֹדִיתִי.

לְיִשְׂרָאֵל מִהֵר פֶּאֶרְן, מִמָּה דְאָמְרוּ בְנֵי פֶאֶרְן,
דְּלֹא בָעוּ לְקַבֵּלָא, מִהֵאִי. אוֹסִיפוּ יִשְׂרָאֵל
חֲבִיבוֹ וְנִהְיֶירוּ יְתִיר כְּדָקָא יְאוּת.
וְכֹה דִשְׁאֵלֶת עַל יְדֵי דְמֵאן אֲתַגְּלִי עֲלֵייהוּ. (תא
תו) רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְאֲתַגְּלִי מְלָה עַל
יְדֵי. אוֹרֵייתָא נִפְקַת מִרְזָא עֲלָאָה, דְרִישָׁא (ס"א
קדוש) דְמִלְפָא סְתִימָא, כַּד מְטָא לְגַבֵּי דְרוּעָא
שְׂמָאֵלָא, (ס"א ימין) חֲמָא קְדָשָׁא בְרִיף הוּא
בְּהוּא דְרוּעָא, דְמָא בִישָׁא דְהוּוּ מִתְרַבֵּי
מִתְמַן. אָמַר, אֲצֻטְרִיף לִי לְבָרְרָא וּלְלַבְנָא
דְרוּעָא דָא. וְאִי לֹא יִמְאִיף הַהוּא דְמָא בִישָׁא,
יִפְגָּם כָּלָא. אָבֵל אֲצֻטְרִיף לְבָרְרָא מִהֵכָא כָּל
פְּגִימוֹ.

מָה עָבַד. קָרָא לְסַמְאֵל, וְאֶתָּה קַמִּיָה, וְאָמַר
לִיָה תְבַעֵי אוֹרֵייתָא דִילִי. אָמַר, מָה כְּתִיב
בָּהּ. אָמַר לִיָה, לֹא תְרַצַּח. דְּלִיג קְדָשָׁא בְרִיף
הוּא לְאַתֵּר דְאֲצֻטְרִיף. אָמַר חֶסֶד וְשְׁלוֹם,
אוֹרֵייתָא דָא דִילֶךְ הִיא, וְדִילֶךְ יִהְיֶה, לָא בְּעִינָא
אוֹרֵייתָא דָא. אֲתִיב וְאֲתַחַנַּן קַמִּיָה, אָמַר
מְאִרִיָה דְעֲלָמָא, אִי אֶת יִהְבֵּה לִי, כָּל שְׁלִטּוֹנֵי
דִילִי אֲתַעֲבֹר, דְהָא שְׁלִטּוֹנֵי דִילִי עַל קְטוּלָא
אִיהוּ, וּקְרִיבִין לָא יִהוּן וְשְׁלִטּוֹנֵי דִילִי עַל כְּכָבָא
דְמְאָדִים, אִי הָכִי כָלָא אֲתַבְטַל מִעֲלָמָא.

מְאִרִיָה דְעֲלָמָא, טוּל אוֹרֵייתָךְ, וְלֹא יִהְיֶה
חוּלְקָא וְאַחֲסָנָא לִי בָהּ. אָבֵל אִי נִיחָא
קַמֶךָ, הָא עָמָא בְנוֹי דִיעֲקֹב, לוֹן אֲתַחַזִּי. וְאִיהוּ
חָשִׁיב דְהָא דְלְטוּרָא אָמַר עֲלֵייהוּ. וְדָא הוּא
וְזָרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ, מִשְׁעִיר מִמֶּשׁ נִפְקַת נְהוּרָא
לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר סַמְאֵל וַדָּאִי, אִי בְנוֹי
דִיעֲקֹב יִקְבְּלוּן דָא, יִתְעֲבְרוּן מִעֲלָמָא, וְלֹא
יִשְׁלְטוּן לְעֲלָמִין. אֲתִיב לִיָה כְמָה זְמַנִּין, וְאָמַר דָא, וְאָמַר לִיָה אֲנָתְ בּוּכְרָא,
וְלֶךְ אֲתַחַזִּי. אָמַר לִיָה, הָא לִיָה בְכִירוּתָא דִילִי, וְהָא אֲזִדְבֵן לִיָה, וְאֲנָא
אוֹדִיתִי.

אמר לו: הואיל ולא רצית שיהיה לך ביה חלק, תעבר מנה בכל. אמר: יפה. אמר לו: הואיל וכך, תן לי עצה איך אעשה שיקבלוה בני יעקב שאתה אומר. אמר לו: רבון העולם, צריך לשחד אותם. קח אור מאור חילות השמים ותן עליהם, וכזה יקבלוה, והרי שלי היא בתחלה. הפשיט ממנו אור שפסה אותו, ונתן לו לתת להם לישראל, זהו שכתוב וזרח משעיר למו. משעיר ממש. זה סמא"ל, שכתוב (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו. למו - לישראל.

בין שבער זה והעביר דם רע מזרוע שמאל, חזר לזרוע ימין (שמאל). ראה בו גם כן. אמר: כן גם צריך לנקות מדם רע זרוע זו. קרא לרה"ב, אמר לו: התרצה תורת? אמר לו: מה פתוב ביה? דלג לו ואמר: לא תנאף. אמר: אוי אם ירשה זו יוריש לי הקדוש ברוך הוא, ירשה רעה שיעבר ממני כל שלטוני בה, שהרי ברפת המים נטלתי, ברפת דגי הים, שכתוב (בראשית א) פרו ורבו וגו', וכתוב (שם ז) והפריתי אתו והרבייתי אתו וגו', וכתוב (שם טו) והוא יהיה פרא אדם.

התחיל להתחנן לפני רבונו ואמר לו: רבון העולם, שני בנים יצאו מאברהם - הרי בני יצחק, תן להם, ולהם ראוייה. אמר לו: איני יכול, שאתה הבכור ולך ראוייה. התחיל להתחנן לפניו, ואמר: רבון העולם, בכורתי תהא שלו, ואור זה שירשתי על זה, קח ותן להם. וכך עשה. זהו שכתוב הופיע מהר פארן.

מה שזנה שבסמא"ל פתוב וזרח, וברה"ב פתוב הופיע? אלא נטל באותו אור שהפשיט ממנו

אמר ליה הואיל ולא בעית למהוי לך ביה חולקא, אתעבר מנה בכלא. אמר יאות. אמר ליה, הואיל וכך, הב לי עיטא, איך אעביד דיקבלון לה בני דיעקב דאת אמר. אמר ליה מאריה דעלמא, אצטריך לשחדא לון, טול נהורא מנהירו דחילי שמיא, והב עלייהו, ובדא יקבלון לה, והא דילי יהא בקדמיתא. אפשיט מניה נהירו דחפיא עליה, ויהב ליה, למיהב לון לישראל, הדא הוא דכתיב וזרח משעיר למו. משעיר ממש, דא סמא"ל. דכתיב (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו. למו לישראל.

בין דביער דא, ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא, אהדר לדרועא ימינא (ס"א שמאלא) חמא ביה אוף הכי, אמר הכי נמי אצטריך לנקייה, מדמא בישא, דרועא דא. קרא לרה"ב אמר ליה, תבעי את אורייתא דילי. אמר ליה, מה כתיב בה. דלג ליה, ואמר לא תנאף. אמר ווי אי ירותא דא יחסין לי קדשא בריך הוא, ירותא בישא, דיתעבר בה כל שלטוני, דהא ברקתא דמיא נטילנא, ברקתא דנוני ימא, דכתיב (בראשית א) פרו ורבו וגו'. וכתוב (בראשית יז) והפריתי אתו והרבייתי אותו וגו' וכתוב (בראשית יז) והוא יהיה פרא אדם.

שאררי לאתחננא קמי מאריה, אמר ליה, מארי דעלמא, תרין בנין נפקנא מאברהם, הא בנוי דיצחק, הב לון, ולון אתחזי. אמר ליה, לא יכילנא, דאנת בוכרא, ולך אתחזי, שארי לאתחננא קמיה, ואמר מאריה דעלמא, בכירותא דילי יהא דיליה, והאי נהורא דאנא יריתנא על דא, טול והב לון, וכך עבד, הדא הוא דכתיב, (דברים לג) הופיע מהר פארן.

מאי שנא בסמא"ל פתוב וזרח, וברה"ב פתוב הופיע. אלא נטל ביה הוא

סמא"ל חרב והרג, להרג בדין וללהג פראוי. זהו שכתוב (שם) ואשר חרב גאורתך. אף על גב שלא היתה שלף. ונטל אותה ברכה שהפשיט ממנו רה"ב קצת, כמו שהופיע קצת מברכתם לעשות פריה ורביה. בגלל כף הופיע מהר פארן, ולא כתוב וזרח.

ביון שנטל מתנות אלו לישראל מאותם שליטים גדולים, בא וקרא לכל אותם רבבות קדש שממנים על שאר העמים, והשיבו לו גם כן, ומפלם קבל ונטל מתנות לתת להם לישראל. לרופא שהיה לו כלי אחד מלא סם חיים ושקרו לבנו. רצה לתת לבנו את אותו כלי שמן אפרסמון של סם חיים. הרופא היה חכם, אמר: עבדים רעים יש בביתי, אם ידעו שאני נותן לבני אוצר זה, ירע בעיניהם וירצו להרגו. מה עשה? לקח קצת סם המות ונתן על פתח הכלי, קרא לעבדיו ואמר להם: אתם נאמנים לפני, התרצו את אותו הסם? אמרו: נראה מה זה. טרם הריחו רצו למות. אמרו בלפס: אם סם זה יתן לבנו, ודאי ימות, ואנו נירש את אדוננו. אמרו לפניו: מורנו, סם זה לא ראוי אלא לבנה, והרי שכר עבודתנו השארנו אצלך, לך ותן לו לשחד שיקבל סם זה.

כה הקדוש ברוך הוא, הוא רופא חכם, ידע שאם יתן תורה לישראל טרם שידוע להם, בכל יום היו רודפים את ישראל עליה והורגים אותם. אבל עשה את זה, והם נתנו לו מתנות ואוצרות כדי שיקבלוה, וכלם קבלם משה לתתם לישראל. זהו שכתוב (תהלים סו) עלית למרום שבית שבי

נהירו דאפשיט מניה סמא"ל, חרב וקטולא, לקטולא בדינא, ולקטולא כדקא יאות. הדא הוא דכתיב, (דברים לג) ואשר חרב גאורתך. אף על גב דלא הוה דילך. ונטל בההוא ברכתא דאפשיט מניה רה"ב, זעיר, כמאן דאופע זעיר מברכתא דלהון, למעבד פריה ורביה. בגין כף הופיע מהר פארן, ולא פתיב וזרח. ביון דנטל מתנן אלין לישראל, מאינון רברבנין שלטנין, אתא וקרא להו לכל (דף קצ"ג ע"א) רבבות קדש, דממנן על שאר עמין, ואתיבו ליה אוף הכי. ומפלהו קביל ונטיל מתנן, למיהב לון לישראל. לאסיא, דהוה ליה חד מאנא מלנא מסמא דחיי, ונטיר ליה לבריה. בעא למיהב ליה לבריה, ההוא פליטון דסמא דחיי. אסיא הוה חפים, אמר עבדין פישין אית בביתי, אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא, יבאיש בעינייהו, ויבעון לקטולא ליה.

מה עבד. נטל זעיר מסמא דמותא, ושוי אפתחא דמאנא, קרא לעבדוי, אמר לון, אתון מהימנן קדמי, תבעון לההוא סמא. אמרו נחמי מאי הוא. נטלו למטעם, עד לא ארחו, בעו למימת, אמרו בלביהו, אי האי סמא יהיב לבריה, ודאי ימות ואנן גירת לרבוננא. אמרו קמיה, מרנא, סמא דא לא אתחזי אלא לברך, והא אגרא דפולחננא שבקנא גבה, זיל והב ליה לשוחדא, דיקבל סמא דא.

כה קדשא בריך הוא, הוא אסיא חפים, ידע דאי יהיב אורייתא לישראל, עד לא אודע לון, בכל יומא הוה רדפין לון לישראל עליה, וקטלין לון. אבל עבד דא, ואינון יהבו ליה מתנן ונבזבזון, בגין דיקבלון לה. וכלהו קביל לון משה, למיהב להו

וגו'. ומשום זה ירשו ישראל את התורה בלי ערעור ובלי קטרוג כלל. ברוב הוא, ברוב שמו לעולם ולעולמי עולמים.

בא וראה, עדים של בני ישראל אלו מתנות ואוצרות שקבלו, ומשום זה לא היה שולט עליהם המות ולא צד האחר. ולא די להם שלקחו התורה בלי ערעור כלל, אלא שקבלו אוצרות ומתנות מכלם. פיון שחטאו מה כתוב? (שמות א) ויתנצלו בני ישראל את עדים. הם מתנות באדם. מה נשאר מהם? אותו שבי, שכתוב עליית למרום שבית שבי וגו'.

הוסיפו וחסאו, מה כתוב? (במדבר כא) וישמע הפנעני מלך ערד. וכתוב וילחם בישראל וישב ממנו שבי. (ועם כל זה) וכל זמן שישאל שבים לאביהם שבשמים, אותם אוצרות (הכל) חוזרים אליהם ומתכסים בהם, ולעתיד לבא הכל יחזר, שכתוב (דברים ל) ושבי ה' אלהיך את שבותך וגו'. מפאן והלאה אמר דברך.

אמר רבי יוסי, (שופטים ה) ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה. בשעה שהקדוש ברוך הוא שב משעיר, שלא קבלו את התורה, ארץ רעשה וגו'. מה הטעם רעשה? משום שרצתה לחזר לתהו ובהו, שפך התנה הקדוש ברוך הוא בעולם: אם יקבלו בני ישראל את התורה - מוטב, ואם לא - יחזר העולם לתהו ובהו. פיון שראתה הארץ שהרי הזמין הקדוש ברוך הוא לכל העמים לקבל התורה ולא קבלו, ומכל העמים לא נשאר אלא ישראל לבדם, חשבה הארץ שישאל לא יקבלו כמותם, ומשום זה ארץ

לישראל, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים סח) עֲלִית לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי וגו'. וּבְגִין כֵּן יִרְתּוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא, בְּלֹא עֲרֵעוּרָא, וּבְלֹא קְטְרוּגָא כָּלִל. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיהּ, לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.

תָּא חֲזִי, עֲדִים דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלִין מִתְּנִין וּנְבֻזְבִּין דְּקַבִּילוּ. וּבְגִין כֵּן, לֹא הָוָה שְׁלִיט עֲלֵיהּ מוֹתָא, וְלֹא סְטָרָא אֲתָרָא, וְלֹא דִי לֹון דִּי נִטְלוּ אוֹרֵייתָא בְּלֹא עֲרֵעוּרָא כָּלִל, אֲלֹא דְקַבִּילוּ נְבֻזְבִּין וּמִתְּנִין מְפֻלְהוּ. פִּיוֹן דְּחִטּוּ מַה כְּתִיב, (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵים. אִינוּן (תהלים סח) מִתְּנוֹת בְּאָדָם. מַה אֲשַׁתָּאר מְנַהוּן. הֵהוּא שְׁבִי, דְּכְתִיב עֲלִית לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי וגו'.

אוּסְפוּ וְחִטּוּ, מַה כְּתִיב (במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרָד. וּכְתִיב, וַיִּלְחַם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שְׁבִי (ועם כל דא) וְכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל תְּבִין לְאַבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָּא, אִינוּן נְבֻזְבִּין (ובלא) יִתְהַדֵּר לְגַבְיֵיהוּ, וְאַתְחַפְּיִין בֵּיהּ. וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי, כְּלֹא יִתְהַדֵּר דְכְתִיב, (דברים ל) וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וגו'. מִפְּאֵן וְלֵהֲלֹאָה אִימָא מִיִּלְךָ.

אָמַר רְבִי יוֹסִי, (שופטים ה) יִי בְּצֵאתְךָ מִשְׁעִיר בְּצֵעְדְךָ מִשְׁדֵּה אָדוּם אֲרֶץ רַעְשָׁה. בְּשַׁעְתָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תָב מִשְׁעִיר, דְּלֹא קַבִּילוּ אוֹרֵייתָא, אֲרֶץ רַעְשָׁה וגו'. מְאִי טַעְמָא רַעְשָׁה. פְּגִין דְּבַעָתָא לְאַהֲדָרָא לְתוּהוּ וְבוּהוּ, דְהָכִי אֲתָנִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵלְמָא, אִי יִקְבִּלוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא, מוּטָב. וְאִם לֹאוּ, אֲהֲדֵר עֵלְמָא לְתוּהוּ וְבוּהוּ. פִּיוֹן דְּחִמָּתָא אֲרַעָא, דְהָא אֲזִמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל עַמְמַיָּא דִּיקְבִּלוּ אוֹרֵייתָא, וְלֹא קַבִּילוּ. וּמִכָּל עַמְמַיָּא לֹא אֲשַׁתָּרוּ אֲלֹא יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֹדֵיהּ, חֲשִׁיבַת אֲרַעָא, דִּישְׂרָאֵל לֹא יִקְבִּלוּן כְּוֹתֵיהּ, וּבְגִין כֵּן אֲרֶץ רַעְשָׁה. פִּיוֹן

רַעֲשָׂה. בִּינוּן שְׁאֲמָרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיַּד שְׁקֻטָּה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים עו) אֶרֶץ יִרְאָה וְשְׁקֻטָּה. יִרְאָה בְּהַתְחַלָּה, וּלְבִסוּף וְשְׁקֻטָּה.

וּבֵּא וּרְאָה, מִשּׁוּם שִׁישְׁרָאֵל אֲמָרוּ נַעֲשֶׂה, לֹא פּוֹחַדִּים מִכָּל עֲשִׂיָּה שְׁיֻכְלוּ כָּל מְכַשְׂפֵי הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת, וְלֹא מִכָּל קְסָמִים וּכְשָׁפִים שֶׁל הָעוֹלָם. מַה הִטַּעַם? אֶחָד בְּגַלֵּל זֶה, וְאֶחָד מִשּׁוּם שְׁכַשְׁהוּצִיא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָם מִמְצָרִים, שֶׁכֵּן לִפְנֵיהֶם כָּל מִינֵי כְשָׁפִים וּקְסָמִים שֶׁלֹּא יֻכְלוּ לְשַׁלֵּט בָּהֶם, וְאוֹתָהּ שַׁעַה שֶׁבֵּא כֵּלֶק הוּא יִדַע זֹאת. מִיַּד - וַיִּשְׁלַח מְלָאָכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בַּעֲוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנְּהָר וְגו'. מַה זֶה פְּתוּרָה? אֵלֶּא שְׂיִתְקִין שְׁלַחַן וַיִּרְצָה מִשָּׁם עֲצָה מַה לַּעֲשׂוֹת. אֲשֶׁר עַל הַנְּהָר? ! עַל הַנְּהָרִים הַזֵּה לֹא לְכַתֵּב! מַה זֶה עַל הַנְּהָר? וַיִּדְאִי כֵּן זֶה, שֶׁעַל נְהָר אֶחָד עוֹמֵד תְּמִיד.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הֵיוּ הוֹלְכִים לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוּנְיָא, חֲמוּי שֶׁל רַבִּי אֱלֶעָזָר. קָמוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה לַעֲסֹק בַּתוֹרָה. יִשְׁבוּ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, כַּעַת הוּא הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגַן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּצַדִּיקִים שֶׁל שָׁם. אָמַר רַבִּי אַבָּא, שַׁעֲשׂוּעַ זֶה מַהוּ? וְאִיךָ מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בָּהֶם? אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, דְּכֵר זֶה סוּד נִסְתָּר הוּא, טְמִיר אֵלֵי, שְׁלֹא יִדוּעַ. אָמַר לוֹ, וְכִי בְּרִיקְנוּת הֵיוּ עֲמוּדִים גְּדוּלִים שְׁמֵלְפָנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֶיהָ לְדַעַת עַל מַה עוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָמָּה הֵיוּ מְצַפִּים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם? פְּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) ה' אֱלֹהֵי אֶתָּה אַרְוִמְךָ אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עֲשִׂיתָ וְגו'. הוּא סוּד הָאֱמוּנָה. ה' - סוּד עֲלִיוֹן,

דְּאֲמָרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיַּד שְׁקֻטָּה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים עו) אֶרֶץ יִרְאָה וְשְׁקֻטָּה. יִרְאָה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבִסוּף וְשְׁקֻטָּה.

וְהָא חֲזִי, בְּגִין דִּישְׁרָאֵל אֲמָרוּ נַעֲשֶׂה, לֹא דְחַלִּין מִן כָּל עֲשִׂיָּה, דִּיכְלוּן כָּל חֲרָשֵׁי דְעֻלְמָא לְמַעַבְד, וְלֹא מִכָּל קְסָמִין וְחֲרָשֵׁין דְעֻלְמָא. מְאִי טַעְמָא. חַד, בְּגִין דָּא. וְחַד, בְּגִין דְכַד אֲפִיק לֹון קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמְצָרִים, תְּבַר קַמִּיָּהוּ כָּל זִינֵי חֲרָשֵׁי וּקְסָמִין, דְּלֹא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה עַלִּיָּהוּ, וְהֵיא שַׁעַתָּא דְאַתָּא בְּלֶק, הוּא יִדַע דָּא. מִיַּד וַיִּשְׁלַח מְלָאָכִים אֶל בַּלְעָם בֶּן בַּעֲוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנְּהָר וְגו'. מְאִי פְּתוּרָה. אֵלֶּא דִּינְתִּקִין פְּתוּרָא, וַיִּכְעִי מִתְּמָן עֵיטָא, מַה יַעֲבִיד. אֲשֶׁר עַל הַנְּהָר, עַל הַנְּהָרִים מִיִּכְעִי לִיה, מְאִי עַל הַנְּהָר. וַיִּדְאִי הֵכִי הוּא, דְּעַל חַד נַהֲרָא קִיַּיְמָא תְּדִיר.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי אַבָּא, הוּוּ אֲזֵלִי לְמִיַּחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוּנְיָא, חֲמוּי דְרַבִּי אֱלֶעָזָר, קָמוּ בַּפְּלָגוֹת לִילִיָּא לְמַלְעֵי בְּאוּרִיָּיתָא, יְתָבוּ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, הַשְׁתָּא הוּא עַדְנָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן, לְאַשְׁתַּעֲשֵׁעַ בְּצַדִּיקֵיָּא דְתַמָּן. אָמַר רַבִּי אַבָּא, שַׁעֲשׂוּעָא דָּא מְאִי הוּא, וְהֵיךָ יִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בָּהּ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, מְלָה דָּא רְזָא סְתִימָא אִיהוּ, (דף קצ"ג ע"ב) טְמִירָא לְגַבִּי, דְּלֹא יִדְעַ. אָמַר לִיה, וְכִי בְּרִיקְנוּתָא הוּוּ סְמִכִין רַבְרַבִּין דְּמַקְדָּמַת דְנָא בְּהָאֵי עֻלְמָא, דְּלֹא יִדְעוּ, וְלֹא רָדְפוּ אַבְתָּרָה לְמַגְדַּע עַל מַה קִּיַּיְמִין בְּהָאֵי עֻלְמָא, וּמַה הוּוּ מְחַפְּאֵן בְּהֵוּא עֻלְמָא.

פְּתַח רַבִּי אֱלֶעָזָר וְאָמַר, (ישעיה כה) יי אֱלֹהֵי אֶתָּה אַרְוִמְךָ אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עֲשִׂיתָ וְגו'. הָאֵי קָרָא רְזָא דְמַהִימְנוּתָא אִיהוּ. יי, רְזָא עֲלָאָה, שִׁירוּתָא דְנִקּוּדָה עֲלָאָה סְתִימָא דְלֹא יִדְעַ.

ראשית נקדה עליונה נסתרת שלא ידועה. אלהי - סוד (מלכים א יט) קול דממה דקה, והיא הראשית שעומדת לשאלה, ונסתרה ולא ידועה, ואין מי שמשיב עליה, משום שהיא נסתרת וטמירה וגנוזה.

אחה - זו הימין, ראשית שעומדת לשאלה ולהשיב בה, והוא כהן עליון, כמו שנאמר (תהלים קי) אפה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. מה זה על דברתי מלפי צדק? אלא כהן עליון זה, שהוא עומד על דבר, משום שאותו דבר לא עומד אלא בימין. ואותו דבר מהו? מלפי צדק, כף שמו. ומה שאמר דברתי, משום שנקשר בדוד. וכל דברי השבח שלו באו באותו דבר. ועל זה דברתי. ומשום זה, אפה - זה כהן. והרי בארנו ששלישה מקומות הם שכל אחד נקרא אפה.

ארוממך, הכל כאחד. אודה שמך כראוי, ושם זה ידוע. פי עשית פלא, כסוי ולבוש להתלבש אור נסתר עתיק, ראשית הדרגה העליונה, אדם הראשון, טמיר בכסוי של אור אחר.

דבר אחר פי עשית פלא - פי עשית אל"ף. ומהו אל"ף? הרי שנינו, אל"ף בי"ת, אלף בינה. אבל דמות של א' היא שלישה צדדים, ראשית הסוד העליון של אדם הראשון, משום שבדמות א' יש שתי זרועות, אחת מכאן ואחת מכאן, והגוף באמצע, והכל סוד אחד, והוא סוד היחוד - א'. ומשום כן אלף לחשבון אחד, והינו פי עשית פלא. ורב המנונא סבא אמר כן, פי עשית פלא. פלא זוהי דרגה אחת מאותם פלאות חכמה, ומיהו? זה (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. והוא פלא.

אלהי, רזא (מלכים א יט) קול דממה דקה, ואיהו שירותא דקיימא לשאלא, ואסתים ולא ידיע, ולית מאן דאתיב עליה, בגין דאיהו סתים וטמיר וגניז.

אתה, דא ימינא, שירותא דקיימא לשאלא, ולא תבא ביה, והוא כהן עלאה. כמה דאת אמר (תהלים קי) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. מאן על דברתי מלפי צדק. אלא כהן עלאה דא, איהו דקיימא על דבר, בגין דהוא דבר לא קיימא, אלא בימינא. והוא דבר מאן איהו. מלפי צדק, כף שמייה. ומאי דאמר דברתי, בגין דאתקשר ביה בדוד. וכל מלי שבחא דיליה, בההוא דבר אתיין. ועל דא דברתי. ובגין כן, אתה דא כהן. והא אוקימנא, דתלת דוכתי אינון, דאקרי כל חד אתה.

ארוממך פלא כחדא. אודה שמך פדקא יאות, והאי שם ידיע. פי עשית פלא, כסויא ולבושא, לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא, ראשיתא דרגא עלאה, אדם קדמאה, טמירא בכסויא דנהורא אחרא.

דבר אחר פי עשית פלא, פי עשית אל"ף. ומהו אל"ף. הא תנינו, אל"ף בי"ת, אלף בינה. אבל דיוקנא דא, איהו תלת סטרין. ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה. בגין דבדיוקנא דא, אית תרין דרועין, חד מפאן, וחד מפאן, וגופא באמצעיתא, וכלא רזא חדא. ואיהו רזא דיחודא, א'. ובגין כן אלף לחושבנא אחד, והיינו כי עשית פלא. ורב המנונא סבא אמר הכי, פי עשית פלא, פלא דא הוא חד דרגא מאינון פלאות חכמה. ומאן איהו. דא (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ואיהו פלא.

עצות מרחוק קרא לזה בתחלה פלא, וכאן אמר פלא עצות מרחוק. אלא שם צריך למנות ששה צדדים לדרגות עליונות, (ישעיה ט) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. וכאן לא בא למנות חשבון. אבל עצות מרחוק מי הם? שני בדי ערכות, שכל עצה של הנביאים בא משם. הם נקראים עצות מרחוק. אמונה אמן, שנים שהם אחד, נהר ונחל. זה יוצא מעדן, וזה משקה ממנו. הרי כאן כל הסוד הנסתר של האמונה.

השלמה מההשמטות

סימן י

שהם אחד, נהר ונחל. נהר שיוצא מעדן ונחל שהשקה ממנו. כאן כל הסוד הסתום של האמונה. ולמדנו שמי שמתעורר בלילה באותה שעה שנכנס הקדוש ברוך הוא יחד עם הצדיקים בנחל, צריך לומר פסוק זה ברצון הלב ולכוון דעתו בו, ואחר כך אודף על פי נוראות נפלאות מעשיך ונפשי ידעת מאד. (ואחר כך ונהר יצא מעדן וגו'). וזהו שבח החסידים הראשונים פשהתעוררו בתחנות הלילה, ואחר כך מסדרים השבח שלהם ועוסקים בתורה.

מהו שעשועו של הקדוש ברוך הוא? אלא כל הצדיקים שעומדים ומתלבשים בנחל בכל יום ויום, פיון שרוחצים בטל שעתידי הקדוש ברוך הוא להחיות בו מתים, נכנסים כלם למשיח ושואלים מה ששואלים, והרי התעוררו החברים.

אחר כך מתכנסים ומשתדלים כלם בדעת עליונה בכל הישיבות ששם, ועליהם כמה ממנים, ורואים כשבא אליהו לאבות, הוא

עצות מרחוק קרא להאי בקדמיתא פלא, והכא אמר פלא עצות מרחוק. אלא התם אצטריך לממני שית סטרין לדרגין עלאין, (ישעיה ו) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. והכא, לא אתא לממני חשבנא. אבל עצות מרחוק מאי ניהו. תרי בדי ערכות. דכל עיטא דנביאי מתמן אתיא. אינון אקרוין עצות מרחוק. אמונה אומן, תריין דאינון חד, נהר ונחל. דא נפיק מעדן, ודא אשתקי מיניה. הא הכא, כל רזא סתימא דמהימנותא.

השלמה מההשמטות (סימן י)

דאינון חד נהר ונחל. נהר דנפיק מעדן ונחל דאשתקי מיניה. הכא כל רזא סתימא דמהימנותא. ואוליפנא, האי מאן דאתער בליליא, בההיא שעתא דעאל קדשא בריך הוא בהדי צדיקיא בגנתא. איצטריך לומר קרא דא, ברעותא דלבא. ולכוונא דעתיה ביה. ובתר (תהלים קל"ט) אודף על פי נוראות נפלאותי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד. (ולכתר ונהר יוצא מעדן וגו') והיינו שבחא דחסידי קדמאי בד מתערי בפלגות ליליא. ובתר מסדרי שבחייהו ולעאן באורייתא.

שעשועא דקודשא בריך הוא מאי הוא. אלא, כל צדיקיא דקימין בדיוקנייהו מתלבשין בגנתא בכל יומא ויומא. פיון דאתסחאן בטלא דזמין קדשא בריך הוא לאחייא ביה מתייא, עאלין פולהון לגבי משיח ושאלין מה דשאלין, והא אתערו חברייא.

לכתר מתפנשין ומשתדלין פולהו בדעתא עלאה דכולהו מתיבתי דתמן ועלייהו כמה ממנן. ומתחדשי תמן כמה חדושין ומתחדשים שם כמה חדושים בתורה. אחר כך יוצאים כלם

יוצא והם נכנסים, ועומדים לפני האבות, ושומחים בהם ובכמה בני קדושים שסביבכם ושומחים כלם.

בשנכנסם הקדוש ברוך הוא בחצות הלילה, כלם עומדים מתקנים פראוי, וכל ההשתדלות שהשתדלו כל אותו היום בחדושי תורה, תאות הקדוש ברוך הוא באותם צדיקים שחדשו בה דברים, ומשתעשע בהם ובאותם הדברים.

אחר כך כלם מתקנים זכר ונקבה, ואחר שהקדוש ברוך הוא הריח והשתעשע בהם בכל אותם דברים סודות חכמתם, מתגלה עליהם, והם רואים באותו נעם ה', אז כלם שמחים בחדוה רבה עד שמתפשט זיון ואורם, ומאותו המשך זיו ואור של חדוה שלהם עושים פרות ותולדות לעולם הנה, ואותו פרי ותולדה נכנס פחת כנפי השכינה עד זמן שצריך.

וכך משתעשע בכל צדיק וצדיק, (ואמר) ואמרים: אשרי המלך שבנים הללו נבררו לחלקו וגורלו!

קוד מתעורר מאמצע הרקיע וקורא בקול חזק ואומר: זכר ה' לבני אדם את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד בה. ואז רעש השמחה שלו והקרקור שלו ומכל הצדיקים ששם נשמעים בשלש מאות ותשעים רקיעים, משום שאין חדוה ושעשוע לקדוש-ברוך-הוא אלא בשעה שעומדים בהם (שעומד יחד עם) הצדיקים ששם, ומשום זה נשבע ואמר: אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחפי אם לא אזכרכי אם

באורייתא. לבתר נפקי כולהו וחקמן פד אתי אליהו לגבי אבהן. איהו נפיק ואינהו עאלין וקיימן קמי אבהן וחדו בהו בכמה בנין קדישין דבסחרנייהו וחדאן פוילהו.

כד עייל קדשא בריהו הוא בפלגות ליליא כולהו קיימי מתקנן בדקא יאות. וכל אשתדלותא דאשתדלי כל ההוא יומא בחדושי דאורייתא, קדשא בריהו הוא, תיאובתיה באינון צדיקיא דחדשו בה מילין ואשתעשע בהו ובאינון מילין.

לבתר פוילהו מתתקנן דכר ונוקבא. וקודשא בריהו הוא בתר דארה ואשתעשע בהו בכל אינון מילין רזין דחכמתא דילהון, אתגלי עלייהו ואינון חקמן בההוא נועם יי. כדין פלהו חדאן בחדוה סגי, עד דמתפשטי זיוא ונהורא דילהון. ומההוא משיכו זיוא ונהורא דחדוה דילהון, עבדין פירין ואיבין לעלמא דא. וההוא פרי ואיבא עאל תחות גדפוי דשכינתא, עד זמנא דאיצטרין.

ובן משתעשע בכל צדיק וצדיק (ואמר) ואמרינן, זפאה איהו מלפא דבנין אלין אתברירו לחולקיה ועדביה.

קרא אתער מאמצעיתא דרקיעא וקרא בקל תקיף ואמר, (תהלים קל"ז) זכור יי לבני אדם את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד בה. כדין ערטירו דיליה וקרקורא דיליה ומכל צדיקיא דתמן אשתמע בתלת מאה ותשעין רקיעין. בגין דלא אית חדוה ושעשועא לקודשא בריהו הוא, אלא בשעתא דקיימי בהו (דקאים בתרי) צדיקיא דתמן. ובגין דא אומי ואמר, (תהלים קל"ז) אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחפי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על ראש

שמחתני. בכל אתר דאית

לֹא־אֶעֱלֶה אֶפְיָהוּ שְׁלֹם וְקִלְאֵי־אֵשׁ שְׁמַחְתִּי. בְּכֹל מְקוֹם שֵׁשׁ חֲדוּה לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, קוֹל זֶה יוֹצֵא וְקוֹרֵא.

אִז יוֹצֵא מִשֵּׁם וְעוֹלָה וּמִכָּה רְקִיעִים וְשׂוֹאג שְׂאֲגוֹת, עַד שְׁכַל חִילוֹת הַשָּׁמַיִם כָּלֵם בְּרַעַשׁ הַשְּׂמַחָה, וְאִז נוֹשְׁבֵת רוּחַ וּמִכָּה בְּעֵלִים שֶׁל אוֹתוֹ אֵילָן גְּדוֹל, וְכֹל הַעֲנָפִים שֶׁלוּ מִכֵּים זֶה בְּזֶה, וְקוֹל מִתְעוֹרֵר מִתּוֹךְ נוֹף הָאֵילָן, וְקוֹרֵא וְאוֹמֵר: זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צִוְיָה לְאֶלֶף דּוֹר אֲשֶׁר פָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק. פִּיּוֹן שְׁמַע אַבְרָהָם זֶה מִתְעוֹרֵר, שׁוֹמֵעַ אַבְרָהָם סָבָא וּמִתְעוֹרֵר, (א) כְּאֲשֶׁר הוּא רְצוֹן לְמַלְכָּה, וּמִתְנַחֵם אֹתוֹ.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מִתְעוֹרֶרֶת רוּחַ אַחַת מִצַּד דְּרוֹם, וְכֹל רְצוֹן וְחֲדוּה וּרְפוּאָה מִתְעוֹרְרִים עַל הָעוֹלָם. וְאִז עוֹלָה הַבִּקְרָה, וְנִמְצָא רְצוֹן וּמְנוּחָה לְכָל אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵם בְּבֵית חוֹלִים. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁיֻכּוֹלִים לְדַעַת מֵהַסּוּדוֹת הַטְּמִירִים וְהַנְּסֻתָּרִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, יוֹם אֶחָד הֵייתִי אֲנִי וְרַבִּי יְהוּדָה שָׁמַן עֶפְו (הוֹלָכִים) בַּמִּדְבָּר, וְנִכְנְסֵנוּ בַּמַּעְרָה אַחַת, וּמִצָּאֵנוּ שָׁם סֵפֶר עֲתִיק אֶחָד מִיָּמִים רֵאשׁוֹנִים. פִּתְחָנוּ אוֹתוֹ, וּמִצָּאֵנוּ שֶׁהִיא כְּתוּב בּוֹ בְּרֵאשׁ דְּבָרָיו: (ישעיה מ"ב) הֲרֵאשׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד, וּבֵאֵר הַפְּסוּק בְּנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים. מִיּוֹם שְׁעָלָה כְּמַחְשְׁבָה לְבֵרָא עוֹלָם.

וְעַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, כָּל רוּחוֹת הַצְּדִיקִים הָיוּ גְּנוּזוֹת בְּמַחְשְׁבָה לְפָנָיו, וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד בְּדַמּוּתוֹ. פִּיּוֹן שְׁצִיר אֶת הָעוֹלָם, הִתְגַּלּוּ כָלֵם וְעַמְדוֹ בְּדַמּוּתָם לְפָנָיו בְּרוּמֵי מְרוֹמִים, אַחֵר כִּף נִתַּן אוֹתָם בְּאוֹצֵר אֶחָד בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמְעָלָה, וְאוֹתוֹ אוֹצֵר לֹא מְלֵא לְעוֹלָמִים, וְתַמִּיד קוֹרֵא: הֲרֵאשׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד.

חֲדוּה לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, קָלָא בְּדִין נְפִיק מִתְמָן וְסָלִיק וּבְטַשׁ רְקִיעִין וְשֵׁאִיג שְׂאִיגִין, עַד דְּכָל חִילֵי שְׁמַיָא כּוּלְהוּ בְּעֵרְטוּרָא. פְּדִין נִשְׁבָּא רוּחָא וּבְטַשׁ בְּטֵרְפִין דִּהֵהוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְכֹל עֲנַפִּין דִּילִיָּה בְּטַשִּׁין דָּא בְּדָא. וְקָלָא אֲתַעֵר מִגּוֹ נוֹפָא דְאֵילָנָא וְקָרִי וְאָמַר. (תהלים ק"ה) זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צִוְיָה לְאֶלֶף דּוֹר (דְּבָרֵי הַיָּמִים א ט"ז) אֲשֶׁר פָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק. פִּיּוֹן דְּקָלָא דָּא אֲתַעֵר שְׁמַע אַבְרָהָם סָבָא וְאֲתַעֵר (בְּדִין) כִּד אִיהוּ רַעוּא לְמַלְכָּא וְאֲתַנַּחֵם בַּהֲדִיָּה.

בַּהֲהוּיָא שְׁעַתָּא אֲתַעֵרֶת רוּחָא חֲדָא מִסְטֵרָא דְדְרוֹם וְכֹל רַעוּ וְחֲדוּה וְאֲסוּוֹתָא אֲתַעֵר עַל עֲלָמָא. וּכְדִין סָלִיק צְפָרָא וְרַעוּא אֲשֶׁתַּפַּח וְנִיִּיחָא לְכָל אֲסִירֵי מַלְכָּא דְאִינוּן בְּבֵי מְרַעֲיָהוּ. זַפְּאָה עֲמָא דְיִכְלִין לְמַנְדַּע מְרַזִּין טְמִירִין סְתִימִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא יוֹמָא חַד הוֹינָא אֲנָא וְרַבִּי יְהוּדָה דְמָן עֶפְו (אולי) בְּמִדְבָּרָא וְעֵאֲלָנָא בְּמַעְרַתָּא חֲדָא וְאֲשֶׁפְּחַנָּא תַמָּן סִפְרָא חֲדָא עֲתִיקָא דְמָן יוֹמִין קְדָמָאִין. פִּתְחָנָא לִיָּה וְאֲשֶׁפְּחַנָּא דִּהוּה כְּתִיב בֵּיה בְּרִישׁ מְלוֹי (ישעיה מ"ב) הֲרֵאשׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד. וְאוּקִים קָרָא בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקָאִיא. מִן יוֹמָא דְסָלִיק בְּמַחְשְׁבָה לְמַבְרֵי עֲלָמָא.

וְעַד לָא אֲתַבְרֵי עֲלָמָא כָּל רוּחִין דְּצְדִיקָאִיא הוּוּ גְּנִיזִין בְּמַחְשְׁבָה קָמִיָּה כָּל חַד וְחַד בְּדִיוֹקְנִיָּה. פִּיּוֹן דְּצִייר עֲלָמָא אֲתַגְלִיין כְּלָהוּ וְקִיִּמוּ בְּדִיוֹקְנִיָּהוּ קָמִיָּה בְּרוּמֵי מְרוֹמִים. לְבַתֵּר יָהֵב לוֹן בְּאוֹצֵר חַד בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן לְעִילָא. וְהֵהוּא אוֹצֵר לָא מְלֵא לְעֲלָמִין, וְתַדִּיר קָרִי הֲרֵאשׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד. מֵאֵן

מה הם אני מגיד פולם בשמות.
ואין תאנה וכסוף לאוצר הנה,
אלא רק להוריק בו נשמות תמיד.
כמו שלגיהנם אין תאנה וכסוף
אלא רק לקבל נשמות לטהר שם.
וכל יום קורא: הב הב. מה זה
הב הב? (אלא) שרף שרף. ואותו
אוצר לוקח כל (אותן) הנשמות
הללו, עד זמן שמלבישם
ומורידם לעולם הנה, ומתוף
חטא אדם הראשון שהמשיך צד
הרע לעולם, הצטרכו להלביש
אותן נשמות בלבוש זה, שהרי
לבוש אחר רצה הקדוש ברוך
הוא להלביש לאותן הנשמות.
(ואמר באותו ספר) וההוא (והיה) אמר
אותו ספר: עד כאן שתקו (שתקו).
ועוד ראיתי מקאן והלאה אותיות
מחוקות שלא ידועות.

ואחר כך ראיתי אותן בחלום,
ואמר לי: שתק ואל תגלה, אלא
לסלע התקוף. וכך עשיתי.
ומצאתי בו שכלים של לבוש
אחר עתיד הקדוש ברוך הוא
להלביש את אותן נשמות
לעתידים (לעתיד) לבא. (אם כן)
מתים שחיו על ידי יחזקאל, מה
הטעם לא עשה להם את אותו
הלבוש?

אלא משום שלא הגיע זמן
להעביר בעולם אותו אויר טהור
שעושה לבושים, ומשום זה לא
הלבישם אלא כמו שהם היו, וכך
יהיה לתחית המתים, פרט
שאותה זקמא של ההתחלה לא
נמצאת שם.

בשיצא אדם מהעולם הנה,
כלם, בין צדיקים בין חסידים
ותמימים ורשעים וחיבים, כלם
עוברים בדרך זו לראות את אדם
הראשון לבני העולם, ומשם
לוקחים דרך, הן לגן עדן הן
לגיהנם.

כל אותם שדרכם לגן עדן,

אינון אני מגיד פולהו בשמהן ולית תיאובתא
וכיסופא להאי אוצר אלא לארקא ביה נשמתין
תדיר.

במה דגיהנם לית תיאובתא וכיסופא אלא
לקבלא נשמתין לאתדפאה תמן וכל
יומא קארי הב הב. מאי הב הב (אלא) אוקיד
אוקיד. וההוא אוצר נטיל כל (אינין) נשמתין
אינון עד זמנא דאלביש לון ונחתי להאי
עלמא. ומגו חובה דאדם קדמאה דאמשיף
סטרא בישא לעלמא אצטריכו לאלבשא אינון
נשמתין בלבושא דא. דהא לבושא אתרא בעא
קדשא בריך הוא לאלבשא לאינון נשמתין.
(ס"א ואמר ביהווא ספרא) וההוא (והיה) אמר ההוא ספרא
עד הכא שתיקו (שתוקו). ועוד חמינא מפאן
ולהלאה אתון מחיקן דלא אשתמודען.

ובתר חמינא לון בחלמא ואמרו לי שתוק
ולא תגלי אלא לטינרא תקיפא, וכך
עבידנא. ואשפחנא ביה מאנין דלבושא אתרא
זמין (דמיין) קדשא בריך הוא לאלבשא לאינון
נשמתין לזימנין (לומנא) דאתי. (אם כן) מתים דחיו
על ידא דיחזקאל, מאי טעמא לא עבד לון
ההוא לבושא.

אלא בגין דלא מטא זמנא לאעברא בעלמא
ההוא אוירא דכיא דעביד לבושין. ובגין
כך אלביש לון אלא כמה דהו, וכך יהא
לתחית המתים, בר דההוא זקמא דקדמיתא
לא אשתפח תמן.

בר נפק בר נש מהאי עלמא, פלהו בין צדיקי
בין חסידי ותמימי וחיבי ורשיעי. פלהו
עברי באוירא, למחמי אדם קדמאה לבני
עלמא. ומתמן נטיל אורחא הן לגנתא דעדן
הן לגיהנם.

כל אינון דאורחיהו לגנתא דעדן, מתקרבין

מתקרבם לחומה החיצונית מאותן שלש חומות ששם, ואז יוצא ממנה אחד, ומתעורר לפנייהם וקורא ואומר: אשריכם הצדיקים (בכל העולמות) בעולם! ואותו ממנה, שמו יעזרא"ל, מלמד אותם את הדרך, והולכים לפניו עד שער אחד של הגיהנם, ואותו ממנה קורא בחיל ואומר: צננו העשן! צננו השרפה! באותה שעה מצננים אותה בבהילות, ונכנסים כלם וטובלים ועוברים, וכל אותם רשעים נמסרים ביד דומ"ה ונכנסים בגיהנם, וכל אותם צדיקים לא נמסרים בידו, אלא (בדי) הממנה הנה.

ואחר שטובלים ועוברים, הממנה הנה הולך לפנייהם עד שמגיעים לחומת גן עדן, ואותו ממנה קורא לפתח ואומר: פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים (ישעיה כו). אז פותחים פתח ומכניסים אותם, וכך בכל פתח. בין שנכנסו לתוך מקום שצדיקים אחרים עומדים, כמה חדרה על חדרה על הצדיקים, וכל בני הישיבה שמחים. לסוף שלשה ימים שמתחבאים בהיכלות ידועים, יוצאים ואוירים נושבים, ומצטירים כלם בדמיותיהם. מפאן והלאה יורשים ירשה פראוי לכל אחד ואחד.

מראה שנראה בגן עדן מראה נכבד, דמות כל הדמיות, וגון של כל הגונים. שמלך הקדוש לא מתגלה בהיכל ולא במקום אחד, אלא נפתח רקיע מרקם על גב הגן לארבעה צדדים, ומתמלא מזיו פבוד הקדוש ונראה שם, ונהנים כל הצדיקים. מי ראה חדרה וכסוף קדוש של אותו נעם ה'.

לגבי חומה דלבר מאינן תלת חומות דתמן. וכדין נפיק חד ממנא ואתער קמייהו וקארי ואמר, זפאין אתון צדיקייא (בעלמין כוליהו) בעלמא. והוא ממנא יעזרי"אל שמייה, אוליה לון אורחא ואזלין קמיה עד תרעא חדא דגיהנם. ההוא ממונה קארי בחיליה ואמר, צנון תננא צנון יקידתא. בההיא שעתא, בבהילו מצננין לה ועאלין כולהו וטבלין ועברין. וכל אינון חייבין אתמסרן בידא דדומ"ה ועאלין בגיהנם. וכל אינון זפאין, לא אתמסרן בידוי. אלא (בדי) דהא ממונה.

וכתר דטבלין ועברין, ההוא ממונה אזיל קמייהו עד דמטאן לשור דגנתא דעדן וההוא ממונה קארי לפתחא ואומר, (ישעיה כ"ו) פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים. פדין פתחין פתחא ואעיל לון, וכן בכל פתחא ופתחא.

בין דעאלין לגו אתר דצדיקייא, צדיקייא אוחרנין קיימין וכמה חדרה על חדרה על צדיקייא וכל בני מתיבתא חדאן. לסוף תלתא יומין דאתטמון בהיכלין ידיען נפקי ואוירא נשבי ומתציירן כולהו בדיוקנייהו. מפאן ולהלאה ירתין אחסנת ירותא פדקא חזי לכל חד.

חזוהא דאתחזי בגנתא דעדן מחיזו יקרא דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוונין. דמלפא קדישא לא אתגלי בהיכלא ולא באתר חד. אלא אתפתח רקיעא מרקמא על גבי גנתא לארבע סטרין ואתמלייא מזיוא יקירא קדישא ואתחזי תמן, ואתהנן כולהו צדיקייא. מאן חמא חדרה וכסופא דההוא נועם יי.

עד פאן הנה לי רשו למחמי בההוא ספרא. אדמקיפנא למחמי יתיר ביה, פרח מן ידי ולא חמינא ליה. אשתארנא עציב ובכינא. דמיכנא תמן בההוא מערתא וחמינא ליה (לההוא) דההו לביש מנא. אמר לי ר' למה לך למבפי ולא תתעצב (כ"א ממאן) ממה דההו בההוא ספרא. פרח לגביה ונטליה ועד לא יפוק מהאי עלמא גניז ליה בההוא מערתא דמדברא דא, והשתא דההו מתגלי לחייא הכא, פרח באורא לנטליה.

עד פאן הנה לי רשות לראות באותו ספר. פשהקפנו לראות בו יותר, פרח מדי ולא ראיתי אותו. נשארתי עצוב ובכיתי, ישנתי שם באותה מערה וראיתי אותו (את אותו) שהיה לבוש מדים. אמר לי, רבי, למה לך לבכות? ואל תתעצב (ממי) ממה שהיה באותו ספר. פרח אליו ולקחו, ועד שלא יצא מהעולם הזה, גנו אותו באותה מערה שבמדבר הזה, וכעת שהיה מתגלה לחיים פאן, פרח באור ולקחו.

מכאן ולהלאה זיל לך לאורחך, ומההוא יומא ועד השתא לא אתגלי לי ולא זכינא למשמע ממאן הוה. ובכל זמנא דכינא, אשתארנא עציב. אמר רבי אלעזר, דילמא קדשא בריך הוא בעי ביקריה דלא בעי דיתגלי בעלמא.

מכאן והלאה לך לדרךך. ומאותו יום ועד עכשו לא התגלה לי ולא זכיתי לשמע ממי היה, ובכל זמן שאני נזכר, אני נשאר עצוב. אמר רבי אלעזר, אולי הקדוש ברוך הוא רוצה בכבודו שלא רוצה שיתגלה בעולם.

עד דהוי יתבי ולעאן במלין אתרנין עלאין וניקירין נהר יממא קמו ואזלו. אמר רבי אלעזר השתא עידן רעוא מקמי מלכא קדישא, נימא מיילי דאורייתא ונתעסק בה ונשתתף בשכינתא. פתח ואמר, (תהלים ה) יהו"ה בקר תשמע קולי בקר אפרוך לך ואצפה. (ע"ב). אמר רבי אלעזר, בלעם חייבא, מאן קטיל ליה, והיך אקטיל. אמר רבי יצחק וכו'. (עד כאן מההשמטות).

עד שישבו ועסקו בדברים אחרים עליונים ונכבדים, האיר היום. קמו והלכו. אמר רבי אלעזר, פעת עת רצון מלפני המלך הקדוש, נאמר דברי תורה ונתעסק בה ונשתתף בשכינה. פתח ואמר, ה' בקר תשמע קולי בקר אפרוך לך ואצפה. אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרג אותו, ואיך נהרג? אמר רבי יצחק וכו': ע"כ מההשמטות.

השלמה מההשמטות נ"א

השלמה מההשמטות (נ"א סימן י)

לאמר הנה עם יצא ממצרים. אי תימא דהא צריך לנטלא פיפוסין ויוחסין דילהון, לא איצטרין אלא אורח כלל דכתיב הנה עם יצא. מאי טעמא, משום דהכי קרי לון פטרונא דילהון פמה זמנין. ועל דא לא תטעי דכתיב (שמות ה) שלח את עמי בכל זמן.

סימן י
לאמר הנה עם יצא ממצרים. אם תאמר שהרי צריך לקחת שמות ויוחסין שלהם - לא צריך, אלא דרך כלל, שכתוב הנה עם יצא. מה הטעם? משום שפך קרא להם הפטרון שלהם כמה פעמים. ועל זה אל תטעה שכתוב שלח את עמי, בכל זמן.

ועוד, כשלקחת עצה עליהם עם פרעה, בלשון זה יכלת להם,

ועוד פד נטלת עיטא עליהו עם פרעה בלישנא

שְׁכַתוּב הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. גַּם כָּאן, שְׁכַתוּב הִנֵּה עִם יֵצָא מִמְצָרִים. וְלֹא הוּצֵיא אוֹתָם אַחֵר, אֲלֵא הוּא מְעַצְמו יֵצָא, וּמִשּׁוּם כִּף תּוּכַל לְהִרְעֵ לָהֶם. הִנֵּה כִסֵּה אֶת עֵין הָאֶרֶץ. יֵשׁ אוּמְרִים, סִיחוֹן וְעוֹג שִׁישְׂרָאֵל הִרְגוּ אוֹתָם, שְׁהִיו עֵין הָאֶרֶץ. אֲלֵא כִשְׁהִיב הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא אֲרַבָּה עַל אֶרֶץ מְצָרִים, כְּתוּב וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאֶרֶץ וַתַּחֲשֶׁף הָאֶרֶץ, לְמָה? מִשּׁוּם שְׁכַל מְכַשְׁפֵי וְקוֹסְמֵי הָעוֹלָם לֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת כְּשִׁפִּים, אֲלֵא רַק דְּבַר אֶחָד בְּדִרְגָּה אַחַת בְּזִמְנָן אֶחָד, וְעַם זֶה הִבִּיא עֲרֵב מִבְּלִבָּל מִכַּמְּה מִיָּנִים מִבְּלִבְלָיִם אֵלוּ בְּאֵלוּ, עַד שֶׁלֹּא יִכְלוּ כָּל מְכַשְׁפִּים וְקוֹסְמִים לַעֲמֹד, וְזֶהוּ וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאֶרֶץ, וְכֵאֵן כְּתוּב וַיִּכַּס אֶת עֵין הָאֶרֶץ, וְכֵן הוּא וְדָאֵי.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּלַק וּבְלַעַם לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם מְכַשְׁפִּים וְקוֹדְמִים כְּמוֹתָם. (בְּלַעַם), חִילוּ וְכַחוּ הָיָה בְּפִיו וְעֵינוּ. בְּלַק, חִילוּ וְכַחוּ הָיָה בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו. וְזֶה צָרִיף אֶת זֶה, שְׁהָרִי כָּל סוּגֵי הַכְּשָׁפִים שֶׁל הָעוֹלָם, בְּפֶה וּבְמַעֲשֵׂה הוּא, וּבְהֵם תְּלוּיִים. לְבַלַּעַם הָיָה לְשׁוֹן וְלֹא יָדִים, לְבַלַּק הָיוּ יָדִים וְלֹא לְשׁוֹן.

הֲרַבּוּ הַחֲבָרִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְשִׁדָּה אַחַת, וְהִשְׁמַשׁ הִיטָה חֲזָקָה מְאֹד. רָאוּ אֶת אוֹתוֹ בֵּית הַשְּׁדָה בִּיפֵי הָעֲשָׁבִים, וּמִים יוֹצְאִים לְכָל צֶד וְעֲצֵי הַשְּׁדָה רַבִּים. יָשְׁבוּ שָׁם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה נֶאֱמַר מְקוֹם זֶה לְנוּחַ בּוֹ.

עַד שֶׁיָּשְׁבוּ הָרִי נָחַשׁ גְּדוֹל כָּאֵן בְּחֲזֵק הַשְּׁמַשׁ וְעֵבֵר לְפָנֵיהֶם. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נָחַשׁ נָחַשׁ, סֵטָה לָךְ מִדְּרַכְךָ, שְׁהָרִי שָׁב אוֹתוֹ הָאִישׁ

יוֹסִיף לְמַעֲבַד הַהוּא מְלָה.

דָּא יִכְלַתְ לָהּ. דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת א) הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. אוּף הַשְּׁתָא דְכִתִּיב, הִנֵּה עִם יֵצָא מִמְצָרִים וְלֹא אֶפִיק לִוֵן אַתְרָא, אֲלֵא אִיהוּ מִגְרָמִיה נָפַק. וּבְגִין כִּף תּוּכַל לְאַבְאָשָׁא לִוֵן.

הִנֵּה כִסֵּה אֶת עֵין הָאֶרֶץ, אִית דְּאִמְרֵי סִיחוֹן וְעוֹג דְּקַטְלֵי (דְּקַטְלֵי) לִוֵן יִשְׂרָאֵל, דְּהוּוּ עֵינָא דְאַרְעָא. אֲלֵא כַד אֵייתִי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא אֲרַבָּה עַל אֲרַעָא דְמְצָרִים. כְּתִיב, (שְׁמוֹת י) וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאֶרֶץ וַתַּחֲשֶׁף הָאֶרֶץ. אֲמַאי, בְּגִין דְּכָל חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין דְּעֵלְמָא לֹא יִכְלִין לְמַעֲבַד חֲרָשִׁין אֲלֵא מְלָה חֲדָא בְּדִרְגָּא חֲדָא, בְּזִמְנָא חֲדָא. וְעֵמָא דָּא אֵייתִי עֲרוּב מִבּוּלְבָל מִכַּמְּה זִינִין מִבּוּלְבָלִין אֶלִין בְּאֶלִין, עַד דְּלֹא יִכְלוּ כָּל חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין לְמִיקָם. וְדָא הוּא וַיִּכַּס אֶת עֵין כָּל הָאֶרֶץ. וְהֵכָא כְּתִיב, וַיִּכַּס אֶת עֵין הָאֶרֶץ וְהֵכִי הוּא וְדָאֵי.

אָמַר ר' אַבָּא בְּלַק וּבְלַעַם לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא חֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין כְּוֹתִיבֵיהוּ (בְּלַעַם) חִילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה הָוּה בְּפּוּמִיָּה וְעֵינִיָּה. בְּלַק חִילִיָּה וְתוֹקְפִיָּה הָוּה בְּעוּבְדָא דִּידִין. וְדָא אֵינְצִטְרִיף לְדָא, דְּהָא כָּל זִינֵי חֲרָשִׁין דְּעֵלְמָא בְּפּוּמָא וְעוּבְדָא הוּא, וּבְהוּ תְלִיין. בְּלַעַם הָוּה לִיָּה לִישָׁן וְלֹא יָדִין, בְּלַק הָוּה לִיָּה יָדִין וְלֹא לִישָׁן. אֲזִלוּ חֲבָרִיָּא עַד דְּמָטוּ חַד בִּי חֲקַל וְשִׁמְשָׁא הָוּה תְּקִיף לְחֲדָא. חִמוּ הַהוּא בִּי חֲקַל בְּשִׁפִּירוּ דְּעֲשָׁבִין וּמִיין נְפִיקִין לְכָל סֵטָר וְאֵילָנֵי חֲקֵלָא סְגִיאִין, יִתְבוּ תַּמָּן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָאוֹת אֶתֶר דָּא לְנִיחָא בִּיהַ.

אֲדַהּוּ יִתְבִּי, הָא חוּיָא רַבְרַבָּא אֶתָּא בְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא וְאַעֲבַר קִמְיָיָהוּ. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, חוּיָא חוּיָא, סֵטִי לָךְ מְאוּרְתָךְ, דְּהָא תַב הַהוּא גְּבָרָא וְאַתְנַחֵם עַל מָה דְּעַבַד, וְלֹא

והתנחם על מה שעשה ולא יוסיף לעשות אותו הדבר. תמהו החברים. אמר רבי אבא, מהו? אמר להם, שתקו.

אמר רבי אלעזר, נחש נחש, לאחר שלחשו לך מהשמים, התנחם אותו האיש ושם ברצונו שלא ישוב בו לעולמים, סטה לך מדרבך. עמד הנחש על עמדו, ולא לקח לכאן ולכאן. שב כמו מקדם. אמר לו, נחש נחש, ידעתי מה שאתה רוצה, שוב מדרבך, שהרי גוי רשע בא שעשה רע ליהודי אחד, וזהו הוא יושב שוכב במערה שלך, לך והרגהו. מיד חזר אותו הנחש ודלג דלוגים לפניו.

אמר רבי אלעזר, אם לא הייתי פה, כמה רעות היה עושה הנחש הזה, שהרי אדם יהודי אחד עשה מעשה של חטא, ועד שלא שב בתשובה לחשו לנחש הזה להרג אותו, ונמלך אותו האיש בין כף ובין כף, והתנחם מחטאו, ואמר שלא ישוב לעולמים לאותו החטא, ועל כן נצול מן הדין. אמרו החברים לרבי אלעזר, כמה ידעת? אמר להם, סימן נתן לי אבא, ואני יודע אותו. אמר לו, מילא הנחש שיידעת בו, אותו שהתנחם ושב מחטאו כמה ידעת? אמר להם, כשהיה הולך אותו הנחש, הקשקשים שלו היו עולים וינבו זקוף, והוא שהולך (הולך) בבהילות, רוח אחת היתה הולכת כנגדו וקוראת לפניו: שוב מדרבך, שהרי שב מחטאו והתנחם אותו האיש.

ואותו הנחש הרע לא היה מצית עד שיתנו לו כפר אתו במקום אותו אדם שהתחייב מיתה ושב. שפך דרך הנחש למעלה ולמטה - כיון שנתנה לו רשות, לא שב שיתנו לו במקומו רשע אחר בכפר,

תוהו חבריאי. אמר ר' אבא מאי הוא. אמר לון שתוקו.

אמר רבי אלעזר, הויא הויא, לבתר דלחישו לך מן שמיא, אתנחם ההוא גברא ושווי ברעותיה דלא יתיב ביה לעלמין סטי לך מאורחך. קם הויא בקיומיה ולא נטיל הכא והכא. תב כמלקדמין. אמר ליה, הויא הויא, ידענא מה דאת בעי, תוב מארחהך. דהא גוי חייבא אתי, דעביד ביש לחד יודאי. והא הוא נאים שכיב במערתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר ההוא הויא ודלג דלוגין קמייהו.

אמר רבי אלעזר, אי לא הוינא הכא, כמה בישין הוה עביד האי הויא. דהא כד בר נש יודאי עבד עובדא דחובא, ועד לא תב בתויבתא, לחישו ליה להאי הויא לקטלא ליה. ואימלך ההוא בר נש בין כף ובין כף, ואתנחם מחוביה. ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה ועל דא אשתזיב מן דינא.

אמרו חבריאי לרבי אלעזר, כמה ידעת. אמר להו, סימנא יהב לי אבא, ואנא אשתמודענא ביה. אמרו ליה, תינח הויא דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם ותב מחוביה כמה ידעת. אמר להו, כד הוה אזיל ההוא הויא, קשקשוי הוו סלקין וזנבוי זקיף ואיהו דאזיל (אזיל) בבהילו. רוחא חדא הוה אזיל לקבליה והוה קארי קמיה, תוב מארחהך. דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא בר נש.

וההוא הויא בישא לא הוה ציית עד דיתנון ליה כופר בהדיה באתריה דההוא בר נש דאתחייב קטולא ותב. דכך אורחוי דחויא עילא ותתא, כיון דאתייהיב ליה רשו, לא תב עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתייהיב ליה עד שהשלים אותו הדין הרע שנתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו במקומו רשע אחר בכפר,

שְׁהָרִי בְּרִיקְנוּת הוּא לֹא יֵצֵא,
כִּינּוּן שְׁתַּנְּה לֹו רְשׁוֹת.

אָמְרוּ לוֹ, מִלֵּא כָּל זֶה, אוֹתוֹ
גוֹי שְׁאִמְרַת שְׁנַתַּת לֹו כְּפָר בְּמָה
יִדְעַת? אָמַר לָהֶם, כִּינּוּן שְׁדַבְּרַתִּי
לְנַחֵשׁ, אוֹתוֹ רִיחַ שְׁהֵיִתָּה כְּנִגְדּוֹ
וְלוֹחֶשֶׁת לֹו שְׁיִשׁוּב לְדַרְכּוֹ,
שְׁהָרִי אוֹתוֹ אָדָם הַתְּנַחֵם, דְּלִגָּה
אוֹתָהּ רִיחַ עַל אֲזָנוֹ (אֲזָנֵי וְאִמְרָה לֵי).

תְּמַחֵוּ הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, גִּלְף וְנִרְאָה, שְׁהָרִי
הַנְּחָשׁ עֲשֵׂה מָה שְׁעֲשֵׂה. קָמוּ
וְקָרְבוּ לְסַלֵּעַ אַחַד בְּאוֹתוֹ בֵּית
שְׂדָה, וּמִצְאוּ אוֹתוֹ הַגּוֹי מֵת
וְאוֹתוֹ נָחַשׁ כְּרוּף עַל עַקְבוֹ, וְלֹא
הָיָה נִבְדָּל מִמֶּנּוּ. וְאַחַר כֵּן נִפְרַד
מֵעַקְבוֹ וְעָלָה עַל גְּרוֹנוֹ וְנִכְרַף
שָׁם, וּמִשָּׁם הָיָה יוֹרֵד עַל עַקְבוֹ,
שֶׁלֹא הָיָה נִפְרַד מִמֶּנּוּ.

מִצְאוּ לוֹ אַרְנַק אַחַד מִלֵּא
דִּינָרִים שְׁגוּל מִיהוּדֵי אַחַד בְּדַרְף
וְהִכָּה אוֹתוֹ. לָקַח רַבִּי אֶלְעָזָר
אֶת הָאֲרַנֶּק. אָמַר, כְּרוּף הַרְחַמְן
שֶׁכֶּפֶל הוּא עוֹשֶׂה שְׁלִיחוֹת. שָׁבוּ
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁהָיָו (הוֹלָכִים).

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר
יִקְרַת בְּעֵינַי נִכְבְּדַת וְאֲנִי
אֶהְבְּתִיךָ וְאֶתֵּן אָדָם פַּחְתִּיךָ
וְלֹא אֲמִים פַּחַת נִפְשֶׁךָ (יִשְׁעִיה מַג).

מֵאֲשֶׁר יִקְרַת? יִקְרַת צְרִיף לֹו
לְכַתֵּב! וְכֵן צְרִיף: מֵאֲשֶׁר אֶתָּה
יִקְרַת בְּעֵינַי. מֵהוּ יִקְרַת? מִכָּלֵל
שֶׁהוּא מַעְצָמוֹ הַתְּכַפֵּד, אֶלֶּא כֵּן
הוּא בּוֹדֵאֵי. שְׁכַל בֶּן אָדָם שֶׁהוּא
בְּחַיִּיב לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא,
בְּהַתְּחַלָּה הוּא מְזַלְזֵל וּמִתְעַב
(תוֹעֵבָה) לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא,
וְאַחַר שֶׁנִּמְלָךְ וְשָׁב מִחֲטָאוֹ,
עֲלָשׁוֹ הוּא הַתְּכַפֵּד מַעְצָמוֹ,
וְהַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא קוֹרֵא עָלָיו
וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרַת בְּעֵינַי
נִכְבְּדַת. אֶתָּה מַעְצָמְךָ נִכְבְּדַת.

רְשׁוֹ לְמַעַבְד, אוֹ דִיתְנוּן לִיָּה בְּאַתְרֵיהַ חֲזִיבָא
אַחְרָא כְּפוּפְרָא. דְּהָא בְּרִיקְנֵיָא לָא יְפוּק. כִּינּוּן
דְּאַתְיֵיהִיב לִיָּה רְשׁוֹ.

אָמְרוּ לִיָּה, תִּינַח כָּל דָּא. הֵהוּא גוֹי דְּאַמְרַת
דִּיהִבַּת לִיָּה כּוּפְרָא, בְּמֵאֵי יִדְעַת. אָמַר
לֹוּן, כִּינּוּן דְּמִלְּלִית לְחוּיָא, הֵהוּא רִיחָא דְּהוּא
אָזִיל לְקַבְּלִיה וְלַחִישׁ לִיָּה דִיתוּב לְאוֹרְחֵיהַ דְּהָא
אַתְנַחֵם הֵהוּא בַר נֶשׁ. דְּלִיג הֵהוּא רִיחָא עַל
אוֹדְנֵיהַ. (אוֹדְנֵי וְאִמַר לֵי).

תְּנוּוְהוּ חֲבָרֵיָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, גִּיהַף וְנַחֲמֵי,
דְּהָא תּוּיָא עֵבֵד מָה דְּעֵבֵד. קָמוּ וְקָרְיִבוּ
גַבֵּי חַד טִינְרָא בְּהֵהוּא בֵּי חֶקֶל, אֲשַׁפְּחוּ לְהֵהוּא
גוֹי דְּמִית וְהֵהוּא נָחַשׁ כְּרוּף עַל עַקְבֵיהַ וְלֹא
הוּא אֲבָדִיל מִנֵּיהַ, וּבִתְרַ אֶתְפָּרַשׁ מֵעַקְבֵיהַ
וְסָלִיק עַל גְּרוֹנֵיהַ וְאַכְרִיף תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נַחֲת
עַל עַקְבֵיהַ, דְּלֹא הוּא מִתְפָּרַשׁ מִנֵּיהַ.

אֲשַׁבְּחוּ לִיָּה אַרְנַקֵי חַד מִלֵּא דִינָרִין דְּגִזְזִיל לְחַד
יוֹדָאֵי בְּאַרְחָא וּמְחָא לִיָּה. נָטַל רַבִּי
אֶלְעָזָר יַת אַרְנַקֵי. אָמַר, כְּרוּף רַחֲמָנָא דְּכּוּלָּא
עֵבִיד שְׁלִיחוֹתָא. תְּבוּ לְהֵהוּא אֶתְר דְּהוּו (אֲזִיל).

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (יִשְׁעִיה מ"ג) מֵאֲשֶׁר יִקְרַת
בְּעֵינַי נִכְבְּדַת וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ וְאֶתֵּן אָדָם
תַּחְתִּיךָ וְלֹא אֲמִים פַּחַת נִפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרַת, יִקְרַת
מִבְּעֵי לִיָּה, וְהִכֵּי אֵיִצְטְרִיךְ. מֵאֲשֶׁר אֶתָּה יִקְרַת
בְּעֵינַי, מֵהוּ יִקְרַת. מִכָּלֵל דְּאִיהוּ מַגְרַמִּיהַ
אַתְיִיקְר. אֶלֶּא הִכֵּי הוּא וְדָאֵי, דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּאִיהוּ
בְּחַיִּיבָא קָמֵי קְדָשָׁא כְּרוּף הוּא בְּקַדְמִיתָא, הוּא
מְזַלְזֵל וְתוֹעֵבָה (תוֹעֵבָה) קָמֵי קְדָשָׁא כְּרוּף הוּא.
וּבִתְרַ דְּאִימְלָךְ וְתַב מַחוּבֵיהַ, הַשְׁתָּא אִיהוּ
אַתְיִיקְר מַגְרַמִּיהַ. וְקוּדְשָׁא כְּרוּף הוּא קְאָרֵי
עָלֵיהַ וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרַת בְּעֵינַי נִכְבְּדַת, אֶתָּה
מַגְרַמְךָ יִקְרַת.

בְּעֵינַי נִכְבְּדַתּוּ וְאֲנִי אֶהְבַּתִּיךָ.
שְׁהַרְי אֵין אַהֲבָה לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא עִם הַבֶּן אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה
אֵלָּא בְּמֵי שֶׁשָּׁב מִחֻטְאוֹ, וְעַל זֶה
אֲנִי אֶהְבַּתִּיךָ, אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה
שְׁהַרְי נִתְתִּי רְשׁוּת לְנַחַשׁ לְהַזִּיק?
זוֹהִי הַעֲצָה - וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִיךָ.
מַהוּ אָדָם שֶׁנִּתֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
תַּחֲתִיו? אוֹתוֹ אָדָם שֶׁבָּא מֵעַם
אֲחֵר, שְׁאוֹתוֹ נַחַשׁ יֹאכַל מִשְׁלוֹ,
שֶׁכְּתוּב וְאַתָּן אָדָם, אֵל תִּקְרִי אָדָם
אֵלָּא אָדָם. וְלֹאֲמִים, זֶהוּ (בראשית
כה) לֹאֵם מִלֵּאֵם יֵאָמֵן, וְזֶה זֶרַע
עֲשׂוֹ שֶׁנִּתֵּן תַּחַת נַפְשׁוֹ.

עַד שֶׁשָּׁבּוּ הָרִי הַיְהוּדִי הַזֶּה
שְׁאוֹתוֹ הַגּוֹי גְּזוּל וְהַנַּחֲשׁ הַרְגוּ,
בָּא בְּדַרְךְ לֵאמֹר וְעִיף, וּמִתּוֹךְ חֻזַּק
הַשֶּׁמֶשׁ נִכְנַס בְּאוֹתוֹ שָׁדָה וַיֵּשֶׁב
תַּחַת עֵץ אֶחָד, וְהִזִּה מִתְרַעַם
לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא וּמִצְדִּיק עָלָיו
אֵת הַדִּין וְאוֹמֵר: רַבּוֹן הָעוֹלָם,
גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ שְׂאִינִי חוֹשֵׁשׁ
עָלַי וְעַל גּוֹפִי וְעַל מְמוֹנֵי כְּלוּם,
שְׁהַרְי בְּדִין נַעֲשֶׂה כָּל (מה)
שֶׁנַּעֲשֶׂה, אֲבָל אֵב וְאֵם זְקָנִים יֵשׁ
לִי, שְׂאִין לִי בְּמָה אֶפְרָגֵס אוֹתָם,
וְעַל זֶה חֲשַׁשְׁתִּי.

וְעוֹד עַל כָּל זֶה - צְרוּר אֶחָד שֶׁל
דִּינָרִים שֶׁהִזִּה בְּאוֹתוֹ הָאֲרָנָה, שֶׁל
עָנִי אֶחָד לַעֲשׂוֹת חֶפֶז לְבַתּוֹ
הָעֲנִיָּה, מָה אַעֲשֶׂה? רַבּוֹן הָעוֹלָם,
עַל זֶה כּוֹאֲבֵנִי בְּלִבִּי יוֹתֵר.

בְּכַה וְאָמַר, (תהלים ט) מִשְׁפָּטֵי ה'
אֲמַת צְדָקוֹ יַחֲדוּ. דִּינָיו שֶׁל רַבּוֹן
הָעוֹלָם הֵם אֲמַת. לְמָה הֵם אֲמַת?
מִשׁוּם שֶׁצְּדָקוֹ יַחֲדוּ. שְׁהַרְי בִּשְׁעַת
הַדִּין, כִּשְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
לַעֲשׂוֹת (ד"ו), כְּמָה בְּעָלֵי מַגְנִים
עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה,
וּמִצְדִּיקִים אֵלָיו בְּאֵלָיו, וְנִלְחָמִים
אֵלָיו בְּאֵלָיו. כִּיּוֹן שֶׁצְּדָקוֹ אֵלָיו בְּאֵלָיו
וְהִסְפִּימוּ כְּאֶחָד, אֲזִי מִשְׁפָּטֵי ה'

בְּעֵינַי נִכְבְּדַתּוּ וְאֲנִי אֶהְבַּתִּיךָ. דְּהָא לִית רַחֲמֵי
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַדִּי בַר נֶשׁ בְּהָאֵי
עַלְמָא, אֲלֵא בְּמָאן דְּתַב מַחֻבִּיָּה. וְעַל דָּא אֲנִי
אֶהְבַּתִּיךָ. אֲבָל מָה אַעֲבִיד דְּהָא יְהִיבִית רְשׁוּ
לְחוּיָא לְנִזְקָא. דָּא הוּא עֵיטָא, וְאַתָּן אָדָם
תַּחֲתִיךָ. מָאִי אִיהוּ אָדָם דִּיהִב קְדוּשָׁא בְּרִיךְ
הוּא תַּחֲתִיָּה, הַהוּא אָדָם דְּאִתִּי מֵעַמָּא אַתְּרָא,
דְּהַהוּא חוּיָא מְדִילִיָּה יִיכּוּל, דְּכִתִּיב וְאַתָּן אָדָם.
אֵל תִּקְרִי אָדָם, אֲלֵא אָדָם. וְלֹאֲמִים דָּא הוּא,
לֹאֵם מִלֵּאֵם יֵאָמֵן, וְדָא זֶרַע דְּעֲשׂוֹ דִּיהִיב
תַּחַת נַפְשִׁיָּה.

אֲדַהּוּ יְתַבִּי, הָא הָאִי יוּדָאֵי דְגְזוּל הַהוּא גּוֹי
דְּקַטְל חוּיָא, אֲתָא בְּאוּרְחָא לְאִי וְעִיף.
וּמַגּוּ תִּקִּיפוּ דְשִׁמְשָׁא עַאל בְּהַהוּא חֶקֶל וְיִתִּיב
תַּחַת אֵילָנָא חַד, וְהוּהוּ מִתְרַעַם לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּמִצְדִּיק עָלֵיהּ דִּינָא, וְאָמַר. מְאִרִיָּה
דְּעַלְמָא, גְּלוּי וְיָדוּעַ קַמְךָ דְּאֲנָא לָא חִיִּישְׁנָא
עָלַי וְעַל גּוֹפִי וְעַל מְמוֹנֵי כְּלוּם, דְּהָא בְּדִינָא
אֲתַעֲבִיד כָּל (מה) דְּאֲתַעֲבִיד. אֲבָל אַבָּא וְאִמָּא
סְבִין אִית לִי דְלִית לִי בְּמָה אֶפְרָגֵס לוֹן, וְעַל
דָּא חִיִּישְׁנָא.

וְתוּ עַל כָּל דָּא, צְרוּרָא חָדָא דְדִינָרִין דְּהוּהוּ
בְּהַהוּא אֲרָנָקִי דְחַד מִסְּכַנָּא לְמַעַבְדַּד חוּפָּה
לְבַרְתִּיָּה עֲנִיָּא. מָה אַעֲבִיד מְאִרִי דְעַלְמָא, עַל
דָּא כְּאִיבְנָא בְּלַבָּאֵי יְתִיר.

בְּכַה וְאָמַר (תהלים קי"ט) מִשְׁפָּטֵי ה'
אֲמַת צְדָקוֹ יַחֲדוּ. דִּינָיו דְּמְאִרִי עַלְמָא, קְשׁוּט אֵינּוֹן.
אֲמָאִי אֵינּוֹן קְשׁוּט, בְּגִין דְּצְדָקוֹ יַחֲדוּ. דְּהָא
בִּשְׁעַתָּא דְדִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי לְמַעַבְדַּ
(דִּינָא), כְּמָה מְאִרִי תְרִיסִין קְיִימִין מְהָאֵי סְטֵר
וּמְהָאֵי סְטֵר וּמִצְדִּיקִין אֵלִין בְּאֵלִין וּמַגִּיחִין
אֵלִין בְּאֵלִין. כִּיּוֹן דְּצְדָקוֹ אֵלִין בְּאֵלִין וְאִסְתַּכְּמִן
כַּחְדָּא, כְּדִין מִשְׁפָּטֵי ה' אֲמַת. אִימְתִי צְדָקוֹ יַחֲדוּ. כָּל בְּנֵי

אָמַת. אִימְתִי צָדְקוֹ יַחְדָּו?
כְּשֶׁמְצַדִּיקִים כָּל בְּנֵי הַדִּין
שְׁלֹמְעֵלָה. וְעַל זֶה, רַבּוֹן הָעוֹלָם,
אֲנִי בּוֹכָה, וְלֹא עַל שְׁלִי!

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבֵרִים, וְקָמוּ
אֵלָיו. רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהִיא יּוֹשֵׁב תַּחַת
אוֹתוֹ הָעֵץ, וְהַחֲזִיקוּ בּוֹ, וְנִטְלוּ
אוֹתוֹ אֵלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
(אל תפחד) צָדִיק אָמַת, שָׁאֵם אֵינְךָ
צָדִיק, לֹא יִרְחִישׁ לְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא נֵס גָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה.
בְּרֵאשׁוֹנָה טַל אֲרַנְקָךָ, וְתַלְךָ
וְתִרְאָה מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא בְּגִילְךָ.

הַלֵּךְ עִמָּם, וְרָאָה אוֹתוֹ הַגּוֹי מַת,
וְהִנְחֵשׁ הִיא עוֹשֶׂה בּוֹ נְקֻמָּת,
וְהִיא בְּרוּךְ עַל צְוָאוֹ. הַשְׁתַּטַּח
אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי בַּעֲפֹר, וְהוֹדָה וְשִׁבַּח
אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְקָם וְנָשַׁק יְדֵי
רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבֵרִים. אָמַר לָהֶם:
כַּעֲת יְדַעְתִּי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא
הִרְחִישׁ נֵס זֶה בְּגִלְלַכֶּם.

אָבֵר חֲכָמִים, עַל הָאֵב וְהָאֵם
הַזְּקֵנִים שֵׁישׁ לִי אֲנִי בּוֹכָה, וְעַל
הָעֵנִי שֶׁנִּתְּנָה לִי אֶת הַצְּרוּר. פִּתַּח
הָאֲרֶנְךָ וְהִרְאָה לָהֶם אֶת הַצְּרוּר,
וְכֵן הִרְאָה לָהֶם הַמִּכָּה שֶׁעָשָׂה לוֹ
אוֹתוֹ הַגּוֹי. הַתְּפַלֵּל עֲלָיו רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְנִרְפָּא.

קָרְבוּ לְאוֹתוֹ הַגּוֹי כְּמִקְדָּם, וְרָאוּ
אוֹתוֹ הִנְחֵשׁ שֶׁהִיא עוֹשֶׂה בּוֹ
כְּבִרְאשׁוֹנָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
נִחַשׁ נִחַשׁ, כָּל מַה שֶׁעָשִׂית - נָאָה
עָשִׂית, וְעוֹד שֶׁהִרְאִית כְּחָךְ
וּגְבוּרְתְךָ בּוֹ וְעָשִׂית בּוֹ נְקֻמָּת
רַבּוֹת, וְהָרִי רָאִינוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים,
וְהִרְאִית כָּל מַה שֶׁעָשִׂית. מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה לְךָ וְהִתְחַבֵּא בְּמַעְרַתְךָ,
וּגְזוּרְנִי עֲלֶיךָ, שְׁלֵא תִזְיַק לְבִרְיָה
בְּעוֹלָם. נִפְרַד אוֹתוֹ הַנִּחַשׁ, וְכִפְּףָ
רֵאשׁוֹ וְהִלָּךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי:
טַל אֶת תְּכֵשִׁיט שׁוֹנֵאָךָ, שֶׁהָרִי כִּיס
שֶׁל זָהָב יֵשׁ לוֹ אֶצְלוֹ שֶׁהַשָּׂאִיר

דִּינָא לְעֵילָא. וְעַל דָּא מְאָרִי דְעֵלְמָא, עַל דָּא
בְּכִינָא וְלֹא עַל דִּינִי.

שָׁמַע ר' אֶלְעָזָר וְחַבְרֵיָא וְקָמוּ לְגַבִּיָה. חָמוּ
יְתִיה דְהוּא יְתִיב תַּחוֹת הַהוּא אֵילְנָא
וְאִתְקִיפוּ בֵיה וְנִטְלוּ יְתִיה לְגַבִּיָהוֹן. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, (לֹא תִדְחַל) זַכָּאָה קְשׁוּט, דָּאִי לָאוּ זַכָּאָה
אַנְתָּ, לָא יִרְחִישׁ לְךָ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא נִיסָא
רַבְרָבָא כְּמָה דְעַבְד. בְּקְדָמִיתָא טוּל אֲרַנְקִי
דִילְךָ וְתִיזִיל וְתַחֲמִי מָה דְעַבִּיד קְדָשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּגִינְךָ.

אֲזַל בְּהַדְרִיָהוּ וְחָמָא הַהוּא גּוֹי מִית וְחוּיָא הוּא
עַבִּיד בֵּיה נּוֹקְמִין וְהוּוּ כְרִיךְ עַל קְדָלִיָה.
אִשְׁתַּטַּח הַהוּא יוֹדָאִי בַּעֲפֹרָא וְאוּדִי וְשִׁבַּח
לְמְאָרִי עֵלְמָא. וְקָם וְנָשִׁיק יְדוּי דְרַבִּי אֶלְעָזָר
וְחַבְרֵיָא. אָמַר לוֹן הַשְׁתָּא יְדַעְנָא דְקוּדְשָׁא
כְרִיךְ הוּא אֲרַחֲשִׁי נִיסָא דָּא בְּגִינֵיכּוֹ.

אָבֵר רַבְנָן, עַל אָבָא וְאִימָא סְבִין דָּאִית לִי
בְּכִינָא וְעַל מְסַפְנָא דִּיהִיב לִי צְרוּרָא.
פִּתַּח הָאֲרַנְקִי וְאִחֲמִי לוֹן צְרוּרָא וְכֵן אִחֲמִי לוֹן
מְחָא דְעַבְד לִיָה הַהוּא גּוֹי. צְלִי רַבִּי אֶלְעָזָר
עֲלִיָה וְאַתְסִי.

קָרְיָבוּ לְגַבִּיָה דִּיהוּא גּוֹי כְּמִלְקָדְמִין, וְחָמוּ
הַהוּא חוּיָא דְהוּוּ עַבִּיד פְּדַבְקָדְמִיתָא.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חוּיָא כָּל מָה דְעַבְדְתָּ יְאוּת
עַבְדְתָּ. וְתוּ דְאִחֲמִית חִילְךָ וּגְבוּרְתְךָ בֵּיה,
וְעַבְדְתָּ בֵּיה נּוֹקְמִין סְגִיָאִין. וְהָא חֲמִינָן תַּלְת
זְמָנִין וְאִחֲמִית כָּל מָה דְעַבְדְתָּ. מִכָּאֵן וּלְהִלָּאָה
זִיל וְאִתְטַמֵּר בְּמַעְרַתְךָ, וּגְזוּרְנָא עֲלֶיךָ דִּלָּא תִנְזִיק
לְבִרְיָיתָא דְעֵלְמָא. אִתְפַּרְשׁ הַהוּא חוּיָא וְכִפְּףָ
רִישִׁיָה וְאֲזַל לִיָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוֹדָאִי, טוּל עֲדָאָה
דְשׁוֹנָאךָ. דְהָא כִּיסָא דְדַהֲבָא אִית לִיָה
לְגַבִּיָה דְשָׁבַק לִיָה בְרִיָה דִּיהוּא גּוֹי לְאַבּוּי,

לו בנו של אותו גוי לאביו, ואל תטל משלו כלום, ולך לאיש שבמקום פלוני, ותמצא שמתה אשתו. לך אליו, ותן לו פיס הדינרים הנה, משום שלאותו האיש יש בן אחד, ושמו שמעון, והנה הולך עם סחורה על היס, והם בספינה, ובנו של הגוי הנה גנב לו אותו הפיס ונתן אותו לאותו רשע. ואמר לאותו היהודי שיעלה כיס זה לבנו, שבמהירות לך אליו, ויודה לקדוש-ברוך הוא שהחזיר אבדה לבעליו. וכך עשה. נטל הפיס, והשתחוה לפני רבי אלעזר ונשק ידו. תמהו החברים.

אמר רבי אבא, בכל הדרך הזו יש תמיהה בכל מה שראינו בך, וכעת היא תמיהה על תמיהה, מה זה? אמר להם: דבר זה אינו בסמין הוא ולא בחכמה, אלא שרוחי מסתפל, ואני ראיתי כאלו בעין ראיתי. תמהו כל החברים. הלכו כל החברים ואותו היהודי עמם, עד שהגיעו לחמיו. פיון שהגיעו לשם, מצאו את חמיו שהיה יושב על גבי מטו ועוסק בתורה. ברוך ברכה רבי אלעזר, וברכו החברים, והוא שמח עמם.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ירמיה יז) רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה. פיון שאמר רפאני ה', מהו וארפא? פיון הושיעני, מהו ואושעה? פיון שהרופא מרפא, מי הוא שיפה? אלא (אמר רבי יוסי חמיו), כל רפואה שבעולם ביד הקדוש ברוך הוא, אבל יש מהם על ידי שליח, ויש מהם שלא נמסרו ביד שליח. ואותם שנמסרו ביד שליח הם רפואה, אבל לפעמים חוזרים. אבל אותם שהקדוש ברוך הוא

ולא תיטול מדיליה כלום. וזיל לגביה גברא דדוך פלן, ותשפח דמיתא אתתיה. זיל לגביה והב ליה פיסא דדינרין דא, בגין דההוא גברא אית ליה ברא חד ושמעון שמייה והוא אזיל בסחורתא על ימא. ואינון בארפא, בריה דהאי גוי גנב ליה האי כיסא, והב ליה לההוא רשע. ואימא לההוא יודאי דיסליק פיסא דא לבריה, דלעגל ייתי לגביה, ויודי לקודשא בריך הוא דאחזר אבידתא למאריה. וכך עביד, נטל פיסא וסגיד קמיה דרבי אלעזר ונשיק ידוי, תוהו חברייה.

אמר רבי אבא, בכל אורחא דא איהו תוהא בכל מה דחמינן בך. והשתא איהו תוהא על תוהא, מהו דין. אמר להו, מלה דא, לאו בסימנא איהי, ולא בחרמתא. אלא רוחא דילי אסתכל ואנא חמינא כאילו בעינא חמינא. תוהו כולהו חברייה, אזלו פולהו חברייה וההוא יודאי בהדייהו. עד דמטו לגביה חמוי. פיון דמטו לתמן, אשפחוהו לחמוי דהוה יתיב על גבי ערסוי ולעי באורייתא. בריך ברכתא רבי אלעזר, ובריכו חברייה ואיהו חדי בהדייהו.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ירמיה יז) רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה. פיון דאמר רפאני ה', מהו וארפא. פיון דאמר הושיעני, מהו ואושעה. פיון דאסיא מסי, מאן הוא דמחי.

אלא (ג"א אמר רבי יוסי חמיו), כל אסוותא דעלמא בידי דקודשא בריך הוא, אבל אית מנהון על ידא דשליחא ואית מנהון דלא אתמסרו בידי דשליחא. ואינון דאתמסרו בידי דשליחא אסוותא אינון, אבל לזמנין מתהדרן. אבל אינון דקודשא בריך הוא מסי, לא מתהדרן לעלמין, ועל

לא מתהדרן לעלמין, ועל

מֵרַפָּא לֹא חוֹזְרִים לְעוֹלָמִים, וְעַל
זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, שְׂאִין בְּה
חֲלִי כָּלֵל. וּמִשּׁוּם כִּף רְפָאֵנִי ה'
וְאַרְפָּא, וְזֶה בְּלִי קְטְרוּג כָּלֵל.
וְכַעַת, חֲבָרִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִתַן לִי רְפוּאָה, וְעִשְׂק לִי וְעָרַב לִי.
סִפְרוּ לוֹ כֹּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה. תָּמָה
וּבְכָה וְשָׂמַח. אָמַר, חֲבָרִים, נִדְרָתִי
שְׂאֵלָךְ אֵלָיו וְאֵתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְנִזְדָּה
וְנִשְׁבַּח לְרַבּוֹן הָעוֹלָם. שְׂמַח
עִמָּם.

אָמְרוּ לוֹ: בַּמָּה הֵייתָ מִתְעַסֵּק?
אָמַר לָהֶם, הֵייתִי מִתְעַסֵּק בְּפִרְשַׁת
בְּלָק, וְרֵאִיתִי שֶׁחֲכַמְתוּ הֵיטָה
חֻזְקָה וְיוֹתֵר מִחֲכַמְתוֹ שֶׁל בַּלְעָם.
חֲכַמְת בַּלְעָם פַּעַם אַחַת - וְחֲכַמְת
בְּלָק בְּכָל זְמַן. אַבְל כֹּל הַמִּפְתָּחוֹת
הֵיוּ בִיּוֹדֵי בַלְעָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הִיָּה
שְׁלָם בַּפֶּה. בְּלָק הִיָּה יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת
כְּשִׁפְיוֹ, וְלֹא יָדַע לְהַשְׁלִים בַּפֶּה.
פָּתַח וְאָמַר, (שם מו) וְאֵתָה אֵל תִּירָא
עַבְדֵי יַעֲקֹב כּו'. הַפְּסוּק הַזֶּה (ש
לְחֻסְתָּכֵל בּו) פִּרְשׂוּהוּ. אַבְל אֵל תִּירָא
עַבְדֵי יַעֲקֹב - מִהַכְּשָׁפִים שֶׁל
בַּלְעָם. וְאֵל תַּחַת - מִהַקְּסָמִים שֶׁל
בְּלָק.

בֹּא וּרְאֵה אֵיךְ הָיוּ שֹׁנֵיָהֶם זֶה עִם
זֶה בַּעֲצָה רַעָה כְּנִגְדֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר
בַּלְעָם: יַעֲקֹב הִיָּה בְּבֵית לְבָן
אָבָא, וְנַחֲשׁ נַחֲשִׁים כְּנִגְדוֹ וְיָכַל
לוֹ, אֲנִי אֲסַדֵּר נַחֲשִׁים כְּנִגְדוֹ. אָמַר
בְּלָק: וְאֲנִי אֲסַדֵּר קְסָמִים לְשֵׁם
שְׁנִקְרָא יִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה יִצְאָה רוּחַ אַחַת
מִצְדוֹ שֶׁל יוֹסֵף מִתּוֹךְ עֲנָפֵי
הָאֵילָךְ, וְנִשְׁבָּה בְּאוֹתָם נַחֲשִׁים
וּבִטְלָתָם, וְהֵינּוּ שְׂאֵמֵר יוֹסֵף
(בְּרֵאשִׁית מו) כִּי נַחֲשׁ יִנְחֵשׁ אִישׁ
אֲשֶׁר כְּמִנִּי. מִה זֶה אִישׁ אֲשֶׁר
כְּמִנִּי? בְּשִׁבְלֵי יֵשׁ אִישׁ שְׂבִיטָל
הַנְּחֲשִׁים לְבָנִיכֶם. בְּשִׁבְלֵי הוּא
לְמַעַלָּה, וְהֵינּוּ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי.

רוּחָא אַחְרָא מְגוֹ אֵילָנָא

דָּא אַסְוּוֹתָא דִּילִיָּה אִיְהִי אַסְוּוֹתָא דְלִית בְּה
מְרַעָא כָּלֵל. וּבְגִין כִּף, רְפָאֵנִי ה' וְאַרְפָּא, וְדָא
בְּלָא קְטְרוּגָא כָּלֵל. וְהַשְׂתָּא חֲבָרִיא, קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא יָהֵב לִי אַסְוּוֹתָא וְעִשְׂק לִי וְעָרַב לִי.
סְחוּ לִיָּה כֹּל הֵהוּא עוֹבְדָא תְּוֹה וּבְכָה וְחֲדִי.
אָמַר, חֲבָרִיא נִדְרָנָא דְאִיְהֵךְ לְגַבִּיָּה
וְאֵתְחַבֵּר בְּהִדִּיָּה, וְנִזְדָּה וְנִשְׁבַּח לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא.
חֲדִי בְּהִדִּיָּהוּ.

אָמְרוּ לִיָּה, בְּמֵאֵי הוּיְתָא מִתְעַסֵּק. אָמַר לוֹן
בְּפִרְשַׁת בְּלָק הוּיְנָא מִתְעַסֵּק וְחֲמִינָא
דְחֲכַמְתָּא דִּילִיָּה, הָוֵה תְּקִיף וְיִתִּיר מִחֲכַמְתָּא
דְּבַלְעָם. חֲכַמְתָּא דְּבַלְעָם רְגַעָא חֲדָא, חֲכַמְתָּא
דְּבְּלָק בְּכָל זְמַנָּא. אַבְל מִפְתָּחֵן כְּלָהוּ בִיּוֹדֵי
דְּבַלְעָם הָיוּ, דְּאִיְהוּ הָוֵה שְׁלִים בְּפוּמָא. בְּלָק
הָוֵה יָדַע לְמַעַבְד חֲרָשׁוּי, וְלֹא הָוֵה יָדַע
לְאַשְׁלָמָא בְּפוּמָא.

פָּתַח וְאָמַר, (יִרְמִיָּה ל) וְאֵתָה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב
וְגו'. הָאֵי קְרָא (אֵית לְאַסְתָּבְלָא בִיָּה) אוּקְמוּהָ.
אַבְל אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב מִחֲרָשׁוּי דְּבַלְעָם
וְאֵל תַּחַת מְקַסְמוּי דְּבְּלָק.

תָּא חֲזִי, הֵיךְ הָוֹ תְּרוּוּיָהוּ דָּא בְּדָא בְּעִיטָא
בִּישָׂא לְקַבֵּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר בַּלְעָם, יַעֲקֹב
בְּבֵיתָא דְּלָבָן אָבָא הָוֵה, וְנַחֲשׁ נַחֲשִׁין לְקַבְּלִיָּה,
וְיָכִיל לִיָּה. אֲנָא אֲסַדֵּר נַחֲשִׁין לְקַבְּלִיָּה. אָמַר
בְּלָק, וְאֲנָא אֲסַדֵּר קְסָמִין לְשָׂמָא דְּאֲקָרִי
יִשְׂרָאֵל.

בְּהֵרָא שַׁעָתָא נִפְק רוּחָא חֲדָא מִסְטְרָא
דִּיוֹסֵף מְגוֹ עֲנָפֵי אֵילָנָא וְנִשְׁיב בְּאֵינּוֹן
נַחֲשִׁים וּבְטִיל לוֹן. וְהֵינּוּ דְּאָמַר יוֹסֵף (בְּרֵאשִׁית
מ"ד) כִּי נַחֲשׁ יִנְחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי. מֵאֵי
אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי, בְּגִינִי אֵית אִישׁ דְּנַחֲשִׁים
יְבִטֵּל לְבָנִיכֹו, בְּגִינִי אִיְהוּ לְעֵילָא. וְהֵינּוּ
אִישׁ אֲשֶׁר כְּמִנִּי. אֵית אִישׁ לְעֵילָא דְּנִפְק

דלתתא ונשיב **בַּהֲהוּא** **קָסָם** כְּמוֹנֵי יִשְׁרָאֵל מְעַלָּה שְׁמֵלֶצְאָה וְהֵינּוּ קָסָם עַל שְׁפָתַי מְלֶךְ. מֵאֵן מְלֶךְ דָּא, אֵילָנָא דִּלְתַתָּא. כְּדִין אֲתִיב בְּלָעָם וְאָמַר, כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל, וְתַרְוֵיהּ הוּוּ בַתְרִין סְטָרִין אֵלִין.

כִּי אַתְּדָּ אָנִי, לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִיהּ עַלְמָא דְאֵי צְטָרִיף הִכִּי לְמַהוּי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּהַדְיִיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, פְּהֵהוּא זְמַנָּא דְבָעָא בְּלָעָם לְשִׁי צָאָה לְשִׁנְאִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מְעַלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר קִדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּלָעָם פְּעָא לְשִׁי צָאָה לְכוּ מְעַלְמָא, אֲבָל אָנָּא לֹא אֶעֱבִיד הִכִּי. (ירמיה ל) כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאוֹתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה.

דְּאִילֵּוּ יִיתוּן כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לָא יִיכְלוּן לְשִׁי צָאָה לְכוּן מְעַלְמָא. אַתָּא לְבָן בְּקִדְמִיתָא וּבָעָא לְאַעְקָרָא לִיהּ לְיַעֲקֹב בְּלַחֲדוּי מְעַלְמָא, אַתָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וְאֶגִּין עֲלֵיהּ. דְּכַתִּיב (בראשית ל"ג) הַשְּׁמֶר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטוֹב עַד רָע. אַתָּא פְּרַעָה וּבָעָא לְשִׁי צָאָה לוּן מְעַלְמָא, אַתָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וְאֶגִּין עֲלֵיהּ וְדְכַתִּיב, (שמות א) וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אוֹתוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ. אַתָּא הָמֵן וּבָעָא לְשִׁי צָאָה לוּן, אַתָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וְאֶגִּין עֲלֵיהּ וְאֲתִיב כְּלָא עַל רִישִׁיהּ. וְכֵן בְּכָל דְרָא וְדָרָא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא אֶגִּין עֲלֵיהּ דְיִשְׂרָאֵל תְּדִיר.

וְיִשְׂרָאֵל אֲמַרִי (איכה ג) חֲסִדֵי יְיָ כִּי לֹא תִמְנֹו כִּי לֹא כְּלוּ רַחֲמֵיו. כִּי לֹא תִמְנֹו לִיהּ, אֶלָּא חֲסִדֵי יְיָ בְּכָל דְרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעְדָּן, כִּי לֹא תִמְנֹו וְלֹא אֲשַׁתְּצִינָא. מָאִי טַעְמָא, דְּלֹא אַתְמַנְעוּ רַחֲמוּי מִינָן, דְּכַתִּיב כִּי לֹא כְּלוּ רַחֲמֵיו.

הָא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם בָּא וְרָאָה מָה כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר, וְאַחַר כֵּן וַיִּלְכּוּ

כְּמוֹנֵי יִשְׁרָאֵל מְעַלָּה שְׁמֵלֶצְאָה וְהֵינּוּ קָסָם עַל שְׁפָתַי מְלֶךְ. מֵאֵן מְלֶךְ דָּא, אֵילָנָא דִּלְתַתָּא. כְּדִין אֲתִיב בְּלָעָם וְאָמַר, כִּי לֹא נִחַשׁ בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל, וְתַרְוֵיהּ הוּוּ בַתְרִין סְטָרִין אֵלִין. כִּי אַתְּדָּ אָנִי. לֹא הוּוּ יוֹמִין מִן יוֹמָא דְאַתְבְּרִיהּ עַלְמָא דְאֵי צְטָרִיף הִכִּי לְמַהוּי קִדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּהַדְיִיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, פְּהֵהוּא זְמַנָּא דְבָעָא בְּלָעָם לְשִׁי צָאָה לְשִׁנְאִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מְעַלְמָא. וְעַל דָּא אָמַר קִדְשָׁא בְרִיף הוּא, בְּלָעָם פְּעָא לְשִׁי צָאָה לְכוּ מְעַלְמָא, אֲבָל אָנָּא לֹא אֶעֱבִיד הִכִּי. (ירמיה ל) כִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדְחַתִּיךָ שָׁמָּה וְאוֹתָךְ לֹא אֶעֱשֶׂה כְּלָה. שְׂאֵלֵי יְבֹאוּ כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם, לֹא יְכֻלִּים לְהַשְׁמִידְכֶם מִן הָעוֹלָם. בָּא לְבָן בְּרֵאשׁוֹנָה וְרַצָּה לְעַקֵּר אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוֹ מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגֵּן עָלָיו, שְׁכָתוּב (בראשית לא) הַשְּׁמֶר לָךְ פֶּן תִּדְבַּר עִם יַעֲקֹב מִטוֹב עַד רָע. בָּא פְּרַעָה וְרַצָּה לְהַשְׁמִידֵם מִן הָעוֹלָם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגֵּן עֲלֵיהֶם, שְׁכָתוּב (שמות א) וּכְאֲשֶׁר יַעֲנֶנּוּ אוֹתוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרוּץ. בָּא הָמֵן וְרַצָּה לְהַשְׁמִידֵם - בָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִגֵּן עֲלֵיהֶם וְהַשִּׁיב הַכֹּל עַל רֵאשׁוֹ. וְכֵן בְּכָל דּוֹר וְדוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל תְּמִיד.

וְיִשְׂרָאֵל אֲמַרִים, (איכה ג) חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנֹו כִּי לֹא כְלוּ רַחֲמֵיו. כִּי לֹא תִמְנֹו לִיהּ, אֶלָּא חֲסִדֵי יְיָ בְּכָל דְרָא וְדָרָא הוּוּ בְּסַעְדָּן, כִּי לֹא תִמְנֹו וְלֹא אֲשַׁתְּצִינָא. מָאִי טַעְמָא, דְּלֹא אַתְמַנְעוּ רַחֲמוּי מִינָן, דְּכַתִּיב כִּי לֹא כְלוּ רַחֲמֵיו. הָא חֲזִי, מָה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם בָּא וְרָאָה מָה כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר, וְאַחַר כֵּן וַיִּלְכּוּ

מְעַנְנֵי, שְׁכָתוּב (שם) כִּי לֹא כְלוּ רַחֲמֵיו. בָּא וְרָאָה מָה כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר, וְאַחַר כֵּן וַיִּלְכּוּ

זקני מואב וזקני מדין. הנה זה לו
לומר ויבאו המלאכים, מה
הטעם שנה הדבר ממה שאמר
בראשונה?

אלא, אותו בלק הרשע היה חכם
בכל הדרגות שלמעלה, אותם
שקושרים קשרים לעשות בהם
כשפים וקסמים, וכל אותן דרגות
יותר עליונות (מה) דבריהם,
שבהן כופים את הדרגות
התחתונות.

אמר לו, בכל פעם שאנו
מכשפים וקוסמים ומנחשים, יש
לנו דרגות ומלאכים ידועים,
שנודעים למכשפים ולקוסמים,
אבל מפאן והלאה יש לה לעין
במקום אחר עליון.

כתב לו שמות אחרים באותן
דרגות קדושות. וכך דרכי
הקוסמים והמכשפים, שידועים
אותן דרגות שאותו קסם שורה
בהם, ועושים כשפיהם,
ומשביעים אותם בדרגות אחרות
עליונות מהם, ועושים מה
שעושים.

שלח לו כך: העם הזה, אין
הקשר שלהם כשאר עמי העולם,
אבל הקשר שלהם במקום אחר
עליון נקשרים מעל לכל הדרגות.
כתב ושלח לו שמות
ההשתלשלות והאבהות של
שנים עשר ניצוצות (נשיאים)
שסובבים גלגלי המרפכה של
הפסא הקדוש. אמר לו: אם
תסתפל, באלו תסתפל, משום
שהשנים עשר הללו שנקשרים
בשנים עשר שבטים. ואם באלה
תעשה כשפים, בדיוקן שלהם
למטה, שהם שנים עשר שבטים
ושנים עשר דגלים פרושים, נוכל
להם, ונלחם בהם בקרב, ונעקר
אותם מן העולם.

והינו וישלח מלאכים ודאי. זהו
שכתוב וקסמים בידם, שמות ההשתלשלות של מלאכים קדושים היו מביאים בידיהם. והוא

אל בלעם בן בעור. ולכתר פתיב, וילכו זקני
מואב וזקני מדין. הנה ליה למימר ויבאו
המלאכים, מאי טעמא דקא שני מלה ממאי
דקאמר בקדמיתא.

אלא ההוא רשע דבלק חפים הוה בכל דרגין
דלעילא אינון דקשרין קשרין למעבד
בהו חרשין וקסמין, וכל אינון דרגין עלילאין
(מנייהו) מלייהו, דבהו פפין לדרגין תתאין.

אמר ליה, בכל זמנא דאנן חרשין וקסמין
ונחשין אית לן דרגין ידיעאן ומלאכין
ידיעאן דאשתמודען לגבי חרשין וקסמין.
אבל מפאן והלאה אית לה לעינא באתר
אחרא עלאה.

כתב ליה שמהן אחרנין באינון דרגין קדישין,
והכי אורחיהו דקסמין וחרשין, ידעי
אינון דרגין דההוא קסם שרייא עלייהו.
ועבדין חרשייהו ואומאן לון בדרגין אחרנין
עלאין מנייהו, ועבדין מה דעבדין.

שלח ליה הכי, עמא דא, לאו קשרא דילהון
כשאר עמין דעלמא, אבל קשרא דילהון
באתר אחרא עלאה מתקשרן לעילא מפל
דרגין.

כתב ושלח ליה פיפוסא ופטרונא דתריסר
נשיבין (נשיא) דסחרן גלגלי רתיכא
דכורסייא קדישא. אמר ליה, אי תסתפל, בהני
תסתפל. בגין דהני תריסר דמתקשרן בתריסר
שבטין. ואי בהני תעביד חרשין, בדיוקנא
דילהון לתתא דאינון תריסר שבטין ותריסר
דגלין פרישין, ניכול להו ונגיח בהו קרבא
ונעקר להו מעלמא.

והינו וישלח מלאכים ודאי. הדא הוא דכתיב,
וקסמים בידם. פיפוסין דמלאכין

שכתוב וקסמים בידם, שמות ההשתלשלות של מלאכים קדושים היו מביאים בידיהם. והוא

קדישין הוּו אַתְּיִיאַן בִּידְיֵיהוּ. וְאִיהוּ לָא יָדַע דְּכָל דְּרָגִין עֲלָאִין בִּידָא דְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא אִינוּן. מָה חָשִׁיב בְּלָק, חָשִׁיב דְעָמָא דִישְׂרָאֵל אַתְמָסְרוּ לְמַלְאָכִין כְּשָׂאָר עַמִּין דְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתַב שְׁמָהֵן דְאַלִּין מַלְאָכִין תְּרִיסָר, וְשִׁלַּח לֵיהּ. וְהֵינּוּ וְיִשְׁלַח מַלְאָכִים.

אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי, כָּל דְּרָגִין דְּאִינוּן מִתְקַשְׁרִין קְשָׁרִין לְתַבְרָא עָמָא דָּא, מִסְטָרָא דְצָפוֹן אִינוּן. וּמִסְטָרָא דְצָפוֹן זְמִינִין לְמַנְפַּל וְשׁוּלְטָנוּ דְחַרְשִׁין דִּילָן בְּסְטָרָא דְצָפוֹן אִינוּן. הַשְׁתָּא נִיכּוּל לְאַגְחָא בְּהוּן קְרָבָא דְהָא תְּרִיסָר אַלִּין (דְּאִינוּן) מִתְקַשְׁרִין בְּהוּ, וּמִסְטָרָא דְצָפוֹן שְׁרִיין לְמַמְנִי.

וְהוּאִיר וּמִשְׁמַאֲלָא שְׁרִיין תּוּקְפָא דִילְהוּן, אַתְחַלְשׁ וְאַתְבַּר. בְּגִין דְכָל תּוּקְפָא דִילְהוּן לְהֵהוּא סְטָר אִיהוּ. מָהוּ דְקָאָמַר דְכְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' ד') עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פְּנִים צְפוֹנָה, מְצָפוֹן שְׂאֵרֵי לְמַמְנִי. אָמַר הָא תּוּקְפָא דִילָן מְצָפוֹן אִיהוּ וְאִינוּן אַרְבַּעִים חֲסֵר חַד, דְּרָגִין תְּקִיפִין מִפְּרִזְלָא וְנַחֲשָׂא וְתַחֲתִייהוּ לִית לֹון חֲשַׁבְנָא. וְעַל דָּא נִיכּוּל לְאַגְחָא קְרָבָא וְלְאַתְגְּרָאָה בְּהוּ.

וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לָא עֶבִיד הָכִי, דְלָא שְׁבִיק לֹון לְמַלְאָכִים וְלָא לְחִילֵי שְׁמַיָּא. אֲלָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲוֵדוּי. וְכָל מַלְאָכִין רְבֻרְבִין וְשְׁלֹטוֹנִין, פְּלַג עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין. וְכַד אַתּוּ יִשְׂרָאֵל, נְטִיל לֹון אִיהוּ בְּלַחֲוֵדוּי וְאַחֲסִין לֹון בְּתוּקְפָא בְּגוּפָא דְאַיִלְנָא וְלָא שְׁבַק לֹון בִּידָא דְמַלְאָכִין, וְלָא בִידָא דְמַמְנָן וְרְבֻרְבִין דְעֵלְמָא. דְכְּתִיב (דְּבָרִים ל"ב) בְּהִנְחִל עֲלִיוֹן גּוֹיִם וְגו'. וְאַלִּין תְּרִיסָר תַּחֲוּמִין מִתְחַמֵּן בְּאַרְבַּע סְטָרֵי עֵלְמָא. לְבַתֵּר דְבָדַר עֲנַפִּין וְטְרַפִּין, נְטִיל לְיִשְׂרָאֵל וְאַחֲסִין לֹון בְּתוּקְפָא דְגוּפָא דְאַיִלְנָא. דְכְּתִיב,

לָא יָדַע שְׁכָל הַדְּרָגוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת הֵם בִּידֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מָה חָשִׁיב בְּלָק? חָשִׁיב שְׁעַם יִשְׂרָאֵל נִמְסְרוּ לְמַלְאָכִים כְּשָׂאָר הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן כָּתַב שְׁמוֹת שֶׁל שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַמַּלְאָכִים הֵלְלוּ וְשִׁלַּח לוֹ, וְהֵינּוּ וְיִשְׁלַח מַלְאָכִים. אָמַר לוֹ: בֹּא וּרְאֵה, כָּל הַדְּרָגוֹת שֶׁקוֹשְׁרוֹת קְשָׁרִים לְשֹׁבֵר אֶת הָעַם הַזֶּה, הֵן מְצַד הַצָּפוֹן, וּמְצַד הַצָּפוֹן עֲתִידִים לִפְלוֹ, וְשִׁלְטוֹן הַמְּכַשְׁפִּים שֶׁלָּנוּ הֵם מְצַד הַצָּפוֹן. עֲכָשׁוּ נוּכַל לְהִלָּחֵם בָּהֶם בְּקָרָב, שְׁהָרֵי שְׁנַיִם עֶשֶׂר הֵלְלוּ (שְׁהֵם) קְשׁוּרִים בָּהֶם, וּמְצַד הַצָּפוֹן מִתְחִילִים לְהִמָּנֹת.

וְהוּאִיר וּמִשְׁמַאֲלָא מִתְחִיל, הַתְּקַף שְׁלֵהֶם נְחַלֵּשׁ וְנִשְׁבַּר, מִשׁוּם שְׁכָל תְּקִפָּם הוּא לְאוֹתוֹ הַצֵּד. מָהוּ שְׂאָמַר שְׁכַתּוּב (מְלָכִים-א' ז') עוֹמֵד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פְּנִים צְפוֹנָה, מְצָפוֹן מִתְחִיל לְמָנֹת? אָמַר, הִנֵּה הַתְּקַף שֶׁלָּנוּ הוּא מְצָפוֹן, וְאוֹתָן אַרְבַּעִים חֲסֵר אַחַת, דְּרָגוֹת חֲזָקוֹת מִבְּרִזְל וְנַחֲשָׁת, וְשִׁפְחָתֵיהֶן אֵין לָהֶן חֲשַׁבּוֹן, וְעַל כֵּן נוּכַל לְעַרְףַּ בָּהֶם קָרָב וְלְהַתְּגַרֵּת בָּהֶם.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָא עֶשֶׂה כֵּן, שְׁלָא הַשְׂאִיר אוֹתָם לְמַלְאָכִים וְלָא לְצַבָּאוֹת הַשָּׁמַיִם, אֲלָא לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַדּוֹ. וְכָל הַמַּלְאָכִים הַגְּדוֹלִים וְהַשְּׁלִיטִים חָלַק אוֹתָם עַל כָּל שְׂאָר הָעַמִּים. וּכְשָׂאוּ יִשְׂרָאֵל, נְטִל אוֹתָם הוּא לְבַדּוֹ, וְהִנְחִיל אוֹתָם בְּתַקְפָּא בְּגוּפָא הָאֵילָן, וְלָא עֲזַב אוֹתָם בְּיַד הַמַּלְאָכִים, וְלָא בְּיַד מְמַנִּים וְגְדוֹלִים שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ל"ב) בְּהִנְחִל עֲלִיוֹן גּוֹיִם. וְאַלוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחֲוּמִים מִתְחַמֵּם אַחַר בְּאַרְבַּעַת צְדָרֵי הָעוֹלָם, אַחַר

עֲנַפִּין וְטְרַפִּין, נְטִיל לְיִשְׂרָאֵל וְאַחֲסִין לֹון בְּתוּקְפָא דְגוּפָא דְאַיִלְנָא. דְכְּתִיב,

(דברים ל"ב) **כִּי חֵלֶק יִי עֲמוֹ**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יְאוֹת וְשִׁפּוּר הָאֵי. זָכָא
אוֹרְחָא דִּילָן. וְכַמָּה מִיְלִין עֲלָאִין קְדִישִׁין
רְוֹחְנָא לֹון וְחִמְיָנָא. הֵהוּא יוֹדָאי הָוָה תַּמָּן
לְקַמְיֵיהוּ. אָמַר לֹון, רַבְּנֹן, כָּל מִיְלִין אֲלִין,
כַּמָּה טְבָאן. וּמִיְלִין עֲלָאִין קְדִישִׁין נִינְהוּ. מָאי
דְּכִתִּיב בִּתְרִיהּ, יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מִדְּבָר וּבִתְהוֹ
יְלָל יְשִׁימֹן וְגו'.

אָמְרוּ לֵיהּ, אֵי יַדְעַת בֵּיהּ מְלָה, אִימָא. דְּהָא
אוּקְמוּהּ בְּאַבְרָהָם, דְּאַשְׁפַּח לֵיהּ קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא בְּאַרְעָא דְּפְלָחֵי עֲבוּדָה זָרָה וְלֹא הוּוּ
יַדְעֵי בְּמַהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. אֲלֹא
כּוּלְהוּ הוּוּ טַעָאן בְּתַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם
וּפְרַח בִּינֵיהוּ עֲנַפָּא חֲדָא שְׁלִים, קָדָם מָאֲרִי
דְּעֲלָמָא. וְאַשְׁפַּח לֵיהּ תַּמָּן.

כֹּה עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, נָטַל לֵיהּ לְהֵהוּא
עֲנַפָּא, וְאַעְקַר לֵיהּ מִתַּמָּן וְאַשְׁרֵי לֵיהּ,
וְאַשְׁתַּדַּל. וְשִׁתַּל לֵיהּ בְּאַרְעָא אַחְרָא. דְּכִתִּיב
(בראשית י"ב) לָךְ לָךְ מְאֲרָצֶךָ וְגו'. וְעֶבֶד מִנִּיהּ עָמָא
קְדִישָׁא. וְדָא הִיא מְצִיאָה דְּאַשְׁפַּח קְדָשָׁא בְּרִיף
הוּא בְּעֲלָמָא, בְּאַרְעָא דְּלֹא מְהִימְנֵי בֵּיהּ
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְלֹא יַדְעֵי מָאן אִיהוּ.

אָמַר הֵהוּא יוֹדָאי שִׁפּוּר הוּא, וְיְאוֹת מְלָה דָּא.
אָבַל אֵית לְשָׂאֲלָא, אֵי אַבְרָהָם הָוָה
דִּיוֹקְנָא דְּאִיצְטְרִיף. וְתוּ דְּהָא קָרָא, לָא אוֹכַח
עַל אַבְרָהָם כָּלֵל וְלֹא אֲדַפְרֵי לְאַבְרָהָם כָּלֵל,
וְלֹא לִינְצַחֵק, אֲלֹא לִינְעֻקֵב בְּלַחֲדוּי. דְּכִתִּיב כִּי
חֵלֶק ה' עֲמוֹ יַעֲקֹב וְגו', וּבִתְרִיהּ כְּתִיב, יִמְצָאֵהוּ
וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשְׁיָא חֲכָא.
דְּהָא אַבְרָהָם אֲשַׁפְחֵן דְּנַפְקֵן מִגּוֹ פְּלָחֵי
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשְׁיָא חֲכָא, שְׁהָרִי מְצָאֵנוּ
שְׁאַבְרָהָם יִצְאָ מִתּוֹף עוֹבְדֵי עֲבוּדָה

יַעֲקֹב עֲנַפְתָּב לְעֵלִים, וְנִסְתַּלְתּוּת
יִשְׂרָאֵל וְהִנְחִיל אוֹתָם בְּתַלְקָף גּוֹף
הָאִילָן, שְׁכָתוּב (שם) כִּי חֵלֶק ה'
עֲמוֹ יַעֲקֹב חֵבֵל נִחְלָתוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יְפָה וְנָאָה
זֶה. אֲשֶׁרִי דְרַבְּנֹן, וְכַמָּה דְּבָרִים
עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים הִרְוַחְנוּ אוֹתָם
וְרָאִיתִי. וְאוֹתוֹ יְהוּדֵי הִנֵּה שָׁם
לְפָנֵיהֶם. אָמַר לְהֶם, חֲכָמִים, כָּל
הַדְּבָרִים הִלְלוּ כַּמָּה טוֹבִים,
וְדְבָרִים עֲלִיוֹנִים קְדוּשִׁים הִם. מָה
זֶה שְׁכָתוּב אַחְרָיו (שם) יִמְצָאֵהוּ
בְּאַרְץ מִדְּבָר וּבִתְהוֹ יְלָל יְשִׁמֹן
וְגו'?

אָמַר לוֹ, אִם יַדְעַת בּוֹ דְּכָר - אָמַר,
שְׁהָרִי הַדְּבָר הַזֶּה פְּרֻשְׁהוּ
בְּאַבְרָהָם, שְׁמַצָּא אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ
בְּרוּף הוּא בְּאַרְץ שְׁעוּבָדִים
עֲבוּדָה זָרָה, וְאִין מְכִירִים אֵת
אָמוּנַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא, אֲלֹא
כָּלֵם הָיוּ טוֹעִים אַחַר עֲבוּדָה זָרָה,
וְקָם אַבְרָהָם, וְהִפְרִיחַ בִּינֵיהֶם עֲנַף
אֶחָד שְׁלֵם לְפָנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם,
וּמְצָא אוֹתוֹ שָׁם.

מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא? נָטַל
אֵת אוֹתוֹ הָעֲנַף וְעָקַר אוֹתוֹ מִשָּׁם,
וְהִשְׁרָה אוֹתוֹ וְהִשְׁתַּדַּל וְשִׁתַּל
אוֹתוֹ בְּאַרְץ אַחְרָת, שְׁכָתוּב
(בראשית י"ב) לָךְ לָךְ מְאֲרָצֶךָ וְגוֹמַר,
וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ עִם קְדוּשָׁא, וְזוֹ
הַמְצִיאָה שְׁמַצָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא בְּעוֹלָם, בְּאַרְץ שְׁלֹא
מְאִמְיָנִים בְּקְדוּשַׁת בְּרוּף הוּא וְלֹא
יודְעִים מִי הוּא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדֵי, יְפָה זֶה, וְנָאָה
דְּכָר זֶה, אָבַל יֵשׁ לְשָׂאֵל אִם
אַבְרָהָם הִנֵּה דִיוֹקָן שְׁהַצְרָף?
וְעוֹד, שְׁהָרִי הַכְּתוּב לֹא מוֹכִיחַ
עַל אַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא הַזְכִּיר אֵת
אַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא אֵת יִצְחָק, אֲלֹא
אֵת יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, שְׁכָתוּב (דברים לב)
כִּי חֵלֶק ה' עֲמוֹ יַעֲקֹב חֵבֵל נִחְלָתוּ,
וְאַחַר כֵּף כְּתוּב יִמְצָאֵהוּ וְגוֹמַר.

שְׁאַבְרָהָם יִצְאָ מִתּוֹף עוֹבְדֵי עֲבוּדָה

זרה, וכאן - אף על גב שיצקב
נזפר, הוא מדבר על אברהם, ואין
כלל קשיה בדבר זה. אבל אם ידעת
דבר או חדוש - אמר. ע"כ
מההשמטות.

השלמה מההשמטות סימן

יא

פתח אותו יהודי ואמר, (בראשית א)
והארץ היתה תהו ובהו וגומר. מי
הארץ? אותה הנודעת למעלה
ומטה. היתה תהו, מה זה תהו?
זה קו ירק שמקיף את כל העולם,
ונקרא קו תהו, שכתוב (ישעיה לד)
ונטה עליה קו תהו ואבני בהו.
בהו, כמו ששנינו, אבנים מפלמות
שמשקעות בתוך התהומות, ומתן
יוצאים מים.

עכשו יש לדעת, תהו, שהוא קו
ירק, מהו קו ירק? אלא מצאנו
בספר הרופא מקרטינאה, ויודן של
קסרי שמו, וקוראים את שמו
הרופא הקרטינאי, משום שהוא
גדול על כל הרופאים ונכבד
בחכמה. וכך אומרים בלשון פרסי
לאדם נכבד. והוא היה אומר,
והארץ היתה תהו, מה זה תהו?
הוא קו ירק שמקיף כל העולם,
וימי הוא? קלפת האגוז, וזוהי
הקלפה החיצונה, שהיא ירקה.

לפנים ממנו - בהו, והן אבנים
מפלמות שמתן יוצאים מים. מתהו
נמשך עור ובשר. מן בהו נמשכות
העצמות. לפנים ממנו - וחשף. זו
המשכה שנמשך ממנה העם של
עשו. ואם תאמר מה זה תהו? הרי
היא בודאי שהרי החשף תלוי
ממנו, אלא אותן אבנים מפלמות
נכנסו באמצע, שממנו נמשכות
העצמות, כמו שנאמר. וחשף -
משיכה דקה, שממנה נמשך עשו.
ורוח אלהים - זה מח האגוז,
שממש נמשך יעקב השלם, כמו
האגוז הזה, סוד הכתוב (יחזקאל א)

עבודה זרה. והכא אף על גב דיצקב אדפר,
הוא על אברהם. ולית פירוכא כלל במלה
דא. אבל אי ידעת מלה או חדושא אימא:
(עד כאן מההשמטות).

השלמה מההשמטות (סימן יא)

פתח ואמר ההוא יודאי (בראשית א) והארץ
היתה תהו ובהו וגו'. מאן ארץ, היתה
דאשתמודע עלאה ופתאה. היתה תהו, מאי
תהו. דא קו ירוק דאקיף כל עלמא ואיקרי
קו תהו. דכתיב (ישעיה ל"א) ונטה עליה קו תהו
ואבני בהו. בהו, כמה דתנינן, אבנין
מפולמות דמשתקען גו תהומי ומנהון נפקי
מיין.

השתא אית למנדע. תהו דאיהו קו ירוק,
מאן הוה קו ירוק, אלא אשפתן
בספרא דאסיא דקרטינאה ויודאן דקסרי
שמיה, וקראן שמיה אסיא קרטינאה. בגין
דהוא רב על כל אסיין ויקירא בחכמתא.
והכי אמר בלשון פרסי לבר נש יקירא.
והוא אמר, והארץ היתה תהו, מאי תהו,
איהי קו ירוק דאסחר עלמא. ומאן איהו
קליפא דאגוזא ודא איהו קליפה דלבר
דאיהו ירוק.

לגו מניה בהו, ואינון אבנין מפולמות דמנהון
נפקי מיין. מן תהו אתמשכאן עור ובשר.
מן בהו אתמשכו גרמי לגו מניה. וחשף, דא
משיכו דאתמשך מניה עמא דעשו. ואי תימא
מאן תהו. הרי הוא ודאי, דהא חשף מניה
תלייא. אלא אינון אבנין מפולמות, עאלו
באמצעיתא דמניה אתמשכאן גרמי כמה
דאתמר. וחשף משיכו דקיק, דמניה אתמשך
עשו.

ורוח אלהים דא מוחא דאגוזא, דמתמן

והנה רוח סערה באה מן הצפון, כנגד התהו. לפנים ממנו - ענן גדול, כנגד הבהו. לפנים ממנו - ואש מתלקחת, כנגד החשף. לפנים ממנו - ונגה לו סביב, כנגד של ורוח אלהים.

ומתוכה פעין החשמל - לפנים מהפל, כנגדו מרחפת על פני המים, זו רוח האם העליונה שמרחפת על הכל. ויעקב השלם הוא, וזה מח האגוז, והקדוש ברוך הוא ימצאהו בארץ מדבר ודאי. אחר כך עשה הקדוש ברוך הוא את כל אותן הקלפות, שפלן יהיו משעבודות לו.

עד כאן היה כתוב באותו ספר של הרופא הקרטינאי. אחר כך היה רשום בכתוב הזה: כל שמירה שצריך רופא חכם לעשות לחולה ששוכב בבית חליו אסירי המלך, לעבד לרבוץ העולם, שכשהולך רופא חכם אליו, ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן, מחלות ששורות עליו, מוצא אותו באסירי המלך.

אם תאמר, הואיל והקדוש ברוך הוא יצוה לתפס אותו, שלא ישפדל שום אדם אחריו - לא כך! שהרי דוד אמר אשרי משפיל אל דל וגומר. דל הוא ששוכב בבית חליו, ואם הרופא חכם, הקדוש ברוך הוא יתן ברכות לאותו שמשפדל בו, ואותו רופא ימצאהו בארץ מדבר, שוכב בבית חליו.

ובתהו ילל ישמן, שאותם חלאים דוחקים אותו. מה צריך לו לעשות? יסבבנהו, יסובב סבות ויביא עלות כדי שימנע ממנו אותם דברים שמזיקים לו, יקייז לו ויוציא ממנו דם רע.

אתמשך יעקב שלימא, כגוונא דאגוזא דא. רזא דכתיב (יחזקאל א) והנה רוח סערה באה מן הצפון, לקבליה דתהו. לגו מניה, ענן גדול, לקבליה דבהו. לגו מניה, ואש מתלקחת, לקבליה דחשף. לגו מניה, ונגה לו סביב, לקבליה דרוח אלהים.

ומתוכה פעין החשמל, לגו מפלא. לקבליה מרחפת על פני המים. דא רוחא דאימא עלאה, דקא מרחפת על פלא. ויעקב שלימא איהו, ודא מוחא דאגוזא וקודשא בריך הוא ימצאהו בארץ מדבר, ודאי. לבתר עבד קדשא בריך הוא דכל אינון קליפין יהון פולהון משתעבדן ליה.

עד הכא הוה כתיב בההוא ספרא (דאסיא) דקרטינאה אסיא. לבתר הוה רשום בהאי קרא, פל נטורא דאיצטריך אסיא, חפים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה אסירי דמלפא, למפלח למארי עלמא. דכד אזיל אסיא חפים לגביה, ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמון. מרעין דשריין עליה אשפח ליה באסירי דמלפא.

אי תימא הואיל וקודשא בריך הוא יפקוד לתפשא ליה דלא ישתדל בר נש אבתריה, לאו הכי. דהא דוד אמר (תהלים מ"א) אשרי משפיל אל דל וגו' ודל הוא דשכיב בבי מרעיה. ואי אסיא חפים הוא, קדשא בריך הוא יב ליה ברכאן לההוא דישתדל ביה. וההוא אסיא ימצאהו בארץ מדבר, בבי מרעיה שכיב.

ובתהו ילל ישמון, דאינון מרעין דחקין ליה. מאי איצטריך ליה למעבד יסובבנהו, יסובב סיבוב וייתי עליות בגין דימנע מניה אינון מלין דנזקין ליה, יקייז ליה, ויפוק מניה דמא בישא.

יבוננהו, יסתפל ויבין, יסתפל ויבין אותו החלי ממה היה, ויסתפל כדי שלא יתרכה עליו וינמיך אותו. אחר כך יצרנהו כאישון עינו, כדי שיהיה שמור כראוי באותם משקים ובאותן רפואות שצריך לו ולא יטעה מהם, שאלמלא יטעה אפלו בדבר אחד, הקדוש ברוך הוא מחשיב על הרופא כאלו שפך דם והרגו.

כי הקדוש ברוך הוא רוצה שאף על גב שאותו אדם הוא בבית אסירי המלך, שישתדל עליו בן אדם ויסיע לו להוציאו מבית האסורים.

והנה אומר כך: הקדוש ברוך הוא דן דיני בני העולם למעלה הן למות, הן לשרש, הן לעקר, הן לתת ענש נכסים. מי שראוי לענש נכסים נופל בבית חליו, ולא יתרא עד שעושה כל מה שנגזר עליו. כיון שנענש במקומו ונתן כל מה שנגזר עליו, מתראפא ויוצא מבית האסורים, ועל זה צריך להשתדל עליו שיתן ענש ויצא.

מי שראוי לשרש, יתפסו אותו ויתנו אותו בבית האסורים עד שישתרש מהכל, ולפעמים שישתרש מאיברים או מאחד מהם, ואחר כך יוציאהו מבית האסורים.

מי שראוי למות כך זה, שאלו יתן כל כפר וכל ממון שבעולם לא ינצל, ועל זה צריך רופא חכם להשתדל עליו. אם יכול לתת לו רפואה מן הגוף - יפה, ואם לא - יתן לו רפואה לנשמתו וישתדל על רפואת הנשמה, וזהו רופא שהקדוש ברוך הוא ששתדל עליו בעולם הזה ובעולם הבא.

אמר רבי אלעזר, עד עכשו לא

יבוננהו, יסתפל ויבין, ההוא מרעא ממה הוי. ויסתפל בגין דלא יתרבי עלוי וימאך ליה. לבתר יצרנהו כאישון עינו, בגין דיהא נטיר כדקא יאות באינון משקין, באינון אסוותא דאצטריכו ליה. ולא יטעי מנייהו, דאלמלי יטעי אפילו במלה חדא, קדשא בריך הוא חשיב על אסיא כאילו שפיך דמא וקטליה.

בגין דקודשא בריך הוא בעי דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלפא, דישתדל בר נש עליה ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי.

והנה אמר הכי, קדשא בריך הוא דן דיני בני עלמא לעילא, הן למות, הן לשרושי, הן לעקור, הן לענוש נכסין. מאן דאתחזי לענוש נכסין, נפיל בבי מרעיה ולא יתסי, עד דעבר כל מה דאתגזר עליה. כיון דאתענש במקוניה, ויהיב ליה כל מה דאתגזר עליה, איתסי ונפק מבי אסירי. ועל דא איצטריך לאשתדלא עליה, דיתן עונשא ויפוק.

מאן דאתחזי לשרושי, יתפסון ליה, ויהבי ליה בבי אסירי. עד דישתרש מפלא, ולזמנין דישתרש משייפוי, או מחד מנייהו, ולבתר יפקון ליה מבי אסירי.

מאן דאתחזי למות, הכי הוא, דאילו יתן כל כופרא וכל ממונא דעלמא לא ישתזיב. ועל דא איצטריך לאסייא חכים לאשתדלא עליה, אי יכיל למיהב ליה אסוותא מן גופא, יאות. ואי לאו, יתן ליה אסוותא לנשמתיה וישתדל על אסוותא דנשמתא. ודא הוא אסיא דקודשא בריך הוא וישתדל עליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

אמר רבי אלעזר, עד השתא לא שמענא מאסייא דא ומספרא דא, בר

שמעתי מהרופא הזה ומהספר הזה, חוץ מפעם אחת שאמר לי סוחר אחד ששמע מאביו, שרופא אחד היה בימי, שכשהיה מסתפל באדם כשהוא בבית חליו, היה אומר: זה יחיה, וזה ימות. והיו אומרים עליו (שהוא היה צדיק) ירא חטא, וכל מי שלא יכול היה להשיג (לקנות) מה שצריך, הוא היה קונה לו ונותן משלו, והיו אומרים שאין חכם בעולם כמותו, ובתפלתו היה עושה יותר ממה שהיה עושה בידי, וכדומה לנו. זה היה אותו רופא. אמר אותו סוחר, ודאי ספרו בידי הוא, שירשתיו מסבי, וכל דברי אותו הספר התנסדו כלם על סודות התורה, וסודות נסתרים מצאתי בו.

ודברי רפואה שהוא אמר שלא ראוי לעשותם, פרט למי שהוא ירא חטא, והם ממה שהיה עושה בלעם, שהיה לוחש לחשים על חולה, והיה אומר בפיו ומיד מתרפא, וכלם מבררים באותו הספר.

ואמר זה אסור וזה מתיר למי שירא חטא, משום שחטאים רבים אמר שרפואתם תלויה בלחש הפה, והם מצד הנחש, ומתם מצד הקסם. וכל אותם שאסור לומר בפה ואסור לעשות במעשה היה אומר. עד שמצאתי במחלות ידועות שצריך לומר כן ולנדות בנדי ושמקא על אותו חלי, וזו תמיהה גדולה לנו. שמחו רבי אלעזר ושמוח החברים.

אמר רבי אלעזר, אם היה לנו ספר זה, נראה מהו. אמר, אני אסור במסירה על מנת להראות למנורה הקדושה. ושנינו, אמר רבי אלעזר, אותו ספר היה בידי שנים עשר חדשים, ומצאתי

מזמנא חדא. דאמר לי טייעא חדא דשמע לאבוי, דאסיא חד הוה ביומוי. דכד הוה מסתפל בבר נש פד איהו בבי מרעיה, הוה אמר, דא חי ודא מית. והוה אמרין עליה, (דהוה הוה נפאה), דחיל חטאה. וכל מאן דלא יכיל למדבק (אצ"ל למזון) מה דאיצטריך, איהו הוה קני ליה ויהיב מדיליה. והוה אמרין, דלית חפים בעלמא כגיניה. ובצלותיה הוה עביד יתיר ממה דהוה עביד בידוי, וכדומה לן, דא הוה ההוא אסיא. אמר ההוא טייעא, ודאי ספרא דיליה בידי איהו, דקא יריתנא מאבי אבא. וכל מלוי דההוא ספרא, בלהו אתייסדן על רזין דאורייתא ורזין סתימין אשפחנא ביה.

ומילין דאסוותא דאיהו אמר דלא יאות למפעל לון, פר מאן דאיהו דחיל חטאה. ואינון ממה דהוה עביד בלעם דהוה לחיש על מרע, והוה אמר בפומיה, ואתסי מיד. וכלהו בריר לון בההוא ספרא.

ואמר, דא אסור ודא מותר למאן דדחיל חטאה, בגין דמרעין סגי אין אמר, דתלייא אסוותא דילהון בלחישו דפומא, ואינון מסטרא דנחש, ומנהון מסטרא דקסם. וכל אינון דאסור לומר בפומא ואסור למעבד בעובדא, הוה אמר. עד דאשפחנא על מרעין ידיעאן דאיצטריך לומר כן, ולנדיי בנדיי ובשמתא על ההוא מרע, ואיהו תוהא סגי לגבן. חדי רבי אלעזר וחדו חברייה.

אמר רבי אלעזר אי האי ספרא הוה לגבן, נחמי מאי איהו. אמר, אנא אמסר במסירה על מנת לאחואה (לאחואה) לבוצינא קדישא. ותנינן, אמר רבי אלעזר, ההוא ספרא הוה בידי תריסר ירחי, ואשפחנא ביה נהורין

אורות עליונים. כשהגעת
לאותם סודות שהיו מבלעם,
תמהתי.

יום אחד לחשתי במקום אחד,
והיו האותיות עולות ויורדות, עד
שראיתי בחלום ואמר לי, מה לך
להפגס בתחום שאינו שלך?
התעוררתי, והיה רע לפני על
סודות נסתרים שהיו שם. שלחתי
לאותו יהודי ונתתי לו הספר,
ובסודות של בלעם מצאתי
מאותם שמות המלאכים ששלח
לו בלק ולא היו מסתדרים על
תקונייהם.

אבר כמה מיני רפואה מצאתי
בו שמתקנים על תקוני התורה
וסודות נסתרים שלה, וראיתי
בחסידות ותפלות לקדוש-ברוך-
הוא.

ואם תאמר שהיה עושה רפואה
בפסוקי התורה - חס ושלום!
אלא היה אומר סודות התורה,
ועל אותו סוד מוציא סודות
רפואה שלא ראיתי כאלה
לעולמים. אמרתי, ברוך הרחמן
שהחכים בני אדם בחכמה
עליונה. ומאותם דברים של
בלעם לקחתי, וראיתי בהם שלא
היה בעולם חכם בכשפים
כמותו. אמרתי, ברוך הרחמן
שבטל מהעולם כשפים, כדי
שלא יטעו בני אדם מאחר יראת
ה': ע"כ מההשמטות.

אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע
מי הרגו, ואיך נהרג? אמר רבי
יצחק, פנחס וסיעתו הרגוהו,
שכתוב (במדבר לא) הרגו על
חלליהם. ושנינו, בעיר מדן היה
עושה בחכמת כשפיו שטטים
באור הוא ומלכי מדן. ואלמלא
ציץ הקדשה ותפלת פנחס
שהפילום על ההרוגים. זהו
שכתוב על חלליהם, וכתוב (יהושע
א) ואת בלעם בן בעור הקוסם

עלאין. פד מטינא לאינון רזין דהווי מבלעם
תוהנא.

יזמא חד לחישנא באתר חד, והווי אתון סלקן
ונחתן. עד דחמינן בחלמא ואמר לי, מה
לך למיעל בתחומא דלאו דילך. אתערנא
ואבאיש קמאי על רזין סתימין דהווי תמן,
שדרנא להווא יודאי ויהיבנא ליה ספרא.
וברזין דבלעם אשפחנא מאינון שמהן
דמלאכים דשדר ליה בלק, ולא הווי מתסדרן
על תיקונייהו.

אבר כמה זיני אסוותא אשפחנא ביה דקא
מתתקני על תקוני אורייתא ורזין סתימין
דיליה. וחמינא דאינון בחסידותא וצלותין
לקודשא בריך הוא.

ואי תימא דהווי עביד אסוותא בפסוקי
דאורייתא, חס ושלום. אלא הווי אמר
רזין דאורייתא, ועל ההוא רזא אפיק רזין
דאסוותא, דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין.
אמינא, בריך רחמנא דאחפים לבני נשא
בחכמתא דלעילא. ומאינון מלין דבלעם
נסיבנא. וחמינא בהו, דלא הווי בעלמא חפים
בחרשין פגיניה. אמינא, בריך רחמנא דבטיל
מעלמא חרשין דלא יטעון בני נשא מבתר
דחלתא דקודשא בריך הוא. ע"כ: (עד כאן
מחהשמטות).

אמר רבי אלעזר, בלעם חייבא מאן קטיל
ליה, והיך אקטיל. אמר רבי יצחק,
פנחס וסיעתיה קטלוהו. דכתיב, (במדבר לא) הרגו
על חלליהם. ותנינן, בקרתא דמדן הווי עביד
בחכמתא דחרשוי, דטאסין באורא הוא
ומלכי מדן. ואלמלא ציץ דקדושא, וצלותא
דפינחס, דאפילו להון על קטילייה, הדא הוא
דכתיב על חלליהם. וכתיב (יהושע יג) ואת בלעם

הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶרֶב. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלֶעָזָר, כָּל זֶה יִדְעָתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֶעָזָר, כָּל דְּבָרֵי בִלְעָם הִרְשַׁע תְּקִיפִים הֵם, וְהָרִי פִרְשָׁהּ הַחֲבָרִים, שְׁפָתוֹב (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אֲבָל בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמִיָּהוּ? בִלְעָם, וְהָרִי בְּאֲרָנוּ הַדְּבָר, מֹשֶׁה אֵין כְּמוֹתוֹ בְּכַתְרִים הָעֲלִיּוֹנִים, בִלְעָם אֵין כְּמוֹתוֹ בְּכַתְרִים הַתַּחְתּוֹנִים. זֶה בְּצַד הַקְּדוּשָׁה, וְזֶה בְּצַד שְׁמָאל. וְאִם כָּל זֶה הִיָּה בִידּוֹ וְכָל כֶּף תְּקִיף בְּחֻמָּה, אָדָם שִׁישְׁבַח אֶת עֲצָמוֹ בְּכַח תְּקִיף, שְׁפָתוֹב (במדבר כג) וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּה - אֶעְקֹר אֶת כֹּה מִזֶּה, אֵיךְ יִכְלוּ לְהִרְגוֹ?

אָמַר בְּסֵפֶר חֻמַּת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כֶּף אָמַר: שְׁלֹשָׁה סִמְנִים הֵם; סִמֵּן לַעֲבָרָה - יִרְקוֹן. סִמֵּן לְשִׁטוֹת - דְּבָרִים. סִמֵּן שְׁלֹשׁ יוֹדֵעַ כְּלוּם - שְׁבָחִים. וְזֶה הַכְרִיעַ לְשָׂאָר, שׁוֹטָה בְּכָל עֲבֻרוֹת, הַכֹּל יֵשׁ בּוֹ.

וְהָרִי כְּתוּב (משלי כז) יִהְלֶלְךָ זֶר וְלֹא פִיךָ. וְאִם לֹא זֶר - פִיךָ! - לֹא כֶּף. אֲלֵא אִם אֵין מִי שְׁמַפִּיר אוֹתְךָ, פִּתַח פִּיךָ לְדַבֵּר בְּתוֹרָה וְלִהְיוֹדֵיעַ דְּבָרֵי אֱמֶת בְּתוֹרָה, וְאֵז פִּתְחוֹן פִּיךָ בְּתוֹרָה יִשְׁבַּחוּ דְּבָרֶיךָ וְיִדְעוּ מִי אַתָּה, שְׂאֵין דְּבָר בְּעוֹלָם שְׁמוּדִיעַ עַל הָאִישׁ אֲלֵא בְּזִמְן שְׁפוּתַח פִּיו. פִּיו מוֹדִיעַ לְבָנֵי אָדָם מִי הוּא.

אוֹתוֹ בִלְעָם הִרְשַׁע, תְּשַׁבְּחוֹת מְשַׁבַּח עֲצָמוֹ בְּכָל. וְעַם כָּל זֶה גִּנְבַת דַּעַת הִיָּה גוֹנֵב, וְהַתְּעֵלָה בְּדָבָרָיו. בְּדָבָרִים קְטָנִים הִיָּה עוֹשֶׂה גְדוּלִים. מֵה שְׂאֵמֵר עַל אוֹתָן מַעֲלוֹת, דְּבָרֵי טְמָאָה הִיָּה אוֹמֵר, וְאֱמַת אָמַר. אֲבָל אוֹתוֹ

רָשַׁע הָיָה אָמַר וּמְשַׁבַּח

בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֶם הָרְגוּ בְּחֶרֶב. אָמַר לִיָּה רַבִּי אֲלֶעָזָר, כָּל דָּא יִדְעָנָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֶעָזָר, כָּל מְלוּי דְּבִלְעָם חֲיִיבָא, תְּקִיפִין אֵינוֹן, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּיא, דְּכַתִּיב (דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה, וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם אֲבָל בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמְנוּ. בִלְעָם, וְהָא אוּקְמוּנָא מְלָה, מֹשֶׁה לִית דְּכוּוֹתִיהָ, בְּכַתְרִין עֲלֵאֵין. בִלְעָם לִית דְּכוּוֹתִיהָ, בְּכַתְרִין תַּתְּאֵין. דָּא בְּסֵטְרָא דְּקְדוּשָׁה, וְדָא בְּסֵטְרָא דְּשְׁמָאֲלָא. וְאִי כָּל דָּא הָוָה בִּידֵיהָ, וְכָל כֶּף תְּקִיף בְּחֻמַּתָּא, גָּבַר דִּישְׁבַּח גְּרַמִּיָּה בְּחִילָא תְּקִיף, דְּכַתִּיב וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעְקֹר לְכֹה מֵהָאֵי. הִיאָךְ יִכִּילוּ לְקַטְלָא לִיָּה.

אָמַר בְּסֵפֶר דְּחֻמַּתָּא דְּשְׁלֹמֹה מְלֶכָא הַכִּי אָמַר, תִּלַּת סִמְנִין אֵינוֹן. סִמֵּן לַעֲבָרָה, יִרְקוֹן. סִמֵּן לְשִׁטוֹת, מְלִין. סִמֵּן דְּלֹא יִדְעַ כְּלוּם, שְׁבוּחֵי. וְדָא אֲכַרַע לְשָׂאָר, שׁוֹטָה בְּכָל עֲבֻרוֹת, כֹּלָא אֵית בֵּיהָ.

וְהָא כְּתִיב (משלי כז) יִהְלֶלְךָ זֶר וְלֹא פִיךָ, וְאִם לֹא זֶר. פִיךָ. לֹאוּ הַכִּי. אֲלֵא אֵי לֹא הוּי מְאֵן דְּאִשְׁתְּמוּדֵעַ לָךְ, אִפְתַּח פּוּמְךָ לְמִלְלָא בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹאוּדְעָא מְלִי קְשׁוּט בְּאוֹרֵייתָא. וְכַדִּין פְּתִיחוּ דְּפוּמְךָ בְּאוֹרֵייתָא, יִשְׁבַּחוּן מִיָּלְךָ, וְיִנְדְּעוּן מְאֵן אַנְתָּ, דְּלִית מְלָה בְּעֵלְמָא דִּישְׁתְּמוּדְעוּן לִיָּה לְבַר נֶשׁ, אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּאִפְתַּח פּוּמִיָּה. פּוּמִיָּה הוֹדֵעַ לְבָנֵי נֶשׂא מְאֵן הוּא.

הַהוּא רָשַׁע דְּבִלְעָם, שְׁבוּחֵי מְשַׁבַּח גְּרַמִּיָּה בְּכֹלָא. וְעַם כָּל דָּא, גְּנִיבוּ דְּדַעַתָּא קָא גְּנִיב, וְאִסְתַּלַּק בְּמְלוּי. בְּמִלִּין זְעִירִין, הָוָה עֲבִיד רְבָרְבִין. מֵה דְּאָמַר עַל אֵינוֹן דְּרַגִּין מְלִין מְסַאֲבִין הָוָה אָמַר, וּקְשׁוּט אָמַר. אֲבָל הַהוּא

רשע היה אומר ומשבח עצמו בדרך נסתר, והתעלה בדבריו. שכל מי שהיה שומע, חשב שהתעלה על כל נביאי העולם, שכתוב (במדבר טו) שמע אמרי אל וידע דעת עליון. מי האיש בעולם שהיה שומע מפיו דברים אלו שלא חשב שאין בעולם נביא נאמן כמותו !?

ואמת היה, וכך היה. נאם שמע אמרי אל, כך היה. וידע דעת עליון, כך היה. ואותו רשע היה אומר על מעלות שנדבק בהם, שמע אמרי אל. דבר שהוא במעלה עליונה.

וכך אמר, שמע אמרי אל. לא כתוב האל, שהרי (תהלים יח) האל תמים דרכו. אבל סתם אל, אל אחר הוא. (שמות לד) כי לא תשתחוו לאל אחר. שמע אמרי אל - דבר קטן הוא, ודומה למי שלא יודע שהוא גדול ועליון. שמע אמרי אל - אותו שנקרא אל אחר, שכתוב כי לא תשתחוו לאל אחר.

וידע דעת עליון, על כל דרגות השמא, אותם שמנהגים אנית הים וסערה. ארבעים חסר אחד הם. ואותו רב חובל שכלם מנהגים על ידיו, הוא עליון על כלם. בזה היה נדבק אותו רשע, ואמר שהיה יודע דעת עליון, דרגה שהוא עליון על כל מנהגי הספינה. מי שומע זה שלא יבהל בדעתו ויאמר שאין פמזהו בעולם? אלא אותו רשע משבח את עצמו בדרך נסתר ואמר דברי אמת, וגנב דעת בני העולם.

אשר מחזה שדי יחזה. מי ששומע את זה חשב שהיה רואה מה שלא ראה אחר בעולם. מחזה שדי - זה ענף אחד מאותם ענפים שהיו יוצאים משדי, ולמה? ענפים שבו, ומראה שני נביאים,

גרמיה בארז סתים, ואסתלק במלוי, דכל מאן דהוה שמע, חשיב דאסתלק על כל נביאי עלמא, דכתיב שומע אמרי אל וידע (ד"ט קצ"ג) דעת עליון. מאן גבר בעלמא, דהוה שמע מפומיה מלין אלין, דלא חשיב דלית בעלמא נביאה מהימנא כגיניה.

וקשוט הוה, והכי הוה. נאם שומע אמרי אל, הכי הוה. וידע דעת עליון הכי הוה. והוה רשע הוה אמר על דרגין דאתדבק בהו, שומע אמרי אל, מלה דאיהו בסליקו עלאה. והכי אמר, שומע אמרי אל, האל לא כתיב, דהא (תהלים יח) האל תמים דרכו. אבל סתם אל, אל אחר איהו. (שמות לד) כי לא תשתחוו לאל אחר שומע אמרי אל, מלה זעירא איהי. ודמי למאן דלא ידע, דאיהו רב ועלאה. שומע אמרי אל, ההוה דאקרי אל אחר, דכתיב כי לא תשתחוו לאל אחר.

וידע דעת עליון, על כל דרגין דמסאבו, אינון דמנהגי ארפא דימא וסערא. ארבעין חסר חד אינון. והוה רב חובל, דכלהו מתנהגי על ידוי, איהו עליון על פלהו. בדא הוה מתדבק ההוה רשע, ואמר דהוה ידע דעת עליון, דרגא דאיהו עליון על פלהו מנהגי ארפא. מאן שמע הכי דלא אתבהיל בדעתיה, ויימא דלא הוה כגיניה בעלמא. אלא ההוה רשע משבח גרמיה בארז סתים ואמר מלי קשוט, וגניב דעתא דבני עלמא.

אשר מחזה שדי יחזה, מאן דשמע דא, חשיב דהוה חמי מה דלא חמי אחרא בעלמא. מחזה שדי, דא ענפא חדא, מאינון ענפין דהוו נפקין משדי. ולמה. דבחכמתא דא, אחזי תלת, לקבל ש' דשדי, לקבל תלת ענפין שבחכמה זו נראים שלשה כנגד ש' של שדי, כנגד שלשה

בְּדֵי עֲרֻבוֹת, שְׁתוּמְכִים בּוֹ, כְּנֻגָּד שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם עֲנָפִי עֵינַי הָרַע לְסֵתָם אוֹתָם. כְּשָׂא בָּלָק, אָמַר, אֲנִי אוֹכֵל לָהֶם. עֲמֶלֶק בִּיחָד עִם חֻכְמָה זֹאת בָּא אֲלֵיהֶם וַיְכַל לָהֶם. וְשָׁלַח לְבַלְעָם וְאָמַר לוֹ, אֲנִי יֵשׁ בִּי שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שֶׁל עֲמֶלֶק, שֶׁהֵם ל"ק, שֶׁהֵם סִיּוּם עֲמֶלֶק. לִי יֵשׁ ל"ק, וְעֲמֶלֶק ל"ק. לִי הַסִּיּוּם, וּבֶדֶף הִרְאִישִׁית - ב"ל. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּף אָמַר, רֵאשִׁית בָּלָק ב"ל, וְרֵאשִׁית בַּלְעָם ב"ל. רֵאשִׁית בָּלָק הֵיחָד בּוֹ בַּבַּלְעָם, וְסִיּוּם עֲמֶלֶק הֵיחָד בַּבָּלָק, וְסִיּוּם בַּלְעָם הֵיחָד רֵאשִׁית עֲמֶלֶק.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁלֹּא נוֹכַח לָהֶם מִשּׁוּם שְׁכַשְׁפֵי מֹשֶׁה רַבִּם שֶׁהֵיחָד פּוֹשֵׁט יְדָיו, הָרִי יָד זֹאת בְּאוֹתָם גְּדוּלִים שִׁיכּוּלִים בְּכַשְׁפִּים לְהַתְחַזֵּק יוֹתֵר. וְהֵינּוּ שְׁכַתוּב וּקְסָמִים בְּיָדָם. בְּיַדֵּיהֶם לֹא כְּתוּב, אֲלֹא בְּיָדָם. יָד מוּל יָד. כִּף שֶׁלַח לוֹ בָּלָק לְבַלְעָם. וְכִּי מַחְזָה שְׂדֵי, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ. וְלָכֵן נִעְנְשׂוּ, וְנִעְנְשׂוּ לְמַעְלָה, וְנִקְרָאִים מַחְזָה, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ (מַלְכִים - א ז) וּמוּל מַחְזָה אֶל מַחְזָה. עֲנָף שִׁיּוּצָא מִשָּׁם. וּמִיֵּהוּ אוֹתוֹ מַחְזָה? עֲזָא וְעֲזָאֵל, שֶׁהֵם נֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם, וְהוּא מַחְזָה שְׂדֵי, שֶׁהֵיחָד רוֹאֵה נֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם. אִיפֹה הֵיחָד בַּלְעָם בְּאוֹתָהּ שְׂעָה? אִם תֵּאמַר בְּמִדְיָן, הָרִי כְּתוּב וְעֵתָה הֵנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי. אִם הוֹלֵךְ לוֹ, מִי נִתֵּן אוֹתוֹ בְּמִדְיָן? אֲלֹא אוֹתוֹ רָשָׁע, כִּיֵּן שְׂרָאָה שְׁנִפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל כִּיֵּד אֶלֶף עַל עֲצוּתוֹ, הִתְעַפֵּב שָׁם, וְהֵיחָד רוֹצֵה מֵהֶם שְׂכָרוֹ. וּבַעֲוֹד שֶׁהִתְעַפֵּב שָׁם, בָּא פְּנַחַס וּגְדוּלֵי הַחִיל לְשָׁם.

כִּיֵּן שְׂרָאָה אֶת פְּנַחַס, פָּרַח בְּאוֹרֵי, וּשְׁנֵי בָנָיו עֲמוֹ, יוֹנוֹס וְיוֹמְבְּרוֹס. וְאִם תֵּאמַר, הָרִי מִתּוֹ

דְּבִיָּה, וְאַחֲזֵי תַרְיִן נְבִיאִין, בְּדֵי עֲרֻבוֹת, דְּתַמְכִּין בִּיהַ. לְקַבֵּל שְׁבַעִין תַרְיִן עֲנָפִין דְּעֵינָא בִישָׂא, לְסֵתְמָא לֹוֹן. כִּד אֲתָא בָּלָק, אָמַר אֲנָא אֵיכוּל לֹוֹן. עֲמֶלֶק בְּהַדִּי חֻכְמָתָא דָּא אֲתָא לְגַבִּיָּהוּ, וַיְכִיל לֹוֹן.

וְשָׁדַר לְבַלְעָם, וְאָמַר לִיהַ, אֲנָא תַרִּי אֲתוּוֹן דְּעֲמֶלֶק אֵית בִּי, דְּאֵינּוֹן ל"ק, דְּאֵינּוֹן סִיּוּמָא דְּעֲמֶלֶק. אֲנָא לִי ל"ק, וְעֲמֶלֶק ל"ק, לִי סִיּוּמָא, וּבֶדֶף שִׁירוּתָא ב"ל. אָמַר לִיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲכִי אֵימָא שִׁירוּתָא דְּבָלָק ב"ל, וְשִׁירוּתָא דְּבַלְעָם ב"ל, שִׁירוּתָא דְּבָלָק הָוָה בִּיהַ בַּבַּלְעָם. וְסִיּוּמָא דְּעֲמֶלֶק, הָוָה בִּיהַ בְּבָלָק, וְסִיּוּמָא דְּבַלְעָם, הָוָה שִׁירוּתָא דְּעֲמֶלֶק.

וְאִי תֵימָא דְּלֹא גִיכוּל לְהוֹן, בְּגִין דְּחַרְשִׂיא דְּרַבֵּהוֹן מֹשֶׁה, דְּהָוָה פָּשִׁיט יְדֵיהַ, הֲאִי יָדָא אֵית בְּאֵלִין רַבְרַבִּין, דִּיכְלִי בְּחַרְשִׁין לְאַתְתַּקְפָּא יְתִיר. וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב וּקְסָמִים בְּיָדָם, בְּיַדֵּיהֶם לֹא כְּתִיב, אֲלֹא בְּיָדָם, יָדָא לְקַבֵּל יָדָא, הֲכִי שָׁדַר לִיהַ בָּלָק לְבַלְעָם.

וְלִרְבִּי מַחְזָה שְׂדֵי כְּדָאמְרִין, וְלִרְבִּי אֲתַעְנְשׂוּ, וְאֲתַעְנְשׂוּ לְעֵילָא, וְאֲקָרוּן מַחְזָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (מַלְכִים א ז) וּמוּל מַחְזָה אֶל מַחְזָה. עֲנָפָא דְּנַפְק מִתַּמְּן. וּמֵאֵן הָוָה מַחְזָה עֲזָא וְעֲזָאֵל, דְּאֵינּוֹן נֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם, וְאֵיֵהוּ מַחְזָה שְׂדֵי, דְּהָוָה חֲמָא נֹפֵל וּגְלוּי עֵינַיִם.

אֵן הָוָה בַּלְעָם בְּהֵיחָד שְׂעָתָא. אִי תֵימָא בְּמִדְיָן, הָא כְּתִיב וְעֵתָה הֵנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי. אִי אֲזַל לִיהַ, מֵאֵן יְהִיבֵיהַ בְּמִדְיָן. אֲלֹא הָוָה רָשָׁע, כִּיֵּן דְּחֲמָא דְּנִפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל אַרְבַּע וְעֶשְׂרִין אֶלֶף עַל עֵיטוּי, אֲתַעְפֵּב תַּמָּן וְהָוָה בְּעֵי מַנְיֵיהוּ אַגְרוּי. וּבַעֲוֹד דְּאֲתַעְפֵּב תַּמָּן, אֲתָא פְּנַחַס וּרַבְרַבִּי חִילָא לְתַמָּן.

כִּיֵּן דְּחֲמָא לְפְנַחַס, פָּרַח בְּאוֹרֵי, וְתַרְיִן בְּנוּהֵי עַמִּיָּה, יוֹנוֹס וְיוֹמְבְּרוֹס.

במעשה העגל, שהרי הם עשו אותו? אלא כף היה בנדאי, וזהו שכתוב (שמות לב) ויפל מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש. וכי לא היו יודעים חשבון קטן זה? והרי כמה חשבונות רמים עליזנים וגדולים ידע הכתוב למנות, וכאן כשלושת אלפי איש? אלא אלו בני בלעם, יונו"ס ויומברו"ס, שהיו שקולים כשלושת אלפי איש.

אמא אותו רשע, כל כשפי העולם היה יודע, ולקח גם כף כשפי בניו שהיו רגילים בהם, ובהם טס ועלה. פנחס ראה אותו, שהיה אדם אחד טס באויר והיה מתעלה באויר מהעין, הרים קול לבני חיל ואמר: יש מי שיודע לפרח אחרי אותו רשע, שהרי בלעם הוא? ראו אותו שהיה טס צליה בן שבט דן קם, ולקח שלטון ששולט על כשפים ופרח אחריו. כיון שראה אותו רשע, עשה דרך אחר באויר, ובקע חמשה אוירים באותו דרך, והתעלה והתפסה מהעין, ואז הסתפן צליה באותה שעה והיה בצער, שלא ידע מה יעשה. הרים אליו פנחס קול ואמר: צל התנינים שרובצים על כל הנחשים, הפך בשערותיך. מיד ידע וגלה אותו מקום, ונכנס אליו. מיד התגלה, וירדו שניהם לפני פנחס.

בא וראה, אותו רשע פתוב בו וילך שפי, זהו עליון שדרגותיו נחש זכר. צליה לקח שנים, זכר ונקבה, ובו שלט עליו, משום שהשלטון ששולט עליהם לקח והתכופפו לפניו. וזה היה (בראשית מט) שפיפן עלי ארח. על אותו ארח שעשה אותו רשע, שכתוב

ואי תימא, הא מיתו בעובדא דעגל, דהא אינון עבדו. אלא הכי הוה ודאי, ודא הוא דכתיב, (שמות לב) ויפול מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש. וכי לא הוה ידעי חשבנא זעירא דא, והרי כמה חושבנין אחרנין, רמאין עלאין ורברבנין, ידע קרא לממני, והכא כשלושת אלפי איש. אלא אינון בנוי דבלעם, יונו"ס ויומברו"ס, דהוה שקלי כשלושת אלפי איש. אמא ההוא רשע, פל חרשין דעלמא הוה ידע, ונטל אוף הכי חרשין דבנוי, דהוה רגילין בהו, ובהו טאס ואסתלק. פנחס חמא ליה, דהוה בר נש חד טס באוירא, והוה מסתלק באוירא מעינא, רמא קלא לבני חילא, אמר אית מאן דינדע למפרח אבתריה דההוא רשע, דהא בלעם איהו, חמו ליה דהוה טאס. צליה פריה דשבטא דדן, קם ונטל שלטנו דשליט על חרשין, ופרח בתריה. כיון דחמא ליה ההוא רשע, עבד ארחא אוחרא באוירא, ובקע חמש אוירין בההוא ארח, (דף קצ"ד ע"ב) ואסתלק ואתכפי מעינא, כדין אסתפן צליה בההיא שעתא, והוה בצערא דלא הוה ידע מה יעביד. רמא ליה קלא פנחס ואמר, טולא דתנינייא דרבעין על כל חויין, הפוך במזיין. מיד ידע וגלי ההוא ארחא, ועאל לגביה. מיד אתגלי, ונחתו תרווייהו קמיה דפנחס.

תא חזי, ההוא רשע פתיב ביה וילך שפי, דא הוא עליון דדרגין דיליה, הוה דכורא. צליה נטל תרין, דכר ונוקבא. ובההוא שליט עליה, בגין דשלטנו דשליט עליהו נטל, ואתפפין קמיה. ודא הוה שפיפון עלי ארח. על ההוא ארח,

דעבד ההוא רשע, דכתיב (בראשית מט) יהי דן נחש עלי דרך, דא

שמשון. שפיפון עלי ארח, יהי דדומש עלי דהצליחה

שמשון. שפיפן עלי ארח - זה צליה.

הנשך עקבי סוס - זה עירה, שהיה עם דוד, שהיה בא מדן, ובגללו תלויה גבורתו דוד, שפנתוב (שמואל ב ח) ויעקר דוד את כל הרקב. ויפל רכבו אחר - זה שריה, שעתיד לבא יחד עם משיח בן אפרים, והוא משבט דן, ועתיד הוא לעשות נקמות וקרבנות בשאר העמים. וכשהיה יקום, אז מחפה לגאלת ישראל, שפנתוב (בראשית מט) לישועתך קויתי ה'. ואף על גב שפרשוהו לפסוק זה, אבל ברור הדבר כמו שנאמר ויכמו שפרשוהו, ועל זה בא הפסוק ומוכיח.

בין שירד אותו רשע אל פנחס, אמר לו: רשע! כמה גלגולים רעים עשית על העם הקדוש. אמר לו לצליה: בא והרג אותו, ולא בשם, שלא ראוי זה להזכיר עליו קדשה עליונה, בשביל שלא תצא נשמתו ותכלל בדברים של דרגות קדושות, ותתקיים בו מה שאמר תמות נפשי ישרים. באותה שעה עשה בו כמה מיני מות ולא מת, עד שלקח הרב שהיה מתקן (חוקק) עליה נחש מצד אחד ונחש מצד שני. אמר לו פנחס: בשלו קח (הרג אותו), ובשלו ימות. אז הרג אותו ויכל לו. שפך דרוך אותו צד - מי שהולך אחריו, בו ימות, ובו תצא נשמתו, ובו יכלל. וכך מת בלעם, ודנים אותו דיני אותו העולם ולא נקבר לעולמים. וכל עצמותיו נרקבו, ונעשו כמה נחשים מזהמים מזיקים שאר בריות, ואפלו התולעים שהיו אוכלים בשרו הפכו לנחשים.

מצאנו בספרו של אשמודאי שנתן לשלמה המלך, שכל מי שהיה

הנשך עקבי סוס, דא עירה, דהוה בהדיה דדוד, דהוה אתי מדן, ובגיניה, תליא

גבורתיה בדוד, דכתיב (שמואל ב ח) ויעקר דוד את כל הרקב. ויפול רוכבו אחר, דא שריה, דזמין למיתי בהדי משיחא דאפרים, ואיהו הוי משבטא דדן, וזמין איהו למעבד נוקמין וקרבין בשאר עמין. וכד דא יקום, פדין מחפא לפורקנא דישראל, דכתיב (בראשית מט) לישועתך קויתי יי. ואף על גב דאוקמוה להאי קרא, אבל ברירו דמלה כמה דאתמר, וכמה דאוקמוה. ועל דא אתא קרא ואוכח.

בין דנחת ההוא רשע לקמי פנחס, אמר ליה, רשע, כמה גלגולין בישין עבדת, על עמא קדישא. אמר ליה לצליה, תא וקטליה, ולא בשמא, דלא אתחזי האי, לאדכרא עליה קדשה עלאה, בגין דלא תיפוק נשמתיה, ותתפליל במלין דדרגין קדישין, ותתקיים ביה מה דאמר תמות נפשי מות ישרים.

בההוא שעתא עבד ביה כמה זיני מותא, ולא מית, עד דנטל חרבא דהוה תקין (ס"א

חוקק) עלוי חויא מהאי סטרא, וחויא מהאי סטרא. אמר ליה פנחס, בדיליה טול (נ"א קטול ליה), ובדיליה ימות. פדין קטל ליה, ויכיל ליה.

דכך ארחוי דההוא סטרא, מאן דאזל אפתראה, בה ימות, ובה תפוק נשמתיה, ובה תתפליל. והכי מית בלעם, ודייני ליה בדינין בההוא עלמא, ולא אתקביר לעלמין. וגרמוי כלהו אתרקבו, ואתעבידו כמה חויין מזוהמין, מנזקי שאר בריין, ואפילו תולעתין דהוו אכלי בשריה, אתהדרו חויין.

אשכחנא בספרא דאשמודאי, דיהב ליה לשלמה מלכא, דכל מאן דהוה

רוצה לעשות כשפים חזקים
נסתרים מהעין, אם ידע הסלע
ששם נפל בלעם, ימצא מאותם
נחשים שהיו מעצמות אותו
הרשע, אם יהרג אחד מהם -
בראשו יעשה כשפים עליונים,
בגופו כשפים אחרים, בנבוכו
כשפים אחרים. שלשה מיני
כשפים בכל אחד ואחד.

בשבאח מלפת שבא לשלמה,
מאותם דברים ששאלה את
שלמה, אמרה: עצם הנחש של
שלשה ראשים במה נתפס? מיד
- (מלכים א') לא היה דבר נעלם מן
המלך אשר לא הגיד לה. היא
שאלה על זה, והיתה צריכה
אותם נחשים, ולא יכלה לקחת
אחד מהם. מה השיב לה? דברים
שהיו בלבה. כן הודיע לה,
שפתוב ויגד לה שלמה את כל
דבריה. אותם נחשים לא יכולים
להם כל בני העולם, פרט לדבר
של סוד אחד. ומהו? שכבת זרע
רותחת.

ואם תאמר, מי יכול? אלא בשעה
שהאיש מוציא אותה שכבת זרע
כשהוא בתאוה, מוציא אותה
לשם אותו נחש ברצון התאוה.
כשייצאת רותחת, לוקחים אותה
מיד בלבוש אחד, ואותו לבוש
זורקים לנחש, מיד כופף ראשו,
ותופסים אותו כמו שתופסים
תרנגול הבית. ואם בכל פלי
הקרב של העולם יערכו באחד
מהם - לא יכולים לא. ובזה לא
צריך אדם בעולם פלי קרב ולא
דבר אחר, ולא צריך להשמר
מהם, שהרי כלם נכפים אליו. אז
דבקו הדברים הללו בלבה,
והתאוה לזה.

מבאן והלאה, אלעזר בני,
הקדוש ברוך הוא עושה מה
שעושה באותו רשע, וסודות
נסתרים אלו לא הצטרכו

בעי למעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא. אי
ידע טנרא דנפל תמן בלעם, ישכח מאינון
חוין דהוּו מגרמוי דההוא רשע, אי יקטיל
חד מנייהו, רישא דיליה ביה יעביד חרשין
עלאין, בגופא דיליה חרשין אחרנין, בזנבא
דיליה חרשין אחרנין. תלת זיני חרשין, אית
בכל חד וחד.

מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה, מאינון
מלין דשאלת לשלמה, אמרת, גרמא

דחויא דתלת חרשין במה נתפס. מיד (מלכים א')
לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד
לה, איהי שאילת על דא, והות אצטריכת
לאינון חויין. ולא יכולת לנטלא חד מנייהו.
מה אתיב לה מלין דהוּו בלבה. כן אודע לה,
דכתיב ויגד לה שלמה את כל דבריה. אינון
חוין, לא יכלין לון כל בני עלמא, בר ממלה
דרזא חדא, ומאי איהו. שכבת זרע רותחת.

ואי תימא מאן יכול. אלא, בשעתא דההוא
שכבת זרע אפיק בר נש, פד איהו
בתיאובתא, אפיק לה לשמא דההוא חויא,
ברעותא דתיאובתא. פד נפיק ברתיוהו, נטלי
ליה מיד בלבושא חדא, וההוא לבושא זרקין
לגבי חויא, מיד כפוף רישיה, ותפסן ליה,
כמה דתפיס תרנגולא דביתא. ואי בכל מאני
קרבין דעלמא, יגחון בחד מנייהו, לא יכלין
ליה. ובהאי, לא אצטריך בר נש בעלמא מאני
קרבא, ולא מלה אחרא ולא אצטריך
לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתפפין לגביה.
פדין אתדפקו אינון מלין בלבבה, ותאיבת
להאי.

מבאן ולהלאה אלעזר ברי, קדשא בריה הוא
עבד מה דעבד בההוא חייבא, ורזין
סתימין אליו, לא אצטריכו לגלאה, אבל בגין

להתגלות. אבל משום שהחברים שפאן ידעו דרכים נסתרים של העולם, גליתי לכם. שהרי כמה מנהגים נסתרים הם בעולם ובני אדם לא יודעים, ואותם פלאות נסתרים, גדולים ועליונים. עליו ועל שדומה לו קראנו, (משלי י) ושם רשעים ירקב. אשריהם צדיקי האמת, עליהם כתוב (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'. ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. רפי אבא פתח, (שם קב) תפלה לעני כי יעטוף וגו', תלת אינון דכתיב בהו תפלה. ואוקמוה מלה דא, (אבל מלה דא) חד הוה משה, וחד הוה דוד, וחד עני, דאתפליל בהו, ואתחבר בהו. ואי תימא, הא כתיב (חבוק ג) תפלה לחבוק הנביא, הא ארבע אינון. אלא חבוק לאו בגין תפלה הוה, ואף על גב דכתיב ביה תפלה, תושבחתא והודאה איהו לקודשא בריה הוא, על דאחיא ליה, ועבד עמיה נסין וגבורין, דהא בריה דשונמית הוה.

אבר תלתא אינון דאקרון תפלה. (תהלים ז) תפלה למשה איש האלהים, תפלה זו שאין כמותה באיש אחר. תפלה לדוד, תפלה זו היא תפלה שאין כמותה במלך אחר. תפלה לעני, תפלה היא מאותן שלש. מי חשוכה מפלן? הוי אומר תפלת העני. תפלה זו קודמת לתפלת משה, וקודמת לתפלת דוד, וקודמת לכל שאר תפלות העולם.

מה הטעם? משום שהעני הוא שבור לב, וכתוב (שם לד) קרוב ה' לנשפרי לב וגו'. והעני עושה תמיד קטטה בקדוש-ברוך-הוא, והקדוש ברוך הוא מקשיב ושומע דבריו. פיון שמתפלל תפלתו, פותח כל חלונות הרקיעים, וכל שאר התפלות

דחבריא דהכא ינדעון ארחין סתימין דעלמא, גלינא לכו. דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא, ובני נשא לא ידעון, ואינון פליאן סתימין, רברבן ועלאין. עליה, ועל דדמי ליה, קראן (משלי י) ושם (ד קצ"ה ע"א) רשעים ירקב. זפאין אינון זפאי קשוט, עלייהו כתיב, (תהלים קמ) אף צדיקים יודו לשמך וגו'.

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. (במדבר כב) רפי אבא פתח, (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטוף וגו', תלת אינון דכתיב בהו תפלה. ואוקמוה מלה דא, (אבל מלה דא) חד הוה משה, וחד הוה דוד, וחד עני, דאתפליל בהו, ואתחבר בהו. ואי תימא, הא כתיב (חבוק ג) תפלה לחבוק הנביא, הא ארבע אינון. אלא חבוק לאו בגין תפלה הוה, ואף על גב דכתיב ביה תפלה, תושבחתא והודאה איהו לקודשא בריה הוא, על דאחיא ליה, ועבד עמיה נסין וגבורין, דהא בריה דשונמית הוה.

אבר תלתא אינון דאקרון תפלה. (תהלים ז) תפלה למשה איש האלהים, תפלה דא דלית פגיניה בבר נש אחרא. (תהלים פו) תפלה לדוד, תפלה דא איהי תפלה, דלית פגיניה במלכא אחרא. תפלה לעני, תפלה איהי מאינון תלתא. מאן חשיבא מפלהו. הוי אימא תפלה דעני. תפלה דא, קדים לתפלה דמשה. וקדים לתפלה לדוד, וקדים לכל שאר צלותין דעלמא.

מאי טעמא. בגין דעני איהו תביר לבא. וכתיב, (תהלים לד) קרוב יי לנשפרי לב וגו'. ומספנא עביד תדיר קטטה בקודשא בריה הוא. וקודשא בריה הוא אצית ושמע מלוי. פיון דצלי צלותיה, פתח כל פני רקיעין, וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא, דחי לון ההוא

מספנא תביר לפא, דכתיב תפלה לעני כי יעטוף. כי יתעטף מיבעי ליה, מאי כי יעטוף. אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא, ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת.

וקודשא בריה הוא אמר, יתעטפון כל צלותין, וצלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא, קמאי ליהו תרעומין דיליה, ואנא והוא בלחודנא. וקודשא בריה הוא אתיחד בלחודוי, באינון תורעמין, בההוא צלותא, דכתיב ולפני יי ישפוך שיחו. לפני יי ודאי.

בר חילי שמיא שאלין אלין לאלין, קדשא בריה הוא במאי אתעסק, במאי אשתדל. אמרין, אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה, פלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמספנא, ומפל אינון תורעמין דיליה. דלית תיאובתא למספנא, אלא כד שפין דמעוי בתורעמו, קמי מלפא קדישא. ולית תיאובתא לקודשא בריה הוא, אלא כד מקבל לון, ואושדו קמיה ודא איהי צלותא, דעביד עטופא לכל צלותין דעלמא.

מושה צלי צלותיה, ואתעכב פמה יומין בהאי תפלה. דוד חמא, דכל פוין, וכל תרעי שמיא, פלהו זמינין לאפתחא למספנא, ולית בכל צלותין דעלמא, דקודשא בריה הוא אצית מיד, פצלותא דמספנא, פיון דחמי האי, עבד גרמיה עניא ומספנא, פשט לבושא דמלכותא, ותיב בארעא כמספנא, אמר תפלה. דכתיב, תפלה לדוד הטה יי אזנך ענגי. ואי תימא אמאי. בגין פי עני ואביון אני. אמר ליה קדשא בריה הוא, דוד, ולא מלפא אנת, ושלטיטא על מלכין תקיפין, ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר צלותיה בגוונא אחרא, ושבק מלה

שעולה למעלה, דוחה אותן אותו עני שבויר לב, שכתוב תפלה לעני כי יעטף. פי יתעטף צריך לו לכתב! מה זה כי יעטף? אלא הוא עושה עטוף לכל תפלות העולם, ולא נכנסות עד שנכנסת תפלתו.

והקדוש ברוך הוא אומר: יתעטפון כל התפלות, ותפלה זו תפנס אלי. איני רוצה כאן בית דין שיידון בינינו. לפני יהו תרעומות שלו, ואני והוא לבדנו. והקדוש ברוך הוא מתיחד לבדו באותן התרעומות, באותה תפלה, שכתוב ולפני ה' ישפך שיחו. לפני ה' בודאי.

בר חילות השמים שואלים אלה לאלה: במה מתעסק הקדוש ברוך הוא? במה משתדל? אומרים: מתיחד בערגה בפלים שלו. פלם לא יודעים מה נעשה מתפלת אותו עני ומכל אותן תרעומותיו. שאין פאנה לעני אלא כששופך דמעותיו בתרעמת לפני המלך הקדוש, ואין פאנה לקדוש ברוך הוא אלא כשמקבל אותם ונשפכים לפניו. וזוהי תפלה שעושה עטוף ועוטפת כל תפלות העולם.

מושה התפלל תפלתו, והתעכב פמה ימים בתפלה זו. דוד ראה שפל החלונות וכל שערי השמים, פלם מזמנים להפתח לעני, ואין בכל תפלות העולם שהקדוש ברוך הוא מקשיב מיד כמו לתפלת העני. פיון שראה את זה, עשה עצמו עני ומספן. פשט לבוש המלכות וישב על הארץ כמו עני ואמר תפלה, שכתוב (תהלים 135) תפלה לדוד הטה יי אזנך ענגי. ואם תאמר למה? בגלל פי עני ואביון אני. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, ולא מלך אתה, ושולט על מלכים חזקים,

ואתה עושה עצמך עני ואביון? !
מיד החזיר תפלתו לגון אחר
ועוב דבר אביון ועני, ואמר
שמרה נפשי כי חסיד אני. ועם
כל זה, הכל היה בדרך.

אמר לו רבי אלעזר, יפה אמרת,
ועם כל זה (ועל זה) צריך לאדם
שמתפלל תפלתו (להיות שם עני ואביון)
לעשות עצמו עני, כדי שתפנס
תפלתו בכלל כל העניים. שהרי
כל שומרי השערים לא משאירים
כף להפנס כמו שמשאירים את
העניים, שהרי בלי רשות נכנסים.
ואם עושה אדם עצמו ושם רצונו
תמיד כעני, תפלתו עולה ונפגשת
עם אותן תפלות העניים
ומתחברת אתן, ועולה יחד אתן
ונכנסת בכללן, ומתקבלת ברצון
לפני המלך הקדוש (בהם).

דרך המלך שם את עצמו
בארבעה דרכים: שם עצמו יחד
עם עניים, שם עצמו יחד עם
חסידים, שם עצמו יחד עם
עבדים, ושם עצמו יחד עם אותם
שמוסרים עצמם ונפשם על
קדשת שמו. שם עצמו עם עני,
שכתוב פי עני ואביון אני. שם
עצמו יחד עם חסידים, שכתוב
שמרה נפשי כי חסיד אני, משום
שצריך האדם שלא לשים עצמו
רשע. ואם תאמר, אם כן, לא
יפרט חטאיו לעולמים? לא כן!
אלא כשיפרט חטאיו, אז הוא
חסיד, שבא לקבל תשובה.
מוציא עצמו מצד הרע שהיה
בטנפת שלו עד עכשו, וכעת
נדבק בימין העליון, שהיא
פשוטה לקבלו.

וְדָא תאמר שלא יקבלו הקדוש
ברוך הוא עד שיפרט חטאיו
מיום שהיה בעולם, (אם כן) איפה
(א) אותם שהתכסו ממנו, שלא
יכול להגיע. אלא לא צריך
לפרש, פרט לאותם שיזכר מהם.

דאביון ועני, ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני.
ועם כל דא כלא הוה ביה בדרך.

אמר ליה רבי אלעזר, שפיר קאמרת. ועם כל
דא (ס"א ועל דא) אצטריך ליה לבר נש דצלי
צלותיה, (לטהי תמן עני ואביון) למעבד גרמיה עני,
בגין דתיעול צלותיה בכללא דכל עניים. דהא
כל נטורי תרעין, לא שבקין הכי למיעאל,
כמה דשבקין למספנין, דהא בלא רשותא
עאלין. ואי עביד בר נש גרמיה, ושוי רעותיה
תדיר כמספנא, צלותיה סלקא, ואערעת
באינון צלותין דמספנין, ואתחברת בהו,
וסלקת בהדייהו, ובכללא דלהון עאלת,
ואתקבלת ברעותא קמי מלפא קדישא. (בהו).

דרך מלפא, שוי גרמיה בארבעה ארחין, שוי
גרמיה בהדי מספני. שוי גרמיה בהדי
חסידים. שוי גרמיה בהדי עבדים. שוי גרמיה
בהדי אינון דמסרי גרמייהו ונפשיהו על
קדושת שמייה. שוי גרמיה בהדי מספנא.
דכתיב פי עני ואביון אני. שוי גרמיה בהדי
חסידים, דכתיב שמרה נפשי כי חסיד אני.
בגין דאצטריך ליה לבר נש, דלא לשואה
גרמיה רשע. ואי תימא אי הכי לא יפרט
חטאוי לעלמין. לאו הכי. אלא כד יפרט
חטאוי, פדין איהו חסיד, דאתי לקבלא
תשובה, אפיק גרמיה מסטרא בישא, דהוה
בטנופא דילה עד השתא, והשתא אתדבק
בימינא עלאה, דאיהי פשוטה לקבלא ליה.
וְדָא תימא, דלא מקבל ליה קדשא בריך הוא,
עד דיפרט חטאוי מיומא דהוה בעלמא.

(ס"א אי הכי) אן (א) אינון (דף קצ"ה ע"ב) דאתכסון
מניה, דלא יכיל לאדבקה. אלא לא אצטריך
לפרשא, בר אינון דידפר מניהו. ואי שוי
רעותיה בהו, כל אחרנין אתמשכן אבתרייהו.

ואם שם רצונו בהם, כל האחרים נמשכים אחריהם. שהרי למדנו, אין בודקים חורי הבית העליונים למעלה, ולא אותם פחתונים למטה בבעור חמץ. אין פיון שבדק כפי מראה עיניו מה שיכול להגיע, הכל נמשך אחרי זה והתבטל יחד אתו.

וכך גרסנו בנגעים: עשרים וארבעה ראשי איברים הם שלא מטמאים משום מחיה. והכהן לא טורח אחריהם, והיגו מה שפתוב, (ויקרא יג) לכל מראה עיני הפהן. מקום שיכול לראות מכתש בהסתכלות אחת, ולא צריך להנמיך את עצמו ולהרים עיניו כאן וכאן. גם כן לא צריך לפרט חטאיו (לבקש) מיום שהיה, שהרי חורי הבית הפחתונים, ולא אלו שהתפסו שלא יכול להגיע, שהם חורי הבית העליונים למעלה, (אלא) בא ראה, לכל מראה עיני הפהן. וכלם נמשכים אחריהם. ועל זה שם דוד עצמו בתוך החסידים.

הוא שם עצמו יחד עם עבדים, שפתוב (תהלים קכג) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם. וכתוב (שם פו) הושע עבדך אתה אלהי. שם עצמו עם אותם שמסרו נפשם על קדשת שמו, שפתוב (שם) שמח נפש עבדך כי אליך ה' נפשי אשא. בכל הארבעה הללו שם עצמו דוד המלך לפני אדונו. אמר רבי אלעזר, הרמתי ידי בתפלה לפני המלך הקדוש. שהרי שנינו, אסור לו לאדם להרים ידיו למעלה פרט לתפלה, ובברכות ובכתוננים לאדונו, שפתוב (בראשית יד) הרמתי ידי אל ה' אל עליון, ומתרגמים: הרמתי ידי בתפלה. שהרי באצבעות הידים יש דברים עליונים. וכעת כן אני עושה, ואומר שכל מי

דהא תנינן, אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא, ולא אינון תתאין לתתא בביעור חמץ. אלא כיון דבדיק כפום חיזו דעיניו מה דיכיל לאדבקה, כלא אתמשך בתר דא, ואתבטיל בהדיה.

והכי גרסינן בנגעים, ארבע ועשרין ראשי אברים אינון דלא מטמאין משום מחיה. וכהנא לא הוה אטרח אבתרייהו, והיינו דכתיב, (ויקרא יג) לכל מראה עיני הפהן. אתר דיכיל כהנא למחזי מכתשא באסתכלותא חדא, ולא אצטריך למאכא גרמיה, ולא ארמא עינוי הקא והקא. אוף הכי. לא אצטריך לפרטא חטאוי (למבעי) מן יומא דההוה, דאינון חורי ביתא תתאין, ולא אינון דאתכסו, דלא יכיל לאדבקה, דאינון חורי ביתא עלאין לעילא. (ס"א אלא) תא חזי לכל מראה עיני הפהן, וכלהו אתמשכן אבתרייהו. ועל דא שני דוד גרמיה גו חסידים.

שני גרמיה בהדי עבדים, דכתיב, (תהלים קכג) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם. וכתוב, (תהלים פו) הושע עבדך אתה אלהי. שני גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמייה. דכתיב, (תהלים פו) שמח נפש עבדך כי אליך יי נפשי אשא. בכל הני ארבע, עבד גרמיה דוד מלפא קמי מאריה.

אמר רבי אלעזר, ארימית ידי בצלו לקמי מלפא קדישא. דהא תנינן, אסור ליה לבר נש לארמא ידוי לעילא, פר בצלו, ובברפאן ותחנונים למריה. דכתיב, (בראשית יד) הרמתי ידי אל עליון, ומתרגמינן, ארימית ידי בצלו, דהא אצבעאן דידין מלין עלאין אית בהו. והשתא אנא הכי עבידנא. ואמינא דכל מאן דאלין ארבע יסדר קמי

שארבעה אלו יסדר לפני אדונו ועושה עצמו כרצון בתקון זה כראוי, בתקון זה לא תחזור תפלתו ריקם.

בתחלה עבד - לסדר שבח לפני אדונו ולזמר לפניו, וזה בתשבחות שלפני התפלה. אחר כך עבד לאחר שהתפלל תפלת עמידה, הוא עבד שסדר תפלת אדונו. אחר כך עבד אחר שהתפלל כל תפלתו והלך לו. ועל זה עשה עצמו דוד שלש פעמים בתפלה זו עבד, שכתוב הושע עבדך אתה אלהי. שמח נפש עבדך. וכתוב (תהלים 135) תנה עזך לעבדך. הרי שלש פעמים צריך לשים עצמו עבד.

אחר כך לשים עצמו תוף אלו שמסרו נפשם על קדשת שמו, כלומר ביחוד של שמע ישראל. שפל מי ששם כך רצונו בזה הפסוק, נחשב לו כאלו מסר עצמו על קדשת השם.

לאחר ששם עצמו עני, בזמן שנכנס ודפק על פתחים של רומי מרומים, כשאמר אמת ויציב (וסמך) גאלה לתפלה, להיות בתפלת עמידה שבור לב עני ומספן. ולשים רצונו להכליל בתוף העניים בשברון לב בנמיכות נפש.

לאחר ששם עצמו בתוף חסידים בשומע תפלה לפרש חטאיו, שפך צריך יחיד בשומע תפלה בשביל להתדבק בימין שפשוטה לקבל שבים, אז נקרא חסיד. הרי ארבעה אלה כראוי.

מי כולל כל אלה? אותו שצריך לכלל אותם, וזהו עבד שכולל את כל השאר. שלשה עבדים הם בשלשה מקומות, וכלם אחד. ועליהם כתוב (שם קכג) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'. בין עבד לעבד הם אותם אחרים. בין

מאריה, ועבד גרמיה ברעותא, בתקונא דא כדקא יאות, בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקניא.

במדמותא עבד, לסדרא שבחא קמי מאריה, ולזמרא קמיה. ודא בתושבחן דקמי צלותא. ולבתר עבד, לבתר דצלי צלותא דעמידה, איהו עבדא דסדר צלותא דמאריה. ולבתר עבד, לבתר דצלי כל צלותיה, ואזיל ליה, ועל דא דוד תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד. דכתיב הושע עבדך אתה אלהי. שמח נפש עבדך. וכתיב (תהלים 135) תנה עזך לעבדך. הא תלת זמנין, אצטריך לשואה גרמיה עבד.

לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשייהו על קדושת שמייה, והיינו ביחודא דשמע ישראל, דכל מאן דשני הכי רעותיה בהאי קרא, אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמייה.

לבתר לשואה גרמיה עני, בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים, כד אמר אמת ויציב, (וסמך) גאולה לתפלה. למהוי בצלותא דעמידה, תביר לבא, עניא ומספנא. ולשואה רעותיה, לאתפללא גו מספני, בתבירו דלבא, במאיכו דנפשא.

לבתר לשואה גרמיה גו חסידים, בשומע תפלה, לפרשא חטאוי. דהכי אצטריך יחיד בשומע תפלה, בגין לאתדבקא בימינא, דפשוטה לקבלא לאינון דתבין, וכדין אקרי חסיד, הא ארבע אלין כדקא יאות.

מאן כליל לכל הגני, ההוא דקא אצטריך לכללא לון, והאי איהו עבד, דאכליל לכל שאר. תלת עבדין אינון בתלת דוכתיין, וכלהו חד. ועלייהו כתיב, הנה כעיני עבדים

עבד ראשון לעבד שני יש לו למסר נפשו על יחוד קדשת שמו, ולשים עצמו עני ומספן בתפלת עמידה, ולשים עצמו בתוך חסידים בשומע תפלה. עבד שלישי לאחר שסים וסדר הכל. למדנו, באותה שעה שמסדר בן אדם כל ארבעה הסדורים הללו ברצון הלב, נוח לפני הקדוש ברוף הוא ופורש ימינו עליו, באותו עבד שלישי, וקורא עליו ואומר לו עבדי אתה, שכתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ודאי תפלה של אדם זה לא תחזור ריקם לעולמים. בא רבי אבא ונשקו. אמר רבי אלעזר, בא וראה, שני עבד מאותם השלשה הם שכוללים כל אלה, שהרי השלישי עומד לחתם בו חותם למעלה לשים בו יד מימין המלך ולהשתבח בו. אבל שני אלה, ראשון ושני, הם כלל הכל. ודוד משבח עצמו בהם, שכתוב (תהלים קטז) אנה ה' כי אני עבדך אני עבדך וגו', שאלו כוללים כל השאר. שלישי בך עומד לגאל אותי, שכתוב הושע עבדך אתה אלהי מי שמסדר את זה, שיהיה ידוע לו שהקדוש ברוף הוא משתבח בו, וקורא עליו עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. בא רבי אבא ונשקו.

אמר רבי אבא, על זה קראנו, (שם ט) הנחמדים מזֶה ומפז רב וגו'. כמה מתוקים דברים עתיקים שסדרו הראשונים. ואנו, כשטועמים אותם, לא יכולים לאכל. ודאי זה כף, והפסוק מוכיח על שלשה עבדים, והם אחד ובמקום אחד. ושנים פפי שאמרת, ואחד הוא להתעטר בו

אל יד אדונייהם וגו'. בין עבד לעבד אינון אחרנין. בין עבד קדמא, לעבד תננינא, אית ליה למסר נפשיה על יחודא דקדושת שמייה, ולשוואה גרמיה עני ומספנא בצלותא דעמידה, ולשוואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה. עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא. תנו, בההיא שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע, ברעו דלבא, קדשא בריך הוא ניחא קמיה, ופריש ימיניה עליה, בההוא עבד תליתאה, וקרא עליה ואמר ליה, עבדי אתה, דכתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ודאי צלותא (דף קצ"ד ע"א) דהאי בר נש, לא תהדר בריקניא לעלמין. אתה רבי אבא ונשקיה.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, תרי עבד מאינון תלתא, אינון דכללי כל הני, דהא תליתאה קיימא לחתמא ביה חותמא לעילא, לשוואה ביה ידא מימינא דמלכא, ולאשתבחא ביה. אבל הני תרין, קדמא ותננינא, אינון כללא דכלא. ודוד שבח גרמיה בהו, דכתיב, (תהלים קטז) אנה יי פי אני עבדך אני עבדך וגו', דאלין כללי דכל שאר. תליתאה בך קיימא למפרק לי, דכתיב הושע עבדך אתה אלהי. מאן דמסדר דא, ידיע ליהוי ליה דקודשא בריך הוא משתבח ביה, וקרא עליה עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אתה רבי אבא ונשקיה.

אמר רבי אבא, על דא קרינו, (תהלים ט) הנחמדים מזֶה ומפז רב וגו', כמה מתיקין מלין עתיקין דסדרו קדמאי, ואנן פד טעמין לון, לא יכלין למיכל. ודאי הכי הוא, והא קרא אוכח על תלתא עבדין, ואינון חד, ובאתר חד. ותרין פדקאמרת, וחד דאיהו לאתעטרא ביה קדשא

הקדוש ברוך הוא, שפתיב (ויקרא כה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. לא ימכרו ממכרת עבד. משום שהקדוש ברוך הוא צריך להתעטר בשלשת אלה. ועל זה לא ימכרו לשם עבד, שהרי הקדוש ברוך הוא הנה.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה ג) מי בכס ירא ה' וגו'. מה זה שמע בקול עבדו? פסוק זה בארוהו החברים בתפלה, וכך הוא. מי שרגיל לבא לבית הכנסת להתפלל ויום אחד לא בא, הקדוש ברוך הוא שואל עליו ואומר: מי בכס ירא ה' שמע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו. מה זה שמע בקול עבדו? במי? אם תאמר בנביא או באיש אחר - מי נתן נביא או אדם אחר לתפלה, שמשום שהתפלל תפלתו שומע בקול נביא או אדם בעולם?!

א"ל אותו שמתפלל תפלות בכל יום, הוא שומע באותו קול שקורא לו הקדוש ברוך הוא ומשפח בו ואמר שהוא עבדו ודאי. שמע בקול, באיזה קול? באותו שנקרא עבדו. שבח עליון הוא שיוצא עליו קול שהוא עבדו. ועוד, שקול נשמע בכל אותם רקיעים שהוא עבד המלך הקדוש, וזהו שומע בקול עבדו. אשר הלך חשכים ואין נגה לו. וכי משום שלא בא להתפלל הלך חשכים? אלא פרשוה. אבל עד שלא יתכנסו ישראל לבתי כנסיות להתפלל, הצד האחר עומד וסוגר כל האורות העליונים שלא יתפשטו ויצאו על העולם. ושלש פעמים ביום הולכים צד האחר, זכר ונקבה, ומשוטטים בעולם. ואותו זמן נתקן לתפלה, משום שאין שם קטרוג כלל.

כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. לא ימכרו ממכרת עבד. בגין דקודשא בריך הוא אצטריך לאתעטרא בהאי תליתאה. ועל דא לא ימכרו לשמא דעבד, דהא דקודשא בריך הוא הוי.

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה ג) מי בכס ירא ה' וגו'. מאי שומע בקול עבדו. האי קרא אוקמוה חברייא בצלותא, והכי הוא. מאן דרגיל למיתי לבי כנשתא לצלאה, ויומא חדא לא אתי, קדשא בריך הוא שאיל עליה ואמר, מי בכס ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו. מאי שומע בקול עבדו. במאן. אי תימא בנביאה, או גבר אחרא, מאן יהב נביאה, או גבר אחרא לצלותא. דבגין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה, או דגבר בעלמא.

א"ל ההוא דצלי צלותין בכל יומא, איהו שומע בההוא קול, דקרי ליה קדשא בריך הוא, ומשפח ביה, ואמר דאיהו עבדו ודאי. שומע בקול, במאי קול. בההוא דאקרי עבדו. שבחא עלאה איהו דנפיק עליה קול דאיהו עבדו. ותו, דקלא אשתמע בכל אינון רקיעין, דאיהו עבדא דמלכא קדישא, ודא הוא שומע בקול עבדו.

אשר הלך חשכים ואין נגה לו, וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשכים. אלא אוקמוה. אבל עד לא יתפנשון ישראל לבתי כנסיות לצלאה, סטרא אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין, דלא יתפשטון ויפקון על עלמין. ותלת זמנין ביומא אזלי סטר אחרא, דכר ונוקבא, ומשטטין בעלמא, וההוא עידן אתקן לצלותא, בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל.

וְבָרִין אִיהוּ עֵידָן לְצִלוֹתָא, בְּגִין דְּאִינוּן אָזְלִי
 לְמִשְׁטָטָא, בְּטוּרֵי חֲשׂוּדָא, וְהָר נִשְׁפָּה,
 כְּדִין פְּתִיחִין פּוּי נְהוּרִין עֲלָאִין, וְנִפְקִי וְשָׂרִיאָן
 עַל בְּתֵי כְּנִסְיוֹת, בְּרִישֵׁיהוּן דְּאִינוּן דְּצִלָּאן
 צִלוֹתִין, וּמִתְפַּלְגֵן נְהוּרִין עַל רִישֵׁיהוּ. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא שְׂאִיל, עַל הָהוּא דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח תְּמָן,
 וְאָמַר חֲבַל עַל פְּלַנְיָא, דְּהָוָה רְגִיל הַכָּא,
 וְהִשְׁתָּא דְּהִלֵּךְ חֲשָׁכִים וְאֲתַעְבֵּר מִקְמֵי נְהוּרִין,
 וְהִלֵּךְ לְשִׁטְטָא בְּטוּרֵיא בְּעֲלָמָא, וְנִפְקֵי מִהָהוּא
 נִגְהָ נְהוּרָא דְּנְהִיר, וְלִית (ליה) בֵּיה חוּלְקָא, אִין
 נִגְהָ לוֹ, כְּמָה דְּאֲתַפְּלִיג וְשָׂרִיא עַל אַחֲרָנִין
 דְּתִמְן, כְּמָה טְבִין אֲתַאֲבִידוּ מִנֵּיהּ. (אין נוגה לו השתא
 דהלך חשכים) וְאֵלּוּ הָוָה תְּמָן, יִבְטַח בְּשֵׁם יי, בְּכָלְלָא
 דְּעֵבֵד קְדָמָא. וְיִשְׁעֵן בְּאַלְהֵיו בְּרוּזָא דְּעֵבֵד
 תְּנִינָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעֶזֶר בְּרִי, וְדָאִי רוּחַ נְבוּאָה
 שָׂרִיא עֲלֶךָ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אַרְיָא בַר
 אַרְיָא, מָאן יְקוּם קַמֵּיהוּ, כִּד שְׂאֲגִי לְמַטְרָף
 טְרַפָּא. כָּל אַרְיִין דְּעֲלָמָא תְּקִיפִין, וְאֵלִין יִתִּיר
 מְכַלְהוּ. כָּל אַרְיִין דְּעֲלָמָא, קִשְׁיִין לְאַפְקָא
 טְרַפָּא מְפּוּמֵיהוּ, וְאֵלִין נוֹחִין לְאַפְקָא
 מְפּוּמֵיהוּ טְרַפָּא. אִינוּן טְרַפֵּי טְרַפָּא, וְיַהֲבִי
 לְכָלְא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעֶזֶר בְּנִי,
 וְדָאִי רוּחַ נְבוּאָה שׁוּרְהָ עֲלֶיךָ.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, אַרְיָה בֶּן אַרְיָה,
 מִי יְקוּם לְפָנֵיהֶם כְּשִׁשׁוּאָגִים
 לְטָרֵף טְרֵף? כָּל אַרְיִוֹת הָעוֹלָם
 הֵם תְּקִיפִים, וְאֵלּוּ יוֹתֵר מְכַלְמִים.
 כָּל הָאַרְיִוֹת שֶׁבְּעוֹלָם קָשִׁים
 לְהוֹצֵאת הַטְּרֵף מִפִּיהֶם, וְאֵלּוּ
 נוֹחִים לְהוֹצִיא מִפִּיהֶם טְרֵף. הֵם
 טוֹרְפִים טְרֵף וְנוֹתְנִים לְכָלְמִים.
 אֲשֶׁר הִלֵּךְ חֲשָׁכִים, אֲשֶׁר הִלְכוּ
 צְרִיף לוֹ לְכַתְּבֵי! אָמַר רַבִּי
 אֶלְעֶזֶר, מִשׁוּם שֶׁהֵם שְׂרוּיִים
 בְּחַבּוּר וּמִיָּד נִפְרָדִים. הִלֵּךְ
 הַחַבּוּר - חֲשָׁכִים נִפְרְדוּ. שׁוּרִים
 בְּחַבּוּר וְנִפְרָדִים מִיָּד. כְּמוֹ זֶה
 (יחזקאל א) רוּחַ סְעָרָה בָּאָה, כָּלְלָא
 שֶׁל זְכוֹר וּנְקֵבָה. בָּאָה וְהִיא
 עוֹזֶבֶת אוֹתוֹ, מִיָּד נִפְרָדִים.

אֲשֶׁר הִלֵּךְ חֲשָׁכִים, אֲשֶׁר הִלְכוּ מִיְבֵעֵי לִיָּה.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעֶזֶר, בְּגִין דְּאִינוּן שְׂרִיִין
 בְּחַבּוּרָא, וּמִיָּד מִתְּפָרְשָׁן. הִלֵּךְ חַבּוּרָא, חֲשָׁכִים
 אֲתַפְּרָשָׁן. שָׂרִיאן בְּחַבּוּרָא, וְאֲתַפְּרָשָׁן מִיָּד.
 כְּגוֹוְנָא דָּא, (יחזקאל א) רוּחַ סְעָרָה בָּאָה, כָּלְלָא דְּכַר
 וְנוֹקְבָא. בָּאָה (דף קצ"ו ע"ב) וְהִיא שְׁבָקַת לִיָּה, מִיָּד
 מִתְּפָרְשָׁן.

וַיֵּרָא בְּלֹק וְגו'. (במדבר כב) רַבִּי אֶלְעֶזֶר אָמַר, וְדָאִי
 מַה דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיא, מְלָה סְתִימָא הָוָה.
 אַבְל כְּתִיב, (תהלים פד) גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית וַדְרוֹר קָן

וַיֵּרָא בְּלֹק וְגו'. (במדבר כב) רַבִּי אֶלְעֶזֶר אָמַר, וְדָאִי
 מַה דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיא, מְלָה סְתִימָא הָוָה.
 אַבְל כְּתִיב, (תהלים פד) גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית וַדְרוֹר קָן

קן לה וגו'. וכי דוד מלפא, על צפרא בעלמא, הוה אמר מלה דא.
 אלא, כמה דתנינן, כמה חביבין נשמתין קמי קדשא בריהוהוא. אי תימא כל נשמתין דעלמא. לאו הכי. אלא אינון נשמתהון דצדיקייא, דתמן מדוריהון בהדיה, מדוריהון לעילא, ומדוריהון לתתא. והכי אתמר. גם צפור מצאה בית, אלין רוחיהון הצדיקים.

שנינו, שלש חומות הן לגן עדן, ובין כל אחת ואחת כמה רוחות ונשמות מטילות שם ונהנות מריח של ענוגי הצדיקים שבפנים, אף על גב שלא זכו להפנס. אבל ענוג רוחות הצדיקים שבפנים - (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וגו'.

וימים רשומים יש בשנה, והם ימי ניסן וימי תשרי, שאותן רוחות משוטטות ופוקדות מקום שצריך. ואף על גב שפעמים רבות משוטטות, אבל ימים אלו רשומים הם ונראים על גבי חומות הגנה, כל אחת ואחת כמראה צפרים מצפצפות בכל בקר ובקר.

ואותו צפצוף שכתב הקדוש ברוך הוא, ותפלה על חיי בני אדם של העולם. משום שאותם ימים כל ישראל מתעסקים במצוות, ובמצוות רבון העולם. ואז בשמחה נראות צפרים מצפצפות, ועל גבי החומות של גן עדן מצפצפות משבחות ומודות ומתפללות על חיי העולם הזה.

אמר רבי שמעון, אלעזר, ודאי פה אמרת שודאי אותן רוחות שם. אבל מה תאמר על ודרור קן לה? אמר, כף למדתי, זוהי נשמה קדושה שעולה למעלה, ועולה למקום טמיר וגנוז שעין לא

קן לה וגו'. וכי דוד מלפא, על צפרא בעלמא, הוה אמר מלה דא.

אלא, כמה דתנינן, כמה חביבין נשמתין קמי קדשא בריהוהוא. אי תימא כל נשמתין דעלמא. לאו הכי. אלא אינון נשמתהון דצדיקייא, דתמן מדוריהון בהדיה, מדוריהון לעילא, ומדוריהון לתתא. והכי אתמר. גם צפור מצאה בית, אלין רוחיהון דצדיקייא.

תנינן, תלת שורין אינון לגן עדן, ובין כל חד וחד, כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן, ואתהגון מריחא דענוגין דצדיקייא דלגו, אף על גב דלא זכו למיעאל. אבל ענוגא דרוחיהון דצדיקייא דלגו, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וגו'.

ויזמין רשימין אית בשתא, ואינון יומי ניסן, ויומי תשרי, דאינון רוחין משטטין ופקדן לאתר דאצטריך. ואף על גב דזמנין סגיאיין משטטין, אבל יומין אלין רשימין אינון, ואתחזון על גבי שורין דגנתא, כל חד וחד כחיוו דצפרין מצפצפן, בכל צפרא וצפרא.

והוהא צפצופא שבחא דקודשא בריהוהוא, וצלותא על חיי בני נשא דהאי עלמא. בגין דאלין יומין, ישראל כלהו מתעסקין במצוות, ובפקודין דמארי עלמא. וכדין כחדו אתחזון צפרין מצפצפן, ועל גבי שורין דגן עדן מצפצפן משבחון ואודן ומצלן על חיי דהאי עלמא.

אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי שפיר קאמרת, דודאי אינון רוחין תמן. אבל מה תימא ודרור קן לה. אמר, הכי אוליפנא, דא היא נשמתא קדישא, דסלקא לעילא, וסלקא לאתר

טמיר וגניז, דעין לא ראתה אלהים זולתך וגו'. אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי שפיר קאמרת, ושפיר איהו. אבל כל דא בגן עדן דלתתא היא, וכמה דאמרת הוא, והכי הוא ודאי, גם צפור מצאה בית, אלין רוחין קדישין, דזכו למיעאל ולמיפק לבתר, בגין דמשטין ואתחזון פחיוזו דצפורין, ואלין רוחין מצאה בית. ודאי כל חדא וחדא אית לון מדורין ידיעאן לגו.

ועם כל דא, פלהו נכוין מהופה דחבריהו. אינון דאית לון דרור, וחיירו מפלא. וקודשא בריה הוא אחזי לון היכלא טמירו חדא גניז, דעין לא ראתה אלהים זולתך, וההוא היכלא אקרי קן צפור. ומתמן מתעטרין עטרין למשיח בזמנא דאתי, וביומין רשימין, תלת זמנין בשתא, קדשא בריה הוא בעי לאשתעשעא באינון צדיקיא, ואחזי לון ההוא היכלא טמירא גניז, דלא ידעין ולא אשתמודען ביה, פל צדיקיא דתמן.

אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיה, אלין אינון צדיקיא, דאשתכללו בבנין קדישין, דזכו לתורה שבכתב, ולתורה שבפעל פה בהאי עלמא. ואלין אקרון תרין מדבחן. מתעטרן לקמי מלפא קדישא, דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא, אגין עלייהו, ומעטרין להו תמן. מאן רוחא זפאה לכל האי. האי דשתה אפרוחיה, לאולפא למזבחותיה וגו'. מכאן ולהלאה אימא מילך, דהא בלא כסופא אתחזינא תמן.

פתח כמלקדמין רבי אלעזר ואמר, גם צפור מצאה בית, דא יתרו. ודרור קן לה, דא בנוי, דהו בלשפת הגזית, אולפי אורייתא, וחתכין מלין דאורייתא בפומייהו. מצאה בית

ראתה אלהים זולתך וגו'. אמר רבי שמעון, אלעזר, ודאי יפה אמרת ויפה הוא, אבל כל זה בגן עדן שלמטה הוא, וכמו שאמרת הוא וכך זה ודאי. גם צפור מצאה בית - אלו רוחות קדושות שזכו להכנס ולצאת אחר כך, משום שמשוטטות ונראות כמראה צפרים, ואלו רוחות מצאה בית. ודאי שלכל אחת ואחת יש להן מדורים ידועים בפנים.

ועם כל זה, כלם נכוין מחפת חבריהם. אלו שיש להם דרור וחרות מהפל. והקדוש ברוך הוא מראה להם היכל טמיר גנוז אחד שעין לא ראתה אלהים זולתך, ואותו היכל נקרא קן צפור, ומשם מתעטרים עטרות למשיח לעתיד לבא. ובמים רשומים, שלש פעמים בשנה, הקדוש ברוך הוא רוצה להשתעשע באותם הצדיקים, ומראה להם היכל טמיר גנוז שלא יודעים ולא מכירים אותו כל הצדיקים ששם. אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיה - אלו אותם צדיקים שנתקנו בכנים קדושים, שזכו לתורה שבכתב ולתורה שבפעל פה בעולם הזה. ואלו נקראים שני מזבחות. מתעטרים לפני המלך הקדוש, שהרי זכות בנייהם בעולם הזה מגנה עליהם, ומעטרים אותם שם. מי הרוח שזוכה לכל זה? זו ששתה אפרוחיה, ללמד למזבחותיה וגו'. מכאן ולהלאה אמר דברך, שהרי בלי בושה אני נראה שם.

פתח כמקדם רבי אלעזר ואמר, גם צפור מצאה בית - זה יתרו. ודרור קן לה - זה בניו שהיו בלשפת הגזית מלמדים תורה וחותכים דברי תורה בפיהם. מה זה מצאה בית? אלא בהתחלה

לקחו וחנו במדבר, לקחו מענג מדין ומהמתיקות ששם וחנו במדבר. כיון שראה הקדוש ברוך הוא שפסופם היה על התורה, משך אותם משם והכניסם ללשפת הגזית. ודרור קן לה - הכל אחד. צפור דרור הכל הוא אחד. (שופטים ד) חָבַר הַקִּינִי (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי וגו'.

בא וראה מה כתוב, וירא בלק בן צפור. וכי מה שונה שהזכיר שם אביו משאר מלכים? אלא יתרו נמשך ונעבר מעבודה זרה, ובה לדבק בישראל הוא ובניו, וכל העולם נדו אותו ורדפו אחריו.

בלק מבני בניו היה, ועבר מדבר אביו. כיון שראו זקני מואב וזקני מדין, שהיו יחד באחיהם שלהם בעבודה זרה בחלק שלהם, שייתרו ובניו נדבקו בשכינה וזה נמשך מהם, באו והמליכוהו עליהם בשעה זו, שכתוב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא. באותה עת היה מלך, מה שלא היה מקדם. ועל זה כתוב בן צפור, מה שלא ראוי לעשות כף. וירא בלק, וישמע היה צריך לו לכתוב! מה זה וירא? ראיה ראה, וידע שעתיד הוא לפל בידי ישראל, וישראל יפלו בידו בהתחלה, ואחר כך הוא בידי ישראל. וירא בלק בן צפור.

רבי אבא פתח, (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן. לך בעקבי הצאן. פנסת ישראל אומרת לפני המלך העליון. כנסת ישראל, מה זה כנסת? זוהי עצרת התכנסות, כמו שנאמר (במדבר י) מאסף לכל המחנות. מי שמכנס כל המחנות העליונים אליו.

מהו. אלא בקדמיתא נטלו ושאריו במדברא, נטלו מענוגא דמדין, וממתיקו דתמן, ושרו במדברא. כיון דחמא קדשא בריך הוא, דעל אורייתא הוה כסופא דלהון, משיך לון מתמן, ואעיל לון ללשפת הגזית. ודרור קן לה, פלא חד. צפור דרור פלא איהו חד. (שופטים ד) חָבַר הַקִּינִי. (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל הַקִּינִי וגו'.

תא חזי, מה כתיב, וירא בלק בן צפור. וכי מאי שנא דאדפיר שמא דאבוי משאר מלכין. אלא יתרו אתמשך ואתעבר מעבודה זרה, ואתא לאתדבקא בישראל, הוא ובניו, וכל עלמא נהוהו (דף קצ"ו ע"א) ורדפו אבתריה. בלק מבני בניו היה, ואתעבר מארחה דאבוי, כיון דחמו סבי מואב וסבי מדין, דהוה בהדי הדדי באחיה דלהון בעבודה זרה, בחולקא דלהון, דיתרו ובניו אתדבקו בשכינתא, ודא אתמשך מנהון. אתו ואמלכוהו עלייהו בהאי שעתא, דכתיב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא. בעת ההיא הוה מלך, מה דלא הוה מקדמת דנא. ועל דא כתיב בן צפור, מה דלא אתחזי למעפד הכי. וירא בלק, וישמע מיבעי ליה, מהו וירא. ראיה חמא, וידע דזמין הוא למנפל בידא דישראל, וישראל למנפל בידוי בקדמיתא, ולבתר איהו בידא דישראל, וירא בלק בן צפור.

רבי אבא פתח, (שיר השירים א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן. פנישתא דישראל אמרת לגבי מלכא עלאה. פנישתא דישראל, מהו פנישתא. דא איהו עצרת, פנישו. כמה דאת אמר, (במדבר י) מאסף לכל המחנות. מאן דכניש לכל משריין עלאיין לגביה.

ומתוך שלפעמים השכינה נקראת נקבה, ונאמר עצרת, כמו שנאמר (בראשית כ) פי עצור עצר ה', שמחזיק ולא נותן - כך זה ודאי, שהרי מתוך אמונה רבה שלה שלא נמצא בה מום (ממ), נותנים לה ללא עכוב כלל, והיא, כשפאה אליה, כל מה שכוונסת עצר ומעצר ומעכבת, שלא יורד ומאיר אלא כפי הטל, טפין טפין, מעט מעט. מה הטעם? משום שלא נמצאת למטה אמונה, אלא כמו שנאמר (ישעיה כח) זעיר שם זעיר שם. זכות קטנה והארת טל קטנה, מדה כנגד מדה.

שא"מ"א תמצא אמונה כמו שנמצאו בה, היא מרקנת בכל צד וצד ללא עכוב כלל, והיא שמחה. ואז נותנים לה מתנות ואוצרות רבים זה על זה, ולא יעכבו אותה כלל. אבל התחתונים מעכבים אותם ומעכבים אותה, ואז היא עצרת. עצור עצר ה' ודאי. כפיכול נותן תמצית, ולא יותר.

ועם כל זה, כמו אמא נותנת לבנים בסתר שלא יודעים עליה, כך היא עושה לבניה ישראל. ולמדנו מתוך מנורה הקדושה, שבשעה שהיא עולה לקחת ענוגים וכסופים ונמצא מום בישראל למטה, אז מגיעה אליה טפת חרדל ומיד נפרדת, ויושבת עליה ימים במנין, ואז יודעים למעלה שהמום בישראל.

ומתעורר השמאל מיד, ומושך חוט למטה. (בראשית כו) ותכהין עיניו מראת, מה שהיה מסתפל בעין יפה בכלל אברהם בלי דין כלל, אז ותכהין עיניו מראת, מראת בודאי מלהסתפל בכלל של רחמנות. אז התעוררות

ובגו דלזמנין נוקבא אקרי כנישתא, ואתמר עצרת, כמה דאת אמר (בראשית כ) פי עצור יי, דנקיט ולא יהיב. הכי הוא ודאי, דהא מגו מהימנו סגיא דילה, דלא אשפחן בה מומא, (כ"א מוחא) יהבו לה בלא עפובא כלל. ואיהי כד מטא לגבה, כל מאן דכנישת, עצר ומעצר ומעכבת, דלא נחית ונהיר, אלא כפום טלא, טפין טפין, זעיר זעיר. מאי טעמא. בגין דלא אשתכח לתתא מהימנותא, אלא כמה דאת אמר, (ישעיה כח) זעיר שם זעיר שם, זעיר זכותא, וזעיר אנהרותא דטלא, מדה לקבל מדה.

דא"מ"א תשכח מהימנותא, כמה דאשתכחו בה, אריקת בכל סטרא וסטרא, בלא עפובא כלל, ואיהי חדאת. וכדין יהבין לה מתנן ונבזבזן סגיאין דא על דא, ולא יהון מעכבין לה כלל. אבל תתאין אינון מעכבין לון, ומעכבין לה, וכדין איהי עצרת. עצור יי ודאי, כפיכול, יהיב תמצית, ולא יתיר. ועם כל דא כאימא יהבת לבנין בטמירו, דלא ידעין בה, הכי עבידת לון לבנהא ישראל. ואוליפנא מגו בוצינא קדישא, דבשעתא דאיהי סליקת למנקט ענוגין וכסופין, ומומא אשתכח בהו בישראל לתתא, כדין מטי לגבה טפה דחרדל ומיד אעדיאת, וייתיבת עלה יומין במנין. וכדין ידעין לעילא, דמומא בהו בישראל.

ואתער שמאלא מיד, ומשיך חוטא לתתא. (בראשית כו) ותכהין עיניו מראות, מה דהוה מסתפל בעין שפירו, בכללא דאברהם, בלא דינא כלל, כדין ותכהין עיניו מראות, מראות ודאי, מלאסתפלא בכללא דרחמנו. כדין אתערו דסמאל בקל תקיף, לאתערא על עלמא. כמה דאת אמר

סמא"ל בקול תקיף להתעורר על העולם, כמו שנאמר ויקרא את עשו בנו הגדל וגו'. גדול הוא לגבי מחנות הצד האחר, הוא גדול, ומנהיג לכל ספינות הים שמערערים ברוח רעה, להטביעם פעמק הים באותן מצולות ים שלו.

וכשהקדוש ברוך הוא ברחמנותו, אז כל חטאי וכל עונות ישראל נותן לו, והוא מטיל אותם למצולות ים. כל מחנותיו נקראים מצולות ים, והם לוקחים אותם ומשוטטים בהם בכל שאר העמים. וכי חטאי ישראל ועונותיהם זורקים ומחלקים לעם שלהם? אלא הם מצפים ומחכים למתנות שלמעלה כמו כלבים ליד השלחן. וכשהקדוש ברוך הוא לוקח כל חטאי ישראל וזורק עליהם, פלם חושבים שמתנות ואוצרות שהוא רוצה לתת לישראל העביר אותם מהם ונתן להם, ומיד פלם כאחד זורקים (ומראה זורקים) אותם על שאר העמים.

בא וראה, פנסת ישראל היא אומרת בתחלה (בגלות), (שיר השירים א) שחורה אני ונאווה. מקטינה עצמה ליד המלך העליון. ואז שואלת ממנו ואומרת, (שם) הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהררים. למה שתי פעמים איכה איכה? אלא היא רומזת על שני חרפנות של שני בתי המקדש, שקוראים הכל איכה איכה. איכה תרעה - בחרפן בית ראשון. איכה תרביץ - בחרפן בית שני. ועל זה פעמים איכה איכה.

תרעה, תרביץ, לא זה כזה. גלות בכל שהיא זמן מועט, קורא בה תרעה. ועל גלות אדום שהיא לעד תרעה, תרביץ - ירעה הנה לו

ויקרא את עשו בנו הגדול וגו'. גדול איהו לגבי משריין דסטרא אחרא, איהו גדול, ונהיג לכל ארביין דימא, דערטרון ברוחא בישא, לאטבעא לון בעומקא דימא, באינון מצולות ים דיליה.

וכד קדשא בריה הוא הוא ברחמנו, כדין כל חטאין וכל חובין דישראל, יהיב ליה, ואיהו אטיל לון למצולות ים. כל משריין דיליה מצולות ים אקרון, ואינון נטלי לון, ומשטטי בהון לכל שאר עמין. וכי חטאין דישראל, וחובין דלהון, זרקין ומתפלגין לעמא דלהון. אלא, אינון מחפאן ומצפאן למתנן דלעילא, פכלבי לקמי פתורא. וכד קדשא בריה הוא נטיל כל חוביהו דישראל, וזריק עלייהו, פלהו חשבי דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל, דאעבר מנייהו, ויהב לון. ומיד פלהו כחדא זרקין (ס"א וס"ו ונרמין) לון על שאר עמין.

תא חזי, פנישתא דישראל, איהי אמרת בקדמיתא, (ס"א בגלותא) (שיר השירים א) שחורה אני ונאווה, אזעירת גרמה לקמי מלפא עלאה. וכדין שאילת מניה ואמרת, (שיר השירים א) הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהררים. תרין זמנין איכה איכה אמאי. אלא איהי רמיזא על תרין חרפנין, דתרין מקדשין. דקראן פלא איכה איכה. איכה תרעה, בחרפן בית ראשון. איכה תרביץ, בחרפן בית שני. ועל דא תרין זמנין איכה איכה.

תרעה תרביץ, לאו דא כדא. גלותא דבבל, דאיהי זמן זעיר, קארי ביה תרעה. ועל גלותא דאדום, דאיהו זמן סגי, קארי ביה תרביץ. ועל דא תרין זמנין איכה איכה. ותו לזמן מרבה, קורא בה תרביץ. ועל זה פעמים איכה איכה.

לכתב! ירביץ היה לו לכתב! גם כן, שהרי על ישראל היא אמרה. אלא היא אמרה על עצמה: איכה תרעה פלתך לבניה בגלות כשיהיו בין שאר העמים? איכה תרביץ בצרהים, איך תטיף עליהם טל ומים תוף חמימות הצהרים?

שקמה אהיה כעוטיה. בשעה שישאל קוראים מתוך צרה ורחק שלהם, וישאר העמים מחרפים ומגדפים אותם: מתי תצאו מהגלות? איך אלהיכם אינו עושה לכם נסים? (והם ממציאים עצמם ואומרים, כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרביץ במים הקדושים לצנן החמימות של רשפים ושלגבות שלהם. והם משבחים כל זמן) והם משבחים לקדוש-ברוך-הוא ומודים לו עם כל הצער ואריכות הגלות, ואומרים, כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרביץ עמנו בגלות ותנאל אותנו לזמן האחרון. כל זה שבח ואמונה שמתאים להם לישראל) ואני יושב כעטיה ולא יכול לעשות להם נסים ולתת להם נקמות. הוא משיב לה: אם לא תדעי לך היפה בנשים. פסוק זה כן צריך לכתבו: אם לא תדעי היפה בנשים. למה לך? אלא, אם לא תדעי לך - לחזק עצמך בגלות ולהגביר כח להגן על בניך - צאי לך, צאי לך להתחזק בעקבי הצאן. אותם תינוקות של בית רבן שלומדים תורה.

ורעי את גדיתך - אלו (ישעיה כח) עתיקי משדים שמסתלקים מהעולם ונמשכים לבית הישיבה העליונה, שהיא על משכנות הרעים. על דוקא. במשכנות הרועים לא כתוב, אלא על משכנות הרעים, זה ישיבת מטטרו"ן ששם כל החזקים ותינוקות העולם ומנהיגי התורה בעולם הזה באסור והתר, בכל מה שצריכים בני העולם, שהרי עקבי הצאן אותם תינוקות שאמרנו.

תרעה תרביץ, ירעה מיבעי ליה, ירביץ מיבעי ליה אוף הכי, דהא על ישראל אמרת. אלא איהי אמרת על נפשה איכה תרעה כלתך לבנהא בגלותא, דיהוין בין שאר עמין. איכה תרביץ בצרהים, היך תטיף איהי עליהו טלין ומיין, גו חמימו דצהרים.

שקמה אהיה כעוטיה, בשעתא דישאל קראן מגו עאקו, דחיקו דלהון, וישאר עמין (דף קצ"ז ע"ב) מחרפין ומגדפין לון, אימתי תפקוין מן גלותא. אלהכון היך לא עביד לכוון נסין. (ואינון משבחין גרמיהו ואמרי כה תרעי לון ביומין קדמאין. כה תרביץ במיין קדישין לצננא חמימו דרשפין ושלגובין דילהון. ואינון משבחא כל דא) (נ"א ואינון משבחין לקודשא בריך הוא ואודן ליה עם כל צערא וארכו דגלותא ואמרי כה תרעי לן ביומין קדמאין כה תרביץ עמנא בגלותא ופרוק לנא לזמנא בתראה כל דא שבחא ומנהגותא תאיבין לון לישראל) ואנא יתיב כעוטיה, ולא יכילת למעבד לון נסין, ולמיהב לון נוקמין. איהו אתיב לגבה, אם לא תדעי לך היפה בנשים. האי קרא הכי מיבעי ליה, אם לא תדעי היפה בנשים. לך אמאי. אלא אם לא תדעי לך: לאתקפא גרמך בגלותא, ולאתקפא חילא, לאגנא על בנה. צאי לך, צאי לך לאתקפא בעקבי הצאן. אינון תינוקות דבי רבן, דאולפי תורה.

ורעי את גדיותך, אלין עתיקי משדים, דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה, דאיהי על משכנות הרועים, על דייקא, במשכנות הרועים לא כתיב, אלא על משכנות הרועים, דא מתיבתא דמטטרו"ן, דתמן כל תקיפין וינוקין דעלמא, ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא באיסור והיתר, בכל מה דאצטריכו בני עלמא, דהא עקבי הצאן אינון תינוקות כדאמרן.

אמר רבי אלעזר, עקבי הצאן, אינון תלמידי דבי רב, דקא אתיין לבתור בעלמא, ואשפחן אורייתא בארץ מישר, ואורחא פתיחא, ועל דא אינון מחדשן מלין עתיקין בכל יומא, ושכינתא שרייא עליהו, וציייתא למליהון, כמה דאת אמר (מלאכי ג) ויקשב יי וישמע. אמר רבי אבא, כף זה בודאי, והכל דבר אחד.

דבר אחר אם לא תדעי לך - לך למה? אלא בכל מקום שישראל בגלות, היא עמם בגלות, ועל זה כתוב לך, וכתוב (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר, וזהו לך. היפה בנשים, היא אמרה שהיא שחורה, כמו שנאמר (שיר השירים א) שחורה אני, והוא אמר אליה: יפה את, נאה, היפה בנשים, נאה על כל הדרגות, וכתוב (שם ו) יפה את רעיתי.

דבר אחר היפה בנשים - טובה בטובות. שעושה טובות לבניה בטמירות בצורה גנוזה. והקדוש ברוך הוא הרבה טוב עלי, כל מה שהיא עושה לבניה בצורה טמירה וגנוזה, אף על גב שהמעשים לא כשרים. מפאן שראוי לאבא כשאמא מרחמת על הבנים וטוב לו כל מה שעושה לבניה רחמים בנסתר, אף על גב שמעשיו לא כשרים. אמר רבי אבא, תמהני על מה שכתוב (דברים כא) כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו', ותפשו בו אביו ואמו וגו'. ושנינו שבאותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא למשה כתב. אמר לו משה, רבון העולם, תעזב את זה, יש אב שעושה כף לבנו? ומשה מרחיק היה לראות בחכמה כל מה שעתידי הקדוש ברוך הוא לבני

אמר רבי אלעזר, עקבי הצאן, אינון תלמידי דבי רב, דקא אתיין לבתור בעלמא, ואשפחן אורייתא בארץ מישר, ואורחא פתיחא, ועל דא אינון מחדשן מלין עתיקין בכל יומא, ושכינתא שרייא עליהו, וציייתא למליהון, כמה דאת אמר (מלאכי ג) ויקשב יי וישמע. אמר רבי אבא, הכי הוא ודאי, וכלא חד מלה.

דבר אחר אם לא תדעי לך. לך למה. אלא בכל אתר דישראל בגלותא, איהי עמהון בגלותא. ועל דא פתיב לך, וכתוב (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר. ודא הוא לך. היפה בנשים, איהי אמרת דאיהי אופקמתא, כמה דאת אמר (שיר השירים א) שחורה אני. ואיהו אמר לגבה, יפה את, שפירתא, היפה בנשים, שפירתא איהי על כל דרגין, וכתוב (שיר השירים א) יפה את רעיתי.

דבר אחר היפה בנשים, טבתא בטיבו. דעבידת טיבו לבנהא, בטמירו בגניזו. וקודשא בריך הוא סגי טב עליה, כל מה דעבידת לבנהא בטמירו בגניזו, אף על גב דלא מכשרן עובדין. מפאן דאתחזי לאבא כד אמא רחמא על בנין ותאיב עליה כל מה דעבידת לבנהא רחמין בטמירו אף על גב דלא מכשרן עובדוי.

אמר רבי אבא, תוהנא על ההוא דכתיב, (דברים כא) כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו', ותפשו בו אביו ואמו וגו', ותנינן, דבההיא שעתא אמר קדשא בריך הוא למשה כתוב. אמר ליה משה, מאריה דעלמא, שביק דא, אית אבא דעביד פדין לבריה. ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא, כל מה דזמין קדשא בריך הוא לבני ישראל. אמר, מאריה דעלמא, שבוק מלה דא. אמר ליה קדשא

אמר רבי אבא, תוהנא על ההוא דכתיב, (דברים כא) כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו', ותנינן, דבההיא שעתא אמר קדשא בריך הוא למשה כתוב. אמר ליה משה, מאריה דעלמא, שביק דא, אית אבא דעביד פדין לבריה. ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא, כל מה דזמין קדשא בריך הוא לבני ישראל. אמר, מאריה דעלמא, שבוק מלה דא. אמר ליה קדשא

לְיִשְׂרָאֵל. אָמַר, רַבּוֹן הַעוֹלָם, תַּעֲזֹב דְבַר זֶה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אֲנִי רוֹאֶה מַה שְּׂאֵתָה אֹמֵר. כָּתַב וְקָבַל שְׂכָר. אֵתָה יוֹדֵעַ, וְאֲנִי יוֹדֵעַ יוֹתֵר. מַה שְּׂאֵתָה רוֹאֶה, עָלֶי אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה. דַּרְשׁ הַמֶּקְרָא וְתַמְצָא.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה רָמַז לְיוֹפְיָא"ל, רַבֵּן הַתּוֹרָה, אָמַר לְמֹשֶׁה: אֲנִי דַרְשֵׁתִי פְסוּק זֶה. כְּתוּב כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכָתוּב (שְׁמוֹת טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. בֶּן - זֶה יִשְׂרָאֵל. סוֹרֵר וּמוֹרֵה - שְׂכָתוּב (הוֹשֵׁעַ ד) כִּי כִפְרָה סוֹרֵר סוֹרֵר יִשְׂרָאֵל. אֵינְנו שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. וְיִסְרוּ אֹתוֹ, שְׂכָתוּב (מַלְכִים ב-ז) וַיַּעַד ה' בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי כָל חִזְהוּ וְגו'. וְלֹא שְׁמַע אֲלֵיהֶם, שְׂכָתוּב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶל ה' וְגו'. וְתַפְשׁוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ - בְּדַעַת אַחַת, בְּהַסְכְּמָה אַחַת.

וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל זַקְנֵי עִירוֹ? אֶל זַקְנֵי עִירָם וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמָם הִיָּה צָרִיף לוֹ לְכַתּוּב! מַה זֶה אֶל זַקְנֵי עִירוֹ, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ? אֲלֵא, אֶל זַקְנֵי עִירוֹ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ - זוֹ כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. זַקְנֵי עִירוֹ - אֵלּוֹ יָמִים רַאשׁוֹנִים, יָמִים עֵתִיקֵי (סב"י) הַכֹּל. שְׁעַר מְקוֹמוֹ - זֶה מוֹסַף שְׁבֵת.

וְעַם כָּל זֶה, אַף עַל גַּב שְׁכָלָם יוֹדְעִים, דִּין לְמַעֲלָה הוּא, מִשׁוּם שְׁבִית דִּין שֶׁל אֲמָא קְרוּבִים הֵם לְיִשְׂרָאֵל וְאוֹחֲזִים בָּהֶם, וְכָל קְרוּב לֹא דָן דִּין לְקְרוּבִים (לְקְרוּבִיו), וּפְסוּל הוּא לְדִין. בְּתַחֲלָה מַה כְּתוּב? אֶל זַקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. פִּינּוֹן שְׂרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהֵם קְרוּבִים, מִיָּד סֶלֶק הַדִּין מִשְׁעַר מְקוֹמוֹ. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאָמְרוּ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ, לְחוּד. וְאֶל שְׁעַר

בְּרִיף הוּא לְמֹשֶׁה, חֲמִינָא מַה דְּאֵת אָמַר, כְּתוּב וְקָבַל אֲגָרָא. אֵת יְדַעַת וְאֲנָא יְדַע יִתִּיר. מַה דְּאֵת חֲמִי, עָלֶי הֵהוּא עוֹבְדָא. דְּרוּשׁ קָרָא וְתַשְׁפַּח.

בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא רָמַז לִיה לְיוֹפְיָא"ל, רַבְּנָא דְאוּרִייתָא, אָמַר לְמֹשֶׁה, אֲנָא דְרִישְׁנָא לְהֵאֵי קָרָא. כְּתִיב כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, דְכְתִיב, (שְׁמוֹת טו) יִי אִישׁ מִלְחָמָה. בֶּן, דָּא יִשְׂרָאֵל. סוֹרֵר וּמוֹרֵה, דְכְתִיב, (הוֹשֵׁעַ ד) כִּי כִפְרָה סוֹרֵרָה סוֹרֵר יִשְׂרָאֵל. אֵינְנו שׁוֹמְעֵ בְקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וּכְנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. וְיִסְרוּ אוֹתוֹ, דְכְתִיב, (מַלְכִים ב ז) וַיַּעַד יִי בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד כָּל נְבִיאֵי כָל חִזְהוּ וְגו'. וְלֹא שְׁמַע אֲלֵיהֶם, דְכְתִיב וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶל יִי וְגו'. וְתַפְשׁוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, בְּדַעַתָּא חָדָא. בְּהַסְכְּמָה חָדָא.

וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. אֶל זַקְנֵי עִירוֹ, אֶל זַקְנֵי עִירָם, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמָם, מִיבְעֵי לִיה, מָאֵי אֶל זַקְנֵי עִירוֹ, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ. אֲלֵא, אֶל זַקְנֵי עִירוֹ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא כְּנֻסֵת יִשְׂרָאֵל. זַקְנֵי עִירוֹ, אֲלִין יוֹמִין קְדָמָאִין, יוֹמִין עֵתִיקִין (ס"א סב"י) דְכֹלָא. שְׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא מוֹסַף שְׁבֵת.

וְעַם כָּל זֶה, אַף עַל גַּב דְכֹלָא יְדַעִין, דִּינָא לְעֵילָא אִיהוּ, בְּגִין דְבִי דִינָא דְאֲמָא קְרִיבִין אֵינּוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲדִין בְּהוּ, וְכָל קְרִיב לָא דָאִין דִּינָא לְקְרִיבִים (לְקְרִיבִיח), וּפְסוּל אִיהוּ לְדִינָא. בְּקְדָמִיתָא מַה כְּתִיב, אֶל זַקְנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוֹמוֹ, פִּינּוֹן דְחֲמָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא דְאֵינּוֹן קְרִיבִין, מִיָּד סֶלֶק דִּינָא מִשְׁעַר מְקוֹמוֹ, מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וְאָמְרוּ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ (דף קצ"ז ע"א) לְחוּד. וְאֶל שְׁעַר

שער מקומו לא כתוב, אלא אלא אלא זקני עירו.

בגנו זה, ודאי, ולא של שאר העמים. סורה ומרה איננו שמע בקלנו. מה שונה שהרי בהתחלה לא כתוב זולל וסבא, ואחר כך כתוב זולל וסבא? אלא מי גרם להם לישראל להיות סורר ומרה לאביהם שבשמים? בגלל שהוא זולל וסבא בשאר העמים, שכתוב (תהלים קו) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם, וכתוב (במדבר כה) ויאכל העם וישתחוו, שעקר ויסוד אכילה ושתיה כשעושים בשאר העמים. זה גרם להם להיות בן סורר ומרה לאביהם שבשמים.

ועל זה, ורגמהו כל אנשי עירו באבנים. אלה כל שאר העמים שהיו מקלעים אותם באבנים, וסותרים את החומות ומנתצים את המגדלים, ולא מועיל להם כלום. כיון ששמע משה, אז כתב פרשה זו.

ועם כל זה - היפה בנשים, טובה ונכבדה בנשות העולם. צאי לך בעקבי הצאן, הרי בארנו - אלו בתי פנסיות ובתי מדרשות. ורעי את גדיתיך - אלו תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא בעולם. על משפנות הרעים - אלו מלמדי תינוקות וראשי ישיבות. דבר אחר על משפנות הרעים, חסר ו' - אותם רעים אלו מלכי האמורי שלקחו ישראל את ארצם לרעות מקניהם, ולבית מרעה נתן ישראל ארץ זו. אז שמע בלק שהארץ שהיתה חשובה כל כך, עשו ישראל קרב זה וסותרו אותה, עד ששמויה בית מרעה. אז השתדל בכל מה שהשתדל, ושתף אתו את בלעם.

וירא בלק. רבי חזקיה פתח, (ישעיה נ) כה אמר ה' שמרו משפט ועשו

מקומו לא כתוב, אלא אל זקני עירו. בנינו זה ודאי, ולא דשאר עמין. סורר ומרה איננו שמע בקלנו. מאי שנא, דהא בקדמיתא לא כתיב זולל וסבא, ולבתר כתיב זולל וסבא. אלא מאן גרים להו לישראל, למהוי סורר ומרה לגבי אבוהון דבשמאי, בגין דאיהו זולל וסבא, בשאר עמין דכתיב, (תהלים קו) ויתערבו בגוים וילמדו ממעשיהם וכתוב ויאכל העם וישתחוו, דעקרא ויסודא אכילה ושתיה, פד עבדין בשאר עמין. דא גרים לון, למהוי בן סורר ומרה, לגבי אבוהון דבשמאי.

ועל דא ורגמהו כל אנשי עירו באבנים. אלין כל שאר עמין, דהוו מקלעין להו באבנים, וסתרין שורין, ומנתצין מגדלין, ולא מהני לון כלום. כיון דשמע משה פדין, כתב פרשתא דא.

ועם כל דא היפה בנשים, טבא ויקרא בנשים דעלמא. צאי לך בעקבי הצאן, הא אוקימנא, אלין בתי פנסיות ובתי מדרשות. ורעי את גדיותיך, אלין ינוקי דבי רב, דלא טעמו טעם חובא בעלמא. על משפנות הרועים, אלין מלמדי תינוקות ורישי ישיבות. דבר אחר על משפנות הרעים, חסר ו'. אינון בישין, אלין מלכי האמורי, דנטלו ישראל ארעא דלהון, לרעיא מקניהון, ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא. פדין שמע בלק, דארעא דהות חשיבא כל כך, עבדו ישראל קרבא דא, וסותרו לה, עד דשוו לה בי מרעה. פדין אשתדל בכל מה דאשתדל, ושתף בהדיה לבלעם.

וירא בלק, רבי חזקיה פתח, (ישעיה נ) כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה

ישועתי וגו'. פמה חביבין ישראל קמי קדשא בריך הוא, דאף על גב דאינון חאבו קמיה, וחיבין קמיה בכל זמנא וזמנא, איהו עביד לון לישראל, זדונות פשגגות.

והכי אמר רב המנונא סבא, תלת בבי דינין, תקינו (ס"א רבין) בסדרי מתניתא. חדא, קדמיתא, בארבע אבות נזיקין השור וכו'. תניינא, טלית דאשתכח. תליתאה, שותפין ורזא דאבידה. מאי טעמא. אלא, קדשא בריך הוא בכל זמנא, עביד לון לישראל זדונות פשגגות. ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי, הכי סדרו, ארח דקרא נקטו, דכתיב, (שמות כב) על כל דבר פשע, והאי פשע איהו דלאו בזדון, ומאן איהו. על שור, על חמור, על שה, דא בבא קמא, דהקא הוא באינון מלין. על שלמה, דא בבא מציעא, על כל אבדה, דא בבא תליתאה.

דארח קרא נקטו. דכד מטא לבבא מציעא, הוה אמר, שירותא דקא נקטו בטלית דא, אמאי. פיון דאשתכח קרא, אמר, ודאי דא הלכה למשה מסיני, וביארו כל מלי דרבנן.

בה אמר יי, מאי שנא בכל דוכתא דנביאי, דכתיב פה אמר יי, ובמשה לא כתיב הכי. אלא, משה דהות נביאותיה מגו אספקלריאה דנהרא דלעילא, לא כתיב ביה פה. אבל שאר נביאים, דהוו מנבאין מגו אספקלריאה דלא נהרא, נביאו מגו פה. (נ"א לאחזאה דכלא איהו חד בלא פירודא דאף על גב דאמרו וכו', לא אמרו אלא מגו ב"ה).

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. (במדבר כב) ועתה, רבי אלעזר אמר, אמר ההוא רשע, ודאי שעתא קיימא לי למעפד מה דאנא בעי. חמא, ולא חמא יאות. חמא כמה אלפין

צדקה פי קרוכה ישועתי וגו'. פמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שאף על גב שחטאו לפניו וחוטאים לפניו בכל פעם ופעם, הוא עושה לישראל זדונות פשגגות.

וכך אמר רב המנונא סבא, שלשה שערי דין תקינו (חכמים) בסדרי המשנה: אחד - ראשון בארבעה אבות נזיקין, השור וכו'. שני - טלית שנמצאה. שלישי - שתפים וסוד אבדה. מה הטעם? אלא הקדוש ברוך הוא בכל זמן עושה לישראל זדונות פשגגות, ואלו שסדרו משניות של שלש בבות - דרך הכתוב נקטו, שכתוב (שמות כב) על כל דבר פשע, וזהו פשע שלא בזדון, ומהו? על שור, על חמור, על שה - זה בבא קמא, שכאן הוא באותם דברים. על שלמה - זו בבא מציעא. על כל אבדה - זו בבא תליתית.

שדרך הכתוב לקח. שפשמייע לבבא מציעא, הנה אומר: ראשית שלקחו בטלית זו למה? פיון שנמצא פסוק, אמר: ודאי זו הלכה למשה מסיני, ובארו כל דברי חכמים.

בה אמר ה'. מה שונה בכל מקום של נביאים שכתוב פה אמר ה', ובמשה לא כתוב כך? אלא משה שנבואתו היתה מתוך אספקלריה המאירה שלמעלה, לא כתוב בו פה. אבל שאר הנביאים שהיו מתנבאים מתוך אספקלריה שלא מאירה, התנבאו מתוך פה. (לחראות שהכל הוא אחד ללא פרוז, שאף על גב שאמרו וכו', לא אמרו אלא מתוך פה).

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. (במדבר כב) ועתה, רבי אלעזר אמר, אמר ההוא רשע, ודאי שעתא קיימא לי למעפד מה דאנא בעי. חמא, ולא חמא יאות. חמא כמה אלפין

נפלין מִיִּשְׂרָאֵל עַל יְדוּי לְזִמְן זְעִיר, אָמַר וַדַּאי
הַשְּׁתָּא שְׁעָתָא קַיִימִי לִי. וּבִגְיִן כְּף וְעַתָּה, וְלֹא
בְזִמְנָא אַחְרָא.

כִּמְה אֲלָפִים נּוֹפְלִים מִיִּשְׂרָאֵל עַל
יְדוּי לְזִמְן מוֹעֵט, אָמַר, וַדַּאי
הַשְּׁעָה עוֹמֶדֶת לִי, וְלֹכֵן וְעַתָּה,
וְלֹא בְזִמְן אַחַר.

לָכֵה, לֵיף מִיבְעֵי לִיָּה, מָאִי לָכֵה. אָמַר, נַזְדַּרְזוּ
גְרַמְזֵן לְהֵהוּא דְרַחֲיִף בְּגַדְפוּי עַלִיָּהּוּ,
לְהֵהוּא דְשָׁמִיָּה כ"ה. וְעַתָּה לָכֵה, נַגַּח קַרְבָּא
בְּהֵהוּא כ"ה. (וְעַתָּה לָכֵה כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלכים ב' ג') וְעַתָּה לְשַׁלֵּל
מוֹאֵב).

לָכֵה?! לֵיף הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב! מַה
זֶה לָכֵה? אָמַר, נְזַרְזוּ עֲצִמְנוּ לְאוֹתוֹ
שְׁמַרְחָף בְּכַנְפֵי עֲלֵיהֶם לְאוֹתוֹ
שְׁשֵׁמוֹ כ"ה. וְעַתָּה לָכֵה, נַעֲרֹף
קָרֵב בְּאוֹתוֹ כ"ה. (וְעַתָּה לָכֵה, כִּמוֹ
שֶׁאָמַר (מלכים-ב ג) וְעַתָּה לְשַׁלֵּל מוֹאֵב).

אָמַר, עַד הַשְּׁתָּא לֹא הוּהָ בְּעֵלְמָא מְאֵן דִּיִּיכּוּל
לְהוּ, בְּגִין הֵהוּא פְטוּרָנָא דְקַיִימָא
עַלִיָּהּוּ, הַשְּׁתָּא דְשְׁעָתָא קַיִימָא לָן, לָכֵה נַעֲבִיד
קַרְבָּא. וְכָל עֵיטָא דְהֵהוּא רָשַׁע לְכ"ה הָהּ,
דְכַתִּיב וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּה אֶעֱקֹר לְהֵהוּא כֹּה
מֵאַתְרֵיהּ. וְתַרְוּוּיָהּ בְּעֵיטָא בִישָׁא לְהֵאִי כֹה
הוּוּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים ב) עַל יֵי וְעַל מְשִׁיחוֹ,
לֹא יָדְעוּ דְהָא לְבַתֵּר, הֵאִי כ"ה אֶעֱקֹר לוֹן
מֵעֵלְמָא.

אָמַר, עַד עַתָּה לֹא הִיָּה בְּעוֹלָם
מִי שְׁיִכּוּל לְהֶם, בְּגַלְל אוֹתוֹ
הַפְטָרוֹן שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם. כְּעַת
שְׁהַשְּׁעָה עוֹמֶדֶת לְנוּ, לָכֵה נַעֲשֶׂה
קָרֵב. וְכָל עֲצַת אוֹתוֹ רָשַׁע לְכ"ה
הִיָּתָה, שְׁכַתוּב וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כֹּה.
אֶעֱקֹר אֶת אוֹתָהּ כֹּה מִמְקוֹמָהּ.
וְשִׁנְיָהֶם בְּעֵצָה רַעָה הִיוּ לְכַה הַזֶּה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ב) עַל ה' וְעַל
מְשִׁיחוֹ. לֹא יָדְעוּ שְׁהָרִי אַחַר כְּף
הַכֹּה הַזֶּה תַּעֲקֹר אוֹתָם מִן הָעוֹלָם.
כִּי עֲצוּם הוּא מִמְנִי. וְכִי עַד אוֹתָהּ
שְׁעָה אֵיפָה עָרְכוּ קָרֵב בּוֹ וְנַצְחוּ
אוֹתוֹ? בְּאִיזָה מְקוֹם נִפְגְּשׁוּ
בְחַרְבָּם וְהִיוּ גְבוּרִים כְּגִבּוּרִים
לְהִרְאוֹת גְּבוּרָתָם? מַה זֶה פִּי
עֲצוּם הוּא מִמְנִי? אֵלֶּא אוֹתוֹ רָשַׁע
הִיָּה חֲכָם וְרָאָה לְמַרְחוּק. רָאָה
אֶת דְּוֹד הַמְּלֶךְ שָׂבָא מְרוֹת
הַמוֹאֲבִיָּה גְבוּר תַּקִּיף כְּאַרְיָה,
וְעֵשָׂה קְרֻבוֹת תַּקִּיפִים וְנַצַּח אֶת
מוֹאֵב, וְשָׁם אוֹתָם תַּחַת רַגְלָיו.
אָמַר, עֲצוּם הוּא. אוֹתוֹ שְׁיָרֵשׁ
אוֹתָהּ גְבוּרָה, מְלֶךְ אַחַד מֵהֶם יֵצֵא
מֵאַתְנֵן לְהַשְׁמִיד אֶת מוֹאֵב.

כִּי עֲצוּם הוּא מִמְנִי. וְכִי עַד הֵהוּא שְׁעָתָא אָן
אֲנַחוּ בֵּיה קַרְבָּא וְנַצְחוּ לִיָּה. בְּאֵן אַתֵּר
אֶעֱרַעוּ בְחַרְבָּא דְלַהוֹן, וְהוּוּ גְבוּרִין (דף קצ"ח ע"ב)
כְּגִבּוּרִין לְאַחְזָאָה גְבוּרָתָא דְלַהוֹן. מָאִי פִי עֲצוּם
הוּא מִמְנִי. אֵלֶּא הֵהוּא רָשַׁע חַפְּסִים הָהּ, וְחַמִּי
לְמַרְחִיק, חָמָא לְדוּד מְלָפָא, דְאַתִּי מְרוֹת
הַמוֹאֲבִיָּה, גִּיבֵר תַּקִּיף כְּאַרְיָה, וְעֵבִיד קַרְבִּין
תַּקִּיפִין, וְנַצַּח לְמוֹאֵב, וְשׁוּי לוֹן תַּחַת רַגְלוּי.
אָמַר עֲצוּם הוּא. הֵהוּא דִיִּרְתָּא הֵהוּא גְבוּרָתָא,
חַד מְלָפָא דְלַהוֹן, מִינֵן יַפּוּק לְשִׁיצָאָה לְמוֹאֵב.
אוּרִי אוּכַל נִפְהָ בּוּ. הֵאִי קָרָא הָכִי הָהּ לִיָּה
לְמִימַר, אוּרִי אוּכַל אֶפְהָ בּוּ. אוּ אוּרִי
נוּכַל נִפְהָ בּוּ. אֵלֶּא הֵהוּא רָשַׁע הָהּ חַפְּסִים,
אָמַר, חַמִּינָא יָדָא חָדָא, דְחַד אַרְיָא תַּקִּיפָא,
פְּרִישׁ רַגְלָא (ידא), אִי אֵיכּוּל עֲמֹד, דְנַתְחַבֵּר (כ"א

אוּרִי אוּכַל נִפְהָ בּוּ. פְּסוּק זֶה כְּף
הִיָּה לוֹ לומר: אוּרִי אוּכַל אֶפְהָ
בּוּ, אוּ אוּרִי נוּכַל נִפְהָ בּוּ. אֵלֶּא
אוֹתוֹ רָשַׁע הִיָּה חֲכָם. אָמַר, רָאִיתִי
יָד אַחַת שֶׁל אַרְיָה תַּקִּיף אַחַד,
פְּרוּשׁ רַגְלֵי (יד), אִם אוּכַל עֲמֹף
שְׁנַתְחַבֵּר (שְׁנִינֹ) שְׁנִיָּהֶם (וּנְתַחַבֵּר)

תְּרוּוּיָהּ) וְנַתְחַבֵּר) וְנַגְרַע מֵהֵהוּא אַרְיָה יָדָא דָא, עַד לֹא יִיתִי הֵהוּא

וַנִּגְרַע מֵאוֹתוֹ אֲרִיָּה יָד זוֹ, עַד שֶׁלֹּא יָבֵא אֹתוֹ מִלֶּךְ לְעוֹלָם וְלֹא יִגְרַשׁ אֶת מוֹאֵב מִמְּקוֹמוֹ.

אָרְהָ לִּי. מַה זֶה אָרְהָ לִּי? אָמַר רַבִּי אֲבָא, אוֹתוֹ רָשָׁע בִּשְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת אָמַר לְבַלְעָם. אַחַד אָמַר אָרְהָ לִּי, וְאַחַד אָמַר קָבָה לִּי. מַה בֵּינָן זֶה לְזֶה? אֵלֹא אָמַר לוֹ, אָרְהָ לִּי עֹשִׁים וְכֹשְׁפֵי רְאִשֵׁי נְחָשִׁים, וְשִׁים אוֹתָם בְּקִדְרַת הַמְּכַשְׁפִּים. בֵּינָן שָׂרָאָה שִׁכְחוּ יוֹתֵר בְּפִי, שֶׁבַּ וְאָמַר וּלְכָה נָא קָבָה לִּי.

וְאַפְּרִיזוּ הָכִי, הַהוּא רָשָׁע דְּבִלְקָה, לָא שְׁבַק תְּרִשׁוּי, אֵלֹא לְקִיט כָּל זֵינֵי עֹשְׁבִין, תְּרִשֵׁי דְרִישֵׁי דְחוּיִין, וְנָטִיל קִדְרָה דְתְרִישֵׁין, וְנַעֲיץ לָהּ תַּחֲוֹת אֲרַעָא אֶלְפָּה וְחִמְשׁ מָאָה אַמִּין, וְגַנְיָז לָהּ לְסוּף יוּמִין. בֵּינָן דְּאֵתָא דוֹד, כְּרָא בְתַהוּמָא, אֶלְפָּה וְחִמְשׁ מָאָה אַמִּין (על אֶלְפָּה וְחִמְשָׁה מָאָה אַמִּין), וְאַפִּיק מֵיָא מִן תְּהוּמָא, וְנָסִיף עַל מְדַבְּחָא. בְּהַהוּא שְׁעֵתָא, אָמַר, אֲנָא אֶסְחִי הֵהִיא קִדְרָה, (תַּהֲלִים ט) מוֹאֵב סִיר רַחְצִי. סִיר רַחְצִי וְדָאִי.

עַל אָדוּם אֲשֶׁלִּיף נַעֲלִי. מַה זֶה אֲשֶׁלִּיף נַעֲלִי? אֵלֹא גַם זֶה כֶּף הִזְיָה לְמַרְחוּק, שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית כה) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵינִי אֲנֹכִי. הַלְעִיטְנִי, הַלְעִטָּה מִמֶּשׁ, פְּתִיחַת הַפֶּה וְהַגְרוֹן לְבַלְעַ. אָמַר דוֹד לְאוֹתוֹ הַבְּלַעֲן מַלְעִיט הַלְעִיטִים: אֲנִי אֲזַרְק עָלָיו נַעֲלִי לְסַתֵּם אֶת גְּרוֹנוֹ.

עַלִּי פְלִשְׁת אֲתָרוּעָע. גַּם כֶּף זֶה לְמַרְחוּק הַסְּתַפְלָל דוֹד, וְאָמַר: כְּנַעֲן הוּא צַד רַע שֶׁל הַצַּד הַאֲחֵר הַהוּא, וּפְלִשְׁתִּים הֵם מִשָּׁם, לְצַד אַחֵר מִהַ צְרִיף? תְּרוּעָה, שְׁכַתּוּב (בַּמְדָּבָר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם [וְגו'] וְהִרְעַתֶּם וְגו', לְשִׁבְר כַּחוֹ וְתִקְפוּ, וּמִשׁוֹם כֶּף עַלִּי פְלִשְׁת אֲתָרוּעָע. וְכֶף רְאוּי לָהֶם.

מִלְכָּא לְעֵלְמָא, וְלֹא יִתְרַף ית מוֹאֵב מֵאַתְרֵיהּ. אָרְהָ לִּי, מָאִי אָרְהָ לִּי. אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַהוּא רָשָׁע בְּתֵרֵי לִישְׁנֵי קְאָמַר לְבַלְעָם. חַד אָמַר אָרְהָ לִּי, וְחַד אָמַר קָבָה לִּי. מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֵלֹא אָמַר לִיָּהּ, אָרְהָ לִּי עֹשְׁבִין וְתְרִישֵׁין דְרִישֵׁי דְחוּיִין, וְשׁוּי לוֹן בְּקִדְרָה דְתְרִישֵׁיא, בֵּינָן דְחִמְא דְחִילִיָּה יִתִּיר בְּפוּמָא, תַּבּ וְאָמַר, וּלְכָה נָא קָבָה לִּי.

וְאַפְּרִיזוּ הָכִי, הַהוּא רָשָׁע דְּבִלְקָה, לָא שְׁבַק תְּרִשׁוּי, אֵלֹא לְקִיט כָּל זֵינֵי עֹשְׁבִין, תְּרִשֵׁי דְרִישֵׁי דְחוּיִין, וְנָטִיל קִדְרָה דְתְרִישֵׁין, וְנַעֲיץ לָהּ תַּחֲוֹת אֲרַעָא אֶלְפָּה וְחִמְשׁ מָאָה אַמִּין, וְגַנְיָז לָהּ לְסוּף יוּמִין. בֵּינָן דְּאֵתָא דוֹד, כְּרָא בְתַהוּמָא, אֶלְפָּה וְחִמְשׁ מָאָה אַמִּין (על אֶלְפָּה וְחִמְשָׁה מָאָה אַמִּין), וְאַפִּיק מֵיָא מִן תְּהוּמָא, וְנָסִיף עַל מְדַבְּחָא. בְּהַהוּא שְׁעֵתָא, אָמַר, אֲנָא אֶסְחִי הֵהִיא קִדְרָה, (תַּהֲלִים ט) מוֹאֵב סִיר רַחְצִי. סִיר רַחְצִי וְדָאִי.

עַל אָדוּם אֲשֶׁלִּיף נַעֲלִי. מַה זֶה אֲשֶׁלִּיף נַעֲלִי. אֵלֹא דָא אוּף הָכִי לְמַרְחִיק הָוּה, דְכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית כה) וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִיטְנִי נָא מִן הָאָדָם הָאָדָם הַזֶּה כִּי עֵינִי אֲנֹכִי. הַלְעִיטְנִי: הַלְעִטָּה מִמֶּשׁ, פְּתִיחוֹ דְפוּמָא וְגְרוֹנָא לְמַבְלַע. אָמַר דוֹד לְהַהוּא בְּלַעֲן, מְלַעַט הַלְעִיטִין, אֲנָא אֲרַמִּי עָלֶיהָ נַעֲלִי, לְמַסְתֵּם גְרוֹנִיָּה.

עַלִּי פְלִשְׁת אֲתָרוּעָע, אוּף הָכִי דָא לְמַרְחִיק אֶסְתְּכִי דוֹד, אָמַר, כְּנַעֲן סְטָרָא בִישָׂא דְסְטָרָא אַחְרָא אִיהוּ, וּפְלִשְׁתִּים מִתְמָן אֵינּוּן, לְסְטָרָא אַחְרָא מָה אֲצִטְרִיף. תְּרוּעָה. דְכַתִּיב, (בַּמְדָּבָר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם וְהִרְעוּתֶם וְגו', לְתַבְרָא חִילִיָּה וְתוּקְפִיָּה, וּבְגִין כֶּף עַלִּי פְלִשְׁת אֲתָרוּעָע, וְהָכִי אֲתַחְזִי לוֹן.

וְעַתָּה לְכֹה נָא אָרְהָ לִי אֶת הָעַם הַזֶּה כִּי עֲצוּם
 הוּא מִמֶּנִּי. רַבִּי חִזְקִיָּה פִתַּח, (ישעיה יא)
 וְהָיָה צֶדֶק אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ וְהָאֲמוּנָה אֲזוּר חֲלָצִיו.
 הַאִי קָרָא כִּלְא אִיהוּ חַד. מָאִי חֲדוּשָׁא אָתָּא
 לְאַשְׁמוּעִינָן, דְּהָא צֶדֶק הֵיִינוּ אֲמוּנָה, וְאֲמוּנָה
 הֵיִינוּ צֶדֶק. אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ, הֵיִינוּ אֲזוּר חֲלָצִיו,
 לֹא אֲשַׁכְּחֵן קָרָא כְּהַאי גִּוּוּנָא.

אֲלֵא לָאו צֶדֶק פְּאֲמוּנָה, וְאִף עַל גַּב דְּכִלְא
 חַד, וְחַד דְּרִגָּא אִיהוּ. אֲבָל בְּזַמְנָא
 דְּקִיָּמָא בְּדִינָא קִשְׁיָא, וּמִקְבְּלָא מִסְטֵר
 שְׁמַאלָא, בְּדִין אֲקָרִי צֶדֶק, דִּינָא מִמֶּשׁ. וְהֵיִינוּ
 (ישעיה כו) פִּי כְּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטִיךְ לְאַרְצֵן צֶדֶק לְמַדּוּ
 יוֹשְׁבֵי תְּבֵל. דְּהַאי דְּרִגָּא דְּמִשְׁפָּט, רַחֲמֵי אִיהוּ.
 וְכַד אֲתַקְרִיב מִשְׁפָּט בְּצֶדֶק, בְּדִין אֲתַבְּסֵם (כִּלְא),
 וּיְכַלִּין בְּנֵי עַלְמָא, לְמַסְבַּל דִּינָא דְּצֶדֶק.

(ועל דא צדק לאו איהו כאמונה) אמונה, בשעתא דאתחבר
 בה (בדין איהו) אמת, לחדוה. וכל אנפין
 נהירין, בדין אקרי אמונה. ואית וותרנותא
 לכלא, וכל נשמתיין סלקין, מתחייבי בכמה
 חיובין דחייבין בישין, וכיון דבפקדון סלקין
 (אקדים), אהדר לון ברחמי, וחס עלייהו. וכדין
 אקרי אמונה, ולית אמונה בלא אמת.

הַשְׁתָּא אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ, וְאֲזוּר חֲלָצִיו. מַהוּ תְּרִין
 אֲזוּרִין הָכָא. וּמִתְנִים וְחֲלָצִין אִף עַל
 גַּב דְּחַד אִינוּן, תְּרִין דְּרִגִּין אִינוּן, חַד לְעִילָא,
 וְחַד לְתַתָּא. לְעִילָא בְּשִׁירוּתָא, אֲקָרִי מִתְנִים.
 לְתַתָּא בְּסוּפָא, אֲקָרִי חֲלָצִין, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר
 (ישעיה לב) וְחֲגוּרָה עַל חֲלָצִים, בְּסוּפָא, עַל רִישׁ
 יָרֵכִים. כַּד אֲתַתָּא בְּצַעְרָא, מְנַתְקֵן אִינוּן
 חֲלָצִים, מִרִישׁ יָרֵכִין, וְשׁוֹיֵאת יְדָהָ בְּכַאִיבָא
 עֲלֵיהוּ.

וּבְגִין כּוּן לְגַבּוּרָה וְלִקְרָבָא, צֶדֶק אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ.
 וְהָכִי אֲצַטְרִיךְ. לְרַחֲמֵנוּ וְלִטְב, אֲמוּנָה

וְעַתָּה לְכֹה נָא אָרְהָ לִי אֶת הָעַם
 הַזֶּה כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי. רַבִּי
 חִזְקִיָּה פִתַּח, (ישעיה יא) וְהָיָה צֶדֶק
 אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ וְהָאֲמוּנָה אֲזוּר
 חֲלָצִיו. פְּסוּק זֶה הַכֹּל הוּא אֶחָד.
 מַה חֲדוּשׁ בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שְׁהֲרִי
 צֶדֶק הֵיִנוּ אֲמוּנָה, וְאֲמוּנָה הֵיִנוּ
 צֶדֶק. אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ הֵיִנוּ אֲזוּר
 חֲלָצִיו. וְלֹא מִצָּאנוּ פְּסוּק כְּמוֹ זֶה.
 אֲלֵא לֹא צֶדֶק כְּמוֹ אֲמוּנָה, וְאִף
 עַל גַּב שְׁהַכֹּל אֶחָד, וְדִרְגָּה אַחַת
 הִיא. אֲבָל בְּזַמַּן שְׁעוּמָדִים בְּדִין
 קִשְׁיָא וּמִקְבְּלִים מִצַּד שְׁמַאל, אֲז
 נִקְרָא צֶדֶק דִּין מִמֶּשׁ, וְהֵיִנוּ (שם כו)
 פִּי כְּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטִיךְ לְאַרְצֵן צֶדֶק
 לְמַדּוּ יוֹשְׁבֵי תְּבֵל. שְׁדִרְגָּה זֶה שֶׁל
 מִשְׁפָּט הִיא רַחֲמִים. וּכְשֶׁמִּתְקָרֵב
 מִשְׁפָּט בְּצֶדֶק, אֲז מִתְבַּשֵּׂם (הכל),
 וּיְכוּלִים בְּנֵי הָעוֹלָם לְסַבַּל דִּין
 בְּצֶדֶק.

(ועל דא צדק אינו כאמונה) אמונה, בשעה
 שמתחברת בה (או הוא) אמת,
 לשמחה. וכל הפנים מאירות, אז
 נקראת אמונה. ויש ותרנות לכל,
 וכל הנשמות עולות, מתחייבות
 בכמה חיובים של רשעים רעים,
 וכיון שהן עולות בפקדון (מקדים),
 הוא מתזין ברחמים וחס עליהן,
 ואז נקראת אמונה, ואין אמונה
 ללא אמת.

כַּעַת אֲזוּר מִתְּנִיּוֹ וְאֲזוּר חֲלָצִיו.
 מַה כָּאן שְׁנֵי אֲזוּרִים? וּמִתְנִים
 וְחֲלָצִים, אִף עַל גַּב שְׁהֵן אַחַת,
 שְׁתֵּי דִרְגוֹת הֵן, אַחַת לְמַעְלָה
 וְאַחַת לְמַטָּה. לְמַעְלָה בְּרֵאשִׁית
 נִקְרָא מִתְנִים, וְלְמַטָּה בְּסוּף נִקְרָא
 חֲלָצִים, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמֵר (ישעיה לב)
 וְחֲגוּרָה עַל חֲלָצִים. בְּסוּף, עַל
 רֵאשׁ הַיָּרֵכִים. כְּשֶׁאֲשֶׁה בְּצַעַר,
 מְנַתְקִים אוֹתָם חֲלָצִים מִרֵּאשׁ
 הַיָּרֵכִים, וְשִׁמָּה יְדִיהָ בְּכַאֵב
 עֲלֵיהֶם.

וְכֵן לְגַבּוּרָה וְלִקְרָב - צֶדֶק אֲזוּר
 מִתְּנִיּוֹ, וְכֵן צְרִיף. לְרַחֲמֵנוּ

אָזוֹר חֲלָצִיו, בְּחַד דְּרָגָא יְדִין עֲלָמָא, וְשִׁלְטָא לְתַרְיֵן סְטָרִין, חַד רַחְמֵי (דף קצ"ח ע"א) לְיִשְׂרָאֵל. וְחַד דִּינָא לְשָׂאָר עַמִּין.

וּלְטוֹב - אֲמוּנָה אָזוֹר חֲלָצִיו. בְּדִרְגָה אַחַת יְדוּן אֶת הָעוֹלָם וְשׁוֹלֵט לְשְׁנֵי צְדָדִים, אֶחָד לְרַחְמִים לְיִשְׂרָאֵל, וְאֶחָד דִּין לְשָׂאָר הָעַמִּים.

וְאִי תִימָא, צָדֵק דִּינָא תְקִיף אִיהוּ, וְהָא כְּתִיב (ויקרא ט) בְּצָדֵק תִּשְׁפּוּט עַמִּיתָךְ. (דברים טו) צָדֵק צָדֵק תִּרְדּוּף. וְכַמָּה אֵינוּן. וְדָאֵי הֲכִי הוּא. דְּהָא צָדֵק לִית בֵּיהּ וּוְתַרְנוּתָא כָּלִל. אוּף הֲכִי מָאן דְּדָאִין לְחֻבְרִיָּה, לָא אֲצַטְרִיף לְמַעַבְדַּ לִּיהּ וּוְתַרְנוּתָא מִן דִּינָא כָּלִל, אֶלָּא בְּצָדֵק, דְּלֵא יִשְׁגַּח לְרַחֲמֵמוּ. מֵאֲזֵנֵי צָדֵק, בְּלֵא וּוְתַרְנוּ לְהֵאֵי סְטָרָא וְלְהֵאֵי סְטָרָא, לְמָאן דִּיהִיב וְלְמָאן דְּמִקְבֵּל. וּבִגִּין כֶּף חַד דְּרָגָא אִיהוּ, וְאַתְפְּלַג לְתַרְיֵן סְטָרִין. וְהֵנִי תַרְיֵן סְטָרִין, ב' אָזוֹרִין, קִימָן, חַד לְשָׂאָר עַמִּין, וְחַד לְיִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁעַתָּא דְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, אֲתַאזְרוּ בְּאָזוֹרִין אֵלִין, חַד דְּקַרְבָּא. וְחַד הוּא דְשִׁלְמָא. (חסר כאן).

וְאִם תֵּאמַר, צָדֵק הוּא דִין הַקֶּשֶׁה? וְהָרִי כְּתוּב (ויקרא ט) בְּצָדֵק תִּשְׁפּוּט עַמִּיתָךְ, (דברים טו) צָדֵק צָדֵק תִּרְדּוּף, וְכַמָּה הֵם - וְדָאֵי כֶּף זֶה, שְׁהָרִי בְּצָדֵק אֵין כָּלִל וְתַרְנוּת. גַּם כֶּף מִי שֶׁדִּין אֶת חֲבֵרוֹ, לֹא צָרִיף לַעֲשׂוֹת לוֹ וְתַרְנוּת מִהֵדִין כָּלִל, אֶלָּא בְּצָדֵק, שְׁלֵא יִשְׁגִּיחַ עַל הָאֲהָבָה, (ויקרא ט) מֵאֲזֵנֵי צָדֵק, כְּלִי וְתַרְנוּת לְצַד זֶה וְלְצַד זֶה לְמִי שְׁנוֹתָן וְלְמִי שְׁמֻקְבֵּל. וּמִשּׁוּם זֶה דְּרָגָה אַחַת הִיא, וּמִתְחַלְקַת לְשְׁנֵי צְדָדִים. וְשְׁנֵי צְדָדִים אֵלֶּה, שְׁנֵי אָזוֹרִים, עוֹמְדִים, אֶחָד לְשָׂאָר הָעַמִּים וְאֶחָד לְיִשְׂרָאֵל. וּבִשְׁעָה שִׁיצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, הִתְאָזְרוּ בְּאָזוֹרִים הַלְלוּ - אֶחָד שֶׁל קָרֵב, וְאֶחָד הֵיךְ שֶׁל שְׁלוֹם.

(וּכְלָא הוּא בְּצָדֵק) כִּד אֲתִיעַט בְּלֵק, אָמַר וְאֲגַרְשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ. אָמַר הַהוּא דְרָגָא דְקָא (ס"א אֲתַאחַדְתָּ בֵּיהּ הָאָרֶץ וְדָא וְכוּ') אֲתַאחַדְתָּן בֵּיהּ, מִן הָאָרֶץ וְדָאֵי. וְדָא הוּא כִי עֲצוּם הוּא מִמְנֵי וְדָאֵי, מָאן יִיכּוֹל לְאֲגָחָא וְלִקְיִימָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל דְרָגָא דְלַהוּן תְּקִיף הוּא מְדִילִי. וּבִגִּין כֶּף, וְאֲגַרְשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ. וְאִי מֵהֵאֵי אָרֶץ אֲגַרְשְׁנוּ, וְאַתְרָךְ יִתִּיהּ מִינֵיהּ, אִיכּוֹל לְמַעַבְדַּ כָּל רְעוּתִי, חֵילָא דְלַהוּן בְּמָאֵי אִיהוּ. בְּפוּמָא, וּבְעוּבָדָא. הָא פּוּמָא דִילָךְ, וְעוּבָדָא דִילִי.

(וּכְלָא הוּא בְּצָדֵק) כִּד אֲתִיעַט בְּלֵק, אָמַר וְאֲגַרְשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ. אָמַר, אוּתִיהּ דְרָגָה (שְׁנַאחַדְתָּ בּוּ הָאָרֶץ, וְזֶה וְכוּ') שְׁהֵם גְּאֲחִזִים בֵּיהּ, מִן הָאָרֶץ וְדָאֵי. וְזֶהוּ כִי עֲצוּם הוּא מִמְנֵי, בְּוִדָאֵי מִי יְכוֹל לְהַלְחֵם וְלַעֲמַד בְּהֵם בְּיִשְׂרָאֵל? דְרָגָתָם חֲזָקָה הִיא מְשֻׁלִי! וּמִשּׁוּם זֶה - וְאֲגַרְשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ. וְאִם אֲגַרְשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאֲגַרְשָׁ אֹתָם מִמֶּנָּה, אוּכַל לַעֲשׂוֹת כָּל רְצוֹנִי. כְּתוּם הוּא בְּמָה? בְּמָה וּבְמַעֲשֵׂה. הָרִי הַפֶּה שֶׁלְךָ, וְהַמַּעֲשֵׂה שֶׁלִּי.

כִּי יַדְעִתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מְבוֹרָךְ וְגו'. וְכִי מָאן הוּא יַדַע. הָא אוּקְמוּהּ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (במדבר כא) וְהוּא גִלְחָם בְּמִלְךָ מוֹאָב הִרְאִשׁוּן וַיִּקַּח אֶת כָּל אֲרָצוֹ מִיָּדוֹ, דְּאֲגַר לִיהּ לְבַלְעָם וְכוּ'. אֲבָל כִּי יַדְעִתִּי, יַדִיעָה וְדָאֵי יַדַע, בְּחֻכְמָתָא דִילִיהּ. אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מְבוֹרָךְ, מָאֵי

כִּי יַדְעִתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מְבוֹרָךְ וְגו'. וְכִי מָאֵין הֵיךְ יַדַע? הָרִי פְרֻשׁוּהּ, שְׁהָרִי בִּהְתַחֲלָה כְּתוּב, (במדבר כא) וְהוּא גִלְחָם בְּמִלְךָ מוֹאָב הִרְאִשׁוּן וַיִּקַּח אֶת כָּל אֲרָצוֹ מִיָּדוֹ. שְׁשֻׁכַר אֶת בַּלְעָם וְכוּ'. אֲבָל כִּי יַדְעִתִּי, יַדִיעָה וְדָאֵי יַדַע בְּחֻכְמָתוֹ. אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מְבוֹרָךְ וְגו', מֵה

אצטריף הקא ברכה, דהא בגין קללה הוה אזיל. ואי ההוא מלה דהוה ידע מן בלעם בקדמיתא, קללה הוה, מאי את אשר תברך מבורך.

אלא מלה הקא, ולא ידענא בה, ולא זכינא בה, עד דאתא רבי אלעזר ודרש, (תהלים לד) אברכה את יי בכל עת תמיד תהלתו בפני. וכתוב (תהלים טו) אברך את יי אשר יעצני. מאן (כ"א אצטריף) דאצטריף ברכתא מן תתאי. את, דהא אתאחד בהו כשלהובא בפתילה. ודוד דהוה ידע דא, אמר אברכה את. אמר ההוא רשע, ההוא דרגא דלהון, אחיד בהו, בגין ברקאן דלהון, דקא מברכין ליה בכל יומא. חילא אית לך לברקא לשהווא דרגא, ותעקר לה מנייהו ודא הוא כי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'. ובדא ניכול בהו. תברך לשהווא דרגא ותילוט לפתילה. ועל דא אמר, ואנכי אקרה כה, אעקר לה מנייהו, דלא יתאחד בהו.

ותו אקרה כה, אנגיד ואמשיף לשהווא דרגא, בחובין ומסאבי ובקרי ובטומאה דעבדו בנוי, והיא תעביד עמהון גמירא. מיד וילכו זקני מואב וזקני מדין ויקסמים בידם, דלא יימא ההוא רשע דלאו המניה אינון זינין חרשין דאצטריף בידו להתעכב עליהו (ויהעכב עליהו).

פתח ואמר, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל פי אתף אני וגו'. האי קרא אתמר ואתערו ביה, אבל עד כען אית לאתערא יתיר. אתה, מאי איהו. רזא ארון הברית. דדא איהו דרגא דאזלא בגלותא בהדי בנהא עמא קדישא. משה בשעתא דבעא רחמין עליהו דישראל, מה כתיב (במדבר יא) ואם

צריף פאן ברכה, שהרי בשביל קללה הלך? ואם אותו דבר שהיה יודע מבלעם בהתקלה היה קללה, מה זה את אשר תברך מבורך?

אלא דבר זה לא ידעתיו ולא זכיתי בו עד שבא רבי אלעזר ודרש, (תהלים לד) אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפני. וכתוב (שם טו) אברך את ה' אשר יעצני. מי (צריף) שצריף ברכה מן הפתחונים. את, שהרי נאחז בהם כשלהבת בפתילה. ודוד שידע את זה, אמר אברכה את. אמר אותו רשע, אותה דרגה שלהם, אחוזה בהם בגלל ברכותיהם, שמברכים אותה בכל יום. פח יש לך לברך את אותה דרגה, ותעקר אותה מהם. וזהו פי ידעתי את אשר תברך מבורך וגו'. ובזה נוכל להם. תברך את אותה דרגה, ותקלל את הפתילה. ועל זה אמר ואנכי אקרה כה, אעקר אתה אותה מהם שלא תאחז בהם.

ועוד אקרה כה - אשפיע ואמשיף את אותה דרגה פחטאים וטמאה ובקרי ובטמאה שעשו בניה, והיא תעשה אתם גמר. מיד - וילכו זקני מואב וזקני מדין ויקסמים בידם. שלא יאמר אותו רשע שאין עמו אותם מיני כשפים שצריף בידו להתעכב עליהם (ויהעכב עליהם).

פתח ואמר, (ירמיה מו) ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל [וגו'], כי אתף אני וגו'. פסוק זה נאמר והתעוררו בו, אבל עד כעת יש להתעורר יותר. אתה מהו? סוד ארון הברית, שזוהי דרגה שהולכת בגלות עם בניה, העם הקדוש. בשעה שבקש משה רחמים על ישראל, מה כתוב? (במדבר יא) ואם ככה את עשה לי הרגני נא הרג, ופרשוה.

אָבֵר כֶּף אָמַר מֹשֶׁה, דְּרַגְנָה אַחַת שְׁנַתֶּף לִי נִקְרֵאת אַתָּה, מִשּׁוּם שְׂאִין לָהּ פְּרֻדָּה מִמֶּךָ. ה' שְׁלָה נֶאֱחָזָה בְּיִשְׂרָאֵל. אִם אַתָּה (תְּשַׁמְדִים מִהַעוֹלָם) יִשְׁמְדוּ בְּעוֹלָם, הָרִי ה' שֶׁל הַשֵּׁם הַזֶּה שְׂאֵחֻזָּה בְּהֵם מְעַבְרַת מִמֶּנּוּ, אִם כֶּף אַתָּה עֹשֶׂה לִי - שֶׁה', עָקַר הַשֵּׁם הַזֶּה, תַּעֲקֹר.

וְעַל זֶה אָמַר יְהוֹשֻׁעַ אַחֵר כֶּף, (יהושע ז) וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. שְׁהָרִי וְדָאִי שֵׁם זֶה עָקַר וְיִסוּד הַפֶּל, אַתָּה הוּא ה'. וּמֹשֶׁה, אָף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא אָמַר לוֹ כֶּף, יֵדַע שְׁזָה בְזָה תְלוּי וְהַחֲטָא גוֹרָם. וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְגו', הַפֶּל אַחֵד. פִּי אַתָּךְ אֲנִי, הָרִי בְּאַרְנוֹ כִּי אֲתִי אַתָּה לֹא כְתוּב, אֲלֵא כִּי אַתָּךְ אֲנִי. פִּי אַעֲשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם, בְּכָל הַגּוֹיִם אַעֲשֶׂה כָלָה.

רַב הַמְּנוּנָא הִרְאִישׁוֹן אָמַר, דְּחַק וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל פְּמָה טוֹב וְכַמָּה תּוֹעֲלַת גְּרָמוּ לָהֶם. רַפְּיוֹן שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים פְּמָה רְעוֹת גְּרָמוּ לָהֶם. דְּחַק וְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל גוֹרָם לָהֶם שְׂטוֹב יִהְיֶה וְתוֹעֲלַת, וּמָהֶם? פְּלָה. הַפֶּל דְּחוּק. רַפְּיוֹן שֶׁל שְׂאָר הָעַמִּים גוֹרָם לָהֶם רַפְּיוֹן וְרַע, וְזָהוּ כָלָה. וְכֶף רְאוּי לָהֶם, שְׁהָרִי כֹל רַפְּיוֹן בְּלֹא דְחַק שְׁהִיָּה לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, גוֹרָם לָהֶם רַפְּיוֹן אַחֵר כֶּף בְּלִי דְחַק. פְּלָה. (ישעיה בח) פִּי כָלָה וְנִחְרַצָּה שְׁמַעְתִּי. פִּי אַעֲשֶׂה כָלָה. כָּלָה בְּרַפְּיוֹן. לְיִשְׂרָאֵל שְׁהִיָּה לָהֶם דְּחַק וְצָרוֹת - כָּלָה, (שם סא) וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה. מָה זֶה כְּלִיָּה? אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל שְׁהֵם כְּלִי הַכָּלָה הַזֶּה. יִשְׂרָאֵל שְׁהִיָּה לָהֶם דְּחַק וְצָרוֹת - (עמוס ט) אָקִים אֶת סִפְתְּ דְּוִיד הַנּוֹפֶלֶת, סִפְתְּ שְׁלוֹם. לְשְׂאָר הָעַמִּים שְׁהִיָּה לָהֶם רַפְּיוֹן צָרָה וְצוּקָה - כָּלָה בְּרַפְּיוֹן,

כֶּכָּה אַתָּה עוֹשֶׂה לִי הַרְגָנִי נָא הָרוּג, וְאוֹקְמוּהָ. אָבֵר הָכִי אָמַר מֹשֶׁה, דְּרַגְנָה חַד דִּי־הַבֵּית לִי אֶקְרִי אַתָּה, בְּגִין דְּלִית לִיָּה פְּרִישׁוּ מִמֶּךָ. ה' דִּילָהּ אַתָּא אַחַד בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל. אִי אַתָּה (כ"א תשי"ז לון מעלמא) יִשְׁתַּצִּי לוֹן בְּעַלְמָא, הָא ה' דְּשָׂמָא דָא דְאַתָּא אַחַד בְּהוּ אַתְּעַבְר מִנִּיָּה, אִי הָכִי אַתָּה עוֹשֶׂה לִי, דְּהָא עָקְרָא דְשָׂמָא דָא אַתְּעַקְרָא.

וְעַל דָּא אָמַר יְהוֹשֻׁעַ לְבַתֵּר, (יהושע ז) וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, דְּהָא וְדָאִי שְׂמָא דָא עָקְרָא וְיִסוּדָא דְכָלָא, אַתָּה הוּא יְיָ. וּמֹשֶׁה אָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא אָמַר לִיָּה, הָכִי יֵדַע, דְּהָא כְּהָא תְלוּיָא, וְחוּבָה גְרָיִם. וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְגו', פְּלָא חַד. פִּי אַתָּךְ אֲנִי, הָא אוֹקְמִנָא כִּי אֲתִי אַתָּה לֹא כְתִיב, אֲלֵא כִּי אַתָּךְ אֲנִי. פִּי אַעֲשֶׂה כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגו', בְּכָל הַגּוֹיִם אַעֲשֶׂה כָלָה.

רַב הַמְּנוּנָא קִדְמָאָה אָמַר, דְּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ דִּישְׂרָאֵל, פְּמָה טַב וְכַמָּה תּוֹעֲלַתָּא גְרָיִם לוֹן. רַפְּיוֹן דְּשְׂאָר עַמִּין, פְּמָה בִישִׁין גְרָיִם לוֹן. דְּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ דִּישְׂרָאֵל, גְרָיִם לוֹן דְּטַב לִיָּהוּי וְתוֹעֲלַתָּא. וּמֵאִי נִיָּהוּ. (דף קצ"ט ע"ב) פְּלָה. פְּלָא דְּחִיק. רַפְּיוֹן דְּשְׂאָר עַמִּין, גְרָיִם לוֹן רַפְּיוֹן וּבִישׁ, וְהֵאִי אִיָּהוּ כָלָה. וְהָכִי אַתְחַזִּי לוֹן, דְּהָא כָּל רַפְּיוֹן בְּלֹא דְחִיקוּ דְהוּה לוֹן בְּהֵאִי עַלְמָא, גְרָיִם לוֹן רַפְּיוֹן לְבַתֵּר בְּלֹא דְחִיקוּ, כָּלָה. (ישעיה בח) פִּי כָלָה וְנִחְרַצָּה שְׁמַעְתִּי. פִּי אַעֲשֶׂה כָלָה. כָּלָה בְּרַפְּיוֹן. לְיִשְׂרָאֵל דְהוּה לוֹן דְּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ, כָּלָה, (ישעיה סא) וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה.

מָאֵן כְּלִיָּה. אֵלּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן פְּלִים דְּהֵאִי כָלָה, יִשְׂרָאֵל דְהוּה לוֹן דְּחִיקוּ וְעֶאֱקוּ, (עמוס ט) אָקִים אֶת סִפְתְּ דְּוִיד הַנּוֹפֶלֶת, סִפְתְּ שְׁלוֹם. לְשְׂאָר עַמִּין דְהוּה לוֹן רַפְּיוֹן צָרָה וְצוּקָה, (צוּקָה) כָּלָה בְּרַפְּיוֹן, פְּמָה דְהוּה לוֹן בְּקִדְמִיתָא. וְעַל דָּא כִּי אַעֲשֶׂה

כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגוֹ', וְאוֹתָךְ לֹא אַעֲשֶׂה כָּלָה, דְּהָא לֹא אֲתַחֲזִי לָךְ. דְּהָא דְחִיק הוּיָת בְּקַדְמֵי תָא זְמַנִּין סְגִי אִינן, בְּדְחִיקוּ, דְּגִלּוּתָא תְּדִיר, וְדְחִיק תַּהֲיֵה כָּלָה. (ס"א תרית בליה).

וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט, הָאֵי קָרָא הָכִי מִיבְעֵי לִיָּה וְיִסְרְתִיךָ בְּמִשְׁפָּט, דְּהָא אֵימַתִּי יִסּוּרֵי בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא. (והכא לאו הכי אלא) מָאֵי וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט. אֶלֶּא כְּתִיב (ישעיה ג) יִי בְּמִשְׁפָּט יָבֵא עִם זְקֵנֵי עַמּוֹ. וְהָהוּא יוֹמָא, אַקְדִּים קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסוּוֹתָא לְיִשְׂרָאֵל, עַד לֹא יִיעֲלוּן לְדִינָא, בְּגִין דְּיִיכְלוּן לְקִיָּמָא בֵּיהּ. וּמָאֵי אֲסוּוֹתָא, הֵיא דְּבְכָל שַׁעְתָּא וְשַׁעְתָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב יִסּוּרִין לְיִשְׂרָאֵל זְעִיר, זְעִיר בְּכָל זְמַנָּא וְזְמַנָּא, וּבְכָל דְּרָא וְדָרָא בְּגִין דְּכַד יִיעֲלוּן לְיוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא, דְּיִיחוּן מִתִּיָּא, לֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיהּ דִּינָא.

וְנִקְהָ לֹא אֲנַקְךָ, מֵהוּ. אֶלֶּא, כַּד יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּדֵיהּ, וְלֹא עֲאֲלִין בְּדִינָא עִם שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד לוֹן לְגוֹ מִשְׁוֹרַת הַדִּין, וְהוּא מְכַפֵּר עֲלֵיהּ. וּבְזְמַנָּא דְּעֲאֲלִין בְּדִינָא בְּשְׂאָר עַמִּין, מָה עֲבִיד. יָדַע קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּהָא סְמָא"ל אֲפֻטְרוּפְסָא דְּעָשׂוּ, יִתִּי לְאֲדַפְרָא חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְכִנְיֵשׁ כְּלָהוּ לְגַבִּיהּ לְיוֹמָא דְּדִינָא, וְהָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים לְהוּ אֲסוּוֹתָא, וְעַל כָּל חוֹבָא וְחוֹבָא לְקִי וְנִקְהָ לְהוּ בְּיִסּוּרִין זְעִיר זְעִיר. וְדָא הוּא וְנִקְהָ, בְּיִסּוּרִין. וּבְגִין כֵּן בְּדִינָא דְּקָשׁוּט, לֹא אֲנַקְךָ מִעֲלָמָא בְּדִינָא בְּתַר דְּסַבְּלַת יִסּוּרִין זְעִיר זְעִיר.

וְתוּ לֹא אֲנַקְךָ, אַף עַל גַּב דְּאֲתוּן בְּנִי, לֹא אָשְׁבוּק חוֹבֵיכוֹן, אֶלֶּא אֲתַפְרַע מִנְכוֹן זְעִיר זְעִיר, בְּגִין דְּתַהוּוּן זַכָּאִין לְיוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא.

אֲפֻרַע מִכֶּם מִעַט מִעַט, כְּדִי שְׁתַּהֲיוּ צַדִּיקִים לְיוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל.

כְּמוֹ שֶׁהָיָה לָהֶם בְּתַחֲלָה. וְעַל זֶה (ירמיהו) כִּי אַעֲשֶׂה כָּלָה בְּכָל הַגּוֹיִם וְגוֹ', וְאוֹתָךְ לֹא אַעֲשֶׂה כָּלָה. שְׁהָרִי אִין רְאוּי לָךְ, שְׁהָרִי דְּחוֹקִים הֵייתֶם בְּתַחֲלָה פְּעָמִים רַבּוֹת בְּדַחֲק שֶׁל גְּלוּת תְּמִיד, וְדַחֲק תַּהֲיֵה כָּלָה. (תוריש בליה).

וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט. פְּסוּק זֶה כֵּן צָרִיךְ לוֹ לְכַתְּבוּ: וְיִסְרְתִיךָ בְּמִשְׁפָּט, שְׁהָרִי מְתִי יִסּוּרִים? בְּשַׁעְתַּת הַדִּין. (וכאן לא כָּה, אֶלֶּא) מָה זֶה וְיִסְרְתִיךָ לְמִשְׁפָּט? אֶלֶּא כְּתוּב (ישעיה ג) ה' בְּמִשְׁפָּט יָבֵא עִם זְקֵנֵי עַמּוֹ. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם הַקָּדִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְפוּאָה לְיִשְׂרָאֵל עַד שֶׁלֹּא יַעֲלוּ לְדִין כְּדִי שְׁיִוְכְלוּ לְעַמְד בּוֹ. וּמָה רְפוּאָתָם? הֵיא שְׁכַל שַׁעָה וְשַׁעָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן יִסּוּרִים לְיִשְׂרָאֵל מְעַט מְעַט בְּכָל פְּעַם וּפְעַם וּבְכָל דּוֹר וְדוֹר, כְּדִי שְׁכַשְׁכְּנוּ לְיוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל שְׁיַחֲיוּ הַמֵּתִים, לֹא יִשְׁלַט עֲלֵיהֶם הַדִּין.

וְנִקְהָ לֹא אֲנַקְךָ, מֵהוּ? אֶלֶּא כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת לְבָדֶם וְלֹא נִכְנְסִים בְּדִין עִם שְׂאָר הָעַמִּים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם לְפָנִים מִשְׁוֹרַת הַדִּין, וְהוּא מְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וּבְזְמַן שְׁנוֹכְנְסִים בְּדִין עִם שְׂאָר הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, מָה עוֹשֶׂה? יוֹדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁסָמָא"ל אֲפֻטְרוּפּוֹס שֶׁל עָשׂוּ יָבֵא לְהַזְכִּיר חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל וְכוּנֵס כָּלֶם אֲלֵיו לְיוֹם הַדִּין, וְהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַקָּדִים לָהֶם רְפוּאָה, וְעַל כָּל חֲטָא וְחֲטָא הֵלְקָה וְנִקְהָ אוֹתָם בְּיִסּוּרִים מְעַט מְעַט. וְזֶהוּ וְנִקְהָ, בְּיִסּוּרִין. וּמִשּׁוּם זֶה בְּדִין אָמַת לֹא אֲנַקְךָ מִעוֹלָם בְּדִין אַחֲרֵי שְׁסַבְּלַת יִסּוּרִים מְעַט מְעַט.

וְעוֹד לֹא אֲנַקְךָ - אַף עַל גַּב שְׁאֲתֶם בְּנִי, לֹא אַעֲזוּב אֶת חֲטָאֵיכֶם, אֶלֶּא כְּשָׁבָאִים לְדִין, בָּא סְמָא"ל בְּכַמָּה

פְּתָקִים עֲלֵיהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוא מוציא פתקי היסורים
שסבלו ישראל על כל חטא
וחטא, ונמחו כל החטאים, ולא
עשה להם ותרנות כלל. אז תשש
כחו וחילו של סמא"ל ולא יכול
להם, ויעבר מהעולם הוא וכל
צדדיו וכל העמים. זהו שכתוב
ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו',
בגלל זה ויסרתיה למשפט ונקה
לא אנקה.

וְדוּד מִלְפָּא אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה
הַרְשָׁעִים יִדְרֹכּוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנֵי וְגו' .
ואף על גב שפסוק זה הרי
פרשוהו, על שבנא ויואח
הממנים של חזקיה נאמר. אבל
פסוק זה על סמא"ל וסיעתו גם
כך נאמר, שכל מעשיו ועצותיו
הם על ישראל. בלק ובלעם אותו
דרך ממש נקטו, והרי נתבאר
שחבור רע עשו. אמרו, עמל"ק
- ע"ם ל"ק, עם שהלקה אותם
כנחש שמכה בזנבו. הרי אנו
יותר. בל"ק - ב"א ל"ק, בא מי
שמלקה אותם ברונו. בלע"ם -
בל"ע"ם, אין עם ואין רועה. שם
שלנו גורם להשמידם ולעקר
אותם מן העולם.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֹשֵׁב בְּגוֹן
אחר את שמותיהם. בבלק ב"ל,
בבלעם ב"ל - הרי בלב"ל. איזה
אותיות נשארו? עמ"ק. בלב"ל
עמק מחשבתם שלא ישלטו
בעולם ולא ישארו בעולם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעֲזֵר, יָפָה
אמרת, אבל בלק תפח רוחו
בגיהנם, ובלעם ישתחוק שם
עצמותיו ורוחו. וכך הוא עצה
רעה לקחו על הפטרון, על הכה
הזו, שחשבו לעקר את הפה הזו,
וחשבו לסלקה לצד רע בפה
ובמעשה.

כִּי אֶתְאֵן לְדִינָא, אֶתְאֵא סְמָא"ל, בְּכַמָּה פְּתָקִין
עֲלֵייהוּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִפִּיק פְּתָקִין
דִּי־סוּרִין, דְּסַבְּלוּ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל חוּבָא וְחוּבָא,
וְנִמְחוּ כָּל חוּבִין, וְלֹא עֲבִיד לִוְן וְוִתְרִנוּתָא
כָּלֵל. כְּדִין תְּשֻׁשׁ כַּחֲיָה וְחִילִיָּה דְּסַמְאָל, וְלֹא
יָכִיל לִוְן. וְיִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, הוּא, וְכָל סְטְרוּי,
וְכָל עַמִּין. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, וְאַתָּה אַל תִּירָא
עַבְדֵי יַעֲקֹב וְגו', בְּגִין כֶּךָ וְיִסְרַתִּיהָ לְמִשְׁפָּט
וְנִקְהָ לֹא אֲנִקְהָ.

וְדוּד מִלְפָּא אָמַר, (תהלים יא) כִּי הִנֵּה הַרְשָׁעִים
יִדְרֹכּוּן קֶשֶׁת כּוֹנְנֵי וְגו' . וְאַף עַל גַּב דְּהָא
קָרָא הָא אֲוִקְמוּהָ, עַל שְׁבִנָּא וְיִוָּאחַ מְמַנָּן
דְּחִזְקִיָּה אֲתָמַר, אֲבָל הָאִי קָרָא עַל סְמָא"ל
וְסִיעֲתִיהָ אוּף הֵכִי אֲתָמַר, דְּכָל עוֹבְדֵי וְעִיטוּי
עַל יִשְׂרָאֵל נִינְהוּ. בְּלָק וְבַלְעָם הֵוּא אַרְחָ
מִמֶּשׁ נִקְטוּ, וְהָא אֲתָמַר דְּחִבּוּרָא בִישָׁא עֲבָדוּ.
אֲמָרוּ, עַמְל"ק: ע"ם ל"ק, עמא דלקא לון,
כחויא דמחי בזנבא דיליה, הא אנן יתיר.
בל"ק: ב"א ל"ק. אתא מאן דלקי לון
כרעותיה. בלע"ם: ב"ל ע"ם, לית עמא, ולית
רעיא. שמא דילן גרים לשיצאה לון ולא עקרא
להו מעלמא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֹשֵׁיב בְּגוֹנוּנָא אַחְרָא
שְׁמִיְהוֹן, בְּבָלָק ב"ל, בְּבַלְעָם ב"ל,
הא בלב"ל. מה אתוון אשתארו עמ"ק, בלב"ל
עמקא דמחשבה דלהון, דלא ישלטון בעלמא,
ולא ישתארון בעלמא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלַעֲזֵר, יָאוּת אֲמַרְתָּ, אֲבָל
בלק, תפח רוחיה בגיהנם. ובלעם
ישתחקון תמן גרמוי ורוחיה. והכי הוא עיטא
בישא נטלו על פטרונא. על האי כה, דחשיבו
לאעקרא להאי כה, וחשיבו לסטרא בישא
לסלקא ליה בפומא ובעובדא.

אָמַר הֵהוּא רְשָׁע, קְדָמַי אֲשַׁתְּדְלוּ וְלֹא יָכִילוּ. דַּר הַפְּלָגָה אֲשַׁתְּדְלוּ, וְלֹא יָכִילוּ. עֲבָדוּ עוֹבְדָא, וּפּוֹמָא חֶסֶר מְנַיְהוּ, דְּלִישְׁנַהוּן אַתְּבַלְבֵּל, וְלֹא יָכִילוּ. אָבֵל אַנְתָּ, הָא פּוֹמָךְ שָׁנָן, וְלִישְׁנָךְ מִתְתַּקֵּן בְּתַרִּין סְטָרִין אֵלִין, אֵת אֲשֶׁר תְּבַרְךְ מְבוֹרָךְ, וְאֲשֶׁר תֵּאוּר יוֹאֵר, הֵהוּא סְטָרָא דְאֵת בְּעֵי לְסַלְקָא לְעִילָא בְּפוֹמָךְ וְלִישְׁנָךְ, אִסְתְּלִיק. וְהֵהוּא סְטָרָא דְאֵת בְּעֵי לְמִילֵט, בְּחִילָא דְפוֹמָךְ תִּילוּט (וּסְטָרָא קַמָּךְ) וְכֹלָא בְּךָ תִּלְיָיא (דָּר ר' ע"א) דְהָא עוֹבְדָא אַתְתַּקֵּן. אָבֵל בְּמַלְהָ תִּלְיָיא כֹּלָא, וְעַל דָּא (ס"א בְּעוֹבְדָא) כְּעוֹבְדָא דְנַחַש אֲנָא אַתְקִין. וְאַנְתָּ תְּשָׁלִים כֹּלָא בְּפוֹמָךְ, הֵהוּא סְטָרָא דְתְּבַרְךְ מְבוֹרָךְ, וְהֵהוּא סְטָרָא דְתֵאוּר יוֹאֵר.

אָמַר אוֹתוֹ רְשָׁע, הָרֵאוּשָׁנִים הַשְּׁתַּדְלוּ וְלֹא יָכִילוּ, דוֹר הַפְּלָגָה הַשְּׁתַּדְלוּ וְלֹא יָכִילוּ. עָשׂוּ מַעֲשֵׂה, וּפְהָ חֶסֶר מֵהֶם, שְׁלֹשׁוֹנִים הַתְּבַלְבֵּלָה וְלֹא יָכִילוּ. אָבֵל אַתָּה, הָרֵי פִיךָ שָׁנוֹן וְלִשְׁוֹנְךָ מִתְתַּקֵּן בְּשָׁנֵי צְדָדִים אֵלוֹ - אֵת אֲשֶׁר תְּבַרְךְ מְבוֹרָךְ, וְאֲשֶׁר תֵּאוּר יוֹאֵר. אוֹתוֹ הִצַּד שְׂאֵתָה רוּצָה לְסַלֵּק לְמַעֲלָה בְּפִיךָ וְלִשְׁוֹנְךָ, הִסְתַּלַּק. וְאוֹתוֹ הִצַּד שְׂאֵתָה רוּצָה לְקַלֵּל, בְּכַח פִּיךָ תִּקְלַל (וְצַד לְפָנֶיךָ) וְהַכֵּל תְּלוּי בְּךָ, שְׁהָרֵי הַמַּעֲשֵׂה נִתְתַּקֵּן. אָבֵל בְּדַבּוּר הַכֵּל תְּלוּי, וְעַל זֶה (בְּמַעֲשֵׂה) כְּמַעֲשֵׂה נַחַש אֲנִי אַתְקִין, וְאַתָּה תְּשָׁלִים הַכֵּל בְּפִיךָ. אוֹתוֹ צַד שְׂתְּבַרְךְ - מְבוֹרָךְ, וְאוֹתוֹ צַד שְׂתֵאוּר - יוֹאֵר.

וְהוּא לֹא יָדַע שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (אִיּוֹב יב) מְסִיר שְׁפָה לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח, וְהַכֵּל עוֹמֵד בְּרִשְׁוֹתוֹ. מְסִיר שְׁפָה לְנֶאֱמָנִים - אֵלוֹ דוֹר הַפְּלָגָה, שֶׁבַלְבֵּל לְשׁוֹנִם שְׁלֹא יִשְׁלֹטוּ בְּדָבָר כָּלֵל, שְׁפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית יא) אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׁפַת רֵעֵהוּ. וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח - אֵלוֹ בַלְעָם וּבִלְק שִׁשְׁנִיָּהֶם הָיוּ בַעֲצָה אַחַת, שְׁפָתוֹב וְעַל בִּלְק וּבַלְעָם פֶּר וְאֵיל בְּמִזְבַּח.

בֵּא וְרָאָה, אוֹתוֹ בַלְעָם הָרְשָׁע כֹּל מַעֲשָׂיו לָרַע, בְּרוּם לֵב. שִׁנִּיָּהֶם הָיוּ מַעֲלִין קְרִבָּן, שְׁפָתוֹב וְעַל בִּלְק וּבַלְעָם. וְכֹל הַמְּזַבְּחוֹת הָיָה בִּלְק מְסַדֵּר, וְהוּא הָרְשָׁע הָיָה מְשַׁבַּח עֲצָמוֹ וְאוֹמֵר (בְּמַדְבָּר כג) אֵת שִׁבְעַת [שִׁבְעַת] הַמְּזַבְּחוֹת עֲרַכְתִּי וְאֵעַל פֶּר וְאֵיל בְּמִזְבַּח. וְאֵלוֹ אֵת בִּלְק לֹא שְׁתַּף יַחַד אִתּוֹ. אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְשָׁע! הַכֵּל יָדַעְתִּי, אֵלֹא שׁוֹב אֵל בִּלְק, וְאַתָּה לֹא צָרִיךְ לְדַבֵּר, אֵלֹא - וְכֵה תְּדַבֵּר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח. דְּבַר אַחַר וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח -

וְהוּא לֹא יָדַע דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא (אִיּוֹב יב) מְסִיר שְׁפָה לְנֶאֱמָנִים וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח, וְכֹלָא בְּרִשְׁוֹתֵיהָ קִיַּיְמָא. מְסִיר שְׁפָה לְנֶאֱמָנִים, אֵלוֹ דַּר הַפְּלָגָה, דְּבַלְבֵּל לִישְׁנַהוּן, דְּלֹא יִשְׁלֹטוּן בְּמַלְהָ כֹּלֵל. דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית יא) אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׁפַת רֵעֵהוּ. וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח, אֵלוֹ בַלְעָם וּבִלְק דְּתְרוּוּיָהוּ הוּוּ בְּעֵיטָא חֲדָא, דְּכַתִּיב וְיַעַל בִּלְק וּבַלְעָם פֶּר וְאֵיל בְּמִזְבַּח.

תָּא חֲזִי, הֵהוּא רְשָׁע דְּבַלְעָם, כֹּל עוֹבְדוּי לְבִישׁ בְּרוּם לְבָא. תְּרוּוּיָהוּ הוּוּ סְלָקִין קְרִבָּנָא, דְּכַתִּיב וְיַעַל בִּלְק וּבַלְעָם. וְכֹל מְדַבְּחִין בִּלְק הוּוּ מְסַדֵּר, וְאִיהוּ רְשָׁע, הוּוּ מְשַׁבַּח גְּרַמִּיָּה וְאָמַר, אֵת שִׁבְעַת הַמְּזַבְּחוֹת עֲרַכְתִּי וְאֵעַל פֶּר וְאֵיל בְּמִזְבַּח. וְאֵלוֹ לְבִלְק לֹא שְׁתַּף בְּהַדִּיָּה. אָמַר קְדָשׁא בְּרִיךְ הוּא, רְשָׁע, כֹּלָא יָדַעְנָא, אֵלֹא שׁוֹב אֵל בִּלְק, וְאַתָּה לֹא צָרִיךְ לְמַלְלָא אֵלֹא וְכֵה תְּדַבֵּר. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח.

דְּבַר אַחַר וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח, דְּכַתִּיב וְיַלְכוּ זְקֵנֵי

מִדִּין וּקְסָמִים בְּיָדָם. טַעַם אוֹתָם זְקָנִים נָטַל מֵהֶם, וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁלֵּט כָּלֵל בְּכַשְׁפֵיהֶם. וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבָרֵי בֶלֶק, דְּבָרִים בְּגִלּוּי וְלֹא בְלִחְשׁ. פָּגוּם אֲזַן הִיָּה, וּפָגוּם עֵינַי, וּפָגוּם רַגְלִי. מִשְׁלֵשָׁה מְקוּמוֹת הִיָּה פָּגוּם. מִתְקַן הִיָּה לְצַד הָאֲחֵר, וְכַךְ צָרִיף אוֹתוֹ צַד אֲחֵר - מְקוֹם שֶׁהַפָּגָם שָׂרְוִי, כָּל מִין לְמִינוֹ.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלִּילָה וְהַשְׁבֵּתִי. הֵם כְּתוּב, וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו. וְהוּא כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. לִינוּ פֹה הַלִּילָה, מִשּׁוּם שֶׁהַלִּילָה הוּא שְׁעַת הַצַּד הָאֲחֵר לְכַשְׁפִּים, בְּשַׁעַת שְׁנִמְצָאִים וְשׁוֹלְטִים צְדָדִים רָעִים וּמִתְפַּשְׁטִים בְּעוֹלָם. כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר ה' אֵלַי, שְׁבַח הִיָּה מְשַׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ בְּשֵׁם ה'.

וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב. וְשְׂרֵי מִדִּין נִפְרְדוּ מֵהֶם וְלֹא רָצוּ לְשִׁבְתָּ שָׁם. וְזָקְנֵי מוֹאָב נִשְׂאָרוּ, שְׁכֵתוֹב וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב, לְבָדָם. נֶאֱדָה עָשׂוּ מִדִּין שֶׁנִּפְרְדוּ מִכָּל וְכָל מֵהֶם. וְאֶלְמָלֵא לֹא הָיוּ מִפִּים בְּסוּף שֶׁהָיוּ בְּעֵצַת בַּלְעָם, לְשַׁלַּח נְשׁוֹתֵיהֶם לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים לְיִשְׂרָאֵל לְהַטְעוֹתָם. וְהַכְּתוּב מוֹכִיחַ אֶת חֲטָאָם, שְׁכֵתוֹב (במדבר כה) כִּי צָרִירִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי בַת נְשִׂיא מִדִּין אֲחֻתָם וְגו'. בְּשֵׁנֵי אֵלֶּה חֲטָאוּ, וְהִיָּה חֲטָאָם גְּדוֹל. הִכּוּ אֲחֵר כֶּף בְּזָנֵב. וְלָכֵן אֵלֶּה נִשְׂאָרוּ אֲתוֹ, וְאֵלֶּה הִלְכוּ לְבָדָם.

דְּבַר אֲחֵר וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בַּלְעָם - כַּמָּה נֶאֱדָה הִיָּה לָהֶם לְבָנֵי מִדִּין שֶׁהִלְכוּ, אִם רְצוֹנָם כֶּף. אֲבָל יִשְׁיֵבָה שֶׁיֵּשְׁבוּ הֵם בְּמוֹאָב גְּרָמָה לָהֶם טוֹב מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׂאָרוּ שָׁם. וּמָה שֶׁהִלְכוּ אוֹתָם שֶׁל מִדִּין, גְּרָמוּ לָהֶם רָע. מָה הַטַּעַם? אֵלֶּה חֲשָׁשׁוּ לְכַבוֹד דְּבַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וַיֵּשְׁבוּ. וְאֵלֶּה לֹא חֲשָׁשׁוּ לָזֶה

מוֹאָב וְזָקְנֵי מִדִּין וּקְסָמִים בְּיָדָם. טַעַם דְּאֵינוֹן זְקָנִים נָטַל מִמֵּיָהוּ, וְלֹא יָכְלוּ לְמַשְׁלֵט בְּחַרְשֵׁיָהוּ כָּלֵל. וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבָרֵי בֶלֶק. מִלִּין בְּאֶתְגַּלְיָא, וְלֹא בְלִחְשׁוֹ. פָּגִים אוֹדְנָא הָוָה, וּפָגִים עֵינָא, וּפָגִים רַגְלָא. מִתְלַת הִוְכַתִּין הָוָה פָּגִים. מִתּוֹקֵן הָוָה לְסִטְרָא אֲחֵרָא, וְהָכִי אֲצִטְרִיף לְהָוָה סִטְרָא אֲחֵרָא, אֲתֵר דְּשָׂרְיָא פָּגִים, זֵינָא לְזֵינְיָה.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֹה הַלִּילָה וְהַשְׁבִּיבוֹתִי, (במדבר כב) אֵינוֹן כְּתִיב, וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו. וְאֵיָהוּ כְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם. לִינוּ פֹה הַלִּילָה, בְּגִין דְּלִילָא אֵיָהוּ שְׁעַתָּא דְּסִטְרָא אֲחֵרָא הוּי, לְחַרְשֵׁיָא, בְּשַׁעַתָּא דְּמִשְׁתַּכַּחֵי וְשִׁלְטֵי סִטְרֵי בִישִׁין וּמִתְפַּשְׁטֵן בְּעֶלְמָא. כַּאֲשֶׁר יִדְבֵּר יי אֵלַי. שְׁבוּחֵי קָא מְשַׁבַּח גְּרָמִיָה בְּשָׂמָא דִּי.

וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב, וְשְׂרֵי מִדִּין אֲתַפְּרְשׁוּ מִמֵּיָהוּ, וְלֹא בָּעוּ לְמִיתַב תַּמָּן. וְסָבִי מוֹאָב אֲשַׁתְּאָרוּ, דְּכְתִיב וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב, בְּלַחֲוֹדֵיָהוּ. יָאוּת עַבְדֵי מִדִּין, דְּאֲתַפְּרְשׁוּ מִכָּל וְכָל מִמֵּיָהוּ. וְאֶלְמָלֵא לֹא הוּוּ מְחָאן בְּסוּפָא דְהוּוּ בְּעִיטָא דְּכַלְעָם, לְשַׁלְחָא נְשִׁיָהוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים לְמַטְעֵי לוֹן. וְקָרָא אוֹכַח חוּבָא דְלַהוֹן, דְּכְתִיב, (במדבר כה) כִּי צוֹרְרִים הֵם לָכֶם בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר נָכְלוּ לָכֶם עַל דְּבַר פְּעוֹר וְעַל דְּבַר כְּזָבִי בַת נְשִׂיא מִדִּין אֲחֻתָם וְגו'. בְּתָרִין אֵלִין חָאבוּ. וְהָוָה חוּבָא דְלַהוֹן סָגִי. מַחוּ בְּזָנְבָא לְבַתֵּר. וּבְגִין כֶּף אֵלִין אֲשַׁתְּאָרוּ בְּהַדִּיָה, וְאֵלִין אֲזָלוּ בְּלַחֲוֹדֵיָהוּ.

דְּבַר אֲחֵר וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בַּלְעָם, כַּמָּה יָאוּת הָוָה לוֹן לְבָנֵי מִדִּין דְּאֲזָלִי, אֵי רַעוּתָא דְלַהוֹן הָכִי. אֲבָל יִשְׁיֵבָה דִּיתִיבּוּ אֵינוֹן דְּמוֹאָב, גְּרָמָא לוֹן טַב, בְּגִין דְּאֲשַׁתְּאָרוּ תַּמָּן. וּמֵאֵן דְּאֲזָלוּ אֵינוֹן דְּמִדִּין, גְּרָמֵי לוֹן בִּישׁ. מֵאֵי

טעמא. אלין חששו ליקרא דמלה דקודשא ברין הוא, ויתיבו. ואלין לא חששו לה פלום. ואזלו לארחייהו.

בשעתא דאמר ההוא רשע, והשיבותי אתכם דבר פאשר ידבר יי. מיד אזהעזעו אינון דמואב למלה דא, ויתיבו תמן. ואינון דמדין לא חששו לדא פלום, ואזלו לון, ואתענשו לבתר. ועל דא וישבו שרי מואב עם בלעם. בההוא ליליא, ההוא רשע לחיש לחישין, ועביד בלטיין, ואמשיף עליה רוחא מלעילא, מיד ויבא אלהים אל בלעם, אלהים סתם, דרגא דיליה מסטרא אחרא דשמאלא.

ויאמר מי האנשים האלה עמה. (במדבר כב) דרגא דיליה, מסטרא אחרא דשמאלא הוה, דקא אצטריך למשאל. ואף על גב דחבריאי אתערו בדא, בגוונא אחרא, ואינון אמרי דקודשא ברין הוא (עבד ביה) נסיונא עבד ליה במלוי. תלתא הוו, חד חזקיה. וחד יחזקאל. וחד בלעם. תרין לא קיימו כדקא יאות, וחד קאים. ומנו. יחזקאל. דכתיב, (יחזקאל לו) התחיינה העצמות האלה, ואיהו תב ואמר, ויאמר יי אלהים אתה ידעת. חזקיהו אמר, (מלכים ב כ) מארץ רחוקה באו אלי מבבל. בלעם אמר בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי. חשוב אני בעיני מלכים ושלטים. והקדוש ברוף הוא שאל אותו להטעותו, שפתוב (איוב יב) משגיא לגוים ויאבדם, ופרשוה.

חד פותי שאיל לרפי אלעזר, אמר ליה, חילא תקיפא חמינא ביה כבלעם, יתיר ממשא. דאילו במשה פתיב ויקרא אל משה. וכבלעם (דף ר' ע"ב) פתיב, ויקר אלהים אל בלעם, וכתיב ויבא אלהים אל בלעם.

פלום, והלכו לדרפם. בשעה שאמר אותו רשע והשבתי אתכם דבר פאשר ידבר ה', מיד הודעעו אותם של מואב לדבר הזה וישבו שם. ואותם של מדין לא חששו לזה פלום והלכו להם, ונענשו אחר כך. ועל זה, וישבו שרי מואב עם בלעם. באותו הלילה אותו רשע לחש לחשים ועשה בקסמים, והמשיף עליהם רוח מלמעלה. מיד - ויבא אלהים אל בלעם, אלהים סתם, דרגתו מצד אחר של השמאל. ויאמר מי האנשים האלה עמה. דרגתו מצד השמאל היתה, שהצטרף לשאל. ואף על גב שהתברים התעוררו בזה בגון אחר, והם אמרו שהקדוש ברוף הוא (עשה בו) נסה אותו בדבריו. שלשה היו; אחד חזקיה, ואחד יחזקאל, ואחד בלעם. שנים לא עמדו כראוי, ואחד עמד, ומיהו? יחזקאל, שפתוב (יחזקאל לו) התחיינה העצמות האלה. והוא שב ואמר, ויאמר ה' אלהים אתה ידעת. חזקיה אמר, (מלכים ב כ) מארץ רחוקה באו [אלי] מבבל. בלעם אמר, בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי. חשוב אני בעיני מלכים ושלטים. והקדוש ברוף הוא שאל אותו להטעותו, שפתוב (איוב יב) משגיא לגוים ויאבדם, ופרשוה.

ביתו אחד שאל את רפי אלעזר, אמר לו, פח חזק ראיתי כבלעם יותר ממשא. שאלו במשה כתוב ויקרא אל משה, וכבלעם כתוב ויקר אלהים אל בלעם, וכתוב ויבא אלהים אל בלעם.

אמר לו, למלך שישב בהיכלו על כסא, ומצרע אחד קרא לפתח. אמר: מי הוא שמכה לשער.

אמר ליה, למלכא דיתבי בהיכליה על פרסייא, חד סגיר קרא לתרעא.

אָמרו: מְצַרְע פְּלוּנִי. אָמַר: אֵל יִכְנַס לְכַאן וְלֹא יִטְנֶנָּה אֶת הַהִיכָל, יִדְעָתִי שְׂאֵם עִם שְׁלִיחַ אִמְרוּ לוֹ, לֹא יִחַשְׁשׁ וְיִלְחַף בְּנֵי וַיִּטְמָא וַיִּקְרַב אֵלָיו. אָבֵל אֲנִי אֵלֶיךָ וְאַתְּרָה בּוֹ שְׂיִרְחִיק דְּרַכּוֹ מִמוּשָׁב בְּנֵי וְלֹא יִטְמָא אוֹתוֹ. הַקָּדִים הִמְלִיךְ וְהִלְחַף אֵלָיו וְהִתְרָה, וְאָמַר לוֹ: מְצַרְע מְצַרְע, מִנַּע רְגֶלְךָ מִהַדְרֶךְ שְׁבַנִי נִמְצָא שָׁם, וְאִם לֹא - אֲנִי נִשְׁבַּע שְׂיַעֲשׂוּ בְנֵי שְׂפָחוֹתַי מִגּוֹפֶךָ חֲתִיכוֹת.

בְּשֵׁאֲהוּב הִמְלִיךְ קוֹרָא לְפִתְחָא, אָמַר הִמְלִיךְ: מִי הוּא? אָמְרוּ: פְּלוּנִי אוֹהֲבֶךָ. אָמַר הִמְלִיךְ: אֲהוּבִי חֲבִיב נִפְשִׁי, לֹא יִקְרָא לוֹ קוֹל אַחֵר, אֶלֶּא אֲנִי. צוּחַ הִמְלִיךְ וְאָמַר: פְּלוּנִי פְּלוּנִי הַכֵּס, חֲבִיב נִפְשִׁי, אֲהוּבִי, הִתְקִינּוּ הַיְכָלוֹת לְדַבֵּר אוֹתוֹ.

בְּךָ בַלְעָם אִיהוּ סָגִיר, רְחִיקָא מִבְּנֵי נָשָׂא, קָרָא לְתַרְעָא דְמַלְפָּא, שְׁמַע מַלְפָּא, אָמַר סָגִיר מְסַאָבָא לֹא יִיעוּל, וְלֹא יִטְנֶנָּה הַיְכָלָא דִּילִי. אֲנָא אֶצְטְרִיךְ לְמִיזֵל לְאַגְזָמָא לִיָּהּ, דְּלֹא יִקְרַב לְגַבֵּי תַרְעָא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאָב לִיָּהּ, וְעַל דָּא וַיִּבָּא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וַגּוֹ'. אָמַר לִיָּהּ, סָגִיר סָגִיר לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, לֹא תֵאֵוֹר אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא. לֹא תִקְרַב לְגַבֵּי דְבְרִי, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, מְסַאָב אֲנִתְּ בְכֻלָּא. אָבֵל בְּמִשְׁהָ כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְמַלְפָּא, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַתְרָא. מֵאֲהֵל מוֹעֵד מֵהִיכָלָא קִדִּישָׁא, מֵהִיכָלָא מְתַקְנָא, מֵהִיכָלָא יִקְרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין תְּאִיבִין לְגַבֵּיָהּ, וְלֹא יִכְלִין לְמַקְרַב לְגַבֵּיָהּ.

וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צְפוּר. וְהוּא אָמַר מְלֶךְ מוֹאָב, מְלֶךְ חֲשׁוּב, שְׁלַח אֵלַי מְלֶךְ מוֹאָב. רְאוּ גְאוּהָ שֶׁל אוֹתוֹ הִרְשָׁע, (שְׂאִפְלוּ לְבַלְק לֹא חֲשִׁיב בְּלוּם) שְׂכַתוּב

אָמַר לְמוֹאָב, מְכַלֵּל גְּבַרְא

אָמַר, מָאן הוּא דְבָטַשׁ לְתַרְעָא. אָמְרוּ, סָגִיר פְּלוּן. אָמַר לֹא יִיעוּל הָכָא, וְלֹא יִטְנֶנָּה הַיְכָלָא, יִדְעָנָא דְאִי בְּשְׁלִיחָא אִימָא לִיָּהּ, לֹא חִיִּישׁ. וַיִּיזִיל בְּרִי וַיִּסְתָּאֵב וַיִּקְרַב בְּהַדְיָהּ. אָבֵל אֲנָא אִיזִיל, וְאַגְזִים בֵּיָהּ, דִּירְחִק אֶרְחִיָּה מִמוּתָבָא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאָב לִיָּהּ. אֶקְדִים מַלְפָּא, וְאַתָּא לְגַבֵּיָהּ, וְאַגְזִים. וְאָמַר לִיָּהּ, סָגִיר סָגִיר, מִנַּע רְגֶלְךָ מֵאַרְחָא דְבְרִי שְׂאִרִי תַמְזֵן, וְאִי לֹא, אוֹמִינָא, דְחֲתִיכִין יַעֲבֹדוּן גּוֹפֶךָ בְּנֵי שְׂפָחוֹתַי. רְחִימָא דְמַלְפָּא קָרִי לְדַשָּׁא. אָמַר מַלְפָּא, מָאן הוּא. אָמְרוּ, רְחִימָךְ פְּלוּנִיא. אָמַר, רְחִימָא חֲבִיבָא דְנִפְשָׁאִי, לֹא יִקְרִי לִיָּהּ קָלָא אַחֲרָא, אֶלֶּא אֲנָא. צוּחַ מַלְפָּא וְאָמַר, פְּלוּנִיא פְּלוּנִיא עוּל, חֲבִיבָא דְנִפְשָׁאִי, רְחִימָא דִּילִי, אַתְקִינּוּ הַיְכָלִין לְמַלְלָא עַמִּיָּהּ.

בְּךָ בַלְעָם אִיהוּ סָגִיר, רְחִיקָא מִבְּנֵי נָשָׂא, קָרָא לְתַרְעָא דְמַלְפָּא, שְׁמַע מַלְפָּא, אָמַר סָגִיר מְסַאָבָא לֹא יִיעוּל, וְלֹא יִטְנֶנָּה הַיְכָלָא דִּילִי. אֲנָא אֶצְטְרִיךְ לְמִיזֵל לְאַגְזָמָא לִיָּהּ, דְּלֹא יִקְרַב לְגַבֵּי תַרְעָא דְבְרִי, וְלֹא יִסְאָב לִיָּהּ, וְעַל דָּא וַיִּבָּא אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם וַגּוֹ'. אָמַר לִיָּהּ, סָגִיר סָגִיר לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם, לֹא תֵאֵוֹר אֶת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא. לֹא תִקְרַב לְגַבֵּי דְבְרִי, הֵן לְטָב הֵן לְבִישׁ, מְסַאָב אֲנִתְּ בְכֻלָּא. אָבֵל בְּמִשְׁהָ כְּתִיב, וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, קָלָא דְמַלְפָּא, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא אַתְרָא. מֵאֲהֵל מוֹעֵד מֵהִיכָלָא קִדִּישָׁא, מֵהִיכָלָא מְתַקְנָא, מֵהִיכָלָא יִקְרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין תְּאִיבִין לְגַבֵּיָהּ, וְלֹא יִכְלִין לְמַקְרַב לְגַבֵּיָהּ.

וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלֶק בֶּן צְפוּר. וְהוּא אָמַר מְלֶךְ מוֹאָב, מְלֶךְ חֲשׁוּבָא שְׁלַח אֵלַי מְלֶךְ מוֹאָב. חָמוּ גְאוּתָא דְהוּא רִשָּׁע,

(דְּאִפְלוּ לִיָּהּ לְבַלְק לֹא חֲשִׁיב בְּלוּם) דְּכְתִיב מְלֶךְ מוֹאָב, וְלֹא

דלא אתחזי למלפא, והא אתעביד מלפא
 למואב. קדמא מה פתיב ביה. (במדבר כא) והוא
 נלחם במלך מואב הראשון, מלפא בר מלפא.
 חשיבא בר חשיבא. אבל דא מלך למואב
 פתיב. קרא אסהיד מלך למואב. והא אתערנא,
 דאתפון הוא לגאותא לפא רב. כל מלכין
 דעלמא, שלחין לגבאי שלוחיהון. (ס"א ויאמר בלעם
 אל האלהים בלק בן צפור מלך מואב שלח אלי. כמו נאונתא דהוא רשע,
 דאמר מלך מואב, ולא אמר מלך למואב, במלפא דמואב קדמא מה פתיב
 ביה. (במדבר כא) והוא נלחם במלך מואב הראשון, מלפא בר מלפא. חשיבא
 בר חשיבא. אבל דא מלך למואב פתיב. וקרא אסהיד עליה מלך למואב
 בעת ההיא נקרא דלא אתחזי למלפא והא אתעביד מלפא. והא אתערנא,
 דמתפון לגאותא דלפא רב. דכל מלכין דעלמא, שלח לגבאי שלוחיהו.)
 (וחשיבנא לנבי.)

רבי פנחס הוה אזיל למחמי ברתיא, אנתו
 דרבי שמעון, דהות במרעא. והו אזלי
 עמיה חבריאי, והוה הוה רכיב בחמריה. עד
 דהוה אזיל בארעא, פגע בתרין ערבאי, אמר
 לון, בחקל דא אתער קלא מיומין דעלמא.
 אמרו ליה, מיומין דעלמא לית אנן ידעין.
 מיומין דילן, אנן ידעין. דהא יומא חד, הו
 אינון לסטין מקפחי ארחין דגוברין בההוא
 חקלא, ופגעו באינון יודאי, ואתו לקפחא לון.
 ואשתמע מרחיק בהאי חקל, קל דחמרא דא,
 דנהק תרי זמני, ואתא שלהובא דאשא בההוא
 קלא (נ"א בההוא חקלא) ואוקיד לון. ואשתזיבו אינון
 יודאי. אמר ליה. ערבאי, ערבאי, במלה דא
 דקא אמרתון לי, תשתזבון יומא דא מלסטין
 אתרנין, דקא מחפן לכו בארעא.

בכה רבי פנחס, אמר, מאריה דעלמא רחשא
 דניסא דא עבדת בגיני, ואשתזבון אינון
 יודאי, ולא ידענא. פתח ואמר, (תהלים קלו) לעושה
 נפלאות גדולות לבדו פי לעולם חסדו. כמה
 ונצלו אותם יהודים ולא ידעתי. פתח ואמר, (תהלים קלו) לעשה נפלאות גדולות לבדו פי לעולם

מלך מואב ולא אמר למואב,
 מפלל אדם שלא ראוי למלך,
 והרי נעשה מלך למואב. ראשון
 מה פתוב בו? (במדבר כא) והוא
 נלחם במלך מואב הראשון. מלך
 בן מלך. חשוב בן חשוב. אבל
 זה פתוב מלך למואב, הפסוק
 מעיד מלך למואב. והרי
 התעוררנו שהתפון הוא לגאות
 לב גדולה: כל מלכי העולם
 שולחים אלי שליחיהם. (ויאמר
 בלעם אל האלהים בלק בן צפר מלך מואב שלח
 אלי. ראו נאותו של אותו רשע, שאמר מלך
 מואב ולא אמר מלך למואב. במלך מואב
 הראשון מה פתוב בו? (במדבר כא) והוא נלחם
 במלך מואב הראשון. מלך בן מלך. חשוב בן
 חשוב. אבל זה מלך למואב פתוב. והפסוק מעיד
 עליו, מלך למואב בעת ההיא נקרא שלא ראוי
 למלך והנה נעשה מלך. והרי התעוררנו שמתפון
 לגאות לב גדולה, שקל מלכי העולם שולחים
 אלי שליחים) (וחשוב אני אליהם).

רבי פנחס הוה הולך לראות את
 בתו, אשתו של רבי שמעון,
 שהיתה חולה, והיו הולכים איתו
 החברים, והוא רכב על חמורו.
 עד שהיה הולך בדרך, פגע בשני
 ערבים. אמר להם, בשדה זה
 התעורר קול מימי העולם. אמרו
 לו, מימי העולם אין אנו יודעים,
 מימינו אנו יודעים. שהרי יום
 אחד היו אותם לסטים מקפחים
 דרכים של אנשים באותו שדה,
 ופגעו באותם יהודים ורצו
 לקפחם, ונשמע מרחוק בשדה
 הזה קול החמור הזה שנער
 פעמים, וכאה שלהבת אש
 באותו קול (באותו שדה) ושרף
 אותם, ונצלו אותם יהודים. אמר
 להם, ערבים, בדבר זה שאמרתם
 לי, תנצלו יום זה מלסטים אחרים
 שמחכים לכם בדרך.

בכה רבי פנחס ואמר, רבון
 העולם התרחשות גם זה עשית בגללי,
 ונצלו אותם יהודים ולא ידעתי. פתח ואמר, (תהלים קלו) לעשה נפלאות גדולות לבדו פי לעולם

חסדו. כִּמְה טוֹבוֹת עֲשֵׂה הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עִם בְּנֵי הָאָדָם, וְכִמְה
 נֹסִים מְרַחֵשׁ לָהֶם בְּכָל יוֹם, וְלֹא
 יוֹדֵעַ, רַק הוּא בְּלִבְדּוֹ. אָדָם קָם
 בַּבֶּקֶר וְנָחַשׁ בֶּאֱלֹהִים, וְהָאָדָם
 שָׁם רָגְלוֹ עַל רֵאשׁוֹ וְהוֹרְגוֹ, וְלֹא
 יָדַע בְּזֶה הָאִישׁ, פָּרַט לַקְדוֹשׁ -
 בְּרוּךְ הוּא בְּלִבְדּוֹ - הוּי לַעֲשֵׂה
 נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. אָדָם הוֹלֵךְ
 בְּדֶרֶךְ וְלֹסְטִים מְחַפִּים לְהַרְגוֹ, בֶּאֱ
 אַחַר וְנִתֵּן כֶּפֶר תַּחֲתָיו וְהוּא נֶצֶל,
 לֹא יָדַע הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה לוֹ הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְהִנֵּס שֶׁהִרְחִישׁ לוֹ, רַק
 הוּא בְּלִבְדּוֹ - הוּי לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
 גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. לְבַדּוֹ עָשָׂה וְיוֹדֵעַ,
 וְאַחַר לֹא יוֹדֵעַ.

אָמַר לַחֲבָרִים, חֲבָרִים, מֶה
 שִׁשְׁאַלְתִּי לְעַרְבִים הָאֵלֶּה
 שֶׁנִּמְצְאִים תָּמִיד בַּשְּׂדוֹת אִם קוֹל
 הַחֲבָרִים שֶׁהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה
 שְׁמֵעוּ, שֶׁהָרִי רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים הִלְכוּ
 לְפָנָיו וְלֹא יָדָעוּ מֵאֲתָנּוּ, וְשִׁשְׁאַלְתִּי
 לְעַרְבִים הִלְלוּ עֲלֵיהֶם, שִׁידַעְתִּי
 שֶׁקוּלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמֵעוֹן יִרְגִּיז
 שְׂדוֹת וְהָרִים, וְהֵם גָּלוּ לִי מֶה
 שִׁלֵּא יָדַעְתִּי.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אוֹתָם עַרְבִים
 חִזְרוּ אֵלָיו. אָמְרוּ לוֹ, זָקֵן זָקֵן,
 אֲתָה שִׁשְׁאַלְתָּנוּ מִימֵי הָעוֹלָם, וְלֹא
 שִׁשְׁאַלְתָּ עַל יוֹם זֶה, שְׂרָאִינוּ תְּמִיּהָה
 עַל תְּמִיּהָה. רָאִינוּ חֲמִשָּׁה בְּנֵי
 אָדָם יוֹשְׁבִים, וְזָקֵן אֶחָד יָחַד
 אִתָּם, וְרָאִינוּ עוֹפוֹת מִתְּכַנְסִים
 וּפּוֹרְשִׁים כְּנָפִים עַל רֵאשֵׁיהֶם,
 אֵלּוֹ הוֹלְכִים וְאֵלּוֹ שְׂבִים, וְהִצֵּל
 לֹא עָבַר מֵעַל רֵאשֵׁיהֶם, וְאוֹתוֹ
 זָקֵן הָרִים קוֹלוֹ עֲלֵיהֶם, וְהֵם
 שׁוֹמְעִים.

אָמַר, עַל זֶה שִׁשְׁאַלְתִּי עַרְבִים
 עַרְבִים, תִּלְכוּ, וְדַרְךְ זוֹ תִּהְיֶה
 תְּקִינָה לְפָנֶיכֶם בְּכָל מֶה שֶׁתִּרְצוּ.
 שְׁנֵי דְבָרִים אֲמַרְתֶּם לִי שֶׁשִּׁמַּחְתִּי
 בָּהֶם. הִלְכוּ. אָמְרוּ לוֹ הַחֲבָרִים,

טִיבוֹ עֶבֶד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם בְּנֵי נָשָׂא,
 וְכִמְה נֹסִין אֲרַחֵשׁ לוֹן בְּכָל יוֹמָא, וְלֹא יָדַע
 אֶלָּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי. בַּר נָשׁ קָם בְּצַפְרָא, וְחִוָּיָא
 אֲתִי לְקַטְלָא לִיה, וּבַר נָשׁ שְׁוֵי רַגְלֵיהָ עַל
 רִישֵׁיהָ, וְקָטִיל לִיה, וְלֹא יָדַע בִּיה בַּר קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, הוּי, לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
 גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. בַּר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְלֹסְטִין
 מְחַפְּאֵן לִיה לְמַקְטְלֵיהָ, אֲתָא אַחְרָא וְאֲתִיּהָב
 כּוּפְרָא תַּחוּתֵיהָ, וְהוּא אֶשְׁתַּזִּיב. לֹא יָדַע טִיבוֹ
 דְּעֶבֶד לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְנִסָּא דְאַרְחֵישׁ
 לִיה, בַּר אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, הוּי, לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
 גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ. לְבַדּוֹ עֶבֶד וְיָדַע וְאַחְרָא לֹא
 יָדַע.

אָמַר לַחֲבָרִיא, חֲבָרִיא (דף ר"א ע"א) מֶה
 דְּשִׁאִלְנָא לְהַנִּי עַרְבָאִי, דְּמִשְׁתַּפְּחִי
 תְּדִיר בְּחַקְלִי, אִי קָלָא דְחֲבָרִיא, דְּאִינוּן
 מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִייתָא שְׁמֵעוּ. דְּהָא רַבִּי שְׁמֵעוֹן
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, וְשָׂאֵר חֲבָרִיא, אֶזְלִין
 לְקַמְן, וְלֹא יָדָעִין מִנֵּן, וְשִׁאִלְנָא לְהַנִּי עַרְבָאִי
 עֲלֵייהוּ. דְּיָדַעְנָא דְקָלִיהָ דְרַבִּי שְׁמֵעוֹן יִרְגִּיז
 חַקְלִין וְטוֹרִין, וְאִינוּן גָּלוּ לִי מֶה דְלֹא יָדַעְנָא.
 עַד דְּהוּוּ אֶזְלִין, אִינוּן עַרְבָאִי אֶהְדְּרוּ לְגַבֵּיהָ.
 אָמְרוּ לִיה, סָבָא סָבָא אֲנָתְ שִׁאִלְתָּא לָן מִן
 יוֹמִין דְּעַלְמָא, וְלֹא שִׁאִלְתָּא עַל יוֹמָא דָּא,
 דְּחִמִּינָא תּוּוּהָא עַל תּוּוּהָא, חִמִּינָא חֲמִשָּׁא בְּנֵי
 נָשָׂא יִתְבִּין, וְחַד סָבָא בְּהַדִּייהוּ, וְחִמִּינָא עוֹפִי
 מִתְּכַנְפִּי וְקָא פְּרִשִׁין גְּדַפִּין עַל רִישֵׁיהוּ, אֶלִּין
 אֶזְלִין, וְאֶלִּין תְּבִין, וְטוּלָא לֹא אֲתַעְבֵּר מֵעַל
 רִישֵׁיהוּ. וְהָהוּא סָבָא אָרִים קָלִיהָ עֲלֵייהוּ,
 וְאִינוּן שְׁמֵעִין.

אָמַר עַל דָּא שִׁאִלְנָא. עַרְבָאִי עַרְבָאִי תַּהֲכוּן,
 וְאַרְחָא דָּא תִּהְיֶה מְתַקְנָא קַמִּיכוּ, בְּכָל
 מֶה דְּתַבְעוּן. תְּרִין מַלִּין אֲמַרְתוּן לִי, דְּחִדִּינָא

בהו. אַזלוּ. אָמרוּ לוֹ חֲבֵרַיִיא, הֵהוּא אֶתְר דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאֲרֵי בֵיה, הֵיךְ אָנָּן יַדְעִין. אָמַר לוֹן שְׁבֹקוּ לְמֵאֲרֵי פְסִיעֵן דְּבַעֲרִי, דִּהוּא יַדְרִיף פְּסִיעוּי לְתַמָּן. לָא הוּי טַעִין חֲמַרְיָה, וְחֲמַרְיָה סְאֲטֵי מֵאֲרַחָא תְרִין מַלִּין, וְאִזְל לְתַמָּן.

שְׂאֲרֵי נִהִיק תְּלַת זְמַנִּין, נַחַת רַבִּי פְּנַחֶס, אָמַר לְחֲבֵרַיִיא, נִתְתַּקֵּן לְקַבְּלָא סִבְר אַפִּי יוֹמִין, דִּהֲשַׁתָּא יִפְקוּן לְגַבְּן אַנְפֵּי רַבְרַבִּי וְאַנְפֵּי זוּטְרִי. שְׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן נִהִיקוּ דִּחְמַרְא, אָמַר לְחֲבֵרַיִיא, נִיקוּם דִּהָא קָלָא ^(דְּחֻדְוָה) דִּחְמַרְא דְּסַבָּא חֲסִידָא אֲתַעַר לְגַבְּן. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְקָמוּ חֲבֵרַיִיא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, ^(תְּהֵלִים צח) מְזֻמּוֹר שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ פִּי נִפְלְאוֹת עֲשֵׂה וְגו'.

מְזֻמּוֹר זְקִיף טַעְמָא לְעֵילָא. ^(שִׁירָה יִתְמָא קַרְיָנוּ לְבָאִי) אֲמַאי. אֶלָּא רְשִׁים טַעְמָא רַבָּא, דִּהָא אֲתִי הֵהוּא מְזֻמּוֹר, מִתַּעְטָרָא בְּעַטָּרָא עֲלָאָה לְעֵילָא עַל רִישֵׁיהּ וְאֲתִי זְקִיף. מָאן הָוָה אָמַר שִׁירָה דָּא.

אֵינּוּן פְּרוּת, בְּאֵינּוּן גּוֹעִין דִּהוּוּ גְּעָאן. ^(תְּהֵלִים צח) שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ. לְמָאן הוּוּ אֲמַרִּין שִׁירוּ. לְכַמָּה רְתִיכִין, לְכַמָּה מְמַנָּן, לְכַמָּה דְרַגִּין, דִּהוּוּ אֲתַאן פְּמָן וְנִפְקוּ לְקַבְּלָא לִיָּה לְאַרוּנָא ^(סְתָם), וְלַהוּן הוּוּ אֲמַרִּי.

שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר. מָאִי טַעְמָא הָכָא שִׁיר, וּמִשָּׂה אָמַר שִׁירָה, נוֹקְבָא. אֶלָּא הֵתָם בְּמִשָּׂה אַרוּנָא חֲדָא ^(נ"א לְחֻדָּא), זֹאת, נִפְקַת מִן גְּלוּתָא, הִיא וְאוּכְלוּסָהָא, וְלֹא יִתִּיר. וּבְגִין כִּף ^(שְׁמוֹת טו) אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, נוֹקְבָא. אֲבָל הָכָא אַרוּנָא, וּמָה דִּהוּוּ גְּנִיז בְּגִוּיָה נְפִיק. וּבְגִין הֵהוּא דִּהוּוּ גְּנִיז בְּגִוּיָה, אֲתַמַּר שִׁיר חֲדָשׁ, דְּכַר.

כִּי נִפְלְאוֹת עֲשֵׂה, מַה דְּעַבַּד בְּפִלְשְׁתִּים, וּמָה דְּעַבַּד בְּטַעֲוֹתֵהוּן. הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוּ, לְמָאן. לְעַצְמוֹ. מָאן עַצְמוֹ.

אותו מקום שרבי שמעון שרוי בו, איך אנו יודעים? אמר להם, תשאירו לבעל פסיעות הבהמות שהוא ידריך פסיעותיו לשם. לא היה טוען חמורו, וחמורו סטה מהדרך שני מילין, והלך לשם. התחיל לנהר שלש פעמים, ירד רבי פנחס ואמר לחברים, נקום לקבל סבר פני הימים, שעכשו יצאו אלינו פנים גדולות ופנים קטנות. שמע רבי שמעון נהרת החמור, אמר לחברים, נקום שהרי קול ^(שמחת) החמור של הזקן החסיד התעורר אלינו. קם רבי שמעון וקמו החברים.

פתח רבי שמעון ואמר, ^(תהלים צח) מזמור שירו לה' שיר חדש פי נפלאות עשה וגו'. מזמור, זקוף טעם למעלה, ^(שיר יתום קראנו לזה) למה? אלא רשום טעם גדול, שהרי בא אותו מזמור מתעטר בעטרת עליונה למעלה על ראשו ובא זקוף. מי אמר שירה זו? אותן פרות באותן געיות שהיו גועות. שירו לה' שיר חדש, למי היו אומרות שירו? לכמה מרפבות, לכמה ממנים, לכמה דרגות, שהיו באים שם ויצאו לקבל את הארון ^(סתם), ולהם היו אומרות.

שירו לה' שיר חדש - זכר. מה הטעם כאן שיר, ומשה אמר שירה, נקבה? אלא שם במשה ארון אחד ^(לחוד). זאת, יצאה מהגלות היא ואוכלוסייה, ולא יותר, ומשום זה את השירה הזאת, נקבה. אבל כאן ארון ומה שהיה בתוכו יצא, ומשום אותו שהיה גנוז בתוכו נאמר שיר חדש, זכר.

כי נפלאות עשה - מה שעשה לפלשתים ומה שעשה לעבודיה

לעצמו. לעצמו. מאן עצמו.

זרה שלמה. הושיעה לו ימינו,
למי? לעצמו. מי זה עצמו? אותו
מזמור עצמו, ורוח עליונה
קדושה גנוזה בו. ימינו - אותו
שירש הזקן, וזו ימינו, שהחזיק
באותו מזמור ולא השאירו ביד
אחר.

באן יש לגלות דבר אחד: כל
פעם שאותו ימין היה להרחיש
נס, היה מחזיק במזמור זה ושם
אותו לפניו להחזיק בו, פאבא
שמחזק ימינו בחזה בנו לפניו
ואומר: מי הוא שיקרב לבני?
פיון שסרח לגבי אביו, שם אביו
ידיו על כתפיו לאחור, וזרקו בידי
שונאיו.

בביבול בהתחלה פתוב, (שמות טו)
ימינך ה' נאדרי בכת. בכת מי?
אותו הנודע. בערבית קוראים
לחזה פת. אותו ימין נאדרי
ונתחזק בכת. מי הוא שיקרב
לבני. אחר כך מה פתוב? (איכה ב)
השיב אחר ימינו מפני אויב. שם
ימינו על כתפו ודחה אותו לידי
שונאיו. בהתחלה ימינו לפניו
בחזהו להתחזק בו, ואחר כך
לאחוריו על כתפיו לדחות אותו.
וכאן - הושיעה לו ימינו וזרוע
קדשו, שתי זרועות להתחזק בו.
שאם אותן פרות שלא התרגלו
בנסים, אלא אותה שעה בגעיה
שלמה אמרו שירה זו, נעירת
חמור הנקן החסיד שרגיל בנסים
על אחת פמה וכמה שאמר שירה.
חברים, אם תאמרו שאין דרכו
של החמור בכך מיום שנברא
העולם, צאו וראו אתון בלעם
הרשע שנצחה את בעליה בכל.
חמורו של רבי פנחס בן יאיר על
אחת פמה וכמה. ועוד, אתון
בלעם כשדברה, מלאך עליון
היה עליה מלמעלה.

בעת יש לגלות. חברים שמעו.
פי האתון שנברא בערב שבת בין

ההוא מזמור עצמו, ורוחא עלאה קדישא גניז
ביה. ימינו, ההוא דגריית סבא. ודא ימינו,
אתקיף בההוא מזמור, ולא שביק ליה בידא
דאתרא.

הבא אית לגלאה מלה חדא, כל זמנא דההוא
ימינא, הוה לארחשא ניסא, הוה אתקיף
בהאי מזמור, ושוי ליה לקמיה, לאתקפא ביה,
פאבא דאתקיף ימיניה בחדוי דבריה לקמיה,
ואמר מאן הוא דיקרב לגבי ברי. פיון דסרח
לגבי אבוי, שוי אבוי ידוי על כתפוי לאחורא,
ושדייה בידא דשנאוי.

בביבול, בקדמיתא כתיב, (שמות ט"ו) ימינך יי
נאדרי בכת. בכת מאן. ההוא
דאשתמודעא. בערבאי קורין לחדוי דבר נש
פח. ההוא ימינא נאדרי ואתקיף בכת. מאן
הוא דיקרב לגבי ברי. לבתר מה כתיב, (איכה ב)
השיב אחר ימינו מפני אויב, שוי ימיניה על
פתפיה, ודחי ליה בידא דשנאוי. בקדמיתא
ימיניה לקמיה בחדוי, לאתקפא ביה. ולבתר
לאחורא על כתפוי, לדחייא ליה. והכא
הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו, תרין זרועין
לאתקפא ביה.

אי אינון פרות דלא אתרגילו בנסין, אלא ההיא
שעתא בגועא דלהון אמרו שירתא דא.
נהיקו דחמרא דסבא חסידא דרגיל בנסין, על
אחת פמה וכמה דאמר שירה. חברייא, אי
תימרון דחמרא לא הוה ארחיה בכך מיום
דאברי עלמא, פוקו וחקמו אתון דבלעם חייבא,
דנצחת לרבונה בכלא. חמריה דרבי (דף ר"א ע"ב)
פנחס בן יאיר על אחת פמה וכמה. ותו אתון
דבלעם פד מלילת, מלאכא עלאה הוה עליה
מלעילא.

השתא אית לגלאה, חברייא שמעו. פי האתון

השמשות, העולה בדעתכם ששפה היה פתוח מאותו זמן, או שתנאי התנה הקדוש ברוך הוא מאותו זמן? לא כן. וסוד כאן שגמסר לחכמים שלא משגיחים על טפשות הלב. פי האתון - דרגת האתונות, אותו עליון של צד נקבות, אותו שהיה שרוי על אותה אתון ודבר מעליה. וכשברא הקדוש ברוך הוא לדרגה זו שנקראת פי האתון, סתם אותה בתוך (האתון) נקב תהום רבה, וסתם עליה עד אותו זמן. כשהגיע אותו זמן, פתח אותו נקב, ויצא ושרה עליה ודברה.

כמו זה, (במדבר טו) ותפתח הארץ את פיה. את - לרבות דומ"ה, שהוא פי הארץ. את פי האתון - לרבות קמריא"ל, שנקרא פי האתון. פי הבאר כמו זה. מה זה פי הבאר? אותה דרגה שהיתה ממנה עליה למטה, והיא פחת פי ה', ומיהו? יהדריא"ל שמו. שלשת הפיות הללו נבראו ערב שבת בין השמשות. בשעה שקדש היום, עולה פי הממנה על כל יתר הפיות, ומיהו? אותו יום שהתעלה והתקדש בכל, אותו שנקרא (ישעיה נח) פי ה'. ערב שבת בין השמשות נבראו שאר הפיות. התקדש היום, עלה הפה ששולט על הכל, פי ה'.

בין כך ראו את רבי פנחס שהיה בא. הגיעו אליו, בא רבי פנחס ונשק את רבי שמעון. אמר, נשקתי את פי ה', התבשם בבשמים של גנתו. שמחו כאחד וישבו. פיון שישבו, פרחו כל אותם עופות שהיו עושים צל והתפזרו. החזיר ראשו רבי שמעון והרים להם קול ואמר, עופות השמים! אינכם משגיחים בכבוד רבונכם שעומד כאן?!

דאברי ערב שבת בין השמשות, סלקא בדעתיכו דפומא הוה פתיחא מההוא זמנא. או תנאי דאתני קדשא בריך הוא מההוא זמנא. לאו הכי. ורזא הכא דאתמסר לחכימי, דלא משגחן לטפשו דלפא. פי האתון, דרגא דאתני, ההוא עלאה דסטר נוקבי. ההוא הוה דשריא על ההוא אתון, ומליל עלה. וכד ברא קדשא בריך הוא להאי דרגא, דאקרי פי האתון, סתם ליה בגו (האתון) נוקבא דתהומא רבא, ואסתים עליה עד ההוא זמנא. כד מטא ההוא זמנא, פתח ההוא נוקבא, ונפק ושרא עלה, ומלילת.

בגוונא דא, (במדבר טו) ותפתח הארץ את פיה. את, לאסגאה דומ"ה דאיהו פי הארץ. את פי האתון (במדבר כ"ב), לאסגאה קמריא"ל, דאקרי פי האתון. פי הבאר כגוונא דא. מאן פי הבאר. ההוא דרגא דהוה ממנא עליה לתפא, ואיהו תחות פי יי, ומאן איהו יהדריא"ל שמייה. תלת פומין אלין, אתבריאו ערב שבת בין השמשות. בשעתא דקדש יומא סלקא פה דממנא על כל שאר פומין, ומאן איהו. ההוא יומא דאסתלק ואתקדש בכלא, ההוא דאקרי פי יי. ערב שבת בין השמשות, אברון שאר פומין. אתקדש יומא סליק פומא דשליט על כלא פי יי.

אדהכי, חמו לרבי פנחס דהוה אתי, מטו לגביה, אתא רבי פנחס ונשקיה לרבי שמעון. אמר, נשקנא פי יי, אתבסם בבוסמין דגנתא דיליה. חדו כחדא, ויתבו. פיון דיתבו פרחו כל אינון עופין דהוו עבדי טולא, ואתפזרו. אהדר רישיה רבי שמעון, ורמא לון קלין ואמר, עופי שמנא לית אתון משגיחין ביקרא דמאריכון דקאים הכא.

קיימו, וְלֹא נִטְלוּ מְדוּכַתֵּיהוּ, וְלֹא קָרִיבוּ לְגַבְיֵיהוּ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס אֵימָא לֹון דִּיהֶכּוּן לְאַרְחֵייהוּ, דִּהָא לָא יְהִיבִין לֹון רְשׁוּ לְאַהֲדָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִדְעָנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְעֵי לְמַרְחָשׁ לָן נִיסָא. עוֹפִין עוֹפִין זִילוּ לְאַרְחֵיכוּ, וְאָמְרוּ לְהֵהוּא דְמִמָּנָא עָלְיִיכוּ, דִּהָא בְקַדְמִיתָא הָוָה בְּרִשׁוּתֵיהּ, וְהִשְׁתָּא לָאוּ בְרִשׁוּתֵיהּ קֵימָא. אָבַל סְלִיקָנָא לִיהּ לְיוֹמָא דְטַנְרָא, כַּד סְלִיק עֵיבָא בֵין שְׁנֵי תְקִיפִין, וְלֹא מִתְחַבְּרָאן. אֲתַבְּדְרוּ אֵינּוּן עוֹפִי וְאָזְלוּ.

אֲדַרְבֵּי, הָא תַלְתֵּי אֵילָנִין, מִתְפַּשְׁטִין בְּעַנְפִין לְתַלְתֵּי סְטָרִין עָלְיֵיהוּ, וּמַעֲיִנָא דְמֵיא נֹבְעִין קַמֵּיהוּ. חֲדוּ כְלֵהוּ חַבְרֵיא, וְחֲדוּ רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס טוֹרַח סְגִי הָוָה לְאֵינּוּן עוֹפִי בְקַדְמִיתָא, וְטוֹרַח בְּעַלְיֵי חַיִּים לָא בְעֵינָן. דִּהָא (תְּהֵלִים קמָה) וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנָּא לָא אֲטַרְחָנָא לֹון. אָבַל אֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָס עַלְן לִית אָנָן יְכַלִּין לְדַחֲיָא מִתַּנָּן דִּילֵיהּ. יִתְבוּ תַחוּתֵי הֵהוּא אֵילָנָא, וְשָׂתוּ מִן מֵיא, וְאֲתַהֲנוּ תַמָּן.

פְּתַח רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מַעֲיִן גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבַנוֹן. מַעֲיִן גְּנִים, וְכִי לִית מַעֲיִין אֶלָּא הֵהוּא מִן גְּנִים, וְהָא כַּמָּה מַעֲיִנִין טְבִין וְיִקְרִין אֵית בְּעַלְמָא. אֶלָּא לִית כָּל הַנְּאוֹת שׁוּין. אֵית מַעֲיִין דְנִפְיָא בְּמַדְבְּרָא, בְּאַתְרַיְבִישָׁא, הַנְּאָה אֵית לְמֵאן דִּיתִיב וְשָׂתִי. אָבַל מַעֲיִין גְּנִים, כַּמָּה אֵיהוּ טַב וְיִקְרָא, הֵהוּא מַעֲיִין עֶבֶד טִיבוּ לְעִשְׂבִין וְאֵיבִין, מֵאן דְקָרִיב עָלֵיהּ אֲתַהֲנִי בְכֻלָּא. אֲתַהֲנִי בְּמֵיא, אֲתַהֲנִי בְעִשְׂבִין, אֲתַהֲנִי בְּאֵיבִין. הֵהוּא מַעֲיִין מִתְעַטְרָא בְכֻלָּא. כַּמָּה וּוְרָדִין, כַּמָּה

עֲמָדוּ, וְלֹא לְקַחוּ מִמְקוֹמָם, וְלֹא קָרְבוּ אֵלָיו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אָמַר לְהֵם שְׁיִלְכוּ לְדַרְפָּם, שְׁהָרִי לָא נִתְנוּ לְהֵם רְשׁוּת לְחֹזֵר?

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִדְעָתִי שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה לְהַרְחִישׁ לָנוּ גַס. עוֹפוֹת עוֹפוֹת! לְכוּ לְדַרְכְּכֶם, וְאָמְרוּ לְאוֹתוֹ הַמְּנַה עֲלֵיכֶם שְׁהָרִי בִּתְחִלָּה הָיָה בְרִשׁוּתוֹ, וְכַעַת זֶה לֹא קָיָם בְּרִשׁוּתוֹ. אָבַל הַעֲלִינוּ אוֹתוֹ לְיוֹם הַסֶּלַע, כְּשֶׁעוֹלָה עָנָן בֵּין שְׁנֵי חֲזָקִים, וְלֹא מִתְחַבְּרִים. הַתְּפָזְרוּ אוֹתָם עוֹפוֹת וְהִלְכוּ.

בֵּין כַּף הָרִי שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מִתְפַּשְׁטִים בְּעַנְפִים לְשֹׁלֶשֶׁה צְדָדִים עָלֵיהֶם, וַיִּמְעִין מֵיָם נוֹבְעִים לְפָנֵיהֶם. שְׁמַחוּ כָּל הַחֲבָרִים, וְשְׁמַחוּ רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, טַרַח גְּדוֹל הָיָה לְאוֹתָם עוֹפוֹת בְּתַחֲלָה, וְטַרַח בְּעַלְיֵי חַיִּים לָא צְרִיכִים, שְׁהָרִי כְּתוּב (תְּהֵלִים קמָה) וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנִי לָא הִטְרַחְתִּי אוֹתָם. אָבַל אִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלֵינוּ, אֵינְנוּ יְכוּלִים לְדַחוּת אֶת הַמִּתְנַוֹת שְׁלוֹ. יִשְׁבוּ תַּחַת אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְשָׂתוּ מִהַמַּיִם וְנַהֲנוּ שָׂם.

פְּתַח רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) מַעֲיִן גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבַנוֹן. מַעֲיִן גְּנִים, וְכִי לִית מַעֲיִין אֶלָּא הֵהוּא מִן גְּנִים, וְכִי אֵין מַעֲיִין אֶלָּא אוֹתוֹ מִן גְּנִים? וְהָרִי כַּמָּה מַעֲיִנוֹת טוֹבִים וְנֹכְבָדִים יֵשׁ בְּעוֹלָם! אֶלָּא אֵין כָּל הַהֲנְאוֹת שׁוֹת. יֵשׁ מַעֲיִן שְׂוִיצָא בְּמַדְבְּרָא בְּמָקוֹם יָבֵשׁ - הַנְּאָה יֵשׁ לְמִי שְׂוִישׁב וְשׁוֹתָה. אָבַל מַעֲיִן גְּנִים, כַּמָּה טוֹב הוּא וְנֹכְבָד. אוֹתוֹ מַעֲיִן עוֹשֶׂה טוֹב לְעִשְׂבִים וְלְפְרוֹת, מִי שְׁמַתְקָרַב אֵלָיו נַהֲנָה כָּל; נַהֲנָה בְּמַיִם, נַהֲנָה בְּעִשְׂבִים, נַהֲנָה בְּפְרוֹת. אוֹתוֹ מַעֲיִן מִתְעַטְרָא בְּכָל. כַּמָּה שׁוֹשְׁנִים,

עשבין דריחא סחרניה, כמה יאות ההוא מעיין, משאר מעינין, באר מים חיים.

והכי אוקימנא כלא בכנסת ישראל קאמר, איהי מעיין גנים. מאן גנים. חמש גנים אית ליה לקודשא בריה הוא, דקא משתעשעא בהו. ומעייןא חדא עלווייהו, דקא אשקי לון, ורזי לון, טמיר וגניז, וכלהו עבדין פירין ואיבין. גנתא חדא אית לתתא מנייהו, וההוא גנתא נטיר סתרא מפל סטרין דעלמא. תחות האי גנתא, אית גנים אתרנין, עבדין איבין לזנייהו.

והאי גנתא, אתהפך והוי מעיין דאשקי לון, באר מים חיים, פד אצטריף הוי מעיין, וכד אצטריף הוי באר, מה בין האי להאי. לא דאמי, פד אתמשכון (דף ר"ב ע"א) מיא מאליהו, לכד שאבין מיא לאשקאה. ונוזלים מן לבנון, מאי נוזלים. אלין נוזלים אהדרו למעיין, (ס"א דבלהו) פד נבעין מיין ונוזלים טפין לעילא (ס"א מלעילא) אלין בתר אלין, מיין מתיקן, דנפשא אזלא אבתרייהו. פך אינון חמש מקורין, דנפקו מן לבנון, אתעבידו נוזלים בהאי מעיין. פך קדשא בריה הוא רחיש לן ניסא באתר דא, קרינא על מעייןא דא קרא דא. (ס"א פאי נוזלים. אלון חמש מקורין דנפקו מן לבנון לעילא, אתעבידו נוזלים דכד אהדרו למעיו, נבעין מיין ונוזלים טפין אלון בתר אלון מיין מתיקן, דנפשא אזלא אבתרייהו. פך קדשא בריה הוא רחיש לן ניסא באתר דא, בהאי מעיין ועל מעייןא דא קרינא קרא דא.)

הו פתח ואמר, (דברים ט) פי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו', כמה טבין אינון ארחין ושבילין דאורייתא, דהא בכל מלה ומלה, אית כמה עיטין, כמה טבין לבני נשא, כמה מרגלאן דקא מנתהרן לכל סטר, ולית לך מלה באורייתא, דלית בה כמה בוצינין מנתהרן לכל סטר. האי קרא איהו כפום

כמה עשבי ריח סביבו, כמה נאה אותו מעין משאר המעינות, באר מים חיים.

וכך בארנו, הכל בכנסת ישראל אומר, היא מעין גנים. מי הגנים? חמשה גנים יש לקדוש ברוך הוא שמשתעשע בהם, ומעין אחד מעליהם שמשקה אותם ומרזה אותם, טמיר וגניז, וכלם עושים פרות ותבואה. גנה אחת יש תחת מהם, ואותה הגנה שמורה סביב מפל צדדי העולם. תחת גנה זו יש גנים אחרים עושים פרות למיניהם.

וגנה זו התהפכה והיתה למעין שמשקה אותם, באר מים חיים. כשצריך זה מעין, וכשצריך זה באר. מה בין זה לזה? לא דומה. כשנמשכים המים מאליהם לכששואבים מים להשקות. ונוזלים מן לבנון, איזה נוזלים? נוזלים אלו חוזרים למעין, (של כלם) כשנובעים מים ונוזלות טפות למעלה (מלמעלה) אלו אחר אלו, מים מתוקים שהנפש הולכת אחריהם. פך הם חמשה מקורות שיצאו מן לבנון, נעשו נוזלים במעין זה. פך הקדוש בריה הוא הרחיש לנו נס במקום זה, קראנו על מעין זה פסוק זה. (מה הנוזלים? אלו חמשה מקורות שיצאו מלבנון למעלה, נעשו נוזלים כאשר חזרו למעין, נובעים מים ונוזלות טפות אלו אחר אלו מים מתוקים, שהנפש הולכת אחריהם. פך הקדוש בריה הוא הרחיש להם נס במקום זה במעין זה, ועל מעין זה קראנו פסוק זה.)

עוד פתח ואמר, (דברים ט) פי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה וגו'. כמה טובים הם דרכי ושבילי התורה, שהרי בכל דבר ודבר יש כמה עצות, כמה טובות לבני אדם, כמה מרגליות שמאירות לכל צד, ואין לך דבר בתורה שאין בו כמה גרות

מאירים לכל צד. פסוק זה הוא כפשוטו, ויש בו כפי מדרשו, ויש בו חכמה עליונה להזהיר למי שצריך. אשרי חלקו מי שמשתדל בתורה תמיד.

מי שמשתדל בה, מה כתוב בו? (תהלים א) פי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ. למה זה סמוך לזה? אלא מי שמשתדל בתורה יומם ולילה, לא יהיה כעץ יבש, אלא כעץ שתול על פלגי מים. מה אילן יש בו שרשים, ויש בו קלפות, ויש בו מוח, ויש בו ענפים, ויש בו פרי עלים, ויש בו פרחים, ויש בו פרי - שבעה סוגים אלו עולים לשבעה עשר, לשבעים, גם דברי תורה יש בהם פשט המקרא, דרש, רמז שרומז חכמה, גימטריאות, סודות טמירים, סודות נסתרים אלו על אלו, פסול וכשר, טמא וטהור, אסור והתר. מכאן והלאה מתפשטים הענפים לכל צד, והיה כעץ ודאי. ואם לא - אינו חכם בחכמה.

בא וראה כמה חביבים אותם שמשתדלים בתורה לפני הקדוש ברוך הוא, שאפלו בזמן שהדין תלוי בעולם ונתנה רשות למשחית להשחית, הקדוש ברוך הוא מצוהו עליהם, על אותם המשתדלים בתורה, וכך אומר להם הקדוש ברוך הוא: פי תצור אל עיר, בגלל החטאים הרבים שחטאו לפני והתחייבו בדין.

ימים רבים, מה זה רבים? (שלשה ימים זה אחר זה נקראו ימים רבים. אף כאן פי תצור אל עיר ימים רבים) שלשה ימים זה אחר זה שנודע דבר בעיר. מניין לנו ששנים רבים הם שלשה? שכתוב (ויקרא טו) ואשה פי יזוב זוב דמה ימים רבים. וכי

פשטיה. ואית ביה כפום מדרשיה. ואית ביה חכמתא עלאה, לאזדהרא למאן דאצטרין. זכאה חולקיה מאן דאשתדל באורייתא תדיר. מאן דאשתדל בה, מה כתיב ביה, (תהלים א) פי אם בתורת יי חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ. אמאי דא סמיך לדא. אלא מאן דאשתדל באורייתא יומם ולילה, לא ליהוי כאעא יבישא, אלא כעץ שתול על פלגי מים. מה אילן אית ביה שרשין, ואית ביה קליפין, ואית ביה מוחא, ואית ביה ענפין, ואית ביה טרפין, ואית ביה פרחין, ואית ביה איבא. שבעת זינין אליו, סלקין לשבעה עשר, לשבעין. אוף מלין דאורייתא אית בהו פשטא דקרא. דרשא. רמז, דקא רמיז חכמתא. גימטריאות. רזין טמירין. רזין סתימין אליו על אליו. פסול וכשר. טמא וטהור. איסור והיתר. מכאן ולהלאה, מתפשטאן ענפין לכל סטר. והיה כעץ ודאי, ואי לאו, לאו איהו חכם בחכמתא.

תא חזי, כמה חביבין אינון דמשתדלי באורייתא קמי קדשא ברוך הוא, דאפילו בזמנא דדינא תליא בעלמא, ואתייביב רשו למחבלא לחבלא, קדשא ברוך הוא פקיד ליה עלווייהו, על אינון דקא משתדלי באורייתא. והכי אמר ליה קדשא ברוך הוא, פי תצור אל עיר, בגין חוביהון סגיאיין דחטאן לקמאי, ואתחייבו בדינא.

ימים רבים, מאי רבים. (תלתא יומא, דא בטר דא, אקרי ימים רבים, אוף תכא כי תצור אל עיר, ימים רבים) תלתא יומין, דא בטר דא, דאשתמודעא דבר במקתא. מנלן דימים רבים תלתא יומין אינון, דכתיב, (ויקרא טו) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים.

וכי ימים רבים אינון. אלא תלתא יומין דא בטר דא, אקרי ימים רבים.

ימים רבים הם? אלא שלשה ימים זה אחר זה נקראים ימים רבים. גם כן, כי תצור אל עיר ימים רבים - שלשה ימים זה אחר זה שנודע דבר בעיר. בא ואצוף על (בל) בני ביתי: לא תשחית את עצה - זה תלמיד חכם שהוא בעיר, שהוא עץ החיים, אילן שנותן פרות.

דבר אחר את עצה - אותו שנותן עצה לעיר להנצל מן הדין ומלמד אותם דרך שילכו בה, ועל זה לא תשחית את עצה לנדם עליו גרזן. לנדם עליו דין, ולא להושיט עליו חרב לזהטת, חרב שנונה, אותה שהורגת שאר אנשי העולם. פי ממנו תאכל. וכי אותו מחבל אוכל ממנו? לא. אלא פי ממנו תאכל, אותו סלע קשה, אותה שכל רוחות חזקות וקדושות יוצאות ממנה, שאין הנאה ותאנה לרוח הקדש בעולם הזה אלא תורתו של אותו צדיק. כפיכול הוא מפרנס אותה ונותן לה מזון בעולם הזה יותר מכל קרבנות העולם.

בקרבן מה כתוב? (שיר השירים ה) אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים. ומיום שנחרב בית המקדש ובטלו הקרבנות, אין לו לקדוש-ברוך הוא אלא אותם דברי תורה, והתורה שמתחדשת בפיו. בשביל כך פי ממנו תאכל, ואין לה מזון בעולם הזה אלא ממנו ומאותם שפמותו. וכיון שפמנו תאכל והוא זן אותה - אתו לא תכרת. תהיה (טמיר) זהיר בו שלא תתקרב אליו.

כי האדם עץ השדה - זה נקרא אדם שנודע מעלה ומטה. עץ השדה - עץ גדול ותקיף שאותו שדה אשר ברכו ה', (יה) סמוך עליו, אילן שנודע לאותו שדה שפתיב לא תשחית את עצה, אותו

אוף הקי כי תצור אל עיר ימים רבים, תלתא יומין דא בטר דא, דאשתמודעא דבר במתא. תא ואפקיד לך על (בל) בני ביתי. לא תשחית את עצה, דא תלמיד חכם דדא איהו במתא, דאיהו אילנא דחיי, אילנא דיהיב איבין.

דבר אחר את עצה, ההוא דיהיב עיטא למתא, לאשתזבא מן דינא, ואוליה לון ארחא דיהכון בה, ועל דא לא תשחית את עצה לנדות עליו גרזן, לנדחא עליה דינא, ולא לאושטא עליה חרבא מלהטא, חרבא משננא, היא דקטלא לשאר אינשי דעלמא. פי ממנו תאכל. וכי ההוא מחבלא אכיל מניה, לא אלא כי ממנו תאכל, ההיא טנרא תקיפא, היא דכל רוחין תקיפין וקדישין נפקין מנה, דלית הנאה ותיאובתא לרוח קדשא בהאי עלמא, אלא אורייתא דההוא זפאה, כפיכול איהו מפרנס לה, ויהיב לה מזונא בהאי עלמא, יתיר מפל קרבנין דעלמא.

בקרבן מה כתוב. (שיר השירים ה) אכלתי יערי עם דבשי אכלו רעים. ומיזמא דאתחרב בי מקדשא, ובטלו קרבנין, לית ליה לקודשא בריך הוא, אלא אינון מלין דאורייתא, ואורייתא דאתחדשא בפומיה, בגין כך פי ממנו תאכל, ולית לה מזונא בהאי עלמא, אלא ממנו, ומאינון דכוותיה. וכיון דממנו תאכל, ואיהו זן לה, אותו לא תכרות, הוי (טמיר) זהיר ביה, דלא תקרב ביה.

כי האדם (דף ר"ב ע"ב) עץ השדה, דא אקרי אדם דאשתמודע עילא ותתא. עץ השדה, אילנא רברבא ותקיף דההוא (בראשית כז) שדה אשר ברכו יי (דא) סמוך עליה, אילן דאשתמודע לההוא שדה תדיר. לבא מפניך במצור, מלה דא תמיד. לבא מפניך במצור - דבר זה חוזר לראש הפסוק שפתיב לא תשחית את עצה, אותו

שנותן להם עצה ומתקין את העיר. לבא מפניך במצור, הוא נותן להם עצה להתפתח ולחזור בתשובה, ומתקין לו כלי זין, חצוצרות ושופרות. לבא מפניך, מה זה לבא מפניך? לבא לפני ולעלות מפניך, מפני הפחד שלך. במצור, במקום שעליונים ותחתונים לא יכולים לעלות לשם. ומיהו? דרגה שבעלי תשובה נכנסים לשם. ומי היא? תשובה. זהו מצור, מקום חזק וסלע חזק.

וכיון שעצה זו לוקחים, אני מכפר לחטאיכם ומתקבלים ברוח לפני. וכל זה פוקד הקדוש ברוך הוא על אותם המשתדלים בתורה. משום כך צדיקים הם כשמשתדלים בתורה, אותם שמשתדלים בתורה הם עצים גדולים בעולם הזה.

ראו מה עשה הקדוש ברוך הוא שנטע אילנות אלו, אשרי הדרך הזה. ולא די אילן אחד, אלא שלשה אילנות גדולים פרושו ענפים לכל צד עשה לנו הקדוש ברוך הוא. יהי רצון לפני השמים שלא יעברו לעולם אילנות אלו ומעין זה ממקום זה, ועד היום עומדים שם, ואותו מעין מים. והאנשים קוראים להם נציבות של רבי פנחס בן יאיר.

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית א) וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך. בא וראה, אותו עשו הרשע נתן עינו לעין בנשים, ובגללו התקין יעקב תקוניו. שם שפחות מקדימה, ובניהם לאחור, שחשובים יותר. לאה אחריהם, ובניה מאחור. אחר כך יוסף, ואחריה רחל, והוא עבר לפניהם.

אהדר לרישא דקרא, דכתיב לא תשחית את עצה, ההוא דיהיב לון עיטא, ואתקין למתא, לבא מפניך במצור, איהו יהיב לון עיטא, לאתקנא ולאהדרא בתיובתא, ואתקין ליה מאני זיינין, בוקינס ושופרין. לבא מפניך, מאי לבא מפניך. לבא לקמאי, ולאעלא מפניך. מקמי דחילו דילך. במצור, באתר דעלאין ותתאין לא יכלין לאעלא תמן. ומאן איהו. דרגא דבעלי תשובה עאלין תמן, ומאן איהו. תשובה. דא איהו מצור, אתר תקיף, וטנרא תקיפא.

וכיון דעיטא דא נטלין, אנא מכפר לחובביהו ואתקבלן ברענא לקמאי. וכל דא פקיד קדשא בריך הוא, על אינון דמשתדלי באורייתא. בגין כך זכאין אינון דקא משתדלי באורייתא, אינון דמשתדלי באורייתא אינון אילנין רברבין בהאי עלמא.

חמו, מה עבד קדשא בריך הוא דנטע אילין אילנין, זכאה ארחא דא, ולא די אילנא חדא, אלא תלתא אילנין רברבין, פריסן ענפין לכל סטר, עביד לן קדשא בריך הוא. יהא רענא קמי שמיא, דלא יתעדון לעלמא אילנין אלין, ודא מעיינא, מאתר דא ועד יומא קיימין תמן, וההוא מעיינא דמא. וקראן לון בני נשא, נציבו דרבי פנחס בן יאיר. (ע"כ) (חסר וזהו).

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית א) וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך. תא חזי, ההוא רשע דעשו, יהיב עינו לעיינא על נשין, ובגיניה אתקין תיקוניו יעקב, שוי שפחות בקדמיתא, ובגיהון לבתר, דחשיבו יתיר. לאה אפתייהו, ובנהא לבתר. לבתר יוסף, ובתרה רחל, והוא עבר לפניהם.

בְּשִׁבְלָם הַשְּׁתַחֲוּוּ, מַה כְּתוּב?
וּתְגַשְׁנוּ הַשְּׁפָחוֹת הַנֶּה וּלְדִיהֶן
וּתְשַׁתְּחוּיֵן, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב, וּתְגַשְׁ
גַּם לְאֵה וּלְדִיהָ וּשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחַר
נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְהָרִי יוֹסֵף
לְאַחֹר הַיָּה, וְרַחֵל לְפָנָיו! אֲלֵא
בֵּן טוֹב, בֵּן אֱהוּב, צְדִיק הָעוֹלָם,
יוֹסֵף. כִּינֹן שְׂרָאָה עֵינֵי שֶׁל אוֹתוֹ
רָשַׁע מִסְתַּכֵּל בְּנִשְׂיָם, פָּחַד עַל
אִמּוֹ. יֵצֵא מֵאַחֲרֶיהָ וּפְרִישׁ
זְרוּעוֹתָיו וְגוֹפוֹ וְכֶסֶה עֲלֶיהָ כְּדִי
שְׁלֵא יִתֵּן אוֹתוֹ רָשַׁע עֵינָיו בְּאִמּוֹ.
כִּמָּה הַתְּגַדֵּל? שֵׁשׁ אַמּוֹת לְכָל צַד,
וְכֶסֶה עֲלֶיהָ, וְלֹא יִכְלֶה עֵינָיו שֶׁל
אוֹתוֹ רָשַׁע לְשַׁלֵּט עֲלֶיהָ.

כִּמּוֹ זֶה, וַיֵּשֶׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו.
עֵינָיו כְּתוּב, אוֹתָהּ עֵין רַעָה (שְׂמִי
עֵינַיִם הָיָה זֹקֵף, אֲלֵא בַשְּׁעָה) שְׁרָצָה
לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם. וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל
שֹׁכֵן לְשִׁבְטָיו. מַה זֶה שֹׁכֵן
לְשִׁבְטָיו? אֲלֵא שִׁבְט יוֹסֵף הָיָה
שֵׁם וְשִׁבְט בְּנֵימִין. שִׁבְט יוֹסֵף
שְׁלֵא שׁוֹלֵטת בָּהֶם עֵין הָרַע,
שְׁפָתוֹב (שֵׁם מִט) בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף. מַה
זֶה בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף? שֶׁהַתְּגַדֵּל
לְכַסּוֹת עַל אִמּוֹ. בֵּן פֶּרֶת עֲלֵי עֵין,
שְׁלֵא שְׁלֵטָה בּוֹ עֵין הָרַע. שִׁבְט
בְּנֵימִין, שְׁפָתוֹב בּוֹ (דְּבָרִים לג) וּבֵין
כְּתִיבֵי שֹׁכֵן, וְכְתוּב יִשְׁכֹּן לְבִטְחָה.
מַה זֶה לְבִטְחָה? שְׁלֵא פוֹחַד מֵעֵין
הָרַע וְלֹא פוֹחַד מִפְּגָעִים רָעִים.
אָמַר אוֹתוֹ רָשַׁע, אֲנִי אֶעֱבִיר
חֹמֶה זֹאת שְׁלֵא תַעֲמֹד, וְאֲנִי
אֶסְתַּכֵּל כִּמּוֹ שְׁצָרִיךְ. רַחֵל הִיָּתָה
שֵׁם, רָאתָה שְׁעֵין אוֹתוֹ רָשַׁע
שְׁנוּנָה לְהִזְיֵק. מַה עֲשִׂיתָ? יֵצֵא
וּפְרִישָׁה כְּנִפְיָה עֲלֵיהֶם וְכִסְתָּה עַל
בְּנֵיהָ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּשֶׂא בַלְעָם
אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּינֹן
שְׂרָאָתָה רֹחַם הַקֹּדֶשׁ, עֵין שְׁנוּנָה,
מִיָּד - וְתָהִי עֲלֵיו רֹחַם אֱלֹהִים. עַל
מִי? עַל יִשְׂרָאֵל. שְׁפָרְשָׁה כְּנִפְיָה
וְכִסְתָּה עֲלֵיהֶם, וּמִיָּד שָׁב אוֹתוֹ
רָשַׁע לְאַחֹר.

כִּי סָגִידוּ כְּלֵהוֹן, מַה כְּתוּב. (בְּרַאשִׁית לג) וּתְגַשְׁנוּ
הַשְּׁפָחוֹת הַנֶּה וּלְדִיהֶן וּתְשַׁתְּחוּיֵן. וְלִבְתֵּר
כְּתוּב, וּתְגַשְׁ גַּם לְאֵה וּלְדִיהָ וּשְׁתַּחֲוּוּ וְאַחַר
נִגַּשׁ יוֹסֵף וְרַחֵל וְגו'. וְהָא יוֹסֵף לְבְתֵרֵיתָא
הָהּ, וְרַחֵל לְקַמֵּיהָ. אֲלֵא בְרָא טָבָא, בְּרָא
רַחֵמָא, צְדִיקָא דְעַלְמָא, יוֹסֵף, כִּינֹן דְחָמָא
עֵינָיה דְהָהוּא רָשַׁע מִסְתַּכֵּל בְּנִשְׂיָן, דְחִיל עַל
אִמִּיהָ, נְפִיק מֵאַבְתָּרָה, וּפְרִישׁ דְרוּעוֹי וְגוֹפִיהָ,
וְכִסֵּי עֲלָהּ, בְּגִין דְלֹא יִתֵּן הָהוּא רָשַׁע עֵינָיו
בְּאִמִּיהָ. כִּמָּה אַתְסָגִי, שִׁית אִמִּין לְכָל סֵטֵר,
וְחָפָא עֲלָהּ, וְלֹא יִכִּיל עֵינָיה דְהָהוּא רָשַׁע
לְשַׁלְטָאָה עֲלָהּ.

בְּגוֹזָנָא דָא, וַיֵּשֶׂא בַלְעָם אֶת עֵינָיו, עֵינָיו כְּתוּב,
הָהוּא עֵינָא בִישָׂא (תְּרִין עֵינֵין טוֹב וְזָרוֹת, אֲלֵא
בַשְּׁעָה) דְבַעָא לְאַסְתַּכֵּלָא עֲלֵיהּ. וַיֵּרָא אֶת
יִשְׂרָאֵל שׁוֹכֵן לְשִׁבְטָיו. מַהוּ שׁוֹכֵן לְשִׁבְטָיו.
אֲלֵא שִׁבְטָא דְיוֹסֵף הָהּ תַּמָּן, וְשִׁבְטָא דְבְנֵימִין.
שִׁבְטָא דְיוֹסֵף, דְלֹא שְׁלֵטָא בְהוּ עֵינָא בִישָׂא,
דְכְתִיב, (בְּרַאשִׁית מט) בֵּן פוֹרֶת יוֹסֵף. מֵאֵן בֵּן פוֹרֶת.
דְאֵתְסָגִי לְכַסָּאָה עַל אִמִּיהָ. בֵּן פוֹרֶת עֲלֵי עֵין,
דְלֹא שְׁלֵטָא בִיהָ עֵינָא בִישָׂא. שִׁבְטָא דְבְנֵימִין,
דְכְתִיב בִּיהָ (דְבָרִים לג) וּבֵין כְּתִיבֵי שֹׁכֵן. וְכְתִיב
(דְבָרִים לג) יִשְׁכּוֹן לְבִטְחָה. מֵאִי לְבִטְחָה. דְלֹא דְחִיל
מֵעֵינָא בִישָׂא, וְלֹא דְחִיל מִפְּגָעֵין בִישְׂיָן.

אָמַר הָהוּא רָשַׁע, אֲנָא אֶעֱבִר שׁוֹרָה דָא, דְלֹא
אַתְקִיִים, וְאֲנָא אֶסְתַּכֵּל כְּדָקָא יָאוֹת. רַחֵל
הָיָה תַמָּן, חָמָא דְעֵינָא דְהָהוּא רָשַׁע מְשַׁנָּא
לְאַבְרָשָׂא, מַה עֲבַדְתָּ. נִפְקַת וּפְרִישַׁת גְּדַפְהָא
עֲלֵיהּ, וְחָפָא עַל בְּרָהָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֵּשֶׂא
בַלְעָם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל. כִּינֹן דְחָמָא
רוּחַ דְקוּדְשָׁא, עֵינָא מְשַׁנָּא, מִיָּד וְתָהִי עֲלֵיו רוּחַ
אֱלֹהִים. עַל מֵאֵן. עַל יִשְׂרָאֵל. דְפְרִישׁ גְּדַפּוּי,
וְחָפָא עֲלֵיהוֹן. וּמִיָּד תֵּב הָהוּא רָשַׁע לְאַחֹרָא.

בְּהַתְחַלְתָּהּ הַבֵּן כִּסָּה עַל אִמּוֹ.
וְכַעַת הָאֵם מְכַסֶּה עַל בְּנָהּ. אָמַר
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
שֶׁהוּא כִּסָּה עַל רַחֵל אִמּוֹ שְׁלֹא
תִשְׁלַט הָעֵינַן שֶׁל אוֹתוֹ רָשַׁע עֲלֶיהָ,
חַיִּיד, בְּשָׁעָה שֶׁתָּבֵא עֵינַן רָעָה
אַחֲרַת לְהַסְתַּפֵּל עַל בְּנִיד וְעַל בְּנֵי
- אִמָּךְ תִּכְסֶּה עֲלֵיהֶם. אֵתָה פְּסִית
עַל אִמָּךְ - אִמָּךְ תִּכְסֶּה עֲלֶיךָ.

וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנְּשִׁים.
פְּסוּק זֶה נֹאמַר בְּסוּד הַחֲכָמָה,
בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁבַנֵי הָעוֹלָם
עוֹמְדִים בְּדִין, וַיִּשְׂרָאֵל שְׁבִים
בַּתְּשׁוּבָה לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְכַפֵּר עַל עֲוֹנוֹתֵיהֶם. וְאוֹתוֹ
מְקַטְרֵג עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, שְׁחוֹשֵׁב
לְאַבֵּד אוֹתָם עַל חֲטָאֵיהֶם,
שׁוֹלְחִים לוֹ אוֹתוֹ דוֹרוֹן, וְאֵז כְּתוּב
(בְּרַאשִׁית לב) כִּי אָמַר אֲכַפְרָה פָּנָיו
בַּמִּנְחָה הַהִלְכַת לִפְנָיו. אַחַר
שֶׁמְקַבֵּל אוֹתוֹ מְקַטְרֵג הַדוֹרוֹן,
מִתְהַפֵּף לָהֶם לְסַנְגוֹר.

מִזְדַּקֵּף וְרוֹאֶה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּלָם
מִתְעַנִּים, יַחְפִּי רַגְלִים. רוֹאֶה
נְשִׁים, רוֹאֶה תִּינוּקוֹת, כְּלָם
בַּתְּעִנִּית, כְּלָם נְקִיִּים בְּנִקְיוֹן.
וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ. שֵׁם קְדוּשׁ לָךְ.
מִי אֵלֶּה לָךְ. שׁוֹאֵל עַל הַתִּינוּקוֹת,
וְאוֹמֵר, הַיְלָדִים אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים
אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי לָמָּה צָרִיךְ לְהַשִּׁיבּוֹ
כְּלוּם? אֵלֶּה כִּינּוֹן שֶׁמְקַבֵּל אוֹתוֹ
שׁוֹחַד, מִתְהַפֵּף לָהֶם לְסַנְגוֹר. מְרִים
עֵינָיו וְרוֹאֶה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ זֶה,
חוֹשֵׁב שֶׁבְּגִלָּל פָּחַדוֹ הֵם עוֹמְדִים
כָּךְ.

שׁוֹאֵר עַל הַתִּינוּקוֹת, וְאוֹמֵר מִי
אֵלֶּה לָךְ. (וְאוֹמֵר בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר הַיְלָדִים) מַה
זֶה מִי אֵלֶּה לָךְ? אֵלֶּה אָמַר, מִיֵּלֶּא
אַתָּם שְׁחַטְאֵתָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, אֲבָל
תִּינוּקוֹת אֵלּוּ מִדּוּעַ עוֹמְדִים כָּךְ?
מִי אֵלֶּה לָךְ? וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים. רוּחַ
הַקְדוּשׁ אוֹמְרָת, וְעַל זֶה טַעַם

בְּקִדְמוֹתָא בְּרָא חָפָא עַל אִמְיָה. וְהַשְׁתָּא אִימָא
חָפָא עַל בְּרָא. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיד
הוּא, בְּהֵיִא שְׁעָתָא דְחָפָא אִיהוּ עַל רַחֵל
אִמְיָה, דְּלֹא יִשְׁלוּט עֵינָא דְהַהוּא רָשַׁע עֲלֶיהָ,
חַיִּיד, בְּשָׁעָתָא דִּיֵּיִתִי עֵינָא בִּישָׂא אַחֲרָא
לְאַסְתַּפְּלָא עַל בְּנִיד וְעַל בְּנֵי, אִמָּךְ תִּחְפִּי
עֲלֵיִיהוּ. אֵתָה חָפִית עַל אִמָּךְ, אִמָּךְ תִּחְפִּי
עֲלֵיִיהוּ.

וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת הַנְּשִׁים. הַאי קָרָא,
בְּרָא דְחֲכָמְתָא אַתְמוֹ, בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי,
דְּבַנֵי עֲלָמָא קִיִּימִי בְּדִינָא, וַיִּשְׂרָאֵל תִּיבִין
בְּתִיבּוֹתָא קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא, לְכַפְרָא עַל
חֻבְיֵיהוּ. וְהַהוּא מְקַטְרֵגָא קִיִּימָא עֲלֵיִיהוּ,
דְּחָשִׁיב לְאוּבְדָא לֹוֹן עַל חֻבְיֵיהוּ, שְׁלַחִי לִיָּה
הַהוּא דוֹרוֹנָא, וְכַדִּין פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית לג) כִּי אָמַר
אֲכַפְרָה פָּנָיו בַּמִּנְחָה הַהִלְכַת לִפְנָיו. לְבַתָּר
דְּמְקַבֵּל הַהוּא מְקַטְרֵגָא לְהַהוּא דוֹרוֹנָא,
אַתְהַפֵּף לְהוּ סַנְיָגוֹרָא.

זְקִיף וְחָמִי לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, פְּלֵהוּ מִתְעַנֵּן
בַּתְּעִנִּיתָא, יַחְפִּי רַגְלִין. חָמִי נְשִׁין, חָמִי
יַנּוּקִין, פְּלֵהוּ בַּתְּעִנִּיתָא, פְּלֵהוּ (דף ר"ג ע"א) נְקִיִּים
בְּנִקְיוֹ. וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ. שְׁמָא קְדִישָׁא לָךְ.
מִי אֵלֶּה לָךְ. שְׁאִיל עַל יַנּוּקִי, וְאוֹמֵר הַיְלָדִים
אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ. וְכִי אָמַי אֲצַטְרִיךְ
לְאַתְבָּא לִיָּה פְּלוּם. אֵלֶּה כִּינּוֹן דְּמְקַבֵּל הַהוּא
שׁוֹחַד, אַתְהַפֵּף לְהוּ סַנְיָגוֹר. זְקִיף עֵינָיו, וְחָמִי
לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל פְּגוּוֹנָא דָּא, חָשִׁיב דְּבַגִּין דְּחִילוֹ
דִּילִיָּה אֵינּוֹן קִיִּימִין פְּךָ.

שְׁאִיר עַל יַנּוּקִי, וְאוֹמֵר מִי אֵלֶּה לָךְ. (וְאוֹמֵר בְּאוֹרַח
סְתִים הַיְלָדִים) מַהוּ מִי אֵלֶּה לָךְ. אֵלֶּה אָמַר,
תִּינַח אַתּוֹן דְּחַבְתּוֹן קָמִי מְלָכָא. אֲבָל אֵלִין
יַנּוּקִי, אָמַי קִיִּימִין הָכִי, מִי אֵלֶּה לָךְ. וַיֹּאמֶר
הַיְלָדִים, רוּחַ קְדָשָׁא אָמַר, וְעַל דָּא זְקִיף טַעַמָּא. וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים. בְּאַרְחַ

זְקוּף. וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים, בְּדָרְךָ נִסְתָּר, אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ. וְכִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרָה אֶת עֲבָדְךָ? אֲלֹא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת: אֵלֶּה אוֹתָם תִּינּוּקוֹת שֶׁלֹּא חָטְאוּ וְלֹא טָעְמוּ טַעַם חָטָא, וַיִּמְסְרֶם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא בְּיַד הַמַּמְנָה שֶׁלָּךְ וְהִרְגֵּ אֹתָם בְּלִי חָטָא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ד) וַיִּמַּד עֲשֻׁקֵיהֶם פֶּחַ. וְזֶהוּ אֶת עֲבָדְךָ.

בֵּינָן שֶׁשָּׁמַע מֵאוֹתָם תִּינּוּקוֹת, מִיַּד עוֹלָה לְקֹדֶשׁ-בְּרוּף-הוּא וְאוֹמֵר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, כָּל דְּרָכֶיךָ בְּדִין אֱמֶת, וְאִם הִדִּין שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹל חֲטָאֵיהֶם הֵם, תִּינּוּקוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁלֹּא חָטְאוּ לְפָנֶיךָ, לְמָה מְסַרְתָּ אוֹתָם לְהִרְגֵם בְּלִי חָטָא? וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא לּוֹקֵחַ דְּבָרָיו בְּכָף וְחָס עֲלֵיהֶם. וְאוֹתָהּ שְׁעָה אֵין אֶסְפְּרָה בְּתִינּוּקוֹת.

וְאוֹתוֹ מְקַטְרֵג לּוֹקֵחַ קִנְיָה מֵאוֹתוֹ מְמַנָּה שֶׁתַּחַת יָדָיו, וְאוֹמֵר: וְכִי לִי נִתַּן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא אוֹתָם שֶׁמְתַלְבָּשִׁים בְּחֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת, וְלֵאוֹתוֹ מְמַנָּה שְׁלִי מְסַר תִּינּוּקוֹת בְּלִי חָטָא שֶׁלֹּא טָעְמוּ טַעַם חָטָא?! מִיַּד הוֹלֵךְ לְהוֹצִיאֵם מִתַּחַת יָדוֹ וְלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם. וְעַל זֶה מְקַדֵּם לוֹ וְאוֹמֵר לוֹ, הַיְלָדִים אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ. לְאוֹתוֹ עֲבָדְךָ, בְּלִי חָטָא וּבְלִי חֲטָאָה. וְכִדִּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שִׁבַּח לְמַמְנָה שֶׁלוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, רוֹצֵה לְהוֹצִיאֵם מִיָּדוֹ.

בְּשַׁעֲוִירוֹת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם זֶה לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא, מָה כְּתוּב? וְהוּא עֹבֵר לְפָנֵיהֶם. הָרִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עוֹבֵר לְפָנֵיהֶם, (כמו שֶׁנֶּאֱמַר (מִיכָה ב) וַיַּעֲבֹר מִלְּפָנֵיהֶם) וְהוּא וְדָאֵי עֹבֵר לְפָנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שִׁבַּע פְּעָמִים, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַקְּטִינָה עֲצָמָה לְגַבֵּי מַעְלָה שִׁבַּע פְּעָמִים לְגַבֵּי שִׁבַּע דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שֶׁמַּעְלָיו, וְהַקְּטִינָה עֲצָמָה לְכֻלָּל

סְתִימִים אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ, וְכִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אֶת עֲבָדְךָ. אֲלֹא רוּחַ קֹדֶשׁ אָמַר, אֵלֶּיךָ אֵינּוֹן יִנּוּקֵי דְלָא חָאבוּ, וְלֹא טָעִימוּ טַעַמָא דְחֲטָאָה, וַיִּמְסַר לוֹן קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא, בִּידָא דְהוּא מְמַנָּא דִילָךְ, וְקָטִיל לוֹן בְּלֹא חוּבָא, כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (קהלת ד) וַיִּמַּד עֲשֻׁקֵיהֶם פֶּחַ. וְזֶהוּ הוּא אֶת עֲבָדְךָ.

בֵּינָן דְשָׁמַע מֵאֵינּוֹן יִנּוּקֵי, מִיַּד סְלִיק לְגַבֵּי קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא, וְאוֹמֵר, מְאָרִיָּה דְעֲלָמָא, כָּל אַרְחָךְ בְּדִינָא דְקָשׁוּט, וְאִי דִינָא שְׁרִיָּא עַל יִשְׂרָאֵל בְּגִין חוּבִיָּהוֹן אִיהוּ, יִנּוּקִין דְלֵהוֹן דְלֹא חָאבוּ לְקַמָּךְ, אֲמַאי מְסַרֵת לוֹן לְקָטִילָא לוֹן בְּלֹא חוּבָא. וְקוֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא נְטִיל מְלוּי בְכָךְ, וְחָס עֲלֵיהֶוּ. וְהִיא שְׁעָתָא, לָא הָוִי אֶסְפְּרָא בְּתִינּוּקוֹת.

וְהוּא מְקַטְרֵגָא נְטִיל קִנְיָה מֵהוּא מְמַנָּא דְתַחַת יָדָיָה. אָמַר, וְכִי לִי יִהְיֶה קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא אֵינּוֹן דְמִתְלַבְּשֵׁן בְּחֲטָאִין וְחוּבִין, וְלֵהוּא מְמַנָּא דִילִי מְסַר יִנּוּקִין בְּלֹא חוּבָא, דְלֹא טָעְמוֹן טַעַמָא דְחוּבָה. מִיַּד אֲזַל לְאַפְקָא לוֹן מִתַּחַת יָדָיָה, וְלֹא יִשְׁלוּט בָּהוּ. וְעַל דָּא אֲקָדִים לִיָּה וְאוֹמֵר לִיָּה, הַיְלָדִים אֲשֶׁר חֲנַן אֱלֹהִים אֶת עֲבָדְךָ. לֵהוּא עֲבָדְךָ, בְּלֹא חוּבָא וּבְלֹא חֲטָאָה. וּבְגִין דְלֹא יִהְיֶה שִׁבַּחָא לְמַמְנָא דִילִיָּה יִתִּיר מִנִּיָּה, בְּעָא לְאַפְקָא לוֹן מִן יָדָיו. כִּד סְלִקִין צְלוֹתֵין דְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא דָּא קָמִי קֹדֶשׁא בְּרִיף הוּא, מָה כְּתִיב (בראשית לג) וְהוּא עֹבֵר לְפָנֵיהֶם. הָא רוּחַ קֹדֶשׁא אֶעְבֵּר לְקַמִּיָּהוּ, (כְּמָה דְאַתָּ אָמַר (מִיכָה ב) וַיַּעֲבֹר מִלְּפָנֵיהֶם) וְהוּא וְדָאֵי עֹבֵר לְפָנֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה שִׁבַּע פְּעָמִים, רוּחַ קֹדֶשׁא, אֲזַעֵר גְּרַמִּיָּה לְגַבֵּי עֵילָא ז' וְזַמְנִין, לְגַבֵּי ז' דְרָגִין עֲלָאִין דְעֲלִיָּה, וְאַקְטִין גְּרַמִּיָּה, לְאַכְלָלָא לוֹן עֲמִיָּה כָּל חַד וְחַד. עַד גִּשְׁתּוֹ עַד

אותם עמו כל אחד ואחד. עד גשתו עד אחיו, לאותה דרגת הרוחמים, שהרי הם בן וכת. בן - (שמות ד) בני בכרי ישראל. בת - כנסת ישראל. רוח הקדש עשתה הקטנת עצמה, עד גשתו.

בין שהגיע אליו, תבע ממנו והודיע לו צער בניהם למטה, ושניהם נכנסים להיכל טמיר גנוז של יום הפפורים, אם שלהם, ותובעים על ישראל לכפר להם, ואז כתוב (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'. יכפר עליכם לא כתוב, אלא יכפר עליכם.

ובעת הילדים, חכמים אלו של פאן, הקדוש ברוך הוא נתן להם סודות התורה להתעטר בהם ולהתפקן (להשתדל) בהם, עין רעה לא שולטת עליהם בגלל עין טובה, רוח הקדש של רבי פנחס ששורה עליהם. בא רבי פנחס ונשקו. אמר, אלמלא לא באתי בדרך זו אלא לשמע דברים אלו - די לי. אשרי דרך זו שבאתי אליה.

והקדוש ברוך הוא פאן, שהסכים אתנו. ולא די אילן אחד, אלא שלשה. אבל מעין זה דמות עליזנה היא אל אותו מעין טמיר ונגנוז. שלשה אילנות אלו, שלשה ארזים הם שנקראים ארזי הלבנון, והם דמות שלשה אילנות גדולים, סוד האבות.

(שהסכים ממנו. מעין זה דגמת אותו מעין עליון שטמיר ונגנוז. שלשה אילנות הם דמות של שלשה אילנות גדולים, סוד האבות) אשרי חלקנו באותה שעה.

הרבינו האילנות אחד על ראש רבי שמעון, ואחד על ראש רבי פנחס, ואחד על ראש רבי אלעזר. התפשטו הענפים לכל צד על ראשי החברים. בכה (שמח) רבי פנחס ואמר, אשרי חלקי ואשרי

אחיו, לזהוהו דרגא דרחמי, דהא בן וכת אינון. בן, (שמות ד) בני בכורי ישראל. בת, כנסת ישראל. רוח קדשא עביד אזעירו דגרמיה, עד גשתו.

בין דמטא לגביה, תבע מיניה, ואודע ליה צערא דבנייהו לתתא. ותרווייהו עאלין להיכלא טמירא גניזא דיום הפפורים, אימא דלהון, ותבעין על ישראל לכפרא לון, פדין פתיב (ויקרא טז) פי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וגו'. אכפר עליכם לא כתיב, אלא יכפר עליכם.

והשתא הילדים, אלין חפימין דהכא, קדשא בריה הוא יהב לון רזין דאורייתא, לאתעטרא בהו, ולאשתכללא (נ"א ולאשתדלא) בהו. עינא בישא לא שלטא עלייהו, בגין עינא טבא, רוח קדשא דרבי פנחס, דשריא עלייהו. אתא רבי פנחס ונשקיה. אמר, אלמלא לא אתינא ארחא דא, אלא למשמע מלין אלין, די לי. זפאה ארחא דא דאתינא לגבך.

וקודשא בריה הוא הכא, דאסתפם עמנא. ולא די אילנא חד, אלא תלת. אבל מעיינא דא, דיוקנא עלאה הוא, לגבי ההוא מעיינא דטמיר וגניז. תלת אילנין אלין, תלת ארזין אינון, דאקרון ארזי לבנון. ואינון דיוקנא תלת אילנין רברבין, רזא דאבהן. (ס"א דאסתפם עמנא. מעיינא דא, דיוקנא דהוא מעיינא עלאה דטמיר ונגניז. תלת אילנין אלין אינון דיוקנא תלת אילנין רברבין, רזא דאבהן.) זפאה חולקנא ביהיא שעתא.

ארבינו אילנין, חד על רישיה דרבי שמעון, וחד על רישיה דרבי פנחס, וחד על רישיה דרבי אלעזר. אתפשטו ענפין, לכל סטר, על רישיהון דחברייא, בכה (נ"א חדי) רבי פנחס ואמר, זפאה חולקי וזפאין עיני דחמאן

כף. ולא על דידך ועל דידי חדינא בלחודייהו, אלא על רבי אלעזר ברנא קא חדינא, דחשיב איהו קמי מלפא קדישא כחד מינן. קום ונשקיה. אמר רבי שמעון, אלעזר קום בקיומך, ואימא לקמי מארן מלין דיליה. קום רבי אלעזר. (דף ר"ג ע"ב).

פּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב וגו'. עמי, כמה רחמן הקדוש ברוך הוא על בניו. אף על גב שחטאו לפניו, כל דבריו באהבה אליהם כאב אל בנו. חטא הבן לאביו - מלקהו. כל עוד כשמלקהו ולא שב מדרך, נוזף בו בדברים ולא מקבל. אמר אביו: איני רוצה לעשות לבני כמו שעשיתי עד היום. אם אלקנו - יחשש בראשו, הרי הפאב שלו אצלי. אם אנזף בו - דמותו משתנית. מה אעשה? אלא אלף ואתחנן אליו ואמר לו דברים רבים כדי שלא יתעצב. כך בכל המינים הולך הקדוש ברוך הוא בישראל. שורה אתם הלקאה, ולא קבלו. נזף בהם, ולא קבלו. אמר הקדוש ברוך הוא: אני רואה בבני שבגלל המלקות שהלקיתי אותם, הם חוששים בראשם. אוי, שהרי מתוך פאכם אני חושש, שכתוב (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר. נזפתים בהם, השתנתה דמותם, שכתוב (איכה ד) חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות. אוי כשהסתפלותי בהם ולא נודעו. כעת אתחנן לפניהם תוף תחנונים. עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך. בני יחיד שלי, חביב נפשי, ראה מה עשיתי לך, השלטתי אותך על כל בני היכלי, השלטתי אותך על כל מלכי העולם. ואם עשיתי לך מעשים אחרים, ענה בי, אתה תעיד בי.

פּתַח וְאָמַר (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב וגו'. עמי, כמה קדשא בריך הוא אבא רחמן על בנוי, אף על גב דחאבו גביה, כל מלוי ברחימו לגביהו, פאפא לגבי בריה. חטי בריה לגבי אבוי, אלקי ליה, כל כף דאלקי ליה לא תב מארחיה, נזיף ביה במלין ולא קביל. אמר אבוי, לא בעינא למעבד לברי כמה דעבדנא עד יומא. אלו אלקיה יהא חשיש ברישיה, הא כאיפא דיליה גפאי, אהא נזיף ביה, הא דיוקניה משתנא, מה אעביר, אלא איזיל ואתחנן לגביה, ואימא ליה מלין רכיכין, בגין דלא יתעצב.

בן בכל זינן, אזיל קדשא בריך הוא בישראל. שארי עמהון אלקאה ולא קבילו. נזיף בהו, ולא קבילו. אמר קדשא בריך הוא, חמינא בכרי, דבגין מלקיותא דלקינא לון, אינון חששו ברישיהון. ווי, דהא מגו פאבא דלהון, חשישנא אנא. דכתיב, (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר. נזיפנא בהו, אשתנא דיוקנא דלהון, דכתיב, (איכה ד) חשך משחור תארם לא נפרו בחצות. ווי פד אסתפלות בהו, ולא אשתמודעו. השתא, אהא מתחננא לגביהו גו תחנונים. עמי מה עשיתי לך ומה הלאיתיך. ברי יחידא דילי, חביבא דנפשאי, חמי מה עבדית לך, שליטית לך על כל בני היכלי, שליטית לך על כל מלכין דעלמא, ואי עבדית לך עובדין אחרנין, ענה בי, אנת הוי סהיד בי.



ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מפכת פנהדרין

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
לכמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר במדבר ברוך ו' וספר במדבר ברוך ו'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70-77 פרקים) עמומים ח"ו תכו עד ח"ו קעח
[מפרשת בלק דף רג: עד פרשת פנחס דף רמו:]

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי חז"ל
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמות המהרה"י לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעוץ הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפפצות אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעוץ
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:



שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם,
כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה
ובספוריה לבדם היא לובשות בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה
וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם
מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון
תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם
עוסקים בחקמות הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם
מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור



פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור



עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור (מיכה ו). זכר נא, היה זוכר בבקשה ממך, מה יעץ. כעת יש להסתפל ממה היתה עצת בלק על העם הקדוש, והתורה לא החשיבה את בלק כלום, כמו שהיה ללבן, שפתיב (דברים כו) ארמי אבד אבי.

אשורנו וגו', ציור ודמות אביו נרשם בו ממש. ומאותו זמן שהיה במעי אמו, מצד שלה התפתח והושיט פסיעה לחוץ יותר. כי מראש צרים אראנו, זו דמות וציור אביו (ממש). כיון שהיה במעי אמו, אשורנו, הושיט פסיעה לחוץ, כמו זה ת' (י).

וזהו ומגבעות אשורנו. בשיבה העליונה גבעת חסר ו' (גבוהת הכל אותה עליונת הכל). בשיבת הרקיע ומגבעות, באות ו'. ומשלים לשני צדדים. אחד, שהרי הגבעת הזו לא נפרדת מבנה לעולמים ואינה עוזבת אותו, ועל פן נכלל ו' אתה לעולם. ואחד, שהרי גבעה שלמטה, בנה שנכלל עמה צריך לעתיד לבא כשיבא מלך המשיח לקחת לו גבעת עליונה, ולהכניסו תוך כנפיה כדי לחזק אותו ולהעמידו בחיים עליונים, וממנה יצא באותו יום מלך המשיח.

יסוד זה - (תהלים ב) אספרה אל חק ה' אומר אלי בני אתה אני היום ולדתך. עתיד אני לומר לאותו מקום שנקרא חק ולבשרו, (ה' אומר אלי בני אתה אני היום ולדתך). באותו יום ממש יוציא אותו החק שהוא מתחת כנפיה בכמה חיים, בכמה עטרות, בכמה ברכות פראוי. ואותו חק לא ישאר לבדו. יכלל בו משיח אחר, בן יוסף, ושם יתחזק, ולא במקום אחר. ומשום

עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור. זכר נא, הוי דכיר במטו מינד מה יעץ. השתא אית לאסתפל לא, מה הוה עיטא דבלק על עמא קדישא (חסר כאן) ואורייתא לא חשיבת ליה לבלק כלום, כמה דהוה ללבן, דכתיב, (דברים כו) ארמי אבד אבי. אשורנו וגו', ציורא ודיוקנא דאבוי, אתרשים ביה ממש. ומהוהא זמנא דהוה במעהא דאמיה, מסטרא דילה, אתמתח ואושיט פסיעה לבר יתיר. פי מראש צורים אראנו, דא דיוקנא וציורא דאבוי (ממש). כיון דהוה במעהא דאמיה, אשורנו, אושיט פסיעה לבר, כגוונא דאת' (נ"א ו).

ורא הוא ומגבעות אשורנו, במתיבתא עלאה, גבעת חסר ו'. (רמאה דכלא תהיא עלאה דכלא) במתיבתא דרקיעא, ומגבעות באת ו'. ואשלים לתרין סטריין. חד, דהא האי גבעת לא אתפרשא מן ברה לעלמין, ולא שבקת ליה. ועל דא אתפליל ו' בהדה לעלם. וחד, דהא גבעה דלתתא ברה דאתפליל בה, אצטריף לזמנא דאתי כד ייתי מלכא משיחא, לנטלא ליה גבעת עלאה, ולא עלא ליה גו גדפהא, בגין לאתקפא ליה, ולאוקמא ליה בחיין עלאין, ומנה יפוק בהוה יומא משיחא דדוד. ורזא דא, (תהלים ב) אספרה אל חק יי אמר אלי בני אתה אני היום ולדתך. זמין אנא לומר ליהוה אתר דאקרי חק, ולבשרא ליה, (ה' אומר אלי בני אתה אני היום ולדתך). בהוהא יומא ממש, יפיק ליה ההוא חק מתחות גדפהא, בכמה חיין, בכמה עטריין, בכמה ברכאן, כדקא יאות.

וההוא חק לא ישתאר בלחודוי, יתפליל ביה משיחא אחרא בריה דיוסף, ותמן

יִתְתַּקֶּף, וְלֹא בְּאַתֵּר אַחֲרָא. וּבִגְיִן דְּאִיהוּ גְבַעָה
 תַּתְּאָה, דְּלִית בָּהּ חֵיּוֹן, יָמוּת מְשִׁיחַ דָּא,
 וַיִּתְקַטֵּל, וַיְהִי מִית עַד דְּתִלְקוּט חֵיּוֹן גְּבַעָה
 דָּא, מִהֵּימָּנָא גְּבַעָה עֵילְאָה, וַיְקוּם.

וּבְגִין כְּךָ, בְּמַתִּיבְתָא דְרִקִיעָא וּמְגַבְעוֹת שְׁלִים
 בְּאוֹת ו', עַל תְּרִין סְטָרִין אֲלִין (כְּתִיב). אֲבָל
 בְּמַתִּיבְתָא עֵלְאָה, חֶסֶר, בְּלֹא ו', לְאַחֲזָא מְלָה
 דְּלִית בָּהּ קוּשְׂיָא וְסַפְקָא. הֵן עִם לְבַדְד יִשְׁפוּן,
 בְּיַחוּדָא, בְּלֹא עֲרֻבוּבֵיָא אַחֲרָא.

כִּל יַחוּדָא שְׁלִים, הֵכָא אִיהוּ. יִי אֱלֹהֵינוּ יִי.
 דְּהָא רְזָא דִּילֵיהּ, מְרַאשׁ צוּרִים אִיהוּ,
 וְאַתְיִיחַד בְּרִישָׁא, בְּגִזְעָא וּשְׁבִילָא. יִי: דָּא
 רִישָׁא עֵלְאָה, אֲוִירָא דְסִלְקָא. אֱלֹהֵינוּ: דָּא
 גִּזְעָא, דְאַתְמַר (יִשְׁעִיָּה יא) גִּזְעַ יְשִׁי. יִי: דָּא שְׁבִילָא
 דְלַתְתָּא. וְעַל רְזָא דָּא אַתְיִיחַד בֵּיהּ כְּדָקָא יָאוּת.
 וּבִגְיִן דְּאַתְמַתַּח בֵּיהּ שְׁבִילָא אֲצִטְרִיךְ (כַּאן חֶסֶר).
 רְזָא דְאַתְגִּזֹר בְּתַרֵּי מַתִּיבְתֵי.

זְבָאָה חוּלְקֵךְ רַבֵּי שְׁמַעוֹן, דְּזָכִית לְמַלְיָן עֵלְאִין
 דְּמֵאֲרִיף, וּמֵאֲרִיף אַתְרַעֵי בְךָ, כְּמָה
 שִׁיעוּרָא דְמַתִּיחֵן דְשְׁבִילָא דָּא בְשִׁיעוּרָא
 עֵלְאָה, דְרִישָׁא (דף ר"ד ע"א) וּגִזְעָא וּשְׁבִילָא,
 וְאַתְלַבְּשֵׁן בְּמַתִּיחוּ דָּא. (ג"א ועל דא מתיחו דאחך, שיעורא
 דשית סמרון. ובלא אתיחד כהאי את ד' אח ד'), ועל דא מתיחו
 ד'א' (ג"א ה') שִׁיעוּרָא דְשִׁית סְטָרִין. וְכֹלְא אַתְיִיחַד
 בְּהֵאִי אַת (ג"א אח) וּבִגְיִן כְּךָ, לְבַדְד יִשְׁפוּן כְּדָקָא
 יָאוּת.

וּבְגוּזִים לֹא יִתְחַשְׁב, יִשְׂרָאֵל אִית לוֹן כְּתָב
 וְלִשׁוֹן. וּבְכָל אַת, יְכַלִּין לְאַסְתְּפִלָּא
 כְּדִיוּקְנָא וְצִיּוּרָא כְּדָקָא יָאוּת. אֲבָל בְּגוּזִים
 עוּבְדֵי כוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לֹא יִתְחַשְׁב. רְזָא דְנָא,
 בְּגִין דְּלִית לוֹן כְּתָב וְלִשׁוֹן, וְלִית לוֹן לְאַסְתְּפִלָּא
 וּלְמַנְדַּע פְּלוּם, דְּהָא (ירמיה י) הֶבֶל הַמָּה מַעֲשֵׂה

שֶׁהוּא גְבַעָה תַחְתּוֹנָה שְׁאִין בָּהּ
 חֵיִים, יָמוּת מְשִׁיחַ זֶה וַיְהַרְג,
 וַיָּמוּת עַד שֶׁתִּלְקוּט גְּבַעָה זֶה חֵיִים
 מֵאוֹתָהּ גְּבַעָה עֵלְיוֹנָה, וַיְקוּם.

וּמִשּׁוּם כֶּךָ בִּישִׁיבַת הַרְקִיעַ
 וּמְגַבְעוֹת שְׁלֵם, בְּאוֹת ו', עַל שְׁנֵי
 צְדָדִים אֵלּוּ (כְּתוּב). אֲבָל בִּישִׁיבָה
 הָעֵלְיוֹנָה חֶסֶר, בְּלִי ו', לְהִרְאוֹת
 דְּכַר שְׁאִין בּוֹ קוּשְׂיָה וְסַפְקָא. הֵן עִם
 לְבַדְד יִשְׁפוּן, בְּיַחוּד, בְּלִי
 עֲרֻבוּבֵיָהּ אַחֲרָת.

כִּל יַחוּד שְׁלֵם כַּאן הוּא. ה'
 אֱלֹהֵינוּ ה'. שְׁתַּרֵּי סוּדוֹ מְרַאשׁ
 צוּרִים הוּא, וְהַתִּיחַד בְּרַאשׁ, בְּגִזְעַ
 וּשְׁבִיל. ה' - זֶה הַרַאשׁ הָעֵלְיוֹן,
 אֲוִיר שְׁעוּלָה. אֱלֹהֵינוּ - זֶה הַגִּזְעַ,
 שְׁנַאֲמַר (יִשְׁעִיָּה יא) גִּזְעַ יְשִׁי. ה' - זֶה
 הַשְּׁבִיל שְׁלֵמְטָה. וְעַל סוּד זֶה
 הַתִּיחַד בּוֹ כְּרַאוּי. וּמִשּׁוּם שְׁנַמְתַּח
 בּוֹ שְׁבִיל, צְרִיךְ סוּד שְׁנַגְזֹר בְּשִׁתֵּי
 יִשִּׁיבוֹת.

אֲשֶׁרֵי חֲלָקְךָ, רַבֵּי שְׁמַעוֹן, שְׁזָכִית
 לְדַכְרִים עֵלְיוֹנִים שֶׁל רַבּוּנְךָ,
 וְרַבּוּנְךָ הִתְרַצָּה בְּךָ. כְּמָה שְׁעוּר
 שֶׁל הַתְּפַשְׁטוֹת שֶׁל שְׁבִיל זֶה
 כְּשִׁיעוּר עֵלְיוֹן שֶׁל רֹאשׁ וּגִזְעַ
 וּשְׁבִיל, וְהַתְּלַבְּשׁוֹ בְּהַתְּפַשְׁטוֹת
 זֶה. (ועל זה התפשטות של אחר, שעור של
 ששה צדדים, והכל התיחד באות ד' הוּא, אח ד')
 ועל זֶה הַתְּפַשְׁטוֹת שֶׁל א' (ה)
 שְׁעוּר שֶׁל שֵׁשׁ צְדָדִים. וְהַכֵּל
 הַתִּיחַד בְּאוֹת (אח) הַזֶּה. וּמִשּׁוּם כֶּךָ
 לְבַדְד יִשְׁפוּן כְּרַאוּי.

וּבְגוּזִים לֹא יִתְחַשְׁב. לְיִשְׂרָאֵל יֵשׁ
 כְּתָב וְלִשׁוֹן, וּבְכָל אוֹת יְכוּלִים
 לְהִסְתַּפֵּל בְּדַמוֹת וְצִיּוּר כְּרַאוּי,
 אֲבָל בְּגוּזִים - עוּבְדֵי כוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת - לֹא יִתְחַשְׁב. הַסּוּד
 שְׁלָנוּ, מִשּׁוּם שְׁאִין לָהֶם כְּתָב
 וְלִשׁוֹן, וְאִין לָהֶם לְהִסְתַּפֵּל וְלַדְעַת
 פְּלוּם, שְׁתַּרֵּי (ירמיה י) הֶבֶל הַמָּה
 מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, וְלֹא יִתְחַשְׁב סוּד

תַעֲתוּעִים. וְלֹא יִתְחַשְׁב רְזָא דְנָא בְּמַחְשָׁבָה וּבְאַסְתְּפִלוּתָא דְלַהוֹן, הוּאִיל

שִׁלְנוּ בְּמַחְשְׁבָהּ וּבְהַסְתַּפְּלוּת שְׁלָהֶם, הוֹאִיל וְאִין לָהֶם פְּתָב. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל.

מִי מָנָה עֶפְרַיִם יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. (מ"ח) אוֹתָהּ נִקְדָּה עֲלֵיוֹנָה, רֹאשׁ וְגֹזַע וּשְׂבִיל, בְּנִסְתָּר הִיא, וְלֹא עוֹמְדָת לְשֹׂאֵלָה לְחוּץ. אֲבָל מַשְׁעָה שְׂמַתְחִילָה לְהַבְנוֹת וְלַעֲשׂוֹת הֵיכַל בְּרִצּוֹנוֹ, וְנִקְרָאת מ"י, מַתְחִילָה לְהַבְנוֹת. הַדְּמוּת, שְׁלוֹ מִמֶּשׁ. מוֹצִיא נִקְבָה שְׁלוּ בְּדְמוּת אִמּוֹ.

מַה זֶה מִי? זֶה רֹאשׁ וְגֹזַע וּשְׂבִיל. (י"ח) וְהַתְּפֹשֵׁט לְהַבְנוֹת בְּפִשְׁטוֹת הֵיכַל אַחַד, לְשֵׁנֵי צְדָדִים בּוֹנֶה. וְאִף עַל גַּב שְׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁהוּא ו' - גַּם כִּף הוֹצִיא אֶת נִקְבָתוֹ כְּאֶחָד וְהוֹמִינָה אֵלָיו. מָנָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבִיאל א) וַיִּמָּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ, (אֶסְתֵּר ט) וַיִּמְשָׁלוּחַ מְנוּת. נִתַּן לוֹ אוֹצֵר גְּדוֹל וַיִּקַּר, וְהוֹצִיא אוֹתָהּ כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ. בְּאוֹתָהּ פִּשְׁטוֹת שֶׁהַתְּפֹשֵׁט, הוֹצִיא שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד, (כְּדָמָה זו פֶּשׁוּט לְכָאן וּלְכָאן, הוֹצִיא בֵּן וּבַת בְּרַגַע אַחֶד, וְעַל זֶה שְׁמִים וְאֵרֶץ בְּרַגַע אַחֶד נִבְרָאוּ כְּאֶחָד) בְּשִׁעָה אַחַת.

וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, סוּד זֶה בְּגִלְלוֹךְ, רַבִּי, נִמְסַר. אֲשֶׁרֵי חִלְקֶךָ! רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּיעִית מִמְדִּידוֹת יִשְׂרָאֵל, הִיא בְּרִית. לָמָּה נִקְרָא רִבְעֵי? אֵלָא שְׁעוֹר הַגּוֹף, אַרְבַּע בְּרִיתוֹת הָיוּ בְּשְׁעוֹר שְׁלוֹ. וּבְרִית רִבְעֵי הוּא בְּשְׁעוֹר שֶׁל מְדִידוֹת הַגּוֹף. הַכֹּל הוֹצִיא מִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי חֲמִיו, רַבִּי אַבָּא וְחֲבָרָיו הִלְכוּ עִמּוֹ. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תְּהִלִּים ה) ה' בִּקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגוֹ'. ה' בִּקְרָתְךָ, אֵיזָה בִּקְרָתְךָ? אֵלָא זֶה בִּקְרָתְךָ שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁהִתְעוֹרַר בְּעוֹלָם, שֶׁפָּתוּב (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָתְךָ. שֶׁהָרִי כִּשְׁמַגִּיעַ הַבִּקְרָתְךָ, אוֹתוֹ בִּקְרָתְךָ

וְלִית לֹוֹן כְּתָב. זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל. מִי מָנָה עֶפְרַיִם יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל. (מ"ח) הַהוּא נִקְוֵדָה עֲלָאָה, רִישָׁא וְגֹזַעַא וּשְׂבִילָא, בְּטַמִּירוֹ אִיהוּ, וְלֹא קִיַּיְמָא לְשֹׂאֵלָה לְבַר. אֲבָל מַשְׁעָתָא דְשֹׂאֵרֵי לְאַתְבְּנָאָה, וְלִמְעַבְדַּת הֵיכְלָא בְּרַעוּתִיהּ, וְאִקְרִי מ"י, שֹׂאֵרֵי לְאַתְבְּנָאָה, דִּיּוֹקְנָא, דִּילִיָּה מִמֶּשׁ. אֲפִיק נִוִּקְבָא דִּילִיָּה, בְּדִיּוֹקְנָא דְאִמִּיהּ.

מַאי מִי. דָּא רִישָׁא וְגֹזַעַא וּשְׂבִילָא. (י"ח) וְאַתְּפֹשֵׁט לְאַתְבְּנָאָה בְּפִשְׁטוֹ דְחַד הֵיכְלָא, לְתַרִּין סְטָרִין בְּאִנִּי. וְאִף עַל גַּב דְּאֲפִיק לְיִשְׂרָאֵל. דְּאִיהוּ ו', אוֹף הָכִי אֲפִיק לְנוֹקְבָא דִּילִיָּה פְּחָדָא, וְאִזְמָנָה לְגַבִּיהּ. מָנָה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דְּבִיאל א) וַיִּמָּן לָהֶם הַמֶּלֶךְ (אֶסְתֵּר ט) וַיִּמְשָׁלוּחַ מְנוּת. יְהִיב לִיָּה נְבוֹזְבָזָא רַב וַיִּקְרָא, וְאֲפִיק לָהּ פְּחָדָא מְנִיָּה. בְּהַהוּא פִּשְׁטוֹ דְאַתְּפֹשֵׁט אֲפִיק תְּרוּוֹיָהּ כְּחָדָא, (כְּנוּנָא דָא פֶּשׁוּט לְהַכָּא וּלְהַכָּא, אֲפִיק בְּרָא וּבְרֵתָא כְּרַגַעַת חָדָא, וְעַל דָּא שְׁמִים וְאֵרֶץ כְּרַגַעַת חָדָא אֲתַבְּרָאוּ כְּחָדָא)

בְּשִׁעָתָא חָדָא.

וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל רְזָא דָּא בְּגִינְךָ רַבִּי אֶתְמַסֵּר, זְכָאָה חוֹלְקֶךָ. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, רַבִּיעִית, מִן מְדִידוֹ דְיִשְׂרָאֵל, אִיהוּ בְּרִית. אֲמַאי אִקְרִי רִבְעֵי. אֵלָא שְׁעוֹרָא דְגוֹפָא אַרְבַּע בְּרִיתוֹת הָיוּ בְּשְׁעוֹרָא דִּילִיָּה. וּבְרִית רִבְעֵי אִיהוּ בְּשְׁעוֹרָא דְמְדִידוֹ דְגוֹפָא. כֹּלָא אֲפִיק מִי. (ע"ב).

רַבִּי אֶלְעָזָר הָוָה אֲזִיל לְמַחְמֵי לְרַבִּי יוֹסִי חֲמִיו, רַבִּי אַבָּא וְחֲבָרָיו אֲזִלוּ עִמֵּיהּ. פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (תְּהִלִּים ה) יי בִּקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוֹלִי וְגוֹ'. יי בִּקְרָתְךָ מַאי בִּקְרָתְךָ. אֵלָא דָּא בִּקְרָתְךָ דְאַבְרָהָם, דְאַתְעַר בְּעֵלְמָא. דְכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית כב) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָתְךָ. דְהָא כַּד אֶתִּי צְפָרָא, הַהוּא בִּקְרָתְךָ אֲתַעַר בְּעֵלְמָא, וְהוּא עֵידֵן רַעוּא לְכֹלָא,

מתעורר בעולם, והוא עת רצון לכל, ולעשות טוב לכל העולם, לצדיקים ולרשעים. ואז זמן תפלה הוא להתפלל לפני המלך הקדוש.

ועל זה, בשעה שבא הבקר, כל אותם אסירי המלך מוצאים מנוחה, זמן תפלה הוא עליהם, וכל שכן אותם שחוזרים בתשובה ומבקשים בקשותיהם לפני המלך הקדוש, משום שבשעה זו יוצא ממנה אחד לצד דרום, ורפאל שמו, וכל מיני רפואה בידו. ומצד דרום יוצאת רוח אחת ומגיעה לאותו הממנה שממנה על הרפואה. וכשמגיעה הרפואה לפני הקדוש ברוך הוא, הוא פוקד לבית דינו שלא יפתחו בדין, משום שהחיים ביד הקדוש ברוך הוא, ולא בידיהם.

ומתוך שהוא עת רצון, רצה הקדוש ברוך הוא זכות אותו האיש. אם ימצא בתפלה (יפה. ואם לא - נחשב לו בשוגג) או שהוא בעל תשובה - חס עליו. באותה שעה נשמע קול צפרים המקננות, שכתוב (תהלים קד) אשר שם צפרים יקננו. ואותן צפרים מודות ומשבחות לקדוש-ברוך-הוא. ואותה אילת השחר מתעוררת בעולם ואומרת, (שם לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. אז אותו ממנה יוצא, ועושה כל מה שנצטווה.

ואם תאמר שמיני רפואה בידו כמו שאמרנו - לא כף! שהרי רפואה לא היתה, רק בידי המלך הקדוש. אבל בשעה שפוקד הקדוש ברוך הוא רפואה לאותו האדם, הוא יוצא, וכל המקטרגים הממנים על מחלות רעות פוחדים ממנו. אז אותה הרוח שנסעה מצד דרום מושיטה לו לאותו אדם, והרי הרפואה נמצאת, והכל בידי הקדוש ברוך הוא.

ולמעבד טיבו לכל עלמא, לזכאין ולחייבין. וכדין עידן צלותא הוא, למצלי קמי מלפא קדישא.

ועל דא, בשעתא דאתי צפרא, כל אינון אסירי מלפא, אשכחו נייחא, עידן צלותא איהו עלייהו. וכל שפן אינון דתייבין בתיובתא, ובעאן בעותהון לקמי מלפא קדישא. בגין, דהאי שעתא, חד ממנא נפיק לסטר דרום, ורפאל שמיה, וכל זיני אסוותא בידוי. ומסטר דרום, נפק חד ריחא, ומטי לגבי ההוא ממנא, דממנא על אסוותא. וכד מטי צלותא לקמי קדשא בריך הוא, פקיד לבי דינא דיליה, דלא יפתחון בדינא, בגין דחיים בידא דקודשא בריך הוא, ולא בידיהון.

ובגו דאיהו עידן רעוא, בעא קדשא בריך הוא זכותא דההוא בר נש, אי ישתכח בצלותא, (איות, ואי לא חשיב ליה בשוגג) או דאיהו מאריה דתיובתא, חס עליה. בההיא שעתא קל צפרין דמקננן אשתמעו, דכתוב, (תהלים קד) אשר שם צפרים יקננו. ואינון צפרין אודאן ומשבחן לקודשא בריך הוא. וההוא אילת השחר אתער בעלמא ואמר, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'. בדין ההוא ממנא נפיק, ועביד כל מה דאתפקד.

ואי תימא דזיני אסוותא בידוי כמה דאמרן. לאו הכי. דהא אסוותא לא הוי, אלא בידוי דמלפא קדישא. אבל בשעתא דפקיד קדשא בריך הוא אסוותא לההוא בר נש, איהו נפיק, וכל אינון מקטרגין דממנן על מרעין בישין, דחלין מגיה. בדין ההוא ריחא דקא נסע מסטרא דדרום, אושיט ליה לההוא בר נש, והא אסוותא אשתכח, וכלא בידוי דקודשא בריך הוא.

וְעַרְיָה כְּתוּב (שם ה) בְּקָר תִּשְׁמַע קוּלִי, וְלֹא כְּתוּב ה' בְּבִקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוּלִי. אֵלֹא לְגַבִּי הַבִּקְרָה שֶׁל אֲבֵרָהם הוּא אָמַר. בְּקָר אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה. שְׁנֵי בְּקָר לְמָה? אֵלֹא אֶחָד בְּקָר שֶׁל אֲבֵרָהם, וְאֶחָד בְּקָר שֶׁל יוֹסֵף, שְׁפָתוֹב (בראשית מד) הַבִּקְרָה אִוֵּר, וּמִתְרַגְּמִים: בְּקָר מֵאִיר, מֵאִיר וְדֹאֵי. אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה, מָה זֶה אֶעֱרֹךְ לָךְ? אֵלֹא אֶסְדֵּר לָךְ גֵּר שֶׁלָּךְ לְהַדְלִיק, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשְׁיַחִי. וְלְגַבִּי הַבִּקְרָה שֶׁל יוֹסֵף הוּא אָמַר, שְׁאוֹתוֹ סְדוּר שֶׁל גֵּר שְׁלוֹ הוּא.

וְאַצְפֶּה, מָה זֶה וְאַצְפֶּה? הֲרִי כֵל בְּנֵי הָעוֹלָם מְצַפִּים וּמְחַפִּים לְטוֹב הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַפְלוּ בְּהִמּוֹת הַשָּׂדֶה, וּמָה שֶׁבַח שֶׁל דָּוִד יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם? אֵלֹא דָּבָר זֶה שְׁאַלְתִּי, וְכַךְ אָמְרוּ לִי, וְהוּא דָּבָר אֲמַת שֶׁבֶא מִרְחוֹק. אִוֵּר רֵאשׁוֹן שֶׁבְּרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה מֵאִיר עַד שֶׁלֹּא יָכְלוּ הָעוֹלָמוֹת לְסַבֵּל אוֹתוֹ. מָה עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? עָשָׂה אִוֵּר לְאוּרוֹ לְהַתְּלַבֵּשׁ זֶה בְּנֵה. וְכֵן כָּל שְׂאֵר הָאוֹרוֹת, עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת הִתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמָם וְיָכְלוּ לְסַבֵּל.

וּמִשּׁוּם כֵּן הִתְפַּשְׁטוּ דְּרָגוֹת וְהִתְלַבְּשׁוּ אוֹרוֹת, וְהֵם נִקְרָאִים כְּנַפִּים עֲלִיוֹנִים, עַד שֶׁמְגִיעִים לְבִקְרָה זֶה שֶׁל יוֹסֵף, וְהוּא לֹקַח כָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים. וּמִתּוֹךְ שֶׁכָּל הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים בּוֹ תְּלוּיִים, זִיוו עוֹלָה מִסּוֹף הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם שְׁלֹמְעָלָה, עַד שֶׁהָעוֹלָמוֹת שְׁלֹמְטָה לֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל. בֵּא דָּוִד וְהִתְקִין גֵּר זֶה, כְּסוּפֵי לְבִקְרָה זֶה שֶׁל יוֹסֵף לְהִתְכַּפֵּסוֹת בּוֹ וּלְהַעֲמִיד עוֹלָמוֹת שְׁלֹמְטָה בְּסְדוּר הַגֵּר הַזֶּה, וְעַל זֶה כְּתוּב בְּקָר אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות לו) וַיִּצְפֶּהוּ זָהָב

וְעַרְיָה כְּתוּב, יִי בְּקָר תִּשְׁמַע קוּלִי. וְלֹא כְּתוּב יִי בְּבִקְרָתְךָ תִּשְׁמַע קוּלִי. אֵלֹא לְגַבִּי בְּקָר דְּאַבְרָהָם קָאמַר. (תהלים ה) בְּקָר אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה. תְּרִי בְּקָר אֲמֵאִי. אֵלֹא חַד בְּקָר דְּאַבְרָהָם. וְחַד בְּקָר דִּיוֹסֵף. דְּכְתוּב, (בראשית מד) הַבִּקְרָה אִוֵּר, וּמִתְרַגְּמִין צִפְרָא (דף ר"ד ע"ב) נְהִיר, נְהִיר וְדֹאֵי. אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה, אֶעֱרֹךְ לָךְ מָהוּ. אֵלֹא אֶסְדֵּר לָךְ בּוֹצִינָא דִּילָךְ לְאַדְלָקָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קלב) עֲרַכְתִּי גֵר לְמִשְׁיַחִי. וְלְגַבִּי בְּקָר דִּיוֹסֵף קָאמַר, דִּהֵוּא סְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דִּילִיָּה הוּא. וְאַצְפֶּה, מָהוּ וְאַצְפֶּה. הָא כָּל בְּנֵי עֲלָמָא מְצַפְּאֵן וּמְחַפְּאֵן לְטִיבּוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַפִּילוּ בְּעִירֵי דְּחַקְלָא, וּמָה שֶׁבַחָא דְּדוּד יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא, אֵלֹא, מְלָה דָּא שְׁאִילָנָא, וְהָכִי אָמְרוּ לִי, וְאִיָּהִי מְלָה קְשׁוּט דְּאַתִּי מִרְחִיק. נְהוּרָא קְדֻמָּאָה דְּבְרָא קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוָה נְהִיר עַד דְּלֹא הָוּוּ יְכַלִּין עֲלָמִין לְמַסְבְּלִיָּה. מָה עֲבַד קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַד נְהוּרָא לְנְהוּרִיָּה, לְאַתְלַבְּשָׁא דָּא בְּדָא. וְכֵן כָּל שְׂאֵר נְהוּרִין, עַד דְּעֲלָמִין כְּלָהוּ אֶתְקַיְּמוּ בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְיְכַלִּין לְמַסְבֵּל.

וּבְגִין כֵּן אֶתְפַּשְׁטוּ דְּרָגִין, וְאַתְלַבְּשׁוּ נְהוּרִין, וְאִינוּן אֶקְרוּן כְּנַפִּים עֲלָאִין, עַד דְּמִטּוּ לְהֵאִי בְּקָר דִּיוֹסֵף, וְאִיָּהוּ נְטִיל כָּל נְהוּרִין עֲלָאִין, וּמַגּוּ דְּכָל נְהוּרִין עֲלָאִין בֵּיהַ תְּלִיין, זִיוִיָּה סְלִיק מִסִּיפֵי עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא דְּלְעִילָא, עַד דְּעֲלָמִין דִּלְתַתָּא לֹא יְכַלִּין לְמַסְבֵּל. אֶתָּא דוּד וְאַתְקֵן הָאִי בּוֹצִינָא, חוּפְּאָה לְהֵאִי בְּקָר דִּיוֹסֵף, לְאַתְחַפְּאָה בֵּיהַ, וְלְקַיְּמָא עֲלָמִין דִּלְתַתָּא, בְּסְדוּרָא דְּבוֹצִינָא דָּא וְעַל דָּא כְּתוּב, בְּקָר אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאַצְפֶּה. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות לו) וַיִּצְפֶּהוּ זָהָב טְהוֹר. (ג"א וּבְגִין דִּהֵוּא בּוֹצִינָא דוּד בֵּיהַ תְּלִיָּא וְכוּ') בְּגִין דִּהֵוּא בּוֹצִינָא דְּדוּד אִיָּהִי,

ובָּהּ תִּלְיָיא, אָמַר דְּאִיהוּ לִיהוּי חוּפְאָה לְהָאֵי בְּקָר. אָתָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר אֶלְמָלָא לֹא נִפְקָנָא בְּאַרְחָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע מַלְּה דָּא דִּי.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא יוֹנָה חַד מְטָא לְגַבֵּי רַבִּי אֶלְעָזָר. שְׂרִיאַת, וְקָא מְצַפְצָפָא קַמִּיה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹנָה כְּשֶׁרָה מְהִימָנָא הָוִית תְּדִיר בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ, זִילִי וְאִימָא לִיה, הָא חֲבַרְיָיא אָתָּאן לְגַבְהּ, וְאָנָּא עֲמָהוּן. וְנִסָּא יִתְרַחֵשׁ לִיה לְתַלְתָּא יוּמִין, וְלֹא יִנְפוּל עֲלֵיהּ דְּחִילוּ, דְּהָא בְּחֻדָּה אֲנִן אֲזִלִּין לְגַבֵּיה. אָתִיב זְמָנָא אַחְרָא וְאָמַר, לֹא חֲדִינָא סְגִיָּא, וּבְאִישׁ בְּעִינֵי סְגִי, עַל חַד רְמוּנָא מְלִינָא דְּאִתִּיהֵיב תְּחוּתִיה, וְיוּסִי שְׁמִיה. אֲזִלַּת הֵהִיא יוֹנָא מִקַּמִּיה, וְאִינוּן חֲבַרְיָיא אֲזִלוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, מָאֵי הָאֵי, תְּוֹהֵנָּא סְגִי, מִמָּה דְּחִמִּינָא. אָמַר לִיה, יוֹנָה דָּא אָתָּאת לְגַבֵּאֵי בְּשְׁלִיחוּתִיהּ דְּרַבִּי יוּסִי חָמִי, דְּאִיהוּ בְּבֵי מְרַעִיָּה, וְיִדְעָנָא מְהֵאֵי יוֹנָה דְּאִשְׁתַּזִּיב, וְחִלוּפָא אִתִּיְהֵיב עֲלֵיהּ וְאִתְּסִי.

עַד דִּהוּוּ אֲזִלִּי, הָא עוֹרְבָא חַד קָאִים לְקַמִּיָּהוּ, קָרִי בְּחִילָא, וּמְצַפְצָפָא צְפֻצְפָּא סְגִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לְהֵכִי אִתְּ קִימָא, וְלְהֵכִי אֲנַתְּ מִתְקַן, זִיל לְאַרְחָךְ, דְּהָא יִדְעָנָא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲבַרְיָיא גִיזִיל וְנִגְמוּל חֶסֶד לְרְמוּנָא, דְּהוּה מְלִינָא מְכֻלָּא, וְרַבִּי יוּסִי דְּפָקִיעִין שְׁמִיה אִיהוּ, דְּהָא אִסְתַּלַּק מְעֻלְמָא דִּין, וְלִית מָאן דְּחִזִּי לְאִשְׁתַּדְּלָא בֵּיה, וְאִיהוּ קָרִיב לְגַבְהּ.

סְטוּ מְאַרְחָא, וְאֲזִלוּ לְתַמָּן. פִּיּוּן דְּחִמוּ לֹוּן כֹּל בְּנֵי מְאַתָּא, נִפְקוּ לְגַבֵּיָּהוּ. וְעֵאלוּ תַמָּן בְּבֵי רַבִּי יוּסִי דְּפָקִיעִין, אִינוּן חֲבַרְיָיא אֲלִין. בְּרָא זְעִירָא הָוִה לִיה לְרַבִּי יוּסִי, וְלֹא שְׁבִיק לְבַר נָשׁ דִּימְטִי לְעֶרְסָא דְּאִבּוּי, בְּתַר דְּמִית.

טְהוּר. (ומשום שאותו נר, דוד תלוי בו וכו') ומשום שאותו הנר הוא של דוד ובו תלוי, אמר שהוא יהיה כסוי לבקר הזה. בא רבי אבא ונשקו, ואמר, אלמלא לא יצאתי לדרך רק לשמע דבר זה - די לי!

עד שהיו הולכים, באה יונה אחת לרבי אלעזר, שרתה וצפצפה לפניו. אמר רבי אלעזר, יונה פשרה, תמיד היית נאמנה בשליחותך. לכי ואמרי לו, הרי החברים באים אליך, ואני עמקם, ונר יתרחש לנו לשלשה ימים, ולא יפל עליו פחד, שהרי בחדוה אנו הולכים אליו. השיב פעם אחרת ואמר, לא שמחנו מספיק, ורע בעיני הרבה על רמון אחד מלא שנתן תחתיו, ויוסי שמו. הלכה אותה היונה מלפניו, ואותם החברים הלכו.

אמר רבי אבא לרבי אלעזר, מה זה? תמתי הרבה ממה שראיתי. אמר לו, היונה הזו באה אלי בשליחות רבי יוסי חמי, שהוא בבית חליו, וידעתי מהיונה הזו שהוא נצל, וחלוף נתן עליו ונתרפא.

עד שהיו הולכים, הרי עורב אחד עמד לפניכם, קורא בכח ומצפצף צפצוף גדול. אמר רבי אלעזר, לכה אתה קים ולכה אתה מתקן. לך לדרךך, שהרי ידעתי. אמר רבי אלעזר, חברים, גלף ונגמל חסד לרמון שהיה מלא מהפל, ורבי יוסי מפקיעין הוא שמו, שהרי הסתלק מהעולם הזה ואין מי שראוי להשתדל בו, והוא קרוב אלינו.

סטו מהדרך והלכו לשם. פיין שראו אותם כל בני העיר, יצאו אליהם, ונכנסו שם לבית רבי יוסי מפקיעין אותם החברים הללו. בן קטן היה לו לרבי יוסי, ולא נתן לשום אדם שיגיע למשת

אָלֵא הוּא בְּלַחֲדוּדֵי הָהָה סְמִיךְ לֵיהּ, וּבְכִי עָלֶיהָ,
פּוּמִיָּה בְּפּוּמִיָּה מִתְּדַבְּקָא.

פְּתַח הַהוּא יִנּוּקָא וְאָמַר, מְאֲרִיָּה דְעִלְמָא,
כְּתִיב בְּאוּרִייתָא, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קִן
צְפוּר לְפָנֶיךָ וְגו', שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגו'.
הָהָה גְּעִי הַהוּא יִנּוּקָא וּבְכִי, אָמַר, מְאֲרִיָּה
דְעִלְמָא, קִיִּים מְלָה דָא דְאוּרִייתָא, תְּרִין בְּנִין
הוּינָא מֵאָבָא וְאָמִי, אָנָא וְאַחֲתִי זְעִירְתָא מְנָאִי.
הָהָה לָךְ לְמִיסַב לָן, וּלְקִיִּמָא מְלָה דְאוּרִייתָא.
וְאִי תִימָא מְאֲרִיָּה דְעִלְמָא, אִם כְּתִיב, וְלֹא אָב,
הָא הָכָא כּוֹלָא הוּא, אָבָא וְאָמָא. אִימָא מִיתַת,
וְנִסְיַבַת לָהּ מֵעַל בְּנִין. הַשְׁתָּא אָבָא דְהוּי חָפִי
עֲלוֹן, אֲנִסִּיב מֵעַל בְּנִין, אֲן דִּינָא דְאוּרִייתָא.
כְּכוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחִבְרִיָּיא, לְקַבֵּל בְּכִיָּה וְגַעוּ
דְהַהוּא יִנּוּקָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה) שָׁמַיִם לְרוּם
וְאָרֶץ לְעוֹמֵק וְגו'. עַד דְּהָהָה אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר קָרָא דָא, הָהָה עֲמוּדָא דְאֶשָׁא פְּסִיק
בִּינֵייהוּ, וְהַהוּא יִנּוּקָא הָהָה דְבִיק בְּפּוּמִיָּה
דְאָבוּי, וְלֹא הוּוּ מִתְּפָרְשָׁאן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
אוּ בְּעֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַרְחֵשׁ נִיסָא, אוּ
בְּעֵי דְלָא יִשְׁתַּדַּל בַּר נֶשׁ אַחְרָא עָלֶיהָ, אָבָל
עַל מְלִין דְּהַהוּא יִנּוּקָא וְדַמְעוּי, לָא יִכִּילְנָא
לְמַסְבַּל.

עַד דְּהוּוּ יִתְבִּין, שְׁמַעוּ חַד קָלָא, דְּהָהָה (דף ר"ה
(א"ד) אָמַר, זַפְּאָה אֲנִתְ רַבִּי יוֹסִי, דְּמְלִין דְּהָאִי
גְּדִיא זְעִירָא, וְדַמְעוּי, סְלִיקוּ לְגַבִּי כְּרִסְיָא
דְּמַלְפָּא קַדִּישָׁא, וְדַנּוּ דִּינָא, וְתִלְיִסְר בְּנֵי נֶשָׁא
אֲזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָךְ הַמּוֹת בְּגִינְךָ,
וְהָא עֲשָׂרִין וְתַרְיִין שְׁנִין אוֹסִיפוּ לָךְ, עַד דְּתוּלִיף
אוּרִייתָא, לְהָאִי גְּדִיא שְׁלִימָא, חֲבִיבָא קַמִּי
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

כְּמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחִבְרִיָּיא, וְלֹא שְׁבָקוּ לְבַר נֶשׁ

אָבִיו אַחַר שְׁמַת, אֲלֵא הִיָּה לְכַדּוּ
סְמוּךְ לוֹ, וּבְכָה עָלָיו, פִּיּוּ בְּפִי
מִתְּדַבֵּק.

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר: רַבּוֹן
הָעוֹלָם, כְּתוּב בְּתוֹרָה (דברים כב) כִּי
יִקְרָא קִן צְפוּר לְפָנֶיךָ וְגו', שְׁלַח
תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְגו'. הִיָּה צוּעֵק
אוֹתוֹ תִּינוּק וּבּוֹכָה, וְאָמַר: רַבּוֹן
הָעוֹלָם, קִיִּים דְּבַר זֶה שֶׁל הַתּוֹרָה!
שְׁנֵי בָנִים הִיִּינוּ מֵאָבָא וְאָמִי, אָנִי
וְאַחֲוֵי הַקְּטָנָה מִמֶּנִּי, הִיָּה לָךְ
לְקַחַת אוֹתָנוּ וּלְקַיֵּם דְּבַר הַתּוֹרָה.
וְאִם תֹּאמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם
כְּתוּב, וְלֹא אָב - הֲרִי כָּאֵן הַכֹּל
הוּא, אָבָא וְאָמָא. אָמָא מֵתָה,
וְלְקַחַת אוֹתָהּ מֵעַל הַבָּנִים. כַּעַת
אָבָא שְׁהִיָּה מְכֻסָּה עֲלֵינוּ נְלַקַּח
מֵעַל הַבָּנִים. אִיפֹה דִּין הַתּוֹרָה?
כְּכוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים מוּל
הַבְּכִי וְהַצְעָקָה שֶׁל אוֹתוֹ תִּינוּק.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (משלי כה)
שָׁמַיִם לְרוּם וְאָרֶץ לְעוֹמֵק וְגו'. עַד
שְׁהִיָּה אוֹמַר רַבִּי אֶלְעָזָר פְּסוּק זֶה,
הִיָּה עֲמוּד אֵשׁ מִפְּסִיק בִּינֵיהֶם,
וְאוֹתוֹ תִּינוּק הִיָּה דְבַק בְּפִי אָבִיו
וְלֹא הָיוּ גִפְרִדִּים. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, אוּ שְׂרוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַרְחִישׁ נֶס, אוּ שְׂרוּצָה שְׁלֹא
יִשְׁתַּדַּל אָדָם אַחַר עָלָיו, אָבָל עַל
דְּבָרֵי אוֹתוֹ הַתִּינוּק וְדַמְעוֹתָיו אִינִי
יִכּוֹל לְסַבֵּל.

עַד שְׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, שְׁמַעוּ קוֹל
אֶחָד שְׁהִיָּה אוֹמַר: אֲשַׁרְיָךְ רַבִּי
יוֹסִי שְׂדַבְּרֵי הַגְּדִי הַקְּטָן הַזֶּה
וְדַמְעוֹתָיו עָלוּ אֵל פְּסָא הַמְּלָךְ
הַקְּדוּשׁ, וְדַנּוּ דִּין, וְשַׁלְשָׁה עֶשֶׂר
בְּנֵי אָדָם הִזְמִין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַלְאָךְ הַמּוֹת בְּגִלְלָךְ, וְהָרִי
עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שְׁנִים הוֹסִיפוּ לָךְ
עַד שֶׁתִּלְמַד תּוֹרָה אֶת הַגְּדִי הַשְּׁלֵם
הַזֶּה הַחֲבִיב לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

כְּמוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהַחֲבָרִים, וְלֹא
הִשְׁאִירוּ אָדָם לְעַמֵּד בְּבֵית. מִיָּד

ראו אותו עמוד אש שעולה, ורבי יוסי פתח עיניו, ואותו תינוק דבוק פיו בפיו. אמר רבי אלעזר, אשרי חלקנו שראינו תחית המתים עין בעין. קרבו אליו, והיה אותו תינוק ישן כאלו שגוע מהעולם הזה. אמרו, אשרי חלקך רבי יוסי, וברוך הרחמן שהרחיש לך גס על הצעקה והבכי של בנך וברכריו, שפך דחק בדרךים יפים לשער השמים, בדרךיו ובדמעותיו הוסיפו לך חיים.

לקחו את אותו תינוק ונשקוהו, וכבו עמו מרב חדוה, והוציאוהו לבית אחר, והתעוררו עליו, ולא הודיע לו מיד, אלא אחר כך. שמחו שם שלשה ימים, וחדשו יחד עם אותו רבי יוסי כמה חדושי תורה.

אמר לו רבי יוסי, חברים, לא נתנה לי רשות לגלות ממה שראיתי באותו עולם, אלא לאחר שתיים עשרה שנים. אבל שלש מאות וששים וחמש דמעות ששפך בני, נכנסו בחשבון לפני המלך הקדוש, ואני נשבע לכם, חברים, שבשעה שפתח באותו הפסוק וצעק בדרךים ההם, הודעו שלש מאות אלה ספסלי ישיבת הרקיע, וכלם עומדים לפני המלך הקדוש, ובקשו עלי רחמים וערבו לי, והקדוש ברוך הוא התמלא רחמים עלי.

ויבה לפניו אותם דברים ואיך מסר נפשו עלי. ואפטרופוס אחד היה לפניו, ואמר: רבון העולם, הרי כתוב (תהלים ח) מפי עוללים וינקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב ומתנגם. יהי רצון מלפניך שזכות התורה וזכות אותו התינוק שמסר נפשו על אביו, שתחוס עליו וינצל.

למיקם בביתא, מיד חמו ההוא עמודא דאשא דסליק, ורבי יוסי פתח עיניו. וההוא ינוקא דביק פומיה בפומיה. אמר רבי אלעזר, זכאה חולקנא דחמינא תחית המתים, עינא בעינא. קריבו לגביה, והוה ההוא ינוקא נאים, כמה דגוע מהאי עלמא, אמרו זכאה חולקך רבי יוסי, וברוך רחמנא דארחיש לך ניסא, על געיא ובכיא דבנה, ובמלוי, דהכי דחיק במלין שפירין לתרע שמיא, במלוי ובדמעוי אוסיפו לך חיים.

נטלוהו לההוא ינוקא, ונשקוהו וכבו עמיה מחדוה סגיא. ואפקוהו לביתא אחרא, ואתערו עליה, ולא אודעו ליה מיד, אלא לבתר הכי. חדו תמן תלתא יומין, וחדישו בהדי ההוא רבי יוסי, כמה חדושינן באורייתא.

אמר לון רבי יוסי, חבריא, לא אתיהיבת לי רשו לגלאה מההוא דחמינא בההוא עלמא, אלא לבתר תריסר שנין. אבל תלת מאה ושתיין וחמש דמעין, דאושיד ברי, עאלו בחושבנא קמי מלפא קדישא, ואומינא לכו חבריא, דבשעתא דפתח בההוא פסוקא, וגעא באינון מלין, אזדעזעו תלת מאה אלפי ספסלי דהוו במתיבתא דרקיעא, וכלהו קיימי קמיה דמלפא קדישא, ובעו רחמי עלי, וערבו לי. וקודשא בריך הוא אתמלי רחמין עלי.

ושפיר קמיה, אינון מלין, והיה מסר נפשיה עלי. וחד אפטרופוסא הוה קמיה,

ואמר, מארי דעלמא, הא כתיב (תהלים ח) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורריך להשבית אויב ומתנגם. יהא רעוא קמך, זכו דאורייתא, וזכו דההוא רביא, דקא מסר נפשיה על אבוה דתחוס עליה, וישתזיב.

וְתִלְיָסָר בְּנֵי נֶשֶׁא אֲזַמִּין לִיהַ תַּחֲוֹתֵי, וְעַרְבוּנָא יִהְיֵב לִיהַ, מְדִינָא תְקִיפָא דָא. כְּדִין קָרָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַלְאַךְ הַמָּוֹת, וּפְקִיד לִיהַ עָלַי, דְּלִיתָב לְבַתָּר עֶשְׂרִין וּתְרִין שָׁנִין, דְּהָא לָאו עַרְבוּנָא קָמִיהַ, אֶלָּא לִיתוּב לִידוּי, מִשְׁכַּנִּין דְּהוּוּ בִידוּי, הַשְׁתָּא חֲבַרְיָא, בְּגִין דְּחָמָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא דְאַתּוֹן זַפְּאֵי קְשׁוּט, אַתְרַחִישׁ נִיסָא לְעִינַיִכוּ.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שמואל א ב) יִי מְמִית וּמְחִיָּה מוֹרִיד שְׁאוּל מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל. הַאי קָרָא אִית לְאַסְתַּפְּלָא בֵּיהַ, וְכִי יִי מְמִית, וְהָא שְׁמָא דָא סְמָא דְחִיִּין אִיהוּ לְכָלְא. וּמְלָה דָא דְמוֹתָא, לָא שְׂרִיא בֵּיהַ, וּבְכָל אַתְר שְׁמָא דָא יִהִיב חִיִּין לְכָל עַלְמָא, מַהוּ יִי מְמִית, חֲשַׁבִּין בְּנֵי נֶשֶׁא דְאִיהוּ קְטִיל לְכָל בְּנֵי נֶשֶׁא. אֶלָּא יִי מְמִית וְדָאֵי הֵיאָךְ אִיהוּ מְמִית, אֵי תִימָא בְּגִין דְּכַד אֲסַתְּלַק מְעַל בְּנֵי נֶשֶׁא דְהָא בְּעוֹד דְאִיהוּ עָלִיהַ, לָא יַכְלִין כָּל מְקַטְרְגִין דְּעַלְמָא לְנַזְקָא לִיהַ, בְּשַׁעְתָּא דְאַסְתְּלִיק מְנִיָּה, מִיַּד כָּל מְקַטְרְגִין יַכְלִין לִיהַ, וּמִית בְּר נֶשׁ. לָאו הָכִי.

אֲרָא יִי מְמִית, לְמַאן מְמִית. לְהַהוּא מְשִׁיכוּ דְסַטְרָא אַחְרָא בִישָׁא. פִּיּוֹן דְמְשִׁיכוּ דְסַטְרָא בִישָׁא, חָמִי לִיהַ לְזִיו יִקְרִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִיַּד מִית. וְלִית לִיהַ קִיוְמָא אֲפִילוּ רַגְעָא חָדָא. פִּיּוֹן דְהַהוּא מְשִׁיכוּ דְסַטְרָא אַחְרָא מִית וְאַתְעֵבֵר מִן עַלְמָא, מִיַּד מְחִיָּה. לְמַאן מְחִיָּה. לְהַהוּא מְשִׁיכוּ דְרוּחַ קְדָשָׁא, דְאַתִּי מְסַטְרָא דְקְדוּשָׁה, מְחִיָּה לִיהַ, וְאוּקִים לִיהַ בְּקִיוְמָא שְׁלִים. כָּלָא עֵבִיד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּזַמְנָא חָדָא. וַיְמַה דְאָמַר מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל. מוֹרִיד לְהַהוּא רוּחַ קְדִישָׁא לְשְׁאוּל, וְעֵבִיד לִיהַ תַּמָּן טְבִילָה, לְאַתְדַּכְּפָּאה, וּמִיַּד סְלִיק לִיהַ, (לְשְׁאוּל, לְאַתְדַּנָּא תַּמָּן, וּמִיַּד סְלִיק לִיהַ וְעַד

וְשִׁדְשָׁה עֶשֶׂר בְּנֵי אָדָם הַזְּמִין לוֹ תַּחֲתֵי, וְעַרְבוּן נָתַן לוֹ מִדִּין קָשָׁה זֶה. אִז קָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאַךְ הַמָּוֹת, וְצוּהוּ אוֹתוֹ עָלַי שִׁיחֹזֵר לְאַחַר עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים, שְׁהָרִי אֵין הַעַרְבוּן לְפָנָיו, אֶלָּא לְהַשִּׁיב לִידוֹ מִשְׁכּוֹנוֹת שְׁהָיוּ בְּיָדוֹ. כְּעַת חֲבַרְיִים, מִשׁוּם שְׂרָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁאַתָּם צְדִיקֵי אַמְתָּ, הַתְּרַחֵשׁ הַגֵּס לְעִינַיִהֶם.

פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (שמואל א ב) ה' מְמִית וּמְחִיָּה מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל. בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, וְכִי ה' מְמִית? וְהָרִי שֵׁם זֶה סֵם חַיִּים הוּא לְכָל, וְדַכְּר זֶה שֵׁל מוֹת לֹא שׁוֹרָה בּוֹ, וּבְכָל מְקוֹם שֵׁם זֶה נוֹתֵן חַיִּים לְכָל הָעוֹלָם, אִז מַה זֶה ה' מְמִית? חוֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם שֶׁהוּא הוֹרֵג לְכָל בְּנֵי הָאָדָם! אֶלָּא ה' מְמִית בְּוִדְאֵי. אִיךָ הוּא מְמִית?

אִם תֹּאמַר מִשׁוּם שֶׁהִסְתַּלַּק מְעַל בְּנֵי אָדָם, שְׁהָרִי בְּעוֹד שֶׁהוּא עָלָיו, לֹא יִכּוֹלִים כָּל מְקַטְרְגֵי הָעוֹלָם לְהוֹזִיק לוֹ. בְּשַׁעְתָּא שֶׁמְסַתְּלַק מִמְּנֹה, מִיַּד כָּל הַמְקַטְרְגִים יִכּוֹלִים לוֹ וּמִת הַבֵּן אָדָם. לֹא כַּף?!

אוֹתָהּ, (לשאל, להודין שם, ומיד מעלה אותה ועושה לה טבילה) וּנְכַנְסֵם לְמָקוֹם שְׂצִרְיָךְ בְּגוֹן עֲדוֹן.

וְאֵנִי, חֲבָרִים, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁהִסְתַּלַּקְתִּי מֵהָעוֹלָם, רוּחִי עָלְתָה וְנִדְדָמָה מִיָּד, עַד שְׁעָה קְלָה שֶׁהִחְיִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַגּוֹף הָיָה מֵת. בְּשְׁעָה שֶׁפָּתַח בְּנֵי בְּאוֹתָם דְּבָרִים, אֲזַי פָּרְחָה נִשְׁמָתוֹ (בְּשִׁמְתוֹ), וּפְגָשָׁה בְּנִשְׁמָתִי שֶׁהִיְתָה עוֹלָה מִתּוֹךְ טְהוֹרָה וּמִתּוֹךְ טְבִילָה, וְנִכְנְסָה בְּמָקוֹם שֶׁנִּכְנְסָה, וְשֵׁם דָּנוּ אֶת דִּינָהּ, וְנִתְּנוּ לִי עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנוֹת חַיִּים בְּגִלְל דְּמַעוֹת וְדִבְרֵי בְּנֵי מִכָּאן וְהִלְאָה יֵשׁ לִי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּמָה שְׂרָאִיתִי, שֶׁהָרִי אֵין לִי לְהִשְׁתַּדֵּל בְּדִבְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. כִּיּוֹן שְׂרָאִיתִי מָה שְׂרָאִיתִי, וְרוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא יֵאבֵד וְיִשְׁכַּח מִמֶּנִּי כְּלוּם.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) יִסּוּר יִסְרָנִי יְהוָה וְגוֹ', דָּוִד מִלְּפָא אָמַר דָּא, עַל כָּל מָה (ס"א דְּאֶעְבֵּר) דְּעַבַּד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהוּהוּ לִיָּה בְּהָהוּא עֲלָמָא. עַל כָּל מָה דְּאֶעְבֵּר בְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּרִדִּיפוּ לִיָּה, וְהוּהוּ (לִיָּה) עָרִיק בְּאַרְעָא נּוּכְרָאָה, בְּאַרְעָא דְּמוּאָב, וּבְאַרְעָא דְּפִלְשִׁתָּאִי, וּמִכְּלָהּוּ שְׂזִיב לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה לְמוּתָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהָהוּא עֲלָמָא.

אָמַר דָּוִד, אֵי הָכָא חֲבָנָא לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אֶלְקִינָא, וְקַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא דִילִי, וְאֶדְכִּי לִי מִכָּל מָה דְּחֲבָנָא, וְלֹא שְׂבִיק עוֹנְשָׁא דִילִי לְהָהוּא עֲלָמָא, בְּתַר מִיתָהּ. וְדָאִי יִסּוּר יִסְרָנִי יְהוָה, בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין לְנִקְאָה לִי. וְלַמּוֹת לֹא נִתְּנִנִי, בְּהָהוּא עֲלָמָא, לְנִטְלָא נִקְמָתָא מִנָּאִי, וְאֵנָּה, הָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנִקִּי לִי זְמָנָא חָדָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, מִכָּאן וְלְהִלְאָה אֶצְטְרִיכְנָא דְלֹא אָהָא בְּכִסּוּפָא בְּעֲלָמָא דָּאִתִּי.

לִיָּה טְבִילָה) וְעָאֵל לְאַתְר דְּאַצְטְרִיךְ בְּגוֹן עֲדוֹן. וְאֵנָּה, חֲבָרִיָּא, בְּהָהוּא שְׁעָתָא דְאַסְתַּלְקָנָא מִעֲלָמָא, רוּחָא דִילִי אֶסְתַּלַּק וְדָמָךְ מִיָּד, עַד שְׁעָתָא זְעִירָא דְאַחֲיָא לִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגוּפָא הוּהוּ מִית. בְּשְׁעָתָא דְפָתַח בְּרִי בְּאֵינוֹן מְלִין, כְּדִין פָּרְחָה נִשְׁמָתִיהָ (נ"א נִשְׁמָתִי), וְאַעֲרַעַת בְּנִשְׁמָתָא דִילִי, דְהוּהוּ סִלְקָא מִגּוֹ דְכִיּוּ וּמִגּוֹ טְבִילָה, וְעָאֵלָת בְּאַתְר דְּעָאֵלָת, וְתַמָּן אֶתְדָן דִּינָהּ, וְאַתִּיְהִיבוּ לִי עֲשָׂרִין וְתָרִין שָׁנִין דְּחַיִּין, בְּגִין דְּמַעֲיָן (דְּרַח"ע"ב) וּמְלִין דְּבָרִי, מִכָּאן וְלְהִלְאָה, אֵית לִי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּמָה דְּחִמִּינָא, דְהָא לִית לִי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּמְלִין דְהָאֵי עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְּחִמִּינָא מָה דְּחִמִּינָא, וּבְעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא יִתְאַבִּיד וְיִתְנַשֵּׂי מִנָּאִי כְלוּם.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קיח) יִסּוּר יִסְרָנִי יְהוָה וְגוֹ', דָּוִד מִלְּפָא אָמַר דָּא, עַל כָּל מָה (ס"א דְּאֶעְבֵּר) דְּעַבַּד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהוּהוּ לִיָּה בְּהָהוּא עֲלָמָא. עַל כָּל מָה דְּאֶעְבֵּר בְּהָאֵי עֲלָמָא, דְּרִדִּיפוּ לִיָּה, וְהוּהוּ (לִיָּה) עָרִיק בְּאַרְעָא נּוּכְרָאָה, בְּאַרְעָא דְּמוּאָב, וּבְאַרְעָא דְּפִלְשִׁתָּאִי, וּמִכְּלָהּוּ שְׂזִיב לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא שְׂבִיק לִיָּה לְמוּתָא, וְאָמַר עַל אַבְטָחוּתָא דְהָהוּא עֲלָמָא.

אָמַר דָּוִד, אֵי הָכָא חֲבָנָא לְגַבִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָכָא אֶלְקִינָא, וְקַבִּילְנָא עוֹנְשָׁא דִילִי, וְאֶדְכִּי לִי מִכָּל מָה דְּחֲבָנָא, וְלֹא שְׂבִיק עוֹנְשָׁא דִילִי לְהָהוּא עֲלָמָא, בְּתַר מִיתָהּ. וְדָאִי יִסּוּר יִסְרָנִי יְהוָה, בְּהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין לְנִקְאָה לִי. וְלַמּוֹת לֹא נִתְּנִנִי, בְּהָהוּא עֲלָמָא, לְנִטְלָא נִקְמָתָא מִנָּאִי, וְאֵנָּה, הָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנִקִּי לִי זְמָנָא חָדָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, מִכָּאן וְלְהִלְאָה אֶצְטְרִיכְנָא דְלֹא אָהָא בְּכִסּוּפָא בְּעֲלָמָא דָּאִתִּי.

פָּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק בְּנוֹ וְאָמַר, (במדבר כז) אָבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה וְגו'. אָבִינוּ, הָרִי הַטַּעַם לְמַעַלָּה, הָאָרֶץ בְּמִלָּה וּמִשָּׁף אוֹתָהּ. אֵי חֲסִידִים קְדוּשִׁים, כְּמָה מְשִׁיכוֹת צֶעַר בְּקִרְיַת אָבִינוּ. אֵין צֶעַר וְאֵין כָּאֵב שֶׁל רוּחַ וְנִפְשׁ אֲלֵא כְּשֶׁקְרָאנוּ כֶּךָ, אָבִינוּ, בְּכָאֵב מִלֵּב. מֵת בְּמִדְבָּר, וְכִי אַחֲרִים לֹא מֵתוּ בְּמִדְבָּר שְׁפָאן רֶשֶׁם אוֹתוֹ וְאָמַר שֶׁהוּא מֵת בְּמִדְבָּר? וְהָרִי אֲלֵפִים וְרַבְּכוֹת מֵתוֹ בְּמִדְבָּר!

אֲרֵא כְּמָה בְּנֵי אָדָם מְעֻרְטִילִים עַל זֶה, מֵהֶם אוֹמְרִים שֶׁהוּא הָיָה מְקוּשָׁשׁ הַעֲצִים, שְׁכַתוֹב פִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת. וּמֵהֶם אָמְרוּ כֶּךָ, וּמֵהֶם אָמְרוּ כֶּךָ, וְאֵנִי כֶּךָ לְמִדְתִּי: יוֹם שֶׁאָבָא נֶפֶל בְּבֵית חֲלִיו, לְמִדְנֵי אֵת זֶה, וְאֵנִי רְאִיתִי מָה שֶׁרְאִיתִי, שְׁצִוָּה אוֹתִי אָבָא שְׁלֵא לְגַלּוֹת. אֲלֵא כְּמָה וְכְמָה הָיוּ שְׁמֵתוֹ בְּמִדְבָּר, וְלֹא עַל חֻטְא קִרְחָ וְלֹא עַל חֻטְא הַמְרַגְּלִים. כֶּךָ נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה. (וְלֹא עַל חֻטְא הַעֲגֵל שֶׁעָשׂוּ וְכו') אֲלֵא קִדְּם (שְׁמֵתוֹ עַל חֻטְא קִרְחָ, עַל חֻטְא הַמְרַגְּלִים, כֹּאשֶׁר נִגְזְרָה הַגְּזֵרָה, וְקוּדִם) מִתַּן תּוֹרָה, וְאַחַר הַעֲגֵל שֶׁעָשׂוּ אוֹתָם מִטְעֵי הָעוֹלָם וְאֵלוֹ שֶׁנִּמְשְׁכוּ אַחֲרֵיהֶם.

אָבֵר טַעֲנָה שֶׁטַּעֲנֵנו אוֹתָן בְּנוֹת, שְׁמֵת בְּמִדְבָּר הוּא, וְהָיָה צְלֻפְחָד גְּדוֹל לְבֵית יוֹסֵף, וּמִתּוֹךְ שְׁלֵא יָדַע דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה כְּרֵאוּי, לֹא הָיָה נָשִׂיא, וְהוּא הָיָה שְׁלֵא שָׁמַר פִּיּוֹ וּדְבָרָיו מוּל מִשָּׁה, וְעָלְיוֹ פְתוּב (שֵׁם כֹּא) וַיִּמֵּת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל. גָּבַר שְׁלֵא יָדַע אֵת הַתּוֹרָה, (לֹא גְדוֹל בְּתוֹרָה) וְהוּא גְדוֹל הַמְשַׁפְּחָה. גְּדוֹל שֶׁל זֶרַע יוֹסֵף, מְבַנֵּי מְנַשָּׁה. וּמִשׁוּם שֶׁחֻטְא בְּמִדְבָּר בְּדַבּוּר לְמִשָּׁה, חֲשַׁבּוּ שֶׁמִּשָּׁה שָׁמַר לוֹ שְׂנֵאָה, וּמִשׁוּם כֶּךָ קָרְבוּ לַפְּנֵי מִשָּׁה וְאֲלַעְזָר וְכָל הַנְּשִׂאִים וְכָל רְאִשֵׁי הָאֲבוֹת, וְלֹא דַבְּרוּ עִם מִשָּׁה אֲלֵא לַפְּנֵיהֶם,

פָּתַח הֵהוּא יִנוּקָא בְּרִיָּה וְאָמַר, (במדבר כז) אָבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה וְגו'. אָבִינוּ, הָא טַעֲמָא לְעִילָא, אָרֶץ מִלָּה וּמְשִׁיף לָהּ, אֵי חֲסִידֵין קְדִישִׁין, כְּמָה מְשִׁיכוֹ דְצֶעַרָא בְּמִקְרֵי אָבִינוּ. לֵית צֶעַרָא, וְלֵית כְּאָבָא דְרוּחָא וְנִפְשָׁא, אֲלֵא כַד קְרָאן הָכִי, אָבִינוּ, בְּכָאֵב מִלֵּבָא. מֵת בְּמִדְבָּר, וְכִי אַחֲרֵנִין לֹא מֵיתוּ בְּמִדְבָּרָא, דְהִכָּא רִשִׁים לִיָּה, וְאָמַר דְאִיהוּ מֵת בְּמִדְבָּר, וְהָא אֲלֵף וּרְבָבָן מֵיתוּ בְּמִדְבָּרָא.

אֲרֵא כְּמָה בְּנֵי נִשְׂא עֲרֻטִילָאִין עַל דָּא, מְנַהוֹן אֲמַרִי דִּיהוּא מְקוּשָׁשׁ עֲצִים הָוָה, דְכַתִּיב פִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת. וּמְנַהוֹן אֲמַרִי הָכִי, וּמְנַהוֹן אֲמַרִי הָכִי, וְאֵנָּה הָכִי אוֹלִיפְנָא, יוֹמָא דְאָבָא נֶפֶל בְּבֵי מְרַעִיָּה, אוֹלִפִּי לִי דָא. וְאֵנָּה חֲמִינָא מָה דְחֲמִינָא, דְפָקִיד לִי אָבָא דְלֹא לְגַלָּא. אֲלֵא כְּמָה וְכְמָה הָווּ דְמֵיתוּ בְּמִדְבָּרָא, וְלֹא עַל חוּבָא דְקִרְחָ, וְלֹא עַל חוּבָא דְמְרַגְּלִים, כַּד אַתְּגַזֵּר גְּזֵרָה, (ס"א וְלֹא עַל חוּבָא דְעִנְיָא דְעָבְדוּ וְכו') אֲלֵא קוּדְם (ס"א דְמֵיתוּ עַל חוּבָא דְקִרְחָ, עַל חוּבָא דְמְרַגְּלִים, כַּד אַתְּגַזֵּר גְּזֵרָה, וְקוּדְם) מִתַּן תּוֹרָה, וּבְתַר עֲגָלָא דְעָבְדוּ, אֵינוֹן מִטְעֵי עֲלֻמָּא, וְאֵינוֹן דְאַתְמִשְׁכוּ אַבְתְּרִיָּיהוּ.

אָבֵר טַעֲנָה דְטַעֲנֵנו אֵינוֹן בְּנִתִין, דְמֵית בְּמִדְבָּר, אִיהוּ, וְהָוָה צְלֻפְחָד רַב לְבֵי יוֹסֵף, וּמִגּוֹ דְלֹא הָוָה יָדַע אֲרַחוּי דְאוּרִייתָא כְּדָקָא יָאוֹת, לֹא הָוָה נָשִׂיא. וְהוּא הָוָה דְלֹא נָטַר פּוּמִיָּה וּמְלוּי לְקַבְלִיָּה דְמִשָּׁה, וְעָלִיָּה פְתִיב, (במדבר כא) וַיִּמֵּת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל.

גָּבַר דְלֹא יָדַע אוּרִייתָא, (ס"א לָאוּ רַב כְּאוּרִייתָא) וְאִיהוּ רַב מְשַׁפְּחָה. רַב דְזִרְעָא דְיוֹסֵף, מְבַנּוּי דְמְנַשָּׁה. וּבְגִין דְחַב בְּמִדְבָּר בְּמְלוּלָא לְגַבֵּי מִשָּׁה, חֲשִׁיבוּ דְמִשָּׁה אֲנָטִיר דְכַבּוּ. וּבְגִין כֶּךָ קָרְיָבוּ לְקַמִּיָּה דְמִשָּׁה, וְאֲלַעְזָר, וְכָל הַנְּשִׂאִין, וְכָל רִישֵׁי אַבְהֵן, וְלֹא מְלִילוּ עִם

משום שקנאו ממנו קנאה. מכאן, מי שחושש מן הדין, יקרב אחרים וירבה אנשים אצל אותו דין, כדי שישמעו דין ממנו ויפחד מהם, ולא יהא דן אלא פראוי, ואם לא - ידחה אותו מן הדין. והם לא ידעו שהרי (שם יב) משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה, ולא ידעו שמושה לא כף.

ביון שראה משה כף, אמר, ראיתי שכל התפנסות של אנשים גדולים מישראל וכל ראשי האבות וכל נשיאי הכנסת קרבו אלי. מיד פרש משה מן הדין, זהו שכתוב (שם כז) ויקרב משה את משפטן לפני ה'. (אמר משה, לא ראוי לי לדין זה) ענותנותו של משה, הקריב את משפטן לפני ה'. דינים אחרים לא לוקחים דרך זו, שאף על גב שהתפנסות גדולה עליהם. הם נקראים דינים עזי פנים, אין בהם מענותנותו של משה כלל. אשרי חלקו של משה. שמחו רבי אלעזר והחברים.

אמר אותו תינוק, חזרנו לדברים הראשונים. אבינו מת במדבר. אבינו, הטעם דומה לנחש שתלוי על ערפו, ומושף זנבו בפיו בטעם שאתו שנמשך עליו למעלה. מת במדבר, בדבור פיו. התבהל אותו תינוק בבהלה ותפס בערף אביו, ובכה ואמר, צלפחד זה מת בדבור, ואתה אבא, בדבור חזרת לעולם הזה. חזר אביו ונשקו וחבקו. בכו רבי אלעזר וכל החברים, ואביו בכה אתם. לקחוהו כלם ונשקוהו בפיו, על ראשו, ועל עיניו, ואביו הניח בוכה עמו.

אמר לו רבי אלעזר, בני, הואיל ואמרת דבר זה, מה זה כי בחטאו

משה אלא לקמיהו, בגין דקניאו קנאה מניה. מכאן, מאן דחייש מן דינא, יקרב אתרנין, ויסגי בגוברין בהדי ההוא דינא, בגין דישמעון דינא מניה, וידחל מניהו, ולא יהא דן אלא כדקא יאות, ואי לא, ידחי ליה מן דינא. ואינון לא ידעו דהא (במדבר יב) משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה. ולא ידעו דמשה לאו הכי.

ביון דחמא משה כף, אמר חמינא דכל פנופיא דגוברין רברבין מישראל, וכל רישי אבהן וכל נשיאי פנשתא, עלי קריבו. מיד אתפרש משה מן דינא, הדא הוא דכתיב, (במדבר כז) ויקרב משה את משפטן לפני יי. (אמר משה לא אתחו לי לדינא דא) ענותנותא דמשה, אקריב את משפטן לפני יי. דינין אתרנין, ארחא דא לא נטלי, דאף על גב דכנופיא סגי עליהון. אינון דיני אקרון עזי פנים, לית בהו מענותנותא דמשה כלל. זכאה חולקיה דמשה. חדו רבי אלעזר וחברייא.

אמר ההוא ינוקא, אהדרנא למלין קדמאין. אבינו מת במדבר אבינו האי טעמא דאמי, לנחש תלייא על גדליה, ומשיף זנביה בפומיה, בטעמא, דההוא דאתמשף עליה לעילא. מת במדבר, במלולא דפומיה. אתבהיל ההוא ינוקא בבהילו, ואתקיף בקודלא דאבוי, ובכה ואמר, צלפחד דא במלולא מית, ואנת אבא במלולא אהדרת לעלמא דא. אהדר אבוי ונשיק (דף ר"ו ע"א) ליה, וגפיף ליה. בכו רבי אלעזר, וחברייא כלהו, ואבוי בכה בהדיהו, נטלוהו כלהו ונשקוהו בפומוי, על רישיה, ועל עינוי, ואבוה הוה בכי בהדיה.

אמר ליה רבי אלעזר, ברי, הואיל ואמרת מלה דא, מהו כי בחטאו מת.

מת? אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, אָבָא אָבָא, בְּדָבָר אֶחָד מִסְפִּיק לָהֶם, בְּחֻטְאוֹ שֶׁל אוֹתוֹ (בִּין שְׁאוֹתוֹ) נָחַשׁ הַכְּרוּף בְּזַנְבוֹ לְמַעְלָה, מִשָּׁךְ טַעַם בְּחֻטְאוֹ. מַה זֶה בְּחֻטְאוֹ? בְּחֻטְאוֹ אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ (וְלֹא בְּחֻטְאֵי אַחֵר). וּמַהוּ? דְּבוּר פִּי, כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת, טַעַם אוֹתָהּ מְשִׁיכוֹת שֶׁל אוֹתוֹ נָחַשׁ הַכְּרוּף בְּזַנְבוֹ, בְּחֻטְאוֹ וְדָאֵי.

לְקַחוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּכַחוּ בֵּין זְרוּעוֹתָיו, וּבְכוּ כָּל הַחֲבָרִים. אָמַר לָהֶם, רַבּוֹתֵינוּ, הַשְּׂאִירוּנִי אֶצֶל אָבָא, שְׂעֵד עֲכָשׁוּ לֹא הִתְיַשְׁבָּה רוּחִי (רוּחִי). אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי יוֹסִי, אָמַר כְּמָה יוֹסִי לְתִינוּק הַזֶּה? אָמַר לָהֶם, חֲבָרִים, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, אֵל תְּבַקְשׁוּ זֶה, שְׁהָרִי עוֹד לֹא הִגִּיעוּ עָלָיו חֲמֵשׁ שָׁנִים.

אָמַר לוֹ רַבֵּי אֶלְעָזָר, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁהָרִי בְּעֵין טוֹבָה אֲנִי מְשַׁגְּיחִים בּוֹ. וְמָה שְּׂאִמְרַת חֲמֵשׁ שָׁנִים, אוֹתָם חֲמֵשׁ שָׁנִים (בְּרֵאשִׁית מַה) אֶשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקָצִיר, שְׁלֹא תִקְצַר אוֹתוֹ לְעוֹלָמִים. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי אָבָא, נִשֵּׁב כָּאֵן עַד שְׁבַעָה יָמִים כְּדִי שֶׁהִתְיַשֵּׁב הַבֵּית. שְׁהָרִי כָּל שְׁבַעָת הַיָּמִים שֶׁהִנְשָׁמָה יוֹצֵאת מִהַגּוֹף, הוֹלֵכֶת עֲרֻמָּה. וְכַעַת שְׁחֻזָּה, עַד עֲכָשׁוּ לֹא הִתְיַשְׁבָּה בְּמִקּוּמָה עַד שְׁבַעָה יָמִים.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, כְּתוּב (דְּבָרִים טו) פִּתַח תְּפַתַח אֶת יָדְךָ לְאַחִיךָ לְעִנְיָךָ וּלְאַבְיָנְךָ. פְּסוּק זֶה הָרִי לְמַדְנֹו אוֹתוֹ, שְׁלֹא יִשְׁאִיר אָדָם אֶת הָעֵנִי שְׁלוֹ וְיִתֵּן לְאַחֵר. הָרִי רַבֵּי יוֹסִי חֲמִיד בְּבֵית חֲלִי, גִּלְף וּנְגַמֵּל אִתּוֹ חֶסֶד, וְאַחַר שְׁנַחְזוֹר, נִכְנָס בְּזֶה. וְהָרִי כָּל זְמַן שְׁגִלְף וְנַחְזוֹר בְּדָרְךָ זֶה, נִרְאֶה תַּחֲתֵת הַמַּתִּים. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר, וְדָאֵי כֶּף הוּא. נִשְׁקוּ אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק, בְּרַכּוּהוּ וְהִלְכוּ.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, תְּמַהֲנִי עַל

אָמַר הֵהוּא נְנוּקָא, אָבָא, אָבָא, בְּחַד מְלָה סָגִי לֹון, בְּחֻטְאוֹ דִּהֵהוּא (ס"א בֵּין דִּהֵהוּא) נָחַשׁ דְּכָרִיךְ בְּזַנְבִּיהָ לְעִילָא, מְשִׁיךְ טַעַמָא בְּחֻטְאוֹ, מָאִי בְּחֻטְאוֹ. בְּחֻטְאוֹ דִּהֵהוּא נָחַשׁ. (וְלֹא בְּחֻטְאֵי אַחֵרָא) וּמָאִי אִיהוּ. מְלוּלָא דְּפוּמִיָּה, כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת, טַעַמָא דִּהֵהוּא מְשִׁיכוֹ דִּהֵהוּא נָחַשׁ דְּכָרִיךְ בְּזַנְבִּיהָ, בְּחֻטְאוֹ וְדָאֵי.

נְטַלְיָה רַבֵּי אֶלְעָזָר בְּתוּקָפִיָּה, בֵּין דְּרוּעוּי, וּבְכוּ כְּלָהוּ חֲבָרֵיָא. אָמַר לֹון, רַבָּנָן, שְׁבוּקוּ לִי בְּהַדֵּי אָבָא, דְּעַד פְּעֵן לֹא אִתְיַשְׁבָּא רוּחִי (ס"א רוּחִי). אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי יוֹסִי, אִימָא כְּמָה יוֹמִין וְשָׁנִין לְהָאֵי נְנוּקָא. אָמַר לֹון, חֲבָרֵיָא, בְּמִטּוֹ מְנִיכּוֹ לֹא תְבַעוֹן דָּא, דִּהָא עַד לֹא מְטוֹן עָלוּי חֲמֵשׁ שָׁנִין.

אָמַר לִיָּה רַבֵּי אֶלְעָזָר, חֵס וְשְׁלוֹם, דִּהָא בְּעֵינָא טָבָא אֲשַׁגְּחָנָא בִּיהָ. וְמָה דְּאִמְרַת חֲמֵשׁ שָׁנִין, אֵינּוֹן חֲמֵשׁ שָׁנִין (בְּרֵאשִׁית מַה) אֶשֶׁר אֵין חֲרִישׁ וְקָצִיר. דִּלָּא תִקְצוֹר לִיָּה לְעִלְמִין. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר לְרַבֵּי אָבָא, נִיתִיב הָכָא עַד ז' יוֹמִין, בְּגִין דְּאִתְיַשְׁבָּא בֵּיתָא. דִּהָא כָּל שְׁבַעָה יוֹמִין דְּנִשְׁמַתָּא נִפְקַת מִן גּוּפָא, אֲזִלַּת עֲרִטִילָאָה. וְהִשְׁתָּא דְּאִהְדַּרַת, עַד פְּעֵן לֹא אִתְיַשְׁבַּת בְּדוּכְתָּהָא, עַד שְׁבַעָה יוֹמִין.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, כְּתִיב (דְּבָרִים טו) פִּתַח תְּפַתַח אֶת יָדְךָ לְאַחִיךָ לְעִנְיָךָ וּלְאַבְיָנְךָ, קָרָא דָּא, הָא תְּנִינָן לִיָּה, דִּלָּא יִשְׁבוּק בְּרִישׁ עֲנִיָּא דִּילִיָּה, וְיִהִיב לְאַחֵרָא. הָא רַבֵּי יוֹסִי חֲמוּף בְּבִי מְרַעִיָּה, נִיזִיל וּנְגַמֵּל חֶסֶד עֲמִיָּה. וּבְתַר דִּנְהַדְר, נִיעוּל בְּהָאֵי. וְהָא כָּל זְמַנָּא דִּנְהַדְר וְנִהַדְר בְּאַרְחָא דָּא, נְחָמִי תַּחֲתֵית הַמַּתִּים. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר וְדָאֵי הָכִי הוּא, נִשְׁקוּהוּ לְהֵהוּא נְנוּקָא, בְּרַכּוּהוּ וְאֲזַלוּ.

אָמַר רַבֵּי אָבָא, תּוּוּהֵנָּא עַל דְּרִדְקֵי דְּדָרָא דָּא,

הַדְרָדְקִים שֶׁל דּוֹר זֶה, כַּמָּה חֲזַק כַּחַס, וְהֵם סְלַעִים גְּדוֹלִים רַמִּים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרֵי חִלְקוֹ שֶׁל אָבָא בְּעַל הַדּוֹר הַזֶּה, שֶׁהָרִי בְּיַמּוֹ רָצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְקִין שְׁתֵּי יְשִׁיבוֹת שֶׁלוֹ וּלְעִשׂוֹת לָהֶם יְשׁוּב גְּדוֹל וְעֲלִיּוֹן פְּרָאוּי, שֶׁהָרִי לֹא יִהְיֶה כְּדוֹר הַזֶּה עַד שְׂיָבֵא מְלֶכֶךְ הַמְּשִׁיחָא. הַלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אָבָא, הָרִי שְׁנֵינוּ, עַל אֶחָד עֶשֶׂר דְּבָרִים בָּאִים נִגְעִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְאֵלוֹ הֵם: עַל עֲבוּדָה זָרָה, וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם, וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת, וְעַל גְּנֻבָה, וְעַל לְשׁוֹן הָרַע, וְעַל עֲדוּת שֶׁקָּרָה, וְעַל דִּין שֶׁמְקַלְקֵל אֶת הַדִּין, וְעַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא, וְעַל שְׁנִכְנֹס בְּתַחוּם חֲבֵרוֹ, וְעַל הַחוּשֵׁב מִחֻשְׁבוֹת רְעוּת, וְעַל הַמְּשַׁלַּח מְדָנִים בֵּין אַחִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים אִף עַל עֵין הָרַע. וְכֻלָּם שְׁנֵינוּ בְּמִשְׁנָה.

עֲבוּדָה זָרָה מִנֵּין? שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לב) וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעַם כִּי פָרַע הוּא כִּי פָרַעַה אֶהְרֵן. מַה זֶה כִּי פָרַע הוּא? שֶׁלְקוֹ בְּצַרְעַת. כְּתוּב כָּאֵן כִּי פָרַע הוּא, וְכְתוּב שָׁם, (ויקרא יג) וְהִצְרֹעַ אֲשֶׁר בּוֹ הִנָּגַע בַּגְּדָיו יִהְיֶה פְרָמִים וְרָאֵשׁוּ יִהְיֶה פְרוּעַ. וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם, שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל א יז) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרוּ ה' בְּיָדֵי, וְכְתוּב (ויקרא יג) וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי אָבָא, דְּבַר זֶה לֹא הִתְיָשֵׁב, וְצָרִיף לַעֲיֵן בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּפֶּךְ הוּא בּוֹדְאֵי, פְּלִשְׁתֵּי זֶה קְרוּב לַיְחֻסּוֹ שֶׁל דּוֹד הַזֶּה, וְכֵן עֲרַפָּה הַזֶּה, וְהֵינּוּ מֵה שְׁכָתוּב (שְׁמוּאֵל א יז) מִמַּעֲרֻכּוֹת פְּלִשְׁתִּים. אֵל תִּקְרִי מִמַּעֲרֻכּוֹת, אֲלֵא מִמַּעֲרוֹת פְּלִשְׁתִּים, שְׁשָׂמוּ אֶת אִמּוֹ כַּמַּעֲרָה הַזֹּאת. וְכִיּוֹן שְׁכָתוּב וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דּוֹד בְּאֵלֵהֶיו, וְכָכֵל הַסְּתַפֵּל בּוֹ דּוֹד בְּעֵין רַעָה. וְכָכֵל מְקוֹם שֶׁהָיָה מִסְתַּפֵּל בְּעֵין רַעָה,

כַּמָּה תִּקְיָפָא חִילֵיָהּ, וְאֵינוֹן טְנָרִין רַבְרָבִין רַאמִּין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זַפְּאָה חוֹלְקִיהָ דְאָבָא, מְאִרִיהָ דְדָרָא דָא. דְּהָא בְיוֹמוֹי, בְּעֵי קַדְשָׁא בְרִיף הוּא לְאַתְקָנָא, תְּרִין מְתִיבְתִין דִּילֵיהָ, וְלִמְעַבְד לוֹן יְשׁוּבָא רַבְרָבָא וְעֲלָאָה כְּדָקָא יֵאוּת. דְּהָא לֹא יְהָא כְּדָרָא דָא, עַד דִּיִּיתִי מִלְכָּא מְשִׁיחָא. אֲזֵלוּ.

עַד דִּהְיוּ אֲזֵלִי, אָמַר רַבִּי אָבָא, הָא תְּנִינֵן, עַל חַד סְרִי מְלִין נִגְעִין אֲתִיין עַל בְּנֵי נָשָׂא. וְאֵלִין אֵינוֹן: עַל עֲבוּדָה זָרָה. וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם. וְעַל גְּלוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל גְּנֻבָה. וְעַל לְשׁוֹן הָרַע. וְעַל עֲדוּת שֶׁקָּרָה. וְעַל דִּינָא דְמְקַלְקֵל יֵת דִּינָא. וְעַל שְׁבוּעַת שְׁוֹא. וְעַל דְּעֵאל בְּתַחוּמָא דְחֲבֵרִיהָ. וְעַל דְּמַחְשָׁב מַחְשְׁבִין בִּישִׁין. וְעַל דְּמַשְׁלַח מְדָנִים בֵּין אַחִים. וְאֵית דְּאִמְרֵי, אִף עַל עֵינָא בִישָׂא. וְכֻלְהוֹ תְּנִינֵן בְּמִתְנִיתָא.

עֲבוּדָה זָרָה מִנֵּין. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לב) וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת הָעַם כִּי פָרוּעַ הוּא כִּי פָרַעַה אֶהְרֵן. מֵאִי כִי פָרוּעַ הוּא. דְּאֵלְקוֹ בְּצַרְעַת. פְּתִיב הָכָא כִּי פָרוּעַ הוּא, וְכְתִיב הָתָם, (ויקרא יג) וְהִצְרֹעַ אֲשֶׁר בּוֹ הִנָּגַע בַּגְּדָיו יִהְיֶה פְרוּמִים וְרָאֵשׁוּ יִהְיֶה פְרוּעַ. וְעַל קָלְלַת הַשֵּׁם, דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א יז) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרוּ יְיָ בְּיָדֵי, וְכְתִיב, (ויקרא יג) וְהִסְגִּירוּ הַכֹּהֵן.

אָמַר רַבִּי אָבָא, מְלָה דָא לֹא אֲתִיִּישְׁבָא, וְאַצְטְרִיף לַעֲיִינָא בִיהָ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא וְדָאֵי, פְּלִשְׁתֵּי דָא קְרִיב לַיְחֻסָּא דְדוֹד הָוָה, וְכֵרָה דְעֲרַפָּה הָוָה, וְהֵינּוּ דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א יז) מִמַּעֲרֻכּוֹת פְּלִשְׁתִּים, אֵל תִּקְרִי מִמַּעֲרֻכּוֹת, אֲלֵא מִמַּעֲרוֹת פְּלִשְׁתִּים, דִּישׁוּיָהּ לְאִמִּיהָ כַּמַּעֲרָתָא דָא. וְכִיּוֹן דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א יז) וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דּוֹד בְּאֵלֵהֶיו, אֲסַתְפֵּל בִּיהָ דוֹד בְּעֵינָא בִישָׂא. וְכָכֵל אֲתֵר דְּהוּא מִסְתַּפֵּל

כָּל מִינֵי צָרַעַת נִמְשָׁכוּ מֵעֵינֵי דָּוִד.
וְכִף הָיָה בְּיוֹאֵב, כִּינּוֹן שֶׁהִסְתַּפֵּל
בּו בְּדוֹד בְּעֵינֵי רָעָה, מֵה כְּתוּב?
(שם-ב א) וְלֹא יִכְרַת מִבֵּית יוֹאֵב זָב
וּמִצָּרַע וְגו'.

וְכֵאן בְּפִלְשְׁתֵי הַזֶּה, כִּינּוֹן שֶׁקָּלַל
אֶת הַשֵּׁם, הִסְתַּפֵּל בּו בְּעֵינֵי רָעָה,
וְרָאָה שֶׁהִצְטָרַע בְּמִצְחוֹ. מִיָּד -
וּתְטַבַּע הָאֶבֶן בְּמִצְחוֹ, וְדִבְקָה
הַצָּרַעַת בְּמִצְחוֹ. וְהַכֹּל הָיָה;
הַשְׁתַּקְּעָה עֵינֵי רָעָה שֶׁל צָרַעַת
בְּמִצְחוֹ, וְהַשְׁתַּקְּעָה אֶבֶן מִמֶּשׁ
בְּמִצְחוֹ, וְדָאֵי מִצָּרַע הָיָה.

בְּרַעַם הַרְשָׁע עֵינָו הִיטָה בְּהַפּוֹף
מֵעֵינֵי דָּוִד. עֵינֵי דָּוִד הִיטָה מִרְקַמַת
מִכָּל מִינֵי גְנוּבִים. לֹא הִיטָה עֵינֵי
בְּעוֹלָם יָפָה לְמִרְאָה כְּעֵינֵי דָּוִד. כָּל
גְּנוּבֵי הָעוֹלָם נּוֹצְצִים בָּהּ, וְהַכֹּל
בְּאַהֲבָה לְמִי שִׁירָא חֲטָא, שֶׁכְּתוּב
(תהלים קיט) 'רְאִיךָ יְרֵאוּנִי וְיִשְׁמְחוּ,
שִׁמְחִים כְּשִׂרְוֹאִים אוֹתִי. וְכָל
אוֹתָם רִשְׁעִים פּוֹחֲדִים מִפְּנֵי.
אֲבָר עֵינָו שֶׁל בְּלַעַם הַרְשָׁע, עֵינֵי
רָעָה בְּכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה
מִסְתַּפֵּל, כְּשֶׁלְּהִבַּת שׁוֹרֵף אוֹתוֹ.
שִׁהְרֵי אֵינֵי עֵינֵי רָעָה בְּעוֹלָם כְּעֵינֵי
אוֹתוֹ רִשָׁע, שֶׁהָיָה בְּהַפּוֹף מֵעֵינָו
שֶׁל דָּוִד.

עַל גְּלוּי עֲרִיזוֹת - שֶׁכְּתוּב (ישעיה א)
וְשִׁפַח ה' קִדְקֵד בְּנוֹת צִיּוֹן, וְכְתוּב
(ויקרא יד) וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת. עַל
הַגְּנֵבָה - שֶׁכְּתוּב (זכריה ה)
הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם ה' צְבָאוֹת וּבָאָה
אֶל בֵּית הַגְּנֵב וְגו' וְכִלְתּוּ וְאֵת
עֲצֵיו וְאֵת אֲבָנָיו. מֵהוּ הַדְּבָר
שֶׁמְכִלָּה עֲצִים וְאֲבָנִים? זֹו צָרַעַת,
שֶׁכְּתוּב (ויקרא יד) וְנִתְּן אֶת הַבַּיִת
אֶת אֲבָנָיו וְאֵת עֲצָיו.

עַל לְשׁוֹן הָרַע - שֶׁכְּתוּב (במדבר יב)
וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁהָ וְגו',
וְכְתוּב (שם) וַיִּפְּן אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם
וְהִנֵּה מִצָּרַעַת. עַל עֲדוּת שֶׁקָּר -

בְּעֵינָא בִישָׂא, כָּל זֵינֵי צָרַעַת אֶתְמַשְׁכֵּן מֵעֵינֵיהָ
דְּדָוִד. וְהָכֵי הָיָה בְּיוֹאֵב, כִּינּוֹן דְּאִסְתַּפֵּל בֵּיה
דְּדָוִד בְּעֵינָא בִישָׂא, מֵה כְּתִיב, (שמואל ב ג) וְלֹא יִכְרַת
מִבֵּית יוֹאֵב זָב וּמִצָּרַע וְגו'.

וְהָבֵא בְּפִלְשְׁתֵי דָא, כִּינּוֹן שֶׁקָּלַל אֶת הַשֵּׁם,
אִסְתַּפֵּל בֵּיה בְּעֵינָא בִישָׂא, וְחֲמָא
בְּמִצְחֵיהָ דְּאִצְטָרַע. מִיָּד (שמואל א יז) וְתְטַבַּע הָאֶבֶן
בְּמִצְחוֹ, וְאֶתְדִבְקַת הַצָּרַעַת בְּמִצְחוֹ. וְכֹלֵא הָיָה
אִשְׁתַּקְּעַת עֵינָא בִישָׂא דְּצָרַעַת בְּמִצְחוֹ,
וְאִשְׁתַּקְּעַת אֲבָנָא מִמֶּשׁ בְּמִצְחוֹ, וְדָאֵי מִצָּרַע
הָיָה.

רִשָׁע חֲיִיבָא (דף ר"ו ע"ב) דְּבִלְעָם, עֵינָא דִּילֵיהָ,
הָיָה בְּהַפּוֹכָא מֵעֵינָא דְּדָוִד עֵינָא דְּדָוִד
הָיָה מִרְקַמָא מִכָּל זֵינֵי גְוּוֹנִין, לֹא הָיָה עֵינָא
בְּעֵלְמָא שִׁפִּירָא לְמַחְזִי, כְּעֵינָא דְּדָוִד. כָּל גְּוּוֹנִין
דְּעֵלְמָא מְנַצְצֵן בֵּיה, וְכֹלֵא בְּרַחֲמֵיהּ לְמֵאן
דְּדָחִיל חֲטָאָה, דְּכְתִיב, (תהלים קיט) 'רְאִיךָ יְרֵאוּנִי
וְיִשְׁמְחוּ. חֲדָאן פִּד חֲמָאן לִי. וְכָל אֵינּוֹן חֲיִיבִין
דְּחִלִין מִקְמֵיהָ.

אֲבָר עֵינָוֵי דְּבִלְעָם חֲיִיבָא, עֵינָא בִישָׂא בְּכֹלֵא,
בְּכָל אֶתְרֵי דְּהָיָה מִסְתַּפֵּל, כְּשֶׁלְּהוֹבָא שְׂצִי
לֵיה. דְּהָא לֵית עֵינָא בִישָׂא בְּעֵלְמָא, כְּעֵינָא
דְּהָהוּא רִשָׁע, דְּאִיהוּ בְּהַפּוֹכָא מֵעֵינָוֵי דְּדָוִד.

עַל גְּלוּי עֲרִיזוֹת, דְּכְתִיב, (ישעיה א) וְשִׁפַח יֵי קִדְקוֹד
בְּנוֹת צִיּוֹן. וְכְתִיב (ויקרא יד) וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת.
עַל הַגְּנֵבָה, דְּכְתִיב, (זכריה ה) הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יי
צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגְּנֵב וְגו' וְכִלְתּוּ וְאֵת
עֲצֵיו וְאֵת אֲבָנָיו. מֵאן הוּא מְלָה דְּמְכִלָּה עֲצִים
וְאֲבָנִים. דָּא צָרַעַת. דְּכְתִיב, (ויקרא יד) וְנִתְּן אֶת
הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֵת עֲצָיו.

עַל לְשׁוֹן הָרַע, דְּכְתִיב, (במדבר יב) וַתְּדַבֵּר מִרְיָם
וְאַהֲרֹן בְּמִשְׁהָ וְגו', וְכְתִיב (במדבר יב) וַיִּפְּן
אַהֲרֹן אֶל מִרְיָם וְהִנֵּה מִצָּרַעַת. עַל עֲדוּת שֶׁקָּר,

בְּגִין דְּסִהִידוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁקָּר,

משום שהעידו עדות שקר ואמרו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, בקל תקיף, דכתיב (שמות לב) קול מלחמה במחנה. בגין דא, (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'.

על דייני דמקלקל דינא, דכתיב, (ישעיה ה) פאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם פאבק יעלה וגו', מאי טעמא. פי מאסו את תורת יי צבאות. ואין פרחם, אלא צרעת. דכתיב, (ויקרא יג) ואם פרוח צרעת, שכתוב (ויקרא יג) ואם פרוח תפרח הצרעת. על שנכנס בתחום חברו מניין? מעזיזו, שנכנס בתחום הכהנה, שכתוב והצרעת זרחה במצחו. ועל המשלח מדנים בין אחים - שכתוב (בראשית יב) וינגע ה' את פרעה, שהוא שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עין הרע, כמו שנאמר. וכלם היו באותו בלעם הרשע.

בא וראה מה כתוב, פתורה אשר על הנקה. מה זה על הנקה? שנתן עין הרע על אותו נהר שעומד על ישראל, שכתוב (ישעיה סו) הנני נטה אליה כנהר שלום. והוא בא באותו שלחן והתגרה בהם.

אמר רבי אבא, כל הדברים הללו היו בודאי בבלעם. אבל גלוי עריות מניין? שכתוב (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בני וגו'. הא הכא עבודה זרה וגלוי עריות. סהדותא דשקרא, דכתיב וידע דעת עליון, ודעת פהמתו לא הוה ידע. קלקל ית דינא, דכתיב לה איעצך. דהא כדינא קיימא, ויהב עיטא בישא לאבאשא, וסטא מן דינא, ואמליך בישין עלייהו.

עאל בתחומא דלאו דיליה, דכתיב ואעל פר ואיל במזבח, וכתוב את שבעת המזבחות ערכתי. משלח ערכתי. משלח מדנים בין אחים, בין ישראל

ואמרו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, בקל תקיף, דכתיב (שמות לב) קול מלחמה במחנה. בגין דא, (במדבר ה) וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'.

על דייני דמקלקל דינא, דכתיב, (ישעיה ה) פאכול קש לשון אש וחשש וגו' ופרחם פאבק יעלה וגו', מאי טעמא. פי מאסו את תורת יי צבאות. ואין פרחם, אלא צרעת. דכתיב, (ויקרא יג) ואם פרוח צרעת, שכתוב (ויקרא יג) ואם פרוח תפרח הצרעת. על שנכנס בתחום חברו מניין? מעזיזו. דכתיב, (ויקרא יג) ואם פרוח צרעת, שכתוב (ויקרא יג) ואם פרוח תפרח הצרעת. על שנכנס בתחום הכהנה, שכתוב והצרעת זרחה במצחו. ועל המשלח מדנים בין אחים - שכתוב (בראשית יב) וינגע ה' את פרעה, שהוא שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עינא בישא, פמה דאתמר. וכלהו הוו ביה בההוא רשע דבלעם.

תא חזי, מה כתיב, פתורה אשר על הנקה. מאי על הנקה. דיהב עינא בישא, על ההוא נהר, דקיימא בהו בישראל. דכתיב, (ישעיה סו) הנני נטה אליה כנהר שלום. והוא אתא בההוא פתורא, ואגרי בהו.

אמר רבי אבא, כל הני מלין הוו ודאי בבלעם. אבל גלוי עריות מניין, דכתיב, (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בני וגו'. הא הכא עבודה זרה וגלוי עריות. סהדותא דשקרא, דכתיב וידע דעת עליון, ודעת פהמתו לא הוה ידע. קלקל ית דינא, דכתיב לה איעצך. דהא כדינא קיימא, ויהב עיטא בישא לאבאשא, וסטא מן דינא, ואמליך בישין עלייהו.

עאל בתחומא דלאו דיליה, דכתיב ואעל פר ואיל במזבח, וכתוב את שבעת המזבחות ערכתי. משלח ערכתי. משלח מדנים בין אחים, בין ישראל

לאביהם שבשמים. לשון

מדנים בין אחים, בין ישראל לאביהם שבשמים. לשון הרע לא היה בעולם כמותו. קללל השם, שפתוב ואנכי אקרה כה. וכלם היו בו. עין רעה, כמו שנאמר. והכל על אותו נהר של ישראל נתן עינו להתגרות בו. ארץ בני עמו, וכי לא ידענו שהיא ארץ בני עמו? אלא סוד זה שכל בני עמו מתדבקים בו, והרי נתפאר. וירא בלק בן צפור וגו'. רבי יוסי פתח, (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין וגו'. רע עין וגו' - זה בלעם שברוף את ישראל. ואל תתאו למטעמתי - זה בלק, שהקדוש ברוך הוא לא התרצה לאותן עולות שהתקין לפניו.

בא וראה, בשעה שראה בלק שסיחון ועוג נהרגו וארצם נלקחה, ראה מה שראה, שהוא אמר וירא. אלא ראה בחכמתו שהוא, וחמשה עליוני מדין ועמו נופלים בידי ישראל. ראה ולא ידע. ועל זה הקדים לבלעם, שכחו בפיו, כמו שישאל כחם בפיהם.

ואפילו בלעם היה תאב יותר מבלק, ואותה ידיעה שהוא ידע היה יודע בלילה, משום שאותם כתרים פחתונים וחמורים לא נמצאים אלא במשמרה הראשונה של הלילה, ולכן היתה לו אתון של צד זה, להתחבר חמורים אתה בראשית הלילה. ואם תאמר, הרי פתוב ויבא אלהים אל בלעם לילה? כך זה בודאי. ובארנו, אותו ממנה שממנה עליהם, והוא בא למולו. כגון זה, (בראשית לא) ויבא אלהים אל לבן הארמי וגו'. והכל דבר אחד. בגלל זה הוא אמר לגדולי בלק לינו פה הלילה.

בין שהיה בא אותו ממנה, בלעם היה בא על אתונו, ועשה מעשהו

הרע, לא הוה בעלמא כגיניה. קללת השם, דכתיב ואנכי אקרה כה. וכלהו הווי ביה. עינא בישא כמה דאתמר. וכלא על ההוא נהר דישראל, יחב עינוי לאתגרא ביה. ארץ בני עמו, וכי לא ידענא דארץ בני עמו היא. אלא רזא דא, דכל בני עמו מתדבקן ביה והא אתמר.

וירא בלק בן צפור וגו'. (במדבר כב) רבי יוסי פתח, (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין וגו'. דא בלעם, דבריהו להו לישראל. ואל תתאו למטעמתי, דא בלק, דקודשא בריה הוא לא אתרעי לאינון עליון דאתקין קמיה.

תא חזי, בשעתא דחמא בלק דהא סיחון ועוג אתקטלו, ואתנסיבת ארעהון, חמא מה חמא, דאיהו אמר וירא. אלא חמא בחכמתא דיליה, דאיהו, וחמשה עלאי דמדון, ועמיה, נפלין בידי דישראל. חמא, ולא ידע, ועל דא אקדים לבלעם, דחיליה בפומיה, כגוונא דישראל דחיליהון בפומיהון.

ואפילו בלעם תאיב הוה יתיר מבלק. וההיא ידיעא דאיהו הוה ידע, בליליא הוה ידע, בגין דאינון פתרין פתאין וחמרי, לא שכיחו אלא במשמרה ראשונה דליליא, ועל דא הוה ליה אתנא, דהאי גיסא, לאתחברא (דף ר"ז ע"א) חמרי בהדה ברישא דליליא.

ואי תימא, הא כתיב ויבא אלהים אל בלעם לילה. הכי הוא ודאי, ואוקימנא ההוא ממנא דממנא עליהו, והוא הוה אתי לקבליה. כגוונא דא (בראשית לא) ויבא אלהים אל לבן הארמי וגו'. וכלא חד מלה. בגין דא איהו אמר לרבירבי בלק לינו פה הלילה.

בין דהוה אתי ההוא ממנא, בלעם הוה אתי לגבי אתניה, ועבד עובדיה, ואמר מלי,

ואמר דברים, ואז האתון היתה מודיעה לו, והוא מראה מעשה להשרות עליו אותה רוח. ומה הראה? הוא היה יודע שחמורים משוטטים ושורים בתחלת הלילה, ואז הראה מעשה והעמיד את אתונו במקום מתקן, ועשה מעשהו וסדר דבריו. ואז היה בא מי שבא, והודיע לו על ידי אותה האתון.

ביון שלילה אחד אמר לו לא תלך עמהם, מדוע שב פעם שנית לזה? אלא הם ברשות עליונה עומדים, והרי שנינו, בדרך שאדם רוצה ללכת, בה מוליכין וכו'. בהתחלה כתוב לא תלך עמהם. ביון שראה הקדוש ברוך הוא שרצונו ללכת, אמר לו, קום לך אתם ואף את הדבר וגו'. מה עשה בלעם כל אותו הלילה? היה מהרהר ואומר: ואיפה הוא הפכוד שלי? האם בקשר אחר התקשרתי? השגיח כל אותו הלילה בכשפיו ולא מצא צד שיהיה הוא ברשותו, אלא מצד אתונו.

והינו מה שאמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, בפתרים התחתונים הללו יש זמין ויש שמאל. מצד זמין חמורים, כפי שבארנו, ומצד שמאל אתונות. ושנינו, עשרה הם לזמין, ועשרה לשמאל. וזהו שאמר רבי יוסי, יוסף פשנפרד מאביו ידע בחכמה העליונה בסוד פתרים קדושים עליונים. ביון שהיה במצרים, למד באותה חכמה שלהם באותם פתרים תחתונים, איך אחוים אלה של זמין ואלה של שמאל. עשרה של זמין ועשרה של שמאל חמורים ואתונות. ומשום זה רמז לאביו ממה שלמד שם, שכתוב (שם מה) ולאביו שלח פזאת עשרה חמורים וגו'.

וכדין אתנא אודעא ליה. ואיהו אחזי עובדא למשרי עלוי ההוא רוחא. ומאי אחזי. הוא הוה ידע דחמרי שטאן ושראן בקדמיתא דליליא, כדין אחזי עובדא, וקאים לאתניה באתר מתתקן, ועביד עובדוי וסדר מלוי. וכדין הוה אתי מאן דאתי, ואודע ליה על ידא דההיא אתון.

ביון דליליא חד אמר ליה לא תלך עמהם, מאי טעמא תב תניינות להאי. אלא אינון ברשותא דלעילא קיימי, והא תנינו, בדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין וכו'. בקדמיתא כתיב, לא תלך עמהם. ביון דחמא קדשא בריך הוא, דרעותא הוא למייהו. אמר ליה קום לך אתם ואף את הדבר וגו'. מה עבד בלעם כל ההוא ליליא הוה מהרהר ואמר ומה אן הוא יקרא דילי, אי בקטורא אחרא אתקטורא. אשגח כל ההוא ליליא בתרשוי, ולא אשפח סטרא, דיהא הוא ברשותיה, אלא מסטרא דאתניה.

והינו דאמר רבי יצחק אמר רבי יהודה, באלין פתרין תתאין אית ימינא ואית שמאלא. מסטרא דימינא חמרי, כמה דאוקימנא. ומסטרא דשמאלי אתני. ותאנא, עשרה אינון לימינא, ועשרה לשמאלא. ודא הוא דאמר רבי יוסי, יוסף כד אתפרש מאבוי, ידע בחכמתא דלעילא, ברזא דכתרין קדישין עלאין. ביון דהוה במצרים, אוליה ביהיא חכמתא דלהון, באינון פתרין תתאין, היך אחידן אינון דימינא, ואינון דשמאלא. עשרה דימינא ועשרה דשמאלא חמרי ואתני. ובגין כך רמז לאבוי כמה דאוליה תמן, דכתיב (בראשית מה) ולאביו שלח פזאת עשרה חמורים וגו'.

אמר רבי יוסי, אלו של ימין כלולים כלם באחד שנקרא חמו"ר. וזהו אותו חמור שכתוב (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמ"ר יחדו. וזהו חמור שעתיד מלך המשיח לשלט עליו, כמו שבארנו. ואותם של שמאל כלולים כלם באחד שנקרא אתון, שהרי מצדה נקרא עירה, מקטרג התינוקות, כמו שבארנו. והינו שכתוב (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות. אתנת חסר. עשרה שכלולים באחד.

וזהו שאמר רבי שמעון, מהו שאמר (בראשית מט) אסרי לגפן עירה? אסרי לגפן, עתיד הקדוש ברוך הוא לקשר משום שישראל נקראו גפן. עירה, שהיא קטגור שלקחם, ומשום שנקראים שורק, שכתוב (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק. בני אתנו, אותו שיוצא מצד האתון הזה.

ואלו עשרה מימין ועשרה משמאל, ונכללים בשנים האלה, כלם נמצאים בקס"ם. ויש עשרה אחרים של ימין ועשרה של שמאל שנמצאים בנח"ש. ולכן כתוב כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מה הטעם? בגלל כי ה' אלהיו עמו. מצד הנח"ש יצא שור, מצד הקס"ם יצא חמו"ר, וזהו שור וחמור. ועל זה בלעם, כיון שידע שנקשר ברשות אחרת, ואמר לו אף את הדבר וגו' - הזיק לו, ואמר, ואיפה כבודי? מיד הסתכל בכשפיו ולא מצא שיהיה ברשותו, רק אתון זו.

מיד - ויקם בלעם בפקר ויחבש את אתנו, לעשות את רצונו בה ורצון בלק. ועל זה, ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דוקא, שהוציא עצמו מרשותו, ממה שאמר לו ואף את הדבר וגו'. בא

אמר רבי יוסי, אינון דימינא כלילין בלהו בחד, דאקרי חמו"ר. והאי הוא ההוא חמור, דכתיב, (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו. והאי הוא חמור, דזמין מלפא משיחא למשלט עליה, כמה דאוקימנא. ואינון דשמאלא, כלילין בלהו בחד דאקרי אתון, דהא מסטרהא נפיק עירה, קטרוגא דדרדקי, כמה דאוקימנא. והיינו דכתיב, (זכריה ט) עני ורכב על חמור ועל עיר בן אתנות, אתנת חסר, עשרה דכלילין בחד.

ודא הוא דאמר רבי שמעון, מאי דכתיב, (בראשית מט) אסרי לגפן עירה. אסרי לגפן, זמין קדשא בריה הוא לקשרא בגיניהון דישראל דאקרון גפן. עירה. דאיהו קטיגורא דילהון, ובגין דאקרון שורק, דכתיב, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק. בני אתנו, ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון.

והני י' מימינא, וי' משמאלא, ואתכלילין בהני תרי, כלא אינון משתכחי בקס"ם. ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא, דמשתכחי בנח"ש. ועל דא כתיב, כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל. מאי טעמא, בגין כי יי אלהיו עמו. מסטרא דנח"ש, נפק שור, מסטרא דקס"ם, נפק חמו"ר. ודא הוא שור וחמור, ועל דא בלעם, כיון דידע דאתקשר ברשותא אחרא, ואמר ליה אף את הדבר וגו', אבאיש ליה, ואמר, ומה אן היא יקרא דילי. מיד אסתפל בחרשו, ולא אשפח דיהא ברשותיה, אלא האי אתון.

מיד (במדבר כ"ב) ויקם בלעם בפקר ויחבש את אתונו למעפד רעותיה בה, ורעותא דבלק. ועל דא ויחר אף אלהים כי הולך הוא. הוא דייקא, דאפיק גרמיה מרשותיה, ממה

תראה שפך הוא, שהרי בהתחלה נתן לו רשות, ואמר קום לך אתם. עכשו שהיה הולך, למה ויחר אף אלהים? אלא משום שהולך הוא, הוא ברשותו, להוציא מאותו שאמר לו ואף את הדבר.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, רשע, אתה מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מיך ויתיצב מלאך יי. מאי ויתיצב. אמר רבי אבא, נפק וקאים באומנותא אחרא, מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והיינו דאמר רבי שמעון, חייביא מהפכי רחמי לדינא. לשטן לו, דהא לא אומנותא דיליה הוה.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מיך ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמיו.

אמר ליה ואף את הדבר וגו'. תא חזי דהכי הוא, דהא בקדמיתא ירב ליה רשותא, ואמר קום לך אתם, השפא דהוה אזיל, אמאי ויחר אף אלהים. אלא בגין דהולך הוא, הוא ברשותיה דיליה, לנפקא מההוא דאמר ליה ואף את הדבר.

אמר ליה קדשא בריך הוא, (דף ר"ז ע"ב) רשע, את מתקן ומזרז וזינך לנפקא מן רשותי, חייך אנת ואתנך ברשותי תהוון. מיך ויתיצב מלאך יי. מאי ויתיצב. אמר רבי אבא, נפק וקאים באומנותא אחרא, מאומנותא דיליה, דהאי מלאכא דרחמי הוה. והיינו דאמר רבי שמעון, חייביא מהפכי רחמי לדינא. לשטן לו, דהא לא אומנותא דיליה הוה.

אמר רבי אלעזר, לא שני מלאכא, ולא נפק מאומנותא דיליה, אלא בגין דהוה האי מלאכא מסטרא דרחמי, וקאים לקבליה, סתיר חכמתא דיליה, וקלקל רעותיה. הדא הוא דכתיב לשטן לו. לו הוה שטן, ואשתכח שטן, אבל לאחרא לא הוה שטן.

תאנא, אמר רבי שמעון, פמה חפים הוה בלעם בחרשוי, על כל בני עלמא, דהא בשעתא דאשגח, לאשפחא עיטא לנפקא מרשותיה דקודשא בריך הוא, מההיא מלה דכתיב, ואף את הדבר וגו'. אסתפל בחרשוי, ולא אשכח בר ההיא אתון, מה כתיב, ויחבוש את אתונו, אטעין לה בכל חרשין, ובכל קסמין דהוה ידע, ואעיל בה, ואכליל לה מפלהו, בגין למילט להו לישראל. מיך ויחר אף אלהים פי הולך הוא. הוא דייקא כמה דאתמר. מה עבד קדשא בריך הוא, אקדים למלאכא דרחמי. לקיימא לקבליה, ויסתיר חרשוי וקסמיו.

ובא וראה, שעד עכשו לא כתוב ה', ולא נראה בקסמיו ובכשפיו, והרי פשוטה. ועכשו, פיון שהתקין את אתונו וזוה בתקוני כשפיו בצד הדין לקלל את ישראל, הקדים הקדוש ברוך הוא את מלאך הרחמים למולו, ובשם הרחמים, כדי לסתור חכמתו ולהטות את אתונו מאותו הדרך, כמו שכתוב ותט האתון מן הדרך. וזקא מן הדרך. ועל זה לא כתוב ויתיצב מלאך האלהים, ויעמד מלאך האלהים, אלא מלאך ה', של רחמים.

אמר הקדוש ברוך הוא, רשע, אפה הטענת את אתונך בכשפך בכמה צדדי דין מול בני - אני אעביר את המטען שלך ויהפך מדרך זה. מיז הקדים מלאך רחמים לשטן לו. וזקא לו, כמו שנתבאר.

והרא האתון את מלאך ה' וגו'. אמר רבי יצחק, וכי למה ראתה היא, ובלעם שהיה חכם כל כך לא ראה? אמר רבי יוסי, חס ושלום שאותו רשע יסתפל במראה קדש. אמר לו, אם כך, הרי כתוב נפל וגלוי עינים! אמר לו, לא שמעתי בזה דבר, ולא אמר. אמר לו, אני שמעתי. כשהיה צריך להסתפל, היה נופל ורואה, וכעת לא הצטרף להסתפל.

אמר לו, אם כך, בדרגה עליונה יותר היה על כל נביאי האמונה, שהוא גלוי עינים, רואה ומסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא. והרי רבי שמעון אמר, בלעם היה יודע בכשפיו באותם פתרים פחתונים שלמטה, כמו שכתוב (יהושע יג) ואת בלעם בן בעור הקוסם. קראו הפתוב קוסם, של טנפת הטנפות, איך יסתפל בכבוד רבוננו? ועוד, הרי אמר רבי

והא חזי, דעד השתא לא כתיב יי ולא אתחזי בקסמיו וחרשוי. והא אוקמוה. והשתא כיון דאתקין אתניה, וזרזה בתקוני תרשוי, בסטרא דדינא למילט לישראל, אקדים קדשא בריך הוא למלאכא דרחמי לקבליה, ובשמא דרחמי, בגין לסתור חכמתא דליה, ולאסטאה לאתניה מההוא ארחא, כמה דכתיב, ותט האתון מן הדרך. מן הדרך דייקא. ועל דא לא כתיב ויתיצב מלאך האלהים, ויעמד מלאך האלהים, אלא מלאך יי דרחמי. אמר קדשא בריך הוא, רשע, את אטענת לאתנך בחרשך, בכמה סטרי דדיני לקבל בני. אנא אעפר טעונך, ויהפך מארחא דא, מיז אקדים מלאכא דרחמי לשטן לו. לו דייקא. כמה דאתמר.

והרא האתון את מלאך יי וגו'. (במדבר כב) אמר רבי יצחק, וכי אמאי חמאת היא, ובלעם דהיה חפים כל כך לא חמא. אמר רבי יוסי, חס ושלום דההוא רשע יסתפל בחיזו קדישא. אמר ליה, אי הכי, הא כתיב נופל וגלוי עינים. אמר ליה לא שמענא בהא מידי ולא אימא. אמר ליה אנא שמענא, דכד הוה אצטריך לאסתפל, הוה נפיל ורחמי. והשתא לא אצטריך לאסתפל.

אמר ליה, אי הכי, בדרגא עלאה יתיר הוה על כל נביאי מהימנותא, דאיהו גלוי עינים, חמי ואסתפל ביקרא דקודשא בריך הוא. והא רבי שמעון אמר, בלעם בחרשוי, הוה ידע באינון פתרי תתאין דלתתא, כמה דכתיב, (יהושע יג) ואת בלעם בן בעור הקוסם, קוסם קרייה קרא, דטנופא דטנופי, היך יסתפל ביקרא דמאריה. ועוד, הא אמר רבי שמעון, בחיזו חד דחזא לפום שעתא, דכתיב

שמעון, במראה אחד שראה לפי שעה, שפתיב ויגל ה' את עיני בלעם, התעקמו עיניו, ואתה אומר שהרי רואה בגלוי עינים ומסתפל בכבוד הקדוש ברוך הוא?

אמר לו, אני אחזר למולך, שלי ושליך צריך צחות. ודאי סודות תורה עליזים, ולא יכולים בני אדם לעמד עליהם. לכן אסור להקדים בדבר תורה עד שישמע דבר וידע אותו על בריו. באו לפני רבי שמעון ואמרו דבר לפניו.

פתח ואמר, (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרנו וגו'. פסוק זה פשוטו שממני העולם אמרו אותו בשעה שעלה ברצון הקדוש ברוך הוא לברא אדם. קרא לכתות פתות של מלאכי עליון והושיבם לפניו. אמר להם, אני רוצה לברא אדם. אמרו לפניו, (שם מט) ואדם ביקר בל ילין וגו'. הושיט הקדוש ברוך הוא אצבעו ושרף אותם. הושיב פתות אחרות לפניו. אמר להם, אני רוצה לברא אדם. אמרו לפניו, מה אנוש פי תזכרנו? מה טיבו של אדם זה? אמר להם, בן אדם שיהיה בצלם שלנו, שתהיה חכמתו עליונה מחכמתכם.

ביון שברא אדם, וחסא, ויצא זכאי לפניו, באו עז"א ועז"ל, אמרו לפניו: פתחון פה יש לנו אליך, הרי בן אדם שעשית חטא לפניך! אמר להם: אלמלא תהיו מצויים אצלם וכו'. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הפילם מדרגתם הקדושה מהשמים.

אמר רבי שמעון, כעת השבתי לשאלתכם, שבלעם אמר נפל ויגלוי עינים. אם נאמר שלא היה כן, ושבחים היה משבח את עצמו - איך יכתב הקדוש ברוך הוא דבר כוזב בתורה?! ואם

ויגל יי את עיני בלעם, אתעקמו עיניו, ואת אמרת דהוה חמי בגלוי דעיינין, ואסתפל ביקרא דקודשא בריך הוא.

אמר ליה, אנא אהדרנא לקבלך. דידי ודידך בעי צחותא. ודאי רזי אורייתא עלאין, ולא יכלין בני עלמא למיקם עליהו. בגין כן אסיר לאקדמא במלה דאורייתא, עד דישמע מלה וידע לה על ברייה. אתו לקמיה דרבי שמעון אמרו מלה קמיה.

פתח ואמר, (תהלים ח) מה אנוש פי תזכרנו וגו', האי קרא אוקמוה, דממנן דעלמא אמרוה, בשעתא דסליק ברעותיה דקודשא בריך הוא למברי אנשא. קרא לכתות פתות דמלאכי עלאה, ואותיב לון קמיה. אמר לון, בעינא למברי אדם. אמרו קמיה, (תהלים מט) ואדם ביקר בל ילין וגו'. אושיט קדשא בריך הוא אצבעא דיליה, ואוקיד לון. אותיב פתות אחרנין קמיה, אמר לון בעינא למברי אדם. אמרו קמיה, (דף ר"ח ע"א) מה אנוש פי תזכרנו. מה טיבו דבר נש דא. אמר לון, בר נש דיהא בצלמא דידן, דיהא חכמתא דיליה, עלאה מחכמתכון.

ביון דברא אדם, וחסא, ונפק בדימוס קמיה, אתו עז"א ועז"ל, אמרו קמיה, פתחון פה אית לן גבך, הא בר נש דעבדת חטי קמך. אמר להו, אלמלא תהוון שכיחי גבייהו וכו'. מה עבד קדשא בריך הוא. אפיל לון מדרגא קדישא דלהון מן שמיא.

אמר רבי שמעון, השתא אהדרנא לתויבתייכו. דבלעם אמר נופל ויגלוי עינים, אי נימא דלא הוה הכי, ושבוחי קא משבח גרמיה, הין יכתוב קדשא בריך הוא מלה כדיבא באורייתא. ואי מלה דקשוט היא,

דבר אמת הוא, איך ישתבח אותו רשע בדרגה עליונה על כל נביאי האמת? ועוד, שהרי אין שורה קדשה העליונה, רק במקום הראוי לה.

בעת חזרנו לדבר הראשון. אחרי שהפילם הקדוש ברוך הוא ממקומם הקדוש, טעו אחר נשות העולם והטעו את העולם. כאן יש להסתכל, והרי פתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות וגו'. והרי מלאכים אלו היו, איך יכלו להתקים בארץ? אלא בא וראה, כל אותם (מלאכים) שלמעלה לא עומדים ולא יכולים לעמד, רק באור עליון שמאיר להם ומקיים אותם. ואם פוסק מהם אותו האור, לא יכולים לעמד. כל שפן אותם שהפילם הקדוש ברוך הוא והפסיק מהם אותו האור שלמעלה שהשתנה זיום. וכשירדו ושלט בהם אור העולם, השתנו בדרגה אחרת.

בא וראה, המן שהיה יורד לישראל במדבר, אותו מן היה מטל שלמעלה, שהיה יורד מהעתיק הנסתר של כל הנסתרים. וכשהיה נוחת, היה אורו מאיר בכל העולמות, וממנו נזון שדה התפוחים ומלאכים עליונים. וכשהיה יורד למטה ושולט בו אור העולם, היה מגלד נקפא, ומשתנה זיוו, ולא היה זיוו אלא כמו שכתוב (במדבר יא) והמן פזרע גד הוא וגו', ולא יותר. וכל שפן המלאכים, כיון שירדו ושלט בהם אור, השתנו מאותה דרגה ראשונה שהיו בה. מה עשה הקדוש ברוך הוא? ראה שהטעו את העולם, קשרם בשלשלאות ברזל בהר החשף. באיזה מקום יושבים? בעמק ההר. הושיב את עז"א, וזרק חשף הפנים. משום שבאותה שעה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש

היה ישתבח ההוא רשע בדרגה עלאה על כל נביאי מהימנותא. ועוד, דהא לא שריא קדשה דלעילא, אלא באתריה דאתחזי ליה.

השתא אהדרנא למלה קדמאה. בתר דאפיל לון קדשא בריך הוא, מאתר קדישא דלהון. טעו בתר נשי עלמא, ואטעו עלמא. הכא אית לאסתפלא, והא כתיב (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות וגו'. והא אלין מלאכין הוו, איך יכילו לאתקיימא בארעא. אלא תא חזי, כל אינון (מלאכים) דלעילא, לא קיימין, ולא יכלין למיקם, בר בנהורא עלאה דנהיר לון, וקיים לון. ואי פסיק מנייהו ההוא נהורא דלעילא, לא יכלין למיקם. כל שפן אלין דאפיל לון קדשא בריך הוא. ופסק מנייהו ההוא נהורא דלעילא, דאשתגי זיווייהו. וכך נחתו ושלטי בהו אוריא דעלמא, אשתנו בדרגא אחרא.

תא חזי, מנא דהוה נחית להו לישראל במדברא, ההוא מנא הוה, מטלא דלעילא, דהוה נחית מעתיקא סתימא דכל סתימין. וכד הוה נחית, הוה נהוריה נהיר בכלהו עלמין, ומניה אתזן חקל דתפוחין, ומלאכי עלאי. וכד הוה נחית לתתא, ושלטי ביה אוריא דעלמא, אגליד, ואשתגי זיויה, ולא הוה זיויה אלא כמה דכתיב, (במדבר יא) והמן פזרע גד הוא וגו', ולא יתיר. וכל שפן מלאכין, כיון דנחתו ושלטי בהו אוריא, אשתנו מההוא דרגא קדמאה דהוו.

מה עבד קדשא בריך הוא. חמא דאטעיין עלמא, קשר לון בשלשלאי דפרזלא בטורא דחשוכא, באן אתר יתבי. בעמיקא דטורי. אותיב ליה לעז"א, ורמי חשוכא דאנפין. בגין דההיא שעתא דקשר לון קדשא

הפנים. משום שבאותה שעה שקשרם הקדוש ברוך הוא, התחזק והרגיז כלפי מעלה, והקדוש

ברוך הוא הפילו בעמק עד צוארו, ונרק חשף בפניו. עזא"ל שלא התחזק, הושיבו לפניו, והאיר לו החשף.

ובני העולם שיודעים מקומם, באים אליהם ומלמדים את בני האדם כשפים ונחשים וקסמים. ואותם הרי החשף נקראים הברי קדם. מה הטעם? משום שהחשף מקדים לאור, ומשום זה הרי החשף נקראים הברי קדם. לכן ובלעם למדו מהם כשפים, והיגו מה שאמר בלעם, מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהברי קדם וגו'. בא וראה, בלעם היה משבח את עצמו ממקום זה, ואמר, נאם שמע אמרי אל וגו'. משום שעז"א ועזא"ל אומרים לאותם בני העולם מאותם דברים עליונים שידעו בתחלה למעלה, ומדברים מעולם הקדוש שהיו בו. זהו שכתוב שמע אמרי אל. לא כתוב שומע קול אל, אלא אמרי אל, אותן אמירות שאומרים ממנו. מי שבא מהשעור ושואלים אותו מאיפה אתה בא - אומר: מלשמע דברי המלך הקדוש. כך נאם שמע אמרי אל. וידע דעת עליון, שהיה יודע בשעה שהדין תלוי בעולם, ומכון השעה בכשפיו.

אשר מחזה שדי יחזה. מה זה מחזה שדי? אלא הם נפל וגלוי עינים. ואלו הם עז"א ועזא"ל. נפל - זה עז"א, שהעמיקו הקדוש ברוך הוא בעמק החשף, ויושב בעמק עד צוארו כמו שאמרנו, וחשף נרק בפניו, ולכן נקרא נפל. נפל פעם אחת מהשמים, ונפל פעם אחרת אחר כך בעמק החשף. עזא"ל - הוא גלוי עינים, שהרי לא נרק חשף עליו, שלא התחזק ולא הרגיו למעלה כמו אותו שלמעלה. ובלעם קרא להם

ברוך הוא, אתתקף וארגזו כלפי מעלה, וקודשא בריך הוא אפיל ליה בעומקא עד קדליה, וזריק חשוכא באנפוי. עזא"ל דלא אתתקף, אותביה גביה, ונהיר ליה חשוכא.

ובני עלמא דיידעין אתרייהו, אתיין לגבייהו, ואולפין לון לבני נשא חרשין ונחשין וקסמין. ואינון טורי חשוכא, אקרון הרי קדם. מאי טעמא. בגין דחשוכא אקדים לנהורא. ובגין כך, טורי חשוכא, הרי קדם אקרון. לכן ובלעם מנייהו אולפי חרשין. והיינו דאמר בלעם, מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהברי קדם וגו'.

תא חזי, בלעם הוה קא משבח גרמיה מהאי אתר, ואמר נאם שומע אמרי אל וגו'. בגין דעז"א ועזא"ל, אמרי לאינון בני עלמא, מאילין מלין עלאין, דהוו ידעי בקדמיתא לעילא. ומשתעי מעלמא קדישא דהו ביה, הדא הוא דכתיב שומע אמרי אל. שומע קול אל, לא כתיב, אלא אמרי אל, אינון אמירן דאמרי מניה. מאן דאתי מפרקא, ושאלין ליה מאן את אתי. אמר, מלמשמע מלין דמלבא קדישא. כך נאם שמע אמרי אל. ויודע דעת עליון, דהוה ידע שעתא דתליא דינא בעלמא, ומכוין שעתא בחרשוי.

אשר מחזה שדי יחזה, מאן מחזה שדי. אלין אינון נפל וגלוי עינים. ואלין אינון עז"א ועזא"ל. נפל: דא עז"א, דאעמיק ליה קדשא בריך הוא בעומקא חשוכא, ויחזיק בעומקא עד קדליה כדקאמרן, וחשוכא אזדרק באנפוי. ועל דא אקרי נופל. נפל זמנא חדא מן שמיא, ונפל זמנא אחרא, לבתר, בעומקא דחשוכא. עזא"ל: הוא גלוי עינים, דהא לא אזדרק חשוכא עליה, דלא אתתקף, ולא ארגזו לעילא

מחזה שדי, שהם נפל וגלוי עינים.

ובאותו זמן לא נשאר בעולם מי שימצא לפניהם, פרט לו. ובכל יום הנה נסתר באותם הרים עמהם. זהו שכתוב ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם בודאי, ולא מארץ בני קדם. אמר רבי שמעון, כמה פעמים אמרתי לך דבר זה, ולא מסתכלים החכרים, שהרי הקדוש ברוך הוא לא משרה שכניתו, רק במקום קדוש, במקום שראוי להשרות עליו. וכן הקדוש ברוך הוא מכריז ואומר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו וגו', והוא שבא (כא) להתערב אתם.

אמא אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא קדשם לשרות ביניהם. והינו מה שכתוב, (שם כג) כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנה וגו'. ומשום שהוא מתהלך בקרב מחנה, כתוב והנה מחניף קדוש וגו'. וכתוב (ויקרא ב) והייתם קדשים וגו'. וכתוב (שם ד) אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתוב (שם ה) ואקץ בם וגו'. שלא יכלתי לקרב אליהם, והשרו אותי בחוץ. אשרי חלקם של ישראל, ואשרי חלק הנביאים הנאמנים הקדושים, שהם קדושים, ויש להם חלק להשתמש בקדשה העליונה.

ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו. (בדרך) באותו דרך שהנה שוקע (נמצא) בתוכה. וחרבו שלופה בידו, וכי אם הוא יצא מול האתון הו', לשם מה צריך חרב? ואם הוא יוצא מול בלעם, למה ראתה האתון שלו, והוא לא ראה? אלא הכל הודמן. אותו מלאך מזדמן מול האתון להוציאה מאותו

כהוא דלעילא. (דף ר"ח ע"ב) ובלעם קרי לון מחזה שדי, דאינון נפל וגלוי עינים.

ובהוא זמנא, לא אשתאר בעלמא, דישתכח גבייהו, בר איהו. ובכל יומא, הוה אסתים באינון טורי עמהון. הדא הוא דכתיב, ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם. מהררי קדם ודאי, ולא מארץ בני קדם.

אמר רבי שמעון, כמה זמנין אמיןא מלה דא, ולא מסתפלי חברייא, דהא קדשא בריך הוא לא שריא שכיןתא, אלא באתר קדישא, באתר דאתחזי לשריא עלוי. וכן קדשא בריך הוא מכריז ואמר, (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו וגו'. והוא דאתי (ס"א אתי) לאתערב בהדייהו.

אמא זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא קדיש לון לשריא ביניהו. והיינו דכתיב, (דברים כג) פי יי אלהיך מתהלך בקרב מחניף וגו'. ובגין דהוא מתהלך בקרב מחניף, כתיב והיה מחניף קדוש וגו'. וכתוב (ויקרא כ) והייתם קדושים וגו'. וכתוב (ויקרא יח) אל תטמאו בכל אלה וגו'. וכתוב (ויקרא כ) ואקץ בם וגו'. דלא יכילנא לקרבא גבייהו, ושרו לי לבר. זכאה חולקיהון דישראל, וזכאה חולקיהון דנביאי מהימני קדישי, דאינון קדישין, ואית לון חולקא לאשתמשא בקדושה עלאה.

ותרא האתון את מלאך יי נצב בדרך וחרבו שלופה בידו, (במדבר כב) (ס"א בדרך), בהוא ארחא דהוה אשתקע (ס"א אשתבח) בגווה. וחרבו שלופה בידו, וכי אי איהו נפיק לקביל האי אתון, מאי בעי חרבא. ואי איהו נפיק לקבליה דבלעם, אמאי חמאת אתניה, ואיהו לא חמא. אלא כלא אזדמן. ההוא מלאכא מזדמן לקבליה דאתון, לאפקא לה מן ההוא ארחא

הַדְרֵךְ שֶׁנִּטְעַן בָּהּ. וּבַמָּה?
בְּרַחֲמִים. וְהַזְדַּמֵּן מוּל בִּלְעָם,
לְהַעֲנִישׁוּ עַל שְׂרָצָה לְלַכֵּת
בְּרִשׁוֹתָיו וְלֹא בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת
(שלמעלה).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּעַת יֵשׁ לְשֹׁאֵל:
אִם דְּבָרָיו הֵיוּ בָּאִים מִצַּד כְּתָרִים
הַתְּחַתּוֹנִים וְלֹא מִמְּקוֹם אַחֵר,
לָמָּה כְּתוּב וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל
בִּלְעָם וְגו', וְאֵף אֶת הַדְּבָר וְגו'?
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, (בשביל ישראל חזר
המלאך לדבר אתו. שאם תאמר שהקדוש ברוך
הוא דבר אתו, והוא אמר אך את הדבר וגו' –
חס ושלום! שהרי אותו מלאך אמר לו, ואפס את
הדבר וגו'. שאם תאמר, ויאמר אלהים אל בלעם
וגו') כִּף לְמַדְתִּי, שֶׁהָרִי אֱלֹהִים שֶׁל
כָּאן, כָּלֵם מְלֹאךְ הָיָה. וְאוֹתוֹ הוּא
מְקוֹם שֶׁבֵּא מִצַּד דֵּין הַקֶּשֶׁה שְׁבוּ
אֲחוּזִים כַּח וְתַקֵּף אוֹתָם כְּתָרִים
תְּחַתּוֹנִים שֶׁבִּלְעָם הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ
בָּהֶם. וּמִשׁוּם כֵּן, וַיָּבֵא אֱלֹהִים
אֶל בִּלְעָם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל
בִּלְעָם. שְׁלַפְעָמִים נִקְרָא מְלֹאךְ
בְּשֵׁם עֲלִיּוֹן.

וְהַטְּ הָאֵתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סִטְתָּה
מֵאוֹתוֹ הַדְרֵךְ, שֶׁהִיָּתָה טְעוּנָה
מִצַּד דֵּין הַקֶּשֶׁה כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל.
וּבַמָּה רָאָה בִלְעָם שֶׁהִיא סִטְתָּה
מֵאוֹתוֹ הַדְרֵךְ? אֵלָּא כִּף אָמַר רַבִּי
שִׁמְעוֹן, שֶׁאִפְלוּ בְּדֵרֶךְ רָצָה לְהִזְיֵק
לְיִשְׂרָאֵל בְּכַח אֲתוֹנּוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁלֹּא
עָלְתָה בְּדוֹ, מֵה כְּתוּב? וַיֵּף אֶת
הָאֵתוֹן בַּמְּקַל. הִטְעִין אוֹתָהּ
וְהִלְבִּישׁ אוֹתָהּ בְּזִרְזוּי דֵּין קֶשֶׁה
וְחִזְק. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב בַּמְּקַל, בַּמְּקַל
דְּנֻקָּא, שֶׁהוּא דֵּין קֶשֶׁה תְּקִיף.
בַּמְּקַל לֹא כְּתוּב, אֵלָּא בַּמְּקַל.
צֵא וּרְאֵה כַּמָּה תְּקִיפָה חֲכֵמַת
אוֹתוֹ רָשַׁע וְתַאֲוֹתוֹ לְהִזְיֵק לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַשְּׂגִיחַ לְצַאת
מִרְשׁוֹת שְׁלֹמְעֵלָה בְּגִלְל תַּאֲוֹתוֹ
לְהִתְכַּפֵּד וּלְהִזְיֵק לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל.

דְּלַעֲיָלָא, בְּגִין דְּתִיאוּבְתִיָּה לְאַתִּיקָרָא, וְלֹאבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

דְּאֵתְטַעֵן בָּהּ. וּבַמָּה. בְּרַחֲמִי. וְאֵזְדַּמֵּן לְקַבְּלִיָּה
דְּבִלְעָם, לְאַעֲנֹשָׂא לִיָּה, עַל דְּאִיהוּ הָוָה בְּעֵי
לְמִיָּהוּ בְּרִשׁוֹתֵיהּ, וְלֹא בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא (ס"א
דלעילא).

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַשְּׁתָּא אֵית לְשֹׁאֵלָא, אִי מְלוּי
הוּוּ אֲתִיָּין מְסִטְרָא דְכְּתָרִין תְּתַאֲיִן, וְלֹא
מְאַתָּר אַחֲרָא, אָמַאי כְּתִיב וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל
בִּלְעָם וְגו', וְאֵף אֶת הַדְּבָר וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק
(בְּגִינִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אֲתַתְּדָר מְלֹאכָא לְמִלְלָא עֲמִיתָ. דְּאִי תִימָא דְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ
הוּא מְלִיל עֲמִיתָ וְהוּא אָמַר אֵף אֶת הַדְּבָר וְגו'. חַס וְשְׁלוֹם דְהָא הָהוּא מְלֹאכָא
אָמַר לִית וְאָפֶס אֶת הַדְּבָר וְגו', דְּאִי תִימָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם וְגו').
הָכִי אוֹלִיפְנָא. דְּהֵאִי אֱלֹהִים דְּהָכָא כְּלָהוּ
מְלֹאכָא הָוָה. וְהָהוּא אִיהוּ אֲתָר דְּאֲתִי מְסִטְרָא
דְּדִינָא קְשִׁיא, דְּבִיָּה אַחֲדִין חִילָא וְתוּקְפָא
דְּאִינוּן כְּתָרִין תְּתַאֲיִן, דְּהָוָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהוּ
בִּלְעָם. וּבְגִין כֵּן, וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בִּלְעָם. דְּלִזְמַנִּין אַתְּקִרִי
מְלֹאכָא בְּשִׁמָּא עֲלָאָה.

וְהַטְּ הָאֵתוֹן מִן הַדְרֵךְ, סִטְתָּת מִן הָהוּא אַרְחָא,
דְּהוֹת טְעִינָא מְסִטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא,
לְקַבְּלִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וּבַמָּה חָמָא בִלְעָם, דְּהִיא
סִטְתָּת מֵהָהוּא אַרְחָא. אֵלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי
שִׁמְעוֹן, דְּאִפִּילוּ בְּאַרְחָא, בְּעָא לְאַבְאָשָׁא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל, בְּחִילָא דְאַתְנִיָּה. וְכִיּוֹן דְּלֹא סְלִיק
בִּידוּי, מֵה כְּתִיב, וַיֵּף אֶת הָאֵתוֹן בַּמְּקַל. אֲטַעֵן
לָהּ, וְאַלְבֶּשׁ לָהּ, בְּזִרְזוּי דִינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב בַּמְּקַל. בַּמְּקַל דִּיִּיקָא. דְּאִיהוּ
דִינָא קְשִׁיא תְּקִיפָא. בַּמְּקַל לֹא כְּתִיב, אֵלָּא
בַּמְּקַל.

פּוּק חָמִי, כַּמָּה תְּקִיפָא חֲכֵמַתָּא דְּהָהוּא רָשַׁע,
וְתִיאוּבְתָא דִילִיָּה לְאַבְאָשָׁא לְהוֹן
לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ אֲשַׁגַּח לְנַפְקָא מִרְשׁוֹתָא
דְּלַעֲיָלָא, בְּגִין דְּתִיאוּבְתִיָּה לְאַתִּיקָרָא, וְלֹאבְאָשָׁא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל.

ויעמד מלאך ה' במשעול
הפרמים וגו'. מה פתוב למעלה?
בהתחלה פתוב ותט האתון מן
הדרך ותלך בשדה. ותלך בדרך
ישר, מצד השדה, (התעוררה)
ונטתה ממה שהיה בה. ויך בלעם
את האתון להטתה הדרך,
להסטותה מאותו דרך של
השדה. אמר רבי יוסי, בין
המלאך ובין בלעם הייתה האתון
במצוקה. אחר כך ראה בלעם
שלא היה יכול, אז ויך את האתון
במקל, כמו שנתבאר.

ויעמד מלאך ה' וגו'. אמר רבי
אבא, כמה יש לנו להסתפל
בדברי התורה. פסוקים אלו
רמוזים בחכמה עליונה. וכי
לחנם יצא מלאך זה להראות
לאתון אחת, או לעמד מולה בין
הפרמים פעם כן ופעם כן?
אלא הכל סוד עליון הוא, והכל
רצה הקדוש ברוך הוא כדי להגן
על ישראל ולא ישלטו בהם
מינים רעים, משום שהם חלקו
של הקדוש ברוך הוא.

ויעמד מלאך ה' וגו'. למדנו מצד
האמא, פשהיא מתעטרת,
יוצאים בעטרותיה אלך וחמש
מאות צדדים חקוקים
בתכשיטיה. וכשרוצה להזדוג
במלך, מתעטרת בעטרה אחת
של ארבעה גונים. אותם גונים
לוהטים בארבעת צדדי העולם,
כל גון וגון לזהט שלש פעמים
באותו צד, שהם שנים עשר
תחומים חקוקים, ונכנסים
ונכללים בשנים עשר אחרים.
בראש העטרה יש ארבע חומות
לארבעה צדדים, והם מגדלות,
כמו שנאמר (שיר השירים ה) מגדלות
מרקחים. מה זה מרקחים? כמו
שנאמר (שם א) מפל אבקת רוכל.
ועל כל מגדל ומגדל שלשה
פתחים קבועים באבנים טובות

ויעמד מלאך ה' במשעול הפרמים וגו'. (במדבר
כב) מה פתיב לעילא, בקדמיתא כתיב,
ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה, ותלך בארץ
מישר, מסטרא דשדה, (אתער) ואתרכינת ממה
דהיה בה. ויך בלעם את האתון להטותה הדרך
לאסטאה לה מההוא ארחה דשדה. אמר רבי
יוסי, בין מלאכא ובין בלעם הות אתנא
בעאקו. לבתר פד חמא בלעם, דלא הוה יכול,
פדין ויך את האתון במקל. כמה דאתמר.

ויעמד מלאך ה' וגו'. אמר רבי אבא, כמה אית
לן לאסתפלא במלי דאורייתא, הגי
קראי רמיזי (דף ר"ט ע"א) בחכמתא עלאה. וכי
למגנא נפק האי מלאכא, לאתחזאה לחד
אתנא. או למיקם בין פרמיא לקבלה, זמנא
הכא וזמנא הכא. אלא כלא רזא עלאה הוא,
וכלא בעי קדשא בריה הוא בגין לאגנא עלייהו
דישראל, ולא ישלטו בהו זינין בישין, בגין
דאינון חולקיה דקודשא בריה הוא.

ויעמד מלאך ה' וגו'. תאנא, מסטרא דאמא,
פד איהי מתעטרא, נפקין בעטרהא
אלף וחמש מאה סטרי גליפין בתכשיטהא.
וכד בעאת לאזדווגא במלפא, מתעטרא בחד
עטרא דארבע גוונין. (גוונין) אינון גוונין
מתלהטן בארבע סטרי עלמא, פל גוונא וגוונא
מתלהטא תלת זמנין בההוא סטרא. דאינון
תריסר תחומי גליפין. ועאלין ואתפלילו
בתריסר אתרנין.

ברישא דעטרא, אית ארבע שורין לארבע
סטרין, ואינון מגדלות, כמה דאת
אמר (שיר השירים ה) מגדלות מרקחים. מהו
מרקחים. כמה דאת אמר, (שיר השירים ג) מפל
אבקת רוכל. ועל פל מגדלא ומגדלא ג'
פתחין, קביעין באבנין טבין, מפל סטרא

מִכָּל צַד וְצַד. עֲטָרָה זוֹ מְאִירָה
(טהורה) (טמירה) בְּדִלּוּגִים שֶׁל אֹפִיר
בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה יג) אֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּזוֹ וְגו'.

תַּחַת הָעֲטָרָה תְּלוּיִים זְגֵי זָהָב
סְבִיבוֹתֶיהָ, זָג זָהָב מְצַד זֶה, וְזָג
זָהָב מְצַד זֶה, וְרִמּוֹן אֶחָד. (בתוך)
כְּגוֹן אוֹתוֹ רִמּוֹן יֵשׁ אֶלֶף זְגִים,
וְכָל זָג מֵהֶם לוֹהֵט בְּאֵדָם וְלִכְנֹן.
אוֹתוֹ רִמּוֹן נִחְלַק לְאַרְבָּעָה
חֻלְקִים, וְיֵשׁ פֶּתַח לְרֵאוֹת זְגֵיו.
שֶׁלֹשׁ מְאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה
זְגִים לְצַד זֶה, וְכֵן לְכָל צַד וְצַד,
עַד שְׁלוֹשֵׁים אַרְבָּעָה צְדָדֵי
הָעוֹלָם מִמֶּרְאֵה כָּל פֶּלַח וּפְלַח,
וְהֵם נִקְרָאִים פֶּלַח הָרִמּוֹן, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שיר השירים ד) כְּפֶלַח הָרִמּוֹן
רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ.

אַרְבָּעָה גִלְגָּלִים בְּפִלְחֵי אַרְבַּע
הַזְּרוֹיֹת לּוֹקְחִים בְּגִלְגוּל אֶת אוֹתָהּ
עֲטָרָה, וּכְשִׁלּוֹקְחִים אוֹתָהּ,
מִזְדַּקְפִּים לְמַעֲלָה. עַד שֶׁמְגִיעִים
לְגִלְגוּל פֶּלַח הָעֵלְיוֹן, שְׁנוֹהֵם
יּוֹמֵם וְלַיְלָה, מִתְחַבְּרִים כָּל אוֹתָם
פְּלָחִים, וְלוֹקְחִים הָעֲטָרָה
וְזוֹקְפִים אוֹתָהּ. וְקוֹל אוֹתָם
הַגִּלְגָּלִים נִשְׁמָע בְּכָל הָרְקִיעִים.
לְקוֹל גְּעִימוֹתָם רּוֹעֵשִׁים כָּל כַּחוֹת
הַשָּׁמַיִם, וְכֹלֶם שׂוֹאֲלִים זֶה לְזֶה,
עַד שֶׁכֹּלֶם אוֹמְרִים: (יחזקאל ג) בְּרוּךְ
כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

בְּשִׁמּוֹרֵהוּ הַמֶּלֶךְ בְּמִלְכָּה, עוֹלָה
עֲטָרָה זוֹ וּמִתְיַשְׁבֵּת בְּרֵאשׁ
הַמֶּלְכָּה, וְאֵז יוֹרֶדֶת עֲטָרָה אַחַת
עֲלֵיוֹנָה קְבוּעָה שֶׁל כָּל אֶבֶן טוֹבָה,
וּכְפִתּוֹר וּפְרַח סְבִיבָה. בְּשֵׁשׁ
גִלְגָּלִים בָּאָה לְשֵׁשׁ צְדָדֵי
הָעוֹלָם, שֶׁשׁ כְּנָפֵי נֶשֶׁר לּוֹקְחִים
אוֹתָהּ. בְּפִלְחֶיהָ חֲמִשִּׁים (פֶּלַח)
עֲנָבִים סְבִיבָה שֶׁחֻקְקָה בָּהּ הָאֵם
הָעֲלִיּוֹנָה, קְבוּעִים בְּאֶבֶן טוֹבָה,
לְבָן וְאֵדָם, יֶרֶק וְשָׁחַר, תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּמָן. שֵׁשׁ מְאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
זְרוֹיֹת לְכָל צַד וְצַד.

וְסִטְרָא. הַאי עֲטָרָא, נְהִירָא (כ"א טהירא) (כ"א טמירא)
בְּדִלּוּגִין דְּאֹפִיר, בְּגִין יְקָרָא דְּמִלְכָּא, כְּמָה
דְּכַתִּיב, (ישעיה יג) אֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּזוֹ וְגו'.

תַּחוֹת עֲטָרָא, תְּלִיין זְגֵי דְדֵהבָא בְּסַחְרְנָהָא, זְגָא
דְדֵהבָא מִסִּטְרָא דָא, וְזָגָא דְדֵהבָא
מִסִּטְרָא דָא, וְחַד רִמּוֹנָא. (כ"א בגי) כְּגוֹן הַהוּא
רִמּוֹנָא, אִית בָּהּ אֶלֶף זְגִין, וְכָל זְגָא מְנִייהו,
מִתְלַהֲטָא בְּסוּמְקָא בְּחַוּרָא. הַהוּא רִמּוֹנָא
אַתְּפֵלַג בְּפִלּוּגִין אַרְבַּע, וְקִימָא פְּתִיחָא,
לְאַתְחַזְזָא זְגָהָא. תְּלַת מְאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ זְגִין
לְסִטְרָא דָא, וְכֵן לְכָל סִטְרָא וְסִטְרָא, עַד
דְּמִתְלַהֲטֵן אַרְבַּע סִטְרֵי עֲלֵמָא, מְחִיזוּ דְכָל פֶּלְכָא
וּפְלְכָא, וְאִינוּן אַקְרוּן פֶּלַח הָרִמּוֹן. כְּמָה דְכַתִּיב,
(שיר השירים ד) כְּפֶלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ.

אַרְבַּע גִּלְגָּלִין בְּפִלְחֵי אַרְבַּע זְרוֹיִן, נְטִלִין
בְּגִלְגוּלָא לְהַהוּא עֲטָרָא, וְכַד נְטִלִי
לָהּ, אֲזִדְקֵפֵן לְעִילָא. עַד דְּמָטוּ לְגִלְגוּלָא
דְּפִלְכָא עֲלָאָה, דְּנָהִים יִמְמָא וְלִילִיָא, מִתְחַבְּרִין
כָּל אִינוּן פְּלְכִין, וְנְטִלִין לְעֲטָרָא, וְזִקְפֵן לָהּ.
וְקָלָא דְאִינוּן גִּלְגָּלִין, אֲשַׁתְּמַע בְּכִלְהוּ רְקִיעִין.
לְקַל גְּעִימוֹתָא מִתְרַעֲשִׁין כָּל חִילֵי שְׁמַיָא,
וְכִלְהוּ שְׂאֵלִין דָא לְדָא, עַד דְּכִלְהוּ אִמְרֵי (יחזקאל
ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ.

כַּד מְזִדְוּג מִלְכָּא בְּמִטְרוֹנִיתָא, סִלְקָא עֲטָרָא
דָא, וְאַתִּישְׁבֵת בְּרֵישָׁא דְּמִטְרוֹנִיתָא. כְּדִין
נְחִית חַד עֲטָרָא עֲלָאָה, קְבִיעָא דְכָל אֶבֶן טוֹבָא,
וְחִיזוּר וְשׁוּשָׁן, בְּסַחְרְנָהָא. בְּשִׁית גִּלְגָּלִין
אַתְנָא, לְשִׁית סִטְרִין דְּעֲלֵמָא, שִׁית גְּדַפִּין דְּנֶשֶׁר
נְטִלִין לָהּ. בְּפִלְכוּי חֲמִשִּׁין (כ"א פֶּלַח) עֲנָבִין
סַחְרְנָהָא, דְּגִלְיָה בָּהּ אִימָא עֲלָאָה. קְבִיעָאן
בְּאֶבֶן טוֹבָא, חַוּוּר וְסוּמְקָ יֶרוּק וְאוּכָם תְּכֵלֶת
וְאַרְגָּוֹנָא. שִׁית מְאָה וְתְלַת עֶשְׂרֵה זְרוֹיִין, לְכָל
סִטְרָא וְסִטְרָא.

אֲרָהּ וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מִגְדָּלִים לְכָל צֵד וְצֵד, וְכָל מִגְדָּל וּמִגְדָּל הָרִים קְבוּעִים. פּוֹרְחִים לְמַעְלָה, נִשְׂאָבִים בְּכַתְנַת (בְּשִׁלְחוֹ) הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה בְּשֶׁמֶן מִשְׁחָה שְׁלֶה. אִזּוּ הָאֵמָּה בְּלַחַשׁ מִשְׁפִּיעָה מִתְּנוּת עֲלִיּוֹנוֹת, וְשׁוֹלַחַת וְקוֹבְעַת אוֹתָם בְּאוֹתָהּ הָעֵטְרָה. אַחַר כֵּן מִשְׁפִּיעָה נְחָלִי שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ עַל רֹאשׁ הַמְּלָךְ, וּמִהֲרֹאשׁ יוֹרֵד אוֹתוֹ שֶׁמֶן טוֹב עֲלִיּוֹן עַל זְקָנוֹ הַמְּכַבֵּד, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ עַל אוֹתָם לְבוּשֵׁי הַמְּלָךְ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים א) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזְּקָן וְגו'.

אַחַר כֵּן חוֹזְרֵת הָעֵטְרָה, וּמַעֲטָרֶת אוֹתָהּ הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתָהּ עֵטְרָה, וּפּוֹרֶשֶׁת אוֹתָהּ עֲלִיוֹ וְעַל הַמְּלָכָה, לְבוּשֵׁי כְבוֹד בְּאוֹתָהּ עֵטְרָה. וְאִזּוּ נִשְׁמָע קוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) צְאִינָה וּרְאִינָה וְגו'. אִזּוּ חֲדוּנָה הִיא בְּכָל בְּנֵי הַמְּלָךְ. וּמִי הֵם? כָּל אוֹתָם שְׂבָאוֹ מִצֵּד יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי לֹא מוֹדוּגִים בָּהֶם וְלֹא עוֹמְדִים עִמָּהֶם, פָּרֵט לְאוֹתָם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הַבַּיִת וּמִשְׁמָשִׁים אוֹתָם. וְאִזּוּ בְּרָכוֹת שִׁיּוּצָאוֹת מֵהֶם, שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵן.

וְיִשְׂרָאֵל לּוֹקָחִים הַכֹּל, וְשׁוֹלְחִים חֶלֶק מִמֶּנּוּ לְשָׂאֵר הָעַמִּים, וּמֵאוֹתוֹ חֶלֶק נְזוּנִים כָּל אוֹתָם הָעַמִּים. וְלִמְדָנוּ, מִבֵּין צִדְדֵי חֶלְקָם שֶׁל הַמְּמָנִים עַל שָׂאֵר הָעַמִּים יוֹצֵא שְׁבִיל דְּקִיק אֶחָד שֶׁמִּשָּׁם נִשְׁפָּע חֶלֶק לְאוֹתָם תַּחְתּוֹנִים, וּמִשָּׁם נִפְרָד לְכַמָּה צִדְדִים. וְלִזְוָה קוֹרְאִים תַּמְצִית, שִׁיּוּצָאֹת מִצֵּד הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה. וְעַד זֶה כָּל הָעוֹלָם שׁוֹתֶה מִתַּמְצִית אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. מִי זֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? הָרִי בְּאֶרְנֹנו. וּבֵין לְמַעְלָה וּבֵין לְמַטָּה, כָּל אוֹתָם שָׂאֵר עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לֹא נְזוּנִים

אֲרָהּ וְשֵׁשׁ מֵאוֹת מִגְדָּלִין, לְכָל סֵטְרָא וְסֵטְרָא. וְכָל מִגְדָּלָא וּמִגְדָּלָא, טוּרִין קְבִיעִין.

פְּרַחֲיִן לְעִילָא, אֲשֵׁתְאֲבָן בְּכִיתוּנָא (כ"א בְּפִתּוּרָא) דְּאִימָא עֲלָאָה, בְּמִשַׁח רְבוּת דִּילָהּ. פְּדִין אִימָא, בְּלַחֲשׁוֹ, נְגִיד מִתְּנָן עֲלָאִין, וְשִׁדְר וְקִבְע לֹזֵן בְּהִיּוּא עֵטְרָא. לְבִתְרָא אֲנְגִיד נְחָלִי דְּמִשַׁח רְבוּת קְדִישָׁא, עַל רִישָׁא דְּמִלְפָּא. וּמִרִישֵׁיהּ, נְחִית הִיּוּא מִשַׁח טָבָא עֲלָאָה, עַל דִּיקְנִיָּה יִקְרָא. וּמִתְּמָן נְגִיד עַל אֵינוֹן לְבוּשֵׁי מִלְפָּא. הָדָא הִיּוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים קלג) בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד עַל הַזְּקָן וְגו'.

לְבִתְרָא אֲתֵהֲדֵר עֵטְרָא, וּמַעֲטָרָא לִיהּ אִימָא עִילָאָה בְּהִיּוּא עֵטְרָא, וּפְרִישָׁא עֲלִיהּ, וְעַל מְטוּרֹנִיתָא, לְבוּשֵׁי יִקְרָא בְּהִיּוּא עֵטְרָא.

פְּדִין קָלָא אֲשֵׁתְמַע בְּכִלְהוּ עֲלִמִין, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה וְגו'. פְּדִין חֲדוּוֹתָא הִיּוּא בְּכָל אֵינוֹן בְּנֵי מִלְפָּא. וּמֵאֵן אֵינוֹן. כָּל אֵינוֹן דְּאֵתוּ מְסֻטְרִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל. דְּהָא לָא מוֹדוּוּגִי בְּהוּ, וְלֹא קִיִּימִין עִמָּהוֹן, בְּרֵ אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינוֹן בְּנֵי בֵיתָא, וּמִשְׁמָשִׁי לְהוּ. פְּדִין בְּרַכָּאֵן דְּנִפְיָקִי מִנֵּיהוּ, דִּישְׂרָאֵל הִיּוּא.

וְיִשְׂרָאֵל נְטֻלִין כְּלָא, וּמִשְׁדְּרֵי חוּלְקָא מַנְיָה לְשָׂאֵר עַמִּין, וּמִהִיּוּא חוּלְקָא אֲתַזְנוּ

כָּל אֵינוֹן שָׂאֵר עַמִּין. וְתַאנָּא, מִבֵּין סֵטְרֵי חוּלְקִיהוֹן דְּמִמְנָן עַל שָׂאֵר עַמִּין, נְפִיק (דף ר"ט ע"ב) חֵד שְׁבִיל דְּקִיק, דְּמִתְּמָן, אֲתַנְגִּיד חוּלְקָא לְאֵינוֹן תַּתְּאִי, וּמִתְּמָן מִתְּפָרֵשׁ לְכַמָּה סֵטְרִין. וְדָא קְרִינָן לִיהּ תַּמְצִית, דְּנִפְיָק מְסֻטְרָא דְּאֶרְעָא קְדִישָׁא.

וְעַד דָּא עֲלָמָא כּוֹלִיָּה מִתַּמְצִית דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל קָא שְׁתִּי. מֵאֵן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הָא אוּקִימָנָא. וּבֵין לְעִילָא, וּבֵין לְתַתָּא, כָּל אֵינוֹן שָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, לָא אֲתַזְנוּ אֶלָּא מִהִיּוּא

אֵלָא מֵאוּתָהּ תַּמְצִית. וְאֵל תֹּאמַר שְׁהִים בְּלִבְדָם, אֵלָא אֶפְלוּ אוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שׁוֹתִים מֵאוּתָהּ תַּמְצִית. וְזֶהוּ בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, שְׁבִיל מַגְדוּלֵי שָׁאֵר הָעַמִּים שֶׁמִּתְבָּרְכִים מִמֶּנּוּ.

בְּשִׂרְאָה אוֹתוֹ מִלְאָף שְׁבִלְעָם מִסְטָה אֵת הָאֶתוֹן לְאוֹתוֹ שְׁבִיל, שְׁכָתוּב לְהִטָּה הַדְּרָף, מִיָּד - וַיַּעֲמֵד מִלְאָף ה' בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, לְהִסְתִּיר הַשְּׁבִיל, שְׁלֹא יִסְתַּיְעוּ בוֹ שָׁאֵר עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וְאוֹתָם כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים. וְהִלְכָה זוֹ, כְּזוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק. כְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמִי נִטְרָה וְגו', לְשִׁמּוֹר וּלְבִרְךָ אֵת שָׁאֵר הָעַמִּים בְּגִלוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל שְׁהִים כְּרָמֵי שְׁלִי - לֹא נִטְרָתִי, מִשּׁוֹם שְׁהִים בְּגִלוֹת וְלֹא מִתְבָּרְכִים כְּרָאוּי.

גֵּרֵר מִזָּה וְגֵדֵר מִזָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֵיךְ יִכּוֹל אוֹתוֹ מִלְאָף לְהִסְתִּיר אוֹתוֹ הַשְּׁבִיל? אֵלָא מִשּׁוֹם שְׁסִיּוּעַ אַחַר הִיָּה לוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַתּוֹרָה סִיּוּעָה לוֹ, שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת לב) מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתוּבִים.

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מַה כְּתוּב? וַתֵּרָא הָאֶתוֹן וְגו', וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. מַה זֶה וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כב) מִקְרָקֶר קִיר וְגו'. קִיר - פְּטְרוֹן, אוֹתוֹ שְׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם. וַתִּלְחֹץ אֵת רִגְלָם בְּלָעָם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא נִתְּנָה לוֹ כָּלֵל סִיּוּעַ. וּבְמִצְוָה (וַרְקָה) הַנִּיחָה (שְׁלַחָה) אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ קִיר וְרִמְזָה לוֹ זֶה. אֲזַי וַיִּסָּף לְהַפְתָּהּ, בְּצַד הַזֶּה.

וַיּוֹסֶף מִלְאָף ה' עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמִקוֹם צָר וְגו'. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִסְתִּיר לָהּ כָּל הַדְּרָכִים וְכָל הַסִּיּוּעִים, שְׁלֹא נִמְצָא בָּהּ סִיּוּעַ מִכָּל צֶדֶד שְׁבִעוּלָם. אֲזַי וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בְּלָעָם. כְּשִׂרְאָה בְּלָעָם שְׁלֹא

תַּמְצִית. וְלֹא תִימָא דַּאֲיִנוֹן בְּלַחְדוּי, אֵלָא אֶפְלוּ אֲיִנוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין, מַהֲהוּא תַּמְצִית שְׁתִּיין. וְדָא הוּא בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, שְׁבִיל מִרְבְּרְבֵי שָׁאֵר עַמִּין דְּמִתְבָּרְכִין מִנֵּיהּ.

כִּד חֲמָא הֵהוּא מִלְאָכָא, דְּהָא בְּלָעָם אֲסֻטֵי לְאֶתוֹן לְהֵהוּא שְׁבִילָא, דְּכָתִיב לְהִטוֹתָהּ הַדְּרָף, מִיָּד וַיַּעֲמֵד מִלְאָף יי בְּמִשְׁעוֹל הַכְּרָמִים, לְאֶסְתִּמָּא שְׁבִילָא, דְּלֹא יִסְתַּיְעוּן בֵּיהּ אֲיִנוֹן שָׁאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְאֲיִנוֹן כְּתָרִין תַּתְּאִין. וְאֶזְלָא הָא, כְּהָא דְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׁמוֹנֵי נוֹטְרָה וְגו', לְנִטְרָא וּלְבִרְכָא לְשָׁאֵר עַמִּין בְּגִלוֹתָא. וַיִּשְׂרָאֵל דַּאֲיִנוֹן כְּרָמֵי שְׁלִי, לֹא נִטְרָתִי, בְּגִין דַּאֲיִנוֹן בְּגִלוֹתָא, וְלֹא מִתְבָּרְכִין כְּדָקָא חֲזִי.

גֵּרֵר מִזָּה וְגֵדֵר מִזָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הִיךְ יִכּוֹל הֵהוּא מִלְאָכָא לְאֶסְתִּמָּא הֵהוּא שְׁבִילָא. אֵלָא בְּגִין דְּסִיּוּעָא אַחְרָא הָוָה לִיהּ, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אוֹרִייתָא מְסִיּוּעָא לִיהּ, דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת לב) מִזָּה וּמִזָּה הֵם כְּתוּבִים.

בְּהֵהוּא שְׁעָתָא מַה כְּתִיב. וַתֵּרָא הָאֶתוֹן וְגו', וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר, מָאִי וַתִּלְחֹץ אֶל הַקִּיר. כְּמַה דְּאֵת אָמַר (ישעיה כב) מִקְרָקֶר קִיר וְגו'. קִיר: פְּטְרוֹנָא, הֵהוּא דְשִׁלְטָא עֲלֵיהּ. וַתִּלְחֹץ אֵת רִגְלָם בְּלָעָם אֶל הַקִּיר, הִיא לֹא יְהָבָא לִיהּ סִיּוּעָא כָּלֵל. וּבְעֵקוּוֹתָא, (ס"א אֲשֶׁרֶת) אֲשֶׁרֶת (ס"א אֲשֶׁרֶת) לִיהּ לְהֵהוּא קִיר. וְרִמְזָא לִיהּ הָאִי, כְּדִין וַיּוֹסֶף לְהַכּוֹתָהּ בְּהָאִי סְטְרָא.

וַיּוֹסֶף מִלְאָף יי עֲבוּר וַיַּעֲמֵד בְּמִקוֹם צָר וְגו'. בְּהֵהוּא שְׁעָתָא, אֲסִתִּים לָהּ כָּל אַרְחִין, וְכָל סִיּוּעִין, דְּלֹא אֲשֶׁתַּכַּח בָּהּ מִכָּל סְטְרָא דְעֵלְמָא סִיּוּעָא. כְּדִין וַתִּרְבֵּץ תַּחַת בְּלָעָם. כִּד חֲמָא בְּלָעָם דְּלֹא הָוָה יִכּוֹל, מַה כְּתִיב. וַיַּחַר

היה יכול, מה כתוב? ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל, כמו שנתפאר, שהתקינה והלבישה בזרזי דין קשה ומקיף.

ויפתח ה' את פי האתון וגו'. זה אחד מאתם דברים שנבראו ערב שבת בין השמשות. אמר רבי יצחק, מה הגדלה היו לבלעם או לאתון או לישראל בדברים הללו? אמר רבי יוסי, שצחקו עליו אותם גדולים שהיו עמו, וכשהגיעו לבלק, אמרו לו: וכי לשוטה הזה שלחת לכבד? לא תמצא בו ממש ולא בדבריו. ובאותו דבור של האתון התבונה מפבורו. רבי חייא אמר, אלמלא לא אמרה האתון את זה, לא השאיר בלעם אותו שלו, ובדברי האתון ידע שנשכר פחו.

רבי אבא שאל, כתוב (במדבר טו) ותפתח הארץ וגו', וכתוב ויפתח ה' את פי וגו'. מה שונה ארץ מאתון שלא כתוב בה ויפתח ה' את פי הארץ? אלא שם משה גזר על הפה, ופתחה ועשתה הארץ את מצות משה, ולא נאה שהקדוש ברוך הוא יעבר מצותו, שהרי משה גזר וצוה, ופצתה האדמה את פיה. ולכן היא עשתה מצותו, שכתוב ותפתח הארץ את פיה. אבל כאן לא נמצא מי שגזר, אלא רצון הקדוש ברוך הוא היה, והואיל ורצונו היה בכך, פתוח ויפתח ה' את פי האתון. ממנו בא הדבר, וממנו נמצא.

רבי יהודה אמר, הסתפלותי בפרשה זו ובדברים הללו, ונראה שאלו דברים שלא צריכים. וכי מאחר שכתוב ויפתח ה' את פי האתון, צריך להיות דברים הללו דברים מעלים, דברי חכמה?! ואם כמו שהתעוררו חברינו, שהוא משתבח שפוסתו רועה

אף בלעם ויך את האתון במקל, כמה דאתמר, דאטען לה, ואלבש לה, בזרזי דינא קשיא תקיפא.

ויפתח יי את פי האתון וגו'. (במדבר כב) היינו חד מאינון מלין, דאתבריאו ערב שבת בין השמשות. אמר רבי יצחק, מאי סגי האי לבלעם, או לאתון, או לישראל. בהני מלין. אמר רבי יוסי, דחייכין ביה אינון רברבין דהוו עמיה, וכד מטו לבלק, אמרו ליה, וכי להאי שטיא שדרת ליקרא, לא תשפח ביה ממשות, ולא במלוי. ובאינון מלה דאתנא, אתפזא מן יקריה. רבי חייא אמר אלמלא לא אמרת אתנא האי, לא שביק בלעם ההוא דיליה, ובמלי דאתנא ידע דאתבר חיליה.

רבי אבא רמי, פתיב (במדבר טו) ותפתח הארץ וגו'. וכתוב ויפתח יי את פי וגו'. מאי שנא ארץ מאתון, דלא פתיב בה ויפתח יי את פי הארץ. אלא, התם משה גזר על פומא, ופתחת, ועבדת ארעא פקודא דמשה, ולא יאות דקודשא בריך הוא יעבר פקודיה, דהא משה גזר ופקיד, (במדבר טו) ופצתה האדמה את פיה. ועל דא היא עבדת פקודיו. דכתיב ותפתח הארץ את פיה. אבל הכא, לא אשתכח מאן דגזר, אלא רעותא דקודשא בריך הוא הוה, והואיל ורעותיה הוה בכך, פתיב ויפתח יי את פי האתון. מניה אתא מלה, ומניה אשתכח.

רבי יהודה אמר, אסתפלגא בפרשתא דא, ובאלין מלין, ואתחזיין דלאו מלין דצריכין אינון. וכי מאחר דכתיב ויפתח יי את פי האתון, בעיין למיהוי אינון מלין מלי מעלייתא, מלי דחכמתא, ואי כמה דאתערו חברנא, דאיהו משבח דסוסיא דיליה רעי

בְּאָחוּ, וְהִיא שָׁבָה וְאוֹמְרָת: הֲלוֹא אֲנֹכִי אֲתֹנָךְ - מִכָּאֵן הִיָּה לָּהּ לִפְתּוֹחַ! וְהִיא לֹא פִתְחָהּ, אֲלֵא - מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. וְאִם כֵּן, לְמָה טָרַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִפְתּוֹחַ אֶת פִּיהָ בְּדַבְרִים הַלְלוֹ?

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְדַאי בְּדַבְרִים הַלְלוֹ לְמַדְנֵנוּ עַל דַּעַת בְּלָעַם שְׂאִינוּ כְדַאי לְשֵׁרוֹת עֲלֵינוּ רוּחַ הַקְדוּשׁ. וְלַמְדְּנוּ שְׁהָרִי אֵין בְּאַתּוֹנוּ יְכַלֵּת לְהַזִּיק אוֹ לְהִיטִיב. וְלַמְדְּנוּ מֵאַתּוֹן זֶה שְׁהָרִי אֵין פֶּחַ בְּבִהְמוֹת לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶן דַּעַת שְׁלֵמָה. בֵּא תִרְאֶה, בְּלָעַם, בְּאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל אֲתוֹנוּ וּבְאוֹתָהּ דַּעַת טַפְשָׁה לֹא יְכוּל לַעֲמֵד. בְּדַעַת עֲלִיוֹנָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְהֵאמַר לְבַלְעָם מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. וְכִי בְרִשׁוֹתֵי הָיָה לַעֲשׂוֹת טוֹב וְרַע? לֹא. שְׁהָרִי בְּהַמוֹת לֹא מִתְנַהֲגוֹת אֲלֵא כַּמָּה שְׂמִנְהִיגִים אוֹתָן. וְאֵף עַל גַּב שְׂאוֹתָהּ אֲתוֹן בְּעַמְקָא (בְּמַצּוּקָה) יוֹתֵר, זֶה לֹא בְרִשׁוֹתָהּ, שְׁהָרִי הוּא הַטְעִינָה בְּכַשְׁפֵּי, וְעוֹמְדַת בְּרִשׁוֹתָהּ.

וַיֹּאמֶר בְּלָעַם לְאַתּוֹן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי. הָיָה לוֹ לְצַחֵק מִמֶּנָּה, וְהוּא הִשִּׁיב כְּטַפְשׁוֹת דְּבָרֶיהָ לַעֲמִתָּהּ. אִזְ צַחֵקוֹ מִמֶּנּוּ, וְנִהְיָה קָל בְּעִינֵיהֶם, וַיִּדְעוּ שֶׁהוּא שׁוֹטֵה. וּמָה אָמַר? כִּי הִתְעַלְלַת בִּי לֹא יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי. אָמְרוּ: שׁוֹטֵה זֶה יְכוּל לְהַשְׁמִיד עַמִּים בְּפִיו, אֵיךְ לֹא יְכוּל לְהַשְׁמִיד אֶת אֲתוֹנוּ וְהוּא צָרִיךְ חֶרֶב?! וְלַמְדְּנוּ שְׂאֵין פֶּחַ בְּבִהְמוֹת לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶן רוּחַ אַחֲרָת. שְׂאִם יֵאמְרוּ בְּנֵי אָדָם, אִם יְדַבְּרוּ בְּבִהְמוֹת כַּמָּה דַּעַת שְׁלָם יוֹצִיאוּ לְעוֹלָם - צֵא וְלַמַּד מֵאַתּוֹן זֶה, שְׁהָרִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פִתַּח פִּיהָ, רֵאָה דְּבָרֶיהָ.

וַיְהִי בְּבִקְרָא וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בְּלָעַם וְגו'. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בָּלָק הָיָה חָכֵם בְּכַשְׁפִּים יוֹתֵר מִבְּלָעַם, פֶּרַט

בְּרִטְיָבָא, וְהִיא תְּבַת וְאַמְרַת, הֲלֹא אֲנֹכִי אֲתוֹנָךְ. מִהֲכָא הָיָה לָּהּ לְמַפְתַּח, וְהִיא לֹא פִתְחָהּ אֲלֵא מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. וְאִי הָכִי, אֲמַאי קָא טָרַח קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַפְתַּח פּוּמָה לְהַנִּי מַלְיָן.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְדַאי בְּאַלְיָן מַלְיָן אוֹלִיפְנָא דַּעְתָּא דְּבַלְעָם, דְּלֹאוּ כְדַאי הוּא לְמַשְׁרֵי עֲלִיָּה רוּחַ קְדוּשָׁא, וְאוֹלִיפְנָא, דְּהָא לִית יְכִילוּ בְּאַתְנִיָּה, לְאַבְאָשָׁא אוֹ (דף ר"י ע"א) לְאוֹטְבָא. וְאוֹלִיפְנָא מֵהֵא אֲתוֹן, דְּהָא לִית חִילָא בְּבַעֲרֵי לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהֶו דַּעְתָּא שְׁלִים. תָּא חֲזִי, בְּלָעַם, בְּהֵיָא מְלָה דְאַתְנִיָּה, וּבְהֵוָה דַּעְתָּא טַפְשָׁא לֹא יְכִיל לְמִיקָם. בְּדַעְתָּא עֲלָאָה עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

וְהֵאמַר לְבַלְעָם מָה עֲשִׂיתִי לָךְ. (במדבר כב) וְכִי בְרִשׁוֹתֵי הָיָה לְמַעַבְדַּד טַב וּבִישׁ. לֹאוּ. דְּהָא בַעֲרֵי לֹא מִתְנַהֲגֵן, אֲלֵא כַּמָּה דְנִהְגוּ לוֹן. וְאֵף עַל גַּב דְּהֵיָא אֲתַנָּא בְּעַמְיִקְתָּא (ס"א בעקמא) יִתִּיר, לֹאוּ בְרִשׁוֹתָהּ הִיא, דְּהָא הוּא אֲטַעֲיָן לָּהּ בְּחַרְשׁוֹי, וּבְרִשׁוֹתֶיהָ קִיָּמָא.

וַיֹּאמֶר בְּלָעַם לְאַתּוֹן כִּי הִתְעַלְלַת בִּי. הָיָה לִיָּה לְחִיָּיבָא מְנָה, וְהוּא אֲתִיב לְקַבְּלָא טַפְשׁוֹתָא דְּמִלְּהָא, כְּדִין חִיָּיכוּ מְנָה, וְאַתְקַלִּיל בְּעִינֵיהֶו, וַיִּדְעוּ דְּאִיהוּ שְׁטִיָּא. וּמָה אָמַר. כִּי הִתְעַלְלַת בִּי לֹא יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדִי. אָמְרוּ, שְׁטִיָּא דָּא אִיהוּ יְכִיל לְשִׁיִּצְאָה עַמִּין בְּפּוּמִיָּה, הֵיךְ לֹא יְכִיל לְשִׁיִּצְאָה לְאַתְנִיָּה, וְהוּא בְּעֵי חַרְפָּא. וְאוֹלִיפְנָא, דְּלִית חִילָא בְּבַעֲרֵי לְאַשְׁרָאָה עֲלֵיהֶו רוּחָא אַחֲרָא, דְּאִי יִימְרוּן בְּנֵי נֶשָׂא, אִי יְמַלְלוּן בְּעִירֵי, כַּמָּה דַּעְתָּא שְׁלִים יִפְקוּן לְעַלְמָא, פּוּק וְאוֹלִיף מֵהֵא אֲתַנָּא, דְּהָא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִתַּח פּוּמָה, חֲמִי מַלְוִי.

וַיְהִי בְּבִקְרָא וַיִּקַּח בָּלָק אֶת בְּלָעַם וְגו'. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בָּלָק חָכֵם בְּכַשְׁפִּים יוֹתֵר מִבְּלָעַם, פֶּרַט

שלא היה מכון השעה לקלל. משל וכו'. משום כך, ויקח בלק את בלעם וגו'. הוא היה מתקין אותו ואוחזו לכל.

ויעלהו במות בעל. מה זה ויעלהו במות בעל? אלא השגיח בכשפיו באיזה צד יאחזו בהם, ומצא שעתידים ישראל לעשות במות ולעבד לבעל, כמו שכתוב, וילכו אחרי הבעל. וירא משם קצה העם, ראה את גדולי העם ומלכם שעובדים לו, כמו שכתוב (מלכים א-יח) ויקראו בשם הבעל, וכתוב (שם) אם ה' האלהים וגו'. פיון שראה בלעם שעתידים ישראל לזה, מיד - ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת.

רבי יוסי ורבי יהודה. אחד אמר, כנגד מזבחות של הראשונים הקריב אותם שבעה מזבחות. ואחד אמר, בחכמה עשה הכל, ומצא שחלק ישראל בשבע דרגות נקשרו. ומשום זה סדר שבעה מזבחות.

לאדם שהיה לו אהוב אחד שהשאיר לו אביו, ובני אדם פחדו להתקוטט עמו בגלל אותו אוהב. לימים בא אדם אחד ורצה לעורר קטטה עמו. אמר: מה אעשה? אם אעיר קטטה עמו, הרי אותו אוהב שקשור אתו, ואני לא אוכל. אמר: מה אעשה? שלח דורון לאותו אוהב. אמר אותו אוהב: וכי מה יש לאיש הזה איתי?! ידעתי שזה בגלל אותו בן אהובי. אמר: דורון זה לא יפגס לפני. ורקו אותו לכלבים שיאכלוהו.

כך בלעם בא לעורר קטטה בישראל, וראה שלא יכול, בגלל אותו אוהב עליון שלהם. (בבב)

מבלעם, בר דלא הוה מכיון שענתא ללטייא. משל וכו'. בגין כך ויקח בלק את בלעם וגו'. הוא הוה אתקין ליה ואחיד ליה לכלא.

ויעלהו במות בעל. מאי ויעלהו במות בעל. אלא אשגח בחרשוי, במאי סטרא יתאחיד בהו, ואשפח דזמינין ישראל למעבד במות, ולמפלח לבעל. כמה דכתיב, וילכו אחרי הבעל. וירא משם קצה העם, חמא רברבי דעמא, ומלפא דלהון, דפלחין ליה, כמה דכתיב (מלכים א יח) ויקראו בשם הבעל, וכתיב (מלכים א יח) אם יי האלהים וגו'. פיון דחמא בלעם, דזמינין ישראל להאי, מיד ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחת.

(חסר כתיב).

רבי יוסי ורבי יהודה, חד אמר לקבלי מדבחן דקדמאי, אקריב אינון שבעה מדבחן. וחד אמר, בחכמתא עבד פלא, ואשפח דחולקיהון דישראל בשבעה דרגין אתקשרו. בגין כך אסדר שבעה מדבחן.

לבר נש דהוה ליה רחימא חד, דשבק ליה אבוי. ובני נשא מסתפו לקטטה בהדיה, בגין ההוא רחימא. ליומין, אתא בר נש חד, ובעא לאתערא קטטו בהדיה. אמר, מה אעביד, אי אתער ביה קטטא, הא ההוא רחימא דאתקשר בהדיה, ולא יכילנא, אמר מה עבד, שדר ליה דורון לההוא רחימא. אמר ההוא רחימא, וכי מה אית ליה להאי בר נש גפאי, ידענא דבגין ההוא בר רחימאי הוא. אמר, האי דורון לא ייעול קמאי, זמינו ליה לכלפי ויכלוגיה.

כך בלעם, אתא לאתערא קטטו בהו בישראל, וחמא דלא יכיל בגין ההוא רחימא עלאה

דלהון, (כמה דאת אמר (משלי כז) רעד ורע אביו אל תעזוב). שארי

לתקנא קמיה דורון. אמר

שנאמר (משלי כז) רעך ורע אביך אל תעזב
התחיל לתקן לפניו דורון. אמר
הקדוש ברוך הוא: רשע! ומה
יש לך אלי? ! אתה רוצה להודווג
אתי? הרי דורונך מזמן לכלבים.
בא וראה מה כתוב, ויקר אלהים
אל בלעם. ואמר רבי שמעון,
לשון קרי וטמאה. דורונך נמסר
לאלה ולא יכנס לפני.

רבי אבא אמר, ויקר - כמו
שנאמר (תהלים קמו) לפני קרתו מי
יעמד. הוא היה עתיד שבאותו
דורון יוכל לישראל. מה כתוב?
ויקר אלהים. קרר עצמו ממה
שניה חושב, ויקר אלהים, כמו
שנחבאר, שהתעורר עליו מצד
הטמאה.

רבי אלעזר אמר, ויקר - בלעם
חשב שבאותו דורון יכנס להזיק
את ישראל, והקדוש ברוך הוא
עקר אותו מלפני אותו דורון.
ועקר את בלעם ממה שחשב,
ועקר (אותו מאותה דרגה) את אותה
דרגה. זהו שכתוב ויקר, כמו
שנאמר (משלי ז) יקרונה ערבי נחל.
אמר לו: רשע! אינך פדאי
להתקשר אלי ולהכנס לפני.
דורונך נמסר לכלבים.

אמר רבי שמעון, בא ראה, רשע
זה היה געל הכל, שלא תמצא
בכל הפרשה הזו ויאמר ה' אל
בלעם, או וידבר ה', חס ושלום.
מה כתוב? וישם ה' דבר בפי
בלעם וגו', כמי ששם מחסום
בפי החמור שלא יסטה פאן או
פאן. כך - וישם ה' דבר בפי וגו'.
אמר לו הקדוש ברוך הוא:
רשע! אתה חושב שעל ידך
תהיה ותתקיים ברכה בבני או
ההפך - לא צריכים הם לך, כמו
שאומרים לצרעה וכו'. אלא אתה
שוב אל בלק, וכשתפתח פיך, לא
יהיה ברשותך. ולא בפיך תלוי
הדבור, אלא וכה תדבר. הרי פה,

קדשא בריך הוא, רשע ומה אית לך גבאי,
את בעי לאזדווגא בבני, הרי דורונך זמין
לכלבי. תא חזי, מה כתוב, ויקר אלהים אל
בלעם. ואמר רבי שמעון, לשון קרי וטומאה.
דורונך לאלין אתמסר ולא ייעול קמאי.

רבי אבא אמר, ויקר: כמה דאת אמר, (תהלים
קמו) לפני קרתו מי יעמוד. הוא היה זמין,
דבה הוא דורון, יכיל בהו בישראל. מה כתוב.
ויקר אלהים. קריר גרמיה מן דא דהיה חשיב.
ויקר אלהים, כמה דאתמר, דאתער עליה
מסטרא דמסאבותא.

רבי אלעזר אמר, ויקר, בלעם חשיב דבה הוא
דורון ייעול לאבאשא להו לישראל,
וקודשא בריך הוא אעקר ליה מקמיה לההוא
דורון. ואעקר ליה לבלעם, ממה דהיה חשיב.
ואעקר (ס"א ליה מההוא דרגא), לההוא דרגא הדא הוא
דכתיב ויקר. כמה דאת אמר (משלי לו) יקרונה
עורבי נחל. אמר ליה, רשע, לית אנת פדאי
לאתקשרא בהדאי (דף ר"י ע"ב) ולמיעל קמאי.
דורונך לכלבי אתמסר.

אמר רבי שמעון, תא חזי, האי רשע, געלא
דכלא הוה. דלא תשפח בכל פרשתא
דא, ויאמר יי אל בלעם, או וידבר יי, חס
ושלום. מה כתוב. וישם יי דבר בפי בלעם
וגו', כמאן דשוי חסמא בפום חמרא, דלא
יסטי הקא או הקא, פה וישם יי דבר בפי וגו'.
אמר ליה קדשא בריך הוא, רשע, את חשיב
דעל ידך יהא ויתקיים ברכה בבני, או
אפכא. לא צריכין אינון לך, כמה דאמרין
לצרעה וכו'. אלא את שוב אל בלק, וכד
תפתח פומך, לא יהא ברשותך. ולא בפומך
תלייא מלולא, אלא וכה תדבר. הרי כ"ה,
דזמינא לברכא לון. פה, תמליל ברכה בבני,

שעתיד לברכם פה, תדבר ברכת בני, ששפתפתח פיך היא תדבר מלים להתקיים על בני, שלא אשאיר דברים לך.

בא וראה שפך הוא. כיון שבא בלק, ובלק שמע כל אותם דברים, הנה חושב שמפי בלעם יצאו, ואמר: לקב איבי לקחתיך. אמר בלעם: קח כשפים אלו בידך, כדי לעכב פאן את הכה הזאת. ואם תוכל לעכבה (לעקרה) כשפים הללו, אני אעקר אותה מאותם דברים שהיא אמרה.

מה כתוב? התיצב פה על עלתך. בזה ובכשפים הללו תעכב אותה, ואנכי אקרה כה. כלומר, אעקר אותה מהדברים הללו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: רשע! אני אעקר אותך! מה כתוב אחריו? ויקר אלהים אל בלעם. ואתו דבר הרים קול בדבורים של פה. ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר. כה תדבר בודאי.

בא וראה, בפתח לא כתוב התיצב פה על עלתך, אלא התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה ה' לקראתי. כיון שראה שפה אמרה אותן ברכות, אז אמר, התיצב פה על עלתך ואנכי אקרה כה.

לכה ארה לי יעקב, כלומר לקט. רבי יוסי אמר, זרק אותם מאותה דרגה שהם עומדים בה, כמו שנאמר (שמואל א-ב) צדה אורה. אמר, אם תוכל לזרק (אותם מאותה דרגה) את אותה דרגה שלהם, הרי כלם יעקרו מהעולם. ולכה זעמה ישראל - ישראל שלמעלה, שימצא רגז לפניו, כמו שנאמר (תהלים ז) ואל זעם בכל יום.

כי מראש צרים וגו'. אמר רבי יצחק, מראש צרים - אלו הם האבות, שכתוב (ישעיה נא) הביטו אל צור חצבתם. ומגבעות

דכד תפתח פומך, היא תמליל מלין, לאתקימא על בני, דלא אשבוק מלין לך.

תא חזי, דכף הוא, כיון דאתא לבלק, ובלק שמע כל אינון מלין, הוה חשיב דהא מפומיה דבלעם נפקין, אמר, לקוב אויבי לקחתיך. אמר בלעם. סב אלין חרשין בידך, בגין לאעפכא הכא להאי כה, ואי את תיכול לאעפכא (כ"א לאעקרה) לה בהאי חרשין, אנא אעקר לה מאינון מלין דהיא אמרה.

מה התיצב פה על עלתך, בהאי ובאלין חרשין, תעכב לה, ואנכי אקרה כ"ה, כלומר, אעקר לה מאלין מלין. אמר ליה קדשא בריך הוא, רשע, אנא אעקר לך. מה כתוב בתריה. ויקר אלהים אל בלעם. והוא דבר ארים קלא, במלולי דכ"ה. ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר, כ"ה תדבר ודאי.

תא חזי, בקדמיתא לא כתוב התיצב פה על עלתך, אלא התיצב על עלתך ואלכה אולי יקרה יי לקראתי. כיון דחמא דכ"ה אמר אינון ברכאן, כדון אמר התיצב כ"ה על עלתך, ואנכי אקרה כ"ה.

לכה ארה לי יעקב, כלומר, לקוט. רבי יוסי אמר, אשדי לון מהווא דרגא דאינון קיימי, כמה דאת אמר (שמואל א ב) צדה אורה. אמר, אי תיכול למשדי (כ"א לון מהווא דרגא) להווא דרגא דלהון, הא כלהו אתעקרו מעלמא. ולכה זועמה ישראל, ישראל דלעילא, דישתכח רוגזא קמיה, כמה דאת אמר (תהלים ז) ואל זועם בכל יום.

כי מראש צורים וגו'. (במדבר כג) אמר רבי יצחק, מראש צורים, אלין אינון אבהתא. דכתיב (ישעיה נא) הביטו אל צור חוצבתם. ומגבעות אשורנו, אלין אמנהן, בין מהאי סטרא ובין

אֲשׁוּרְנוֹ - אֵלּוּ הָאֲמֵהוּת. בֵּין מֵצֵד
זֶה בֵּין מֵצֵד זֶה לֹא יְכוּלִים
לְהִתְקַלֵּל.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּי מֵרֵאשׁ צָרִים
- מִי יְכוּל לְיִשְׂרָאֵל, שְׁהָרִי הוּא
אֲחוּז מֵרֵאשׁ שְׁכָל הַצּוּרִים
יוֹצְאִים. וּמִי אֵלּוּ צָרִים? גְּבוּרוֹת,
שְׁהָרִי כָּל דִּינֵי הָעוֹלָם יוֹצְאִים
מֵאוֹתָן גְּבוּרוֹת, וְהֵם נֹאחֲזִים בָּהֶן.
וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרְנוֹ - אֵלּוּ שְׁאֵר
הַמִּחְנוֹת (בְּתָרִים) שְׁאֲחֻזִים בָּהֶם.
הֵן עִם לְבַדָּד וְגוֹ', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דְּבָרִים ל"ב) ה' בְּדָד יִנְחֲנוּ.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ', הָרִי
פָּרְשׂוּהוּ. אֲלֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, שְׁתִּי
דְּרִגּוֹת הֵן - יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל.
בְּתַחֲלָה יַעֲקֹב, וְאַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל.
וְאָף עַל גֵּב שֶׁהִפְלֵ אֶחָד - שְׁתִּי
דְּרִגּוֹת הֵן, שְׁהָרִי דְרָגָה עֲלִיוֹנָה
הִיא יִשְׂרָאֵל.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ'. לְמַטָּה,
מַה זֶה עֶפֶר? רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר,
זֶה שְׁכֵתוֹב בּוֹ (יְשֻׁעִיָּה מ"א) יִתֵּן כְּעֶפֶר
חֲרֹבוֹ וְגוֹ'. מִי חֲרָבוֹ? הָרִי יְדוּעַ,
שְׁכֵתוֹב (שֵׁם ל"ד) חֲרָב לֵה' מְלֹאָה
דָּם. עֶפֶר, אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁמַמְנוֹ
נִבְרָא אָדָם הֵרֵאשׁוֹן, שְׁכֵתוֹב
(בְּרֵאשִׁית א) וַיִּצְרֶה ה' אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם עֶפֶר וְגוֹ'. וּמֵאוֹתוֹ עֶפֶר
כְּמָה חֲלֵלוֹת וְכְמָה מִחְנוֹת יִצְאוּ,
כְּמָה שְׁלֵהָבוֹת, כְּמָה שׁוֹמְרֵי חֵק
וּמְנַהֲגִים, כְּמָה חֲצִים, כְּמָה
פְּלִיסְטְרֵאוֹת, כְּמָה רְמָחִים
וְחֲרָבוֹת וְכֵלֵי זִנְן נִמְצְאוּ מֵאוֹתוֹ
עֶפֶר. מִי מְנַה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב

כ"ה) הַיֵּשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו.
וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. רֹבַע
יִשְׂרָאֵל הִיא ה"א, וְדָבָר אֶחָד הִיא.
רֹבַע יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת
כ"ג) רֹבֵץ פִּתְחַת מִשְׁאוֹ, רֹבֵיעַ. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) מִטְּתוֹ
שְׁלֹשְׁמָה. דְּבָר אֶחָד רֹבַע - כְּמוֹ
רֹבֵיעֵית מִיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה, רֹבַע
נִקְרָא לְפִי הַכְּתָרִים מִשְׁמַע דָּוִד, שֶׁהוּא רֹגֵל רֹבֵיעֵית שֶׁל הַכֶּסֶף.

מֵהָאֵי סְטָרָא, לָא יְכַלִּין לְאַתְלִטְיָא.
רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּי מֵרֵאשׁ צוּרִים, מֵאֵן יְכִיל
לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל, דִּהָא הוּא אֶחָיד מֵרֵישָׁא
דְּכָל צוּרִים נְפָקִין (שְׁמוֹת ס"ד), וּמֵאֵן אֵינוֹן צוּרִים.
גְּבוּרָן. דִּהָא כָּל דִּינֵין דְּעֵלְמָא מֵאֵינוֹן גְּבוּרָן
נְפָקִי, וְאֵינוֹן אֲתֵאֲחֻדָּן בְּהוּ. וּמִגְבָּעוֹת אֲשׁוּרְנוֹ,
אֵלִין שְׁאֵר מִשְׁרֵיין (כ"א בְּתָרִין) דִּאֲתֵאֲחֻדָּן בְּהוּ. הֵן
עִם לְבַדָּד וְגוֹ'. כְּמָה דֵּאֲתָ אָמַר (דְּבָרִים ל"ב) ה' בְּדָד
יִנְחֲנוּ.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ', הָא אוּקְמוּהֵי. אֲלֵא
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּרִין דְּרִגִּין אֵינוֹן, יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל. כְּקִדְמֵיתָא יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר יִשְׂרָאֵל. וְאָף
עַל גֵּב דְּכֹלָא חַד, תְּרִין דְּרִגִּין אֵינוֹן, דִּהָא דְרָגָא
עֲלָאָה יִשְׂרָאֵל הוּא.

מִי מְנַה עֶפֶר יַעֲקֹב וְגוֹ'. לְתַתָּא, מֵאֵן הוּא עֶפֶר.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאֵי דְכֵתִיב בֵּיה (יְשֻׁעִיָּה מ"א)
יִתֵּן כְּעֶפֶר חֲרֹבוֹ וְגוֹ'. מֵאֵן חֲרָבוֹ. הָא יְדִיעָא,
דְּכֵתִיב (יְשֻׁעִיָּה ל"ד) חֲרָב לִי מְלֹאָה דָּם. עֶפֶר, הֵהוּא
אֲתֵר דִּאֲתַבְרֵי מִנֵּיה אָדָם הֵרֵאשׁוֹן, דְּכֵתִיב (בְּרֵאשִׁית
ב) וַיִּצְרֶה יי אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפֶר וְגוֹ'. וּמַה הֵהוּא
עֶפֶר, כְּמָה חֲיִילִין, וְכְמָה מִשְׁרֵיין נְפָקוּ, כְּמָה
טְפָסִין, כְּמָה גְרִדִּינֵי נְמוּסִין, כְּמָה גִירִין, כְּמָה
פְּלִיסְטְרֵאוֹת, כְּמָה רוּמְחִין, וְסִיפִין, וְזִינִין,
אֲשֵׁתְכֹחוּ מֵהֵהוּא עֶפֶר. (מִי מְנַה) כְּמָה דֵּאֲתָ אָמַר,
(אִיּוֹב כ"ה) הַיֵּשׁ מִסְפָּר לְגִדּוּדָיו.

וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. רֹבַע יִשְׂרָאֵל הִיא
ה"א, וְחַד מְלָה הִיא. רֹבַע יִשְׂרָאֵל,
כְּמָה דֵּאֲתָ אָמַר (שְׁמוֹת כ"ג) רֹבֵץ פִּתְחַת מִשְׁאוֹ, רֹבֵיעַ
הָדָא הוּא דְכֵתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) מִטְּתוֹ שְׁלֹשְׁמָה.
דְּבָר אֶחָד רֹבַע, כְּמוֹ רֹבֵיעֵית מִיִּשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
רֹבַע אֲתֵקְרִי לְפּוּם כְּתָרִין מִשְׁמַע דָּוִד, דִּאֵיהוּ
רְגֵלָא רֹבֵיעָא דְכּוּרְסֵיָא.

נִקְרָא לְפִי הַכְּתָרִים מִשְׁמַע דָּוִד, שֶׁהוּא רֹגֵל רֹבֵיעֵית שֶׁל הַכֶּסֶף.

דָּבַר אַחַר מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו', כָּל אֵינֹן
 - כָּל אֵלוֹ שֶׁחֲשׂוּבִים עֵפֶר, כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ. וּמִסְפֵּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁכְּתוּב הָיָשׁ מִסְפֵּר לְגִדּוּדָיו. רִבְעֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. דָּבַר אַחַר
 מִי מָנָה עֵפֶר - אֵלוֹ מִצְוֹת שֶׁהֵם
 בְּעֵפֶר, בְּזָרִיעָה, בְּנֻטִיעָה,
 בְּקִצְיָה, וְהָרִי פְרֹשֶׁה הַחֲכָרִים.
 וּמִסְפֵּר אֶת רִבְעֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (ויקרא יא) בְּהִמָּתֵךְ לֹא תִרְבִּיעַ. (אמר
 רבי אבא, בלק חכם היה בכשפיו בבלעם. פרט
 שלא ידע לכון השעה לקלל).

וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר. וַיְדַבֵּר לֹא
 כְּתוּב. מַה זֶה וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ? רַבִּי
 חֲזִי אָמַר, הוּא הָיָה מְרִים קוֹל
 לְאוֹתוֹ מְדַבֵּר, וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ בְּלָעַם.
 וַיֹּאמֶר הִפָּה הַזֹּאת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
 וְכֵה תְדַבֵּר, וְאַמִּירָה הִיא מִמֶּנָּה.
 בֹּא וּרְאֵה, פִּינֹן שֶׁרְאָה בְּלָעַם
 שֶׁבְּכָל כְּשָׁפָיו וּבְכָל אוֹתוֹ דוֹרוֹן
 לֹא יָכַל לַעֲקֹר אֶת אוֹתָהּ כֹּה, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר
 אֶת הַכֹּהֵן הַזֹּאת - אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: רָשָׁע! אֶתָּה סְבוּר
 לַעֲקֹר אוֹתָהּ?! אֲנִי אֶעֱקֹר אוֹתָךְ
 מִשְׁלֹשׁוֹתֶיךָ. מַה כְּתוּב? וַיִּקֶּר
 אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר.
 אַחֲרַי כֹּה, פִּינֹן שֶׁרְאָה שְׁלֹא יָכַל,
 חֲזֹר וְאָמַר, וּבִרְךָ וְלֹא אֲשִׁיבָנָה.
 וְלֹא אֲשִׁיבֶנּוּ הִיָּה צְרִיף לוֹ לומר!
 אֲלֵא וַדַּאי וְלֹא אֲשִׁיבָנָה לְאוֹתָהּ
 שֶׁכְּתוּב עָלֶיהָ כֹּה, וְכֵה תְדַבֵּר.
 אֵינִי יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ.

אָמַר בְּלָעַם: בְּשִׁתֵּי דְרָגוֹת רְצִיתִי
 לְהַפְּנֵס בָּהֶם; רְצִיתִי לְהַפְּנֵס בָּהֶם
 מִדְּרָגַת יַעֲקֹב וְלֹא יָכַלְתִּי. רְצִיתִי
 לְהַפְּנֵס בָּהֶם מִצַּד אַחֲרֵי שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָכַלְתִּי. מַה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שֶׁשָּׂם זֶה אוֹ זֶה לֹא נִקְשֶׁר
 בְּמִינִים רְעִים. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב לֹא
 הִבִּיט אֹן בְּיַעֲקֹב וְגו'.

לְמַדְנֵנו, שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן: נַחֲשׁ
 וְקֶסֶם. כְּנֻגָדָן - עֵמֶל וְאֹנָן. אָמַר
 בְּלָעַם: הָרִי וַדַּאי נִמְצְאֵתִי כְּנֻגָד

דָּבַר אַחֲרֵי מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וְגו', כָּל אֵינֹן
 דְּחֻשְׁבִּין עֵפֶר, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.
 וּמִסְפֵּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב הָיָשׁ מִסְפֵּר
 לְגִדּוּדָיו. רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָה (דף רי"א ע"א)
 דְּאוּקִימָנָא. דָּבַר אַחֲרֵי מִי מָנָה עֵפֶר, אֵינֹן
 פְּקוּדִין דְּאֵינֹן בְּעֵפֶר, בְּזָרִיעָה, בְּנֻטִיעָה,
 בְּחִצְיָה, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וּמִסְפֵּר אֶת
 רִבְעֵי, כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר (ויקרא יט) בְּהִמָּתֵךְ לֹא תִרְבִּיעַ.
 (אמר רבי אבא, בלק חכים הוה בחרשוי בבלעם. פר דלא ידע לבוון שעתא
 ללטיא).

וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמֶר. (במדבר כג) וַיְדַבֵּר לֹא כְּתִיב,
 מַאי וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ. רַבִּי חֲזִי אָמַר, הוּא
 הָוָה זְקִיף קָלָא לְגַבֵּי הַהוּא מְמַלֵּל, וַיֵּשֶׂא מְשָׁלוֹ
 בְּלָעַם. וַיֹּאמֶר הָאִי כֹה כְּמָה דְּכִתִּיב וְכֵה תְדַבֵּר,
 וְאַמִּירָה מִנָּה הָוָה.

הָא חֲזִי, פִּינֹן דְּחִמָּא בְּלָעַם דְּבְכָל חֲרָשׁוּי וּבְכָל
 הַהוּא דוֹרוֹן, לֹא יָכִיל לְאַעְקָרָה הַהוּא כֹּה,
 כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר וְאַנְכִי אֶקְרָה כֹּה, אֶעֱקֹר לְהָאִי
 כֹּה. אָמַר לִיהָ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רָשָׁע, אֲנִתְ
 סְבוּר לְאַעְקָרָה לָהּ, אֲנָא אֶעֱקֹר לָךְ מִשְׁלֹשׁוֹךְ,
 מַה כְּתִיב. וַיִּקֶּר אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם, כְּמָה
 דְּאֵתְמַר. לְבַתֵּר, פִּינֹן דְּחִמָּא דְּלֹא יָכִיל, הָדָר
 וְאָמַר, וּבִרְךָ וְלֹא אֲשִׁיבָנָה, וְלֹא אֲשִׁיבֶנּוּ מִיבְעִי
 לִיהָ. אֲלֵא וְלֹא אֲשִׁיבָנָה וַדַּאי, לְהִהִיא דְּכִתִּיב
 כֹּה, וְכֵה תְדַבֵּר. לִית אֲנָא יָכִיל לְאַהֲדָרָה לָהּ.
 אָמַר בְּלָעַם, בְּתַרְיִן דְּרָגִין בְּעֵינָא לְאַעְלָה בְּהוּ.
 בְּעֵינָא לְאַעְלָה בְּהוּ מִדְּרָגָא דְּיַעֲקֹב, וְלֹא
 יָכִילָנָא. בְּעֵינָא לְאַעְלָה בְּהוּ מִסְטָרָא אַחֲרָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יָכִילָנָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין
 דְּשָׂמָא דָּא אוֹ דָּא, לֹא אֶתְקַשֶׁר בְּזִינִין בִּישְׁיִן,
 הָדָא הוּא דְּכִתִּיב לֹא הִבִּיט אֹן בְּיַעֲקֹב וְגו'.

תַּאנָּא, תַּרְיִן דְּרָגִין אֵינֹן: נַחֲשׁ, וְקֶסֶם,
 לְקַבְּלֵיהוֹן: עֵמֶל, וְאֹנָן. אָמַר בְּלָעַם,

אלה - יעקב וישראל. און פנגד יעקב, שהוא קשור בנחש. עמל כנגד ישראל, שקשור בקסם. פיין שראה שלא זכ, אמר, ודאי לא הביט און בייעקב וגו'. מה הטעם? משום שה' אלהיו עמו וגו'.

ואם תאמר, באלה לא זכלתי, בקסם ונחש זכלתי - פתוב כי לא נחש בייעקב וגו'. ולא עוד, אלא שכל הפחות שלמעלה וכל מחנותיהם כלם, לא יודעים ולא מסתכלים בנימוסי המלך העליון עד ששואלים לשנים הללו - יעקב וישראל. ומה אומרים? מה פעל אל. אמר רבי אלעזר, כל הדברים הללו, כה אמר. והוא הרים קול כנגדה ולא ידע מהו, ולא נשמע פרט לקולו.

הן עם פלביא יקום וגו'. מי עם תקיף כמו ישראל. בשעה שמאיר הבקר, קם ומתגבר פארי לעבודת רבונם בכמה שירים, בכמה תשבחות. משתדלים בתורה כל היום, ובלילה לא ישכב וגו'. פשרוזה האדם לשכב על מטתו, מקדש את השם העליון, ממליכו למעלה ולמטה. כמה שומרי החקים מתקשרים לפנייהם בשעה שפותחים פיהם על משתם בשמע ישראל, ומבקשים רחמים לפני המלך הקדוש בכמה פסוקי רחמים.

רבי אבא אמר, הן עם פלביא יקום - עתידים העם הזה לקום על כל עמים עובדי כוכבים ומזלות פאריה גבור ותקיף, ויתנפלו עליהם. דרך כל האריות לשכב על טרפם, אבל עם זה לא ישכב עד יאכל טרף.

דבר אחר הן עם פלביא יקום - להקריב קרבנות ועולות לפני מלכם על גבי המזבח. ולמדנו, בשעה שהקרוב היה נשרף על

הא ודאי אשפחנא לקבלי דהני יעקב וישראל. און, לקבליה דייעקב, דאיהו קטיר בנחש. עמל, לקבליה דישראל, דאיהו קטיר בקסם. פיין דחמא דלא יכיל, אמר, ודאי לא הביט און בייעקב וגו'. מאי טעמא. בגין דיי אלהיו עמו וגו'.

ואי תימא, בהני לא יכילנא. בקסם ונחש יכילנא. פתיב פי לא נחש בייעקב וגו'. ולא עוד, אלא דכל חילין דלעילא, וכל משריין פלהו, לא ידעי ולא מסתכלי בנמוסא דמלפא עלאה, עד דשאלי להני תרי יעקב וישראל. ומאי אמרי. מה פעל אל. אמר רבי אלעזר, כל הני מלין, כה אמר, והוא ארים קלא לקבליה, ולא ידע מאי הוא, ולא אשתמע בר קליה.

הן עם פלביא יקום וגו', מאן עמא תקיפא כישראל. בשעתא דאתנהיר צפרא, קם ומתגבר פאריא, לפולחנא דמאריהון, בכמה שירין, בכמה תשבחות. משתדלי באורייתא כל יומא, ובלילה לא ישכב וגו'. פד בעי בר נש למשכב על ערסיה, מקדש שמא עלאה, אמליך ליה לעילא ותתא. פמה גרדיני נמוסין מתקשרין קמיייהו, בשעתא דפתחין פומהון על ערסייהו, בשמע ישראל. ובעאן רחמי קמי מלפא קדישא, בכמה קראי דרחמי.

רבי אבא אמר, הן עם פלביא יקום. זמינין האי עמא, למיקם על כל עמין עובדי כוכבים ומזלות, פאריה גיבר ותקיף, ויתרמי עלייהו. ארחייהו דכל אריוותא למשכב על טרפייהו, אבל עמא דא לא ישכב, עד יאכל טרף.

דבר אחר הן עם פלביא יקום, לקרבא קרבנין ועלוון קמי מלפהון, על גבי מדבחא.

גבי המזבח, היו רואים דמות אריה אחד רבוץ על אותו קרפן ואוכל אותו.

ואמר רבי אבא, אוריאל מלאך עליון היה, וראו אותו בדמות אריה תקיף רבוץ על המזבח ואוכל את הקרבנות. וכשישראל לא היו זכאים כל כך, היו רואים דמות כלב אחד חצוף רבוץ עליו, אז היו ישראל יודעים שצריכים תשובה, ואז שבים. לא ישכב וגו' - אלו קרבנות הלילה, כמו עולות. ודם חללים ישתה, שהקדוש ברוך הוא עורך קרב שלהם על שונאיהם.

רבי אלעזר אמר, לא ישכב, מהו לא ישכב? אלא בכל לילה ולילה כשבן אדם הולך במצוות רבוננו, לא שוכב על משתו עד שהורג אלה ומאה ועשרים וחמש מאותם מינים רעים ששורים עמו. רבי אבא אמר, אלה הם מצד שמאל, שכתוב (תהלים צא) יפל מצדך אלה, כמו שכתוב (שם קמט) יעלו חסידים בכבוד וגו', רוממות אל בגרונם וגו', לעשות נקמה וגו'. זהו שכתוב לא ישכב וגו', וזהו לעשות בהם משפט וגו'.

אמר רבי חזקיה, כנגד שלש הפעמים שהפה את אתונו והטעינה בכשפיו, התברכו ישראל שלש פעמים. רבי חייא אמר, כנגדו התברכו ישראל שלש פעמים, שעולים ישראל להראות לפני המלך הקדוש. וירא בלעם פי טוב בעיני ה' וגו', ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים וגו'. מה זה לקראת נחשים? אמר רבי יוסי, שהפעמים הראשונות הללו היה הולך בכל כשפיו ורצה לקלל את

ותאנא, בשעתא דקורבנא אתוקד על גבי מדבחא, הוו חמן דיוקנא דחד אריה רביע על ההוא קרבנא, ואכיל ליה.

ואמר רבי אבא, אוריאל מלאכא עלאה הוה, וחסמאן ליה בדיוקנא דאריא תקיפא, רביע על מדבחא, ואכיל לון לקרבנין. וכד ישראל לא הוו זכאין כל כך, הוו חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא רביע עליה, כדין הוו ידעי ישראל דבעיין תשובה, וכדין תייבן. לא ישכב וגו', אליו קרבנין דליליא כגון עליון. ודם חללים ישתה, דקודשא בריה הוא אגח קרבא דלהון על שונאיהון.

רבי אלעזר אמר, לא ישכב, מהו לא ישכב. אלא בכל ליליא וליליא, כד בר נש איהו אזיל בפקודי דמאריה, לא (דף רי"א ע"ב) שכיב על ערסיה, עד דקטיל אלה ומאה ועשרים וחמש, מאינון זיינין בישין, דשריין עמיה. רבי אבא אמר, אלה אינון דסטר שמאלא, דכתיב, (תהלים צא) יפול מצדך אלה. כמה דכתיב, (תהלים קמט) יעלו חסידים בכבוד וגו', רוממות אל בגרונם וגו', לעשות נקמה וגו', הדיא הוא דכתיב לא ישכב וגו' ודיא הוא לעשות בהם משפט וגו'.

אמר רבי חזקיה, לקבלי תלת זמנין דהוא מחא לאתניה, ואטעין לה בחרשוי, אתברכון ישראל תלת זמנין. רבי חייא אמר, לקבליה אתברכון ישראל תלת זמנין, דסלקין ישראל לאתחזאה קמי מלפא קדישא.

וירא בלעם פי טוב בעיני יי וגו', (במדבר כג) ולא הלך בפעם בפעם לקראת נחשים וגו'. מאי לקראת נחשים. אמר רבי יוסי, דהני תריין זמנין קדמאי, הוה אזיל בכל חרשוי, ובקעא למילט לישראל. פיון דחמא רעותיה דקודשא בריה הוא, דאמר שוב

ישראל. כיון שראה רצון הקדוש ברוך הוא שאמר שוב אל בלק, שהרי דבוריך לא רוצים בני - דבור אחר מזמן מהכה הזאת, כמו שכתוב וכה תדבר. כה תדבר - ולא אתה. כה תדבר - ששולטת על כל השליטים, מכשפים וקוסמים ומינים רעים שלא יכולים להרע לבני. ואז רצה להסתפל בהם בעין רעה.

בא וראה, רשע זה פשהסתפל בישראל, היה מסתפל בשתי דרגות אלו - יעקב וישראל - להרע להם, או בזה או בזה בכשפיו. בגלל כך כל ברכות וברכות, יעקב וישראל התברכו. וירא בלעם כי טוב וגו'. במה ראה? ראה שבשעה שפני המלך מאירות, מינים רעים לא עומדים בקיומם, וכל הכשפים וכל הקוסמים לא עולים בכשפיהם.

בא וראה, בשתי הפעמים האלה כתוב ויקר; ויקר אלהים. ויקר ה' אל בלעם וגו'. וכתוב וכה תדבר. ועכשו, כיון שראה שהרי לא נמצא רגז וכשפיו לא עלו, אז - ולא הלך בפעם בפעם וגו'. כיון שהפריד והעלה עצמו מכשפיו, התחיל (ברוח אחרת) בהתעוררות אחרת - לשבח את ישראל. אמר רבי יהודה, איזו התעוררות פאן? אמר לו, (רוח אלהים ולא רוח ה' / אלא) התעוררות של רוח אחת מצד שמאל, אותו שהתקשרו תחתיו אותם מינים וכשופים שלו.

אמר רבי אלעזר, כך למדנו, שאפלו בזמן הזה לא שרתה בו רוח הקדש. אמר לו רבי יוסי, אם כך, הרי כתוב ותהי עליו רוח אלהים, ובכל אותן פעמים אחרות לא כתוב בהן כך. אמר לו, כך זה. בא וראה, כתוב (משלי) טוב עין הוא יברך, ויהרי פרשוה, אל תקרי יברך אלא יברך. ובבלעם היה רע עין, שלא נמצא

אל בלק, דהא מלוךך לא בעיין בני. מלולא אוחרא זמין מהאי כה, כמה דכתיב וכה תדבר. כה תדבר, ולא אנת. כה תדבר, דשלטא על כל שליטין חרשין וקסמין וזנין בישין, דלא יכלין לאבאשא לבני. כדין בעא לאסתפל באהו, בעינא בישא.

תא חזי, האי רשע פד אסתפל בהו בישראל, הוה מסתפל באלין תרין דרגין יעקב וישראל, לאבאשא לון, או בהאי או בהאי בחרשוי, בגין כך כל ברפן וברפן יעקב וישראל אתבריכו. וירא בלעם פי טוב וגו'. במה חמא חמא די בשעתא דאנפי מלפא נהירין, זנין בישין לא קיימי בקיומיהו, וכל חרשין וכל קסמין לא סלקאן בחרשייהו.

תא חזי, בהני תרי זמני כתיב ויקר. ויקר אלהים. ויקר יי אל בלעם וגו'. וכתוב וכה תדבר. והשתא כיון דחמא דהא לא אשתכח רוגזא, וחרשוי לא סלקין, כדין ולא הלך בפעם בפעם וגו'. כיון דאפריש ואסתלק גרמיה מחרשוי, שארי (ברוח אחרת) באתערוותא אחרא לשבחא לישראל. אמר רבי יהודה, מאי אתערוותא הכא. אמר ליה, (רוח אלהים ולא רוח ה' / אלא) אתערוותא דרוחא חדא מסטרא דשמאלא, ההוא דאתקשרו תחותי אינון זנין וחרשין דיליה.

אמר רבי אלעזר, הכי אוליפנא, דאפילו האי זמנא לא שריא ביה רוחא דקודשא. אמר ליה רבי יוסי, אי הכי, הא כתיב ותהי עליו רוח אלהים, ובכל אינון זמנין אחרנין לא כתיב בהו הכי. אמר ליה הכי הוא. תא חזי, פתיב (משלי כב) טוב עין הוא יברך, והא אוקמוה אל תקרי יברך. אלא יברך. ובבלעם

טוב עין הוא יברך, ויהרי פרשוה, אל תקרי יברך אלא יברך.

רע עין בעולם כמותו, שבכל מקום שהיה מסתפל בעיניו, היה מתקלל.

וע"ז זה אמרו, מי שמעביר בנו בשוק ופוחד מעין רעה, ישים סודר על ראשו כדי שיעין רעה לא תוכל לשלט בו. גם כאן, כיון שראה בלעם שלא יכול בכשפיו ובקסמיו להזיק לישראל, רצה להסתפל בהם בעין רעה, בגלל שבכל מקום שהיה מסתפל בעיניו הרעות, היה מתקלל.

בא וראה מה רצונו כנגד ישראל. כתוב וישת אל המדבר פניו, כתרגומו: (ושם פניו כנגד העגל) לעגל שעשו ישראל במדבר, כדי שיהיה לו צד סיוע להרע להם.

בעת ראה מה כתוב, וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל. רצה להסתפל בהם בעין רעה. בשעה זו אלמלא הקדים הקדוש ברוך הוא רפואה, היה מאבד אותם בהסתכלות עיניו. ואיזו רפואה נתן הקדוש ברוך הוא לישראל באותה שעה? זהו שכתוב ותהי עליו רוח אלהים. ותהי עליו, על ישראל הוא אומר. כמי שפורש סודר על ראש התינוק כדי שלא תשלט בו עינו.

אז התחיל ואמר, מה טבו אהליך יעקב. בא וראה, כל מי שרוצה להסתפל בעין רעה, לא יכול, אלא כשמשבח ומכבד את אותו הדבר שרוצה לקלל בעין רעה. ומה דרפו? אמר, ראו כמה טוב זה, כמה נאה זה! כדי שתשלט בו עין רעה. גם כאן אמר, מה טבו אהליך יעקב, כמה יפים הם, כמה נאים הם, כמה נטיעות יפות שנטעו מהם, דומים לאותן נטיעות שנטע הקדוש ברוך הוא בגן עדן נאות. מי יתן ואלו (שאלו)

היה רע עין, דלא אשתכח רע עין בעלמא כוותיה, דבכל אתר דהיה מסתפל בעיניו, היה מתלטייא.

וע"ז דא אמרו, האי מאן דאעבר בריה בשוקא, ומסתפי מעינא בישא, יחפי סודרא על רישיה, בגין דלא יכיל עינא בישא לשלטאה עליה. אוף הכא, כיון דחמא בלעם, דלא יכיל בחרשוי וקסמוי לאבאשא לישראל, בעא לאסתפל בהו בעינא בישא, בגין דבכל אתר דהיה מסתפל בעיניו בישין, היה מתלטייא.

תא חזי מה רעותיה דיליה לקבלהון דישראל, כתיב וישת אל המדבר פניו, כתרגומו,

(ושו"י ס"א לקבל עגלא) לעגלא די עברו ישראל במדברא אפיהו, בגין דיהא ליה סטר סיועא, לאבאשא להו.

השתא חמי מה כתיב, וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל. בעא לאסתפל בהו בעינא בישא. ביה שעתא, אלמלא דאקדים לון קדשא בריך הוא אסוותא, היה מאבד לון באסתכלותא דעיניו. ומאי אסוותא יהב קדשא בריך הוא לישראל בההיא שעתא. דא הוא דכתיב ותהי עליו רוח אלהים. ותהי עליו, על ישראל קאמר. כמאן דפריש סודרא על רישיה דינוקא, בגין דלא ישלוט בהו עיניו.

כדון שארי ואמר, מה טבו אהליך יעקב. תא חזי, כל מאן דבעי לאסתפל בעינא בישא, לא יכיל, אלא כד משבח ואוקיר לה הוא מלה, דבעי לאלטייא בעינא בישא. ומה ארחיה. אמר, חמו כמה טבא דא. כמה יאה דא. בגין דישלוט ביה עינא בישא. אוף הכא אמר, מה טבו אהליך יעקב, כמה אינון יאן, כמה (דף רי"ב ע"א) אינון שפירן, כמה נטיעין שפירן דאתנטען מנייהו, דמיינ לאינון נטיעין דנטע קדשא בריך הוא בגנתא דעדן יאין. מאן יתן,

וְאֵלֶיךָ (נ"א דאליו) נְטִיעֵן אֲשֶׁתְּכֶחָו מְאִינוֹן מִסְכְּנֵי, דְּבָהּוּ.

הַנְטִיעוֹת נִמְצְאוּ מֵאוֹתָם עֲנִיִּים שְׂבָהֵם.

יִזְרְ מִים מְדֻלָּיו וְגו'. לְאָדָם שְׁהִיו לוֹ יָדִים יְפוֹת נְאוֹת לְמֵרְאָה. עֵבֶר אָדָם אֶחָד בְּעַל עֵין הָרַע, הִסְתַּכֵּל בְּאוֹתָן יָדִים, וְהִתְחִיל לְשַׁבַּח. אָמַר: כִּמְהָ יְפוֹת הֵן, כִּמְהָ נְאוֹת הֵן, רְאוּ אֶצְבְּעוֹת שְׁנֹגְזָרוּ מִיָּפִי עֲלֵיוֹן! אַחַר כֵּן אָמַר: מִי יִתֵּן יָדִים אֵלּוֹ שְׁשׁוּרוֹת בֵּין אֲבָנִים יְקָרוֹת וּבִלְבוּשֵׁי כְבוֹד שֶׁל אֲרָגְמָן (בְּבִיתָנוּ וְכו') בְּתַבְּחָה שְׁלוֹ) בְּבִיתוֹ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, וְיִהְיוּ גְנוּזוֹת בְּתַבְּחָה שְׁלוֹ.

כֵּן בְּלַעַם, הִתְחִיל לְשַׁבַּח: מַה טָבוּ אֵהְלִיךְ, רְאוּ כִּמְהָ יָפִים, כִּמְהָ נְאִים וְכו'. אַחַר כֵּן אָמַר, יִזְרְ מִים מְדֻלָּיו, לֹא תִמְצָא נְטִיעָה יָפָה זֹה, נְטִיעַת הַתּוֹרָה, מִחוּץ לְאוֹתָם עֲנִיִּים (דְּלִיו, בְּלוֹמֵר מִסְכְּנִים) (מִשְׁבּוּתוֹ). וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים, שְׁלֹא יִגְדֵל וְלֹא יִרְבֶּה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא: רִשְׁעִי! לֹא יוּכְלוּ עֵינֶיךָ לְהִזְיֵק, הָרִי פְרִישַׁת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם. וְאִז אָמַר: אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְגו', הָרִי לֹא יִכּוּלִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לְהִזְיֵק לָהֶם, שְׁהָרִי פֶת תַּקִּיף עֲלֵיוֹן אַחוּז בָּהֶם, וּמִיָּהוּ? אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּתוּבָת רָאִם לוֹ, שְׁלֹא יִכּוּל בֶּן אָדָם לְהוֹשִׁיט יָדוֹ עָלָיו מִתּוֹךְ גְּבָהּוּ. וּמִשְׁנֵמֶצָא בְּזִקְיָפוֹת עֲלִיוֹנָה כֵּן, יֵאָכֵל גּוֹיִם צָרִיו וְגו', וְאִין מִי שְׂיִכּוּל לְהִזְיֵק לָהֶם.

וְאִפְּלִי בְּזִמְנָן שְׁלֹא זְקוּפָה, לֹא יִכּוּלִים. זֶהוּ שְׂכָתוּב פְּרַע שְׂכָב. לֹא פוֹחַד, בְּגִלְל שְׁנֵמֶצָא גְבוּר כְּאָרִי וּכְלָבִיא, אֲפִלוּ כְּשֵׁהֶם בֵּין הָעַמִּים, וְכָרַע וְשָׂכָב בִּינֵיהֶם, כְּאָרִי הוּא יִמְצָא בְּנִימוּסֵי הַתּוֹרָה, בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה. (וְאִף עַל פִּי כֹן) יֵשׁ לָהֶם

יִזְרְ מִים מְדֻלָּיו וְגו'. (בַּמְדַּבֵּר כֹּד) לְבַר נֶשׁ דֵּהוּו לִיָּה יָדָן שְׁפִירָן, יָאָן לְמַחְזִי. אַעֲבַר חַד בַּר נֶשׁ דְּעִינָא בִישָׂא, אִסְתַּכֵּל בְּאִינוֹן יָדִין, נְקִיט בְּהוּ, שְׂאָרֵי לְשַׁבְּחָא, אָמַר, כִּמְהָ אִינוֹן שְׁפִירָן, כִּמְהָ אִינוֹן יָאָן, חָמוּ אֶצְבְּעָאן מְגִזְרָה דְשְׁפִירוּ עֲלָאָה. לְבַתֵּר אָמַר, מָאן יִתֵּן יָדִין אֵלֶיךָ דְשְׁרִיין בֵּין אֲבָנִין יְקִירִין, וּבִלְבוּשֵׁי יָקָר דְאַרְגָּוֹנָא (ס"א בְּבִיתָאֵי וְכו') בְּתִיבּוֹתָא דִּילִיָּה) בְּבִיתִיָּה לְאֲשֶׁתְּמִשָּׂא בְּהוּ, וְיִהוֹן גְּנִיזִין בְּתִיבּוֹתָא דִּילִיָּה.

כֵּן בְּלַעַם, שְׂרִי לְשַׁבְּחָא, מַה טָבוּ אֵהְלִיךְ, חָמוּ כִּמְהָ שְׁפִירָן, כִּמְהָ יָאָן וְכו', לְבַתֵּר אָמַר יִזְרְ מִים מְדֻלָּיו, לֹא יִשְׁתַּכַּח נְטִיעָא שְׁפִירָא דָּא, נְטִיעָא דְאוֹרֵייתָא, לְבַר מְאִינוֹן מִסְכְּנֵין (דְּלִיו, בְּלוֹמֵר מִסְכְּנֵין) (נ"א מִשְׁכְּנֵין), וְזָרְעוּ בְּמִים רַבִּים, דְּלֹא יִסְגִי וְלֹא יִרְבִּי רוּחָא דְקוּדְשָׁא.

אָמַר לִיָּה קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, רִשְׁעִי, לֹא יִכְלִין עֵינֶיךָ לְאַבְּאָשָׂא, הָא פְרִיסוּ דְקוּדְשָׁא עֲלֵייהוּ, כְּדִין אָמַר, אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְגו', הָא לֹא יִכְלִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא לְאַבְּאָשָׂא לוֹן, דִּהָא חִילָא תַקִּיפָא עֲלָאָה אֶחִיד בְּהוּ, וּמֵאֵי אִיהוּ. אֵל מוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּתוּבָת רָאִם לוֹ, דְּלֹא יִכּוּל בַּר נֶשׁ לְאוֹשִׁיט יָדִיהָ עֲלֵיהָ, מְגוּ רומִיָּה. וּמִדְּאֲשֶׁתְּכַח בְּזִקְיָפוּ עֲלָאָה הָכֵי, יֵאָכֵל גּוֹיִם צָרִיו וְגו'. וְלִית מָאן דְּיִכּוּל לְאַבְּאָשָׂא לוֹן.

וְאִפְּלִי בְּזִמְנָא דְלֹא זְקוּפָה, לֹא יִכְלִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב פְּרַע שְׂכָב. לֹא דְחִיל, בְּגִין דְּאֲשֶׁתְּכַח גִּיבַר פְּאָרִי וּכְלָבִיא, אֲפִילוּ כַּד אִינוֹן בִּינֵי עַמִּמָּיָא, וְכָרַע וְשָׂכָב בִּינֵיהֶם, פְּאָרִי הוּא יִשְׁתַּכַּח בְּנִימוּסֵי אוֹרֵייתָא, בְּאוֹרְחֵי אוֹרֵייתָא.

(וְאִף עַל פִּי כֹן) שׁוֹלְטָנוּתָא אֵית לָהּוּ בְּמֵאֲרִיהוֹן, דְּאֲפִילוּ כָּל מְלָכֵיָא דְעֲלָמָא,

שלטון ברבונם שאפלו כל מלכי העולם לא יעקרו אותו, פאריה זה כששוכב על טרפו לא יכולים להקימו ממנו. זהו שכתוב פרע שוכב פארי וגו'.

אמר רבי אלעזר, לא נמצא בעולם חכם להזיק כמו בלעם הרשע, שהרי בתחלה היה נמצא במצרים, ועל דו קשרו המצרים קשר על ישראל שלא יצאו מעבודתם לעולמים. וזהו שאמר, מה איכל להזיק להם? שהרי אני עשיתי שלא יצאו מעבודות המצרים לעולמים, אבל אל מוציאו ממצרים, ונגדם (ונגדו) לא יכולים חכמים ומכשפים של העולם.

ועתה הנני הולך לעמי וגו'. רבי יהודה פתח, (דברים כג) לא תסגיר עבד אל אדניו וגו' עמך ישב בקרבך. פמה חביבים דברי התורה. פמה חביבה התורה לפני הקדוש ברוך הוא. פמה חביבה התורה שהוריש אותה הקדוש ברוך הוא לכנסת ישראל. בא וראה, בשעה שיצאו ממצרים, שמע בלעם שהרי כשפיו וקסמיו וכל אותם קשרים לא עלו בישראל, התחיל לגרד עצמו ולמרט ראשו. הלך לאותם הרי החשף, והגיע לפני אותם שלשלאות ברזל.

וכך הוא דרך מי שמגיע אליהם. פיו שנוכנס האדם בראש ההרים, וראה אותו עזא"ל, אותו שנקרא גלוי עינים, מיד אומר לעז"א. אז נותנים קול, ומתכנסים אליהם נחשים גדולים שבוערים וסוככים אותם. שולחים חיה קטנה מול האדם, ולמדנו, כמין חתול היא, וראשה פראש הנחש, ושני זנבות לה, וידיה ורגליה קטנות. בן אדם שראה אותה, מכסה פניו, והוא מביא קטרת

לא יעקרונו להו. פאריא דא פד שכיב על טרפיה, לא יכלין לאקמא ליה מניה, הדא הוא דכתיב פרע שוכב פארי וגו'.

אמר רבי אלעזר, לא אשתכח בעלמא חפים לאבאשא, כבלעם רשיעא, דהא בקדמיתא הוה אשתכח במצרים, ועל ידוי, קשירו מצראי עליהו דישראל קשורא, דלא יפקון מעבודתהון לעלמין. ודא הוא דאמר, מה איכול לאבאשא להו, דהא אנא עבידנא דלא יפקון מעבידתא דמצראי לעלמין, אבל אל מוציאו ממצרים ולקבליהון (נ"א ולקבליה) לא יכלין חפמין וחרשין דעלמא.

ועתה הנני הולך לעמי וגו'. (במדבר כד) רבי יהודה פתח, (דברים כג) לא תסגיר עבד אל אדניו וגו' עמך ישב בקרבך. פמה חביבין מלי דאורייתא. פמה חביבה אורייתא קמי קדשא בריך הוא. פמה חביבה אורייתא, דאורית לה קדשא בריך הוא לפנסת ישראל. תא חזי, בשעתא די נפקו ממצרים. שמע בלעם דהא חרשוי וקסמוי, וכל אינון קשרין, לא סליקו בהו בישראל, שארי לגררא גרמיה, ולמירט רישיה. אזל לאינון טורי חשוכא, ומטא לגבי אינון שלשלאי דפרזלא.

וכך הוא ארחא דמאן דמטי גביהו, פיון דעאל בר נש פרישי טוריא, חמי ליה עזא"ל, ההוא דאקרי גלוי עינים. מיד אומר לעז"א, פדין יהבין קלא, ומתפנשין גביהו חוין רבירבי דמתוקדן, וסחרין לון. משדרי אונימתא זעירתא לקבליה דבר נש, ותנא, פמין שונרא, היא, ורישה פרישא דחוויא, ותירין זנבין בה, וידהא ורגלהא זעירין. בר נש דחמי לה, חפי אנפוי, והוא מייתי חד קטורתא, מאוקידו דתרנגולא

חנורא, שדי באנפאה והיא אתת עמיה. עד דמטי לגבי רישא דשלשלאי, וההיא רישא דשלשלאי, נעיץ בארעא, ומטי עד תהומא. ותמן בתהומא. חד סמך, והוא נעיץ בתהומא תתאה, ובההוא סמך אתקשר רישא דשלשלאי. כד מטי בר נש לרישא דשלשלאה, בטש בה ג' זמנין, ואינון קראן ליה, כדין פרע וסגיד על ברפוי, ואזיל ואטיס עינוי, עד דמטי גבייהו. כדין יתיב קמיהו, וכל אינון חויין סחרין ליה מהאי סטרא ומהאי סטרא. פתח עינוי, וחמי לון, אזדעזע, ונפל על אנפוי, וסגיד לקבלייהו.

אחת משרפת פרנגול לכן, זורק בפניה, והיא באה עמו. עד שמגיע לראש השלשלאות, ואותו ראש השלשלאות נעוץ בקרקע ומגיע עד התהום. ושם בתהום עמוד אחד שנעוץ בתהום התחתונה, ובאותו עמוד קשור ראש השלשלאות. כשמגיע האדם לראש השלשלאות, מכה בה שלש פעמים, והם קוראים לו, ואז פורע ומשתחוה על ברפוי, והולך ואוטם עינו עד שמגיע אליהם. אז יושב לפניו, וכל אותם נחשים סובבים אותו מצד זה ומצד זה. פותח עינו ורואה אותם, מזדעזע ונופל על פניו ומשתחוה כנגדם.

כרתר אולפין ליה חרשין וקסמין, ויתבי גבייהו (דף ר"ב ע"ב) נ' יומין. כד מטא זמנא למיהו לארחיה, ההיא אונימתא, וכל אינון חויין, אזלין קמיה, עד דנפיק מן טוריאי, בין ההוא חשוכא תקיפא. וברעם כד מטא גבייהו, אודע לון מלה, ואסגר גרמיה בטוריאי עמהון. ובצא לקטרגא לון, לאתבא לון למצרים. וקודשא ברין הוא בלבל וקלקל כל חכמתא דעלמא, וכל חרשין דעלמא, דלא יכילו לקרבא בהדייהו.

אחר כך מלמדים אותו כשפים וקסמים, ויושב לפניו חמשים יום. כשמגיע הזמן ללכת לדרך, אותה החיה וכל אותם נחשים הולכים לפניו עד שיוצא מהרים בין אותו חשך תקיף. וברעם, כשהגיע לפניו, הודיע להם דבר, והסגיר עצמו בהרים עמם. ורצה לקטרג עליהם להשיב אותם למצרים, והקדוש ברוך הוא בלבל וקלקל כל חכמת העולם וכל כשופי העולם שלא יוכלו לקרב אליהם.

בא וראה, כעת, בין שראה בלעם שאינו יכול להזיק לישראל, החזיר עצמו, והמליך את בלק, מה שלא רצה ממנו כדי להזיק להם. ועצתו הייתה באותן נקבות מדן שהן יפות, ואלמלא שאמר לו משה, לא הייתי יודע, שפתוב הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם.

תא חזי, השתא כיון דחמא בלעם דלא יכיל לאבאשא לישראל, אהדר גרמיה, ואמליך ליה לבלק, מה דלא בעא מגיה, בגין לאבאשא לון. ועיטא דיליה הנה באינון נוקבי דמדן דאינון שפירן, ואלמלא דאמר ליה משה, לא הוינא ידע, דכתביב, (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם.

בין דחמא קדשא ברין הוא עיטא דיליה, אמר, הא ודאי גרמך בעיטך יפול. מה עבד, ההוא חילא דשלט על כל חרשין, אחמי

בין דחמא קדשא ברין הוא עיטא דיליה, אמר, הא ודאי גרמך בעיטך יפול. מה עבד, ההוא חילא דשלט על כל חרשין, אחמי

ליה סופא דכלא. וכי אית

ששולט על כל הפשפים, הראה לו סוף הכל, וכי יש להם רשות לזמן רחוק. אמר רבי יצחק, עין ראה, ודברים נאמרו מאותו שעומד עליו, והרי פשוה. וישא משלו ויאמר. מי שיש לו לומר. מה הטעם? בשביל שלא יתקיימו דברי געל ברצון עליו, (ובשביל שיתקיימו דברים שלמעלה) בדעת עליונה בתורה.

אראנו ולא עתה, שהרי דברים אלו - מהם התקיימו באותו זמן, ומהם לאחר זמן, ומהם בזמן מלך המשיח. שנינו, עתיד הקדוש ברוך הוא לבנות את ירושלים ולהראות כוכב אחד קבוע נוצץ בשבעים רצים, ובשבעים רוחות מאירות ממנו באמצע הרקיע, ויבלעו בו שבעים כוכבים אחרים, ויהא מאיר ולוהט שבעים יום.

וביום הששי יראה בכ"ה לחדש הששי, ויתפנס ביום השביעי לסוף שבעים יום. יום ראשון יראה בעיר (אחת) של רומא, ואתו יום יפלו שלש חומות עליונות מאותה עיר של רומי, והיכל גדול יפל, ושליט אותה העיר ימות. אז יתפשט אותו כוכב להראות בעולם, ובאותו זמן יתעוררו קרבות חזקים בעולם לכל ארבעה צדדים, ונאמנה לא תמצא ביניהם.

ובאמצע העולם, פשיאיר אותו כוכב באמצע הרקיע, יקום מלך אחד גדול ושולט בעולם, ויתנאה רוחו על כל שאר המלכים, ויעורר קרבות בשני צדדים ויתגבר עליהם.

וביום שיבא (שיתפסה) הכוכב, תזדעזע הארץ הקדושה ארבעים וחמשה מילים סביב המקום שבו היה בית המקדש, ותתגלה מערה אחת מתחת הקרקע. וימאנה

להו רשותא לזמן רחיק. אמר רבי יצחק, עינא חמא, ומלין אתמריו מההוא דקאים עליה, והא אוקמוה. וישא משלו ויאמר. מאן דאית ליה למימר. מאי טעמא. בגין דלא יתקיימו מלין דגעלא, ברעותא עלאה, (ס"א ובגין דיתקיימו מלין דלעילא) בדעתא עלאה באורייתא.

אראנו ולא עתה, (במדבר כד) דהא מלין אלין מנייהו אתקיימו בההוא זמנא, ומנייהו לבתר, ומנייהו בזמנא דמלכא משיחא. תנן, זמין קדשא ברוך הוא למבני ירושלים, ולאחזאה חד ככבא קביעא, מנצצא בע' רהטין, ובע' זיקין נהרין מגיה באמצעות רקיע, וישתאלון ביה ע' ככבין אחרנין, ויהא נהיר ולהיט ע' יומין.

וביומא שתיתאה, יתחזי בכ"ה יומין לירחא שתיתאה, ויתפניש ביומא שביעאה, לסוף ע' יומין, יומא קדמאה יתחזי בקרפא (תרא) דרומא. וההוא יומא ינפלו ג' שורין עלאין מההיא קרפא דרומי, והיכלא רברבא ינפול, ושליטא דההיא קרפא ימות. פדין יתפשט ההוא ככבא לאתחזאה בעלמא. ובההוא זמנא יתערוז קרבין תקיפין בעלמא, לכל ארבע סטרין, ומהימנותא לא ישתפח ביניהו.

ובאמצעות עלמא, פד יתנהיר ההוא ככבא באמצעות רקיעא. יקום מלכא חד רב ושליט בעלמא, ויתנאה רוחיה על כל מלכין, ויתער קרבין בתרין סטרין, ויתגבר עלייהו.

וביומא דיתברי (ס"א דיתפסי) ככבא, יזדעזע ארעא קדישא מ"ה מילין, סחרניה אתר דהוה בי מקדשא. ומערפא חדא מן תחות ארעא יתגלי. ומההיא מערפא יפוק אשא

תקיפא לאוקדא עלמא. ומההיא מערתא יסגי
 חד עופא (ס"א ענפא), רברבא עלאה, דישלוט
 בכל עלמא, וליה אתיהיב מלכותא. וקדישי
 עליונין יתפנשוין גביה. וכדין יתגלי מלכא
 משיחא בכל עלמא, וליה אתיהיב מלכותא.
 ובני עלמא בשעתא דיתגלי, יהון משתפחין
 בעקתא פתר עקתא. ושנאיהון דישראל
 יתגברון, פדין יתער רוחא דמשיחא עלייהו,
 וישיצי לאדום חייבא, וכל ארעא דשעיר
 יוקיד בנורא. פדין פתיב, וישראל עשה חיל.
 הדא הוא דכתיב, והיה אדום ירשה והיה
 ירשה שעיר איביו. אויביו דישראל. וכדין
 וישראל עשה חיל. ובההוא זמן, יקים קדשא
 בריה הוא למתיא דעמיה, ויתנשי מנהון
 מיטה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קיח) ימין יי עשה
 חיל. לא אמות פי אחיה. וכתיב (עובדיה א) ועלו
 מושעים וגו'. וכדין (זכריה יד) והיה יי למלך.
 אמר רבי אבא, מאי דכתיב, (ישעיה נה) פי בשמחה
 תצאו וגו'. אלא כד יפקון ישראל מן
 גלותא, שכינתא נפקא עמהון, ועמה יפקון.
 הדא הוא דכתיב, (ישעיה נא) פי בשמחה תצאו.
 ששון דא קדשא בריה הוא. רבי יצחק אמר
 דא צדיק. הדא הוא דכתיב, (ישעיה נה) ששון
 ושמחה ימצא בה.

אמר רבי שמעון, צדיק ששון אקרי. ומן
 יומא דכנסת ישראל נפלת בגלותא.
 אתמנעו ברפן מלנחתא לעלמא מהאי צדיק.
 בההוא זמןא מה כתיב, (ישעיה יב) ושאתם מים
 בששון, דא צדיק. ממעניי הישועה, אלין
 אבא ואמא. דבר אחר, אלין נצ"ח והו"ד.
 וכלא ממבועי נביעין עמיקן. פדין (ישעיה יב)
 ואמרת פיום ההוא אודך יי וגו', (ישעיה יב)
 צהלי ורני ישבת ציון וגו'. ברוך ה' לעולם
 אמן ואמן. ימלוך יי לעולם אמן ואמן.

מערה תצא אש חזקה לשרף את
 העולם. ומאותה מערה יגדל עוף
 (עוף) אחד גדול עליון שישלט בכל
 העולם, ולו תנתן המלכות.
 וקדושים עליונים יתפנסו אליו,
 ואז יתגלה מלך המשיח בכל
 העולם, ולו תנתן המלכות.
 ובני העולם, בשעה שיתגלה,
 יהיו נמצאים בצרה אחר צרה,
 ושונאיהם של ישראל יתגברו, אז
 יתעורר רוח המשיח עליהם
 ויכרית לאדום הרשעה, וכל ארץ
 שעיר ישראל עשה חיל. אז פתוב,
 וישראל עשה חיל. זהו שכתוב,
 והיה אדום ירשה והיה ירשה
 שעיר איביו. אויביו של ישראל.
 ואז - וישראל עשה חיל. ובזמן
 ההוא יקים הקדוש ברוך הוא
 למתים של עמו וישתפח מהם
 המות. זה שכתוב (תהלים קיח) ימין
 ה' עשה חיל. לא אמות פי אחיה.
 וכתוב (עובדיה א) ועלו מושעים
 וגו'. ואז (זכריה יד) והיה ה' למלך.
 אמר רבי אבא, מהו שכתוב (ישעיה
 נה) פי בשמחה תצאו וגו'? אלא
 כאשר יצאו ישראל מן הגלות,
 שכינה יוצאת עמהם ועמה יצאו.
 זהו שכתוב פי בשמחה תצאו.
 ששון - זה הקדוש ברוך הוא.
 רבי יצחק אמר - זה צדיק. זהו
 שכתוב (שם נא) ששון ושמחה
 ימצא בה.

אמר רבי שמעון, צדיק נקרא
 ששון, ומיום שפנסת ישראל נפלה
 בגלות, נמנעו ברכות מלדרת
 לעולם מזה הצדיק. בזמן ההוא
 מה כתוב? (ישעיה יב) ושאתם מים
 בששון. זה צדיק. ממעניי הישועה
 - אלו אבא ואמא. דבר אחר, אלו
 נצ"ח והו"ד, והכל ממקורות
 עמקים הנוכעים. ואז, (שם) ואמרת
 פיום ההוא אודך ה' וגו', צהלי ורני
 יושבת ציון וגו'. ברוך ה' לעולם
 אמן ואמן. ימלוך ה' לעולם אמן
 ואמן.

פְּרֹשֶׁת פְּנַחֵס

פְּרֹשֶׁת פְּנַחֵס

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מֵה זֶה מוֹסֵר אָבִיךָ? מוֹסֵר זֶה הַתּוֹרָה, שְׁלִישׁ בֵּה פְּמָה תּוֹכַחְתוּ, פְּמָה עֲנֻשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם א) מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקַּח בְּתוֹכְחָתוֹ.

וּכְמוֹשׁ שֶׁכָּל מִי שֶׁשִּׁמְשָׁתְדֵל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֵה שְׁיִפְתָּחוּ לוֹ כְּמָה שְׁעָרִים לְעוֹלָם הַהוּא, כְּמָה אוֹרוֹת - בְּשַׁעֲרָה שְׁיִצֵּא מִהָעוֹלָם הַזֶּה הֵיא מְקַדֵּמָה לְפָנָיו, וְהוֹלֶכֶת לְכָל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, מְכַרְיָזָה וְאוֹמְרָת: (ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צָדִיק! הַתְקִינּוּ כְּסָאוֹת לְפָלוֹנֵי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ! שְׁאִין שְׁמַחָה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא אֵלָּא בְּמִי שֶׁשִּׁמְשָׁתְדֵל בַּתּוֹרָה, כֹּל שְׁכֵן אֶדָם שֶׁשִּׁמְתַעוֹרֵר בְּלִילָה לְהַשְׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, שְׁהָרִי כֹל הַצְּדִיקִים שְׁכַנְגָן עֵדֶן מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בִּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהּ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פְּסוּקָה זֶה יֵשׁ בּוֹ סוּד חֲכָמָה. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּגָלוּת עִם יִשְׂרָאֵל וְהוֹלֶכֶת עִמָּם בְּצָרָתָם. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהּ - מַחְנֹת עֲלִיוֹנִים כֹּלָם מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהּ, לְקוֹל תִּשְׁבַּחְתָּהּ בְּגָלוּתָהּ.

הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) הַרְאֵנִי אֶת מְרֹאֲיֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלָהּ. הַשְּׁמִיעֵנִי קוֹל אוֹתָם הַחֲבָרִים שֶׁשִּׁמְשָׁתְדֵלִים בַּתּוֹרָה,

וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּנַחֵס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו', (במדבר כה) רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אֲמֶךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מָאִי מוֹסֵר אָבִיךָ, מוֹסֵר, דָּא אוֹרְיִיתָא, דָּאִית בֵּה פְּמָה תּוֹכַחְתִּין, פְּמָה עוֹנְשִׁין. פְּמָה דָּאִתָּא אָמַר, (משלי ג) מוֹסֵר יי בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקוּץ בְּתוֹכְחָתוֹ.

וּבְגִין דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרְיִיתָא בְּהָאִי עֲלָמָא, זְכִי דִיפְתָחוּן לִיה פְּמָה תְּרַעִין לְהַהוּא עֲלָמָא, פְּמָה נְהוֹרִין. בְּשַׁעֲתָא דִינְפּוּק מֵהָאִי עֲלָמָא, הִיא אֶקְדִימַת קַמִּיה, וְאַזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תְּרַעִין, מְכַרְיָת וְאוֹמְרָת, (ישעיה כו) פְּתָחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צָדִיק. אֶתְקִינּוּ כְּרִסְיִין לְפִלְגְיָא עֶבְדָּא דְּמִלְפָּא. דְּלִית חֲדוּ לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָּא מָאן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרְיִיתָא, כֹּל שְׁכֵן בְּרַ נֶשׁ דְּמַתְעַר בְּלִילָא לְאִשְׁתְּדָּלָא בְּאוֹרְיִיתָא, דְּהָא כָּל צְדִיקָאֵי דְּבַגְנָתָא דְּעֵדֶן, צִיִּיתִין לְקַלִּיה, וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּכָה בִּינֵיהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהּ הַשְּׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הֵיא קְרָא רְזָא דְּחֲכָמָתָא אִית בֵּיה. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דָּאִיהִי בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, וְאַזְלָא עִמָּהוּן בְּעַקְתֵּיהוּ. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהּ, מְשַׁרְיִין עֲלָאִין. כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקוֹלָהּ, לְקוֹל תִּשְׁבַּחְתָּהּ בְּגָלוּתָא. הַשְּׁמִיעֵנִי, כְּמָה דָּאִתָּא אָמַר (שיר השירים ב) הַרְאֵנִי אֶת מְרֹאֲיֶיךָ הַשְּׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלָהּ. הַשְּׁמִיעֵנִי, קָלָא דְּאִינוּן חֲבָרָאֵי דְּמְשַׁתְּדֵלִי בְּאוֹרְיִיתָא דְּהָא לִית

שְׁהָרִי אֵין תְּשַׁבַּחַת לְפָנָי כְּאוֹתָם
שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל כָּל
אוֹתָם שׁוֹכְאִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה,
וּמְכַשְׁנֵחֶצֶה הַלֵּילָה וּבָאִים עִם
הַמְּלָכָה כְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם לְקַבֵּל פְּנֵי
הַמְּלָךְ, מִתְחַזֵּק יוֹרֵשׁ בְּשֹׁכֵינָה.
וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁשׂוּרָה בּוֹ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

בֵּא וְרָאָה, כָּל מִי שְׁזוֹכָה לְהַתְחַזֵּק
בְּשֹׁכֵינָה, יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מֵאוֹתָם
דְּבָרִים שְׁאַחֲזוּזִים מוֹלָה, כְּמוֹ מִי?
אוֹתָם שְׁלֹא מְשַׁקְרִים בְּאוֹת
הַקְּדוֹשׁ, כְּגוֹן בַּת אֵל נְכָר. וְכָל מִי
שְׁשׂוֹמֵר עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוּל כְּנִסַּת
יִשְׂרָאֵל אַחֲזוּזָה בּוֹ וְשׁוֹמֵרֶת אוֹתוֹ
וְהִיא מְקַדֶּימָה לוֹ שְׁלוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן
אִם זוֹכָה וְקוֹנֶה אֶת זֶה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאוּיִים הֵיוּ
יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת מְשַׁמְדִים בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה, פָּרַט לָזֶה שֶׁהַקְּדִים פְּנִיחַס
לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה וְשִׁכַּף אֶת הַרְגָּזוֹ. זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִיב וְגו'. דְּבָר אַחֵר
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו' - אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בֶּן בֶּן פְּעַמִּים, כֹּא
לְהַשְׁלִים הָאֲבָדָה (הַמַּעֲשֵׂה).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָדָם זֶה שְׁנוֹטֵל
גְּלוּל הַנְּשֵׁמָה וְלֹא זָכָה לְהַתְתַּקֵּן
בּוֹ, כְּאִלוֹ מְשַׁקֵּר בְּאֵמַת הַמְּלָךְ,
וְאֵין קוֹרָא עָלָיו פְּסוּקָה זֶה, (וַיִּקְרָא
ה) אוֹ מֵצָא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טוֹב
לוֹ שְׁלֹא נִכְרָא.

שְׁנֵינּוּ, צַדִּיק גְּמוּר אֵינוֹ נִדְחָה,
וְצַדִּיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר נִדְחָה. מִיֵּהוּ
צַדִּיק גְּמוּר וּמִיֵּהוּ צַדִּיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר? וְכִי מִי שְׁלֹא שְׁלֹם בְּדַכְרִיו
נִקְרָא צַדִּיק? אֶלָּא צַדִּיק גְּמוּר,
יְדוּעַ שְׁהָרִי לֹא לוֹקַח גְּלוּלִים
עַקְמִים, וּבִירְשָׁתוֹ בּוֹנֶה בְּנֵן,
וּמִתְקַיֵּן חוֹמוֹת, וְחוֹצֵב בּוֹרוֹת
וְנוֹטֵעַ אֵילָנוֹת.

תוֹשְׁבַּחְתָּא קַמָּאִי, כְּאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל, כָּל אֵינוֹן דְּזַפְּאֵן
לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא, וּמַכַּד פְּלִיג
לֵילֵיא, וְאַתֵּיין בְּמִטְרוּנֵיתָא פַּד נְהִיר יְמָמָא,
לְקַבְּלָא אֲנָפִי מְלָכָא, אַתְקִיף וְאַחֲסִין
בְּשֹׁכֵינְתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשִׁרְיָא בֵּיהּ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא.

הָא חֲזִי, כָּל מָאן דְּזָכִי לְאַתְתַּקֵּף בְּשֹׁכֵינְתָא,
יִסְתַּמַּר גְּרַמּוּהֵי מְאֲנוֹן מְלִין דְּאַחֲזִידֵן
לְקַבְּלָהּ. כְּגוֹן מָאן. אֵינוֹן דְּלֹא מְשַׁקְרִי בְּאֵת
קְדִישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נְכָר. וְכָל מָאן דְּנִטִּיר
גְּרַמִּיָּה, כְּבִיכּוּל כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל אַחֲזִידָא בֵּיהּ,
וְנִטְרָא לֵיהּ, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיהּ שְׁלָם. וְכָל
שֶׁכֵּן אִי זָכִי וְקָנִי לְהָאִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַתְחַזֵּיין יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתַּצָּאָה
בְּהֵהוּא שְׁעֵתָא, בַּר דְּאַקְדִּים פְּנִיחַס לְהָאִי
עוֹבְדָא, וְשִׁכִּיף רוּגְזָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, פְּנִיחַס
בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִיב וְגו'. דְּבָר
אַחֵר, פְּנִיחַס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בֶּן בֶּן תְּרֵי זְמַנִּי, לְאַשְׁלֵמָא אוֹבְדָא (נ"א עוֹבְדָא) קָא
אַתִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי בַר נֶשׁ דְּנִטִּיל גְּלוּלָא
דְּנִשְׁמַתָּא, וְלֹא זָכִי דִיתְתַּקֵּן בֵּיהּ, כְּאִלוֹ
מְשַׁקֵּר בְּקוֹשְׁטָא דְּמְלָכָא. וְאַנָּא קְרִינָא עָלֵיהּ
הָאִי קָרָא (וַיִּקְרָא ה) אוֹ מֵצָא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טַב לֵיהּ דְּלֹא
אַבְרִי.

תְּנִינֵן צַדִּיק גְּמוּר, אֵינוֹ נִדְחָה. וְצַדִּיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר, נִדְחָה. מָאן הוּא צַדִּיק גְּמוּר, וּמָאן
הוּא צַדִּיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר, וְכִי מָאן דְּלֹא שְׁלִים
בְּמַלּוּי, צַדִּיק אַקְרִי. אֶלָּא, צַדִּיק גְּמוּר, יְדִיעַ,
דְּהָא לֹא נִטִּיל גְּלוּלִין עַקְיָמִין, וּבְאַחֲסַנְתֵּיהּ
בְּנֵי בְנֵיין, וְאַתְקִין שׁוּרִין, וְחָצֵב בִּירִין, וְנוֹטֵעַ אֵילָנִין.

צדיק שאינו גמור, ובני בניין באחסנתא
 אחרת, חפר בה בירין, ואעדר, הא
 אתקין אבני יסודא כמלקדמין, ואעמל בה,
 ולא ידע אי אשתאר דיליה. מסטרא דיליה,
 טב וצדיק אקרי. ומסטרא דהוא אחסנתא,
 לאו הכי.

לבר נש דבני בניין שפירן, יאן למחזי, אסתפל
 ביסודא, וחמי ליה שקיע עקימא מכל
 סטרין. הא בניינא לא שלים, עד דסתר ליה,
 ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דהוא
 בניינא דיליה, אשתכח טב ושפיר. (דף רי"ג ע"ב)

מסטרא דיסודא, ביש ועקים. ובגין כה, לא
 אקרי עובדא שלים, לא אקרי בניינא שלים.
 בגין כה צדיק שאינו גמור אקרי, ונדחה. ועל
 דא (חבוקא א) כבלע רשע צדיק ממנו.

כבלע רשע צדיק ממנו.
 בא וראה, מי שמקנא לשם
 הקדוש של הקדוש ברנף הוא,
 שאפלו לא יזכה לגדלה ולא יהיה
 ראוי לה, (שירש אותה) ירויח אותה
 ויקח אותה. פנחס לא היה ראוי
 לה באותו זמן, ומשום שקנא
 לשם רבונו הרויח את הכל, ועלה
 לכל והתפקן בו הכל, וזכה
 להשפמש בכהנה עליונה.
 מאותה שעה - פינחס בן אלעזר
 בן אהרן הכהן, שהשלים לשתי
 דרגות משום שקנא לשם רבונו,
 שתקן מה שהתעקם.

תא חזי, מאן דמקנא לשמא קדישא דקודשא
 בריה הוא, דאפילו לא יזכי לגדולה, ולא
 אתחזי לה, (ס"א דרית לה) רווח לה ונטיל לה. ודא
 ירית לה ועייל לה. פנחס לא אתחזי ליה
 בה הוא זמנא, ובגין דקנא לשמא דמאריה,
 רווח לכלא, וסליק לכלא, ואתתקן ביה כלא
 וזכה לאשתמשא בכהונה עלאה. מההיא
 שעתא, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
 דאשלים לתרין דרגין, בגין דקנא לשמא
 דמאריה, דאתתקן מה דאתעקם.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פו)
 שמרה נפשי כי חסיד אני הושע
 עבדך וגו'. יש להסתפל בסוף
 הפסוק, ואחר כך על כל הפסוק.
 בסוף הפסוק כתוב הבוטח אליך,
 צריך לו להיות הבוטח בך! מה
 זה הבוטח אליך? אלא כביכול
 דוד מבטיח לו שלא יעבר עליו
 חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב
 (שם קט) חצות לילה אקום להודות
 לך. קמתי הנה לו להיות! אלא
 אקום, ואתקשר בך לעולמים.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים פו)
 כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. סופיה
 דקרא אית לאסתפל, ולבתר קרא כלא,
 סופיה דקרא כתיב, הבוטח אליך, הבוטח בך
 מיבעי ליה, מאי הבוטח אליך. אלא כביכול
 דוד מבטיח ליה, דלא יעבר ליה פלגות ליליא
 בשנתא, כמה דכתיב, (תהלים קט) חצות לילה

אקום להודות לך. קמתי מיבעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בך לעלמין.

שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, שְׁמוֹר מִיבְעֵי לִיָּהּ. וְהָא תְּנִינָן
 דְּלִית אַתְּ בְּאוֹרֵייתָא דְּלֹא אִית בְּהָ רְזִין
 עֲלָאִין וְיִקְרִינָן. שְׁמֵרָה. לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 קָאָמַר, שְׁמֵרָה לְהֵוּא חוּלְקָא, דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ
 נִפְשִׁי. דְּכַד נִפְשָׁא נִפְקָא מֵהָא עֲלָמָא, אִתְּיָא
 לְמִירַת עֲלָמָא (דְּאִתְּיָא). אִי זְכִי, כְּמָה חִילִין עֲלָאִין
 נִפְקִין לְקַבְּלָא, וְלִנְטָרָא לָהּ, וְלֹאֲעֲלָא לָהּ
 בְּמִדּוּרָא דְּדוּכְתָהָא, וְהָאִי ה' נְטִיל לָהּ,
 לְאִתְאַחַדָּא עִמָּה בְּרִישׁ יְרֵחִי וְשַׁבְּתֵי.

וְאִי לֹא זְכִי, כְּמָה גְּרִדִּינִי טְהִירִין אֲזַדְמָנָן
 לְקַבְּלָהּ, וְדָחוּ לָהּ לְבַר. וְוִי לְהֵהִיא נִפְשָׁא,
 דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּרִיקְנִיא, כְּפִאֲבָנָא בְּקוּסְפִיתָא. הָדָא
 הוּא דְּכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל א כה) וְאִתְּ נִפְשִׁי אִיבִידָּהּ יְקַלְעֵנָה
 בְּתוֹף כַּף הַקֶּלֶעַ. וְדוּד בְּעֵי בְּעוּתִיָּה קָמִי קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר, שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, דְּלֹא יִדְחוּן לָהּ
 לְבַר. וְכַד מְטִי (ס"א לְקַבְּלָהּ יִפְתָּחוּן לָהּ) לְקַבְּלָהּ, יִפְתָּחוּן
 לָהּ פְּתָחִין, וְתִקְבֵּל לָהּ קָמָךְ. פִּי חֲסִיד אֲנִי, וְכִי
 חֲסִיד אֲקָרִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין. דְּכִתִּיב,
 (ישעיה נה) חֲסִידֵי דְּוֹד הִנְאָמְנִים. בְּגִין כַּף שְׁמֵרָה
 נִפְשִׁי, דְּלֹא תִשְׁבּוּק לָהּ לְמַהֲדָּ לְבַר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל בַּר נִשׁ דְּאִית לִיָּהּ חוּלְקָא
 בְּצַדִּיק, יָרִית לְהָאִי אַרְצָן, כְּמָה דְּכִתִּיב,
 (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלָם צַדִּיקִים וְגו'. וְהָאִי צַדִּיק
 חֲסִיד אֲקָרִי. אָמַר דְּוֹד בְּתַר דְּבַהֲאִי אֲתָר
 אַחִידְנָא, חֲסִיד אֲנִי, וּבְגִין כַּף שְׁמֵרָה נִפְשִׁי,
 לְאִתְקַשְׂרָא בָּךְ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים פא) עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ
 וְגו'. הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאוּלִּיף שְׁבַעֲיָן פְּתָקִין,
 וְלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ יִתִּיר. הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (תהלים פא)
 שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעַ. אָבַל מָאִי עֲדוּת. תָּא
 חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְתִּיָּה דְּפוּטִיפֵר הוּת אַחִידָא
 בִּיהּ לְהֵהִיא מְלָה, הוּהּ יוֹסֵף עֲבִיד גְּרַמִּיָּה כְּמָאֵן
 שְׁאֲשַׁת פּוּטִיפֵר אַחֲזָהּ בּוּ לְאוּתוּ הַדְּבַר, עָשָׂה יוֹסֵף עֲצָמוּ כְּמִי
 שְׁלֹא יוֹדַע לְשׁוֹנָה, וְכֵן בְּכָל יוֹם

שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, שְׁמוֹר הִיָּה צְרִיךְ לֹ
 לְהִיתּוּ! וְהָרִי לְמַדְנּוּ שְׁאִין אוּת
 בְּתוֹרָה שְׁאִין בְּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
 וְנִכְבְּדִים. שְׁמֵרָה - לְקוּדְשֵׁי-בְּרוּךְ-
 הוּא הוּא אָמַר, שְׁמֵרָה אַתְּ אוּתוּ
 חֶלֶק שְׁנֵאֲחֻזַּת בּוּ נִפְשִׁי.
 שְׁפִשְׁיֻצְאָת הַנֶּפֶשׁ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה,
 כְּמָה לְרִשְׁתָּ עוֹלָם (הַבָּא). אִם זוֹכָה,
 כְּמָה חִילוֹת עֲלִיוֹנִים יוֹצְאִים
 לְקַבְּלָהּ וּלְשַׁמֵּר אוּתָהּ וּלְהַכְנִיסָהּ
 לְמִדּוּר מְקוּמָהּ. וְהָרִי הוּוּ לְקַחְתָּהּ
 לְהִתְאַחַד עִמָּה בְּרִישׁ חֲדָשִׁים
 וְשַׁבְּתוֹת.

וְאִם לֹא זוֹכָה, כְּמָה שׁוֹמְרֵי חֶק
 בְּעֲלֵי דִינִים מְזַדְמָנִים מוּלָהּ,
 וְדוּחִים אוּתָהּ הַחוּצָה. אוּי
 לְאוּתָהּ נִפְשִׁי שְׁמֵתְגַלְגְּלָת
 בְּרִיקְנוֹת, כְּמוּ אָבֹן בְּכַף הַקֶּלֶעַ.
 זְהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל א כה) וְאִתְּ נִפְשִׁי
 אִיבִידָּהּ יְקַלְעֵנָה בְּתוֹף כַּף הַקֶּלֶעַ.
 וְדוּד בְּקַשׁ בְּקַשְׁתוּ לְפִנֵּי הַקֶּדֶשׁ
 בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר שְׁמֵרָה נִפְשִׁי,
 שְׁלֹא יִדְחוּ אוּתָהּ הַחוּצָה.
 וְכִשְׁפִּיגֵעַ (לְמוּלָהּ יִפְתָּחוּ לָהּ) מוּלָהּ,
 יִפְתָּחוּ לָהּ פְּתָחִים, וְתִקְבֵּל אוּתָהּ
 לְפִנֵּיךְ. פִּי חֲסִיד אֲנִי, וְכִי חֲסִיד
 נִקְרָא? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֵּן,
 שְׁפָתוֹב (ישעיה נה) חֲסִידֵי דְּוֹד
 הִנְאָמְנִים. בְּגִלְל כַּף שְׁמֵרָה נִפְשִׁי,
 שְׁלֹא תַעֲזוֹב אוּתָהּ לְלֶכֶת הַחוּצָה.
 רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אָדָם שִׁישׁ
 לוּ חֶלֶק בְּצַדִּיק, יוֹרֵשׁ אַרְצָן זוּ,
 כְּמוּ שְׁפָתוֹב (שם ס) וְעַמְּךָ כָּלָם
 צַדִּיקִים וְגו'. וְצַדִּיק זְהוּ נִקְרָא
 חֲסִיד. אָמַר דְּוֹד, אַחַר שְׁבַמְקוּם
 זְהוּ נִאֲחֻזְתִּי, חֲסִיד אֲנִי, וְלִכְן
 שְׁמֵרָה נִפְשִׁי לְהִתְקַשֵּׁר בָּךְ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח, (תהלים פא) עֲדוּת
 בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ וְגו'. הָרִי פְּרִשׁוּהָ
 שְׁלֵמֵד שְׁבַעֲיָן לְשׁוֹן, וְלִשׁוֹן
 הַקֶּדֶשׁ יוֹתֵר. זְהוּ שְׁפָתוֹב (שם)
 שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי אֲשַׁמְעַ. אָבַל מָה
 זְהוּ עֲדוּת? בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲה
 שְׁלֹא יוֹדַע לְשׁוֹנָה, וְכֵן בְּכָל יוֹם

עד אותה שעה אחרונה, שכתוב (בראשית לט) ותתפשוהו בכבדו. מה זה ותתפשוהו? אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשונה, ורוח הקדש צונחת כנגדו: (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מה פא להשמיענו? אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה ואחוז באותה עדות. ומהי? ה' שנתוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן התוספה י' בפניחס על שקנא בזה.

רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות ככל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים היה צריך לו להיות, כמו שכתוב אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני! מה זה בזכרנו את ציון? לאדם שהיה לו היכל נכבד, נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו. צערו של מי הוא? לא של בעל ההיכל? גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא? לא של הצדיק?! וזה הולך פפי שבארובה, שכתוב (ישעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. גם כאן בזכרנו את ציון, בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו, צער שלו הוא.

אמר רבי ייסא, מי שמוקיר שם רבנו בזה ושומר זה, זוכה שיוקיר אותו רבנו על הכל. מנין לנו? מיוסף, שכתוב (בראשית מא) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו, וכתוב ונתן אתו על כל ארץ מצרים. ולא עוד, אלא כשעברו ישראל את הים, ארונו של יוסף נכנס בפנים בהתחלה, ולא היו המים עומדים על עמדם לפניו. זהו שכתוב (תהלים קיד) הים ראה וינס. מה זה וינס? אלא ראה אותו שכתוב בו (בראשית לט) וינס ויצא החוצה.

דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא, דכתיב (בראשית לט) ותתפשוהו בכבדו. מאי ותתפשוהו. אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה, (משלי ז) לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה. מאי קא משמע לן. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי, אתקשר בה בשכינתא, ואחיד בההוא עדות. ומאי הוא. ה' דאתוסף ביה. דכתיב, עדות ביהוסף שמו. אוף הכא י' אתוסף בפניחס, על דקני ביהאי.

רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות ככל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים מיבעי ליה, כמה דכתיב, (תהלים קלז) אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, מאי בזכרנו את ציון. לפר נש דהוה ליה היכלא יקירא, יאה ושפירא, אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא, לאו דמאריה דהיכלא. אוף הכא שכינתא בגלותא שריא, צערא דמאן הוא, לאו דצדיק. ואזלא הא כמה דאוקמוה, דכתיב (ישעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. אוף הכא בזכרנו את ציון, בזכרנו ההוא צערא דילה על זוגתא, צערא דילה הוא.

אמר רבי ייסא, מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי, ונטיר האי, זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא. מנלן. מיוסף. דכתיב, (בראשית מא) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו, וכתוב ונתן אתו על כל ארץ מצרים. (דף ר"ד ע"א) ולא עוד, אלא כד עברו ישראל ית ימא, ארונא דיוסף עאל בגו בקדמיתא, ולא הו מיא קיימין על קיומיהו קמיה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קיד) הים ראה וינס. מאי וינס. אלא ראה ההוא דכתיב ביה (בראשית לט) וינס ויצא החוצה.

החוצה.

תא חזי, זכי ליקרא בחייו וזכי ליקרא במיתתיה. בחייו אמאי. בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה, דכתיב, (בראשית לט) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתיב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגלל זה זכה בזה העולם. פיון שכתוב ותתפשהו בבגדו, וכתיב וינס ויצא החוצה, זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, והכי אתחזי ליה, ידידיה נטל בהאי עלמא, ודידיה נטל בעלמא אחרא.

פנחס זכי בהאי עלמא, וזכה בעלמא דאתי, וזכה לקיימא יתיר מפל אינון דנפקו ממצרים, וזכה לכהנא עלאה, הוא וכל בנוי אבתריה. ואי תימא דלא (ניא דהא) זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא. אין (ס"א לא). דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם. לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו, דמשמע דבגין עובדא דא רווח פהונתא, מה דלא הוה קודם.

תא חזי, פל כהן דקטיל נפש, פסיל ליה פהונתיה לעלמין. דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה. ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה, ובגין דקנא ליה לקודשא בריהו, הוא, אצטריף ליחסא ליה פהונת עלמין, ליה, ולבנוי אבתריה, לדרי דרין. אמר רבי יצחק, תא חזי, רשים הוא פנחס לעילא, ורשים הוא לתתא, עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא, הוו אזלי במדברא, אמר רבי יוסי, הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות, דלא שליט ביה לעלמין, ולא אתדן בדינוי. ואי תימא דלא מית. ודאי לא מית כשאר בני עלמא, ואוריף יומין על כל

בא וראה, זוכה לכבוד בחייו וזוכה לכבוד במיתתו. בחייו מדוע? בגלל אותו זמן שלא רצה להתדבק בה, שכתוב (שם) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתיב, ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגלל זה זכה בזה העולם. פיון שכתוב ותתפשהו בבגדו, וכתיב וינס ויצא החוצה, זכה לבסוף שנקנס לתוך מחצה עליונה, וכך ראוי לו - את שלו לקח בזה העולם, ואת שלו לקח בעולם האחר.

פנחס זכה בזה העולם, וזכה בעולם הבא, וזכה להתקיים יותר מפל אלו שיצאו ממצרים, וזכה לכהנה גדולה, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר שלא (שהרי) זכה לכהנה עד שלא עשה מעשה זה - נכון (לא). שהרי אותם שאומרים (שלא) זכה קדם - לא כך. אלא כמו שבארנו - תחת אשר קנא לאלהיו, שמשמע שבגלל מעשה זה הרויח הפנהה, מה שלא היה מקדם.

בא וראה, פל כהן שהורג נפש, נפסלה כהנתו לעולמים, שהרי ודאי פסל אותה דרגה שלו אליו. ופנחס מהדין היה פסול לכהנה, ובגל שקנא לקדוש-ברוך-הוא, הצטרף ליחס לו פהנת עולמים, לו ולבניו אחריו לדורי דורות. אמר רבי יצחק, בא וראה, פנחס רשום הוא למעלה, ורשום הוא למטה, עד שלא יצא לעולם, שהרי עם אותם שיצאו ממצרים נמנה.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא היו הולכים במדבר. אמר רבי יוסי, זה שכתוב בפנחס הנני נתן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות שלא שולט בו לעולמים ולא נדון בדינוי. ואם תאמר שלא מת - ודאי לא מת

כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחז בברית העליונה הזו. וכשהסתלק מהעולם, בתאנה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני העולם.

רבי אלעזר פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע את יהושע הפהן הגדול עמד לפני מלאך ה' וגו'. בא וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם, וכל יום ויום הפרוז קורא עליהם, ולא משגיחים. בא אדם להסתכל במצוות התורה - כמה סגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם ועובר על מצוות התורה - אותם מעשים מקטרגים עליו לרע לפני הקדוש ברוך הוא. יהושע פהן גדול היה, ופרשוהו, מה כתוב בו? והשטן עמד על ימינו לשטנו. ומה בזה פך, בשאר בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם על אחת כמה וכמה.

ראה מה פתוב, ויהושע היה לבש בגדים צואים, ופרשוהו. אבל בגדים צואים, ודאי אותם לבושים שהרוח התלבשה בהם באותו עולם. אשרי חלקו של מי שלבושיו מתקנים ושלמים באותו עולם. והרי נתבאר, כל מי שצריכים להכניסו לגיהנם, אותם לבושים שמלבישים אותו איך הם? מה פתוב פאן? ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך. איזה מלאך? זה המלאך הממנה על גיהנם וממנה על מי שראה באותם לבושים. עד שבא קול ואמר: הסירו הבגדים הצואים מעליו.

מכאן יש להסתכל, שמעשים רעים של אדם עושים לו בגדים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות. הלבשוהו לבושים

בני דרא, בגין דבהאי ברית עלאה אחיד, וכד אסתלק מעלמא, בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא.

רבי אלעזר פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע הפהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'. תא חזי, ווי לאינון בני נשא, דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון, וכל יומא ויומא כרוזא קארי עליהו, ולא משגיחין. אתא בר נש לאסתכלא בפקודי אורייתא, כמה סניגורין קיימין לאדפרא עליה לטב. אתא בר נש ואעבר על פקודי אורייתא, אינון עובדין קטיגורין עליה לביש, קמי קדשא בריה הוא. יהושע פהן גדול הוה, ואוקמוהו, מה פתיב ביה. והשטן עומד על ימינו לשטנו. ומה בהאי פך, בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא דמאריהון, על אחת כמה וכמה.

חמי מה כתיב, ויהושע היה לבש בגדים צואים, ואוקמוהו. אבל בגדים צואים, ודאי אינון לבושין דאתלבשא ביה רוחא בהווא עלמא. זפאה חולקיה דמאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בהווא עלמא. והא אתמר, כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם, אינון לבושין דמלבשין ליה, הוה אינון. מה כתיב הכא, ויהושע היה לבש בגדים צואים ועומד לפני המלאך. מאן מלאך. דא מלאך דממנא על גיהנם, וממנא על מאן דחמי באינון לבושין. עד דאתיב קלא ואמר, הסירו הבגדים הצואים מעליו.

מהכא אית לאסתכלא, דעובדין בישין דבר נש, עבדין ליה אינון לבושים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות. אלבישיניה לבושין אתרנין

אחרים מתקנים שבהם מסתפל
אדם בזיו כבוד רבנו.

בא וראה, כמו זה פנחס, שלא
הסתלק מהעולם עד שהתקינו
לפניו לבושים אחרים שהרוח
נהנית בהם לעולם הבא. בשעה
אחת התפשט מאלה והתלבש
באלה, לקיים את הכתוב הנני נתן
לו את בריתי שלום. עד שהיו
הולכים, השמש היתה חזקה,
וישבו תחת צל של סלע אחד של
המדבר. אמר רבי אלעזר, ודאי
צל חדות הנפש הוא.

אמר רבי חייה לרבי אלעזר,
זמים אלו מראש השנה עד יום
האחרון של חג בראשית לעמד
עליהם. אמר רבי אלעזר, זה
נאמר, והחברים התעוררו בזה.
אמר רבי חייה, ודאי כך הוא,
אבל אני שמעתי מהמנורה
הקדושה עליונה דבר בהם. אמר
לו, אמר אותו דבר. אמר לו, עדין
לא עמדת בו. אמר רבי אלעזר,
אף על גב שהחברים בארו דבר
ויפה הוא, אבל סדור הימים
הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי
השדה.

בא וראה, הרי נאמר סדור של
יחוד הכל באחד איך היה, והרי
נתבאר. פתח ואמר, (ישעיה נב) חשף
ה' את זרוע קדשו - זו זרוע אחת
שבה תלויה הישועה, שבה
תלויה הנקמה, שבה תלויה
הגאולה. ולמה? להקים את כנסת
ישראל מהעפר ולקבלה אליו
להודיג כחד. וכשה מתעורר
לקבלה, כמה פחד שרוי בעולם,
עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה
להתחבר, כמו שנאמר (שיר השירים
ב) שמאלו תחת לראשי וגו'. ואז
נח הדין ומכפר על חטאים.

אחר כך באה הימין לחבק, ואז
חדוה שרויה בעולם וכל הפנים
מאירות. אחר כך מזדווגת בגוף,

מתתקנו, דבהו אסתפל בר נש בזיו יקרא
דמאריה.

תא חזי, פגוונא דא פנחס, דלא אסתלק
מעלמא, עד דאתתקנו קמיה לבושין
אחרנין, דרוחא אתהני בהו, לעלמא (דף ר"ד
ע"ב) דאתי. בשעתא חדא אתפשט מאלין.
ואתלבש באלין, לקיימא דכתיב הנני נתן לו
את בריתי שלום. עד דהו אולי, שמשא הוה
תקיפא, ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא.
אמר רבי אלעזר, ודאי צלא חדוותא דנפשא
הוא.

אמר רבי חייה לרבי אלעזר, אלין יומין,
מראש השנה עד יומא בתראה דחג,
בעינא למיקם עלייהו. אמר רבי אלעזר, הא
אתמר וחברייה אתערו בהו. אמר רבי חייה,
ודאי הכי הוא, אבל אנא שמענא לכוצינא
קדישא עלאה מלה בהו. אמר ליה, אימא
ההוא מלה. אמר ליה עד לא קאימנא ביה.
אמר רבי אלעזר, אף על גב דחברייה אוקמו
מלה, ושפיר הוא, אבל סדורא דהני יומי,
רזא דחכמתא הוא, בין מחצדי חקלא.

תא חזי, הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד
היך הוי. והא אתמר. פתח ואמר, (ישעיה נב)
חשף יי את זרוע קדשו, דא דרועא חדא,
דביה תליא ישועה, דביה תליא נוקמא, דביה
תליא פורקנא. ולמה, למיקם לה לכנסת
ישראל מעפרא, ולקבלא לה לגביה,
לאזדווגא כחדא. וכד האי אתער לקבלה,
כמה דחילו שריא בעלמא, עד דינח ההוא
דרועא תחות רישא לאתחברא. כמה דאת
אמר, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וגו',
וכדין נייחא דינא, ומכפר חובין.

דבתר אתי ימינא לחבקא, כדין חדוותא

וְאִזּוּ הַכֹּל נִקְרָא אֶחָד, כְּלִי פְרוּד,
וְאִזּוּ הוּא שְׁלֹמֹת וְחֲדוּת הַכֹּל,
וְאִחְזוּזִים בְּיָדָיו מֵה שְׁלֹא נִמְצָא
כִּף בְּיַתֵּר הַזְּמַנִּים.

כְּמוֹ שֶׁל זֶה, סְדוּר הַיָּמִים הִלְלוּ
מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל
חֹג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעוֹרֶרֶת זְרוּעַ
שְׁמַאל לִקְבֵּל אֶת הַמַּלְכָּה, וְאִזּוּ כָּל
הָעוֹלָם בְּפֶחַד בְּדִין, וְצָרִיף אוֹתוֹ
הַזְּמַן בְּתִשְׁבּוּחַ שְׁלֹמֵה שְׁיִמְצָא
הָעוֹלָם לְפָנָיו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
אֲחֵר כִּף בָּאָה הַמַּלְכָּה,
וּמִתְבַּקְּשִׁים בְּנֵי הַהֵיכָל בְּתִשְׁעֵי
לְחַדֵּשׁ לַעֲשׂוֹת חֲדוּה וְלִטְבֵּל
בְּנֵהָר, לְטַהֵר עֲצָמָם בְּזוּג הַמַּלְכָּה
בַּיּוֹם הָאֲחֵר, הוּא זְוִיג שְׁלֵה לְשִׁים
שְׁמַאל תַּחַת רֵאשֵׁה (רֵאשׁ הַמַּלְקָה),
כְּמוֹ שְׁנִאֲמַר שְׁמַאלוֹ תַּחַת
לְרֵאשֵׁי.

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חֲטָאֵיהֶם,
וּמִכְפָּרֶת לָהֶם. שְׁהָרִי הָאֵם
הָעֲלִינָה מֵאִרְה פְּנִיָה לְמַלְכָּה
בְּזוּגָה, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי
הַהֵיכָל, בִּיּוֹן שְׁהַשְׁמַאל מְקַבֵּל
אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׁרֵאשׁ הַמַּלְכָּה
עַל הַשְׁמַאל.

בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹג יִתְעוֹרֵר
הַיָּמִין לִקְבֵּלָה בְּשִׁבִיל לְחַבְקָה,
וְאִזּוּ כָּל הַחֲדוּה וְכָל הַפְּנִים
מֵאִירוֹת, וְחֲדוּת הַפְּנִים הַצְּלוּלִים
לְנִסֵּף עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְצָרִיכִים בְּנֵי
אָדָם לְשַׂמַּח בְּכָל מִינֵי חֲדוּה,
שְׁהָרִי הַיָּמִין גּוֹרֵם. בְּכָל מְקוֹם
שְׁשְׁרוּי יָמִין, חֲדוּה צְרִיכָה בְּכָל,
וְאִזּוּ חֲדוּה הִיא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ.

אֲחֵר כִּף בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי חֲדוּת
הַתּוֹרָה הִיא, שְׁהָרִי אִזּוּ זְוִיג הַגּוֹף
הוּא, זְוִיג הַכֹּל, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד,
וְזֵהוּ שְׁלֹמֹת הַכֹּל, וְזֵהוּ יוֹם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל וְדָאִי וְחֵלֶק שְׁלֵהָם לְבָדָם,
שְׁאִין בּוֹ חֵלֶק לְאֲחֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם

שְׁרֵיָא בְּעֵלְמָא, וְכָל אֲנַפִּין נְהִירִין. לְבַתֵּר
אֲזִדְוִיגַת בְּגוּפָא, וְכִדִּין כְּלָא אֶקְרִי אֶחָד, כְּלָא
פְרוּדָא, כְּדִין הוּא שְׁלִימוֹ דְכְּלָא, וְחֲדוּוֹתָא
דְכְּלָא, וְאֲחִידוֹ וְדָאִי, מַה דְלָא אֲשַׁתְּכַח הָכִי
בְּשָׂאָר זְמַנֵּי.

בְּגוּזָנָא דְהָאִי, סְדוּרָא דְהָנִי יוֹמִין, מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה
עַד יוֹמָא בְּתָרָאָה דְחֹג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה,
אֲתַעֵר דְרוּעָא דְשְׁמַאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ
לְמִטְרוֹנִיתָא, וְכִדִּין כָּל עֲלָמָא בְּדַחִילוֹ בְּדִינָא,
וּבְעֵי הַהוּא זְמַנָּא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִים, לְאֲשַׁתְּכַחָא
עֲלָמָא קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא. לְבַתֵּר אֲתִיָּאת
מִטְרוֹנִיתָא, וּבְעֵינֵי בְנֵי הַיְכָלָא בְּתִשְׁעָה לְיִרְחָא,
לְמַעַבְד חֲדוּוֹתָא, וְלְמִטְבֵּל בְּנֵהָרָא, לְדַכְּאָה
גְּרַמִּיָּהוּ בְּזוּגָא דְמִטְרוֹנִיתָא, בַּיּוֹמָא אֲחֵרָא,
הוּא זְוִיגָא דִּילָהּ לְשִׁוּוּאָה שְׁמַאלָא תַּחַת
רֵישָׁהָ, (נ"א רֵישָׁא הַמַּלְכָּא) כְּמַה דְאֲתָא אֲמַר שְׁמַאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשֵׁי.

וְכִדִּין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבֵיָהוּ, וּמִכְפָּרָא
לָהּ. דְהָא אֵימָא עֲלָאָה אֲנֵהִירַת אֲנַפְהָא
לְמִטְרוֹנִיתָא בְּזוּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי
הַיְכָלָא. בִּיּוֹן דְשְׁמַאלָא מְקַבְּלָה לָהּ בְּהָאִי
יוֹמָא, דְרֵישָׁא דְמִטְרוֹנִיתָא שְׁרֵיָא עַל שְׁמַאלָא.
בַּיּוֹמָא קְדָמָאָה דְחֹג, יִתַּעֵר יְמִינָא לְקַבְּלָהּ, בְּגִין
לְחַבְקָה וְכִדִּין כָּל חֲדוּוָא וְכָל אֲנַפִּין
נְהִירִין, וְחֲדוּוֹתָא דְמִים צְלִילָן, לְנִסְכָּא עַל
מִדְבַּחָא. וּבְעֵינֵי בְנֵי נִשָּׂא לְמַחְדֵי בְּכָל זִינִין
דְחֲדוּה, דְהָא יְמִינָא גְרִים. בְּכָל אֲתֵר דְשָׂאֲרִי
יְמִינָא, חֲדוּוֹתָא אֲצִטְרִיף בְּכְלָא, כְּדִין חֲדוּוֹתָא
הִיא לְאֲשַׁתַּעֲשֵׂעַ.

לְבַתֵּר בַּיּוֹמָא תְּמִינָאָה, חֲדוּוֹתָא דְאוּרִיָּתָא
הוּא, דְהָא כְּדִין זְוִיגָא דְגוּפָא, הוּא
זְוִיגָא דְכְּלָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוֹ
דְכְּלָא, וְדָא יוֹמָא דִּישְׂרָאֵל אִיהוּ וְדָאִי, וְעַדְבָּא

דִּידְהוּ בְּלַחְדוּיָהוּ, דִּלִּית

ישראל בעולם הזה ובעולם הבא,
עליהם פתוב (דברים יד) כי עם קדוש
אתה לה' אלהיך וגו'.

פינחם בן אלעזר בן אהרן הפהן
השיב את חמתי מעל בני ישראל
וגו' רבי יהודה פתח, (איוב ד) זכר
נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים
נכחדו. שם שנינו, מי שרואה
קשת בגוניה (מאירים), צריך לברך
ברוך זוכר הברית, משום שזהו
ברית הקים הקדוש ששם הקדוש
ברוך הוא בארץ כדי שלא יבא
עליה מי המבול. משום
שפשמטרבים ורשעים בעולם,
רוצה הקדוש ברוך הוא להאביד
אותם, ואז זוכר להם שבועה זו
שנשבע לארץ, שפתוב פעמים
לא לא: (בראשית ח) לא אסף לקלל,
ולא אסף עוד להכות. זוהי
השבועה, כמו שכתוב (ישעיה נד)

אשר נשבעתי מעבר מי נח.

רבי יוסי אמר, הקשת באה להגן
על העולם. למלך שכל הפעמים
שבנו חטא כנגדו, בא המלך
להלקותו - התגלתה עליו
המלכה בלבושי כבוד של
מלכות. כשהמלך רואה אותה,
מסתלק הרגז של בנו, ושמת בה,
שפתוב (בראשית ט) וראייתה לזכר
ברית עולם. ועל כך לא נראית
הקשת בעולם אלא בלבושי כבוד
של מלכות. ובשעה שיש צדיק
בעולם, הוא ברית להעמיד ברית
ומגן על העולם. אם אין צדיק,
הרי הקשת, להראות שהעולם
עומד להאבד, אלא בגלל קשת
זו.

רבי אלעזר אמר, לעולם לא
מתלפשת קשת זו, אלא בלבוש
האבות הראשונים, ירק אדם
ולבן. ירק, זה לבוש אברהם,
נצבע לבוש (גון) זה כשיצא ממנו
ישמעאל. אדם זה הגון של יצחק,
שבא אדם ונצבע כשיצא ממנו

ביה חולקא לאחרא. זפאין אינון ישראל
בעלמא דין, ובעלמא דאתי, עלייהו כתיב (דברים
י) כי עם קדוש אתה ליי אלהיך וגו'.

פינחם בן אלעזר בן אהרן הפהן השיב את
חמתי מעל בני ישראל וגו' (במדבר כה)

רבי יהודה פתח, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי
אבד ואיפה ישרים נכחדו, תמן תנינן, מאן
דחמי קשת בגונוי (ס"א נהר"ז), אצטריך לברכא
ברוך זוכר הברית. בגין דדא איהו ברית קיימא
קדישא, דשוי קדשא בריך הוא (דף רט"ו ע"א)
בארעא דלא ייתי עליה מי טופנא. בגין דכד
סגיאנו חייבין בעלמא, פעי קדשא בריך הוא
לאובדא לון, וכדין דכיר לון האי אומא
דאומי לארעא, דכתיב תרי זמני לא לא. (בראשית
ח) לא אוסיף לקלל, ולא אוסף עוד להכות,
דא איהו אומא. כמה דכתיב, (ישעיה נד) אשר
נשבעתי מעבור מי נח.

רבי יוסי אמר, קשת אתא לאגנא על עלמא.
למלכא, דכל זמנין דבריה חב לקבליה,
אתא מלכא לאלקאה ליה, אתגליא עליה
מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו, מלכא חמי
לה סליק רוגזא דבריה, וחדי בה, דכתיב,
(בראשית ט) וראייתה לזכור ברית עולם. ועל דא,
לא אתחזי קשת בעלמא, אלא בלבושי יקר
דמלכו. ובשעתא דאית צדיק בעלמא, איהו
ברית, למיקם ברית, ואגין על עלמא. לא הוי
צדיק, הא קשת, לאתחזאה דהא עלמא איהו
קיימא לאובדא, אלא בגין קשת דא.

רבי אלעזר אמר, לעולם לא אתלפש קשת
דא, אלא בלבושא דאבהן קדמאי. ירוק
וסומק וחיוור. ירוקא, דא לבושא דאברהם,
אצטבע לבושא (ס"א גוון) דא, כד נפק מגייה
ישמעאל. סומקא, דא גוון יצחק. דאתיא

עשו, ונמשך אותו האדם למטה עד כוכב מאדים, שנאחז בו עשו. לכן זהו לבוש טוב של יעקב, שהרי לא השתנו פניו לעולמים. רבי אבא אמר, יפה הוא, אבל כף אמר המנורה הקדושה, לכן זה אברהם, שהתלבן בלבו האש. אדם זה ודאי יצחק. ירק זהו יעקב, שעומד בין שני גוונים, וכתוב בו ביעקב, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה. וכך הוא לא עתה יבוש יעקב - להראות בגון אדם פניצחק שיצא ממנו עשו, ולא עתה פניו יחורו - כמו אברהם, להראות בגון לכו, שיצא ממנו ישמעאל. אלא לקח גוונים להתעטר בהם על האבות שלו. ובלבושים הללו מתלבשת הקשת בשעה שנראית לפני המלך.

בא וראה, סוד הברית הקדושה היא אות יו"ד שמתעטרת ברשם עליון, והרי (ח) הוא שנרשם בברית תמיד לעולמים, ומשום שקנא פנחס על הברית, נרשמה בשמו האות הזו כאן, פניחס, יו"ד קטנה, היא יו"ד שהיא ברית ודאי, שיוצאת מתוך יו"ד עליונה קדושה. ולכן הוא עומד בקיום שלם לפני המלך הקדוש, שלא נאבד מתוך העולם. וכך הוא נקי מאותו חטא של פעור, ולא נאבד תמיד בתוך קדש העולם (ולא נאבד מתוך העולם). (איוב ד) ואיפה ישרים נכחדו - אלו נדב ואביהוא שלא נשמדו מאותו העולם בגללו.

רעיא מהימנא

אמר לו הרועה הנאמן, יפה אמרת, אבל משום שאלוהו,

סומקא ואצטבע, פד נפיק מגיה עשו. ואתמשך ההוא סומקא לתתא, עד ככבא דמאדים, דאתאחיד ביה עשו. חוורא, דא איהו לבושא טבא דיעקב, דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין.

רבי אבא אמר יאות הוא, אבל הכי אמר בוצינא קדישא, חוור, דא אברהם. דאתלבן בתוורא דנורא. סומקא, דא יצחק ודאי. ירוק, דא הוא יעקב, דקיימא בין תרין גוונין, וכתוב ביה ביעקב, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה. והכי הוא לא עתה יבוש יעקב, לאתחזא בגוון סומק, פניצחק דנפק מגיה עשו. ולא עתה פניו יחורו, פאברהם לאתחזא בגוון חוור, דנפק מגיה ישמעאל. אלא נטל גוונין, לאתעטרא בהו, על אבהן דיליה, (דף רט"ו ע"ב) ובאלין לבושין מתלבשת קשת, בשעתא דאתחזי קמי מלכא.

תא חזי, רזא דברית קדישא, היא את יו"ד, דמתעטרא ברשימו עלאה, והא (ס"א ודא) איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין, ובגין דקני פנחס על ברית, אתרשים בשמיה הכא את דא, פנחס יו"ד זעירא, איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי, דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא. ועל דא, איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא, דלא אתאביד מגו עלמא. והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור, ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא. (ס"א ולא אתאביד מגו עלמא) (איוב ד) ואיפה ישרים נכחדו, אלן נדב ואביהוא, דלא אשתצאו מן ההוא עלמא בגיניה.

רעיא מהימנא

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קאמרת, אבל בגין דאלוהו דאיהו פנחס, קני על ברית,

שהוא פנחס, קנא על הברית, צריך לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה כתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר (מלכים א-ט) קנא קנאתי, שתי קנאות. אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה. ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא) (בפעמים) בשתיהן, ופעמים לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בגונים מאירים, צריך לברך ברוך זוכר הברית. ובגלות, שאינה מאירה בגוניה פראוי, ולא עוד, אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית בשלמות ולפעמים לא. שקשת רומזת גוניה לזכיות הפהנים לזים וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגוניה שהם שלשה.

קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמר, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. למלך, שבכל זמן שבנו חוטא והמלך רואה את המלכה, מסתלק רגז בנו, שכתוב (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם. ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בארץ, הוא הברית, להעמיד ברית.

וכי בגלות התרחק הקדוש ברוך הוא מהמלכה? ואיך המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות? לא. אבל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת, (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרו"ן, שנקרא שד"י, והוא עבדו זקן, ובני המלכה בנים, ומשום זה אם כבנים אם כעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

צריך לחדתא מלין סגיאין ביה, דהאי פרשתא כתיבא באורייתא על שמייה, דעליה אתמר (מלכים א ט) קנא קנאתי, תרי קנאות, חד בשד"י דלעילא, ותנינא בשד"י דלתתא, ובגין דא עביד תרין שבועות (נ"א בתרין לא) (כ"א בתרין זמניו) בתרווייהו, ותרין זמנין לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מאן דחמי קשת בגונוני נהירין, צריך לברכא ברוך זוכר הברית. ובגלותא דלאו איהו נהיר בגונוני כדקא יאות, ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר, וזמנין לא נהיר כלל, זמנין אתחזי בשלימו, וזמנין לאו. דקשת קא רמיז גונוני, לזכוון דכהנים לזים וישראלים, כד אינון שפירין, דנהיר קשת בגונוני דאינון תלת.

קום אנת רבי יוסי הגלילי, ואימא, דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה, דקשת לא אתיא אלא לאגנא על עלמא. למלכא, דבכל זמנא דבריה חב, ומלכא חזי למטרוניתא, סליק רוגזא דבריה, דכתיב, (בראשית ט) וראיתה לזכור ברית עולם. ועל דא לא אתחזי קשת, אלא לאגנא על עלמא. ולא אתגלגא, אלא בלבוש יקר דמלכו, ובשעתא דאית צדיק בארעא, איהו ברית. למיקם ברית.

וכי בגלותא, קדשא בריך הוא אתרחק ממטרוניתא, ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא בגלותא (כ"א ל"ג לא) לא. אבל בגלותא, לבושה דקדרות, ואיהו אמרת (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי ההוא קשת דאתגלגיא בגלותא, לאו איהו אלא מטטרו"ן, דאתקרי שד"י ואיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו, דשליט בכל דיליה (בגלותא), ובנוי, אתקריאו עבדים דקודשא בריך הוא. ובני מטרוניתא בנים, ובגין דא, אם כבנים אם כעבדים.

ובזמנא דאתחרב בי מקדשא, אוקמוה דעבדים חפו ביתו ששולט בכל אשר לו (בגלות), ובניו נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא. ובני המלכה בנים, ומשום זה אם כבנים אם כעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

נקראו על שם המלכה, שנאמר עליה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אם יש צדיק שזכיותו ומעשיו להאיר בהם את המלכה, ולפשוט ממנה לבושי קדרות הפשוטים ולקשט אותה בלבושים של גונים מאירים של סודות התורה, מה כתוב בו? וראייתה לזכר ברית עולם. וראייתה, בסודות מאירים של התורה, שאו"ר נקרא ר"ז. זהו שכתוב (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ובסודות הללו נאמר וראייתה.

ובאותו זמן עולה ממנו רגז בנו, (אסתר ו) וחמת המלך שככה, ויאמר לה המלך בתפלת העמידה לפניו, (שם) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. באותו זמן שואלת על גאלתה ובניה עמה, זהו שכתוב (שם) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת שנראית בעולם בגלות, שעבד הוא, לפעמים יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם, ולפעמים לא נמצא בשלמות, כשבניו לא מכשירים מעשיהם.

ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י שקנא עליה פנחס שהגנה עליו משבטו של שמעון, היו הורגים אותו ומאבדים אותו מן העולם. ומשום זה, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד זה - זה פנחס. ואיפה רשעים נכחדו - אלו שמעשיהם כשרים לפני המלך ומקנאים על שמו ומקדשים אותו ברבים, כן מקדשים אותו למעלה בין ממני שאר העמים, ונודעים לו כל ממנה בכניו. אבל ישראל נודעים למעלה הכל בשם יהו"ה, שהוא מחיה כל הפנויים.

וכך שם וכנוי מעיד עליו. א"ל מעיד עליו שיש לו יכלת על כל אל, זהו שכתוב אני אדרש אל אל. אל - בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ"י מעיד עליו שהוא אדוני

ראשם, ונתדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה אתקריאו, על שם מטרוניתא, דאתמר עלה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אי אית צדיק, דזכווי ועובדוי לאנהרא, בהון מטרוניתא, ולמפשט מנה לבושי קדרותא דפשוטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרזין דאורייתא, מה כתיב ביה, וראייתה לזכור ברית עולם. וראייתה, ברזין נהירין דאורייתא, דאו"ר ר"ז אתקרי, הדא הוא דכתיב, (משלי ו) פי נר מצוה ותורה אור. ובאלין רזין אתמר וראייתה.

ובההוא זמנא סליק מגיה רוגזא דבריה, (אסתר ו) וחמת המלך שככה, וינימא לה מלכא בצלותא דעמידה קמיה, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך. בההוא זמנא, שאלתא על פורקנא דילה, ובנהא עמיה, הדא הוא דכתיב, (אסתר ו) תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי. אבל קשת דאתחזיא בעלמא בגלותא, דעבדא איהו, זמנין דנפיק בשלימו, פד בנוי מכשירין עובדוי, ולזמנין לא אשתכח בשלימו, פד בנוי לא מכשירין עובדוי (כאן חסר).

ואי לאו בגין אות יו"ד דשד"י דקני עליה פנחס דאגין ליה משבטא דשמעון הוה קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא. ובגין דא (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד דא פנחס. ואיפה ישרים נכחדו, אליו דמכשירין עובדיהון קמי מלכא, ומקנין על שמיה, ומקדישין ליה ברבים. הכי מקדשין ליה לעילא, בין ממנן דשאר עמין, ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנויה. אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה, דאיהו חיי כל פנויין.

וכל שם וכנוי סהיד עליה, א"ל סהיד עליה, דאית ליה יכולת על כל אל, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) אני אדרוש אל אל. אל, מארי דאל. אלהים סהיד עליה,

הַאֲדוֹנִים. גַּם כִּף כָּל שֵׁם. שְׁלָכְל (ספירה ומלאך) מְלֹאֲךָ יֵשׁ שֵׁם יְדוּעַ, לְהוֹדִיעַ לְכָל פֶּת בְּאוֹתוֹ שֵׁם שֶׁל מַלְכוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נוֹדְעִים לוֹ בִּיהו"ה.

יְסוּד הַדְּבָר - לְכֵן אָדָם אַחַד יְכוּלִים לְהִיּוֹת כְּמֵה סוּסִים, גַּם כִּף כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי שֶׁל אָדָם, וְכָל בֶּן צָרִיף לְהִיּוֹת לוֹ לְאָבִיו כְּסוּס וּכְחֻמּוֹר לְמִשָּׁא וּלְהִיּוֹת כְּפוּרָף תַּחְתּוֹ, וְזֶהוּ סוּד (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. שֶׁהוּא בֶּן שֶׁל אָדָם, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּבְהֵמָה תַּחְתּוֹ.

וְכֵן זֶהוּ מִצּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹרָה לְהִיּוֹת אֶח מִיבֵם אֵת אֲשֶׁת אַחִיו לַעֲשׂוֹת בֶּן לְאִחִיו, כְּדִי שֶׁלֹא יֵאבֵד מֵאוֹתוֹ עוֹלָם. וְזֶהוּ כְּמוֹ סוּד כְּלָאִים בְּצִיצִית. שְׂאֲמָרוּ, מֵה שְׂאֲסֻרְתִי לֶךְ כָּאֵן, מֵה אֲסֻרְתִי לֶךְ כָּאֵן. אֲסֻרְתִי לֶךְ כָּלָאִים שֶׁל הָעוֹלָם - הַתְּרַתִי לֶךְ כָּלָאִים שֶׁל צִיצִית. אֲסֻרְתִי לֶךְ אֲשֶׁת אֶח - הַתְּרַתִי לֶךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מְרֻכְבִּים תַּפּוּחִים אוֹ דְקָלִים מִן בְּמִינוֹ, וְאֲסוּר לְהִרְכִּיב מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ. וְנֹאמְרוּ בּוֹ (דברים ט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מְרֻכְבִּים מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ, כְּדִי שֶׁלֹא תֵאבֵד (להאבד) נֶפֶשׁ הַמֵּת, (שם כה) וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ סוּד הַגְּלָגוּל. לְגַלְגַּל אֵין תְּנוּעָה בְּלִי אֲמַת הַמַּיִם, גַּם כִּף אֲמַת הַמַּיִם סוּד שֶׁל אוֹת ו', בְּהַ נַעֲשֶׂה הַגְּלָגַל גְּלָגוּל. וְסוּד הַדְּבָר - מֵה גְּלָגַל אֵין לוֹ תְנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם - גַּם כִּף גְּלָגַל הוּא י' וְאֵין לוֹ תְנוּעָה בְּלִי אֲמַת מַיִם, שֶׁהִיא ו'. יְבָמָה ה'. לְזֶה הוּא בִּינֵי"ה בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא אֵת הָעוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אֶרֶץ, שֶׁהוּא ו'.

בְּגִלְגָל זֶה מִי שֶׁאֵין לוֹ בֶּן אֵינוֹ מְבַנֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵיטָּל לְמוֹלוֹ, וּמִמֶּנּוּ יֵצֵא, מְבַנֵּי הֵם ו', וּמִמֶּנּוּ נִחְלָקִים כְּמֵה נְחָלִים שֶׁמְסוּכְבִּים אֵת הָעוֹלָם, עַד שֶׁחֲזָרִים לָיִם שֶׁיֵּצְאוּ מִשָּׁם, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר

דְּאִיהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֲדַנְי"י סְהִיד עָלֶיהָ, דְּאִיהוּ אֲדוֹנֵי הַאֲדוֹנִים. אוֹף הֵכִי כָל שֵׁם. דְּכָל (ספירה ומלאך) מְלֹאֲךָ אֵית לְכָל חַד שֵׁם יְדִיעַ, לְאֲשַׁתְמוּדְעָא לְכָל פֶּת בְּהוּא שֵׁם דְּמַלְכָּא דִּילֵיהָ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אֲשַׁתְמוּדְעָן לִיה בִּיהו"ה.

וְרִזָּא דְמַלְכָּה, בְּרַ נְשׁ חַד יְכִיל לְמַהוּי לִיה כְּמֵה סוּסוֹן, אוֹף הֵכִי כָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּנוֹי דְאָדָם, וְכָל בְּרָא צָרִיף לְמַהוּי לִיה לְאָבִיו כְּסוּס וּכְחֻמּוֹר לְמִשָּׁא, וּלְמַהוּי כְּפִיף תַּחְתּוֹ, וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ י'. דְּאִיהוּ בְּרָא דְאָדָם, וְעַבִּיד גְּרַמִּיה כְּבְהֵמָה תַּחְתּוֹ.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ פְקוּדָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּאוּרִייתָא, לְמַהוּי אֶח מִיבֵם לְאֲתַתִּיה דְאֶח, לְמַעַבְד בְּרָא לְאֶחֻי, בְּגִין דְלָא יִתְאַבִּיד מֵהוּא עַלְמָא. וְהֵאֵי אִיהוּ כְּגוֹן רִזָּא דְכְלָאִים בְּצִיצִית. דְאֶמְרוּ, מֵה שְׂאֲסֻרְתִי לֶךְ כָּאֵן, הַתְּרַתִי לֶךְ כָּאֵן. אֲסֻרְתִי לֶךְ כָּלָאִים דְעַלְמָא, הַתְּרַתִי לֶךְ כָּלָאִים דְצִיצִית. אֲסֻרְתִי לֶךְ אֲשֶׁת אֶח, הַתְּרַתִי לֶךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מְרֻכְבִּים תַּפּוּחִים אוֹ דְקָלִים מִן בְּמִינוֹ. וְאֲסוּר לְאַרְכָּבָא מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ. וְאֲתַמַּר בֵּיה (דברים ט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מְרֻכְבִּין מִן בְּשִׂאֵינוֹ מִינוֹ, בְּגִין דְלָא לְתַתְּאֲבִיד (להאבד) נֶפֶשׁ הַמֵּת. (דברים כה) וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא דְגְלָגוּל. גְּלָגַל לִית לִיה תְנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הֵכִי, אֲמַת הַמַּיִם רִזָּא דְאֵת ו', בֵּיה אֲתַעַבִּיד גְּלָגַל גְּלָגוּל. וְרִזָּא דְמַלְכָּה, מֵה גְּלָגַל אֵין לוֹ תְנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הֵכִי, גְּלָגַל אִיהוּ י', וְלִית לִיה תְנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם דְאִיהוּ ו'. יְבָמָה ה'. לְהֵאֵי אִיהוּ בִּינֵי"ה בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא עַלְמָא דְאֵתִי, עוֹלָם אֶרֶץ, דְאִיהוּ ו'.

בְּגִין דָּא, מֵאֵן דְלִית לִיה בֶּן, לָאו אִיהוּ מְבַנֵּי עַלְמָא דְאֵתִי, דִּימָא לְקַבְלֵיהָ, וּמַגִּיה נְפִיק, מְבַנֵּייהוּ ו', וּמַגִּיה

בְּגִילְגָל זֶה מִי שֶׁאֵין לוֹ בֶּן אֵינוֹ מְבַנֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵיטָּל לְמוֹלוֹ, וּמִמֶּנּוּ יֵצֵא, מְבַנֵּי הֵם ו', וּמִמֶּנּוּ נִחְלָקִים כְּמֵה נְחָלִים שֶׁמְסוּכְבִּים אֵת הָעוֹלָם, עַד שֶׁחֲזָרִים לָיִם שֶׁיֵּצְאוּ מִשָּׁם, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר

הפסוק (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו'. עד שחוזרים כמו שיצאו.

גם כף - (שם יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה. כמו שנתן אותה שלמה אם תשוב בתשובה, שהיא בינ"ה, ב"ן י"ה, עליון. אות ה' עולה באות י' לחמשים, עשר פעמים חמש. הרי היא י"ם, י"ה. ב"ן, נחל שיוצא מהים ונחלק לכמה נחלים, כמו אילן שמתפשט לכמה ענפים.

ואם לא חזרה נשמה שלמה כמו שהשתלמה, נאמר בה (שם א) שם הם שבים ללכת, היא וכל הנשמות האחרות. גם כף איננו שלם בכך אם אין לו בת, שהיא העולם הזה, להיות שלם בעולם הזה שנברא בה. זהו שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. (אלא)

יה"ו, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. והרשעים שנאמר בהם (קהלת ח) ובכך ראיתי רשעים קברים וכאו, גרמו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, שנאמר עליהם (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל. אחרי שקלקלו עצמם שלוש פעמים ולא זכו ביה"ו, שנאמר בו (קהלת יא) מקום שיפול העץ שם יהוא. [על ארבעה לא אשיכנו, דהינו ה'. ונדונו בגיהנם במשחית אף וחמה.

ורבנשים של שלש אותיות הללו נודעים בקשת, שהם לבן, אדם וירק. מי שיבא בזמן אחד הוא לבן, בשני אדם, בשלישי ירק. ומשום שביעקב נכללו האותיות, ונשרש האילן ונטע והתגדל ונעשה פרי טוב - (ישעיה כט) לא

עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה, ומשום זה - (הושע יב) וישור אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה לאילן

מתפלגין כמה נחלי, דאינון מסבבין עלמא, עד דחזרו לימא דנפקו מתמן, ובגין דא אמר קרא, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו'. עד דאהדרו כגוונא דנפקו.

אוף הכי, (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה. כגוונא דיהיב לה (דף רט"ו ע"ב) שלימתא. אם תשוב בתשובתא, דאיהו בינ"ה ב"ן י"ה, עלאה. את ה' סליקת באת י' לחמשים, עשר זמנין חמש. הא איהו י"ם, י"ה. ב"ן, נחל דנפק מן ימא, ואתפליג לכמה נחליו, כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפין.

ואי לא חזר נשמתא שלימתא, כגוונא דאשתלמת. אתמר בה, שם הם שבים ללכת, איהי וכל נשמתין אחרנין. אוף הכי לאו איהו שלים בכך, אי לית ליה בת, דאיהו עלמא דין, למהוי שלים בהאי עלמא דאתפרי בה', הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. (אלא)

יה"ו, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ורשיעייא דאתמר בהון, (קהלת ח) ובכך ראיתי רשעים קבורים וכאו, גרמו אלה אלהיך ישראל, דאתמר עליהו, (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל. בתר דקלקלו גרמיהו תלת זמנין, ולא זכי ביה"ו, דאתמר ביה (קהלת יא) מקום שיפול העץ שם יהוא. על ארבעה לא אשיכנו, דהינו ה'. ואתדנו בגיהנם, במשחית אף וחימה.

ולבושין דתלת אתוון אליו, אשתמודעין בקשת, דאינון חינור סומק וירוק. מאן דיייתי בזמנא חדא, איהו חינור. בתנינא, סומק. בתליתאה, ירוק. ובגין דביעקב אתפלילו אתוון, ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרפא, ואתעביד איבא טבא, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, למהוי מרפכתייה ביצר הרע, דאיהו נחש, וכל מיני חיה בישא. ובגין דא, (הושע יב)

עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה, ומשום זה - (הושע יב) וישור אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה לאילן

וישר אל מלאך ויוכל. ובגין דאתקרי אדם אילנא, איהו רזא דא, לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא. מה עבד. עקר ליה ונטעיה באתר אחרא. ובגין דא אוקמויה מארי מתניתין דלא הוי מוחזק למהוי עקר, עד דאזיל לארץ ישראל, ואתנטע תמן באתתא.

אוף הכי צדיק, דאיהו מטלטל מאתר לאתר, מבית לבית, כאלו ייתי בגלגולא זמנין סגיאין. והינינו (שמות כ) ועושה חסד לאלפים לאוהביו, עד דיזכה לעלמא (דאתי) שלים. אכל לחיבינא, לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין. ואי חזר בתיבתא, אתמר ביה גלות מכפרת עון. ובגין דא אוקמויה מארי מתניתין, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.

אלא קא רמיזו, (ויקרא יד) ועפר אחר יקח וטח את הבית. (איוב לד) ואדם על עפר ישוב. (קהלת יב) וישוב העפר על הארץ כשהיה. בגין דהוא מנוגע, ולית ביה אלא אשה רעה, יצר הרע, דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה. מאי תקנתיה. יגרשנה ויתרפא. דאיהי גרמת (בראשית א) ויגרש את האדם האדם, דא נשמתא. א"ת, בת זוגו דאדם. (משלי כו) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו.

ובגין דא, (תהלים פד) גם צפור מצאה בית, היינו יבמה. ודרור קן לה, היינו גואל, אשר שתה אפרוחיה, בן ובת. זפאה איהו מאן דעבד (ליוז) קינא, (ויקרא כה) וגאל את ממפר אחיו. דאיהו מכור בעבור דלאו דיליה.

ובגין דא אמר משה, (דברים א) ויתעבר יי בי למענכם. הכא הוא סוד העבור. רעיא מהימנא, שזיב שתיין רבוא, כמה זמנין דאתי בגלגולא, ובגין דא זכות פלהו תליא קדשא בריך הוא ביה. ובגין דא אוקמויה רבנן, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואף על גב דאוקמויה רבנן במלין אחרנין, שבעים פנים לתורה.

ומשום זה פרושה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואף על גב שחכמים פרושה בדברים אחרים - שבעים פנים לתורה.

שנטע במקום שלא עושה פרי, מה עשה? עקר אותו ונטעו במקום אחר. ומשום זה פרושה בעלי המשנה, שלא היה מחזק להיות עקר, עד שהלך לארץ ישראל ונטע שם באשה.

גם כף צדיק, שהוא מטלטל ממקום למקום, מבית לבית, כאלו יבא בגלגול פעמים רבות, והינו (שמות כ) ועושה חסד לאלפים לאהביו, עד שיזכה לעולם (הבא) שלם. אכל לרשעים לא מביאים יותר משלש פעמים. ואם חזר בתשובה, נאמר בו גלות מכפרת עון. ומשום זה פרושה בעלי המשנה, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.

ארא רומז, (ויקרא יד) ועפר אחר יקח וטח את הבית. (איוב לד) ואדם על עפר ישוב. (קהלת יב) וישוב העפר על הארץ כשהיה. משום שהוא מנוגע, ואין בו אלא אשה רעה, יצר הרע, שנאמר בה אשה רעה צרעת לבעלה. מה תקנתו? יגרשנה ויתרפא, שהיא גרמת (בראשית כג) ויגרש את האדם. האדם - זו הנשמה. א"ת - בת זוג האדם. (משלי כו) כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו. ומשום זה, (תהלים פד) גם צפור מצאה בית, הינו יבמה. ודרור קן לה, הינו גואל. אשר שתה אפרוחיה, בן ובת. אשרי מי שעושה (להם) קן, (ויקרא כה) וגאל את ממפר אחיו, שהוא מכור בעבור מה שלא שלו.

ומשום זה אמר משה, (דברים א) ויתעבר היי בי למענכם. כאן הוא סוד העבור. רועה נאמן השאיר ששים רבוא, כמה פעמים שבא בגלגול, ומשום זה זכות כלם תלה בו הקדוש ברוך הוא. ומשום זה פרושה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד. ואף על גב שחכמים פרושה בדברים אחרים - שבעים פנים לתורה.

שְׁבֹן דְרָךְ בְּעֵלֵי הַסּוּדוֹת: אוֹמְרִים מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהֶם, וְלֹא נֹדְעוּ בּוֹ בְּרַמְיָהּ, חוֹזֵר לָהֶם אוֹתוֹ דָּכַר בְּדָבָר שְׁחוּק, כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁאָמַר, בִּיצָה אַחַת הִפְלִיחַ שְׁשִׁים כְּרָכִים. וּבָאָה בִיצָה וְנִפְלָה מֵעוֹף שֶׁהָיָה פּוֹרֵחַ בְּאֵוִיר וְהִפְתָּה שְׁשִׁים כְּרָכִים אֵלָיו. וּבְעֵלֵי לִיצְנוֹת אָמְרוּ שְׁלֹא אָמַר הוּא, רַק שְׁבֹן אָדָם כָּתַב שְׁשִׁים כְּרָכִים, וּבָאָה בִיצָה שִׁיצָאָה מֵעוֹף וּמִחֻקָּה שְׁשִׁים כְּרָכִים שֶׁל פְּתִיבָה. וְחָס וְשְׁלוֹם שֶׁבְּעֵלֵי הַתּוֹרָה אוֹמְרִים דְּבָרֵי שְׁחוּק וְדְבָרִים בְּטָלִים בְּתוֹרָה.

אָרְא כִּף פְּרִשׁוּהָ, (דְּבָרִים כב) אֶפְרָחִים - אֵלָיו בְּעֵלֵי מִשְׁנָה. אוֹ בִיצִים - אֵלָיו בְּעֵלֵי מִקְרָא. וְכִמוֹ שֶׁנִּפְלָ מֵאוֹתוֹ אֶפְרוּחַ, שֶׁהוּא בֵר נִפְלִי, נִפְלִית בִיצָה שֶׁהוּא אֶתְרוּג שְׁעוֹר שֶׁכִּפְּיָצָה, וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר (עֲמוּס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סִפְת דְּוִיד הַנְּפִלֵת. וְנִפְלוּ עִמָּה (שִׁיר ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, שֶׁהֵם כְּרוּכִים בָּהּ, כְּגוֹן פִּיצַד כּוֹרְכִים אֶת שְׁמַע. וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁשִׁים מִסְּכָתוֹת. וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלָיו (תְּהִלִּים מ) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ, שֶׁהֵן הַלְכוֹת שְׁאֵין לָהֶן חֲשׁבוֹן.

וְאוֹתוֹ אֶפְרוּחַ הוּא בֵן י"ה, הוּא בְּתוֹף חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינֵיהֶן, דְּהֵינּוּ י"ה חֲמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר, ו' הוּא נִיפּוּל, שֶׁנִּפְלָ אַחַר אוֹתָהּ שְׁנֶאֱמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נִפְלָת מִשָּׁמַיִם הִילַל בֵּן שָׁחַר. וְנִקְרָא נִיפּוּל, וְלֹא נִפְלָ, וְלֹא נִפְלָ. מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ נִיפּוּל יֵשׁ י"ו, וְיִוֵּרַד בָּהֶם לְגַבֵּי ה' ה', שְׁנֶאֱמַר בָּהֶן (רות א) וּתְלַכְנָה שְׁתֵּי הֵן. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כב) שֶׁלַח תְּשַׁלַּח. אֶחָד מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וְהַשְּׁנִי מִבֵּית שְׁנִי, לְהַקִּימָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים צ) י"שְׁמַחוּ ה' שְׁמִיִם ו' תִּגַּל ה' אֶרֶץ.

בֹּא וּרְאָה, הַשְּׁמֵשׁ הַזֶּה מִתְגַּלָּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא כּוֹכָבִים. גַּם כִּף רוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּנַּס מִהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הַדּוֹר כְּרָאוּי. וְזֶה

דְּהִכִּי אֶרַח דְּמֵאֲרֵי רִזִּין, אִמְרִין מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהוֹן, וְלֹא אִשְׁתַּמּוּדְעוֹן בֵּיהּ בְּרַמְיָא, אֶהְדָּר לּוֹן הַהוּא מְלָה בְּמִלֵּי שְׁחוּק, כְּגוֹנוּנָא דְּהוּא דְּאָמַר, דְּבִיצָה אַחַת, אִפְלִית שְׁתִּין כְּרָכִין. וְאֶתָּא בִיצָה וְנִפְלָת מִן עוֹפָא דְּהָיָה פָּרַח בְּאֵוִירָא, וּמִחֻקָּת אֵלִין שְׁתִּין כְּרָכִין, וּמֵאֲרֵי דְּלִיצְנוֹתָא אָמְרוּ, דְּלֹא אָמַר הוּא אֶלָּא דְּבַר נֵשׁ כָּתַב שְׁשִׁים כְּרָכִין, וְאֶתָּא בִיצָה דְּנִפְקַת מִן עוֹפָא וּמִחֻקָּת שְׁתִּין כְּרָכִין דְּכִתְיָבָה. וְחָס וְשְׁלוֹם דְּמֵאֲרֵי אוֹרִייתָא אִמְרִין מֵלִין דְּשְׁחוּק, וְדְבָרִים בְּטָלִים בְּאוֹרִייתָא.

אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ, (דְּבָרִים כב) אֶפְרוּחִים, אֵלִין מֵאֲרֵי מִשְׁנָה. אוֹ בִיצִים, אֵלִין מֵאֲרֵי מִקְרָא. וּכְגוֹנוּנָא דְּנִפְלָ מֵהוּא נִפּוּל, דְּאִיהוּ בֵר נִפְלִי, נִפְלִית בִיצָה דְּאִיהוּ אֶתְרוּג שִׁיעוּרָא בְּכִפְּיָצָה. וּבְגִינָה אֶתְמַר (עֲמוּס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אֶקִּים אֶת סִפְת דְּוִיד הַנְּפִלֵת. וְנִפְלוּ עִמָּה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְּאֵינּוּן כְּרִיכִין בָּהּ, כְּגוֹן פִּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. וְאֵינּוּן לְקַבֵּל שְׁשִׁים מִסְּכָתוֹת. וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלִין (תְּהִלִּים מ) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֶיהָ, דְּאֵינּוּן הַלְכוֹת, דְּלִית לּוֹן חוֹשְׁבֹן.

וְהַהוּא נִיפּוּל אִיהוּ בֵן י"ה אִיהוּ בְּתוֹף חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבֵינֵיהֶן, דְּהֵינּוּ י"ה חֲמֵשׁ זְמַנִּין עֶשֶׂר ו' אִיהוּ נִיפּוּל, דְּנִפְלָ בְּתַר הַהִיא דְּאֶתְמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נִפְלָת מִשָּׁמַיִם הִילַל בֵּן שָׁחַר וְאֶקְרִי נִיפּוּל, וְלֹא נִפְלָ, וְלֹא נִפְלָ. כְּגוֹן דְּבִיָּה נִיפּוּל י"ו וְנַחֲתִית בְּהוֹן לְגַבֵּי ה' ה', דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (רות א) וּתְלַכְנָה שְׁתֵּי הֵן. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיָב, (דְּבָרִים כב) שֶׁלַח תְּשַׁלַּח חֵד מִבֵּית רֵאשׁוֹן וְתִנְיִנָּא מִבֵּית שְׁנִי, לְאֶקְמָא לּוֹן. הֵדָּא הוּא דְּכִתְיָב, (דף רט"ז ע"ב) (תְּהִלִּים צ) י"שְׁמַחוּ ה' שְׁמִיִם ו' תִּגַּל ה' אֶרֶץ.

תָּא חֲזִי, הָאֵי שְׁמֵשׁ אֶתְגַּלִּיא בִּימְמָא, וְאֶתְכַּסֶּיא בַּלַּיְלָא. וְנַהִיר בְּשְׁתִּין רְבּוּא כְּכִבְיָא. אוֹף הָכִי רְעִיא מֵהִימְנָא,

מִבֵּית שְׁנִי, לְהַקִּימָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים צ) י"שְׁמַחוּ ה' שְׁמִיִם ו' תִּגַּל ה' אֶרֶץ. בֹּא וּרְאָה, הַשְּׁמֵשׁ הַזֶּה מִתְגַּלָּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא כּוֹכָבִים. גַּם כִּף רוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּנַּס מִהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רְבּוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הַדּוֹר כְּרָאוּי. וְזֶה

בְּתַר דְּאַתְּבְּנִישׁ מֵעֲלָמָא, נְהִיר בְּשִׁתִּין רַבּוּא נִשְׁמַתִּין דִּישְׂרָאֵל, אִי דְרָא כְּדָקָא יֵאוּת. וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְגִלְגּוּלָא, דְאָמַר עֲלִיָּה קְהֵלַת, (קהלת א) דִּוּר הוֹלֵף וְדוּר בָּא. וְאוּקְמוּיָהּ דְלִית דִּוּר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רַבּוּא. וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֵיא דְאַתְמַר בְּה, (ישעיה טו) וְהָאֲרָץ הַדוּם רַגְלִי, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֶפֶר הָאָרֶץ.

וְעוֹד רְזָא אַתְרָא אוּקְמוּיָהּ רַבְּנִין, הַדוּר שְׁהוּלֵף הוּא הַדוּר שְׁבָא, הַלֵּף חֲגַר בָּא חֲגַר, הַלֵּף סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד אוּקְמוּיָהּ רַבְּנִין, דְעֵתִיד הָוּה מִשָּׁה לְקַבְּלָא אוּרִייתָא כְּדָרָא דְטוֹפְנָא, אֶלָּא בְּגִין דְהוּוּ רְשִׁיעִיָּא, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ו) בְּשֹׁגִים הוּא בָּשָׂר. בְּשֹׁגִים זֶה מִשָּׁה. וְאִמָּאי קָרִי לִיָּה בְּשֹׁגִים. אֶלָּא קְהֵלַת חֶסֶר ב' מִן בְּשֹׁגִים לְכַסָּא מִלָּה. אָמַר (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֹׁגִים זֶה הִבֵּל.

וְאוּקְמוּיָהּ עַל יְתָרוֹ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי, שְׁנַפְרָד מְקִינָן. קָם בּוּצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, עַל דָּא כְּתִיב, (בראשית ד) קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה. דְחֻזָּאת לִיָּה בְּרוּחַ הַקִּדְּשׁ, דְעֵתִידִין בְּנוֹי לְמִיתֵב בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית.

וְאוּף הִכִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, דְהוּוּ דְחִיקָא לִיָּה שְׁעֵתָא, דְלֹא הָוּה לִיָּה אֶלָּא קַב חְרוּבִין מְעַרְב שְׁבַת לְעַרְב שְׁבַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. אָמַאי הָאֵי, בְּתַר דְהָוּת בַּת קוּל נַפְקַת וְאוּמְרַת, כֹּל הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ נִיזוּן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא כְּנִי.

אֶלָּא אִיהוּ גְרִים קוֹדֵם, דְחֶרֶב ק"ב מִן י', דְאִיהוּ יב"ק. אוּף הִכִּי לֹא הָוּה לִיָּה אֶלָּא קַב חְרוּבִין. דָּאֵת י' אִיהוּ יְחוּד, וּמַגִּיָּה אַתְיָא נְבִיעוּ לָאֵת ב', דְאִיהִי בְרָכָה, וְאִיהִי קְדֵשׁ, וּמַגִּיָּה אַתְקַדְּשׁ ק', דְאִיהִי קְדֵשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גְרִים לְמַהוּי חְרוּבִין דִּלְיָה ק"ב, דְאִינוּן ק"דוּשָׁה בְּרָכָה, אוּף הִכִּי לֹא הָוּה לִיָּה אֶלָּא קַב חְרוּבִין, אוּף הִכִּי אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הָוּה, וּבְגִין דָּא אַתְעַנְּשׁ, עַל מַה דְאִירַע לוֹ כְּפָר.

וְאִינוּן דְלֹא יְדַעִי רְזָא דָּא, אָמַרִי בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לָאוּ לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים. גַּם כֹּף אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הָיָה, וּמִשׁוּם זֶה נִעְנַשׁ עַל מַה שְׁכָּבַר אַרְעֵ לוֹ. וְהֵם שְׁלֵא יְדַעוּ סוּד זֶה, אָמַרוּ, בְּנִים חַיִּים וּמְזוּנוֹת לֹא בְּזִכּוֹת תְּלוּי הַדְּבָר, אֶלָּא בְּמַזְל תְּלוּי

סוּד הַגִּלְגּוּל שְׁאָמַר עֲלֵיו קְהֵלַת (קהלת א) דוּר הַלֵּף וְדוּר בָּא. וּפְרָשׁוּיָהּ שְׁאִין דוּר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רַבּוּא. וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אוּתָהּ שְׁנַאָמַר בְּה (ישעיה טו) וְהָאֲרָץ הַדוּם רַגְלִי, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֶפֶר הָאָרֶץ.

וְעוֹד סוּד אַחַר בְּאָרוֹ הַחֲכָמִים, הַדוּר שְׁהוּלֵף הוּא הַדוּר שְׁבָא. הַלֵּף חֲגַר בָּא חֲגַר, הַלֵּף סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד פְּרָשׁוּיָהּ חֲכָמִים, שְׁעֵתִיד הָיָה מִשָּׁה לְקַבְּלָא תוֹרָה בְּדוּר הַמְּבוּל, אֶלָּא מִשׁוּם שְׁהוּוּ רְשָׁעִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם) בְּשֹׁגִים הוּא בָּשָׂר. בְּשֹׁגִים זֶה מִשָּׁה. וְלְמָה קָרָא לוֹ בְּשֹׁגִים? אֶלָּא קְהֵלַת חֶסֶר ב' מִבְּשֹׁגִים לְכַסּוֹת הַדְּבָר. אָמַר, (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֹׁגִים זֶה הִבֵּל.

וּפְרָשׁוּיָהּ עַל יְתָרוֹ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי? שְׁנַפְרָד מְקִינָן. קָם מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, עַל זֶה כְּתוּב (בראשית ד) קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה. שְׁרָאָתָה אוּתוֹ בְּרוּחַ הַקִּדְּשׁ שְׁעֵתִידִים בְּנוֹי לְשַׁבַּת בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית.

וְגַם כֹּף רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, שְׁהִיָּתָה דְחוּקָה לוֹ הַשְּׁעָה, שְׁלֵא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים מְעַרְב שְׁבַת לְעַרְב שְׁבַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. לְמָה זֶה? לְאַחַר שְׁיַצְאָה בַּת קוּל וְאוּמְרַת: כֹּל הָעוֹלָם כְּלוּ אִינוּ נִזוּן אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי.

אֶלָּא הוּא גְרָם קוֹדֵם שְׁהַחְרִיב ק"ב מִן י', שְׁהוּא יב"ק. גַּם כֹּף לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים, שְׁאוֹת י' הִיא יְחוּד, וּמַגִּיָּה בְּאֵה נְבִיעָה לָאוֹת ב', שְׁהִיא בְרָכָה, וְהִיא קְדֵשׁ, וּמַגִּיָּה מִתְקַדְּשׁ ק, שְׁהִיא קְדֵשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גְרָם לְהִיּוֹת חְרוּבִים שְׁלוֹ ק"ב, שְׁהֵם ק"דוּשָׁה בְּרָכָה. גַּם כֹּף לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים. גַּם כֹּף אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הָיָה, וּמִשׁוּם זֶה נִעְנַשׁ עַל מַה שְׁכָּבַר אַרְעֵ לוֹ.

וְהֵם שְׁלֵא יְדַעוּ סוּד זֶה, אָמַרוּ, בְּנִים חַיִּים וּמְזוּנוֹת לֹא בְּזִכּוֹת תְּלוּי הַדְּבָר, אֶלָּא בְּמַזְל תְּלוּי

הדבר. הרי ראינו את אברהם שראה במזלו שלא היה עתיד להיות לו בן, והקדוש ברוך הוא הוציא החוצה, כמו שכתוב (שם ט) ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט וגו'. ופרשוהו שאמר לו: צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו: הבט נא השמימה וספור הכוכבים. עד כאן דברי רבותינו, וצריך לפרש אותם בדרך נסתר.

בא וראה, כל בריות העולם, קדם שנתנה התורה לישראל היו תלויים במזל, ואפלו בנים חיים ומזונות. אבל אחר שנתנה תורה לישראל, הוציא אותם מחיוב כוכבים ומזלות, וזה למדנו מאברהם, משום שהיו בניו עתידים לקבל ה' מאברהם, שהיא חמשה חמשי תורה, שנאמר בה (שם ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. אמר לאברהם: בגלל הה' הזו שנוספה לשמך, השמים תחתיך וכל הכוכבים והמזלות שמאירים בה'. ולא עוד, אלא שנאמר בה (שם מז) ה"א לכם זרע. וזרעתם בה"א. (שם כא) פי ביצחק יקרא לך זרע.

ומשום זה, כל המשתדל בתורה בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות, אם לומד אותה פדי לקיים מצוותיה. ואם לא - כאלו לא השתדל בה, ולא בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות. כל שפן עמי הארץ שנמשלו לבהמות, שבארו עליהם (דברים כז) ארור שכב עם כל בהמה, שלא התבטלו מהם חיוב של כוכבים ומזלות.

אנוש פחציר ימיו כציץ השדה פן יציץ (תהלים קג) ונאמר בו (שם לו) נער הייתי גם זקנתי. אחר כך (איוב ג) ישוב לימי עלומי. שאילן שנקצו ענפים עליו וצמחו כשורשיו, חזרו בעולם כמקדם. מתו זקנים,

בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא. והא חזינא לאברהם דחזא במזליה, דלא הוה עתיד למיהוי ליה ברא, וקודשא בריך הוא אפיק ליה לברא, כדכתיב (בראשית טו) ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'. ואוקמוה, דאמר ליה צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו הבט נא השמימה וספור הכוכבים. עד הכא מלין דרבנן, וצריך לפרשא לון בדרך נסתר.

תא חזי, כל בריין דעלמא, קודם דאתיהיבת אורייתא לישראל, הוה תליין במזלא, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל פתר דאתיהיבת אורייתא לישראל, אפיק לון מחיובא דככביא ומזלי. ודא אוליפנא מאברהם. בגין דהוה עתידין פנוי לקבלא ה' מאברהם, דאיהי חמשה חומשי תורה. דאתמר בה (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. אמר לאברהם, בגין האי ה' דאתוסף בשמך, השמים תחתך, וכל ככביא ומזלי דנהירין בה'. ולא עוד, אלא דאתמר בה (בראשית מז) ה"א לכם זרע, וזרעתם בה"א. (בראשית כא) פי ביצחק יקרא לך זרע.

ובגין דא, כל המשתדל באורייתא, בטיל מגיה חיובא דככביא ומזלי. אי אולוף לה פדי לקיימא פקודהא. ואם לאו, כאלו לא אשתדל בה, ולא בטיל מגיה חיובא דככביא ומזלי. כל שפן עמי הארץ דאינון אתמתלן לבעירן. דאוקמוה עלייהו (דברים כז) ארור שוכב עם כל בהמה, דלא התבטלון מנהון חיובא דככביא ומזלי.

אנוש פחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ, (תהלים קג) ואתמר ביה, (תהלים לו) נער הייתי גם זקנתי. לבתר (איוב ג) ישוב לימי עלומי. דאילנא דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה, וצמחו כמלקדמין בשרשוי, אהדרו בעלמא כמלקדמין. מיתו סבין, ואתהדרו להאי עלמא עולמין. והיינו רזא דמחדש קדשא בריך הוא בכל יום תמיד שנקצו ענפים עתיקים שלו וצמחו כשורשיו, חזרו בעולם כמקדם. מתו זקנים,

מעשה בראשית. דמתין אלף בכל יומא ומתחדשין אלף בכל יומא.

ויין ישמח לבב אנוש, (תהלים קד) דא יינא דאורייתא. דהכי סליק יין, כחושבן סו"ד. ומה יי"ן צריף למיהוי סתים וחתים, דלא יתנסף לעבודה זרה. אוף הכי צריף למיהוי סתים וחתים סוד דאורייתא, וכל רזין דילה, ולא אשפקיין אלא ליראיו. ולא למגנא עבדין פמה פקודין ביין, ומברכין ביה לקודשא בריה הוא, ויין אית ליה תרי גוונין, חיוור וסומק, דינא ורחמי, והיינו ב' תוספת ביין. פגוונא דשושנה חיוורא וסומקא. חוור מסטרא דימינא, סומק מסטרא דשמאלא.

ומאי לבב אנוש, לב הוה ליה למימר. אלא אית לב מסור ללב. ואינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, ב' מן בראשית, ל' מן לעיני כל ישראל, איהו ל"ב תניינא. דא ל"ב ל"ב (ס"א אינון) שנים ס"ד, חסר תמניא לע"ב, דאיהו ויכלו. אינון שבעה ימי בראשית. תמינא מאי היא. ז' ימי בראשית, עם (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם. זה ע"ב, כחושבן ביין.

מאי להצהיל פנים משמן. אינון י"ב פנים, ארבע דאריה, ארבע דשור, ארבע דנשר, (דף ר"ע"א) דאינון מיכאל אריה, ארבע אנפין דיליה יהו"ה. ארבע אנפין דשור, ואיהו גבריאל, ואינון יהו"ה. ד' אנפין דנשר, ואיהו נוריאל, ואינון יהו"ה. ואינון ממנו, תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגין דתלת אבהן. ואוקמוה רבנו, האבות הן הן המרפכה. וסלקין (ס"א נקודין) נהורין לחשבון יב"ק. ואינון מלף מלף, יהו"ה אהי"ה אדנ"י. סף הכל יב"ק.

רבי שמעון הוה יתיב ולעי כפרשתא דא, אתא לקמיה רבי אלעזר בריה, אמר ליה, נדב ואביהוא מאי

וחזרו לעולם הזה עלמים. וזהו סוד שמחדש הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלף בכל יום, ומתחדשים אלף בכל יום.

ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קד) - זה יין התורה. שפף עולה יין, כחשבון סו"ד. ומה יי"ן צריף להיות סתים וחתים שלא יתנסף לעבודה זרה, גם כף צריף להיות סתים וחתים סוד התורה, וכל סודותיה, ולא משקים אותם, רק ליראיו. ולא לחנם עושים פמה מצוות ביין ומברכים בו את הקדוש ברוך הוא. ולמין יש שני גונים - לבן ואדם, דין ורחמים, והיינו ב' תוספת ביין. כמו שושנה לבנה ואדמה. לבן מצד ימין, אדם מצד שמאל.

ומה זה לבב אנוש? לב היה לו לומר! אלא שיש לב מסור ללב, והם ל"ב אלהים של מעשה בראשית, ב' מבראשית, ל' מלעיני כל ישראל. זהו ל"ב שני. זה ל"ב ל"ב (הס) שנים - ס"ד, חסר שמונה לע"ב, שהוא ויכלו. הם שבעה ימי בראשית. שמיני מהו? שבעה ימי בראשית עם (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם.

זה ע"ב כחשבון ביין. מה זה להצהיל פנים משמן? אלו שנים עשר פנים - ארבעה של אריה, ארבעה של שור ארבעה של נשר, שהם: מיכאל אריה, ארבע פנים שלו יהו"ה. ארבע פני שור, והוא גבריאל, והם יהו"ה. ארבע פני נשר, והוא נוריאל, והם יהו"ה. והם ממנים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות. ופרשוק רבותינו, האבות הן הן המרפכה. ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק. והם מלף מלף, יהו"ה אהי"ה אדנ"י. סף הכל - יב"ק.

רבי שמעון היה יושב ועוסק בפרשה זו, בא לפניו רבי אלעזר בנו, נדב ואביהוא מה עושים בפנחס? אם פנחס לא היה בעולם כשמתו, ואחר כף בא לעולם והשלים מקומם - אז

זָפַה. אָבֵל פִּנְחָס הָיָה בְּעוֹלָם, (ויקרא
 ה'יח) וְנִשְׁמְתוּ בוֹ בְּקִיּוּם עוֹמְדָת.
 אָמַר לוֹ, בְּנִי, סוּד עֲלִיּוֹן כָּאֵן, וְכֹף
 הוּא. שְׁבִשְׁעָה שֶׁהִסְתַּלְּקוּ מִן
 הָעוֹלָם, לֹא הָיוּ נִסְתָּרִים תַּחַת
 כַּנְּפֵי הַסֵּלַע הַקְּדוּשׁ. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שְׁכַתוּב (במדבר א) וּבְנִים לֹא
 הָיוּ לָהֶם. שֶׁהִקְטִינוּ דְמוּת הַמַּלְאָךְ,
 שֶׁהָרִי הֵם לֹא רְאוּיִים לְשִׁמְשׁ
 בְּכַהֲנָה גְדוּלָה.

בְּשִׁעָה שֶׁקָּנָא פִּנְחָס עַל הַבְּרִית
 הַקְּדוּשׁ וְנִכְנַס בְּתוֹךְ כַּמָּה
 אוֹכְלוֹסִין וְהִרְיָמָם עַל הַרְמַח
 לְעֵינַי כֹּל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁרָאָה שֶׁכַּט
 שְׁמַעוֹן, בָּאוּ אֵלָיו בְּכַמָּה
 אוֹכְלוֹסִין. פָּרְחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמְתוּ,
 וּשְׁתֵּי נִשְׁמוֹת שֶׁהָיוּ מְעַרְטְלוֹת
 בְּלֵי מְקוֹם קָרְבוֹ אֵלֶיהָ, וְנִכְלְלוּ
 כְּאֶחָד, וְחִזְרָה נִשְׁמְתוּ כְּלוּלַת
 רוּחַ, שֶׁנִּכְלְלָה בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת,
 וְהִתְחַזְּקוּ בָּהּ, וְאֵז הַרוּחַ מְקוֹמָם
 לְהֵיוֹת כֹּהֵן (גְּדוּלָה), מָה שֶׁלֹּא (ה'יח)
 רָאוּי מְקַדְּם.

וְרָבֵן כְּתוּב, (איוב ד) זָכַר-נָא מִי הוּא
 נָקִי אָבֵד, שֶׁלֹּא אָבֵד בְּאוֹתָהּ שְׁעָה,
 וְלֹא אָבֵד רוּחַ כְּשֶׁפָּרְחָה מִמֶּנּוּ.
 וְאִיפָּה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ - אֵלּוּ בְּנֵי
 אֶהֱרֹן שֶׁחֲזָרוּ לְעוֹלָם, מָה שֶׁאָבֵד
 בְּחַיֵּיהֶם. וְלִכֵּן כְּתוּב בוֹ בְּפִנְחָס
 בֶּן בֶּן פְּעַמִּים, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר
 בֶּן.

מָה כְּתוּב לְמַעַלָּה מִפְּרֻשָּׁה זוֹ?
 (במדבר כה) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה קַח
 אֶת כָּל רֵאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם
 לַה' נִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ. וְכִי עַל שֶׁהֲרֹגוּ
 כְּלִלְיָהּ, אוֹ עַל שֶׁהֲרֹגוּ בְּיוֹם, בְּיוֹם
 מַעֲנֶן, כְּתוּב נִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ? אָמַר
 רַבֵּי יְהוּדָה, שֶׁתְּהִיָּה מִיתָתָם בְּגִלּוּי
 כְּמוֹ שֶׁחֲטָאוּ בְּגִלּוּי.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, לֹא בְּגִלּוֹל זֶה
 נִאֶמַר, אֶלָּא מִכָּאֵן לְמַדְנּוּ, בְּדִרְגָּה
 שֶׁחֲטָא אָדָם לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם יֵשׁ לְעִשׂוֹת תְּקִנָּה
 וְתִקּוֹן שְׁלֵהֶם הוּא כַּנִּגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ,

עֵבִידְתֵּיהֶוּ בְּפִנְחָס. אִי לֹא הָיָה פִּנְחָס בְּעוֹלָמָא כַּד מִיתוּ,
 וְכַתְּרָא אֶתָּא לְעוֹלָמָא וְאִשְׁלִים הוֹכְתֵיהֶוּ שְׁפִיר. אָבֵל פִּנְחָס
 בְּעוֹלָמָא הָרָה, (כ"א וסגו קא) וְנִשְׁמְתִיה בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאִי.

אָמַר לִיהּ בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה הַכָּא, וְהָכִי הוּא. דְּבִשְׁעָתָא
 דְּאִסְתַּלְּקוּ מִן עוֹלָמָא, לֹא הוּוּ מִתְטַמְרֵן תַּחוּת גְּדַפֵּי
 טַנְרָא קְדִישָׁא. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַתִּיב, (במדבר א) וּבְנִים
 לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאִזְעִירוּ דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא, דְּהָא אֵינּוּן לֹא
 אֶתְחַזּוּן לְשִׁמְשָׁא בְּכַהֲנָה רַבָּא.

בְּשִׁעָתָא דְקָנִי פִּנְחָס עַל בְּרִית קְדִישָׁא, וְעָל בְּגוּ כַּמָּה
 אוֹכְלוֹסִין, וְסָלִיק לוֹן, לְגַיִּיפִין עַל רוּמְחָא,
 לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל. כַּד חָמָא שְׁבִטָא דְשְׁמַעוֹן בְּכַמָּה
 אֶכְלוֹסִין דְּאָתוּ לְגַבֵּיהּ, פָּרְחָא נִשְׁמְתִיה מִגְּיָה, וְתָרִין
 נִשְׁמְתִין דְּהוּוּ עֲרֻטִירָאִין בְּלֹא דוּכְתָא, אֶתְקָרְיבוּ בָּהּ,
 וְאֶתְכְּלִילוּ כַּחְדָּא, וְאֶתְהַדְרַת נִשְׁמְתִיה, כְּלִילָא רוּחָא,
 דְּאֶתְכְּלִיל בְּתָרִין רוּחִין, וְאֶתְתַּקְּפוּ בֵּיהּ, כְּדִין רוּחַ
 דוּכְתֵיהֶוּ, לְמִיּהוּי כַּהֲנָא (רַבָּא) מָה דְלֹא (אֶתְחַזּוּ) מִן קַדְמַת
 דְנָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אָבֵד, דְלֹא
 אֶתְאָבֵד בְּהֵיא שְׁעָתָא, וְלֹא אָבֵד רוּחִיה כַּד פָּרְחָה
 מִגְּיָה. וְאִיפָּה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ. אֵלִין בְּנֵי אֶהֱרֹן, דְּאֶתְהַדְרוּ
 לְעוֹלָמָא, מָה דְאָבֵד בְּחַיֵּיהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס
 בֶּן בֶּן, תָּרִי זְמַנֵּי. פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מָה כְּתִיב לְעִילָא מִפְּרֻשָּׁתָא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יי אֵל
 מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רֵאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לִי נִגְדַּת
 הַשֶּׁמֶשׁ. וְכִי עַל דְּקִטְלִין בְּלִילְיָא, אוֹ עַל דְּקִטְלִין בִּימְמָא
 בְּיוֹמָא דְעֵיבָא, כְּתִיב נִגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, דְּתֵהָא
 מִיתְתֵהוֹן בְּאֶתְגַּלְיָא, כַּמָּה דְחִבּוּ בְּאֶתְגַּלְיָא.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, לֹא בְּגִין כַּף אֶתְמַר. אֶלָּא מִהַכָּא
 אוֹלִיפְנָא, בְּדִרְגָּא דְחִבּ בְּר נִשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 לְהֵהוּא אֶתְר אֶצְטְרִיךְ לְמַעַבְד תְּקַנְתָּא לְנַפְשֵׁיהּ. אֵינּוּן חִבּוּ
 בְּבְרִית קְדִישָׁא דְאֶקְרִי שְׁמֵשׁ. בְּגִין כַּף דִּינָא וְתִקּוֹנָא דִּילְהוֹן
 לְנַפְשׁוֹ. הֵם חֲטָאוּ בְּבְרִית קְדִישָׁא שְׁנִקְרָאת שְׁמֵשׁ, בְּגִלּוֹל כַּף דִּין וְתִקּוֹן שְׁלֵהֶם הוּא כַּנִּגְדַּת הַשֶּׁמֶשׁ,

ולא במקום אחר. מפאן שלא צריך אדם לתקן נפשו אלא באותו מקום שחטא אליו, ומי שלא יעשה כן, אין לו תקון לעולמים פראוי.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. מה כתוב למעלה? ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מה זה לזה? אלא כן למדנו, שכתוב מצמיח חציר לבהמה וגו' - וכי שבח לבהמה שיש לה חציר, בא דוד לומר ברוח הקדש? אלא מצמיח חציר - אלה הם ששים אלף רבוא של מלאכים, שליחים, שנבראו ביום השני של בראשית, וכלם אש לוחטת. אלה הם חציר. למה חציר? משום שצומחים כחציר זה בעולם, שכל יום ויום נקצרו פעת, ואחר כך צומחים וחוזרים כמקדם.

ורבן כתוב מצמיח חציר לבהמה, זהו שכתוב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו. ושנינו, אלף הרים מעלים לה בכל יום ויום, ובכל הר ור יש ששים רבוא, והיא אוכלת.

ועשב לעבדת האדם - אלו אותם נשמות הצדיקים, שאותו אדם שרוכב ושולט על בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם נזון כל העולם מאותו אדם, שכתוב בו (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וגו'. ועל זה כתוב האדם, אותו שנודע, כדי להוציא לחם מן הארץ, להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה.

ויין - זה יין עתיק ששופע מלמעלה. ישמח לבב אנוש - אנוש זה סוד של אותו נער שעלה לשיבה וחזר כמקדם. ועל זה כתוב (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו. להצחיל פנים - אלו אותם פנים הבא, שמן ומשחה קדוש עליון.

איהו כנגד השמש, ולא באתר אחר. מפאן דלא אצטריך בר נש לתקנא נפשיה, אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכי, לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי יי ארזי לבנון אשר נטע, מה כתיב לעילא, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי. אלא הכי אוליפנא, דכתיב, (תהלים קד) מצמיח חציר לבהמה וגו'. וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קדשא. אלא מצמיח חציר, אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין, שליחן, דאתבריוו ביומא תניינא דבראשית, וכלהו אשא מלהטא. אלין אינון חציר. אמאי חציר. בגין דצמחין כחציר דא בעלמא, דכל יומא ויומא אתקצירו השתא, ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין.

ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה, הדא הוא דכתיב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו, ותנינו, אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא. וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי, והיא אכלה.

ועשב לעבדת האדם, אלין אינון נשמתהון דצדיקינא, דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל, ואעיל לון בגווייה, ובזכותהון אתון פל עלמא מההוא אדם, דכתיב ביה, (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות פמראה אדם וגו'. ועל דא כתיב האדם, ההוא דאשתמודע, בגין להוציא לחם מן הארץ, לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא.

ויין, דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא. ישמח לבב אנוש, אנוש: דא רזא דההוא נער, (דף ר"ז ע"ב) דסליק לסיבו, ואתהדר כמלקדמין. ועל דא כתיב, (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו.

להצחיל פנים: אלין אינון פנים, דאקרון אנפי רברבי, ואנפי זוטרי. משמן: מנגידו דעלמא דאתי,

שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות. משמן, משפע העולם

וְלַחֵם לֶכֶב אָנוּשׁ יִסְעַד - אוֹתוֹ לַחֵם דְּאֲזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחְנָן מִנָּא לְמִיכְלָא דְצַדִּיקָיָא וְטוֹחְנִים מִן לְמֵאכְלָל שֶׁל צַדִּיקִים סֵתֵם, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְכֹמֶה חִילוֹת שְׁנִקְרָאִים לֶכֶב אָנוּשׁ, וְהַפֵּל בָּא מִשְׁפַּע עֲלִיּוֹן.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' - אֵלוֹ אוֹתָם עֲצִים עֲלִיּוֹנִים פְּנִימִיִּים. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, שְׁהָרֵי נֶעְקְרוּ וְנִטְעַם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מֵה בֵּין עֲצֵי ה' לְאַרְזֵי לְבָנוֹן? עֲצֵי ה' - אֵלוֹ עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן - אֵלוֹ חֲמֻשִׁים שְׁעָרִים שְׁנִקְרָאִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים לְקַנְנוּ, בְּצֵלֶם מִקְנָנוֹת נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְכָל חִילוֹת הַקְדוּשׁ נִזְוָנִים מִשָּׁם. חֲסִידָה - בְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אַבִּינוּ, שְׁנִקְרָא חֲסִיד, וְעֵשֶׂה חֲסֵד עִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, בְּגִלְלַת זֶה נִקְרָאת חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים בֵּיתָה, בֵּין זְרוּעוֹת עוֹלָם יוֹשְׁבֵת.

(עד כאן רעיא מהימנא.)

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי קָמוּ לְעִסְקָא בַּתּוֹרָה בְּחֻצוֹת הַלְּיָלָה. עַד שִׁישְׁבּוּ וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶה שְׂאֵמֵר רַבִּי חֲזִיא (תהלים ap) אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו - יָפֵה אָמַר. אֲבָל בְּמָה בְּאַרְנוֹ סוּף הַפְּסוּק - כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוּמוֹ. אָמַר לוֹ, כִּף הוּא בְּרַדְאֵי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו כְּמוֹ שְׂאֵמֵר. כְּצִיץ הַשְּׂדֵה - כְּצִיץ אוֹתוֹ שְׂדֵה הַנוֹדֵעַ - כֵּן יִצִּיץ, שֶׁהַתְּחַדָּשׁ וְחִזּוֹר כְּמִקְדָּם. (כִּף יִצִּיץ

ועולה. מה הטעם? משום)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ - זֶה רוּחַ עֲלִיּוֹן טְמִיר קְדוּשׁ גָּנוּז מֵהַפֵּל, שְׁפוֹלֵל אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ, וְאֵז אֵינְנוּ. וְזֶהוּ סוּד שֶׁל חֲנוּף, שְׂכַתוֹב בּוֹ (בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לִקַּח אֹתוֹ אֱלֹהִים, זֶה אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן. רוּחַ עֲלִיּוֹנָה, רוּחַ גָּנוּזָה וְטְמִירָה. וְלֹא מֵהַפֵּל עוֹד מְקוּמוֹ, שְׁהָרֵי נִכְלָלֵת רוּחַ קִטְנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה. מֵה פְּתוּב אַחֲרָיו? וְחֲסֵד ה' מֵעוֹלָם

מִשָּׁח וְרִבּוֹ קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְלַחֵם לֶכֶב אָנוּשׁ יִסְעַד, הֵהוּא לַחֵם דְּאֲזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחְנָן מִנָּא לְמִיכְלָא דְצַדִּיקָיָא סֵתֵמָא, וּמִתְמָן אֲתַנְגִּיד לְכֹמֶה חֲזִילִין, דְּאִקְרוּן לֶכֶב אָנוּשׁ. וְכִלָּא אֲתִי מִנְגִּידוּ עֲלָאָה.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי יי, אֵלִין אֵינּוֹן אֵילָנִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, דְּהֵא אֲתַעְקְרוּ וְנִטְעַ עוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָאִי בֵּין עֲצֵי יי, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֲצֵי יי, אֵלִין עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אֵלִין חֲמֻשִׁין תְּרַעִין, דְּאִקְרוּן חֲמֵשׁ מֵאוֹת שְׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים לְקַנְנוּ, בְּטוֹלְהוֹן, מְקַנְנָן נִשְׁמַתִּיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, וְכָל חֲזִילִין קְדִישִׁין אֲתַנְנוּ מִתְמָן. חֲסִידָה, בְּרַתִּיה דְּאַבְרָהָם אַבִּינוּ, דְּאִקְרִי חֲסִיד, וְעַבִּיד חֲסֵד עִם כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין כִּף אִקְרִי חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים בֵּיתָה. בֵּין דְּרוּעֵי עֲלָמָא יִתְבָּא. (ע"כ רעיא מהימנא.)

רַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי, קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי וְלַעְאֵן בְּאוּרֵייתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא דְאָמַר רַבִּי חֲזִיא אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו שְׁפִיר קָאֵמַר. אֲבָל בְּמָאִי אוֹקִימָנָא סוּפִיה דְּקָרָא, כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוּמוֹ. אָמַר לִיה הֲכִי הוּא וְדָאִי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו כְּמָה דְאָמַר, כְּצִיץ הַשְּׂדֵה הֵהוּא שְׂדֵה דְאֲשַׁתְּמוּדֵעַ. כֵּן יִצִּיץ דְאֲתַחְדָּשׁ וְאֲתַהַדָּר כְּמִלְקָדְמִין. (הכּי יִצִּיץ וְלִיקֵי, מָאִי טַעמָא בְּגִין.)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ, דָּא הוּא רוּחָא עֲלָאָה טְמִירָא קְדִישָׁא גָּנוּזָא מִפְּלָא, דְּכָלִּיל לִיה בְּגוּיָה. וְכַדִּין וְאֵינְנוּ. וְדָא הוּא רְזָא דְחֲנוּף, דְּכַתִּיב בִּיה (בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לִקַּח אֹתוֹ אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עֲלָאָה. רוּחַ עֲלָאָה, רוּחַ גָּנוּזָא טְמִירָא. וְלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוּמוֹ. דְּהֵא אֲתַכְלִיל רוּחָא זְעִירָא, בְּרוּחָא עֲלָאָה. מֵה פְּתִיב

יִכְרְנוּ עוֹד מְקוּמוֹ, שְׁהָרֵי נִכְלָלֵת רוּחַ קִטְנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה. מֵה פְּתוּב אַחֲרָיו? וְחֲסֵד ה' מֵעוֹלָם

ועד עולם. ונכנס לו כהן גדול לתוף קדש קדשים, ולוקחו ומולידו כמקדם, ומתחדש כנשר עלומיו, וחוזר הוא נער.

עד שישבו, ראו צל שעומד עליהם, הולך ויבא, הולך ויבא בתוף הבית. תמהו. אמר רבי אבא, יוסי בני, אמר לך מה היה לי עם המנוחה הקדושה. יום אחד היינו הולכים בבקעת אונז, והיינו עוסקים בתורה כל אותו יום, ומתוף חזק השמש ישבנו ליד סלע אחד בתוף נקב אחד. אמרתי לו, מה זה שבכל שעה שמתרבים הרשעים בעולם והדין שרוי בעולם, צדיקים שבהם לוקים עליהם? שפך שגינו, בחטא הדור, קדושים וצדיקים יתפסו. למה? אם משום שהם לא מוכיחים את העולם על מעשיהם - פמה הם שמוכיחים ולא מקבלים מהם, והצדיקים כפופים לפניהם. ואם משום שאין מי שיגן על העולם - לא ימותו ולא יתפסו בחטאיהם, שהרי חדוה היא לצדיקים באבודם.

אמר לו, בודאי בחטא הדור נתפסים הצדיקים, והרי בארנו דברים אלו. אבל בשעה שנתפסים הצדיקים בחלאים או במכות, זה בשביל לכפר על העולם, ואז יתכפרו כל חטאי הדור. מנין לנו? מפל איברי הגוף. בשעה שפל האיברים במצוקה וחלי גדול שורה עליהם, איבר אחד צריך ללקות כדי שיתרפאו כלם. ומיהו? הדרוע. הדרוע לוקה ומוציאים ממנה דם, ואז הרי רפואה לכל איברי הגוף.

גם כך בני העולם הם איברים זה

בתריה, וחסד יי מעולם ועד עולם ועאל ליה פהנא רבא לגו קדש קדשים. ונטיל ליה, ואוליד ליה כמלקדמין, ואתחדש כנשר ועולמין. ואתהדר איהו נער.

עד דהוו יתבי, חמו חד טולא דקיימא עלייהו, אזלא ואתיא, אזלא ואתיא, בגו ביתא. תוהו. אמר רבי אבא, יוסי בני, אימא לך מה דהוה לי עם בוצינא קדישא. יומא חד הוינן אזלינן בבקעתא דאונז, והוינן לעאן באורייתא, פל ההוא (דף ר"ח ע"א) יומא, ומגו תוקפא דשמשא אותבנין גפי חד טינרא, בגו נוקפא חדא.

אמינא ליה, מאי האי, דבכל שעתא דחייבין אסגיאו בעלמא, ודינא שרייא בעלמא, זכאין דבהון לקאן עלייהו. דהכי תנינן, בחובא דדרא, קדישייא וצדיקייא יתפסון. אמאי, אי בגין דאינון דלא מוכיחין לעלמא על עובדייהו, פמה אינון דמוכיחין, ולא מקבלי מנייהו, וצדיקייא אתכפייין קמייהו. ואי בגין דלא הוי מאן דיגין על עלמא, לא יהון מתין, ולא יתפסון בחובייהו, דהא חדוה איהו לצדיקייא באבודא דלהון. אמר ליה, בחובה דדרא ודאי מתפסין צדיקייא, והא אוקימנא הני מילי. אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין, או במכתשין, בגין לכפרא על עלמא הוי, פדין יתכפרון פל חובי דרא, מנלן. מפל שייפי גופא, בשעתא דכל שייפין בעאקו, ומרע סגי שרייא עלייהו, שייפא חדא אצטריף לאלקאה, בגין דיתסון פלהו, ומנו. דרועא. דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא, פדין הא אסוותא לכל שייפי גופא.

אוף הכי בני עלמא אינון שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קדשא בריף

עם זה. בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לתת רפואה לעולם, מלקה צדיק אחד ביניהם במחלות ומכות, ובגללו נותן רפואה לכל. מנין לנו? שכתוב (ישעיה ג) והוא מחלל מפשעינו מדכא מעונתינו וגו', ובחברתו נרפא לנו. ובחברתו - הקצת דם, כמו מי שמקזי זרוע, ובאותה חבורה נרפא לנו, רפואה הוא לנו לכל איברי הגוף.

והעולם לא מלקה צדיק, אלא כדי לתת רפואה לדור ולכפר עליהם, (וסוד זה צדיק ורע לו) שזה נוח לצד האחר שהדין שולט (לשלט) על הצדיק יותר מהכל, שלא חושש אז לכל העולם ולא משגיח בהם מהשמחה שהוא שולט עלינו. ואותו צדיק זוכה לשלטון עליון בעולם הזה ובעולם הבא. צדיק וטוב לו, שלא חושש הקדוש ברוך הוא לכפר על העולם.

אמרתי לו, אלו לא היו בזמן אחד - יפה. אבל פאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש מחלות, ולזה יש את כל טוב העולם. אמר לי, באחד מהם או בשנים מספיק, שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות הכל, (ס"א כל עוד) כמו שלא צריך אלא זרוע אחת להלקות ולהקזי לתת רפואה לכל האיברים. גם פאן, בצדיק אחד מספיק.

ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה על כל האיברים, אז צריך להקזי משתי זרועות. גם כן, אם התרבו החטאים וכבדים על העולם, אז כל הצדיקים לוקים, לתת רפואה על כל הדור. אבל בזמן אחד התרבו כל כן, אז רק צדיק אחד לוקה, ושאר הצדיקים בשלום, שהרי לא צריך העולם שכלם ילקו. נרפא העם - נרפאו

הוא למייהב אסוותא לעלמא, אלקי לחד צדיקא בינייהו, במרעין ובמכתשין, ובגנייה יהיב אסוותא לכלא. מנלן. דכתיב, (ישעיה ג) והוא מחלל מפשעינו מדוכא מעונתינו וגו'. ובחבורתו נרפא לנו. ובחבורתו, אקזותא דדמא, פמאן דאקזי דרועא, ובההוא חבורא נרפא לנו, אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא.

והעולם לא אלקי צדיקא, אלא למייהב אסוותא לדרא, ולכפרא עליהו. (ורוא דא צדיק ורע לו) דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא שלטא (לשלטא) על זכאה יתיר מפלא, דלא חייש פדין לכל עלמא, ולא אשגח בהו, מחדוה דשליט עליה. וההוא זכאה זכי לשולטנא עלאה, בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. צדיק (דף רי"ח ע"ב) וטוב לו, דלא חייש קדשא בריה הוא לכפרא על עלמא.

אמינא ליה, אלו לא הוו בחד זמנא, יאות. אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית כל טיבו דעלמא. אמר לי, בחד מנייהו או תרין סגי, דלא בעא קדשא בריה הוא לאלקאה כלא, (ס"א כל דמה) כמה דלא אצטריך אלא דרועא חדא, לאלקאה ולאקזאה למייהב אסוותא לכל שייפין. אוף הכא, בחד צדיקא סגי.

ואי אתקף (ס"א אתיקר) ביה מרע, על כל שייפין, פדין אצטריך תרין דרועין לאקזאה. אוף הכי, אי אסגיאו חובין יקירין על עלמא, פדין כל זכאין אלקון, למייהב אסוותא על כל דרא. אבל בזמן דלא אסגיאו כל כן, פדין חד זכאה אלקי, ושאר צדיקיא בשלם, דהא לא אצטריך עלמא דילקון בלהו. אתסיאו עמא. אתסיאו צדיקיא. ולזמנין דכל יומיהון קיימין

הצדיקים. ולפעמים שכל ימיהם עומדים במחלות להגן על הדור. אם מתו - הרי נרפא הכל ונתפפר, לפעמים כשהחטאים הם נכבדים יותר.

קמנו והלכנו, וחזק השמש היה יותר, והדרך הייתה דחוקה לנו. ראינו אילנות במדבר ומים תחיתהם. ישבנו תחת צל של אילן אחד של המדבר. שאלנוהו, מה זה שכל עמי עולם לא עושים נענוע, רק ישראל לבדם? שפשוטוקים בתורה מתנענעים לכאן ולכאן בלי למוד של אדם בעולם, ולא יכולים לעמוד בעצמם?

אמר לי, הזפרתני דבר עליון, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים. ישב שעה ובכה. אמר, אוי לבני האדם שהולכים בבהמות השדה בלי שכל. בדבר הזה לבדו נודעות נשמות קדושות של ישראל בין נשמות עמים עובדי כוכבים ומזלות. נשמות ישראל נגזרו מתוך גר קדוש שדולק, שכתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. וגר זה, בשעה שנאחו (שנדלק) מתוך תורה העליונה, לא שוכף האור עליו אפלו רגע. וסוד זה - (תהלים פז) אלהים אל דמי לך. כמו זה כתוב - (ישעיה סב) המזכירים את ה' אל דמי לך. אין שכוף לך. אור הגר, פיון שנאחו תוף הפתילה, אותו האור לא שוכף לעולמים, אלא מתנענע האור לכאן ולכאן ולא שוכף לעולמים.

כמו זה ישראל, שנשמותיהם מתוך אותו אור הגר - פיון שאמר דבר אחד של התורה, הרי האור דולק, ולא יכולים הם לשכף, ומתנענעים לכאן ולכאן ולכל הצדדים כאור הגר, שהרי כתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם.

במרעין, לאגנא על דרא. מיתו, הא אתסי כלא, ואתכפר. לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

קמנא ואזלנא. ותוקפא דשמשא הוה יתיר, ודחיק לן באורחא. חמינן אילנין במדברא, ומיין תחותיהו. יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה, מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין נענועא, אלא ישראל בלחודיהו, דכד לעאן באורייתא, מתנענען הכא והכא, בלא למודא דבר נש בעלמא, ולא יכלין למיקם בקיומיהו.

אמר לי, אדפרתן מלתא עלאה, ובני עלמא לא ידעין, ולא משגיחין. יתיב שעתא ובכה, אמר, ווי לבני נשא דאזלין בכעירי חקלא, בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודוי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל, בין נשמתהון דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות. נשמתהון דישראל אתגזרו, מגו בוצינא קדישא דדליק, דכתיב, (משלי כ) גר יי נשמת אדם. והאי גר בשעתא דאתאחד (נ"א דאתדליק) (דף ר"ט ע"א) מגו אורייתא דלעילא, לא שכיף נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא, (תהלים פג) אלהים אל דמי לך. פגוונא דא כתיב, (ישעיה סב) המזכירים את יי אל דמי לך, לא שכיכו לכוון. נהורא דשרגא פיון דאתאחדא גו פתילה, ההוא נהורא לא שכיף לעלמין, אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן, ולא משתכיף לעלמין.

בגוונא דא, ישראל, דנשמתיהו מגו ההוא נהורא דשרגא, פיון דאמר מלה חדא דאורייתא, הא נהורא דליק, ולא יכלון אינון לאשתפכא, ומתנענען לכאן ולכאן, ולכל סטריין. פנהורא דשרגא, דהא (משלי כ) גר יי נשמת אדם כתיב.

וְכַתִּיב, (יחזקאל לד) אָדָם אֶתֶם, אֶתֶם קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אוֹמְיִן עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נִשְׁמָתִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין, וְלֹא מְתַנְעֵנְעִין, דְּהָא לִית לֹוֹן אוֹרֵייתָא, וְלֹא דְלָקִין בָּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שְׂרִיָּא בְּהוֹן, אֵינּוֹן קִימִין פְּעֻצִים בְּגוּ נְהוּרָא דְדָלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרִיא עַלְיֵיהוּ, וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא כְּלָל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְאָה, זַכָּאָה חוֹלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאֵי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רַעִיא מְהִימְנָא (רועה הנאמן)

וּבְחַבּוּרָא רַאשׁוֹן אָמַר הַרְוּעָה הַנְּאָמָן, מְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, יְפָה אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים ק) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאֵינְנוּ - כָּאֵן צְרִיף לְפִתְחַ בְּדַבְרִים, מַה זֶה עֲבָרָה בּוּ? זוּ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, אָחַד מֵאוֹתָם מְלֹאכִים רַעִים.

שְׂמֻשׁוּם שְׁלֹא יָדְעוּ בּוּ אוֹתָם בְּעַלְי חֻטָּאִים, צְרִיף לְעִשׂוֹת לוּ שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, כְּמוֹ אַבְרָהָם, שְׁנֵאֵמַר בּוּ (בראשית יב) לָךְ לָךְ מְאַרְצָךְ וּמְמוֹלְדְתָךְ - הָרִי שְׁנוּי מְקוּם. (שם יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם - הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה - שְׁהַשְׁתַּנָּה מְמַעֲשִׂים רַעִים שְׁעֵשָׂה בְּתַחֲלָה לְמַעֲשִׂים טוֹבִים. הוּא מְשַׁל לְרוּחַ שְׁל אוֹתוֹ שְׁמַת בְּלֹא בְּנִים. כְּמוֹ זֶה עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְאָדָם כְּשֶׁגָּרַשׁ אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהִבְיָאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרִי נִתְבָּאָר לְמַעְלָה.

מְשַׁנָּה פְּנִי וְתַשְׁלַחְהוּ (איוב טז). וּמְשׁוּם זֶה כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ. אָחַד מֵאוֹתָם מְלֹאכִים רַעִים, כְּשֶׁרוּאָה אוֹתוֹ מְשַׁנָּה בְּזִמְן שְׁנַפְגָּשׁ (בבא עמו, שוואלים אוֹתוֹ שְׂאָר

וְכַתִּיב, (יחזקאל לד) אָדָם אֶתֶם, אֶתֶם קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אוֹמְיִן עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נִשְׁמָתִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין, וְלֹא מְתַנְעֵנְעִין, דְּהָא לִית לֹוֹן אוֹרֵייתָא, וְלֹא דְלָקִין בָּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שְׂרִיָּא בְּהוֹן, אֵינּוֹן קִימִין פְּעֻצִים בְּגוּ נְהוּרָא דְדָלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרִיא עַלְיֵיהוּ, וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא כְּלָל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְאָה, זַכָּאָה חוֹלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאֵי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רַעִיא מְהִימְנָא

וּבְחַבּוּרָא קְדַמָּאָה אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, שְׁפִיר אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים ק) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאֵינְנוּ, הִכָּא צְרִיף לְמַפְתַּח מַלִּין, מָאֵי עֲבָרָה בּוּ. דָּא עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה. חַד מְאִינּוֹן מְלֹאכִין רַעִים.

דְּבַגִּין דְּלֹא יִשְׁתַּמוּדְעוּ בֵּיהּ אֵינּוֹן מְאַרִי חוּבִין, צְרִיף לְמַעְבַּד לִיהּ שְׁנוּי מְקוּם, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה. כְּגוֹנוֹנָא דְאַבְרָהָם, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית יב) לָךְ לָךְ מְאַרְצָךְ וּמְמוֹלְדְתָךְ, הָרִי שְׁנוּי מְקוּם. (בראשית יז) וְלֹא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אַבְרָם, וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם, הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה דְאַשְׁתַּנִּי מְעוֹבְדִין בִּישִׁין דְּעַבַּד בְּקַדְמִיתָא, לְעוֹבְדִין טָבִין. אִיהוּ מְתַלָּא. לְרוּחַ דְּהָהוּא דְמִית בְּלֹא בְּנִין. כְּגוֹנוֹנָא דָּא עַבַּד קְדַשָׁא בְּרִיף הוּא לְאָדָם, כַּד תְּרִיף לִיהּ מְהָהוּא עֲלָמָא, וְאֵינִיתִי לִיהּ לְהֵאֵי עֲלָמָא. וְהָא אֶתְמַר לְעִיל.

מְשַׁנָּה פְּנִי וְתַשְׁלַחְהוּ, (איוב יד) וּבַגִּין דָּא כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ, חַד מְאִינּוֹן מְלֹאכִין רַעִים, כַּד חֲזִי לִיהּ מְשׁוּנָה, בְּזַמְנָא דְאַעֲרַע (ס"א ביה) עַמִּיָּה, שְׁאַלִין לִיהּ שְׂאָר מְשַׁחִיתִין עֲלֵיהּ, דָּא הוּא מְאַרִי חוּבָךְ. אִיהוּ עֲנִי לֹוֹן וְאָמַר, וְאֵינְנוּ.

המשחיתים עליו: זהו בעל חובך? הוא עונה להם ואומר: איננו.

בשמותג'רש ממקומו ונטטע במקום אחר, נאמר בו ולא יפירנו עוד מקומו, בגלל (ויקרא יד) ש'עפר אחר יקח וטח את הבית. וזהו סוד ונתן את הבית את אבניו ואת עציו - אותם עצמות וגידים ובשר שהיה, חזר לעפר. מה כתוב בו? (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, משום שהיה מנגע. ואחר כך, ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש, ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר ולא יפירנו עוד מקומו - על רוח, שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה. זהו משל לאילן שלא עושה פרות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (מהבוח) שעושה פרות, ונכלל זה בזה ועושה פרות. באותו זמן נאמר בו, ולא יפירנו עוד מקומו.

גם כך בן אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים, ולא יכול לקיים מצוות התורה ולא מצליח בתורה - עושה שנוי מקום ונעקר משם, ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים, בעלי תורה, בעלי מצוות. שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. והאדם הוא עץ, שכתוב (דברים ב) כי האדם עץ השדה. והמצוות שבה דומות לפרי. ומה כתוב בו? רק עץ אשר תדע פי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית - מהעולם בין והאדם מקום, ונטטע במקום אחר בין צדיקים.

מה אדם בלי בנים נקרא עקר ואשתו עקרה, גם כך תורה בלי מצוות נקראת עקרה. ולכן פרשה, לא המדרש הוא עקר אלא המעשה. באו החברים והשתטחו לפניו ואמרו, כעת למדנו

כד אתתך מאתריה, ואתנטטע באתר אחר, אתמר ביה ולא יפירנו עוד מקומו. בגין (ויקרא יד) ד'עפר אחר יקח וטח את הבית. ודא איהו רזא, ונתן את הבית את אבניו ואת עציו, אינון גרמין וגידין ובשרא דהיה חזר עפרא. מה כתיב ביה (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. בגין דהיה מנוגע. ולבתר ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובני ליה גרמין וגידין. ואתחדש, כבית ישנה דעבדין ליה חדשה. ודאי איהו דאתחדש.

ומאי דאמר ולא יפירנו עוד מקומו. על רוח, דאתפליל רוחא זעירא, ברוחא עלאה. האי איהו מתלא, לאילן דלא עביד איבין, נטלין ענפין דיליה, ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה, (דא ברא) דעביד פירין, ואתפליל דא ברא, ועביד פירין. בההוא זמנא אתמר ביה, ולא יפירנו עוד מקומו.

אוף הכי בר נש דיתבי בקרתא דיתבין בה אנשין בישין, ולא יכיל לקיימא פקודין דאורייתא, ולא אצלה באורייתא, עביד שנוי מקום, ואתעקר מתמן, ואתשרש באתר דדירין ביה גוברין טבין, מארי תורה, מארי פקודין, דאורייתא אקרי עץ. הדא הוא דכתיב, (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. ובר נש הוא עץ, דכתיב, (דברים ב) כי האדם עץ השדה. ופקודין דבה, דמנין לאיבא, ומה כתיב ביה, (דברים ב) רק עץ אשר תדע פי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית מעלמא דין, וכרת מעלמא דאתי. ובגין דא צריך לאעקרא (ליה מסהוא) מההוא אתר, ויתנטטע באתר אחרא בין צדיקניא.

מה בר נש בלא בנין, אתקרי עקר, ואתתיה עקרה. אוף הכי אורייתא בלא פקודין, אתקריאת עקרה, ובגין דא אוקמוה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. אתו

הזה. וכרת - מהעולם הבא. ולכן צריך לעקר (אותו מאותו) מאותו מקום, ונטטע במקום אחר בין צדיקים.

חברייא ואשתטחו קמיה, ואמרו ודאי כען אולפנא חדושא, איך אתפליל רוח ברוח, כמאן דחזי מלה בעינא ואתבריר ליה. בקדמימא הוה לן קבלה, וכען ברירו דמלה.

ותו אתמר בחבורא קדמאה, דהא ניחא ליה לסטרא אחרא לשלטאה על זכאה, יתיר מפלא, ולא חייש בדין לכל עלמא. אדהכי, הא טולא אנדמן לגבייהו, ואמר ליה מנלן. מאיוב. דחזא קדשא בריך הוא דדרא הוה מחויבין פלגיה, ואתא שטן לקטרגא, אמר ליה קדשא בריך הוא, (איוב א) השמת לבך אל עבדי איוב פי אין כמוהו בכל הארץ, לאשתזבא ביה דרא. ואיהו מתלא לרעיא דאתא זאב למטרף עאניה, ולמיבד ליה. מה עבד ההוא רעיא דהוה חפימא, יהיב ליה אמרא תקיפא ושמנה ורבבא מפלהו, ההוא דהוה מתנהגין אבתריה פלהו. וברעו לשלטאה על ההוא אמרא טבא, שכח (נ"א ש"כ) לכלהו. מה עבד ההוא רעיא, בשעתא דהוה זאב אשתדל בההוא אמרא, ברח רעיא עם עאנא ושוי לון באתריהון. ולכתר תב לאמרא, ושזיב ליה מזאב.

הכי עביד קדשא בריך הוא עם דרא, יהיב קדשא בריך הוא לצדיק, ברשו מקטרגא, לשזבא לדרא בגיניה. ואם הוא תקיף פיעקב, אתמר ביה (בראשית לב) ויִאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, כַּל שֶׁפָּן וְכַל שֶׁפָּן דְנִצַּח לִיה, עַד דְאָמַר שְׁלַחֲנִי. אַמַּר טוּלָא טוּלָא, הָכִי הוּא, זָכָא חוֹלְקִיה דִּיהוּא צִדִּיק, דְאִיהוּ תְקִיף לְמִסְכַּל יִיסוּרִין, כַּל שֶׁפָּן מֵאֵן דְנִצַּח בְּהוּן לְמַקְטָרְגָא דִּילִיה. דְאִיהוּ שׁוֹלְטָנוּתִיה עַל כָּל דְרָא, וְאִתְחַשִּׁיב לִיה כְּאֵלוּ הוּא שְׁזִיב לוֹן, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָבִיד לִיה רַעִיא עֲלִיִּיהוּ בְּאִתְרִיהוּ, וּבְגִין דָּא זָכָה רַעִיא מְהִימְנָא. לְמַהוּי רוּעָה עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עוֹד אֱלָא דְהָכִי אֲשֵׁלִיט לִיה עֲלִיִּיהוּ בְּעֵלְמָא דְאַתִּי. בְּגִין דְשְׁזִיב לוֹן דְלָא אִתְאַבִּידוּ מִתְּמָן, דְאַנְהִיג לוֹן בְּאוּרִייתָא וּבְעוּבְכֵי דִין טְבִין.

להיות רועה על ישראל. ולא עוד, אלא שכף משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאכדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

חדוש איך נכללת רוח ברוח, כמי שראה דבר בעין והכיר לו. מקדם זה היה קבלה לנו, וכעת ברור הדבר.

ועוד נאמר בחבור ראשון, שהרי נוח לו לסטרא אחרא לשלט על הצדיק יותר מהכל, ולא חושש אז לכל העולם. בין כך הרי צל הזדמן לפניהם, ואמר לו, מנין? מאיוב. שראה הקדוש ברוך הוא שהדור מחזיבם פליה, וכא שטן לקטרג, אמר לו הקדוש ברוך הוא: (איוב ב) השמת לבך אל עבדי איוב פי אין פמהו בןכך הארץ, להציל את הדור. והוא משל לרועה שפא הזאב לטרף את צאנו ולהאבדו. מה עשה אותו רועה שהיה חכם? נתן לו פיש חזק ושמן וגדול מפלים, אותו שכלם נוהגים אחריו, וכרצון לשלט על אותו פיש טוב, שכח (השאר) את כלם. מה עשה אותו רועה? בשעה שהזאב היה מתעסק עם אותו פיש, ברח הרועה עם הצאן ושם אותם במקומם, ואחר כך שב לפיש והצילו מהזאב.

כך עשה הקדוש ברוך הוא עם הדור. נתן הקדוש ברוך הוא את הצדיק ברשות המקטרג להציל את הדור בגללו. ואם הוא חזק פיעקב, נאמר בו (בראשית לב) ויִאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ. כל שפן וכל שפן שנצח אותו, עד שאמר שלחני. אמר, צל צל, כך הוא. אשרי חלקו של אותו צדיק שהוא חזק לסבל יסורים. כל שפן מי שמנצח בהם את המקטרג שלו, שהוא שולט על כל דור, ונחשב לו כאלו הוא הציל אותם, והקדוש ברוך הוא עושה אותו רועה עליהם במקומו, ולכן זכה רועה הנאמן להיות רועה על ישראל. ולא עוד, אלא שכף משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאכדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

בין כף בא רועה הנאמן, אמר להם, ולמה לוקה זרוע ימין? שדרך כל בעלי הרפואה שמקיזים בהתחלה זרוע ימין, והרי זרוע שמאל קרובה ללב, ומדוע לא מקיזים אותה? אמר לו, משום שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות יותר, שהרי בזה מספיק, ואם כבדה המחלה על איברי הגוף, מקיז מזרוע שמאל.

אמר לו, אם לא היו שניהם בזמן אחד - יפה, אבל כאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש חלאים ומכות, ולזה יש טוב. למה? אם יכבד החלי - יקיז לשניהם, שהם שתי זרועות, לתת רפואה לכל האיברים. ואם לא יכבד בו החלי על כל האיברים, למה מקיז לזרוע ימין יותר מהשמאל? אלא (אמר לו), אמר אתה.

אמר לו, ודאי גוף ושתי זרועות הם כנגד האבות. ראש כנגד אדם הראשון, זרוע ימין כנגד אברהם, זרוע שמאל כנגד יצחק, גוף כנגד יעקב. ומתוך לגוף - כבד לימין, טחול לשמאל - עשו וישמעאל. לב יעקב, באמצע. פנפי ראה וכליות כנגד אברהם ויצחק. ראה מים, שהם (כנפי ראה שואבים) שואבים כל מיני משקים. כליות אש, שמבשלות זרע שיוורד מהמח.

ומשום שאברהם הוא מים, שם זרעו בגלות אדם, ומשום זה כבד לימין אברהם. ומרה, שהכבד הוא חרב שלה, היא מרה, נאמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואם מתרבים החטאים בכני אברהם, שהם בגלות אדם, נכבד בו החלי שמי שלקחו ממנו דם. שמי שלקחו ממנו דם, שפכו דמו, ונשאר עני, שעני חשוב כמת.

ואם החטאים מתרבים מצד בני יצחק, שהם (בגלות) בין ישמעאל, בית חליו יכבד מצד טחול

אדהכי הא רעיא מהימנא, אמר לון, ואמאי לקי זרועא ימינא. דאורח כל מארי אסוותא דאקיזין בקדמיתא דרועא ימינא, והא דרועא שמאלא איהו קריב ללבא, אמאי לא אקיזין ליה. אמר ליה בגין דקודשא בריך הוא לא בעי לאלקאה נתיר, דהא בהאי סגיי, ואי אתיקר מרעא על שייפין דגופא, אקיז דרועא שמאלא. אמר ליה, אי לא הוו תרווייהו בחד זמנא, נאות אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית טיבו. אמאי. אי אתיקר ביה מרעא יקני לתרווייהו, דאינון תרין דרועין, למיהב אסוותא לכל שייפין, ואי לא אתיקר ביה מרעא על כל שייפין, אמאי אקיז לדרועא ימינא, נתיר משמאלא. אלא (נ"א אמר ליה) אימא אנת.

אמר ליה, ודאי גופא ותרין דרועין, אינון לקבל אבהן. רישא, לקבל אדם קדמאה. דרועא ימינא, לקבל אברהם. דרועא שמאלא, לקבל יצחק. גופא, לקבל יעקב. ומלגו לגופא, כבד לימינא. טחול לשמאלא. עשו וישמעאל. לבא יעקב, באמצעיתא. פנפי ריאה וכוליין, לקבל אברהם ויצחק. ריאה מים. דאינון (ס"א כנפי ריאה שואבין) שואבין כל מיני משקין. כולין אשא, דבשיל זרע דנחית ממוחא.

ובגין דאברהם איהו מים, שני זרעיה בגלותא דאדם ובגין דא כבד לימינא דאברהם, ומרה, דכבד חרב דיליה, איהי מרה, אתמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואי חובין מתרפין בכנוי דאברהם דאינון בגלותא דאדם, אתיקר ביה מרע עליהו מסטרא דכבד, דרועא ימינא צריך לאלקאה לאקזא דמיה מגיה, דמאן דנטלין מגיה ממוניה, כאלו שפיכו דמיה, ואשתאר עני, דעני חשוב כמת.

ואי חובין מתרפין מסטרא דבני יצחק, דאינון (ס"א בגלותא) עליהם מצד הכבד. זרוע ימין צריך להלקות, להקיז ממנו דם. שפכו דמו, ונשאר עני, שעני חשוב כמת. ואם החטאים מתרבים מצד בני יצחק, שהם (בגלות) בין ישמעאל, בית חליו יכבד מצד טחול

שְׁבַשְׂמַאל, וְצָרִיף לְהַקִּיזוּ זְרוּעַ שְׂמַאל, וְלֹא יוֹתֵר.

וְאִם מִתְּרַבִּים הַחֲטָאִים בְּכַנִּי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם אַחֻזִּים לְשֵׁנֵי צַדִּידִים, שֶׁהֵם מִפְּזָרִים בְּכַנִּי עָשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, הָרִי הַחֲלִי נִכְבַּד עַל הַגּוּף, וְצָרִיף לְהַקִּיזוּ מִשְׁתֵּי זְרוּעוֹת. וְאִם כָּל הַשְּׁלֵשָׁה בְּמַחְלוֹת כְּאֶחָד, הָרִי הַחֲלִי עָלָה לְרֹאשׁ, וְצָרִיף לְהַקִּיזוּ וְרִידֵי הָרֹאשׁ, וּשְׁלֹשֶׁת אֱלֹהֵי נַעֲשׂוּ מְרַפְּכָה לְאָדָם הָרֹאשׁוֹן וְלְאֲבוֹת, וּבָהֶם הַתְּחִזְקוּ לְסַבֵּל יִסּוּרִים, לְהִגָּן עַל הַדּוֹר לְאַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם.

אוֹי לָהֶם לְדוֹר שְׂגוּרִמִּים שִׁילְקוּ הָאֲבוֹת וְאָדָם הָרֹאשׁוֹן וְאֵלֶּה הַצַּדִּיקִים שֶׁבִּינֵיהֶם, שְׁאִין הַפְּרֻדָּה בֵּין צַדִּיקִים אֵלּוּ לְאֲבוֹת וְאָדָם, שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת שְׁלֵהֶם, וְהַדַּחֲק וְהַצַּעַר וְהִיגוֹן שְׁלֵהֶם מְגִיעִים לְאֲבוֹת וְלְאָדָם. כְּמוֹ שֶׁהֵינִי, נַחֲלִים אֵלּוּ שִׁיּוּצָאִים מִשָּׁם, אִם חוֹזְרִים עֲכוּרִים וּמְלַכְלָכִים לִיָּם, הָרִי הֵינִי נוֹטֵל מֵעֲכִירוֹת וְלִכְלוּף שְׁלֵהֶם. וּבִכַּח הֵינִי שֶׁהוּא תְּקִיף, לֹא סוֹבֵל לְכַלּוֹף שְׁלֵהֶם זוֹרֵק אוֹתוֹ הַחוּצָה, וְנִשְׁאַרְוּ הַנְּחָלִים צְלוּלִים וְזָפִים מְאוֹתוֹ לְכַלּוֹף.

כְּמוֹ שֶׁאֵמַר מְנַקֵּה לְכַלּוֹכֵי בְּנֵי הַקְּטָנִים, כִּי הָאֲבוֹת מְטַהְרִים חֲטָאִים וְלִכְלוּכִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁנִּמְצָאִים בָּהֶם צַדִּיקִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם, חֲזָקִים לְסַבֵּל יִסּוּרִים עַל הַדּוֹר. בְּאוֹתוֹ זְמַן אֵין הַפְּרֻדָּה בָּהֶם. בָּאוּ כֻלָּם וּבְרַכּוּהוּ, וְאָמְרוּ לוֹ, סִינֵי סִינֵי, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵתוֹ מְדַבֵּרֶת בְּפִיו, מִי יִכּוֹל לַעֲמֹד לְפָנָיו בְּכָל? אֲשֶׁרֵי חֲלָקְנוּ שְׁזָכִינוּ לְחַדֵּשׁ חֲבוּר רֹאשׁוֹן זֶה בְּךָ לְהֵאִיר שְׁכִינָה בְּגִלוּת.

אָמַר לָהֶם, רַבָּנִים שֶׁל כָּל דוֹר הֵייתֶם בְּזִמְנֶם, כָּל שֶׁכֵּן מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁחֲכַמְתּוּ מְאִירָה כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהִיוּ אַחֲרָיו, אֵל תִּתְּנוּ

בֵּין יִשְׁמַעֲאֵל, בִּי מְרַעִיָה יִתְקַר מִסְטָרָא דְטָחוּל לְשְׂמַאֲלָא, וְצָרִיף לְאֶקְזָא דְרוּעָא שְׂמַאֲלָא, וְלֹא יִתִּיר.

וְאִי חוּבִין מִתְּרַבִּין בְּכַנִּי יַעֲקֹב, דְּאֵינוּן אַחִידִין לְתַרִּין סְטָרִין, דְּאֵינוּן מְפּוֹזְרִים בְּכַנִּי עָשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, הָא מְרַעָא אֲתִיקַר עַל גּוּפָא, וּבְעֵי לְאֶקְזָא ב' דְרוּעִין. וְאִי כִלְהוּ תַלְתַּת בְּמַרְעִין בְּחָדָא. הָא מְרַעָא סְלִיק לְרִישָׁא, וּבְעֵי לְאֶקְזָא וְרִידִין דְרִישָׁא, וְאֵלִין תַּלְתַּת אֲתַעֲבִידוּ מְרַפְּכָה לְאָדָם קְדַמָּא וְלְאַבְהֶן, וּבְהוּן אֲתַתְּקִפוּ לְמַסְבֵּל יִסּוּרִין, לְאַגָּא עַל דָּרָא לְאַרְבַּע סְטָרֵי דְעֵלְמָא.

וְוִי לִיה לְדָרָא, דְגַרְמִין דִּילְקוּן אַבְהֶן וְאָדָם קְדַמָּא, וְאֵלִין צַדִּיקֵיָא דְבִינֵיהוּ, דְלִית אַפְרָשׁוּתָא בֵּין אֵלִין צַדִּיקֵיָא, לְאַבְהֶן וְאָדָם, דְּאֵינוּן נִשְׁמַתִּין דְלַהוּן, וְדוּחֲקָא וְצַעֲרָא וּיְגוּנָא דְלַהוּן, מְטִי לְאַבְהֶן וְאָדָם. כְּגוּוּנָא דִּימָא, אֵלִין נַחֲלִין דְנַפְקִין מִתְּמָן, אִי חוֹזְרִין עֲכוּרִין וּמְלּוּכְלָכִין לִימָא, הָא יִמָּא נְטִיל מִן עֲכִירוֹ וְלִכְלוּכָא דְלַהוּן. וּבְחִילָא דִּימָא דְאִיהִי תְקִיפָא, לֹא סְבִילַת לְכַלּוּכָא דְלַהוּן, וְזַרְיקַת לִיה לְבָר, וְאֲשַׁתָּרוּ נַחֲלִין צְלוּלִין וְדַכְיִין מֵהֵוּא לְכַלּוּף.

כְּגוּוּנָא דְאִימָא, דְדַכִּיָּאֵת לְכַלּוּכִין דְבַנְהָא זַעֲרִין, הַכִּי אַבְהֶן מְדַכְּאִין חוּבִין וְלִכְלוּכִין דְבַנְהָא דִּישְׂרָאֵל, כַּד אֲשַׁתְּכַחוּ בְהוּן צַדִּיקֵיָא כְּעוּבְדִיהוּן, תְּקִיפִין לְמַסְבֵּל יִסּוּרִין עַל דְרִיהוּן. בְּהֵוּא זְמַנָּא לִית אַפְרָשָׁא בְהוּן. אָתוּ כִלְהוּ וּבְרִיכוּ לִיה, וְאָמְרוּ לִיה סִינֵי סִינֵי, דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא וְשִׁכְנֵתִיה מְלִיל בְּפוּמוֹי, מָאן יִכִּיל לְקִימָא קַמִּיה בְּכֵלָא. זַפְּאָה חוּלְקָנָא, דְזַכִּינָא לְחַדְשָׁא חֲבוּרָא קְדַמָּא דָא כִּי, לְאַנְהָרָא שְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא.

אָמַר לוֹ, רַבָּנִין דְכָל דָּרָא הוּיָתוּ בְזִמְנֵיהוּן, כָּל שֶׁכֵּן בּוּצִינָא קְדִישָׁא, דְנִהִיר חֲכַמְתִּיה בְּכָל דְרִין דְהוּוּ אַבְתְּרִיה, אֵל תִּתְּנוּ דְמִי לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּאוּרִיָּתָא, עַד יַעֲרָה עֲלֵינוּ רִיחַ קְדָשָׁא (לְגַבֵּי שְׁכִינְתִּיה) דְהָא לֹא אִית

הֵייתֶם בְּזִמְנֶם, כָּל שֶׁכֵּן מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁחֲכַמְתּוּ מְאִירָה כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהִיוּ אַחֲרָיו, אֵל תִּתְּנוּ

דמי לקדוש-ברוך-הוא בתורה
עד יצרה עליו רוח הקדש (אל
שכינתו), שהרי אין רשות
להשתמש במטטרו"ן שר הפנים
רק לה, שאותיות שלו רמוזים
בשמה.

ובעת צריך רופא לדעת בכמה
מעלות עלה דפק אותו החולה
בגלות אדום, שנאמר עליו
שחולת אהבה אני. שהרי כמה
רופאים התכנסו עליו לדעת סוף
החלי שלו בדפיקות הללו, ולא
היה אחד מהם שיודע בהם
שדפק אותו חולה לא כל רופא
בקי לדעת בו, שיש דפיקות של
קשר"ק קשר"ק קשר"ק, שהנביא
אמר עליהם (ישעיה כו) כמו הרה
תקריב ללדת תחיל תזעק
בחבליה.

וכב"ם עשרה שופרות, כלולים
בשלושה, שהם סימן קשר"ר,
שהוא תקיעה שברים תרועה.
ותקיעה נראית ארץ הגלות,
שברים התקרבות הגלות.
בתרועה תבא הגאולה, שנגא
דחק אחר דחק, ואין רוח בין זה
לזה, שודאי כיון ששאר עמים
מעפבים את ישראל בגלות,
דחקם מקרב להם הגאולה. גם כף
מהירות הדפק זה אחר זה, בו
יוצאת נפש האדם, אחר שאין
רוח בין זה לזה.

קשר"ק קשר"ק קשר"ק, הוא ששם
קשר"ר, תקיעה שברים תרועה,
שיעבר בו שגר מן העולם, שבו
שבועה - (שמות יז) מלחמה לה'
בעמלק. יתעורר בעולם שיר
פשוט, וכפול, ומשולש, ומרבע,
שהוא עולה אותיות שלו: י',
י"ה, יה"ו, יהו"ה - ע"ב. באותו

זמן - ובכך צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו. ו' תוספת - אלף הששי.
קדם שלו עק"ב, חרב בית המקדש, ולאחריו עד תשלום רע"ב יהיה ער"ב. זהו שכתוב (שם טו)
ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי עבדך ערב את הנער וגו'. (עד כאן רעיא מהימנא).

רשו לאשתמשא במטטרו"ן שר הפנים אלא לה, דאתון
דיליה רמיזין בשמה.

ובעז צריך אסיא, למנדע בכמה דרגין אסתלק דפיקו
דההוא חולה בגלותא דאדום, דאתמר עליה (שיר
השירים ה) שחולת אהבה אני. דהא כמה אסיין אתכנשו
עליה, למנדע קין דמרעא דיליה, באלין דפיקין, ולא
הוה חד מנייהו דאשתמודע בהון, דדפיקו דההוא חולה,
לא כל אסיא בקי לאשתמודע ביה, דאית דפיקין דקשר"ק
קשר"ק קשר"ק, דאמר נביא עליהו (ישעיה כו) כמו הרה
תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה.

ובלחו עשר שופרות, פלילין בתלת, דאינון סימן קשר"ר,
דאיהו תקיעה שברים תרועה. ותקיעה אחזי
אריכו דגלותא, שברים קריכו דגלותא. תרועה ביה ייתי
פורקנא, דאחזי דוחקא בתר דוחקא, ולית רוחא בין
דא לדא, דודאי כיון דשאר עמין מעפבין לון לישראל
בגלותא, דוחקא דלהון מקרב לון פורקנא. אוף הכי
מהירו דדפיקו דא בתר דא, ביה נפיק נפש דבר נש,
בתר דלית רוח בין דא לדא.

קשר"ק קשר"ק קשר"ק, איהו דשוי קשר"ר, תקיעה שברים
תרועה. דאתעבר ביה שגר מן עלמא, (דף ר"ט
ע"ב) דביה אומא, (שמות יז) מלחמה ליי בעמלק. יתער
בעלמא. שיר פשוט, וכפול, ומשולש, ומרובע. דאיהו
סליק אתון דיליה, י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. בההוא
זמנא, ובכך צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו
וחסידים ברנה יגילו. ו' תוספת, אלף שתיחאה. קודם
דיליה עק"ב, חרב בי מקדשא, ולבתר דיליה, עד תשלום
רעב, יהיה ערב. הדא הוא דכתיב, (שמות טז) ערב וידעתם
כי יי הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי עבדך ערב את
הנער וגו'. (ע"כ רעיא מהימנא).

קום רבי אבא, לחדשא מילין דאורייתא, דאמרת בחבורא קדמאה. פתח רבי אבא ואמר, (ישעיה מב) שירו לי שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'. פמה חביבין ישראל קמי קדשא ברין הוא, דחדוה דלהון ותושבחתא דלהון, לאו איהו אלא (ס"א) לשתפא לקודשא ברין הוא ושכינתיה בהווא דחכי וכו') ביה. דהכי תנינן, כל חדוה דישראל דלא משתתפי בה לקודשא ברין הוא (ושכינתיה), לאו איהו חדוה. וזמין איהו סמאל וכל סיעתא דיליה לקטרגא להווא חדוה, (ס"א) ואתחור) ואשתאר בצערא ובכיה, וקודשא ברין הוא לא אשתתף בהווא צערא.

אבר מאן דשתיף קדשא ברין הוא ושכינתיה בחדוה דיליה, אם ייתי מקטרגא לקטרגא בהיא חדוה. קדשא ברין הוא ושכינתיה משתתף בהווא צערא. מה פתיב ביה (ישעיה סג) בכל צרתם לו צר. ובמאי בגין (תהלים צא) דעמו אנכי בצרה.

ומנרן, דאית לון לישראל לשתפא לקודשא ברין הוא ושכינתיה בחדוה דלהון.

(בגין דלאו איהו חדוה, אלא בשותפות דיליה מאלין) דכתיב, (שם קמט) ישמח ישראל בעושיו. ההוא חדוה דישראל לאו איהו, אלא בעושיו. בעושיו, בעושו מיבעי ליה. אלא אלן קדשא ברין הוא ושכינתיה, ואביו ואמו, דאף על גב דמיתו, קדשא ברין הוא אעקר לון מגן עדן, ואייתי לון עמיה להווא חדוה, לנטלא חולקא דחדוה עם קדשא ברין הוא ושכינתיה. פמה דאת אמר (איוב מ) העושו יגש חרבו.

דבר אחר בעושיו, בגין דבר נש אתעביד בשותפות, גברא ואתתא, וקודשא ברין הוא. ועל רזא דא כתיב, (בראשית א) נעשה אדם, בשותפו. דתנינן, תלת אמנין עבד קדשא ברין

קום רבי אבא לחדש דברי תורה שאמרת בחבור ראשון. פתח רבי אבא ואמר, (ישעיה מב) שירו לה שיר חדש תהלתו מקצה הארץ וגו'. פמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שחדוה שלהם ותשבתת שלהם אינה אלא (לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו באותו שפך וכו') בו. שפך שנינו, כל חדוה של ישראל שלא משתפים בה את הקדוש ברוך הוא (ושכינתו), אינה חדוה. ועתיד הוא סמאל וכל סיעתו לקטרג לאותה חדוה, (ויחור) וישאר בצער ובכי, והקדוש ברוך הוא לא משתתף באותו הצער.

אבר מי שמשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בחדותו, אם יבא מקטרג לקטרג באותה חדוה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו משתתף באותו צער. מה פתיב בו? (שם סג) בכל צרתם לו צר. ובמה? משום שעמו אנכי בצרה.

ומנין לנו שיש להם לישראל לשתף את הקדוש ברוך הוא ושכינתו בחדותם? (משום שאינה שמתה, אלא בשתפות שלו מאלו) שכתוב (תהלים קמט) ישמח ישראל בעשיו. אותה חדוה של ישראל אינה, אלא בעשיו. בעשיו?! בעושו צריף לו לכתב! אלא אלו הקדוש ברוך הוא ושכינתו, ואביו ואמו. שאף על גב שמתו, הקדוש ברוך הוא עוקרם מגן עדן ומביאם עמו לאותה חדוה, לקחת חלק של חדוה עם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, כמו שנאמר (איוב מ) העשו יגש חרבו.

דבר אחר בעשיו - משום שפן אדם נעשה בשתפות איש ואשה והקדוש ברוך הוא, ועל סוד זה פתיב (בראשית א) נעשה אדם, בשתפות. ששנינו, שלשה אמנים

עשה הקדוש ברוך הוא להוציא מהם עולם, ואלו הם: השמים, והארץ, והמים. וכל אחד שמש יום אחד, וחרו כמקדם.

יום ראשון הוציאו השמים אמנות שלהם, שכתוב (ש) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יום שני הוציאו המים אמנות למעשה, שכתוב (ש) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. עלו חצי מים למעלה, וחצי מים נשארו למטה. ואלמלא כף שהמים נפרדו, העולם לא היה עומד. יום שלישי עשתה הארץ והוציאה כמו שצותה, שכתוב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתוב ותוצא הארץ דשא וגו'. עד כאן כל אמנות משלשה אלה הוציאו אמנותו, ועשו מה שהצטוו. נשארו שלשה ימים אחרונים. יום רביעי הצטוו אמן ראשון לעשות אמנותו, שכתוב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והינו שמים. ביום החמישי הוציאו המים, שהוא אמנות אחרת, שכתוב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'. ביום הששי עשתה הארץ אמנותה, שכתוב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'.

בין משלשת האמנים האלה השלימו מעשיהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא: אמנות אחת יש לי לעשות, והוא אדם. התחברו כאחד, ואני עמכם, נעשה אדם. גוף שלכם, ואני אהיה שפת עמכם ונעשה אדם. כמו שבתחלה היה בשתפות, גם אחר כך פן. אבא - שבו עושה מעשה השמים ומעשה המים, והאשה - שהיא אמן שלישי כמו הארץ, והקדוש ברוך הוא שהשתתף יחד אתם. ועל סוד זה כתוב בעשיו.

הוא, לאפקא מנהון עלמא, ואלין אינון: שמיא, וארעא, ומיאי. וכל חד שמש חד יומא, ואהדרו כמלקדמין.

יומא קדמאה, אפיק שמיא אומנותא דיליה, דכתיב (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יומא תניינא, אפיקו מיא אומנותא לעבידתא, דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. אסתלקו פלגא מיא לעילא, ופלגא מיא לתתא אשתארו. ואלמלא כף דמיא אתפרשו, עלמא לא הוה קאים. יומא תליתאה, עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת, דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתיב ותוצא הארץ דשא וגו'.

עד הכא כל אומנא מאלין תלתא, אפיק אומנותא דיליה, ועבדו מה דאתפקדו. אשתארו תלת יומין אחרנין. יומא ד', אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא דיליה, דכתיב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והיינו שמים. ביומא חמשאה, אפיקו מיא דאיהו אומנא אחרא, דכתיב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'. ביומא שתיתאה, עבדת ארעא אומנותא דילה, דכתיב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'.

בין דתלת אמנין אלין אשלימו עובדיהו. אמר לון קדשא בריך הוא, אומנותא חדא אית לי למעבד, ואיהו אדם. אתחברו כחדא, ואנא עמכון, נעשה אדם, גופא דלכון, ואנא אהא שותפו עמכון, ונעשה אדם. כמה דבבדמיתא הוה בשותפו, הכי נמי לבתר. אבא, דביה עביד עבידתא דשמיא, ועבידתא דמיא. ואתתא, דאיהו אומנא תליתאה, פגוונא דארעא. וקודשא בריך הוא דאשתתף בהדיהו. ועל רזא דא כתיב בעושיו.

ואף על גב שאבא ואמא נפדרו מהעולם הזה, יש חדוה בכל שתפות. ששנינו, בשעה שהאדם משתף את הקדוש ברוך הוא בחדוה שלו, בא הקדוש ברוך הוא לגן עדן ועוקר משם את אביו ואמו, שהם שתפים אתו, ומביא אותם עמו לאותה חדוה, וכלם מזמנים שם, ובני אדם לא יודעים. אכל בצרת האדם, הקדוש ברוך הוא מזמן אליו לבדו, ולא מודיע לאביו ולאמו. זהו שכתוב (תהלים יח) בצר לי אקרא ה' ואל אלהי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

אמר הקדוש ברוך הוא, אני ושכינתי שתפות הנשמה, ואביו ואמו שתפות הגוף. שאביו מזריע לבן של העינים ושל העצמות ושל הגידים והמח, והאשה שחור שבעינים ושער ובשר ועור. וגם כף שמים וארץ וכל חיליהם השתתפו ביצירתו: מלאכים, מהם יצר הטוב ויצר הרע להיות מציר משניהם. שמש ולבנה להאיר לו ביום ובלילה. חיות ובהמות ועופות ודגים להתפרנס מהם, וכל עצים וזרעי הארץ להתפרנס מהם.

מה עשה הקדוש ברוך הוא? עקר את אביו ואמו מגן עדן והביאם עמו, להיות עמו בחדות בנו, ואין חדוה בחדות הגאלה, שכתוב בה (דברי הימים א טז) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך. אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ. (ע"כ רעיא מהימנא).

כאן רעיא מהימנא.

חור אותו צל של קדם והלף לתוף הפית כמו דמות אדם. נפל על פניו רבי אבא. אמר רבי יוסי, נזפרתי שבמקום זה ראיתי את רבי פנחס בן יאיר, יום אחד היה

ואף על גב דאבא ואמא אתפרשו מהאי עלמא, חדוה בכל שותפותא הוי. דתנינן, בשעתא דבר נש (דף ר"כ ע"א) שתיף לקודשא בריה הוא לחדוה דיליה, קדשא בריה הוא אתי לגנתא דעדן, ואעקר מתמן (כ"א דאודע תמן) לאבוהי ואמיה, דאינון שותפין בהדיה, ואייתי לון עמיה לההוא חדוה, וכלהו זמינין תמן, ובני נשא לא ידעין. אבל בעקו דבר נש, קדשא בריה הוא זמין לגביה בלחדוי, ולא אודע לאבוהי ולאמיה, הדא הוא דכתיב, (תהלים יח) בצר לי אקרא יי ואל אלהי אשוע וגו'.

רעיא מהימנא

אמר קדשא בריה הוא, אנא ושכינתי שותפותא דנשמתא, ואבוי ואמיה שותפותא דגופא, דאבוי מזריע לובן, דעינין, ודגרמין, וגידין, ומוחא. ואתתא שחור דעינין, ושערא, ובשרא, ומשכא. ואוף הדי שמיא וארעא. וכל חילין דלהון, אשתתפו ביצירתיה. מלאכין, מנהון יצר הטוב ויצר הרע למהוי מצוייר מתרווייהו. שמשא וסיהרא, לאנהרא ליה ביממא וליילא. חיון ובערין ועופין ונונין, לאתפרנסא מנהון. כל אילנין וזרעין דארעא, לאתפרנסא מנהון.

מה עבד קדשא בריה הוא, אעקר לאבוי ולאמיה מגנתא דעדן, ואייתי להו עמיה, למהוי עמיה בחדוה דבנוי, ולית חדוה כחדוה דפורקנא, דכתיב בה, (דברי הימים א טז) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי מלך. (דברי הימים א טז) אז ירננו עצי היער מלפני יי כי בא לשפוט את הארץ. (ע"כ רעיא מהימנא).

אהדרר ההוא טולא דמלקדמין, ואזלא גו ביתא, כמו דיוקנא דבר נש. נפל על אנפוי רבי אבא. אמר רבי יוסי, אדפרנא דבהאי אתרא חמינא ליה לרבי פנחס בן יאיר,

עומד במקום זה והיה אומר כף:
פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
באות י' קטנה.

משום ששני א"ב רשומים -
אלפא ביתא של אותיות גדולות,
ואלפא ביתא של אותיות קטנות.
אותיות גדולות הן בעולם הבא,
ואותיות קטנות הן בעולם
התחתון. י' קטנה, אות ברית
הקדוש. כיון שפנחס קנא על
ברית זו, נתוספה לו י' קטנה, סוד
ברית זו.

באותה שעה אמר הקדוש ברוך
הוא: מה אעשה עם משה? ברית
זו ממשה היתה, וכלתו היתה,
גנאי הוא לתת אותה לאחר בלי
דעת ורצון משה. לא נאה זה.
התחיל הקדוש ברוך הוא ואמר
למשה: משה, פנחס בן אלעזר
בן אהרן הכהן. אמר לו משה:
רבוננו של עולם, מהו? אמר לו,
אתה הוא שמסרת נפשך על
ישראל שלא יאבדו מן העולם
בכמה פעמים, והוא השיב את
חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר
משה: מה אתה רוצה ממני? הרי
הכל שלך!

אמר לו: הרי הכל שלך היא,
אמר לו שתשרה בתוכו. אמר
משה: הרי בלב שלם תהיה אליו.
אמר לו: אמר אתה בפיד והרם
קולך, שאתה מסרת אותה ברצון
ובלב שלם. זהו שכתוב לכן אמר.
אתה אמר ברצון: הנני נתן לו
את בריתי שלום. שאלו הקדוש
ברוך הוא, היה לו לומר: לכן
אמר לו הנני נתן לו את בריתי
שלום. אבל לא כתוב אלא לכן
אמר. ואם תאמר שהעברה
ממשה - לא. אלא כנר זה
שמדליקים ממנו - זה נתן
וקמה, וזה לא נגרע ממנו.

יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא, והוה אמר
הכי, (במדבר כ"ב) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
באת י' זעירא.

בגין דתרין אלפין ביתין רשימין, אלפא ביתא
דאתון רברבן, ואלפא ביתא דאתון
זעירן. אתון רברבן, אינון בעלמא דאתי.
ואתון זעירן, אינון בעלמא תתאה. י' זעירא,
ברית קיימא קדישא. כיון דקני פנחס על ברית
דא, אתוסף ביה י' זעירא, רזא דברית דא.

בהווא שעתא, אמר קדשא בריך הוא, מה
אעביד עם משה, ברית דא ממשה
הוי, וכלה דיליה הוי. גנאי הוא למיהב ליה
לאחרא, בלא דעתא ורעותא דמשה, לאו יאות
הוא. שארי קדשא בריך הוא ואמר למשה,
משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר
ליה משה, רבוננו של עולם מהו. אמר ליה,
אנת הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא
ישתצון מן עלמא בכמה זמנין, ואיהו השיב
את חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר משה
מה את בעי מני, הא כלא דיך.

אמר ליה, הא כלא דיך היא, אימא ליה
דתשרי בגויה. אמר משה, הא בלבא
שלים תהא לגביה. אמר ליה אימא אנת
בפומך, וארים קלך, דאנת מסר ליה ברעותא,
בלבא שלים. הדא הוא דכתיב, לכן אמור,
את אימא ברעותא, הנני נתן לו את בריתי
שלום. משה הוה אמר הנני נתן לו וגו',
דאילו קדשא בריך הוא, הוה ליה למימר לכן
אמור לו הנני נתן לו את בריתי שלום, אבל
לא כתיב אלא לכן אמור. ואי תימא,
דאתעברת מן משה. לא. אלא כבוצינא דא
דאדליקו מינה, דא יהיב ואהני, ודא לא
אתגרע מנה.

בא אותו הצל, וישב, ונשקו. שמעו קול אחד שהיה אומר: פנו מקום, פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר, שהוא אתכם. ששנינו, שכל מקום שצדיק חדש בו דברי תורה, כשהוא באותו העולם פוקד את אותו מקום וכא אליו, וכל שפן פשוריים בו צדיקים אחרים לחדש באותו מקום שאומרים דברי תורה, כמו זה שהיה בא רבי פנחס בן יאיר לפקד את מקומו ומצא צדיקים אלו מחדשים דברי תורה, והתחדש כמקדם אותו דבר של רבי פנחס בן יאיר לפניו.

אמר רבי אבא, נאה הדבר של רבי פנחס בן יאיר, שהרי לא כתוב לכן הנני נותן, אלא לכן אמר הנני נתן לו. וכי דבר זה היה גנוי מחסיד זה פתח ידך ולא היית אומר?! אשרי חלקנו שזכינו להיות בסיוע של הצל הקדוש כאן.

גם הוא פתח ואמר משמו של רבי פנחס, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו' - כמה נאה לו לאדם בעוד שהגר דולק ושרוי על ראשו להשתדל ולעשות רצון רבונו, משום שאותו הגר הוא כ"ח ששרוי עליו, ולכן כתוב (במדבר יד) יגדל נא כח יי. כח יי, זהו כח ששורה על ראש הצדיקים וכל אותם שמשתדלים ברצון רבונם. ועל זה שנינו, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (זהו כחו)

ודאי צריך לעורר כל איבריו בכח חזק, משום שבהתעוררות חזקה שהתחזק, התעורר אותו כח קדוש עליון ועלה לתוף הקדש, ונשבר כח וחזק הצד האחר. ולכן בכחך, שצריך לעשות רצון רבונוך.

רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (דא איהו כחו).

ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערוותא תקיף דאתקף, אתער ההוא כח קדישא עלאה, ואסתלק גו קדשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא. ועל דא (דף ר"ב ע"ב) בכחך, אצטריך למעבד רעותא דמאריך.

אתא ההוא טולא, ויתיב, ונשיק ליה. שמעו חד קלא דהוה אומר, פנון אתר, פנון אתר לרבי פנחס בן יאיר, דאיהו גבייכו. דתנינן, דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, פד איהו בההוא עלמא, פקיד לההוא אתר, ואתי ליה לגביה. ופל שפן פד שראן בגווייה צדיקייא אחרנין. לחדתא בההוא אתר, דאמרינן מלי דאורייתא. פגוונא דא דהוה אתי רבי פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשפח אלין צדיקייא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש פמלקדמין, ההוא מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה.

אמר רבי אבא, יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר, דהא לא כתיב לכן הנני נותן, אלא לכן אמור הנני נותן לו. וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ידך, ולא הוית אומר. זכאה חולקנא, דזכינא למיהוי בסיעתא דטולא קדישא הכא.

אוף הוא פתח ואמר, משמיה דרבי פנחס (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו', כמה יאות ליה לבר נש בעוד דבוצינא דליק ושריא על רישיה, לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה. בגין דההוא נהורא דבוצינא, איהי כ"ח דשריא עליה. ועל דא כתיב, (במדבר יד) יגדל נא כח יי. כח יי, דא הוא כח, דשריא על

רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (דא איהו כחו).

ודאי אצטריך לאתערא כל שייפוי בחילא תקיף בגין דבאתערוותא תקיף דאתקף, אתער ההוא כח קדישא עלאה, ואסתלק גו קדשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא. ועל דא (דף ר"ב ע"ב) בכחך, אצטריך למעבד רעותא דמאריך.

כי אין מעשה וחשבון וגו', משום שבאותו פח יש מעשה השתדלות להשתדל בעולם הזה שנקרא מעשה, עולם המעשה, להשלים סוף המחשבה. וחשבון - זהו עולם שתלוי בדבור, שהרי החשבון בדבור תלוי. ולכן כל הגימטריאות ותקופות העבורים של העולם הם בלבנה. ודעת - זהו סוד ששה צדדים שתלויים במחשבה, ונקראים עולם של אותה מחשבה. וחכמה - שהכל תלוי ממנה.

וכך אלו כלולים באותו פח, מה שאין פן בצד השאול, דרגת הגיהנם. שהרי כל אדם שלא משתדל בכ"ח זה בעולם הזה להכנס בו במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופו להכנס בשאול, שאין בו מעשה וחשבון ודעת וחכמה. שהרי הצד האחר הוא דרך שאול, שכתוב (משלי ז) דרכי שאול ביתה. מי שיתרפה מכ"ח הקדוש הזה, מתחזק בו צד האחר, ששאול ביתה.

אשר אתה הלך שמה. וכי כל בני העולם הולכים לשאול? פן, אבל עולים מיד, שכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול ויעל. פרט לאותם רשעים שלא הרתרו תשובה לעולמים, שיורדים ולא עולים. ואפלו צדיקים גמורים יורדים לשם. למה יורדים? משום שלוקחים פמה רשעים משם, ומעלים אותם למעלה. (ושם גורמים להם לתרהר בתשובה) ומי הם? אותם שהרתרו תשובה בעולם הזה ולא יכלו, והסתלקו מהעולם. וצדיקים יורדים בגלל הרשעים לתוך השאול, ולוקחים אותם, ומעלים אותם משם.

אמר רבי יוסי, כתוב (קהלת) אחת לאחת למצא חשבון. חשבון של

כי אין מעשה וחשבון וגו', בגין דבההוא כח אית מעשה, אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי מעשה, עלמא דעובדא, למשלם סופא דמחשבה. וחשבון, דא הוא עלמא, דתליא בדבורא, דהא חשבון בדבורא תליא. ועל דא, כל גימטריאות, ותקופין, ועבורין דעלמא, בסיהרא הוו. ודעת, דא איהו רזא דשית סטריין, דתליין במחשבה, ואקרון עלמא דההוא מחשבה. וחכמה, דכלא תליא מניה. ובר אלין פלילן בההוא כח, מה דלאו הכי בסטרא דשאול, דרגא דגיהנם. דהא כל בר נש דלא אשתדל בהאי כ"ח, בהאי עלמא, לאעלאה ביה, במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופיה לאעלאה בשאול, דלית ביה מעשה וחשבון ודעת וחכמה. דהא סטרא אחרא, ארח שאול איהי, דכתיב, (משלי ז) דרכי שאול ביתה. מאן דאתרפי מהאי כ"ח קדישא, אתקף ביה סטרא אחרא, דשאול ביתה.

אשר אתה הולך שמה, וכי כל בני עלמא אזלי לשאול. אין. אבל סלקין מיד, דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. בר אינון חייבין, דלא הרהרו תשובה לעלמין, דנחתין ולא סלקין. ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן. אמאי נחתין. בגין דנטלין פמה חייבין מתמן, וסלקין לון לעילא. (ותמן עברין לון לתרהר בתשובה) ומאן אינון. אינון דהרהרו בתשובה בהאי עלמא, ולא יכילו, ואסתלקו מן עלמא. וצדיקייא נחתין בגיניהון דחייבין גו שאול, ונטלין לון, וסלקין לון מן תמן.

אמר רבי יוסי, כתיב (קהלת) אחת לאחת למצא חשבון. חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא, באן דרגא דילה אינון. לא אתיב גימטריאות שעומדים בלבנה, באיזו דרגה שלה הם? לא השיב לו. אמר, שמעתי ולא נזפרתי

בדבר. קם אותו הצל והכה
 בעיניו של רבי אבא. נפל על פניו
 מתוך פחד. עד שהיה נופל על
 פניו, נפל פסוק בפיו, שכתוב (שיר
 השירים ז) עיניך ברכות בחשבון על
 שער בת רבים. ואלו העינים
 שלה: פרפראות לתוף חכמה
 עליונה שנמשכה מלמעלה,
 ומתוף חשבון ותקופות ועבורים
 מתמלאים, ונעשו ברכות, שיצאו
 מימיו לכל הצדדים, (אוקף עינים) עד
 שנפקדו לכל חשבון ועבורי
 הלכנה בלבד (שבחוץ) וכוכבים
 ומזלות לעשות חשבון, וזהו
 שער בת רבים, זוהי הלכנה
 שבחוץ.

אמר רבי אבא לרבי יוסי, אותה
 מרגלית קדושה שהיתה תחת
 ידך, מתוף סיוע של החסיד
 הקדוש שהוא אצלנו, כמה יפה
 הוא, ותזונו בו. שהרי ודאי לא
 צריך להוציא אשה להשרות
 במקום אחר, עד שבעלה יצוה
 ויתן לה רשות ללכת, ומודיעים
 לבעלה בהתחלה, ומפיס אותו
 שהוא יצוה אותה ויתן לה רשות
 ללכת לאותו מקום. כף הקדוש
 ברוך הוא פיס את משה, ועד
 שנתן לו רשות ואמר לו: אמר
 אשה, הנני נתן לו את ברית
 שלום, לשרות בתוכו. ועד שנתן
 לה רשות ללכת לשם, לא הלכה.
 מנין לנו? מצדיקו של עולם,
 שנתן לה רשות לשרות בתוף
 צדיקי העולם הזה. וישבה עמם
 כמו כלה בתוף הקשונים שלה.
 וצדיק העולם רואה ושמח בזה.
 אבל בין זרועות בעלה שוכנת,
 וחוזרת להיות אדם, וישבה
 לבעלה, כמו שנאמר (אסתר ב)
 בערב היא ובבקר היא שבה,
 היא שבה. בערב היא באה לבעלה,
 ובבקר היא שבה לצדיקי העולם,
 והכל ברשות בעלה. (וזה שכתוב

ליה. אמר, שמענא, ולא אדפרנא מלה. קם
 ההוא טולא, ובטש בעינוי דרבי אבא, נפל
 על אנפוי מגו דחילו. עד דההו נפל על אנפוי,
 נפל קרא בפומיה, דכתיב, (שיר השירים ז) עיניך
 ברכות בחשבון על שער בת רבים. ואלין
 עינין דילה, פרפראות לגו חכמה עלאה,
 דאתמשכא מלעילא, ומגו חשבון ותקופין
 ועבורין אתמליין, ואתעבידו בריכות, דנפקו
 מימין, לכל סטרין, (ג"א אינון עינין) עד דאתפקדן
 לכל חשבון ועבורין דסיהרא בלבד (כ"א דלבר),
 וככבין ומזלי למעבד חשבון, ודא איהו על
 שער בת רבים, דא איהי סיהרא דלבר.

אמר רבי אבא לרבי יוסי, ההוא מרגלא
 קדישא דהוה תחות ידך, מגו סיעתא
 דחסידא קדישא דאיהו גבן, כמה שפיר איהו,
 ואהדרנא ביה. דהא ודאי לא אצטריך לאפקא
 אתתא, למשרי באתר אחרא, עד דבעלה נפקד
 לה ויהיב לה רשו למהך. ואודעין לבעלה
 בקדמיתא, ומפייסין ליה, דהוא נפקד לה,
 ויהיב לה רשו למיהך לההוא אתר. כף קדשא
 בריך הוא פייס למשה, ועד דיהיב ליה רשו,
 ואמר ליה אימא אנת, הנני נותן לו את בריתי
 שלום, למשרי בגויה, ועד דיהיב לה רשו
 למהך תמן, לא אזלת.

מנלן. מצדיקו של עולם, דיהיב לה רשו,
 למשרי גו צדיקי בהאי עלמא. ויתבא
 עמהון, ככלה גו קשוטתא. וצדיקא דעלמא
 חמי, וחדוי בהאי. אבל בין דרועי דבעלה
 שכיבת, ואתהדרת למהוי בהדייהו, ותבת
 לבעלה. כמה דאת אמר, (אסתר ב) בערב
 היא באה ובבקר היא שבה. בערב היא
 באה, לגבי בעלה. ובבקר היא שבה,
 לגבי צדיקיא דעלמא. וכלא ברשותא

דְּבַעְלָהּ. (הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).
 וּמֹשֶׁה פָּךְ אָמַר, הֲנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי, כְּמָה
 דְּצַדִּיק דְּלַעֲיֵלָא נוֹתֵן, אוֹף אָנָּא הֲנִי
 נוֹתֵן, מִתְּנָה לְמַהְדָּר מִתְּנָה אִיהִי. וּבְגִין בְּרִית
 דָּא, רְיוּחַ כְּהוֹנָה עֲלָאָה. וְאִי לָא תְּהָא בְּהַדְיָה,
 לָא אֲתַקְשֵׁר פְּנַחֶס בְּדַרְגָּא דְּכְהוֹנָה עֲלָאָה, דְּהָא
 בְּרִית דְּבִקָּא אִיהוּ תְּדִיר בִּימִינָא עֲלָאָה. וְיִמִּינָא
 עֲלָאָה דָּא, זְמִין לְמַבְנֵי בֵּי מְקַדְשָׁא, דְּאִיהוּ
 בְּרִית.

(תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).
 וּמֹשֶׁה פָּךְ אָמַר, הֲנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת
 בְּרִיתִי. כְּמוֹ שְׁצַדִּיק שְׁלֹמְעֵלָה
 נוֹתֵן, גַּם אֲנִי הֲנִי נוֹתֵן, מִתְּנָה
 לְהַחֲזִיר מִתְּנָה הִיא, וּבִשְׂבִיל
 בְּרִית זוֹ הַרְוִיחַ כְּהוֹנָה עֲלִיּוֹנָה. וְאִם
 לֹא תְהִיָּה אִתּוּ, לֹא יִתְקַשֵּׁר פְּנַחֶס
 בְּדַרְגַת כְּהוֹנָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁהָרִי בְּרִית
 דְּבִקָּה תְּמִיד בִּימִין עֲלִיּוֹן. וְזִמִּין
 עֲלִיּוֹן זֶה עֲתִיד לְכַנּוֹת בֵּית מְקַדֶּשׁ,
 שֶׁהוּא בְּרִית.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִזְכַּרְתִּי בְּדַבְּרֵי
 אֶחָד שֶׁשָּׁמַעְתִּי מֵהַמְנוּרָה
 הַקְדוּשָׁה, שֶׁשָּׁמַע מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר. יוֹם אֶחָד בָּא לְפָנָיו גּוֹי
 אֶחָד וְאָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, שֶׁלֹּשׁ
 בְּעֵינַי אֲנִי רוֹצֵה לְתַבַּע מִמֶּךָ.
 אַחַת, שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים שֶׁיִּבְנֶה לָכֶם
 בֵּית מְקַדֶּשׁ אַחֵר, וְהָרִי לֹא הָיָה
 לְהַבְנוֹת אֶלָּא רַק פְּעָמִים - בֵּית
 רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. בֵּית שְׁלִישִׁי (ובית
 רביעי) לֹא תִמְצָא בַּתּוֹרָה, וְהָרִי מָה
 שֶׁהָיָה לוֹ לְהַבְנוֹת כְּכֹר נִבְנוּ,
 וְלַעֲלוֹם אֵין בּוֹ יוֹתֵר, שֶׁהָרִי שְׁנִי
 כְּתִיב יִשְׂרָאֵל קָרָא לְהֵם הַפְּסוּק,
 וְכַתּוּב (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד
 הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.
 וְעוֹד, שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים שְׂאֵתֶם
 קְרוּבִים לַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן יוֹתֵר מִכָּל
 שְׂאֵר הָעַמִּים. מִי שֶׁקְרוּב לַמֶּלֶךְ
 הוּא שְׂמַח (יוֹתֵר) תְּמִיד, בְּלִי צַעַר,
 בְּלִי פַחַד, בְּלִי דַחַק, וְהָרִי אֵתֶם
 בְּצַעַר וּבְדַחַק וּבִגְלוֹן תְּמִיד יוֹתֵר
 מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלָנוּ לֹא הִתְקַרַּב
 צַעַר וְדַחַק וּגְלוֹן כָּלֵל. אֲנוּ קְרוּבִים
 לַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְאֵתֶם רְחוּקִים
 מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן יֵשׁ לָכֶם צַעַר וְדַחַק,
 אֲבָל וּגְלוֹן, מָה שְׂאִין לָנוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲדַכְרְנָא מְלָה חָדָא, דְּשָׁמַעְנָא
 מִבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּשָׁמַע מִשְׁמִיָּה דְּרַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר. יוֹמָא חַד, אָתָּא לְקַמִּיָּה חַד חַפִּים גּוֹי,
 אָמַר לִיָּה סָבָא סָבָא, תְּלַת בַּעֲיִין (דף רכ"א ע"א)
 בַּעֲינָא לְמַתְבַּע מְנָה. חַד, דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין דִּיתְבְּנֵי
 לְכוּ בֵּי מְקַדְשָׁא אַחֲרָא, וְהָא לָא הוּוּ לְמַבְנֵי
 אֶלָּא תְּרִי זְמַנִּין, בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, בֵּית
 שְׁלִישִׁי (ובית רביעי) לֹא תִשְׁפַח בְּאוֹרֵייתָא, וְהָא מָה
 דְּהָוָה לִיָּה לְמַבְנֵי, כְּכֹר אֲתַבְּנוֹן, וְלַעֲלוֹם לִית
 בֵּיהּ יִתִּיר, דְּהָא תְּרִי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל קָרָא לוֹן קָרָא.
 וּכְתִיב, (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה
 הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.

וְעוֹד, שְׂאֵתֶם לֹא אוֹכְלִים נְבִלוֹת
 וּטְרָפוֹת כְּדִי שְׁתַּהֲיוּ כְּרִיאִים
 וְגוֹפְכֶם יְהִיָּה בְּכִרְיָאוֹת. אֲנוּ
 אוֹכְלִים כָּל מָה שְׂרוּצִים, וְאֲנוּ
 תְּקִיפִין בְּחִילָא בְּכִרְיָאוֹתָא,

וְתוֹ, דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין, דְּאֲתוֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא
 עֲלָאָה, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, מָאֵן
 דְּמִתְקַרִּיב לְמַלְכָּא, אִיהוּ חֲדֵי (חֲדֵי) תְּדִיר, בְּלֹא
 צַעֲרָא, בְּלֹא דְחִילוֹ, וּבְלֹא דְחִיקוּ. וְהָא אֲתוֹן
 בְּצַעֲרָא וּבְדַחַקָא וּבִגְלוֹנָא תְּדִיר, יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי
 עַלְמָא. וְאֲנֵן לֹא אֲתַקְרִיב לֵן צַעֲרָא וְדַחַקָא
 וּיְגוֹנָא כָּלֵל. אֲנֵן קְרִיבִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְאֲתוֹן
 רְחִיקִין מִגִּיָּה, וְעַל דָּא אִית לְכוּ צַעֲרָא וְדַחַקָא
 אֲבָלָא וּיְגוֹנָא, מָה דְּלָא אִית לֵן.
 וְתוֹ, דְּאֲתוֹן לָא אֲכִלִי נְבִלָה וּטְרָפָה, בְּגִין
 דְּתַהוּוֹן בְּרִיאִין, וְגוֹפָא דְלָכוֹן לְהָוִי
 בְּכִרְיָאוֹתָא. אֲנֵן אֲכִלִּינֵן כָּל מָה דְּבַעֲיֵנֵן, וְאֲנֵן

חֲזָקִים בְּכַח בְּכִרְיָאוֹת, וְכֹל אֵיבְרִינוּ בְּעַמְדָם. וְאַתֶּם שְׂלֵא אוֹכְלִים, חֲלָשִׁים כְּלָכֶם בְּחֻלָּאִים רְעִים וּבְשֹׁכֵר יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. עִם שְׂשׂוּנָא אֲתַכֶּם אֱלֹהֵיכֶם בְּכֹל. זָקֵן זָקֵן, אֵל תֹּאמֶר לִי דָבָר, שְׂלֵא אֲשַׁמַּע אוֹתְךָ וְלֹא אֶקְבֵּל מִמֶּךָ. הָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו וְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וְנִעְשָׂה גֵל שֶׁל עֲצָמוֹת.

בֵּינָן שָׁנַח רַגְזוֹ, הַחֲזִיר רֹאשׁוֹ וּבִכְהָ, וְאָמַר, (תהלים ח) ה' אֲדִנְיָנוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. כִּמָּה חֲזָק פַּח הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, חֲזָק בְּכֹל הָאָרֶץ, וְכִמָּה חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂאִין לָךְ דְּבָר קִטְּן שְׂלֵא תִמְצָא בַתּוֹרָה, וְאִין לָךְ דְּבָר קִטְּן שְׂבָא בַתּוֹרָה שְׂלֵא יֵצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבָרִים אֱלוֹ שְׂשָׂאֵל אוֹתוֹ רָשָׁע, אֲנִי שְׂאֵלְתִי יוֹם אֶחָד אֶת אֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר שְׁהָרִי בִישִׁיבַת הַרְקִיעַ הַסִּתְּדָרוֹ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכָף זֶה:

שְׂבִשְׂצִאוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹתָם בְּאָרֶץ כְּמִלְאָכִים קְדוּשִׁים שֶׁל מַעְלָה, וְרָצָה לִבְנוֹת לָהֶם בֵּית קְדוֹשׁ וּלְהוֹרִידוֹ מִתּוֹךְ שָׁמַי הַרְקִיעִים וּלְנַטֵּעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, נְצִיב קְדוּשָׁה, כְּמוֹ הַדְּמוּת שֶׁלְמַעְלָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שמות טו) תִּבְאָמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נֹחַלְתֶּךָ. בְּאִיזָה מְקוֹם. בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַת ה'. בְּאוֹתוֹ שְׂפַעְלַת אִתָּה ה', וְלֹא אַחֵר. מִכּוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַת ה' - זֶה בֵּית רֵאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ ה' כּוֹנֵנוּ יָדִיךָ - זֶה בֵּית שְׁנֵי. וְשְׁנֵיהֶם אֲמִנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם.

וּמִשְׁהַרְגִּיזוֹ לִפְנֵינוּ בְּמִדְבָּר - מִתּוֹ, וְהַכְּנִיס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיהֶם לְאָרֶץ, (לְמַדוּ מֵעֲשִׂיהֶם) וְהַבִּית נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם, וְלָכֵן לֹא עָמַד. וְשִׁלְמָה הָיָה יוֹדֵעַ שְׂמִשׁוּם שְׂמַעְשָׂה זֶה שֶׁל אָדָם לֹא יַעֲמַד,

וְכֹל שְׂיִיפוֹן דִּילָן בְּקִיּוּמֵיהוּ. וְאַתּוֹן דְּלֵא אֲכַלִּין, חֲלָשִׁין כְּלָכוּ בְּמַרְעִין בִּישׁוּן, וּבַתְּבִירוֹ יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. עַמָּא דְסָנִי לְכוּן אֶלְהֵכוּן בְּכֹלָא. סָבָא סָבָא, לֹא תִימָא לִי מַדִּי, דְּלֵא אֲשַׁמְעִינָךְ, וְלֹא אֶקְבֵּל מִנָּךְ. זָקִיף עֵינָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאַתְעָבִיד תְּלֵא דְגַרְמִי. בֵּינָן דִּנְחַ רּוּגְזִיָה, אֶהְדֵּר רִישִׁיָה וּבְכָה, וְאָמַר, (תהלים ח) יי אֲדוֹנָנוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ. כִּמָּה תִקִּיף חֵילָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא, תִקִּיפָא בְּכֹל אֲרַעָא, וְכִמָּה חֲבִיבִין מְלִי דְאוּרִייתָא, דְלִית לָךְ מְלָה זְעִירָא דְלֵא תִשְׁפַּח לָהּ בְּאוּרִייתָא, וְלִית מְלָה זְעִירָא דְאַתִּיָא בְּאוּרִייתָא, דְלֵא נִפְקַת מִפּוּמִיָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. מְלִין אֲלִין דְשָׂאֵל הֵהוּא רָשָׁע, אֲנָא שְׂאֵלְנָא יוֹמָא חַד לְאֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר דְהָא בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִיעָא, אֲתַסְדְּרוּ קַמִּיָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהָכִי הוּא.

דְּכַד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, בְּעָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לוֹן בְּאֲרַעָא, כְּמִלְאָכִין קְדִישִׁין לְעִילָא, וּבְעָא לְמַבְנֵי לוֹן בֵּיתָא קְדִישָׁא, וּלְנַחֲתָא לִיָהּ מִגּוֹ שָׁמַי רַקִיעִין, וּלְנַטֵּעַ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, נְצִיבָא קְדִישָׁא, כְּגוֹוֹנָא דְדִיוֹקְנָא דְלְעִילָא. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות טו) תִּבְיָאמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נֹחַלְתֶּךָ. בְּאֵן אֲתֵר בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַת יי. בְּהֵהוּא דְפְעֻלַת אֲנַת יי, וְלֹא אַחֲרָא. מִכּוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַת יי, דָּא בֵּית רֵאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ יי כּוֹנֵנוּ יָדִיךָ, דָּא בֵּית שְׁנֵי. וְתַרְוֵיהוּ, אוּמְנוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵינוֹן.

וּמִדְּאַרְגִּיזוֹ קַמִּיָה בְּמִדְבָּרָא, מִיתוּ, וְאַכְנָס לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבַנְיֵיהוּ בְּאֲרַעָא. (אוליפו עובדיהו) וּבֵיתָא אֲתַבְנִי עַל יְדֵי דְבַר נֵשׁ, וּבְגִין כַּף לֹא אֲתַקְיִים. וְשִׁלְמָה הָוָה יָדַע, דְּבְגִין דְהָאֵי עוֹבְדָא דְבַר נֵשׁ לֹא יִתְקִיִים, וְעַל דָּא

וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, דְּהָא לִית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֶזְרָא, גָּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטִרְכוּן אִינוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קְדָמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, וְלִזְמַנָּא דְּאַתֵּי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא. וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן, וְלֹא בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ, דְּלִית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית שְׁנֵי, יְחִית לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּחָדָא מְלַעֲיָלָא. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, וּבֵית שְׁנֵי בְּאַתְגְּלִיא. הֵהוּא בֵּית לְהוּי בְּאַתְגְּלִיא, דְּאַתְקֵרִי בֵּית שְׁנֵי, דִּיתְחַזִּי לְכָל עֲלָמָא אוּמְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חֲדוּה שְׁלִים, וִרְעוּתָא דְּלִפְּא כְּכָל קִיּוּמָא.

הֵהוּא בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא, עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא. וְכָל עֲלָמָא יַחְמוּן, עֲנַנֵי יְקָר דְּסַחְרָן עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא, וּבְגוּ דְּאִינוּן עֲנַנֵי, הָוּי בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּעוּבְדָא טְמִירָא, דְּסַלִּיק עַד רוּם יְקָר שְׁמַיָּא, וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן.

וְעַד כְּעַן, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, דְּאַפִּילוּ קְרַתָּא דִּירוּשָׁלַם לֹא לִיהוּי אוּמְנוּתָא דְּבַר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) וְאַנִּי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱם יִי חוֹמַת אֲשֶׁר סָבִיב וְגו'. אִי לְקְרַתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שְׁפָן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיּוּרָא דִּילֵיהּ. וְעוּבְדָא דָּא, הָוּי אַתְחַזִּי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוּמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בְּתַרְאָה.

שְׂאֲרֵתָא אַחְרָא, דְּוּדַאי אָנֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, יְתִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְדַאי הָכִי הוּא, דִּישְׂרָאֵל עֲבַד לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפָא דְּכָל עֲלָמָא. וְהָכִי אִינוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר עַמִּין, כְּלִפְּא בֵּין שְׁיִיפִין, כְּמָה דְּשְׁיִיפִין לֹא

וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֻלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, דְּהָא לִית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֶזְרָא, גָּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטִרְכוּן אִינוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קְדָמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, וְלִזְמַנָּא דְּאַתֵּי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא. וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן, וְלֹא בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ, דְּלִית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית שְׁנֵי, יְחִית לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּחָדָא מְלַעֲיָלָא. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, וּבֵית שְׁנֵי בְּאַתְגְּלִיא. הֵהוּא בֵּית לְהוּי בְּאַתְגְּלִיא, דְּאַתְקֵרִי בֵּית שְׁנֵי, דִּיתְחַזִּי לְכָל עֲלָמָא אוּמְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חֲדוּה שְׁלִים, וִרְעוּתָא דְּלִפְּא כְּכָל קִיּוּמָא.

הֵהוּא בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא, עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא. וְכָל עֲלָמָא יַחְמוּן, עֲנַנֵי יְקָר דְּסַחְרָן עַל גְּבוּי דְּהֵהוּא דְּאַתְגְּלִיא, וּבְגוּ דְּאִינוּן עֲנַנֵי, הָוּי בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּעוּבְדָא טְמִירָא, דְּסַלִּיק עַד רוּם יְקָר שְׁמַיָּא, וּבְנִינָא דָּא אָנֹן מְחַפְּאֵן.

וְעַד כְּעַן, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, דְּאַפִּילוּ קְרַתָּא דִּירוּשָׁלַם לֹא לִיהוּי אוּמְנוּתָא דְּבַר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) וְאַנִּי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱם יִי חוֹמַת אֲשֶׁר סָבִיב וְגו'. אִי לְקְרַתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שְׁפָן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיּוּרָא דִּילֵיהּ. וְעוּבְדָא דָּא, הָוּי אַתְחַזִּי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוּמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בְּתַרְאָה.

שְׂאֲרֵתָא אַחְרָא, דְּוּדַאי אָנֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, יְתִיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְדַאי הָכִי הוּא, דִּישְׂרָאֵל עֲבַד לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפָא דְּכָל עֲלָמָא. וְהָכִי אִינוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר עַמִּין, כְּלִפְּא בֵּין שְׁיִיפִין, כְּמָה דְּשְׁיִיפִין לֹא

יכולים לעמד בעולם אפלו רגע אחד בלי לב, כף העמים פלם לא יכולים לעמד בעולם בלי ישראל. וכך גם ירושלים בתוך שאר הארצות כמו לב בתוך האיברים, ועל כף היא באמצע פל העולם, כמו לב בתוך האיברים.

וישראל מתנהגים בתוך שאר העמים כמו הלב בתוך האיברים. הלב הוא רך וחלש, והוא קיום פל האיברים. לא יודע מצער וצרה ויגון פלל, רק הלב, שבו הקיום, שבו השכל. שאר האיברים לא התקרב בהם פלל, שהרי אין בהם קיום ולא יודעים דבר. פל שאר האיברים לא קרובים למלך, שהוא חכמה ושכל, ששרוי במח, אלא רק הלב. ושאר האיברים רחוקים ממנו ולא יודעים פלל. כף ישראל קרובים למלך הקדוש, ושאר העמים רחוקים ממנו.

שארה אחרת, שישראל לא אוכלים נבלות וטרפות וטנוף ולכלוך ושקצים ורמשים פשאר העמים - כף הוא, שהרי הלב הוא רך וחלש, ומלך ועמידת פל שאר האיברים. לא לוקח למזונו, רק ברור וצחות פל הדם, ומזונו נקי וברור, והוא רך וחלש מהפל, ושאר הפסלת מניח לקל האיברים, וכל שאר האיברים לא משגיחים בזה, אלא פל פסלת ורע של הפל לוקחים, והם בחזק כמו שראוי להם.

ועל זה בכל שאר האיברים יש אבעבועות, שאת או ספחת, סגירות הצרעת. ללב אין פלום מפל אלה, אלא הוא נקי וברור מהפל, אין בו מום פלל. כף הקדוש ברור הוא לקח את ישראל, שהוא נקי וברור שאין בו מום, ועליו פתוב (שיר השירים ד) פלך יפה רעיתי ומום אין כף. בא

יכלי למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא בלא לבא, הכי עמין פלהו, לא יכלין למיקם בעלמא, בלא ישראל. ואוף הכי ירושלם בגו שאר ארעאן, פלבא בגו שייפין. ועל דא איהי באמצעיתא דכולי עלמא. פלבא גו שייפין.

וישראל מתנהגן גו שאר עמין, פגוונא דלבא גו שייפין. לבא איהי רכיף וחלש, ואיהו קיומא דכל שייפין, לא ידע מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא, דביה קיומא, דביה סוכלתנו, שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל, דהא לית בהו קיומא, ולא ידעין מדי. פל שאר שייפין לא קריבין למלכא, דאיהו חכמתא וסוכלתנו, דשריא במוחא, אלא לבא. ושאר שייפין, רחיקין מגיה, ולא ידעין מגיה פלל. כף ישראל, למלכא קדישא קריבין, ושאר עמין רחיקין מגיה.

שארהא אחרא, דישראל לא אכלי נבלות וטרפות, וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים פשאר עמין, הכי הוא, דהא לבא דאיהו רכיף וחלש, ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין, לא נטיל למזוניה, אלא ברירו וצחותא דכל דמא, ומזוניה נקי וברירא, ואיהו רכיף וחלש מפלא, ושאר פסולת אנח לכל שייפין, וכל שאר שייפין לא משגיחין בהאי, אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין, ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון.

ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין, שאת או ספחת, סגירו דצרעת. ללבא, לאו מפל הגי כלום, אלא איהו נקי ברירא מפלא, לית ביה מומא כלל. כף קדשא ברירא הוא נטיל ליה לישראל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא על דא כתיב, (שיר השירים ד) פלך יפה רעיתי ומום אין כף. אתא רבי יוסי, נשיק

רבי יוסי, נשק ידו ואמר, אלו לא
באתי לעולם רק כדי לשמע את
זה - די לי.

ושם איש ישראל המכה וגו'.
אמר רבי יצחק, פסוק זה היה
צריך להכתב: ושם איש ישראל
אשר הכה פנחס, ולא המכה אשר
הכה. לא נאמר אלא בדרך נסתר.
אלא כף אמר רבי אלעזר רבי
שמעון, כיון שהעלה הקדוש ברוך
הוא את פנחס לכהנה גדולה, לא
רצה להזכיר לפנחס את הרג
האדם, שהרי לא ראוי לכהן
גדול. טרם העלהו לכהנה גדולה
הזכיר לו, ואמר, וירא פנחס
[וגו'] ויקח רמח וגו', וידקר את
שניהם וגו'. כיון שהעלהו לכהנה
גדולה, לא הזכיר שמו בהרג,
שלא ראוי לו, וחס עליו כבוד
הקדוש ברוך הוא, שכהן גדול
לא ראוי להזכיר בהרג. ושם
האשה המכה, גם כף.

רבי שמעון הנה הולך
מקפוטקיא ללוד, ורבי יהודה
הלך עמו. עד שהיו הולכים, פגע
בהם רבי פנחס בן יאיר, ושני
אנשים מחמרים אחריו. עמד
חמורו של רבי פנחס. טענו אותו,
ולא הלך. אמר רבי פנחס,
השאירו אותו, שהרי ריח של
פנים חדשות הריח, או שנס
יעשה לנו כאן. עד שהם שם, יצא
רבי שמעון מאחרי סלע אחד,
נטל חמור והלך. אמר רבי פנחס,
ולא אמרתי לכם שהרי ריח של
פנים חדשות הריח!?

ירד וגפף אותו רבי פנחס ובכה.
אמר לו, ראיתי בחלומי שבאה
שכינה אלי ונתנה לי אוצרות
גדולים, ושמחתי בה. ועכשו פפי
שראיתי. אמר רבי שמעון, מקול
פרסות חמורך ידעתי שזה אמה.

ידוי, אמר, אילו לא אתינא לעלמא, אלא
למשמע דא, די.

ושם איש ישראל המכה וגו'. (במדבר כב) אמר
רבי יצחק, האי קרא הכי הוה ליה
למכתב, ושם איש ישראל אשר הכה פנחס,
ולא המכה אשר הכה, לא נאמר אלא בארץ
סתיים.

אלא הכי אמר רבי אלעזר (נ"א רבי שמעון), כיון
דסלקיה קדשא בריה הוא לפנחס
לכהנא רבא, לא בעא לאדפרא ליה לפנחס
בקטלנותא דבר נש. דהא לא אתחזי לכהנא
רבא. עד לא סלקיה לכהנא רבא, אדפר ליה,
ואמר וירא פנחס ויקח רמח וגו', וידקור את
שניהם וגו'. כיון דסלקיה לכהנא רבא לא
אדפר שמייה בקטלנותא, דלא אתחזי ליה,
וחס עליה יקרא דקודשא בריה הוא, דכהנא
רבא לא אתחזי לאדכרא בקטלנותא. ושם
האשה המוכה, אוף הכי.

רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, ורבי
יהודה אזיל עמיה, עד דהוו אזלי פגע
בהו רבי פנחס בן יאיר, ותרין גוברין טוענין
אבתריה. שכיף חמריה דרבי פנחס. טעינו
ליה, ולא אזיל. אמר רבי פנחס, שביקו ליה,
דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח, או נסא
אתעביד לן השתא. עד דאינון תמן, נפק רבי
שמעון מבתר חד טנרא. נטל חמרא ואזיל,
אמר רבי פנחס, ולא אמרית לנו, דהא ריחא
דאנפין חדתין קא ארח.

נחת וגפיה ליה רבי פנחס, ובכה, אמר ליה,
חמינא בחלמי, דאתיא שכינתא לגבי,
ויהבת לי נבזבזון רברבן, וחדינא בה. השתא
כמה דחמינא. אמר רבי שמעון, מקל פרסי

דחמריך, ידענא דאנת הוא. השתא חדוה שלי. אמר רבי פנחס, נתיב

בַּעַת חֲדוּהָ שְׁלֵמָה. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, נִשְׁבַּח בְּמִקּוּם אֶחָד, שְׁדַבְּרֵי הַתּוֹרָה צְרִיכִים צָחוּת. מִצְאוּ מַעֲזָן מִים וְעַץ, וַיִּשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הֵייתִי שׁוֹהַ לְתַחֲתֵת הַמַּתִּים בְּדַרְךָ אַחַר יַעֲשֶׂה לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִמָּה שֶׁהִיא בַּעַת רֵאשׁוֹן, יִהְיֶה אֹז אַחֲרוֹן. מִנֵּין לָנוּ? מֵאוֹתָן עֲצָמוֹת, אוֹתָן עֲצָמוֹת שֶׁהִחִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי יְחֻזְקָא, שְׁכַתוּב (יְחֻזְקָא לז) וַתִּקְרְבוּ הָעֲצָמוֹת עִצָּם אֶל עֲצָמוֹ - בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב, וַיִּרְאֵיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבִשָּׁר עֲלֵהּ וְגו'.

וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מְלֻמְעָלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דִּהָא מָה דְאַפְשִׁיט בְּקַדְמֵיתָא, לִיהוֵי בַתְּרָאָה. בְּקַדְמֵיתָא (אֲפִשִׁיט מְרוּחָא, וּלְבַתֵּר) עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָּׂר, בְּקַדְמֵיתָא אֲפִשִׁיט מְרוּחָא, וּלְבַתֵּר עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָּׂר, וּלְבַתֵּר עֲצָמוֹת. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדָא אֶקְשֵׁן קַדְמָאִי, אֲבָל גְּרַמִּין אֵלִין דְאַחֲזָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִסִּין וְאַתִּין מְשַׁנְיִין, עֶבֶד בְּהוּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, (אֵיִיב ב) זָכַר נָא כִּי כַחוּמְרָא עֲשִׂיתָנִי וְאֵל עֶפְרָתִי שִׁיבִנִי. מָה כְּתִיב בַּתְּרִיָּה, הֲלֹא כַחֲלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי, עוֹר וּבִשָּׂר תִּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּשׁוּכְכֵנִי. זְמִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר דִּיתְבַּלֵּי בַר נֶשׁ בַּעֲפָרָא, וּמְטִי זְמַנָּא דְתַחֲתֵית הַמַּתִּים, דִּהֵהוּא גְרָמָא דִּישְׁתָּאֵר לְמַעֲבַד לִיה פְּעֶסָה דָּא, וְכַגְבִּינָה דְחָלָב, וְנִבְיַע פְּחָלָב, דִּהוּא נִבְיַעוּ נְקִי מְצוּחָצַח בְּצָחוּתָא הֵהוּא גְרָמָא פֶּד דִּתְעַרְבַּ הֵהוּא גְרָמָא וַיִּתְמַחֵי כַחֲלָבָא, וּלְבַתֵּר יִקְפִּיא לִיה, וַיִּתְצַיֵּיר בְּצִיּוּרָא כַגְבִּינָה בְּקַפִּיאוּתָא, וּלְבַתֵּר יִתְמַשֵּׁף עֲלֵיהּ עוֹר וּבִשָּׂר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

בְּדוּף חַד, דְּמַלִּי דְאוֹרִיִּיתָא אֲצֻטְרִיךְ צָחוּתָא. אֲשַׁכְּחוּ עֵינָא דְמֵיָא, וְאֵילָנָא, יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הוֹינָא דִּהָא לְתַחֲתֵית הַמַּתִּים, בְּאַרְחָא אַחֲרָא יַעֲבִיד לוֹן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִמָּה דִּהוּהָ הַשְׁתָּא קַדְמָאָה, לִיהוֵי כְּדִין בַּתְּרָאָה. מְנַלָּן. מֵאֵינוּן עֲצָמוֹת, הִנְהוּ גְרַמִּין דְאַחֲזָא לוֹן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי יְחֻזְקָא, דְכְּתִיב, (יְחֻזְקָא לז) וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עִצָּם אֶל עֲצָמוֹ בְּקַדְמֵיתָא, וּלְבַתֵּר כְּתִיב (דף רכ"ב ע"א) וַיִּרְאֵיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבִשָּׂר עֲלֵהּ וְגו'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מְלֻמְעָלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דִּהָא מָה דְאַפְשִׁיט בְּקַדְמֵיתָא, לִיהוֵי בַתְּרָאָה. בְּקַדְמֵיתָא (אֲפִשִׁיט מְרוּחָא, וּלְבַתֵּר) עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָּׂר, בְּקַדְמֵיתָא אֲפִשִׁיט מְרוּחָא, וּלְבַתֵּר עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָּׂר, וּלְבַתֵּר עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדָא אֶקְשֵׁן קַדְמָאִי, אֲבָל גְּרַמִּין אֵלִין דְאַחֲזָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִסִּין וְאַתִּין מְשַׁנְיִין, עֶבֶד בְּהוּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, (אֵיִיב ב) זָכַר נָא כִּי כַחוּמְרָא עֲשִׂיתָנִי וְאֵל עֶפְרָתִי שִׁיבִנִי. מָה כְּתִיב בַּתְּרִיָּה, הֲלֹא כַחֲלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי, עוֹר וּבִשָּׂר תִּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּשׁוּכְכֵנִי. זְמִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר דִּיתְבַּלֵּי בַר נֶשׁ בַּעֲפָרָא, וּמְטִי זְמַנָּא דְתַחֲתֵית הַמַּתִּים, דִּהֵהוּא גְרָמָא דִּישְׁתָּאֵר לְמַעֲבַד לִיה פְּעֶסָה דָּא, וְכַגְבִּינָה דְחָלָב, וְנִבְיַע פְּחָלָב, דִּהוּא נִבְיַעוּ נְקִי מְצוּחָצַח בְּצָחוּתָא הֵהוּא גְרָמָא פֶּד דִּתְעַרְבַּ הֵהוּא גְרָמָא וַיִּתְמַחֵי כַחֲלָבָא, וּלְבַתֵּר יִקְפִּיא לִיה, וַיִּתְצַיֵּיר בְּצִיּוּרָא כַגְבִּינָה בְּקַפִּיאוּתָא, וּלְבַתֵּר יִתְמַשֵּׁף עֲלֵיהּ עוֹר וּבִשָּׂר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

גְּבִינָה בְּקַפִּיאוֹן, וְאַחַר כֵּן יִמְשֵׁף עֲלֵיהּ עוֹר וּבִשָּׂר וְעֲצָמוֹת וְגִידִים.

הָדָא הוּא דְכְתִיב הֲלֹא כְחָלַב תְּתִיכְנִי וְכַגְבִּינָה
 תְּקַפִּיאֲנִי. הֲתִכְתְּנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא
 תְּתִיכְנִי. הֲקִפִּיתְנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּקַפִּיאֲנִי.
 הֲלִבְשַׁתְּנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּלַבִּישְׁנִי. סוֹכְכְתְּנִי
 לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּסוֹכְכְנִי. כִּלְהוּ לְבַתָּר זְמַנָּא
 מִשְׁמַע.

וְלִבְתָּר מַה כְּתִיב, חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עַמְּדִי,
 דָּא רוּחָא דְחַיִּי. (ס"א וְאִי תִּיבָא) עֲשִׂיתָ עַמְּדִי
 כְּתִיב, וְלֹא כְתִיב תַּעֲשֶׂה. אֶלֶּא הָכִי אָמַר, חַיִּים
 וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עַמְּדִי. בַּהֲהוּא עֲלָמָא שְׂדִית בִּי
 רוּחָא דְחַיִּים, אֲבָל וּפְקוּדֵתָךְ, דְּמִטְרוּנִיתָא
 דְּמַלְפָּא, שְׁמֶרָה רוּחִי, אִיהִי נְטֻרַת לְרוּחִי,
 בַּהֲהוּא עֲלָמָא. מָאִי וּפְקוּדֵתָךְ, דְּאֵת זְמַיִן
 לְפְקָדָא לָהּ בְּקַדְמִיתָא.

(שְׁמֶרָה רוּחִי) וְרַזָּא דְמַלְהָ דָּא, כָּל נַפְשֵׁי דְצַדִּיקָיָא,
 גְּנִיזִין וְטַמְרִין תַּחוּת כְּרִסְיָא דְמַלְפָּא,
 וְאִיהִי נְטֻרָא לֹוֹן, לְאַתְבָּא לֹוֹן לְדוֹכְתֵיָהּ, הָדָא
 הוּא דְכְתִיב וּפְקוּדֵתָךְ שְׁמֶרָה רוּחִי. מָאִי
 וּפְקוּדֵתָךְ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קט) פְּקוּדֵתוֹ
 יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדֵתָךְ, דָּא מִטְרוּנִיתָא דְמַלְפָּא,
 דְּכָל רוּחִין אֵינּוּן פְּקוּדוּנִין בִּידְהָא, הָדָא הוּא
 דְכְתִיב, (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגוֹ', וְאִיהִי
 נְטֻרָא לֹוֹן, בְּגִין דָּא שְׁמֶרָה רוּחִי, וְאִיהִי נְטֻרַת
 לָהּ.

בְּגוּזָא דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים פו) שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִי
 חָסִיד אָנִי. שְׁמֶרָה: דָּא מִטְרוּנִיתָא
 דְּמַלְפָּא. דְּאִיהִי נְטֻרָא נַפְשִׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד
 אָנִי. וּבְכָל אֲתָר דְכְתִיב סֵתֶם, דָּא מִטְרוּנִיתָא.
 כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (שמות כד) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. (שמות
 טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שָׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס, וְאָמַר, וְלֹא אֲמַרִית לָךְ
 דְשְׂכִינְתָא יְהֵבַת לִי נְבִזְבִּזָּן וּמִתְנָן, זְכָאָה
 חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְמַחְמֵי לָךְ, וְשִׁמְעָנָא דָּא. אָמַר

זְהוּ שְׁכַתוּב הֲלֹא כְחָלַב תְּתִיכְנִי
 וְכַגְבִּינָה תְּקַפִּיאֲנִי. הֲתִכְתְּנִי לָא
 כְּתוּב, אֶלֶּא תְּתִיכְנִי. הֲקִפִּיתְנִי לָא
 כְּתוּב, אֶלֶּא תְּקַפִּיאֲנִי. הֲלִבְשַׁתְּנִי
 לָא כְּתוּב, אֶלֶּא תְּלַבִּישְׁנִי.
 סוֹכְכְתְּנִי לָא כְּתוּב, אֶלֶּא
 תְּסוֹכְכְנִי. כָּלִם מִשְׁמַע שְׁלֵאֲחַר
 זְמַן.

אַחַר כִּף מַה כְּתוּב? חַיִּים וְחֶסֶד
 עֲשִׂיתָ עַמְּדִי - זוֹ רוּחַ הַחַיִּים. (ואם
 תֹּאמַר), הֲרִי כְתוּב עֲשִׂיתָ עַמְּדִי, וְלֹא
 כְּתוּב תַּעֲשֶׂה! אֶלֶּא כִּף אָמַר,
 חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עַמְּדִי. בְּאוּתוֹ
 עוֹלָם זְרַקְתָּ בִי רוּחַ חַיִּים, אֲבָל
 וּפְקוּדֵתָךְ - שְׁמֵלַכַת הַמְּלָךְ -
 שְׁמֶרָה רוּחִי, הִיא שְׁמֶרָה אֶת רוּחִי
 בְּאוּתוֹ עוֹלָם. מַה זֶה וּפְקוּדֵתָךְ?
 שְׂאֵתָה עֲתִיד לְפַקֵּד אוֹתָהּ
 בַּתְּחִלָּה.

(שְׁמֶרָה רוּחִי) וְסוּד דְּבַר זֶה - כָּל
 נַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים גְּנוּזוֹת וְטַמְרוֹת
 תַּחַת כְּסֵא הַמְּלָךְ, וְהִיא שׁוֹמְרַת
 אוֹתָם לְהַשִּׁיבָן לְמַקוֹמוֹתֵיהֶן. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב וּפְקוּדֵתָךְ שְׁמֶרָה רוּחִי. מַה
 זֶה וּפְקוּדֵתָךְ? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים
 קט) פְּקוּדֵתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדֵתָךְ -
 זֶהִי מַלְכַת הַמְּלָךְ, שְׁפַל הַרוּחוֹת
 הֵם פְּקוּדוֹת בִּידְהָא. זֶהוּ שְׁכַתוּב
 (שם לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגוֹ',
 וְהִיא שׁוֹמְרַת אוֹתָם, בְּגִלְלָה זֶה
 שְׁמֶרָה רוּחִי, וְהִיא שׁוֹמְרַת אוֹתָהּ.
 כְּמוֹ זֶה אָמַר דָּוִד, (שם פו) שְׁמֶרָה
 נַפְשִׁי כִי חָסִיד אָנִי. שְׁמֶרָה - זוֹ
 מַלְכַת הַמְּלָךְ, שְׂהִיא שְׁמֶרָה נַפְשִׁי,
 בְּגִלְלָה כִּי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל מְקוֹם
 שְׁכַתוּב סֵתֶם - זוֹ הַמַּלְכָּה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, (שמות טו)
 וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שָׁמַע בְּקוֹל ה'
 אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, וְלֹא
 אָמַרְתִּי לָךְ שְׂהַשְׂכִּינָה נְתָנָה לִי
 אוֹצְרוֹת וּמִתְנָנוֹת?! אֲשַׁרִּי חֲלָקִי
 שְׂזִכִּיתִי לְרֵאוּתָךְ וְשִׁמְעָתִי אֶת זֶה.
 אָמַר לוֹ, בְּאוּתוֹ זְמַן מִילָא אוֹתָהּ

עצם, מה יעשה משאר העצמות שימצאו? אמר לו, כלן יפלו באותה נביעה של עצם זו, ויפלו יחד אפה, והכל יעשה עסה אחת, ושם יצטיר ציור, כמו שנאמר. זהו שפתיב (ישעיה נח) ועצמותיה יחליץ. מה זה יחליץ? כמו שנאמר (הושע ה) חלץ מהם. כלם יעברו מקיומם ויפלו בעצם הזאת להיות עסה אחת, ואז (ישעיה שם) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'. (אמר הרועה הנאמן)

רעיא מהימנא

אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב, סתומי עינים, שלא יודעים שפשכא הלילה שערי הגיהנם נפתחים, שהיא מרה. ועשנים שלה שמתפשטים עולים עד למח. וכמה חילות יצר הרע מתפשטים בכל איברי הגוף, ושערי גן עדן, שהוא עיני הלב, נסתמים ולא נפתחים. שכל אורות העינים יוצאים מהלב, ושערי הלב, אותם עינים נסתמות, משום שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית, ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים שמתפשטים בכל האיברים פענפי העץ לכל צד. באותו זמן הם כלם אורות נסתרים בלב, ומתפנסים אליו כמו יונים לארבותיהם, כמו נח ואשתו וכל מין ומין שנכנסו עמו לתבה.

ומזיקים שמתגברים על כל איברי הגוף, כמו מי המבול שגברו עליו ט"ו אמה, משום שחטא בני"ה, והסתלק י"ה מהגוף ונשאר אל"ם, בלי ראיה ושמיעה וריח ודבור. וסוד הדבר - (תהלים ט) נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעבר). דומיה - דו"ם י"ה. פאותו זמן, חמש עשרה אמה גברו המזיקים על הגוף, והם כמו תלם לערוגה.

ליה, בההוא זמנא, תינח ההוא גרמא, שאר גרמין דישתכחון מה יתעביד מנהון. אמר ליה, פלהו יתפלילו בההוא נביעו דהאי גרמא, ויתפלילו בהדיה, ויתעביד פלא עסה חדא, ותמן יתצייר ציורא, פמה דאתמר. הדא הוא דכתיב, (ישעיה נח) ועצמותיה יחליץ. מאי יחליץ. פמה דאת אמר (הושע ה) חלץ מהם. פלהו יתעברון מקיומיהו, ויתפלילו בהאי גרמא, למיהוי עסה חדא. וכדין (ישעיה נח) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'. (אמר רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ווי לון לבני נשא, דאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא ידעין דכד אתי ליליא, תרעין דגיהנם אתפתחו, דאיהי מרה. ועשנין דילה דמתפשטין, סלקין עד מוחא. וכמה חילין דיצר הרע, מתפשטין בכל אברין דגופא. ותרעין דאיהו לבא דגן עדן, מסתמין ולא מתפתחין. דכל נהורין דעיינין, מלבא נפקין.

ותרעין דלבא, אינון עיינין מסתמין, בגין דלא מסתפלין באלין מזיקין, דאינון לילית. ולא שלטין בנהורין דלבא, דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים, פענפין דאילנא לכל סטרא. בההוא זמנא אינון פלהו נהורין סתימין בלבא, ומתפנשין לגביה, (ישעיה סא) כיונים אל ארבותיהם. פנח ואתתיה, וכל מין ומין, דעאלו עמיה בתיבה.

ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא, כמי טופנא דגברו עליה ט"ו אמה, בגין דחב בני"ה, ואסתלק י"ה מן גופא, ואשתאר אלם, בלא ראיה ושמיעה וריחא ודבור. ורזא דמלה, (תהלים ט) נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעבר), דומיה: דו"ם י"ה. בההוא זמנא, חמש עשרה אמה, גברו מזיקין על גופא. ואינון ככסלא לעוגנא. (דף רכ"ב ע"א).

ובכחו שנתן שלח את היונה בשליחותו, גם כף שלח נשמה באדם, רוחו בשליחותו, ולכן צריך אדם להפקיד אותה במלכה. זהו שכתוב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסורה בחטאי הגוף ובידי חילות יצר הרע, מה כתוב? בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת.

ועוד, בזמן שהיא חייבת, מה כתוב ברוחו? (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. שהולך מיד ליד במחנות היצר הרע ששורים עליו בחטאים, וזורקים אותו ממקום למקום. וזהו שמראה עצמו במדינה אחרת או במלכות אחרת, ולפעמים באשפה, כפי עונותיו. ואם הוא צדיק, כל מחנות היצר הטוב כלם, ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל רוח, ומעלים אותו למעלות, למקום חיות הכסא, ושם רואה כמה חזיונות, דמיונות ומראות נבואה. ומשום זה פרושה רבותינו שחלום אחד מששים של נבואה.

ועוד, (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני - אף על גב שפרושה בגמרא, ולא חסיד אני, שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות, ואני (שם קיט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא עוד, אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו', ואני ידי מלכלכות בדם שפיר ושליה פדי לטהר אשה לבעלה. מיד נודמנה לו צפרדע אחת ואמרה לו, למה אתה משבח עצמך לומר חצות לילה אקום להודות לך? ואני כל לילה לא ישנה לשבח לו ולנגן לפניו!

אמר דוד, אוי לממנה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי כי חסיד אני. אלא משום שפרושה חכמים, ולא עם הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד. ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד. בגלל זה אמרתי להקדוש ברוך

ובגוונא דנח, שלח את היונה בשליחותיה. אוף הכי שלח נשמתא באדם. רוחיה בשליחותיה. ובגין דא צריך בר נש לפקדא לה במטרוניתא. הךא הוא דכתיב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסירה בחובוי דגופא, בידי דחיילין דיצר הרע, מה כתיב, בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי אל אמת.

ועוד בזמנא דאיהי חייבת, מה כתיב ברוחיה, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. דאזיל מיד ליד, במשריין דיצר הרע, דשריין עליה בחובין דיליה, וזרקין ליה מאתר לאתר. והאי איהו דאחזי גרמיה במדינה אחרת, או במלכו אחרא, ולזמנין באשפה, כפום חובוי. ואי איהו זכאה, כל משריין דיצר טוב פלהו, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרודות, לקבלה רוחיה, וסלקין ליה לעילא, לאתר דחיון דכרסניא, ותמן חזי, כמה חזיונות, דמיונות, ומראות דנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן, דחלום אחד מששים בנבואה.

ועוד (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני, אף על גב דאוקמוה בגמרא ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות ואני (תהלים קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא עוד אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו' ואני ידי מלכלכות בדם שפיר ושליה פדי לטהר אשה לבעלה. מיד אזדמן ליה צפרדע ואמר ליה למה את משבחת גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך ואנא כל ליליא לא שכיבנא לשבחא ליה ולנגנא קמיה. אמר דוד ווי לממנא דהווא צפרדע דלא ידע מאי דאנא אמינא דלא אמינא כי חסיד אני.

אלא בגין דאוקמוה רבנן, ולא עם הארץ חסיד. דאורייתא אתיהיבת מימינא דקודשא בריך הוא, דאיהו חסד. ובגין דא, מאן דאתעסק באורייתא, אתקרי

אמר דוד, אוי לממנה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי כי חסיד אני. אלא משום שפרושה חכמים, ולא עם הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד. ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד. בגלל זה אמרתי להקדוש ברוך

חסיד. בגין דא, אמינא לקודשא בריהּ הוא, שמרה נפשי, ולא תדון לה פּעובדי עלין עמי הארצות, דאתמר בהו ולא עם הארץ חסיד. ואי תימא, כמה עמי הארצות אינון דעבדו חסד. אלא הכי אוקמוה, אי זהו חסיד, זה המתחסד עם קונו. כגון דוד דתהו מחבר. ומאי תהו מחבר, אורייתא דלעילא תהו מחבר עם קדשא בריהּ הוא. ובגין דא, שמרה נפשי פי חסיד אני.

וכר בר נש מית, מה כתיב בה בהאי נפש (משלי ו) בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך, והקיצות לתחית המתים, היא תשיחך. דא לתחית המתים שפיר, דיוקים ליה לבר נש, אבל לאגרא לנשמתא בעלמא דאתי, מאי תוי.

אלא קדשא בריהּ הוא מלביש לה פקדמיתא בענני כבוד. פקדמיתא תיעול במראה, דאיהו כגוונא דגופא, פליל במאתן וארבעין ותמניא איברים. אוף הכי תיעול במראה, פליל במאתן וארבעין ותמניא פיקודין ובמאתן וארבעין ותמניא נהירין דמתפרשן מההוא מראה. דאתמר ביה, (במדבר יב) ויאמר אם יהיה נביאכם יי במראה אליו אתודע. ובלבושין דענני כבוד (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם, דא אספקלריאה המאירה. (במדבר יב) בחלום אדבר בו, דא אספקלריאה דלא נהרא. פליל משס"ה נהירין, פחשבן ישנה. והיינו (שיר השירים ה) אני ישנה. חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי. ואינון פעובדי דוי דקודשא בריהּ הוא.

ורזא דלהון, (שמות א) זה שמי לעולם. ו"ה עם שמי, שלש מאות וחמשה ושלשים. ו"ה עם זכרי, מאתים ושמנה וארבעים. וכוזיזין נחתין וסלקין קמיה, הבו יקר (ס"א לדיקנא) ליקרא דמלפא.

והיינו (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו. והוא דעבד ליה בתרין דיוקנין, וחמשה ושלשים. ו"ה עם זכרי - מאתים ושמנה וארבעים. כבוד (לדמות) לכבוד המלך.

והיינו (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו. והוא שעשה אותו

הוא שמרה נפשי, ולא תדון אותה כמעשה אלו עמי הארצות שנאמר בהם ולא עם הארץ חסיד. ואם תאמר, כמה עמי הארצות הם שעשו חסד - אלא כך פרושהו: איזהו חסיד? זה המתחסד עם קונו. כמו דוד שהיה מחבר. ומה היה מחבר? תורה של למעלה היה מחבר עם הקדוש ברוך הוא. ומשום זה, שמרה נפשי פי חסיד אני.

ובשארם מת, מה כתוב בפנש הזו? (משלי ו) בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמר עליך, והקיצות - לתחית המתים - היא תשיחך. זה לתחית המתים יפה, שיעמיד את האדם, אבל לשכר הנשמה בעולם הבא מה יהיה? אלא הקדוש ברוך הוא מלביש אותה כמו בתחלה בענני כבוד. כמו בתחלה תכנס במראה, שהוא כמו הגוף, כלולה ברמ"ח איברים. גם כך תכנס במראה כלולה במאתים וארבעים ושמונה מצוות, ובמאתים וארבעים ושמונה אורות שנפרדים מאותה מראה, שנאמר בה (במדבר יב) ויאמר אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע. ובלבושי ענני כבוד - (בראשית ט) וראיתיה לזכר ברית עולם, זו אספקלריה המאירה. (במדבר יב) בחלום אדבר בו - זו אספקלריה שאינה מאירה, כלולה משלש מאות ששים וחמשה אורות, פחשבון ישנה, והיינו (שיר השירים ה) אני ישנה. אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא. והם במעשה דיו של הקדוש ברוך הוא.

וסוד שלהם - (שמות א) זה שמי לעלם. ו"ה עם שמי - שלש מאות וחמשה ושלשים. ו"ה עם זכרי - מאתים ושמנה וארבעים. וכוזיזים יורדים ועולים לפניו: תנו

בְּתָרִין גְּנִים (ג"א פנים) דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת
בְּגַנִּים אִיהוּ עֵילַת עַל פְּלֵא דְאִתְמַר עָלָה (דברים ד) פִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָהּ. וְעַל שְׂאֵר דְּיוֹקְנֵין כְּתִיב, תְּמוּנַת כָּל
וְגו'. (במדבר יב) וְתְמוּנַת יְיָ יִבִּיט. וְתֵרִי"ג מְלֹאכֵין סִלְקִין
לָהּ לְנִשְׁמָתָא. בְּאֵלִין דְּיוֹקְנֵין, כְּלָהוּ וּפְנִיָהּם וְכִנְפֵיהֶם
פְּרוּדוֹת, לְקַיִים קָרָא דְכְּתִיב בְּהוֹן (שמות ט) וְאָשָׂא אֶתְכֶם
עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּגוֹוֹנָא דְנִפְקוּ מִמְצָרִים, וְאִזְלוּ בְעַנְנֵי כְבוֹד, וּבְכָל הַהוּא
יָקָר, כִּהְהוּא גְּוֹנָא תְּהֵא מִפְּקֻנוּתָא דְנִשְׁמָתָא,
מִגּוּפָא דְטִפְה סְרוּחָה, לְמִיזַל לְתָרִין גְּנִים, דְּאִתְבְּרִי שְׂמִיָּא
וְאַרְעָא דְלַהוֹן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, (תהלים צ) יִשְׁמְחוּ
הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ. כִּהְהוּא זְמַנָּא יִתְקַיִים כְּבַר נֶשׁ (ישעיה
ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיף לְגַבְיָהּ, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו,
אֶלָּא וְהָיוּ עֵינֵיהּ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיף. וּמִסְטָרָא דְאֵלִין
מְרֹאוֹת, זְכָה מִשָּׁה רְבִינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, רַבְּן שֶׁל נְבִיאִים
וְחֻכְמַיִם. אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, אֲנִתְּ הוּא דְזָכִית בְּחִיָּיהּ,
לְמָה דִּיזְפוֹן צְדִיקָא בְּתַר חֲמִיהוֹן, זַכָּאָה חוּלְקָהּ.

דְּבַר אַחַר שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי פִי חֲסִיד אָנִי, אֲמַאי. כְּדִי
שְׂאִתְחַסַּד עִם אָנִי. דְּאִתְמַר בֵּיה אָנִי וְהָ"ו. וְוִי
לִיָּה לְמֵאן דְּאַפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אָנִי מִן הוּא, דְּאִתְמַר
(תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דְּכִלְא חַד בְּלֵא פְרוּדָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לב) רֵאוּ עֵתָה פִי אָנִי אָנִי הוּא אָנִי
אֲמִית וְאַחֲמֵה מַחְצֵתִי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מְדִי מְצִיל. אָנִי
יְהוָה, אָנִי הוּא וְלֹא אַחַר. וְדָא אָנִי מִן אֲדַנְ"י. יְהוָה
עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא.

וּבְגִין דִּיהוָה אִיהוּ לִימִינָא דְאִיהִי חֲסֵד, אָמַר, שְׁמֵרָה
נִפְשֵׁי דְאִתְחַסַּד בְּךָ עִם אָנִי, וְאִיהוּ אֲדַנְ"י לְגַבְוָרָה.
וּבִתְפֹאֲרַת, אִתְחַבְּרֵן תְּרִין שְׁמֵהֶן יֵאָהֳדוּנָה"י. וְרָזָא דְמִלָּה
בְּחֲסֵד וּבְגַבְוָרָה, (יחזקאל א) וּפְנִיָהּם וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת

בְּשִׁתֵּי דְמִיּוֹת, בְּשִׁנֵּי גְנִים (פנים),
שְׂנַאֲמַר עֲלֵיהֶם (שיר השירים ה)
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים. הִיא עֵלַת עַל
הַכֹּל, שְׂנַאֲמַר עֲלֵיהּ (דברים ד) כִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָהּ. וְעַל שְׂאֵר
הַדְּמִיּוֹת כְּתוּב, תְּמוּנַת כָּל וְגו'.
(במדבר יב) וְתְמוּנַת ה' יִבִּיט. וְתֵרִי"ג
מְלֹאכֵים מְעֵלִים אֶת הַנְּשָׁמָה
בְּדְמִיּוֹת אֵלוּ, כְּלָם וּפְנִיָהּם
וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַיִים אֶת
הַפְּסוּק שְׂכְתוּב בְּהֶם (שמות ט)
וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים
וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּמוֹ שְׂיִצְאוּ מִמְצָרִים וְהִלְכוּ
בְּעַנְנֵי כְבוֹד, וּבְכָל אוֹתוֹ כְבוֹד
כְּמוֹ זֶה תְּהִיָּה? צִיֵּאת הַנְּשָׁמָה
מִגּוּף שֶׁל טִפְה סְרוּחָה לְלֶכֶת
לְשִׁנֵּי גְנִים, שְׂנַבְרָאוּ שְׁמַיִם וְאַרְץ
שְׁלָהֶם בְּשֵׁם ה', וּבְגַלְלוּ נְאֻמַּר
(תהלים צ) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל
הָאָרֶץ. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיִם בְּאֲדָם
(ישעיה ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיף,
לְגַבְיָהּ, (שם ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו,
אֶלָּא - וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֹאוֹת אֶת
מוֹרִיף. וּמְצַד הַמְרֹאוֹת הִלְלוּ זְכָה
מִשָּׁה רְבִינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, רַבְּן שֶׁל
נְבִיאִים וְחֻכְמַיִם. אָמַר הַמְּנוּרָה
הַקְּדוּשָׁה, אִתְּהָ הוּא שְׂזִכִּית
בְּחִיָּיהּ לְמָה שְׂזִיכּוּ צְדִיקִים אַחַר
חֲמִיָּהּ, אֲשֶׁרִי חֲלָקָהּ!

דְּבַר אַחַר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי פִי חֲסִיד
אָנִי - לְמָה? כְּדִי שְׂאִתְחַסַּד עִם
אָנִי, שְׂנַאֲמַר בּוֹ אָנִי וְהָ"ו. אוֹי
לוֹ לְמִי שְׂמִפְרִיד אָנִי מֵהוּא,
שְׂנַאֲמַר (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא
אֲנַחְנוּ. שְׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פְרוּד. זְהוּ
שְׂכְתוּב (דברים לב) רֵאוּ עֵתָה פִי אָנִי
אָנִי הוּא [וְגו'], אָנִי אֲמִית וְאַחֲמֵה
מַחְצֵתִי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מְדִי
מְצִיל. אָנִי יְהוָה, אָנִי הוּא וְלֹא
אַחַר. וְזֶה אָנִי מִן אֲדַנְ"י. ה' - עֲמוּדָא הָאֲמַצְעִי.

וּמִשׁוּם שְׂיְהוָה הוּא לִימִין, שְׁהוּא חֲסֵד, אָמַר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי שְׂאִתְחַסַּד בְּךָ עִם אָנִי, וְהוּא אֲדַנְ"י
לְגַבְוָרָה. וּבִתְפֹאֲרַת מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת - יֵאָהֳדוּנָה"י. וְסוּד הַדְּבַר בְּחֲסֵד וּבְגַבְוָרָה (יחזקאל א)
וּפְנִיָהּם וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלִמְעָלָה. וּבִתְפֹאֲרַת שְׂנַקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, מֵה כְּתוּב? (יחזקאל

(א) שְׁתִּים חִבְרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי שְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאַחַד. וּשְׁתִּים מְכֻסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה. תַּפְאֶרֶת נִקְרָא גּוֹף, (דניאל י) וּגְוִיֹּתוֹ כַּתְרִישִׁי, יֵאֱהוּיָהּ.

הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי. שִׁמְח נִפְשׁ עֲבָדְךָ. תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דָוִד עֲבָד בַּתְּחִלָּה הַזֶּה, כְּנִגְדׁ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁהַעֲמִידוֹ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לִהְיוֹת עֲבָד בַּתְּפִלָּה: בַּפְּרָכּוֹת הַרְאֵשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שֶׁמְסַדֵּר שְׁבָחוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ. בְּאִמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שֶׁמְבַקֵּשׁ פָּרֶס מֵרַבּוֹ. וּבִאֲחֻרּוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שֶׁמוֹדֶה לִפְנֵי רַבּוֹ בַּפָּרֶס שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וְשָׂרֵשׁ פְּעָמִים שֶׁעֲבָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הָעֲבוּדָה, שֶׁפְּרִשְׁוָה בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שָׁאִין עֲבוּדָה אֵלָּא תְּפִלָּה, וּשְׁלֹשָׁה אַבּוֹת נִקְרְאוּ עֲבָדִים מִצַּדָּה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא עֲבוּדַת ה'. וְגַם כִּף מִשָּׁה עֲבָד ה'. וְלִכֵּן (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבִּי אַחֲרִים - כִּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מִצַּד הַמַּלְכוּת. וְהִיא לְמָה נִקְרְאָת עֲבוּדָה? כְּדָרְךָ אֵשֶׁה לְעֲבָד לְבַעֲלָהּ, וְדָרְךָ בְּנִים לְעֲבָד אֶת אֲבֵיהֶם.

וְדוֹד נַעֲשֶׂה עֲנִי, חֲסִיד וְעֲבָד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוֹד הִטָּה אֲדָנִי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִי. שְׁמֵרָה נִפְשִׁי כִי חֲסִיד אֲנִי. הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם נא) אֲדָנִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח. אֲדָנִי הֵיכָל, נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ. וְמָה כְּתוּב? הִטָּה אֲדָנִי אֲזַנְךָ עֲנִי, וְזוֹהִי שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא אֲזֶן שֶׁקֶץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה עֲנִי וְדָל מִצַּד אוֹת ד' מִן אֶחָד, לְשָׂאֵל מִן א"ח, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאִמְצָעִי, לְקַיֵּם בּוֹ

מִלְמַעְלָה וּבִתְפֹאֶרֶת, דְּאֶתְקָרִי (שמות טו) יִהְיֶה אִישׁ מִלְחָמָה, מָה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁתִּים חִבְרוֹת אִישׁ, תְּרַמִּין שְׁמֵהֶן מִתְחַבְּרִין בֵּיהֶם כְּחֶדָּא. וּשְׁתִּים מְכֻסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה. תַּפְאֶרֶת אֶתְקָרִי גּוֹף, (דניאל י) וּגְוִיֹּתוֹ כַּתְרִישִׁי יֵאֱהוּיָהּ.

הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי שִׁמְח נִפְשׁ עֲבָדְךָ תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ. (תהלים פו) תִּלַּת זְמַנִּין אֶתְעַבֵּיד דָּוִד עֲבָד בַּתְּחִלָּה דָּא, לְקַבֵּל ג' זְמַנִּין, דְּאִוְקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּבַעֲי כּר נִשׁ לְמַהוּי עֲבָדָא בְּצִלּוֹתָא. בְּכַרְכָּאן קְדָמָאִין, כְּעֲבָד דְּמְסַדֵּר שְׁבָחוֹי קָמִי רַבִּיהָ. בְּאִמְצָעִיּוֹת, כְּעֲבָדָא דְּבַעֲי פָּרֶס מֵרַבִּיהָ. בְּאֲחֻרּוֹנוֹת, כְּעֲבָד דְּמוֹדָה קָדָם רַבִּיהָ, בַּפָּרֶס דְּקַבִּיל מִיָּגִיָּה, וְאֵזִיל לִיהָ.

וְתִלַּת זְמַנִּין דְּבַעֲי לְמַעַבְד עֲבָד, מְסַטְרָא דְעֲבוּדָה. דְּאִוְקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּלִית עֲבוּדָה אֵלָּא תְּפִלָּה. וְתִלַּת אַבְהֵן, אֶתְקָרִיאוּ עֲבָדִים מְסַטְרָהָ, עַל שֵׁם שְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי עֲבוּדַת יי. וְאוּף הִכִּי מִשָּׁה עֲבָד יי. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבִּי אַחֲרִינִין, כִּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מְסַטְרָא דְּמַלְכוּת. וְאִיהִי אִמָּאֵי אֶתְקָרִיאַת עֲבוּדָה. כְּאוֹרַח דְּאֶתְתָּא לְמִיפְלַח לְבַעֲלָהּ, וְאוֹרַח בְּנִין, לְמִפְלַח לְאַבּוּהוֹן.

וְדוֹד, אֶתְעַבֵּיד עֲנִי, חֲסִיד, וְעֲבָד. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוֹד הִטָּה אֲדָנִי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִי. שְׁמֵרָה נִפְשִׁי כִי חֲסִיד אֲנִי. הוֹשֵׁעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי הַבּוֹטָח אֵלֶיךָ. אֶתְעַבֵּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְּמַלְכָּא, דְּאֶתְמַר בָּהּ, (תהלים נא) אֲדָנִי שְׁפָתֵי תִפְתָּח. אֲדָנִי הֵיכָל, אֶתְעַבֵּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא. וְמָה כְּתִיב. הִטָּה אֲדָנִי אֲזַנְךָ עֲנִי וְדָא שְׂכִינְתָּא תַתָּא. דְּאִיהוּ אֲזֶן לְקַבֵּלָא צִלּוֹתִין וְלְמִשְׁמַע לוֹן. כְּדְכְּתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא כִזָּה וְלֹא שִׁקֵץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

דְּאִיהוּ אֶתְעַבֵּיד עֲנִי וְדָל, מְסַטְרָא דְּאֶת ד' מִן אֶחָד, לְמִשְׂאֵל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיָּתָא.

לְקַבֵּל תְּפִלוֹת וְלִשְׁמַע אוֹתוֹן, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (שם כב) כִּי לֹא כִזָּה וְלֹא שִׁקֵץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁעוֹ אֵלָיו שָׁמַע.

שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה עֲנִי וְדָל מִצַּד אוֹת ד' מִן אֶחָד, לְשָׂאֵל מִן א"ח, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאִמְצָעִי, לְקַיֵּם בּוֹ

לְקַיְמָא בֵּיהּ, (תהלים טז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלֵא יָמוּת מְשִׁיחַ בְּן אֶפְרַיִם. וְשֵׁאִיל מְנִיחַ בְּהוּא תְרַעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקַיְיִם בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עָנֵי תוֹשִׁיעַ.

וּלְבַתֵּר שֵׁאִיל בְּגִין כְּהִנְיָא, דִּיחֲזוֹר עֲבוּדָה לְמִקּוּמָה, וְאַתְעֵבִיד עֶבֶד. וּלְבַתֵּר דִּיחֵיב לֹון אֹרִייתָא, מְסִטְרָא דְחֶסֶד, לְמַעְבַּד גְּמוּל עִם דְּל"ת מִן אֹרִייתָא, וּבְגִין דָּא אֲתַעֲבִיד חֲסִיד. כְּךָ מְטָא לְג' סְפִירָאן עֲלֵאִין, פְּתַח וְאָמַר (תהלים קלא) יְיָ לֹא גִבַּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְּתִי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הָא בִּינָה אִיהִי דְמֹשֶׁה, אֲשָׁאֵל בְּחֻכְמָה עֲלֵאָה, דְּאִיהִי לְעִיל מְדַרְגֵיהּ. מַה כְּתִיב, (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א ה) וַיְיָ נִתַּן חֻכְמָה לְשֹׁלֹמֹה. חֻכְמָה זַעֲרָא. וּבַעַז לְסִלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָא, דְּאֲתִרְחִיקַת מְנִיחָה. בְּגִין דְּאֲפִילוּ לְבִינָה לִית בַּר נֶשׁ בַּעֲלָמָא דִּיכִיל לְסִלְקָא, בַּר מְמֹשֶׁה, כֹּל שְׂפָן לְעֵילָא מְנִיחָה, דְּאִיהוּ חֻכְמָה עֲלֵאָה, מְסִטְרָא דִּילָהּ חֻכְמָה עֲדִיף מִנְבִיא. וְאֵף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ בְּאַרְח דְּרִשָׁא, עַל פְּרָה אֲדוּמָה. שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשָׁא מְלִין קָמִי שְׂכִינְתָא, דִּי תִהֵא עֶזֶר לְאַבִּיךָ, דְּשָׂמָא גְרִים, עֶזֶר אֵל, אֵל מִימִינָא, עֶזֶר מִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֲעֻשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ. בְּמָאִי. בְּזַרְע שְׁפִיר, דְּאִיהוּ הַפֶּן עֶזֶר. וַיְקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיָה, דְּהֵכִי סָלִיק יוֹסִי, לְחֻשְׁבוֹן הַפֶּס"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבוֹן.

וַיְקוּם עַמִּיָה רַבִּי יְהוּדָה, דְּבִיָה הו"ד, וּבִיָה ז"ה, וּבִיָה יְהוָה ד', אַרְבַּע חִינוּן. (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, כְּלָהוּ, לְקַבְּלָא לִיָהּ. וּמְנִיחָה דְדוּד, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא כְרִיף הוּא, דְּרַגָּא כְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוּד. וַיְקוּם עַמִּיָה רַבִּי אֶלְעָאִי, בְּגִימְטְרִיא יב"ק, בְּקִי בְּהִלְכְּתָא.

וַיְקוּם עַמִּיָה רַבִּי יוֹדָאִי, דְּחוּשְׁבִּנְיָה א"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל, מְלֵאכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) יֶשׁ לְאֵל דְּנִי. וְרִזָּא דָּאֵל, א' דְּמוּת אָדָם. ל' תֵּלַת חִינוּן, דְּאִינוּן

(שם טז) דְּלוֹתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שְׁלֵא יָמוּת מְשִׁיחַ בְּן אֶפְרַיִם. וְשֵׁאִל מְנִיחַ בְּהוּא תְרַעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקַיְיִם בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עָנֵי תוֹשִׁיעַ.

וְאַחַר כְּךָ שֵׁאִל בְּשִׁבִיל הַפְּתָנִים, שְׁתַּחֲזוֹר עֲבוּדָה לְמִקּוּמָה, וְנַעֲשֶׂה עֶבֶד. לְאַחַר שְׁנַתֵּן לְהֵם תּוֹרָה מִצַּד הַחֶסֶד, לְעֲשׂוֹת גְּמוּל עִם דְּל"ת מִתְּתוֹרָה, וְלִכְן נַעֲשֶׂה חֲסִיד. כְּךָ הִגִּיעַ לְשֵׁלֶשׁ סְפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. פְּתַח וְאָמַר, (שם קלא) ה' לֹא גִבַּה לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְּתִי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפִלְאוֹת מִמֶּנִּי. שְׁלֹמֹה אָמַר, הָרִי בִּינָה הִיא שֶׁל מֹשֶׁה, אֲשָׁאֵל בְּחֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁהִיא מַעַל דְּרַגְתּוֹ. מַה כְּתוּב? (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָרִי כְּתוּב (מלכים א ה) וַיְיָ נִתַּן חֻכְמָה לְשֹׁלֹמֹה! חֻכְמָה קְטַנָּה. וְרַצָּה לְהַעֲלוֹתָהּ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה שְׁהִתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, מִשׁוּם שְׂאֵפְלוּ לְבִינָה אִין אָדָם בְּעוֹלָם יְכוּל לְעֲלוֹת פְּרֵט לְמֹשֶׁה, כֹּל שְׂפָן לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, שְׁהִיא חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, שְׂמַצְדָּה חֻכְמָה עֲדִיף מִנְבִיא. וְאֵף עַל גַּב שְׁפָרְשׁוּהָ בְּדַרְךָ דְּרִשׁ עַל פְּרָה אֲדוּמָה, שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשׁ דְּבָרִים לְפָנֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁתַּהֲיֶה עֶזֶר לְאַבִּיךָ, שְׁהַשֵּׁם גּוֹרֵם - עֶזֶר אֵל. אֵל מִיְמִין, עֶזֶר מִשְׂמָאל. זְהוּ שְׂכַתּוּב (בראשית ב) אֲעֻשֶׂה לּוֹ עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ. בְּמָה? בְּזַרְע יֶפֶה, שְׁהוּא הַפֶּן עֶזֶר. וַיְקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּךְ, שְׁהוּא כְּסָא שְׁלָם לְרַבּוֹנוּ, שְׂכָף עוֹלָה יוֹסִי לְחֻשְׁבוֹן כְּס"א, אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבוֹן.

וַיְקוּם עַמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה, שְׁבוּ הו"ד, וּבוּ יְהוָה, וּבוּ יְהוָה ד', אַרְבַּע חִיוֹת. וּפְנִיָהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, כֹּלָם לְקַבֵּל אוֹתוֹ. וּמִמֶּנּוּ דְדוּד, שְׁהוּדָה לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דְּרַגָּה

אַרְבַּע אֲנַפִּין לְכָל חֵד, דְרַמִּיזִין (ס"א בַּה) בְּה' בַּחוּשְׁבֹן ל' תֵּלֶת יוֹדִין, (נ"א עוֹלָם ל'). וְאֵינּוֹן בְּרֵאשֵׁי תֵּלֶת אֲזָכְרוֹת, דְּאֵינּוֹן י"י מְלֶךְ, י"י מְלֶךְ, י"י מְלֶךְ, לְעוֹלָם וָעֶד. וַיִּקּוּם רַבִּי אֲבָא עִמָּהוֹן, דְּאֵיהּוּ חוֹשְׁבַנְיָה ד', אַרְבַּע חִיּוֹן. (דף רכ"ג ע"ב).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵיהּוּ כְּאֵילָנָא, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהּ וְחֻבְרַי, דְּאֵינּוֹן חֲמִשָּׁה דְאֲדַפְרָנָא, כְּעַנְפִּין דְּאֵילָנָא רַבְרַבִּין דְדַמְיִין לְרֹעֵין וְשׁוֹקִין.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיִּתְחַדְשׁוּן מְלִין מְפוּמָּה, בְּהַאי קְרָא דְמַלְקָדְמִין. לְמַנְצַח, תַּמָּן נְצַח, נְגוּן צַח. וּבֵיהּ אַתְקְרִי יְהוּהּ מְאִרִי נְצַחֵן קְרַבִּין, לְגַבִּי אוּמִין עוֹבְדֵי פוֹכְבִּים וּמְזוֹלוֹת דְעֵלְמָא, וְרַחֲמִין וְדִינָא לְיִשְׂרָאֵל. וְרִזָּא דְמְלָה, (משלי יא) וּבְאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל, שְׁבַעִין שְׁמָהֵן אֵית לֵיהּ, וְעַם נְצַח וְהוּד, ע"ב, כְּחוֹשְׁפֵן חֶסֶד, וְרִזָּא דְמְלָה, (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַח.

הוּד, בֵּיהּ (דברי הימים א טז) הוּדוּ לִי. צְדִיק, בֵּיהּ (תהלים לג) רְנָנוּ צְדִיקִים בֵּיהוָה. וּבֵיהּ (ירמיה לא) רְנֹו לִיעֲקֹב שְׁמָחָה. תַּפְאָרְתָּ, בֵּיהּ הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהּ, הִלְלוּ יְהוָה. דְתַמָּן יְהוּ"ה. בְּנְגוּן וּבְזֻמְר, חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה, חֲכָמָה וּבִינָה. בְּאֲשְׁרֵי, כְּתָר. בְּתַהֲלָה, מְלָכוֹת.

מְזוּמֹר, בֵּיהּ ר"ז, וּבֵיהּ מו"ם. מְסֻטְרָא דְזֻמְר דְּאוּרִייתָא וְזֻמְר דְּצֵלוֹתָא. זֻמְר מְסֻטְרָא אַחְרָא, אֵיהּ מו"ם ז"ר. זֻמְרָא בְּבִיתָא, חֶרֶבָא בְּבִיתָא. נְדָה שְׁפָחָה בַת עוֹבְדֵי פוֹכְבִּים וּמְזוֹלוֹת זוּנָה. וְדָא אַתְוּן מְזוּמ"ר. נְגוּ"ן, תַּמָּן ג"ן. הָכִי שְׁפִירוּ דְנְגוּנָא, בֵּיהּ הִלְל. כְּגוּן (שמות יב) לִיל שְׁמוּרִים הוּא לִי לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי דְבֵיהּ שְׁרֵי עֵלְמָא מְשַׁבְּחִין, (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ. בְּבִרְכָה, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה, תְּמִיד תַּהֲלֵתוּ בְּפִי.

זֻמְר מְצַד אַחַר הוּא מו"ם ז"ר. זֻמְר בְּבִית - חֶרֶב בְּבִית. נְדָה שְׁפָחָה בַת עוֹבְדֵי כוֹכְבִּים וּמְזוֹלוֹת זוּנָה. וְזֵה אוֹתִיוֹת מְזוּמ"ר. נְגוּ"ן - שָׁם ג"ן. כְּף יְפֵי הַנְּגוּן, בּוֹ הִלְל, כְּמוֹ (שמות יב) לִיל שְׁמֵרִים הוּא לֵה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי שְׁבוּ שְׁרוּי הָעוֹלָם מְשַׁבְּחִים. (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ. בְּבִרְכָה - (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה - תְּמִיד תַּהֲלֵתוּ בְּפִי.

בְּהוֹדְאוֹת, שֶׁהוּא מְצַד הוּד. וַיִּקּוּם עִמּוֹ רַבִּי אֶלְעָא, בְּגִימֵטְרֵיא יב"ק, בְּקֵי בְּתַלְכָּה.

וַיִּקּוּם עִמּוֹ רַבִּי יוֹדָאי, שְׁחֻשְׁבוֹנוֹ א"ל. כְּמוֹ מִיכָאֵל, מְלָאכִים רְשׁוּמִים בְּאֵל, כְּמוֹ (שם לא) יֵשׁ לְאֵל יָדֵי. וְסוּד שֶׁל אֵל - א' דְמוֹת אָדָם, ל' שֶׁלֵּשׁ חִיוֹת, שֶׁהֵם אַרְבַּע פְּנִים לְכָל אֶחָד, שְׁרַמּוּזִים (בַּה) בְּה' בְּחֻשְׁבוֹן ל', שֶׁלֵּשׁ יוֹדִי"ן (עולות ל'). וְהֵם בְּרֵאשֵׁי שֶׁלֵּשׁ אֲזָכְרוֹת, שֶׁהֵם ה' מְלֶךְ, ה' מְלֶךְ, ה' מְלֶךְ לְעֵלְמָם וָעֶד. וַיִּקּוּם עִמָּם רַבִּי אֲבָא, שֶׁהוּא חֻשְׁבוֹנוֹ ד', אַרְבַּע חִיוֹת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּאֵילָן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וְחֻבְרַי, שֶׁהֵם הַחֲמִשָּׁה שֶׁהַזְּפָרְנוֹ, כְּעַנְפִּים גְּדוּלִים שֶׁל הָאֵילָן שְׁדוּמִים לְזֵרוּעוֹת וְשׁוֹקִים.

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְשׁוּ דְבָרִים מְפִיךְ בְּפִסּוּק זֶה שְׁמַקְדָם. לְמַנְצַח - שָׁם נְצַח, נְגוּן צַח. וּבוֹ נְקָרָא ה' בְּעַל נְצַחוֹן קְרַבּוֹת לְאֵמוֹת עוֹבְדֵי כוֹכְבִּים וּמְזוֹלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְרַחֲמִים וְדִין לְיִשְׂרָאֵל. וְסוּד הַדְּבָר - (משלי יא) וּבְאֲבוֹד רְשָׁעִים רָנָה. מ"ל - שְׁבַעִים שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ, וְעַם נְצַח וְהוּד ע"ב, כְּחוֹשְׁפוֹן חֶסֶד, וְסוּד הַדְּבָר - (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נְצַח.

הוּד - בוֹ הוּדוּ לֵה'. צְדִיק - בוֹ (תהלים לג) רְנָנוּ צְדִיקִים בֵּיה', וּבוֹ (ירמיה לא) רְנֹו לִיעֲקֹב שְׁמָחָה. תַּפְאָרְתָּ - בוֹ (תהלים ק) הִלְלוּ אֵל. הִלְלוּיָהּ, הִלְלוּ יְהוָה. שְׁשָׁם יְהוּ"ה. בְּנְגוּן וּבְזֻמְר - חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבְבִרְכָה - חֲכָמָה וּבִינָה. בְּאֲשְׁרֵי - כְּתָר. בְּתַהֲלָה - מְלָכוֹת. מְזוּמֹר - בוֹ ר"ז וּבוֹ מו"ם. מְצַד הַזֻּמְר שֶׁל תוֹרָה וְזֻמְר שֶׁל תַּפְלָה.

זֻמְר מְצַד אַחַר הוּא מו"ם ז"ר. זֻמְר בְּבִית - חֶרֶב בְּבִית. נְדָה שְׁפָחָה בַת עוֹבְדֵי כוֹכְבִּים וּמְזוֹלוֹת זוּנָה. וְזֵה אוֹתִיוֹת מְזוּמ"ר. נְגוּ"ן - שָׁם ג"ן. כְּף יְפֵי הַנְּגוּן, בּוֹ הִלְל, כְּמוֹ (שמות יב) לִיל שְׁמֵרִים הוּא לֵה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲשְׁרֵי שְׁבוּ שְׁרוּי הָעוֹלָם מְשַׁבְּחִים. (תהלים קמד) אֲשְׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ. בְּבִרְכָה - (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בְּתַהֲלָה - תְּמִיד תַּהֲלֵתוּ בְּפִי.

על שושן עדות, (תהלים ט) דא הוד. דאיהו שושן, סומק שליט על חנור, דנצח שליט איהו חנור על סומק. מאי עדות. דא צדיק. איהו ברית, דאיהו אחיד לשמיא וארעא. הדא הוא דכתיב, (דברים ד) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ. זהו שפיתוב (דברים ד) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. מה זה מכתם? מ"ף ת"ם. מ"ף הוא צדיק, תם עמוד האמצעי, דרגת יעקב, (בראשית כה) איש תם. גוף וברית נחשבים לאחד. ללמד - חסד וגבורה, שמשם נתנה תורה ללמד וללמד. אמר לו, יפה אמרת, אבל (תהלים יב) למנצח על השמינית, שלא תזוז נצח מהוד, שהיא ספירה שמינית, אמר למנצח על השמינית. אמר המנורה הקדושה, אם כן, בינה דרגתך, ולמה פרשה ונתן ההוד למשה, שנאמר (במדבר כו) ונתתה מהודך עליו?

אמר לו, יפה שאלת. ה' עולה באות י', חמש פעמים עשר, לחמשים שערי בינה. והתפשטותם מחסד ועד הוד הן חמש, עשר בכל ספירה, הם חמשים. ומשום זה מבינה עד הוד, הכל התפשטות אחת. אחר כך בא צדיק, ולקח כל החמשים שערים לבדו, להיות שקול לכל החמש, ונקרא כל, שנוטל כל חמשים שערים. וגם כך כלה לקחה את כלם. אמר, כעת החישוב דבר זה על בריו.

ועוד למנצח - שם מ"ל עם נצח. וזה מ"ל מחשמ"ל. מן ח"ש - הוד ונצח, הם כנגד שתי השפתיים. ולכן נקראו שפתיים, חיות אש מדברות. ובחגיגה, עד היכן מעשה מרכבה מן וארא, עד חשמל. שמצד הגבורה נקראו חיות אש. ונהר שיוצא מהזעה שלהם - יסוד. כל שלשת אלה מרכבה לתפארת, אדם.

מעשה מרכבה זו מלכות. ובשלשת אלו, הוא חכמה ובינה ודעת. ולכן פרשה בעלי המשנה שאין דורשים במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

אמר ליה שפיר קאמרת, אבל (תהלים יב) למנצח על השמינית, דלא תזוז נצח מן הוד, דאיהו ספירה ח', אמר למנצח על השמינית. אמר בוצינא קדישא, אי הכי, בינה דרגא דילך, ואמאי אוקמוה ונתן ההוד למשה, שנאמר (במדבר כו) ונתתה מהודך עליו.

אמר ליה, שפיר קא שאלת. ה' סלקא באת י', חמש זמנין עשר, לחמשין תרעין דבינה, ואתפשטותא דלהון מחסד עד הוד, הן חמש עשרה בכל ספירה, אינון חמשין. ובגין דא, מבינה עד הוד, כלא אתפשטותא קדא. לבתר אתא צדיק, ונטיל כל חמשין תרעין בלחודו, למיהוי שקיל לכל חמש, ואתקרי כל, דנטיל כל חמשין תרעין. ואוף הכי כלה, נטילת להו כלהו. אמר, כען ודאי אתיישב מלה על ברייה.

ועוד למנצח, תמן מ"ל עם נצח. ודא מ"ל מן חשמ"ל. מן ח"ש, הוד ונצח, אינון לקביל תרין שפון. ובגין דא אתקריאו שפון, חיון אשא ממללא. ובחגיגה עד היכן מעשה מרכבה, ואוקמוה מן וארא עד חשמל. דמסטרא דגבורה אתקריאו חיון אשא. ונהר דנפיק מזיען דלהון, יסוד. כלהו תלת אינון מרכבה לתפארת, אדם. מעשה מרכבה, דא מלכות. ובתלת אליו, איהו חכמה ובינה ודעת. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאין דורשין במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

היכן מעשה מרכבה? ופרשה מן וארא, עד חשמל. שמצד הגבורה נקראו חיות אש. ונהר שיוצא מהזעה שלהם - יסוד. כל שלשת אלה מרכבה לתפארת, אדם. מעשה מרכבה זו מלכות. ובשלשת אלו, הוא חכמה ובינה ודעת. ולכן פרשה בעלי המשנה שאין דורשים במעשה מרכבה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

וְאִתּוֹ מְרַכְבָּה לְתַתָּא מְזַעֵיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ מִטְטְרוֹן. אָדָם הַקָּטָן. דְּבִמְרַכְבָּה דִּילִיָּה דְּאִיהוּ פְרָדֵס, רְדִיפִי מִיָּא דְּאוֹרִיָּתָא, דְּנַפְיָק מִגּוֹ פְרָדֵס דִּילִיָּה, לְתַלְתּוּ מְאַרְבַּע, דְּאִתְמַר עַלֵּיהּ, אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרָדֵס, וְהָא אִתְמַר.

דְּאִיהוּ צְפָרָא דְחָזָא רַבָּה בַר פִּרְ חֲנָה, לְכִיף יָמָא דְּאוֹרִיָּתָא, דְּיָמָא מְטִי עַד קְרִסוֹלוּי. וְרִישֵׁיהּ מְטִי עַד צִית שְׁמִיָּא, וְלֹא אֲכַשְׁלוּ תַלְתּוּ בֵּיהּ, מִשּׁוּם דְּנַפְיָשִׁי מִיָּא דִּילִיָּה, אֲלֵא מִשּׁוּם דְּרִדִּיפִי מִיָּא וְאוֹקְמוּהָ.

אַבְגָּ לִיל לֹון דְּסַלְקִין לְשִׁית, לְקַבַּל אֲתוּון מְטְטְרוֹן. רְבִיעָאָה ד', (מלכים א' יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, דְּתַמֵּן אֲתִי מְלָפָא. וְאִיהוּ אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכְּפָא.

א י"י, מִים עֲלִיוֹנִים, וּמִים תַּחְתּוֹנִים. דְּלִית בִּינֵיהוּ אֲלֵא כְּמֵלָא נִימָא, דְּאִיהוּ ו', נְטוּי בִּינֵיהּ, פְּרָקִיעַ דְּאִיהוּ מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, דְּיִהָא הַבְּדֵלָה בֵּין נִימָא לְדְכֹרָא.

בְּגִין דָּא (בראשית א') וְיִהִי מְבַדִּיל וְרָזָא דְמַלְהָ, יֵאֵהֲדוֹנְהִי מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים י' עַלְאָה, מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת, י' תַּתְּאָה. שִׁית אֲתוּון בִּינֵיהּ, כְּחוֹשְׁבֵן ו', דָּא מְטְטְרוֹן, דְּאִיהוּ בֵּין א'.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְלִית תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשִׁית סְטְרִין כְּחוֹשְׁבֵן ו', אֲלֵא כְּהִיא נְקוּדָה. וְהִיא נְקוּדָה אִיהוּ יְחִידָא דְכָלָא, וְאַסְהִידַת עַל הַהוּא יְחִיד, דְּלִית לִיהּ שְׁנִי, דְּאוֹקְמוּהָ עַלֵּיהּ רַבָּנָן, שְׁצַרְיָה לְיְחִידוּ כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשְּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת עֲלָמָא. ב', שְׁמַיִם וְאָרֶץ. ג', עֲמוּדָא סְבִיל לֹון. ד', אַרְבַּע חִינוּן. ה' פְּרִסְיָא. ו', שִׁית דְּרַגְיָן לְכְרִסְיָא.

וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י' יְיָחִיד דִּילִיָּה, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירָאָה דְאָדָם. תַּשַּׁע, אִיהוּ לְקַבַּל תַּשַּׁע אֲתוּון. זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רְזָא דְמֵאֲרִיָּהוּ.

דְּכָר אַחֲרֵי, צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֵת קַרְבְּנֵי ה' - הַכְּפָא. ו' - שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכְפָא. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְיָחִיד שְׁלוֹ, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תַּשַּׁע הוּא כְּנִגְדַּת תַּשַּׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁינְדְעִים סוּד רַבּוֹנָם.

דְּכָר אַחֲרֵי צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֵת קַרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאֲשֵׁי רִיחַ נְחוּחֵי - רַבִּי יְהוּדָה

וְיִשׁ מְרַכְבָּה לְמִטָּה מְזַעֵיר אַנְפִּין, שְׁהוּא מְטְטְרוֹן, אָדָם הַקָּטָן. שְׁבִמְרַכְבָּתוֹ, שְׁהִיא פְרָדֵס, זוֹרְמִים בְּמֵהִירוֹת מִים שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁיִזְצִאִים מִתּוֹךְ פְּרָדֵס שְׁלוֹ לְשִׁלְשׁ מְאַרְבַּע, שְׁנֵאמַר עַלֵּיהֶם אַרְבַּעָה נִכְנְסוּ לְפְרָדֵס, וְהָרִי נִתְבָּאָר.

שְׁהוּא צְפוּר שְׁרָאָה רַבָּה בַר פִּרְ חֲנָה לְחוּף יָם הַתּוֹרָה, שְׁהִים הִגִּיעַ עַד קְרִסְלוּי, וְרֵאשׁוּ הִגִּיעַ עַד קְצֵה הַשְּׁמַיִם, וְלֹא נִכְשְׁלוּ כּוֹ שְׁלִשָּׁה מִשּׁוּם שְׁתַּמִּים שְׁלוֹ רַבִּים, אֲלֵא מִשּׁוּם זְרַמַּת הַמִּים, וּפְרִשׁוּהָ.

אַבְגָּ כּוֹלָל אוֹתָם שְׁעוּלִים לְשַׁשׁ, כְּנִגְדַּת אוֹתִיּוֹת מְטְטְרוֹן. רְבִיעֵי ד', (מלכים א' יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, שְׁשֵׁם כָּא הַמְּלָךְ, וְהוּא אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכְּפָא.

א י"י - מִים עֲלִיוֹנִים וּמִים תַּחְתּוֹנִים, שְׁאִין בִּינֵיהֶם אֲלֵא כְּמֵלָא נִימָה, שְׁהוּא ו' נְטוּי בִּינֵיהֶם פְּרָקִיעַ שְׁהוּא מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, שְׁתַּהָא הַבְּדֵלָה בֵּין נְקֻבָּה לְזָכָר. לְכֵן, (בראשית א') וְיִהִי מְבַדִּיל. וְסוּד הַדְּכָר - יֵאֵהֲדוֹנְהִי.

מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים - י' עֲלִיוֹנָה. מִים תַּחְתּוֹנִים נְקֻבוֹת - י' תַּחְתּוֹנָה. שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת בִּינֵיהֶם, כְּחוֹשְׁבֵן ו', זֶה מְטְטְרוֹן, שְׁהוּא בֵּין א'.

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו' גִּלְגַּל. וְאִין תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשֵׁשׁ צְדָדִים כְּחוֹשְׁבֵן ו', אֲלֵא בְּאוֹתָהּ נְקוּדָה. וְאוֹתָהּ נְקוּדָה הִיא יְחִיד הַכָּל, וּמְעִידָה עַל אוֹתוֹ יְחִיד שְׁאִין לוֹ שְׁנִי, שְׁפָרְשׁוּ עַלֵּיהּ רַבּוּתֵיהּ שְׁצַרְיָה לְיְחִיד אוֹתָהּ כְּדִי שְׁתַּמְלִיכְהוּ עַל הַשְּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. ב' - שְׁמַיִם וְאָרֶץ. ג' - עֲמוּד שְׁפוּבַל אוֹתָם. ד' - אַרְבַּע חִיּוֹת.

ה' - הַכְּפָא. ו' - שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכְפָא. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְיָחִיד שְׁלוֹ, מְלֻכוֹת, עֲשִׂירֵי שָׁל אָדָם. תַּשַּׁע הוּא כְּנִגְדַּת תַּשַּׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרְיָהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁינְדְעִים סוּד רַבּוֹנָם.

דְּכָר אַחֲרֵי צוֹ אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאַמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֵת קַרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאֲשֵׁי רִיחַ נְחוּחֵי - רַבִּי יְהוּדָה

אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ריח ניחוח. עשן הוא מצד הדין, זהו שכתוב (דברים כט) כי אז יעשן אף ה'. (תהלים יח) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחוחי, רחמים. (שיר השירים ז) וריח אפך כתפוחים.

אמר הרוצה הנאמן, והרי שניהם - עשן וריח - הם באף, והפסוקים מעידים. אחד, עלה עשן באפו. והשני, וריח אפך כתפוחים. ולמה נקרא אחד עשן דין, והשני רחמים? אלא, בחטם יש שני חלונות, ונאמר בשמאל, עלה עשן באפו. מה עלה? אלא מהלב שהוא בשמאל, כנגד גבור. ממין יורדת אליו רוח לקרוו ולשכף רגזו, מצד החסד, ששם המוח. חכמה לימין - הרוצה להחכים ידריש. בינה בלב, כלפי שמאל - הרוצה להעשיר יצפין. ולכן עלה עשן באפו, מבינה לחכמה, שהיא לימין, ומקבלו בחדוה, כנגון הלוים.

ועשן זה לא עולה, אלא על ידי אש שדולק בעצים, שהם איברים מלאים מצוות, עצי עולה. בעלי תורה, תורה שהיא נדלקת בהם, אש בחזק הגבורה, ועלה עשן בהם. בבינה עשן המערכה.

וכמשעורה לאף, נקרא קטרת, זהו שכתוב (דברים לב) ישימו קטורה באפך. ואין המבטל מות בעולם כמו קטרת, שהיא קשור הדין ברחמים עם ריח ניחוח באף. תרגום של קשר - קטירו. אמר רבי יהודה, אשרי חלקנו שהרוחנו דברים נסתרים בגלוי. עוד אמר מגורה הקדושה, שאחר התפלה, שהיא כמו קרבן, מי שיאמר פטום הקטרת אחר תהלה לדוד, מבטל מות מן הבית.

אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקינו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות, כנגד את הפכש האחד תעשה בבקר - זו תפלת שחרית, שנאמר בה (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר

לחמי לאשי ריח ניחוחי. רבי יהודה אמר, בקרבנא אית עשן, ואית ריח, ואית ריח ניחוח, עשן איהו מסטרא דדינא, הדא הוא דכתיב, (דברים כט) כי אז יעשן אף יי. (תהלים יח) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחוחי, רחמי. (שיר השירים ג) וריח אפך כתפוחים.

אמר רעיא מהימנא, והא תרווייהו עשן וריח, אינון באף, וקראין סהדין. חד, עלה עשן באפו. ותנינא, וריח אפך כתפוחים. ואמאי אתקרי חד עשן דינא ותנינא רחמי. אלא, בחוטמא אית תרין חלונין, ואתמר בשמאלא, עלה עשן באפו, מאי עלה. אלא מלבא דאיהו בשמאלא, לקבל גבור. מימינא נחית רוחא לגביה, לקררא ליה, ולשככא רוגזיה, מסטרא דחסד, דתמן מוחא. חכמה לימינא, הרוצה להחכים ידריש. בינה בלבא, כלפי שמאלא, הרוצה להעשיר יצפין. ובגין דא עלה עשן באפו, מן בינה לגבי חכמה, דאיהי לימינא, ומקבל ליה בחדוה, כנגונא דליואי.

והאי עשן לא סליק, אלא על ידי אש, דאדליק בעצים, דאינון אברים מליין פקודין, עצי עולה. מארי תורה, אורייתא דאיהי אדליקת בהון, אש בתוקפא דגבורה, ועלה עשן בהון. בבינה עשן המערכה.

ומדסליקת לאף, אתקרי קטרת, הדא הוא דכתיב, (דברים לב) ישימו קטורה באפך. ולית דבטיל מותנא בעלמא, פקטרת, דאיהו קשורא דדינא ברחמי, עם ריח ניחוח באף. תרגום דקשר קטירו. אמר רבי יהודה, זכאה חולקנא דרווחנא מלין סתימין באתגלייא. עוד אמר בוצינא קדישא, דבתר דצלותא איהי כקרבנא, מאן דיימא פטום הקטרת, בתר תהלה לדוד, בטיל מותנא מביתא. אמר רעיא מהימנא, כען בעי למנדע, איך אתקינו צלותין לקבל קרבנין. אלא תלת צלותין, לקבל את הפכש האחד תעשה בבקר, דא צלותא דשחרית, דאתמר בה,

אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקינו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות, כנגד את הפכש האחד תעשה בבקר - זו תפלת שחרית, שנאמר בה (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר

אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. ופרשוהו רבותינו, שאין עמידה אלא תפלה. ואת הפכש השני תעשה בין הערבים - כנגד תפלת מנחה שתקן אותה יצחק. זהו שכתוב (שם כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפלה. תפלת ערבית כנגד אמורים ופדרים שמתאכלים כל הלילה, זהו שכתוב (שם כח) ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש, ואין פגיעה אלא תפלה.

בין כך שאנו במקום זה, למה כתוב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא? וכי לא היו לו כרים וכסתות לשכב? אלא הואיל ובא חתן לפלה, אף על פי שלא היה דרכו לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נהנה לו אבנים לשכב - יקבל הכל ברצון הלב, והרי נתבאר. וגם כך נאמר בחבור הראשון. מהו שכתוב (שם לב) ויאמר יעקב כאשר ראם? אמר רבי שמעון, שב ואמר הפסוק. (עד כאן רעיא

מדימנא.)

אמר רבי פנחס, הייתי מסתפל, השמירה היא ודאי בלב, (שראה בלב) (הלב דגמת הלב העליון) ולכן שמור בלב ולא במקום אחר. זכירה בזכר, במח, שרוכב ושולט על הלב. ואין זכירה אלא במח. ועל זה זכור לזכר, ושמור לנגבה. המח שהוא זכר, רוכב ושולט על הלב. הלב שולט ורוכב על הפבד. הפבד, סמאל ונחש זה בזה, והוא אחד. (והם זכר ונקבה) יותרת הפבד וכבד. ולכן בקרבן, יותרת הפבד זה נחש. פבד מאכל זכר, סוד של סמאל"ל.

אמר רבי שמעון, ודאי כך זה, לוקח בהתחלה, הוא והיותרת שלו,

וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יי. ואוקמוהו רבנן, דלית עמידה אלא צלותא. ואת הפכש השני תעשה בין הערבים, לקבל צלותא דמנחה, דתקין לה יצחק. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. ולית שיחה, אלא צלותא. צלותא דערבית, לקבל אמורין ופדרין דמתאפלין כל הלילה. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כח) ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש. ולית פגיעה, אלא צלותא.

אדהכי דאנן באתר דא, אמאי כתיב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, וכי לא הוו ליה כרים וכסתות למשכב. אלא הואיל ואתא חתן לגבי כלה, אף על גב דלא הוה ארחוי למשכב אלא בכרים וכסתות, ואיהי זיהבת ליה אבנים למשכב, לקבל כלא ברעותא דלבא, והא אתמר. ואוף הכי אתמר בחבורא קדמאה. מהו דכתיב, (בראשית לב) ויאמר יעקב כאשר ראם, אמר רבי שמעון תיב. ואימא קרא, (ע"ב רעיא מדימנא).

אמר רבי פנחס, מסתפל הוינא, שמירה בלב איהו ודאי, (דקמא בלב) (ס"א ולב דונמא דלב עלאה) ועל דא שמור בלב, ולא באתר אחרא. זכירה בזכר, במוחא, דרכיב ושליט על הלב. ולית זכירה אלא במוחא. ועל דא זכור לזכר ושמור לנגבה. מוחא דאיהו דכורא, רכיב ושליט על הלב. לב שליט ורכיב על הפבד. פבד סמאל ונחש דא בדא, ואיהו חד. (ס"א ואינון דבר ונוקבא) (דף רכ"ד ע"ב) יותרת הפבד וכבד. ועל דא בקורבנא, יותרת הפבד, דא נחש. פבד מיכלא דדכורא, רזא דסמאל"ל.

אמר רבי שמעון, ודאי כך הוא, ויאות הוא. וברירא דמלה, ורזא וסתרין דקרבן, הכי

ויפה הוא. וברור הדבר וסוד ונסתרות הקרבן כך הוא. פבד

הוא. כְּבֵד נָטִיל בְּקִדְמִיתָא, הוּא וְיוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ,
 (ס"א ולבחר יותרת דיליה) סְמָאֵל וּבֵת זִוּגוּ. (ס"א ולבחר כל וכו'
 דאינון טיילין) וְכָל אֵינּוֹן עֶרְקִין דְּכַבְדָּא, חִיילִין
 וּמְשָׁרְיִין דְּלֵהוֹן, וְנָטִילוּ דְּלֵהוֹן, דְּאֶכְלִין חֲלָבִין
 שְׂמִינּוֹ דְּקֶרְבְּנָא. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (שמות כט) וְאֵת
 הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלֵיהֶם, וּכְדִין קָרִיב כֹּלָא לְגַבֵּי לֵב.
 וְלֵב לָא נָטִיל מִכֹּלָא אֲלֵא וְדוּי דְאֵתְעֵבִיד בֵּיהּ,
 וְסָלִיק בַּהּ הוּא תִנְנָא וְצִלוֹתָא דְאֵתְעֵבִיד עָלֵיהּ
 דְּקֶרְבְּנָא. לֵב קָרִיב לְגַבֵּי מוֹחָא, רְעוּתָא דִּיחֻודָא
 דְּכֹהֲנָא בֵּיהּ, וְחֻדוּתָא דְלִיּוּאֵי. מוֹחָא דָא,
 נְהוּרָא דְאֵתֵיא מִמוֹחָא עֲלָאָה. מוֹחָא קָרִיב
 לְגַבֵּיהּ טְמִיר מִכֹּלָא, דְּלֵא אֵתִידַע כֹּלָל. (ס"א לַגְבִּיהּ,
 מְכַלֵּל דְלֵא אֵתְפַרַע כֵּלָל) וְכֹלָא אֵתְקֻשֶׁר דָּא כְּדָא. וּמוֹחָא
 קָרִיב נַחַת רוּחַ דְּכֹלָא.

עֶרְקוֹן דְּכַבְדָּא, אֵלִין אֲשִׁים, וְכָל אֵינּוֹן
 חִיילֵיהוֹן. כְּבֵד, כְּמָה דְאֵתְמַר. יוֹתֶרֶת
 נִקְבָּה, נוֹקְבָא דִּילֵיהּ. אֲמַאי יוֹתֶרֶת. דְּלֵא
 אֵתְחַבְרַת בְּדְכוּרָא אֲלֵא כֹד אֲשָׁרְתָּ לָּהּ שְׁעֵתָא,
 לְבַתָּר דְּעֵבֵדַת נְאוּפְקָא, וְשִׁבְקָא לֵיהּ. תוּ, יוֹתֶרֶת
 נִקְבָּה, דְּכֹד כְּעֵיא לְאֵתְחַבְרָא כְּבַר נֶשׁ, אֵתְעֵבִידַת
 לְגַבֵּיהּ שְׁיורִין, דְּלֵא אֵתְחַשְׁבַת כֹּלָל. לְבַתָּר אֵיהּ
 אֵתְקַרְבַת זְעִיר זְעִיר לְגַבֵּיהּ, עַד דְאֵתְעֵבִידָא לֵיהּ
 חֲבוּרָא חָדָא. וּמֵאֵלִין עֶרְקִין דְּכַבְדָּא, מֵתְפַשְׁטִין
 אַחֲרֵן זְעִירִין, לְכַמָּה זִיּוּנִין, וְכֹלָא נָטִלִין אֲמוּרִין
 וּפְדָרִין, וְכֹלְהוּ כֹּלִילִין בְּכַבְדָּא.

לֵב דְאֵיהּ עֶקְרָא בְּקִדּוּשָׁה, נָטִיל וּמִקָּרִיב
 לְמוֹחָא כְּמָה דְאֵתְמַר. לֵב שְׂרִיא עַל תְּרִין
 כּוּלְיִין, וְאֵינּוֹן תְּרִין כְּרוּבִין יְהִיבִין עֵיטָא, וְאֵינּוֹן
 רְחִיקִין קָרִיבִין, יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכֹלְהוּ נָטִלִין
 וְאֶכְלִין כֹּל חַד כְּדָקָא יְאוּת, עַד דְאֵתְקֻשֶׁר כֹּלָא
 כְּחָדָא.

וּבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה, (תהלים נא) דָּא מֵתְקָרִיב
 לְלֵב, רוּחַ נִשְׁבְּרָה, וְדוּי וְצִלוֹתָא. דְּהָא

(ואחר כך היוותרת שלו) סְמָאֵל וּבֵת זִוּגוּ.
 (ואחר כך כל וכו' שאותם חילות) וְכָל
 אוֹתָם עוֹרְקִי הַכְּבֵד חִילוֹת
 וּמַחְנוֹת שְׁלָהֶם, וְלוֹקְחִים אֵת
 שְׁלָהֶם, שְׂאוּכְלִים חֲלָבִים
 וְשְׂמִינּוֹי הַקֶּרֶבֶן. זֶהוּ שְׁכַתּוּב
 וְאֵת הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלֵיהֶם. וְאֵז
 נִקְרַב הַכֹּל לְלֵב.

וְהַלֵּב לֹא לֹקַח מִהַכֹּל, אֲלֵא וְדוּי
 שְׁנַעֲשֶׂה בּוֹ וְעוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲשֵׂן
 וְתַפְלָה שְׁנַעֲשֶׂה עָלָיו הַקֶּרֶבֶן.
 הַלֵּב מִקָּרִיב לְמַח, רְצוֹן שֶׁל
 הַיְחוד שֶׁהִכָּהֵן בּוֹ וְחֻדוֹת הַלְוִיִּם.
 הַמַּח הַזֶּה אֹר שְׂבָא מִמַּח עָלָיו.
 הַמַּח מִקָּרִיב לְטְמִיר מִהַכֹּל, שְׂלֵא
 נוֹדַע כֹּלָל, (אלוי, מְכַלֵּל שְׂלֵא נִפְרַע כֵּלָל)
 וְהַכֹּל נִקְשֶׁר זֶה בְּזֶה, וְהַמַּח
 מִקָּרִיב נַחַת רוּחַ שֶׁל הַכֹּל.

עוֹרְקִין הַכְּבֵד, אֵלוּ אֲשִׁים וְכָל
 אוֹתָם חִילוֹתֵיהֶם. כְּבֵד, כְּמוֹ
 שְׂנֵאֲמַר. יוֹתֶרֶת נִקְבָּה, נִקְבָּה
 שְׂלוֹ. לְמָה יוֹתֶרֶת? שְׂלֵא
 מֵתְחַבְרַת בְּזִכְרָא, אֲלֵא רַק
 כְּשֶׁנִּשְׁאַרְתָּ לָּהּ שְׁעָה לְאַחַר
 שְׁעֵשְׂתָה נְאוּפְיָהּ וְעִזְבָּה אוֹתוֹ.
 עוֹד יוֹתֶרֶת נִקְבָּה - שְׁכַשְׁרוּצָה
 לְהַתְחַבֵּר בְּאֵדָם, נַעֲשִׂית אֵלָיו
 שִׁירִים, שְׂלֵא נַחֲשֶׁבַת כֹּלָל.
 לְאַחַר מִכֵּן מֵתְקַרְבַת לְאֵט לְאֵט
 אֵלָיו, עַד שְׁנַעֲשִׂית אֵלָיו חֲבוּר
 אַחַד. וּמֵעוֹרְקֵי הַכְּבֵד הִלְלוּ
 מֵתְפַשְׁטִים אַחֲרֵים קְטַנִּים לְכַמָּה
 מֵינִים, וְהַכֹּל לֹקְחִים אֲמוּרִים
 וּפְדָרִים, וְכֹלָם כֹּלִילִים בְּכַבְדָּא.

הַלֵּב שֶׁהוּא עֶקֶר בְּקִדּוּשָׁה, לֹקַח
 וּמִקָּרִיב לְמַח, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר. הַלֵּב
 שְׂרוּי עַל שְׁמֵי כְלִיּוֹת, וְהֵם שְׁנֵי
 כְּרוּבִים, נוֹתְנִים עֲצָה, וְהֵם
 רְחוּקִים קְרוּבִים, יְמִין וּשְׂמָאל,
 וְכֹלָם נוֹטִלִים וְאוּכְלִים כֹּל אַחַד
 כְּרֵאוּי, עַד שֶׁהַכֹּל נִקְשֶׁר כְּאַחַד.
 זֶה וּבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה. זֶה
 נִקְרַב לְלֵב, רוּחַ נִשְׁבְּרָה, וְדוּי
 וְתַפְלָה. שְׁהַרֵי וְדָאֵי (קהלת יב)

וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְהַכֹּבֵד מִקְרִיב אוֹתוֹ לְגַבִּי הַלֵּב, שֶׁהוּא סִנְגוֹר עָלָיו, וְהַכֹּל קָשׁוּר אֶחָד בְּקַרְבָּן.

מִהַכֹּבֵד יוֹצְאִים כָּל הַחֲלָאִים וְכָל הַמַּפְסוֹת לְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְבוֹ שְׂרוּיִים. הַלֵּב הוּא זֶה מֵהַפֵּל, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא כָּל טוֹב, וְכָל בְּרִיאוֹת הָאֵיבָרִים כְּלָם, וְכָל חֲזָק, וְכָל חֲדוּה, וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁצָּרִיכִים לְכָל הָאֵיבָרִים.

רעיא מהימנא

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אֵין קַרְבָּנוֹת אֲלָא לְהַרְחִיק צְדָדִים טְמֵאִים וּלְקַרֵב דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת. וְנֶאֱמַר בַּחֲבוּר הֶרְאֵשׁוּן שְׁלָהֶם: (עוֹרְקֵי הַכֹּבֵד אֵלוֹ אִשִּׁים וְכָל אוֹתָם חֲלוּת, וְנִחְבָּא) עוֹרְקֵי הַכֹּבֵד, יֵשׁ מֵהֶם גְּדוּלִים, יֵשׁ מֵהֶם גְּדוּלִים וּמִתְפַּשְׁטִים מֵהֶם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאֵלוֹ לּוֹקְחִים אֵיבָרִים וְאִמּוּרִים וּפְדָרִים שֶׁמֵתְאֶכְלִים כָּל הַלֵּילָה, שֶׁהֲרִי קַרְבָּן כְּלוּ לָהּ.

אָמַר מְנֹרֵה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה הַנְּאֻמָּן, הֵלֵא אֲמַרְתָּ לְעֵיל שֶׁקַּרְבָּנוֹת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינֶם אֲלָא לְקַרֵב י' לָהּ, ו' לָהּ. אֲלָא שְׂאָף עַל גַּב שֶׁכָּל הַקַּרְבָּנוֹת יֵשׁ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, הוּא מְחַלֵּק לְכָל הַמַּחְנוֹת מֵאֲכָלֵי הַקַּרְבָּנוֹת, לְכָל אֶחָד כְּרָאוּי לוֹ. לְשַׁכְּלִיִּים מְזוֹנוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁתַּה הַיָּיִן וּמֵיִם שֶׁל הַתּוֹרָה. לְטַבְעֵיִים, שֶׁהֵם שְׂדִים, שֶׁהֵם כְּבָנֵי אָדָם, נוֹתֵן לָהֶם מֵאֲכָלִים טַבְעֵיִים אֵלוֹ, שִׁיּוֹרֵד אֵשׁ שְׁלָהֶם לְאָכֵל אוֹתָם.

כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אִם זָכוּ - הִיָּה יוֹרֵד כְּאֶרְיָה שֶׁל אֵשׁ לְאָכֵל הַקַּרְבָּנוֹת, וְאִם לֹא - הִיָּה יוֹרֵד שֵׁם כְּמִין כְּלָב שֶׁל אֵשׁ. וְגַם כִּף כְּשֵׁמֶת אָדָם, אִם זוֹכָה - יוֹרֵד בְּדַמּוֹת אֶרְיָה לְקַבֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת כְּלָב, שֶׁאֲמַר עָלָיו דּוֹד, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

וְדָאִי (קַהֲלַת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל (דף רכ"ה ע"א) הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְכֹבֵד מִקְרִיב לִיָּה לְגַבִּיָּה לֵב, דְּאִיהוּ סִנְיָגוֹרָא עָלֵיהּ, וְכֹלָא קִשׁוּרָא כְּחֲדָא בְּקוֹרְבָנָא.

מִן כְּבֵד, נִפְקִין כָּל מְרַעֲיָן, וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל שְׂיִיפֵי גּוּפָא, וּבִיָּה שְׂרִיָּין. לֵב, אִיהוּ זְכִיף מַפְלָא. מִנִּיָּה נִפְקִין כָּל טַב, וְכָל בְּרִיאוֹתָא דְשְׂיִיפִין כְּלָהוּ, וְכָל תּוֹקְפָא, וְכָל חֲדוּה, וְכָל שְׁלִימוֹ דְאֶצְטְרִיף לְכָל שְׂיִיפִין.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, לִית קַרְבָּנִין, אֲלָא לְרַחֲקָא סְטְרִין מִסְאָבִין, וּלְקַרְבָּא דְרָגִין קְדִישִׁין. וְאִתְמַר בַּחֲבוּרָא קַדְמָאָה, דְלַהוֹן, (עַרְקִין דְכַבְּדָא, אֵלִין אִישִׁים וְכָל אֵינוֹן חֲטִילִין וְאִתְמַר) עַרְקִין דְכַבְּדָא אִית מְנַהוֹן רַבְרִבִין, אִית מְנַהוֹן רַבְרִבִין וְזַעֲרִיין, וּמִתְפַּשְׁטִין מְנַהוֹן לְכַמָּה סְטְרִין. וְאֵלִין נְטִלִין אַבְרִין וְאִמּוּרִין וּפְדָרִין דְמֵתְאֶכְלִין כָּל הַלֵּילָה, דְהָא קַרְבָּן כְּלָא לֵי.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְהֵלֵא אֲמַרְתָּ לְעֵיל דְקַרְבָּנִין דְקוֹדֶשָׁא בְרִיף הוּא אֵינוֹן אֲלָא לְקַרְבָּא י' בַּה' ו' בַּה'. אֲלָא, אָף עַל גַּב דְכָל קַרְבָּנִין צְרִיכִין לְקַרֵב קַמִּיָּה, אִיהוּ פְלִיג לְכָל מִשְׂרִיָּין, מֵאֲכָלִין דְקַרְבָּנִין, לְכָל חַד בְּדָקָא חֲזִי לִיָּה, לְשַׁכְּלִיִּים, מְזוּנֵי דְאוֹרִיָּיתָא, וּמִשְׁתַּיָּיא דְיִינָא וּמֵיָא דְאוֹרִיָּיתָא. לְטַבְעֵיִים, דְאֵינוֹן שְׂדִים דְאֵינוֹן כְּבָנֵי אָדָם, יְהִיב לוֹן אֵלִין מֵאֲכָלִין טַבְעֵיִים, דְנַחֲתִית אֲשָׁא דְלַהוֹן, לְמִיכַל לוֹן.

כְּמוֹ דְאוֹקְמוּהָ רַבּוֹן, אִי זָכוּ, הָוּה נַחֲתִית כְּמוֹ אֶרְיָה דְאֲשָׁא לְמִיכַל קַרְבָּנִין. וְאִי לֹא, הָוּה נַחֲתִית תַּמָּן כְּמִין כְּלָבָא דְאֲשָׁא. וְאוּף הָכִי כַד מִית בְּר נֶשׁ, אִי זְכִי, נַחֲתִית בְּדַמּוֹת אֶרְיָה, לְקַבֵּלָא נַפְשִׁיָּה. וְאִי לֹא בְדַמּוֹת כְּלָב, דְאֲמַר דּוֹד עָלֵיהּ, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת כְּלָב, שֶׁאֲמַר עָלָיו דּוֹד, (תְּהִלִּים כב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

ובגין לשיזבא קדשא בריה הוא גופיהון דישראל מנהון ונפששהון. מגי, לקרב קרבנין דבעירין וגופין באתרייהו, לקיים (משלי כח) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. אבל קדשא בריה הוא, לא נטיל אלא רעותא דלפא, ותבירו דיליה (ראיהו ישראל). הדיא הוא דכתיב, (תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה. פגוונא דכלי חרס, דאתמר בהון נשברו נטהרו.

בהנא מוחא. לוי לפא. גופא ישראל. ואתמר בהון, פהנים בעבודתם, ולויים בדוכנם, וישראל במעמדם. ואי כבד בעי לקרבא לגבי דלפא, חלפיה דאינון מסאבין, איהו לא נטיל. אלא שמנונו דחלב טהור. פגוונא דאית בגופא, חלב טהור וחלב טמא, דם צליל בלא פסולת, ודם עכור בפסולת. וערקין דלפא, חילין קדישין. וערקין דכבד, חילין מסאבין. אוף הכי אינון משריין דיצר הרע, ומשריין דיצר הטוב, אלין ממנן על ערקין דלפא, ואלין ממנן על ערקין דכבדא. אוף הכי תרי אומי, ישראל, ואומין דעלמא עובדי כוכבים ומזלות.

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קא אמרת בכלא, אבל אפילו ישראל לאו כלהו שוין, דאית בהון בני מלכות, מסטרא דמלכות קדישא, כלילא מעשר ספיראן, ומפל הוויין וכנויין. ואית מנהון עבדין, מסטרא דעבד, דאיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו. ואית מנהון כבעירין, ואתמר בהון, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ואינון דדמיין לענא, קדשא בריה הוא מגי לקרבא בעירן באתרייהו, לכפרא עלייהו. ואינון דדמיין למלאכין, קרבנין דלהון אינון עובדין טבין, דממנן עלייהו למלאכים, דמקריבין לקודשא בריה הוא באתרייהו.

וכדי להציל הקדוש ברוך הוא את גופיהם של ישראל מהם ואת נפשותם, מנה להקריב קרבנות של בהמות וגופים במקומם, לקיים (משלי כח) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים. אבל הקדוש ברוך הוא לא לוקח פי אם את רצון הלב ושברונו (שהוא ישראל). זהו שפתיב (תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה לב נשבר ונדפה אלהים לא תבזה. כמו כלי חרס שנאמר בהם נשברו נטהרו.

בהן מח. לוי לב. ישראל גוף. ונאמר בהם, פהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם. ואם צריך להקריב כבד ללב, חלבו של אותם טמאים, הוא לא לוקח. אלא שמנונו של חלב טהור. כמו שיש בגוף חלב טהור וחלב טמא, דם צלול בלי פסולת ודם עכור בפסולת. ועורקי חלב חילות קדושים, ועורקי הפכד חילות טמאים. גם כף הם מחנות היצר הרע ומחנות היצר הטוב. אלו ממנים על עורקי חלב, ואלו ממנים על עורקי הפכד. גם כף שתי אמות, ישראל ואמות העולם עובדי כוכבים ומזלות.

אמר לו רועה הנאמן, יפה אמרת בכל, אבל אפילו ישראל לא כלם שוים, שיש בהם בני מלכות מצד מלכות הקדושה, כלולה מעשר ספירות ומפל הויות וכנויים. ויש מהם עבדים מצד של עבד, שהוא (בראשית כד) עבדו זקן ביתו. ויש מהם פבהמות, ונאמר בהם (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ואותם שדומים לצאן, הקדוש ברוך הוא צנה להקריב בהמות במקומם לכפר עליהם.

ואותם שדומים למלאכים, קרבנות שלהם הם מעשים טובים שממנים עליהם מלאכים שמקריבים לקדוש-ברוך-הוא במקומם.

וְאוֹתָם שֶׁהיוּ בָּנִים לֵה', זְהוּ שְׁפָתוֹב (דברים י) בָּנִים אֲתָם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם, בַּחֲטָאֵיהֶם מִתְפָּרְדוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וְהַתְּקוּן (שְׁלֵחֶם הוּא הַתּוֹרָה) הוּא שְׁתַּהֲיָה תוֹרָה, שֶׁהוּא שֵׁם יְהוָה, לְקַרֵּב אֶת הָאוֹתִיּוֹת, י' בַּה', ו' בַּה', בְּקַרְבְּנוֹתֵיהֶם.

הָרִי בְּכָל הַקְּרַבְנוֹת - בֵּין שֵׁל בְּהֵמוֹת, בֵּין שֵׁל מִלְּאָכִים שְׁמַמְנִים עַל מַצּוֹת, בֵּין בְּמַלְכוֹת, בֵּין בְּשֵׁמוֹ - הַכֹּל צְרִיף לְהַקְרִיב לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁתוֹרָתוֹ)

בְּאוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּע חַיּוֹת שֵׁל הַמְּלָאָכִים, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּעַּה יְסוּדוֹת, שְׁמֵהֶם נִבְרָאוּ אַרְבַּע חַיּוֹת טְבַעֲיוֹת. וְהוּא הוּא שְׁמַקְרֵב מִים לָאֵשׁ, וְרוּחַ לְעֶפֶר. זְהוּ שְׁפָתוֹב (איוב כח) עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְגַם כֶּף הוּא מְקַרֵּב אֶת מִיכָאֵל, שֶׁהוּא מִים שְׁכָלִים, עִם גְּבֻרֵי־אֵל, שֶׁהוּא אֵשׁ שְׁכָלִי. וְהוּא מְקַרֵּב אֶת אוֹרֵי־אֵל, שֶׁהוּא אוֹר, שֶׁהֵינּוּ רוּחַ שְׁכָלִי, עִם רְפָאֵל, שֶׁהוּא אֶפֶר, שֶׁהֵינּוּ עֶפֶר שְׁכָלִית. שְׁמִיד שְׁמַסְתַּלַּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבִּינֵיהֶם, אֵין בְּהֶם כַּח.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי כְּתוּב בְּכָל הַקְּרַבְנוֹת לִיהוָה, וְאֵיךְ אֲמַרְנוּ שֵׁישׁ פְּרוּד בְּאוֹתִיּוֹת? אֵלֵא זֶה נֶאֱמַר בְּדִרְגוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ וְנִקְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ, וְלֹא שֶׁהֵם הוּא מִמֶּשׁ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמי וְלִכְבוֹדֵי בְּרָאתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתָיו. שֵׁישׁ אוֹתִיּוֹת שֵׁל יְהוָה בְּאַצִּילוֹת, שְׂאִין בְּהֵן פְּרוּד וְהַפְּסָקָה, שֶׁהֵן כְּמוֹ מְבוּעֵין אֲלֵיהֶם שְׁמַשְׁקִים אֶת הָאֵילָנוֹת. וּמִשּׁוֹם אֵלֶּה שֶׁנִּבְרָאוּ מִתְדַמִּים י' לְרֹאשׁ, ו' לְגוּף, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת.

אֲבָל עֲלֹת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמַר קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְגִיעַ אֵלָיו חֲטָאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו - י' מַה, ו' מַה, שְׂאִין בְּהֶם פְּרוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רַע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלֵא, וְלִית מָאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ

וְאֵינּוֹן זְהוּוּ בְּנִין לִיהוָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אֲתָם לִי אֱלֹהֵיכֶם. בְּחֻבִּין דְּלֵהוֹן מִתְפָּרְדֵי אֲתוּוֹן.

וְתַקְוָנָא (כ"א דְּלֵהוֹן הוּא אוֹרֵי־תֵא), הוּא דְּלֵהוּי אוֹרֵי־תֵא דְאִיהוּ שֵׁם יְהוָה, לְקַרְבָּא אֲתוּוֹן, י' בַּה', ו' בַּה', בְּקַרְבְּנָא דְּלֵהוֹן.

הָרִי בְּכָל קְרַבְנֵין, בֵּין דְּבַעֲרִי, בֵּין דְּמִלְּאָכִין דְּמַמְנָן עַל פְּקוּדֵין, בֵּין בְּמַלְכוּתָא, בֵּין בְּשֵׁמִיהּ. כָּלֵא צְרִיף לְקַרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא (דאוֹרֵי־תֵא דִּילֵיהּ) בְּאַתְוּוֹן קְדִישֵׁין.

וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע חַיּוֹן דְּמִלְּאָכִים. וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע יְסוּדֵין, דְּמִנְהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ אַרְבַּע חַיּוֹן טְבַעֲיִים. וְאִיהוּ הוּא דְּמַקְרֵב מִיָּא בְּאֲשָׁא, וְרוּחָא בְּעַפְרָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,

(איוב כח) עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְאוֹף הָכִי הוּא מְקַרֵּב מִיכָאֵל דְאִיהוּ מִים שְׁכָלִים, עִם גְּבֻרֵי־אֵל. דְּהוּא אֵשׁ שְׁכָלִי.

וְאִיהוּ מְקַרֵּב אוֹרֵי־אֵל, דְאִיהוּ אוֹר. דְּהֵינּוּ רוּחַ שְׁכָלִי, עִם רְפָאֵל, דְאִיהוּ אֶפֶר, דְּהֵינּוּ עֶפֶר שְׁכָלִית. דְּמִיד דְּאִסְתַּלַּק קְדוֹשָׁא בְּרִיף הוּא מִבִּינֵיהוּ, לִית בְּהוֹן חִילָא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב בְּכָל קְרַבְנֵין לִיהוָה, וְאֵיךְ אֲמַרְנָא דְאִית פְּרוּדָא בְּאַתְוּוֹן. אֵלֵא הָאִי אֲתַמַּר, בְּדִרְגֵין דְּאַתְבְּרִיאוּ וְאַתְקִרִיאוּ בְּשֵׁמִיהּ. וְלֹא דְאֵינּוֹן אִיהוּ מִמֶּשׁ.

הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמי וְלִכְבוֹדֵי בְּרָאתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתָיו. דְאִית אֲתוּוֹן דִּיהוָה בְּאַצִּילוֹת, דְּלִית בְּהוֹן פְּרוּדָא וְהַפְּסָקָה, דְאֵינּוֹן כְּמַבּוּעֵין לְגַבִּיּוּהוּ, דְּאַשְׁקִיין לְאֵילָנֵין. וּבְגִין אֵלֵין דְּאַתְבְּרִיאוּ,

אֲדַמְיִין י' לְרִישָׁא, ו' לְגוּפָא, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצַבְעָאן.

אֲבָל עֲלוֹת הָעֲלוֹת עַל כָּלֵא, דְאַתְקִרִי יְהוָה, אֲתַמַּר בֵּיהּ, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמַר קְדוֹשׁ. (ישעיה

מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי י' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְטִי בֵּיהּ חוּבִין לְאַפְרָשָׁא אֲתוּוֹי, י' מַה, ו' מַה, דְּלִית בֵּיהּ פְּרוּדָא. וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר, (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רַע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלֵא, וְלִית מָאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ

אֲבָל עֲלֹת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֲשׁוּהָ יֹאמַר קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְגִיעַ אֵלָיו חֲטָאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו - י' מַה, ו' מַה, שְׂאִין בְּהֶם פְּרוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רַע. הוּא

לא אתקרי יהו"ה, ובכל שמקון, אלא באתפשטות נהוריה עלייהו. וכד אסתליק מנייהו, לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון. (קהלת ז) עמוק עמוק מי ימצאנו.

לית נהורא יכיל לאסתפלא ביה, דלא אתחשבת. אפילו כתר עליון, דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגיו, ועל כל חילי שמיא, עלאין ותתאין, אתמר עליה, (תהלים יח) ישת חשף סתרו. ועל חכמה ובינה, (תהלים צ) ענן וערפל סביביו. כל שפן שאר ספיראן. כל שפן חיון. כל שפן יסודין, דאינון מתים. איהו סובב על כל עלמין, ולית סובב לון לכל סטרא, עילא ותתא, ולארבע סטרין, בר מגיה. ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר. איהו ממלא כל עלמין. ולית (ס"א אלקא וכו' לון בר מיניה) אחרא ממלא לון. איהו מחיה לון ולית עליה אלקא אחרא, למיהב ליה חיון. הדא הוא דכתיב, (נחמיה ט) ואתה מחיה את פולם. ובגנייה אמר דניאל, (דניאל ד) וכל דארי ארעא קלא חשיבין וכמצפיייה עביד בחיל שמיא. איהו מקשר ומיחד זינא לזיניה, עילא ותתא. ולית קורבא להו בד' יסודין, אלא קדשא בריף הוא כד איהו בינייהו.

מיד דחבו, אליו דאתקריאו בנים אתם ליהוה אלקיכם, אסתלק מן אתוון, אשתארו בפרודא. ומאי תקונייה, לקרבא אתוון בקודשא בריף הוא, י' בה', ו' בה'. אוף הכי אינון עבדין דיליה, מסטרא דחיון. בחובין דלהון גרמו ליה, לאסתלקא מנהון. מאי תקנתא דלהון. לנחתא קדשא בריף הוא עלייהו, לקרבא לון. אוף הכי אינון דהו מארבע יסודין, דאינון עאנא דקודשא בריף הוא, דגרמו לסלקא קדשא בריף הוא מינייהו. מאי תקנה. לקרבא לון לקודשא בריף הוא.

ובגין דא בכלהו מני, קרבן ליהוה, את קרבני לחמי לאשי. אוף את הפכש אחד תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים. וכתיב (ולקחת) (ויקרא ה) שתי תורים או שני בני יונה, כל זינא אזיל לזיניה. וקודשא בריף הוא מקרב כלא באתר דא, איהו

שולט על הכל, ואין מי ששולט בו. הוא תופס את הכל, ואין מי שתופס בו. והוא לא נקרא יהו"ה, ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם. וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמו שם כלל מהם. עמק עמק מי ימצאנו.

אין אור יכול להסתכל בו, שלא נחשף. אפלו כתר עליון, שאורו חזק על כל הדרגות ועל כל חילות השמים, עליונים ותחתונים, נאמר עליו (שם יח) לשת חשף סתרו. ועל חכמה ובינה - (שם צ) ענן וערפל סביביו. כל שפן שאר הספירות, כל שפן החיות, כל שפן יסודות, שהם מתים. הוא סובב על כל העולמות, ואין סובב אותם לכל צד, למעלה ולמטה ולארבעה צדדים, פרט לו. ואין מי שיוצא מרשותו החוצה. הוא ממלא כל העולמות, ואין (אלוה וכו' להם חיון ממנו) אחר שממלא אותם.

הוא מחיה אותם, ואין אלוה אחר עליו לתת לו חיים. זהו שכתוב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. ובגללו אמר דניאל, (דניאל ד) וכל דירי הארץ פאינם חשויבם, וכרצונו עושה בחיל השמים. הוא מקשר ומיחד מין למינו, למעלה ולמטה, ואין קרבה להם בארבעה יסודות, רק הקדוש ברוף הוא כשהוא ביניהם.

מיד שחטאו, אלו שנקראו בנים אתם לה' אלהיכם, הסתלק מן האותיות, ונשארו בפרוד. ומה תקונו? לקרב אותיות בקדוש-ברוך הוא - י' בה', ו' בה'. גם כף הם עבדים שלו מצד החיות, בחטאייהם גרמו לו להסתלק מהם. מה תקנתם? להוריד את

עלת על כלא, דלית אלקא

בר מניה. ולית מאן דיכיל לקרבא אכל חילין דאומין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, אינון מסטרא דפרודא. ווי למאן דגרים בחובוי, לאעלא אתנון וחינון ויסודין. דמיד אסתלק קדשא בריה הוא מישראל. וייעלון אומין עובדי עבודת פוכבים ומזלות ביניהו. לית לון קריבות בקודשא בריה הוא, דלית קורבנין בחוצה לארץ. ובגין דא אוקמוה רבנן, הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. בההוא זמנא דאמר מלין אליו, נחתו כל אתנון קדישין, וחינון קדישין, וד' יסודין, לגביה, ובכיוו ליה ואמרו, על ידך רעיא מהימנא, נחית עלן קדשא בריה הוא, ומתקרבין זינא (דף רכ"ה ע"ב) לזיניה, בריה אנת לקודשא בריה הוא, בארבע יסודין. פען אתבריר פלא על ברייה. (ע"כ רעיא מהימנא).

פתח ואמר, (תהלים לא) בטח ביי ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח ביי, פדקא יאות. ועשה טוב, תקוונא דברית קדישא. דתהא מתקן ליה, ונטיר ליה פדקא יאות. ואי תעביד דא, אנת תהא הכא בארעא, ויתזן מנה, ויתפרנס מנה, ההיא אמונה דלעילא.

ותו, (ס"א מתקן ליה ונטיר ליה. שכן ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים דהתיא ארץ תשרי בההוא טוב. ורעה אמונה התיא אמונה דלעילא ותנו ויתפרנס מניה על ידך. ואי מעביד דא) תתענג על יי ויתן לך משאלות לבך. כל דא אתתקנת בתקוונא דברית. פיון דאתקנת ברית, אתקן פלא. פנחס בגין דקני על ברית דא, זכה לכלא. ולא עוד

אתה לקדוש-ברוך-הוא בארבעה יסודות. כעת התברר הכל על ברינו. (עד כאן רעיא מהימנא).

פתח ואמר, (תהלים לו) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח בה', פראוי. ועשה טוב, תקון של ברית הקדש, שתתקן אותה ותשמר אותה פראוי. ואם תעשה את זה, אתה תהיה כאן בארץ, ואותה האמונה שלמעלה תזון ממך ויתפרנס ממך.

ועוד, (מתקן אותו ושומר עליו. שכן ארץ - ארץ קדושה עליונה, ארץ החיים, שהארץ התיא תשרה בטוב ההוא. ורעה אמונה - אותה האמונה שלמעלה תהיה נזונית ומתפרנסת ממנו על ידך. ואם תעשה זה) תתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך - כל זה מתקן בתקון הברית. פיון שהתקנה הברית, התתקן הכל. פנחס, משום שקנא על ברית זו, זכה לכל. ולא עוד, אלא שהגן על כל ישראל, ובו התקיים והתענג על ה'. שהרי עלה והתקשר

הקדוש-אלוהים הוּא בְּתוֹכָם מְלֻכָּה אֲוֹתָם. גַּם כִּף אֵלוֹ שְׁהִיו מֵאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, שְׁהֵם צִאֲנוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁגִרְמוּ לְסַלֵּק אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֶם, מֵהַתְּקַנְהוּ? לְקַרְבֵּם לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא.

וְכֵן בְּכֹלם צִוָּה: קִרְבֵּן לֵה', אֶת קִרְבָּנִי לְחֻמֵי לְאִשִּׁי. גַּם, אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים. וְכַתוּב (וַלְקַחְתָּ) שְׁתֵּי תְרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה. כֹּל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב הַכֹּל בְּמִקוֹם זֶה, הוּא עֵלַת הַכֹּל, שְׁאִין אֱלֹהִים פָּרֵט לוֹ, וְאִין מִי שִׁיכּוֹל לְקַרֵּב חַיִּלוֹת פָּרֵט לוֹ.

אֲבָרְ חַיִּלוֹת אַמּוֹת עוֹבְדֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, הֵם מֵצַד הַפְּרוּד. אוֹי לְמִי שְׂגוֹרֵם בַּחֲטָאֵיו לְהַעֲלוֹת אוֹתִיּוֹת וְחַיּוֹת וְיְסוּדוֹת, שְׁמִיד מִסְתַּלֵּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וְיִכְנָסוּ בִּינֵיהֶם אַמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שְׁאִין לָהֶם קִרְבָּה לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ הוּא, שְׁאִין קִרְבָּנוֹת בַּחוּץ לְאֶרֶץ. וְלִכֵּן פְּרֻשָׁה רַבּוּתֵינוּ, הֵדֵר בַּחוּצָה לְאֶרֶץ דּוּמָה כְּמִי שְׁאִין לוֹ אֱלֹהִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁאָמַר דְּבָרִים הַלְלוּ, יָרְדוּ כֹל הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְחַיּוֹת קְדוֹשׁוֹת וְאַרְבְּעָה יְסוּדוֹת אֵלָיו, וּבְרַכּוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: עַל יְדֶךָ, רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, יָרַד עֲלֵינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִתְקַרְבִּים מִן לְמִינוֹ. בְּרוּךְ

למעלה (תהי) באור הראשון שבא הקדוש ברוך הוא וגנז אותו. באותו אור שנהנה ממנו אברהם, ואהרן הפהן נקשר בו. אחר שעלה לכהנה גדולה, לא הזכיר לו הרג זמרי, ולא ראוי בשביל שלא יאחז כלל בענפיו של הצד האחר, ולא ראוי להזכיר עליו. שכל מי שהורג, ענפים של צד האחר יש בו. ופנחס הרי גאחו בימין, ואין לו חלק בצד האחר כלל, ולכן לא נזכר כאן. מה שנראה שבח - גנאי הוא לו, ונחיתות ממעלה עליונה שנאחו בה. ולכן כתוב המפה אשר הפה סתם, ושם האשה המפה, ולא נזכר על ידי מי.

אמר רבי פנחס, אשרי הדור ששומעים דברי התורה שלף, ואשרי חלקי שזכיתי לכך. אמר רבי שמעון, אשרי הדור שאתה וחסידות שלף נמצא בתוכו. עד שהיו יושבים ומפייסים זה את זה, בא רבי אלעזר בן רבי שמעון ומצא אותם שם. אמר רבי פנחס, ודאי שכתוב (בראשית לב) ויאמר יעקב פאשר ראם מחנה אלהים זה. אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני, שב בני ואמר הפסוק. ישב רבי אלעזר. פתח ואמר, (שם) ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים. מה זה ויפגעו בו? אלא יש פגיעה לטוב ויש פגיעה לרע ויש פגיעה לתפלה. אלא בשעה שהיה הולך לתרן מה פתוב? (שם כח) ויפגע במקום. תפלת ערבית היה מתפלל באותו מקום, כמו שנאמר (שמות לג) הגה מקום אתי. ותפלת ערבית באותו מקום נראתה.

אלא דאגין על כל ישראל, וביה אתקיים והתענג על יי. דהא סליק ואתקשר לעילא, (ואגהיר) באור קדמאה דברא קדשא ברוך הוא, וגניז ליה. בההוא אור דאתהני אברהם מגיה, ואהרן פהנא אתקשר ביה.

לבתר דאסתלק לכהנא רבא, לא אדבר ליה קטלנותא דזמרי, ולא יאות בגין דלא יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא, ולא אתחזי לאדפרא עליה. דכל מאן דקטיל, ענפין דסטרא אחרא אית ביה. ופנחס הא מתאחיד בימינא, ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל, ועל דא לא אדבר הכא. מה דאתחזי שבחא, איהו גנאי ליה, ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה. ועל דא כתיב המפה אשר הפה סתם, ושם האשה המופה, ולא אדבר על ידא דמאן.

אמר רבי פנחס, זפאה דרא דשמעין מילך באורייתא, וזפאה חולקי דזכינא לכך. אמר רבי שמעון, זפאה דרא, דאנת וחסידותך אשתכח בגויה. עד דהוו יתבין ומפייסין דא לדא, אתא רבי אלעזר בריה דרבי שמעון, ואשפח לון תמן. אמר רבי פנחס, ודאי דכתיב (בראשית לב) ויאמר יעקב פאשר ראם מחנה אלהים זה. אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי, תיב ברי, ואימא קרא. יתיב רבי אלעזר.

פתח ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך ויפגעו בו מלאכי אלהים. מאי ויפגעו בו. אלא אית פגיעה לטב. ואית פגיעה לביש. ואית פגיעה לצלותא. אלא בשעתא דהוה אזיל לתרן, מה כתיב. (בראשית כח) ויפגע במקום, צלותא דערבית הוה דצלי בההוא מקום. פמה דאת אמר, (שמות לג) הגה מקום אתי. וצלותא דערבית בההוא אתר אתחזי.

עוד ויפגע במקום - דבכרי פיוסים הם. שבא השמש הקדוש אל הלבנה, בעלה אל אשתו. מכאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היתה בדכרי פיוסים לפיטה, שפתיב ויפגע במקום, ואחר כך וילן שם. פשהיה בא יעקב מחרן, מה פתוב? ויפגעו בו. שלחה היא לפייס אותו לבא אליה.

ויאמר יעקב כאשר ראם. מהו כאשר ראם? אלו מלאכי היום. ומלאכי הלילה היו, ונתפסו ממנו, ואחר כך נתגלו לו. ולכן כאשר ראם, פתוב מחנה אלהים זה. מכאן שהיו אלו של היום, ואלו של הלילה. באלו של הלילה פתוב מחנה אלהים, ובאלו של היום פתוב בהם זה. ולכן ויקרא שם המקום ההוא מחנים, שתי מחנות. ועכשו מחנות קדושים ראיתי פאן. אשרי הדרך שבאתי לכאן.

אמר רבי שמעון, מאן דפתח פתח פתח יאמר. אמר רבי אלעזר, שנינו, כל מי שאומר תהלה לך ביום שלש פעמים, הוא בן העולם הבא. והרי נתבאר הטעם. אם בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות - פעמים הם בכל יום, בבקר ובערב, שכתוב (שמות טז) בנת ה' לכם בערב בשר וגו'. למה שלש פעמים בכל יום? אלא שנים למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד לתת חזק לאותו מקום שידי פתוחות.

ושני מזונות אלו משנים זה מזה, וכלם שלשה מזונות פתובים כאן: (תהלים קמח) ואתה נותן להם את אכלם בעתו - זה מזון העשירים, שנותן אכל רב בעתו. הרי אחד. שנים - שכתוב ומשביע לכל חי רצון, זה מזון

הו ויפגע במקום, מלי פיוסין איהו. דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא, בעלה לגבי אתתא. מכאן דלא יאות לבעל למיתני לגבי אתתא, אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה. דכתיב ויפגע במקום, ולבתר וילן שם. פד הוה אתי יעקב מחרן, מה כתיב, ויפגעו בו, שדרת היא לפייסא ליה, למיתני לגבה.

ויאמר יעקב כאשר ראם. מאי כאשר ראם. אלין מלאכין דיום, ומלאכין דלילה הוו, ואתפסיו מניה, ולבתר אתגליין ליה. ועל דא כאשר ראם, פתיב מחנה אלהים זה. מהכא דהוו אלין דיממא, ואלין דליליא. אינון דליליא כתיב בהו, (דף רכ"ו ע"א) מחנה אלהים, ואינון דיממא, פתיב בהו, זה. ועל דא ויקרא שם המקום ההוא מחנים. תרין משריין. והשתא משריין קדישין חמינא הקא. זכאה ארחי דאתינא הקא. (דף רכ"ו ע"א).

אמר רבי שמעון, מאן דפתח פתחא יימא. אמר רבי אלעזר, תנינן, פל מאן דאמר תהלה לך ביום תלת זמנין, איהו בר עלמא דאתי. והא אתמר טעמא. אי בגין פרנסה ומזונא דכל עלמין, תרין זמנין אינון בכל יומא בצפרא ובפנייא, דכתיב, (שמות טז) בנת ה' לכם בערב בשר וגו', אמאי תלת זמנין בכל יומא. אלא תרין למזונא דבני אינשי ודכל עלמא. וחד למיהב תוקפא לההוא אתר דפתיחו ידוי.

ותרין מזונין אלין משניין דא מן דא, וכלהו תלת מזוני כתיבי הקא, (תהלים קמח) ואתה נותן להם את אכלם בעתו, דא מזונא דעתירי, דיהיב מיכלא סגי בעתו, הא חד. תרין, דכתיב ומשביע לכל חי רצון, דא מזונא דמספני, דאינון שבעין מרצון, ולא מגו מיכלא סגי. תלת דכתיב פותח את ידך,

דא תוקפא ליהווא אַתר, ובפתיחו דידוי, נפקא רצון ושבעא לכלא.

תו הכי אוליפנא, דלא איהו אלא תרי זמני, בגין מזונא ופרנסה בכל יומא. דאלין חיובא על בר נש. ואי אמר יתיר, לאו בגין חובה איהו, אלא בגין שבחא גו תשבחן דזמירות דדוד מלפא. (ס"א דנפיק דיו דקודשא בריך הוא וברוך ושבעים מרצון ועל דא לאו חיובא הוא אלא תרי זמני ביומא ושבחה איהו לקודשא בריך הוא לתת לו זמירות דדוד מלפא) מאי טעמא. בגין דפרנסה לא חזי למשאל אלא בתר צלותא ופרנסה דמאריה. מלפא ייכול בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי.

הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ה) באתי לגני אחתי כלה אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, לבתר אכלו רעים. אכלתי יערי, דא צלותא דמיושב. עם דבשי דא קריאת שמע. אכלתי יערי דא צלותא דמיושב, ההוא יער (דף רכ"ו ע"ב) לבנון, יוצר אור (ס"א משרתים) והאופנים וחיית הקדש, (פולם קדושים) כל הגי אקרונ יער אילני ונציבין דביה. עם דבשי דא קריאת שמע, דאיהו מתיקו דכלא, בכמה צופין ומתיקין.

שתיתי ייני, דא צלותא, דמעומד, מטיבו (ס"א משיכו) דיינא עלאה דאתנטר. ודא בשלש ברכות ראשונות. עם חלבי, אלין אינון שלש ברכות אחרונות, ואתפלילן אלין באלין. עד פען מיכלא דמלפא. לבתר דאכל מלפא, אכלו רעים לעילא, שתו ושכרו דודים לתתא.

ועל דא לית חיובא דמזונא אלא לבתר צלותא. בצלותא דמנחה (בערב) קודם צלותא מאי טעמא. בגין דעד לא אשתבח דינא קשיא, בעוד דאנפין דמלפא נהירין, יימא תהלה

(בערב) לפני התפלה. מה הטעם? משום שעד שלא נמצא דין

העניים, שהם שבעים מרצון ולא מתוך אכל רב. שלשה - שכתוב פותח את ידך, זהו חזק לאותו מקום, ובפתיחת ידיו יוצא רצון ושבע לכל.

עוד כף למדנו, שאינו אלא פעמים בשביל מזון ופרנסה בכל יום, שאלו חיוב על האדם. ואם אמר יתיר, לא בגלל חובה הוא, אלא בשביל שבח תוך תשבחות של זמירות דוד המלך. (שיצא דיו של הקדוש ברוך הוא ומברך ושבעים מרצון, ועל זה אין חיוב הוא אלא פעמים ביום, ושבח הוא לקדוש ברוך הוא לתת לו זמירות של דוד המלך) מה הטעם? משום שפרנסה לא ראוי לשאל, רק לאחר התפלה ופרנסת רבונו. המלך יאכל בתחלה, ואחר כך יאכלו עבדיו.

זהו שכתוב, (שיר השירים ה) באתי לגני אחתי כלה [וגו'] אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אחר כף אכלו רעים. אכלתי יערי - זו תפלת מישב. עם דבשי - זו קריאת שמע. אכלתי יערי - זו תפלת מישב, אותו יער לבנון, יוצר אור (משרתים) והאופנים וחיית הקדש (כלם קדושים), כל אלה נקראים יער עצים ונצבים שבו. עם דבשי - זו קריאת שמע, שהיא מתיקות הפל, בכמה צופים ומתוקים.

שתיתי ייני - זו תפלת מעמד, מהטוב (משיכה) של יין עליון המשמר, וזה בשלש ברכות ראשונות. עם חלבי - אלה אותן שלש ברכות אחרונות, וכלולים אלו באלו. עד כאן מאכל המלך. לאחר שאכל המלך - אכלו רעים למעלה, שתו ושכרו דודים למטה.

ורבן אין חיוב של מזון אלא לאחר התפלה. בתפלת מנחה קשה בעולם, בעוד שפני המלך

לְדוֹד, בְּהַאי סְדוּרָא דְמִזְוּנָא. דְּלִבְתַּר דְּדִינָא שְׂרִיא וְתַלִּי עַל עֲלָמָא, לָאוּ שְׁעֵתָא אִיהוּ. אַתָּא רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקִיָּה.

מאירות, יאמר תהלה לדוד בסדור זה של המזון. שלאחר שהדין שרוי ותלוי על העולם, זו אינה השעה. בא רבי פנחס ונשקו.

רעיא מהימנא

אַלָּא פְּגִיעָה אִיהִי פִּיּוּסָא, דְּכַד יִיתִי חֲתָן לְגַבִּי כְּלָה, לִית אַרְח לְחֲתָן לְיִיחָדָא בְּכָלָה, אֲלָא בְּפִיּוּסָא. וְלִבְתַּר יַעֲבֹד עִמָּה לִינָה. וְהֵינּוּ (ר"א וְלוֹן שָׁם) פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ.

רעיא מהימנא

אַרְיָא פְּגִיעָה הִיא פִּיּוּס. שְׂכַשְׁיבָא הֲחֲתָן לְכָלָה, אִין דְּרַף לְחֲתָן לְהִתְיַחַד עִם הַכְּלָה אֲלָא בְּפִיּוּס, וְאַחַר כֵּף יַעֲשֶׂה עִמָּה לִינָה. וְהֵינּוּ פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ.

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, אִי הָכִי מְאִי נִיהוּ כִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ דְּהָא אַרְח דְּרָשָׁא אוּקְמוּהָ, לְשׁוֹן כְּבִיָּה, וְהֵינּוּ פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ. אֲלָא מְהִכָּא אוּלִּיפְנָא, מָאן דְּמִיַּיחַד בְּאַתְתִּיה, צְרִיף בְּלִילְיָא לְמַכְבִּי שְׂרָגָא, וּבִימְמָא לָאוּ אַרְח דְּרַבְּנָן לְשִׁמְשׁ מִטְּתָן, אֲלָא בְּלִילָה, אַרְח צִנְעָא. וּבְגִין דָּא, מְתִי אַתְּעָבִיד לִינָה. פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ, דְּאַתְפְּנִי שְׁמֵשׁא מְעֲלָמָא.

אָמַר רוּעָה הַנְּאָמָן, אִם כֵּף, מְהוּ פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ, שְׁהֵרִי דְּרַף דְּרַשׁ פְּרִשׁוּהָ לְשׁוֹן כְּבוֹי, וְהֵינּוּ פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ? אֲלָא מְכָאן לְמַדְנּוּ, מִי שְׁמֵתִיחַד עִם אִשְׁתּוֹ צְרִיף בְּלִילָה לְכַבּוֹת אֶת הַנֵּר, וּבִיּוֹם אִין דְּרַף רְבוּתֵינּוּ לְשִׁמְשׁ מִטְּתָם, רַק בְּלִילָה, דְּרַף צִנְעָה. וְלִכְּנָן מְתִי נַעֲשֶׂה לִינָה? פִּי בָּא הַשְּׁמֵשׁ, שְׁהַתְפָּנָה הַשְּׁמֵשׁ מִהָעוֹלָם.

וּבְגִין דָּא, אוּף הָכִי דְּצְרִיף לְאַתְפְּסִיָּא מִן שְׁמֵשׁא, וְהָכִי צְרִיף לְאַתְפְּסִיָּא מְאֲלִין מְלֶאכִין, דְּאִינוּן מִיַּצֵּר הַטּוֹב מִימִינָא, בְּכַמָּה מִשְׁרִיזִין. וּמִיַּצֵּר הָרַע, דְּאֲזִיל לְשִׁמְאָלָא בְּכַמָּה מִשְׁרִיזִין. וּבְגִין דָּא, בְּתַר דְּאַתָּא צְפֵרָא, אָמַר כְּפֶאֶשֶׁר רָאָם. וּמִסְטְרָא דְּיַעֲקֹב דְּהוּהוּ אִישׁ תָּם, לָא הוּהוּ עֵמִיה אֲלָא חֲטִילִין דְּמִלְבָּא וּמִטְרוּנִיתָא. וּבְגִין דָּא וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים. אִינוּן מְלֶאכִין דִּימְמָא כְּתִיב. כְּפֶאֶשֶׁר רָאָם מְחַנָּה אֱלֹהִים זֶה. וְכַד אָתוּ מְלֶאכִים דְּלִילְיָא, דְּאַתְפְּנָשׁוּ בְּהַרְדִּיה, לְנִטְרָא לִיה אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים.

וְלִכְּנָן גַּם כֵּן צְרִיף לְהַתְּכַפּוֹת מִהַשְּׁמֵשׁ, וְכֵף צְרִיף לְהַתְּכַפּוֹת מְאֲלוֹ הַמְּלֶאכִים, שְׁהֵם מִיַּצֵּר הַטּוֹב מִימִין בְּכַמָּה מְחַנּוֹת, וּמִיַּצֵּר הָרַע שְׁהוּלֵף לְשִׁמְאָל בְּכַמָּה מְחַנּוֹת. וְלִכְּנָן אַחַר שְׁבָא הַבְּקָר אָמַר כְּפֶאֶשֶׁר רָאָם. וּמִצֵּד יַעֲקֹב שְׁהִיהוּ אִישׁ תָּם, לָא הִיהוּ עֵמוּ, רַק חִילוֹת הַמְּלָךְ וְהַמְּלֶאכָה, וְלִכְּנָן וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים. אוּתָם מְלֶאכִי הַיּוֹם כְּתוּב, כְּפֶאֶשֶׁר רָאָם מְחַנָּה אֱלֹהִים זֶה. וּכְשִׁבְאוֹ מְלֶאכִי הַלִּילָה, שְׁהַתְּכַנְסוּ אִתּוֹ לְשִׁמְרֵי אוּתוֹ, אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים. מִשּׁוּם שְׁהַתְּפִלָּה הִיא כְּלָה, זְהוּ שְׁפָתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מְלֶאכִין בְּלָה אֲתִי וְגו'. נִקְרָא כְּפֶאֶן "אֲתִי", וּבְתוֹרָה שְׁכַתְּבָא נֶאֱמַר עֲלֶיהָ, (שִׁיר הַשִּׁירִים ל) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי. וּמִשּׁוּם

בְּגִין דְּצִלוֹתָא אִיהִי כְּלָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מְלֶאכִין בְּלָה אֲתִי וְגו'. אַתְּקְרִי הָכָא אֲתִי. וּבְאוּרִייתָא דְּבְכַתְּבָא אֲתִמַּר עֲלָה, (שְׁמוֹת לג) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי. וּבְגִין דְּאִיהִי אַתְּקְרִיאַת מְקוֹם בְּעֲלָמָא דִּין, אַתְּמַר בְּהַ וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם וַיִּלֵּן שֵׁם.

וּבְגִין דָּא אִיהִי אַמְרַת, (יְרֵמִיָּה ט) מִי יִתְּנִי כַּמְדָּבָר מְלוֹן שֶׁהִיא נִקְרָאָה מְקוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה, נֶאֱמַר בְּהַ וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם וַיִּלֵּן שֵׁם. וְלִכְּנָן הִיא אַמְרָה, (יְרֵמִיָּה ט) מִי יִתְּנִי כַּמְדָּבָר מְלוֹן אוּרְחִים. שְׁהִיתָה רְשׁוּת בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְלָא עִם

אותם שקובעים אותה חובה
עמם, בלי החתן שלה. ובכל שעה
שאדם מתפלל, הקדוש ברוך הוא
מקדים ושומר אותו. וסוד הדבר
- (בראשית כד) והאיש משתאה לה.
ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא,
זהו שפתוב (שמות טו) ה' איש
מלחמה. (בראשית כד) ויהי הוא טרם
כלה לדבר והנה רבקה יצאת,

כמו (זכריה ט) ויצא כפרק חצו.
ואם תאמרו שהרי פרושה
רבתינו, לעשרה מקדימה
השכינה ובאה, לאחד עד
שיושב. לעשרה שהיא י' קדמה
ה'. לאחד שהוא ו', עד שיושב
לא באה אליו ה' שנית. וסוד
הדבר - שבמקום שאין שם י"ה,
לא באה שם ה'. ומי שרוצה ליחד
אותיות, צריך בתחנה
ובתחנונים. ולכן (דברים ג) ואתחנן
אל ה', באדנ"י לשכינה
בתחנונים, ולקדוש ברוך הוא
ברחמים. עד כאן.

את הפכש האחד תעשה בכרך
ואת הפכש השני תעשה בין
הערבים. שהוא סוד של סתרי
הרחמן, שבארו עליהם רבתינו,
גבי סתרי הרחמן למה לך? אלא
דברים שיהיו תחת סתרי העולם,
יהיו מכסים תחת לבושך. מה
לבוש מכסה על הגוף, גם כן
צריך לכסות סודות התורה. כל
שכן סודות הקרבנות, שהם כמו
קרבת אשה לבעלה.

ומה קרבתם צריכה במכסה, גם
כן צריך קרבן לכסות אותם מבני
עריות ושעים חצופים, שעין
להם לא בשת פנים ולא ענוה.
וכמה מיני ממזרים הם: בני
עריות, בני נדה, שגד ה' ממנה
ונמצאת במקומה, שפחה בת אל
גכר זונה. וזהו סוד (משלי ל) תחת

שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. שגדה
ה' ממקומה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

אורחים. דהות רשו בפני עצמה, ולא עם אינון דקבעין
לה חובה עמהון, בלא חתן דילה. ובכל שעתא דבר נש
מצלי, קדשא בריך הוא אקדים ונטר ליה. ורזא דמלה,
(בראשית כד) והאיש משתאה לה. ולית איש, אלא קדשא
ברוך הוא. קדא הוא דתיב, (שמות טו) יי איש מלחמה.
(בראשית כד) ויהי הוא טרם פלה לדבר והנה רבקה יוצאת,
פגון (זכריה ט) ויצא כפרק חצו.

ואי תימרון, דהא אוקמוה רבנן, לעשרה קדמא שכינתא
ואתנא, לאחד עד דתיב. לעשרה דהיא י' קדמה
ה'. לאחד דאיהו ו', עד דתיב, לא אתנא לגביה ה'
תניינא. ורזא דמלה, דבאתר דלית תמן י"ה, לא אתנא
תמן ה'. ומאן דבעי ליחדא אתוון, צריך בתחנה
ובתחנוני. ובגין דא, (דברים ג) ואתחנן אל יי, באדנ"י
לשכינתא בתחנונים. ולקודשא בריך הוא ברחמי, עד
הכא.

את הפכש האחד תעשה בכרך ואת הפכש השני תעשה
בין הערבים. דאיהו רזא דכבשי דרחמנא, דאוקמוה
עליהו רבנן, גבי כבשי דרחמנא למה לך. אלא מלין
דיהון תחות פכשוני דעלמא, דהון מכוסין תחות לבושך.
מה לבוש איהו מכסה על גופא, אוף הכי צריך לכסאה
רזין דאורייתא. כל שכן רזין דקרבניו, דאינון פגוונא
דקריבו דאתתא לגבי בעלה.

ומה קריבו דתרווייהו צריך באתפסא. אוף הכי צריך
קרבן לכסאה לון, מבני עריין רשיעייא חצופין,
דלית לון בשת פנים ולא ענוה. וכמה מיני ממזרין אינון,
בני עריות, בני נדה, דנד ה' מנה, ואשתכח באתרה.
שפחה בת אל גכר זונה. והאי איהו רזא, (משלי ל) תחת
שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע
לחם ושפחה כי תירש גברתה. דנד ה' מאתראה, דאיהי
מטרוניתא, יצר הטוב. ועאלא באתרהא שפחה יצר הרע.

שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. שגדה
ה' ממקומה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

וְרָזָא דְמִלָּה, (ויקרא יד) פְּגַנְע נִרְאָה לִי בְּפִית, הֵינְנו דָּם טָמֵא דְנִדְהָ. וּמָה הָתָם וְהַסְגִירוּ הִכְהִין שְׁבַעַת יָמִים. אֹף הָכִי (ויקרא טו) שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּהּ. זָכָאִין אֵינוֹן אַבְרָיִם דְּמִתְקַדְשֵׁי בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ, דְּאֵינוֹן עֲצֵי הָעוֹלָה, דְּאִחִידָן בְּהוֹן אֲשֵׁין קַדִּישֵׁין, שֵׁם יְהוָה דְּאִחִיד בְּאֲשֵׁין דְּלָהוֹן. וּבְגִין דָּא (ישעיה כד) בְּאוּרִים כְּבָדוּ יִי עַל בֶּן כְּבָשִׁי דִּרְחֻמָּנָא, הֵינְנו אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָא וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנַי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.

שְׁלִימוּ דְקָרָא, וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת. זָכָאִה אִיהוּ מָאן דְּאֵנְגִיד מְמוּחִיָּה, טַפָּה סֵלֶת נִקְיָה בְּלֵא פְסוּלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאֵת י' מִן אֲדֻנִי, כְּלִילָא בְּעֵשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן פְּתִית רְבִיעִית הֵהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה, בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד, בְּקַבְלָה.

יְחֻזְקָאֵל בְּד חָמָא שְׂכִינְתָּא מְגוּ קְלִיפִין, חֲזָא עֲמָה עֵשֶׂר סְפִירָאן. בְּלֵא פְרוּדָא כְּלָל. וְאֵלִין אֵינוֹן מוּחָא, מְלָגוּ, כְּלָהוּ חֲזָא לוֹן מְגוּ נְהַר כְּבָר דְּלִתְתָּא, אִיהִי (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים, כָּל רְבוּא עֵשֶׂר אֲלָפִין, רְבוּתִים כ' אֲלָף, אֵפִיק תְּרֵי שְׂאֵינָן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תִמְנִי סוּר, בְּחוּשְׁבֹן ח"י עֲלָמִין. דְּכָלִיל עֵשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִתְלַבֵּשׁ בְּט"ט מִן מְטַטְרוּן. ט"ט מִן טַטְפַת, וְאִתְמַר בִּיה (דברים ו) וְהָיוּ לְטַטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ. מָאן עֵינֶיךָ. דְּאִתְמַר בְּהוּ (יחזקאל א) נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאִרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים. מָאן מִרְאוֹת. אֵלִין אֵינוֹן עֵשֶׂרָה מִרְאוֹת דְּמְטַטְרוּן, דְּחֲזָא כְּשֶׁרְגָא בְּגוּ עֵשִׂישִׁיתָא. תַּשַּׁע בְּאִתְגַּלְיָא, וְחַד סְתִים.

מִרְאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חֲזוּ קְדָמָא מְאָלוּ עֵשֶׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאִתְמַר בִּיה, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִירָא דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאִף עַל גַּב דְּאִתְפְּרֵשׁ לְעֵילָא, צְרִיךְ לְחַדְתָּא עָלֶיהָ מְלִין דְּחִדוּשֵׁין.

וְסוּד הַדָּבָר - (ויקרא יד) כְּנָנַע נִרְאָה לִי בְּפִית, הֵינְנו דָּם טָמֵא שֶׁל נִדְהָ. וּמָה שֵׁם (שם יג) וְהַסְגִירוּ הִכְהִין שְׁבַעַת יָמִים - אִף כִּף (שם טו) שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּהּ. אֲשֶׁרִי אוֹתָם אֵיבְרִים שְׁמַתְקַדְשִׁים בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ, שֵׁהֶם עֲצֵי הָעוֹלָה שְׂאוּחֻזִים בְּהֶם אֲשִׁים קְדוּשׁוֹת, שֵׁם יְהוָה שְׂאֻחוֹ בְּאֲשִׁים שְׁלֵהֶם, וְלָכֵן (ישעיה כד) בְּאוּרִים כְּבָדוּ ה'. הֵינְנו אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָא וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנַי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.

שְׁלִימוּ דְקָרָא, וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת. זָכָאִה אִיהוּ מָאן דְּאֵנְגִיד מְמוּחִיָּה, טַפָּה סֵלֶת נִקְיָה בְּלֵא פְסוּלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאֵת י' מִן אֲדֻנִי, כְּלִילָא בְּעֵשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן פְּתִית רְבִיעִית הֵהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה, בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּתַלְמוּד, בְּקַבְלָה.

יְחֻזְקָאֵל בְּד חָמָא שְׂכִינְתָּא מְגוּ קְלִיפִין, חֲזָא עֲמָה עֵשֶׂר סְפִירָאן. בְּלֵא פְרוּדָא כְּלָל. וְאֵלִין אֵינוֹן מוּחָא, מְלָגוּ, כְּלָהוּ חֲזָא לוֹן מְגוּ נְהַר כְּבָר דְּלִתְתָּא, אִיהִי (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים, כָּל רְבוּא עֵשֶׂר אֲלָפִין, רְבוּתִים כ' אֲלָף, אֵפִיק תְּרֵי שְׂאֵינָן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תִמְנִי סוּר, בְּחוּשְׁבֹן ח"י עֲלָמִין. דְּכָלִיל עֵשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִתְלַבֵּשׁ בְּט"ט מִן מְטַטְרוּן. ט"ט מִן טַטְפַת, וְאִתְמַר בִּיה (דברים ו) וְהָיוּ לְטַטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ. מָאן עֵינֶיךָ. דְּאִתְמַר בְּהוּ (יחזקאל א) נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאִרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים. מָאן מִרְאוֹת. אֵלִין אֵינוֹן עֵשֶׂרָה מִרְאוֹת דְּמְטַטְרוּן, דְּחֲזָא כְּשֶׁרְגָא בְּגוּ עֵשִׂישִׁיתָא. תַּשַּׁע בְּאִתְגַּלְיָא, וְחַד סְתִים.

מִרְאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חֲזוּ קְדָמָא מְאָלוּ עֵשֶׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאִתְמַר בִּיה, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִירָא דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאִף עַל גַּב דְּאִתְפְּרֵשׁ לְעֵילָא, צְרִיךְ לְחַדְתָּא עָלֶיהָ מְלִין דְּחִדוּשֵׁין.

מִרְאָה אֶחָד, שֶׁהוּא מִרְאָה רֵאשׁוֹן מְאָלוּ הָעֵשֶׂרָה, זֶהוּ שְׁנֵאמַר בּוּ, וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ כְּמִרְאָה אֲבָן סְפִירָא דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאִף עַל גַּב שְׁנִפְרֵד לְמַעְלָה, צְרִיךְ לְחַדְשׁ עָלָיו חִדוּשִׁים.

אמר קדוש ברין הוא, למשריין דלעילא, מאן דמצלי, בין יהא גבור, בין יהא חכם, בין יהא עשיר. בזכוון גבור. חכם בתורה. ועשיר במצות. לא ייעול בהיכלא דא צלותיה, עד דתחזון ביה סימנין אלין, דיהב גרמיה ביה תקונין דילי. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, אם הרב דומה למלאך יי צבאות תורה יבקשו מפיהו. למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה, תקבלון צלותיה. סימנא דא דיהא רשים בצלותיה, בתכלת, בכנפי מצוה ציצית. דאיהו דמי לרקיע, דאיהו מטטרון. דיוקנא דיליה, תכלת שבציצית.

ובגין דא, שיעור הציצית אוקמוה רבנן, טלית שהקטן מתפסה בה ראשו ורובו. והאי איהו דאתמר ביה, (ישעיה יא) ונער קטן נוהג בם. והאי איהו נוהג בארבע חינון, דאינון ארבע, ואיהו כליל (מלכים א י) שש מעלות לכסא, דאינון ו'. ובגין דאיהו כליל עשר, מתלבשין ביה עשר ספיראן, י'. וביה הוה אתחזי קדשא ברין הוא בשכינתיה, דאיהי כלילא מעשר ספיראן, לנביאי. ומסטר א דשכינתא דאיהי עשיראה, תכלת שבציצית, איהו תכלת דכל גוונין.

ומושם זה שיעור הציצית פרושהו רבותינו, טלית שהקטן מתפסה בה ראשו ורבו. וזהו שנאמר בו (ישעיה יא) ונער קטן נהג בם. וזהו נוהג בארבע חיות, שהם ארבע, והוא כולל (מלכים א-י) שש מעלות לכסא, שהם ו'. ומשום שהוא כליל עשר, מתלבשים בו עשר ספירות, י'. ובו נראה הקדוש ברוך הוא בשכינתו, שהיא כלולה מעשר ספירות - לנביאים. ומצד השכינה, שהיא עשירית, תכלת שבציצית, היא תכלת של כל הגונים.

שהיא תכלית של עשר ספירות, ובו (שמות ט) ותכל כל עבדת [משפן] אהל מועד, והיא לשון פלה. זהו שפתוב (במדבר ז) ויהי ביום פלת משה להקים את המשפן. ופרשוה רבנן, פלת פתוב, והיא תכלת הנר, שאוכלת חלבים ועולות.

ועליו אמר יחזקאל, דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגלת האבן הזו, שמי שירש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם. אין אש שמקלקלת אותה ולא כל מיני מתכות, כל שפן שהמים לא מזיקים אותה. מי שירש אותה, מתקים בו (ישעיה מג) כי תעבר במים אני וגו'. וכל עליונים ותחתונים של צד האחר

אמר קדשא ברין הוא, למשריין דלעילא, מאן דמצלי, בין יהא גבור, בין יהא חכם, בין יהא עשיר. בזכוון גבור. חכם בתורה. ועשיר במצות. לא ייעול בהיכלא דא צלותיה, עד דתחזון ביה סימנין אלין, דיהב גרמיה ביה תקונין דילי. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, אם הרב דומה למלאך יי צבאות תורה יבקשו מפיהו. למאן דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה, תקבלון צלותיה. סימנא דא דיהא רשים בצלותיה, בתכלת, בכנפי מצוה ציצית. דאיהו דמי לרקיע, דאיהו מטטרון. דיוקנא דיליה, תכלת שבציצית.

ובגין דא, שיעור הציצית אוקמוה רבנן, טלית שהקטן מתפסה בה ראשו ורובו. והאי איהו דאתמר ביה, (ישעיה יא) ונער קטן נוהג בם. והאי איהו נוהג בארבע חינון, דאינון ארבע, ואיהו כליל (מלכים א י) שש מעלות לכסא, דאינון ו'. ובגין דאיהו כליל עשר, מתלבשין ביה עשר ספיראן, י'. וביה הוה אתחזי קדשא ברין הוא בשכינתיה, דאיהי כלילא מעשר ספיראן, לנביאי. ומסטר א דשכינתא דאיהי עשיראה, תכלת שבציצית, איהו תכלת דכל גוונין.

דאיהו תכלית די ספיראן. וביה (שמות ט) ותכל כל עבדת אהל מועד. ואיהי לשון פלה. הדא הוא דכתיב, (במדבר ז) ויהי ביום פלת משה להקים את המשפן. ואוקמוה רבנן, פלת פתיב, ואיהו תכלת דשרגא, דאכיל תרבין ועלוון.

ועליה אמר יחזקאל (יחזקאל א) דמות כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגולה דהאי אבן, מאן דירית לה, לא שלטא נורא דגיהנם עליה. לית נורא בעלמא מקלקל לה, ולא כל מיני מתכות. כל שפן מיא, דלא מזיקו לה. מאן דירית לה, אתקיים ביה (ישעיה מג) כי תעבור במים

כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגלת האבן הזו, שמי שירש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם. אין אש שמקלקלת אותה ולא כל מיני מתכות, כל שפן שהמים לא מזיקים אותה. מי שירש אותה, מתקים בו (ישעיה מג) כי תעבר במים אני וגו'. וכל עליונים ותחתונים של צד האחר

פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. תְּכַלֵּת הַיָּם,
בְּשִׁבִילָהּ נֹאמַר כִּי תַעֲבֹר בְּמַיִם
אֶתְּךָ אֲנִי. שְׁבִסְגֻלָּהּ זֹה (שְׁמוֹת טו) סוֹס
וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם, זֶה מִמֶּנָּה שֶׁל
מִצְרַיִם.

מִגִּזְוֹן זֶה פּוֹחֲדִים עֲלֵיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים. מִתְּחִלָּה הַיָּם פּוֹחֲדִים
מִמֶּנּוּ. וּמִתְּחִלָּה הַרְקִיעַ, שֶׁהוּא
תְּכַלֵּת, מִמֶּנּוּ פּוֹחֲדִים. מִתְּחִלָּה
הַתְּכַלֵּת (וּמִתְּחִלָּה הַרְקִיעִים וּמִתְּחִלָּה) שֶׁאֲשִׁי
הִגִּיהֵנָם פּוֹחֲדִים מִמֶּנָּה.

וְתַבְלִיַּת זֹה הִיא דִּין, דִּינָא - אֲדַנְי.
דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, וְשִׁנֵּי גֻּנִים
רְשׁוּמִים בְּטַלִּית, אַחַד לְבָן וְאַחַד
תְּכַלֵּת. וְעַל שְׁנֵי גֻּנִים אֵלּוּ נֹאמַר,
(שְׁמוֹת כד) וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה
לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר. לְבַנְתֵּי - לְבָן - לְבָן הַסְּפִיר,
שֶׁהוּא כְּלוּל בְּשִׁנֵּי גֻּנִים, רַחֲמִים
וְדִין, לְבָן וְשַׁחַר. שַׁחַר הַתְּכַלֵּת.
וְעַל שְׁנֵי גֻּנִים רָמְזוּ רְבוּתֵינוּ,
מֵאִמְתִּי קוֹרְאִים אֶת שְׁמֵע
בְּשַׁחַרִּית? מְשִׁיכִיר בֵּין תְּכַלֵּת
לְלָבָן. לְהִיּוֹת בֵּת הַמֶּלֶךְ, קְרִיאַת
שְׁמֵע, יְחֻד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
כְּלוּל מְשִׁנֵּי גֻּנִים אֵלּוּ, שֶׁהֵם
יְהוָה אֲדַנְי, רַחֲמִים וְדִין. כְּמוֹ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹלֵל שְׁנֵי
גֻּנִים - יְהוָה אֲדַנְי, לְהִיּוֹת
רַחֲמִים וְדִין, כְּפֶסֶק דִּין וְכֶסֶף
רַחֲמִים. (מִטְטָרוֹן).

כְּמִרְאָה אֲכֹן סְפִיר דְּמוֹת כְּפֶסֶק.
מֵה זֶה דְּמוֹת כְּפֶסֶק? אֵלּוּ כְּנֻד
הַכְּפֶסֶק, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁבַעִים וְשָׁנִים
גְּשָׁרִים. שִׁיחֵיהָ אָדָם רְשׁוּם
בְּשַׁבְּעִים וְשָׁנִים קְשָׁרִים, וְחִלּוֹת
הַצִּיצִית, כְּנֻד שְׁבַעִים וְשָׁנִים
גְּשָׁרִים שֶׁל הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם שְׁמוֹנֶה
עָשָׂר קְשָׁרִים, וְחִלּוֹת לְכָל צֵד.
שֶׁהַכְּפֶסֶק שֶׁהוּא ה', לְכָל צֵד
בְּאַרְבַּע חִיּוֹת הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם ד'.

וְשִׁשׁ מַעְלוֹת הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם ו', וְזֶה
מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה יא) וְנִעַר קִטָּן נִהַג בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גְּבִרְיָאֵל,
נִרְיָאֵל, רְפָאֵל. מִטְטָרוֹן, (מַלְכִּים א-ס) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, שְׁעוּלִים שֶׁשׁ מְאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדִי"ן.

אֶתְּךָ אֲנִי וְגו'. וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין דְּסִטְרָא אַחְרָא דְּחִלּוּן
מִגִּיהָ. תְּכַלֵּת דִּינָמָא בְּגִינֵיהָ אֶתְמַר, כִּי תַעֲבֹר בְּמַיִם אֶתְּךָ
אֲנִי. דְּבִסְגֻלָּהּ דָּא, (שְׁמוֹת טו) סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בָּיָם, דָּא
מִמֶּנָּה דְּמִצְרַיִם.

מִגִּזְוֹן דָּא, דְּחִלּוּן עֲלָאִין וְתַתְּאִין. מְשַׁרְיִין דִּינָמָא דְּחִלּוּן
מִגִּיהָ. וּמְשַׁרְיִין דְּרַקִּיעָא דְּאִיהוּ תְּכַלֵּת, מִגִּיהָ
דְּחִלּוּן. מְשַׁרְיִין דְּתְּכַלֵּת (ס"א וּמְשַׁרְיִין דְּרַקִּיעוֹן וּמְשַׁרְיִין) דְּנִרְיָא
דְּגִינֵיהֶם דְּחִלּוּן מִגִּיהָ.

וְהֵאֵי תְּכַלֵּת (דף רכ"ז ע"א) אִיהוּ דִּין. דִּינָא אֲדַנְי. דִּינָא
דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וְתַרִּין גֻּוֹנִין רְשִׁימִין בְּטַלִּית, חַד
חַוּוּר, וְחַד תְּכַלֵּת. וְעַל תַּרִּין גֻּוֹנִין אֵלּוּן אֶתְמַר, (שְׁמוֹת כד)
וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר. לְבַנְתֵּי, לּוֹבֵן דְּסְפִיר.
דְּאִיהוּ כְּלִיל בְּתַרִּין גֻּוֹנִין, רַחֲמִי וְדִינָא, חַוּוּר וְאוֹכְמִ.
אוֹכְמִ דְּתְּכַלֵּת. וְעַל תַּרִּין גֻּוֹנִין, רְמִיזוּ רְבִנְוֹן, מֵאִמְתִּי
קוֹרִין אֶת שְׁמֵע בְּשַׁחַרִּית, מְשִׁיכִיר בֵּין תְּכַלֵּת לְלָבָן. לְמַהוּ
בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא, קְרִיאַת שְׁמֵע, יְחֻדָּא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּלִיל מִתַּרִּין גֻּוֹנִין אֵלּוּן, דְּאִינּוֹן יְהוָה אֲדַנְי, רַחֲמִי
וְדִינָא. כְּגֻוֹנָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלִיל ב' גֻּוֹנִין, יְהוָה
אֲדַנְי לְמַהוּ רַחֲמִי וְדִינָא, כְּפֶסֶק דִּין וְכֶסֶף רַחֲמִים.
(מִטְטָרוֹן).

כְּמִרְאָה אֲכֹן סְפִיר דְּמוֹת כְּפֶסֶק. (יְחֻזְקָא ל א) מֵאִי דְּמוֹת כְּפֶסֶק.
אֵלּוּ לְקַבֵּל כְּרִסְיָא, דְּאִית לֵיהָ שְׁבַעִין וְתַרִּין
גְּשָׁרִים. דִּיהָ בַר גַּשׁ רְשִׁים בְּשַׁבְּעִין וְתַרִּין קְשָׁרִים,
וְחוּלְיִין דְּצִיצִית, לְקַבֵּל שְׁבַעִין וְתַרִּין גְּשָׁרִים דְּכְרִסְיָא.
דְּאִינּוֹן תְּמַנְסַר קְשָׁרִים, וְחוּלְיִין לְכָל סִטְרָא. דְּכְרִסְיָא
דְּאִיהוּ ה', לְכָל סִטְרָא בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּכְרִסְיָא, דְּאִינּוֹן ד'.
וְשִׁירַת דְּרִגִּין דְּכְרִסְיָא, דְּאִינּוֹן ו', וְדָא מִטְטָרוֹן, אִיהוּ
כְּלִיל אַרְבַּע חִיּוֹן. הִדָּא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה יא) וְנִעַר
קִטָּן נִהַג בָּם. וְאִינּוֹן מִיכָאֵל גְּבִרְיָאֵל נִרְיָאֵל רְפָאֵל.
מִטְטָרוֹן (מַלְכִּים א א') שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, דְּסִלְקִין שִׁית מְאָה,

מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה יא) וְנִעַר קִטָּן נִהַג בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גְּבִרְיָאֵל,
נִרְיָאֵל, רְפָאֵל. מִטְטָרוֹן, (מַלְכִּים א-ס) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, שְׁעוּלִים שֶׁשׁ מְאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדִי"ן.

ואם חסר יו"ד, הרי חירק
במקומה, כף עולה. בכל צד
בארבע כנפות, ציצית ושולש
עשרה חליות הציצית - הם
תרי"ג.

ועוד שש מעלות לכפסא - בסוד
זה וא"ו, עולה לחשבון י"ג,
שנרמז בשלש תבות (שמות יד)
ויסע, ויבא, ויט. שהם והו אני
והו. חמשה קשרים, ה' לכל צד.
א' טלית אחת לכלם. ובאות ה'
נשלם ח"י, שהם ט"ט, להיות
חיה לכל צד, כולל ארבע חיות.

ולכל חיה ארבע פנים וארבע
כנפים, הם ל"ב פנים וכנפים,
והם תלויים מחיה שהוא אדם.
והם ל"ב, כחשבון יו"ד ה"א
ה"א. שלמות שלהם וא"ו. שלש
עשרה חליות בכל ארבע
הכנפים. והוא מתיוחד עם כל
ארבע חיות, ומשלים למעלה,
משלים למטה. עמוד האמצעי
הוא מטטרון, להשלים למעלה,
כמו התפארת. שמו פשם רבו.
בצלמו כדמותו נברא. שהוא
כולל כל הדרגות, מלמעלה
למטה, ומלמטה למעלה, ואחוז
הוא באמצע. זהו שכתוב (שמות כו)
והבריח התיכון בתוך הקרשים
מברח מן הקצה אל הקצה.

והוא כולל ארבע פנים וארבע
כנפים לכל חיה וחיה שלמעלה,
שהם יאהדוניהי. אז ישיר משה.
בכל חיה ארבע פנים וארבע
כנפים כמו זה. א"ז באריה. א"ז
בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם.
שהם ל"ב פנים וכנפים, בחשבון
א"ז ארבע פעמים.

והם ארבע פנים: יהו"ה. ארבע
כנפים: אדני. כנגד ארבעה בגדי
זהב וארבעה בגדי לבן שולבש
הפנהו על ישראל, כנגד (תהלים נא) אדני שפתי תפתח.
י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון (בראשית ב)

ציצית בתרין יודי"ן. ואי חסר יוד, הא חירק באתריה,
הכי סלקא. בכל סטרא בד' פנפי, ציצית ותלת עשר
חליין דציצית, אינון תרי"ג.

ועוד. שש מעלות לכפסא, ברזא דא וא"ו, סליק לחשבון
י"ג, דאתרמיז בתלת תיבין, ויסע ויבא ויט. דאינון
והו אני והו. חמש קשרין, ה' לכל סטרא. א' טלית חד
לכלהו. ובאת ה' אשתלים ח"י. דאינון ט"ט. למחוי
חיה לכל סטרא. כליל ארבע חיות. ולכל חיה, ארבע
אנפין, וארבע גדפין, אינון ל"ב אנפין וגדפין. ואינון
תליין מחיה דאיהו אדם.

ואינון ל"ב, כחושבון יו"ד ה"א ה"א. שלימו דלהון,
וא"ו. תליסר חולין בכל ארבע פנפי, והוא"ו
מתיוחד עם כל ארבע חיות, ואשלים לעילא, אשלים
לתתא. עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון, לאשקמא
לעילא, כגוונא דתפארת, שמיה פשם רביה. בצלמו
כדמותו אתברי. דאיהו כליל כל דרגין, מעילא לתתא,
ומתתא לעילא. ואיהו אחיד באמצעיתא. הךא הוא
דכתיב, (שמות כו) והבריח התיכון בתוך הקרשים מבריח
מן הקצה אל הקצה.

ואיהו כליל ארבע אנפין, וארבע גדפין דכל חיה וחיה
דלעילא, דאינון, יאהדוניהי. אז ישיר משה. בכל
חיה ארבע אנפין, וארבע גדפין, כגוונא דא. א"ז באריה.
א"ז בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם. דאינון ל"ב אנפין
וגדפין, כחושבון א"ז ארבע זמנין.

ואינון ד' אנפין: יהו"ה. ארבע גדפין: אדני. לקבל
ארבע בגדי זהב, וארבע בגדי לבן, דלביש כהנא
לכפרא על ישראל. לקבל, (תהלים נא) אדני שפתי תפתח.
וצלותא. דתפלה יהו"ה, בכתומה ח"י ברכאן דצלותא.
ותמני סרי זמנין יהו"ה, אית בהון ע"ב אתוון, כחושבון
ויכלו, דכלילן בצדיק ח"י עלמין.

הפנהו על ישראל, כנגד (תהלים נא) אדני שפתי תפתח. ותפלה, של תפלה יהו"ה, בכתומה
י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון (בראשית ב)

ויכלו, שכלולים בצדיק ח"י העולמים.

ובארבע חינון, יהו"ה אדני. תמני לכל סטרא, אינון ל"ב אתון, וי"ג אתון, דאשתכחו מן זה"ו אני זה"ו, הא תלת עשר, דכלילן עילא ותתא. בהון אשתלים אדם, דאיהו מ"ה, עמודא דאמצעייתא.

לעילא באילנא דחיי, לית, קליפין. (אסתר ד) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. לתתא אית קליפין במטטרון, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא. דבזמנא דקודשא ברין הוא לבר ממלכותיה, אתכפי בגדפין ואנפין דעבד דיליה, הדא הוא דכתיב, (שמואל ב כב) וירכב על כרוב ויעף.

ואינון קליפין דסחרין לר' חינון דמטטרון, אינון: תהו, (מלכים א יט) והנה רוח גדולה וחסק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח יי. בה"ו, ואחר הרוח רעש לא ברעש יי, הא תרין קליפין, ירוק וחוור, דקליפין דאגוזא, חד תהו, קו ירוק, תניינא בהו, אבנין מפולמין, קליפא תקיפא, פאבנא מפולמא. לקבל תרין קליפין אליו, מוין ותבן דחטה.

קליפא תליתאה, דקיקא. לקבל סובין דחטה, דהכא איהו מתדבק בחטה, ולא יכיל לאתפרשא מתמן, עד דטחנין ליה בריחייא, דאינון לקבל טוחנות דפומא דבר נש, דצריף למטחן בהון מלין דאורייתא, עד דיהון פקמח סלת נקיה, ובנפה דאיהי שפה, אתבריר פסולת דאיהי סובין (דאורייתא) עד דישתכח הלכה סלת נקיה. בההוא זמנא, נטיל לה לבא ומוחא, וכל אברין דגופא דאתפשט בהון נשמטא, ואתפרנסת בה נשמטא, פגוונא דגופא אתפרנסת במלין דעלמא, (קהלת ו) דזה לעומת זה עשה אלהים, נהמא דגופא, ונהמא דאורייתא. הדא הוא דכתיב, (משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

והאי קליפא, איהו כקליפא דמתדבקה במוחא דאגוזא,

מתפרנס מדברי העולם. שזה לעמת זה עשה אלהים - לחם (משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

ובארבע חיות, יהו"ה אדני. שמונה לכל צד - הם ל"ב אותיות, וי"ג אותיות שנמצאו מן זה"ו אני זה"ו. הרי שלשה עשר שכלולים למעלה ולמטה, בהם השתלים אדם, שהוא מ"ה, עמוד האמצעי.

למעלה בעץ החיים אין קלפות, (אסתר ד) כי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק. למטה יש קלפות במטטרון, שהוא בדמות העמוד האמצעי. שבזמן שהקדוש ברוך הוא מחוץ למלכותו, מתכסה בכנפי ופני העבד שלו, זהו שכתוב (שמואל ב כב) וירכב על כרוב ויעף.

ואותן קלפות שסוכבות לארבע חיות מטטרון הן: תהו - (מלכים א-ט) והנה רוח גדולה וחסק מפרק הרים ומשבר סלעים לא ברוח ה'. בה"ו - ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'. הרי שתי קלפות, ירק ולבן. שקלפות האגוז - אחד תהו, קו ירק. שני בהו, אבנים מפלמות, קלפה חזקה פאבן מפלמת. פנגד שתי קלפות אלו, מוין ותבן של חטה.

קלפה שלישית, דקיקה - פנגד סבין של חטה, שכאן הוא נדבק בחטה ולא יכול להפרד משם עד שטוחנים אותו ברחים, שהן פנגד טוחנות הפה של האיש, שצריף לטחן בהן דברי תורה עד שיהיו כמו קמח סלת נקיה. ובנפה, שהיא השפה, מתבררת הפסלת, שהוא סבין (של התורה), עד שתמצא הלכה סלת נקיה. באותו זמן נוטל אותה הלב והמח, וכל איברי הגוף שהנשמה מתפשטת בהם, והנשמה מתפרנסת ממנה כמו שהגוף הגוף, ולחם התורה. זהו שכתוב

וקלפה זו היא כמו קלפה שנדבקה למח האגוז, וכשהאגוז רך, נפרדת אותה קלפה ממח האגוז

בלי קשי. וכשֶׁהֶאָגוּז יבֵשׁ, קֶשֶׁה לְאָדָם לְהַעֲבִירָהּ מִשָּׁם, פִּי עֲדִין הַקֶּשֶׁא בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת. וְלִכֵּן צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה בְּבַחֲרוּתוֹ, לְפָנֵי שְׂיִזְקִין בּוֹ יֵצֵר הָרַע. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ויקרא יט) מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם, קֹדֶם שִׁיבָה שְׁלָף. וְקִלְפָה זֹו הִיא אֵשׁ, וְנֹאמַר בָּהּ, וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא כֹאשׁ ה'. רְבִיעִית - תְּהוֹם, חֲלָל הֶאָגוּז, קוֹל דְּמָמָה דְקָה, שָׁם בֹּא הַמְּלָף, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹף הָאֵשׁ.

וְאוֹתָן קִלְפוֹת רְשׁוּמוֹת בְּאַרְבָּעָה אֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף. בְּרֹאָה, שָׁם יִחַה, שְׁמִמְנָה יוֹצְאוֹת סְרַחוֹת הַרֹאָה, (משלי ה) רִגְלֶיהָ יִרְדוּת מִוֹת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וְשֵׁם רוּחַ חֲזָק מִפָּרָק, שְׂדוּפָק בְּכַנְפֵי הַרֹאָה שֶׁל הָאָדָם, וְזֶהוּ רוּחַ שְׁמִסְעִיר אֵת גּוּף הָאָדָם, מֵה שְׂכּוּפָף לוֹ אֵלֵיהּוּ תַחְתּוֹ וְעוֹלָה בּוֹ לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (מלכים ב) וַיַּעַל אֵלֵיהּוּ בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה [הַשְּׂמִימִים]. וְזֶהוּ דוּפָק עַל הַרֹאָה, שְׁשׁוֹתָה כָּל מִשְׁקִים, וּבָהֶם (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, זֹהוּ קִלְפָה לְרוּחַ הַקָּדֵשׁ. לְשֵׁמָאל, רוּחַ סַעֲרָה, עֲלֵיהֶם נֹאמַר (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כָּסִיל לְשֵׁמָאלוֹ.

דְּוֹד הַעֲבִיר מִלְבוֹ וְהִרְגוּ אוֹתוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קט) וְלִבִּי חֲלָל בְּקַרְבִּי, וְלִכֵּן זָכָה לְנִשְׁוֹב רוּחַ צְפוֹנִית בְּכַנּוּרוֹ, וְנֹאמַר בּוֹ (יחזקאל לו) כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, וְהִזָּה מְנַגֵּן בּוֹ בְּכַנּוּר בְּאַרְבָּעָה מִיַּיִם נְגוּנִים: בְּשִׁיר פְּשׁוּט, שֶׁהוּא י'. וּבְשִׁיר כְּפוּל, שֶׁהוּא י"ד. וּבְשִׁיר מְשֻׁלָּשׁ, שֶׁהוּא יה"ו. וּבְשִׁיר מְרַבַּע, שֶׁהוּא יהו"ה. הַרִי הֵן עֶשֶׂר אוֹתוֹת. שְׁעֵשֶׂה דְוֹד כְּנִגְדֵן עֶשְׂרֵה מִיַּיִם תְּלִים, וְעוֹלִים לְע"ב פְּנִים, כְּחֻשְׁבוֹן עֶשֶׂר אוֹתוֹת אֵלוֹ. וְזֵמֵתִי עֵלוֹ כְּע"ב מִיַּיִם נְגוּן? כְּשֶׁעֲבַר שְׁלֹטוֹן עוֹן מִשְׁחִית אֶף

וּבְזִמְנָא דְאֶגּוּזָא אֵיהִי רְכִיכָא, אֲתַפְרֵשׁ הֵהִיא קְלִיפָא מִמּוּחָא דְאֶגּוּזָא, בְּלֹא קוּשְׂיָא. וּבְזִמְנָא דְאֶגּוּזָא אֵיהִי (דף רכ"ז ע"ב) יְבֻשָׁה, קֶשֶׁה לְבַר נֶשׁ לְאַעֲבְרָא לִיהַ מִתְּמָן, פִּי עֲדִיין הַקּוּשְׂיָא בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת. וּבְגִין דָּא מְנִי קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְבַר נֶשׁ, לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָא בְּבַחֲרוּתֶיהָ, קוֹדֶם דִּיזְקִין בֵּיהּ יֵצֵר הָרַע. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא יט) מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם, קוֹדֶם שִׁיבָה דִּילָף. וְהִיא קְלִיפָה אֵיהִי אֵשׁ, וְאַתְמַר בָּהּ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא כֹאשׁ י'. רְבִיעִעָאָה, תְּהוֹם. חֲלָל דְאֶגּוּזָא, בֵּיהּ קוֹל דְּמָמָה דְקָה, תְּמָן קָא אֲתִי מְלָכָא, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹף הָאֵשׁ.

וְאֵינּוֹן קְלִיפִין, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּד' אֵבָרִים דְּגוּפָא. בְּרִיאָה, תְּמָן לִיחָא, דְּמִינָה אֲשֶׁתְּכַחוּ סְרֻכּוֹת הַרִיאָה, (משלי ה) רִגְלֶיהָ יִרְדוּת מִוֹת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וְתְּמָן רוּחַ חֲזָק מִפָּרָק, דְּדַפִּיק בְּכַנְפֵי רִיאָה דְבַר נֶשׁ, וְהִיא אֵיהִי רוּחָא דְאַסְעִיר גּוּפִיהָ דְבַר נֶשׁ, מֵה דְכַפִּיף לִיהַ אֵלֵיהּוּ תַחְתּוֹתֵי, וְסִלִּיק לְעֵילָא בֵּיהַ. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים ב) וַיַּעַל אֵלֵיהּוּ בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה. וְהִיא דַּפִּיק עַל רִיאָה, דְשׁוֹתָה כָּל מְשִׁקִין. וּבַהוּן, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, הִיא אֵיהִי קְלִיפָה לְרוּחָא דְקוּדְשָׁא. לְשֵׁמָאלָא, רוּחַ סַעֲרָה, עֲלֵיהּוּ אֲתַמַּר, (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כָּסִיל לְשֵׁמָאלוֹ.

דְּוֹד אַעֲבָר לִיהַ מְלַבּוּי, וְקִטִּיל לִיהַ. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קט) וְלִבִּי חֲלָל בְּקַרְבִּי וּבְגִין דָּא זָכָה, לְנִשְׁבָּא רוּחַ צְפוֹנִית, בְּכַנּוּר דִּילֵיהַ. וְאַתְמַר בֵּיהַ, (יחזקאל לו) כֹּה אָמַר י' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ, וְהִזָּה מְנַגֵּן בֵּיהַ בְּכַנּוּר, בְּד' מִיַּיִם נְגוּנִין, בְּשִׁיר פְּשׁוּט, דְּאֵיהִי י'. וּבְשִׁיר כְּפוּל, דְּאֵיהִי י"ד. וּבְשִׁיר מְשׁוּלָּשׁ, דְּאֵיהִי יה"ו. וּבְשִׁיר מְרַבַּע, דְּאֵיהִי יהו"ה. הָא אֵינּוֹן עֶשֶׂר אֲתוּוֹן. דְּעַבְד דְּוֹד לְקַבְּלֵיהּוּ, י' מִיַּיִם תְּלִים. וְסִלִּיק לְע"ב אֲנַפִּין, כְּחֻשְׁבוֹן י' אֲתוּוֹן אֲלִין.

וְזֵמֵתִי סִלִּיקוּ כְּע"ב מִיַּיִם נְגוּנָא. בְּד אֲתַעֲבָר שׁוּלְטָנוּתָא שְׁעֵשֶׂה דְוֹד כְּנִגְדֵן עֶשְׂרֵה מִיַּיִם תְּלִים, וְעוֹלִים לְע"ב פְּנִים, כְּחֻשְׁבוֹן עֶשֶׂר אוֹתוֹת אֵלוֹ. וְזֵמֵתִי עֵלוֹ כְּע"ב מִיַּיִם נְגוּן? כְּשֶׁעֲבַר שְׁלֹטוֹן עוֹן מִשְׁחִית אֶף

בארבעה צדדים שעולים לעשרה
כתרים לע"ב אמות. זהו שפתוב
(משלי יא) ובאבד רשעים רנה.

שמוכא"ל גבריאל"ל נוריא"ל
רפא"ל שולטים על ארבעת
הצדדים (היסודות) הטובים של
האדם, שהם מים ואש ורוח
ועפר, ולכל אחד יש לו ארבע
פנים: עון משחית אף וחמה,
תלויים (שולטים) על מרה לבנה,
שראה עושה סרכה. ובמרה
האדם של הפכד שהתאדם
במאדים. ובמרה ירקה שאחווה
בפכד, שהוא חרב מלאך המות,
שנאמר בה (שם ה) ואחריתה מרה
כלענה חדה כחרב פיות. ובמרה
שחרה, לילית, שבת, שולטון
בטחול, שהוא עצבות, שאול
תחתית, עניות וחשך, בכיה
והספד ורעבון.

מיד כשעוברות קלפות אלו
מהאדם, שולט עליו עץ החיים
בע"ב פנים, שהם י' י"ה יה"ו
יה"ה, שנמצאו עשרה תלויים
מארבע רוחות, שהם יה"ה,
שנאמר בהם, כה אמר ה' מארבע
רוחות באי הרוח. זהו רוחו של
משיח, שנאמר בו (ישעיה יא) ונתה
עליו רוח ה', כשהוא מנשב באזן
זמין של הלב, ששם חכמה מצד
החסד, שבו הרוצה להחפים
יזרים בחכמה. וחס"ד נושב
בבינה. שפחכמה י', בבינה ה',
בתפארת ו', במלכות ה'. יה"ה
דופק בכל הארבעה, שעולים
לעשרה, ולע"ב מחשבת הלב.

זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. זמין הוא
מים, והוא יד הגדולה. משמאל
אש, והיא יד החזקה. בעמוד
האמצעי י"ד רמה, שהיא רוח
הקדש. והפל בן י"ד.

כי רוח החיה באופנים. אל אשר
יהיה שמה הרוח ללכת ולכו (יחזקאל א).
בו מתנהגים מים ואש. שאוחז בשניהם, ודופק בעורקי
המח, שהוא מים. ובעורקי הלב, שהוא אש. ורוח בכנפי ראה.

דעון משחית אף וחימה. דבהון דפיק רוח סערה. בארבע
סטרין, דסלקין לי' פתרין לע"ב אומין, הדא הוא דכתיב,
(משלי יא) ובאבד רשעים רנה.

דמיכא"ל גבריאל"ל נוריא"ל רפא"ל, שולטין על ארבע
סטרין (ס"א יסודין) טבין דבר נש, דאינון מיא
ואשא ורוחא ועפרא, וכל חד את ליה ארבע אנפין. עון
משחית אף וחימה, תלזין (ס"א שלטין) על מרה לבנה,
דריאה דעביד סרכא. ובמרה סומקא דכבד, דאתאדם
במאדים. ובמרה ירוקא דאחידא בכבדא, דאיהו חרפא
דמלאך המות, דאתמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה
חדה כחרב פיות. ובמרה שחורה, לילית, שבת,
שולטנותא בטחול, דאיהו עצבו, שאול תחתית, עניותא
וחשוכא בכיה והספדא ורעבון.

מיד דמתעברין אליו קליפין מבר נש, שלטא עליה
אילנא דחיי, בע"ב אנפין, דאינון י' י"ה יה"ו
יה"ה, דאשתכחו עשרה תלזין מארבע רוחות, דאינון
יה"ה, דאתמר בהון, כה אמר יה"ה מארבע רוחות באי
הרוח, דא הוא רוחו דמשיח. דאתמר ביה, (ישעיה יא) ונתה
עליו רוח יי, כד איהו מנשב באזן זמיןא דלבא, דתמן
חכמה מסטרא דחסד, דביה הרוצה להחפים יזרים
בחכמה. וחס"ד נושב בבינה, דבחכמה י'. בבינה ה'.
בתפארת ו'. במלכות ה'. יה"ה דפיק בכלהו ארבע.
דסלקין לעשר. ולע"ב מחשבה דלבא.

דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, זמיןא איהו מים. ואיהו יד
הגדולה. משמאלא אש. ואיהי יד החזקה. בעמודא
דאמצעיתא, י"ד רמה. דאיהי רוחא דקדשא. וכלא בן
י"ד.

כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת
ולכו. (יחזקאל א) ביה מתנהגים מיא ואשא. דאחיד
בתרזייהו, ודפיק בערקין דמוחא, דאיהו מים. ובערקין
דלבא, דאיהו אש. ורוח בכנפי ריאה.

יהיה שמה הרוח ללכת ולכו (יחזקאל א). בו מתנהגים מים ואש. שאוחז בשניהם, ודופק בעורקי
המח, שהוא מים. ובעורקי הלב, שהוא אש. ורוח בכנפי ראה.

בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּגוּפָא, אֲשֶׁתְּכַח גְּלַגְלִי זַמָּא דְאֹרִייתָא, וְגַלְגְּלֵי רְקִיעָא, דְּאִינוּן אֲשָׁא. כְּלֵהוּ סַלְקִין וְנַחְתִּין בִּיה. וְאִיהוּ אֲתַרְיָה בֵּין רְקִיעָא וְזַמָּא, מְאֵנָא דִּילֵיה אֲרָעָא, דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא.

וּבְגִוּוּנָא דְעוֹפִין, פְּתִיחוּ גְדַפְיָהוּ, לְקַבְּלָא רוּחָא לְפָרְחָא בִּיה. הֵכִי כָּל אֲבָרִים דְּגוּפָא, פְּתִיחִין בְּכַמְה מְקוּרִין, בְּכַמְה פְּרָקִין, בְּכַמְה עֲרָקִין, בְּכַמְה אֲדָרִין דְּלָבָא, אֲדָרִין דְּמוּחָא, לְקַבְּלָא לֵיה. דְּאִי לָאו דְנָשִׁיב בְּתֵינ דְּלָבָא, הָוָה נוֹרָא דְּלָבָא, אוֹקִיד כָּל גּוּפָא. וּבְכַמְה סוּלְמִין, וְאֲדָרִין, דְּעֲרָקִין דְּקָנָה דְּלָבָא, וְקָנָה דְּרִיאָה, כְּלֵהוּ מִפְתָּקְנִין לְגַבְיָה. כִּד סְלִיק דְּבוּרָא, עַל פְּנֵי דְרִיאָה, אֲתַעְבִּיד קוּל. בְּהֵוָה זְמָנָא (קֹהֶלֶת י) פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקוּל. (תהלים כט) קוּל יְיָ עַל הַמַּיִם. מְסֻטְרָא דְמַיָּא, דְּאִיהוּ מוּחָא, דְתַמָּן סְלִיק בְּכַנְפֵי רִיאָה. קוּל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, מְסֻטְרָא דְּלָבָא, כִּד נִפִּיק מִפּוּמָא, אֲתַקְרִי דְבוּר.

וְלִקְבֹּל תְּרִין פְּנֵי רִיאָה, דְּפִתְחִין גְּדַפִּין לְקַבְּלָא לֵיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה. הֵכִי שְׁפּוּן גְּטָלִין לֵיה לְדִבּוּר, וּפְרַחִין לֵיה לְעִילָא.

וּבְגִוּוּנָא דְאִינוּן חֲמֻשָּׁה כַּנְפֵי (ס"א ענפי) רִיאָה, כְּלֵהוּ פְּתִיחִין בְּלָא סְרְכָא, לְקַבְּלָא הָאֵי קוּל, הֵכִי נְמִי צְרִיכִין לְמַהוּי חֲמֻשָּׁא תְּקוּנִין דְּפּוּמָא, כְּלֵהוּ פְּתִיחִין בְּלָא סְרְכָא, בְּחֻמֵּשׁ תְּקוּנִין דְּאִינוּן: (דף רכ"ח ע"א) אַחַהֶע בְּגֵרוּן. בּוּמַף בְּשִׁפּוּן. גִּיכַק בְּחִיף. דַּטְלַנַּת בְּלִישְׁנָא. זִסְשֶׁרֶץ בְּשִׁינִים. וְדְבוּר דִּיהָא בְּהוּן, בְּלָא סְרְכָא וְעַפּוּכָא כְּלָל. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרִם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת. דָּא צְלוּתָא, דְּאִיהוּ דְבוּר. וּבְגִינְיָה אֲתַמַּר, אִם שְׁגוּרָה תִּפְלְתִי בְּפִי יוֹדַע אֲנִי שְׁמֻטְרָף. וְאִי אֵית סְרְכָא וְנִפְקָא בְּעַכּוּבָא, יוֹדַע אֲנִי שְׁמֻטְרָף. בְּגִין (ס"א גוין) סְרְכָא בְּרִיאָה דְאִיהִי טְרַפָּה.

תְּפִלְתִי בְּפִי, יוֹדַע אֲנִי שְׁמֻטְרָף. וְאִם יֵשׁ סְרְכָה וְיוֹצֵא בְּעַכּוּב, בְּרִיאָה שְׂהִיא טְרַפָּה.

בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּגוּפָא, אֲשֶׁתְּכַח גְּלַגְלִי זַמָּא דְאֹרִייתָא, וְגַלְגְּלֵי רְקִיעָא, שְׂהֵם אֲש. כְּלֵם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בו, וְהוּא מְקוּמוּ בֵּין רְקִיעָא וְזַמָּא. כְּלֵי שְׁלוֹ אֲרָץ, שְׂהִיא שְׂכִינָה.

וּכְמוּ עוֹפוֹת, פּוֹתְחִים כַּנְפֵיהֶם לְקַבְּלָא רוּחַ לְפָרְחָ בּו - כְּף כָּל הָאִבְרִים אִבְרֵי הַגּוּף פּוֹתְחִים בְּכַמְה מְקוּרוֹת, בְּכַמְה פְּרָקִים, בְּכַמְה עוֹרְקִים, בְּכַמְה חֲדָרֵי הַלֵּב, חֲדָרֵי הַמּוֹחַ, לְקַבְּלָא אוֹתוֹ. שְׂאִם לֹא יִנָּשֵׁב בְּתֵי הַלֵּב, הָיָה אֵשׁ הַלֵּב שׁוֹרֵף כָּל הַגּוּף. וְכַמְה סְלֻמוֹת וְחֲדָרִים שֶׁל עוֹרְקֵי קָנָה הַלֵּב וְקָנָה הָרֵאָה, כְּלֵם מִתְתַקְנִים אֵלָיו. בְּשַׁעֲרוֹתָהּ הַדְּבוּר עַל פְּנֵי הָרֵאָה, נַעֲשֶׂה קוּל. בְּאוֹתוֹ זְמַן, (קֹהֶלֶת י) פִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקוּל. (תהלים כט) קוּל ה' עַל הַמַּיִם - מִצַּד הַמַּיִם, שְׂהוּא מוֹחַ, שְׂשֵׁם עוֹלָה בְּכַנְפֵי רֵאָה. קוּל ה' חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ - מִצַּד הַלֵּב, כְּשִׁיּוֹצֵא מֵהַפֶּה, נִקְרָא דְבוּר.

וּבְגִוּוּנָא שְׁתֵּי כַּנְפֵי רֵאָה שְׂפּוֹתְחוֹת כַּנְפֵים לְקַבְּלוֹ, זְהוּ שְׂכַתוּב (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה - כְּף שְׂפִתִים לוֹקְחוֹת הַדְּבוּר וּמְפָרִיחוֹת אוֹתוֹ לְמַעְלָה. וּכְמוּ שְׂאוֹתָן חֲמֻשׁ כַּנְפֵי (ענפי) רֵאָה, כְּלָן פּוֹתְחוֹת בְּלָא סְרְכָה לְקַבְּלָא קוּל זֶה - כְּף גַּם צְרִיכִים לְהִיּוֹת חֲמֻשָּׁה תְּקוּנֵי הַפֶּה, כְּלֵם פּוֹתְחִים כְּלֵי סְרְכָה בְּחֻמֵּשׁ תְּקוּנִים, שְׂהֵם: אַחַהֶע בְּגֵרוּן. בּוּמַף בְּשַׁפְּתִים. גִּיכַק בְּחִיף. דַּטְלַנַּת בְּלִישְׁוֹן. זִסְשֶׁרֶץ בְּשִׁנִים. וְדְבוּר שְׂהִיָּה בְּהֵם כְּלֵי סְרְכָה וְעַכּוּב כְּלָל, זְהוּ שְׂכַתוּב (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרִם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, זֶה תִּפְלָה, שְׂהוּא דְבוּר, וּבְגִלְלָה נְאָמַר, אִם שְׁגוּרָה יוֹדַע אֲנִי שְׁמֻטְרָף, בְּגִלְל (בגון) סְרְכָה

וְקוֹל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבִיּה (יחזקאל א) וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם. וְדָא יְהוֹ"ה דְּאִיְהוּ קוֹל, כַּד נְפִיק לְקַבְּלָא שְׂכִינְתָא בְּצִלּוֹתָא בְּחֻשְׁאֵי, דְּאִיְהוּ דְבוּר, דְּבִיּה אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַּפְתָּח, כָּל אַבְרִין פְּתִיחֵן בְּלֵהוּ גְדַפְיָהוּ, בְּרַמ"ח תִּיבִין, דְּאִינוּן בְּד' פְּרָשְׁיִין דְּקִרְיַת שְׁמַע, דְּבַהוּן נְחִית קָלָא.

וְכַד נְחִית, כְּמָה צְפָרִין מְצַפְצְפִין לְגַבְיָה, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן, כְּלֵהוּ עַל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן עַנְפֵי אֵילָנָא. וּבְכָל גְּדַפִּין דְּכָל אַבְר, דְּתַמְן דִּינְרָא דְצַפּוֹרָא, דְּאִיְהִי אֲדַנְ"י, בְּכָל עַנְפָא וְעַנְפָא, אֲשַׁתְּכַח פְּתִיחָא לְגַבֵּי דְבַעֲלָה. אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַּפְתָּח, אִיְהוּ פְּתִיחָא לְגַבְיָה, בְּצִלּוֹתָא דְעַמִּידָה. לִית אַבְר מְמַאֲתָן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין אַבְרִים דְשְׂכִינְתָא, דְלָאוּ אִיְהִי פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לִיה. וּבְגִין דָּא אַתְקִרְיַת שִׁיחַת מְלֶאכִי הַשְּׂרַת. אִיְהוּ צַפְצוּף עוֹפּוֹת, דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין דְשְׂרִיין בְּאַבְרִים. אִיְהִי שִׁיחַת דְקָלִים, דְּאִינוּן עַנְפִין דְאֵילָנָא.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא, דְנְחִית יְהוֹ"ה לְגַבֵּי אֲדַנְ"י בְּכָל אַבְר, אַתְמַר בְּהוּ, (יחזקאל א) בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶם. וְהֵאֵי רִזָּא דְחֻשְׁמַל. חִיּוֹת אֵשׁ, עֵתִים חֲשׁוֹת, וְעֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, בְּמִתְנִיתָא תְנָא, כְּשֶׁהַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲשׁוֹת, וּכְשֶׁאִין הַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְמַלְלוֹת. בְּהַהוּא זְמַנָּא דְמִתְנִיחֵין קוֹל וְדְבוּר בְּחָדָא, דְּאִינוּן יְאַהֲדוּנְהִי חֲשׁוֹת. אָבַל בְּזְמַנָּא דְפְּנִיָּהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוֹ"ה מִן אֲדַנְ"י בְּפְרוּדָא, אִיְהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אַנְפֵי חִיּוֹן, כְּלֵהוּ פְּתִיחֵן, לְקַבְּלִיה מְמַלְלוֹת, לְמִשְׁאַל מְזוּנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמְזוּן לְכֵלָא בִּיה. אֲדַנְ"י אֲשַׁתְּכַח בְּכַנְפֵי חֲחִיּוֹת, כְּלֵהוּ פְּתִיחֵן לְגַבֵּי חִיּוֹן.

שְׂאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיְהוּ יְהוֹ"ה, כְּלֵהוּ בִּימִינָא. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִין בְּדְבוּר, דְּאִיְהוּ אֲדַנְ"י בְּשִׁמְאָלָא. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְעִיתָא. יְאַהֲדוּנְהִי בִּימִין. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִים בְּדְבוּר, שְׁהוּא אֲדַנְ"י, בְּשִׂמְאָל. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְע.

וְקוֹל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבִיּה (יחזקאל א) וְאֲשַׁמַּע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם. וְדָא יְהוֹ"ה דְּאִיְהוּ קוֹל, כַּד נְפִיק לְקַבְּלָא שְׂכִינְתָא בְּצִלּוֹתָא בְּחֻשְׁאֵי, דְּאִיְהוּ דְבוּר, דְּבִיּה אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַּפְתָּח, כָּל אַבְרִין פְּתִיחֵן בְּלֵהוּ גְדַפְיָהוּ, בְּרַמ"ח תִּיבִין, דְּאִינוּן בְּד' פְּרָשְׁיִין דְּקִרְיַת שְׁמַע, דְּבַהוּן נְחִית קָלָא.

וְכַד נְחִית, כְּמָה צְפָרִין מְצַפְצְפִין לְגַבְיָה, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן, כְּלֵהוּ עַל אַבְרִין דְּגוּפָא, דְּאִינוּן עַנְפֵי אֵילָנָא. וּבְכָל גְּדַפִּין דְּכָל אַבְר, דְּתַמְן דִּינְרָא דְצַפּוֹרָא, דְּאִיְהִי אֲדַנְ"י, בְּכָל עַנְפָא וְעַנְפָא, אֲשַׁתְּכַח פְּתִיחָא לְגַבֵּי דְבַעֲלָה. אֲדַנְ"י שְׁפַתֵי תַּפְתָּח, אִיְהוּ פְּתִיחָא לְגַבְיָה, בְּצִלּוֹתָא דְעַמִּידָה. לִית אַבְר מְמַאֲתָן וְתַמְנָא וְאַרְבַּעִין אַבְרִים דְשְׂכִינְתָא, דְלָאוּ אִיְהִי פְּתִיחָא לְקַבְּלָא לִיה. וּבְגִין דָּא אַתְקִרְיַת שִׁיחַת מְלֶאכִי הַשְּׂרַת. אִיְהוּ צַפְצוּף עוֹפּוֹת, דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין דְשְׂרִיין בְּאַבְרִים. אִיְהִי שִׁיחַת דְקָלִים, דְּאִינוּן עַנְפִין דְאֵילָנָא.

וּבְהַהוּא זְמַנָּא, דְנְחִית יְהוֹ"ה לְגַבֵּי אֲדַנְ"י בְּכָל אַבְר, אַתְמַר בְּהוּ, (יחזקאל א) בְּעַמְדָּם תִּרְפִּינָה כְּנַפְיָהֶם. וְהֵאֵי רִזָּא דְחֻשְׁמַל. חִיּוֹת אֵשׁ, עֵתִים חֲשׁוֹת, וְעֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, בְּמִתְנִיתָא תְנָא, כְּשֶׁהַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲשׁוֹת, וּכְשֶׁאִין הַדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְמַלְלוֹת. בְּהַהוּא זְמַנָּא דְמִתְנִיחֵין קוֹל וְדְבוּר בְּחָדָא, דְּאִינוּן יְאַהֲדוּנְהִי חֲשׁוֹת. אָבַל בְּזְמַנָּא דְפְּנִיָּהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוֹ"ה מִן אֲדַנְ"י בְּפְרוּדָא, אִיְהוּ אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אַנְפֵי חִיּוֹן, כְּלֵהוּ פְּתִיחֵן, לְקַבְּלִיה מְמַלְלוֹת, לְמִשְׁאַל מְזוּנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמְזוּן לְכֵלָא בִּיה. אֲדַנְ"י אֲשַׁתְּכַח בְּכַנְפֵי חֲחִיּוֹת, כְּלֵהוּ פְּתִיחֵן לְגַבֵּי חִיּוֹן.

שְׂאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיְהוּ יְהוֹ"ה, כְּלֵהוּ בִּימִינָא. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִין בְּדְבוּר, דְּאִיְהוּ אֲדַנְ"י בְּשִׁמְאָלָא. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְעִיתָא. יְאַהֲדוּנְהִי בִּימִין. אוֹפְנִים מְצַפְצְפִים בְּדְבוּר, שְׁהוּא אֲדַנְ"י, בְּשִׂמְאָל. בְּשִׂרְפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדְבוּר בְּאֲמַצְע.

יֵאָהֲדֹנָהּי. בָּהֶם (בראשית א) וְעוֹף
 יַעֲרֹף. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה ו) וַיַּעַף
 אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרְפִים. וְנֹאמַר
 בָּהֶם, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף
 אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר.
 וּשְׂרָפִים - שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד (ישעיה
 ו), מִצַּד הָאוֹת ו', שֶׁהוּא הָעַמּוּד
 הָאֲמֻצְעִי, כּוֹלָל יָמִין וּשְׂמָאל.
 וְהוּא כּוֹלָל שֵׁשׁ תְּבוּת - בְּשִׁתִּים
 יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה רַגְלָיו
 וּבְשִׁתִּים יַעֲרֹף סִמָּן.

תִּקְוֹן שְׁנֵי - וְעַל דְּמוּת הַפֶּסַח
 דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה. רֶשֶׁם שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה,
 וְהוּא (שם מד) כְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְת
 בֵּית.

וּפְרָשׁוֹהָ רַבָּנָן, כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת
 שְׁמַע עַרְבִית וּשְׁחֲרִית כְּאֵלוֹ מְקַיִם
 (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
 שְׁטִלִית לְבָנָה הִיא לִימִין, מִצַּד
 חֶסֶד, וְנֹאמַר אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל
 פֶּסַח רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת.
 (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פֶּסַח. חֶסֶד
 עוֹלָה ע"ב חֲלִיּוֹת וְקִשְׁרֵי הַטְּלִית.
 וְיֵשׁ טְלִית מִצַּד מִטְטְרוֹ"ן, שֶׁהוּא
 ט"ט, כּוֹלָל ח"י, בֵּין קְשָׁרִים
 וְחֲלִיּוֹת לְכָל צַד. חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים
 כְּגִיד חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. וּשְׁלֹשׁ
 עֲשָׂרָה חֲלִיּוֹת כְּגִיד שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה
 מִדּוֹת הַרַחֲמִים שֶׁל הַתּוֹרָה,
 שְׁנֹאמַר בָּהֶן, בְּשִׁלֹשׁ עֲשָׂרָה מִדּוֹת
 הַתּוֹרָה נִדְרָשׁת.

וּבִנְדָרָה נֹאמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה. בְּצוּרַת הַתַּפְאֲרַת,
 שֶׁהוּא תַּפְאֲרַת אָדָם עָלָיו
 מְלַמְעֵלָה. וְנִקְרָא בְּשֵׁמוֹ, יו"ד
 ה"א וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כָּל
 הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי כְּרִאֲתוֹ
 יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתִיו. וְלִמְעֵלָה
 כְּמַרְאֵה אָדָם - זוֹ שְׁכִינָה, שֶׁהִיא
 כְּמַרְאֵה שֶׁל הָעַמּוּד הָאֲמֻצְעִי
 בְּאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֵשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם.
 וְאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֵשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם.
 אוֹתִיּוֹת, וּבִהֵן (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וְעוֹד נִקְרָא ח"י מִצַּד שֶׁל צְדִיק, וְבוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ נִקְרָא אַז אָדָם, שֶׁהוּא הָעַמּוּד

בְּהוֹן (בראשית א) וְעוֹף יַעֲרֹף. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה ו)
 וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשָּׂרְפִים. וְאִתְמַר בְּהוֹן, (קהלת י) וְעוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר. וּשְׂרָפִים
 שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִסְטָרָא דָאֵת ו', דְּאִיהוּ עַמּוּדָא
 דְאֲמֻצְעִיתָא, כָּלִיל יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ כָּלִיל שִׁית
 תִּיבִין, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים יְכַסֶּה פָּנָיו וּבְשִׁתִּים יְכַסֶּה רַגְלָיו
 וּבְשִׁתִּים יַעֲרֹף סִמָּן.

תִּקְוֹנָא תְּנִינָא, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַפֶּסַח דְּמוּת כְּמַרְאֵה
 אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. רֶשִׁימוֹ דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וְאִיהוּ
 (ישעיה מד) כְּתַפְאֲרַת אָדָם לְשִׁבְת בֵּית.

וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וּשְׁחֲרִית,
 כְּאֵלוֹ מְקַיִם (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה.
 דְּטִלִית לְבָנָה, אִיהוּ לִימִינָא מִסְטָרָא דְחֶסֶד. וְאִתְמַר, אֵל
 מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל פֶּסַח רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת. (ישעיה טז)
 וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פֶּסַח. חֶסֶד סְלִיק ע"ב חוֹלִיין וְקִשְׁרֵין דְּטִלִית.
 וְאִית טְלִית מִסְטָרָא דְמִטְטְרוֹ"ן, דְּאִיהוּ ט"ט, כָּלִיל ח"י,
 בֵּין קְשָׁרִין וְחוֹלִיין לְכָל סְטָרָא. ה' קְשָׁרִין לְקַבֵּל
 ה' חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה. וְתַלְיִסָּר חוֹלִיין, לְקַבֵּל תַּלְיִסָּר מְכִילָן
 דְּרַחֲמֵי דְאוֹרִייתָא. דְאִתְמַר בְּהוֹן, בִּי"ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה
 נִדְרָשׁת.

וּבְגִינָה אִתְמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה. בְּדִיוֹקְנָא
 דְתַפְאֲרַת, דְּאִיהוּ תַּפְאֲרַת אָדָם עָלָיו מְלַמְעֵלָה.
 וְאִתְקַרֵי בְשֵׁמִיה, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כָּל
 הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי כְּרִאֲתוֹ יִצְרָתוֹ אֶף עֲשִׂיתִיו.
 וְלִעֲלֵילָא כְּמַרְאֵה אָדָם, דְּאִיהוּ כְּחִיזוֹ דְעַמּוּדָא
 דְאֲמֻצְעִיתָא, בְּד' אֲנָפִין, וּבְעֵשֶׂר סְפִירָאן, דְאִינּוּן אָדָם.
 וְאַרְבַּע אֲנָפִין דְאָדָם, אַרְבַּע אֲתוּוּן. וְאִינּוּן י"ד אֲתוּוּן,
 וּבְהוֹן (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וְעוֹד אִתְקַרֵי ח"י, מִסְטָרָא דְצְדִיק, וּבִיהַ קְדָשָׁא בְרִיךְ

בְּאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֵשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם. וְאַרְבָּעָה פָּנִים שֶׁל אָדָם - אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְהֵם י"ד

אוֹתִיּוֹת, וּבִהֵן (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

האמצעי, ט"ל, והשכינה ה'. ובה' הוא אדם, משום שט"ל כף עולה בחשבון - יו"ד ה"א וא"ו. וזהו מוריד הט"ל, לגבי אות ה"א. קשר הטלית - ח"י העולמים, שקושר הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל הצדדים בארבע כנפות הטלית.

תפלין משמאלו, זהו שכתוב (ישעיה סב) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו. בימינו - זו תורה. ובזרוע עזו - אלו תפלין. יהו"ה בארבע פרשיות. אדנ"י - היכל לארבע אותיות בארבעה פתי התפלין. קשר של תפלין של יד זה צדיק ח"י העולמים, שהוא קשר של שניהם, בזרוע שמאל. קשר של ראש זה העמוד האמצעי שאחוז בו יהו"ה אהי"ה למעלה, שהם (כת"ר) חכמ"ה ובינ"ה.

קריאת שמע שהיא היחוד באמצע, והיא אחוזה בין ציצית ותפלין, שכל הפרשיות של ציצית ותפלין הן כלולות ביחוד של קריאת שמע. ומצד של עמוד האמצעי, שהוא טלית ותפלין, שנאמר בהן (שמות יג) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך. (במדבר טו) ועשו להם ציצת.

ש' של תפלין, הלכה למשה מסיני. (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ובארונהו - מהו שם ה' ? אלו תפלין שבראש. ש' של תפלין. שתי שיניו - שש מאות. שש מדרגות ושבעה ענפים של שתי שינים - הרי שלשה עשר, והכל תרי"ג. ואין מצוה שאינה שקולה לכל התורה.

כגון זה, כל מצוה היא יהו"ה. י"ה עם שמ"י - שס"ה. ו"ה עם זכרי - רמ"ח. ומשום זה כל מצוה היא שקולה לתרי"ג. והרי פשוטה, שמע ישראל - כלול תרי"ג מצד של ציצית. ותרי"ג מצד של תפלין הוא בכל מקום.

הוא ושכינתיה אתקרי אז אדם, דאיהו עמודא דאמצעייתא, ט"ל, ושכינתיה ה'. ובה' איהו אדם. בגין דט"ל הכי סליק בחושבון יו"ד ה"א וא"ו. והאי איהו מוריד הט"ל, לגבי ה"א. קשר דטלית, ח"י עלמין, דקשיר קדשא ברוך הוא ושכינתיה בכל סטרין, בארבע כנפות דטלית.

תפלין משמאלא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה סב) נשבע יי בימינו ובזרוע עזו. בימינו, זו תורה. ובזרוע עזו, אלו תפלין. יהו"ה בד' פרשין. אדנ"י היכלא לד' אתון, בד' פתי דתפלין. קשר של תפלין דיד, דא צדיק ח"י עלמין, דאיהו קשורא דתרווייהו. בזרוע שמאלא. קשר דרישא, דא עמודא דאמצעייתא, דאחיד ביה יהו"ה אהי"ה לעילא, דאינון (כת"ר) חכמ"ה ובינ"ה.

קריאת שמע דאיהו יחודא באמצעייתא, ואיהו אחיד בין ציצית ותפלין, דכלהו פרשין דציצית ותפלין, אינון כלילן ביחודא דקריאת שמע. ומסטררא דעמודא דאמצעייתא, דאיהו טלית ותפלין, דאתמר בהו, (שמות יג) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך. (במדבר טו) ועשו להם ציצת. (דף רכ"ח ע"ב).

ש' של תפלין, הלכה למשה מסיני. (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך. ואוקמוה מאי שם יהו"ה. אלו תפלין שבראש. ש' של תפלין. תרין שיניו ש' ש' שית מאה. שית דרגין. ושבע ענפין דתרין שיניו, הא תלת עשר, וכלא תרי"ג. ולית פקודא דלאו איהי שקילא לכל אורייתא.

כגוונא דא, פל מצוה איהי יהו"ה. י"ה עם שמ"י שס"ה. ו"ה עם זכרי רמ"ח. ובגין דא כל מצוה איהי שקילא לתרי"ג. והא אוקמוה, שמע ישראל כליל תרי"ג, מסטררא דציצית. ותרי"ג מסטררא דתפלין איהו בכל אתר.

היא שקולה לתרי"ג. והרי פשוטה, שמע ישראל - כלול תרי"ג מצד של ציצית. ותרי"ג מצד של תפלין הוא בכל מקום.

וְהוּוּ לְטוֹטְפֹת, טֹטְפֹת - ט"ט, ט"ח
 עוֹלָמִים, צְדִיק, כְּנֻגְדוֹ שֶׁל
 מְטֵטְרוֹן. פ"ת, תְּפָאֶרֶת. מְטֵטְרוֹן
 סוֹס שֶׁל תְּפָאֶרֶת, שְׁבוּ כָל
 הַסְפִירוֹת מִתְּלַבְשׁוֹת. וְכֵן הוּא
 כְּגוֹף לְנִשְׁמָה. וְכֹאֲשֶׁר הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְסַלֵּק מִמֶּנּוּ, נִשְׁאָר
 אֵלֶם, אֵין לוֹ קוֹל וְלֹא דְבוּר. נִמְצָא
 שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינָה הֵם
 קוֹל וְדְבוּר שֶׁל כָּל מְלָאָךְ וּמְלָאָךְ,
 וּבְכָל קוֹל וְדְבוּר שֶׁל תּוֹרָה, וּבְכָל
 קוֹל שֶׁל תְּפִלָּה וּבְכָל מִצְוָה
 וּמִצְוָה. בְּכָל מְקוֹם שֶׁלִּיטְתוֹ
 בְּעֲלִיּוֹנִים וּבִתְחֻמוֹנִים, הוּא חַיִּים
 שֶׁל הַפֶּל וְהוּא סוֹבֵל הַפֶּל.

וְאֵין אֲדָנִי בְּלֹא יְהוָה, כְּמוֹ שְׂאִין
 דְבוּר בְּלֹא קוֹל. וְאֵין קוֹל בְּלֹא
 דְבוּר. וְזֶהוּ אָמַת בְּעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת. אֲכָל בְּעוֹלָם הַפְּרוּד יֵשׁ
 קוֹל בְּלֹא דְבוּר. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין
 שְׂדֵי, אַחוּז בּוֹ הַעֲלִיּוֹן וְהַתְּחֻמוֹן.
 וְזֶה צְדִיק חַי הַעוֹלָמִים, אַחוּז (בב)

בין קול ודבור.

בְּתוֹךְ כֵּן הַרוּעָה הַנְּאָמָן גִּזְמָן
 אֲצֵל הַזְּקָן וְאָמַר, זָקֵן זָקֵן, תְּפִלִּין
 וְצִיצִית וּפְרָשֶׁת מְזוּזָה הֵן שְׁלֹשׁ
 מִצְוֹת כְּלוּלוֹת בְּקַרְיַאת שְׁמַע,
 וּקְרִיַאת שְׁמַע הִיא מִצְוָה רְבִיעִית.
 וְצִיצִית מְזַכֶּרֶת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.
 וּבִתְפִלִּין נִזְכָּרֶת בְּהֵן שְׁתֵּי פְעָמִים
 אוֹת. וּבְצִיצִית, הָאוֹת ז' שֶׁל
 תְּזַכְּרוּ שְׁצַרְיָךְ לְהַתִּיז בָּהּ.
 וּבְמְזוּזָה, שְׂדֵי מִבְּחוּץ, יְהוָה
 מִבְּפָנִים.

וּפְרָשִׁיּוֹת סְתוּמוֹת וּפְתוּחוֹת
 מֵדוּעַ? וְשַׁעוֹר אֶרְכָּה שֶׁל צִיצִית
 וְרַחֲבָה, שֶׁתְּקַנּוּ אַרְךָ כָּל הַצִּיצִית
 שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲצַבְעוֹת בְּגוּדְל.
 מִצְוֹת תְּכַלֵּת שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי

שְׁלִישֵׁי עֲנָף, וּבֵין קֶשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדֵל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תִּהְיֶה מְשֻׁלָּשֶׁת. וְכֵן תְּפִלִּין מֵדוּעַ
 בְּמַח? וּכְנֻגְד הַלֵּב, וְשַׁעוֹר הַרְצוּעוֹת, מֵדוּעַ הֵן עַד הַלֵּב לְשִׁמְאֵל וְעַד הַטְּבוּר לְיָמִין? וְרַצוּעָה שֶׁל
 יָד עַד שִׁיכְרָךְ, וּשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְע הָאֶרְכָּה?

וְהוּוּ לְטוֹטְפֹת, טֹטְפֹת: טט, ח"י עֲלָמִין, צְדִיק, לְקַבְּלִיהָ
 מְטֵטְרוֹן. פת, תְּפָאֶרֶת. מְטֵטְרוֹן סוֹס דְתְּפָאֶרֶת, דְּבִיָּה
 כָּל סְפִירָאן מִתְּלַבְשִׁין. וְהַכִּי אִיהוּ כְּגוּפָא לְנִשְׁמָתָא. וְכֵן
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק מִגְּוִיָּה, אִשְׁתַּאֲר אֵלֶם, לִית לִיה
 קוֹל וְלֹא דְבוּר. אִשְׁתַּכַּח, דְּקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ
 אִיהוּ קוֹל וְדְבוּר. דְּכָל מְלָאָךְ וּמְלָאָךְ. וּבְכָל קוֹל וְדְבוּר
 דְּאוֹרֵייתָא, וּבְכָל קוֹל דְּצִלוֹתָא. וּבְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא.
 בְּכָל אֲתָר שׁוּלְטָנוּתִיהּ בְּעֲלָיִן וְתַתְּאִין, אִיהוּ חַיִּים דְּכֵלָּא,
 אִיהוּ סְבִיל כֵּלָּא.

וְלִית אֲדָנִי בְּלֹא יְהוָה, כְּגוֹוֹנָא דְלִית דְבוּר בְּלֹא קוֹל. וְלִית
 קוֹל בְּלֹא דְבוּר. וְהַאי אִיהוּ קֶשֶׁט, בְּעֲלָמָא
 דְּאֲצִילוֹת. אֲכָל בְּעֲלָמָא דְּפְרוּדָא, אִית קוֹל בְּלֹא דְבוּר.
 קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שְׂדֵי, אַחִיד בֵּיה עֵילָא וְתַתְּא. וְדָא צְדִיק
 חַי עֲלָמִין, אַחִיד (ס"א ביה) בֵּין קוֹל וְדְבוּר.

אֲדַחְבִּי, הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא אֲזִדְמָן לְגַבֵּי סְבָא, וְאָמַר
 סְבָא סְבָא, תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפְרָשֶׁת מְזוּזָה, אֵינוֹן
 ג' פְּקוּדִין, כְּלִיל בְּקַרְיַאת שְׁמַע. וּקְרִיַאת שְׁמַע פְּקוּדָא
 רְבִיעִיָּה. וְצִיצִית אֲדַכְּרֵ ג' זְמַנִּין. וּבִתְפִלִּין אֲדַכְּרֵ בְּהוּ
 תְּרִין זְמַנִּין אוֹת. וּבְצִיצִית ז' שֶׁל תְּזַכְּרוּ דְצַרְיָךְ לְהַתִּיז בָּהּ.
 וּבְמְזוּזָה, שְׂדֵי מְלַבֵּר, יְהוּ"ה מְלֻגוּ.

וּפְרָשִׁיין סְתִימִין וּפְתִיחִין אֲמַאי. וְשַׁעוֹר אֶרְכָּה דְצִיצִית
 וְרַחֲבָה, דְתְּקִינוּ אַרְךָ כָּל הַצִּיצִית תְּרִין עֶשְׂרֵה
 אֲצַבְעָאן בְּגוּדֵל. מִצְוֹת תְּכַלֵּת, שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי
 עֲנָף. וּבֵין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדֵל. וְכָל חוּלְיָא וְחוּלְיָא
 תִּהְיֶה מְשֻׁלָּשֶׁת. וְהַכִּי תְּפִלִּין אֲמַאי בְּמוֹחָא. וְלְקַבֵּל לְפָא.
 וְשַׁעוֹר רַצוּעֵתְהוֹן אֲמַאי אֵינוֹן עַד לְפָא לְשִׁמְאֵל וְעַד
 טְבוּרָא לְיָמִינָא. וְרַצוּעָא דִיד עַד דִּיכְרוּךְ וּשְׁלֹשׁ תֵּלֶת
 זְמַנִּין בְּאֲצַבְע צְרָדָא.

שְׁלִישֵׁי עֲנָף, וּבֵין קֶשֶׁר כְּמֵלֵא גוּדֵל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תִּהְיֶה מְשֻׁלָּשֶׁת. וְכֵן תְּפִלִּין מֵדוּעַ
 בְּמַח? וּכְנֻגְד הַלֵּב, וְשַׁעוֹר הַרְצוּעוֹת, מֵדוּעַ הֵן עַד הַלֵּב לְשִׁמְאֵל וְעַד הַטְּבוּר לְיָמִין? וְרַצוּעָה שֶׁל
 יָד עַד שִׁיכְרָךְ, וּשְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְע הָאֶרְכָּה?

אֵלָא, וְדַאי בְּגַד חֲשׁוּב לָאו אִיהוּ, אֵלָא שְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ לְכָל סֹטְרָא. אֵינּוּן תְּרִיסָר, לְקַבֵּל אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי דְכַהֵן הַדְיוּט. וּמִסֹּטְרָא דְכַרְפֵּת כַּהֵן הַדְיוּט קָא רְמִיזוּ, אַל תְּהִי בְרַפְתּוֹ הַדְיוּט קִלְיָה בְּעֵינֵיךָ. שְׁלֵשׁ גְּדִיל, וּשְׁנַי שְׁלִישֵׁי עֲנָף, דְּאִיהוּ תַכְלֵת. וְכָל חוּלְיָא מְשׁוּלְשֵׁת, כָּל מְשׁוּלְשׁ מִסֹּטְרָא דְקְרוּשָׁה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב קְדָשָׁה לְךָ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיהּ, בְּגִין (שְׁמוֹת יד) דְּוָשְׁלֵשׁ עַל כָּלוּ. דְּצִיּוּצֵית מִסֹּטְרָא דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה לְאַבְהֵן, וְכָל דְּבַר מְשׁוּלְשׁ, וְה"ו יל"י, כָּל תִּיבָה מְשׁוּלְשֵׁת מִסֹּטְרוֹי. חוּלְיָא כְּלִילָא מִתְּלַת פְּרִיכוֹת מְשֻׁלְשִׁין, דָּא שְׂכִינְתָּא. קְדָשָׁה לְךָ יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי מְשׁוּלְשֵׁת בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, כְּלִיל תְּלַת עֲנָפֵי אַבְהֵן, דְּאִינוּן ש' מִן שִׁבְתָּא, שְׂכִינְתָּא בַת יְחִידָה. (ס"א מלאה מז) חֲלִיָּא, תַכְלֵת שְׂבִצִיּוּצִית.

וְכַאֲה גּוּפָא, דְּהָכִי אִיהוּ רְשִׁים, בְּשְׂכִינְתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל פְּנֵי דְמַצֵּוָה. רְשִׁים בְּרַצוּעָא דְאִיהוּ תַפְלָה דִיד, בְּתַלַּת פְּרִיכוֹת בְּאַצְבָּע צְרָדָא. דְּאִיהִי כְּגוּוּנָא דְחוּלְיָא, פְּרִיכָא בְּתַלַּת פְּרִיכוֹת בְּאַצְבָּעָא. רְשִׁים בְּקָשָׁר דְתַפְלִין, כְּלִיל בְּתַרְיִין קָשְׁרִין, סְלִקִין חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר מְשׁוּלְשִׁין, תְּרִין בְּקָשְׁרָא חַד.

שְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר חוּלְיִין, אִית בְּהוּן תַּשְׁעָה וּשְׁלִשִׁים פְּרִיכִין, כְּחוּשְׁבֹן ט"ל. וּשְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר חוּלְיִין, כְּחוּשְׁבֹן אַחַד. סְלִקִין ב"ן. וְהָאִי אִיהוּ בֵן י"ה. עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. כָּל קָשָׁר בְּדִיוקְנָא דְכַף יְמִינָא, כָּל חוּלְיָא בְּדִיוקְנָא דְאַצְבָּע, דְּאִית בֵּיה תְּלַת פְּרִקִין, לְקַבֵּל תְּלַת פְּרִיכוֹת. וְהָכִי בְּכָל אַצְבָּע תְּלַת פְּרִקִין, לְבַר מַגּוּדְל. דְּאִיהוּ שִׁיעוּר בֵּין קָשָׁר לְקָשָׁר דְּצִיּוּצִית, כְּמֵלָא גּוּדְל. אִיהִי מְדָה דְחוּטְמָא. וּמְדָה דְעֵין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין. וּמְדָה דְאֵזֵן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּמְדָה דְכָל שְׁפָה וּשְׁפָה. וּמְדָה דְלִישְׁנָא. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

שְׁלִשָּׁה פְּרִקִים כְּנֶגֶד שְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת. וְכֹן בְּכָל אַצְבָּע שְׁלִשָּׁה פְּרִקִים, חוּץ מַגּוּדְל, שֶׁהוּא שְׁעוּר בֵּין קָשָׁר לְקָשָׁר שֶׁל הַצִּיּוּצִית כְּמֵלָא גּוּדְל. הִיא מִדַּת הַחֹטֵם, וּמְדָה שֶׁל עֵין יְמִין וּשְׂמָאל, וְהִיא מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין, וּמְדָה שֶׁל אֵזֵן יְמִין וּשְׂמָאל, וּמְדָה שֶׁל כָּל שְׁפָה וּשְׁפָה, וּמְדַת הַלְשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

אֵלָא וְדַאי בְּגַד חֲשׁוּב אֵין הוּא, אֵלָא שְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ לְכָל צַד. וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר, כְּנֶגֶד אַרְבַּעָה בְּגָדֵי לְבָן וְאַרְבַּעָה בְּגָדֵי זָהָב וְאַרְבַּעָה בְּגָדֵי כַהֵן הַדְיוּט. וּמִצַּד שֶׁל בְּרַפְתּוֹ כַּהֵן הַדְיוּט הוּא רוּמּוֹ: אַל תְּהִי בְרַפְתּוֹ הַדְיוּט קִלְיָה בְּעֵינֵיךָ. שְׁלֵשׁ גְּדִיל וּשְׁנַי שְׁלִישֵׁי עֲנָף, שֶׁהוּא תַכְלֵת.

וְכָר חֲלִיָּה מְשֻׁלְשֵׁת, כָּל מְשֻׁלְשׁ מִצַּד הַקְּדָשָׁה. זֶהוּ שְׂכַתוּב קְדָשָׁה לְךָ יִשְׂרָאֵל. וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיהּ, מְשׁוּם (שְׁמוֹת יד) שְׁוָשְׁלֵשׁ עַל כָּלוּ. שְׂצִיּוּצִית מִצַּד הָעַמּוּד הָאִמְצָעִי, שֶׁהוּא שְׁלִישֵׁי לְאַבּוֹת, וְכָל דְּבַר מְשֻׁלְשׁ, וְה"ו יל"י, כָּל תִּיבָה מְשֻׁלְשֵׁת מִצַּדוֹ. חֲלִיָּה כְּלוּלָה מְשֻׁלְשׁ פְּרִיכוֹת מְשֻׁלְשׁוֹת, זוּ הַשְׂכִּינָה. קְדָשָׁה לְךָ יִשְׂרָאֵל. וְהִיא מְשֻׁלְשֵׁת בְּעַמּוּד הָאִמְצָעִי, כְּלוּל מְשֻׁלְשָׁה עֲנָפֵי הָאֲבּוֹת, שֶׁהֵם אוֹת ש' מְשֻׁבָּת, שְׂכִינָה בַת יְחִידָה. (מלאה מז) חֲלִיָּה, תַכְלֵת שְׂבִצִיּוּצִית. אֲשֶׁרִי הַגּוֹף שְׂכָף הוּא רְשׁוּם בְּשְׂכִינָה וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל פְּנֵי הַמַּצֵּוָה. רְשׁוּם בְּרַצוּעָה שֶׁהִיא תַפְלָה שֶׁל יָד בְּשֻׁלְשׁ פְּרִיכוֹת בְּאַצְבָּע הָאֲרָכָה, שֶׁהִיא כְּדַגְמַת הַחֲלִיָּה, כְּרוּכָה בְּשֻׁלְשׁ פְּרִיכוֹת בְּאַצְבָּע. רְשׁוּם בְּקָשָׁר שֶׁל תַפְלִין, כְּלוּל בְּשְׁנַי קָשְׁרִים, עוֹלִים חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר מְשֻׁלְשִׁים, שְׁנַיִם בְּקָשָׁר אַחַד.

שְׁדִישׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת יֵשׁ בְּהֵן תַּשַּׁע וּשְׁלִשִׁים פְּרִיכוֹת כְּחוּשְׁבֹן ט"ל, וּשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת כְּחוּשְׁבֹן אַחַד - עוֹלִים ב"ן. וְזֶהוּ בֵן י"ה, הָעַמּוּד הָאִמְצָעִי.

כָּר קָשָׁר בְּצוּרָה שֶׁל כַּף יְמִין, כָּל חֲלִיָּה בְּצוּרָה שֶׁל אַצְבָּע, שְׁיֵשׁ בֵּיה שְׁלִשָּׁה פְּרִקִים כְּנֶגֶד שְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת. וְכֹן בְּכָל אַצְבָּע שְׁלִשָּׁה פְּרִקִים, חוּץ מַגּוּדְל, שֶׁהוּא שְׁעוּר בֵּין קָשָׁר לְקָשָׁר שֶׁל הַצִּיּוּצִית כְּמֵלָא גּוּדְל. הִיא מִדַּת הַחֹטֵם, וּמְדָה שֶׁל עֵין יְמִין וּשְׂמָאל, וְהִיא מְדָה בֵּין עֵין לְעֵין, וּמְדָה שֶׁל אֵזֵן יְמִין וּשְׂמָאל, וּמְדָה שֶׁל כָּל שְׁפָה וּשְׁפָה, וּמְדַת הַלְשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מְדָה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

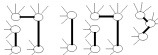
האמה היא שעור הגוף, לארבעה צדדים ומעלה ומטה, שהם שש אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקים. ח"י פרקים בשש אמות. והם סוד של ח"י נענועים של הלולב לששה צדדים, שלשה נענועים לכל צד, ועליהם נאמר (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר. וזה שעור קומה, מקנה ישראל בשכינתה, הוא ח"י ארבע פעמים, שאלו הארבע עולים לשבעים ושנים.

יכוד של החיות, הקומה שלהן - (יחזקאל א) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם וגו'. וגביהן - ארבע חיות של המרכבה התחתונה. וגבה להם - ארבע חיות של המרכבה האמצעית. וגבתם - ארבע חיות של המרכבה השלישית. וכלן שנים עשרה. והן מלאות עינים. כדגמא זו (ראה ציור למעלה) סביב לארבעתן - יהנה יהנה יהנה.

ובע"י הקומה רשומים בהם בתפלה באיזה מקום. אלא כל הפורע - פורע בבורף, וכל הזקף - זקף בשם. זקיפות ארבע ובריכות ארבע. הרי כאן רומז באלו הזקיפות והבריכות, מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואלו הם ששה צדדים - שמים וארץ וארבע רוחות. כנגד שלש ברכות ראשונות ושלש אחרונות. בעשה שלום במרומי - ארבע, בריעה וזקיפה לשמאל, ובריעה וזקיפה לימין. וזה הוא נותן שלום לשמאלו וימינו. לשמאל רבו, ולימין רבו.

הרי הן שנים עשרה בין (בריכות) (בריעות) ובריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עינים. שש פריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרע בשמונה עשרה חליות שעולות שבעים ושנים. באלו השבעים ושנים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים

אמה שיעור דגופא, לארבע סטרין ועילא ותתא. דאינון שית אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקין, ח"י פרקין בשית אמינן. ואינון רזא דח"י נענועין דלולב. לשית סטרין. תלת נענועין לכל סטרא. ועלייהו אתמר, (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר. ודא שיעור קומה, מקנה ישראל בשכינתא, איהו ח"י ארבע זמנין, דאינון ארבע סלקין שבעים ושנים.

ורזא דחיון, קומה דלהון (דף רכ"ט ע"א) (יחזקאל א) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם וגו', וגביהן, ארבע חיון דמרפכתא תתאה. וגבה להם, ד' חיון דמרפכתא מציעתא. וגבתם, ארבע חיון דמרפכתא תליתאה. וכלהו י"ב. ואינון מלאות עינים, כגוונא דא  סביב לארבעתן, יהנה יהנה יהנה.

ומארי דקומה רשימין בהון בצלותא, באן אתר. אלא כל הפורע פורע בבורף. וכל הזקף זקף בשם. זקיפות ארבעה. ובריעות ארבעה. הא הכא קא רמיז באלין זקיפות ובריעות, מוליך ומביא למי שד' רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואינון שית סטרין, שמים וארץ וד' רוחות. ללכל תלת ברכאן קדמאין, ותלת בתראין, בעושה שלום במרומי ד', בריעה וזקיפה לשמאלא, ובריעה וזקיפה לימינא. והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו, לשמאל רבו, ולימין רבו.

הא אינון תריסר, בין (בריכות) (בריעות) ובריעות וזקיפות. ובהון ע"ב עינין. ו' פריעות בהון ח"י נענועין, ג' בכל פעם, ראש וגוף וזנב, דצריך למכרע. בח"י חולין סלקין ע"ב. באלין ע"ב עינין דקודשא בריך הוא, נהרין ע"ב גרפין דשכינתא, וקמת עלייהו, ואתקריאת עמידה. דבקדמיתא נפילה איהי, וצריך לאקמא לה בשם יהנה,

הרי הן שנים עשרה בין (בריכות) (בריעות) ובריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עינים. שש פריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרע בשמונה עשרה חליות שעולות שבעים ושנים. באלו השבעים ושנים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים

ושפתים כנפי השכינה, ועומדת עליהם, ונקראת עמידה. שבתחלה היתה נפילה, וצריך לזקפה בשם יהוה, כח"י עולמות, ובארבע זקיפות בשש ברכות, שהוא תפארת, כלול בשלש ברכות ראשונות ושלש ברכות אחרונות.

ולכרע כח"י עולמות, וזהו ו' ו' ו'. כל הכורע - כורע בכרוך, וכל הזוקף - זוקף בשם יהוה. העמוד האמצעי וצדיק ו"ו. ו' עליונה בינה, בן י"ה, ואלו רמוזים ברי"סע ויבא וי"ט. ו' עליונה בן י"ה אחוז בזקיפה וכריעה, וכלם עולים ח"י ברכות של התפלה.

ארבע פריעות בשם אדני, ארבע זקיפות בשם יהוה, העמוד האמצעי והשכינה - ח"י העולמים, קושר אותם, וזה יאהדונה"י, אמן. בכל ברכה מח"י ברכות, ח"י פעמים יהוה שהם ע"ב עינים שמאירים בע"ב כנפים, שהם ח"י פעמים אדני. וסוד הדבר - וגביהן, וגבה להם, וגבתם. וגביהן - כנפים. וגבה להם - פנים. וגבתם - שהם עליהם. מלאת עינים סביב לארבעתן - כלם מרבעות. והכל אמת. שבעים ענפים (פנים) לתורה. כנפים - אדני. פנים - יהוה. עינים - אהיה. ועולים יב"ק בחשבון, אדני, במעשה. יהוה בדבור. אהיה במחשבה.

בכ"ר עין ועין שעור גודל. וזה אות ו' בינונית. ושני פרקים בגודל הם י' ו'. כנגד החטם אות ו'. כנגד שני נקבים של החטם

שתי י' י', ועולות יוד הא. וזה וייצר. שעור של כל מדה ומדה - יוד הא, בכל מקום שליטתו, בכל אבר ואבר. כל אבר, כגון (דברים לב) יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו. אין אבר בכל מרפכתו שאין הוא כל אבר בצורתו. ובכל מקום נמצא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה. לקבל פרשיין פתיחן דתפלין. לקבל תורה. וכד לתפא, אינון סתימין פרשיין, לקבל יאהדונהי עלייהו. באנפוי וגדפוי.

בח"י עלמין, ובארבע זקיפות בשית ברכאן, דאיהו תפארת, כליל תלת ברכאן קדמאין, ותלת ברכאן בתראין. ולמכרע כח"י עלמין, והאי איהו ו' ו' ו'. כל הכורע כורע בכרוך, וכל הזוקף זוקף בשם יהוה. עמודא דאמצעייתא וצדיק ו"ו ו'. עלאה בינה בן י"ה ואינון רמיזין בויסע ויבא וי"ט ו' עלאה. בן י"ה אחיד בזקיפה וכריעה, וכלהו סלקין ח"י ברכאן דצלותא.

ארבעה פריעות באדני, ארבעה זקיפות ביהוה, עמודא דאמצעייתא. ושכינתא חי עלמין, קשיר לון, ודא יאהדונה"י, אמן, בכל ברכתא מח"י ברכאן, ח"י זמנין יהוה אינון ע"ב עינין, דנהרין בע"ב גדפין, דאינון ח"י זמנין אדני.

ורזא דמלה, וגביהן, וגובה להם, וגבותם. וגביהן: גדפין. וגובה להם: אנפין. וגבותם: דאינון עלייהו. מלאות עינים סביב לארבעתן, פלהו מרובעות. וכלא קשוט, ע' ענפין (נ"א אנפין) לאורייתא. גדפין, אדני. אנפין, יהוה. עינין, אהיה. וסלקין יב"ק בחושבון, אדני, במעשה. יהוה, בדבור. אהיה, במחשבה.

בכל עין ועין, שיעור גודל. ודא ו' בינוני. וב' פרקין בגודל, אינון י' י'. לקבל חוטמא ו'. לקבל ב' נקבי חוטמא, י' י'. וסלקין יוד הא. ודא וייצר. שיעור דכל מדה ומדה, יוד הא, בכל אתר שלטנותיה, בכל אבר ואבר. כל אבר, כגון (דברים לב) יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו.

לית אבר בכל מרפכתו, דלאו איהו כל אבר בדיוקניה. ובכל אתר אשתכת, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה. לקבל פרשיין פתיחן דתפלין. לקבל תורה. וכד לתפא, אינון סתימין פרשיין, לקבל יאהדונהי עלייהו. באנפוי וגדפוי.

שתי י' י', ועולות יוד הא. וזה וייצר. שעור של כל מדה ומדה - יוד הא, בכל מקום שליטתו, בכל אבר ואבר. כל אבר, כגון (דברים לב) יפרש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו. אין אבר בכל מרפכתו שאין הוא כל אבר בצורתו. ובכל מקום נמצא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה. כנגד הפרשיות הפתוחות של התפלין. כנגד התורה. וכאשר הן למטה הן סתומות הפרשיות, כנגד יאהדונהי עליהם, בפניו ובכנפיו.

וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא רְשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלֶיהוּ, בְּצִלּוֹתָא לְמַהוּי חֲבָרִים בְּהִדְיָהוּ, לְמַכְרַע בְּכָל גּוֹפֵייהוּ, בְּתַמְנֵי סְרֵי בְּרַכָּאן דְּצִלּוֹתָא, לְאַמְלָכָא עֲלֵיהוּ אַמֵּן, וְאִיהוּ יְאֵהֲדוֹנְהִי, בְּכָל אַבְר וְאַבְר דְּלֵהוֹן, וְאָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלֵא הוּי רְשִׁים קְדָמֵיכוּ, לְמַהוּי כּוֹרַע בְּכַרוּף, וְזוֹקֵף בִּיהוּדָה, בְּקוֹמָה דְּגּוֹפָא, לֹא יִיעוּל צִלּוֹתִיהּ בְּהִכְלָא דִּילֵי, דְּאִיהוּ אֲדַנִּי. לֹא תַקְבְּלוּן מִלִּין דִּילֵיהּ, עַל גְּדַפְיֵיכוּ וְאַנְפֵיֵיכוּ, דְּכָל מָאן דְּמַצְלִי בְּאֲדַנִּי, וּמַצְרַף לִיהוּדָה אֲנַפִּין (כ"א ענפיו) דְּמִלְאַכִּין, וּפְגִיָּהֶם וּכְנַפִּיהֶם פְּרוּדוֹת לְעִילָא, (כ"א לנשלא) יְאֵהֲדוֹנְהִי, בְּמִלִּין דְּצִלּוֹתָא דְּנַפְקִין מִפּוּמוּי דְּכַר נֶשׁ.

וְגָדוֹל הָעוֹנָה אַמֵּן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרַךְ. דְּלִגְבֵי אֲדַנִּי יְהוּדָה בְּצִלּוֹתָא, וּפְגִיָּהֶם וּכְנַפִּיהֶם פְּרוּדוֹת. לְקַבֵּל יְהוּדָה בְּאַנְפִּין, אֲדַנִּי בְּגַדְפִּין, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה וְכְרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה. אֲבָל כַּד חֲזַר שְׁלִיחַ צַבּוּר צִלּוֹתָא, וְעוֹנָה אַמֵּן, אִיהוּ בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִית, מִתְחַבְּרִין תְּרִין שְׁמָהֶן בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִית. בְּקַדְמִיתָא, (שמות לו) מְקַבִּילַת הַלְּלָאֵת אַחַת אֶל אַחַת, וְגו' בְּקַרְסִים, דְּאִינוּן קָשָׁר אֶצְבָּעָאן. אֲבָל בְּאַמֵּן, (שמות כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, דְּבִיָּה חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ.

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה סֵדֵר דְּבוּרָא (כ"א סדר הדבורא) דְּצִלּוֹתָא, דְּבִיָּה חֲזִין אִשָּׁא מְמַלְלָן. וְהָאֵי הִיא (יחזקאל א) וְאֵרָא כְּעִין חֲשָׁמַל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב. הָאֵי אִיהוּ רְזָא דְּחֲשָׁמַל. דְּאִינוּן חֲזִין אִשָּׁא, עֵתִים חֲשׂוֹת עֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאִינוּן דְּחֲשׂוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה, בְּזַמְנָא דְּדַבּוּר נַפִּיק מִפִּי הַקּוֹרָא, אִיהוּ חֲשִׁיב לְגַבֵּייהוּ, כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים אֲוִרֵיתָא בְּטוּרָא דְּסִינֵי. וּבְזַמְנָא דְּאָמַר אִיהוּ אָנְכִי, לֹא אִשְׁתַּמַּע קְלָא, וְלֹא דְּבוּרָא אַחְרָא דְּחִינוּן, אֶלָּא דִּילֵיהּ.

בְּגוּוֹנָא דָא, כַּד דְּבוּרָא דָא נַפִּיק מִפּוּמִיָּה דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, חִיּוֹת אִשׁ חֲשׂוֹת. וּבְזַמְנָא דְּשְׁתִּיק חִיּוֹת אִשׁ

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רְשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל כְּנֻגְדָם בְּתַפְלָה לְהִיּוֹת חֲבָרִים עִמָּהֶם, לְכַרַע בְּכָל גּוֹפֵם, בְּשִׁמוּנָה עֲשֶׂרָה בְּרֻכּוֹת שֶׁל הַתַּפְּלָה, לְהַמְלִיךָ עֲלֵיהֶם אַמֵּן, וְהוּא יְאֵהֲדוֹנְהִי, בְּכָל אַבְר וְאַבְר שְׁלָהֶם. וְאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רְשׁוּם לְפָנֶיכֶם לְהִיּוֹת כּוֹרַע בְּכַרוּף וְזוֹקֵף בִּיהוּדָה בְּקוֹמַת הַגּוּף, לֹא תִכְנַס תַּפְּלָתוֹ בְּהִכָּל שְׁלֵי, שֶׁהוּא אֲדַנִּי. לֹא תַקְבְּלוּ דְבוּרִים שְׁלוֹ עַל כְּנַפֵּיכֶם וּפְגִיָּכֶם. שְׁכַל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּאֲדַנִּי, וּמַצְרַף לִיהוּדָה פְּגִיָּהֶם (ענפים) שֶׁל הַמְּלַאכִים, וּפְגִיָּהֶם וּכְנַפִּיהֶם פְּרוּדוֹת לְמַעְלָה, (לטל) יְאֵהֲדוֹנְהִי, בְּדַבְּרֵי הַתַּפְּלָה שְׂיוֹצְאִים מִפִּיו שֶׁל הָאָדָם.

וְגָדוֹל הָעוֹנָה אַמֵּן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרַךְ. שְׁלִיחַ אֲדַנִּי יְהוּדָה בְּתַפְּלָה נֹאמַר וּפְגִיָּהֶם וּכְנַפִּיהֶם פְּרוּדוֹת. כְּנֻגְדָ יְהוּדָה בְּפָנִים, אֲדַנִּי בְּכַנְפֵים, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה וְכְרוּב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה. אֲבָל כְּאִשְׁרַח חוֹזֵר שְׁלִיחַ צַבּוּר הַתַּפְּלָה וְעוֹנָה אַמֵּן, הוּא בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִית, מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִית. בְּתַחֲלָה - (שמות לו) מְקַבִּילַת הַלְּלָאֵת אַחַת אֶל אַחַת וְגו' בְּקַרְסִים, שְׁהֶם קָשְׁרֵי הָאֶצְבָּעוֹת. אֲבָל בְּאַמֵּן - (שם כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, שְׁבוּ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ.

הַתְּקוּן הַשְּׁלִישִׁי סֵדֵר הַדְּבּוּר (סדר של הדבור) שֶׁל הַתַּפְּלָה, שְׁבוּ חִיּוֹת אִשׁ מְמַלְלוֹת. וְזֵהוּ (יחזקאל א) וְאֵרָא כְּעִין חֲשָׁמַל כְּמַרְאֵה אִשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב. זֵהוּ סוּד הַחֲשָׁמַל, שֶׁהֵן חִיּוֹת אִשׁ, עֵתִים שׁוֹתְקוֹת עֵתִים מְדַבְּרוֹת. וְהֵן שׁוֹתְקוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה בְּזַמֵּן שֶׁדְּבוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקּוֹרָא. הוּא נֹחֵשׁב לְהֵן כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה בְּהַר סִינֵי. וּבְזַמֵּן שֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָנְכִי - לֹא נִשְׁמַע קוֹל וְלֹא דְבוּר אַחַר שֶׁל חִיּוֹת אֶלָּא שְׁלוּ.

בְּגוּן זֵה, כְּאִשְׁרַח דְּבוּר זֵה יוֹצֵא מִפִּיו שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חִיּוֹת אִשׁ שׁוֹתְקוֹת. וּבְזַמֵּן שֶׁשׁוֹתְקַ

- חיות אש מדברות. זהו שכתוב (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים (דף שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, קולות של החיות שהיו שואגות. וְאֵת הַלְפִידִים - שהיו יוצאים בדבור של החיות בכמה מיני נגונים לפני המלך. ואלו שהן שותקות לספר תורה, הן בצורה של החיות. וממנה להן הקדוש ברוך הוא להעלות אותן בחדר של מראה אש בית לה.

ועוד, שאלו ששותקות (ועוד אלו שיצא מהם דבור בתפלה שבו חיות אש מדברות והן שותקות) בתפלה בח"י ברכות, יכנסו בחדר של מראה זה. ועוד, אלו ששותקים להלכה, שנאמר בזה שכן השמועה הבנה, יכנסו בחדר שהוא היכל של מראה זה, שהתורה, עליה נאמר (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע. וזה הסלע שנאמר בו (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. אלו שמשפדלים בזה לשמה, יוצא להם מים של התורה מתוקים, ונאמר בהם (שם) ותשת העדה ובעירם. ואלו שלא משפדלים בזה לשמה, יוצא להם מים של התורה מתוקים, ונאמר בהם (שמות א) וימרו את חיייהם בעבדה קשה - זה קשה. בחמר - זה קל וחמר. ובלבנים - בלבון הלכה.

תקון רביעי וחמישי - (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמעלה ומראה מתניו ולמטה. שבהם שוקי החיות פנגד פלן, ובספירן נצח והוד. מטטרון הוא אות בצבא שלו, והוא צורת הצדיק. ששצדיק הוא אות בצבא מעלה, ומטטרון הוא אות בצבא של מטה. מטטרון שדי בו נאמר, (שם) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

ורגליהם רגל ישרה - שרגליהם של המזיקים כלם עקלתון. ורגליהם - והרגלים של חיות הקדש, נאמר בהן ורגליהם רגל ישרה, מצד תיה שהיא ישראל, ישראל כלול בשלש חיות, שנאמר בהם, האבות הן הן המרכבה.

ממללות. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים (דף רכ"ט ע"ב) אֶת הַקּוֹלֹת, קָלִין דְחִינן, דְהוּוּ שְאָגִין. וְאֵת הַלְפִידִים, דְהוּוּ נְפִיקִין בְּדַבּוּר דְחִינן, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּן קָדָם מְלָכָא. וְאֵלִין דְאִינוּן דְחִשׁוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה, אִינוּן בְּדִיוֹקְנֵיהוּ דְחִינן. וּמְנֵי לֹון קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, לְאַעְלָא לֹון, בְּחֻדְר דְמֵרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

ועוד אינון דחשות (ס"א ועוד אינון דנפיק מנייהו דבורא בצלותא דביה חינו אשא ממללן ואינון דחשות) בצלותא בח"י ברכאן, ייעלון בחדר דמראה דא. ועוד אינון דחשות להלכה, דאתמר בה, אגרא דשמעתתא סברא, ייעלון בחדר דאיהו היכל דמראה דא, דאורייתא, עלה אתמר (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם יי וכפטיש יפצץ סלע. ודא סלע דאתמר ביה (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. אלין דמשפדלן בזה לשמה, נפיק לון מיא דאורייתא מתיקן, ואתמר בהון, (במדבר כ) ותשת העדה ובעירם. ואלין דלא משפדלן בזה לשמה, נפיק לון מים מרירין, דאתמר בהון (שמות א) וימרו את חיייהם בעבדה קשה: דא קושיא. בחומר: דא קל וחומר. ובלבנים: בלבון הלכה.

תקונא רביעאה וחמשאה, (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמעלה ומראה מתניו ולמטה. דבהון שוקי החיות פנגד פלן, ובספירן נצח והוד. מטטרון הוא אות בצבא דיליה, ואיהו דיוקנא דצדיק. דצדיק הוא אות בצבא דלעילא, ומטטרון איהו אות בצבא דלתתא. מטטרון שדי ביה, (יחזקאל א) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

ורגליהם רגל ישרה, דרגלין דמזיקין פלהו עקלתון. ורגליהם, ורגלין דחין, קדישין, אתמר בהון ורגליהם רגל ישרה, מצד תיה דאיהו ישראל, ישראל כליל תלת חינו, דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה.

ורגליהם רגל ישרה - שרגליהם של המזיקים כלם עקלתון. ורגליהם - והרגלים של חיות הקדש, נאמר בהן ורגליהם רגל ישרה, מצד תיה שהיא ישראל, ישראל כלול בשלש חיות, שנאמר בהם, האבות הן הן המרכבה.

וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל (סו) - מצד החתה שהיא שור. ונצצים כעין נחשת קלל - מצד הנחש בריח של היס, שהוא עולה אצל זה שביבשה. רצוא - מצדו של נוריאל שעולה גימטריא רצוא"א. ושוב - מצד שם שד"י, שפך עולה בחשבון. והוא עולה מטטרון.

וְכַאֲשֶׁר הָיוּ יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְעִים קוֹל מִמְזִרָה, הָיוּ רָצִים שָׁם. וְלַמַּעֲרָב כֶּף, וְכֵן לְדָרוֹם וְלַצְּפוֹן. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת: אֵלֹה שְׂרָצִים לְתַפְלָה שֶׁל מִצְוָה, וְרָצִים לְדַרְשָׁה בְּשִׁבְתָּ, וְרָצִים לַעֲשׂוֹת רָצוֹן שְׁלִי וְשִׁבְיָם בְּתִשְׁבֹּחַה - קָבְלוּ אוֹתָם בְּהִיכָל שֶׁל זֶה הַמְּרָאָה, שֶׁבְּאֵלֹה הַסִּימָנִים הֵם חִבְרִים אֲתָכֶם. אֵלֹה שְׂרָצִים וְשִׁבְיָם בְּתוֹרָה, בְּדַבּוּר שֶׁל הַלְכָה, הֵם רְשׁוּמִים אֲתָכֶם, וְתַכְנִסוּ אוֹתָם בְּהִיכָל הַזֶּה.

כֶּף כַּאֲשֶׁר מִתְּפַלְלִים יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל עַף הָעוֹלָם בְּמַעוֹף אָחָד. וְגַבְרִיא"ל עַף בְּשָׁתֵי עֲפִיפוֹת. וְכַאֲשֶׁר יוֹצֵא דְבוּר מִיִּשְׂרָאֵל בְּהַלְכָה, בְּתַפְלָה וּבְכָל מִצְוָה שֶׁהַשְׂכִּינָה שָׁם - הֵם רָצִים אֶצְלָה וְשִׁבְיָם בְּהַשְׁלִיחוֹת קוֹנָם. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁשׁוֹמְעִים קוֹל הַתּוֹרָה, שֶׁשָׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵם רָצִים אֶצְלֵי הַקּוֹל הַהוּא, וְשִׁבְיָם בְּהַשְׁלִיחוֹת קוֹנָם. שֶׁבְכָל קוֹל שֶׁשָׁם יְהו"ה אֵינוֹ שָׁם, וּבְדַבּוּר שֶׁאֵין שָׁם אֲדָנִי, לֹא רָצִים וְשִׁבְיָם שָׁם. וּמִשׁוּם זֶה, וְרִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי ה'. בְּמְקוֹם שֶׁשָׁם יְהו"ה שָׁם, הִיא דְרָף יִשְׂרָאֵל. וְאֵם אֵין שָׁם יְהו"ה, אֵין הִיא דְרָף יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל - אָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁמֵי שֶׁמִּתְּפַלְלֵי צְרִיף לְתַקֵּן רִגְלֵוֹ בְּתַפְלָתוֹ כִּמְלַאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל, לְהִיּוֹת רְשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה פָּרְשׁוּהוּ חַכְמִים, הַמִּתְּפַלְלֵי צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלֵוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלֹה שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּתַפְלָה כֶּף, לְכוּן רִגְלֵוֹ כְּמוֹתְכֶם - פִּתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַהִיכָל לְהַכְנִס בְּמִרְאָה זוֹ.

וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל, (יחזקאל א) מִסְטָרָא דְחִתָּה דְאִיהוּ שׁוּר. וְנִצְצִים כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל, מִסְטָרָא דְנַחֲשׁ בְּרִיחַ דְיִמָּא. דְאִיהוּ סְלִיק לְגַבְיָהּ בִּיבְשָׁתָא. רְצוּא, מִסְטָרָא דְנוֹרִיאַל, דְסְלִיק רְצוּא. וְשׁוּב, מִסְטָרָא דְשְׂדֵי. דְהִכֵּי סְלִיק בְּחוֹשְׁבָן. וְאִיהוּ סְלִיק מִטְטְרוֹן.

וְכֵן הוּא יִשְׂרָאֵל שֶׁמְעִין קוֹל מִמְזִרָה, הוּוֹ רָצִין תַּמָּן. וְלַמַּעֲרָב הִכֵּי, וְכֵן לְדָרוֹם וְלַצְּפוֹן. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת, אֵלֵין דְרַהֲטִין לְצִלּוֹתָא דְמִצְוָה, וְרַהֲטִין לְפָרְקָא בְּשִׁבְתָּא, וְרַהֲטִין לְמַעַבְדַּ רְעוּתָא דִּילֵי, וְתִיבִין בְּתִיבּוֹתָא. קָבִילוּ לוֹן בְּהִיכָלָא דְהִיא מְרָאָה, דְבְּאֵלֵין סִימָנִין, אֵינוֹן חִבְרִים בְּהַדִּיכּוֹ, אֵינוֹן דְרָצִין וְשִׁבִין בְּאוֹרֵייתָא, בְּדַבּוּרָא דְהַלְכָה, אֵינוֹן רְשִׁימִין בְּהַדִּיכּוֹ, וְאֶעֱלוּ לוֹן בְּהִיא הִיכָלָא.

הִכֵּי כִּד מְצִלִין יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל טָאס עֲלִמָא בְּטִיסָא חֲדָא. וְגַבְרִיא"ל טָאס בְּתִרִין טָאסִין. וְכֵד נְפִיק דְבוּרָא מִיִּשְׂרָאֵל, בְּהַלְכָה, בְּצִלּוֹתָא, וּבְכָל פְּקוּדָא דְשְׂכִינְתָא תַּמָּן. אֵינוֹן רָצִין לְגַבְיָהּ, וְשִׁבִין בְּהַשְׁלִיחוֹת מְאִרְיָהוּן. וּבְכָל אֲתָר דְשֶׁמְעִין קוֹלָא דְאוֹרֵייתָא, דְתַמָּן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינוֹן רָצִין לְגַבֵּי הַהוּא קוֹלָא, וְתִיבִין בְּהַשְׁלִיחוֹתָא דְמְאִרְיָהוּן. דְבְּכָל קוֹלָא דְשָׁם יְהו"ה לִיתַּת תַּמָּן, בְּדַבּוּרָא דְלִיתַּת תַּמָּן אֲדָנִי, לֹא רָצִין וְשִׁבִין תַּמָּן. וּבְגִין דָּא, וְרִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְרָכֵי יְהו"ה, בְּאֲתָר דְיְהו"ה תַּמָּן, אִיהוּ דְרָף יִשְׂרָאֵל. וְאִי לִיתַּת תַּמָּן יְהו"ה, לֹא אִיהוּ דְרָף יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ מְאִרְיָהוּן מִתְּנִיתִין, דְמֵאֵן דְמַצְלִי, כַּעֲבִי לְתַקְנָא רִגְלֵוֹ בְּצִלּוֹתֵיהּ, כִּמְלַאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל, לְמַהוּי רְשִׁים בְּהַדִּיכּוֹ. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהּ רַבָּן, הַמִּתְּפַלְלֵי צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלֵוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל. וְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלֵין דְאֵינוֹן רְשִׁימִין בְּצִלּוֹתֵיהֶם הִכֵּי, לְכוּן רִגְלֵוֹ כְּמוֹתֵיהֶם, אֶפְתְּחוּ לוֹן תְּרַעֲזֵי הִיכָלָא, לְאֶעֱלָא בְּמִרְאָה דָּא.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָאֵל - אָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁמֵי שֶׁמִּתְּפַלְלֵי צְרִיף לְתַקֵּן רִגְלֵוֹ בְּתַפְלָתוֹ כִּמְלַאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל, לְהִיּוֹת רְשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה פָּרְשׁוּהוּ חַכְמִים, הַמִּתְּפַלְלֵי צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלֵוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָל. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלֹה שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּתַפְלָה כֶּף, לְכוּן רִגְלֵוֹ כְּמוֹתְכֶם - פִּתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַהִיכָל לְהַכְנִס בְּמִרְאָה זוֹ.

תקנו ששי - (יחזקאל א) ראיתי כמראה אש. פאן ראייה ממש. אמר הקדוש ברוך הוא: מי שיכנס במראה זה, ויהיה בתפלתו לבו למעלה לשם יהו"ה, ועיניו למטה בשם של אדני, תכניסוהו בהיכל הזה כמו המלאכים, וגביהן - למעלה, ויראה להם - למטה, פנגד השכינה שהיא יראת יהו"ה.

ובראיה ושמיעה וריח ודבור במוש, שמוש, הלוח, שריא אדני, ודא ראייה, דאור ונר (ס"א דאורייתא), דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ריחא דקרנבין, דאינון צלותין, דבור באורייתא, דבור בצלותא. ועשייה דמצוה, ומוש דילה, והלוח דילה. ויראיה ושמיעה, דלית תמן אורייתא ומצוה, קדשא בריך הוא ושכינתיה לא שריא תמן. דקודשא בריך הוא שריא בראייה, וכן שכינתיה, דאורייתא ותורה אור, שכינתיה ראייה דילה (במדבר יב) יהוה במראה אליו אתודע (שכינתיה).

הוא - במראה אליו אתודע - שכינתו.

במחשבה מבפנים בינה - בן י"ה. ישראל עלה במחשבה. הרהור חכמה, לחכם ברמז. חכמה עלה במחשבה, שהוא בינה. מחשבה והרהור הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב. ומשום זה המחשבה בלב, והרהור בלב.

וכן התורה - ספר תורה, מצוה לשמע. וכן בחטם, ריח נוחח לה. השכינה היא קרנבין שלו, עולה שלו, והתפלה היא כמו קרנבין, ועולה פריח נוחח אצלו ומתקרבת אצלו בתפלה. וכן

דבור - (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. אות ה' - שכינה, דבור שלו. כמו שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח נוחח שלו, בראש - כף הוא

תקונוא שפיתא, (יחזקאל א) ראיתי כמראה אש, הכא ראייה ממש. אמר קדשא בריך הוא, מאן דייעול

בחיוזו דא, ויהא בצלותיה לביה לעילא, לשם יהו"ה, ועינוי לתתא בשמא דאדני, תיעלון בהיכלא דא, פגונוא דמלאכין, וגביהן לעילא, ויראה להם לתתא, לקבל שכינתא דאיהי יראת יהו"ה.

ובראיה ושמיעה וריחא ודבור, שריא יהו"ה. בעשייה, במוש, שמוש, הלוח, שריא אדני, ודא ראייה, דאור ונר (ס"א דאורייתא), דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ריחא דקרנבין, דאינון צלותין, דבור באורייתא, דבור בצלותא. ועשייה דמצוה, ומוש דילה, וממוש דילה, והלוח דילה. ויראיה ושמיעה, דלית תמן אורייתא ומצוה, קדשא בריך הוא ושכינתיה לא שריא תמן. דקודשא בריך הוא שריא בראייה, וכן שכינתיה, דאורייתא ותורה אור, שכינתיה ראייה דילה (במדבר יב) יהוה במראה אליו אתודע, (קדשא בריך הוא במראה אליו אתודע שכינתיה).

במחשבה מלגו בינה, בן יה. ישראל עלה במחשבה. הרהור חכמה, לחכימא ברמיזא. חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה, מחשבה והרהור פלא חד. חכמה לא אשתמודע אלא בבינה, ובינה בלב. ובגין דא, מחשבה בלב, הרהור בלב.

וכן אורייתא ספר תורה. מצוה (דף ר"ג ע"א) לשמוע. וכן בחוטמא, ריח נוחח ליהו"ה. שכינתא איהי קרנבין דיליה, עולה דיליה, וצלותא איהי קרנבין, וכריח נוחח סליקת לגביה, ואתקריבת לגביה בצלותא, והכי דבור, (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם יהו"ה. ה' שכינתא, דבור דיליה.

פגונוא דשכינתא, איהי מראה דיליה, שמיעה דיליה,

דבור - (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. אות ה' - שכינה, דבור שלו. כמו שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח נוחח שלו, בראש - כף הוא

בְּיָדִים עֲשִׂית מְצוּה שְׁלוֹ, בְּגוּף
כְּרִיעָה שְׁלוֹ. בְּתַפְלָה זְקִיפָה שְׁלוֹ,
בְּתַפְלָה עֲמִידָה שְׁלוֹ (שְׁהִיא מִזֵּל שְׁלוֹ),
שְׁהִיא שְׁעוּמָדָת לְפָנָיו בְּכָל מְקוֹם
וְכוֹרְעַת לְגַבְיוֹ וְנוֹפְלַת לְרַגְלָיו
בְּנִפְלִית אֲפִים לְשָׂאל מִמֶּנּוּ
רַחֲמִים עַל בְּנֵיהּ. הִיא עֲנוּה
לְגַבְיוֹ, וְיֵשׁ לָהּ בִּשְׁת פָּנִים מִמֶּנּוּ.

וְהִיא כְּמוֹ שְׂפָחָה רַעָה, לִילִית,
חֲצוּפָה כְּלִי עֲנוּה, אֵין לָהּ בִּשְׁת
פָּנִים, אֲמָם שֶׁל הָעֶרֶב רַב, וּמְשׁוּם
זֶה אָמַר שְׁלֵמָה, (מִשְׁלִי יב) אֲשֶׁת חֵיל
עֲטָרָת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בַּעֲצֻמוֹתָיו
מְבִישָׁה. שְׁהַשְׂכִּינָה הִיא מְלָכָה.
הַשְׂפָּחָה שְׁלָהּ לִילִית, אֵין לָהּ
עֲנוּה וְלֹא בִּשְׁת פָּנִים מִהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְכֹךְ בְּנֵיהּ עֶרֶב רַב.
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַעֲבִיר
אוֹתָהּ וְאֵת בְּנֵיהּ מִהַעוֹלָם,
שְׁמִמְזָרִים הֵם מִבְּנֵי ט' מַדּוֹת -

אֲסַנְיָת מִשְׁגַּח"ת (רֹאשֵׁי תְבוּת: אֲנֻסָּה,
שְׁנוּא"ה, נִדְוִי, תְּמוּרָה, מוֹרְדָה, שְׂכוּרָה, גְרוּשָׁת
הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֻבָת), מִמְזָרִים
מְדַרְבָּנָן.

וְכֵן שְׂכִינָה הִיא שְׁמוּשׁ שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַיְחוּד שְׁלוֹ
עַל יְדֵי הַצְדִּיק חַי הַעוֹלָמִים. וְהִיא
הַהֲלִיכָה שְׁלוֹ, (תְּהִלִּים פח) צְדָק
לְפָנָיו יְהוָה, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ.
(בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה
לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, רָצָה
לְקַרְאָתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. בְּרֹאשֵׁי,
בְּשִׁמְיעָה, בְּרִיחַ, בְּדַבּוּר, בַּעֲשִׂיָה,
בְּגוּף, בְּשִׁמּוּשׁ, בְּהַלּוּף, בְּכָל אֲבָר,
הִיא מְצוּה לְשִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ.

וּבְנֵיהּ, כֹּף הֵם בְּצוּרְתָהּ; בְּנֵי
עֲנוּה, בְּנֵי בִּשְׁת פָּנִים. כָּלֵם כְּמוֹ
הַמַּדּוֹת שְׁלָהּ. וּמְשׁוּם זֶה צְוָה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (שְׁמוֹת
יח) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי
חֵיל יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אֲמַת שְׁנָאֵי
בַּצַּע. אֲנָשִׁי חֵיל - מַצַּד יְמִין שֶׁל
אֲבָרָהֶם, שְׁשֵׁם רֹאשֵׁי שֶׁל הַתּוֹרָה, (דְּבָרִים ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים - מַצַּד שֶׁל יִצְחָק,

רִיחַ נִיחַח דִּילִיָה, דְּבוּר דִּילִיָה, כְּרִיעָה. הָכִי אִיהוּ בְּיָדִין,
עֲשִׂית מְצוּה דִּילִיָה, בְּגוּפָא כְרִיעָא דִּילִיָה. בַּצְלוֹתָא
זְקִיפָא דִּילִיָה, בַּצְלוֹתָא עֲמִידָה דִּילִיָה, (דְּרֵאִיהּ מוֹלִיָה) דְּרֵאִיהּ
דְּקִימָא קַמִּיה בְּכָל אֲתָר, וּכְרַעַת לְגַבְיָהּ, וְאַתְנַפְלַת לְרַגְלָיו
בְּנִפְלִית אֲפִים, לְמִשְׁאֵל מִנֵּיהּ רַחֲמִים עַל בְּנֵיהּ, אִיהִי
עֲנוּה לְגַבְיָהּ, וְאִית לָהּ בִּשְׁת פָּנִים מִינֵיהּ.

וְלֹא כְּשִׂפָּחָה בִישָׂא, לִילִית, חֲצוּפָה כְּלֹא עֲנוּה, לִית לָהּ
בִּשְׁת פָּנִים, אִימָא דְעֶרֶב רַב, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֵמָה,
(מִשְׁלִי יב) אֲשֶׁת חֵיל עֲטָרָת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בַּעֲצֻמוֹתָיו מְבִישָׁה.
דְּשְׂכִינְתָא אִיהִי מְטְרוּנִיתָא, שְׂפָחָה דִּילָהּ לִילִית, לִית לָהּ
עֲנוּה, וְלֹא בִּשְׁת אֲנַפִּין מְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְהָכִי בְּנֵיהּ
עֶרֶב רַב, וּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲתִיד לְאַעֲבְרָא לָהּ וְלְבְנֵיהּ
מַעֲלָמָא, דְּמִמְזָרִים אֵינּוּן מִבְּנֵי ט' מַדּוֹת, אֲסַנְיָת
מִשְׁגַּח"ת, (ר"ת אֲנוּס"ה, שְׁנוּא"ה, נִדְוִי, תְּמוּרָה, מוֹרְדָה, שְׂכוּרָה, גְרוּשָׁת
הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֻבָת) מִמְזָרֵי דְרַבְּנָן.

וְכֵן שְׂכִינָה אִיהִי שְׁמוּשׁ דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יְחוּד דִּילִיָה
בַּצְדִּיק חַי עֲלָמִין. וְאִיהִי הַהֲלִיכָה דִּילִיָה, (תְּהִלִּים פח)
צְדָק לְפָנָיו יְהוָה, לְמַעַבַּד רַעוּתֵיהּ. (בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא
טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, רַהֲיִטָת לְגַבְיָהּ,
לְמַעַבַּד רַעוּתֵיהּ. בְּרֹאשֵׁי, בְּשִׁמְיעָה, בְּרִיחָא, בְּדַבּוּר,
בַּעֲשִׂיָה, בְּגוּפָא, בְּשִׁמּוּשׁ, בְּהַלּוּף, בְּכָל אֲבָר, אִיהִי מְצוּה
לְשִׁמֵּשׂא לִיָהּ, וְלְמַעַבַּד רַעוּתֵיהּ.

וּבְנֵיהּ, הָכִי אֵינּוּן בְּדִיוּקְנֵהּ, בְּנֵי עֲנוּה, בְּנֵי בִּשְׁת אֲנַפִּין,
כְּלָהוּ כְּמַדּוֹת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא לְמֹשֶׁה, (שְׁמוֹת יח) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנָשִׁי חֵיל
יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲנָשִׁי אֲמַת שְׁנָאֵי בַּצַּע. אֲנָשִׁי חֵיל, מַסְטָרָא
דִּימִינָא דְאַבְרָהָם, דְּתַמָּן רֹאשֵׁי דְאוּרִיָתָא, (דְּבָרִים ג)
מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים, מַסְטָרָא דִּיצְחָק, דְּתַמָּן
שְׁמִיעָה, דְּאָמַר חֲבִקוּק נְבִיאָה (חֲבִקוּק ג) וַיִּשְׁמַעְתִּי שְׁמִיעָד
יִרְאֵתִי. אֲנָשִׁי אֲמַת, מַסְטָרָא דִיעֶקָב, דְּתַמָּן רִיחַ נִיחַח
לִיָהּ, בְּחוּטָמָא. שְׁנָאֵי בַּצַּע, מַסְטָרָא דְדַבּוּר, סְמִכָא
אֲבָרָהֶם, שְׁשֵׁם רֹאשֵׁי שֶׁל הַתּוֹרָה, (דְּבָרִים ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים - מַצַּד שֶׁל יִצְחָק,

ששם שמיעה, שאמר חבוקק הנביא, (חבוקק א) ה' שמעתי שמעך יראתי. אנשי אמת - מצד של יעקב, ששם ריח ניחח לה', בחטם. שנאי בצע - מצד של הדבור, רגל רביעית של אדם הראשון שהתחבר באבות. שלש חיות הן: אריה שור נשר, בראיה שמיעה ריח. אדם - בדבור.

ושמתי עליהם שרי אלפים - מצד האות א'. ושרי מאות - מצד האות ד', ארבע מאות שנה שנשפתעבדו ישראל במצרים (בעניות של תורה). שרי חמשים - אות נ'. ושרי עשרת - אות י'.

ישראל - באלו המדות נכרים, שהם בנים של הקדוש ברוך הוא ושכינתו להיות בהם אנשי חיל, כגון אשת חיל עטרת בעלה, בעלי חסד. יראי אלהים. אנשי אמת, ולא אנשי שקר, שבני (צפניה א) ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית. ולא כערב רב בנוי דשפחה בישא, דאינון פחויא דכל ארעא קדמיה. הדיא הוא דכתוב, (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, ודחיל למשבע מעפרא, דדחיל דתחסר ליה. והכי מארי בצע. דלא שבועין מכל ממון דעלמא.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. בגין דקודשא בריך הוא איהו סתים בסתרי התורה, במאי אשתמודע. במצות, דאיהי שכינתיה, דאיהי דיוקניה. כגוונא דאיהו ענו, שכינתיה ענה. איהו חסיד, ואיהי חסידה. איהו גבור, ואיהי גברת על כל אומין דעלמא. איהו אמת, ואיהי אמונה. איהו נביא, ואיהי נביאה. איהו צדיק ואיהי צדקת. איהו מלך, ואיהי מלכות. איהו חכם, ואיהי חכמתא. איהו מבין, ואיהי תבונה דיליה. איהו כתר, ואיהי עטרה דיליה, עטרת תפארת. ובגין דא אוקמוה רבנו, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדיוקנא דקודשא בריך הוא, דאיהו תוכו ושכינתא ברו, איהו תוכו מלגו, ואיהי ברו מלבר. ולא אשתניאת איהי דלבר, מההוא

והיא נביאה. הוא צדיק - והיא צדקת. הוא מלך - והיא מלכות. הוא חכם - והיא חכמה. הוא מבין - והיא תבונה שלו. הוא כתר - והיא עטרה שלו, עטרת תפארת. ומשום זה פרושוהו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדמות הקדוש ברוך הוא, שהוא תוכו,

רביעאה, דאדם הראשון, דאתחבר באבהן. תלת חיון אינון, אריה שור נשר, בראיה שמיעה ריחא, אדם בדבור.

ושמתי עליהם שרי אלפים, מסטרא דאת א'. ושרי מאות, מסטרא דאת ד', ארבע מאות שנה דאשתעבדו ישראל במצרים. (גדלות דאורייתא) שרי חמשים נ'. ושרי עשרת י'.

ישראל באינון מדות אשתמודעון, דאינון בנוי דקודשא בריך הוא ושכינתיה. למהוי בהון אנשי חיל, כגון אשת חיל עטרת בעלה, מארי דחסד. יראי אלהים. אנשי אמת, ולא אנשי שקר, דבני (צפניה א) ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית. ושנאי בצע, כבר נש שמח בחלקו. ולא כערב רב בנוי דשפחה בישא, דאינון פחויא דכל ארעא קדמיה. הדיא הוא דכתוב, (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, ודחיל למשבע מעפרא, דדחיל דתחסר ליה. והכי מארי בצע. דלא שבועין מכל ממון דעלמא.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. בגין דקודשא בריך הוא איהו סתים בסתרי התורה, במאי אשתמודע. במצות, דאיהי שכינתיה, דאיהי דיוקניה. כגוונא דאיהו ענו, שכינתיה ענה. איהו חסיד, ואיהי חסידה. איהו גבור, ואיהי גברת על כל אומין דעלמא. איהו אמת, ואיהי אמונה. איהו נביא, ואיהי נביאה. איהו צדיק ואיהי צדקת. איהו מלך, ואיהי מלכות. איהו חכם, ואיהי חכמתא. איהו מבין, ואיהי תבונה דיליה. איהו כתר, ואיהי עטרה דיליה, עטרת תפארת. ובגין דא אוקמוה רבנו, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדיוקנא דקודשא בריך הוא, דאיהו תוכו ושכינתא ברו, איהו תוכו מלגו, ואיהי ברו מלבר. ולא אשתניאת איהי דלבר, מההוא

והיא נביאה. הוא צדיק - והיא צדקת. הוא מלך - והיא מלכות. הוא חכם - והיא חכמה. הוא מבין - והיא תבונה שלו. הוא כתר - והיא עטרה שלו, עטרת תפארת. ומשום זה פרושוהו חכמים, כל מי שאין תוכו כברו אל יפנס לבית המדרש. כדמות הקדוש ברוך הוא, שהוא תוכו,

והשכינה היא ברו. הוא תוכו
מבפנים - והיא ברו מבחוץ. ולא
משתנית היא שבחוץ מאותו
שבפנים להיות ידוע שהיא
אצילותו, ואין פרוש שם כלל,
(שמות כה) שמבית ומחוץ תצפנו.

ומשום שהוא יהוה, סתום
מבפנים, ולא נקרא אלא
בשכינתו, אדני. ומשום זה אמרו
חכמים, לא כשאני נכתב אני
נקרא. בעולם הזה נכתב אני
ביהו"ה, ונקרא אני באדני"י. אבל
בעולם הבא נכתב ביהו"ה,
ונקרא ביהו"ה, להיות רחמים
מכל צד. ומשום זה צוה הקדוש
ברוך הוא למלאכי השרת: מי
שלא יהיה תוכו בברו בכל
איברים פנימיים וחיצוניים - לא
יכנס בהיכל זה. ומשום זה אמר
הפסוק, (דברים לב) הצור תמים
פעלו. (דברים יח) תמים תהיה עם
ה' אלהיך.

התקון השביעי - (יחזקאל א) כמראה
הקשת אשר יהיה בענן ביום
הגשם. אמרו חכמים, מן וארא
עד כמראה הקשת, הן הן מעשה
המרפבה. ואמרו חכמים, כשהיה
רבי עקיבא דורש במעשה
מרפבה, ירדה אש מן השמים
וסבבה האילנות, והיו מתקבצים
מלאכי השרת כבשמת חתן
וכלה, בגלל שאין יחוד וקשור
ומרפבה לשם יהו"ה באדני"י
אלא על ידי הצדיק. שהוא קשת,
שהיא (שב) מרפבה שלמה
שלמעלה - יאהדונה"י.

שכינה היא מעשה בראשית,
ובארוהו, אין דורשין במעשה
בראשית בשנים. משום שענפי

האילן הם פרודים מלמעלה בכנפי החיות - יהו"ה לימין, אדני"י לשמאל. חתן לימין, כלה
לשמאל. פאשר מביאים אותה לחפה, בכמה מיני נגונים צריכים ישראל לעורר אותם למטה,
בשירות ותשבחות, בכל מיני נגון, בתפלה הנה הם באים לחפה.

וצריכים ישראל לתת קדושין לפלה מהחתן בקשירת תפלה של יד, להיותה קשורה לו, ולעטר
אותם בתפלין של ראש, שהיא פאר. זהו שכתוב (יחזקאל כד) פארך חבוש עליך. ושלוש כריכות

דלגו, לאשתמודעא דהיא אצילותיה, ולית אפרשותא
תמן כלל, (שמות כה) דמבית ומחוץ תצפנו.

ובגין דאיהו יהוה, סתים מלגיו, לא אתקרי אלא
בשכינתיה, אדני. ובגין דא אמרו רבנן, לא כשאני
נכתב אני נקרא, בעולם הזה, נכתב אני ביהו"ה, ונקרא
אני באדני"י. אבל בעולם הבא, נכתב ביהו"ה, ונקרא
ביהו"ה. למהוי רחמי מכל סטרא ובגין דא מגי קדשא
ברוך הוא למלאכי השרת, מאן דלא יהא תוכו בברו,
בכל אברין פנימאין וחיצונין, לא יעול בהיכלא דא.
ובגין דא אמר קרא, (דברים לב) הצור תמים פעלו. (דברים יח)
תמים תהיה עם יי אלהיך.

תקונא שביעאה, (יחזקאל א) כמראה הקשת אשר יהיה
בענן ביום הגשם. אמרו רבנן, מן וארא
עד כמראה הקשת הן הן מעשה המרפבה. ואמרו חכמים,
כשהיה רבי עקיבא דרש במעשה מרפבה, ירדה אש מן
השמים, וסבבה האילנות. והיו מתקבצין מלאכי השרת
בכמזמוטי (דף ר"ל ע"ב) חתן וכלה. בגין דלית יחודא
וקשורא ומרפבה, לשם יהו"ה באדני"י, אלא בצדיק.
דאיהו קשת, דאיהו (רא דביה) מרפבתא שלימתא דלעילא,
יאהדונה"י.

שבניתא איהי מעשה בראשית, ואוקמוה, אין דורשין
במעשה בראשית בשנים. בגין דענפין
דאילנא, אינון פרודות מלמעלה בכנפי חיון, יהו"ה
לימינא, אדני"י לשמאלא. חתן לימינא, כלה לשמאלא.
כד אתיין לה לחופה, בכמה מיני נגונא, צריכין ישראל
לתתערא לון לתתא, בשירות ותשבחות, בכל מיני נגונא
בצלותא, הא קא אתיין לחופה.

וצריכין ישראל למייהב קדושין לפלה. מתתנא, בקשורא

של רצועה פגגד שלש קדשות,
 שהן קדוש קדוש קדוש, (רצועה)
 קדשה לך ישלשו. וצריך לברך
 אותן בשבע ברכות, שהן שבע
 ברכות של קריאת שמע - בשחר
 שמים לפניך ואחת לאחריה,
 ובערב שמים לפניך ושמים
 לאחריה.

ובכ"ה בחפה, שהיא בצורת פנפי
 מצוה, בציציות מזהבות, ותכלת
 ולבן, כסא דין וכסא רחמים,
 כלול זה בזה. וכמה קשרים
 וחליות סביבה, בכמה מרגליות
 ואבנים יקרות מלאות סגלות,
 סובבים אצלו פדמות פעמונים
 ורמונים של לבושי המלך
 והמלכה, שהם ארבעה בגדי לבן
 וארבעה בגדי זהב, מצד של שני
 שמות - יהו"ה אדני". פשמו פן
 פסאו, פן חפתו, פן לבושו. רשום
 שמו בכל פאשר רוצה לעלות
 בהיכל להיות שם חתן בכלתו
 בח"י ברכות התפלה, שהיא

(בהיכל להתניח שם בתפלה בח"י ברכות של

הצדיק שהוא) כמראה הקשת.

אין דורשין במרפכה ביחיד,
 משום שהדורש - יחיד עמו, והרי
 הם שנים בדרשה. ולא צריך
 להשמיע קול בתפלתו, אלא
 (שמואל א-א) רק שפתיה נעות
 וקולה לא ישמע. ובסוד זה (במדבר
 א) והיך הקרב ימת. וכך באצילות
 (בתפלה) כל אחד מתפלל בחשאי,
 שלא תשמע תפלתו לגבי חברו.
 כמו מי שדורש לחברו, וישתיק
 הדבור לחברו, לא צריך לעשות
 כך אלא לדבר בחשאי, שלא
 ישמע חברו. ומשום זה פרושהו
 חכמים, כל המשמיע קולו
 בתפלתו הרי זה מקטני אמנה.
 ומשום זה חיות אש למעלה,
 מדברות פענפי האילן, שהיו

מתקבצות שם כמו בשמחת חתן וכלה. באיזה מקום? בקריאת שמע, ששם ואשמע את קול
 פנפיהם, שהם ס"ד לארבע פנפים, ארבע פעמים ס"ד עולים רנ"ו. וזהו (ירמיה לא) רנו ליעקב

התפלה דיד, למהוי קשירא ליה, ולעטרך לון בתפילין
 הרישא, דאיהו פאר, הךא הוא דכתיב, (יחזקאל כד) פארך
 חבש עליו. ותלת פריכין הרצועה, לקבל ג' קדושות,
 דאינון קדוש קדוש קדוש, (רצועה) קדשה לך ישלשו.
 וצריך לברכא לון בשבע ברכאן, דאינון שבע ברכות
 דקריאת שמע, בשחר שמים לפניך ואחת לאחריה.
 ובערב שמים לפניך ושמים לאחריה.

ובכ"ה בחופה, דאיהי בדיוקנא וכנפי מצוה, בציציות
 מזהבות, ותכלת ולבן, כסא דין וכסא רחמים,
 כליל דא כדא. וכמה קשרים וחליון, סחרניה. בכמה
 מרגלאן ואבנין יקירין, מליין סגולות, סחרין לגביה,
 כדיוקנא דזגין ורמונין, דלבושי מלפא ומטרוניתא,
 דאינון ארבעה בגדי לבן, וארבעה בגדי זהב, מסטרך
 דתריין שמקו, יהו"ה אדני", פשמו פן פסאו, פן חופתו,
 פן לבושו. רשים שמיה בכלא, פד פעי לאעלא בהיכליה,
 למהוי תמן חתן בכלתיה, בח"י ברכאן דעלותא, דאיהי
 (ג"א כתיבא לתרא תמן בעלותא בח"י ברכאן דצדיק דאיהו) כמראה
 הקשת.

אין דורשין במרפכה ביחיד, פגין דהדורש ליחיד, עמיה
 הא אינון שנים בדרשא. ולא צריך תמן למשמע
 קלא בעלותיה. אלא (שמואל א א) רק שפתיה נעות וקולה
 לא ישמע, ובהאי רזא (במדבר ג) והיך הקרב ימת. והכי
 באצילות (ר"א בעלותא) כל חד מצלי בחשאי, דלא אשתמע
 צלותיה לגבי חבריה. פגון מאן דדריש לחבריה, וישתיק
 דבור לגביה, לא צריך למעפד אלא דבור בחשאי, דלא
 ישמע חבריה. ובגין דא אוקמוה רבנן, כל המשמיע קולו
 בתפלתו, הרי זה מקטני אמנה.

ובגין כך חיון אשא לעילא, ממללן פענפין דאילנא,
 דהוו מתקבצין תמן, במזמוטי חתן וכלה. באן
 אתר. בקריאת שמע, דתמן ואשמע את קול פנפיהם.

שמחה. מתי? לאחר שנוטל נקמה משונאיו וישרף האלילים שלהם. זהו שפתוב (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. שהוא הנר (משלי יא) להשלים ע"ב ע"ב ע"ב. ותלויים ס"ד.

ותלויים ס"ד משמונה א"ז. וכך ס"ד משמונה א"ז לארבעה צדדים - רנ"ו. וכאשר מגיע לל"ב, שהם א"ז א"ז א"ז א"ז, שהם ח' ח' ח' ח', מתחברת אות י' לכל צד, להיות ח"י יהנ"ה, בח"י ברכות של התפלה שיש בהן ח"י פעמים יהנ"ה, שעולים ע"ב. בזמן שהוא שמתחבר יהנ"ה באדנ"י על ידי ח"י העולמים יאהדונהי, מיד חיות של אש שותקות. מה כתוב בהן? (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן. בעמידתם של ישראל בגלות (בתפלה), תרפינה כנפיהן, כדי שלא ינדעו עד השעה ההיא.

וזה הוא רק שפתיה נעות. שהן כנפי החיות, וקולה לא ישמע. ומה שהיה חשמל, חיות אש מדברות, הן עתה שותקות. ומשום זה תקנו תפלה בלחש, וכן מעשה מרפכה בלחש, לדבר שם בלחש בינו לבין עצמו. שלש תפלות תקנו, ובכלן ח"י יהנ"ה, שהן ע"ב אותיות, בכל תפלה בשמונה עשרה ברכות, שהן רי"ו, וכלולות בחסד, בע"ב, ועם ל"ב נתיבות, והרי הן ר"נ חסר שתיים שפלולות בעמוד האמצעי.

ומהקרבות נשמע על התפלה, ומהתפלה - לקרבן, כמו שגאמר בהם, (יחזקאל א) ואשמע את קול כנפיהם. כך בפרובים, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו. וכמו סיני, שבו משה ואהרן עולים ויורדים, עולים שנים ויורדים שנים. וכמזוהו כל מצוות התורה.

דאינון ס"ד לד' גדפין, ד' זמנין ס"ד, סלקין רנ"ו. והאי איהו, (ירמיה לא) רנו ליעקב שמחה. אימתי. לבתר דנטיל נוקמא משנאו, ויוקיד טעוון דלהון, הדא הוא דכתיב, (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. איהו הנר (ס"א מ' שנין) לאשלמא ע"ב ע"ב, ע"ב. ותלויין ס"ד.

ותלויין ס"ד, מן תמניא א"ז. והכי ס"ד מתמניא א"ז לד' סטרין, רנ"ו. וכד מטי לל"ב, דאינון א"ז א"ז א"ז א"ז, דאינון ח' ח' ח' ח', אתחבר י' לכל סטר, למיהוי ח"י יהנ"ה, בח"י ברכאן דצלותא, דאית בהון ח"י זמנין יהנ"ה, דסלקין ע"ב. בההוא זמנא דמתחברא יהנ"ה באדנ"י בח"י עלמין יאהדונהי, מיד חיון דאש חשות. מה כתיב בהון. (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן, בעמדם ישראל בגלותא (נ"א בצלותא), תרפינה כנפיהן, דלא ישתמודעון עד ההיא שעתא.

והאי איהו רק שפתיה נעות. דאינון כנפי החיות, וקולה לא ישמע. מה דהוי חשמל, חיון אשא ממללן, אינון חשות. ובגין דא תקינו צלותא בחשאי, והכי מעשה מרפכה בחשאי, למללא תמן בחשאי, בינו לבין עצמו. ג' צלותין תקינו, ובכלהו ח"י יהנ"ה, דאינון ע"ב אתוון, בכל צלותא, בתמני סרי ברכאן, דאינון רי"ו, ובכלילן בחסד, בע"ב, עם ל"ב נתיבות, והיינו ר"ן חסרין ב'. דכלילן בעמודא דאמצעייתא.

דמקרבנא אשתמע צלותא, צלותא מקרבנא. כגוונא דאתמר בהון, (יחזקאל א) ואשמע את קול כנפיהם. הכי בפרובים, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו. כגוונא דכבש סלקין ונחתין ביה קרבנין ועלוון. הכי בצלותא, מלאכין סלקין תרי ונחתין תרי. וכגוונא דסיני, דביה משה ואהרן סלקין ונחתין, סלקין תרי ונחתין ב'. ובפקודא דא, אתרמיזו כל פקודין דאורייתא.

וישמע את הקול מדבר אליו. כמו הכבש שעולים ויורדים בו קרבנות ועולות - כך בתפלה, מלאכים עולים שנים ויורדים שנים. וכמו סיני, שבו משה ואהרן עולים ויורדים, עולים שנים ויורדים שנים. וכמזוהו כל מצוות התורה.

וְהָיָה כִּדְבַר הַזֶּה פֶּתַח רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, פּוֹמֵיָה הָיָה סִינִי, וְקָלִיָּה הָיָה סֵלֶם, דְּבִיָּה מְלֹאכִין סִלְקִין וְנַחֲתִין. בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר דִּילִיָּה, הָיָה רְכִיב עָלֶיָּה מְלֹאךְ מְטֻטְרוּן. אִיהוּ רָכַב לְשִׁכְיִנְתָּא, דְּכָלִּילָא בֵּיה סְפִירָן עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, דְּאִיהוּ יוֹד ה"א וְא"ו ה"א מְלָגוּ. דְּשִׁכְיִנְתָּא כָּלִילָא מִי סְפִירָן, דְּלָבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהּ, רָכַב וּמִרְכָּבָה. (עלויות העלויות) עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, רָכַב לְעֵלַת הָעֵלוֹת. וְשִׁכְיִנְתִּיהּ, רָכַב לְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא. וְעֵלַת הָעֵלוֹת אִיהוּ דְמִיחַד לְכָלִּילָא, וּמְסַדֵּר לְכָלִּילָא, וְנִהִיר בְּכָלִּילָא. נְהוּרִיָּה אַעֲבָר בְּנִשְׁמָתָא וּגּוּפָא וּלְבוּשָׁא. וְלִית בֵּיה שְׁנַיִ וְשׁוּתָפוּ וְחוּשְׁבָן וְתִמּוּנָה וְדִמְיוֹן מְכָל מִרְכָּבָתָא, וּמְרָאָה וְדִמְיוֹן דְּאֲתַחְזִינְיָא בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. דְּרָגִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, אִינוּן רָכַב וּמִרְכָּבָתָא לְגַבִּיָּה, וְעָלִיָּה לִית מְאֵן דְּרָכִיב.

קִשְׁתָּא, סִימֵן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְאִינוּן סִימֵן מִרְכָּבָה דְּאֲבָהָן. תְּקִיעָה, דְּאֲבָרְהֵם. שְׁבָרִים, דִּיִּצְחָק. תְּרוּעָה, דִּיִּצְעֻקָב. דְּאֲתָמַר בֵּיה (במדבר כג) וְתִרְוַעַת מְלָךְ בּוֹ. וְג' גְּוֹנִין אֲתַחְזִינִין בֵּיה, חָוּר סוּמָק וִירֹק. וּמְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, אֲתִקְרִי (דף רל"א ע"א) (שמואל א ב) קִשְׁתָּא גְבָרִים חֲתִים. וּמְסֻטְרָא דִּימִנָּא, (יחזקאל א) כְּמִרְאָה הַקִּשְׁתָּא אֲשֶׁר יִהְיֶה כְּעֵנָן בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם. כִּד אֲתַחְזִי בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם, אֲחִזִּי רַחֲמִי. וְכִד אֲתַחְזִי בְּלֹא מְטֻרָא, אֲחִזִּי דִינָא. מְעוּרָב בֵּין מְטֻרָא וְשִׁמְשָׁא, אֲחִזִּי דִינָא וְרַחֲמִי כָּלִיל. וְהֵאֵי אִיהוּ ש' מִן שְׂדֵי, תֵּלַת עֲנַפֵּי אֲבָהָן, דְּאִינוּן יְהוֹ"ה אֱלֹהֵי"נו יְהוֹ"ה, תֵּלַת שְׁמֵהֶן לְקַבֵּל תֵּלַת עֲנַפֵּי אֲבָהָן. וּבְהוּן י"ד אֲתוּוּן, בְּחוּשְׁבֹן ד' מִן שְׂדֵי. וּלְבוּשׁ דְּשְׂדֵי, מְטֻטְרוּן, דְּהִכִּי סִלִּיק בְּחוּשְׁבֹן שְׂדֵי. (ע"ב רע"א מהימנא).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִימָא לָן מוֹר, (ס"א מאלוין) מְלִין מְעֵלִיתָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן אֱלֹהֵינּוּ יְהוֹ"ה. שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת כְּנָגַד שְׁלֵשָׁה עֲנַפֵּי הָאֲבוֹת, וּבְהֵם י"ד אוֹתוֹת, בְּחֻשְׁבֹן אוֹתוֹת ד' מִשְׂדֵי. וּמְלָבוּשׁ שֵׁם שְׂדֵי הוּא מְטֻטְרוּן, שְׁכָף עוֹלָה בְּחֻשְׁבֹן שְׂדֵי. (ע"ב רע"א מהימנא).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֵאמֹר לָנוּ הֶרֶב, (מאלו) דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר,

(מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל מְקוֹם שְׁפָתוֹב וַיְהִי - הוּא צֶעֶר. וַיְהִי בַיּוֹם - צֶעֶר וַדְּאִי. וַיְהִי הַיּוֹם - יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ צֶעֶר, וְזֶהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ דִין קָשָׁה עַל הָעוֹלָם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנָם - יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה. וּבְכָל מְקוֹם וַיְהִי הַיּוֹם - זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה.

בְּכָל פַּעַם שְׁנֵי יָמִים הֵם. מַה הַטַּעַם? כַּדִּי שְׁיִהְיֶה יִצְחָק כְּלוּל מִדִּין וְרַחֲמִים, שְׁנֵי יָמִים וְלֹא אֶחָד. שְׁאֵם יִמְצָא יְחִידִי, יַחְרִיב הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב שְׁתֵּי פַעְמִים וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - אֵלֶּיךָ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל. בְּנֵי הָאֱלֹהִים - וַדְּאִי בְּנֵי שֶׁל הַמַּלְאָךְ קָרִיבִים אֵלָיו. וְהֵם שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׁסוֹכְבִים תְּמִיד אֶת הַמַּלְאָךְ, וְהֵם חוֹתְכִים דִּין עַל הָעוֹלָם. לְהַתִּיצֵב עַל ה', וְכִי מַעַל ה' עוֹמְדִים? אֵלָּא בְּשַׁעַה שְׂאֵלוֹ עוֹמְדִים בְּדִין, דִּין הָרֹאשׁוֹן שֶׁהַכֹּל בּוֹ מַהוּ? מִי שֶׁלֹּא מְכַבֵּד לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשֶׁלֹּא מְכַבֵּד לַתּוֹרָה וְלַעֲבָדָיו. אֵף כֵּן - מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל בְּאַרְץ. מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי הוּא שֶׁלֹּא נוֹתֵן כְּבוֹד לְשֵׁם זֶה. וַיָּבֹאוּ גַם הַשְּׁטָן בְּתוֹכָם, גַּם - לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַנְּקֻבָּה שְׁלוֹ. אֵף כֵּן לְהַתִּיצֵב עַל ה', שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ גַּם לְכַבּוֹדוֹ שֶׁל שֵׁם זֶה.

כָּאֵן נִחְלָקוּ עֲמוּדֵי עוֹלָם הָרֹאשׁוֹנִים. אֶחָד אָמַר, אִיּוֹב מְחַסִּידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הִיָּה. וְאֶחָד אָמַר, מְחַסִּידֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה. וְלִקְחָה לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם. שֶׁהָרִי יוֹם אֶחָד מִצָּאוֹ רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֶיהוּ. אָמַר לוֹ, וַדְּאִי לְמַדְנּוּ שְׁיֵשׁ צַדִּיק וְרַע

וְאָמַר (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צֶעֶר, וַיְהִי בַיּוֹם צֶעֶר. וַדְּאִי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְאִית בֵּיה צֶעֶר, וְדָא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְאִית בֵּיה דִּינָא קָשָׁיָא עַל עַלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנָם, יוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה. וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַזֶּה.

בְּכָל זְמַנָּא תְרִין יוֹמִין אֵינּוּן, מָאִי טַעְמָא. בְּגִין, דְּלִהּוֹי יִצְחָק כְּלוּל דִּינָא וְרַחֲמִי, תְרִין יוֹמִין וְלֹא חֵד. דְּאֶלְמָלָא יִשְׁתַּכַּח יְחִידִי, יַחְרִיב עַלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב תְרִין זְמַנִּין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֵלֶיךָ בֵּית דִּין רַבְרָבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדְּאִי, בְּנוֹי דְּמַלְפָּא קְרִיבִין לְגַבְיָהּ. וְאֵינּוּן שְׁבַעִין מְמַנִּין, דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמַלְפָּא. וְאֵינּוּן חַתְכִּין דִּינָא עַל עַלְמָא. לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, וְכִי עַל יְיָ קִיַּיְמִי. אֵלָּא, בְּשַׁעַתָּא דְּאֵלֶיךָ קִיַּיְמִי עַל דִּינָא, דִּינָא קְדַמָּא דְּכֹלָא בֵּיה, מָאֵן הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדְלָא יוֹקִיר לְאוֹרֵייתָא וְלַעֲבָדָיו. אוּף הֵכִי, מָאֵן הוּא דְלָא חִיִּישׁ עַל יְקָרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, דְלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מָאֵן הוּא דְלָא חִיִּישׁ לִיקְרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאֵן הוּא דְלָא שְׁוִי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא. וַיָּבֹאוּ גַם הַשְּׁטָן בְּתוֹכָם, גַּם, לְרַבּוֹת הֵיָּהּ נּוֹקְבָא דִּילִיָּהּ. אוּף הֵכִי לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, דְּאִיהוּ חִיִּישׁ נְמִי לִיקְרָא דְשִׁמָּא דָּא.

הָבָא אֶפְלִיגוּ עֲמוּדֵינָא קְדַמָּאִין דְּעַלְמָא. חֵד אָמַר, אִיּוֹב מְחַסִּידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הוּא. וְחֵד אָמַר, מְחַסִּידֵי יִשְׂרָאֵל הוּא. וְאֶלְקִי, לְכַפֵּרָא עַל עַלְמָא. דְּהָא יוֹמָא חֵד אֲשַׁכְּחִיָּה רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֶיהוּ. אָמַר לִיָּהּ, וַדְּאִי תְנִינָן

לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק, כל שממעטין לו חובותיו, נותנין לו בעולם הזה חובו, ועל כן צדיק ורע לו. וכל שמרבים עוונותיו וממעטים זכותיו, נותנים לו שכרו בעולם הזה - רשע וטוב לו. אמר לו, דיניו של רבון העולם עתיקים (עמקים), אבל בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לכפר חובות של העולם, מלקה בזרוע שלהם ומרפא לכלם. משל לרופא שהלקה לזרוע להציל כל האיברים, כמו שכתוב (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו וגו'.

כמו שנאמר באותו יום של ראש השנה, שעומדים שבעים פסאות לדון דין העולם, כמה הם בעלי מגנים, קטגורים, שעומדים למעלה. אלו ממינים לזכות, ואלו משמאלים לחובה להזכיר חובות העולם, חובות של כל אחד ואחד. ועל זה צריך האדם לפרש חובותיו, כל אחד ואחד כמו שהוא. משום שמי שמפרש חטאו, לא נמסר דינו אלא בידי המלך, הקדוש ברוך הוא בלבד. ומי שדן אותו הקדוש ברוך הוא - הוא לטוב. ועל זה בקש דוד המלך (ואמר), (תהלים מג) שפטני אלהים. אתה, ולא אחר. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו. הוא, ולא אחר. וכל בית דין מתרחקים ממנו.

ועל זה צריך לנו לפרט העברות של כל איבר ואיבר, וכל מה שעושה בפרט. זהו שכתוב (תהלים לב) חטאתי אודיעך וגו'. ולבסוף - ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנין לנו? ממש, שכתוב (שמות לב) אָנָּה חָטָא הָעָם הַזֶּה וגו'. בישראל פתוב, (שמואל א יב) חטאנו פי עזבנו זה. שאם תאמר זה בייחוד, אבל בצבור לא - הרי פתוב פסוק זה. ואם תאמר זה

דאית צדיק ורע לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק, כל שממעטין לו חובותיו, נותנין לו בעולם הזה חובו, ועל כן צדיק ורע לו. וכל שמרבים עוונותיו, וממעטים זכותיו, נותנין לו שכרו בעולם הזה, רשע וטוב לו. אמר ליה, דיניו דמארי עלמא עתיקין (כ"א עמיקין) אבל בשעתא דבעי קדשא בריה הוא לכפרא חובין דעלמא, אלקי בדרועא דלהון, ואסי לכולהו. מתל לאסייא, דאלקי לדרועא, לשיזבא לכל שייפין. כמה דכתיב, (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו וגו'.

במה דאתמר, בההוא יומא של ראש השנה, דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא, כמה אינון מארי תריסין, קטיגורין, דקיימי לעילא. אלין מיימינין לזכו ואלין משמאלין לחובה, לאדפרא חובין דעלמא, חובין דכל חד וחד. ועל דא אצטרף לפר נש, לפרשא חובוי, כל חד וחד כמה דאיהו, בגין דמאן דמפרש חטאוי, לא אתמסר דיניה, אלא בידי דמלכא, קדשא בריה הוא בלחודוי. ומאן דדאין ליה קדשא בריה הוא, איהו לטב. ועל דא בעא דוד מלכא, (ואמר) (תהלים מג) שפטני אלקים, אנת, ולא אחרא. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו, הוא, ולא אחרא, וכל בית דין בדילין ממנו.

ועל דא אצטרף לון לפרשא חובין דכל שייפא ושייפא, וכל מה דעביד בפרט. הדא הוא דכתיב, (תהלים לב) חטאתי אודיעך וגו'. לבתר ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנלן ממש, דכתיב (שמות לב) אָנָּה חָטָא הָעָם הַזֶּה וגו'. בישראל פתיב, (שמואל א יב) חטאנו פי עזבנו את יי, דאי תימא האי בייחוד, אבל בצבור לא. הא כתיב קרא דא. ואי תימא הא בצבור, אבל

שְׁלִיחָא דְלֵהוּן לָא, הָא כְּתִיב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מִשֶׁה אֶל יְיָ וְגו'. וּכְתִיב (שמות לב) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגו'. מָאֵי טַעְמָא. מָאן דְּמִפְרַשׁ חוֹבִיָּהּ, בִּי דִינָא בְּדִילִין מִיַּנְיָהּ, בְּגִין דְּבַר נֶשׁ קָרִיב לְגַרְמִיָּהּ, וְלֹא אֶתְדַן עַל פּוּמִיָּהּ.

וְתוּ, לָא שְׁבִיק לְמַקְטָרְגָא לְאוּלְפָא עֲלִיָּה חוּבָא מוּמָא. דְּבַר נֶשׁ יְקָדִים (דף ר"א ע"ב) וַיִּימָא, וְלֹא יְהִיב דּוּכְתָא לְאַחְרָא לְמִימַר. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא מְחִיל לִיָּהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

בְּיוֹמֵי דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, מִתְקַנֵּין בִּי דִינָא כּוּרְסִיָּא לְמַלְפָּא, לְמִידָן כֹּל עֲלָמָא. וַיִּשְׂרָאֵל עֲאֲלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא קַמִּיָּה, דְּלִיפּוֹשׁ רַחֲמֵי. (ס"א קמ"ה דְּלִיפּוֹשׁ רַחֲמֵי) תִּנְן וּמִשְׁפֵּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מָאֵי הוּא. אֶלְא הֵנִי תְרִי יוֹמִין דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. אֲמַאי תְרִי יוֹמִין. בְּגִין דְּאֵינּוֹן תְרִי בִי דִינָא, דְּמִתְחַבְרֵן פְּחָדָא. דִּינָא עֲלָאָה, דְּאֵיָּהוּ קִשְׂיָא, בְּדִינָא תַּתְאָה, דְּאֵיָּהוּ רַפְיָא, וְתַרְוּוּיָּהוּ מִשְׁתַּכְּחִי.

וְעַל דָּא לָא יִדְעֵי הֵנִי בְּבִלְאֵי, רָזָא דִּיבְכָא וַיִּלְלוּתָא, וְלֹא יִדְעֵי דְתַרְוּוּיָּהוּ אֲצַטְרִיכוּ, וַיִּלְלוּתָא דְאֵיָּהוּ דִינָא תַּקִּיפָא. תִּלְתַּת תְּבִירִין דְּאֵיָּהוּ דִינָא רַפְיָא, גְּנוּחֵי גְּנַח רַפְיָא. אֵינּוֹן לָא יִדְעֵי, וְעַבְדִּין תַּרְוּוּיָּהוּ. וְאֵנּוֹן יִדְעִינָן, וְעַבְדִּינָן תַּרְוּוּיָּהוּ. (ס"א ועל דא רזא דיבכא ויללה ותריווייהו אצטריכו, הני בבלאי, אינון לא ידעי, ועבדין תריווייהו) וְכֹלְא נְפָקִין לְאַרְחָ קְשׁוּט.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר, מָאֵי בַּחֲדָשׁ. דָּא בִּי דִינָא רַפְיָא, דְּאֶקְרִי חֲדָשׁ. בְּכֶסֶה : (כֹּס דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, כ"ס ה' דָּא פַּחַד יִצְחָק דְּאֵיָּהוּ כֹּס לְמַלְפָּא עֲלָאָה, תוּ בְּכֶסֶה) דָּא דִינָא קִשְׂיָא, פְּחַד יִצְחָק. דִּינָא דְּאֶתְפְּסִיָּא תְדִיר, דְּלָאוּ אֵיָּהוּ דִינָא בְּאֶתְגַּלְיָּא.

בְּצַבּוּר, אֶבְל שְׁלִיחַ שְׁלָהֶם לָא - הָרִי כְּתוּב (שמות לב) וַיֵּשֶׁב מִשֶׁה אֶל ה' וְגו'. וְכְתוּב (שם) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגו'. מָה הַטַּעַם? מִי שְׁמִפְרַשׁ חוֹבוֹתָיו, בֵּית דִּין מִתְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, מִשׁוּם שְׁבֹן אָדָם קְרוּב לְעַצְמוֹ וְלֹא נִדּוּן עַל פִּיו.

וְעוֹד, לֹא עוֹזֵב לְמַקְטָרְגַּל לְלַמֵּד עֲלֵיו חוּב וּמוּם. שְׁבֹן אָדָם יְקָדִים וַיֵּאמֶר, וְלֹא יִתֵּן מְקוּם לְאַחַר לּוֹמֵר, וְאִזּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (משלי כח) וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

בִּימֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְקַנֵּים בֵּית דִּין פְּסָא לְמַלְפָּא לְדוֹן אֶת כֹּל הָעוֹלָם, וַיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִים בְּרֵאשׁוֹנָה בְּדִין לְפָנָיו, שְׂרִבּוּ הַרְחָמִים. (לפני שירבה הרגו). לְמַדְנּוּ, וּמִשְׁפֵּט עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ מָה הוּא? אֶלְא אֵלוּ שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה. מִדּוּעַ שְׁנֵי יָמִים? מִשׁוּם שֶׁהֵם שְׁנֵי כְּתִיב דִּין שְׁמִתַּחֲבָרִים כְּאֶחָד. דִּין עֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא קֶשֶׁה, בְּדִין תַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא רַפָּה, וּשְׁנֵיהֶם נִמְצָאִים.

וְעַל זֶה לֹא יוֹדְעִים אֵלוּ הַבְּבִלִּים סוּד שֶׁל הַיִּבְבָּה וְהַיִּלְלָה, וְלֹא יוֹדְעִים שְׁשִׁנְיָהֶם צְרִיכִים, יִלְלָה שֶׁהוּא דִּין תַּקִּיף. שְׁלֹשָׁה שְׂבָרִים שֶׁהוּא דִּין רַפָּה, גְּנוּיָחוֹת שְׁגוּנָת בְּרַפְיּוֹן. הֵם לֹא יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם. וְאֵנּוֹן יוֹדְעִים וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם. (ועל זה סוד היבבה והיללה, ושניהם צריכים. אלו הבבלים אינם יודעים, ועושים שניהם.) וְהַפֵּל יוֹצֵא לְדִרְךָ אָמֵת.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר בְּכֶסֶה לְיוֹם חֲגִנּוּ. תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפֵר, מָהוּ בַּחֲדָשׁ? זֶה בֵּית דִּין רַפָּה, שְׁנִקְרָא חֲדָשׁ. בְּכֶסֶה - (כֹּסָא שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, כֹּסָא שֶׁל אֱוֹה"ה, זֶה פַּחַד יִצְחָק שֶׁהוּא כֹּסָא לְמַלְפָּא הָעֲלִיּוֹן. עוֹד בְּכֶסֶה) זֶה דִּין קֶשֶׁה, פַּחַד יִצְחָק. דִּין שְׁמִתַּחֲבָרִים תְּמִיד, שְׂאִיִן הוּא דִּין בְּגִלוּיָּהּ. כִּי חֵק - זֶה דִּין רַפָּה.

וּמִשְׁפֹּט - זֶה דִּין (קשה). וּשְׁנֵיהֶם
הֵם כְּאֶחָד. בְּגִלּוֹל זֶה שְׁנֵי יָמִים,
וּשְׁנֵיהֶם בְּסוּד אֶחָד.

אֲשֶׁר־יָעַם יְדַעֵי תְרוּעָה וְגו' (תהלים פט). לא כתוב שומעי, או
תוקעי תרועה, אלא ידעי תרועה.
בְּגִלּוֹל (בגוף) הַחֲכָמִים שְׁדָרִים בְּאוֹר
שֶׁל הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, אֵלּוּ יְדַעֵי
תְרוּעָה. סוּד שֶׁל הַתְרוּעָה, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תהלים ב) תִרְעַם בְּשִׁבְט
בְּרוּךְ. מִי עִם כִּישְׂרָאֵל שְׂיִוְדָעִים
סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁל רְבוֹנִם,
לְעֻלוֹת לְפָנָיו וְלַהֲתַקְשֵׁר בּוֹ. וְכֹל
אֵלּוּ שְׂיִוְדָעִים סוּד הַתְרוּעָה,
יִתְקַרְבוּ לְלֶכֶת בְּאוֹר פְּנָיו שֶׁל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה הָאוֹר
הַרְאֵשׁוֹן שֶׁגִּנּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְצַדִּיקִים. וְעַל זֶה צָרִיךְ לְדַעַת
אוֹתָהּ.

כְּתוּב (ויקרא ט) הִיתְרַת מִן הַכְּבֵד.
וְכְתוּב (שם ג) וְאֵת הִיתְרַת עַל
הַכְּבֵד. (אחר שעשתה נאוף, עולה עליו).
יתרת מן הכבד - זו אשת זנונים
שֶׁהוֹלֶכֶת וְיוֹצֵאת מִן הַכְּבֵד
לְהַחֲטִיא בְּנֵי הָעוֹלָם וְלַקְטֹרֵג
עֲלֵיהֶם, וְעוֹזֶבֶת אֵת הַזְכָּר לְעִשׂוֹת
זְנוּנִים, וּמִשׁוּם זֶה הִיתְרַת,
שֶׁנִּפְרְדַת מִן הַכְּבֵד. יִתְרַת עַל
הַכְּבֵד - אַחַר שֶׁעָשְׂתָה נְאוּף,
עוֹלָה עָלָיו. מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה.
מִתְגַּבְּרַת עַל בַּעֲלָהּ, שֶׁהוּא כְּבֵד,
בַּכַּעַס שֶׁל הַמְרָה. אִשֶׁת מְדֻנִּים
וְכַעַס, שֶׁשׁוֹלֶטֶת עַל הַזְכָּר שָׁלָה.
מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה שׁוֹלֶטֶת עַל
הַכְּבֵד, אִשֶׁת מְדֻנִּים וְכַעַס.

יתרת מן הכבד - מן הכבד יוצאת
לְהַבְאִישׁ לְכֹל הָעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת
נְאוּפִים עִם הַכֹּל. לְבִסּוּף הִיא
עוֹלָה לְגַבֵּי הַזְכָּר, מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה, בַּעֲזוֹת שֶׁל פְּנִים, וְאֵז הִיא
עַל הַכְּבֵד. וְעוֹד, יִתְרַת מִן הַכְּבֵד
נִקְרָאת מִהַצַּד הָאֲחֵר. אַחַר
שִׁיּוּצֵאת לְנֶאֱפֵף עִם כָּלֵם, נוֹתֶנֶת
שְׂיִוְרִים לְבַעֲלָהּ, וְזוֹהִי יִתְרַת מִן הַכְּבֵד.

כִּי חָק, דָּא דִּינָא רַפְיָא. וּמִשְׁפֹּט, דָּא דִּינָא
(זשי"א). וְתִרְוּיָהּ אֵינּוֹן כְּחָדָא. בְּגִין כְּךָ תִּרְיִן
יוֹמִין, וְתִרְוּיָהּ בְּרָזָא חָדָא.

אֲשֶׁר־יָעַם יְדַעֵי תְרוּעָה וְגו', (תהלים פט) לָא כְּתִיב
שְׁמַעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֶלָּא יְדַעֵי
תְרוּעָה. בְּגִין (ס"א כניון) חֲפִימִין דְּדִירִין בְּאוֹרָא
דְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינּוֹן יְדַעֵי תְרוּעָה. רָזָא
דְּתְרוּעָה, כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים ב) תִרְעַם בְּשִׁבְט
בְּרוּךְ. מָאן עֲמָא כִישְׂרָאֵל, דִּידַעֵין רִזִּין עַלְאִין
דְּמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיעַל קַמִּיהּ, וְלֹאֲתַקְשֵׁרָא בֵיהּ.
וְכֹל אֵינּוֹן דִּידַעֵי רָזָא דְתְרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיְהוּדָהּ
בְּאוֹר פְּנָיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אוֹר
קְדָמָא דְגִנּוּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקָיָא.
וְעַל דָּא אֲצִטְרִיךְ לְמַגְדַּע לָהּ.

כְּתִיב (ויקרא ט) הִיתְרַת מִן הַכְּבֵד. וְכְתִיב (ויקרא ג)
וְאֵת הִיתְרַת עַל הַכְּבֵד. (בְּתַר דְּעִבְדַת נִיאוּפָא,

אֲסַתְלִיק עֲלֵיהּ). יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד, דָּא אִשֶׁת זְנוּנִים,
דְּאִזְלָא וְנִפְקָא מִן הַכְּבֵד, לְאַסְטָאָה כְּנִי עַלְמָא,
וְלְאַסְטָנָא עֲלֵיהּ. וְשִׁבְקַת לְדְכוּרָא, לְמַעַבְד
זְנוּנִים. וּבְגִין דָּא הִיוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד: יִתְרַת עַל
הַכְּבֵד. בְּתַר דְּעִבְדַת נִיאוּפָא, אֲסַתְלִיק עֲלֵיהּ.
מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה. אֲתַגְבְּרַת עַל בַּעֲלָהּ דְאִיהוּ
כְּבֵד, בְּכַעַס דְמְרָה, אִשֶׁת מְדֻנִּים, וְכַעַס,
דְּשִׁלְטָא אִיהִי עַל דְּכוּרָא דִילָהּ. מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה שִׁלְטָא עַל הַכְּבֵד, אִשֶׁת מְדֻנִּים וְכַעַס.

יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד, מִן הַכְּבֵד נִפְקָא לְאַבְאָשָׁא
לְכֹל עַלְמָא, וְלְמַעַבְד נִיאוּפִין עִם כָּלָא.
לְבַתַּר אִיהִי סְלִקָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה, בַּעֲזוֹתָא דְאַנְפִּין, וְכִדִּין אִיהִי עַל הַכְּבֵד.
וְעוֹד, יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד אֲתַקְרִיאת מְסִטְרָא
אַחְרָא, בְּתַר דְנִפְקַת לְנֶאֱפֵף עִם כָּלָא, יְהִיבַת
שְׂיִוְרִין לְבַעֲלָהּ, וְהִיא אִיהִי יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד.

מתוך הכבוד והיותה של
 יוצאת מרה, והיא חרב של מלאך
 המות, שיוצאות ממנה טפות
 מרות להרג לבני אדם. זהו
 שכתוב (משלי ה) ואחריתה מרה
 כלענה. והיא תלויה בכבוד, וכל
 החלאים והמיתות תלויות בו.
 ואותו יום של ראש השנה (המשטין)
 משוטט בעולם לאסוף את כל
 חובות העולם, ואז כל האברים,
 שהם ישראל, הם בצרה, שהם
 אברים של המלכה, שנאמר (משלי
 כ) גר ה' נשמת אדם. השכינה
 הקדושה. ואז כל ישראל בצרה,
 ולוקחים שופר לעזר בו אותה
 תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי אחר
 שהאברים והעורקים של הלב,
 שדומים לישראל, הם בצרה.
 צריכים לעוררם בקנה, שהוא
 שופר. וזה קנה של ראה. אחר
 שפנפי ראה לא יכולות להשקיט
 רגז המרה שמתגברת על עורקי
 הלב, ועל כל העורקים של
 האברים של הגוף. אותה הרוח
 שנושבת בהם עולה בקנה, שהוא
 שופר, עולם הבא. שפך פרושהו,
 ושט דומה לעולם הזה, שבו
 אכילה ושתייה. קנה דומה לעולם
 הבא, שאין בו אכילה ושתייה.
 ואחר ששט אות ו' מן ושט,
 ברבוי אכילה של גזל, נתארף
 ונעשה שטן. ומי גרם את זה?
 שנאמר (במדבר יא) שטו העם
 ולקטו. השטות שלהם שנתערכו
 בערב רב השוטים, שהתאוה
 שלהם היא אכילה ושתייה של
 גזל וחמס של (תהלים יב) שד עניים
 ואנקת אביונים. באות נו"ן
 כפופה, השוטים, שאוכלים ובלי
 לטחן. מה כתוב בהם? (במדבר יא)

מגו כבוד, ויותרת הילה, נפקת מרה, ואיהי
 חרבא דמלאך המות, דנפקו מנה טפין
 מריזן לקטלא בני נשא. הדיא הוא דכתיב,
 (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואיהי תליא
 בכבוד, פל מרעין ומותא ביה תליין. וההוא
 יומא דראש השנה (משפא) משטטא בעלמא,
 למכנש פל חובי עלמא וכדין פל אברין דאינון
 ישראל, אינון בעאקו, דאינון אברי
 דמטרוניתא, (משלי כ) גר יי נשמת אדם, שכינתא
 קדישא. וכדין פל ישראל בעאקו, ונטלי שופר
 לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי כתר דאברים וערקין דלבא,
 דדמין לישראל, אינון בעאקו. צריכין לאתערא
 בקנה, דאיהו שופר. ודיא קנה דריאה. כתר דכנפי ריאה
 לא יכלין לשפכא (דף ר"ב ע"א) ורגזא דמרה דאתגברת
 על ערקין דלבא, ועל פל ערקין דאברים דגופא. ההוא
 רוחא דנשיב בהון, סליק בקנה, דאיהו שופר, עלמא
 דאתי. דהכי אוקמוה, ושט, דומה לעלמא דין, דביה
 אכילה ושתייה. קנה, דומה לעלמא דאתי, דלית ביה
 אכילה ושתייה.

ולבתר דשט ו' מן ושט, ברבוי אכילה דגזל אתארף
 ואתעביד שטן. ומאן גרים דא. (במדבר יא) שטו
 העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערכו בערב רב שטיין,
 דתאוה דלהון אכילה ושתייה דגזל וחמס, (תהלים יב) דשוד
 עניים ואנקת אביונים. בנון כפופה שטיין, דאכלין בלא
 טחינה. מה כתיב בהו, (במדבר יא) הכשר עודנו בין שיניהם
 טרם יפרת ואף יי חרה בעם. אתפשט ו' דשטו, איהו
 דרוחיה כפוף, ואיהו נ'. ודיא גרם דאתפשט שטן באכילה
 ושתייה, ואתגבר על פל אברין וערקין בשם"ה לא תעשה.
 הכשר עודנו בין שיניהם טרם יפרת ואף ה' חרה בעם. נתפשטא אות ו' של שטו, אותו שרוחו

כפופ, והוא אות נ'. וזה גרס שהתפשט השטן באכילה ושתייה, ומתגבר על כל איברים ועורקים בשלש מאות ששים וחמש מצוות לא תעשה. כחשבון השטן חסר אחד, זה יום הכפורים, שאין בו אכילה ושתייה.

והוא פדגמת הקנה, והוא אות ו' בן י"ה מבינה. ולכן בארו בעלי המשנה, הרוואה קנה בחלום זוכה לחכמה. זהו שכתוב (משלי ד) קנה חכמה קנה בינה. שאין קנה שהוא פחות משניהם, שהם י' חכמה, ה' בינה. ומשום זה צריך לעורר בשופר, שהוא קנה, עולם הבא, עולם ארץ, ארץ אפים, שנמצאים ממנו שלש עשרה מדות של רחמים, כחשבון וא"ו. אות א' - ארץ, שתי וי"ם - אפים.

ואמא עליונה היא תקיעה, מצדו של אברהם. שכרים מצדו של יצחק. תרועה מצדו של יעקב. שכינה תחתונה קשר של כלם. כלומר, אות ק' - תקיעה. אות ש' - שכרים. אות ר' - תרועה. וכלם משלשים לגבי השכינה. זהו שכתוב קדשה לך ישלשו. שאין קול יכול לצאת החוצה אלא מן הפה. אף כף אין להפריד השכינה מהקדוש ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא נאמר בו, (תהלים כט) קול ה' חצב להבות אש. והשכינה - תפלת כל פה. ואלו סימנים: קשר"ק, קשר"ק, קר"ק. ובחבור הקדמון. (עד כאן)

זכר

לזקחים שופר לעורר בו תרועה ותקיעה, דין קשה ברחמים, ושכרים - דין קשה בלי רחמים (דין רפה ברחמים), ואז כף יעוררו למעלה להתערב זה בזה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, בזה מתמתק השטן ומתקצרת אות נוי"ן מן ושט. מה שהיה שטן מקדם, שב לאחוריו, וחזר להיות ושט ככראשונה. משום

כחושבון השטן חסר חד, דא יום הכפורים, דלית ביה אכילה ושתייה.

ואיהו כגוונא דקנה, ואיהו ו' בן י"ה, מן בינה. ובגיגיה אוקמוה מארי מתניתין, הרוואה קנה בחלום, זוכה לחכמה. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) קנה חכמה קנה בינה. דלית קנה דאיהו פחות מתריוניהו, דאינון י' חכמה, ה' בינה. ובגין דא, צריך לאתערא בשופר, דאיהו קנה, עלמא דאתי, עולם ארץ, ארץ אפים, דמשפכחי מיניה תלת עשר מכילין דרחמי, כחושבון וא"ו, א' ארץ, ו' אפים. ואימא עלאה איהי תקיעה, מסטרא דאברהם. שכרים, מסטרא דיצחק. תרועה, מסטרא

דיעקב. שכינתא תתאה, קשר דכלהו. דהיינו: ק' תקיעה. ש' שכרים. ר' תרועה. וכלהו משלשין לגבי שכינתא, הדא הוא דכתיב, קדשה לך ישלשו. דלית קלא יכיל לנפקא לבר, אלא מן הפה. אוף הכי, לית לאפרשא שכינתא מן קדשא בריך הוא. דקודשא בריך הוא אתמר ביה, (תהלים כט) קול יי חצב להבות אש. ושכינתא תפלת כל פה. ואינון סימנין, קשר"ק קשר"ק קר"ק. ובחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

נטילין שופר, לאתערא ביה, תרועה ותקיעה, דינא קשיא ברחמי, ושכרים דינא קשיא בלא רחמי (כ"א דינא רפא ברחמי) וכדין הכי יתערו לעילא לאתערבא דא בדא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בהאי אתבסם שטן, וקמיט נוי"ן מן ושט, מה דהוה שטן לפנים, תב לאחורא, ואתהדר ושט, כדבקדמיתא. בגין דהקול קול יעקב. ישראל לית חיליהון באכילה ושתייה,

שהקל קול יעקב. ישראל שאין פחם באכילה ושתיה. אלא חיליהון בקול דא, דאיהו עלמא דאתי, עולם ארוך, דאתברי באת יו"ד, ובגין דקול שופר מניה נפיק, אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי, אתעביד עולם ארוך, דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה', ברא עלמא דין, דאיהי ה' זעירא, דבה אכילה ושתיה דאורייתא.

ועוד רזא אחרא, בטר דאתגזר גזרה בתרין אתוון, דאינון ה' ה', תרין בתי דינין, מאן יכיל לבטלא גזרה דתרווייהו. י"ו. דאת ה"א אימא עלאה. י' אב. ומה בתיב, (במדבר ל) כל גדר וכל שבעת אסר לענת נפש, דאיהי ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובגין דא, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, בפה, דאיהי י' מעשרה.

מיר דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו, בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פומי, וכתב על ידוי רזין אלין, דלא אשתמעו כנותייהו ממתן תורה, ועד כען.

אמר ליה, בוצינא קדישא, אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה, לפרשא לון, דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא, ומארי מתיבתאן דלתתא, פלהו מזומנין למשמע מלין אלין מפומך, ופירושין דילך. דהא חדרה ופורקנא, יתער בהון לעילא ותתא. אל תתנו דמי, לו, אנת וכל סיעתא דילך. עוד אמר בחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזה:

בתיבועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא, מיר דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו, בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פיו, וכתב על ידיו סודות אלו שלא נשמעו כמותם ממתן תורה ועד כאן.

אמר לו, מנורה קדושה, השלם דברי הסודות של החבור הקדמון לפרש אותם, שהרי כל בעלי הישיבות של מעלה, ובעלי הישיבות של מטה, כלם מזמנים לשמע דברים אלו מפיך ופרושים שלך, שהרי שמחה ופדיון יתעורר בהם למעלה ומטה. אל תתנו דמי לו, אפה וכל החבורה שלך. עוד נאמר בחבור הקדמון. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזה

בתרועה ותקיעה ושברים נמתק הכל זה בזה. וכל מה שאותו כבד לוקח -

מְקָרִיב אֶל הַלֵּב, שֶׁהוּא מְלַף, לְזוּן
 (לדח). וְאוֹתוֹ הַלֵּב אֵין דְּרָכוֹ וְאֵין
 חֲשָׁקוֹ בַּמַּעֲשִׂים הַעֲכוּרִים שֶׁל
 עֲמוֹ, אֲלֵא לֹקַח כָּל הַמְּבָרָךְ וְכָל
 הַצָּח וְכָל הַזְּכִיּוֹת וְכָל הַמַּעֲשִׂים
 טוֹבִים. וְכָל אוֹתָהּ הַעֲכִירוֹת
 וְהַטְנוּף וְהַלְכָלוֹף, שֶׁהֵם מַעֲשִׂים
 רָעִים, (אין) וְזָרַק אוֹתָם לְשָׂר עֲמִים עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אוֹתוֹ כְּבֹד) מְשָׁאֵר לְכַבֵּד,
 שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כו) עֲשׂוּ [אֲחִין]
 אִישׁ שְׂעָר. וְכָל הַעוֹרָקִים שְׁלוֹ,
 שֶׁהֵם שְׂאָר אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמְזֻלוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב, (ויקרא טז)
 וְנִשְׂאָה הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם.
 מִהוּ עֲוֹנוֹתָם? עֲוֹנוֹת תָּם, שְׁנֵאֲמַר
 בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
 וְהַחֹבוֹת שֶׁל הַעֲמוּד (שֶׁל עֲמוֹ) שֶׁהֵם
 עוֹרָקִים וְדַפְקִין שֶׁל הַלֵּב.

וּמִשּׁוֹם זֶה, שְׁחִין וְצָרְעַת וְסַפְחַת
 שֶׁכָּל אוֹתָם אֵיבָרִים, מוֹצֵאִם
 מִהַכְּבֹד, מֵאוֹתָם לְכָלוּכִים
 שְׁנֵשְׂאָרוֹ בּוֹ. וּמֵהַלֵּב בָּאָה כָּל
 הַבְּרִיאוֹת לְכָל הָאֵיבָרִים. שְׂפָף
 הוּא, כִּינּוּן שֶׁהַלֵּב נוֹטֵל כָּל הַזָּף
 וְהַמְּבָרָךְ וְהַצָּח. הַכְּבֹד נוֹטֵל כָּל
 מֵה שְׁנֵמְצָא וְנִשְׂאָר מֵהַלְכָלוֹף
 וְהַטְנוּפָת, וְזוֹרֵק לְכָל שְׂאָר
 הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם שְׂאָר אַמּוֹת
 עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אַחֲרֵים,
 בַּעַל כְּרָחִם. וּמִפְסֻלֹת שֶׁל פְּסֻלֹת
 הַכְּבֹד נוֹטֵל הַטְּחוֹל, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ
 (בְּרֵאשִׁית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג)
 ה' בְּבֵית רָשָׁע.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמֵן, וְהָרִי בְּאָרוֹ
 חֲכָמִים עַל זֶה, טְחוֹל שׁוֹחֵק. וְזֶהוּ
 (קהלת ז) שׁוֹחֵק הַכְּסִיל. וּמִשּׁוֹם זֶה
 פְּרֻשׁוֹהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה, אוֹי לוֹ
 לְמִי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ. וְקֵהֶלֶת
 אָמַר, (שם) טוֹב פְּעַס מִשְׁחוֹק. טוֹב
 פְּעַס שֶׁל הַכְּבֹד, שֶׁהִיא מְרָה,
 רְצוּעָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
 רְצוּעָה לְהַלְקוֹת בְּהַצְדִּיקִים

לְזַיְינָא (לְדַיְינָא). וְהֵהוּא לֵב, לָאו אוֹרְחִיָה, וְלָאו
 תִּיאוּבְתִיָה, בַּעֲכִירוֹ דְּעוֹבְדֵין דְּעַמִּיָה. אֲלֵא
 נְקִיט כָּל בְּרִירוֹ, וְכָל צְחוּתָא, (דף רל"ב ע"ב) וְכָל
 זְכַיִין, וְכָל עוֹבְדֵין טְבִין. וְכָל הֵהוּא עֲכִירוֹ
 וְטְנוּפִין וְלְכָלוּכָא דְּאֵינוֹן עוֹבְדֵין בִּישִׁין, (ס"א
 ליתא) (זְרִיק לֹן לְשָׂר עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת הֵהוּא כְּבֹד) אֲנַח
 לְכַבֵּד. דְּאֲתַמַּר בֵּיה, (בְּרֵאשִׁית כז) עֲשׂוּ אָחִי אִישׁ
 שְׂעָר. וְכָל עַרְקִין דִּילִיָה, דְּאֵינוֹן שְׂאָר עַמִּין
 עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ויקרא
 טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. מְאִי
 עֲוֹנוֹתָם. עֲוֹנוֹת תָּם. דְּאֲתַמַּר בֵּיה, (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב
 אִישׁ תָּם. וְחוּבִין דְּעַמּוּדָא (ס"א דְּעַמִּיָה) דְּאֵינוֹן
 עַרְקִין וְדַפְקִין דְּלַבָּא.

וּבְגִין דָּא, שְׁחִין וְצָרְעַת וְסַפְחַת, לְכָל אֵינוֹן
 אַבְרִין, מְכַבֵּד אֲשַׁתְּכַחוּ, מְאִילִין
 לְכָלוּכִין דְּאֲשַׁתְּאָרוֹ בֵּיה. מְלַבָּא אֲתִי כָל
 בְּרִיאוֹתָא, לְכָל אַבְרִין. דְּהָכִי הוּא, כִּינּוּן דְּלַבָּא
 נְטִיל כָּל זְכִיכוֹ וּבְרִירָא וְצְחוּתָא. כְּבֹד נְטִיל
 כָּל מֵה דְּאֲשַׁתְּכַח וְאֲשַׁתְּאָר מִן לְכָלוּכָא
 וְטְנוּפָא. וְזְרִיק לְכָל שְׂאָר שְׁיִפִין, דְּאֵינוֹן שְׂאָר
 עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת אַחֲרֵנִין, בַּעַל
 כְּרָחִיָהוּ. וּמִפְסֻלוֹת דְּפְסֻלוֹת דְּכַבֵּד, נְטִיל
 טְחוֹל, דְּאֲתַמַּר בֵּיה (בְּרֵאשִׁית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג)
 מְאֹרֶת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן עָלֶיהָ, טְחוֹל
 שׁוֹחֵק. וְאִיהוּ (קהלת ז) שׁוֹחֵק הַכְּסִיל. וּבְגִין דָּא,
 אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת
 לוֹ. וְקֵהֶלֶת אָמַר (קהלת ז) טוֹב פְּעַס מִשְׁחוֹק. טוֹב פְּעַס
 דְּכַבֵּד, דְּאִיהִי מְרָה, רְצוּעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, רְצוּעָה
 לְאֲלַקְאָה בְּהַצְדִּיקִיא בַּעֲלָמָא דִּין בְּמַרְעִין בִּישִׁין,
 בְּמַכְתְּשִׁין, מִשְׁחוֹק דְּשְׁחִיק לֹן בְּטְחוֹל, בְּלְכָלוּכָא דְּהֵאִי

בעולם הזה בחללים רעים, בנגעים, משחוק ששוחק להם בטחול, בכללם של העולם הזה, ששוחקת להם השעה בעשר. ועוד, ארס הטחול שהוא הזחל בעפר, והוא חזק יותר מארס המרה.

ומשום שערכ רב הם שאור שבעסה, ואלו אמות העולם דומים למץ, יותר מעפכים בגלות הערב רב את ישראל מאמות עובדי כוכבים ומזלות. כמו שפרשוהו חכמים, מי מעכב? שאור שבעסה מעכב. שהם דבקים בישראל כשאור בעסה. אבל אמות עובדי כוכבים ומזלות אינם כן, אלא (תהלים א) כמץ אשר תדפנו רוח.

ועוד, (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו, כִּאֲשֶׁר רְצוּנוֹ לַעֲשׂוֹת קְטָרוֹג לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נוֹשֵׂא כָּל הַחֻבוֹת שֶׁיְכוּל לִישָׂא אוֹתָם עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה כְּבֹד שְׁנֵאמַר (תהלים לח) כִּמְשָׂא כְּבֹד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חֻבוֹת עַל כְּנַפְיוֹ. מַה עוֹשֶׂה? עוֹלָה לְהַר עֲלִיּוֹן, כַּחֲמוֹר כִּאֲשֶׁר הוּא רוֹצֵה לַעֲלוֹת לְהַר גְּבוּהָ, כִּמְשָׂא כְּבֹד יִכְבְּדוּ עֲלָיו. כִּאֲשֶׁר הוּא לְמַעַל וְרוֹצֵה לַעֲלוֹת עוֹד לְפִי הַמַּעַט שֶׁנֹּשֵׂא לוֹ, כְּבֹד עֲלָיו מִשָּׂאוֹ, וְנוֹפֵל, וּמִפִּיל עֲצָמוֹ לְמִטָּה. וּבְכֹבֵד הַמִּשָּׂא שֶׁהַכְּבֹד עֲלָיו, נַעֲשֶׂה כָּל הָאִיבָרִים שְׁלוֹ חֲתִיכוֹת, שְׁלֹא נִשָּׂא אִיבָר שְׁלֵם. גַּם כִּף נַעֲשֶׂה לְסַמָּאֵל וְנַחֲשׁ, הַכְּבֹד וְיוֹתֵרֵת הַכְּבֹד, יֵצֵר הָרַע וּבֵת זוּגוּ זוּגָה. מִשֵּׁם כָּל בֵּית אֵל נִכְרַז זוּגָה. (ע"ב

רעיא מהימנא.)

זהר

אמר רבי פנחס, דרף זו היתה מתקנת לי לשמע דברים אלו מעתיק הימים, אשרי העולם שאתה נמצא בתוכו. אוי לעולם שישארו יתומים ולא יודעים דברי תורה כמו שצריך. ודאי כף הוא, שהכבד נוטל הכל - טוב ורע. ואף על גב שמשוטט ואוסף כל חובותם של ישראל - כף גם זכיותיהם אוסף כדי להעמיד קטרוגו. והכל, זה וזה מקריב לגבי הלב. ודרף הלב שלא נוטל

עלמא, דשוחק לון שענתא בעותרא. ועוד, ארס הטחול איהו זחיל עפר, ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה.

ובגין דערב רב אינון שאור שבעסה, ואינון אומין דעלמא דמין למוץ, יתיר מעפכין בגלותא ערב רב לישראל, מאומין עובדי כוכבים ומזלות. כמה דאוקמוהו רבנן, מי מעכב. שאור שבעסה מעכב. דאינון דבקיין בישראל, כשאור בעסה. אבל אומין עובדי כוכבים ומזלות, לאו אינון אלא (תהלים א) כמץ אשר תדפנו רוח.

ועוד (ויקרא טו) ונשא השעיר עליו, כד רעותיה למעבד קורצינא לקודשא בריהו הוא עם ישראל, דאיהו נשא כל חובין דיקיל למסבל לון, עד דאתעביד כבד, (תהלים לח) כמשא כבד יכבדו ממני, חובין על גדפוי. מה עביד, סליק לטורא עלאה, כחמרא כד איהו בעי לסלקא לטור גבוה, כמשא כבד יכבד עליה. כד איהו לעילא, ובעי לסלקא לפי מעוט דאשתאר ליה, אתיקר עליה מטולא, ונפיל, ונפיל גרמיה לתתא, ובכבד משא דאתתקף עליה, אתעבידו כל אברין דיליה פסקות, דלא אשתאר אבר שלים. אוף הכא אירע לסמאל ונחש, כבד ויותרת הכבד, יצר הרע ובת זוגיה זוגה. מתמן כל בת אל נכר זוגה. (ע"ב רעיא מהימנא.)

זהר:

אמר רבי פנחס, אורחא דא הוה מתקנא לי, למשמע מלין אלין מעתיק יומין, זכאה עלמא דאנת שארי בגויה. ווי לעלמא, דישתארוין יתמין, ולא ידעין מלי דאורייתא כדקא יאות. ודאי הכי הוא, דכבד נטיל כלא טב וביש. ואף על גב דמשטטא ולקייט כל חוביהון דישראל, הכי נמי זכייין דלהון לקייט, בגין לקיימא קורציה. וכלא האי והאי מקריב

אֵלָא הַנָּזֵק וְהַמְבַאֵר וְהַצָּח שֶׁל הַלֵּב, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָתָּ. וְשֶׁאֵר הַטּוֹפֵת וְהַלְכִלּוֹךְ מִחֲזִיר לְכַבֵּד, וְלֹקֵחַ הַכֶּל בְּעַל כְּרוֹחוֹ, שְׂנֵאֲמַר וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו וְגו' . דְּבַר זֶה חֲזַרְתִּי כְּדִי שִׁיתַּמְתֵּק לְפִי כַּמְתִּיקוֹת הַדְּבִשׁ. אֲשֶׁרִי חִלְקִי שְׂזִכִּיתִי לְזֶה, לְרֵאוֹת זֶה בְּעֵינַי.

אִיךָ הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. פְּסוּק זֶה אָמַר דָּוִד בְּשִׁעָה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עַל שַׁפַּת הַנְּהַר, (והנה אמר) רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּן אָדָם שֶׁהוֹדָה וְשִׁבַּח לְאֲדוֹנוֹ כְּמוֹנִי?! הַזְדַּמְנָה לוֹ צְפַרְדֵּעַ, אָמְרָה לוֹ: דָּוִד, לֹא תַתְּנָאָה, שְׂאֲנִי עֲשִׂיתִי יוֹתֵר מִמֶּךָ, שְׂמִסְרָתִי גּוֹפִי עַל דְּבַר קוֹנִי, שְׂנֵאֲמַר (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר צְפַרְדְּעִים, וְהָרִי פֶּרְשׁוּהוּ. וְעוֹד, שְׂאֲנִי מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר לִילָה יוֹם בְּלִי הַפְּסָקָה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר דָּוִד, ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. ה' לֹא גָבַהּ לְבִי.

זֶהוּ קֶרְבֵּן שְׂבָכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן וְזְמַן אֲצֵל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂנִכְלָלֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹ בֵּין כָּל שְׂאָר חֵילוֹתֶיהָ, וְכָל אוֹתָן הַעֲבוּדוֹת מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִבֵּין הַקּוֹצִים וּמִבֵּין שְׂאָר הָאֲמוֹת. כִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁהֵם אֲטוּמִי לֵב וְלֹא פּוֹתְחִים בְּתַשׁוּבָה, לֹא מַעֲלִים רִיחַ וְלֹא מוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר פּוֹתְחִים בְּתַשׁוּבָה, מִיַּד מַעֲלִים רִיחַ, וְיוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְתִהְיֶה בָהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאֲמַר (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי. שְׂכָל זְמַן שֶׁהַשׁוֹשְׁנָה אֲטוּמָה, אֵין לָהּ רִיחַ וְלֹא עוֹלָה מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְדִירְתָהּ בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שִׁלַּח אוֹתָנוּ לְלֶכֶת דְּרָךְ זֶה אֵלָא לְלַמֵּד דְּבָרִים אֵלוֹ.

לְגַבִּי לֵב. וְאוֹרְחוֹי דְלֵב, לֹא נָטִיל אֶלָּא זְכִיכוֹ וּבְרִירוֹ וְצַחוּתָא דְכֹלָא, כְּמָה דְאִמְרַת. וְשֶׁאֵר טְנוּפָא וְלְכִלּוּכָא, אַהֲדַר לְכַבֵּד, וְנָטִיל כֹּלָא בְּעַל כְּרוֹחִיהָ, דְכֹתִיב וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו וְגו' . מְלָה דָּא אַהֲדַרְנָא, בְּגִין דִּיתַבְּסֵם לְפוּמֵי כַּמְתִּיקָא דְדוּבִשְׂא, זַפְאָה חוֹלְקֵי דְזְכִינָא לְהֵאִי, לְמַחְמֵי דָּא בְּעֵינַי.

אִיךָ הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) יי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו', הֵאִי קָרָא אָמַר דָּוִד, בְּשִׁעָתָא דְהוּא אֲזִיל עַל פִּיף נְהָרָא, (והנה אמר) רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּר נֶשׁ בְּעַלְמָא, דְאוּדֵי וּמְשַׁבַּח לְמֵאֲרִיָּה פְּוֹתִי. אֲזִדְמַנַּת לִיהָ צְפַרְדֵּעַ, אָמְרַת לִיהָ, דָּוִד, לֹא תַתְּנָאָה, דְאֲנָא עַבְדִּית יַתִּיר מִנֶּךָ, דְמִסְרִית גּוֹפְאֵי עַל מֵימְרָא דְמֵאֲרִי, דְכֹתִיב (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר צְפַרְדְּעִים, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתוּ דְאֲנָא מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר לִילֵיָא וְיוּמָא, בְּלֹא שְׂכִיכוֹ. בַּהֵיא שְׁעָתָא אָמַר דָּוִד, יי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. יי לֹא גָבַהּ לְבִי.

(כאן חסר).

דָּא הוּא קֶרְבָּנָא, דְבְכָל יוּמָא, וּבְכָל זְמַן וְזְמַן, לְגַבִּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְאֵתְפַלִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּיהָ, בֵּין כָּל שְׂאָר אֲכִלּוּסִין, וְכָל אֵילִין פּוֹלְחָנִין, אֲפִיקוּ לָהּ מִבֵּין גּוֹבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שְׂאָר עַמִּין. כִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן דְאֵינוֹן אֲטִימֵי לְבָא, וְלֹא פִתְחִין בְּתִיבְתָא, לֹא סִלְקִין רִיחָא, וְלֹא אֲפִיק לֹן מַגּוּ גּוֹבִין. אֲבָל כִּד פִּתְחִין בְּתִיבְתָא, מִיַּד סִלְקִין רִיחָא, וְיִפִּיק לֹן מִבֵּין גּוֹבִין, וְיִתְהַנֵּי בְהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְכֹתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אֲחֹתִי רַעֲיָתִי. דְכָל זְמַן דְשׁוֹשְׁנָה אֲטִימָא, לִית לָהּ רִיחָא, וְלֹא סִלְקָא מִבֵּין גּוֹבִין, וְדִיּוּרְהָא בֵּינֵיהוּ, כְּמָה דְאִתְמַר. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא שְׂדַר לֹן לְמַהֲךָ אוֹרְחָא דָּא, אֶלָּא לְאוּלִיף מַלִּין אֵלִין.

עד שהיו יושבים, בא נשר וירד, ונטל שושנה אחת מביניהם והלך. אמרו, מפאן והלאה גלף לדרבנו. קמו והלכו. עד פאן דרכו של רבי פנחס, ורבי שמעון הלך לו, הוא ורבי אלעזר ושאר החברים, ורבי פנחס ושאר החברים.

פתח ואמר רבי פנחס על זה, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. מהו ללמד? ללמד לבני העולם חכמה. והרי פרושהו, שושן עדות - אלו סנהדרין גדולה, שכתוב בה (שיר השירים ז) סוגה בשושנים. מכתם לדוד - סימן שהראו לו, לדוד, כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה להלחם בהם. אמר רבי פנחס, זהו שושן עדות שקים פאן. הרי הפוכבים בשמים, שכינה עלינו, ומדרגות עליונות עמה, ועזרה קדושה לשבת. זהו שושן בשלמות כמו שצריך. קמו והלכו אלו לכאן ואלו לכאן. הלך לו רבי פנחס ולן בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא עמו.

עד שהקדימו ללכת, ישבו וחפו לאור הבקר. זקף עיניו רבי חייא וראה אלו פוכבים של שרביט שרצים והולכים. אמר, ודאי בכמה פעמים שאלתי על אלו הפוכבים.

אמר רבי פנחס, אלו הפוכבים של שרביט יודעים בהבנה של החברים, שהרי הקדוש ברוך הוא ברא את כל אותם פוכבי הרקיע, גדולים וקטנים, וכלם מודים ומשפחים להקדוש ברוך הוא (שכתוב תהלים קמו) מונה מספר הפוכבים). וכאשר מגיע זמנם לשבת, קורא להם הקדוש ברוך הוא בשם, שנאמר (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. ואז רצים ומושיטים שרביט של אור ללכת לשבת

עד דהוו יתבי, אתא נשרא, ומאיך, ונטיל חד שושנה מביניהו, ואזלת. אמרו, מפאן ולהלאה, נהך לאורחין. קמו ואזלו. עד הכא אורחא דרבי פנחס, ורבי שמעון אזל ליה, איהו ורבי אלעזר, ושאר חברייה, ורבי פנחס ושאר חברייה.

פתח ואמר רבי פנחס על זה, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד, מאי ללמד. לאולפא לבני עלמא חכמתא. והא אוקמוה, שושן עדות, אלין סנהדרי גדולה. דכתיב בה, (שיר השירים ז) סוגה בשושנים. מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד, פד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה, לאגחא בהו. אמר רבי פנחס, דא איהו שושן עדות דקיימא הכא, הא ככביא בשמיא, שכינתא עלן, ודרגין עלאין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבתא, דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות. קמו ואזלו. אלין הכא ואלין הכא. אזל ליה רבי פנחס, ובת בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא בהדיה.

עד דאקדימו למיזל, יתבו ומחפו לנהורא דצפרא, זקיף עינוי רבי חייא, וחקא אלין פוכביי דשרביטא, דקא מרהטן ואזלן. אמר, ודאי בכמה זמנין שאלנא על אלין פוכביי. אמר רבי פנחס, אלין פוכביי דשרביטא ידיען פסוקלתנו דחברייה, דהא קדשא בריך הוא ברא כל אינון פוכבי רקיעא, רברבין וזעירין. וכלהו אודן ומשפחן לקודשא בריך הוא. (דכתיב, תהלים קמו) מונה מספר לפוכבים) וכד מטא זמניהו לשבתא, קרא לון קדשא בריך הוא בשמא, דכתיב, (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. וכדין רהטי, ואושיטו שרביטא דנהורא, למהך לשבתא למאריהון, בההוא אתר

לְקוֹנֵם, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַצְטוּוּ.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם) שְׁאוּ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִי וְגו' .
תוֹךְ כְּדֵי כֹף עֲלֵה הָאוֹר. קָמוּ
וְהִלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, בָּא הַנָּשֵׁר
הַגְּדוֹל, הַקִּיף עַל רֵאשִׁיָּהֶם וְעָמַד
עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, וְדַאי זְמַן
רְצוֹן הוּא עֵתָה. אוֹתָהּ שַׁעַה
נִפְתָּחוּ שַׁעְרֵי רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם
שֶׁבְּבֵית חֲלָים, וְהוּא זְמַן לְרִפּוּאָה
שְׁלָהֶם. וְאֵף עַל גֵּב שֶׁהָם אֶסוּרֵי
הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרִי נִשְׁרַח זֶה סִימָן שֶׁל
רַחֲמִים הוּא.

פִּתְחָ וְאָמַר, (דברים לב) כְּנִשְׁרַח יַעִיר
קָנוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחַף וְגו' . אֵין
בְּעוֹלָם מִי שֶׁהוּא בַּעַל רַחֲמִים עַל
בְּנָיו כְּנִשְׁרַח, וְהָרִי פָּרְשׁוּ הַפְּסוּק
שְׁנַאֲמַר (משלי ל) וַיֹּאכְלוּהָ בְנֵי נִשְׁרַח,
שֶׁהוּא מְרַחֵם עַל בְּנָיו. וּמִתוֹךְ
שֶׁעֵתָה זְמַן שֶׁל רַחֲמִים, בָּא נִשְׁרַח
זֶה וְסוֹבֵב עֲלֵינוּ. בְּשַׁעַה זֹאת הִיא
רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם שֶׁבְּבֵית חֲלָים.
וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים ה) ה' בִּקְרָה
תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְזֶה בִּקְרָה שֶׁל אֲבָרְהָם
וְהַתְּעוּרָרוֹת שֶׁלוֹ.

תוֹךְ כְּדֵי כֹף סָבַב הַנָּשֵׁר וְעָבַר
לְפָנֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, נִשְׁרַח
נִשְׁרַח, מָה אֵתָה אֶצְלָנוּ? אִם
בְּשִׁלְיחוֹת קוֹנֵךְ בָּאת - הָרִי אָנוּ
כָּאֵן. אִם בְּגִלְלַת דְּבָר (סימן) אַחַר
בָּאת - הָרִי אָנוּ כָּאֵן מְזַמְנִים
לְשַׁמְעַ. הַתְּרוּמָה הַנִּשְׁרַח לְמַעַלָּה
וְנִתְּפָסָה מֵהֶם, וְהֵם יִשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, זֶה שֶׁל שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ קִטְן (תמונה) הוּא, שְׁלֹמְדָנוּ,
הַנִּשְׁרַח הַגְּדוֹל הִיָּה בָּא אֶצְל שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְהִיָּה שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ רוֹכֵב עַל כְּנַפְיּוֹ, וּמוֹבִיל
אוֹתוֹ אֶרְבַּע מֵאוֹת פְּרָסוֹת
בְּשַׁעַה אַחַת. לָאֵן הוֹבִיל אוֹתוֹ?
לְתַרְמוּד בַּמְדָּבָר בְּהָרִים. מְקוֹם
אַחַד יֵשׁ אֶצְל הָרִי הַחֲשׁוֹךְ שְׁנַקְרָא
תְּרַמוּד בַּמְדָּבָר, וְאֵין הוּא מְקוֹם

דְּאֵתְפַקְדָן. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה מ) שְׁאוּ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִי. וְגו' . אֲדִהֲכִי אֶתָּא
נְהוּרָא, קָמוּ וְאֶזְלוּ.

עַד דִּהּוּוּ אֶזְלִי, אֶתָּא נִשְׁרַח רַבְרַבָּא, אֶסְחַר עַל
רִישֵׁייהוּ, וְקִיָּמָא עֲלֵייהוּ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס,
וְדַאי עֵידָן רַעוּתָא הוּא הַשְׁתָּא, בְּהַ שְׁעֵתָא,
אֶתְפַתְחוּ תְרַעֵי דְרַחֲמֵי, לְכָל אֵינוֹן בֵּי מְרַעֵי,
וְהוּא זְמַנָּא לְאַסּוּתָא לוֹן. וְאֵף עַל גֵּב דְּאֵינוֹן
אֶסִירִין לְמַלְכָּא (ס"א רמלכא). דִּהָא נִשְׁרַח דָּא
סִימָנָא דְרַחֲמֵי אִיהוּ.

פִּתְחָ וְאָמַר, (דברים לב) כְּנִשְׁרַח יַעִיר קָנוּ עַל גּוֹזְלָיו
יִרְחַף וְגו' . לִיכָּא בְּעֵלְמָא מָאֵן דְּאִיְהוּ
בְּרַחֲמֵי עַל בְּנָיו כְּנִשְׁרַח, וְהָא אוֹקְמוּהָ דְכִתְיִב,
(משלי ל) וַיֹּאכְלוּהָ בְנֵי נִשְׁרַח, דְּאִיְהוּ רַחֲמָנָא עַל
בְּנָיו. וּמַגּוּ דִּהַשְׁתָּא עֵידָן דְרַחֲמֵי, אֶתָּא נִשְׁרַח
דָּא וְאֶסְחַר עֲלָנָא. בְּשַׁעֲתָא דָּא אִיְהוּ רַחֲמֵי,
לְכָל אֵינוֹן בֵּי מְרַעֵי. וְדָא אִיְהוּ דְכִתְיִב, (תהלים
ה) יי בִּקְרָה תִשְׁמַע קוֹלִי. וְדָא בִּקְרָה דְאַבְרָהָם,
וְאֶתְעוּרָתָא דִּילֵיהָ.

אֲדִהֲכִי, אֶסְחַר נִשְׁרַח וְאֶעְבֵּר לְקַמֵּייהוּ. אָמַר
רַבִּי פִּנְחָס, נִשְׁרַח נִשְׁרַח, מָה אֵתָּא אֲנָתָּ
לְגַבְזָן, אִי בְשִׁלְיחוֹתָא דְמַרְךָ אֶתִּית, הָא אֲנָן
הָכָא. אִי בְגִין מְלָה (ס"א סימנא) אֶתְרָא אֶתִּיתָא,
הָא אֲנָן הָכָא זְמִינִין. אֶתְרָם נִשְׁרַח לְעֵילָא,
וְאֶתְפְּסֵי מִנֵּייהוּ, וְאֵינוֹן יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הָא דְשְׁלֹמֹה מְלַכָּא זוֹטְרַתִּי
(ס"א תיניקא) הוּא, דְתַגְיִנָן, נִשְׁרַח רַבְרַבָּא הוּהוּ
אֶתִּי לְגַבִּיָּה שְׁלֹמֹה מְלַכָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא,
וְהוּהוּ שְׁלֹמֹה מְלַכָּא רַכִּיב עַל גְּדַפְהָא, וְאוֹבִיל
לִיָּה ד' מָאָה פְּרָסֵי בְשַׁעֲתָא חָדָא. לָאֵן אוֹבִיל
לִיָּה לְתַרְמוּד בַּמְדָּבָר בְּהָרִים. אֶתְרָ פַד אִיְהוּ,
לְגַבִּי טוּרֵי דְחֲשׁוֹכָא, דְאַקְרִי (מלכים א ט) תְּרַמוּד
בַּמְדָּבָר וְלָאוּ אִיְהוּ אֶתְרָ דְתַרְמוּדָאִי, אֶלָּא

שֶׁל אֲנָשֵׁי תַרְמוּד, אֲלֵא תַרְמוּד שֶׁהוּא בַמִּדְבָּר בְּהָרִים, וְשֵׁם מִתְאַסְּפִים כָּל הַרוּחוֹת וְהַצְּדִידִים הַחֲחָרִים. וְאוֹתוֹ נֶשֶׁר הִיָּה טֵס לְשֵׁם בְּשִׁעָה אַחַת.

בֵּינָן שֶׁהִיָּה עוֹמֵד עַל הַמְּקוֹם הַהוּא, הַגְּבִיָּה הַנֶּשֶׁר, וְשִׁלְמָה כָּתַב פֶּתֶק וְהַשְּׁלִיכוֹ לְשֵׁם, וְנִצּוּל מֵאֵלוֹ הַרוּחוֹת. וְהַנֶּשֶׁר הִיָּה מִסְתַּפֵּל תוֹף הַחֲשָׁף שֶׁל הַהָרִים לְמְקוֹם שֶׁשֵׁם נִמְצָאִים עֲזָא וְעֲזָאֵל, שֶׁהֵם שֵׁם אֲסוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת שֶׁל בְּרוּזֵל קְבוּעוֹת תוֹף הַתְּהוֹם, וְאֵין יִכְלֹת (רִשׁוֹת) לְאָדָם בְּעוֹלָם לְהַפְּנֵס לְשֵׁם, וְאִפְלוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, חוּץ מִבְּלָעִים.

וְכֵינָן שֶׁהַנֶּשֶׁר מִסְתַּפֵּל תוֹף הַחֲשָׁף הַגָּדוֹל, יוֹרֵד לְמַטָּה וְלוֹקֵחַ אֶת שְׁלֵמָה הַמְּלֵךְ תַּחַת כַּנֶּף הַשָּׁמַיִלִי, וּמְכַסֶּה אוֹתוֹ, וְעוֹמֵד עַל אֵלוֹ הַשְּׁלִישָׁלוֹת, וְהוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, וְשִׁלְמָה אֲזוּ מוֹצִיא טַבַּעַת (שׁוֹרְטִינָא) שֶׁחֻקֵּק עָלֶיהָ שֵׁם קְדוֹשׁ, וְשֵׁם בְּפִי הַנֶּשֶׁר, וּמִיָּד הֵם הָיוּ אוֹמְרִים כָּל מַה שֶׁרוֹצֵה שְׁלֵמָה הַמְּלֵךְ, וּמִשֵּׁם הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (מַלְכִים א ט) וַיִּבֶן וְגו' אֶת תַּדְמוֹר [תַּרְמוּד] בְּאֶרֶץ. וְכִי בִנְיָנִים הִיָּה עוֹשֶׂה בְּאֶרֶץ? אֲלֵא מֵהוּ וַיִּבֶן? הַסְתַּפֵּל בְּשִׁכְלוֹ וַיִּדַּע לְאוֹתוֹ מְקוֹם לְדַעַת בּוֹ חֻכְמָה (עֲלִיוֹנָה) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (נַחֲמִיָּה ח) וַיִּבְנוּ בְּמִקְרָא).

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אוֹתוֹ נֶשֶׁר חֲזַר אֲלֵיהֶם וְשׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּפִיו, וְהַשְּׁלִיף לְפָנֵיהֶם וְהִלֵּךְ לוֹ. רָאוּ וְשָׁמְחוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, וְלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שֶׁנֶּשֶׁר זֶה בְּשִׁלְיָחוֹת שֶׁל קוֹנֵי הוֹלֵךְ וְכֵי? שׁוֹשְׁנָה זוֹ הִיא שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת שֶׁאִמְרָתִי, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלַח אוֹתָהּ אֲצִלְנוּ.

לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת אֵיזוֹ

תַּרְמוּד דְּאִיהוּ בַמִּדְבָּר בְּהָרִים, וְתַמָּן מִתְכַּנְּשֵׁי כָל רוּחֵינָן וְסִטְרֵינָן אַחֲרֵנִין. וְהִיָּה נֶשֶׁרָא הָוָה טָאס לְתַמָּן, בְּשִׁעָתָא חָדָא.

בֵּינָן דְּקָאִים עַל הַהוּא דּוּכְתָא, אַגְבֵּה נֶשֶׁרָא, וְשִׁלְמָה כָּתַב פֶּתְקָא, וְאֶרְמִי תַמָּן, וְאֶשְׁתִּיב מֵאֵינוֹן רוּחֵינָן. וְנֶשֶׁרָא הָוָה מִסְתַּפֵּל גּוֹ חֲשׂוּכָא דְטוֹרִין, לְאַתְרֵי דְתַמָּן עֲזָא וְעֲזָאֵל, דְּאֵינוֹן תַמָּן אֲסוּרִין בְּשִׁלְשָׁלָאֵי דְפְרוּזָלָא, נְעִיצָן גּוֹ תְהוּמִי. וְלִית יִכְלוּ (כ"א רש"י) לְבַר נֶשֶׁר בְּעֲלָמָא (דף ע"ג ע"ב) לְמִיעַל תַמָּן, וְאִפְלוּ עוֹפֵי שָׁמַיָא, בַּר בְּלָעִים.

וְכֵינָן דְּנֶשֶׁרָא מִסְתַּפֵּל גּוֹ חֲשׂוּכָא רַבְרַבָא, מְאִיף לְתַתָּא, וְנִטִּיל לִיהַּ לְשִׁלְמָה מְלָפָא תַחוֹת גְּדַפְהָא שָׁמַאֵלָא, וּמְכַסְיָא לִיהַּ. וְקִיָּימָא עַל אֵלִין שִׁלְשָׁלָאֵי, וְאֲזָלָא וּמְקַרְבָא לְגַבִּיָּהוּ, וְשִׁלְמָה כְּדִין אֶפִיק עֲזָקָא, (שׁוֹרְטִינָא) דְחֻקֵּיק עָלֶיהָ שָׁמַא קְדִישָׁא, וְשׁוּי בְּפוּמָא דְנֶשֶׁרָא. וּמִיָּד, אֵינוֹן הָווּ אִמְרֵי, כָּל מַה דְבָעֵי שְׁלֵמָה מְלָפָא, וּמִתַּמָּן הָוָה יוֹדֵעַ שְׁלֵמָה חֻכְמָתָא (עֲלָאָה). הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (מַלְכִים א ט) וַיִּבֶן וְגו' אֶת תַּרְמוֹד בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ. וְכִי בִנְיָנָא הָוָה עֶבֶיד בְּאֶרֶץ. אֲלֵא מֵהוּ וַיִּבֶן. אִסְתַּפֵּל בְּסִכְלֵתְנוּ, וַיִּדַּע לְהַהוּא דּוּכְתָא, לְמַנְדַּע בֵּיהַּ חֻכְמָתָא. (עֲלָאָה כְּמָה דַּאת אִמַר (נַחֲמִיָּה ח) וַיִּבְנוּ בְּמִקְרָא).

עַד דְּהוּוּ יַתְבִּי, הָא נֶשֶׁרָא אַתְיָא לְגַבִּיָּהוּ, וְשׁוֹשְׁנָה חָדָא בְּפוּמָה, וְשִׁדִּי קַמִּיָּהוּ, וְאֲזַלְת לָהּ, חָמוּ וְחָדוּ. אָמַר רַבִּי פְּנַחֵס, וְלֹאֵו אִמְיָנָא לְכוּ, דְּנֶשֶׁרָא דָא בְּשִׁלְיָחוֹתָא דְמֵאֶרְהָ, אֲזָלָא וְאַתְיָא. שׁוֹשְׁנָה דָא, אִיְהִי שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת דְּקֶאֱמִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא שְׁדַר לִיהַּ לְגַבְנָן. פְּתַח פְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר, (תַּהֲלִים ט) לְמַנְצַחַ עַל שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת מְכַתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי

פְּתַח פְּמִקְדָּם וְאָמַר, (תַּהֲלִים ט) לְמַנְצַחַ עַל שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת מְכַתָּם לְדוֹד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשֵׁן עֲדוֹת אֵיזוֹ

עדות מעיד? אלא שושן זה היא עדות למעשה בראשית, והיא עדות לכנסת ישראל, וזהו בגלל שיחוד העליון, וזהו בגלל ששושנה זו יש בה שלשה עשר עלים, וכלם עומדים בשרש אחד, ויש בה חמשה עלים מבחוץ חזקים שמחפים לשושנה זו ומגנים עליה.

והכ"ב בסוד החקמה הוא. שלשה עשר עלים אלו הם שלש עשרה מדות הרחמים שיורשת כנסת ישראל מלמעלה, וכלם אחוזים בשרש אחד. (שהם י"ג תקונים של הזקן המתתון של אריך אנפיו שהם י"ג תקונים עליונים של זעיר אנפיו) והוא ברית אחת ודגמת ברית היסוד (היחוד) של הכל. חמשה חזקים שסוכבים עליה אלו חמשים שערים, חמש מאות שנה (של היסוד, יסוד בבית המקדש) ברית קדש) שעץ החיים הולך בהם. עדות למעשה בראשית. כל מעשה בראשית, כלם (חמש מאות שנה של היסוד ברית קדש, כלם מעשה של בראשית יושבים וכו') תבות ידועות בהבנה, ועומדים בהשבון, ושם אלהים של מעשה בראשית, מראה למעלה ומראה למטה. מראה למעלה בסוד של העולם הבא, ומראה למטה בסוד של כנסת ישראל.

שושנה - עדות למעשה בראשית, שעומדת בכל אלו הסימנים, שפתיב (ח) בראשית ברא אלהים. זו שושנה. שלשה עשר עלים (הם) שלש עשרה תבות עד שם אלהים השני ואלו הם: א - את, ב - השמים, ג - ואת, ד - הארץ, ה - והארץ, ו - היתה, ז - תהו, ח - ובהו, ט - וחשך, י - על, יא - פני, יב - תהום, יג - ורוח. הרי שלשה עשר עלים של השושנה. חמשה חזקים שסוכבים לאלו הם: א - מרחפת, ב - על, ג -

שושן עדות מאי סהדותא סהיד. אלא שושן דא איהי סהדותא למעשה בראשית, ואיהי סהדותא לכנסת ישראל. סהדותא ליחודא עלאה, ודא איהו. בגין דשושנה דא אית בה תליסר עלין, וכלהו קיימין בעקרא חדא, ואית בה חמש עלין לבר תקיפין, דחפין לדא שושנה ואגינו עליה.

ובלא ברזא דחכמתא הוא, תליסר עלין, אלין תליסר מכילן דרחמי, דירתא כנסת ישראל מלעילא, וכלהו אחידן בעקרא חדא, (ד"א דאינון י"ג תקונים דדיקנא תפאה דאריך אנפיו, דאינון י"ג תקונים עלאין דזעיר אנפיו) ואיהו ברית חדא ודוגמא דברית יסודא (ס"א יחודא) דכלא. חמש תקיפין דסחרן עליה, אלין חמשין תרעין, חמש מאה שנין (ד"סודא, יסודא (נ"א כבי מקדשא) ברית קדישא) דאילנא דחיי אזלא בהו.

סהדותא לעובדא דבראשית. כל עובדא דבראשית, פלהו (ס"א חמש מאה שנין דיסודא ברית קדישא כלהו עובדא דבראשית תיבין וכו') תיבין ידיען בסוכלתנו, וקיימא בחושבנא אלהים דמעשה בראשית. אחזי לעילא, ואחזי לתתא. אחזי לעילא, ברזא דעלמא דאתי. ואחזי לתתא, ברזא דכנסת ישראל.

שושנה סהדותא לעובדא דבראשית, דקיימא בכל הגי סימנין, דכתיב (ס"א דא) בראשית ברא אלהים, דא שושנה. תליסר עלין, (נ"א אינון) תליסר תיבין עד אלהים תננינא. ואינון: את, השמים, ואת, הארץ, והארץ, היתה, תהו, ובהו, וחשך, על, פני, תהום, ורוח. הא תליסר עלין דשושנה. חמש תקיפין דסחרן לאלין, אינון: מרחפת, על, פני, המים, ויאמר. הא חמש אחרנין. לבתר יהי אור, הא עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן בה.

פני, ד - המים, ה - ויאמר. הרי חמשה אחרים. אחר כך נאמר יהי אור, הרי עקר ושרש של השושנה שהכל אחוז בה.

עדות ליחוד. חמשה עלים חזקים, השרש והיחוד שאחוזים בו שלשה עשר עלים אלו. (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' - הרי חמשה עלים של השושנה. אחד - זהו העקר והשרש שהכל אחוז בו. סוד (עדות ליחוד. חמש תבות שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אלו חמשה עלים חזקים של השושנה. שרש ויסוד אחוזים בו. זהו אחד. והוא עקר ושרש שהכל אחוזים בו. שלשה עשר עלים אלו סוד) של שלש עשרה בחשבון, חותם המלך.

בא וראה, פדגמת השושנה בין החוחים, (שיר השירים ב) כך הם ישראל בין העמים עובדי כוכבים ומזלות, וכך פנסת ישראל בין שאר המוני השרים הממנים. כל זמן שהשושנה עומדת סגורה ואינה פתוחה, אין בה ריח, ולא מעלים אותה ולא מוציאים אותה מתוף הקוצים. אבל בפעם שהשושנה פתוחה, מעלה ריח, ואז מוציאים אותה מתוף הקוצים, ונהנית מהם פנסת ישראל, שנאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. והקדוש ברוך הוא לא שלח אותה לנו אלא ללכת לדרכנו.

ובחבור קדמון, אמר רבי אלעזר לאביו, הרי שמעתי על אלו האיברים האטומים בסוד הקרבנות. איברים אחרים, הסוד שלהם מהו? אמר לו רבי שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני, כל שאר איברים שמבפנים, סוד עליון הוא.

בא וראה, הלב הרי נאמר, אבל לב זה הוא אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את פני הראה, שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוף בשמים עליונים, הנה שורף את העולם ברגע אחד.

פתח ואמר, (בראשית יט) וזה המטיר על

סהרותא ליחודא. חמש עלין תקיפין, שרשא ויחודא, דאחידן ביה תליסר עלין אלין. (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי, הא חמש עלין דשושנה. אחד, דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה.

רזא (ס"א סהרותא ליחודא. חמש תיבין שמע ישראל יי אלהינו יי אינון חמש עלין תקיפין דשושנה. שרשא ויסודא אחידן ביה דא הוא אחר, ואיהו עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה. תליסר עלין אליו רזא)

דתליסר בחושבנא, גושפנא דמלכא. תא חזי, פגוונא (שיר השירים ב) דשושנה בין

החוחים, הכי אינון ישראל בין עמין עובדי כוכבים ומזלות. והכי פנסת ישראל, בין שאר אכלוסין רברבן ממנן. כל זמן דשושנה קיימא אטימא, דלא פתיחא, לית בה ריחא, ולא סלקין לה, ולא מפקין לה מגו גובין, בשעתא דשושנה פתיחא, סלקא ריחא, פדין אפיקו לה מגו גובין. ויתהני בהו כנסת ישראל, שנאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי, וקודשא בריך הוא לא שדרה לן אלא למיהף לאורחן.

ובחבורא קדמאה. אמר רבי אלעזר לאבוהי, הא שמענא אלין

שייפין אטימין, ברזא דקרבנין. שייפין אחרנין, רזא דלהון מאי. אמר ליה רבי (דף רל"ד ע"א) שמעון לרבי אלעזר, אלעזר ברי, כל שאר שייפין דלגו, רזא עלאה איהו.

תא חזי, לבא הא אתמר, אבל לב דא איהו נורא דדליק, ואלמלא דזמין לגביה מלכא עלאה כנפי ריאה, דאתיין לקמיה רוחא, מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין, הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא.

פתח ואמר, (בראשית יט) ויי המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש, אמאי אוקיד

סדם ועל עמרה גפריית ואש. מדוע שרף אותם? משום שכנפי ראה לא נשבו באותה שעה. והסוד של כנפי הראה, זה שנאמר (תהלים סח) כנפי יונה נחפה בכסף. ואלו הם רפאל וצדקיאל. ועליהם נאמר (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, לנשב תמיד לפני המלך (הלב).

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, המנורה הקדושה, כל מה שאמרת - נכון, אבל המוח הוא מים, והלב הוא אש, ושניהם הם רחמים ודין. זה פסא רחמים, וזה פסא דין. והקדוש ברוך הוא מלך, עומד מפסא דין, שהוא הלב, ויושב על פסא רחמים, שהוא המוח.

וכאשר החובות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא פסא של דין, נאמר בלב, (אסתר ז) והמלך קם בחמתו ממשתה היין, שהוא יינה של תורה. ובזמן שכנפי ראה נושבות על הלב, נאמר (אסתר ז) וחמת המלך שככה. שעל שתי כנפי ראה נאמר, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, זו הכפרת של הלב.

ובמה חמת המלך שככה? בגלל (שואשמע את קול כנפיהם) (במדבר ז) וישמע את הקול - זה קול התורה, קול של קריאת שמע. וידבר אליו - בתפלות הפה, שעליו נאמר (תהלים נא) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

ואותה הרוח שנושבת בכנפי הראה, היא מוציאה קול בקנה, שהוא קנה חכמה קנה בינה. ונאמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי רועה נאמן, מדרגה שלך היא, שבה נאמר וחמת המלך שככה.

לון. בגין דכנפי ריאה לא נשבו בההיא שעתא. וסתרא דכנפי ריאה, דא (תהלים סח) כנפי יונה נחפה בכסף. ואינון רפאל, וצדקיאל. ועליהו אתמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, לנשבא תדיר קמי מלכא (ס"א לבא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, כל מה דאמרת שפיר, אבל מוחא איהו מים, לב איהו אש, ותרונניהו איהו רחמי ודינא, דא כסא רחמי, ודא כסא דינא. וקודשא בריך הוא מלך, עומד מפסא דין, דאיהו לב. ויושב על פסא רחמים, דאיהו מוחא.

וכד חובין מתרבין על אברים, ועל ערקין דלבא, דאיהו כרסויי דדינא. אתמר בלבא, (אסתר ז) והמלך קם בחמתו ממשתה היין, דאיהו יינא דאורייתא. ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא, (אסתר ז) וחמת המלך שככה. דתרין כנפי ריאה, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, דא כפורתא דלבא.

ובמאי וחמת המלך שככה. בגין (דואשמע את קול כנפיהם כמדבר ז) וישמע את הקול, דא קול תורה, קול דקריאת שמע. וידבר אליו, בצלותא דפומא, דאיהו (תהלים נא) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה, איהו אפיק קלא בקנה, דאיהו קנה חכמה קנה בינה. ואתמר בה, (יחזקאל א) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. דאינון ארבע אתנון יהו"ה, והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא, דאתמר בהון, (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר בוצינא קדישא, ודאי רעיא מהימנא, דרגא דילך

שהוא קנה חכמה קנה בינה. ונאמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. שהן ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי רועה נאמן, מדרגה שלך היא, שבה נאמר וחמת המלך שככה.

(תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה, בגימטריא משה. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה הַמְּאֹר הַקְּדוֹשׁ, נֵר שְׂדוּלֶק לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה. נֵר ה' - הִיא נִשְׁמָה שְׁלֵף.

אָמַר לוֹ, הָרִי אֲמַרְתָּ מַח וְלֹב וְכַנְפֵי רֵאָה, שְׁתִּי כְלִיּוֹת מִהֵן? אָמַר הַרְעָה הַנְּאֻמָּן, הָרִי בְּאֲרָנוּ בְּכַנְפֵי רֵאָה אֶת הַפְּסוּק עֲשֵׂה מְלֶאכֶי רֹחוֹת. וְהַכְּלִיּוֹת - מְשַׁרְתִּי אֵשׁ לֹהֵט. וְהֵן שְׁתֵּי כַנְפֵי רֵאָה וְשְׁתֵּי כְלִיּוֹת, כְּנָגַד אַרְבַּע חִיּוֹת שֶׁל הַכֶּסֶף. הַכֶּסֶף הוּא הַלֵּב בְּאֲמָצַע.

וְכֵן הַמַּח יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע חִיּוֹת, שְׁהוּא כֶּסֶף שֶׁל רַחֲמִים. וּמִהֵן? רֵאָה שְׁמִיעָה רִיחַ דְּבוּר. רֵאָה - אַרְיָה. שְׁמִיעָה - שׁוּר. רִיחַ - נִשְׁר. וְאַרְבַּע פְּנִים וְאַרְבַּע כַּנְפִים לְכָל אֶחָד. דְּבוּר - הוּא אָדָם. אַחוּז לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, זְרוּעוֹת, שְׁבָהֶן נֹאמַר וְיִדְנִנו פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. גּוֹף - אַרְיָה, וְשׁוֹקִים, עֲלִיָּהֶן נֹאמַר (יחזקאל א) וְכַף רִגְלֵיהֶם כְּכַף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְעַל הַגּוֹף נֹאמַר (בראשית א) מְרַכְּבֵת הַמִּשְׁנָה. מִשְׁנָה כְּתוּב, לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה. וּבַחֲבוּר קְדָמוֹן. (ע"כ רעיא מדימנא).

זוהר

מְחוּרָה, פֶּתַח הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, (קהלת ד) וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשָׂקִים [שְׁנַעְשׂוּן] אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשָׂקִים. מִי אֵלּוּ הָעֲשׂוּקִים? אֵלּוּ תֵינּוּקוֹת שֶׁהֵם בְּחִיק אֲמוֹתָם, שְׁמִסְתַּלְקִים מִהָעוֹלָם עַל יְדֵי מְלֶאכֶה הַמּוֹת. וְכִי מְלֶאכֶה הַמּוֹת הוֹרֵג אוֹתָם שֶׁהוּא עוֹשֶׂק? אֵלּוּ חוֹר וְאָמַר, וּמִיֵּד עֲשָׂקִיהֶם כַּח וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מִי הוּא אוֹתוֹ כַּח? זֶהוּ שְׁנַאֲמַר (בראשית א) יְהִי מֵאֲרֵת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ מֵאֲרֵת חֶסֶר וְאִי, וְזֶה לִילִית, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל אוֹתוֹ הָעוֹשֶׂק. וְהִיא נִקְרָאת טְחוּל, וְהִיא הוֹלְכֵת וּמַצְחֵקֵת בְּתֵינּוּקוֹת, וְאַחַר כֵּךְ עוֹשֶׂה בָּהֶם רְגֵז וְדְמַעוֹת, לְבַכּוֹת

אִיהִי, דְּבִיָּה וְחִמַּת הַמֶּלֶךְ שְׁכָכָה. (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָה, בגימטריא משה. אָמַר לִיהָ, בְּרִיךְ אַנְתָּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בּוֹצִינָא דְדְלִיק קָמִי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא. נֵר יְיָ, אִיהִי נִשְׁמָה דִילָף.

אָמַר לִיהָ, הֵא אֲמַרְתָּ מוֹחָא וְלָכָא וְכַנְפֵי רֵיָאָה, תְּרִי כּוּלְיָין מְאִי נִיהוּ. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, הֵא אוֹקִימְנָא בְּכַנְפֵי רֵיָאָה, עוֹשֶׂה מְלֶאכֶי רֹחוֹת, כּוּלְיָין מְשַׁרְתִּי אֵשׁ לֹהֵט. וְאִינוּן תְּרִין כַּנְפֵי רֵיָאָה, וְתִרִין כּוּלְיָין, לְקַבֵּל אַרְבַּע חִיּוֹן דְּכַרְסֵיָיא. כְּרִסֵיָיא, אִיהוּ לָכָא בְּאֲמָצַעִיתָא.

וְכֵן מוֹחָא, אִית לִיהָ אַרְבַּע חִיּוֹן, דְּאִיהוּ כְּרִסֵיָיא דְרַחֲמִי. וּמְאִי נִיהוּ. רֵאָה שְׁמִיעָה רִיחָא דְבוּר. רֵאָה: אַרְיָה. שְׁמִיעָה: שׁוּר. רִיחָא: נִשְׁרָא. וְאַרְבַּע אֲנָפִין וְאַרְבַּע כַּנְפִין לְכָל חַד. דְּבוּר: אָדָם אִיהוּ. אֶחָד עֵילָא וְתַתָּא, דְרוּעִין דְּבַהוֹן וְיִדְנִנו פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. גּוֹף אַרְיָה, וְשׁוֹקִים, (יחזקאל א) וְכַף רִגְלֵיהֶם כְּכַף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְעַל גּוֹפָא אֲתַמַּר, (בראשית מא) מְרַכְּבֵת הַמִּשְׁנָה. מִשְׁנָה כְּתוּב, לִישְׁנָא דְמַתְנִיתִין. וּבַחֲבוּרָא קְדָמָאָה. (ע"כ רעיא מדימנא).

זוהר:

מְחוּרָה, פֶּתַח בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, (קהלת ד) וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשָׂקִים שְׁנַעְשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשָׂקִים. מְאֵן אִינוּן עֲשׂוּקִים. אֵלּוּן יְנוּקִין דְּאִינוּן בְּתוּקְפָא דְאֲמַהוּן. דְּסַלְקִין מְעַלְמָא, עַל יְדֵי מְלֶאכֶה הַמּוֹת. וְכִי מְלֶאכֶה הַמּוֹת קְטִיל לוֹן, דְּאִיהוּ עוֹשֶׂק. אֵלּוּ הַדְּר וְאָמַר, וּמִיֵּד עֲשָׂקִיהֶם כַּח וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מְאֵן הֵהוּא כַּח. דָּא הוּא דְכְּתוּב, (בראשית א) יְהִי מֵאֲרֵת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְדָא הוּא מֵאֲרֵת חֶסֶר וְאוּ, וְדָא לִילִית, דְּאִיהִי מְמַנָּא דְהֵהוּא עוֹשֶׂק.

וְאִיהוּ אֲקָרִי טְחוּל, וְאִיהִי אֲזֵלַת וְחִיָּכָא בְּיִנוּקֵי,

מֵאֲרֵת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ מֵאֲרֵת חֶסֶר וְאִי, וְזֶה לִילִית, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל אוֹתוֹ הָעוֹשֶׂק. וְהִיא נִקְרָאת טְחוּל, וְהִיא הוֹלְכֵת וּמַצְחֵקֵת בְּתֵינּוּקוֹת, וְאַחַר כֵּךְ עוֹשֶׂה בָּהֶם רְגֵז וְדְמַעוֹת, לְבַכּוֹת

עליהם. הטחול הולף אתר הפכד, שהוא מינו. זה נברא בשני, וזה ברביעי במעשה בראשית. ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי. פכד - מיתה של הגדולים, טחול - מיתה של הקטנים.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי כף הוא, שהפכד הוא מדרגה של עשו. עשו הוא אדום. הוא כונס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים. ולא מבחין בין טוב לרע. לא עושה הבדלה ביניהם. הלב הוא ישראל, שמכדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המבכר והנקי של אותו דם, כבורר אכל מתוך פסלת.

ואחר שנוטל הלב, שהוא יעקב, המבכר שבדמים, שהוא למעלה, ונשאר פכד, שהוא עשו, עם הפסלת - הוא כופע עליו במרה, שהיא גיהנם, שנבראה ביום השני, מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר פעם לכפד, פרשוה חכמי המשנה, כל הכופע כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא שאין שרפה וחמימות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה. שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הפכד ורוצה לשרף את כל הגוף. והיא פדגמת הים פאשר הוא כופע, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבר (להחריב) העולם. אם לא השכינה, שהיא לחולה פחול המקיף את הים שלא יוצא משפתו - אף כף

(תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דווי. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

ובתר עבדת בהו רוגזא ודמעה, למבפי עלייהו. טחול לזינא דכבד אזלא. דא אברי בשני, ודא ברביעי בעובדא דבראשית. ובגין דא, לית סימנא טבא בשני וברביעי. פכד מותא דרברבי, טחול מותא דזוטרי.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי הכי הוא, דכבד איהו דרגא דעשו. עשו הוא אדום. הוא כניש כל דמין, בין צולולין, בין עכורין. ולא מבחין בין טב לביש. לא עביד אפרשותא ביניהו. לפא איהו ישראל, דאבחין בין טב לביש, בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא, כבורר אוכל מגו פסולת.

ולבתר דנטיל לפא, דאיהו יעקב, ברירותא דדמים, דאיהו לעילא. ואשתאר פכד דאיהו (דף רל"ד

ע"ב) עשו בפסולת. איהו כעיס עליה במרה, דאיהי גיהנם, דאתבריאת ביומא תננינא, מותא דרברבי, ואיהי נוקבא בישא, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קרינן לה.

ובגין דמינה אתער פעס לכבד, אוקמוה רבנן במתניתין, כל הכופע כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא, אלא ממרה. דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד, ובעי לאוקדא כל גופא. ואיהו כגוונא דימא, בד איהו כעיס, דגלי ימא סלקין עד רקיעא, ובעו לנפקא מגבוליהו, לתברא (ס"א להרבא) עלמא. אי לאו שכינתא, דאיהי לחולה כחול דאסחר לימא, דלא נפקת מפומהא, אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא, וסמיה ליה, פמה דאת אמר, (תהלים מא) יי יסעדנו על ערש דווי.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, המבקר את החולה, לא ליתבי למראשותיו, משום דשכינתא על

השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו, כמו שנאמר (תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דווי. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

רישיה. ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי. האי לאו לכל בר נש, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, יי יסעדנו על ערש דוי, על רישיה. ושכינתא אסחר גופיה, עד רגלוי. ובגין דא אתמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, ודא שכינתא דאתמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם רגלי. לרשע גמור, מלאך המות אסחר ליה בכל סטרא. ודא יצר הרע, דמלאך המות אסחר ליה בכל סטרא, חרבא דיליה, דפניו מוריקות, בטפה חדא מאינון תלת טפות, דזריק ביה. הדיא הוא דכתיב, (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. כבד דא דכורא. יותרת הפכד נוקבא. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

קובה, איהו דרגא חד משתיין דמותא. ודא אתקרי תרדמה. עסטיראה (נ"א עסירטא), דרגא שתיתאה דמלאך המות. ומגו דאתי מרחיק, איהו מסטרא דמותא. ולא מותא. רמזא, חד משתיין דמותא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע, לית אבר בגופא, דלא אית ביה יצר הרע ויצר טוב, לבינוניים. ולצדיקים גמורים, תרין יצירות, דדכר ונוקבא, תרווייהו טובים. כגוונא דחתן וכלה. לרשעים גמורים, תרין יצירות בישין, דכר ונוקבא, בכל אבר ואבר, מסטרא דסמאל ונחש.

ובגין דא מסטרא דאילנא דטוב ורע, קיבה אית בה תרין דרגין. דהכי אוקמוה רבנן, קיבה ישן. ואית שינה, אחת משתיין במותא. ושינה, אחת משתיין בנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן מארי מתיבתא, (זכריה ט) החלמות שוא ידברו, והקתיב (במדבר יב) בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד. כאן על ידי מלאך. חלום על ידי מלאך, ומשום זה פרושהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

ראשו. ולא למרגלותיו, כיון שמלאך המות למרגלותיו. וזה לא לכל בן אדם, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור - ה' יסעדנו על ערש דוי, על ראשו. והשכינה מקיפה את גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל המטה, וזה השכינה שנאמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם רגלי. ולרשע גמור, מלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו. וזה יצר הרע, שמלאך המות מקיף אותו בכל צדדיו, חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה אחת מאותן שלש טפות שזורק בו. זהו שכתוב (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. הפכד זה הזכר. יותרת הפכד - נקבה. (עד כאן).

זהר

הקבה היא דרגה אחת מששים ממיתה, וזה נקרא תרדמה. מלאך עסטיראה (עסירטא), דרגה ששית של מלאך המות. ומתוך שבא מרחוק, הוא מצד המות, ולא מות ממש. ונרמז - אחד מששים ממיתה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, מאחר שהגוף הוא מעץ של טוב ורע, אין איבר בגוף שאין בו יצר הרע ויצר הטוב לבינוניים. ולצדיקים גמורים שתי יצירות, של זכר ונקבה, ושניהם טובים, כדגמת חתן וכלה. ולרשעים גמורים שתי יצירות רעות, זכר ונקבה, בכל איבר ואיבר, מצד של סמאל ונחש.

ומשום זה מצד של עץ טוב ורע, היא הקבה שיש בה שתי דרגות. שפך בארוהו חכמים, קבה - ישן. ויש שנה אחת מששים במיתה. ושנה, אחת מששים בנבואה.

ומשום זה פרושהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

(ב) בחלום אָדָבָר בּוּ? לֹא קָשָׁה. כָּאֵן עַל יְדֵי שָׂד - כָּאֵן עַל יְדֵי מִלְאָף. חֵלוֹם עַל יְדֵי מִלְאָף - אָחַד מִשְׁשִׁים בְּנִבּוּאָה. חֵלוֹם עַל יְדֵי שָׂד הוּא שְׂוֹא, מִצַּד שֶׁל הַמּוֹת. וְהוּא תִבְּן. שֶׁכֶּף בְּאַרְוֵהוּ, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְכַר בְּלֹא תִבְּן, כִּף אֵי אֶפְשֶׁר לְחֵלוֹם בְּלֹא דְכָרִים בְּטָלִים.

הַאֲצִטּוּמְכָה זֶה קָרְקָבֵן נִקְלָף. וּבְאֵרוֹ חֲכָמִים, קָרְקָבֵן טוֹחֵן, שֶׁהוּא לֹקַח הַכֶּל וְשׁוֹחֵק, וְשׁוֹלַח לְכָל הָאֵיבָרִים. אִם הָאֵיבָרִים בְּלִי עֲוֹנוֹת, כְּגוֹן מֵה שְׂאֵמְרוֹ חֲכָמִים, שִׁישׁ דְּכָרִים הַמְעַכְבִּים אֶת הַקָּרְבָּן, שְׂלֹא יוֹרֵד לְקַבֵּל אוֹתוֹ הֵהוּא שְׁשִׁלַח הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא לְקַבֵּל הַמַּתְנָה שְׁלוֹ. שִׁישׁ שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא עַל יְדֵי אַרְיָה, שְׁנֵאֲמַר בּו (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּן. וְהַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא רוֹכֵב עָלָיו, וְיֹרֵד בּו לְקַבֵּל אוֹתוֹ דוֹרוֹן.

וְיֵשׁ דוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי שׁוֹר, שְׁנֵאֲמַר בּו (שם) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאֵל לְאַרְבַּעַתָּן. וְיֵשׁ דוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל עַל יְדֵי נֶשֶׁר, שְׁנֵאֲמַר בּו (שם) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. שֶׁהֵם שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי כְּנֵי יוֹנָה. וְיֵשׁ דוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי אָדָם שְׁפָתוֹב בּו (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה. בְּדַמּוֹת שֶׁל זֶה שְׁנֵאֲמַר בּו (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. שֵׁם יְהוָה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל הַקָּרְבָּן.

וְיֵשׁ חֵיּוֹת טְבַעֲיוֹת מִמְּנוֹת עַל הַגּוֹפִים, שֶׁהֵם מֵאַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, וְהֵן טְהוֹרוֹת. וְלַעֲמֹתָן יֵשׁ אַרְבַּע חֵיּוֹת דוֹרְסוֹת, טְמֵאוֹת, (מִלְאָכִים מִמֵּנֵים) עַל אַרְבַּע מְרוֹת, שֶׁהֵן: מְרָה לְכַנָּה, מְרָה אֲדָמָה, מְרָה יִרְקָה, מְרָה שְׁחָרָה. וְיֵשׁ חֵיּוֹת שְׁכָלִיּוֹת שְׁסוֹכְבוֹת הַכֶּסֶף. וְיֵשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיּוֹת אֱלֹהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. וְיֵשׁ חֵיּוֹת מֵהַצַּד הָאַחֵר, וּנְקָרוֹת אֱלֹהִים אַחֵרִים. וְהַחֵיּוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מִצַּד

חַד מִשְׁתֵּיּוֹ בְּנִבּוּאָה. חֵלוֹם עַל יְדֵי שָׂד, אִיהוּ שְׂוֹא, מִסְטָרָא דְמוֹתָא. וְאִיהוּ תִבְּן, דְּהִכִּי אוֹקְמוּהָ, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְכַר בְּלֹא תִבְּן, כִּף אֵי אֶפְשֶׁר לְחֵלוֹם בְּלֹא דְכָרִים בְּטָלִים.

אֲצִטּוּמְכָא דָא קָרְקָבֵן נִקְלָף. וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, קוֹרְקָבֵן טוֹחֵן, דְּאִיהוּ נְטִיל כְּלָא, וְשׁוֹחֵק, וּמִשְׁדֵּר

לְכָל אֲבָרִין. אֵי אֲבָרִין בְּלֹא חוֹבִין, כְּגוֹנוֹת דְּאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, דְּאִית מְלִין דְּמַעַכְבִּין נַת קָרְבָּנָא, דְּלֹא נַחִית לְקַבֵּלָא לִיה, הֵהוּא דְשָׂדֵר קְדָשָׁא כְּרִיף הוּא לְקַבֵּלָא דוֹרוֹנָא דִּילִיה. דְּאִית דְּמַקְבֵּל לִיה קְדָשָׁא כְּרִיף הוּא עַל יְדֵי אַרְיָה, דְּאֶתְמַר בִּיה (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם. וְקוֹדְשָׁא כְּרִיף הוּא רְכִיב עָלֶיהָ, וְנַחִית בִּיה, לְקַבֵּלָא הֵהוּא דוֹרוֹנָא.

וְאִית דוֹרוֹנָא דְּמַקְבֵּל לִיה עַל יְדֵי שׁוֹר, דְּאֶתְמַר בִּיה (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאֵל לְאַרְבַּעַתָּן. וְאִית דוֹרוֹנָא, דְּמַקְבֵּל עַל יְדֵי דְנֶשֶׁר, דְּאֶתְמַר בִּיה (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. דְּאֵינוֹן שְׁתֵּי תוֹרִים, אוֹ שְׁנֵי כְּנֵי יוֹנָה.

וְאִית דוֹרוֹנָא, דְּמַקְבֵּל לִיה עַל יְדֵי דְאָדָם דְּכַתִּיב בִּיה, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה. דְּאֶתְמַר בִּיה. (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. יְהוָה נַחִית עָלֵיהוּ, לְקַבֵּלָא דוֹרוֹנָא.

וְאִית חֵיּוֹן טְבַעֲיוֹת, מְמַנֵּן עַל גּוֹפִין, דְּאֵינוֹן מֵאַרְבַּע יְסוּדִין, וְאֵינוֹן דְּכָיִין. וְלְקַבֵּלֵיהוּ אַרְבַּע חֵיּוֹן דוֹרְסִין, מִסְאָבִין, (נ"א מִלְאָכִין מִמֵּנֵן) עַל אַרְבַּע מְרִירָן, דְּאֵינוֹן:

מְרָה חוֹרָא, מְרָה סוּמְקָא, מְרָה יְרוּקָא, מְרָה אוּכְמָא. וְאִית חֵיּוֹן שְׁכָלִיּוֹת, דְּסַחְרִין לְכַרְסֵיָא. וְאִית לְעֵילָא מְנִיָּיהוּ, וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינוֹן חֵיּוֹן אֱלֹהִיּוֹת, מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה. וְאִית חֵיּוֹן דְּסְטָרָא אַחֵרָא. וְאֶתְקָרִיאוּ אֱלֹהִים אַחֵרִים. וְאֱלֹהִיּוֹת דְּקוֹדְשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלִין אֱלֹהִיּוֹת דְקְדוּשָׁה, אֶתְקָרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעֵלַת עַל כְּלָא, אֶל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זֵינָא אָזִיל לְזִיגִיָה. וּבְגִין דְּאִית אֱלֹהִים אַחֵרִים, אָמַר עָלֵיהוּ, (שמות כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרָם

מְרָה שְׁחָרָה. וְיֵשׁ חֵיּוֹת שְׁכָלִיּוֹת שְׁסוֹכְבוֹת הַכֶּסֶף. וְיֵשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיּוֹת אֱלֹהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. וְיֵשׁ חֵיּוֹת מֵהַצַּד הָאַחֵר, וּנְקָרוֹת אֱלֹהִים אַחֵרִים. וְהַחֵיּוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מִצַּד

הַקִּדְשָׁה נִקְרְאוֹת אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלוֹ
הָאֱלֹהִיּוֹת שֶׁל הַקִּדְשָׁה נִקְרְאוֹת אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעַלֹּת עַל הַפֶּל, אֶל אֲדוֹן עַל
כֹּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ.
וּמִשׁוּם שֵׁשׁ אֱלֹהִים אַחֲרִים, אָמַר
עַלֵיהֶם, (שמות כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלִתי
לֵה לְבָדוֹ. כִּדֵי שְׁלֹא יִתְעַרֵב אֱלֹהִים חַיִּים
עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים. (ובחבור קדמוני). (עד כאן).

זָהָר

אֲצִטּוּמָכָה זֹו לֹקַחַת וְשׁוֹחֶקֶת, וְשׁוֹלַחַת
לְכָל הַצְּדָדִים שֶׁל מִטָּה, וּמִמֶּנָּה נִזְוָנִים
הַתַּחֲתוֹנִים. וּמֵאלוֹ שׁוֹתִים הַשְּׁמָרִים
לְמִטָּה כֹּל אוֹתָן רוּחוֹת וְצְדָדִים אַחֲרִים
שֶׁנִּזְוָנִים בְּלִילָה מֵאוֹתָם אֵיבָרִים וּפְדָרִים.
וְהַשְּׂאֵר נּוֹטְלִים כֹּל הָאֵיבָרִים, וְנוֹטֵל הַכֹּל
הַכֶּבֶד, וּמִקְרִיב לְלֵב, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְעִיל.
וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל
הַיָּמִין. וְעַל זֶה מִתְרַאֶה עַל הַמְּזַבֵּחַ דְּגַמַּת
אַרְיָה שְׂאוּכַל קְרַבְנוֹת. מִכָּאֵן וְלֵהֲלֹאֶה
כֹּל שְׂאֵר הָאֵיבָרִים בְּסוּד שֶׁל הַגּוֹף
כִּדְגָמָא שֶׁל מַעְלָה.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, מְאוּר הַקְּדוּשָׁה,
וְדַאי אֲצִטּוּמָכָה בְּרַאשׁוֹנָה לֹקַחַת הַכֹּל
עַד שֵׁשׁ שְׁעוֹת, וְאוֹפָה. קְרַקְבָן הוּא
אוֹפָה. וְהַרְאָה הִיא מִשְׁקָה. הַלֵּב הוּא
הַמְּלָךְ. וְאֵלוֹ הַשְּׁנַיִם הֵם וְדַאי אוֹפָה
וּמִשְׁקָה לְתַת לְמֶלֶךְ מִהַטּוֹב שֶׁל כֹּל
מֵאֲכָלִים וּמִשְׁקִים, מִהַרְאֵשׁ שֶׁל כֶּלֶם,
מִהַמְּבַחֵר שֶׁל כֶּלֶם, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שיר
השירים ה) אַרְיָתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי.
אַחַר כֵּן נֶאֱמַר אֲכָלוּ רַעִים, שֶׁהֵם שְׂאֵר
הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם חִילוֹת וּמַחְנוֹת הַמְּלָךְ,
שֶׁמַּחֲלֵק לָהֶם מְזוֹן עַל יְדֵי שֵׁר הָאוֹפִים.
שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים, עַל יְדֵי שֵׁר הַמְּשָׁקִים.
וְהַכֶּבֶד הוּא לִימִין הַבַּיִת אָדָם. וּמִשׁוּם
זֶה, וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם,
לִימִין הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב. הַטְּחוּל
לְשֵׁמָאל. אֵלוֹ הֵם מִהַצַּד הָאַחַר, וּפְנֵי
שׁוּר מִהַשְּׂמָאוֹל. מִשְׁקָה יֵין מְזוּג בְּמִים
לְמֶלֶךְ. וְאַרְיָה אוּכַל, זֶה כֶּבֶד, שְׂאוּסָף
מְזוֹן לְפָנֵי הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב.

בְּלִתי לִיהוֹ"ה לְבָדוֹ. בְּגִין דְּלֹא יִתְעַרֵב אֱלֹהִים חַיִּים
עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים. (ס"א וּבַחְבוּרָא קְרַמָּאָה) (דף רל"ה ע"א).

וְהָר:

אֲצִטּוּמָכָה דָּא, נְטִיל וְשְׁחִיק, וּמִשְׁדָּר
לְכָל סְטָרִין דְּלִתְפָא, וּמִגְּיָה
אַתְּזָנוּ תְּפָאִי. מְאִינוֹן שְׁתִּין שְׁמָרִים
לְתִפָּא, כֹּל אֵינוֹן רוּחוֹן וְסְטָרִין אַחֲרִין
דְּאִיתְּזָנוּ בְּלִילָיָא, מְאִינוֹן אֵבָרִים וּפְדָרִים.
וְשְׂאֵר נְטִילִין כֹּל שְׁיִיפִין, וְנְטִיל כֶּבֶד,
וְקָרִיב לְלֵב, כִּמָּה דְּאַתְּמַר. וְדָא אִיהוּ
דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין. וְעַל
דָּא אַתְּחִזִּי עַל מְדַבְּחָא, כְּגוֹוֹנָא דְּאַרְיָה
אֲכִיל קְרַבְנִין. מִכָּאֵן וְלֵהֲלֹאֶה כֹּל שְׂאֵר
שְׁיִיפִין, בְּרַזָּא דְּגוּפָא כְּגוֹוֹנָא דְּלְעִילָא.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי
אֲצִטּוּמָכָה בְּקְדָמִיתָא נְטִיל כֶּבֶד, עַד שִׁית
שְׁעָתִין, וְאוֹפָה. קְרַקְבָן, אִיהוּ אוֹפָה. וְרִיָּאָה, אִיהוּ
מִשְׁקָה. לְבָא מְלָפָא. וְאֵינוֹן תְּרִין, אֵינוֹן וְדַאי אוֹפָה
וּמִשְׁקָה, לְמִיָּהֵב לְמְלָפָא, מִשְׁפִּירוֹ דְּכָל מֵאֲכָלִין
וּמִשְׁקִין, רִישָׁא דְּכִלְהוּ, מִבְּחַר לְכִלְהוּ. וְהֵינֵנוּ
דְּכְתִיב, (שיר השירים ה) אַרְיָתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. לְכַתְּרָא, אֲכָלוּ
רַעִים, שְׂאֵר אֵבָרִים, דְּאֵינוֹן חִילוֹן וּמִשְׁרִיין דְּמְלָפָא,
דְּפָלִיג לֹזֶן מְזוּנָא, עַל יְדֵי שֵׁר הָאוֹפִים. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ
דוּדִים, עַל יְדֵי שֵׁר הַמְּשָׁקִים.

וְכֶבֶד אִיהוּ לִימִינָא דְּבַר נֶשׁ. וּבְגִין דָּא, וּפְנֵי אַרְיָה
אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם לִימִינָא דְּמְלָפָא, דְּאִיהוּ
לְבָא. טְחוּל, לְשֵׁמָאלָא. אֵלִין אֵינוֹן מְסִטְרָא אַחֲרָא,
וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמָאוֹל. מִשְׁקָה חֲמָרָא מְזוּג בְּמִיָּא
לְמְלָפָא. וְאַרְיָה אֲכִיל, דָּא כֶּבֶד, כְּנִישׁ מְזוּנָא קָמִי
מְלָפָא, דְּאִיהוּ לְבָא.

וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה: אִם כָּבֵד
הוּא עֲשׂוֹ, אִיךְ הוּא מִתְקַן מְזוּן
לְלֵב? אֲלֹא וְדָאֵי הֵלֵב הוּא
כְּדִגְמָתוֹ שֶׁל יִצְחָק. כָּבֵד - עֲשׂוֹ,
שֶׁהוּא הֶצֶד צִיד. וַיֹּאמֶר לוֹ,
(בראשית יז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצֵּיד
בְּנֹו. אֵלֶּוּ הֵן הַתְּפִלוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת
וּמִתְרַקְּוֹת מְעַנִּיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעַר
וּבְיַגְוֹן, שֶׁלֹּא יִכּוֹלִים לְכוּן
לְתַפְלָה. וּמִשׁוּם זֶה לֹא אָמַר
וַיֹּאכַל מִצֵּיד, אֲלֹא וַיֹּאכַל מִצֵּיד
בְּנֹו, (שמות ד) בְּנֵי כְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ
זֶה אֵין לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מְזוּן בְּגִלוֹת
אֲלֹא עַל יְדֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם.

אָבֵר פֶּאֶשֶׁר הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
מְזוֹנּוֹתָם עַל יְדֵי הַשְּׂכִינָה. וְהָיוּ
שְׁתֵּי כְּנָפֵי הָרֶאֶה מְשַׁקּוֹת אִמָּה,
שֶׁר הַמְשַׁקִּים. וּשְׁתֵּי הַכְּלִיּוֹת -
הָאוֹפִים, שֶׁמְבַשְׁלוֹת הַזָּרַע הַיּוֹרֵד
מִן הַמַּחַ, וּמְבַשְׁלוֹת מִים
שֶׁמְקַבְּלוֹת מִכְּנָפֵי הָרֶאֶה. וּלְבַסּוֹף
שִׁיאַכַּל הַמְלֶךְ, שֶׁהוּא הֵלֵב, נֹאמַר
בְּשְׁתֵּי הַכְּלִיּוֹת שְׁלוֹ אֲכָלוּ רַעִים.
וְלִשְׁתֵּי כְּנָפֵי הָרֶאֶה - שְׁתּוֹ וְשָׁכְרוּ
דוֹרִים.

הַרְבֵּב הוּא כְּפֹא דִין, אַרְבַּע חִיּוֹת
שְׁלוּחִים שְׁלוֹ. שְׁתֵּי כְּנָפֵי רֶאֶה
וּשְׁתֵּי כְּלִיּוֹת. שְׁעַל כְּנָפֵי רֶאֶה
נֹאמַר וּפְנִיָּהֶם וּכְנִפֵּיהֶם פְּרֻדּוֹת
מְלַמְעֵלָה, לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם אֵת
הַמְלֶךְ, שֶׁהוּא (ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה
וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וַיִּרְאֵת ה'. שִׁיּוֹשֵׁב עַל כְּפֹא, שֶׁהוּא
הֵלֵב, שְׁכָל אוֹתָם דְּפָקִים
מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו כְּחִילִים אַחַר
מְלָכָם.

וְהָרוּחַ שֶׁנּוֹשֶׁבֶת מִכְּנָפֵי הָרֶאֶה,
נוֹשֶׁבֶת עַל שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹסֶם, וְהִיא
קָרִיבָה וְצוֹנְנֶת מִהַשְּׂמַאל, וְחָמָה
מִיְמִין. וּמִצַּד הַמַּחַ, שֶׁהוּא כְּפֹא
שֶׁל רַחֲמִים, הִיא רוּחַ קָרָה לִימִין
לְבָב, אֶף כֶּף הֵלֵב

מְמַגֵּן מִקֶּדַח וְחֹסֶם. וְהַמַּחַ גַּם כֶּף, שֶׁמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה.

וְאֵת הַשְּׂמֵרִים שֶׁל הַכַּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנּוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שֶׁאִמַר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

וְאֵת לְאֻקְשׁוֹי עַל הָאֵי. אֵי כְּבֵד אִיהוּ עֲשׂוֹ, אִיךְ הוּא
מִתְקַן מְזוֹנָא לְלֵבָא. אֲלֹא וְדָאֵי לְבָא אִיהוּ כְּגוֹוֹנָא
דִּיִּצְחָק. כָּבֵד עֲשׂוֹ, דִּיאִיהוּ הֶצֶד צִיד. וַיִּימָא לֵיהּ, (בראשית
יז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצֵּיד בְּנֹו. אֵלֶּין אֵינוֹן צְלוֹתִין, דִּיאֲזִלִּין
וּמִתְרַקִּין מְעַנִּיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעַרָא וּבְיַגְוֹנָא, דְּלֹא יִכְלִין
לְכוּוֹנָא לְצְלוֹתָא. וּבְגִין דָּא לֹא אָמַר וַיֹּאכַל מִצֵּיד, אֲלֹא
וַיֹּאכַל מִצֵּיד בְּנֹו. (שמות ד) בְּנֵי כְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּגוֹוֹנָא דָּא,
לֵית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא בְּגִלוֹתָא, אֲלֹא עַל יְדֵי אוֹמִין
דְּעֻלְמָא.

אָבֵל כְּדֵי אֵינוֹן בְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל, מְזוֹנִיהוֹן עַל יְדֵי
שְׂכִינְתָא. וְיִהוֹן תְּרִין כְּנָפֵי רִיאָה מְשַׁקִּין אוֹמָה,
שֶׁר הַמְשַׁקִּים. וְתִרִין כְּנָפֵי הָאוֹפִים, דְּמְבַשְׁלִין הַזָּרַע
דְּנַחֲתִית מִן מוֹחָא, וּמְבַשְׁלִין מִיָּא דְּמְקַבְּלִין מִכְּנָפֵי רִיאָה.
וּלְבַתֵּר דִּיכּוֹל מְלָפָא, דִּיאִיהוּ לְבָא, אֵתְמַר בְּתִרִין כְּנָפֵי
דִּילֵיהּ, אֲכָלוּ רַעִים. וְלְתִרִין כְּנָפֵי רִיאָה, שְׁתּוֹ וְשָׁכְרוּ
דוֹרִים.

דְּלֵבָא אִיהוּ כְּפֹא דִין, אַרְבַּע חִיּוֹן שְׁלִיחִין דִּילֵיהּ. תְּרִין
כְּנָפֵי רִיאָה, וְתִרִין כְּנָפֵי רִיאָה וּפְנִיָּהֶם
וּכְנִפֵּיהֶם פְּרֻדּוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבְּלָא עֲלֵיהוּ מְלָפָא, דִּיאִיהוּ
(ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
וַיִּרְאֵת יי. דְּנִתִּיב עַל כְּפִיָּיא, דִּיאִיהוּ לְבָא, דְּכָל אֵינוֹן
דְּפִיקִין מִתְנַהֲגִין אַבְתְּרִיהּ, כְּחִילִין בְּתַר מְלַכִּיהוֹן.

וְרוֹחָא דְּנָשִׁיב מִכְּנָפֵי רִיאָה, נָשִׁיב עַל תְּרֵי נוֹקְבֵי חוֹטְמָא.
וְאִיהוּ קָרִיר וְצוֹנְנָא מְשַׂמְאֵלָא. וְחֹסֶם מִיְמִינָא.
וּמִסְטְרָא דְּמוֹחָא דִּיאִיהוּ כְּרִסְיָא דְּרַחֲמֵי, אִיהוּ רוּחַ קָר
לִימִינָא, דְּחֹסֶד. וְחֹסֶם מְשַׂמְאֵלָא דְּגְבוּרָה, דְּתַמְן לְבָא.
וּמוֹחָא מְזִיג בֵּיהּ, בְּאֻמְצַעֵיתָא דְּתִירוּיָיהוּ. אוֹף הֵכִי לְבָא
מְזִיג, מִקּוֹדַח וְחֹסֶם. וּמוֹחָא אוֹף הֵכִי, דְּמְקַבְּלִין דִּין מִדִּין.
וּשְׂמֵרִים דְּכָלָא, נְטִיל טְחוּל, וּמִשְׁרִיין דִּילֵיהּ, דִּיאֵינוֹן
עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, דִּיאִמַר עֲלֵיהוּ שְׁלֵמָה, (קהלת

החֹסֶד, וְחָמָה מְשַׂמְאֵל הַגְּבוּרָה, שֶׁשֵּׁם הֵלֵב וְהַמַּחַ מְזוּג בּוֹ, בְּאֻמְצַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אֶף כֶּף הֵלֵב
מְמַגֵּן מִקֶּדַח וְחֹסֶם. וְהַמַּחַ גַּם כֶּף, שֶׁמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה.
וְאֵת הַשְּׂמֵרִים שֶׁל הַכַּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנּוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שֶׁאִמַר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

(קהלת ב) קניתי לי עבדים ושפחות. שתי כליות נקראות אשים, על שם אשים של מעלה, שנאמר בהם (דברים יח) אשי ה' ונחלתו יאכלון.

ובקנה שית עזקאן, דעליהו אתמר, (תהלים כט) הבו לי בני גאמר (תהלים כט) הבו לה' בני אלים. שבהן עולה הקול שנחלק לששה קולות של השכינה. והשביעי עולה לפה, שהוא פסא. ושש טבעות של קנה, שהם כדגמת שש מדרגות של פסא המלך. וקנה הוא סלם, שבו נאמר (בראשית כח) מלאכי אלהים עלים וירדים בו, שאותם הכלים עולים בו המלך (מהלב), והרוחות שבאור (חורים יוצאים) יורדות בו בלב לקרר חמימותו, שלא ישרף הגוף.

וכאשר הרוח יורדת, יורדת בכמה רוחות, כמלך עם חילותיו. וכנפי הראה מקבלות לרוח, שהוא מלך עליהן, כמו שנאמר (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוות, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה.

אם זכאים האיברים של האדם במצוות עשה של המלך העליון, שהוא רוח הקדש, יורד בסלם, שהוא הגרון, בכמה רוחות קדושות, שנאמר עליהן (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, ועולים לעמת אלו הכלים של הלב, שנאמר עליהם משרתיו אש להט. ועליהם נאמר (תהלים כט) קול יהוה חצב להבות אש. בגין דליבא אדני, דמניה סלקין להבות אש בפומא דאיהו יהוה, דנחתין עמיה פמה רוחין דקדושה, מארבע אתון יהוה. דאתמר עליהו, (יחזקאל לו) פה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח.

שנאמר עליהן (יחזקאל לו) פה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח.

קנה - הוא קנה חכמה קנה בינה, דאינון לימינא דחסד, ולשמאלא דגבורה. תפארת, סלם באמצעיתא, בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותריין (סריו) שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

ב) קניתי לי עבדים ושפחות. תרין פולין אתקריאו אשים, על שם אשים דלעילא, דאתמר בהו (דברים יח) אשי יי ונחלתו יאכלון.

ובקנה שית עזקאן, דעליהו אתמר, (תהלים כט) הבו לי בני אלים. דבהון סליק קלא, דאתפליג לו' קלין דשכינתא. ושביעאה סליק לפומא, דאיהו כרסניא. ושית עזקאן דקנה, אינון פגוונא דשית דרגין דכרסניא דמלכא. וקנה איהו סלם, דביה (בראשית כח) מלאכי אלהים עלים וירדים בו, דאינון הכלים סלקין ביה מלכא (נ"א מלכא), ורוחין דאורי' (חורין נפיו) נחתין ביה בלבא, לקרא חמימותא, דלא לוקיד גופא.

וכר רוחא נחית, נחית בכמה רוחין, כמלכא עם חיליה. וכנפי ריאה מקבלין לרוחא, דאיהו מלכא עליהו, פמה דאמינא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוות, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה.

אי זכאן אכרין דבר נש בפקודין דעשה דמלכא עלאה דאיהו רוח הקדש, נחית בסלם, דאיהו גרון, בכמה רוחין קדישין, דאתמר עליהו, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות וסלקין לקבל אליו הכלים דלכא, דאתמר עליהו, משרתיו אש להט. ועליהו אתמר (תהלים כט) קול יהוה חצב להבות אש. בגין דליבא אדני, דמניה סלקין להבות אש בפומא דאיהו יהוה, דנחתין עמיה פמה רוחין דקדושה, מארבע אתון יהוה. דאתמר עליהו, (יחזקאל לו) פה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח.

קנה, איהו קנה חכמה קנה בינה, דאינון לימינא דחסד, ולשמאלא דגבורה. תפארת, סלם באמצעיתא, בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותריין (סריו) שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

וְכַאֲשֶׁר יוֹרֵד יְהוָה לְלֵב לְגַפִּי
 אֲדַנִּי, מִתְחַבְּרִים הֵדִין בְּרַחֲמִים
 בְּלֵב, שֶׁהוּא יֵאֱהוּדוֹנְהִי. וְכַאֲשֶׁר
 עוֹלָה שֵׁם אֲדַנִּי לְפָה, שְׁנֹאמַר
 אֲדַנִּי שְׁפֵתֵי תִפְתַּח, לְקַבֵּל שֵׁם
 יְהוָה בְּפִהּ, וְלֵהֲתַחֲבֵר שֵׁם שְׁנֵי
 שְׁמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד - יֵאֱהוּדוֹנְהִי,
 כְּמוֹ שְׁמֵתְחַבְּרִים בְּלֵב. וּמִשּׁוּם זֶה
 בְּאֵרוֹ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי שְׁאִין
 תּוֹכּוּ כְּכֹרוֹ אֶל יְכַנְס לְבֵית
 הַמְדַרְשׁ, אִם אֵין לָהֶם פֶּה וְלֵב

שׁוּיִם. (ע"ד כאן).

זוהר

קִנְיָה - שֵׁשׁ טַבְּעוֹת בְּקִנְיָה
 שְׁמֵתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְהֵן נִקְרְאוֹת
 בְּנֵי אֱלִים. מוֹצִיאֹת רוּחַ לְנֹשֵׁב
 עַל הָעוֹלָם, וּבָאוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה.
 וְכַאֲשֶׁר הֵן מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, הֵן
 כְּדִגְמַת הַשּׁוֹפָר. וְאֵלוֹ נִקְרְאוּ
 שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל שֶׁל יִצְחָק.
 אֱלִים - בְּנֵי בֶשֶׁן, הָבוּ לֵיה' בְּנֵי
 אֱלִים. אֱלִים שֶׁל יִצְחָק. וּמוֹצִיאֹת
 רוּחַ וְקוֹל. וְאוֹתוֹ קוֹל יוֹצֵא וּפּוֹגֵעַ
 בְּעַנְיֵי גֶשֶׁם, וְנִשְׁמָע לְבָרִיּוֹת
 שְׁבַחוֹן. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (איוב כו)
 וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן. שְׁוֹדַי
 מִצַּד הַגְּבוּרָה הֵם בְּאִים. וּמִשּׁוּם
 זֶה (ומה אומר הקול ההוא? קול ה' על המים
 אל הכבוד וגו') אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים ה'
 עַל מִים רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוֹעֵם
 לֹא כְּתוֹב, אֵלָּא אֵל הַכְּבוֹד
 הִרְעִים, עַל יְדֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי אֱלִים.
 וְאֵין מִי שְׁמַפִּיר בְּשִׁבַח שֶׁל הַקּוֹל
 הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב מִי יִתְבוֹנֵן.

רַעִיא מְהִימָנָא

פֶּתַח הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, אוֹי
 לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם, שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב,
 סְטוּמֵי עֵינַיִם, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אֲבָרֵי
 הַגּוּף שֶׁלָּהֶם עַל מָה הֵם מִתְקַנְיִם,
 שְׁהֵרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (הַקְּנִיָּה),
 שְׁלֵשָׁה חִילוֹת כְּלוּלִים בּוֹ: אֶחָד
 - הַבֵּל, שֶׁהוּא לֵהב אֵשׁ, שְׁיּוֹצֵא
 מִן הַלֵּב וְנִחְלַק לְשִׁבְעָה הַבָּלִים

וְכַד נְחִית יְהוָה לְלֵבָא, לְגַפִּי אֲדַנִּי, מִתְחַבְּרִין דִּינָא
 בְּרַחֲמֵי בְּלָפָא. דְּאִיהוּ יֵאֱהוּדוֹנְהִי. וְכַד סְלִיק אֲדַנִּי
 לְפּוּמָא, דְּאֲדַנִּי שְׁפֵתֵי תִפְתַּח, לְקַבְּלָא יְהוָה בְּפּוּמָא,
 לְאַתְחַבְּרָא תְּמָן תְּרִין שְׁמָהֶן בְּחִבּוּרָא חֲדָא, יֵאֱהוּדוֹנְהִי,
 כְּגוּוֹנָא דְּמִתְחַבְּרָאן בְּלָפָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי
 מִתְנִיתִין, מִי שְׁאִין תּוֹכּוּ כְּכֹרוֹ אֶל יְכַנְס לְבֵית הַמְדַרְשׁ,
 אִי לִית לֹזֵן פּוּמָא וְלָפָא שׁוּיִן. (ע"ב רַעִיא מְהִימָנָא).

זוהר:

קִנְיָה שִׁית עֲזָקָאן בְּקִנְיָה, מִתְחַבְּרָאן כְּחֲדָא,
 וְאֵינוּן אֲקִרוּן בְּנֵי אֱלִים, מְפָקֵי רוּחָא
 לְנֹשֵׁבָא עַל עֲלָמָא. וְאַתְיִין מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה.
 וְכַד אֵינוּן מִתְחַבְּרִין כְּחֲדָא, אֵינוּן כְּגוּוֹנָא
 דְּשׁוֹפָר. וְאַלִּין אֲקִרוּ שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל
 שֶׁל יִצְחָק. אֱלִים בְּנֵי בֶשֶׁן, הָבוּ לֵיה' בְּנֵי אֱלִים.
 אֱלִים דְּיִצְחָק, וּמְפָקִין רוּחָא וְקִלְא. וְהֵהוּא
 קָלָא נְפִיק, וְאַעֲרַע בְּעַבֵּי מְטָרָא, וְאַשְׁתַּמַּע
 לְבְּרִייתָא לְבַר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב כו) וְרַעַם
 גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוֹנֵן. דְּוֹדַי מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה
 קָא אֲתִיִין. וּבְגִין דָּא (ס"א ומה אומר ההוא קלל, קול יי על
 המים אל הכבוד וגו') אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים יי עַל מִים
 רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוֹעֵם לֹא פְתִיב, אֵלָּא אֵל
 הַכְּבוֹד הִרְעִים, עַל יְדָא דְּבְנֵי אֱלִים. וְלִית מְאֵן
 דִּידַע בְּשִׁבְחָא דְּהֵאִי קָלָא, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב
 מִי יִתְבוֹנֵן.

רַעִיא מְהִימָנָא

פֶּתַח רַעִיא מְהִימָנָא וְאָמַר, ווי לֹזֵן לְבַנֵּי נֶשְׂא, דְּאֵינוּן
 אֲטִימִין לָפָא, סְטִימִין עֵינַיִן, דְּלֹא יְדַעִין אֲבָרִים
 דְּגוּפֵיהוֹן עַל מָה אֵינוּן מִתְקַנְיִן, דְּהֵא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 (נ"א קנ"ח) תְּלַת חִילוּן פְּלִילֵן בֵּיה, חַד הַבֵּל, דְּאִיהוּ לֵהב
 אֵשׁ, דְּנְפִיק מִן לָפָא וְאַתְפַּלֵּג לְז' הַבָּלִים, דְּאָמַר קַהֲלַת.
 תְּנִינָא, אוֹרֵי דְּעָאֵל לְגַבִּיהָ מְלַבֵּר. תְּלִיתָא, מִים דְּכַנְפֵי

שְׁאֵמֵר קִהְלֵת. שְׁנֵי - אֲוִיר שְׁנֹכְנֹס
בְּתוֹכוֹ מִבְּחוּץ. שְׁלִישֵׁי - מִים שֶׁל
כִּנְפֵי רֵאָה, שֶׁהֵם דְּבוּקִים בְּקִנְיָה.
וּמְשַׁלְּשֵׁת אֵלּוּ נַעֲשֶׂה קוֹל - מִים וְרוּחַ
וְאֵשׁ. וּמִתְחַלֵּק כָּל אֶחָד לְשִׁבְעָה, וְהֵם
שִׁבְעַת הַלְּבוּת, שִׁבְעָה אֲוִירִים, שִׁבְעָה
נִחְלִים.

וּבְאֲשֶׁר פּוֹגְעוֹת לְהַבּוֹת הַלֵּב בְּעַנְי
גֶשֶׁם, שֶׁהֵם כִּנְפֵי רֵאָה, דֶּרֶךְ קִנְיָה
הִרְאָה - זֶהוּ שְׁנֵאֵמֵר וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו
מִי יִתְבוּנֵן. שְׁבָה הַלֵּב מִבֵּין בְּבִינָה,
שֶׁהִיא פֶלֶב לְשִׁמְאֵלוֹ, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד
לְיִמִּין, מִים שֶׁל כִּנְפֵי רֵאָה. וְשֵׁם
חֶכְמָה, הַמַּחַ, וּמְנַנּוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
מַעֲנֵן גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנִזְלִים מִן
לְבָנוֹן, שֶׁהוּא לְבֵן הַמַּחַ, נִזְלִים עַל
הַקְּנָה שֶׁל הִרְאָה, אַחַר שֶׁעָלוּ עַנְי
הַבִּינָה לְגַבֵּי הַמַּחַ.

וְסוּד הַדָּבָר - (שם א) מִי זֹאת עֵלָה מִן
הַמַּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. וְזֶה עֶשֶׂן
הַמַּעֲרָכָה שְׁעוֹלָה מִן הַלֵּב לְמַחַ, שֶׁכָּל
הַרוּחֹת שֶׁל הָעוֹלָם לֹא מְזִיזוֹת אוֹתוֹ
מִמְקוֹמוֹ. חֶכְמָה - כ"ח מ"ה. כ"ח -
בְּלֵב. מ"ה - בְּמַחַ. קִנְיָה - תְּפִאֲרָת,
כְּלוּל שֵׁשׁ סְפִירוֹת. שֵׁשׁ מַדְרָגוֹת הֵן
לְכַסָּא, שֶׁהִיא אֲמָא. שֶׁתֵּרַד הַחֶכְמָה
אֶצְלָה מִן הַמַּחַ לְלֵב, שְׁבָה הַלֵּב
מִבֵּין. וּמִשּׁוֹם זֶה, (משלי ד) קִנְיָה חֶכְמָה
קִנְיָה בִּינָה. בּוֹ אֲבֵא יוֹרֵד, בּוֹ אֲבֵא
עוֹלָה. וְזֶהוּ סֵלֶם שִׁבּוֹ (עלים וְיָרְדִים בו)
עֵלִים - שְׁנִיִּם, וְיָרְדִים - שְׁנִיִּם.
וּבְחִבּוּר הַקְּדָמוֹן. (ע"ב)
זָהָר

וְשֵׁט - שֶׁפִּלַּע מֵאֲכָל, וּמִשֵּׁם נִכְנָס
לְכָל הָאֵיבָרִים, שֶׁהִיא (זֶה הוּא סוּד)
בְּמַדְרָגָה שֶׁל אֲשִׁים. אֲשִׁים הֵם
קְרָבִים מִיָּד, וּבּוֹלְעִים וְנוֹטְלִים כְּלִיל
(הכל) מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁכְּלִיל
לְאֲשִׁים. וְסוּד זֶה - (דברים יח) אֲשִׁי ה' וְנִחַלְתוּ יֵאֱכְלוּן. אֵלּוּ אוֹכְלִים
וּבּוֹלְעִים, וְהַשָּׂאָר לֹא אוֹכְלִים כָּף.
וְכָרַ בְּנֵי הָעוֹלָם (שְׁבַחוּן) לְבַד, לֹא
יִדְעִים אֵיךְ אוֹכְלִים וְלֹא הַסוּד

רֵיָאָה, דְּאֵינוֹן דְּבוּקִים בְּקִנְיָה. וּמִתְלַת אֲלִין אֲתַעֲבִיד
קוֹל, מִים וְרוּחַ וְאֵשׁ, וּמִתְפַּלֵּג כָּל חַד לְשִׁבְעָה,
וְאֵינוֹן שִׁבְעָה לְהַבִּים, שִׁבְעָה אֲוִירוֹת, שִׁבְעָה נִחְלִים.
וְכַד אַעֲרַעוּ לְהַבִּים דְּלִפְא, בְּעַבֵי מְטָרָא, דְּאֵינוֹן
כִּנְפֵי רֵיָאָה, אֲרוּחַ קִנְיָה דְּרֵיָאָה. הֵאֵי אִיהוּ וְרַעַם
גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוּנֵן. דְּבִיָּה לֵב מִבֵּין בְּבִינָה, דְּאִיָּהִי
כְּלִפְא לְשִׁמְאֵלָא, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לְיִמִּינָא, מִים דְּכִנְפֵי
רֵיָאָה. וְתַמָּן חֶכְמָה מוֹחָא, וּמְנִיָּה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
מַעֲנֵן גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן. דְּאִיָּהוּ לְבוּנָא
דְּמוֹחָא, נִזְלִים עַל קִנְיָה דְּרֵיָאָה. בְּתַר דְּאִסְתַּלְקוּ
עַנְנִים דְּבִינָה לְגַבֵי מוֹחָא.

וְרוּזָא דְּמִלָּה (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִי זֹאת עֵלָה מִן הַמַּדְבָּר
כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. וְדָא עֶשֶׂן הַמַּעֲרָכָה, דְּסִלִּיק
מִן לְפָא לְמוֹחָא. דְּכָל רוּחִין דְּעֵלְמָא, לֹא זִיזִין לִיָּה
מֵאֲתֵרִיָּה. חֶכְמָה: כח מ"ה. פּוֹחַ: בְּלִפְא. מָה:
בְּמוֹחָא. קִנְיָה: תְּפִאֲרָת, כְּלִיל שִׁית סְפִירָאָן. שִׁית
דְּרַגִּין אֵינוֹן לְכַרְסֵיָּא, דְּאִיָּהִי אִימָא. לְנַחְתָּא חֶכְמָה
לְגַבֵּה, מִן מוֹחָא לְלִפְא, דְּבָה לֵב מִבֵּין. וּבְגִין דָּא,
(משלי ד) קִנְיָה חֶכְמָה קִנְיָה בִּינָה. בִּיָּה אֲבֵא נַחִית. בִּיָּה
אֲבֵא סִלִּיק. וְהֵאֵי אִיָּהוּ סֵלֶם דְּבִיָּה (ס"א עוֹלִים וְיָרְדִים
בו) עוֹלִים תְּרִי, וְיָרְדִים תְּרִי. וּבְחִבּוּרָא קְדָמָאָה. (ע"ב)
רַעִיא מוֹחֵמָא).

זוהר:

וְשֵׁט דְּבִלַע מִיכְלָא, וּמִתַּמָּן עָאֵל לְכַלְהוּ
שְׁיִיפִין, דְּאִיָּהִי (ס"א דָא אִיָּהוּ רוּזָא) בְּדַרְגָּא
דְּאֲשִׁים. אֲשִׁים אֵינוֹן קְרָבִין מִיָּד, וּבּוֹלְעֵי
וְנוֹטְלֵי כְּלִיל (ס"א כִלָּא) מִגּוֹ אֲשָׁא עֵלְאָה,
דְּכְלִיל לְאֲשִׁים. וְרוּזָא דָא, (דברים יח) אֲשִׁי יי
וְנִחַלְתוּ יֵאֱכְלוּן. אֲלִין אֲכָלִין וּבּוֹלְעִין,
וְשָׂאָר לֹא אֲכָלִין הַכִּי.

וְכָרַ בְּנֵי עֵלְמָא (ס"א לְכַר) לְבַד, לֹא יִדְעִין אֵיךְ
אֲכָלִין, וְלֹאֹו רוּזָא דְּלֵהוֹן, אֲלָא דְּרַגִּין

שלהם, אלא מדרגות שבפנים הם יודעים, ולוקחים מהם. ושט אין לו בדיקה מבחוץ, שלא יודעים, אלא מבפנים יודעים ונוטלים עד שנכנסים לבית הטחינה, ונשחק ומתבשל. ולוקח הכל הפכד, כמו שנאמר. מאלו האשים יוצאות מדרגות שמקדימות ונוטלות מהפכד בראשונה (ומהוין אלו) הטוחנות, שאוכלים הקרבנות וטוחנים אותם. ועל זה משתרב בית המקדש פתוב, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו. אלו הטוחנות בתחלה.

בין שנטחן, הם שולטים עליהם, בולעים ונוטלים, ונקראים וש"ט. מדוע? אלא ושט, צורה של אות וא"ו, הוא ושט כפוף. ולאחר מכן משוטט לאכל ולשתות יין ומים, שנאמר (במדבר יא) שטו העם ולקטו. אכל לאכל, ושתיה של יין ומים, נסוף היין ונסוף המים.

בזה הושט נכנס, ונשאב בראה על ידי אלו השרפים (האיברים), בשלהבת שלהם לוקחים המשקה, ונקראים ראה בחבור אחד, ונשאב הכל בהם. וכל אלו לוקחים כל אחד ואחד כמו שראוי להם. ומשתרב בית המקדש נאמר, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו, כלם. שהמעטו דמותם ומזונם, ואין יום שאין בו קללה. הרים קולו רבי שמעון ואמר, אוי ירושלים עיר קדושה! אוי לעם שכל טובות אלו אבדו! שרים גבורים ממנים הקטינו דמותם. על זה בוכים החברים. אמרו, אוי רבי! פאשר תסתלק מן העולם, מי יגלה סודות סתומים עמקים פאלו, שלא נשמעו מימיו של שלמה המלך ועד עתה? אשרי הדור ששומעים מלים אלו, ואשרי הדור שאתה בתוכו! אוי לדור שישארו יתומים ממך!

דלגו אינון ידעין, ונטלין מנייהו. ושט לית ליה בדיקה מבחוץ, דלא ידעי, אלא מבפנים ידעי ונטלי עד דעאל לבי טוחנא, ואשתחיק ואתבשל. ונטיל פלא כבד כמה דאתמר. מאלין אשים נפקי דרגין, דאקדמי ונטלי מכבד בקדמיתא, (ומאן אינון אלין) הטוחנות, אכלי קרבנין וטחיני. ועל דא מדאתחרב בי מקדשא כתיב, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו. אלין טחינין בקדמיתא.

בין דאתטחנן, אינון דשליטי עלייהו, בלעי ונטלי, ואקרוין וש"ט. אמאי. אלא ושט, דיוקנא דוא"ו, (דף רל"ו ע"א) איהו ושט כפוף. ולבתר, שט למיכל משתיא, חמרא ומיא. דכתיב, (במדבר יא) שטו העם ולקטו. מיכלא למיכל, משתיא חמרא ומיא, נסוכא דיין, ונסוכא דמים.

בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה, אלין שרפים, (ס"א ש"פין) בשלהוביתא דלהון נטלי משתיא, ואקרוין ריאה, בחבורא חדא, ואשתאיב פלא בהון. וכל אלין, נטלין פל חד וחד, פדקא חזי ליה. ומדחרב בי מקדשא, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו כלהו. דאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו, ולית יומא דלית ביה מארה, ארים קליה רבי שמעון ואמר, ווי ירושלים קרתא קדישא, ווי לעמא דכל טבאן אלין אבדין, רברבן גיבירין ממנן אזעירו דיוקנייהו, על דא בכו חבריאי. אמרו, ווי רבי, פד תסתלק מן עלמא, מאן יגלה רזין סתימין עמיקין פאלין, דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלפא, ועד השתא. זפאה דרא דשמעין מלין אלין, וזפאה דרא דאנת בגווייה, ווי לדרא דישתארוין יתמין מנך.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

פְּתַח הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, וְהָרִי פְּתוּב וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם: וִילוֹן, רְקִיעַ. שְׁחָקִים, זְבוּל. מְעוֹן. מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. שְׂבָהֶם רַחֲמִים שְׁטוּחָנִים מִן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. וְאֵלּוּ נִקְרְאִים שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וְשִׁחְקָת מִמֶּנָּה הִדָּק, וְאֵינּוֹן נִצַּח וְהוּד, עַל־יְהוּ אֶתְמַר (יִשְׁעִיָּה מֵה) וְשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה.

וִילוֹן, דְּבִיָּה מְכַנֵּס עֲרֻבֵית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיְהוּ יִסוּד. דְּבִיָּה נִהְרִין שְׁמָשָׁא וְסִהָרָא, דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נִצַּח וְהוּד. וְעֵדוּת, בֵּין תַּפְּאֶרֶת וּמַלְכוּת. נִצַּח וְהוּד תְּרִין פְּלִגֵי גּוּפָא אֵינּוֹן, כְּגִוּוֹנָא דְּתִרִין תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֶתְקִרְיָאוּ שְׁחָקִים. תְּרִוּוּיָהוּ כְּחִדָּא ו'ו' אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מִסְטָרָא דְּשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוֹן תְּרִין טוּחְנוֹת, מִסְטָרָא דִּמְיָנָא.

נִצַּח וְהוּד - שְׁנֵי חֲצָאֵי גּוּף הֵם, כְּדִגְמַת שְׁנֵי תְּאוּמִים. וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרְאִים שְׁחָקִים. שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד אוֹת ו'ו' הֵם, מִן וְשֵׁט, מִצַּד הַשְּׁמָאֵל. וְהֵם שְׁתֵּי הַטּוּחְנוֹת, מִצַּד הַיָּמִין.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עֲצָמוֹת צַדִּיק יִסוּד עוֹלָם, מִדְּרַגְהָ שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל־יָהֳמֵר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. וְאֵינּוֹן לַחֵם אֶלָּא תוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (מִשְׁלֵי ט) לָכוּ לַחֲמֵי בְּלַחֲמֵי. וְהֵם אֲשֶׁכּוּלוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק. וְצַדִּיק עֵץ פָּרִי. וּבְגִלְלוּ נְאֻמָּר (בְּמִדְבָר יג) וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וּמִדּוּעַ בְּמוֹט? בְּגִלְלוּ שְׂאֵל הִיָּה שֵׁם צַדִּיק.

וּבְגִינְיָהוּ אֶתְמַר בֵּיהּ, (תְּהִלִּים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק, שֶׁהוּא עֵץ, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (בְּמִדְבָר יג) הִיָּשׁ בָּהּ עֵץ אֵם אֵין. אַעֲקְרוּ עֵץ דְּאִיְהוּ צַדִּיק, אֵלִין דְּאֶפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְגִרְמוּ, וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַל־יְהוּ אֶתְמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יִסוּד, בֵּיהּ סוּד, עֵץ אֵם אֵין. עֲקְרוּ עֵץ שֶׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שֶׁהוּצִיָּאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגִרְמוּ לָמָּה שְׁנֵאֲמַר וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

פְּתַח רְעִיא מְהִימְנָא וְאָמַר, וְהָא כְּתִיב, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִין אֵינּוֹן: וִילוֹן. רְקִיעַ. שְׁחָקִים. זְבוּל. מְעוֹן. מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. דְּבַהוּן רִיחִים דְּטוּחָנִים מִן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. וְאֵינּוֹן אֶקְרוּן שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וְשִׁחְקָת מִמֶּנָּה הִדָּק, וְאֵינּוֹן נִצַּח וְהוּד, עַל־יְהוּ אֶתְמַר (יִשְׁעִיָּה מֵה) וְשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה.

וִילוֹן, דְּבִיָּה מְכַנֵּס עֲרֻבֵית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיְהוּ יִסוּד. דְּבִיָּה נִהְרִין שְׁמָשָׁא וְסִהָרָא, דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית א) וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נִצַּח וְהוּד. וְעֵדוּת, בֵּין תַּפְּאֶרֶת וּמַלְכוּת. נִצַּח וְהוּד תְּרִין פְּלִגֵי גּוּפָא אֵינּוֹן, כְּגִוּוֹנָא דְּתִרִין תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֶתְקִרְיָאוּ שְׁחָקִים. תְּרִוּוּיָהוּ כְּחִדָּא ו'ו' אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מִסְטָרָא דְּשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוֹן תְּרִין טוּחְנוֹת, מִסְטָרָא דִּמְיָנָא.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. (שְׁמוֹת יג) עֲצָמוֹת צַדִּיק יִסוּד עֵלְמִין, דְּרַגְא דִּיוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל־יְהוּ אֶתְמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי. וְלִית לַחֵם, אֶלָּא אוֹרִיָּתָא, (מִשְׁלֵי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְּלַחֲמֵי. וְאֵינּוֹן: אֲשֶׁכּוּלוֹת דְּצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ פָּרִי. וּבְגִינְיָהוּ אֶתְמַר, (בְּמִדְבָר יג) וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וְאֶמְאִי בְּמוֹט. בְּגִין דְּלָא הִיָּה תַּמָּן צַדִּיק.

וּבְגִינְיָהוּ אֶתְמַר בֵּיהּ, (תְּהִלִּים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק, דְּאִיְהוּ עֵץ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, (בְּמִדְבָר יג) הִיָּשׁ בָּהּ עֵץ אֵם אֵין. אַעֲקְרוּ עֵץ דְּאִיְהוּ צַדִּיק, אֵלִין דְּאֶפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְגִרְמוּ, וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַל־יְהוּ אֶתְמַר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יִסוּד, בֵּיהּ סוּד, עֵץ אֵם אֵין. עֲקְרוּ עֵץ שֶׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שֶׁהוּצִיָּאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגִרְמוּ לָמָּה שְׁנֵאֲמַר וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

וְעַל הַמְּרַגְלִים נְאֻמָּר, סַחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק שֶׁהוּא יִסוּד, בּוֹ סוּד, שֶׁהוּא יֵין הַמְּשֻׁמֵּר בְּעֲנָבֵי מִשְׁשֶׁת

ימי בראשית. שהם שש מדרגות של האות ו'. והם שרפים, אותיות ו' ו', שנאמר (ישעיה ו) שש כנפים לאחד. מהשמאל. ואלו המוציאים מים - מהימין. וצמאים בשלהבת שלהם מצד הגבורה ושואבים מצד החסד. ועליהם נאמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, מצד העמוד האמצעי, שנושבים על הלב, שהוא מדרגה עשירית ברוח הקדש, שהוא ביניהם. והוא אות ו', אות בצבא שלו, כלול ו' פרקים של שתי שוקים, שכתוב בהן (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש, וזה צדיק אות ברית.

ו' עליונה - תפארת. בין ששה פרקים של שתי זרועות. ומשום זה ו' ו', גוף וברית שנחשבים כאחד. והם (שמות כה) פרשי כנפים למעלה, כנגד ו' עליונה שעליהם. ומצדה נקראים נביאי אמת. סככים בכנפיהם על הברית, שהיא אות ו' שניה, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ומשום זה נצח והוד טוחנים מן לצדיקים, שהם מצד של צדיק יסוד עולם, שהוא ביניהם. ומשום זה נקראים טוחנות. ומצד של הושט נאמר, (במדבר יא) שטו העם ולקטו, אותם המלקטים פסקים של המשנה. וטחנו ברחים - מפאן, מי שמוציא דבורים של תורה, צריך לטחנם בשנים ולהוציא דבורים שלמים, ואלו הדבורים נקראים שלמים. ואחרים, אותם שהם שוטים, שאוכלים דבורים בהלעטה ולא טוחנים אותם בטוחנות שלהם ובשנים, מה כתוב בהם? (שם) הפשר עודנו בין שניהם [וגו'] ואף ה' חרה בעם. שהם משרש של מי שנאמר עליו (בראשית כה) הלעיטני נא. ונצח והוד נקראים כרובים.

ושמונה הם: חכמה, בינה, גדלה, גבורה, תפארת, מלכות, נצח, הוד. צדיק עטרה על ראשו, שהוא אין לו זוג. ומה העטרה שלו? כתר עליון. ובגללו פרשהו בעלי המשנה,

דאיהו יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. דאינון ו' דרגין דאת ו'. ואינון שרפים, ו' ו', (ישעיה ו) שש כנפים לאחד. משמאלא. ואינון אפיקו מים מימינא. וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה, ושואבין מסטרא דחסד.

ועליהו אתמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דנשבין על לבא, דאיהו דרגא עשירא ברוחא דקודשא, דאיהו ביניהו. ואיהו ו', אות בצבא דיליה, כליל ו' פרקין דתריין שוקין, דכתיב בהו (שיר השירים ה) שוקיו עמודי שש, ודא צדיק אות ברית.

ו' עלאה, תפארת. בין שית פרקין דתריין דרועין. ובגין דא, ו' ו', גוף וברית חשבינן חד. ואינון (שמות כה) פרשי כנפים למעלה, לקבל ו' עלאה עליהו. ומסטריה, אתקריאו נביאי האמת. סככים בכנפיהם על ברית, דאיהו ו' תניינא, (משלי י) וצדיק יסוד עולם. ובגין דא, נצח והוד, טוחנים מן לצדיקיא, דאינון מסטרא דצדיק יסוד עולם, דאיהו ביניהו. ובגין דא אתקריאו טוחנות.

ומסטרא דושט, (במדבר יא) שטו העם ולקטו, אינון לקוטות דפסקות דמתניתא. וטחנו ברחים, מהכא, מאן דאפיק מלין דאורייתא, צריך למטחן לון בשניים, ולאפקא מלין שלימין, ואינון מלין אתקריאו שלמים. ואוחרנין, דאינון שטיין, דאכלין מלין בהלעטה, ולא טוחנין לון בטוחנות דלהון ובשינהון, מה פתיב בהו, (במדבר יא) הפשר עודנו בין שניהם ואף יי חרה בעם, דאינון, מגזעא דמאן דאמר (בראשית כה) הלעיטני נא. ונצח והוד אתקריאו כרובים.

ותמנינא אינון: חכמה, בינה, גדלה, גבורה, תפארת, מלכות, נצח, הוד. צדיק, עטרה על רישיה. דאיהו לית ליה זוג. ומאי עטרה דיליה. כתר עליון. ובגיניה (דף רל"ו ע"ב) אוקמוה מארי מתניתין, העולם

העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. וזהו שבארו, אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא, לכל הימים נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. אות ע' גדולה, ואות ד' גם כן. וסימן זה - עד. וזהו שכתוב (שמואל א-יב) עד ה' בככם. נשארו אותיות ש"מ. מ' פתוחה. מה הטעם לא סתומה? משום שם סתומה היא מלך (עולם) עליון. מ' פתוחה היא מלך (עולם) תחתון. אותיות אחרות נשארו א' ח', עליהן כתוב (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר.

מצאנו בספרו של רב המנונא סבא, כל מי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזמנת לו מלמעלה מסוד אותיות אלו - ש"מ מצד זה, א"ח מצד זה. ומצרף האותיות - למפרע (שדי) מתחיל, ובאשר (חיים) מסים. וסימנם: אש"מ"ח, שנאמר (תהלים קד) אנכי אשמח בה'. ממש. זה יחוד הקדוש. ויפה הוא. וכך הוא בספרו של חנוף, שאמר כמו זה, שמי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזמנת לו מלמעלה.

עוד יש בו אותיות ש"מ, שנכלל מן ע' גדולה. אלו שבעים שמות בסוד האבות הקדושים, וזהו שמע - שם ע'. ישראל, ה', אלהינו, ה' - אלו ארבעה בתי התפלין שמאחד אותם א"ח. אותו שאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. אות ד' - זה קשר של תפלין, שהיא אחוזה בהם. סוד לחכמים נאמר, שלא לגלות. שתק רבי שמעון. בכה וחיך. אמר, אמר, שהרי ודאי עת רצון נמצא, ואין פדור זה עד שיבוא מלך המשיח, שיהיה להם רשות לגלות.

הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. והיינו דאוקמוה, אמרה שבת קמי קדשא בריך הוא, לכלהו יומי נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. ע' רבבא, ד' אוף הכי. וסימנא דא עד. היינו דכתיב, (שמואל א יב) עד יי בככם. אשתארו אוןון ש"מ, מ' פתוחה. מאי טעמא לא סתימא, בגין דם סתימא, מלפא (ס"א עלמא) עלאה. מ' פתיחא, מלפא (ס"א עלמא) תתאה. אוןון אחרנין, אשתארו א"ח, (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר פתיב.

אשבהנא בספרא דרב המנונא סבא, כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא, מרזא דאוןון אליון, ש"מ מהאי סטרא. א"ח, מהאי סטרא. ומצרף אוןון, למפרע (שדי) שרי, ובמישר (חיים) סיים. וסימן אשמח. דכתיב, (תהלים קד) אנכי אשמח ביי. ממש. דא יחודא קדישא. ושפיר איהו. והכי הוא בספרא דחנוף, דאמר פי האי גוונא, דמאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא.

הו אית ביה ש"מ, דאתפליל מן ע' רבבא. אליון שבעין שמהן ברזא דאבהן קדישין, ודא הוא שמע: שם ע'. ישראל, יי, אלהינו, יי, אליון ארבע בתי תפלין, דאחיד לון א"ח. ההוא דאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. ד': דא קשר של תפלין, דהיא אחידת בהו. רזא לחכימין אתמסר, דלא לגלאה. שתיק רבי שמעון. בכה וחיך, אמר, אימא, דהא ודאי רענא אשתכח, ולית פדרא דא עד דיייתי מלפא משיחא, דיהא רשו לון לגלאה.

שְׁתֵּי רְצוּעוֹת יוֹצְאוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, סוּד שֶׁל שְׁתֵּי יָרֵכִים שְׁלֹמֶטָה שֶׁל זֶה הָא"ח, שְׁנֵבִיאֵי הָאֵמֶת אַחוּזִים בּוֹ. שְׁהָרִי מִלְמַעְלָה יוֹצְאִים שְׁתֵּי רְצוּעוֹת, סוּד שֶׁל שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, מִימִין וּמִשְׂמָאל. וְאוֹת דְּל"ת אַחוּזָה בְּהֵן. לְבִסּוֹף יוֹרְדָת, וְנִתְפָּשְׁטוּ שְׁתֵּי הַיָּרֵכִים לְמִטָּה. כִּינּוּן שֶׁהִיא אַחוּזָה לְמַעְלָה כְּמוֹ שְׁצָרִיף, יוֹרְדָת לְמִטָּה לְהִתְאַחֵד עִם עַמָּה. וְכַאֲשֶׁר הִיא מִתְאַחֶדֶת, נִאֶחְזָת בְּסוֹף הַיָּרֵכִים, וְסִימָן שֶׁל אוֹת יו"ד בְּרִית קֹדֶשׁ עֲלֶיהָ מִלְמַעְלָה. אִזּוֹ הִיא אַחוּזָה בְּיַחְוָד אֶחָד.

יו"ד זֶהוּ סוּד הַבְּרִית, (ועל דה) כֹּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית זוֹ, הוּא נֶשְׁמָר לְמַעְלָה, וְנֶשְׁמָר לְמִטָּה. (מנן לנו) מִפְּנֵחָס, מִשּׁוּם שֶׁהוּא קָנָא עַל בְּרִית זוֹ, נִצּוּל מִן הַדִּין הָעֲלִיּוֹן וּמִן הַדִּין שְׁלֹמֶטָה, וּמִשּׁוּם זֶה נִרְשָׁמָה אוֹת יו"ד זוֹ בְּתוֹכוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.

יו"ד זוֹ צָרִיף שֶׁלֹא תִפְרָד כֻּלָּל מִתּוֹף תִּפְלָה שֶׁל יָד, שֶׁלֹא תִעָשֶׂה פְּרוּד. וְכֹל שֶׁמְחַה שְׁלָה הִיא בְּזוֹ הָאוֹת יו"ד. יו"ד זוֹ הִיא בְּזִכְרָה, וְלֹא בְּנִקְבָה. הוּא צָדִיק, וְהִיא צָדִק. וּמִשּׁוּם זֶה מִתְקַרְבֶּת אֶצְלָה, וּמִי שְׁמַרְחִיק אוֹתוֹ מִמְקוֹם זֶה, רְחוֹק הוּא מִהֶעֱנַג שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּזִכְרָה הוּא צָדִיק, וְהִיא צָדִק בְּלִי אוֹת יו"ד. הוּא אִישׁ, וְהִיא אִשָּׁה, בְּלִי יו"ד. וּמִשּׁוּם זֶה שֶׁמְחַה (תשובה) שְׁלָה לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ וּלְהִתְעַנֵּג עִמָּה. מִי שְׁמַרְחִיק עִנְיָן זֶה, יִרְחִיקוּ אוֹתוֹ מִהֶעֱנַג שֶׁל מַעְלָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד וְגו'.

בֹּא וְרֵא, פְּנֵחָס עֹמֵד בְּפָנַי דִּין תִּקְיָה שֶׁל יִצְחָק, וְסִתֵּם פְּרָצָה, בְּגַלְלֵל זֶה הַשְּׁלִיִּם לְגַבֵּי פְּנֵחָס סוּד

תִּרְיִן רְצוּעֵינִי נִפְקִין, מִסְטָרָא דָא וּמִסְטָרָא דָא, רְזָא דְתִרְיִן יָרֵכִין דְלִתְתָא דְהָאִי א"ח, דְנִבְיָאֵי קְשׁוּט אַחִידָן בְּהוּ. דְהָא מִלְעִילָא נִפְקִין תִּרְיִן רְצוּעֵינִי, רְזָא דְתִרְיִן דְרוּעֵינִי, מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא, וְדָל"ת אֶתְאַחִידֶת בְּהוּ. לְבִתָּר נַחְתָּא, וְאֶתְפָּשְׁטוּ יָרֵכִין לְתַתָּא. כִּינּוּן דְהִיא אֶתְאַחִידֶת לְעִילָא בְדָקָא יָאוֹת, נַחְתָּא לְתַתָּא, לְאֶתְאַחֶדָא בְּאֶכְלוּסָהָא. וְכַד אִיהִי אֶתְאַחֶדֶת, אַחִידָא בְּשְׁפוּלֵי יָרֵכִין, וּרְשִׁימוּ דִיּוֹד בְּרִית קֹדֶשׁ עֲלָה מִלְעִילָא, כְּדִין אִיהִי אֶתְאַחֶדֶת בְּיַחְוָד אֶחָד.

יו"ד דָּא אִיהִי רְזָא דְבְרִית, (ועל דא) כֹּל מֵאֵן דְנִטָּר בְּרִית דָּא, אִיהוּ אֶשְׁתְּזִיב לְעִילָא, וְאֶשְׁתְּזִיב לְתַתָּא. (מנן לו) פְּנֵחָס, בְּגִין דְאִיהוּ קָנִי עַל בְּרִית דָּא, אֶשְׁתְּזִיב מִן דִּינָא עֲלָאָה, וּמִן דִּינָא דְלִתְתָּא, וּבְגִין כֶּף אֶתְרָשָׁם יו"ד דָּא בְּגוּוִיָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב, פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.

יו"ד דָּא, אֶצְטָרִיף דְלֹא יִתְעַדִּי כֻּלָּל מִגּוֹ תִפְלָה דִיד, דְלֹא יַעֲבִיד פְּרוּדָא. וְכֹל חֲדוּה דִילָהּ, בְּהָאִי י'. אִיהוּ יו"ד דָּא בְּדַכּוּרָא אִיהִי, וְלֹא בְּנוֹקְבָא, אִיהוּ צָדִיק, וְאִיהִי צָדִק. וּבְגִין כֶּף, אֶתְקַרִיבֶת בְּהִדָּה, וּמֵאֵן דְרַחִיק לִיָּה מֵאֶתְרָ דָּא, רַחִיק הוּא מִהֶעֱדוּנָא דְעֲלָמָא דְאֶתִּי.

בְּדַכּוּרָא אִיהוּ צָדִיק, וְאִיהִי צָדִק בְּלֹא יו"ד. אִיהוּ אִישׁ. וְאִיהִי אִשָּׁה, בְּלֹא יו"ד. וּבְגִין כֶּף חֲדוּה (נ"א תיובתא) דִילָהּ, לְאֶתְקַרְבָּא בְּהָ, וְלֹא תִעַדְנָא בְּהִדָּה. מֵאֵן דְרַחִיק עֵדוּנָא דָּא, יִרְחִקוּן לִיָּה מִהֶעֱדוּנָא דְלְעִילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד וְגו'.

תָּא חֲזִי, פְּנֵחָס קָאִים קָמִי דִינָא תִקְיָפָא דִיִּצְחָק, וְסִתֵּם פְּרָצָה, בְּגִין כֶּף אֶשְׁלִיִּם לְגַבֵּי פְּנֵחָס רְזָא דִיִּצְחָק. קָם קָמִי פְּרָצָה דְכְתִיב, (תהלים קו)

של יצחק. עמד בפני פרצה, שכתוב (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלל. עמד בפרצה לפני דין של יצחק כדי להגן על ישראל. (פנחס) עמד בפני דין התקוף של יצחק להגן עליהם על ישראל, שכתוב (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלל. מהו ויעמד? שעמד בפרץ בפני דין של יצחק, בגלל זה השלים לפנחס טוד של יצחק). ועל זה כלול זה בזה בחשבון.

ואם תאמר, חשבון זה לא תלוי אלא בעינים שלה, וכאן החשבון למעלה ביצחק - אלא ודאי כף הוא, משום שייצחק תלוי ומשתמש (ונמשך) באותו מקום שהם עינים, ששם דנים דינים של כל העולם, שהרי העינים שלה הם שבעים פסאות, מקום דיני העולם, ונקראים סנהדרין. ועל כן הכל אחד, משום שייצחק ואלו הולכים כאחד, והכל יפה.

פנחס זה יצחק, ועמד פנחס ודן דין, ומתלבש בגבורה חזקה, שהוא שמאל. ומשום זה זכה לימין. פאן נכלל שמאל בימין. השיב את חמתי, מהו השיב את חמתי? אלא אלו הם שלשה ממנים של הגיהנם: משחית, אף, וחמה. (אחד על שפיכות דמים, אחד על גלוי עריות, ואחד על עבודה זרה). משום שראה אותו חמה שהיה מתפשט ונמשך מצדו של יצחק, מה עשה? התלבש הוא ביצחק, ואחז באותה חמה כמי שאחז בחברו והשיב אותו לאחוריו.

ואז דן דין, ועשה דין. דן דין - שכל בועל ארמית קנאים פוגעים בו. ועשה דין - שכתוב וידקר את שניהם. ועל זה כתוב פאן, השיב את חמתי. וכתוב שם (איכה ב) השיב אחר ימינו מפני אויב. מה שם לאחוריו, כף גם פאן לאחוריו. ועל זה אות יו"ד של פינחס פאן, יו"ד של יצחק. והכל הוא מעל בני ישראל. שפאשר

ויעמד פנחס ויפלל. קם בפרצה קמי דינא דיצחק, בגין לאגנא עלייהו דישראל. (ס"א פנחס קאים קמי דינא תקיפא ויצחק לאגנא עלייהו דישראל. דכתיב, (תהלים קו) ויעמד פנחס ויפלל. מאי ויעמד, דקם בפרצה קמי דינא דיצחק, בגין כף אשלים לבני פנחס רוא דיצחק). ועל דא כליל דא בדא בחושבנא.

ואי תימא, הא חשבנא לא תליא אלא בעינין דילה, והכא חשבנא לעילא ביצחק. אלא ודאי הכי הוא, בגין דיצחק תליא ואשתמשא (ס"א ואתמשא) בההוא אתר דאינון עיינין, דתמן דיינין דינין דכל עלמא, דהא עיינין דילה, אינון שבעין קתדראין, אתר דדינין דעלמא, ואקרוין סנהדרין. ועל דא כלא חד, בגין דיצחק ואינון פחדא אזלין, וכלא שפיר.

פנחס דא יצחק, וקם פנחס ודאין דינא, ומתלבש בגבורה תקיפא דאיהו שמאלא. ובגין כף זכה לימינא. הכא אתכליל שמאלא בימינא. השיב את חמתי, מאי השיב את חמתי. אלא אלין אינון ג' ממונים דגיהנם: משחית, אף, וחמה. (ד"א חד על שפיכות דמים, חד על גלוי עריות, וחד על עבודה זרה). בגין דחמא ההוא חמה, דהיה פשיט ואתמשך מסטרא דיצחק, מה עבד, אתלבש איהו ביצחק, ואחיד בההוא חמה, פמאן (דף רל"ז ע"א) דאחיד בחבריה, ואתיב ליה לאחורא.

וכדין דן דינא, ועביד דינא. דן דינא, דכל בועל ארמית קנאין פוגעין בו. ועביד דינא, דכתיב וידקור את שניהם. ועל דא כתיב הכא, השיב את חמתי. וכתיב התם, השיב אחר ימינו מפני אויב, מה להלן לאחורא, הכי נמי לאחורא. ועל דא יו"ד דפינחס הכא, יו"ד דיצחק. וכלא הוא מעל בני ישראל, דכד חמא ההוא חמה,

רָאָה אוֹתוֹ חֲמָה, רָאָה אוֹתוֹ שְׁהִיָּה יוֹרֵד עַל רְאֵשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
 מָה רָאָה? רָאָה אוֹת מ', אוֹת זוֹ שְׁהִיָּתָה טְסָה בְּרִקְיעַ, וְזֶהוּ סִמְּן שֶׁל מְלֶאֱךָ הַמּוֹת שְׂרוּצָה לְהַבְנוֹת בְּאוֹת נְאוֹ וְאוֹת ת'. מָה עָשָׂה פְּנִיחַס? שְׁהִיָּה מִתְּלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, אֲזַי נִטַּל מ' הֵהִיא, וְחִטֵּף אוֹתוֹ, וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמּוֹ. פִּינּוֹן שָׂרָאָה מְלֶאֱךָ הַמּוֹת שֶׁפְּנִיחַס חִטֵּף לוֹ אוֹת מ' הֵהִיא עִמּוֹ, מִיָּד שָׁב לְאַחֲרָיו. מָה הִטְעַם? מִשּׁוֹם שֶׁפָּאָשֵׁר קָנָא פְּנִיחַס בְּלָבוֹ, הִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, וְהִתְעַלָּה לְהִיּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן מְאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְכַף עוֹלָה שְׁמוֹ בְּמֵאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְכַף עוֹלָה יֶצְחָק. פִּינּוֹן שָׂרָאָה לְאוֹת מ' עָפָה בְּרִקְיעַ, חִטֵּף אוֹתָהּ וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמּוֹ, וְנִעְשָׂה מִיָּד מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ.

מִשּׁוֹם שְׁאוֹת מ' הִיָּתָה סִמְּן רֵאשׁוֹן לְאָדָם הֵרֵאשׁוֹן לְבָנוֹת מוֹת עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוֹם שְׁאוֹת זוֹ הִיָּתָה טְסָה עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, בְּשִׁעָה שֶׁפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהָיוּ מְחַכּוֹת אוֹתֵיּוֹת ו"ת בְּזִמְנָן שֶׁפְּתוּב וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתִּפְקַחְנָה. אֲזַי נִבְּנָה מוֹת עַל הָעוֹלָם.

פְּנִיחַס הָיָה נִרְאָה לוֹ עַכְשָׁו אוֹתָהּ אוֹת מ', עָף עַל רְאֵשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאִיךָ רָאָה אוֹתוֹ? רָאָה צִוְרַת אוֹת מ' פְּתוּחָה, מְלֶאֱךָ דָם. פִּינּוֹן שָׂרָאָה אוֹתוֹ, אָמַר: זֶה וְדָאֵי סִמְּן שֶׁל מְלֶאֱךָ הַמּוֹת. מִיָּד חִטֵּף אוֹתָהּ, הִזְכִּיר עֲלֶיהָ שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, וְהוֹרִיד לְאוֹתָהּ הָאוֹת אֶצְלוֹ. וְזֶה שְׁהִיָּה בְּגִימְטְרִיא מְאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, הִצְטַרֵּף לְהִיּוֹת מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. וְאֲזַי נִבְּנָה וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל זֶה פְּתוּב, מִעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקָנָאוּ אֶת

חֲמָא לִיָּה דְהָוָה נְחִית עַל רִישֵׁיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל.
 מְאֵי חֲמָא. חֲמָא מ', אֶת דָּא דְהָוָה טָאס בְּרִקְיעָא, וְדָא הוּא סִמְּנָא דְמְלֶאֱךָ הַמּוֹת,
 דְּבַעֲיָא לְאַתְבְּנָאָה בְּאֵת וְאוֹת ת'. מָה עֲבַד פְּנִיחַס. דְהָוָה מִתְּלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, כְּדִין נְטִיל הֵהוּא אֶת מ', וְחִטֵּף לִיָּה, וְחִבֵּר לִיָּה בְּהַדְיָה. פִּינּוֹן דְחֲמָא מְלֶאֱךָ הַמּוֹת, דְפְּנִיחַס חִטֵּף לִיָּה לְהֵהוּא מ' בְּהַדְיָה, מִיָּד תָּב לְאַחֲרָא.

מְאֵי טְעָמָא. בְּגִין דְכַד קָנִי בְּלִבִּיהּ פִּינִיחַס, אֶתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, וְאֶסְתַּלַּק לְמַהוּי בְּחוֹשְׁבְּנָא בְּמֵאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְהָכִי סְלִיק שְׁמִיָּה בְּמֵאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, וְהָכִי סְלִיק יֶצְחָק. פִּינּוֹן דְחֲמָא לְאֵת מ' טָאס בְּרִקְיעָא, חִטֵּף לִיָּה, וְחִבֵּר לִיָּה בְּהַדְיָה וְאֶתְעֵבִיד מִיָּד מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ.

בְּגִין דְאוֹת מ' הָוָה סִמְּנָא קְדָמָאָה לְאָדָם הֵרֵאשׁוֹן, לְמַבְנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא, בְּגִין דְאֵת דָּא הָוָה טָאס עַל רִישֵׁיהּ דְאָדָם, בְּשִׁעָתָא דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהָוָה מְחַכָּא ו"ת, בְּזִמְנָא דְכְּתִיב, וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתִּפְקַחְנָה. כְּדִין אֶתְבְּנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא.

פְּנִיחַס הָוָה חֲמֵי לִיָּה הַשְּׁתָא הֵהוּא אֶת מ', טָאִיס עַל רִישֵׁיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל. וְהִיאָךְ חֲמָא לִיָּה. חֲמָא דְיוֹקְנָא דְמ' פְּתוּחָה, מְלִיא דְמָא. פִּינּוֹן דְחֲמָא לִיָּה, אָמַר הָא וְדָאֵי סִמְּנָא דְמְלֶאֱךָ הַמּוֹת, מִיָּד חִטֵּף לָהּ, אֲדַכְּרַ עֲלָהּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ, וְנְחִית לְהֵאֵי אֶת לְגַבִּיָּה. וְזֶה דְהָוָה מְאֵתִים וּשְׁמוֹנָה, אֶתְצַרִּיף מְאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. כְּדִין וַיִּקַּח רִמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב מִעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקָנָאוּ אֶת קְנָאֵתִי, דְקָנִי לְשְׁמָא קְדִישָׁא, דְהוּוּ מְחַבְּרִין לִיָּה בְּרֵשׁוֹ אַחֲרָא. בְּתוּכָם, מְאֵי בְּתוּכָם. בְּגִין דְהָוָה אֲזִיל קְנָאֵתִי. שְׁקָנָא לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ, שְׁהָיוּ מְחַבְּרִים לוֹ בְּרֵשׁוֹת אַחֲרָת. בְּתוּכָם, מְהוּ בְּתוּכָם? מִשּׁוֹם

שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ וּבֹא בְּתוֹךְ כְּמֵה
הַמּוֹנִים וְכִמְה חֲשׂוּבִים, וּמִסֵּר
עֲצָמוֹ לְמִיתָה בִּינְיָהֶם. אֲבָל
בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ מ' הִיָּה
אוֹתָהּ קִנְיָה שְׁקֵנָא.

מֵה טַעַם אוֹת מ'? מִשׁוּם שְׁהִיא
סִימֵן שֶׁל מוֹת, הִיא סִימֵן שֶׁל מ'
מִלְקִיּוֹת. הִיא סִימֵן שֶׁל ד' מִיתוֹת
בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם עָלָה וַיֵּרֵד, וַיֵּרֵד
וְעָלָה. עָלָה לִמ', וַיֵּרֵד לְד'. יֵרֵד
מִד', שֶׁהֵם ד' רוּחוֹת שֶׁנִּפְרְדוֹת
מִתּוֹךְ זָכַר וּנְקֵבָה מִהִשְׁמָעָה,
וּבְגִלְלוֹן ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם
עוֹלִים לִמ'. כְּלוּמַר, מ' סִימְנִים
וְכֻלִּים שֶׁל מִלְאָךְ הַמּוֹת. וְזֶה לְקַח
פְּנִחָס וְעַמֵּד בְּתוֹךְ מ', וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקִנְיָתִי.

וְכִי אֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִחָס אֶת חֲמַתוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִרִי כְּתוּב
וַיְהִי הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה וְגו' ? אִם
לֹא מֵת אֶחָד מֵהֶם, הֵייתִי אוֹמֵר
הִשִּׁיב חֲמַתִּי, אֲבָל כִּינּוֹן שֶׁכָּל אֱלוֹ
מֵתוֹ, מֵה טַעַם הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי
וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ?

אֲלֵא וְדַאי בְּרוּר הַדְּבָר: אוֹי לוֹ
לְכֹן אֲדָם שְׁפוּגָם זָרְעוּ! אוֹי לוֹ
לְמִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר זָרְעוֹ כְּמוֹ
שֶׁצָּרִיךְ! חֵס וְשְׁלוֹם שְׁאִפְלוּ אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל מֵת, אֲלֵא שְׁבֻט שְׁמַעוֹן,
כַּאֲשֶׁר בָּאוּ אוֹתָם עָרֵב רַב,
הִתְעַרְבוּ בְּנָשִׁים שֶׁל שְׁבֻט שְׁמַעוֹן
לְאַחַר שֶׁהִתְגַּיְרוּ, וְהוֹלִידוּ בָנִים -
מֵהֶם מֵתוּ בַּעֲגָל, וּמֵהֶם מֵתוּ
בַּמַּגֵּפָה, וְאַחֲרֵים מֵתוּ כָּאֵן, אֱלוֹ
שְׁנֵשְׁאָרוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיְהִי
הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה. אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא
כְּתוּב, אֲלֵא הַמֵּתִים, מֵתִים שֶׁכָּבַר
הָיוּ.

וּמִשׁוּם שֶׁנִּשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל וְכָל
אוֹתָם זָרַע קְדוֹשׁ, נִמְנוּ כָּלֶם,
מִשׁוּם שֶׁלֹּא חִסֵּר אֶפְלוּ אֶחָד
מֵהֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב וְלֹא כְלִיתִי
אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - מֵעַל

וְעַל בְּגוֹ כְּמֵה אוֹכְלוֹסִין, כְּמֵה רַבְרָבִין, וּמִסֵּר
גְּרַמְיָה לְמוֹתָא בִּינְיָהוּ. אֲבָל בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹךְ מ',
בְּתוֹךְ מ' הָיָה הוּא קִנְיָה דְקִנְיָ.

מֵאִי טַעַמָא מ'. בְּגִין דְּאִיְהִי סִימְנָא דְמוֹת,
אִיְהִי סִימְנָא דִמ' מִלְקִיּוֹת. אִיְהִי סִימְנָא
דְד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתְמַן סְלִיק וְנַחֲתָה, נַחֲתָה
וְסְלִיק, סְלִיק לִמ', וְנַחֲתָה לְד'. נַחֲתָה מִד', אֵינּוֹן
ד' רוּחִין, דְּמִתְפָּרְשֵׁן מִגּוֹ דְכָר וְנוֹקְבָא
מִמְסָאבוּתָא, וּבְגִינְיָהוּ ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין.
וּמִתְמַן סְלִיקִין לִמ'. וְהֵינּוּ מ' סִימְנָא וּמֵאֲנִין
דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת. וְדַא נְטִיל פְּנִחָס, וְקָם בְּתוֹךְ
מ', וְעַל דָּא וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי.
וְכִי הָאֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִחָס חֲמַתִּיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְהִכְתִּיב וַיְהִי הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה וְגו',
אִי לֹא מִית חַד מִנְיָהוּ, הָיָה אֲמִינָא הִשִּׁיב אֶת
חֲמַתִּי, אֲבָל כִּינּוֹן דְּכָל הַנִּי מֵיתוֹ, מֵאִי טַעַמָא
הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
אֲלֵא וְדַאי בְּרִירָא דְמִלָּה, וְוִי לִיָּה לְבַר נֶשׁ
דְּפָגִים זָרְעִיָה, וְוִי לִיָּה לְמֵאן דְּלֹא נְטִיר
זָרְעִיָה כְּדָקָא יָאוּת, חֵס וְשְׁלוֹם דְאַפִּילוּ חַד
מִיִּשְׂרָאֵל מֵית, אֲלֵא שְׁבֻטָא דְשְׁמַעוֹן, כִּד אֲתִי
אֵינּוֹן עָרֵב רַב, אֲתַעְרְבוּ בְּנָשִׁין דְשְׁבֻטָא
דְשְׁמַעוֹן, בְּתַר דְאַתְגַּיְרוּ, וְאוֹלִידוּ בָנִין, מְנַהוֹן
מֵיתוּ בַּעֲגָל, וּמְנַהוֹן מֵיתוּ בְּמוֹתָנָא, וְאַחֲרַנִּין
מֵיתוּ הַכָּא, אֵינּוֹן דְאַשְׁתָּאָרוּ. הִדָּא הוּא דְכְתִיב,
וַיְהִי הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה, אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא כְתִיב,
אֲלֵא הַמֵּתִים, מֵתִים דְמַעֲיָקְרָא הוּוּ.

וּבְגִין דְאַסְתְּמְרוּ יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֵינּוֹן זָרְעָא
קְדִישָׁא, אֲתַמְנוּן כְּלָהוּ, בְּגִין דְלֹא חִסֵּר
אֶפְילוּ חַד מִנְיָהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, וְלֹא כְלִיתִי
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכְּלָל דְאַחֲרַנִּין כְּלוּ. וְכֹן הִשִּׁיב
אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִכְּלָל שְׁאֲחֵרִים כְּלוּ. וְכֹן מֵה שְׁנֵאֲמַר הִשִּׁיב

בני ישראל השיב, אבל מעל אכל מעל אחרים שהיו ערב רב לא השיב. ועל זה כתב הפסוק ואמר מעל בני ישראל. ומשום זה נמנו בני ישראל כמקדם, וחבר אותם הקדוש ברוך הוא עמו.

בדגמת זה במעשה העגל, שכתוב (שמות לב) ויפל מן העם וגו'. כל אלו מערב רב היו. ולהראות שלא היו מבני ישראל, מה כתוב אחר כף? (שמות לה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל.

קחו מאתכם תרומה (שמות לה). בא וראה, בראשונה כתוב (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו. הכל בכלל. פיון שאלו הערב רב עשו זאת ומתו מהם אותם שמתו, רצה הקדוש ברוך הוא להתפייס עמהם עם ישראל. אמר להם: התחברו כלכם לצד אחד. זהו שכתוב (שמות לה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל - לבדם. אמר להם: בני, בכם אני רוצה לשכנן, עמכם תהיה הדידה שלי. ועל זה, (שם כה) קחו מאתכם תרומה. מאתכם, ולא מאחרים. לא רוצה שתהיה שתפות לאחרים עמי, ולא עמכם, ומשום זה פלם נכתבו. אף פאן הרי הם מאלו שרש הרע היו, ויהיו המתים. המתים - ודאי מתים, ולא מישראל. ומשום זה מנה אותם, שנאמר שאו את ראש בני ישראל, הרימו ראשיהם.

אמר רבי אלעזר, אבא, כמה נכון הוא, אם לא מצאתי חולקים על זה. אמר לו, בני אמר. אמר לו, והרי כתוב (במדבר כה) ויצמד ישראל לבעל פעור, ולמדנו שהתחברו ישראל עמו. כצמיד זה שמתחבר באדם בקשויטיו, כף התחברו ישראל לבעל פעור. אמר לו, אלעזר, הוא - ויצמד

השיב, אבל מעל אחרנין דהווי ערב רב, לא השיב. ועל דא רשים קרא ואמר, מעל בני ישראל. ובגין דא אתמנון בני ישראל כמלקדמין, וחבר לון קדשא בריך הוא בהדיה.

בגוונא דא בעובדא דעגל, דכתיב, (שמות לב) ויפול מן העם וגו'. כל אינון מערב רב הוו. ולאחזאה דלא הוו מבני ישראל, מה כתיב לבתר, (שמות לה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. (דף רל"ז ע"ב).

קחו מאתכם תרומה. (שמות לה) תא חזי, כקדמיתא כתיב, (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו. פלא בכלל. פיון דאינון ערב רב עבדו דא, ומיתו מנייהו אינון דמיתו, בעא קדשא בריך הוא לאתפייסא בהדייהו דישראל, אמר לון, אתחברו כלכו לסטר חד, הדא הוא דכתיב, (שמות לה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלחודייהו, אמר לון, בני, בכון אנא בעי למשרי, עמכון תהא דינרא דילי.

ועל דא, (שמות כה) קחו מאתכם תרומה, מאתכם, ולא מאתרא, לא בעינא דתהא שתופא לאתרינין בהדי, ולא בהדייכו, ובגין כן פלהו אשתציו. אוף הכא הא אינון מאינון גזעא בישא הוו, ויהיו המתים. המתים, ודאי מתים, ולא מישראל. ובגין כן מנה לון, דכתיב שאו את ראש בני ישראל, ארימו רישייהו.

אמר רבי אלעזר, אבא, כמה יאות הוא, אי לא אשפחנא פלוגתא על דא. אמר ליה ברי אימא. אמר ליה והא כתיב (במדבר כה) ויצמד ישראל לבעל פעור, ותנינן דאתחברו ישראל בהדיה, כצמידא דא דאתחבר בכר נש בקשויטוי, הכי אתחברו ישראל לבעל פעור. אמר ליה אלעזר, הכי הוא, ויצמד ישראל

יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלֶּא אֲנִי לֹא
אֲמַרְתִּי שְׁנַטְהֵרוּ יִשְׂרָאֵל מֵאוֹתוֹ
חֹב, אֶלֶּא שְׁנַטְהֵרוּ מִמּוֹת, שְׁלֹא
שָׂרָה עֲלֵיהֶם מוֹת.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (במדבר כח) קח
את כל ראשי העם והוקע אותם.
אָמַר לוֹ, רֹאשֵׁי הָעָם וְדָאִי, וְלֹא
רֹאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם יֵשׁ
לָנוּ לְלַמֵּד. כְּתוּב כַּאֲן הָעָם, וְכְתוּב
שָׁם (שמות לב) וַיִּרְא הָעָם. (שם)
וַיִּקְהַל הָעָם. (שם) וַיִּפְּל מִן הָעָם.
אָבָל בֵּא וְרָאָה, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל
לְבַעַל פְּעוֹר, וְלֹא עָבְדוּ לוֹ. אָבָל
מִסוּף הַפְּסוּק מוֹכַח, שְׁכְּתוּב
וַיֵּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא כְּתוּב
וַיֵּאכַל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלֶּא
הָעָם, כִּיּוֹן שְׁכְּתוּב וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל,
מֵהוּ וַיֵּאכַל הָעָם? אֶלֶּא אוֹתוֹ וְרַע
רַע הָיוּ חוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל.

מֵהוּ שְׁכְּתוּב (במדבר כח) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר? בֵּא וְרָאָה,
וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
כְּתוּב, אֶלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִים
וְתַקַּף נִתְּנוּ לְבַעַל פְּעוֹר בְּלִי דַעַת,
מִשׁוּם שְׁעִבּוּדַת פְּעוֹר הוּא לְפָרַע
עֲצָמוֹ וְלֹהוּצֵיָא לְפָנָיו צוּאָה
רוֹתַחַת. וְאוֹתָהּ עֲבוּדָה מוֹעִילָה
לוֹ וּמִתְחַזֵּק מִפְּנֵה. וַיִּשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן
שָׂרָאוּ זֹאת, חֲשַׁבּוּ שְׂדָה זְלוּל
שְׂלָה הוּא וְקִלְקוּל שְׂלָה, שְׁהָרִי
בְּעִבּוּדָה זָרָה כְּתוּב, (ישעיה ל) צֹא
תֹאמַר לוֹ. וְהֵם בְּגַלּל הַזְּלוּל שֶׁל
הָעִבּוּדָה זָרָה פָּרְעוּ עֲצָמָם בְּלִי
יְדִיעָה, וְעַל זֶה כִּפּוֹר פְּנָחַס וּבִטְל
הַמַּגִּפָּה, שְׁנֹאֲמַר וַיִּכְפּוֹר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

רַעִיָא מְהִימְנָא (רועה הנאמן).

אָמַר הַרּוֹעֵה הַנְּאָמָן, הַשִּׁיב אֶת
חֻמְתִּי. מֵהוּ הַשִּׁיב אֶת חֻמְתִּי?
אֶלֶּא שְׁלֹשָׁה מִמְּנִים שֶׁל הַגִּיהֶנֶם:
אֶחָד עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְאֶחָד עַל

לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלֶּא אֲנִי לֹא אֲמַרְתִּי דְּאֲתַדְּכוּ
יִשְׂרָאֵל מֵהָהוּא חוֹבָה, אֶלֶּא דְּאֲתַדְּכוּ מִמּוֹתָא,
דְּלֹא שָׂרִיא עֲלֵיהוּ מוֹתָא.

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב, (במדבר כח) קח את כל ראשי
הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רֹאשֵׁי הָעָם
וְדָאִי, וְלֹא רֹאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם אֵית
לָן לְמִילָף, כְּתִיב הִכָּא הָעָם, וְכְתִיב הִתָּם (שמות
לב) וַיִּרְא הָעָם. (שמות לב) וַיִּקְהַל הָעָם. וַיִּפְּל
מִן הָעָם. אָבָל תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל
פְּעוֹר, וְלֹא פְּלַחוּ לֵיהּ, אָבָל מִן סִיפֵיהּ דְּקָרָא
אוֹכַח, דְּכְתִיב וַיֵּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא כְּתִיב
וַיֵּאכַל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלֶּא הָעָם, כִּיּוֹן דְּכְתִיב
וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל, מָאִי וַיֵּאכַל הָעָם. אֶלֶּא הָהוּא
זְרַעָא בִישָׂא, הוּוּ חוֹבָה דְּיִשְׂרָאֵל. (דף רל"ח ע"א).

מֵהוּ דְּכְתִיב, (במדבר כח) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל
פְּעוֹר. תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
כְּתִיב, אֶלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִין וְתוֹקְפָא יְהִיבוּ
לְבַעַל פְּעוֹר, בְּלֹא דַעַתָּא, בְּגִין דְּפוֹלְחָנָא
דְּפְעוֹר הוּא, לְמַפְרַע גְּרַמִּיָּה, וְלֹאֲפָקָא קַמִּיָּה
צוּאָה רוֹתַחַת. וְהָהוּא עֵיבִידְתָּא אַהֲנִי לֵיהּ,
וְאֲתַתְּקַף מִנִּיָּה. וַיִּשְׂרָאֵל כִּיּוֹן דְּחִמּוּ דָּא,
חֲשִׁיבָא דְּזְלוּלָא דִּילֵיהּ אִיהוּ, וְקִלְקוּלָא
דִּילֵיהּ, דְּהָא בְּעִבּוּדָה זָרָה כְּתִיב, (ישעיה ל) צֹא
תֹאמַר לוֹ. וְאִינּוֹן בְּגִין זְלוּלָא דְּעִבּוּדָה זָרָה,
פָּרְעוּ גְּרַמִּיָּהוּ בְּלֹא יְדִיעָה, וְעַל הָנִי כִּפּוֹר
פְּנָחַס, וּבִטְל מוֹתָנָא, דְּכְתִיב וַיִּכְפּוֹר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. (ומה כתיב).

רַעִיָא מְהִימְנָא

אָמַר רַעִיָא מְהִימְנָא, הַשִּׁיב אֶת חֻמְתִּי, מָאִי הַשִּׁיב אֶת
חֻמְתִּי. אֶלֶּא ג' מִמְּנִים דְּגִיהֶנֶם, חֵד עַל שְׁפִיכוֹת

דָּמִים, וְחֵד עַל גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְחֵד עַל עִבּוּדָה זָרָה. וְאִינּוֹן: מְשַׁחֲתִי, אָף, וְחִימָה. הוּא (חָמָא

גלוּי עֲרִיזוֹת, וְאֶחָד עַל עֲבוֹדָה זָרָה. וְהֵם: מִשְׁחִית, אֶף, וְחִמָּה. הוּא (רָאָה שִׁיחֻרָה) (חִמָּה שְׁהִידָה) עָף בְּעוֹלָם. אָמַר הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, שֶׁהֵם עָרַב רַב, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ, שֶׁכָּף בְּאֲרָנוֹ וְשָׁאֲלוֹ לַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה (עַד כֹּאן).

וְכֹה כְּתוּב? קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַה', וְלֹא מֵעָרַב רַב. שְׁלֹא נִקְרְאִים קְהֵלָה וְחַבּוּר עַד שֶׁעָבַר מֵהֶם עָרַב רַב. כְּכִיכּוֹל בְּזִמְן שִׁמְתַעְרְבִים בִּינֵיהֶם, כְּאֵלוֹ לֹא הָיוּ גֹי אֶחָד. וּמִשּׁוּם זֶה קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְׁתַּפּוֹת אַחֲרָת, שְׂאִינִי רוּצָה לְשַׁתֵּף אַחֲרֵים בִּינִי וּבִינֵיכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּאֵשֶׁר עָרַב רַב הֵם מְעַרְבִים בִּישְׂרָאֵל, מָה כְּתוּב? (אֵיכָה א) הָיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל, אַחַר שְׁעוֹבְרִים מֵהֶם אֵלוֹ, מָה כְּתוּב? שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאֵמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי רוּצָה לְדוֹר עִמָּכֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּאֵשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת, עָלִיהֶם נֶאֱמַר, מִי מֵעַבְבֵּי? שְׂאוֹר שְׁבַעסָה. וְהָרִי בְּאֲרוֹהוּ בְּעַלֵּי הַמִּשְׁנָה, בְּזִמְן שֶׁעָרַב רַב הֵם רֹאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוֹ (מַעֲבִירִים שְׁלוֹטוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) עוֹשִׂים שְׁלוֹטוֹן בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנוֹכְסִים בְּמִשְׁפָּטֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וּמִשּׁוּם זֶה צוֹעֲקִים וְאוֹמְרִים, (יִשְׁעִיָה כו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעֵלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ.

דְּבַר אַחַר, פִּינְחָס וְכו'. קוּם הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וּפְתַח בְּדַבְרִים לְפָנָי הַשְּׂכִינָה. קוּם הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, בַּחֲבוּר הַקְּדָמוֹן נֶאֱמַר כָּךְ. בֹּא וְרֹאֵה, פִּינְחָס עֲמַד לְפָנָי הַדִּין הַתְּקִיף שֶׁל יִצְחָק, וְעֲמַד לְפָנָי פְּרָצָה, שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים ק) וַעֲמַד פִּינְחָס וַיִּפְלַל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, כְּדִי לְהִגֵּן עָלֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם זֶה כְּלוּלִים זֶה וְזֶה בַּחֲשֻׁבוֹן, פִּינְחָס כְּחֻשְׁבוֹן יִצְחָק, וְכֹאן צָרִיף לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים.

דִּיהוּה) (ס"א חִמָּה דְּהוּה) טָאס בְּעֵלְמָא. אָמַר הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, דְּאֵינוֹן עָרַב רַב, דְּאֲתַמַּר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ, דְּהָכִי אוֹקִימָנָא וְשָׂאִילוֹ לְבוֹצִינָא קְדִישָׁא. (ע"ב).

וְכֹה כְּתוּב, קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַי, וְלֹא מֵעָרַב רַב, דְּלֹא אֲתַקְרִיאוּ קְהֵלָה וְחַבּוּר, עַד דְּאֲתַעְבְּר מְנַהוֹן עָרַב רַב, כְּכִיכּוֹל בְּזִמְנָא דְּמַתַּעְרְבִין בִּינֵיהוּ, כְּאֵלוֹ לֹא הָיוּ גֹי אֶחָד. וּבְגִין דָּא קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְׁתַּפּוֹת אַחֲרָא, דְּלֹא כְּעִינָא לְשַׁתַּפָּא אַחֲרֵינִי בִּינִי וּבִינֵיכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּד עָרַב רַב אֵינוֹן מְעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל, מָה כְּתוּב (אֵיכָה א) הָיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל בְּתַר דְּמַתַּעְבְּרִי מְנִייהוּ אֲלִין מָה כְּתוּב, שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאָמַר קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אֲנָא כְּעִי לְדִירָא עִמָּכוֹן. הַדָּא הוּא דְכְּתוּב, (שְׁמוֹת כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כְּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, עָלִייהוּ אֲתַמַּר מִי מֵעַבְבֵּי שְׂאוֹר שְׁבַעסָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ מֵאֲרִי מַתְנִיתִין, בְּזִמְנָא דְּעָרַב רַב אֵינוֹן רֹאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוֹ (ס"א עֲבִין שׁוּלְטָנִי דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא), עֲבִדִין שׁוּלְטָנוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וַיִּיעֲלוֹן בְּמִשְׁפָּטֵי כְּכַבִּיא וּמְזֻלֵי. וּבְגִין דָּא צוּחִין וְאֲמַרִין, (יִשְׁעִיָה כו) יְי אֱלֹהֵינוּ בְּעֵלוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ.

דְּבַר אַחַר, פִּינְחָס וְכו'. קוּם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְאֲפַתַּח מְלִי קְמִי שְׂכִינְתָא. קוּם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר, בַּחֲבוּרָה קְדָמָא אֲתַמַּר הָכִי. תָּא חֲזִי, פִּינְחָס קָאִים קְמִי דִּינָא תְּקִיפָא דִּיִצְחָק, וְקוּם קְמִי פְּרָצָה, דְּכְּתוּב, (תְּהִלִּים קו) וַעֲמַד פִּינְחָס וַיִּפְלַל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, בְּגִין לְאֲגָנָא עָלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא כְּלוּל דָּא וְדָא בַּחֲשֻׁבָנָא, פִּינְחָס כְּמַנְיָן יִצְחָק, וְהָכֵא צָרִיף לְחַדֵּתָא מְלִין.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיהוּ רְחִימָא דְמִלְפָּא עֲלָאָה, חֲזָא מִ"ם מִן מוֹת טָאס בְּאוּרָא, חֲטַף לָהּ, וְשַׁתַּף לָהּ עִם ר"ח, דְּאִיהוּ יִצְחָק, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבֵן פִּינְחָס, וְאִשְׁתְּלִים בֵּהּ רמ"ח. לְבַתֵּר חֲזָא ר' מִן מוֹ"ת טָס בְּרִקִיעָא, וְחֲטַף לֵיהּ, וְשׂוּי לֵיהּ בְּרמ"ח, וְאִשְׁתְּלִים רמ"ח. הֲדָא הוּא דְכֵתִיב, וַיִּקַּח רַמְח בְּיָדוֹ.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיהוּ אָהוּבֵו שְׁל הַמְלַךְ הַעֲלִיזוֹן רָאָה מ' מִן מוֹת, עָף בְּאוּרֵי, חֲטַף אוֹתָהּ וְשַׁתַּף אוֹתָהּ עִם ר"ח, שֶׁהוּא יִצְחָק, וְהוּא בְּחֻשְׁבוֹן פִּינְחָס, וְנִשְׁלַם עַל יְדֵה לְרמ"ח. אַחַר כֵּן רָאָה אוֹת ר' מִן מוֹ"ת, עָף בְּרִקִיעַ וְחֲטַף אוֹתָהּ, וְשָׂם אוֹתָהּ בְּרמ"ח, וְנִשְׁלַם לְרמ"ח. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּקַּח רַמְח בְּיָדוֹ.

וְהוּא, בְּמָה יָכוֹל לְחַטֵּף שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ? בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת שְׁנַשְׁמָרוּ (שֶׁהִסְתַּתְרוּ) לְמַעְלָה, שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בְּפִינְחָס. פְּנִי" ח"ס. בְּשְׁנֵי פָנִים אֵלּוּ חָס עַל יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא נִאֲבָדוּ, בְּפַח שֶׁל שְׁנֵינְהֶם, וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵינְהֶם, בְּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת - מ"ו. וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם.

וּבְדוּעַ הַשְׁתַּתְּפָה בִּיצְחָק? מִשּׁוּם שִׁיצְחָק מְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה, וּמִשּׁוּם זֶה שַׁתַּף אֶת יִצְחָק לְהִיּוֹת לוֹ לְעוֹר. שְׁמַצַּד שֶׁל שְׁנֵי עַפְרֵי הָאֵלִים הִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ אֲבָרְהָם וַיִּעְקֹב, שֶׁאֲבָרְהָם שִׁדְרָגְתוּ חֶסֶד הַשְׁתַּתְּפָה בְּח"ס שֶׁל פְּנִיחָס.

וַיִּעְקֹב שֶׁהוּא פְּנִי" א"ל (וַיִּעְקֹב הוּא פְּנִי" שֶׁל פִּינְחָס). שֶׁפְּנִיחָס, מִשּׁוּם שְׁנַאֲמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית לב) כְּאֲשֶׁר עֲבַר אֶת פְּנוּאֵל (שֵׁם הַמְּקוֹם פְּנִי"), פְּנִי" א"ל. וּמִשּׁוּם שֶׁכְּאֲשֶׁר הֶעֱוִלֵם הוּא בְּצַעַר וַיֵּשׁ צַדִּיק בְּעוֹלָם הַמְּקַנָּא עַל הַבְּרִית, הָאֲבוֹת מִשְׁתַּתְּפִים עִמּוֹ, וּבְגִלְלָם אָמַר מֹשֶׁה בְּצַעַרְם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לב) זָכַר לְאֲבָרְהָם לְיִצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עֲבָדִיךָ. וּבִשְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת יֵה"ו מְאֻלְּהוּ זָכָה לְאוֹת ה' מִן הַנְּבִיא, וְזֶהוּ אֵלֶיהוּ, ה' נְבִיא, (ס"א וְדָא אַל יְהוּה נְבִיא) וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְהו"ה.

וְאִיהוּ, בְּמָה יָכִיל לְחַטֹּף תְּרִין אֲתוּוֹן אֲלִינוּ. בְּתִרִין רוּחִין דְּאִשְׁתְּמָרוּ (ס"א דְּאִתְּמָרוּ) לְעֵילָא, דְּאִשְׁתַּתְּפוּ בְּפִנְחָס. פְּנִי" ח"ס. בְּתִרִין פָּנִים אֲלִינוּ, חָס עַל יִשְׂרָאֵל דְּלֵא אֲתַאֲבִידוּ, בְּחֵילָא דְּתִירוּוִייהוּ, וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵינְהֶם, בְּתִרִין אֲתוּוֹן מ"ו. וְהִינּוּ בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכֶם.

וְאִמְרֵי אִשְׁתַּתְּפָה בִּיצְחָק. בְּגִין דִּיצְחָק מְסַר גְּרַמְיָה לְמִיתָה. וּבְגִין דָּא אִשְׁתַּתְּפָה לֵיהּ לְיִצְחָק, לְמַהוּי לֵיהּ עוֹר. דְּמִסְטָרָא דְּתִרִין עֵיזְלֵי דְּאִיִּלְתָּא, אִשְׁתַּתְּפִי בֵּיהּ אֲבָרְהָם וַיִּעְקֹב, דְּאֲבָרְהָם דְּרָגִיָה חֶסֶד אִשְׁתַּתְּפָה בְּח"ס דְּפִנְחָס. יִעְקֹב אִיהוּ פְּנִי" א"ל (ס"א יִעְקֹב אִיהוּ פְּנִי" דְּפִנְחָס) דְּפִנְחָס בְּגִין דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (בְּרֵאשִׁית לב) כְּאֲשֶׁר עֲבַר אֶת פְּנוּאֵל, (ס"א שֵׁם הַמְּקוֹם פְּנִי") פְּנִי" א"ל. בְּגִין דְּכַד עֲלָמָא אִיהוּ בְּדוּחְקָא, וְאִית צַדִּיק בְּעֲלָמָא מְקַנֵּי עַל בְּרִית, אֲבָהֵן אִשְׁתַּתְּפוּ בֵּיהּ, וּבְגִינֵיהוּ אָמַר מֹשֶׁה בְּדוּחְקָא דִּישְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לב) זָכַר לְאֲבָרְהָם לְיִצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עֲבָדִיךָ. וּבִתְלַת אֲתוּוֹן יֵה"ו מִן אֵלֶיהוּ, זָכָה לָהּ מִן הַנְּבִיא, וְדָא אִיהוּ אֵלֶיהוּ, ה' נְבִיא, (ס"א וְדָא רָא אַל יְהוּה נְבִיא) וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְהו"ה.

ו' דְּזָכָה פְּנִיחָס בֵּיהּ, בְּגִין דְּקַנֵּי עַל בְּרִית, זָכָה לְבְרִית. וְתִרִין יוֹדִין אִינוּן, יוֹד עֲלָאָה מִן יְהו"ה, דְּכָרַת בֵּהּ לְאֲבָרְהָם, בִּין עֲשָׂר אֲצַבְעוֹת דִּידִין. יו"ד זְעִירָא אִיהִי מִן אֲדִנֵי, דְּכָרַת בֵּהּ בִּין עֲשָׂר אֲצַבְעָאן דְּרַגְלִין וְאִיהִי אֶת קְדִישָׁא, דְּמַתְעַטְרָא בְּרִשְׁמֵי עֲלָאָה.

וְדָא אֲתַרְשִׁים תְּמִיד לְעֲלָמִין, אִיהִי אוֹת דְּשַׁבַּת, אוֹת

אוֹת י' שְׁזָכָה בֵּהּ פְּנִיחָס מִשּׁוּם שֶׁקִּנְאָה עַל הַבְּרִית - זָכָה לְבְרִית. וְשְׁתֵּי יוֹדִין הֵן, י' עֲלִינָה מִן יְהו"ה, שְׁפָרַת בֵּהּ לְאֲבָרְהָם בִּין עֲשָׂר אֲצַבְעוֹת יָדוֹ. יו"ד קְטַנָּה הִיא מִן אֲדִנֵי, שְׁפָרַת בֵּהּ בִּין עֲשָׂר אֲצַבְעוֹת רַגְלִיו, וְהִיא אוֹת קְדוּשָׁה שְׁמַתְעַטְרַת בְּרִשְׁמֵי הַעֲלִיזוֹן. וְזֶה רִשּׁוֹם תְּמִיד לְעוֹלָמִים, וְהִיא אוֹת הַשַּׁבַּת, אוֹת הַתְּפִלִּין, אוֹת שֶׁל יָמִים טוֹבִים, אוֹת שֵׁם שְׁדֵי

שְׂרָשׁוּם (דברים יא) על מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ, לְהִיזוֹת בָּהּ רְשׁוּמִים
יִשְׂרָאֵל בְּרִצּוֹעוֹת, בְּכָרִית שְׁלֵהֶם,
שֶׁהֵם בְּנֵי הַמַּלְכָּה, בְּנֵי הַהֵיכָל שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וּבַתּוֹרָה הֵם
רְשׁוּמִים בְּאוֹת י' עֲלִיוֹנָה שֶׁהֵם
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוָהוּ. וְכֵן נֹאמַר (דברים יא)

בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת י' שֶׁל שְׂדֵי הַחֲלִיָּה שֶׁל
שִׁשְׁלֹשׁתָּ עַל צְוָאוֹ שֶׁל שֵׁד יִצַּר
הָרַע שֶׁלֹּא יִזְיַק לוֹ לְבֶן אָדָם.
שֶׁעָלִיו אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה
מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד פֶּלֶב יַחֲדָתִי.
הוּא נַחֵשׁ, הוּא פֶּלֶב, הוּא אֲרִיָּה.
שֶׁעָלִיו אָמַר דָּוִד, (שם י) יֶאֱרַב
בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ. וְהִנְבִּיא
קָרָא לוֹ דָּב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (איכה א)
דָּב אֲרַב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים.
(תהלים מט) נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת. נִמְשַׁל
לְכָל חַיּוֹת טְמְאוֹת, שֶׁהֵן דּוֹרְסוֹת.
נִמְשַׁל לְכָל אָדָם כְּפִי חוֹבוֹתָיו,
וְהָרִי נִתְבָּאָר.

וְזֶהוּ פֶּלֶב וְנַחֵשׁ וְחִמּוֹר נּוֹעַר,
שֶׁמְרַכִּיבִים עָלָיו נַפְשׁוֹ. וּמִיַּד
שֶׁנּוֹדַע זֶה שְׂרוֹכֵב עָלָיו שֶׁהוּא
הַחוּטָא, עָלָיו פָּתוֹב (בראשית מט)
וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזָר. וְסוּד הַדְּבָר -
(דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.
וּמִשׁוֹם זֶה אָמַר אִיּוֹב, (אביו יב) לֹא
נִפְל אֲנֹכִי מִפֶּסֶם. וַצַּדִּיק שְׂרוֹכֵב
עָלָיו, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּקִשְׁיָרָה שֶׁל
רִצּוֹעוֹת הַתְּפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין
שֶׁהִיא אוֹת יוֹד שֶׁל שְׂדֵי, טְבַעַת
עַל צְוָאוֹ. שֶׁ שֶׁל הַתְּפִלִּין הִיא
שִׁשְׁלֹשׁתָּ עַל צְוָאוֹ.

וְכֹו רֹכֵב אֲלֵיהוּ וְעָלָה הַשְּׂמִימָה.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ
בְּסַעְרָה הַשְּׂמַיִם. וְכֹו (איוב לח) וַיַּעַן
יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעְרָה.
וּמִשׁוֹם זֶה בְּאַרְוָהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה

עָלִיו, אִיזְהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וַיֵּשׁ מִי שֶׁנִּהְפָּךְ לוֹ לְחִמּוֹר, שֶׁאִינוֹ מְצַטְעֵר וְרוֹכְבוֹ. וְאַלּוֹ
הֵם הַמְשַׁתְּדָלִים בְּקַל וְחֹמֶר. וּמִשׁוֹם זֶה נֹאמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חִמְרוֹ. וּבְגִלְלוֹ
נֹאמַר עַל הַמְשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

דְּתַפְלִין, אוֹת דְּיוֹמִין טְבִין, אוֹת דְּשְׂדֵי דְרָשִׁים (דברים ו) עַל
מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ. לְמַהוּי בָּהּ רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל
בְּרִצּוֹעֵיהֶוּ, בְּכָרִית דְּלֵהוֹן, דְּאִינוֹן בְּנוֹי דְּמִטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי
דְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וּבְאַרְיִיתָא, אִינוֹן רְשִׁימִין בְּאַת
י' עֲלָאָה, דְּאִינוֹן בְּנֵי מַלְכָּא עֲלָאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְהָא
אַתְמַר (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוֹד דְּשְׂדֵי, אִיהוּ חוּלְקָא דְשִׁשְׁלֹשׁתָּ, עַל קוּדְלָא דְשֵׁד
יִצַּר הָרַע, דְּלֹא לְנִזְיַק לִיָּה לְפָר נֶשׁ. דְּעֲלִיָּה אָמַר
דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד פֶּלֶב יַחֲדָתִי.
אִיהוּ נַחֵשׁ, אִיהוּ כֶּלֶב, אִיהוּ אֲרִיָּה. דְּעֲלִיָּה אָמַר דָּוִד,
(תהלים י) יֶאֱרַב בְּמִסְתָּר כְּאֲרִיָּה בְּסִכְהָ. וְהִנְבִּיא קָרָא לִיָּה
דָּב, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ג) דָּב אֲרַב הוּא לִי אֲרִי
בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט) נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת, נִמְשַׁל לְכָל חִיּוֹן
מִסְאַבִּין, דְּאִינוֹן דּוֹרְסִין, אַתְמַתִּיל לְכָל פֶּר נֶשׁ, כְּפּוֹם
חוֹבוֹי, וְהָא אַתְמַר.

וְהָאִי אִיהוּ כֶּלֶב וְנַחֵשׁ וְחִמּוֹר נּוֹעַר, דְּמִרְכִּיבִין עָלֵיהּ
נַפְשָׁא. וּמִיַּד דְּאַשְׁתְּמוּדַע הִהוּא דְרֹכִיב עָלֵיהּ
דְּאִיהוּ חֲמִיבָא, עָלֵיהּ פְּתִיב, (בראשית מט) וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲזָר.
וְרָזָא דְמַלְכָּה, (דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר
אִיּוֹב, (איוב יב) לֹא נִפְל אֲנֹכִי מִפֶּסֶם. וַצַּדִּיק דְרֹכִיב עָלֵיהּ,
קָשִׁיר לִיָּה בְּקִשְׁיָרוֹ דְרִצּוֹעִין דְתַפְלִין. אוֹת תְּפִלִּין דְּאִיהוּ
אוֹת יוֹד. דְּשְׂדֵי, חוּלְקָא עַל קְדִלִיָּה. שֶׁ דְתַפְלִין, שִׁשְׁלֹשׁתָּ
עַל קְדִלִיָּה.

וְכִיָּה רֹכִיב אֲלֵיהוּ, וְסָלִיק לְשְׂמַיָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(מלכים ב ב) וַיַּעַל אֲלֵיהוּ בְּסַעְרָה הַשְּׂמַיִם. וְכִיָּה (איוב
לח) וַיַּעַן יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעְרָה. וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ
רְכָנָן דְּמִתְנִיתָא עָלֵיהּ, אִיזְהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וְאִית
לְמָאן דְּמִתְהַדָּר לִיָּה חִמּוֹר, דְּלָאוּ אִיהוּ מְצַטְעֵר וְרוֹכְבוֹ.
וְאַלּוֹ אִינוֹן דְּמִשְׁתְּדָלִין בְּקַל וְחֹמֶר. וּבְגִין דָּא אַתְמַר
בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חִמְרוֹ. וּבְגִינֵיהּ אַתְמַר
עַל מְשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

עָלִיו, אִיזְהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וַיֵּשׁ מִי שֶׁנִּהְפָּךְ לוֹ לְחִמּוֹר, שֶׁאִינוֹ מְצַטְעֵר וְרוֹכְבוֹ. וְאַלּוֹ
הֵם הַמְשַׁתְּדָלִים בְּקַל וְחֹמֶר. וּמִשׁוֹם זֶה נֹאמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חִמְרוֹ. וּבְגִלְלוֹ
נֹאמַר עַל הַמְשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חִמּוֹר.

ובגין דא י' מן שד"י, דאיהו חוליא דשלשלת, מינה
 (כ"א מפתחיו) מפורים כל שדין ומזיקין, ומיד דחזיין
 ליה במזוזות דתרעין, ברחין, דבה אתמר, (תהלים קמט)
 לאסור מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שפן
 בד חזיין לה באות תפלין על דרועין, ורשימין בה באות
 ברית בכשריהון, (במדבר א) והזר הקרב יומת, לית זר, אלא
 יצר הרע, דמא לכל חיון ועופין דורסין.

ובגין דא, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דא פנחס,
 דקני על ברית, ואתרשים ביה, דאיהו ברא דמלכא
 ומטרונתא. קני במחשבה, וזכי לאת י' מן יהו"ה. וקני
 בעובדוי, וזכה לאות י' מן אדני. והאי איהו חכמה
 בראש. וחכמה בסוף. ובגין דאדם קדמא הנה רשום
 בתרווייהו, אוקמוה עליה רבנן, דאיהו ראשון למחשבה,
 אחרון למעשה. אדהכי דאמר מלין אלין אתפסי מנייהו.
 אמר (דף רל"ח ע"ב) רבי אלעזר, (להכריז) זבאה חולקנא,
 דזכינא למשמע מלין מבני עלמא דאתי.

ובחבורא קדמא. לכן אמר, באומא עלך, אם הוא
 ברעותך, ואי לאו, אימא. רבי פנחס בן יאיר.
 ההוא טולא בטש בעינוי דרבי אבא, וכי לא הוה ידע
 קדשא בריך הוא, אי הוה ברעותיה, אם לאו. אמר ליה,
 אם ליה גלוי, מי גלוי לאחריני, ובגין דא לכן אמר.
 ותו אתמר בחבורא קדמא, (תהלים ס) מכתם לדוד, סימנא
 דאחזיאו ליה לדוד, כד שדר ליואב לארם נהרים
 ולארם צובה לאגחא בהו קרבא. אמר רעיא מהימנא,
 שושן עדות: דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן עדות.
 דאיהי סהדותא דקיימא עלן, וסהידת עלן קמי מלכא,
 ודרגין עלאין קדישין בהדה, וסייעתא קדישא
 לתושבחתא.

אמר רעיא מהימנא, שושן עדות דאינון סהדין על
 לדוד כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות בהם קרב. אמר הרועה הנאמן,
 שושן עדות - זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות. שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה
 עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח.
 אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, שהם איברים, והיא נשמה עליהם,

ובמשום זה י' מן שד"י, שהיא
 חליה של השלשלת, ממנה
 (מפתחים) מפורים כל שדים
 ומזיקים, ומיד שרואים אותו
 במזוזות של הפתחים, בורחים,
 שבה נאמר (תהלים קמט) לאסור
 מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי
 ברזל. כל שפן כאשר רואים אותו
 באות של תפלין שעל הדרוע,
 ורשומים בה באות ברית
 בכשרם, (במדבר א) והזר הקרב
 יומת. אין זר אלא יצר הרע,
 שדומה לכל חיות ועופות
 דורסים.

ובמשום זה נאמר, (איוב ד) זכר נא
 מי הוא נקי אבד - זה פנחס שקנא
 על הברית, ונרשם בו שהוא בנם
 של המלך והמלכה. קנא
 במחשבה, וזכה לאות י' מן
 יהו"ה. וקנא במעשיו, וזכה לאות
 י' מן אדני. וזוהי חכמה בראש,
 וחכמה בסוף. ומשום שאדם
 הראשון היה רשום בשניהם,
 בארוהו חכמים שהוא ראשון
 למחשבה ואחרון למעשה. תוף
 כדי שאמר דברים אלו, נכסה
 מהם. אמר רבי אלעזר (לחבריו),
 אשרי חלקנו שזכינו לשמע
 דברים מבני העולם העליון.

ובחבור הקדמון. לכן אמר.
 בשבועה עליך, אם הוא ברצונך
 ואם לא - אמר רבי פנחס בן יאיר.
 אותו הצל הפה בעינוי של רבי
 אבא. וכי לא היה יודע הקדוש
 ברוך הוא אם היה ברצונו אם
 לאו? אמר לו, אם לו גלוי - האם
 גלוי לאחרים? ומשום זה נאמר
 לכן אמר.

ועוד נאמר בחבור הקדמון, (תהלים
 ס) מכתם לדוד - סימן שהראו לו
 אמר הרועה הנאמן,
 שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה
 עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח.
 אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, והיא נשמה עליהם,

ישראל, דאינון אברים, ואיהי נשמתא עליהו. איהו סיעתא דשמאי. דאתמר בה, (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. דאתמר בה, (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. איהי סיעתא קדישתא, (ומנה תלויא) דאתמר עלה תניא דמסייע לך.

איתן מושבך ושים בסלע קנף. (במדבר כד) איתן: תני"א. תמן קנא דנשרא עלאה, ואיהי שכנינתא. ועלה אתמר, (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, וכל דבור שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם השם - בין בתורה, בין בתפלה, בין בכרכה, בין בכל מצוה ומצוה - מה כתוב בו? יפרש פנפיו, אותו הנשר, שהוא דבור שבו יהו"ה. יקחהו ישאהו על אברתו. מהו על אברתו? על אותו איבר של בן האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא איבר של השכינה. ומשום זה נאמר ישאהו על אברתו. ישאהו, כמו (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

יקחהו ישאהו על אברתו, מאי על אברתו. על ההוא אבר דבר נש, (ס"א דההוא נשרא) דביה מצוה יהו"ה, אתקרי אבר דשכינתא. ובגין דא ישאהו על אברתו. ישאהו: כגון (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

ומאי ושים בסלע קנף. אלא אמר דוד עליה, (שמואל ב כב) וי סלעי ומצדתי. אוף הכי תנא, דאיהו ביה הלכה תקיפא כסלע, דלית פטיש יכיל לפצצא ותה בכל קושין דעלמא. בהאי איהו מקננא נשרא, וכל תנאים אתקריאו קנים דילה. ובגין דא, (דברים כב) פי יקרא קן צפור לפניך, בארץ מקרה, זמנא קדא פאושפיזא ואכסנאי, דאזדמן לפום שעתא כבי אושפיזיה.

ואית דאינון במתניתא דלהון דירה לשכינתא, קדא הוא דכתיב, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדרתם, לדרתם חסר, לשון דירה. ואית מארי משנה דתורתם אמנותם, דלא זזת שכינתא מנהון פל יומיהון. אבל אליו, פי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארץ מקרה, זמנין שרייא עליהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

והיא סיוע משמים, שנאמר בה (מלכים א-ח) ואתה תשמע השמים. היא סיוע קדוש (וממנה תלוי), שנאמר עליה, תניא המסיעת לך.

איתן מושבך ושים בסלע קנף (במדבר כד). איתן - תני"א. שם הקן של הנשר העליון, והיא השכינה, ועליה נאמר (דברים לב) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, שהם שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם השם - בין בתורה, בין בתפלה, בין בכרכה, בין בכל מצוה ומצוה - מה כתוב בו? יפרש פנפיו, אותו הנשר, שהוא דבור שבו יהו"ה. יקחהו ישאהו על אברתו. מהו על אברתו? על אותו איבר של בן האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא איבר של השכינה. ומשום זה נאמר ישאהו על אברתו. ישאהו, כמו (במדבר ו) ישא יהו"ה פניו אליך.

ומהו שכתוב ושים בסלע קנף? אלא אמר דוד עליו, (שמואל ב-כב) ה' סלעי ומצדתי. כף גם השונה הלכה שבו הלכה תקיפה כסלע, שאין פטיש יכול לפוצץ אותה בכל קשיות שבעולם. בזה הוא מקנן הנשר, וכל התנאים נקראים קנים שלה. ומשום זה נאמר, (דברים כב) פי יקרא קן צפור לפניך, בדרך מקרה, פעם אחת, כאורח ואכסנאי שמזדמן לפי שעה לבית מלונו.

ויש שהם בלמוד שלהם נעשים דירה לשכינה. זהו שכתוב (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדרתם. לדרתם חסר, לשון דירה. ויש בעלי משנה שתורתם אמנותם, שלא זזה השכינה מהם כל ימיהם. אבל על אלו נאמר, פי יקרא קן צפור לפניך. בהם השכינה נמצאת בדרך מקרה. פעמים ששורה עליהם ונמצאת עמהם, ופעמים לא נמצאת עמהם.

זזת שכינתא מנהון פל יומיהון. אבל אליו, פי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארץ מקרה, זמנין שרייא עליהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

וְרוּא דְמַלְהָ, זְמַנִּין דְאַשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוּן, לֹא תַקַּח הָאֵם. וְזַמַּנִּין דְלֹא אֲשַׁתְּכַחַת עִמָּהוּן, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲפֹרְחִים אֲלִין מְאִירֵי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיּוֹצִים, מְאִירֵי מְקָרָא בְּאֲלִין דְלֹא קֹבְעִין לְמוֹדֵייהוּ, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאֲלִין דְקֹבְעִין לְמוֹדֵייהוּ, לֹא תַקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְאִיתַּי מְאִירֵי הַלְכוּת, דְדַמְיִין לְכַבְּבָא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּנִיאל יב) וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לְאוּ פְּכוּכָבִים, דְאַתְמַר בְּהוּן (ישעיה לז) וְכָל צְבָאָם יִבּוּל. אֲלֵא כְּאִינוּן פְּכַבְּיָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְאִינוּן לְעוֹלָם וָעֶד קִיָּמֵי תְדִיר.

וְיֹאמֵר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אֲדָם, (בראשית א) בְּתַר דְאַשְׁלִימוּ לְעֵבֵידֵתֵיהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לֹין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמְנוּתָא קְדָא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיְהִי שׁוּתְפָא דְכַלְנָא. אֲתַחֲבְרוּ כְּלָכוּ כַחֲדָא, לְמַעַבְד בִּיה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחוּלְקָא דִּילֵיה, וְאָנָּא אֲשַׁתְּפָא עִמְכוּן, לְמִיְהִב לֵיה מִחוּלְקָא דִּילֵי. וְהֵינֵנו נַעֲשֶׂה אֲדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ. וְאוּקְמוּהָ רַבְּנֵן, דְלִית אֲדָם אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צְאֲנֵי צֹאן מִרְעִיתֵי אֲדָם אֲתֵם. אֲתֵם אֲדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִין דָּא (תהלים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי הֵהוּא תְנָא דְאַתְטָמַר בְּסַלְע דְחוּיָא אָמַר דָּא, דְכַתִּיב בִּיה אִיתָן מוֹשְׁבָךָ וְשִׁים בְּסַלְע קַנְפָךָ. דְתַלַּת אַבְהֵן נִקְרָאוּ אִיתְנִים, וְרִבִּיעֵאָה אִיתָן מוֹשְׁבָךָ. דְבִיה מְתִישְׁבָא הַלְכָה, דְאַתְמַר בְּה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינֵי. דְאִיהוּ אֲתַפְשֵׁט עַל שְׁתִּין רַבּוּא דְיִשְׂרָאֵל, וְנִהִיר לֹין בְּאוּרִייתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיְהֵרָא) דְאַתְפְּסֵי בְּלִילְיָא, וְנִהִיר לְכָל פְּכַבְּיָא וּמַזְלֵי. וְלִית לִילְיָא אֲלֵא גְלוּתָא, וְאִיהִי (ישעיה כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וְאַתְגְּלֵא בִימְמָא, דְאַתְמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אוּר, בְּקָר דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בִּיה (שמות טז) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ. (רות ג) חֵי יְיָ שְׁכָבִי עַד הַבְּקָר.

כא) שְׁמֵר מַה מְלִילָה שְׁמֵר מַה מְלִיל. וּמְתַגְּלָה בְּיוֹם, שְׁנַאֲמַר (בראשית מד) הַבְּקָר אוּר. הַבְּקָר שְׁל אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוֹ (שמות טז) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה' (רות ג) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד הַבְּקָר.

אֲדַהְבִּי, הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא נְפִיק מֵהוּא סְלַע, וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, מַה מוֹעִיל לִי לְאַתְטַמְרָא מִקַּמְךָ, דְּהָא לֹא שְׁבַקְנָא אֲתֵר דְּלֹא עֲאֵלִית לְאַתְטַמְרָא מִנְךָ, וְלֹא אֲשַׁבְּחָנָא, אִי הֲכִי לִית לִי לְאַתְכַּסְיָא מִנְךָ.

אָמַר לִיה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּתֵר דְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, מָאִי נִיהוּ דְאָמַר לְבָתֵר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לִיה, מַה דְאֻקְמוּהָ עַל דָּא מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּמִנְהוּן הוּוּ אִמְרִין יִבְרָא, וּמִנְהוּן אִמְרִין לֹא יִבְרָא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא לִיה, דְּכַתִּיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לִיה, אִי הֲכִי (דף רל"ט ע"א) אִיהוּ, לֹא זָהִיב חוֹלְקָא בֵּיה חַד מִנֵּיהוּ, וְלֹא אֲתַעְבִּיד בְּדִיוקְנָא דְלַהוּן, אֲלֵא בְּאִיקוּנִין דְּמַלְכָּא בְּצַלְמוֹ כְּדַמוֹתוֹ, דְאִיהוּ צַלְמֵ דְמוֹת תְּבַנִּיתוּ. אָמַר הֲכִי אֲשַׁתְּמוּדַע.

אָמַר חַס וְשָׁלוֹם. אֲלֵא אָנָּא אִמְנָא לָךְ, דְאֲתַבְּרִי בְכֻלָּא, וְאֲשַׁלְטִיה עַל כֻּלָּא. וְאִי הָוָה זָהִיב כָּל חַד בֵּיה חוֹלְקִיה, בְּזַמְנִיה דְהָוָה כַּעֲסִיה עֲלֵיה, כָּל חַד, הָוָה נְטִיל חוֹלְקִיה מִנֵּיה, (ישעיה ב) כִּי בִמָּה נִחָשֵׁב הוּא.

אֲלֵא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא לִיה (כָּל חַד וְחַד) בְּדִיוקְנֵיה, דָּא מַלְכוּת קְדִישָׁא, דְאִיהִי תְמוּנַת כֻּל. דְּבָה אִסְתַּכַּל קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וַיִּבְרָא עֲלֵמָא, וְכָל בְּרִיין דְּבְרָא בְּעֵלְמָא, וְכָלל בָּה עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, בְּלֵא פְרוּדָא כָּלְל, וְכָלְל בָּה עֶשֶׂר סְפִירָן, וְכָל שְׁמֵהן וְכַנּוּיֵין וְהוּיֵין. וְעֵלַת עַל כֻּלָּא, דְאִיהוּ אָדוּן עַל כֻּלָּא, וְלִית אֱלֹהָא בַר מִנֵּיה, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין פְּחוּת מִנֵּיה. בְּגִין דְאִיהִי קָשֶׁר דְּכֻלְהוּ, שְׁלִימוּ דְכֻלְהוּ, לְקִימָא בֵּיה (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ כֻּכַל מְשָׁלָה. וּבְגִין דְלֹא אֲשַׁתַּכַּח עֵלַת עַל כֻּלָּא בְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין פְּחוּת מִנֵּיה, אֲפִילוּ בְּחַד מִנֵּיהוּ, אֲתַקְרִיאַת אִמּוּנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטָרָא דְעֵלַת עַל כֻּלָּא, אֲתַמַּר בָּה, (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִסְטָרָא דְשָׂאָר בְּרִיין אֲתַמַּר בָּה, (במדבר יב) וְתַמוּנַת יְיָ יִבִּיט.

בְּתוּךְ כֶּף אוֹתוֹ הִרְוֵה הַנֶּאֱמָן יֵצֵא מֵאוֹתוֹ סְלַע וְאָמַר, הַמְנוֹרָה הַקְדוּשָׁה, מַה מוֹעִיל לִי לְהִסְתַּתֵּר מִפְּנֵיךָ, שֶׁהֲרִי לֹא הִשְׁאֲרִיתִי מְקוֹם שֶׁלֹּא נִכְנסְתִּי לְהִסְתַּתֵּר מִמֶּךָ וְלֹא מִצָּאִיתִי. אִם כֵּן, אֵין לִי לְהִתְכַּפֹּת מִמֶּךָ.

אָמַר לוֹ הַמְנוֹרָה הַקְדוּשָׁה, לֹא חָר שְׂאֵמֶר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, מַהוּ שְׂאֵמֶר לְבִסוּף, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ? אָמַר לוֹ, מַה שְׁבַאָרוּ עַל זֶה בְּעֵלֵי הַמְשָׁנָה, שְׁמַהֶם אָמְרוּ יִבְרָא, וּמַהֶם אָמְרוּ לֹא יִבְרָא - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אוֹתוֹ, שְׁכַתוֹב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן הוּא, לֹא נִתֵּן חֵלֶק בּוֹ אֶפְסֵי אֶחָד מֵהֶם, וְלֹא נַעֲשֶׂה בְּצוּרָה שְׁלֵהֶם, אֲלֵא בְּצוּרַת הַמְּלָךְ, בְּצַלְמוֹ כְּדַמוֹתוֹ, שֶׁהוּא צַלְמֵ דְמוֹת תְּבַנִּיתוּ. אָמַר, כֶּף מְשַׁמַּע מִהַכְּתוּב.

אָמַר, חַס וְשָׁלוֹם! אֲלֵא אָנִי אִמְרִיתִי לָךְ, שְׁנִבְרָא בְּכָל וְהַשְׁלִיטוּ עַל הַכֹּל. וְאִם הִיָּה נוֹתֵן כָּל אֶחָד בּוֹ חֵלְקוֹ בְּזַמַּן שֶׁהִיָּה כּוֹעֵס עָלָיו, כָּל אֶחָד הִיָּה נוֹטֵל חֵלְקוֹ מִמֶּנּוּ, (ישעיה ב) כִּי בִמָּה נִחָשֵׁב הוּא.

אֲרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אוֹתוֹ (כָּל אֶחָד וְאֶחָד) בְּצוּרָתוֹ, זוֹ הַמְּלְכוּת הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא תְמוּנַת כֻּל, כֻּל שְׁבָה הִסְתַּכַּל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּבְרָא אֶת הָעוֹלָם וְכָל הַבְּרִיּוֹת שְׁבָרָא בְּעוֹלָם, וְכָלְל בָּה עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים בְּלִי פְרוּד כָּלְל, וְכָלְל בָּה עֶשֶׂר סְפִירוֹת וְכָל שְׁמוֹת וְכַנּוּיֵים וְהוּיּוֹת. וְהַעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, שֶׁהוּא אָדוּן עַל הַכֹּל, וְאֵין אֱלוֹהִים חוּץ מִמֶּנּוּ, וְאֵין נִמְצָא בְּעֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים פְּחוּת מִמֶּנּוּ.

מִשׁוּם שֶׁהוּא קָשֶׁר שֶׁל כָּלָם, שְׁלֵמוֹת שֶׁל כָּלָם, לְקַיֵּם בּוֹ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ כֻּכַל מְשָׁלָה. וּמִשׁוּם שֶׁלֹּא נִמְצָא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל בְּעֲלִיּוֹנִים וְתַתְּחוּנִים פְּחוּת מִמֶּנּוּ, אֲפִילוּ בְּאֶחָד מֵהֶם, נִקְרָאת אִמּוּנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִצְדוֹ שֶׁל הַעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל נֶאֱמַר בָּה (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִצְדוֹ שֶׁל שָׂאָר הַבְּרִיּוֹת נֶאֱמַר בָּה (במדבר יב) וְתַמוּנַת ה' יִבִּיט.

בא המנורה הקדושה ושאר החברים, והשתטחו לפניו ואמרו, ודאי עתה אין מי שיכול לקחת ממנו חלקו, שלא נתן בו חלקו אחד בעולם אלא בורא העולם, עליון על הכל, ובו תלוי עניו או שכוונו, ולא במלאך ושׂרף ולא בשום בריה בעולם. ומשום זה בארו חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד ששמע דברים אלו שאמר רבי שמעון המנורה הקדושה, שמח הרועה הנאמן. (שאמר הרועה הנאמן, שמח המנורה הקדושה) וכל החברים ברכו אותו ואמרו, רועה נאמן, אם לא היה בא אדם בעולם אלא לשמע זה די -

אשריו מי שמשתדל בגלות האחרונה לדעת השכינה, לכבוד אותה בכל המצוות ולסבול בגללה כמה צרות, כמו שנאמר, השׂכר עבור שמחת חתן וכלה הוא הדין. וישׂכב במקום שהוא (בראשית כח) - אם יש כ"ב אותיות של התורה, השכינה שוכבת עמו.

מהו י"ש? חכמה מאין? שבמקום שהשכינה העליונה שם, חכמה שם. ובגללה נאמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. וזהו (שמות כ) ועשה חסד לאלפים לאהבי - מצד של אהבת חסד. ויש - שהיא חכמה - לימין. שׂכר בארהו, הרועה להחפים - ידרים. ומשום זה נאמר להנחיל אהבי יש.

בא וראה, בסודות הסתומים, במדות של הקדוש ברוך הוא, אותה מדה שמשתדלים בה וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ושבועים פנים לתורה, וזהו שנאמר (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מהמנא).

אתא בוצינא קדישא ושאר חבריאי, ואשתטחו קמיה, ואמרו, ודאי כען לית מאן דכייל למיטל מגייה חולקיה, דלא יהיב ביה חולקא חד בעלמא, אלא בורא עלמין, עלת על פלא, וביה תליא ענשיה, או אגריה, ולא במלאך ושׂרף, ולא בשום בריה דעלמא. ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד ששמע מלין אלין דאמר רבי שמעון בוצינא קדישא, חדא רעיא מהימנא. (ס"א דאמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא חדא) וכל חבריאי בריכו ליה, ואמרו, רעיא מהימנא, אי לא הוה אתי בר נש בעלמא אלא למשמע דא די.

זכאה איהו, מאן דאשתדל בגלותא בתראה, למנדע לשכינתא, לאוקיר לה בכל פקודין, ולמסבול בגינה כמה דוחקין. כמה דאתמר, אגרא דכלה דוחקא. (בראשית כח) וישׂכב במקום שהוא, אם יש כ"ב אותיות דאורייתא, איהי שכיבת עמיה.

מאן י"ש. חכמה מאין. דבאתר דשכינתא עלאה תמן, חכמה תמן. ובגינה אתמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. והיינו (שמות כ) ועשה חסד לאלפים לאהבי. מסטרא דאהבת חסד. ויש דאיהי חכמה לימינא, דהכי אוקמוה הרועה להחפים ידרים. ובגין דא, להנחיל אהבי יש.

תא חזי ברזין סתימין, במדות דקודשא בריך הוא, ההיא מדה דמשתדלין בה, ודכרין בה, עלה אתמר, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ושבועין אנפין לאורייתא, והאי איהו (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי, תזכיר את שמי מיבעי ליה. אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי, בההיא מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מהמנא).

וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ושבועים פנים לתורה, וזהו שנאמר (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי. תזכיר את שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מהמנא).

זהר:

זהר

ע"פ הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט. רב למעט (במדבר כו). רבי יהודה פתח ואמר (קהלת א) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע וגו'. שלמה המלך, שחכמתו יתרה על כל בני העולם, לא ידענו כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, והוא אמר ידעתי, מה שלא ידע בן אדם אחר?!

א"ל ודאי שלמה המלך חכמתו עולה על כל בני העולם, ומה שהוא ידע, לא יודעים כל שאר בני העולם. בא וראה, שאר בעלי אמנות שבעולם, כאשר הוא עושה מעשה, משגיח בו ומסתכל פעם ופתי פעמים ועושה אותו, ולבסוף מוסיף עליו או גורע ממנו. והקדוש ברוך הוא לא כך - מוציא מעשה לאמתו מתהו, שאין בו ממשות כלל, והוא ממש נתקן כמו שצריך, ולא צריך להוסיף ולגרע ממנו. בגלל זה כתוב, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

ועוד, כל אשר יעשה האלהים, לתקון העולם, ודאי הוא יהיה לעולם. רבי יצחק אמר, אם פן, מהו שנאמר והאלהים עשה שייראו מלפניו? אלא זה הפסוק כף למדנו, והוא סוד עליון בין חברינו. פסוק זה כף צריך להיות: כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם. מהו כל אשר יעשה? והרי כתוב, מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואמה אמרת כל אשר יעשה? א"ל מפסוק אחר נשמע. כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים יעשה למחפה יעשה? עשית צריך להיות! למחפה לו?! לך צריך להיות! אלא מקום עליון הוא, שנמשך

ע"פ הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט. רבי יהודה פתח ואמר, (קהלת א) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע וגו'. שלמה מלכא, דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא, לא ידענא כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, ואיהו אמר ידעתי, מה דלא ידע בר נש אחרא.

א"ל ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא, ומה דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא. תא חזי, שאר אומני דעלמא, כד איהו עביד עבידתא, אשגח ביה, ואסתפל זמנא ותריז זמנין ועביד ליה, ולבתר אוסיף עליה, או גרע מניה. וקודשא בריך הוא לאו הכי, אפיק עבידתא לאמתו מתהו, דלית בה ממשות כלל, ואיהו ממש אתתקן כדקא יאות, ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה. בגין כן כתיב, (בראשית א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

הו כל אשר יעשה האלהים, לתקונא דעלמא, ודאי הוא יהיה לעולם. רבי יצחק אמר, אי הכי מהו והאלהים עשה שייראו מלפניו. אלא האי קרא הכי אוליפנא, והוא רזא עלאה בין חברנא, האי קרא הכי מיבעי ליה, כי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה, והא כתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואת אמרת כל אשר יעשה.

א"ל מקרא אחרא אשתמע, כתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים יעשה למחפה

יעשה? עשית צריך להיות! למחפה לו?! לך צריך להיות! אלא מקום עליון הוא, שנמשך

ויוצא ומדליק גרות כלם לכל כוון, ונקרא עולם הבא. וממנו יוצא אילן אחד להשקותו ולתקנו. וזה האילן עליון ומכבד הוא על כל שאר האילנות, וכבר בארוהו. ואותו עולם הבא שנמשך ויוצא, מתקן לו לזה האילן תמיד, משקה אותו ומתקן אותו במעשיו, מעטר אותו בעטרות, ולא מפסיק מקורו לעולם ולעולמי עולמים.

באותו אילן תלויה האמונה, בו שורה מכל שאר האילנות, קיום הכל בו. ועל זה כתוב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא הנה, הוא הנה, והוא יהיה. עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע. ועל זה בתורה כתוב, (דברים יג) לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. שאילן זה תורה הוא. ומקום זה מתקן האלהים תמיד. האלהים סתם, זו גבורה מאין סוף ומאין חקר, כמו שנאמר (ישעיה מ) אין חקר לתבונתו. האלהים, ולא אלהים. ועל זה עשה, יעשה תמיד, פנביעה שלא פוסקים מימיה לדורי דורות.

בגדר זה כתוב, והאלהים עשה שייראו מלפניו. תקן לו לזה האילן בתקון שלם שאחוז לכל צד, עליון ותחתון, כדי שייראו מלפניו, ולא יחליפו אותו בחלוף אחר לדורי דורות.

אמר רבי אבא, ודאי יפה אתה אומר, אבל שוב יש להסתפל: בתחלה יעשה, ולבסוף - והאלהים עשה. מה בין זה לזה? אלא (תמיד) ודאי יעשה ויתקן לזה האילן שלא יפסקו מימיו לדורי דורות. ולבסוף עשה. מהו עשה? אלא עשה האלהים אילן אחר למטה ממנו. ולא יעשה כמו זה.

לתתא מניה. ולא יעשה

לו. יעשה, עשית מיבעי ליה. למחפה לו, לך מיבעי ליה. אלא אתר עלאה הוא, דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין פלהו לכל עיבר, ואקרי עולם הבא. ומניה נפיק חד אילנא, (דף רל"ט ע"ב) לאתשקיא ולאדתקנא. והאי אילנא עלאה ויקרא הוא על כל שאר אילנין, והא אוקמוה. והוא עולם הבא דנגיד ונפיק, אתקין ליה להאי אילנא תדיר, אשקי ליה, ומתקן ליה בעבידתיה, מעטר ליה בעטרין, לא פסיק מבועי מניה לעלם לעלמי עלמין.

בהוא אילנא תליא מהימנותא, ביה שריא מכל שאר אילנין, קיומא דכלא ביה. ועל דא כתיב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא הנה הוא הנה והוא יהא. עליו אין להוסיף, וממנו אין לגרע. ועל דא באורייתא כתיב, (דברים יג) לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. דאילנא דא, דאורייתא הוא. ואתר דא אתקין האלהים תדיר. האלהים סתם, דא גבורה מאין סוף ומאין חקר. כמה דאת אמר, (ישעיה מ) אין חקר לתבונתו, האלהים, ולא אלהים. ועל דא עשה, יעשה תדיר, כמבוע דלא פסקן מימיו לדרי דרין.

בגין כך כתיב, והאלהים עשה שייראו מלפניו. אתקין ליה להאי אילנא, בתקונא שלים, דאחיד לכל סטר עילא ותתא, בגין דייראו מלפניו. ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדרי דרין.

אמר רבי אבא, ודאי שפיר קא אמרת, אבל תו אית לאסתפלא, בקדמיתא יעשה, ולבתר והאלהים עשה, מה בין האי להאי. אלא (תדיר) ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא, דלא פסקין מימיו לדרי דרין. ולבתר עשה, מהו עשה. אלא עשה האלהים אילנא אחרא

שְׁנֵה הָאֵילָן הַפְּתוּחַ עָשָׂה אוֹתוֹ וְהִתְקִין אוֹתוֹ, מִשּׁוֹם שְׁמֵי שִׁיבְנִס לְאֵילָן הָעֲלִיּוֹן, יִכְנֵס בְּרִשּׁוֹת, וְיִמְצָא לְאֵילָן הַפְּתוּחַ, וְיִירָא לְהַכְנֵס, אֲלֵא כְּמוֹ שְׂרָאוֹי.

בֵּא וְרָאָה שְׁנֵה, שׁוֹמֵר הַפְּתוּחַ הוּא, וְעַל זֶה נִקְרָא (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָאֵילָן הַפְּתוּחַ עָשָׂה, וּמִשְׁקָה וּגְזוּן מִהָאֵילָן הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה לֹא כְּתוּב יַעֲשֶׂה, אֲלֵא עָשָׂה. מַה הַטַּעַם? שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי הָעוֹלָם וְלֹא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו אֲלֵא אֵלּוּ שְׂיִהִיו רְאוּיִים לְהִתְקַרֵּב, וְלֹא אֲחֵרִים, וְיִשְׁמְרוּ בְּנֵי הָאָדָם דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה וְלֹא יִסְטוּ לְיָמִין וְלִשְׂמָאל.

בֵּא וְרָאָה, עַל זֶה הָאֵילָן שֶׁכֵּל חֲלָיו בּוֹ נִמְצְאוּ, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אֲתָה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי מִהוּ גּוֹרְלִי? זֶה הַגּוֹרֵל שְׂאוּחַז בּוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ. וְעַל זֶה כְּתוּב עַל פִּי הַגּוֹרֵל. וְכֵן הוּא עַל פִּי ה'. וְיָמַת שֵׁם עַל פִּי ה'. כְּתוּב הַגּוֹרֵל (פן בו על פי). אֲשֶׁרִי חִלַּקְתָּ שֶׁל אֵלּוּ שְׁמֵשׁתְּדָלִים בַּתּוֹרָה יוֹמֵם וְלַיְלָה וְיוֹדְעִים דְּרַכֵּיו, וְהֵם אוֹכְלִים בְּכָל יוֹם מְזוֹן עֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה. שְׁהָרִי הַתּוֹרָה שֶׁל מַעֲלָה מִמָּקוֹם זֶה נְזוּנִית, וְהָרִי נִתְבָּאָר עֲלֵיהֶם, (ישעיה טח) הִנֵּה עֹבְדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל הַרְקִיעַ. זֶה הַקּוֹל שְׂאָחוֹז לְזֶה הַרְקִיעַ וּמִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְאוֹתוֹ רְקִיעַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, עַל אוֹתָן חִיּוֹת. וְזֶה הוּא שְׁנֵבְרָא בְּשָׁנִי, לְהַבְדִּיל (בראשית א) בֵּין מַיִם לְמַיִם.

וְהָרִי בְּאוֹרְהָ, שֶׁשְׂבָעָה רְקִיעִים לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה. וְדָאֵי וִילּוֹן אֵינּוּ מְשַׁמֵּשׁ, שְׁהָרִי אֵין לוֹ מְשֻׁלוֹ, אֲלֵא מַה שְׁנוֹתָנִים לוֹ. וְהַעֲנִיִּים בּוֹ אֲחוּזִים. זֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (דברי

כהאי. דְּהָאֵי אֵילָנָא תַתָּאָה, עֹבֵיד לִיה וְאַתְקִין לִיה, בְּגִין דְּמֵאֵן דִּיעוּל לְאֵילָנָא עֲלָאָה, יִיעוּל בְּרִשּׁוֹ, וְיִשְׁפַּח לְאֵילָנָא תַתָּאָה, וְיִדְחַל לְמִיעָאֵל, אֲלֵא כְּדָקָא חֲזִי.

תָּא חֲזִי, דְּהָאֵי, נְטִיר פְּתוּחָא הוּא. וְעַל דָּא אֲקָרִי (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וְדָא אֵילָנָא תַתָּאָה עָשָׂה, אֲתִשְׁקִיא וּמִתְזֵן מֵאֵילָנָא דְלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא לֹא כְּתִיב יַעֲשֶׂה, אֲלֵא עָשָׂה. מָאֵי טַעְמָא. שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו בְּנֵי עֲלָמָא, וְלֹא יִקְרְבוּן לִיה, אֲלֵא אֵינּוֹן דִּיתְחַזְזוּן לְקַרְבָּא, וְלֹא אֲחֵרָא, וְיִסְתְּמְרוּן בְּנֵי נְשָׂא אֲרַחֵי דְאוּרִייתָא, וְלֹא יִסְטוּן לְיָמִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תָּא חֲזִי, עַל הָאֵי אֵילָנָא דְכָל חִילוּי בֵיה שְׂרִיא, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אֲתָה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי. מִהוּ גּוֹרְלִי. דָּא עֲדָבָא דְאַחִיד בֵיה דָּוִד מִלְּפָא. וְעַל דָּא, עַל פִּי הַגּוֹרֵל כְּתִיב. וְכֵן הוּא עַל פִּי יִי. וְיָמַת שֵׁם עַל פִּי יִי. הַגּוֹרֵל כְּתִיב (פ"א בן ביה על פ'). זַכָּאָה חוֹלְקִיהוּן דְּאֵינּוֹן דְּמִשְׁתְּדָלִין בְּאוּרִייתָא יִמְמָא וְלִילִי, וְיִדְעֵי אֲרַחוּי. וְאֵינּוֹן אֲכָלִי בְּכָל יוֹמָא מְזוּנָא עֲלָאָה. פְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (קהלת ז) הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה. דְּהָא אוּרִייתָא דְלַעֲיָלָא מֵאַתְרָ דָּא אֲתֵזֵן, וְהָא אֲתִמַּר עֲלֵיהוּ, (ישעיה טח) הִנֵּה עֹבְדֵי יֹאכְלוּ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרְקִיעַ. דָּא קוֹל דְּאַחִיד לְהָאֵי רְקִיעַ, וְאַשְׁתַּתֵּף בְּהִדְיָה. וְדָא הוּא (תהלים קיא) זָכַר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְהָהוּא רְקִיעָא קָאִים עֲלֵיהוּ, עַל אֵינּוֹן חִיוּן. וְדָא הוּא דְאַבְרִי בְּשָׁנִי, (בראשית א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לְמַיִם.

וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְשְׂבָעָה רְקִיעִין לְעֵילָא לְעֵילָא. וְדָאֵי וִילּוֹן אֵינּוּ מְשַׁמֵּשׁ, דְּהָא לִית לִיה מְדִילִיָּה, אֲלֵא מַה דִּיתְבִּין לִיה. וּמִסְפְּנֵי בֵיה אֲתִאֲחִדוּ, דָּא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (דברי הימים א כב)

הימים-א-בב) (1) כְּעֵנִי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי.
וְזֶה מִכְּנִיִּם שְׁחָרִית וּמוֹצֵיִא עֲרֻבִית.
שְׁחָרִית בְּלֵילָה מוֹצֵיִא חִילוּתֵי לְכָל
הַצְּדָדִים, וְשׁוֹלֵט עַל אוֹתָם חִילוּת
וְהַמוֹנִים. וּבְשְׁחָרִית מִכְּנִס לְכָל־ם,
וּמִכְּנִסִּים לְנִקְבָם וְלֹא שׁוֹלֵטִים.
שְׁחָרִית הַבֶּקֶר כּוֹלֵל אֶת כָּל־ם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר
חֲסִדְךָ וְאִמּוֹנֶתְךָ בְּלֵילוֹת. וְהָרִי
בְּאֵרוֹהוּ.

וַיֵּשׁ קוֹל עַל זֶה הַרְקִיעַ, מִמֶּנּוּ נִזְוֵן
זֶה הַרְקִיעַ. בְּשַׁעֲהַ שְׁקוֹל זֶה
מִתְעוֹרֵר, כָּל הַהִמּוֹנִים לֹא
נוֹסְעִים, וְאֵין לָהֶם רְשׁוּת אֶל־א
לְעַמֵּד בְּמִקּוֹמָם, וּמִקְרָבִים אֶת
חִילוּתֵיהֶם וּמִחֻפִּים לְאוֹתוֹ טוֹב
שֶׁנֶּמְשָׁף לְאוֹתוֹ רְקִיעַ וַיִּתְפָּרְכוּ
בְּגִלְלוֹ, וְעַל זֶה הוּא מֵעַל לְרְקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

בֹּא וְרֵאֵה, רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
אֲבָן סְפִיר דְמוּת כְּסֵא, מֵה שֶׁכְּתֹב
כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר - זֹו אֲבָן
יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (בראשית
ט) וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֲבָן וְגו'. אֲבָן אַחַת
יְרֵדָה מִלְּמַעְלָה כְּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל
לְרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ, וְכְתוּב בָּהּ
גּוֹרֵל. וְהִיא אֲמָרָה: זֶה לְפָלוּנִי,
וְזֶה לְפָלוּנִי. וְזֹו הָאֲבָן הִיא מִתְחַת
כְּסֵא הַמֶּלֶךְ יוֹרְדָת. וְדָאִי (שם מט)
מִשֵּׁם רַעְיָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל כְּתוּב.
וּמִשׁוּם זֶה עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי
תְּחַלֵּק נְחֻלְתּוֹ.

רְבִי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ
הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא לְלוּד. פָּגַע בָּהֶם
רְבִי אֶלְעָזָר. רָצוּ אַחֲרָיו. אָמְרוּ,
וְדָאִי נְרוּץ אַחֲרֵי הַשְּׂכִינָה. עַד
שֶׁהִגִּיעוּ אֶצְלוֹ, אָמְרוּ, וְדָאִי
נִשְׁתַּתַּף אִתְּךָ וְנִשְׁמַע דְּכֹר חֲדוּשׁ.
פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי
רְדָפִי צְדָק מִבְּקָשִׁי וְגו'. שְׁמַעוּ
אֵלַי רְדָפִי צְדָק - אֵלוֹ שְׁהוֹלְכִים
אֲחֵר הָאִמּוֹנָה, רְדָפִי צְדָק, וְדָאִי
אֵלוֹ מִבְּקָשִׁי ה'. אִם רָצִיתֶם לְדַעַת
הָעוֹלָם שֶׁגֵּרְמוּ מִיָּתָה לְעַצְמָם עַל

[ו] כְּעֵנִי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי. וְדָא מִכְּנִסִּים
שְׁחָרִית וּמוֹצֵיִא עֲרֻבִית. דְּהָא בְּלֵילָא, אִפִּיק
חִילוּי לְכָל סְטָרִין, וְשֶׁלְטָא עַל אֵינוֹן חִילוּיִן
וְאֶכְלוּסִין. וּבְשְׁחָרִית כְּנִישׁ לְכָל־הוּ, וְאֶעִיל
לְנִקְבֵיהוּ, וְלֹא שֶׁלְטִין. דְּהָא בְּקֶר כָּלִיל כְּלָהוּ.
כְּמָה דָּאֵת אָמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסִדְךָ
וְאִמּוֹנֶתְךָ בְּלֵילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוֹל אֵית עַל הָאִי רְקִיעַ, מִנִּיה אֲתָזֵן הָאִי רְקִיעַ,
בְּשַׁעֲתָא דְּהָאִי קוֹל אֲתַעֵר, כְּלָהוּ אֶכְלוּסִין
לֹא נְטָלִין, וְלִית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶל־א לְמִיקָם
בְּדוּכְתֵיהוּ, וְאֶקְרָבִי חִילוּהוֹן וּמִחֻפָּאן, לְהֵהוּא
טִיבוּ דְנָגִיד לְהֵהוּא רְקִיעַ, וַיִּתְפָּרְכֵן בְּגִינָה,
וְעַל דָּא אִיהוּ מֵעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

הָא חֲזִי רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֲבָן סְפִיר דְמוּת
כְּסֵא, כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר, דָּא אֲבָן יִשְׂרָאֵל.
וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וַיִּגְלְלוּ אֶת הָאֲבָן
וְגו'. חַד אֲבָן נִחְתָּא מְלַעֲיָלָא, כַּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל
לְמִירַת אֲרַעָא, וְכְתִיב בֵּיה גּוֹרֵל. וְאִיהוּ אָמַר,
דָּא לְפָלוּנָא, וְדָא לְפָלוּנָא. וְדָא אֲבָן הוּא
מִתְחַת (ד' ט"ו ע"ב) כְּסֵא דְמִלְכָּא נִחְתָּא. וְדָאִי
(בראשית מט) מִשֵּׁם רַעְיָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּבְגִינָי
כֹּה עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי תְּחַלֵּק נְחֻלְתּוֹ.

רְבִי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ אוֹזְלֵי מֵאוֹשָׁא לְלוּד,
פָּגַע בְּהוּ רְבִי אֶלְעָזָר, רְהִטוּ אֶבְתְּרִיה.
אָמְרוּ, וְדָאִי נְרִהִיט אֶבְתְּרִיה דְּשְׂכִינְתָּא. עַד
דְּמִטוּ לְגַבְיָה, אָמְרוּ וְדָאִי נִשְׁתַּתַּף בְּהַדְרָה,
וְנִשְׁמַע מִלָּה חֲדָתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי רְדָפִי צְדָק
מִבְּקָשִׁי וְגו'. שְׁמַעוּ אֵלַי רְדָפִי צְדָק,
אֵינוֹן דָּאֲזֵלִין בְּתַר מְהִימְנוּתָא, רְדָפִי צְדָק, וְדָאִי
אֵינוֹן מִבְּקָשִׁי ה'. אִי בְּעִיתוֹ לְמַנְדַּע מְהִימְנוּתָא,

הָאִמּוֹנָה וְלֵאחֲזוּ בְּזַה הַצְּדָק, לֹא תִסְתַּכְּלוּ בָּהּ לְכַבְדָּה כְּשֶׁאֵר בְּנֵי

זֶה. אֲכַל (שם) הַבֵּיטוּ אֶל צוֹר
חֲצַבְתֶּם וְאֶל מַקְבַּת בּוֹר נִקְרַתֶּם.
זוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם
אֶת קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי וְגו'. כְּתוּב
(שְׁמוּאֵל א-טו) הַחֲפִץ לֵה' בַּעֲלוֹת
וּזְבָחִים כְּשֹׁמֵעַ בְּקוֹל ה' וְגו'. אֵין
רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיתַּחֲיִב
בֶּן אָדָם וְעַל חוּבוֹ יִקְרִיב קִרְבָּן.
אֵלֹא קִרְבָּן שֶׁהוּא בְּלֵי חוּבָה, זֶהוּ
קִרְבָּן שְׁלָם, וְנִקְרָא שְׁלָמִים.
וְקִרְבָּן תְּמִיד גַּם כִּף, וְאֵף עַל גֵּב
שֶׁמִּכְפָּר עַל חוּבוֹת.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תְּהִלִּים נא) זְבַחֵי
אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה וְגו'. פְּסוּק
זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שֶׁרְצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, אֵין רְצוֹנוֹ בְּקִרְבָּן שֶׁל אָדָם
עַל חֲטָאִיו, אֵלֹא רוּחַ נִשְׁפָּרָה.
וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים מַה אוֹמְרִים.
וְכִף שֶׁמַּעֲנוּ מִהַמְּנוּרָה הַקְּדוֹשָׁה,
שֶׁכָּאֲשֶׁר בָּא אָדָם לְהַטְמֵא
בְּחֲטָאִיו, מִמְּשִׁיף עָלָיו רוּחַ מִצַּד
הַטְּמֵאָה, וּמִתְגַּאֵה עַל הָאָדָם
וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְכָל רְצוֹנוֹ. וְאוֹתוֹ
צַד הַטְּמֵאָה מִתְגַּבֵּר בְּכחוֹ
וּמִתְחַזֵּק, וְשׁוֹלֵט עָלָיו שֶׁיַּעֲשֶׂה
רְצוֹנוֹ. בָּא אָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו
לְהַטְהֵר - מִטְהַרִּים אוֹתוֹ.

בְּזִמְנָן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם,
הַקְּרִיב קִרְבָּנוֹ - כָּל כִּפְרָה שְׁלוֹ
תְלוּיָה עָלָיו, עַד שֶׁהִתְחַרַּט וְשָׁבַר
לְאוֹתָהּ הַרוּחַ מִתּוֹךְ גְּאוֹתוֹ
וְהַשְּׁפִיל אוֹתָהּ. וְזוֹהִי הַשְּׁבִירָה
שֶׁל אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל טְמֵאָה.
וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ
הַטְּמֵאָה וּמִקְרִיב קִרְבָּנוֹ, זֶהוּ
שֶׁמִּתְקַבֵּל בְּרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף.

וְאִם לֹא נִשְׁבַּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ, אֵין
קִרְבָּנוֹ כְּלוּם, וְנִמְסָר לְכָלֵבִים,
שֶׁהֵרִי קִרְבָּן זֶה אֵינוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אֵלֹא מִהַכְּלָבִים.
וּמִשׁוּם זֶה זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּמוֹ
שֶׁצָּרִיף הוּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה, שִׁישְׁבֵר

וְלֹא־חֲדָא לְהֵאֵי צָדֵק, לֹא תִסְתַּכְּלוּן בָּהּ
בְּלַחֲוּדָהָ כְּשֶׁאֵר בְּנֵי עַלְמָא, דְגִרְמוּ מִיִּתְהָ
לְגִרְמֵייהוּ עַל דָּא. אֲכַל (שם) הַבֵּיטוּ אֶל צוֹר
חֲצַבְתֶּם וְאֶל מַקְבַּת בּוֹר נִקְרַתֶּם.

זוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם אֶת קִרְבְּנֵי
לַחֲמֵי וְגו'. (בְּמִדְבָר כח) כְּתִיב (שְׁמוּאֵל א טו) הַחֲפִץ
לֵי בַעֲלוֹת וּזְבָחִים כְּשֹׁמֵעַ בְּקוֹל יי וְגו'. לִית
רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, דִּיחֻוב בַּר נֶשׁ,
וְעַל חוּבֵיהּ יִקְרִיב קִרְבָּן. אֵלֹא קִרְבָּן דִּאִיהוּ
בְּלֵי חוּבָה, דָּא אִיהוּ קִרְבָּן שְׁלָם, וְאִקְרִי
שְׁלָמִים, וְקִרְבָּן תְּמִיד אוּף הִכִּי, וְאֵף עַל גֵּב
דְּמִכְפָּר עַל חוּבִין.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תְּהִלִּים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ
נִשְׁפָּרָה וְגו'. הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּיָהּ, דְרַעוּתָא
דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, לֹא אִתְרַעֵי בְּקִרְבָּן דְּבַר
נֶשׁ עַל חוּבוֹי, אֵלֹא רוּחַ נִשְׁפָּרָה. וּבְנֵי נֶשֵׁא
לֹא יוֹדְעֵי מַאי קָאֲמְרִי, וְהִכִּי שֶׁמַּעֲנָא מְבוּצִינָא
קְדִישָׁא, דְכַד אֲתִי בַר נֶשׁ לְאִסְתַּאֲבָא בְּחוּבוֹי,
אֲמַשִּׁיף עָלֵיהּ רוּחַ, מִסְטָרָא דְמִסְאֲבָא, וְאִתְגַּאֵי
עַל בַּר נֶשׁ, וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְכָל רַעוּתָא. וְהֵהוּא
סְטָרָא מְסֻאֲבָא, אִתְגַּבֵּר בְּחִילֵיהּ וְאִתְתַּקַּף,
וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְרַעוּתֵיהּ. אֲתִי בַר נֶשׁ וְשְׁלִיט
עָלֵיהּ לְאִתְדַכָּאָה, מְדַכָּאִין לֵיהּ.

בְּזִמְנָא דְהָוָה בֵּי מִקְדָּשָׁא קַיָּים, אִקְרִיב
קִרְבְּנֵיהּ, כָּל כִּפְרָה דִּילֵיהּ תְלוּיָא
עָלֵיהּ, עַד דִּאִתְחַרַּט, וְתַבַּר לְהֵוּא רוּחַ מְגוֹ
גְאוּתָא דִּילֵיהּ, וּמֵאִיף לֵיהּ. וְדָא הוּא תְבִירוֹ,
דְּהֵוּא דְרָגָא דְמִסְאֲבָא. וְכַד אִתְבַּר הֵוּא רוּחַ
מְסֻאֲבָא, וְקִרְיב קִרְבְּנֵיהּ, דָּא אִיהוּ דִּאִתְקַבֵּל
בְּרַעוּנָא כְּדִקָּא יָאוּת.

וְאִי לֹא אִתְבַּר הֵוּא רוּחַ, לֹאוּ קִרְבְּנֵיהּ כְּלוּם,
וּלְכָלֵבִי אִתְמַסָּר, דְּהֵא קִרְבָּנָא דָּא לֹאוּ
דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, אֵלֹא מְכַלְבֵּי. וּבְגִין כֵּן זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּדִקָּא יָאוּת,

אותה רוח טמאה ולא תשלט. ועל זה מי שישבר אותה כמו שצריך, עליו פתוב, (תהלים עח) רוח הולך ולא ישוב. שיהיה אותו אדם בהבטחה שלא ישוב אצלו לעולמים. זהו שפתוב ולא ישוב. לב נשבר ונדפה - אותו אדם שלא התגאה ולא התענג בתענוגי העולם - אלהים לא תבזה, בכבוד הוא אצלו.

צו את בני ישראל (במדבר כח). מהו צו? זה עבודה זרה, פדי שלא יכניס עצמו להטמא ברוח טמאה, שהיא עבודה זרה ממש. רבי אלעזר פתח, (שיר השירים ה) פאתי לגני אחתי וגו'. פסוק זה בארוהו, אבל יש דברים נסתרים בקרבן (ששה סדרים בקרבן) כאן, והכל נתבאר. אמר לו רבי שמעון, יפה הוא שהתחלת הדבר, וסתמת, תאמר. (סתמת מדוע?) אמר, משום שראיתי בספרו של חנוך דבר ולמדתי. אמר, תאמר אותו הדבר שראית ושמת.

אמר, הכל דבר אחד, הקדוש ברוך הוא אמר את זה, פאתי לגני, בגלל שכל קרבנות העולם כאשר עולים, כלם עולים לתוך גן עדן בתחלה, סוד כנסת ישראל. וכיצד? בראשונה ובהתחלת הקרבן, בשעה שאדם מודה על חטאיו, ושחיתתו וזריקת דמו על המזבח.

עתה יש להסתפל, איך אותן רוחות קדושות נהנות מזה, ומה טעם של קרבן בהמה, והרי יותר היה ראוי לאדם לשבר אותה הרוח ולשוב בתשובה, ומה הטעם של שחיתת הבהמה ולשרפה באש המזבח?

אלא סוד הוא, משום שיש בהמה שרובצת על אלה הרים, ואף

הוא רוח נשברה, דיתבר ההוא רוחא מסאבא, ולא ישלוט. ועל דא מאן דיתבר ליה פדקא יאות, עליה פתיב, (תהלים עח) רוח הולך ולא ישוב. ליהוי ההוא גברא באבטחותא, דלא יתוב לגביה לעלמין. דא הוא דכתיב, ולא ישוב. לב נשבר ונדפה, ההוא גברא דלא אתגאי, ולא אתענג בענוגין דעלמא, אלהים לא תבזה, ביקרא איהו לגביה.

צו את בני ישראל. (במדבר כח) מאי צו. דא עבודה זרה. בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא, דאיהו עבודה זרה ממש.

רבי אלעזר פתח. (שיר השירים ה) פאתי לגני אחתי כלה וגו'. האי קרא אוקמוה, אבל אית סתרים בקרבנא (ס"א שית סדרין דקרבנא) ה"א, וכלא אתמר. אמר ליה רבי שמעון, יאות הוא, דשרית מלה, וסתמת, אימא. (ס"א נסתמת אמאי) אמר, בגין דחמינא בספרא דחננוך מלה, ואוליפנא. אמר, אימא ההיא מלה דחמית (דף ר"מ ע"ב) ושמת.

אמר פלא חד מלה, קדשא בריך הוא אמר דא, פאתי לגני, בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין, פלהו עיילין לגו גנתא דעדן בקדמיתא, רזא דפנסת ישראל. והיאך בקדמיתא ושירותא דקרבנא, בשעתא דבר נש אודי חטאוי עליה, ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחא.

השתא אית לאסתפל, היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי. ומאי טעמא דקרבנא דבהמה, והא תיר הוה סגיא, לתברא בר נש ההוא רוחא, ולא תבא בתיובתא מאי טעמא נכיסו דבהמה, ולאוקדא ליה בנורא דמדבחא.

אלא רזא הוא, בגין דאית בהמה דרביעא על אלה טורין, ואלף טורין

הרים אוכלת בכל יום, וכלם נקראים (תהלים א) בהמות בהרי אף. ועל זה למדנו שיש בהמה שאוכלת בהמה. וממה נעשו? מאש. ואת כלם לזכות אותם אותה בהמה בלחיקה אחת. זהו שכתוב (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל מי הירדן שנתמלא בשש שנים, היא שותה אותם בגמיעה אחת. זהו שכתוב (איוב מ) יבטח פי גיית ירדן אל פיהו.

סוד הדבר, החמורה של כל אלו, עקר ויסוד לאלו הבהמות שלמטה, משום שהרוח מתפשטת מהן (שרוחות הבהמות מתפשטות מהן) למטה, ומצטיירת אותה הרוח למטה בבהמות. וכאשר חטא האדם, מביא בהמה לקרבן, ואותה הרוח של בהמה זו עולה וחוזרת למקומה, ומתפשטת אותה הרוח בכלם. וכל אלו מסוג זה מתקרבים וביאים ונהנים מאותו חלב ודם שהיה לביש של רוח זו, שהרי מצד שלהם היתה (בגלל) אותה הרוח (שלהם). וכלם נהנו ונהנו ונעשו סגגורים על אותו האדם. ונכנס דרך הושט, כמו שנתבאר. ומשום זה הקרבן מן הבהמה. אמר רבי שמעון, ברוך בני להקדוש ברוך הוא, עליך נאמר (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך - שלמעלה. ואמך - זו כנסת ישראל. ותגל יולדתך - זו בתו של רבי פנחס של יאיר החסיד. אלעזר בני, אמר, זה קרבן בהמה, קרבן העוף מהו שכתוב (ויקרא א) ואם מן העוף עלה קרבנו? אמר לו, לא ראיתי, אבל הסתכלתי מדבר זה של הבהמה, דבר של עופות. ולא

אכלת בכל יומא, וכלהו אקרוין (תהלים א) בהמות בהרי אף. ועל דא תנינן, דאית בעירא אכיל בעירי. וממה הו. מאשא. וכלהו לחיף לון ההיא בהמה בלחיקה חדא, הדא הוא דכתיב, (דברים ד) פי יי אלהיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל מיא דירדן, דאמלא בשית שנין, היא עבדת ליה גמיעה חדא, הדא הוא דכתיב, (איוב מ) יבטח פי גיית ירדן אל פיהו.

כתרא דמלה, חמירא דכל הני, עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא. בגין דרוחא מנייהו מתפשטא (ס"א דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטו) לתתא, ואתציר ההוא רוחא לתתא בבעירי. וכד חב פר נש, אייתי בעירא לקרבנא, וההוא רוחא דבעירא דא, סלקא ותב לאתריה, ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. וכל אינון דזינא דא, מתקרבין ואתיין ואתהניין מההוא חלבא ודמא, דההוא לבושא דרוחא דא, דהא מסטרא דלהון הוה (גין) ההוא רוחא (דלהו). וכלהון אתהנו ואתזנו, ואתעבדון סניגורין על ההוא בר נש. ועאל דרף ופשט, פמה דאתמר. ובגין כך קרבנא מן הבהמה.

אמר רבי שמעון, בריך ברי לקודשא בריך הוא, עלך אתמר (משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך, דלעילא. ואמך, דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך, דא ברתיה דרבי פנחס בן יאיר חסידא. אלעזר ברי אימא, הא קורבנא דבהמה, קרבנא דעופי מאי דכתיב, (ויקרא א) ואם מן העוף עלה קרבנו. אמר ליה, לא חמינא, אבל אסתפלנא מהאי מלה דבהמה, מלה דעופי. ולא אוחרא, ולא אימא, בגין דלא חמינא, ועד פוען לא שמענא.

אחר, ולא אמר, משום שלא ראיתי, ועד כאן לא שמעתי.

אָמַר לוֹ, אֲלֶעָזֶר, יָפֵה אֲמַרְתָּ. אָבֶל רָזָא דְקַרְבָּנִין סְתָרִין סְגִיאיִן תַּמָּן, וְלֹא אֶתְמָסְרוּ לְגַלְאָה, בַּר לְזַפְאֵי קְשׁוּט, דְּרָזָא דְמֵאֲרִיהוּן לָא אֶתְפְּסִי מַנְיִיהוּ. סְתָרָא דְקַרְבָּנִין, דָּא אִיהוּ סְתָרָא, לְאַיְנוּן מְאֵנִין (ס"א ח"ו) קַדִּישִׁין. ד' דְּיוֹקְנֵין חֲקוּקִין בְּכֶסֶא, וְדָא אִיהוּ כּוֹרְסִיָּא וּפְרָנְסָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר. פְּנֵי אַרְיָה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִּיל לְכֻלְהוּ. וְכָל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין אֵלָיִן לְאַלִּין, וְאֶתְכַלִּילִין אֵלָיִן בְּאַלִּין, וּמַנְיִיהוּ מִתְּפַשְׁטָן לְכַמְהָ סְטָרִין וּרְבוּזָן, עֵילָא וְתַתָּא, דְּלִית לֹזֵן שְׁיַעוּרָא וּמַנְיִנָא וְחֻשְׁבוּן.

מִפְּנֵי הַשּׁוּר מִתְּפַשְׁטָת לְבַהֲמוֹת רוּחַ מִמְּנוּ לְאַרְבַּעָה מִיָּנִים, וְנִכְלָלִים בְּאַחַד. וְאֵלּוּ הֵם: פְּרִים, וּכְבָשִׁים, וְעֵתוּדִים, וְעִזִּים. וְהֵם עוֹמְדִים לְקַרְבָּן. וּמִשׁוּם שְׂמֵהֶם הֵיוּ, אֵלּוּ חֵילוֹת קְדוּשִׁים שְׂמֵתְפַשְׁטִים מֵאוֹתוֹ פְּנֵי שׁוּר, מִתְקַרְבִּים לְיִסוּד שְׁלֵהֶם, וְנִהְיִים מֵאוֹתוֹ יִסוּד וּמִלְבוּשׁ שְׁלֵהֶם. וְאֵם לֹא שְׁהִיוּ לָהֶם יִסוּדוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, לֹא הֵיוּ נִקְרָבִים שֵׁם.

בְּדִגְמַת שֵׁשׁ נִחַת לְשִׁכְנֵה הַקְּדוּשָׁה מְרוּחוֹת הַצְּדִיקִים, וּמִתְקַרְבָּת לְקַבֵּל רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק וְנִהְיִית מִמְּנוּ, מִשׁוּם שְׂמֵמְנָה הֵיטָה אוֹתָהּ רוּחַ - כֶּף אֵלּוּ נִהְיִים מִצַּד הַיִּסוּד שְׁלֵהֶם, וְנִהְיִים מֵאוֹתוֹ הַלְבוּשׁ שְׂמֵתְקַרְבִּים אֵלָיו, (שְׁהִרִי) רוּחַ הַמְּלָבוּשׁ (כֶּף אֵלּוּ נִהְיִים מֵאוֹתוֹ הַלְבוּשׁ שְׂמֵתְקַרְבִּים שֶׁמִּצַּד הַיִּסוּד שְׁלֵהֶם, שְׁהִרִי חִלְבֻדִים מִלְבוּשׁ) שֶׁל רוּחַ שְׁלֵהֶם הֵיטָה, וּמִשׁוּם זֶה נִהְיִים מֵהֶם.

פְּנֵי נֶשֶׁר מִתְּפַשֵּׁט לְעוֹפוֹת רוּחַ מִמְּנוּ. וְנֶשֶׁר בְּשֵׁנֵי צְדָדִים הוּא. וְיִסוּד זֶה (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, שְׁתֵּי רוּחוֹת. וּמִשׁוּם זֶה מִתְּפַשֵּׁט יוֹרֵד (וְנֶשֶׁר בְּשֵׁנֵי צְדָדִים הוּא, יָמִין וּשְׂמָאל.

אָמַר לֵיהּ, אֲלֶעָזֶר, יֵאוֹת אֲמַרְתָּ. אָבֶל רָזָא דְקַרְבָּנִין סְתָרִין סְגִיאיִן תַּמָּן, וְלֹא אֶתְמָסְרוּ לְגַלְאָה, בַּר לְזַפְאֵי קְשׁוּט, דְּרָזָא דְמֵאֲרִיהוּן לָא אֶתְפְּסִי מַנְיִיהוּ. סְתָרָא דְקַרְבָּנִין, דָּא אִיהוּ סְתָרָא, לְאַיְנוּן מְאֵנִין (ס"א ח"ו) קַדִּישִׁין. ד' דְּיוֹקְנֵין חֲקוּקִין בְּכֶסֶא, וְדָא אִיהוּ כּוֹרְסִיָּא וּפְרָנְסָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר. פְּנֵי אַרְיָה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִּיל לְכֻלְהוּ. וְכָל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין אֵלָיִן לְאַלִּין, וְאֶתְכַלִּילִין אֵלָיִן בְּאַלִּין, וּמַנְיִיהוּ מִתְּפַשְׁטָן לְכַמְהָ סְטָרִין וּרְבוּזָן, עֵילָא וְתַתָּא, דְּלִית לֹזֵן שְׁיַעוּרָא וּמַנְיִנָא וְחֻשְׁבוּן.

פְּנֵי שׁוּר, אֶתְפַּשֵּׁט לְבַעֲרֵי רוּחָא מַנְיָה, לְאַרְבַּעָה זַיְיָנִין, וְאֶתְכַלִּילִין בְּחַד, וְאֵלָיִן אִינוּן: פְּרִים, וּכְבָשִׁים, וְעֵתוּדִים, וְעִזִּים. וְאֵלָיִן קְרִימִין לְקַרְבָּנָא. וּבְגִין דְּמַנְהוּן הוּוּ, אִינוּן חֵיילִין קַדִּישִׁין דְּמִתְּפַשְׁטִי מַהֲהוּא פְּנֵי שׁוּר, מִתְקַרְבִּין לְיִסוּדָא דְּלֵהוּן, וְאֶתְהַנּוּן מַהֲהוּא יִסוּדָא וּלְבוּשָׁא דְּלֵהוּן. וְאִי לָא דִּהוּוּ לֵהוּ יִסוּדָא דֵּהֵא עֲלֵמָא, לָא מִתְקַרְבִּין תַּמָּן.

בְּגוֹזָא דֵּהֵי נִיחָא לְשִׁכְנֵתָא קַדִּישָׁא, מְרוּחֵיהוּן דְּצְדִיקֵיָא, וְאֶתְקַרְיַבַת לְקַבֵּלָא רוּחָא דֵּהֵהוּא זַפְאָה, וְאֶתְהַנָּאת מַנְיָה, בְּגִין דְּמַנְהָ הוּהּ הֵהוּא רוּחַ. כֶּף אֵלָיִן אֶתְהַנּוּן מִסְטָרָא דִּיִּסוּדָא דְּלֵהוּן, וְאֶתְהַנּוּן מַהֲהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקַרְבִּי לֵיהּ, (ס"א דהא) רוּחַ מְלָבוּשָׁא (ס"א כֶּף אֵלָיִן מִתְהַנּוּן מַהֲהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקַרְבִּי מִסְטָרָא דִּיִּסוּדָא דְּלֵהוּן, דֵּהֵא חֲלָמָא וְדָמָא לְבוּשָׁא) דֵּרוּחָא דְּלֵהוּן הוּהּ. וּבְגִין כֶּף אֶתְהַנּוּן מַנְיִיהוּ.

פְּנֵי נֶשֶׁר אֶתְפַּשֵּׁט לְעוֹפָא רוּחַ מַנְיָה. וְנֶשֶׁר בְּתָרִין סְטָרִין אִיהוּ. וְרָזָא דָּא (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, תָּרִין רוּחִין. וּבְגִין כֶּף אֶתְפַּשֵּׁט וְנִחָתָא (ס"א וְנֶשֶׁר בְּתָרִין סְטָרִין אִיהוּ, יָמִינָא וּשְׂמָאלָא וְרָזָא דָּא (בְּרֵאשִׁית א) וְעוֹף

וסוד זה (שם) נעוץ ועופף, ומשום זה שתי רוחות מתפשטות ממנו ויורדות) מִיִּמִּין ומשמאל קרֶבֶן העוֹף.

מכֵּר הַצֵּד הַטְּהוֹר לֹא מִקְרִיבִים אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, שֶׁהֵם נֶאֱמָנִים לְבָנֵי זִוְגָם מִכָּל שְׁאֵר הָעוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדָּפִים וְלֹא רוֹדְפִים, וְנֶאֱמָנִים זֶה לְזֶה, הַנִּקְבָּה לְכֵן זִוְגָה, וְעַל זֶה הַקְּרָבֵן מֵהֵם. וְיוֹרְדוֹת וּמִתְקַרְבוֹת אֵלּוּ הַרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְנִהְנֹת מִיִּסוּד וְעֵקֶר שְׁלֵהֶם.

וְאִם תֹּאמֶר, אֵיךְ מִתְפַּשֵּׁט מִמַּעַט שֶׁל יוֹנָה זוֹ אוֹ מִתוֹר זֶה לְכַמָּה צְדָדִים וְחִילוֹת שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר? אוֹ מִן בְּהֵמָה אַחַת אֵף כֶּף? בֹּא רֵא, נֵר אֶחָד דֵּק דוֹלֵק, וּמִתְמַלֵּא מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָם. עוֹד, עֵץ קֶטָן מִדְּלִיק לְגָדוֹל.

עַד כָּאֵן קְרָבֵן מִשְׁנֵי צְדָדִים שְׁחֻקוּקִים בְּכֶסֶא. וְעַתָּה יֵשׁ לְשֵׁאל, אַרְבַּע דְּמִיּוֹת הֵן שְׁחֻקוֹת בְּכֶסֶא. מֵה טַעַם אֵין קְרָבְנוֹת מִשְׁנֵי צְדָדִים אַחֲרֵים? אֶלָּא וְדַאי מִכֶּלֶם יֵשׁ קְרָבֵן. אַרְיָה חֻקוֹק בְּכֶסֶא, וּבִשְׁעָה שְׁקָרְבֵן שֶׁלֶם, אַרְיָה יוֹרֵד וְעוֹלָה בְּאֵשׁ, וְאוֹכֵל וְנִהְנֶה מִשָּׁם. אָדָם חֻקוֹק בְּכֶסֶא, אָדָם עֹקֵר הַכֵּל, וּמִקְרִיב שֵׁם רִיחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ. וְהָאָדָם הַעֲלִיּוֹן נִהְנֶה מִהָאָדָם הַתַּחְתּוֹן, וְכֵל מִן מִתְקַרֵב לְמִינוֹ וְנִהְנֶה מִמֶּנּוּ מִשְׁלוֹ מִמֶּשׁ וּמִהִסוּד שְׁלוֹ.

וְאִם תֹּאמֶר, וְהָרִי אַרְיָה שְׂאִין לוֹ יִסוּד לְמִטָּה בְּאוֹתוֹ קְרָבֵן - אַרְיָה כְּלוּל בְּכֶלֶם, שְׁהָרִי לִיִּמִין הוּא, וּמִשּׁוֹם זֶה אוֹכֵל בְּכֶלֶם, וְכֵל הַשְּׂאֵר לֹא אוֹכְלִים (מִמֶּנּוּ) מִמִּינוֹ, מִשּׁוֹם שְׂיִמִּין הוּא. הָרִי כָּל אַרְבַּע הַדְּמִיּוֹת הַחֻקוֹקוֹת בְּכֶסֶא נִקְרְבוֹת לְקְרָבֵן, וּמִשּׁוֹם זֶה הוּא קְרָבֵן שֶׁלֶם. וְכֹאשֶׁר נִהְנִים מֵעֵקֶר וְיִסוּד שְׁלֵהֶם, אַזְ נַחַת רוּחַ לְהַדְּלִיק גִּירוֹת הַעֲלִיּוֹנִים.

וְעוֹפֵה, וּבִגְזֵן כֶּף תְּרִין רוּחֵי מִתְפַּשְׁטוּ מִנִּיה וְנִחְתִּי) מִיִּמִּינָא וּמִשְׁמָאלָא קְרָבְנָא דְעוֹפִי.

מִכֵּר סֵטֵר דְכֶּנָּא, לֹא אֶתְקָרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, דְאֵינּוּן בְּקִשׁוּט לְזוּוּגֵייהוּ, (ד) רמ"א"א) מִכָּל שְׂאֵר עוֹפוּיִן. וְהֵם נִרְדָּפִין, וְלֹא רוֹדְפִין. וּמִהֵימְנָא דָּא לְדָא, נּוֹקְבָא לְבַר זִוּגוֹ. וְעַל דָּא קְרָבְנָא מִנִּייהוּ. וְנִחְתִּי וּמִתְקַרְבֵי אֵינּוּן רוּחִין קְדִישִׁין, וְאֶתְהַנִּיין מִיִּסוּדָא וְעֵקֶרָא דְלַהוּן.

וְאִי תִימָא, הֵיךְ אֶתְפַּשֵּׁט זְעִיר מֵהָאִי יוֹנָה, אוֹ מִשְׁפָּנִינָא דָּא, לְכַמָּה סֵטֵרִין חֲיִילִין דְלִית לוֹן שִׁיעוּרָא. אוֹ מִן בְּעִירָא חָדָא אוֹף הָכִי. תָּא חֲזִי. חַד שְׂרָגָא דְקִיק דְלִיק, אֶתְמַלְיָא מִנִּיהָ כָּל עֲלָמָא. תּוֹ אָעָא דְקִיק, אֲדִלִיק לְרַבְרָבָא.

עַד הֵכָּא קְרָבְנָא מִתְרִין סֵטֵרִין דְחֻקִּיקִין בְּכֶסֶא. הַשְּׂתָא אֵית לְמִשְׁאֵל, אַרְבַּע דְיּוֹקְנִין אֵינּוּן, דְחֻקִּיקִין בְּכֶסֶא, מָאִי טַעַמָא לִית קְרָבְנִין מֵאַחֲרֵנִין. אֶלָּא וְדַאי מִכֶּלְהוּ אֵית קְרָבְנָא. אַרְיָה חֻקוֹק בְּכוֹרְסִיָּא, בְּשַׁעֲתָא דְקְרָבְנָא שְׁלִים, אַרְיָה נְחִית וְעָאֵל בְּאֵשׁ, וְאֹכִיל וְאֶתְנַהֵי מִתַּמָּן. אָדָם חֻקוֹק בְּכוֹרְסִיָּא, אָדָם עֵקֶרָא דְכֶלָּא, וּמִקְרִיב תַּמָּן רוּחִיהָ וְנִשְׁמָתֶיהָ, וְאָדָם עֲלָאָה אֶתְהַנִּי מֵאָדָם תַּתָּא, וְכֵל זֵינָא אֶתְקָרִיב לְזִינִיהָ, וְאֶתְהַנִּי מִנִּיהָ מִדִּילִיהָ מִמֶּשׁ, וּמִיִּסוּדָא דִּילִיהָ.

וְאִי תִימָא, הָא אַרְיָה דְלִית לִיהָ יִסוּדָא לְתַתָּא בְּהֵוּא קְרָבְנָא. אַרְיָה כְּלוּל בְּכֶלְהוּ, דְהָא לִימִינָא הוּי, וּבִגְזֵן כֶּף אֹכִיל בְּכֶלְהוּ, וְכֵל שְׂאֵר לֹא אֹכְלִין (כ"א מנייה) מִזִּינִיהָ, בְּגִין דִּימִינָא הוּא. הָא כָּל אַרְבַּע דְיּוֹקְנִין דְחֻקִּיקִין בְּכֶסֶא, מִתְקַרְבִין לְקְרָבְנָא, וּבִגְזֵן כֶּף הוּי קְרָבְנָא שְׁלִים. וְכֵד אֶתְהַנּוּן מֵעֵקֶרָא וְיִסוּדָא דְלַהוּן, כְּדִין נַחַת רוּחַ לְאֲדִלְקָא בּוֹצִינִין עֲלָאִין.

בהגים ולוים וישראלים נותנים
(הם) יסוד ושרש לאלו המדרגות
העליונות שלהם. וכל מדרגה
נותנת ליסודה ארבע דמיות של
הפסא בראשונה, כמו שאמרנו
מין פנגד מינו, ומתקרבם אלו
בראשונה מין למינו. פני השור,
כלם פנים שמתפשטים לאותם
מינים כמו שאמרנו, כלם
מתקרבם לשרש וליסוד שלהם.
פני נשר, כמו שאמרנו. פני אריה,
כמו שאמרנו. פני אדם, שמקריב
רוחו ונשמתו מתקרב אצל האדם
העליון.

בהן שמיחד שם הקדוש, נקרב
לגבי הפהן העליון. אותו שנכנס
לבית קדש הקדשים. ונקרב זה,
ומדליק בתקונו בהארט הפנים
(של האותיות) לקראת הפהן
שלמטה. לויים שמנגנים
בשמחה, אותו צד שלהם שמח
ומאיר פנים. ישראל שמקריב,
(שעומדים) על הקרבנות בתפלה,
שקרי תפלה על הפל היתה.
התעורר לעמתם ישראל סבא
(העליון), סתום (חסם) הקדוש, ומאיר
פנים.

בר מין למינו, וכל דבור אחר
יסוד שלו הולך, ומעוררות
מדרגות תחתונות למדרגות
עליונות, ואף על גב שכלם
מתעוררות, ומתעוררות מדרגות
שחקוקות בפסא לגבי מדרגות
של הארץ, יסוד שלהן. והן
מדרגות עליונות שנסתרות, פלן
מתעוררות ומתקרבות לסעודה,
ומתענדנות. אבל אין רשות לאחת
מהן לאכל, לא למדרגות עליונות
ולא למדרגות תחתונות, ולהנות
שום הנאה, ולא להושיט ידה
לקרבן, עד שהמלך העליון אוכל
ונותן להן רשות.

ואחר שנותן להן רשות, כל אחת
מורי עם בשמי - אלו הן מדרגות

בהגי וליואי וישראל, יהבי (ס"א אינון) יסודא
ועקרא לאינון דרגין עלאין דלהון. וכל
דרגא זיהב ליסודיה ארבע דיוקנין דכורסטיא
בקדמיתא. פדאמרן זינא לקבל זיניה,
ומתקרבי אינון בקדמיתא זינא לזיניה. פני
שור פלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין
פדקאמרן, פלהו מתקרבי לעקרא ויסודא
דלהון. פני נשר, פדאמרן. פני אריה, פדאמרן.
פני אדם, דמקריב רוחיה ונשמתיה מתקריב
לגבי אדם עלאה.

בהנא דמיחד שמא קדישא, מתקריב לגבי
כהנא עלאה. ההוא דעאל לבית קדש
הקדשים. ואתקריב דא, ואדליק בתקוניה
בנהירו דאנפין (ס"א דאמנון), לקדמות פהנא
דלתתא. ליואי די מנגני בחדוה, ההוא סטרא
דלהון חדי, ואנהיר אנפין. ישראל דקריב, (ס"א
דקנימו) על קרבנא בצלותא, דהא צלותא על
פלא הוה. אתער לגבייהו ישראל סבא (ס"א
עלאה), סתמא (ס"א חוסמא) קדישא, ואנהיר אנפין.
בר זינא לזיניה, וכל מלה בתר יסודא דיליה
אזלא ואתערו דרגין תתאין לדרגין עלאין,
ואף על גב דכלהו מתערין, ואתערו דרגין
דחקיקין בפסא, לגבי דרגין דארעא, יסודא
דלהון. ואינון דרגין עלאין דמטמרן, פלהו
מתערי ומתקרבי לסעודתא, ומתעדני. אבל
לית רשו לחד מנייהו למיכל, לא לדרגי עלאי,
ולא לדרגי תתאי, ולמתהגי שום הנאה, ולא
לאושיט ידא בקרבנא, עד דמלפא עלאה אכיל
ואתהגי, ויהיב לון רשו.

בבתר דיהב לון רשו, פל חד וחד אתהגי
ואכיל (בדקא אות). והיינו דכתיב, (שיר השירים

ה) אריתי מורי עם בשמי, אלין אינון דרגין

ואחת נהנית ואוכלת (כמו שצריך). וזהו שכתוב (שיר השירים ה) אריתי

עליונות. מורי עם בשמי, אוכלים ונהנים כמו שצריך. (ו זרוע ימין בדרך שמאל). אכלתי יערי עם דבשי - זה יעקב ברחל, זו אכילה כמו שצריך. שתיתי ייני עם חלבי - זו זרוע שמאל בדרך ימין. הרי פלן מדרגות (קרבנות) עליונות שנהנה מהן המלך הקדוש בראשונה, וזו האכילה שלו וההנאה שלו. עד כאן אכילת המלך העליון בראשונה.

מכאן ולהלאה נתן רשות לארבע דמיות שחקוקות בכסא, ולכל אותם שמתפשטים ממנו, להנות ולאכל. זהו שכתוב אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים - אלו הן ארבע דמיות כמו שאמרנו. שתו ושכרו דודים - כל אותם שמתפשטים מהן, וכלם אוכלים ומתפשטים ונהנים כמו שראוי, ומאירים הפנים, והעולמות כלם בשמחה. וכל אחד ואחד, בין מדרגות עליונות ובין מדרגות תחתונות, בשרש שלהם מתקרבים ונהנים. זהו סוד וסתר הקרבן כמו שראוי.

באו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר החברים והשתטחו לפניו. אמר רבי אבא, אם לא נמסרה התורה בחר סיני, אלא שהיה אומר הקדוש ברוך הוא, הרי בן יוחאי הוא התורה והסתרים שלי - די לעולם. אוי פאשר תסתלק מן העולם. מי יאיר אורות התורה. הפל יחשף מאותו יום. שהרי עד שיבא מלך המשיח לא יהיה דור כדור זה שרבי שמעון נמצא בתוכו.

אמר רבי שמעון, על סוד זה אסור לו לבן אדם לטעם פלום עד שיאכל המלך העליון. ומה הוא? תפלה. תפלה של בן אדם, כדגמת זה בתחלה מזמנים שלקח על עופות ובהמות לקרבן,

עלאין. מורי עם בשמי, אכלי ואתהני כדקא יאות. (ס"א דא זרועא ימינא, בירכא שמאלא). אכלתי יערי עם דבשי, דא יעקב ברחל, דא אכילה כדקא יאות. שתיתי ייני עם חלבי, דא זרועא שמאלא, בירכא ימינא. הא כלהו דרגין (ס"א קרבניו) עלאין, דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא. ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה.

עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא. מכאן ולהלאה, יהיב רשו לארבע דיוקנין דחקיקין בכורסייא, ולכל אינון דמתפשטן מנייהו, לאתהני ולמיכל. הדא הוא דכתיב, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן. שתו ושכרו דודים, פל אינון דמתפשטי מנייהו, וכלהו אכלי ומתפשטי, ואתהנון כדקא יאות, ואנהירו אנפין, ועלמין כלהו כחדה, (דף רמ"א ע"ב) וכל חד וחד, בין דרגין עלאין, ובין דרגין תתאין, ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין. דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי.

אתו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר חברייא, ואשתטחו קמיה. אמר רבי אבא, אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני, אלא דאמר קדשא ברוך הוא, הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי, דיי לעלמא. ווי כד תסתלק מן עלמא. מאן ינהיר בוצינין דאורייתא, פלא יתחשף מההוא יומא. דהא עד דייתי מלכא משיחא, לא ליהוי דרא כדרא דא, דרבי שמעון שרי בגויה.

אמר רבי שמעון, על רזא דא, אסיר ליה לבר נש לטעום פלום, עד דייכול מלכא עלאה, ומה איהו. צלותא. צלותא דבר נש, פגוונא דא, בקדמיתא, מזמנין לדיוקנין

לדמיות שחקוקות בכסא על אותן הבריות שמתפשטות רחות

בְּרִיּוֹת שֶׁהָרִיחַ שְׁלֵהֶן יִסּוֹד בְּעוֹלָם
הַזֶּה מִהֶן, וְזֶהוּ (תהלים קד) מִה רַבּוֹ
מִעֲשֵׂיךָ ה', שֶׁהָרִי בְּרִיּוֹת שְׂרָאוֹיּוֹת
לְהַקְרִיב, רִיחַ שְׁלֵהֶן מִתְּפַשְׁטֵת
עֲלֵיהֶן, אַרְבַּע דְּמִיּוֹת מְזַמְּנוֹת עַל
קִרְבָּנוֹת אֱלוֹ. וְזֶהוּ שְׂאֵנו אֲמָרִים,
וְהָאֲפָנִים וְחִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, וְכָל
אוֹתָם חִילוֹת אַחֲרַיִם שֶׁמִּתְּפַשְׁטִים
מֵהֶם.

וְלִבְסוֹף הַכֶּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא
מֵיחַד אֵת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְזֶהוּ
שְׂאוֹמְרִים אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתֵנו
וְכוּ'. וְהֵיחֹד שְׁמִיחַד, זֶהוּ (דברים
ו) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה'
אֶחָד. וְלִבְסוֹף הַלְוִיִּם
שֶׁמִּתְּעוֹרְרִים לְנִגּוֹן, זֶהוּ (שם יא)
וְהָיָה אִם שָׁמַע וְגו', הַשְּׁמָרוּ לְכֶם
פֶּן יִפְתָּה וְגו'. זֶה נִגּוֹן הַלְוִיִּם, כְּדִי
לְהַסְתִּיר סֵתֵר (לְעוֹרֵר צד) זֶה בְּקִרְבָּן
זֶה. וְאַחַר כֵּן יִשְׂרָאֵל, זֶה אֲמַת
וְיִצִיב וְנִכּוֹן, יִשְׂרָאֵל סָבָא שְׁעוֹמֵד
עַל הַקִּרְבָּן, (קִרְבוֹ עֲלִיּוֹן אֱלוֹ הַמְּדַרְגּוֹת)
שֶׁהִיא עֶשֶׂר מְדַרְגּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת
פְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַכֹּל, עוֹמְדוֹת עַל
הַשְּׁלֵחָן.

אֲבָרִי אֵין רְשׁוֹת לְאַחַד מֵהֶם לְאַכֵּל
וְלְהוֹשִׁיט יָדוֹ לְקִרְבָּן עַד שֶׁהִמְלִיךְ
הָעֲלִיּוֹן אוֹכֵל. וְזֶהוּ ג' רֵאוֹנוֹת
וְג' אַחֲרוֹנוֹת. פִּיּוֹן שֶׁהוּא אֶכֶל,
נִתֵּן רְשׁוֹת לְאַרְבַּע דְּמִיּוֹת, וְלִכָּל
אוֹתָם הַצְּדָדִים שֶׁנִּפְרָדִים מֵהֶן,
לְאַכֵּל.

וְאִז אָדָם, שֶׁהוּא דְמוּת שְׁכוּלֵלֶת
אֵת כָּל שְׂאֵר הַדְּמִיּוֹת, יוֹרֵד וְנוֹפֵל
עַל פְּנֵיו, וּמוֹסֵר עֲצָמוֹ וְרוּחוֹ לְגַבֵּי
הָאָדָם הָעֲלִיּוֹן שְׁעוֹמֵד עַל אוֹתָן
הַדְּמִיּוֹת, שְׁכוּלֵל כָּל הַדְּמִיּוֹת,
לְעוֹרֵר אוֹתוֹ עֲלָיו כְּמוֹ שְׂרָאוֹי,
וְזֶהוּ שְׁנֵאֲמַר (תהלים כה) אֲלִיךָ ה'
נִפְשִׁי אֲשָׂא, לְעוֹרֵר (שֵׁשׁ) דְּמִיּוֹת
אַחֲרוֹת וְכָל אֱלוֹ שֶׁמִּתְּפַשְׁטִים
מֵהֶן. (תהלים לד) וְזֶהוּ שְׁכִתוּב (שם
קמח) יִבְעֵנו. יִרְנְנוּ. יֵאֱמָרוּ. יִדְבְּרוּ.

דְּחִקִּיקִין בְּכוֹרְסִיָּא, עַל אֵינוֹן בְּרִיּוֹן,
דְּמִתְּפַשְׁטֵי רוּחִין דְּלֵהוֹן, עַל עוֹפֵי וּבְעִירֵי,
לְקִרְבָּנָא בְּרִיּוֹן דְּרוּחָא דְּלֵהוֹן יְסוּדָא בְּהָא
עֲלָמָא מְנִייהו, וְהֵינְנו (תהלים קד) מִה רַבּוֹ מִעֲשֵׂיךָ
יְי, דְּהָא בְּרִיּוֹן דְּאַתְחַזִּיין לְקִרְבָּנָא רוּחָא
דִּילֵהוֹן, מִתְּפַשְׁט עֲלֵיהוּ אַרְבַּע דִּיוֹקְנִין, מְזַמְּנִין
עַל קִרְבָּנִין אֱלִין. וְהֵינְנו דְּקָאֲמַרְן, וְהָאוֹפָנִים
וְחִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, וְכָל אֵינוֹן חִיִּילִין אַחֲרָנִין דְּקָא
מִתְּפַשְׁטֵי מְנִייהו.

וְלִבְתַּר כְּהֵנָּא רַבָּא דְּקָא מֵיִיחַד שְׂמָא קְדִישָׁא,
הֵינְנו אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתֵנו וְכוּ'.
יְחוּדָא דְּקָא מֵיִיחַד, הֵינְנו (דברים ו) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְי אֱלֹהֵינוּ יְי אֶחָד. וְלִבְתַּר לְיוֹאֵי, דְּקָא מִתְּעִירֵי
לְנִגּוֹנָא, הֵינְנו (דברים יא) וְהָיָה אִם שָׁמַע וְגו',
הַשְּׁמָרוּ לְכֶם פֶּן יִפְתָּה וְגו'. דָּא נִגּוֹנָא דְּלְיוֹאֵי,
בְּגִין לְאַסְתְּרָא סֵתֵרָא (ס"א לְאַתְעָרָא סֵתֵרָא) דָּא,
בְּקוֹרְבָּנָא דָּא. וְלִבְתַּר יִשְׂרָאֵל, דָּא אֲמַת וְיִצִיב
וְנִכּוֹן, יִשְׂרָאֵל סָבָא דְּקִיָּמָא עַל קִרְבָּנָא, (קִרְבָּנָא
עֲלָמָא הָא דְּרִיּוֹן) דְּאִיְהִי עֶשֶׂרָה דְּרָגִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין
דְּכֵלָא, קִיָּמָא עַל פְּתוּרָא.

אֲבָרִי לִית רְשׁוֹ לְחַד מְנִייהו לְמִיכָל, וְלֵאוּשִׁיט
יָדָא לְקִרְבָּנָא, עַד דְּמִלְפָּא עֲלָאָה אֶכִּיל.
וְהֵינְנו ג' רֵאוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת. פִּיּוֹן דְּאִיְהוּ
אֶכִּיל, יְהִיב רְשׁוֹ לְד' דִּיוֹקְנִין, וְלִכָּל אֵינוֹן
סְטָרִין דְּמִתְּפַרְשֵׁן מְנִייהו, לְמִיכָל.

בְּדִין אָדָם, דְּאִיְהוּ דִּיוֹקְנָא דְּכֵלִיל כָּל שְׂאֵר
דִּיוֹקְנִין, מְאִיף וְנִפְּלֵל עַל אֲנָפוּי, וּמְסִיר
גְּרָמִיָּה וְרוּחִיָּה לְגַבֵּי אָדָם דְּלְעִילָא, דְּקִיָּמָא
עַל אֵינוֹן דִּיוֹקְנִין, דְּכֵלִיל כָּל דִּיוֹקְנִין, לְאַתְעָרָא
לִיָּה עֲלֵיהּ כְּדָקָא חֲזִי, וְהֵינְנו (תהלים כה) אֲלִיךָ יְי
נִפְשִׁי אֲשָׂא, לְאַתְעָרָא (תַּלְתָּ) דִּיוֹקְנִין אַחֲרָנִין,
וְכָל אֵינוֹן דְּמִתְּפַשְׁטֵי מְנִייהו. (תהלים לד) וְהֵינְנו

וְכֹלֵם אוֹכְלִים וְנֹהְגִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שָׂרְאוּי לוֹ.

מִכָּאֵן וְלִהְלֹאָה יֹאמֵר אָדָם צְרוֹת שְׁלוֹ בּוֹ (שֶׁל לְבוֹ), זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם כ) יַעֲנֶף ה' בְּיוֹם צָרָה. (צָרָה) כְּעֶבְרָה שְׂיוֹשְׁבַת בְּצָרָה, כְּדִי לְהַפֵּךְ אֶת כָּלֵם לְהֵיחֹת סְגוּרִים עַל הָאָדָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (תַּהֲלִים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ לְטַבְרִיָּה. פָּגַע בּוֹ אֲלִיָּהוּ, אָמַר לוֹ, שְׁלוֹם עֲלֶיךָ מוֹרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָה עוֹסֵק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַקִּיעַ? אָמַר לוֹ, בְּקַרְבָּנוֹת עוֹסֵק, וְאֹמֵר דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִשְׁמַךְ. אֲשֶׁרִיךְ! וּבִאֲתִי לְהַקְדִּים לְךָ שְׁלוֹם, וְדַבֵּר אֶחָד רוֹצֵה אֲנִי לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ לְהַסְכִּים; בְּיִשְׁבִּיבָה שֶׁל הַרְקִיעַ שְׂאֵלוֹ שְׂאֵלוֹת: הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְהָרִי כְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה וְגו', אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'. מִי שְׂאֵין בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, הוּא אוֹמֵר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֶלְבִי?!

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מָה הַשִּׁיב לָהֶם? אָמַר לוֹ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִי בַר יוֹחָאי יֹאמֵר, וּבִאֲתִי לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹת חֲבִיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַנְסֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַרְבּוּי הָאֲהָבָה שְׂאוֹהֵב אוֹתָהּ, שְׁנָה מַעֲשָׂיו מִמָּה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. שְׂאָף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכָיו בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה - בְּגִלְלַת הָאֲהָבָה אֲכַל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וּבָא אֲצִלָּה, עֲשֵׂה רְצוֹנָה. כְּלָה נִכְנָסֶת לְחֶפֶז וְרוֹצֵה לְאָכַל, אֵין זֶה דִּין שִׂיאֲכַל חֲתָנָה עִמָּה אֵף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכָו לְעִשׂוֹת כֵּן? ! זֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה. הוֹאִיל וּבִאֲתִי אֲצִלָּה וְלַעֲלוֹת עִמָּה לְחֶפֶז, אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

(תַּהֲלִים קמ"ה) יַבִּיעוּ. יִרְנְנוּ. יֹאמְרוּ. יִדְבְּרוּ. וְכִלְהוּ אֲכַלִּין וְאֲתַהַנְיִין כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לִיה. מִכָּאֵן וְלִהְלֹאָה לִימָא בַר נָשׁ עֲאֲקוּ דִּילִיָּה בִּיה (ס"א דְּלְבִיָּה), הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תַּהֲלִים כ) יַעֲנֶף יְי בְּיוֹם צָרָה. (עֲאֲקוּ) כְּעוֹבְרֵתָא דִּיתְבָּא בְּעֲאֲקוּ, לְאֲתַהַפְכָּא כְּלָהוֹן סְנִיגוּרִין עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב (תַּהֲלִים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אֲזִיל לְטַבְרִיָּא, פָּגַע בִּיה אֲלִיָּהוּ, אָמַר לִיה שְׁלָמָא עֲלִיָּה דְמוֹר. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמֵאִי קָא עֲסִיק קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרַקִּיעַ. אָמַר לִיה בְּקַרְבָּנוֹת עֲסִיק, וְאָמַר מְלִין חֲדָתִין מִשְׁמַךְ, וּפָאָה אֲנָת, וְאֲתִינָא לְאֲקִדְמָא לְךָ שְׁלָם, וּמְלָה חֲדָא בְּעִינָא לְמִשְׂאֵל מְנָךְ, לְאֲסַכְמָא. בְּמִתְיַבְתָּא דְרַקִּיעַ שְׂאֲלֵתָא שְׂאִילוֹ, עֲלָמָא דְאֲתִי לִית בִּיה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְהָא כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה וְגו', אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'. מֵאן דְּלִית בִּיה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, אִיהוּ אָמַר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יִינִי עִם חֶלְבִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מָאִי קָא אֲתִיב לוֹן. אָמַר לִיה, אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָא בַר יוֹחָאי יִימָא. וְאֲתִינָא לְמִשְׂאֵל מְנָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹ חֲבִיב קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכַנְסֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַסְגִּיאוֹ דְרַחֲמִימוֹ דְרַחֲמִים לָהּ, שְׁנֵי עוֹבְדוּי מִמָּה דְהוּא עֲבִיד. דְאָף עַל גֵּב דְלָאו אֲוִרְחוּי בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא, בְּגִין רַחֲמִימוֹתָא, אֲכִיל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וְאֲתִי לְגַבָּה, עֲבִיד רְעוּתָהּ. כְּלָה עֵיילַת לְחוּפָּה, וּבְעֵת לְמִיכַל, לִית דִּין דִּיכּוֹל חֲתָנָה בְּהָדָה, אֵף עַל גֵּב דְלָאו אֲרַחֲיָה לְמַעַבְדַּד הָכִי. הָדָא הוּא דְכָתִיב בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה. הוֹאִיל וְאֲתִינָא לְגַבָּה, וְלִמְיַעַל בְּהָדָה לְחוּפָּה, (דף רמ"ב ע"א) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

וְיִלְפִינָן מִדָּוִד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁנֵי עוֹבְדוּי מִמֶּה דְאַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רְעוּתִיהָ. זַמִּין לְמַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא בְּהַדְיָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ אַתָּה וְאַרְוֶן עֵינֶיךָ. מַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא כַּחֲדָא, בְּגִין דְלֹא לְאַפְרָשָׁא לִזְוֵן, שְׁנֵי מְאַנִּין, וְשְׁנֵי עוֹבְדִין דְּמַלְכָּא.

וְהוּוּ שְׁכִתוּב (שם) כְּהִנִּיחַ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ בְּעִבּוֹר דָּוִד וְגו'! כְּהִנִּיחַ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק? ! לְוִיֶּיךָ צְרִיף לְכַתֵּב! שְׁהֲרִי צֶדֶק מִצַּד הַלְוִיִּים הוּא. וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ! לְוִיֶּיךָ יִרְנְנוּ מִיבְעֵי לִי, דְהָא צְדֵק מִסְטָרָא דְלִוְיָאֵי אִיהוּ. וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ, לְוִיֶּיךָ יִרְנְנוּ מִיבְעֵי לִי, דְהָא רְנָה וְזַמְרָה בְּלִוְיָאֵי נִינְהוּ, וְאִיהוּ שְׁנֵי וְאָמַר, כְּהִנִּיחַ וַחֲסִידֶיךָ, דְּאֵינּוּן מִסְטָרָא דִימִינָא.

אָמַר לִי הוּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיָלִי הָכִי. אָמַר דָּוִד, בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבַדְךָ אַל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּן שְׁאֲנֵי תַקְנִיתִי, אַל תִּשְׁנֶה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, דָּוִד, הוּאִיל וְזַמְנַת אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלֹא רְצוֹנִי. וְלִמְדִים מִכָּאן דְּרַף הָעוֹלָם, שְׁמִי שְׁמוֹזְמָן לְאַחַר, אוֹתוֹ שְׁבָא אֲצִלוּ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנִי אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוּ בְּכַךְ.

אָמַר לִי הוּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיָד לָאו אוֹרַח דְּיָלִי הָכִי. אָמַר דָּוִד, בְּעִבּוֹר דָּוִד עֲבַדְךָ אַל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּנָא דְאַנָּא תְּקִינַת, לֹא תִשְׁנֶה לִי. אָמַר לִי, דָּוִד, הוּאִיל וְזַמִּינַת לִי, אֵית לִי לְמַעַבַּד רְעוּתְךָ, וְלָאו רְעוּתִי. וְיִלְפִינָן מִהָאֵי, אוֹרַחָא דְעֵלְמָא, דְּמֵאן דְּמִזְמָן לְאַחְרָא, הוּא דְאַתִּי לְגַבִּי, אֵית לִי לְמַעַבַּד רְעוּתִיהָ, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרַחִיהָ בְּכַךְ.

בְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וְגו'. הוּאִיל וּבָא חֲתָן אֲצִל הַפְּלָה, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוּ לְשִׁפְכַּ אֱלָא בְּכָרִים וּכְסֻתוֹת, וְהִיא נִתְנָה לוֹ אֲבָנִים לְשִׁפְכַ - הַכֵּל יִקְבַּל בְּרִצּוֹן הַלֵּב. זְהוּ שְׁכִתוּב וַיִּשְׁפַּכַּ בְּמָקוֹם הַהוּא, עַל אוֹתָם אֲבָנִים, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוּ בְּכַךְ.

בְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם וְגו', הוּאִיל וְאַתָּא חֲתָן לְגַבִּי כְלָה, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרַחִיהָ לְמִשְׁפַּכַּ. אֱלָא בְּכָרִים וּכְסֻתוֹת, וְאִיהִי יְהִבָּה לִי אֲבָנִין לְמִשְׁפַּכַּ, כִּלְאֵי יִקְבַּל בְּרְעוּתָא דְלִבָּא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּשְׁפַּכַּ בְּמָקוֹם הַהוּא, עַל אֵינוֹן אֲבָנִין, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרַחִיהָ בְּכַךְ.

אִף גַּם פָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי - אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוּ בְּכַךְ, בְּגַלְל אַהֲבָה שֶׁל הַפְּלָה. וְעַם כֵּל זֶה בְּבִיתָהּ שֶׁל הַפְּלָה, וְלֹא בְּכַךְ.

אִף גַּם פָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל גַּב דְּלָאו אֲרַחֲוֵי בְּכַךְ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכְּלָה. וְעַם כֵּל דָּא כְּבִיתָא דְכְּלָה וְלֹא כְּאַתְרָא אַחְרָא. בְּאַתְרִיהָ לֹא אֲכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

אִף גַּם פָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל גַּב דְּלָאו אֲרַחֲוֵי בְּכַךְ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכְּלָה. וְעַם כֵּל דָּא כְּבִיתָא דְכְּלָה וְלֹא כְּאַתְרָא אַחְרָא. בְּאַתְרִיהָ לֹא אֲכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

וְעַם כֵּל דָּא כְּבִיתָא דְכְּלָה וְלֹא כְּאַתְרָא אַחְרָא. בְּאַתְרִיהָ לֹא אֲכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

בְּאֶתֶר דִּילָהּ אָכִיל וְשָׁתִי. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, בְּאֶתִי לְגַנְי. מְלֶאכִין דְּשָׁדֵר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, לָא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ בְּאַתְרֵיהּוּ, בְּגִין אַבְרָהָם אָכְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי. חֲיִידָּ, מְלָה דָּא בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִימַר, וּבְגִין דְּלֹא לְמַחְזֵק טִיבוּ לְגַרְמִיָּה, קָמִי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, סְלִיק מְלָה לְגַרְמָךְ, זַפְאָה אַנְתָּ בְּעֵלְמָא, דְּמֶאֱרָךְ מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְעֵילָא. וְעֵלְךָ כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

בְּמִקּוּם אַחַר. בְּמִקּוּמוֹ לֹא אוֹכֵל וְלֹא שׁוֹתֵה - בְּמִקּוּם שְׁלָה אוֹכֵל וְשׁוֹתֵה. זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּאֶתִי לְגַנְי. מְלֶאכִים שְׁשַׁלַּח הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם לֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ בְּמִקּוּמָם - בְּשִׁבִיל אַבְרָהָם אָכְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, חֲיִידָּ דְכָר זֶה רְצָה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹמַר, וּמְשׁוּם שְׁלֹא לְהַחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ לְפָנֵי כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, הִבִּיא הַדְּבָר לְפָנֶיךָ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם, שְׁאֵדוּנָךְ מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְמַעְלָה, וְעֵלְיָךְ כְּתוּב (שְׁמוּאֵל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

אֵת קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי וְגו', (במדבר כח) רַבִּי יוֹדָאֵי אָמַר, בְּקָרְבָּנָא אֵית עֶשֶׂן, וְאֵית רִיחַ, וְאֵית נִיחַח. עֶשֶׂן: אֵינוֹן מְאִרֵי דְרוּגְזָא. דְכְתִיב, (דברים כט) פִּי אֵז יַעֲשֶׂן אֶף יִי. אֵינוֹן אַתְהֵנוֹן מְעֶשֶׂן. וְעֶשֶׂן רוּגְזָא, בְּחוּטְמָא אִיהוּ. רִיחַ: אֵינוֹן דְּאֶקְרוּן תְּפוּחִין. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּתוּחִים. הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֶפְרַיִם פְּתוּחִים.

אֵת קָרְבְּנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי וְגו' (במדבר כח). רַבִּי יוֹדָאֵי אָמַר, בְּקָרְבָּן יֵשׁ עֶשֶׂן, וְיֵשׁ רִיחַ, וְיֵשׁ נִיחַח. עֶשֶׂן - אֵלוּ בְּעֵלֵי הַרְגוּ, שְׁנֹאֲמַר (דברים כט) פִּי אֵז יַעֲשֶׂן אֶף ה'. אֵלוּ נְהַגִּים מְהַעֲשֶׂן, וְעֶשֶׂן רְגוּ בְּחֻטָּם הוּא. רִיחַ - אֵלוּ שְׁנֹקְרָאִים תְּפוּחִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּתוּחִים - זֶהוּ שְׁכָתוּב (שיר השירים ז) וְרִיחַ אֶפְרַיִם פְּתוּחִים.

אֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר. (במדבר כח) מְאִי בַּבֶּקֶר. דָּא בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם. דְכְתִיב, (בראשית כב) וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מְנַלְן דְּהֵאֵי בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהֵכָא, (בראשית מד) הַבֶּקֶר אוֹר. בֶּקֶר אוֹר לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַבֶּקֶר אוֹר, וְדָא אוֹר קְדָמָא, דְּכָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְעַל דָּא תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר דְּאַשְׁתַּמוּדְעָא. וְלִקְבַל בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם, אַתְקָרִיב קָרְבָּנָא דָּא. קָרְבָּן דִּבִּין הָעֲרִיבִים, דָּא יִצְחָק, וְלִקְבַל עָרֵב דִּיִּצְחָק אַתְקָרִיב. מְנַלְן. דְכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עָרֵב. וְעָרֵב דִּיִּצְחָק הוּא, וְהָא אוֹקִימָנָא.

אֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר (במדבר כח). מַהוּ בַּבֶּקֶר? זֶה בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שְׁנֹאֲמַר (בראשית כב) וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מְנַלְן לְנוּ שְׂדֵה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִכָּאן, שְׁנֹאֲמַר (שם מד) הַבֶּקֶר אוֹר. בֶּקֶר אוֹר לֹא כְּתוּב, אֶלָּא הַבֶּקֶר אוֹר, וְזֶה אוֹר רֵאשׁוֹן שֶׁכָּרָא הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, וְעַל זֶה נֹאמַר תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר הַיְדוּעַ. וּכְנַגֵּד בֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם מְקָרִיבִים קָרְבָּן זֶה. קָרְבָּן שֶׁל בִּין הָעֲרִיבִים זֶה יִצְחָק, וּכְנַגֵּד עָרֵב שֶׁל יִצְחָק נִקְרַב. מְנַלְן לְנוּ? שְׁנֹאֲמַר (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עָרֵב. וְעָרֵב הוּא שֶׁל יִצְחָק, וְהָרִי בְּאַרְנוּ.

רעיא מהימנא

שְׁקוּדָא דָּא לְהַקְרִיב מְנַחָה בְּכָל יוֹם, וְלְהַקְרִיב קָרְבָּן

רעיא מהימנא

מְנַחָה זו לְהַקְרִיב מְנַחָה בְּכָל יוֹם וְלְהַקְרִיב קָרְבָּן מוֹסַף שְׁבֵת. וְאַחֲרָיו לְסֵדֵר לְחֵם הַפָּנִים וּלְבֹנָה,

וְקָרְבַּן מוֹסֵף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ.
הַמְּנִירָה הַקְּדוּשָׁה, בְּכָל יוֹם צָרִיף
לְשִׁלַּח דִּירוּן לְמִלְךָ בְּיַד הַמַּלְכָּה.
אִם הִיא בְּרִשׁוֹת בְּעֵלָה, צָרִיף
תּוֹסֶפֶת, כְּמוֹ מוֹסֵף בְּשַׁבַּת וּבְרֹאשׁ
חֹדֶשׁ, וּמוֹסֵף שֶׁל כָּל יָמִים טוֹבִים.

שְׁהִיָּא רְשׁוֹת הַיְחִיד שְׁלוֹ, וְהַעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי הוּא בְּעֵלָה שֶׁל רְשׁוֹת
זוֹ. וַיַּעֲקֹב שֶׁתִּקְוֶן תְּפִלַּת עֲרֻבִית,
הוּא מְדֻרְגָה שְׁלוֹ שֶׁל הַעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי. בְּגִלּוֹל זֶה בְּאַרְוֵהוּ בְּעֵלֵי
הַמְּשֻׁנָּה, תְּפִלַּת עֲרֻבִית רְשׁוֹת.
שְׁאֵף עַל גַּב שְׁבָגְלוֹת, הַדּוּמָה
לְלִילָה, שְׁשׁוּלְטִים שֶׁם סְמָאֵל
וְנִחַשׁ וְכָל הַמְּמַנִּים שֶׁל הַהִמְוִנִים
שְׁלוֹ, וְשִׁכְיָנָה יוֹרְדַת בְּגָלוֹת עִם
יִשְׂרָאֵל - הִיא נִמְצָאֵת בְּרִשׁוֹת
בְּעֵלָה. זֶהוּ שְׁכֻתוֹב (ישעיה מב) אֲנִי
ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָר לֹא
אֶתֵּן.

וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע
בְּמִקְוֶם. אֵין פְּגִיעָה אֲלֵא פִּיּוּס,
כְּמוֹ (רות א) אֵל תִּפְגַּעִי בִּי כִּנְסַת
יִשְׂרָאֵל מִפִּיֶּסֶת לוֹ שְׁלֵא יִזּוּ
מִמְּנָה, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הוּא
מִקְוֶמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֵיזָה עוֹלָם? זוֹ
הַשְּׁכִינָה. תִּרְגוּם עוֹלָם הוּא
עֲלָמָא, לְשׁוֹן נַעֲרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שמות ב) הַעֲלָמָה. וּמָה כְּתוּב בּוֹ?
(בראשית כח) וַיִּלְךְן שֶׁם. הַתְּפִיֶּס עֲמָה
לְלוֹן שֶׁם בְּגָלוֹת עִם הַשְּׁכִינָה. וְאִם
תֵּאֱמַר שֶׁיַּעֲקֹב פִּיֶּס אוֹתָהּ - נִכּוֹן.
וּמְשׁוּם שֶׁהִיא בְּכָל לִילָה, שֶׁהוּא
הַגְּלוּת, בְּרִשׁוֹת בְּעֵלָה, פִּרְשׁוּ
תְּפִלַּת עֲרֻבִית רְשׁוֹת. וּפְרוּשׁ אַחֵר,
הוּא תִּבְּנֵן לְאֹכַל לְבָהֳמוֹת חֲמֻרִיּוֹת
בְּקַל וְחֲמֻר. יָרְדוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה
וְהַשְּׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו, וְשִׁמַּח בְּדָבָר
זֶה, וְקִשְׂרוּ אוֹתָהּ בְּכִמָּה קִשְׂרִים
שֶׁל סוּדוֹת סְתוּמִים וְעִטְרוּ אוֹתָהּ,
וְהַעֲלוּ אוֹתָהּ אֶצֶל הַחֲבָרִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ שָׁם.

אֲמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, הַמְּנִירָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלּוֹל זֶה בְּשֶׁאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, כְּשִׁטְר חוֹב שְׁעֲלִיו,
לְסִמְךָ אוֹתָהּ בְּצִדִיק חֵי הַעוֹלָמִים, שְׁבוּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה אֵינוֹ נְזוּק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְכִמָּה
נִסְמַכְתָּ עַל יְסוּד? בְּזוּרַע יְמִין. זֶהוּ שְׁכֻתוֹב (רות א) חֵי ה' שְׁכֻבִי עַד הַבֶּקֶר.

מוֹסֵף שַׁבַּת. וְאַבְתָּרִיָּה לְהַסְדִיר לְחֵם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה. וְקָרְבַּן
מוֹסֵף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּכָל יוֹמָא צָרִיף
לְשִׁדְרֵי דִירוּנָא לְמַלְכָּא בִידָא דְמַטְרוּנִיתָא. אִי אֵיהִי בְּרִשׁוֹ
בְּעֵלָה, צָרִיף תּוֹסֶפֶת, כְּגוֹן מוֹסֵף בְּשַׁבַּת וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ,
וּמוֹסֵף דְּכָל יוֹמִין טוֹבִין.

דְּאֵיהִי רְשׁוֹת הַיְחִיד דִּילִיָּה וְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא אֵיהִי
בְּעֵלָה דְּהֵאֵי רְשׁוֹת. וַיַּעֲקֹב דְּתִקְוֶן צְלוֹתָא דְּעֲרֻבִית,
אֵיהִי דְּרָגָא דִּילִיָּה דְּעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ
מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, תְּפִלַּת עֲרֻבִית רְשׁוֹת, דְּאֵף עַל גַּב דְּבִגְלוֹתָא
דְּדוּמָה לְלִילָה, דְּשִׁלְטִין תִּמְן סְמָאֵל וְנִחַשׁ, וְכָל מְמַנֵּן
דְּאֲכֻלוּסִין דִּילִיָּה, וְשִׁכְיָנָתָא נִחַתָּת בְּגָלוֹתָא עִם יִשְׂרָאֵל,
אֵיהִי בְּרִשׁוֹ דְּבְעֵלָה אֲשֶׁתִּפְחַת, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה

מב) אֲנִי יי הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָר לֹא אֶתֵּן.

וּבְגִין דָּא (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֶם, לִית פְּגִיעָה, אֲלֵא
פִּיּוּסָא. כְּגוֹן (רות א) אֵל תִּפְגַּעִי בִּי. כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל
פִּיֶּסֶת לִיָּה, דְּלֵא יִזּוּ מִיָּנָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֵיהִי
מִקְוֶמוֹ שֶׁל עוֹלָם. מְאִי עוֹלָם. דָּא (דף רמ"ב ע"ב) שְׁכִינָתָא.
תִּרְגוּם עוֹלָם, עֲלָמָא, לִישְׁנָא דְּעוֹלָמָא, כְּמָה דְּאֵתָא אֲמַר,
הַעֲלָמָה. וּמָה כְּתִיב בֵּיה, (בראשית כח) וַיִּלְךְן שֶׁם, אֲתִפִּיֶּס
עֲמָה, לְמִיבַת תִּמְן בְּגָלוֹתָא עִם שְׁכִינָתָא. וְאִי תִימָא דִּיעֲקֹב
פִּיֶּס לָהּ, שְׁפִיר. וּבְגִין דְּאֵיהִי בְּכָל לִילָה, דְּאֵיהִי גְלוּתָא,
בְּרִשׁוֹ בְּעֵלָה, אוֹקְמוּהָ תְּפִלַּת עֲרֻבִית רְשׁוֹת. וּפִירוּשָׁא
אַחֲרִינָא, אֵיהִי תִבְּנֵן לְמִיכַל לְבַעֲרִין חוּמְרִים בְּקַל וְחוּמְרִ.
נִחַתוּ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין, וְאֲשֶׁתַּטְּחוּ קַמֵּיהּ, וְחִדֵּי בְּהֵאֵי מְלָה,
וְקִשְׂרוּ לָהּ בְּכִמָּה קִשְׂרִין דְּרִזִּין סְתִימִין. וְאַעֲטְרוּ לָהּ,
וּסְלִיקוּ לָהּ לְגַבֵּי חֲבָרִיָּא דְאֲשֶׁתָּארוּ תִּמְן.

אֲמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בְּגִין דָּא בְּשֶׁאֵר
צְלוֹתִין אֵיהִי חוֹבָה, דְּשִׁטְר חוֹב עֲלִיָּהוּ, לְסִמְכָא
לָהּ בְּצִדִיק חֵי עֲלָמִין, דְּבֵיהּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה,
אֵינוֹ נְזוּק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמִאֵי סְמִיכַת עַל יְסוּד. בְּדְרוּעָא
יְמִינָא. הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (רות ג) חֵי יי שְׁכֻבִי עַד הַבֶּקֶר.

אֲמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, הַמְּנִירָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלּוֹל זֶה בְּשֶׁאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, כְּשִׁטְר חוֹב שְׁעֲלִיו,
לְסִמְךָ אוֹתָהּ בְּצִדִיק חֵי הַעוֹלָמִים, שְׁבוּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה אֵינוֹ נְזוּק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְכִמָּה
נִסְמַכְתָּ עַל יְסוּד? בְּזוּרַע יְמִין. זֶהוּ שְׁכֻתוֹב (רות א) חֵי ה' שְׁכֻבִי עַד הַבֶּקֶר.

כאשר מגיע זמן תפלת מנחה, (אסתר ב) בערב היא באה. זהו שפתיב (בראשית ח) ותבא אליו היונה לעת ערב. משום שמונחה שלוחה היא לאדוני, (אדני צדיק להיות) בגלות של עשו, (שם לב) והנה גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני (אדוני לאדוני), זהו אדון כל הארץ, וזה צדיק, משם יוסף הצדיק, (דברים לג) בכור שורו הדר לו, שעתידי לצאת ממנו משיח בן אפרים. ובגללו נאמר (בראשית לו) והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי. ובצדיק נאמר, כל הפורע - כורע בכרוף. אמר המנורה הקדושה, רועה נאמן, בך נאמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף. משום שגוף וברית נחשבים כאחד. ומשום זה עליך נאמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה. שכך תפלה בעמידה. וכן כל הזקף - זקף בשם. ובצדיק, כל הפורע - כורע בכרוף, וזהו ותשתחווין לאלמתי. שאפה אחוז בימין ובשמאל, בגוף וברית. ואחר כך תעלה עליהם לבינה, לפתח בה חמשים שערים של חרות לישראל, לקיים (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ומשום זה תפלת שחרית חובה, ותפלת ערבית רשות.

בערבית הוא ברפת השפיכנו, ששוככת בין זרועי המלך בגלות. כאשר יבא הבקר, פסח אחוז בו בימין. אבל בזרוע שמאל של יצחק - חדש תשרי. (בראשית כד) ויהי הוא טרם פלה לדרב והנה רבקה יצאת, מן הגלות. ומשום זה (תהלים ק) נאם ה' לאדוני שב לימיני, דא צדיק, כנגדו משיח בן יוסף. ואמר לו שב לימיני, זרוע של אברהם, בגלות של ישמעאל, עד אשית איביך הדום לרגליך.

באותו זמן תתעורר רוח יתרה תוספת על ישראל, הדא

כד מטי זמן צלותא דמנחה, בערב היא באה. הדא הוא דכתיב, (בראשית ח) ותבא אליו היונה לעת ערב. בגין דמנחה שלוחה היא לאדוני, (אדני מיבעי ליה) בגלותא דעשו, (שם לב) והנה גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני (אדני לאדוני), דא איהו אדון כל הארץ, ודא צדיק, מתמן יוסף הצדיק, (דברים לג) בכור שורו הדר לו. דעתידי לנפקא מניה משיח בן אפרים. ובגיניה אתמר. (בראשית לו) והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי. ובצדיק, כל הפורע כורע בכרוף.

אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בך אתמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף. בגין דגוף וברית חשבינן חד. ובגין דא עלף אתמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה. דכך תפלה מעמד. וכן כל הזקף זקף בשם. ובצדיק, כל הפורע כורע בכרוף, והיינו ותשתחווין לאלמתי. דאנת אחיד בימינא ובשמאלא, בגוף וברית. ולבתר תסתלק עליהו לבינה, למפתח בה חמשים תרעין דחירו לישראל. לקיימא, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובגין דא צלותא דשחרית חובה, דערבית רשות.

בערבית איהו השפיכנו, דשכיבת בין זרועי מלכא בגלותא. כד ייתי צפרא, פסח אחיד ביה בימינא. אבל בדרועא שמאלא דיצחק, תשרי. (בראשית כד) ויהי הוא טרם פלה לדרב והנה רבקה יצאת, מן גלותא. ובגין דלא נפקי מסטרא דדינא, יעקב (בראשית מח) שבל את ידיו, ושוי שור בימינא, אריה בשמאלא. ובגין דא (תהלים ק) נאם ה' לאדני שב לימיני, דא צדיק, לקבליה משיח בן יוסף, ואמר ליה שב לימיני, דרועא דאברהם, בגלותא דישמעאל, עד אשית איביך הדום לרגליך.

בההוא זמנא, יתער רוח יתרה תוספת על ישראל, הדא

שלא יוצאת מצד הדין, יעקב שפל את ידיו, ושם שור בימין, אריה בשמאל. ומשום זה (תהלים ק) נאם ה' לאדוני שב לימיני - זה צדיק, כנגדו משיח בן יוסף. ואמר לו שב לימיני, זרוע של אברהם, בגלות של ישמעאל, עד אשית איביך הדום לרגליך.

באותו זמן תתעורר רוח יתרה תוספת על ישראל. זהו שפתיב (ויאל א) אשפוף את רוחי על כל

בְּשֵׁר. וְיִהְיֶה מְנוּחָה לְיִשְׂרָאֵל מֵאֲמֹת הָעוֹלָם, (אסתר ט) וְנוּחַ מֵאִיבֵיהֶם. פְּדֻגְמַת הַשְּׁבֵת, שְׁנוּסַפְת בְּאֶדְם נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֵׁבֶת וְיֵשׁ לָהֶם בַּה נַחַת - אִם בְּנֶפֶשׁ יִתְּרָה יֵשׁ לָהֶם נַחַת, שְׁהִיא נִקְבָּה, כָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחַ, שְׁהוּא זָכָר.

וְתַנְאִים וְאֲמֹרָאִים, נֶפֶשׁ יִתְּרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד - אַחַת הִיא, אֲבָל לְכָל אָדָם הוּא כְּפִי מַעֲשָׂיו. וְלִמְדֵנוּ מִקַּל וְחֹמֶר שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַן שְׁחוֹזְרִים כָּלֶם - מִתְקַבְּלִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים ד) כֹּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלִינוּ. שְׁשֵׁם ה' מִכְתָּר עֲלֵיהֶם בְּכַתְרוֹ, שְׁהוּא כְּתָר עֲלִיוֹן. וְזוֹהִי נִשְׁמָה יִתְּרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁבֶת וַיְמִים טוֹבִים. וּמִשׁוּם זֶה תִּקְנֵנוּ בְּכָל יוֹם לְחַתֵּם בְּשֵׁם יְהוָה, שְׁהוּא חוֹתֵם שֶׁל כָּל הַבְּרִכוֹת שֶׁל הַתְּפִלוֹת, וְלֹא אוֹמְרִים מוֹסֵף בְּלִי כְּתָר. וּבְשֵׁבֶת תִּקְנֵנוּ לוֹמַר בְּמוֹסֵף, כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָל לְכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל, כִּף יוֹרְדַת לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה כְּפִי מִדְּרָגָתוֹ. אִם הוּא חֲסִיד - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת חֲסִיד כְּפִי מִדְּרָגָתוֹ; אִם הוּא גְבוּר, יֵרָא חֲטָא - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת הַגְּבוּרָה; וְאִם הוּא אִישׁ תָּם - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ יִתְּרָה זֹו מְלָכוּת, שְׁהִיא כְּלוּלָה מַעֲשֵׂר סְפִירוֹת, וְכִפִּי מֵדָה שֶׁל בֵּן אָדָם. אִם נִשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹ חֲכָם, אוֹ מְבִין בְּחֻכְמָה, אוֹ בַּתוֹרָה, שְׁנֹאֲמַר בּו (משלי א) לְהִבִּין מִשָּׁל וּמְלִיצָה, אוֹ בְּנִבְיָאִים, אוֹ בְּכַתוּבִים - כִּף נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה שְׁנִקְרָאת כְּתָר מְלָכוּת.

וְאִם חֲכָם, כְּמוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ, הַמְּחַפְּסִים לְכָל אָדָם, שְׁנֹאֲמַר (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר מַתּוּף דְּבַר בַּתוֹרָה - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא

הוּא דְּכַתִּיב, (יואל א) אֲשַׁפּוּף אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשֵׁר, וְיִהְיֶה נִיחָא לְיִשְׂרָאֵל מֵאוּמִין דְּעַלְמָא, (אסתר ט) וְנוּחַ מֵאִיבֵיהֶם. כְּגוּוֹנָא דְשֵׁבֶת, דְּאֲתוּסָף בְּבַר נֶשׁ נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֵׁבֶת, וְאִית לֹון בַּה נִיחָא, אִי בְּנֶפֶשׁ יִתְּרָה אִית לֹון נִיחָא, דְּאִיהִי נּוֹקְבָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָא דְּאִיהוּ דְּכוּרָא.

וְתַנְאִים וְאֲמֹרָאִים, נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֵׁבֶת לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, חַד אִיהִי. אֲבָל לְכָל בַּר נֶשׁ, אִיהוּ כְּפּוּם עוֹבְדוּי. וְאֵלִיפְנָא מִקַּל וְחֹמֶר דְּתִיּוּבְתָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַנָּא דְּחִזְרִין בְּלָהוּ, מִתְקַבְּלִי. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים ד) כֹּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלִינוּ, דְּשֵׁם יְיָ מוֹכְתָר עֲלֵיהוּ בְּכַתְרֵיהּ, דְּאִיהוּ כְּתָר עֲלִיוֹן. וְהִיא אִיהוּ נִשְׁמָה יִתְּרָה דְּכָל יִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁבֶת וַיְמִין טוֹבִין. וּבְגִין דָּא תִּקְנֵנוּ בְּכָל יוֹמִין, לְמַחְתֵּם בְּשֵׁם יְהוָה, דְּאִיהוּ חוֹתֵם דְּכָל בְּרַכָּאן דְּעֲלוּתִין, וְלֹא אֲמַרִין מוֹסֵף בְּלֹא כְּתָר. וּבְשֵׁבֶת, תִּקְנֵנוּ לְמִימַר בְּמוֹסֵף, כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָל לְכָל חַד מֵיִשְׂרָאֵל, הֲכִי נַחִית לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, כְּפּוּם דְּרִגָּא דִּילִיה. אִי הוּא חֲסִיד, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת חֲסִיד, כְּפּוּם דְּרִגָּא דִּילִיה. אִי אִיהוּ גְבוּר, יֵרָא חֲטָא, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, מִמֵּדַת גְּבוּרָה. וְאִי אִיהוּ אִישׁ תָּם, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, מִמֵּדַת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ יִתְּרָה דָּא מְלָכוּת, דְּאִיהִי כְּלִילָא מַעֲשֵׂר סְפִירוֹאן, וְכְפּוּם מֵדָה דְּבַר נֶשׁ. אִם נִשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹ חֲכָם, אוֹ מְבִין בְּחֻכְמָה, אוֹ בַּתוֹרָה, דְּאֲתַמַּר בִּיה, (משלי א) לְהִבִּין מִשָּׁל וּמְלִיצָה. אוֹ בְּנִבְיָאִים, אוֹ בְּכַתוּבִים. הֲכִי יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, דְּאֲתַקְרִיאַת כְּתָר מְלָכוּת.

וְאִי חֲכָם, כְּמוֹ דְּאוּקִימְנָא הַמְּחַפְּסִים לְכָל אָדָם, דְּאֲתַמַּר (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִתְּפָן. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר מַתּוּף דְּבַר בַּאוּרִיטָא, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חֲכָם בְּנִבְיָאִים וּבְכַתוּבִים, יְהִבִּין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִנְּצַח וְהוּד. וְאִי אִיהוּ

יִתְּרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר מַתּוּף דְּבַר בַּתוֹרָה - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא

חכם בנביאים ובכתובים - נותנים לו נפש יתרה מנצח והוד. ואם הוא צדיק גמור ששומר אות ברית, אות שבת, אות ימים טובים, אות תפלין - נותנים לו נפש יתרה מצדיק. ובכל מקום, נפש יתרה ממלכות.

ואם הוא אדם מפל מדות אלו - נותנים לו פתור בשם יהוה, פיהוה אלהינו בכל קראנו אליו. אין קדוש פיהוה. מעולם הזכר, שהוא תפארת, מלך מכתר בכתר עליון, שבה ימלך בשכינה, שהיא נפש יתרה. וכתר נשמה יתרה, יהוה, רוח, שנאמר (יזאל

א) אשפוך את רוחי על כל בשר, והוא כלול עשר ספירות ממעלה למטה, פדגמת זה: ' חכמה. ה' בינה. ו' כולל שש ספירות מחסד עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פיהוה אלהינו, פתור על ראשו. וזוהי נשמה שנוספת ביום השבת. ומשום שעלת העלות מפלא ומכסה בכתור זה, ומתפשט בשם יהוה בשבתות וימים טובים, אין שלטון לסמאל ולנחש ולכל הממנים שלו, ואין לו שלטון לגיהנם, נקבה רעה של סמאל, ולא למחנות שלו. כלם נסתרים מלפני מחנה המלך, כמו שישתתרו אמות עובדי כוכבים ומזלות של העולם כאשר יתגלה המשיח. זהו שכתוב (ישעיה ב) ובאו במערות צרים (שם ז) ובנקיקי הסלעים.

קמו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה נאמן, אתה הוא ששקול לכל ישראל, ממלא מפל מדות טובות, ודאי כך שורה זה שנאמר בו (שמואל א-ב) אין קדוש פיהוה אלהינו. אתה פתור על כל אחד ואחד מישראל, כי אין בלתך בן אדם שיהיה פתור עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא

צדיק גמור דנטר אות ברית, אות שבת, אות יומין טבין, אות תפלין, יהבין ליה נפש יתרה מצדיק, ובכל אתר, נפש יתרה ממלכות.

ואי איהו בר נש מפל מדות אלין, יהבין ליה פתור בשם יהוה, פיהוה (דף רמ"ג ע"א) אלהינו בכל קראנו אליו.

אין קדוש פיהוה. מעלמא דדכורא, דאיהו תפארת, מלך מכתר בכתר עלאה, דבה ימלוך בשכינתיה, דאיהו נפש יתרה. וכתר נשמה יתרה, יהוה, רוח, דאתמר (יזאל א) אשפוך את רוחי על כל בשר, ואיהו כליל ' ספיראן מעילא לתתא, פגוונא דא: ' חכמה. ה' בינה. ו' כליל שית ספיראן, מחסד עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פיהוה אלהינו, פתור על רשיה. והאי איהו נשמה דאתוספא ביום שבת.

ובגין דעלת העלות, מופלא ומכסה בהאי כתר, ואתפשט בשם יהוה בשבתות וימים טובים, לית שולטנותא לסמאל ולנחש ולכל ממנן דיליה, ולית ליה שלטנותא לגיהנם, נוקבא בישא דסמאל, ולא למשריין דיליה, פלהו מתטמרין מן קדם משרייתא דמלכא, פגוונא דיתטמרן אומין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא, כד יתגלי משיחא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ב) ובאו במערות צרים (ישעיה ז) ובנקיקי הסלעים.

קמו תנאין ואמוראין, ואמרו, רעיא מהימנא, אנתה הוא שקיל לכל ישראל, ממולא מפל מדות טבין, ודאי כך שרייא, ההוא דאתמר ביה, (שמואל א ב) אין קדוש פיהוה אלהינו. אנתה פתור על כל חד וחד מישראל, פי אין בלתך בר נש, דיהא כתר עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא נביא, ולא צדיק, ולא מלך. אנתה הוא בדיוקנא דקודשא ברין הוא, פרא בדיוקנא דאבוהי, פגוונא דישראל, דאתמר בהון, (דברים יד) פנים אתם לוי אלהיכם. אשלים פקודין

אדם שיהיה פתור עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא

נביא, ולא צדיק, ולא מלך. אתה הוא בדמותו של הקדוש ברוך הוא, בן בדמות אביו, כמו ישראל שנאמר בהם (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. השלם מצוות של אדונך, שאין מצוות מאלו שלך שלא יתעטר בו הקדוש ברוך הוא ושכינתו מעלה ומטה בכתר עליון בכל מדה ומדה.

פתח ואמר, תנאים ואמוראים, שפאשר היה קורא לכלם, לרפי שמעון בכלל עמהם בכל זמן, אמר להם, אני משבח לכם כפי נדיבות שלכם, שאתם בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. אין מי שיכול לשבח לכם אלא אדון העולם, שאפלו התורה בלה עד אין סוף בכם היא תלויה, כמו מה שנאמר בתורה, (איוב יא) ארצה מארץ מדה ורחבה מני ים. כף השבח שלכם. אבל יתקיים בכם מה שהתקיים בי, ששמחתי בכבודו של אהרן אחי, כמו שבארוהו, הלב ששמח בגדלת אחיו, ילבש אורים ותמים.

ותנאים ואמוראים, כל מוספים של שבתות וימים טובים, כל מוסף שאומרים בו כתר - מכאן נודעים. וכל תפלות של ישראל, ריחן פריח של (שיר השירים א) מור ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר ימים. אבל בשבתות וימים טובים חשוב עליו מיני בשמים. משום שבמים טובים עולים מכל אבקת רוכל, שנאמר בו (בראשית לב) ויאבק איש עמו. שתפלה שהיא פגומה, נאבק עמה סמאל, להלחם עמה באותו פגם של עברה שבאותו אבק, שזה וזה עולה עד השמים.

אבק של יעקב, ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (וביחוד) שהם (תולות) קבוצות ומחנות, שמתאספים עמו ללמד זכות עליה. והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות

דמארץ, דלית פקודין מאלין דילך, דלא יתעטר ביה קדשא בריך הוא ושכינתיה עילא ותתא, בכתר עלאה, בכל מדה ומדה.

פתח ואמר, תנאין ואמוראין, דכד הנה קרי לבלהו, לרפי שמעון בכלל עמהון בכל זמנא, אמור לון, אנא משבחנא לכו, כפום נדיבות דלכון, דאתון בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. לית מאן דיכיל לשבחא לכון, אלא מרי עלמא, דאפילו אורייתא בלה עד אין סוף, בכו היא תליא. פגוונא דאתמר באורייתא, (איוב יא) ארפה מארץ מדה ורחבה מני ים, הכי שבח דילכו. אבל יתקיים בכו, מה דאתקיים בי, דחדינא ביקרא דאהרן אחי, כמה דאוקמוהו, הלב ששמח בגדלת אחיו, ילבש אורים ותמים.

ותנאין ואמוראין, כל מוספין דשבתות וימים טובים, כל מוסף דאמרין ביה כתר, מהכא אשתמודעין. וכל צלותין דישראל, ריחא דלהון, פריחא (שיר השירים א) דמור ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר ימין. אבל בשבתות וימים טובים, חשיב עליה מפל מיני בשמים.

בגין דביומין טבין, סלקין מפל אבקת רוכל, דאתמר ביה, (בראשית לב) ויאבק איש עמו. דצלותא דאיהי פגימה, אתאבק עמה סמאל, לאגחא עמה בהוא פגימו דעברה, בהוא אבק דדא ודא סליק עד שמאי.

אבק דיעקב, לאולפא זכותא על צלותא, בכמה משריין דחובין (ר"א רובו) דאינון (ס"א תלוי) תבילין ומשריין, דמתפנשין עמיה, לאולפא זכו עליה. ואבק דרגא דסמאל, סליק בכמה משריין דחובין, לאולפא חובין עליה, ודא צלותא דערבית, דאקרי סלם דיעקב, דבה (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. אלין דסלקין

אבק של יעקב, ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (וביחוד) שהם (תולות) קבוצות ומחנות, שמתאספים עמו ללמד זכות עליה. והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות

שֶׁל חוֹבוֹת לְלַמֵּד חוֹבוֹת עֲלֶיהָ, וְזוֹ תַּפְּלַת עֲרֻבֵי שְׁנֵי קָרָאֵת סָלַם יַעֲקֹב, שֶׁבָּהּ (בראשית כח) וְהָיָה מִלֵּאכֵי אֱלֹהִים עֲלֵיהֶם וְיִרְדּוּ בּוֹ. אֲלוֹ שְׁמַעְלִים חוֹבוֹת וּמִוִּרְדִים זְכוֹת תַּחֲתֵיהֶם, וְאֲלוֹ מַעֲלִים זְכוֹת, וְיִוִּרְדִים חוֹבוֹת תַּחֲתֵיהֶן, וּמִשְׁפִּילִים לָהֶם בְּכַמָּה קָרָבוֹת. שְׁחָם בְּעֵלֵי מַגְנִים בְּמַלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, עַד שֶׁנִּשְׁמַעַת הַמַּלְחָמָה לְהָרִים הַגְּבוּהִים, שֶׁהֵם אֲבָרָהֶם יַצְחָק וַיַּעֲקֹב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מיכה ו) שֶׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה'. רִיב הַתַּפְּלָה, וְרִיב הַתּוֹרָה. וְזֶה הַקָּרָב שֶׁל תַּפְּלַת עֲרֻבֵי שְׁנֵי קָרָאֵת עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. שְׂרָבֵן גְּמִלְיָאֵל הַעֲמִיד אוֹתָהּ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר, שֶׁתַּפְּלַת עֲרֻבֵי זְמַנָּה כָּל הַלַּיְלָה, אֲלֵא שְׁחַכְמִים עָשׂוּ גִדְרָה עַד חֲצוֹת.

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. מֵהוּ הַשַּׁחַר? תַּפְּלַת עֲרֻבֵי, שֶׁשְׁעוּרָה עַד בִּקְרָא שֶׁל אֲבָרָהֶם, שֶׁהוּא אַרְבַּע שְׁעוֹת. (בראשית כב) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרָהֶם בְּבִקְרָה בַּתְּחִלַּת שַׁעַר רֵאשׁוֹנָה בְּסוֹף הַשַּׁחַר, (שְׁחָוָה) נִצַּח יַעֲקֹב, שֶׁשֵּׁם (תהלים כב) לְמַנְצֵחַ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, לְקַחַת נִקְמָה מִסְּמָאֵל, שֶׁנִּגְעַת בִּירְדָּה שְׁמָאֵל שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הוֹד, שָׁבוּ נֶאֱמַר (איכה א) נְתַנְנִי שְׁמָמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה, הוֹד, מִצַּד הַהוֹד, אֲלֵף חֲמִישִׁי, נִשְׂאָר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חֲרָב וַיִּבֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה הוֹד שֶׁלְךָ, רוּעָה נֶאֱמָר, שָׁבוּ אֶתָּה חֲרָב מִנְּבוֹאֲתֶךָ מִשְׁמָאֵל, וּמִשּׁוּם שֶׁאֶתָּה (ישעיה סג) מוֹלִיף לִימִין מִשָּׁה, שֶׁהוּא נִצַּח, רֹאשׁ שֶׁל הַשַּׁחַר, וְנֶאֱמַר (משלי ה) אֵילַת אֶהְבִּים, לְכֵן פֶּתַח דוֹד וְאָמַר לְמַנְצֵחַ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, שָׁבוּ זְבָא בְּעַל נוֹצֵחַ הַקָּרָב. וּמִשּׁוּם שֶׁנִּצַּח הוֹד הֵם שְׁנֵי מִינֵי שַׁחַר, בְּאֵרוֹ בְּמִשְׁנֵה מְאִימְתֵי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחַרִּין, וְלֹא אָמַר בְּשַׁחַר. אֲלֵא בְּשַׁחַרִּין - לְשׁוֹן רַבִּים, שְׁנִים.

וְשְׁנֵי מְשִׁיחִים יִתְעוֹרְרוּ לְגַבְיָהֶם - מְשִׁיחַ בֶּן דוֹד כְּנֶגֶד הַנִּצַּח, וְנִקְשָׁר בְּבִקְרָא שֶׁל אֲבָרָהֶם, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים טז) נַעֲמֹת בִּימִינְךָ נִצַּח. הוֹד בְּגִבּוֹרָה, שָׁבוּ מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אַחוּז. אֶתָּה

חוֹבִין, וְנִחְתִּי זְכוּוֹן תַּחֲתֵיהֶוּ, וְאֵלִין סְלָקִין זְכוּוֹן, וְנִחְתִּין חוֹבִין תַּחֲתֵיהֶוּ. וּמִשְׁפִּילִין לֹוֹן בְּכַמָּה קָרָבִין.

דְּאֵינוֹן מְאִרֵי תְרִיסִין, בְּמַלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, עַד דִּישְׁתַּמַּע קָרָא לְטוֹרִין רַבְרָבִין, דְּאֵינוֹן אֲבָרָהֶם יַצְחָק וַיַּעֲקֹב, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (מיכה ו) שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יי. רִיב דְּעֲלוֹתָא. רִיב דְּאוֹרִיָּתָא. וְהֵאֵי קָרָא דְּעֲלוֹתָא דְּעֲרֻבֵי, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. דְּרָבֵן גְּמִלְיָאֵל אוֹקְמָה, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. דְּתַפְּלַת עֲרֻבֵי זְמַנָּה כָּל הַלַּיְלָה, אֲלֵא דְּחַכְמִים עָבְדוּ גִדְרָה עַד חֲצוֹת.

וּבְגִין דָּא וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר, מָאֵן שַׁחַר. עֲלוֹתָא דְּעֲרֻבֵי. דְּשִׁיעוּרָה עַד בִּקְרָא דְּאֲבָרָהֶם, דְּאֵי הֵי אַרְבַּע שְׁעוֹת (בראשית כב) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרָהֶם בְּבִקְרָה. בְּרִישׁ שְׁעֵתָא קְדָמָא, בְּסוֹף הַשַּׁחַר, (דְּאֵי הוּא) נִצַּח יַעֲקֹב, דְּתַמָּן (תהלים כב) לְמַנְצֵחַ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, לְנִטְלָא נוֹקְמָא מִסְּמָאֵל, דְּנִגְעַת בִּירְדָּה שְׁמָאֵל דְּיַעֲקֹב, דְּאֵי הוּא הוֹד, דְּבִיָּה אֶתְמַר (איכה א) נְתַנְנִי שְׁמָמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה, הוֹד, מִסְּטְרָא דְּהוֹד, אֲלֵף חֲמִישִׁי, אֶשְׁתַּאֲרַת בִּי מִקְדָּשָׁא חֲרָבָה וַיִּבֶשׁ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דָּא הוֹד דִּילְךָ רַעְיָא מְהִימְנָא, דְּבִיָּה אֶתָּה חֲרָב, מִנְּבוֹאָה דִּילְךָ מִשְׁמָאֵלָא, וּבְגִין דְּאֶתָּה (ישעיה סג) מוֹלִיף לִימִין מִשָּׁה, דְּאֵי הוּא נִצַּח, רִישָׁא דְּשַׁחַרִּין, (משלי ה) אֵילַת אֶהְבִּים, פֶּתַח דוֹד לְמַנְצֵחַ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, דְּבִיָּה יִיתִי מְאִרֵי נִצַּחִין קָרָבִיָּא. וּבְגִין דְּנִצַּח וְהוֹד תְּרִין שַׁחַרִּין, אוֹקְמוּהָ בְּמַתְנִיתִין מְאִימְתֵי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחַרִּין, וְלֹא אָמַר בְּשַׁחַר. אֲלֵא בְּשַׁחַרִּין תְּרִין.

וְתְרִין מְשִׁיחִין יִתְעוֹרוּן לְגַבְיָהֶוּ, מְשִׁיחַ בֶּן דוֹד, לְקַבֵּל נִצַּח, וְאֶתְקַשְׁר בְּבִקְרָא דְּאֲבָרָהֶם, הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים טז) נַעֲמֹת (דף רמ"ג ע"ב) בִּימִינְךָ נִצַּח. הוֹד בְּגִבּוֹרָה,

הַשַּׁחַר, וְנֶאֱמַר (משלי ה) אֵילַת אֶהְבִּים, לְכֵן פֶּתַח דוֹד וְאָמַר לְמַנְצֵחַ עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, שָׁבוּ זְבָא בְּעַל נוֹצֵחַ הַקָּרָב. וּמִשּׁוּם שֶׁנִּצַּח הוֹד הֵם שְׁנֵי מִינֵי שַׁחַר, בְּאֵרוֹ בְּמִשְׁנֵה מְאִימְתֵי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחַרִּין, וְלֹא אָמַר בְּשַׁחַר, אֲלֵא בְּשַׁחַרִּין - לְשׁוֹן רַבִּים, שְׁנִים.

וְשְׁנֵי מְשִׁיחִים יִתְעוֹרְרוּ לְגַבְיָהֶם - מְשִׁיחַ בֶּן דוֹד כְּנֶגֶד הַנִּצַּח, וְנִקְשָׁר בְּבִקְרָא שֶׁל אֲבָרָהֶם, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים טז) נַעֲמֹת בִּימִינְךָ נִצַּח. הוֹד קְשׁוֹר בְּגִבּוֹרָה, שָׁבוּ מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אַחוּז. אֶתָּה

באמצע, שמדרגה שלך תפארת, שנקשר בך העמוד האמצעי. ויסוד חי העולמים במדרגה שלך. וחכמה בזמן, כנאמר הרוצה להחכים - ידרים. ובינה לשמאל, הרוצה להעשיר - יצפין.

היא הקשת אצלה, וזהו לבוש השכינה, לבוש הצדיק, שנקרא ברית הקשת. והיא אות שבת, ואות יום טוב, ואות תפלין, ואות ברית מילה. ואמר הקדוש ברוך הוא, מי שאינו רשום באות זו, לא יכנס במראה זו בחדר זה. וזהו מטה, שהעמוד האמצעי מטה בו כלפי חסד לצדיקים גמורים לתת להם זכיות בשמונה עשרה ברכות התפלה. ומטה כלפי חובה לרשעים, לדון אותם בגבורה לדין כפי מעשיהם. ובעמוד האמצעי מאריך על הבינוניים. וזהו אות ש'.

שרשה גוני הקשת - אות ברית הקשת, בת יחידה, שבת המלכה. ויש לה שש מדרגות תחת שלטונה, שהם ששת ימי המעשה שכלולים במטטרון, ועליהם נאמר, (שמות כג) ששת ימים תעשה מעשיך. אבל בת יחידה היא שבת לה', העושה בה מלאכה יומת.

יהנה נקרא בצרוף אות ה' אחרונה, ומצד זה יה' לימן, שהיא ה' שלמות שלו. וכך לכל צד משה צדדים: יהו, הוי, ויה, יוה, היו, והי שהם שמונה עשרה אותיות שכלולות בצדיק חי העולמים. והיא רביעית ההין בכל צד.

והיא אות ה"א, מצד של שם המפרש, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת. כששולט ה"ט"ל הזה, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ואתקריאו אבות מלאכות, על שם דאינון לקבל אבהן, דשליט עליהו ט"ל, דאיהו ארבעים חסר אחת.

דביה משיח בן אפרים אהיד. אנת באמצעיתא, דדרגא דילך תפארת, דאתקשר בך עמודא דאמצעיתא. ויסוד חי עלמין בדרגא דילך. וחכמה בזמן, הרוצה להחכים ידרים. ובינה לשמאלא, הרוצה להעשיר יצפין.

איהי הקשת גבה, והאי איהו לבושא דשכינתא. לבושא דצדיק, דאתקרי ברית הקשת. ואיהו אות שבת, ואות יום טוב, ואות תפלין, ואות ברית מילה. ואמר קדשא בריך הוא, מאן דלאו איהו רשים בהאי אות, לא ייעול במראה דא, בחדר דא. והאי איהו מטה, דעמודא דאמצעיתא מטה ביה כלפי חסד לצדיקים גמורים, למיחב לון זכוון, בשמנה עשר ברכאן דצלותא. ומטה כלפי חובה לרשיעייא, למידן לון בגבורה לדינא, כפום עובדיהון. ובעמודא דאמצעיתא מאריך על בינוניים. והאי איהו ש'.

תלת גוונין דקשת, אות ברית הקשת, בת יחידה, שבת מלכתא. ואית לה שית דרגין, תחת שולטנותא, דאינון ששת ימי המעשה, דכלילן במטטרון. דעליהו אתמר, (שמות כג) ששת ימים תעשה מעשיך. אבל בת יחידה, שבת ליהוה, העושה בה מלאכה יומת.

יהוה אתקרי באות ה'. ומסטר א דא, יה"ו לימנא. דאיהו ה' שלימו דיליה. והכי לכל סטרא בשית סטרין, יהו, הוי, ויה, יוה, היו, והי. אינון שמנה עשר אתוון, דכלילן בצדיק חי עלמין. ואיהו רביעית ההין בכל סטרא. ואיהו ה"א, מסטרא דשמא מפרש, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת. כד שלטא האי ט"ל, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ואתקריאו אבות מלאכות, על שם דאינון לקבל אבהן, דשליט עליהו ט"ל, דאיהו ארבעים חסר אחת.

והיא אות ה"א, מצד של שם המפרש, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בחסד, ה"א בגבורה, וא"ו בתפארת. כששולט ה"ט"ל הזה, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ונקראות אבות מלאכות, על שם שהם כנגד אבות ששולט עליהם ט"ל, שהוא ארבעים חסר אחת.

וּבְאֵלֶּיךָ אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חֹסֵר
אֶחָת, הִכָּה עֶשֶׂר מְלָקוֹת לְאָדָם,
וְעֶשֶׂר לְחַוָּה, וְעֶשֶׂר לְנֹחַשׁ, וְתִשְׁעַ
לְאֶרֶץ. וּמִשּׁוֹם שֵׁט"ל שׁוֹלֵט
בְּשִׁבְתָּהּ, שֶׁהִיא אוֹת ה', לִכְנֹן אֵין
לְוֹקֵין בְּשִׁבְתָּהּ. וְזֶה הֵט"ל אֵינוֹ כְּמוֹ
הֵט"ל שֶׁל יוֹם חֵל, מִצַּד שֶׁל עֶבֶד
מְטַטְרוֹן, שֶׁהֵן אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת
חֹסֵר אֶחָת: הַזּוֹרֵעַ וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.

זְכָן וְזָקן, הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת אֶרֶץ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה 10) וְהָאֶרֶץ הַדָּם רְגֵלִי. מִצַּד
הַחֹסֵד נִקְרָאת מִים, וּמִצַּד הַגְּבוּרָה
נִקְרָאת אֵשׁ, וּמִצַּד הָעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי - אֹוִיר. וְהִיא אֶרֶץ,
קִרְקַע לְכֻלָּם.

וּמִשּׁוֹם שֶׁנֶּשְׁמָה יִתְרָה מִתְפַּשֵּׁטת
בְּשִׂכְנָהּ, שֶׁהִיא שִׁבְתַּת הַמַּלְכָּה,
שְׁנֵאֲמַר בָּהּ (תהלים ק) וּמְלֻכוֹתָיו
בְּכָל מְשָׁלָה - מִשָּׁם הִיא נִעֲשִׂית
מְלָכוֹת, שֶׁשְׁלִיטְתָּהּ עַל הָאֶרֶץ וְעַל
אֵילָנוֹת וְזִרְעִים (וְהָרִים וְאֲבָנִים).
וּמִשּׁוֹם שֶׁאֵילָן הַחַיִּים, שֶׁהִיא
נִשְׁמָה יִתְרָה בְּשִׁבְתָּהּ, בָּהּ תּוֹלְדוֹת
שֶׁלָּהּ - יֵשׁ בָּהּ מְנוּחָה לְאֶרֶץ,
שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה
הַתְּפֻשָּׁטָה בְּאֶרֶץ, שְׁנֵאֲמַר עֲלֶיהָ
(במדבר יט) פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר
אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיהָ
עַל, לִכְנֹן אֲסוּר לְחַרֵּשׁ בְּשִׁבְתָּהּ.
וְחִרְיֵשָׁה בְּשׁוֹר, שְׁנֵאֲמַר (תהלים קכט)
עַל גְּבִי חֲרָשׁוֹ חֲרָשִׁים. וְהַשְּׂכִינָה
הַתַּחְתּוֹנָה הִיא פָּרָה אֲדָמָה מִצַּד
הַגְּבוּרָה. תְּמִימָה - מִצַּד הַחֹסֵד,
שֶׁהִיא מְדַרְגָּה שֶׁל אֲבָרָהֶם,
שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (בראשית יז) הִתְהַלֵּף לִפְנֵי
וְהָיָה תְּמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם -
מִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. אֲשֶׁר לֹא
עֲלָה עֲלֶיהָ עַל - מִצַּד הַשְּׂכִינָה

הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא חֲרוֹת הַכֹּל, בְּמָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלְטָת, (במדבר א) וְהָזָר הִקְרַב יוֹמָתָהּ, אֵין רְשׁוּת לְצַד
הָאֲחֵר לְשִׁלֵּט, לֹא שֵׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֶאֶךְ הַמָּנוֹת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגִּיהֵנּוּם.

וּמִשּׁוֹם זֶה בִּימֵי הַחֵל אֲוִמְרִים יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב

וּבְאֵלֶיךָ אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חֹסֵר חֵד, לָקַח עֲשָׂרָה מְלָקוֹת
לְאָדָם. וְעֲשָׂרָה לְחַוָּה. וְעֲשָׂרָה לְנֹחַשׁ. וְתִשְׁעָה
לְאֶרֶץ. וּבְגִין דֵּט"ל שֶׁלְטָא בְּשִׁבְתָּהּ דְּאִיהוּ ה', אֵין לְוֹקֵין
בְּשִׁבְתָּהּ. וְהִיא ט"ל לְאוֹ אִיהוּ כְּט"ל דְּחוֹל, מְסַטְרָא דְעֶבֶד
מְטַטְרוֹן. וְאֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חֹסֵר אֶחָת, הֵם הַזּוֹרֵעַ
וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.

סְבָא סְבָא, שְׂכִינְתָא אֲתִקְרִי אַר"ץ דְּקוֹנְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה 10) וְהָאֶרֶץ הַדָּם רְגֵלִי.
מְסַטְרָא דְחֹסֵד אֲתִקְרִיאת מִים. וּמְסַטְרָא דְגְבוּרָה
אֲתִקְרִיאת אֵשׁ. וּמְסַטְרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא אֹוִיר.
וְאִיהִי אֶרֶץ, קִרְקַע לְכֻלָּהּוּ.

וּבְגִין דְּנִשְׁמָתָא יִתְרָה אֲתִפְשָׁטָא בְּשִׂכְנְתָא, דְּאִיהִי שִׁבְתַּת
מְלָכָתָא, דְּאֲתִמַּר בָּהּ (תהלים ק) וּמְלֻכוֹתָיו בְּכָל מְשָׁלָה,
מִשָּׁם אִיהִי מְלָכוֹת, דְּשִׁלְטְנוֹתָהָ עַל אֶרֶץ, וְעַל אֵילָנִין
וְזִרְעִין. (וטוֹרִין וְאֲבָנִין) וּבְגִין דְּאֵילָנָא דְחַיִּי, דְּהִיא נִשְׁמָתָא
יִתְרָה דְּבְשִׁבְתָּהּ, בָּהּ תּוֹלְדִין דִּילָהּ, אִית גְּיִיחָא לְאֶרֶץ,
דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא.

וּבְגִין דְּשְׂכִינְתָא עֲלָאָה אֲתִפְשָׁטָת בְּאֶרֶץ, דְּאֲתִמַּר בָּהּ
(במדבר יט) פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם
אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיהָ עַל, אֲסוּר לְחַרֵּוֹשׁ בְּשִׁבְתַּת חִרְיֵשָׁה
בְּשׁוֹר. דְּאֲתִמַּר (תהלים קכט) עַל גְּבִי חֲרָשׁוֹ חֲרָשִׁים. וְשְׂכִינְתָא
תַּתְּאָה אִיהִי פָּרָה אֲדָמָה מְסַטְרָא דְגְבוּרָה. תְּמִימָה,
מְסַטְרָא דְחֹסֵד, דְּאִיהוּ דְרָגָא דְאֲבָרָהֶם, דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ
(בראשית יז) הִתְהַלֵּף לִפְנֵי וְהָיָה תְּמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם,
מְסַטְרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עֲלָה עֲלֶיהָ עוֹל,
מְסַטְרָא דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה דְּאִיהִי חִירוֹ דְכֻלָּא, בְּאֲתַר דְּאִיהִי
שֶׁלְטָא (במדבר א) וְהָזָר הִקְרַב יוֹמָתָהּ, לִית רְשׁוֹ לְסַטְרָא אֲתִרָא
לְשִׁלְטָאָה, לֹא שֵׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֶאֶךְ הַמָּנוֹת,
דְּאֵינוֹן מְסַטְרָא דְגִיהֵנּוּם.

וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמֵין דְּחוֹל, אֲמַרִין יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא

אפו וגו'. משום שבימי החל השכינה התחנתה מתלבשת באלו הקלפות של מיתה ודין. ובשבת מתפשט מהם, בגלל שעץ החיים שהוא בן י"ה, יה"ו, מתחבר באות ה"א. בזמן ההוא מנוחה נמצאת לאות ה"א, וכל מה שהוא מתחיתה, ולא צריך לומר בה והוא רחום. ומי אלו (שתחיתה)? תחת י' ישראל. וכל מקום שישאל נמצאים, שמירה נמצאת ומנוחה.

ומשום זה אסור לחרש בארץ ולעשות בה גמות, שנעשה באלו עשה פגם בארץ הקדושה, שהיא שכינה. ואסור להשתמש בפלים של הארץ בשבת, ואפלו לטלטל אבן ולא דבר, אלא כלי סתם, שיהיה מנוחה להם בזכות השכינה שנקראת אבן, שכתוב בה (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה - בתפלה, עמידה היא לישראל, שבגללה יש להם קיום בעולם, ועליה נאמר (שם מט) משם רעה אבן ישראל. (זכריה א) על אבן אחת שבעה עינים. (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים.

ומשום זה נאמר, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לשמר אותה בדינתם, שלא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים. וזהו שבארזוהו בעלי המשנה, יציאות השבת שמים שהן ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה גם כן יציאה קורא לה. ואלו הם סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמר עליהם שלא יכנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד. מי רשות הרבים? חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות של סמאל ונחש, ושבעים ממנים של העמים.

ובחבור הקדמון, אריתי מורי עם בשמי - זרוע ימין בדרך שמאל. אכלתי יערי עם דבשי - יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי - זרוע שמאל בדרך ימין. זרוע ימין בדרך שמאל, הם חסד עם הוד. יעקב ברחל -

רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. בגין דביומין דחול, שכינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין דמיתה דדינא. ובשבת אתפשטת מנייהו, בגין דאילנא דחיי דאיהו בן י"ה, יה"ו, אתחבר בה"א. בההוא זמנא נייחא אשתכחת לה"א, וכל מה דאיהו תחותה, ולא צריך למימר ביה והוא רחום. ומאן אינון (ס"א תחותה). תחות י' ישראל. וכל אתר דישראל משתכחין, נטירו אשתכח ונייחא.

ובגין דא, אסור למחרש בארעא, ולמעבד בה גומות, דהוי כאילו עביד פגימו בארעא קדישא, דאיהי שכינתא. ואסור לאשתמש בכלים דארעא בשבת. ואפילו לטלטל אבן. ולא מידי אלא כלי בעלמא. דיהוי נייחא לון בזכו דשכינתא דאתקריאת אבנא, דכתיב בה (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, בצלותא. עמידה איהי לישראל, דבגינה אית לון קיומא בעלמא. ועליה אתמר, (בראשית מט) משם רעה אבן ישראל. (זכריה א) על אבן אחת שבעה עינים, (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים.

ובגין דא (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לנטרא לה בדינתם, דלא יפקון מרשות היחיד לרשות הרבים. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, יציאות השבת שמים שהן (ד"ע"א) ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה נמי יציאה קרי לה. ואינון סמאל ונחש, צריכים ישראל לנטרא לון, דלא ייעלון לדירה דשכינתא, דאיהי רשות היחיד. מאן רשות הרבים? חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות דסמאל ונחש, ושבעין ממנן דעמין.

ובחבורא קדמאה, אריתי מורי עם בשמי, דרועא ימינא בירכא שמאלא. אכלתי יערי עם דבשי, יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי, דרועא שמאלא בירכא ימינא. דרועא ימינא בירכא שמאלא, אינון חסד עם הוד. יעקב ברחל, עמודא דאמצעיתא

במלכות. דרועא שמאלא בירכא ימינא גבורה בנצח. ואמאי שני מדות דיליה הכי. אלא רזא דנימא הכא, דוד אמר הכא, (תהלים קלב) כהניף ילבשו צדק וחסידים ירננו. ואתמר התם, ולויף מיבעי ליה למימר. אמר קדשא בריה הוא לאו ארח לשנות מדותי, אלא בתר דזמינת לי, אית לי למעבד רעותה. ומתכא אוליפנא, דבעל הבית דמזמין אפילו למלכא, אית ליה למעבד רעותיה. ובגין דא אוקמוה, כל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא. ועם כל דא דרזא דא שפיר איהו, הא כתיב (מלאכי א) אני יי לא שנית, ובכל קרפנין לא כתיב בהון אלא ליהנה, איך וכל למהוי דישני דרגין דשמיה בקרפנא.

אלא, אריתי מורי: יוצר אור. עם בשמי: אהבת עולם. אכלתי יערי: שמע ישראל. עם דבשי: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני: והיה אם שמע, עד ויאמר. עם חלבי: מן ויאמר, עד אמת. אכלו רעים: ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים: שאר ברקאן דצלותא.

ובחבורא קדמאה, סתרא דקרפנא, פרים וכבשים ועתודים ועזים, אינון ארבעה, פני שור. פני נשר וגו', שתי תורים או שני בני יונה, וצריך לפרשא. אריה נחית לגבי שור, דאיהו שמאלא, לאתקשרא חסד בגבורה. אדם נחית לגבי נשר. דרגא דייעקב. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, שופריה דייעקב שופריה דאדם קדמאה הוה. ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי ישראל, דכתיב, (בראשית לב) לא יעקב ואמר עוד שמך פי אם ישראל יהיה שמך, דיהוי ישראל עקר לאפרשא ביניהו. (ע"כ רעיא מהימנא).

העמוד האמצעי במלכות. זרוע שמאל בירך ימין - גבורה בנצח. ומדוע שתי מדות שלו כן? אלא הסוד שנאמר כאן, דוד אמר כאן, (תהלים קלב) כהניף ילבשו צדק וחסידים ירננו. ונאמר שם, ולויף צריך היה לו לומר! אמר הקדוש ברוך הוא, אין דרך לשנות מדותי, אלא אחר שהזמנתי אותי, יש לי לעשות רצונך. ומכאן למדנו, שבעל הבית שפזמין אפילו למלך, יש לו לעשות רצונו. ומשום זה בארוהו, כל מה שאומר לך בעל הבית עשה, חוץ מצא. ועם כל זה שסוד זה יפה הוא, הרי כתוב (מלאכי א) אני ה' לא שנית, ובכל הקרפנות לא כתוב בהם אלא ליהנה, ואיך יכול להיות שישנה מדרגות של שמו בקרפנות?

אלא, אריתי מורי - יוצר אור. עם בשמי - אהבת עולם. אכלתי יערי - שמע ישראל. עם דבשי - ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני - והיה אם שמע, עד ויאמר. עם חלבי - מן ויאמר עד אמת. אכלו רעים - ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים - שאר ברכות התפלה.

ובחבור הקדמון, סתר הקרפנות - פרים וכבשים ועתודים ועזים, הם ארבעה, פני שור, פני נשר וגו', שתי תורים או שני בני יונה. וצריך לפרש. אריה יורד לגבי שור, שהוא שמאל, לקשר חסד בגבורה. אדם יורד לגבי נשר, דרגה של יעקב. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, תאר פניו של יעקב היה תאר פניו של אדם הראשון. ומי גרם שיעלה ויקרא ישראל, שכתוב (בראשית לב) לא יעקב ואמר עוד שמך פי אם ישראל יהיה שמך? שיהיה ישראל עקר להבדיל ביניהם.

(ע"כ רעיא מהימנא)

ועשירית האיפה (במדבר כח), מדוע? אלא עשירית האיפה, כנגד כנסת ישראל, שהיא העשירית שבמדרגות,

ועשירית האיפה, (במדבר כח) אמאי. אלא עשירית האיפה, לקבל כנסת

וְצִרְיָכָה לְהִנָּחֵן בֵּין שְׁתֵּי זְרוּעוֹת,
וְהִיא סֵלֶת הַלֶּחֶם, וְהִיא לֶחֶם.
וּמְשֹׁם שֶׁהִיא לֶחֶם, לֹא הִפְקֵד
עַל לֶחֶם שֶׁל חֲמֶשֶׁת הַמִּינִים,
שֶׁהֵם חֻטָּה, וְשַׁעוֹרָה, וְשִׁיפּוֹן
וְכוֹב, מִמֶּנּוּ שֶׁל הָעוֹלָם. וְלֹא שֵׁם
מִמֶּנּוּ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבָדוּ.

וּמְשֹׁם זֶה מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּלֶחֶם
וְזוֹרֵק אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ, עֲנִיּוֹת רוֹדְפֹת
אֲחֵרָיו. וּמִמֶּנּוּ אֶחָד הִפְקֵד עַל
זֶה, וְהוּא רוֹדֵף אֲחֵרָיו לְתֵת לוֹ
עֲנִיּוֹת, וְלֹא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם עַד
שִׁצְטָרֵף לְבְרִיּוֹת. וְעֲלָיו כְּתוּב,
(איוב טו) נִדְד הוּא לְלֶחֶם אִיָּה. נִדְד
הוּא, וְיִלְךְ מִטְּלָטֵל, וְגוֹלָה מִמְּקוֹם
לְמְקוֹם, לְלֶחֶם אִיָּה הוּא. וְאִין
מִי שִׁשְׁגִיחַ עֲלָיו. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
אִיָּה מִי שִׁיָּרַחַם עֲלָיו, מְשֹׁם
שֶׁלֹא יִמָּצֵא.

רַעִיא מְהִימָנָא

וּבְחִבּוּר הַקְדָּמוֹן, אָמַר הַרוּעָה
הַנְּאָמָן, וּמֵה מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים
שֶׁל הַלֶּחֶם וְזוֹרֵק אוֹתָם בְּמְקוֹם
שֶׁלֹא צָרִיף כֶּף - כָּל שֶׁכֵּן מִי
שֶׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים שֶׁל הַמַּחַ,
שֶׁהֵם טְפוֹת הַזֶּרַע, שֶׁזוֹרֵק אוֹתָם
בְּאֶרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵם (בְּרֵאשִׁית ו) כִּי
הַשְּׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל
הָאֶרֶץ. אוֹ שֶׁזוֹרֵק אוֹתָם בְּנִדְהָ,
אוֹ בְּבֵת אֶל נֶכֶר, אוֹ בְּשִׁפְחָה
אוֹ בְּזוֹנָה. וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן
מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִים שֶׁל הַלֶּחֶם
שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם קוֹצֵי הָאוֹתִיּוֹת
וְתִגֵּי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם,
כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר - יִחַלֵּף.

וְכִי שֶׁכֵּן מִי שֶׁמוֹסֵר סוּדוֹת
הַתּוֹרָה, וְסִתְרֵי קַבְלָה, וְסוּדוֹת
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי
הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ
לְאֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם הַגּוֹנִים, שֶׁשׁוּלֵט
עֲלֵיהֶם יֵצֵר הַרְעָה, אֲשֶׁה זוֹנָה,
וְאִין לֶחֶם אֲלֵא כ"ב אוֹתִיּוֹת

יִשְׂרָאֵל. דְּאִיָּהי עֲשִׂירָאָה דְּדִרְגִין, וְאַצְטְרִיכָא
לְאַתְרֵיהֶבָא בֵּין תְּרִין דְּרוּעִין, וְאִיָּהי סֵלֶת נְהֵמָא,
וְאִיָּהי נְהֵמָא. וּבִגִין דְּאִיָּהי נְהֵמָא, לֹא אֶתְפְּקֵד
עַל נְהֵמָא דְּחֲמֶשֶׁת מִינִין, דְּאִיָּהי חֻטָּה,
וְשַׁעוֹרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכוֹב, מִמֶּנָּא דְּעֲלָמָא. וְלֹא
שְׁוִי מִמֶּנָּא עֲלֵיהוּ, אֲלֵא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא
בְּלַחְדוּדֵי.

וּבִגִין דָּא, מָאן דְּמְזַלְזֵל בְּנְהֵמָא, וְזָרִיק לִיה
בְּאַרְעָא, עֲנִיּוֹתָא רְדִיף אֲבִתְרִיהָ. וְחַד מִמֶּנָּא
אֶתְפְּקֵד עַל דָּא, וְאִיָּהוּ רְדִיף אֲבִתְרִיהָ, לְמִיָּהב
לִיה עֲנִיּוֹתָא, וְלֹא יִפּוּק מִן עֲלָמָא, עַד דְּיִצְטְרִיף
לְבְרִיָּין. וְעֲלֵיהָ פְתִיב, (איוב טו) נִדְד הוּא לְלֶחֶם
אִיָּה. נִדְד הוּא, וְיָהֵף מִטְּלָטֵל, וְגִלִּי מֵאַתְר
לְאַתְר, לְלֶחֶם אִיָּה הוּא. וְלִית (דף רמ"ד ע"ב) מָאן
דְּיִשְׁגַּח עֲלֵיהָ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב אִיָּה. מָאן
דְּיָרַחַם עֲלֵיהָ, בִּגִין דְּלֹא יִשְׁפַח.

רַעִיא מְהִימָנָא

וּבְחִבּוּרָא קִדְמָאָה אָמַר רַעִיא מְהִימָנָא, מָאן דְּמְזַלְזֵל
בְּפִירוּרִין דְּנְהֵמָא, וְזָרִיק לוֹן בְּאַתְר דְּלֹא
אַצְטְרִיף. הָאִי כָל שֶׁכֵּן מָאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּמוֹחָא,
דְּאִינוֹן טְפִין דְּזֶרַע, דְּזָרִיק לוֹן בְּאַרְעָא, דְּאַתְמַר בְּהוֹן
(בְּרֵאשִׁית ו) כִּי הַשְּׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאֶרֶץ. אוֹ
דְּזָרִיק לוֹן בְּנִדְהָ, אוֹ בְּבֵת אֶל נֶכֶר, אוֹ בְּשִׁפְחָה אוֹ בְּזוֹנָה.
וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מָאן דְּמְזַלְזֵל בְּפִירוּרִין דְּנְהֵמָא
דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִינוֹן קוֹצֵי אֲתוּוֹן, וְתִגֵּי אֲתוּוֹן, דְּאַתְמַר
עֲלֵיהוּ כָל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתֵגָא חֵלְף.

כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּמִסֵּר רִזִין דְּאוֹרֵייתָא, וְסִתְרֵי קַבְלָה, וְסִתְרֵי
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי אֲתוּוֹן דְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ,
לְאֲנָשִׁים דְּלֹאוּ אִינוֹן הַגּוֹנִים, דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהוּ יֵצֵר הַרְעָה,
אֲשֶׁה זוֹנָה, דְּאַתְמַר עֲלָהּ, (מְשִׁלִּי ו) כִּי כַעַד אֲשֶׁה זוֹנָה עַד
שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהָ (מְשִׁלִּי ו) כִּי כַעַד אֲשֶׁה זוֹנָה עַד כְּפַר לֶחֶם.

התורה. ואין פכר אלא אפלו
הלכה אחת. (ועוד רעיא מהימנא).
ובחבור הקדמון לא גלה סוד
באותם פרורים אלא בדרך פשט,
ולא נתן בהם שעור. אבל בארוהו
בעלי המשנה, ששעור של
פרורים פזית לפחות, כל שפן אם
הם כפיצה. שבעלי המשנה
דקדקו עליהם, עד פזית עד
כפיצה לברך עליהם.

ודרך סוד, א"ח - הוא תשעה
פרורים, שלשה לכל פון, שלשה
מן ארבעה - שנים עשר. ד' היא
השלמות, להשלים בה עשרה.
ולהשלים ארבעה, שהם יהוה.
מהם עשרה? אלו יו"ד ה"א וא"ו
ה"א. קוץ של אות ד' מאחד,
שעורה בכזית. י' מהו"ה,
שעורה כפיצה.

היא ד', שלמות המרפכה של
אדם ושלמות של ארבע פנים של
אדם. ומשום זה (במדבר ו) ישא
יהוה פניו אליך. ובארוהו בעלי
המשנה, והרי כתוב (דברים י) אשר
לא ישא פנים. אלא אמר הקדוש
ברוך הוא, ולא אמרתי להם (שם
א) ואכלת ושבעת? והם דקדקו
עליהם, עד פזית או עד כפיצה,
ואיך לא אשא להם פנים?!
וחכמי המשנה והאמוראים, כל
התלמוד שלהם על סודות התורה
סדרו אותו.

קם הרועה הנאמן, והרים ידיו
לפני הקדוש ברוך הוא ושכנתו,
וכך אמר: קדשא בריך הוא, יהי
רצון שלך לתת לנו מזון שלם,
לתקן אצלך ואצל המלכה
העליונה, עולם הבא, שנאמר
עליו (תהלים כב) כי לה' המלוכה
ומושל בגוים. ולגבי המלכה
השניה שנאמר בה פעם שניה,
(עובדיה א) והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל מעדנים ומכל מאכלים.
ואני מזמן עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שפן לבעלי סודות

כפר להם. ולית להם אלא כ"ב אתון דאורייתא. ולית
כפר, אלא אפלו הלכה אחת. (ועוד רעיא מהימנא).

ובחבורא קדמאה, לא גלי רזא באלין פרורין, אלא
בארח פשט, ולא יהיב בהון שיעורא. אבל
אוקמוה מארי מתניתין, דשיעורא דפירורין פזית לפחות,
כל שפן אי אינון כפיצה. דמארי מתניתין דקדקו עליהו,
עד פזית עד כפיצה לברכא עליהו.

וארח רזא, א"ח הוא ט' פרורין, שלש לכל סטר, תלת
מן ד', תרין עשר. רביעית איהו שלימו, לאשלמא
ביה עשר. ולאשלמא ד', דאינון יהוה. מאי עשר. אינון:
יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קוצא דאת ד' מן אחד, שיעורא
כזית. י' מן יהוה, שיעורא דיליה כפיצה.

איהו ד', שלימו דמרפכתא דאדם, ושלימו דארבע אנפין
דאדם. ובגין דא, (במדבר ו) ישא יהוה פניו אליך.
ואוקמוה מארי מתניתין, והכתיב (דברים י) אשר לא ישא
פנים. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם
(דברים יא) ואכלת ושבעת, והם דקדקו עליהם, עד פזית
או עד כפיצה, ואיך לא אשא להם פנים. ורבנן דמתניתין
ואמוראין, כל תלמודא דלהון, על רזין דאורייתא סדרו
ליה.

קם רעיא מהימנא, וסליק ידוי קמי קדשא בריך הוא
ושכניתייה, ואמר הכי, קדשא בריך הוא יהא רענא
דילך, למיהב לון מזונא שלימתא, לתקנא לגבך, ולגבי
מטרוניתא עלאה עלמא דאתי, דאתמר עלה, (תהלים כב)
כי ליי המלוכה ומושל בגוים. ולגבי מטרוניתא תננינא,
דאתמר בה זמנא תננינא, (עובדיה א) והיתה ליי המלוכה.
לתקנא פתורא שלימתא, מכל עדונין, ומכל מאכלין.

ואנא מזמן עמך, לכל מארי מתניתין, ולמארי מקרא,
ולמארי תלמוד, וכל שפן למארי סתרי תורה דילך,

(עובדיה א) והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל מעדנים ומכל מאכלים.
ואני מזמן עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שפן לבעלי סודות

התורה שלך, פלה שלך, מלכה קדושה שלך, עליונה ותחתונה, והכל ברשות של עליון כל עליונים, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים של מעלה ומטה, שהוא יחיד בלי שני, ואין אות ונקדה שמשפתפת עמו, ולא שנוי גונים של אנשים. שהוא בעל כל המפתחות של סודות ההיות, ושמות וכנויים, וכל סודות הגנוזים של החכמה, שתפתח אותם פלם לכבודך, עליון על כל העלות. אני מתחנן לפניך שתפתח אותם לכבודך, שפכודך הוא מאבי ואמי שבשמים, ואב של כל ישראל ואם שלהם, שנאמר בה (משלי א) ואל תטש תורת ארך, ועמך אין שתף של אם בעולם.

קם זמן שני ואמר, בעלי המשנה, נשמות ורוחות ונפשות שלכם, התעוררו פעת כלכם והעבירו שנה מפם, שהיא ודאי משנה, דרך פשט של עולם הזה. שאני לא עוררתי בכם אלא בסודות עליונים של העולם הבא, שאתם בהם (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן.

פתח ואמר, הרי בארוהו בעלי המשנה, בעל הבית בוצע ואורח מכרף. ועוד בארוהו, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ושתי ה' הן פנגד שתי הלחם. שתי כפרות של השבת. אות י' היא פביצה של כל אחד ואחד. ומיהו בעל הבית שבוצע? זו אות ו'.

בין כף הנה זקן הזקנים הנה יורד אצלו ואמר, רועה נאמן, חזר כף, שהרי לחם הוא אות ו', שתי כפרות שלו, כמו שאמרת הן אותיות ה' ה'. ודאי אות ו' היא פנגד יעקב, ה' ה' פנגד לאה ורחל. י' פביצה לכל אחד.

אמר לו, זקן זקן, והרי בכמה מקומות בארוהו, שיעקב הוא בעל הבית, ויוסף אורח, שמדרגתו יסוד חי העולמים, כולל ח"י ברכות התפלה, ומשום זה אמרו עליו, (משלי י) ברכות לראש צדיק.

פלה דילך, מטרוניתא קדישא דילך, עלאה ותפאה, וכלא ברשות דעלת כל עלאין, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים דעילא ותפא, דאיהו יחיד בלא תננינא, ולית את ונקדה דמשפתת בהדיה, ולא שנוי גוונין דאינשא. דאיהו מארי כל מפתחאן, דרזין דהיות, ושמהן וכנויין, וכל רזין גניזין דחכמתא, דתפתח לון פלהו ליקרא דילך, עלת על כל עלות. אנה מתחנן קדמך, דתפתח לון ליקרא דילך, דיקרא דילך איהו מאבי ואמי דשמיא, ואב דכל ישראל, ואם דלהון, דאתמר בה (משלי א) ואל תטש תורת ארך, ועמך לית שותפו דאם בעלמא.

קם זמנא תננינא ואמר, מארי מתניתין, נשמתין ורוחין ונפשין דלכון, אתערו כען פולהו, ואעברו שינתא מנכון, דאיהו ודאי משנה, ארח פשט דהאי עלמא. דאנא לא אתערנא ככו, אלא ברזין עלאין דעלמא דאתי, דאתון בהון (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן.

פתח ואמר, הא אוקמוה מארי מתניתין, בעל הבית בוצע ואורח מכרף. ועוד אוקמוה, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ותרין ההין אינון, לקבל שתי הלחם. שתי כפרות דשבת. י', איהו פביצה לכל חד וחד. ומאן איהו בעל הבית דבוצע. דא ו'.

אדהכי, הא סבא דסבין קא נחית לגביה, ואמר, רעיא מהימנא חזור בך. דהא לחם איהו ו', שתי כפרות דיליה, כמה דאמרת אינון ה' ה'. ודאי ו' איהו לקבל יעקב. ה' ה' לקבל לאה ורחל. י', פביצה לכל חד.

אמר ליה, סבא סבא, והא בכמה אתרין אוקמוה, דיעקב איהו בעל הבית, ויוסף אורח, דדרגיה יסוד חי עלמין, פליל ח"י ברכאן דצלותא, ובגין דא אוקמוה עליה, (משלי י) ברכות לראש צדיק. אמר ליה הכי הוא,

אמר לו, כף הוא, והכל אמת. כל סוד במקומו, מה שאני אמרתי ומה שאתה אמרת. אבל זה שבוצע את הלחם מיהו?

אמר לו, זקן, אתה בדמותו, וזה שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה אדם של המרכבה העליונה שהפנים שלו יהוה. ומשום זה ו' לחם, שהן ה' ה'. ושעור שקבעו פזית וכביצה, הרי נתבאר פזית באיזה שם משערים, שהרי בארו חכמים שאין עושים מצוות חבילות, אף פאן לא נותנים שני שעורים באות י', להיות פזית וכביצה. אלא שתי אלפא ביתות הן, יש י' עליונה, ויש י' קטנה. י' מן יהוה - עליונה. י' מן אדני - קטנה. ואלו השתים, אחת בפזית ואחת בכביצה, בסוד זה השלוב יאהדונהי. בא הזקן ונשק לו.

בין כף קם המנורה הקדושה, פתח ואמר, ודאי פעת מתחברים (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו. שמחו החברים ואמרו, אשריו מי שזוכה לאכל מהלחם הזה שנאמר בו (משלי ט) לכו לחמו בלחמי, ואשרי הנפש שנאמר בה (ויקרא כב) מלחם אביה תאכל. (שם) וכל זר לא יאכל בו. שהקדוש ברוך הוא בו נאמר, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו. והנפש שעוסקת בתורה - מלחם אביה תאכל.

ומי גרם לה שאוכלת מלחם אביה? משום שחזרה בתשובה ונאחזת (ומתחדשת) פנעוריה. זהו שכתוב (ויקרא כב) ושבה אל בית אביה פנעוריה, כמו (איוב לב) [ו]שוב לימי עלומי. כמו האילן שקצצו אותו ומתחדש בשרשיו. וזהו סוד של מי שמת בלי זרע.

ועוד יש סוד אחר, שלבסוף יבוא בגלגול ויתחדש פמזמן קדמון. וזהו אלמנה וגרושה, שהתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו (בראשית א) ויגרש את האדם. ומה גרם לה? משום שזרע אין לה, שמת בלא בנים. ושבה אל בית אביה פנעוריה, ששבה בעולם הזה באותו נער בן

וכלא קשוט. כל רזא באתריה, מה דאנא אמרית, ומה דאת אמרת. אבל ההוא דפליג נהמא מאן הוא.

אמר ליה, סבא אנת בדיוקניה, ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ודא אדם דמרכבתא עלאה, דאנפין דיליה יהוה. ובגין דא, ו' לחם, דאינון ה' ה'. ושיעורא דאוקמוה פזית וכביצה, הא אתמר פזית באן שמה משערין, דהא אוקמוה רבנן דאין עושין מצוות חבילות, אוף הכי, לא יתבנין תרין שיעורין באת י', למיהוי פזית וכביצה. אלא תרי אלפא ביתות אינון, אית י' עלאה, ואית י' זעירא, י' מן יהוה, עלאה. י' מן אדני, זעירא. ואלין תרין, חד בפזית, וחד בכביצה, ברזא דא יאהדונהי. אתא סבא ונשיק ליה.

אדהכי קם בוצינא קדישא, פתח ואמר, ודאי כען מתחברין (משלי ל) מה שמו ומה שם בנו, חדו חברייא ואמרו, זכאה הוא מאן דזכי למיכל מהאי נהמא, דאתמר ביה (משלי ט) לכו לחמו בלחמי. וזכאה נפשא, דאתמר בה (ויקרא כב) מלחם אביה תאכל. (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל בו. דקודשא בריך הוא ביה אתמר, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו. ונפשא דאתעסקת באורייתא, מלחם אביה תאכל.

ומאן גרים לה דאכלת מלחם אביה. בגין דתבת בתיובתא (דף רמ"ה ע"א) ואתאחדת (נ"א ואתחדת) פנעוריה. הדא הוא דכתיב, (ויקרא כב) ושבה אל בית אביה פנעוריה, פגון (איוב לג) [ו]שוב לימי עלומי. פגוונא דאילנא דקציצו ליה, ואתחדש בשרשוי. והאי איהו רזא, דמאן דמית בלא זרע.

ועוד אית רזא אחרא, דלבתר ייתי בגלגולא, ויתחדש פמלקדמין. והיינו אלמנה וגרושה, דאתתרכת מגנתא דעדן, ובגין דא אתקריאת גרושה, פגון (בראשית

ועוד יש סוד אחר, שלבסוף יבוא בגלגול ויתחדש פמזמן קדמון. וזהו אלמנה וגרושה, שהתגרשה מגן עדן, ומשום זה נקראת גרושה, כמו (בראשית א) ויגרש את האדם. ומה גרם לה? משום שזרע אין לה, שמת בלא בנים. ושבה אל בית אביה פנעוריה, ששבה בעולם הזה באותו נער בן

היבם, וזהו ושבה אל בית אביה כנעוניה. ולבסוף שזכתה לזרע מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה - לאיש זר.

אמר הרועה הנאמן, הלל ושמאי, שאתם אחד מצד הרחמים ואחד מצד הדין, שהם חסד וגבורה, מדרגות של אברהם ויצחק. ואתם מהגזע שלהם, האספו לכאן אתם ושמונים תלמידים שהיו לו להלל, ואף כף תלמידי בית שמאי, לסעודת המלך.

הרי בארתם, אתם והחברים שעמכם, בעלי הוראות, שבארתם אין הבוצע רשאי לאכול עד שיענו אמן בעלי הסעודה, ואין בעלי הסעודה רשאים לאכול עד שיאכל הבוצע. ודאי כאשר בוצע בעל הבית, ובוצע לאותם בעלי הסעודה, לא לכלם משער שעור אחד, שאין דרך אלו הבוצעים לבצע בשוה, שלפעמים נותן לזה כפיצה, ולזה פניח.

וכאשר עונים אמן על כפיצה זו, קדם שיאכל בעל הבית, מחברים שני שעורים כאחד בכזית וכפיצה, שלוב יאהדוניה - אמן זה אינו על האכילה, אלא על הכפיצה. לאחר שאלו השעורים מצטרפים באמן, יאכל בעל הבית. וזהו (שיר השירים ה) אריתי מורי עם בשמי יערי עם דבשי. ואחר כך - אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים - בעלי הסעודה. שיהיו הפנים בדמות אבותם.

הרי כאן לחם בשתי כפרות, ושעורו - פניח וכפיצה. מהו לחם הפנים של שלחן המלך? אלא זה פשוהו, שיש לו שתיים עשרה פנים. ומהן? אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר. והם (במדבר ו) יברכך יהוה. יאר יהוה. ישא יהוה.

ויגרש את האדם. ומאן גרים לה. בגין דזרע אין לה, דמית בלא בנין. ושבה אל בית אביה כנעוניה, דתבת בהאי עלמא כההוא נער בן יבם, והיינו ושבה אל בית אביה כנעוניה. ולבתר דזפת לזרע מלחם אביה תאכל. וכל זר לא יאכל בו וגו'. (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה, לאיש זר.

אמר רעיא מהימנא, הלל ושמאי, דאתון, חד מסטרא דרחמי, וחד מסטרא דדינא, דאינון חסד וגבורה, דרגין דאברהם ויצחק. ואתון מגזעיהו, אתפנשו הקא, אתון ותמנין תלמידים דהוו ליה להלל. ואוף הכי תלמידי בית שמאי, לסעודתא דמלכא.

הא אוקמתון, אתון וחברייא דעמכון, מארי דהוראות, דאוקמתון, אין הבוצע רשאי למיכל, עד שיענו אמן מארי סעודתא, ולית מארי סעודתא רשאי למיכל, עד שיאכל הבוצע. ודאי כד בצע בעל הבית, ובצע לאינון מארי סעודתא, לאו לכלהו משער שעורא חדא, דלאו אורח אלין בוצעין, לבצוע בשוה, דלזמנין יהיב לדא כפיצה, ולדא כזית.

וכר עונין אמן על האי כפיצה, קדם דיכול בעל הבית, מחברין תרין שיעורין כחדא, בכזית וכפיצה, יאהדוניה, אמן, דא לאו איהו על האכילה, אלא על הכפיצה, לבתר דאינון שיעורין מצטרפין באמן, ייכול בעל הבית. והיינו (שיר השירים ה) אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי, ולבתר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, מארי סעודתא. דיהון בגין בדיוקנא דאבוהון.

הא הקא לחם בשתי כפרות, ושיעורו כזית וכפיצה. מאי ניהו לחם הפנים דפתורא דמלכא. אלא הא אוקמוה, דאית ליה תריסר אנפין. ומאי ניהו. אלא אינון ארבע אנפי אריה. ארבע אנפי שור. ארבע אנפי נשר. ואינון (במדבר ו) יברכך יהוה. יאר יהוה. ישא יהוה.

זה פשוהו, שיש לו שתיים עשרה פנים. ומהן? אלא הן ארבע פנים של אריה, ארבע פני שור, ארבע פני נשר. והם (במדבר ו) יברכך יהוה. יאר יהוה. ישא יהוה.

וּמְנַלְן דְּלַחַם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְתוֹרָא דְמִלְפָּא. דְּכַתִּיב,
 (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה.
 ז"ה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מֵאֵן דְּאִית לֵיה, בְּעֵי
 לְתַקְנָא וּלְסַדְרָא עַל פְּתוּרֵיהּ, אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדַתָּא
 דְּשַׁבַּת, לְתַלַּת סְעוּדוֹתֵי תְּרִיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תִימָא לָאו אֵינוֹן אֲלָא שִׁית מְדַאוּרֵייתָא, מִשּׁוּם לַחַם
 מְשֻׁנָּה. אֲלָא לָא נִיכוּל לְמַדְכַּר ו', בְּלָא חֲבָרִיה, ו'
 ו', שִׁית מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא, וְשִׁית מְלַתְתָּא לְעֵילָא. לְקַבַּל
 שִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסֵיָא עֲלָאָה. וְשִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסֵיָא תַתָּאָה.
 שִׁית בְּאַתְכַּסְיָא. וְשִׁית בְּאַתְגְּלִיָּא. (דברים כט) הַנְּסֻתוֹת
 לִיהוֹ"ה אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחְמֵי תוֹדָה אֵינוֹן אַרְבַּעִין חִלוֹת, עֲשָׂרָה רְקִיקִין. עֲשָׂרָה
 רְבוּכִין. עֲשָׂרָה שֶׁל חֶמֶץ. עֲשָׂרָה שֶׁל מֶצֶה. הָא
 אֵינוֹן מ'. לְקַבַּל י' מִן יְהוֹ"ה. ד' אַנְפֵי אָדָם. י' מִן יְהוֹ"ה,
 ד' אַנְפֵי אַרְיָה. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפֵי שׁוֹר. י' מִן יְהוֹ"ה,
 ד' אַנְפֵי נֶשֶׁר. הָאִי אִיהוּ תְּקוּנָא קְדָמָאָה דְּפְתוּרָא דְּמִלְפָּא,
 דְּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּפְתוּרָא
 דְּשַׁבַּת.

חַד, לְתַקְנָא פְתוּרָא כְּמֵאֵן דְּאָכִיל קָמֵי מִלְפָּא. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוֹ"ה. תְּנִינָא, נְטִילַת
 יָדִים, עַד שְׁעוּרָא דְגִזְרוּ רַבָּנָן, דְּאֵינוֹן חֶמֶשׁ קְשָׁרִין, דְּבַהוּן
 אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין אֵינוֹן,
 דִּיד שְׁמַאלָא. וְאֵינוֹן שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִין. לְקַבַּלֵּיהוּ
 כ"ח יְהוֹ"ה, דְּאֵינוֹן שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן דְּקָרָא קְדָמָאָה
 דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. דְּאַתְמַר בַּהוּן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַל
 נָא פַחַּ יְהוָה.

וְעֵשֶׂר אַצְבָּעָאן, רְמִיזֵי לְעֵשֶׂר אַמִּירָן דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית.
 וּבָגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, מֵאֵן דְּמִזְלִזֵל
 בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. אַמְאִי בָגִין דְּאִית בַּהוּן
 רְזָא דְּעֵשֶׂר אַמִּירָן, וְשְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן, דְּבַהוּן אַתְבְּרִי
 עֲלָמָא.

פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, שְׁנַאֲמַר בְּהֶם
 וְעֵשֶׂר אַצְבָּעוֹת רוּמְזוֹת לְעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. וּמִשּׁוּם זֶה בְּאֵרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה,
 מִי שְׁמִזְלִזֵל בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. מִדּוּעָ? מִשּׁוּם שֵׁישׁ בְּהֶם סוּד שֶׁל עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת
 וְשְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שְׁבֵהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם.

וּמְנַלְן דְּלַחַם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְתוֹרָא דְמִלְפָּא. דְּכַתִּיב,
 (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה.
 ז"ה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מֵאֵן דְּאִית לֵיה, בְּעֵי
 לְתַקְנָא וּלְסַדְרָא עַל פְּתוּרֵיהּ, אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדַתָּא
 דְּשַׁבַּת, לְתַלַּת סְעוּדוֹתֵי תְּרִיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תִימָא לָאו אֵינוֹן אֲלָא שִׁית מְדַאוּרֵייתָא, מִשּׁוּם לַחַם
 מְשֻׁנָּה. אֲלָא לָא נִיכוּל לְמַדְכַּר ו', בְּלָא חֲבָרִיה, ו'
 ו', שִׁית מְלַעֲיָלָא לְתַתָּא, וְשִׁית מְלַתְתָּא לְעֵילָא. לְקַבַּל
 שִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסֵיָא עֲלָאָה. וְשִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסֵיָא תַתָּאָה.
 שִׁית בְּאַתְכַּסְיָא. וְשִׁית בְּאַתְגְּלִיָּא. (דברים כט) הַנְּסֻתוֹת
 לִיהוֹ"ה אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחְמֵי תוֹדָה אֵינוֹן אַרְבַּעִין חִלוֹת, עֲשָׂרָה רְקִיקִין. עֲשָׂרָה
 רְבוּכִין. עֲשָׂרָה שֶׁל חֶמֶץ. עֲשָׂרָה שֶׁל מֶצֶה. הָא
 אֵינוֹן מ'. לְקַבַּל י' מִן יְהוֹ"ה. ד' אַנְפֵי אָדָם. י' מִן יְהוֹ"ה,
 ד' אַנְפֵי אַרְיָה. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפֵי שׁוֹר. י' מִן יְהוֹ"ה,
 ד' אַנְפֵי נֶשֶׁר. הָאִי אִיהוּ תְּקוּנָא קְדָמָאָה דְּפְתוּרָא דְּמִלְפָּא,
 דְּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּפְתוּרָא
 דְּשַׁבַּת.

חַד, לְתַקְנָא פְתוּרָא כְּמֵאֵן דְּאָכִיל קָמֵי מִלְפָּא. הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוֹ"ה. תְּנִינָא, נְטִילַת
 יָדִים, עַד שְׁעוּרָא דְגִזְרוּ רַבָּנָן, דְּאֵינוֹן חֶמֶשׁ קְשָׁרִין, דְּבַהוּן
 אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין אֵינוֹן,
 דִּיד שְׁמַאלָא. וְאֵינוֹן שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִין. לְקַבַּלֵּיהוּ
 כ"ח יְהוֹ"ה, דְּאֵינוֹן שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן דְּקָרָא קְדָמָאָה
 דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. דְּאַתְמַר בַּהוּן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַל
 נָא פַחַּ יְהוָה.

וְעֵשֶׂר אַצְבָּעָאן, רְמִיזֵי לְעֵשֶׂר אַמִּירָן דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית.
 וּבָגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, מֵאֵן דְּמִזְלִזֵל
 בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. אַמְאִי בָגִין דְּאִית בַּהוּן
 רְזָא דְּעֵשֶׂר אַמִּירָן, וְשְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן, דְּבַהוּן אַתְבְּרִי
 עֲלָמָא.

פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, שְׁנַאֲמַר בְּהֶם
 וְעֵשֶׂר אַצְבָּעוֹת רוּמְזוֹת לְעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. וּמִשּׁוּם זֶה בְּאֵרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה,
 מִי שְׁמִזְלִזֵל בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. מִדּוּעָ? מִשּׁוּם שֵׁישׁ בְּהֶם סוּד שֶׁל עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת
 וְשְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שְׁבֵהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם.

תְּלִיתָאָה, כּוּס דְּבִרְכָה, דְּתַקִּינוּ בֵּיה עֲשָׂרָה דְּבָרִים. הַדְּחָה. שְׁטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא. מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתְנוּ בְּיָמִין. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוֹ. וּמַגְבִּיּוּהוּ מִן הַקְּרַקַע טַפְחָה. וּמִשְׁגָּרוּ בְּמַתְנֵה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

וְאוֹרְחָ רְזָא, כּוּס (דְּבָרִים לג) מְלֵא בְּרַכְתָּ יְיָ. כּוּס בְּגִי' אֱלֹהִי'ם. וּמַתְמָן נִשְׁמַתָּא, דְּאִיְהִי עַל שְׁמִיָּה כּוּס. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קטז) כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא. מֵאֵן יִשׁוּעוֹת. חֲמִשָּׁה אֲצַבְעָאן. דְּאִינוּן לְקַבֵּל חֲמִשָּׁה סְפִירָן דְּכּוּס. דְּאִיְהוּ אֱלֹהִים חַיִּים בִּינָה (דף רמ"ה ע"ב) מַתְפַּשְׁטָא כְּהוּן, לְחֲמִשִּׁין תְּרַעֲיוֹן. ה' זְמַנִּין עֲשָׂר. בְּאֵת י', דְּאִיְהוּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּתַקִּינוּ רַבְּנָן בְּכּוּס, דְּאִיְהוּ אֱלֹהִים חַיִּים, חֲמִשׁ אַתְּוּוֹן, בְּחֻשְׁבּוֹן ה'.

וְאוֹקְמוּהָ בְּכּוּס, שְׁצָרִיף הַדְּחָה וְשְׁטִיפָה. הַדְּחָה מִבְּחוּץ, וְשְׁטִיפָה מִבְּפָנִים. וְרְזָא דְמַלְהָ, שְׁיָהָא תּוֹכוֹ פְּכָרוֹ. מֵאֵן דְּזָכִי לְנִשְׁמַתָּא מֵהָא כּוּס, לְמַהוּי נִשְׁמַתָּא זְכִיָּא מְלָגוּ וּמְלָבְר. וְרְזָא דְמַלְהָ, (ויקרא טז) וְטָהְרוּ וּקְדָשׁוּ, טָהְרָה מִבְּפָנִים, וּקְדָשָׁה מִבְּחוּץ. וּמָה כּוּס לָאו טְהֵרְתִּיָּה וּקְדָשְׁתִּיָּה מְלָגוּ וּמְלָבְר בְּלֵא מִיָּא. אוּף הָכִי נִשְׁמַתָּא, לָאו טְהֵרְתִּיָּה וּקְדָשְׁתִּיָּה מְלָגוּ וּמְלָבְר בְּלֵא אוּרִייתָא. וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּין גְּמַלְיָאֵל, מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ פְּכָרוֹ לֹא יִכְנֹס לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ. בְּגִין דְּלָאו אִיְהוּ מִסְטָרָא דְאִילְנָא דְחַיִּי, אֲלֵא מַעֲץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר, אוֹקְמוּהָ מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים. וְאוֹרְחָ רְזָא, ה' אִיְהוּ כּוּס, מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים בְּאֵת י', דְּאִיְהוּ עֲטוּרָת עַל ה'. עֲטוּף, צָרִיף לְאֵעֲטוּפָא רִישִׁיָּה בְּגִין דְּשְׁכִינְתָּא עַל רִישִׁיָּה. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְמִיְהִיף ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרֵאשׁ. מִשּׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂפָן בְּבִרְכָה, וּבְאֲדַכְרַת שְׁמָא קְדִישָׁא, לְמַהוּי בְּגִלּוּי הָרֵאשׁ.

שְׁיָהָא עֲטוּרָה עַל ה'. עֲטוּף - צָרִיף לְעֲטוּף רֵאשׁוֹ בְּגִלּוּל שְׁהַשְׁכִּינָה עַל רֵאשׁוֹ. שְׂכָף פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשָׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְהֵלֵף ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרֵאשׁ, מִשּׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂפָן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁאָסוּר לְהִיּוֹת בְּגִלּוּי הָרֵאשׁ.

שְׁרִישֵׁי - כּוּס שֶׁל בְּרַכָּה שֶׁתַּקְנוּ בּוֹ עֲשָׂרָה דְּבָרִים: הַדְּחָה וְשְׁטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא. מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתְנוּ בְּיָמִין. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוֹ. וּמַגְבִּיּוּהוּ מִן הַקְּרַקַע טַפְחָה. וּמִשְׁגָּרוּ בְּמַתְנֵה לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

וּבְדָרְךָ סוּד, כּוּס (דְּבָרִים לג) מְלֵא בְּרַכְתָּ ה'. כּוּס בְּגִימְטְרִיאָ אֱלֹהִי'ם, וּמִשְׁם הַנְּשִׁמָּה, שְׁיָהָא עַל שְׁמוֹ - כּוּס. זְהוּ שְׂכָתוּב (תהלים קטז) כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא. מִי נִקְרָא יִשׁוּעוֹת? חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת, שְׁהֵן כְּנֶגֶד חֲמִשׁ סְפִירוֹת שֶׁל כּוּס, שְׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִים חַיִּים שְׁהַבִּינָה מַתְפַּשְׁטָת בְּהֵם לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים. ה' פְּעָמִים עֲשָׂר, בְּאוֹת י', שְׁהוּא עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁתַּקְנוּ חֲכָמִים בְּכּוּס, שְׁהוּא אֱלֹהִים חַיִּים, חֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת בְּחֻשְׁבּוֹן ה'.

וּבְאֵרֵנוּ, בְּכּוּס שְׁצָרִיף הַדְּחָה וְשְׁטִיפָה. הַדְּחָה מִבְּחוּץ, וְשְׁטִיפָה מִבְּפָנִים. וְסוּד הַדְּבָר - שְׁיָהָא תּוֹכוֹ פְּכָרוֹ. מִי שְׁזָכָה לְנִשְׁמָה מִכּוּס זֶה, לְהִיּוֹת נִשְׁמָה טְהוּרָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ. וְסוּד הַדְּבָר - (ויקרא טז) וְטָהְרוּ וּקְדָשׁוּ. טְהֵרָה מִבְּפָנִים, וּקְדָשָׁה מִבְּחוּץ. וּמָה כּוּס אֵין טְהֵרְתוּ וּקְדָשְׁתוּ מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלֵי מִים - אָף כֶּף הַנְּשִׁמָּה אֵין טְהֵרְתָה וּקְדָשְׁתָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלֵי תוֹרָה. וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר רַבִּין גְּמַלְיָאֵל, מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ פְּכָרוֹ לֹא יִכְנֹס לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ. בְּגִלּוּל שְׁאִין הוּא מְצַד עֵץ הַחַיִּים, אֲלֵא מַעֲץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר - פְּרִשׁוּהוּ מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים. וְדָרְךָ סוּד - ה' הִיא כּוּס, מַעֲטוּר בְּתַלְמִידִים בְּאוֹת י', שְׂכָף פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשָׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְהֵלֵף ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרֵאשׁ, מִשּׁוּם (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שְׂפָן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁאָסוּר לְהִיּוֹת בְּגִלּוּי הָרֵאשׁ.

דָּאָת י' מן יהוה, איהי אתעטף באור, ואתעביד אור. (והיינו אורא דארץ ישראל מחכים) בגין דָּאָת י' דאיהי חכמה באור, והיינו אור דאתעטף ביה בד ברא עלמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) עטָה אור בשלמה. והאי איהו (בראשית א) יהי אור יהי אור. ואוקמוה מארי סתרי תורה, בטָרם נתהווה כל דבר, נתהוו ההויות. ובגין דא יהי אור ויהי אור, דהוה מקדמת דנא.

ח"י אוקמוה, חי מן החבית. וארז רזא, שכינתא עלאָה איהי תמינאה דספיראן מתפא לעילא, ובגין דא אתקריאת ח', ואתמר בה (משלי כד) בחכמה יבנה בית. והיינו חבית: ח' בי"ת. ובגין דאיהי חיים, דכתיב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה, יין מתמן איהו ח"י. ודא איהו יינא דאורייתא. מאן דאשתדל בה, אקרי ח"י. ועוד, צדיק ח"י. איהו חי מן החבית.

יין אית מניה תרין גוונין, חוור וסומק. יין, שבעין אנפין. הא ע"ב. ולקבל תרין גוונין דיין, איהי זכור ושמור דשבת, ושבעין תיבין דקדוש ויכל"ו, הא ע"ב.

מלא, הדא הוא דכתיב כוס (דברים לג) מלא ברפת יי. ואוף דאיהו מלא מיינא דאורייתא. בר נש הכי צריך למהוי שלים, כמה דאת אמר (בראשית כה) איש תם: גבר שלים. כמו (בראשית לג) ויבא יעקב שלם, הכי צריך למהוי נשמטא שלימתא, ולא יהיה בה פגם, (ויקרא כא) דכל אשר בו מום לא יקרב. אוף הכי אלם עם י"ה, הוא אלהים, פחושבון כוס. (שם י"ה) איהו מלא, והפוף אלם ותמצא מלא. אימתי. בד אית תמן י"ה. והיינו (שמות יז) כי יד על פס י"ה. אדנ"י חושבניה ו"ה. עמודא דאמצעייתא מלא מן תרווייהו. ובגין דא שריא עליה אדם, דהוא שמא מפרש.

מקבלו בשתי ידיו, פגוונא דאורייתא, דהוה בתרין אלהים, פחושבון כוס. (שם י"ה) הוא מלא, והפף אותיות אלם ותמצא מלא. מתי? פאשר יש שם אותיות י"ה. והינו (שמות יז) כי יד על פס י"ה. אדנ"י חשבונו ו"ה. העמוד האמצעי מלא משניהם, ומשום זה שורה עליו אדם, שהוא שם מפרש. מקבלו בשתי ידיו - כמו התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד כנגד חמש

שאות י' מן יהוה היא שהתעטפה באור, ונעשתה אור. (וזהו אור של ארץ ישראל מחכים) משום שאות י', שהיא חכמה, באור, וזהו אור שהתעטף בו לשברא את העולם. זהו שפתיב (תהלים קד) עטָה אור בשלמה. וזהו (בראשית א) יהי אור - יהי אור. ופרשוהו בעלי סודות התורה, בטָרם שנתהווה כל דבר, נתהוו ההויות. ומשום זה נאמר יהי אור ויהי אור, שהיה מזמן קדמון.

חי - פרשוהו חי מן החבית. ודרף סוד - שכינה עליונה היא שמניית לספירות ממטה למעלה, ומשום זה נקראת אות ח', ונאמר בה (משלי כד) בחכמה יבנה בית. וזהו חבית: ח' בי"ת. ומשום שהיא חיים, שפתיב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה, היין משם הוא חי. וזהו יינה של תורה. מי שמשפדל בה נקרא חי. ועוד, צדיק חי, שהוא חי מן החבית. יין יש ממנו שני גוונים - לבן ואדם. יין גימטריא שבעים פנים. הרי ע"ב. וכנגד שני גוונים של היין, הוא זכור ושמור של שבת, ושבעים תבות של קדוש ויכל"ו - הרי ע"ב.

מלא - זהו שפתיב כוס (דברים לג) מלא ברפת ה'. ואף שהוא מלא מיינה של תורה. אדם כף צריך להיות שלם, כמו שנאמר (בראשית כה) איש תם - גבר שלם, כמו (שם א) ויבא יעקב שלם. כף צריך להיות נשמה שלמה, ולא יהיה בה פגם, שנאמר (ויקרא כא) שכל (איש) אשר בו מום לא יקרב. אף כף אותיות אלם עם י"ה - הוא כף אותיות אלם ותמצא מלא. מתי? פאשר יש שם אותיות י"ה. והינו (שמות יז) כי יד על פס י"ה. אדנ"י חשבונו ו"ה. העמוד האמצעי מלא משניהם, ומשום זה שורה עליו אדם, שהוא שם מפרש. מקבלו בשתי ידיו - כמו התורה שהיתה בשני לוחות, חמשה דברות בלוח אחד כנגד חמש

לוחיון, חמשה דברין בלוחא חדא, לקבל חמשה אצבעאן דידי ימינא. וחמשה בלוחא תניינא, לקבל חמשה אצבעאן דידי שמאלא. ואתיהיבו בימינא דהיינו ביד ימין. ובגין דא, שני לוחות אבנים הוריד בידו, ולא בידיו. והאי איהו דאסהיד קרא, (דברים לג) מימינו אש דת למו.

אצבעות של יד ימין, וחמשה בלוח שני כנגד חמש אצבעות של יד שמאל. ונתנו בימין, כלומר ביד ימין. ומשום זה, שני לוחות אבנים בידו, ולא בידיו. וזהו שמעיד הפסוק, (דברים לג) מימינו אש דת למו.

ונותן עיניו בו, בגין דהאי כוס, דאיהו לקבל ארעא דישראל, דאתמר בה, (דברים יא) תמיד עיני יי אלהיך בה. ועיינין דלעילא, אינון שבועין סנהדרין, ומשה ואהרן עליהו. תרין עיינין עלאין. חד עין ימין, וחד עין שמאלא, ואינון ע"ב, כמנן פנין. והאי איהו רזא דנותן בפוס עינו.

ונותן עיניו בו - משום שפוס זה הוא כנגד ארץ ישראל, שנאמר בה (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיך בה. ועינים של מעלה הם שבועים סנהדרין, ועליהם משה ואהרן. שתי עינים עליונות. אחת עין ימין, ואחת עין שמאל. והם ע"ב, כמנן "פנין". וזהו סוד של נותן בפוס עינו.

ומנביהו מן הקרקע טפח, בגין דאת ה' איהי כוס, בעי לסלקא לה באת י', דאיהי טפח, דביה אתפתחת ה' בה' אצבעאן. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה, בגין דיתברך דביתהו, דאיהי נפש, דאתמר בה (במדבר יא) נפשנו יבשה אין כל, ואתברכת ואתעבדת פרין, הדא הוא דכתיב, (בראשית א) תדשא הארץ דשא.

ומנביהו מן הקרקע טפח - משום שאות ה' היא כוס, צריך להעלות אותה באות י', שהיא טפח, שבו נפתחת אות ה' בחמש אצבעות. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה - משום שתתברך אשתו, שהיא נפש, שנאמר בה (במדבר יא) נפשנו יבשה אין כל. ומתברכת ועושה פרות. זהו שכתוב (בראשית א) תדשא הארץ דשא.

רביעאה, למהוי על פתוריה דברי תורה, דלא יתקיים ביה כגוונא דעמי הארץ, דאתמר עליהו (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צאה. אבל בסתרי תורה אוקמוה, הרוצה להעשיר יצפין, יתן שלחן לצפון. הרי שלחן לשמאלא, דאיהו דין, בעי לקשרא ביה ימינא, דאיהו אורייתא, דאתיהיבת מחסד, דאיהו רחמי, ימין ה'.

רביעי - להיות על השלחן דברי תורה, שלא יתקיים בו כגומת עמי הארץ שנאמר עליהם (ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צאה. אבל בסודות התורה פרשוהו, הרוצה להעשיר - יצפין, יתן שלחן לצפון. הרי שלחן לשמאל, שהוא דין, צריך לקשר בו הימין, שהוא התורה, שנתנה מחסד, שהוא רחמים, ימין ה'.

חמישאה, אוקמוה מארי מתניתין, דצריך להארץ על פתוריה, בגין עניים. ורזא דמלה, בגין דצדקה יארץ יומוי, דלא יתקצרון. כגוונא דאורייתא איהו אריכות יומין, בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא דאתי לנשמתא. אוף הכי צדקה, איהי אריכות יומין לגופא, בתרין עלמין, הדא הוא דכתיב, (דברים ל) כי הוא בעולם הזה ובעולם הבא לנשמות - אף כף הצדקה היא אריכות ימים לגוף בשני עולמות. זהו

חמישי - פרשוהו בעלי המשנה, שצריך להארץ על השלחן בגלל עניים. וסוד הדבר - בגלל הצדקה יארץ ימיו, שלא יתקצרו. כמו התורה שהיא אריכות ימים בשני עולמות, זהו

שְׁפִתוֹב (דברים ל) כִּי הוּא חֲזִיף וְאֶרֶךְ
 יָמָיו. כִּי הוּא חֲזִיף - בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וְאֶרֶךְ יָמָיו - בְּעוֹלָם הַבָּא. שְׁעוֹלָם
 הַבָּא לְגוֹף לְתַחֲתֵת הַמֵּתִים, שְׂאֵחַר
 שְׂיָקוּם לֹא יָמוּת. וְכִמוֹ שֶׁהַעוֹלָם
 הַבָּא יִהְיֶה עוֹמֵד, כִּף הַעוֹלָם הַזֶּה
 יִהְיֶה עוֹמֵד.

שְׂשִׁי - שְׂלֵא יִהְיֶה גִרְגָּרָן וּבִלְעָן
 עַל שְׁלַחְנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ עֶשׂוֹ
 שְׂאָמַר (בראשית כה) הִלְעִיטָנִי, דָּרָךְ
 הַלְעִטָה, אֲלֵא דָרָךְ טַחֲיֵנָה. אַף כִּף
 מִי שְׂמוֹצִיא דְבוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה
 או תּוֹרָה מִפִּי, צָרִיךְ לְהוֹצִיא
 אוֹתָם בְּדָרָךְ טַחֲיֵנָה - שְׂלָמִים,
 וְלֹא בְּהַלְעִטָה - חֲסָרִים. וְלֹא עוֹד,
 אֲלֵא בְּגִלְל סִכְנָה שְׂמָא יְקָדִים קָנָה
 לוֹשֵׁט.

שְׂבִיעִי - מִים אַחְרוֹנִים. וּפְרָשׁוּהוּ,
 מִים רֵאשׁוֹנִים מְצוּהָ, וְאַחְרוֹנִים
 חוֹבָה, וְאַמְצָעִים רְשׁוּת. מִים
 רֵאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְהַגְבִּיחַ
 הָאֲצָבָעוֹת כְּדִי שְׂלֵא יַחְזְרוּ
 מִשְׁקִים וַיִּטְמְאוּ אֶת הַיָּדַיִם. וַיֵּשׁ
 מִהַחֲכָמִים שְׂאָמְרוּ, שְׂאַחְרוֹנִים
 מִשׁוּם מְלַח סְדוּמִית, שְׂלֵא יִסְמָא
 אֶת הַעֵינַיִם. אֶפְלוּ כִּף הוֹצִיא
 אוֹתָם מַחוּבָה. וְסוֹתְרִים הַדְּבָרִים
 אֶת אֵלוּ שְׂאָמְרוּ עֲלֵיהֶם חוֹבָה,
 וְאִין דָּרָךְ אֶרֶץ לְסֹתֵר דְּבָרֵי
 הַגְּאוּנִים, (מאלו שְׂאָמְרוּ עֲלֵיהֶם) אֲלֵא
 שְׂנְאָמַר עֲלֵיהֶם, (דברים ז) עַל פִּי
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא שְׂאָמְרוּ עֲלֵיהֶם
 שְׂלֵשׁ קְדוּשׁוֹת. זֶהוּ שְׂפִתוֹב (ויקרא
 יא) וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים.
 וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם - אֵלוּ מִים רֵאשׁוֹנִים.
 וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים - אֵלוּ מִים
 אַחְרוֹנִים. כִּי קְדוּשׁ - זֶה שְׂמֵן
 עָרֵב. אֲנִי ה' - זֶה בְּרָכָה.
 וְאַמְצָעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבִשָּׁר,
 וּמִשׁוּם זֶה וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתֶם
 קְדוֹשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה'. אֲשֶׁרִי
 הָעַם שְׂאֲדוֹנִם יֵשִׁים אוֹתָם אֲצִלוּ.
 מִים רֵאשׁוֹנִים שְׂזוֹרַע אָדָם - מְצוּהָ. אַחְרוֹנִים, שֶׁל הַנִּקְבָּה

חֲזִיף וְאֶרֶךְ יָמָיו. כִּי הוּא חֲזִיף בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶרֶךְ יָמָיו
 בְּעוֹלָם הַבָּא. דְּעֲלָמָא דְאַתִּי לְגוֹפָא (דף רמ"ו ע"א) לְתַחֲתֵת
 הַמֵּתִים, דְּלְבָתֵר דְּיִיקוּם לֹא יָמוּת. וּכְגוּוֹנָא דְּעֲלָמָא דְאַתִּי
 יִהְיֶה קָנִים, הַכִּי עֲלָמָא דִּין יִהְיֶה קָנִים.

שְׂתִיתָאָה, שְׂלֵא יִהְיֶה גִרְגָּרָן וּבִלְעָן עַל פְּתוּרִיהָ דְּמִלְכָא,
 כְּגוּוֹנָא דְּעֶשׂוֹ דְּאָמַר (בראשית כה) הִלְעִיטָנִי,
 אֶרֶחַ הַלְעִטָה, אֲלֵא בְּאֶרֶח טַחֲיֵנָה. אוֹף הַכִּי, מֵאֵן דְּאֶפִּיק
 מִלִּין דְּצִלוֹתִין אוּ דְּאוֹרִייתָא מִפּוּמוֹי, בְּעֵי לְאֶפְקָא לִוֵּן
 בְּהַטְחָנָה שְׂלָמִים, וְלֹא בְּהַלְעִטָה חֲסָרִים. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
 כְּגִין סִכְנָה דְּשְׂמָא יְקָדִים קָנָה לוֹשֵׁט.

שְׂבִיעָאָה, מִים אַחְרוֹנִים. וְאוֹקְמוּהָ, מִים רֵאשׁוֹנִים
 מְצוּהָ. וְאַחְרוֹנִים חוֹבָה. וְאַמְצָעִים רְשׁוּת.
 מִים רֵאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְסַלְקָא אֲצָבָעָן, כְּגִין דְּלֹא יַחְזְרוּן
 מִשְׁקִין וַיִּטְמְאוּ אֶת הַיָּדַיִם. וְאִית מַרְבָּנָן דְּאֶמְרִי,
 דְּאַחְרוֹנִים מִשׁוּם מְלַח סְדוּמִית, שְׂלֵא תִסְמָא אֶת הַעֵינַיִם.
 אֶפִּילוּ הַכִּי אֶפְקִין לִוֵּן מַחוּבָא. וְסֹתְרִי מִלִּין, אֲלִין דְּאָמְרוּ
 עֲלֵיהוּ חוֹבָה, וְלֹא אֶרֶח אֶרְעָא לְסֹתְרָא גְאוּנִים מִלִּין,
 (ס"א מאלו דְּאֶמְרִי עֲלֵיהוּ) אֲלֵא דְּאַתְקִרִי עֲלֵיהוּ, (דברים ז) עַל
 פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְּאָמְרוּ עֲלֵיהוּ ג' קְדוּשׁוֹת, הִדָּא הוּא
 דְּכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים.
 וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם אֵלוּ מִים רֵאשׁוֹנִים. וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים אֵלוּ מִים
 אַחְרוֹנִים. כִּי קְדוּשׁ, זֶה שְׂמֵן עָרֵב. אֲנִי יי, זֶה בְּרָכָה.
 וְאַמְצָעִים, בֵּין גְּבִינָה לְבִשָּׁר. וּבְגִין דָּא, וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם
 וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוּשׁ אֲנִי יי. וְכַאֲן עָמָא, דְּמֵאֲרִיהוּן
 יֵשִׁי לִוֵּן לְגַבִּיחָה.

אוֹף הַכִּי וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם, בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ. מִים רֵאשׁוֹנִים
 דְּזָרַע בְּרֵשׁ, מְצוּהָ. אַחְרוֹנִים דְּנוֹקְבָא, חוֹבָא.
 וְאַמְצָעִים קָא רְמִיז, וּכְגִבִּינָה תְּקַפִּיאֲנִי. הִדָּא הוּא דְּכְתִיב,
 (איוב י) הֲלֹא כְּחֹלֵב תִּתְכַּנֵּי וּכְגִבִּינָה תְּקַפִּיאֲנִי. וְהֵאֵי אִיהוּ
 אַף כִּף וְהִתְקַדְּשֶׁתָּם - בְּשַׁעַת תְּשֻׁמִּישׁ. מִים רֵאשׁוֹנִים שְׂזוֹרַע אָדָם - מְצוּהָ. אַחְרוֹנִים, שֶׁל הַנִּקְבָּה

- חוֹבָה. וְאִמְצָעִים - הָרִי רוֹמֵז, וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. זֶהוּ שְׁכֵתוּב (איוב י) הֲלֹא כְחֻלְבֵי תַחֲכִיכִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. וְהוּוּ שְׁבֹא הָרִמְזוּ בֵּין גְּבִינָה לְכֹשֶׁר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (איוב י) עוֹר וּבֹשֶׂר תִּלְבִּישֵׁנִי. שְׁמִינִי - לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. מְדוּעָ? בִּינָה הִיא הַשְּׁלִישִׁית מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וּמִשּׁוּם זֶה פָּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹא צָרִיף כּוֹס (ר"א). לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. וְכֹא בְרִמְזוֹ - קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה לֹא יוֹרֶדֶת פָּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה - כְּהַנִּים, לְוִיִּם, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּחֻדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וְזוֹ בִּינָה, יְהו"ו. וּבְגִלְגָּלָה נֶאֱמַר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. מְלָכוֹת, אוֹת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ נֶאֱמַר, אַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. וְאוֹת ש' שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת. וְאוֹת ו' שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת.

תְּשִׁיעֵנִי - כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, רְבִיעִית הַלֵּל. וְשִׁעוֹר שְׁלוֹ לְעַמַּת אוֹת ה', רְבִיעִית שֶׁל שֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירֵי - בְּעֶשְׂרֵה אוֹמֵר נְבָרָךְ לֹאֲלֵהֲיִנּוּ. וְשִׁכִּינָה תַחֲתוֹנָה הִיא רְבִיעִית וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיף אָדָם לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ שְׁלֹא לְזַרֵּק דְּבָרִים אֵלָיו בְּמִקּוֹם שְׁלֹא צָרִיף כְּמוֹ מִי שֶׁזּוֹרֵק לְחֵם. כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁזּוֹרֵק לְחֵם שֶׁל הַתּוֹרָה הַחוּצָה מִשְׁלַחֲנוֹ, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנַי ה'.

(רעיא מהימנא).

זהר

וּבַחֲבוּרָה קִדְמָא, תְּלַת אֵינּוֹן דְּגֵרְמִין בֵּישׁ לְגֵרְמִייהוּ. תְּרִין בְּהַאי עֲלָמָא, וְחַד בְּעֲלָמָא אַחְרָא, וְאֵלִין אֵינּוֹן: מָאן דְּלֵיט גְּרַמְיָה, דְּתַנִּינָן חַד מְמַנָּא אַתְּפַקֵּד קַמֵּיהָ דְּבַר נֶשׁ, וּבְשַׁעְתָּא דְּלֵיט גְּרַמְיָה הֵהוּא בַר נֶשׁ, הַאי מְמַנָּא, וְשַׁבְעִין אַחְרָנִין דְּמְמַנָּן תַּחֲתֵיהָ, נְטִלִין הֵהוּא

דְּקָא רְמִיזוּ, בֵּין גְּבִינָה לְכֹשֶׁר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) עוֹר וּבֹשֶׂר תִּלְבִּישֵׁנִי.

תְּמִינָאָה, לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. אֲמַאי. בִּינָה אִיהִי תְּלִיתָאָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִמַּעַלָּה לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא פָּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹא צָרִיף כּוֹס. לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס, קָא רְמִיזוּ קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלְשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאוֹרִינְתָא לֹא נַחֲתָא פָּחוֹת מִג', כְּהַנִּים, לְוִיִּם, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּיַרְחַ תְּלִיתָא, בְּיוֹם תְּלִיתָא. וְדָא בִּינָה, יְהו"ו. וּבְגִינָה אִתְמַר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. מְלָכוֹת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ אִתְמַר אַרְבַּעַת מִשְׁמֵרוֹת הַיְיָ הַלְלִיָּהּ. וְש' דְּתַלְתָּ עֲנָפִין לְקַבֵּל תְּלַת מִשְׁמֵרוֹת. וְש' דְּאַרְבַּע עֲנָפִין, לְקַבֵּל אַרְבַּעַת מִשְׁמֵרוֹת.

תְּשִׁיעֵנָא, כּוֹס שֶׁל בְּרַכָּה, רְבִיעִית לּוֹג, וְשִׁיעוֹרָא דִּילֵיהָ, לְקַבֵּל ה', רְבִיעֵאָה דְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירָאָה, בְּעֶשְׂרֵה אוֹמֵר נְבָרָךְ לֹאֲלֵהֲיִנּוּ. וְשִׁכִּינְתָא תַתָּאָה, אִיהִי רְבִיעִית, וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת. דְּאֵינּוֹן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיף בַּר נֶשׁ לְנִטְרָא גְּרַמְיָה, דְּלֹא לְזוֹרֵק מִלִּין אֵלִין בְּאַתְרֵהּ דְּלֹא אֲצַטְרִיף. כְּמוֹ מָאן דְּזָרִיק נְהֻמָּא. כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּזָרִיק נְהֻמָּא דְאוֹרִינְתָא, לְבַר מִפְתוּרֵיהָ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. דְּאִתְמַר בָּהּ, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנַי יי. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

וּבַחֲבוּרָא קִדְמָא, תְּלַת אֵינּוֹן דְּגֵרְמִין בֵּישׁ לְגֵרְמִייהוּ. תְּרִין בְּהַאי עֲלָמָא, וְחַד בְּעֲלָמָא אַחְרָא, וְאֵלִין אֵינּוֹן: מָאן דְּלֵיט גְּרַמְיָה, דְּתַנִּינָן חַד מְמַנָּא אַתְּפַקֵּד קַמֵּיהָ דְּבַר נֶשׁ, וּבְשַׁעְתָּא דְּלֵיט גְּרַמְיָה הֵהוּא בַר נֶשׁ, הַאי מְמַנָּא, וְשַׁבְעִין אַחְרָנִין דְּמְמַנָּן תַּחֲתֵיהָ, נְטִלִין הֵהוּא

שְׁעוֹשָׂה אוֹתוֹ וּמְשַׁלֵּם לוֹ אוֹתוֹ דְּבוּר.

מִי לָנוּ גְדוֹל מִמֹּשֶׁה, שְׁאָמַר (שְׁמוֹת לב) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ, וְאָמַר לְעֶרְךָ, וְאָף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה רְצוֹנוֹ, עִם כָּל זֶה לֹא נִצּוֹל מֵעֲנֹשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁלֵא נִזְכָּר בְּפִרְשַׁת וְאַתָּה תִּצְוֶה, וְנִמְחָה מִשָּׁם. וְהָרִי פִּרְשִׁיהוּ. מִי לָנוּ גְדוֹל מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ שְׁאָמַר (תְּהִלִּים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי. מִהוּ בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי? הַמְּמַנֶּה הֵהוּא הַמִּפְקֵד עַל זֶה, וְלוֹקַח הַדְּבוּר הֵהוּא לְקַלְקֵל לוֹ לְאָדָם. וְאַחַד מִי שְׁזוּרַק לְחֵם אוֹ פְּרוּרִים שֶׁל לְחֵם בְּקִרְקַע וְעוֹשֶׂה בוֹ זְלוּזָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. אֵלּוּ הַשְּׁנַיִם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַחַד בְּעוֹלָם הֵהוּא - מִי שְׁפָדְלִיק נֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת טָרָם מִגִּיעִים יִשְׂרָאֵל לְקִדְשָׁא דְסִדְרָא, מִשׁוּם שְׁמַחֲלָל שַׁבַּת, וְגוֹרָם לְאֵשׁ שֶׁל הַגִּיהֵנָם לְדַלֵּק טָרָם הַגִּיעַ זְמַנּוֹ.

מְקוֹם אֶחָד יֵשׁ בְּגִיהֵנָם לְאוֹתָם שְׁמַחֲלָלִים שַׁבַּת. פִּיּוֹן שֶׁהוּא הַדְּלִיק נֵר טָרָם הַגִּיעַ זְמַנּוֹ, יֵשׁ מְמַנֶּה אֶחָד בְּגִיהֵנָם בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, וּמְבַעֵיר בְּרֵאשׁוֹנָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם וְאוֹמֵר: זֶה מְקוֹם שֶׁל פְּלוּנִי. וְכָל חֵיבֵי הַגִּיהֵנָם מְסִיעִים לְהַבְעִיר אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם. אוֹתוֹ מְמַנֶּה קוֹרָא וְאוֹמֵר: (יִשְׁעִיהַב) הִנֵּה ה' מְטַלְטֵלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֵר וְעֵטָף עֵטָה. חֵיבֵי הַגִּיהֵנָם אוֹמְרִים: (שם) כְּדוּר אֵל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה תְּמוֹת וְגו'. מִשׁוּם שֶׁהוּא גָּרָם לָהֶם לְהַשְׁרִף טָרָם הַגִּיעַ זְמַנָּם. הָרִי לָנוּ שְׁלֵשָׁה שְׁגוּרָמִים רַע לְעֲצָמָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

מְלָה, וְאִמְרֵי אָמֵן, וְסִלְקֵי לָהּ לְעֵילָא, וְדִיִּינִין לָהּ, וְאִיהוּ רְדִיף אֲבַתְרִיָּה, עַד דְּעֵבִיד לִיָּהּ, וְאַשְׁלִים לִיָּהּ הֵהוּא מְלָה.

מָאן לָן רַב מִמֹּשֶׁה, דְּאָמַר (שְׁמוֹת לב) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ, וְאָמַר לְעוֹרְךָ, וְאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד רְעוּתִיָּה, עִם כָּל דָּא לֹא אֲשַׁתְּזִיב מֵעוֹנְשָׁא, וְהָא אֲתָמַר דְּלֹא אֲדַפֵּר בְּפִרְשַׁת וְאַתָּה תִּצְוֶה, וְאַתְּמַחֵי מִתְּפִין. וְהָא אוֹקְמוּיָהּ. מָאן לָן רַב מִדָּוִד מֶלֶכָא, דְּאָמַר (תְּהִלִּים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחְטָא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי, מָאִי בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי. הֵהוּא מְמַנֶּה דְאַתְּפֵקֵד עַל דָּא, וְנִטִּיל הֵהוּא מְלָה לְאַבְאָשָׁא לִיָּהּ לְפָר נֵשׁ.

וְחַד מָאן דְּזִרְיק נְהֵמָא, אוֹ פִּירוּרִין דְּנֵהֵמָא בְּאַרְעָא, וְקָא עֵבִיד בֵּיהּ זְלוּזָא, כְּמָה דְאַתְמַר. הִנֵּי תֵרִי בְּהַאי עֲלֵמָא. וְחַד בְּהַהוּא עֲלֵמָא, מָאן דְּאוּקִיד שְׁרָגָא בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, עַד לֹא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לְקִדְוִשָׁא דְסִדְרָא, בְּגִין דְּקָא מַחֲלָל שַׁבַּתָא, וְגָרִים לְנוֹרָא דְגִיהֵנָם לְאַתּוּקְדָא, עַד לֹא מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זְמַנִּיָּהּ.

חַד דּוּכְתָא אִית בְּגִיהֵנָם, לְאִינוּן דְּקָא מְחַלְלֵי שַׁבַּתָא. פִּיּוֹן דְּאִיהוּ אוּקִיד שְׁרָגָא עַד לֹא מָטָא זְמַנִּיָּהּ, חַד מְמַנֶּה אִית בְּגִיהֵנָם בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, וְאוּקִיד בְּקִדְמִיתָא לְהַהוּא דּוּכְתָא, וְאָמַר הַאי דּוּכְתָא דְפִלְגֵנָא. וְכָל חֵיבֵין דְגִיהֵנָם, מְסִיעֵי לְאוּקְדָא הֵהוּא דּוּכְתָא. הֵהוּא מְמַנֶּה קְאָרִי וְאָמַר, (יִשְׁעִיהַב) הִנֵּה יֵי מְטַלְטֵלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֵר וְעֵטָף עֵטָה. חֵיבֵין דְגִיהֵנָם אֲמַרִי, (יִשְׁעִיהַב) כְּדוּר אֵל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה תְּמוֹת וְגו'. בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לֹאן לְאַתּוּקְדָא, עַד לֹא מָטָא זְמַנִּיָּהּ. הָא לָן תִּלְתָא, דְגָרְמֵי בִישׁ לְגַרְמִיָּהּ, כְּמָה דְאַתְמַר.

השלמה מהחשממות (סימן יב) רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

וַיַּחֲלֶם וְהָנָה סֵלֶם (בראשית כח) - זו התפלה. מצב ארצה, שמתפללים בני אדם אותה בארץ, שהיא השכינה, ומגיעה לשמים, שהוא הקדוש ברוך הוא, שגאמר (מלכים א-ח) וְאֶתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְסוּד הַדְּבָר - (תהלים ח) ה' אֲדַגִּינוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם.

וּבִזְמַן שִׁמּוּדִיעַ לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַשְּׂכִינָה שְׁעוּלָה בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה, מִיָּד - (בראשית כח) וְהָנָה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלֵים וַיִּרְדִּים בּוֹ, בְּאוֹתוֹ אָדָם. כָּלֶם פּוֹתְחִים כְּנִפְיָהֶם לְעַמַּת הַשְּׂכִינָה בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה. זֶהוּ שְׁכִתוּב (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכִנְפֵיהֶם פְּרִדוֹת מִלְּמַעְלָה. וְזֶהוּ עֲלֵים - שְׂכִינָה עַל כְּנִפְיָהֶם. וַיִּרְדִּים בּוֹ, מָהוּ בּוֹ? בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְעַמַּת הַשְּׂכִינָה, וּמִתְיַחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה. שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיא מְצוּה פְּלוּלָה מִשֵּׁם הַיְיָ, יְהוָה הִיא חַיָּה שְׁלוֹ, וּמְצוּה בְּלֹא מַחְשָׁבָה אֵין לָהּ עֲלֵיהּ.

וּמַחְשָׁבָה הִיא אָדָם - שֵׁם יוֹד ה"א וְא"ו ה"א, תִּפְאָרַת, מְצוּה, הִיא מְלָכוֹת פְּלוּלָה מְאַרְבַּע חֵיווֹת שֶׁל הַמְּרַכְבָּה פְּלוּלָה מְאַרְבַּע אוֹתֵיוֹת, הִיא נִקְבָּה שְׁלוֹ, פְּנִים שְׁלוֹ, פְּנִים שֶׁל רַחֲמִים. בְּגִלְלָה גְאָמַר, (שמות ל) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִצַּד הַצַּדִּיק נִקְרָא אַחֲרָיו, חַיָּה פְּלוּלָה שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֲלִיוֹת, שֶׁהֵן מְאַחֲרָיו שֶׁל הָאָדָם לְעַמַּת שְׁמוֹנָה עָשָׂר נַעֲנוּעִים שֶׁל הַלּוּלָב שְׁדוּמָה לְשִׁדְרָה, שְׁבוּ שְׁמוֹנָה עָשָׂר חֲלִיוֹת, שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית, וְקֵדָם לְמַחְשָׁבָה, שְׁגָאֵר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. מָה שְׂאִין בֶּן בְּאָדָם, שְׁעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה, וְקֵדָם לְפָרְעָנוֹת.

וַיַּחֲלֶם וְהָנָה סֵלֶם, (בראשית כח) דָּא צְלוֹתָא. מִצְב אַרְצָה, דְּמִצְלִין בְּנֵי נִשְׂא לָהּ בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא וּמִטַּאת לְשִׁמְיָא דְּאִיהוּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶתְמַר (מלכים א ח) וְאֶתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְרָזָא דְּמִלָּה (תהלים ח) יי' אֲדַגִּינוּ מָה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם. וּבְזִמְנָא דְּמוֹדַע לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָּא דְּסִלְקָא בְּהִיא צְלוֹתָא. מִיָּד (בראשית כ"ח) וְהָנָה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלֵים וַיִּרְדִּים בּוֹ, בְּהִיא בְּרֵי נִשְׂ. כּוּלְהוּ פְּתַחֲחִין גְּדַפְיָהוּ לְקַבֵּל שְׂכִינְתָּא בְּהִיא צְלוֹתָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנִיָהֶם וְכִנְפֵיהֶם פְּרִדוֹת מִלְּמַעְלָה. וְהִיא אִיהוּ עֲלֵים שְׂכִינְתָּא עַל גְּדַפְיָהוּ. וַיִּרְדִּים בּוֹ, מָאי בּוֹ, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַחֲת עֲלֵיהּ לְקַבֵּלָא שְׂכִינְתָּא, וּמִתְיַחַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹ בְּהִיא צְלוֹתָא. דְּשְׂכִינְתָּא אִיהִי מְצוּה כְּלִילָא מִשֵּׁם הַיְיָ, יְהוָה אִיהִי חַיָּה דִּילֵיהּ, וּמְצוּה בְּלֹא מַחְשָׁבָה לִית לָהּ סְלִיקוּ.

וּמַחְשָׁבָה אִיהוּ אָדָם יוֹד ה"א וְא"ו ה"א, תִּפְאָרַת מְצוּה, מְלָכוֹת כְּלִילָא מְאַרְבַּע חֵיווֹן דְּמְרַכְבָּתָא כְּלִילָא מְאַרְבַּע אַתְוון אִיהִי נּוֹקְבָא דִּילֵיהּ אַנְפִּין דִּילֵיהּ, אַנְפִּי רַחֲמִי. בְּגִינָה אַמִּינָא, (שמות ל"א) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִפְּטָרָא דְּצַדִּיק אַתְקָרִי אַחֲרוּי, חַיָּה כְּלִילָא שְׁמוֹנָה עָשָׂר חוּלְיִין דְּאִינוּן מְאַחֲרֵי דְּבַר נִשְׁ לְקַבֵּל שְׁמוֹנָה עָשָׂר נַעֲנוּעִין דְּלוּלָב דְּדוּמָה לְשִׁדְרָה דְּבִיהּ שְׁמוֹנָה עָשָׂר חוּלְיִין. אִיהוּ אַחֲרֵי לְעוּבְדָּא דְּבְרֵאשִׁית, וְקֵדָם לְמַחְשָׁבָה דְּאֶתְמַר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. מָה לָאוּ הִכִּי בְּאָדָם, דְּעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּאִיהוּ אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה וְקֵדָם לְפָרְעָנוֹת.

עָשָׂר חֲלִיוֹת, שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית, וְקֵדָם לְמַחְשָׁבָה, שְׁגָאֵר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה. מָה שְׂאִין בֶּן בְּאָדָם, שְׁעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעְשָׂה, וְקֵדָם לְפָרְעָנוֹת.

ואתה כולל מרפכה תחתונה של אהרן דוד ושלמה ואדם הראשון למעלה, ובת זוגו למטה, אם כל ח"י, שהוא צדיק חי העולמים. ומשום זה אהרן, אף על גב שהוא ימין, פרושהו חכמים בו, אהרן שושבין של המלכה.

יעקב הוא כולל משלשה אבות, שבו רוכב אדם הראשון, שלא לחנם פרושהו בעלי המשנה, יפיו של יעקב כפיו של אדם הראשון.

אמר המנורה הקדושה, רועה נאמן, רועה אני שפפל הקדוש ברוך הוא את שמך ואמר משה משה, לכלל אותך במרפכה העליונה ובמרפכה התחתונה, לכלל בך את אדם הראשון מצד האבות, ולכלל בך את חנה מצד אהרן דוד ושלמה. למה לא כפל שם יעקב בך?

אמר לו המנורה הקדושה, משום שקרא לו יעקב וישראל. יעקב לשון עקב, כלומר נקבה, שנאמר עקבו של אדם הראשון הנה מכה גלגל חמה. ונקרא ישראל, ששם ראש הזכר, ראש לנקבה, כלומר העקב. והוא שאמר הקדוש ברוך הוא לנחש, (בראשית א) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. וזה גרם שכינה בגלות, שנאמר בה (משלי כב) עקב ענוה יראת ה'.

שמה רבי שמעון, ושמוחו בעלי המשנה ואמרו, פה של השכינה, סיני, מי יכול לעמד (לפני) פיה, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדברים בו, וששים רבוא של ישיבה של מעלה וששים רבוא של ישיבה של מטה מדברים בו. על פיה ועליו נאמר והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו.

דבר אחר והנה סלם - פתח רבי שמעון ואמר, סיני זה סלם, והוא קל, וסוד הדבר - (ישעיה ט) הנה ה' רכב על ע"ב ק"ל. ע"ב - יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ועוד ע"ב - י', י"ה, יה"ו, יה"ו - יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד

ואנת כלי מרפכה תפאה דאהרן דוד ושלמה ואדם קדמא לעילא ובת זוגיה לתתא, אם כל ח"י דאיהו צדיק חי עלמין. ובגין דא אהרן אף על גב דאיהו ימינא אוקמוה רבנן ביה, אהרן שושביןא דמטרוניתא. יעקב איהו כלי תלת אבהן דביה רכיב אדם קדמא, דלאו למגנא אוקמוה מארי מתניתין, שופריה דיעקב כשופריה דאדם קדמא.

אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא חזינן דכפל קדשא בריך הוא שמך. ואמר, משה משה, לאכללא לך במרפכתא עלאה ובמרפכתא תתאה, לאכללא בך אדם קדמא מסטרא דאבהן, ולאכללא בך חנה מסטרא דאהרן דוד ושלמה. למה לא כפל שם יעקב הכי.

אמר ליה בוצינא קדישא בגין, דקרא ליה יעקב וישראל. יעקב לישראל דעקב, דהיינו נוקבא. דאתמר, עקבו של אדם הראשון הנה מכה גלגל חמה. ואתקרי ישראל דתמן ראש דכורא, רישא לנוקבא דהיינו עקב. והאי איהו דאמר קדשא בריך הוא לחו"א, (בראשית ג) הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. ודא גרם שכינתא בגלותא דאתמר בה, (משלי כ"ב) עקב ענוה יראת ה'.

חרי רבי שמעון וחדו מארי מתניתין ואמרו, פומא דשכינתא סיני, מאן יכול למיקם (קמי) פומך דקודשא בריך הוא ושכינתיה ממללין ביה ושתין רבוא דמתיבתא עלאה ושתין רבוא דמתיבתא תתאה ממללין ביה על פומך. ועלך אתמר, והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו.

דבר אחר והנה סלם, פתח רבי שמעון ואמר, סיני דא סלם ואיהו קל ורזא דמלה הנה ה' רכב על ע"ב ק"ל, ע"ב, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ועוד ע"ב י', י"ה, יה"ו, יה"ו - יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד

דבר אחר והנה סלם - פתח רבי שמעון ואמר, סיני זה סלם, והוא קל, וסוד הדבר - (ישעיה ט) הנה ה' רכב על ע"ב ק"ל. ע"ב - יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ועוד ע"ב - י', י"ה, יה"ו, יה"ו - יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד

אותיות, ואותן תולדות שלהן עולות ק"ל. ע"ב ק"ל עולים מאתים ושנים, כחשבון ב"ר. ואתה הוא רועה נאמן, עליך נאמר (תהלים ב) נשקו בר. ואתה רב למטה, רבן של כל ישראל, רבן של מלאכי השרת, בן למעלה, בן להקדוש ברוך הוא ושכינתו.

נאמר אצל דוד, (שמואל ב י"ד) גם ה' העביר חטאתך לא תמות. בזה הגם התכפר דוד. וזהו שעור של חלה, שלש וארבעים ביצים ותוספת חמש ביצה, רמזו בנאמר (ויקרא ה) וחקמישתו יוסף עליו.

אשרי התפלה שיצאה מפיה, כמו שהקדוש ברוך הוא ירד על הר סיני ונאמר בו (דברים כט) כי אשר ישנו פה וגו'. כף בן (כאשר) אתה תשתדל בתורה ותפלה, הקדוש ברוך הוא יאסוף עליונים ותחתונים וכל אותן נשמות שהיו וכל העתידים להיות וכל מחנות המלאכים וירד בצלם שלך לקבל התפלה שלך והתורה שלך. משום שמחשבה שלך ליחד להקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל מחנות שלו למעלה ומטה בתורתך ובתפלתך.

הקדוש ברוך הוא, מחשבה טובה מצרפה למעשה. וכמו שהוא אמר אנכי, וכלם אמרו (שמות כד) נעשה ונשמע - כף הקדוש ברוך הוא עשה לכל המחנות שלו שכלם שתקו ושמעו לדבורך, משום שרצונך בהם ליחד להקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל המחנות שלו.

וכר מה שהקדוש ברוך הוא הבטיח לעשות לך כמה טובות שאין להן סוף, כלם אמרו נעשה ונשמע. ומשום זה נאמר, (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, והתחזק בך. שהרי הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל המחנות שלו הספיקו לעשות כל רצונך ויותר, מה שהיה כתוב על ידך, ולא נפל דבר קטן מכתובת ידך שלא התקיים.

דהא קדשא בריהו ושכינתיה וכל משיריין דיליה אסתפמו למעבד כל רעותך ויתיר, מה דאיהו כתוב על ידך. ולא נפיל מלה זעירא מכתובת ידך דלא אתקיים.

ה"א וא"ו ה"א. אתון קדמאין סלקין לשבעין ותריין אתון, ואינון תולדין דילהון סלקין ק"ל. ע"ב ק"ל סלקין מאתן ותריין כחושבן ב"ר. ואתה הוא רעיא מהימנא, עלך אתמר (תהלים ב) נשקו בר. ואתה רב לתתא רבן של כל ישראל רבן המלאכי השרת, בר לעילא, בר לקודשא בריהו הוא ושכינתיה.

אתמר לגבי דוד (שמואל ב י"ד) גם יי העביר חטאתך לא תמות, בהאי גם אתכפר דוד. והאי איהו שיעורא דחלה, תלת וארבעין ביצים ותוספת חמש ביצה, רמזו (ויקרא ה) [ו]חקמישתו יוסף עליו.

זכאה צלותא דנפקא מפומך, כגוונא דקודשא בריהו הוא נחית על טורא דסיני ואתמר ביה (דברים כ"ט) פי את אשר ישנו פה וגו'. הכי בר (ס"א בר) אתה תשתדל באורייתא וצלותא קדשא בריהו הוא כניש עלאין ותתאין וכל אינון נשמתין דהוו וכל דעתידין למהוי וכל משיריין המלאכים ונחית בצולמא דילך לקבלא צלותא דילך ואורייתא דילך. בגין דמחשבתא דילך ליחדא לקודשא בריהו הוא ושכינתיה בכל משיריין דיליה עילא ותתא באורייתך ובצלותך.

קדשא בריהו הוא מחשבה טובה מצרפה למעשה. וכגוונא דאיהו אמר אנכי, וכלהו אמרו (שמות כ"ד) נעשה ונשמע, הכי קדשא בריהו הוא עביד לכל משיריין דיליה דכלהו שתקין ושמעין למלוכה, בגין דרעותך בהון ליחדא לקודשא בריהו הוא ושכינתיה בכל משיריין דיליה.

וכל מה דקודשא בריהו הוא אכטח למעבד לך כמה טבין דלית לון סוף, כלהו אמרו נעשה ונשמע. ובגין דא (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, ואתתקף בך.

דהא קדשא בריהו הוא ושכינתיה וכל משיריין דיליה אסתפמו למעבד כל רעותך ויתיר, מה דאיהו כתוב על ידך. ולא נפיל מלה זעירא מכתובת ידך דלא אתקיים.

אשרי האדם שאדונו חושב אותו כגופו ועושה לו כבוד כצורתו להיות לוקח דברים של פיו בתורה ותפלה כדבריו בהר סיני. ואין אחד שפתח פיו לקטרג לו אלא כלם, עליונים ותחתונים, בהסקמה אחת ובכרצון אחד.

רעיא מהימנא

דבר אחר (בראשית כח) ויחלם והנה סלם, רועה נאמן, מה ל' עולה על כל האותיות, כף אפה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י"י, שחשבונו שלשים. שבהתחלה הייתה בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יאא, ב"ג מדות של רחמים שהן גימטריא אחד. כעת תתעלה באל, שהוא אותיות יא"י. ששני שמות הם עדים הלא אל אחד בראנו. זהו שכתוב (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

ובשרש יודין אלו יתקיים כף, (ישעיה נב) ירום ונשא וגבה מאד בשם מ"ה. שכתב עולה מא"ד לחשבון אד"ם. ובהפוף אותיות - מאד הוא אד"ם. ירום - בארבע פנים של אר"ה, שהם (במדבר ו) יברכה יהו"ה. ונשא - בארבע פני שור, שהם ישא יהו"ה, בשמאל. וגבה מאד - יאר יהו"ה, באמצעיתו. וזה שם יוד הי ואו הי, ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום. רביעי - יהו"ה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מצד הימין נקראת אבן. וכמה אבנים לחות יקרות נמצאו מנזה, שממנה מי התורה יוצאים. ובגללם נאמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו: כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שמא תסתפנו בנפשכם. אל תאמרו שהם מים, מים ממש. משום (תהלים קא) דבר שקרים לא יפון לנגד עיני. שאלו הפנים זו התורה, שנאמר בה (משלי ו) ותורה אור. ומשום שזה האור נובע

ובאה בר נש דמאריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למיהוי שקיל מילולין דפומוי באורייתא וצלותא כמלוי בטורא דסיני. ולית חד דפתח פומוי לקטרגא ליה אלא כלהו עלאין ותתאין באסקמותא חדא וברעותא חדא: (עד כאן מההשממות).

רעיא מהימנא

דבר אחר (בראשית כח) ויחלם והנה סלם, רעיא מהימנא, מה ל' אסתלק על כל אתוון, הכי את עתיד לאסתלקא על כל בריין. בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י. דביה י"י, דחושפניה ל'. דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו יאא, בתליסר מכילין דרחמי, דאינון אחד. כען תסתלק באל, דאיהו יא"י. דתרין שמקן סהדין, הלא אל אחד בראנו. הךא הוא דכתיב, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

ובתלת יודין אליו, יתקיים כף, (ישעיה נב) ירום ונשא וגבה מאד, במ"ה. דהכי סליק מא"ד, לחשבון אד"ם. ובהפוף אתוון, מאד הוא אד"ם. ירום: בארבע אנפין דאר"ה, דאינון (במדבר ו) יברכה יהו"ה. ונשא: בארבע אנפין דשור, דאינון ישא יהו"ה בשמאל. וגבה מאד: יאר יהו"ה, באמצעיתא. ודא יוד הי ואו הי, ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום. רביעאה יהו"ה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מסמטרא דימינא, אתקריאת אבן. וכמה אבנין מפולמין יקירין אשתכחו מנה, דמנייהו מיא דאורייתא נפקין. ובגיניהון אתמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתפנו בנפשכם. לא תימרין דאינון מים, מים ממש. משום (תהלים קא) דבר שקרים לא יפון לנגד עיני. דאלין מים, דא אורייתא, דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ובגין דהאי נהורא נביע

לוח זיהור ש"ס דף היומי מסכת בבא בתרא

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו קמא-קמב	בבא בתרא דף לד
ח"ו קמג-קמד	בבא בתרא דף לה
ח"ו קמה-קמו	בבא בתרא דף לו
ח"ו קמז-קמח	בבא בתרא דף לז
ח"ו קמט-קנ	בבא בתרא דף לח
ח"ו קנא-קנב	בבא בתרא דף לט
ח"ו קנג-קנד	בבא בתרא דף מ
ח"ו קנה-קנו	בבא בתרא דף מא
ח"ו קנז-קנח	בבא בתרא דף מב
ח"ו קנט-קס	בבא בתרא דף מג
ח"ו קסא-קסב	בבא בתרא דף מד
ח"ו קסג-קסד	בבא בתרא דף מה
ח"ו קסה-קסו	בבא בתרא דף מז
ח"ו קסז-קסח	בבא בתרא דף מז
ח"ו קסט-קע	בבא בתרא דף מח
ח"ו קעא-קעב	בבא בתרא דף מט
ח"ו קעג-קעד	בבא בתרא דף נ
ח"ו קעה-קעו	בבא בתרא דף נא
ח"ו קעז-קעח	בבא בתרא דף נב
ח"ו קעט-קפ	בבא בתרא דף נג
ח"ו קפא-קפב	בבא בתרא דף נד
ח"ו קפג-קפד	בבא בתרא דף נה
ח"ו קפה-קפו	בבא בתרא דף נו
ח"ו קפז-קפח	בבא בתרא דף נז
ח"ו קפט-קצ	בבא בתרא דף נח
ח"ו קצא-קצב	בבא בתרא דף נט
ח"ו קצג-קצד	בבא בתרא דף ס
ח"ו קצה-קצו	בבא בתרא דף סא
ח"ו קצז-קצח	בבא בתרא דף סב
ח"ו קצט-ר	בבא בתרא דף סג
ח"ו רא-רב	בבא בתרא דף סד
ח"ו רג-רד	בבא בתרא דף סה

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו עז-עח	בבא בתרא דף ב
ח"ו עט-פ	בבא בתרא דף ג
ח"ו פא-פב	בבא בתרא דף ד
ח"ו פג-פד	בבא בתרא דף ה
ח"ו פה-פו	בבא בתרא דף ו
ח"ו פז-פח	בבא בתרא דף ז
ח"ו פט-צ	בבא בתרא דף ח
ח"ו צא-צב	בבא בתרא דף ט
ח"ו צג-צד	בבא בתרא דף י
ח"ו צה-צו	בבא בתרא דף יא
ח"ו צז-צח	בבא בתרא דף יב
ח"ו צט-ק	בבא בתרא דף יג
ח"ו קא-קב	בבא בתרא דף יד
ח"ו קג-קד	בבא בתרא דף טו
ח"ו קה-קו	בבא בתרא דף טז
ח"ו קז-קח	בבא בתרא דף יז
ח"ו קט-קי	בבא בתרא דף יח
ח"ו קיא-קיב	בבא בתרא דף יט
ח"ו קיג-קיד	בבא בתרא דף כ
ח"ו קטו-קטז	בבא בתרא דף כא
ח"ו קיז-קיח	בבא בתרא דף כב
ח"ו קיט-קכ	בבא בתרא דף כג
ח"ו קכא-קכב	בבא בתרא דף כד
ח"ו קכג-קכד	בבא בתרא דף כה
ח"ו קכה-קכו	בבא בתרא דף כו
ח"ו קכז-קכח	בבא בתרא דף כז
ח"ו קכט-קל	בבא בתרא דף כח
ח"ו קלא-קלב	בבא בתרא דף כט
ח"ו קלג-קלד	בבא בתרא דף ל
ח"ו קלה-קלו	בבא בתרא דף לא
ח"ו קלז-קלח	בבא בתרא דף לב
ח"ו קלט-קמ	בבא בתרא דף לג

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו רעג-רעד	בבא בתרא דף ק
ח"ו רעה-רעו	בבא בתרא דף קא
ח"ו רעז-רעח	בבא בתרא דף קב
ח"ו רעט-רפ	בבא בתרא דף קג
ח"ו רפא-רפב	בבא בתרא דף קד
ח"ו רפג-רפד	בבא בתרא דף קה
ח"ו רפה-רפו	בבא בתרא דף קו
ח"ו רפז-רפח	בבא בתרא דף קז
ח"ו רפט-רצ	בבא בתרא דף קח
ח"ו רצא-רצב	בבא בתרא דף קט
ח"ו רצג-רצד	בבא בתרא דף קי
ח"ו רצה-רצו	בבא בתרא דף קיא
ח"ו רצז-רצח	בבא בתרא דף קיב
ח"ו רצט-ש	בבא בתרא דף קיג
ח"ו שא-שב	בבא בתרא דף קיד
ח"ו שג-שד	בבא בתרא דף קטו
ח"ו שה-שו	בבא בתרא דף קטז
ח"ו שז-שח	בבא בתרא דף קיז
ח"ו שט-שי	בבא בתרא דף קיח
ח"ו שיא-שיב	בבא בתרא דף קיט
ח"ו שיג-שיד	בבא בתרא דף כ
ח"ו שטו-שטז	בבא בתרא דף קכא
ח"ו שיז-שיח	בבא בתרא דף קכב
ח"ו שיט-שכ	בבא בתרא דף קכג
ח"ו שכא-שכב	בבא בתרא דף קכד
ח"ו שכג-שכד	בבא בתרא דף קכה
ח"ו שכה-שכו	בבא בתרא דף קכו
ח"ו שכז-שכח	בבא בתרא דף קכז
ח"ו שכט-של	בבא בתרא דף קכח
ח"ו שלא-שלב	בבא בתרא דף קכט
ח"ו שלג-שלד	בבא בתרא דף קל
ח"ו שלה-שלו	בבא בתרא דף קלא
ח"ו שלז-שלאח	בבא בתרא דף קלב
ח"ו שלט-שמ	בבא בתרא דף קלג

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו רה-רו	בבא בתרא דף סו
ח"ו רז-רח	בבא בתרא דף סז
ח"ו רט-רי	בבא בתרא דף סח
ח"ו ריא-ריב	בבא בתרא דף סט
ח"ו ריג-ריד	בבא בתרא דף ע
ח"ו רטו-רטז	בבא בתרא דף עא
ח"ו ריז-ריח	בבא בתרא דף עב
ח"ו ריט-רכ	בבא בתרא דף עג
ח"ו רכא-רכב	בבא בתרא דף עד
ח"ו רכג-רכד	בבא בתרא דף עה
ח"ו רכה-רכו	בבא בתרא דף עו
ח"ו רכז-רכח	בבא בתרא דף עז
ח"ו רכט-רל	בבא בתרא דף עח
ח"ו רלא-רלב	בבא בתרא דף עט
ח"ו רלג-רלד	בבא בתרא דף פ
ח"ו רלה-רלו	בבא בתרא דף פא
ח"ו רלז-רלח	בבא בתרא דף פב
ח"ו רלט-רמ	בבא בתרא דף פג
ח"ו רמא-רמב	בבא בתרא דף פד
ח"ו רמג-רמד	בבא בתרא דף פה
ח"ו רמה-רמו	בבא בתרא דף פו
ח"ו רמז-רמח	בבא בתרא דף פז
ח"ו רמט-רנ	בבא בתרא דף פח
ח"ו רנא-רנב	בבא בתרא דף פט
ח"ו רנג-רנד	בבא בתרא דף צ
ח"ו רנה-רנו	בבא בתרא דף צא
ח"ו רנז-רנח	בבא בתרא דף צב
ח"ו רנט-רס	בבא בתרא דף צג
ח"ו רסא-רסב	בבא בתרא דף צד
ח"ו רסג-רסד	בבא בתרא דף צה
ח"ו רסה-רסו	בבא בתרא דף צו
ח"ו רסז-רסח	בבא בתרא דף צז
ח"ו רסט-רע	בבא בתרא דף צח
ח"ו רעא-רעב	בבא בתרא דף צט

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו שפה-שפו	בבא בתרא דף קנו
ח"ו שפז-שפח	בבא בתרא דף קנז
ח"ו שפט-שצ	בבא בתרא דף קנח
ח"ו שצא-שצב	בבא בתרא דף קנט
ח"ו שצג-שצד	בבא בתרא דף קס
ח"ו שצה-שצו	בבא בתרא דף קסא
ח"ו שצז-שצח	בבא בתרא דף קסב
ח"ו שצט-ת	בבא בתרא דף קסג
ח"ו תא-תב	בבא בתרא דף קסד
ח"ו תג-תד	בבא בתרא דף קסה
ח"ו תה-תו	בבא בתרא דף קסו
ח"ו תז-תח	בבא בתרא דף קסז
ח"ו תט-תי	בבא בתרא דף קסח
ח"ו תיא-תיב	בבא בתרא דף קסט
ח"ו תיג-תיד	בבא בתרא דף קע
ח"ו תטו-תטז	בבא בתרא דף קעא
ח"ו תיז-תיח	בבא בתרא דף קעב
ח"ו תיט-תכ	בבא בתרא דף קעג
ח"ו תכא-תכב	בבא בתרא דף קעד
ח"ו תכג-תכד	בבא בתרא דף קעה
ח"ו תכה-תכו	בבא בתרא דף קעו

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ו שמא-שמב	בבא בתרא דף קלד
ח"ו שמג-שמד	בבא בתרא דף קלה
ח"ו שמה-שמו	בבא בתרא דף קלו
ח"ו שמו-שמח	בבא בתרא דף קלז
ח"ו שנט-שנ	בבא בתרא דף קלח
ח"ו שנא-שנב	בבא בתרא דף קלט
ח"ו שנג-שנד	בבא בתרא דף קמ
ח"ו שנה-שנו	בבא בתרא דף קמא
ח"ו שנו-שנח	בבא בתרא דף קמב
ח"ו שנט-שס	בבא בתרא דף קמג
ח"ו שסא-שסב	בבא בתרא דף קמד
ח"ו שסג-שסד	בבא בתרא דף קמה
ח"ו שסה-שסו	בבא בתרא דף קמו
ח"ו שסז-שסח	בבא בתרא דף קמז
ח"ו שסט-שע	בבא בתרא דף קמח
ח"ו שעא-שעב	בבא בתרא דף קמט
ח"ו שעג-שעד	בבא בתרא דף קנ
ח"ו שעה-שעו	בבא בתרא דף קנא
ח"ו שעז-שעח	בבא בתרא דף קנב
ח"ו שעט-שפ	בבא בתרא דף קנג
ח"ו שפא-שפב	בבא בתרא דף קנד
ח"ו שפג-שפד	בבא בתרא דף קנה



לוח זיהור ש"ס דף היומי מסכת סנהדרין

זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס	זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז פג-פד	סנהדרין דף טו	ח"ז יט-כ	סנהדרין דף לד	ח"ו תכז-תכח	סנהדרין דף ב
ח"ז פה-פו	סנהדרין דף סז	ח"ז כא-כב	סנהדרין דף לה	ח"ו תכט-תל	סנהדרין דף ג
ח"ז פז-פח	סנהדרין דף סח	ח"ז כג-כד	סנהדרין דף לו	ח"ו תלא-תלב	סנהדרין דף ד
ח"ז פט-צ	סנהדרין דף סט	ח"ז כה-כו	סנהדרין דף לז	ח"ו תלג-תלד	סנהדרין דף ה
ח"ז צא-צב	סנהדרין דף ע	ח"ז כז-כח	סנהדרין דף לח	ח"ו תלה-תלו	סנהדרין דף ו
ח"ז צג-צד	סנהדרין דף עא	ח"ז כט-ל	סנהדרין דף לט	ח"ו תלז-תלח	סנהדרין דף ז
ח"ז צה-צו	סנהדרין דף עב	ח"ז לא-לב	סנהדרין דף מ	ח"ו תלט-תמ	סנהדרין דף ח
ח"ז צז-צח	סנהדרין דף עג	ח"ז לג-לד	סנהדרין דף מא	ח"ו תמא-תמב	סנהדרין דף ט
ח"ז צט-ק	סנהדרין דף עד	ח"ז לה-לו	סנהדרין דף מב	ח"ו תמג-תמד	סנהדרין דף י
ח"ז קא-קב	סנהדרין דף עה	ח"ז לז-לח	סנהדרין דף מג	ח"ו תמה-תמו	סנהדרין דף יא
ח"ז קג-קד	סנהדרין דף עו	ח"ז לט-מ	סנהדרין דף מד	ח"ו תמוז-תמח	סנהדרין דף יב
ח"ז קה-קו	סנהדרין דף עז	ח"ז מא-מב	סנהדרין דף מה	ח"ו תמט-תנ	סנהדרין דף יג
ח"ז קז-קח	סנהדרין דף עח	ח"ז מג-מד	סנהדרין דף מו	ח"ו תנא-תנב	סנהדרין דף יד
ח"ז קט-קי	סנהדרין דף עט	ח"ז מה-מו	סנהדרין דף מז	ח"ו תנג-תנד	סנהדרין דף טו
ח"ז קיא-קיב	סנהדרין דף פ	ח"ז מז-מח	סנהדרין דף מח	ח"ו תנה-תנו	סנהדרין דף טז
ח"ז קיג-קיד	סנהדרין דף פא	ח"ז מט-נ	סנהדרין דף מט	ח"ו תנוז-תנח	סנהדרין דף יז
ח"ז קטו-קטז	סנהדרין דף פב	ח"ז נא-נב	סנהדרין דף נ	ח"ו תנט-תס	סנהדרין דף יח
ח"ז קיז-קיח	סנהדרין דף פג	ח"ז נג-נד	סנהדרין דף נא	ח"ו תסא-תסב	סנהדרין דף יט
ח"ז קיט-קכ	סנהדרין דף פד	ח"ז נה-נו	סנהדרין דף נב	ח"ו תסג-תסד	סנהדרין דף כ
ח"ז קכא-קכב	סנהדרין דף פה	ח"ז נז-נח	סנהדרין דף נג	ח"ו תסה-תסו	סנהדרין דף כא
ח"ז קכג-קכד	סנהדרין דף פו	ח"ז נט-ס	סנהדרין דף נד	ח"ו תסז-תסח	סנהדרין דף כב
ח"ז קכה-קכו	סנהדרין דף פז	ח"ז סא-סב	סנהדרין דף נה	ח"ו תסט-תע	סנהדרין דף כג
ח"ז קכז-קכח	סנהדרין דף פח	ח"ז סג-סד	סנהדרין דף נו	ח"ו תעא-תעב	סנהדרין דף כד
ח"ז קכט-קל	סנהדרין דף פט	ח"ז סה-סו	סנהדרין דף נז	ח"ז א-ב	סנהדרין דף כה
ח"ז קלא-קלב	סנהדרין דף צ	ח"ז סז-סח	סנהדרין דף נח	ח"ז ג-ד	סנהדרין דף כו
ח"ז קלג-קלד	סנהדרין דף צא	ח"ז סט-ע	סנהדרין דף נט	ח"ז ה-ו	סנהדרין דף כז
ח"ז קלה-קלו	סנהדרין דף צב	ח"ז עא-עב	סנהדרין דף ס	ח"ז ז-ח	סנהדרין דף כח
ח"ז קלז-קלח	סנהדרין דף צג	ח"ז עג-עד	סנהדרין דף סא	ח"ז ט-י	סנהדרין דף כט
ח"ז קלט-קמ	סנהדרין דף צד	ח"ז עה-עו	סנהדרין דף סב	ח"ז יא-יב	סנהדרין דף ל
ח"ז קמא-קמב	סנהדרין דף צה	ח"ז עז-עח	סנהדרין דף סג	ח"ז יג-יד	סנהדרין דף לא
ח"ז קמג-קמד	סנהדרין דף צו	ח"ז עט-פ	סנהדרין דף סד	ח"ז טו-טז	סנהדרין דף לב
ח"ז קמה-קמו	סנהדרין דף צז	ח"ז פא-פב	סנהדרין דף סה	ח"ז יז-יח	סנהדרין דף לג

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז קעא-קעב	סנהדרין דף קי
ח"ז קעג-קעד	סנהדרין דף קיא
ח"ז קעה-קעו	סנהדרין דף קיב
ח"ז קעז-קעח	סנהדרין דף קיג

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז קנט-קס	סנהדרין דף קד
ח"ז קסא-קסב	סנהדרין דף קה
ח"ז קסג-קסד	סנהדרין דף קו
ח"ז קסה-קסו	סנהדרין דף קז
ח"ז קסז-קסח	סנהדרין דף קח
ח"ז קסט-קע	סנהדרין דף קט

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ז קמז-קמח	סנהדרין דף צח
ח"ז קמט-קנ	סנהדרין דף צט
ח"ז קנא-קנב	סנהדרין דף ק
ח"ז קנג-קנד	סנהדרין דף קא
ח"ז קנה-קנו	סנהדרין דף קב
ח"ז קנז-קנח	סנהדרין דף קג

